

HİPERYAYIN

2024 YILI KAYNAKÇA

2024 Yılında Hiper Yayın tarafından yayınlanan kitapların Kaynakça Listeleri

www.hiper Yayın.com

GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIKLARI'NDA İÇ KONTROL YAPISININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Ahmet İter ŞAHBAZ
Doç. Dr. Gencay KARAKAYA

GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIKLARI'NDA İÇ KONTROL YAPISININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Ahmet İlder ŞAHBAZ
Doç. Dr. Gencay KARAKAYA

 hiperyayın

Hiperyayın 1110

Araştırma-
İnceleme

Yazarlar

Dr. Ahmet İlder Şahbaz
Doç. Dr. Gencay Karakaya

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem Iğın

Kapak Tasarım

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-6078-34-5

e- ISBN: 978-625-6078-35-2

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San., Dr. Ahmet İlder Şahbaz ve Doç. Dr. Gencay Karakaya'ya aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapı- labilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayımlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar (lar)a aittir.

Şahbaz, Ahmet İlder. Karakaya, Gencay

Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları'nda İç Kontrol Yapısının Değerlendirilmesi / Ahmet İlder Şahbaz. Gencay Karakaya-- 1. Baskı. -- İstanbul: Hiperyayın, 2024.

205 sayfa: tablo, fotoğraf; 21 cm. -- (Hiperyayın; 1110)

ISBN: 978-625-6078-34-5

e-ISBN: 978-625-6078-35-2

Kaynakça var.

1. Gayrimenkul yatırım ortaklıkları – Türkiye. 2. Melek, Abdurrahman -- Biyografi.
I. Kitap adı. II. Dizi.

HD1382.5/Ş34 2024

332.67/ŞAH 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık-Sertifika No: 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş
Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören /
İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

TABLO LİSTESİ	11
ŞEKİL LİSTESİ	13
KISALTMALAR	14
1. GİRİŞ	15
1.1. Amaç	19
1.2. Araştırma Soruları	20
1.3. Çalışmanın Yöntemi.....	21
2. GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIKLARI	23
2.1. Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarının Örgüt Yapısı ve Faaliyetleri 27	
2.1.1. GYO'ların Kuramsal Temelleri Ve Süreçleri.....	28
2.1.2. GYO'ların Kuruluş Prosedürleri	32
2.1.3. GYO'ların Örgüt Yapısı	36
2.1.4. GYO'ların Paylarının İhracı Ve Satışı	39
2.1.4.1. Halka Arz Yoluyla Satış.....	40
2.1.4.2. GYO'da Payların Türü ve İmtiyazlı Pay İhracı ...	41
2.1.4.3. GYO'da Payların Devri.....	43
2.1.5. Gyo'ların Yapmaya Yetkili Oldukları Ve Olmadıkları Faaliyetler 44	
2.1.5.1. Yatırım Faaliyetleri ve Yatırım Faaliyetlerine İlişkin Sınırlamalar 44	
2.1.5.2. GYO'ların Yatırım Yapamayacakları Alanlar ve Faaliyetler 50	
2.1.5.3. GYO'ların Portföy ve Borçlanma Sınırlamaları..	52

2.2. GYO'ların Faydaları ve Olası Riskleri.....	55
2.2.1. GYO'ların Genel Ekonomide Yarattığı Faydalar.....	56
2.2.2. GYO'ların Olası Riskleri ve Dezavantajları	59
3. İÇ KONTROL VE İÇ DENETİM KAVRAMLARI	63
3.1. İç Kontrol.....	64
3.1.1. İç Kontrol Kavramı.....	65
3.1.2. İç Kontrolün Kavramsal Gelişimi.....	66
3.1.3. COSO (The Committe of Sponsoring Organizations) İç Kontrol Modeli ve Bileşenleri 72	
3.1.3.1. Kontrol Ortamı	76
3.1.3.2. Risk Değerlendirme.....	78
3.1.3.3. Kontrol Faaliyetleri	80
3.1.3.4. Bilgi ve İletişim	82
3.1.3.5. İzleme	84
3.1.4. İç Kontrol Sisteminin Amaçları.....	85
3.1.4.1. İşletme Varlıklarının Korunması.....	89
3.1.4.2. Bilgilerin Doğruluk ve Güvenilirliğinin Sağlanması	93
3.1.4.3. İşletme Kaynaklarının Etkin ve Verimli Kullanılması 95	
3.1.4.4. Belirlenmiş Amaç ve Hedeflere Ulaşılmasının Sağlanması 96	
3.1.5. İç Kontrol Yapısını Tanıma Yöntemleri.....	97
3.1.5.1. Not Alma Yöntemi.....	98
3.1.5.2. Anket Yöntemi	99

3.1.5.3. Akış Şemaları Yöntemi.....	100
3.1.6. İç Kontrolde Görev ve Sorumluluklar	102
3.1.6.1. Yönetim Kurulu	103
3.1.6.2.....	Denetim
Komitesi (Denetimden Sorumlu Komite)	106
3.1.6.3. Risk Komitesi.....	111
3.1.6.4. Diğer Çalışmalar	114
3.1.6.5. İç Denetçiler	115
3.2. İç Denetim Kavramı	115
3.2.1. İç Denetimin Kavramsal Gelişimi	120
3.2.2. İç Denetimin Amaç ve Kapsamı.....	123
3.2.3. İç Denetimin Unsurları	128
3.2.3.1. Bağımsızlık ve Tarafsızlık.....	128
3.2.3.2. Güvence Sağlama	129
3.2.3.3. Değer Katma	130
3.2.3.4. Risk Yönetimi	131
3.2.3.5. Standartlara Uygunluk.....	132
3.2.3.6. Danışmanlık.....	132
3.2.4. İç Kontrol ve İç Denetim İlişkisi.....	133

4. ANALİTİK HİYERARŞİ SÜRECİ/PROSESİ (AHP) HAKKINDA GENEL BİLGİLER, İŞLEYİŞİ VE TEMEL MANTIĞI

137

4.1. Çok Kriterli Karar Verme Modeli: AHP (Analytic
Hierarchy Process)

137

4.2. AHP Modelinin İşleyişi ve Temel Mantığı..... 144

5. GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIKLARI'NDA COSO YAKLAŞIMI ÇERÇEVESİNDE ANALİTİK HİYERARŞİ SÜRECİ (AHP) MODELİ

147

5.1. Çalışmanın Amacı ve Konusu	147
5.2. Hipotezler	148
5.3. Hedef Çalışma Evreni.....	148
5.4. Metodoloji (Çalışmanın Yöntemi)	148
5.5. Analiz Süreci ve Adımları	149
5.5.1. Alternatiflerin ve Kriterlerinin Belirlenmesi.....	151
5.5.2. Matrislerin Oluşturulması	152
5.5.3. GYO Kurum İçerisinde Verileri Toplamak.....	152
5.5.4. Simetrik Matris Değerlerinin Elde Edilmesi.....	155
5.5.5. Normalizasyon Değerlerinin Bulunması.....	156
5.5.6. Ağırlık Matrisinin Bulunması.....	156
5.5.7. Tutarlılık Matrisinin (D Matrisi) Oluşturulması	157
5.5.8. Ham Oran Sütununun (R) Hesaplanması.....	159
5.6. Bulgular ve Sonuçlar.....	161
5.6.1. İç Kontrol Unsurlarının Analizi	161
5.6.2. Kriterlerin Analizi	171
5.6.3. Genel Sonuçlar	175
5.6.4. AHP, Kriter Matrislerini Kapsayan Nihai Analiz Sonuçları	
178	
5.7. Sonuç ve Öneriler	182
KAYNAKÇA.....	187

KAYNAKÇA

- Akçakanat, Ö. (2012). Kurumsal Risk Yönetimi Ve Kurumsal Risk Yönetim Süreci. *Süleyman Demirel Üniversitesi Viz-yoner Dergisi* , 4 (7), 30-46.
- Akkaya, M. (2021). Bölüm 1: Risk ve Risk Yönetimi, *Finansal Risk Yönetimi*, (edit.: M. Akkaya), İstanbul, Seçkin Yayın- cılık, 23-57. ISBN: 978-975-02-6852-6
- Aksoy, Tamer. (2006). *Tüm Yönleriyle Denetim*, Yetkin Yayınla- rı, Cilt:I, Ankara.
- Aksoy, Tamer. (2007). Basel II ve İç Kontrol, Ankara.
- Aksoy, Tamer (2015). Ulusal ve Uluslar Arası Düzenlemeler Bağlamında İç Kontrol ve İç Kontrol Gerekliliği: Analitik Bir İnceleme, *Mali Çözüm Dergisi*, No.72: 138-164.
- Alp, Ali, M. Ufuk Yılmaz, (2000). *Gayrimenkul Finasmanı ve Değerlemesi*, İstanbul.
- Alptürk, E. (2008). *Finans, Muhasebe Ve Boyutlarında İç Dene- tim Rehberi*. Ankara: Maliye Ve Hukuk Yayınları.
- Arslan, M.C. (2013). İç Denetim ve Türkiye’de Büyükşehir Belediyelerinin İç Denetim Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bi- limler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim Bilim Dalı: İstanbul.
- Aslan, B. (2010). Bir Yönetim Fonksiyonu Olarak İç Denetim. *Sayıştay Dergisi* (77), 63-86.
- Bakır, M. (2011). *Denetim ve Meslek Hukuku*. Murathan Yay- nevi. Trabzon
- Bal, Hasan. (2011). *Gayrimenkul Yatırımları ve Gayrimenkul Yatı- rım Ortaklıklarının Analizi*. 1.Basım. Ankara: Gazi Kitabevi.

- Bahtiyar, M.. (1999). *Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarının Kuruluş Ve Faaliyete Geçiş Esasları*. İstanbul: Erdoğan Mo- roğlu'na 65. Yaş günü Armağanı, 72.
- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), (2006). Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Tarafından Yapılacak Denetime İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yö- netmelik, Resmî Gazete Tarihi: 22.07.2006, Resmî Gaze- te Sayısı: 26236, çevrimiçi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=10522&MevzuatTur=7&Mevzuat-Tertip=5> (Erişim Tarihi: 30.04.2023).
- Bayrak, T. (2018), İç Denetim Felsefesi, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, Özel Sayı 2018 ös977.
- Bayrakçı, E., & Demirel, A. (2017). İç Denetimin Yapı- sal Ve İşlevsel Sorunlarının Türkiye'deki Üniversiteler Bağlamında Analizi. *Kmü Sosyal Ve Ekonomik Araştırma- lar Dergisi* , 19 (33), 52-60.
- Below, Scott D., Stanley R. Stansell. ve Mark. C. (2000). The de- terminants of REIT institutional ownership: tests of the CAPM. *The Journal of Real Estate Finance and Economics*. 21(3), 263-278.
- Bolat, S. (2017). İç Denetime Bakış 2. *Demiryolu Mühendisliği Dergisi* (6), 58-68.
- Bozkurt, N. (1995). "Mali Tabloların Bağımsız Denetimi Açı- sından Bağımsız Denetçi ve İç Denetçi İlişkisi", Yaklaşım, Yıl:3, Sayı:27, (Mart 1995).
- Brandon, D. L. (1997). REIT liability hedges under the IRS he- dging regulations. *Journal of Real Estate Taxation*. 24(2), 167-188.

- Cannon, S. ve Vogt, S. (1995). REITs and their management: an analysis of organizational structure, performance and management compensation. *Journal of Real Estate Research*. 10(3), 297-317.
- Carlsson, C. ve Klara G. (2019). *Investigating the long-and the short-run diversification potential of REITs for private investors*. Master Thesis. Linköping University, Department of Management and Engineering.
- Chan, SH., Erickson, J. ve Wang, K. (2003). Real estate investment trusts: structure, performance and investment opportunities. *Financial Management Association Survey and Synthesis Series*. Oxford University Press.
- Chen, K., Daniel Tzang. (1998). *Interest-Rate Sensitivity of Real Estate Investment Trusts*. *Journal of Real Estate Research*. c. 3, s. 3: 13-22.
- Cook, John W. ve Winkle, Gary M. (1980). *Auditing: Philosophy and Techniques*, Boston.
- COSO; Enterprise Risk Management Integrated Framework, (2004). IFAC, Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları, UDS 315, md.42.
- Crain, J., Cudd, M. ve Brown, C. (2000). The impact of the revenue reconciliation act of 1993 on the pricing structure of equity REITs. *Journal of Real Estate Research*. 19(3), 275- 286.
- Cummings, Jack. (2008). *Real Estate Finance and Investment Manual*. 9th Ed. New Jersey: John Wiley & Sons.
- Çevikbaş, R. (2011). Türkiye'de İç Denetim Kurumu. *Türk İda-re Dergisi* (471-472), 47-67.
- Çiğdem, F.C. (2018). İç Kontrol Sisteminin Kurumsal Yönetim

Üzerindeki Etkileri: BIST Kurumsal Yönetim Endeksi Kapsamındaki Şirketlerde Uygulama. Doktora Tezi. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

Çolak, Önder ve Aşkın Alıcı. (2001). *Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları: A'dan Z'ye*. 1.Basım. Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu.

De Koning, R. (2007). *Public International Financial Control*, 1. ed. Belgium, 978-90- 9021218-0.

Diamond, J. (2002). *The Role of Internal Audit in Government Financial Management*, IMF Working Paper, Washington: 02/94.

Doğan, M. T. (2019). *Türkiye'de Borsada İşlem Gören Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarının 2012 Sonrası Finansal Durum Analizi: Seçilmiş Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları Üzerine Bir İnceleme*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

ECIIA. (2005). *Position Paper on Internal Auditing in Europe*, Belgium, 2-915051-06-2.

Ejsing, T. ve Hans C. H. (2017). *Benefits and barriers of introducing REITs in Denmark*. Master Thesis. Copenhagen, Business School.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), Kurumsal Yönetim İlkeleri-2004.

EPRA, Warming to Listed, (2016b). <https://magazine.epra.com/wp-content/uploads/2018/06/EPRA-Industry-Newsletter-53-March2016.pdf> (Erişim Tarihi: 15.03.2023).

EPRA, Global REIT Survey. (2017). https://www.epra.com/media/Listed_Real_Estate_Building_a_Stronger_Europe_report_1365168038957.pdf (Erişim Tarihi: 15.03.2023).

- Ergen, Esin. (2001). *Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları ve Tür-kiye Uygulaması*. Yüksek Lisans Tezi. İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Ewing, B. T. ve James E. P. (2005). The response of real estate investment trust returns to macroeconomic shocks. *Journal of Business Research*. 58(3), 293-300.
- Fickes, M. (2006). \$1 trillion milestone. *Real Estate Portfolio*. 5(7), 570-584.
- Glascock, John L., Chiuling L. ve Raymond W. So. (2000). Further evidence on the integration of REIT, bond and stock returns. *The Journal of Real Estate Finance and Economics*. 20(2), 177-194.
- Gökçe, Gamze. (1998). *Gayrimenkul Yatırım Fonları, Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları, Gayrimenkul Sertifikaları ve Hazine Taşınmaz Mallarının Bu Yollarla Değerlendirilmesi*. 1.Basım. Ankara: T.C Maliye Bakanlığı Milli Emlak Müdürlüğü.
- Görmen, M. (2019). Değer Katan Bir İç Denetim. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* , 12 (1), 73-86.
- Güner, F. (2009), "Kontrol Ortamının değerlendirilmesi: Bir Kamu İdaresinde Uygulama", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı 46.
- Gürbüz, Hasan. (1995). *Muhasebe Denetimi*, Bilim Teknik Yayınevi, İstanbul.
- Güredin, Ersin. (2010). *Denetim ve Güvence Hizmetleri*, Türkmen Kitabevi, İstanbul.
- Gürlel, Can Fuat. (2011). *Türkiye ve Dünya Gayrimenkul Sektör Raporu 4. Çeyrek 2010*.

- Güven, M. (2006). *Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları Ve Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları Hisse Senetlerinin Verimini Etkileyen Faktörler Üzerine İMKB'de Bir Uygulama*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Güven, F. M. (2008). *İşletmelerde İç Kontrol Yapısının Yeri Ve Önemi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gyoder, Türkiye Gayrimenkul Sektörü 2023 - 1. Çeyrek Raporu, s.31, <https://www.gyoder.org.tr/files/202306/ce6f6992-99d6-4761-b32c-7e3a93965917.pdf> (Erişim Tarihi: 30.06.2023)
- Haftacı, V. (2011). *Muhasebe Denetimi*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Hasanefendioğlu, Bülent ve Uzel, Murat. (2017). Mali Çözüm, İSMMMO, Mayıs-Haziran.
- Hepşen, Ali, Murat Gökşin Berberoğlu, Olgun Aydın. (2017). *Real Estate Investment Trusts in Turkey: Structure, Analysis, and Strategy*. Journal of Business, Economics and Finance, c. 6, s. 2: 191-199.
- Institute of Internal Auditors (IIA), (t.y.a). What Is Internal Audit?, <https://www.iaa.org.uk/about-us/what-is-internal-audit/> (Erişim Tarihi: 30.04.2023).
- IIA. (2017). Uluslararası İç Denetim Standartları, Web: <https://na.theiia.org/translations/PublicDocuments/IPPF-Standards-2017-Turkish.pdf> (Erişim Tarihi: 02.05.2023).
- İbiş, C. ve Çatıkkaş, Ö. (2012). *İşletmelerde İç Kontrol Sistemine Genel Bakış*, Sayıştay Dergisi, 85.

- İç Denetim Koordinasyon Kurulu (İdkk). (2009). 2008 Yılı Kamu İç Denetim Genel Raporu. T.C.Hazine Ve Maliye Bakanlığı: https://Ms.Hmb.Gov.Tr/Uploads/2019/09/2008_Yili_Kamu_İcdenetim_Genel_Raporu.Pdf Adresinden Alınmıştır
- Kaçıra, B. (2009). *Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları*, İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Kamu İç Kont.Reh.,(2014), Kamu İç Kontrol Rehberi, s.7-8-20- 58-75-110.
- Karcioğlu, R. ve Kurnaz, E. (2017). Kamu Kurumlarında İç Denetim Faaliyetlerinin Yürütülmesinde Karşılaşılan Başlıca Sorunların Tespiti: Kamu İç Denetçilerine Yönelik Bir Araştırma, *IGU J. Soc. Sci.*, 4.2, 67-88.
- Kasım, S. D. (2011). *İç Denetim Sistemlerinin Bankaların Verimliliği Üzerindeki Etkisi*, Doktora Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Bankacılık Ve Sigortacılık Enstitüsü.
- Kaval, Hasan (2013). *Muhasebe Denetimi*, 1.Baskı, Ankara, Gazi Kitabevi.
- Kepekçi, C. (2004). *Bağımsız Denetim*, (4. Baskı) Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Kesik, A. (2005). 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi Ve Kontrol Kanunu Bağlamında Ve Ab Sürecinde Türk Kamu İç Mali Kontrol Sistemi. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* , 1 (9), 94-114.
- Keskin A., D. (2006). İç Kontrol Sistemi Kontrol Öz Değerlendirme. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Kızılboğa, R., & Özşahin, F. (2013). Etkin Bir İç Kontrol Sistemi- nin İç Denetim Faaliyetine Ve İç Denetçilere Katkısı. *Niğde Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* , 6 (2).

- Korkmaz, U. (2007). *Kamu İç Denetimi* (I). Bütçe Dünyası , 2 (25), 4-15.
- Köroğlu, Ç. ve UÇMA T. (2006) “İşletmelerde İç Kontrol Sistemi- nin Etkinliği Ve Dış Denetimdeki Önemi”, “Mevzuat Der- gisi”, www.Mevzuatdergisi.Com, Yıl:9, Sayı:103
- Ma, Yifei. (2007). *A Study on the Development of Real Estate In- vestment Trusts (REITs) in China and the Experiences from United States*, (Ed.: Joe, Robert; Tony Smith, David Liu). International Journal of Business and Management. c.2, s. 5: 97-101.
- Memiş, M. Ü. (2008). *Etkin ve Başarılı İç Denetim İçin Gerekli Koşullar*, Mali Çözüm Dergisi, 85.
- Mollaoğulları, B. F. (2018). Denetim Komitesinin İç Denetim Birimi Çalışmalarına Etkisi: Türkiye’de İç Denetim Biri- mi Yöneticilerinin Algısı Araştırması. 29. Manisa: T.C. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı İşletme Programı Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Ling, David C., Michael Ryngaert. (1997). Valuation Uncerta- inty, Institutional Involvement, and the Underpricing of IPOs: The Case of REITs. *Journal of Financial Economics*. c. 43, s. 3: 433-456
- Olanrele, Olusegun O., Tomisi O. Adegunle, Oluwatosin B. Fa- teye. (2018). *Causal Relationship of Equity N- REITs Divi- dend Yield and Money Market Indicators*. The 18th Afres Annual Conference: 307-328.
- Öksüz, F. (2009), “Şirketlerde Yeterli İç Kontroller Var Mı? İç Kontrol Bakış Açısıyla Değerlendirme”, III. Uluslararası Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu, İstanbul, s.5.

- Ömürbek, Vesile, Altay, Sevil Özge. (2011). "Turizm İşletme- rinde İç Kontrol Sistemin Etkinliğinin İncelenmesi ve Ma- navgat Bölgesindeki Beş Yıldızlı Otellerde Bir Araştırma" Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.16, S.1 :379-402.
- Özbek, Cevdet Yiğit ve Selimoğlu, Seval Kardeş (2018). İç Denetim, Nobel Akademik Yayıncılık.
- Özbek, Çetin. (2012). İç Denetim, Kurumsal Yönetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol, Türkiye İç Denetim, Ens. Yayınları, Yayın No:3, Cilt.I, İstanbul.
- Özeren, B. (2000, Ağustos). İç Denetim, Standartları ve Mesleğin Yeni Açılımları. *Araştırma/İnceleme/Çeviri Dizisi*.
- Öztornacı, E. (2014). *Kamu Mali Yönetiminde İç Denetim- Per- formans Denetimi İlişkisi*. 43. İzmir: T.C. Dokuz Eylül Üni- versitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Ana Bilim Dalı Maliye Programı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Pachai, Samita. (2016). *Real Estate Investment Trusts in Canada*. Master Thesis. The University of Western.
- Pehlivanlı, D. (2010). *Modern İç Denetim Güncel İç Denetim Uygulamaları*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- PricewaterhouseCoopers. (2007). *Internal Audit 2012*, Pricewa- terhouseCoopers, USA.
- Provasi, R. ve Riva, R. (2015). The Updated COSO Report 2013, Journal of Modern Accounting and Auditing, 11.10, 487-498.
- Sabuncu, B. (2017). İşletmelerde İç Denetim ve İç Kontrol İliş- kisi, *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 18.2, 161-174.
- Sabuncu, B. (2018). İç Denetim Anlayışındaki Değişiklikler ve Gelişmeler. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 20(Özel Sayı), 779-789.

- Sawyer, Lawrence B., Dittenhofer, Mortimer A. ve Scheiner, James H. (2005). *Sawyer's Internal Auditing* (5th Edition). The Institute of Internal Auditors.
- Selimoğlu, S.K., Özbirecikli, M., Kurt, G., Alagöz, A., Yanık, S. ve Uzay, Ş. (2014). *Muhasebe Denetimi*. Ankara: 4. Baskı. Gazi Kitabevi.
- Sermaye Piyasası Kurumu (2013). Gayrimenkul Yatırım Ortaklığına İlişkin Tebliği, III-48.1, Resmi Gazete, Sayı: 28660
- Sermaye Piyasası Kurumu (2013). Gayrimenkul Yatırım Ortaklığına İlişkin Tebliği, III-48.1.a, Resmi Gazete, Sayı: 28891
- Sermaye Piyasası Kurulu. Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğ, Seri: X, No:22.
- Schneider, A. ve Church, B. (2008). "The Effect Of Auditors' Internal Control Opinions On Loan Decisions", *Journal of Accounting and Public Policy*, 27 (2008), Ss:1-18
- Şahin, Ü. (2008, Aralık). 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda İç Denetim Sistemi. *KMU İİBF Der-gisi*, 10(15), 289-302.
- Tuncel, Kürşat. Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları Türkiye Uygulaması, 1.Basım, Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu, 1997, s.7
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Resmi Gazete, "III-48.1 Sayılı Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliği", 2013, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/05/20130528.pdf> (23 Temmuz 2019), s.36
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Resmi Gazete (2017). *III-48.1b Sayılı Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliği (III-48.1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ*.

- The IIA Research Foundation –Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE). (2004). Uluslararası Denetim Standartları- Mes- leki Uygulama Çerçevesi.
- Tiwari, Piyush, Michael White. (2014). *Real Estate Finance in the New Economy*. John Wiley & Sons.
- Tümer, S. (2010). *Kamuda İç Kontrol Sistemi ve Uygulama Aşa- maları*. Ankara. Güncel Mevzuatı Araştırma ve Eğitim Derneği.
- Türedi, Hasan. (2007). *Denetim, Celepler Matbaası, Trabzon*. Türedi, Hasan. (2014). *Muhasebe Denetimi Ders Notları, İstan- bul*.
- Türedi, H., Koban, A. O. ve Karakaya, G. (2015). COSO İç Kontrol (ABD) Modeli İle İngiliz (Turnbull) Ve Kanada (CoCo) Modellerinin Karşılaştırılması, *Sayıştay Dergisi*, 99, 95-119.
- Türedi, H., Koban, A. O. ve Karakaya, G. (2017) Coso İç Kontrol (Abd) Modeli İle İngiliz (Turnbull) Ve Kanada (Coco) Modellerinin Karşılaştırılması, *Sayıştay Dergisi*.
- Uyar, S. (2009). *İç Kontrol Ve İç Denetim: 5018 Sayılı Kanun Açısından Değerlendirme*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Uzay, Ş. (1999). *İşletmelerde İç Kontrol Sistemini İncelemenin Bağımsız Dış Denetim Karar Sürecindeki Yeri ve Türkiye’deki Denetim Firmalarına Yönelik Bir Araştırma*. (1.Basım). Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu.
- Uzay, Ş. (2014). *Muhasebe Denetimi*. Ankara: 4. Baskı. Gazi Ki- tabevi.
- Uzun, A. K. (2009). Kamu Yönetiminde İç Kontrol Ve İç Denetim Yaklaşımı. *Denetışim Dergisi* (3), 59-65.

- Üreten, A. (2007). Gayrimenkul Değerleme Yöntemleri ve Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarında Değer Tespiti. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Van, Khuat Thi Kieu. (2010). *Policy Recommendations To Develop Real Estate Investment Trusts (Reits) In Vietnam*. Master Thesis. KDI School of Public Policy and Management.
- Yakar, Serbay. (2014). *Denetim Kalitesinde Denetim Komitesinin Etkinliği*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Yaman, A. (2008). *Kamu İç Kontrol Sisteminin Başarı Faktörleri*, Mali Hukuk Dergisi, 138, s. 6
- Yaman, A. (2011). *Geleneksel Teftiş ile İç Denetim Modelinin Fonksiyonel Açından Değerlendirilmesi*. Denetim(6), 24- 28.
- Yelgen, E. (2010). *Konaklama İşletmelerinde Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları Uygulamaları: Alanya'da Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Yılcı, M. (2015). *İç Denetim ve İç Kontrol Değerleme Rehberi*. Ankara: 3. Baskı.
- Yurtsever, G. (2008). *Bankacılığımızda İç Kontrol*, Türkiye Bankalar Birliği, Yayın No: 256, ISBN 978-975-8564-49-1
- Yurtsever, G. (2009). *Teftişten İç Denetime Banka Müfettişliği*. İstanbul: Türkiye Bankalar Birliği.
- Yurtsever, G. (2015). İç Denetimin Fonksiyonları Ve Katma Değeri. *Finans-Politik& Ekonomik Değerler Dergisi* , 52 (602), 89-101.

Zhang, M. ve Yongheng D. (2008). REITs return behavior and legal infrastructure: the 1993 revenue reconciliation act and inspirations for China's emerging REITs market. Re- search Gate. 8532(33).

".....Organizasyonlar hem öngörtülebilir hem de öngörtülemeyen riskleri yönetebildikleri sürece ayakta kalırlar. Tüm organizasyonlar gibi GYO'da karşılaşabilecekleri tüm riskleri, proaktif olarak gerçek zamanlı ve sürekli gözetimle geniş çerçevede ele alıp değerlendirmeli, risklerden sakınma, paylaşma ve aktarma uygulamaları konusunda tüm alternatif senaryolarla hazır olmalı, üst yönetimle ve risk yönetimleriyle bu alanda organize olup sağlıklı bir disiplinle çalışmalıdırlar. GYO'nun en az %25 si halka açık olduğu için çok sayıda yatırımcısı vardır. Bu yatırımcılarını korumak gibi ayrı ayrı bir misyonları da vardır. Bu nedenle hem kendi organizasyonlarını hem de yatırımcılarını risklerden korumak sorumluluğundadırlar. Konuya bu yönüyle baktığımızda bu organizasyonlarda iç kontrol yapısının önemi, yapının odak noktasında da sağlıklı ve güçlü bir risk yönetimi ve değerlendirmesinin olması çalışmamızda belirgin bir şekilde ortaya çıkmıştır. "

ISBN: 978-625-8078-34-5

9 786256 078345

 hiper yayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

bilimdili 100
MILLÎ GÜÇLENERKÜLTÜR

Editörler

Doç. Dr. Gökçe Yükselen PELER
Saffet Alp YILMAZ • Serkan YÜKSEL

II. ULUSLARARASI BİLİM VE YAZI DİLİ OLARAK TÜRKÇE SEMPOZYUMU 18-20 Mayıs 2024 BİLDİRİ TAM METİN KİTABI

II. ULUSLARARASI BİLİM VE YAZI DİLİ OLARAK TÜRKÇE SEMPOZYUMU

18-20 Mayıs 2024

BİLDİRİ TAM METİN KİTABI

Editörler

Doç. Dr. Gökçe Yükselen PELER

Saffet Alp YILMAZ

Serkan YÜKSEL

Hiperyayın 1115

Araştırma-
İnceleme

Editörler

Doç. Dr. Gökçe Yükselen Peler, Saffet Alp Yılmaz, Serkan Yüksel

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem İlgin

Kapak Tasarım

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-6078-42-0

e- ISBN: 978-625-6078-43-7

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Doç. Dr. Gökçe Yükselen Peler, Saffet Alp Yılmaz'a aittir. Yayıncının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar)a aittir. Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

II. Uluslararası Bilim ve Yazı Dili Olarak Türkçe Sempozyumu 18-20 Mayıs 2024 / editörler Doç. Dr. Gökçe Yükselen Peler, Saffet Alp Yılmaz, Serkan Yüksel. —1. Baskı . -- İstanbul : Hiperyayın, 2024.
668 sayfa: şekil, tablo; 21 cm. – (Hiperyayın; 1115)

ISBN: 978-625-6078-42-0

e-ISBN: 978-625-6078-43-7

Kaynakça bölüm sonlarındadır.

1. Türk dili – Araştırma. 2. Türk dilleri – Karşılaştırmalı Gramer. I. Peler, Gökçe Yükselen. II. Yılmaz, Saffet Alp. III. Yüksel, Serkan. IV. Dizi.

PL21.İ55 2024

494.3/İKİ 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık **Sertifika No:** 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş
Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören /
İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

TÜRKÇE DİL BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNDE ÖNEMLİ ROLÜ OLAN TEKERLEMELERİN AZERBAYCAN VE ANADOLU HALK KÜLTÜRÜNDE FARKLI VERSİYONLARI	1
9 Meleyke Nizami kızı MEMMEDOVA	
ALİ BEY HÜSEYNZADE'NİN TÜRKÇÜLÜĞÜ.....	55
Seba NAMAZOVA	
MOLLA NASREDİNCİLER VE TÜRK (ANA) DİLİ: TARİHİ GERÇEKLIK, GELENEK VE MODERNLIK	6
2 Şerebani MAMMADOVA	
ÂŞIK ŞİİRİNDE DİL VE ANLATIM ÖZELLİKLERİ	70
Muzaffer ÇANDIR Yusuf AYDIN	
P. S. PALLAS'IN <i>FLORA ROSSICA</i> ADLI ESERİ VE TÜRK DİLİ İLE İLİŞKİSİ.....	83
Başak PERÇİN BOSTAN	
KUZEY MAKEDONYA'DA TÜRK DİZİLERİ İLE İLGİLİ ÜRETİLEN FIKRA VE ANEKDOTLAR DERLEMESİ.....	99
Filiz MEHMETOĞLU	
IRAK TÜRKMEN FOLKLORUNUN YAZILI KAYNAKLARINDAN "KERKÜK NÜKTELERİ (KİTAP VE YAZMA)	12
0 Önder SAATÇI	
TARİHSEL VE MODERN BAĞLAMDA TÜRK DİLİ.....	135
Şifa KURBANOVA	
ESKİ TÜRKLERDE YAZILI VE SÖZLÜ ÇEVİRMENLİK ÜZERİNE.....	142
Hakan GÜLER'	
TÜRKÇE VE İLETİŞİM	152
Harun AYDIN	
SATIRARASI TÜRKÇE KUR'AN TERCÜMESİ RYLANDS NÜSHASI'NDA AKRABALIK TERİMLERİ	15
7 Kübra ERDEM	
ORTA ÇAĞ AZERBAYCAN ŞAİR VE YAZARLARININ TÜRK EDEBİ DİLİNİN GELİŞMESİNDE ROLÜ (XIII-XVI. YÜZYILLAR)	17
8 Galibe HACIYEVA	
Karabağ-nâmeler	200
Nabi AZEROĞLU	

AHMET RAİK EFENDİ'NİN ESKİ ŞEYLER (1926) ADLI ESERİNDE DİL VE ÜSLUP ÖZELLİKLERİ	20
8	
Osman ERCİYAS	
HAYVANLAR KONULU KADİM BİR ESER: KEMÂLEDDİN DEMİRİNİN HAYÂTÜ'L-HAYEVÂN'I VE TÜRKÇE TERCÜMELERİ	21
5	
Ahmet KAVAKLIYAZI	
ABDULLAH TUKAY ŞİİRLERİNDE KAVRAMSAL METAFORUN İZLERİ	235
Ebru ÖZDOĞAN	
KAHRAMÂN-NÂME'NİN İRAN NÜSHASINDA DEYİMLER VE ATASÖZLERİ	250
Roghayeh AZİZPOUR	
KEMAL ABDULLA'NİN "YARIM EL YAZMASI" ROMANINDA METİN UYGULAMASI ÖRNEKLERİ	26
2	
Samirə Arif qızı QURBANOVA	
AZERBAJCANLI YAZAR MEVLUD SÜLEYMANLI EDEBİ DİLİNİN TEMEL ÖZELLİKLERİ	27
0	
Ulviyya Rahman kızı İBRAHİMOVA	
20. YÜZYIL AZERBAJCAN ŞİİRİNDE OZAN-ÂŞİK İMAJI	279
Nermin HASANOVA	
19. YÜZYIL KIRIM'INDA RUS FAALİYETLERİ VE TÜRKÇE EĞİTİMİ	286
Gökçe Yükselen PELER & Mediha Bala ENSARİ	
TÜRKİYE, AZERBAJCAN VE ÖZBEKİSTAN YÜKSEKÖĞRETİMİNDE EDEBİYAT ÖĞRETİM SİSTEMİ	29
5	
Akhmedova MOHİNUR	
GÜNEY KORE VE JAPONYA'DAKİ ÜNİVERSİTELERDE TÜRKİYE TÜRKÇESİ ÖĞRETİMİ: DURUM VE ÖNEMİNE KISA BİR BAKIŞ	31
4	
Selcen Burçe KORKMAZ	
OKUL YÖNETİCİLERİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İLKOKUL VE ORTAOKULLARDA DİLİMİZİN ZENGİNLİKLERİ PROJESİNİN İNCELENMESİ	329
Cem TUNA & Ahmet DUYSAK & Habip ASLAN	
OKUL YÖNETİCİLERİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE ORTAÖĞRETİMDE DİLİMİZİN ZENGİNLİKLERİ PROJESİNİN İNCELENMESİ	35
0	
Habip ASLAN & Cem TUNA & Ahmet DUYSAK	
OKUL YÖNETİCİLERİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE DİLİMİZİN ZENGİNLİKLERİ PROJESİNİN İNCELENMESİ	

.....	36
5	
İnci SADIKOĞLU & Cem TUNA & Ahmet DUYSAK	
ORTAK DİL VE ALFABE SORUNLARI.....	387
İlaha GURBANLI	

ORTAK TÜRK EDEBİ DİLİ SORUNU	394
Lala Hamzayeva ALADDİN KIZI	
SİBİRYA'DA TÜRKÇENİN TEMAS ETTİĞİ DİLLER.....	401
Gökçe Yükselen PELER	
ÇAĞDAŞ TÜRK DİLİNİN AZERBAYCAN DİLİNE ETKİSİ	408
Tunzala Latif kızı BAŞİYEVA	
İRAN'DA DİL PLANLAMASI VE POLİTİKASI: HALAÇÇA'NIN DURUMU	416
Hasan GÜZEL	
İNDU SUNDARESAN'IN "TAÇ MAHAL" ÜÇLEMESİNDE BABÜR İMPARATORLUĞU'NUN DEVLET DİLİ TÜRKÇE	42
9	
Leyla PRİMOVA	
CUMHURİYET DÖNEMİ DİL POLİTİKALARI KAPSAMINDA ELAZIĞ HALKEVİ'NİN ÇALIŞMALARI	43
4	
Tuğba BORA	
ATATÜRK'ÜN SÖYLEV VE DEMEÇLERİYLE DİL DEVRİMİNİN ÖNCESİ VE SONRASI	44
6	
Büşra BELEK	
TÜRK DİLİNİN ERMENİ DİLİ VE KÜLTÜRÜ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ.....	466
Ayşenur DEMİR	
ÇARLIK RUSYA'DAN GÜNÜMÜZE KADARKİ SÜREÇTE AZERBAYCAN'DA EĞİTİM VE DİL POLİTİKALARI, TERİMLERİN RUSÇALAŞTIRILMASI VE AZERBAYCAN TÜRKÇESİNE YANSIMALARI	47
6	
Şimal Işınsu ÇOBANOĞLU	
AZERBAYCAN AĞIZLARINDA YAŞAYAN ARKAİK UNSURLAR	491
Badiseba BUDAGLI	
TÜRKÇE ÜNLÜLERDEKİ ALOFONLAŞMALARIN ALTAYİSTİK KÖKLERİ	503
Dr. Ensar KILIÇ	
Saha (Yakut) Türkçesinin Rusça Kelimelere Karşı Fonolojik Tutumu	512
Serkan YÜKSEL	
DESTANI-AHMED HARAMİ' ADLI ESERDE KULLANILAN ZAMİRLERİN ÜSLUP ÖZELLİKLERİ	52
1	
Ayten Arzulla Kızı AHMEDOVA	
Yarlık ve Bitiklerde Görülen <i>süsün 'ulüfe</i> İkilemesi Üzerine	533
Emrah BOZOK	
Türkçe Verintiler Sözlüğünde Kaydedilen Askeri Terminoloji	543
Hicret DAŞDEMİR	

Karabağ Bölgesi İle İlgili Jeomorfolojik Terimlerin Mikrotoponimlerin Oluşumundaki Rolü: Doğal ve Yapay Olarak Oluşturulmuş Mikrotoponimler	55
8 Ayşen İSMAYILLI	
Pir Sultan Abdal'ın Türkülerinde Geçen Eski Türkçe Kelimeler Üzerine	565
Hicran DERE	
“Oğuznâmeler”deki Fitonimlerin Sözlüksel-Anlamsal Özellikleri	578
Zülfıya Quliyeva BORIS KIZI	
Derleme Sözlüğü Kapsamında Yıldızlarla İlgili Söz Varlığı.....	587
Hilal ÇAĞLAR	
SATIRARASI TÜRKÇE KUR'AN TERCÜMESİ RYLANDS NÜSHASI'NDA AKRABALIK TERİMLERİ	60
2 Kübra ERDEM	
DÎVÂNU LUGÂTİ'T-TÜRK'TE GEÇEN ASKERÎ TERİMLER VE GÜNÜMÜZDE KULLANILAN ASKERÎ TERİMLERİN KARŞILAŞTIRILMASI ÜZERİNE	62
3 Rumeysa ŞAHİN	
XVI-XIX Yüzyıllara Ait Türkçe Sözlüklere Genel Bir Bakış	637
Munisahon RAFİKCONOVA	
KIRGIZLARIN TARİH BOYUNCA KULLANDIKLARI ALFABELER	647
Serdar DAĞISTAN	
CEMŞİD EMİROV'UN “OLUB, OLUB” HİKAYESİNDE POLİSİYE DÜZYAZININ İÇ TİPOLOJİSİ	66
3 Seyidnise LETİFLİ	

Kaynakça

- Abbasi, Kazım, Ferehmedi, Ehed, Berazende, Eli ve Muggedem, Mehemmed Elipur. *Tebriiz Folkloru Örnekleri. I. kitap*, Bakı: Nurlan, 2013.
- Abbasi, İsrail. *Azerbaycan Folkloru Antologiyası. V. kitap, Karabağ Folkloru*. Toplayanlar İ.Abbasi, T.Ferzeliyev, N.Nazim, Bakı: Seda, 2009.
- Abbasi, İsrail, Eliyev, Oruc ve Abdullayeva, Metanet. *Azerbaycan Folkloru Antologiyası. XIII. kitap, Şeki, Gebele, Oğuz, Gax, Zagatala, Balaken Folkloru*. Bakı: Seda, 2005.
- Alekberli, Aziz ve Ceferova, Ayten. *Azerbaycan Folkloru Antologiyası. XXIII. Kitap, Nahçıvan Örnekleri, II. Cilt*. Toplayanı A.Ceferova, Bakı: Elm ve Tehsil, 2012.
- Artun, Erman. *Tekirdağ Folklor Araştırması*. İstanbul: Tem Ofset, 1978.
- Artun, Erman. *Tekirdağ Folklorundan Örnekler*. Tekirdağ: Taner Matbaası, 1983.
- Aslanov, Elçin. *El-Oba Oyunu, Halg Tamaşası*. Bakı: İşig, 1984.
- Ayverdi, İlhan. *Misalli Büyük Türkçe Sözlük III. cilt*, İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı, 2006. Boratav, Pertev Naili. *100 Soruda Türk Halk Edebiyatı*. İstanbul: Gerçek Yayınevi, 1992.
- Ceferli, Meherrem ve Babayev, Rafik. *Azerbaycan Folkloru Antologiyası. Nahçıvan Folkloru, I cilt*. Nahçıvan: Ececi, 2010.
- Caferoğlu, Ahmet. *Anadolu Dialektolojisi Üzerine Malzeme II*. Ankara: TDK Yayınları, 1994. Caferoğlu, Ahmet. *Doğu İllerimiz Ağızlarından Toplamalar*. Ankara: TDK Yayınları, 1955. Çelebi, Didem Bayar. "Türkiye ve Azerbaycan'daki Çocuk Oyunları ve Oyuncaklarının Karşılaştırmalı İncelemesi". Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi, 2007.
- Ebdülhelimov, Hikmet, Gafarlı, Ramazan, Aliyev, Oruç ve Aslan, Vagif. *Azerbaycan Folkloru Antologiyası. IV. Kitap, Şeki Folkloru, I. cilt*. Tertip edenler Bakı: Seda, 2009.
- Eliheyder, Orucov, Abdullayev, Behruz ve Rəhimzade, Nergiz. *Azerbaycan Dilinin İzahlı Lüğeti. 4 cildde, IV. cilt*. Bakı: Şerk-Gerb, 2006.
- Güney Azerbaycan Folkloru. IV. kitap. Bakı: Elm ve Tehsil, 2015.
- Güney Azerbaycan Folkloru. V. kitap. Bakı: Elm ve Tehsil, 2015.
- İsmayilov, Hüseyin. *Azerbaycan Folkloru Antologiyası III. kitap, Göyçe Folkloru*. Bakı: Nurlan, 2009.
- İsmayilov Hüseyin. *Azerbaycan Folkloru Antologiyası XVII. kitap Muğan Folkloru*. Toplayanı B.Hüseyinov, Bakı: Nurlan, 2008.
- İsmayilov, Hüseyin ve Guliyeva, Ruziye. *Azerbaycan Folkloru Antologiyası. IX. kitap, Gencebasar Folkloru*. Bakı: Seda, 2004.
- Kaya, Doğan. *Anonim Halk Şiiri*. Ankara: Akçağ Yayınları, 1999.
- Memmedova, Meleyke. *Azerbaycan ve Anadolu Folklorunda Oyun ve Tamaşalar*. Bakı: Elm ve Tehsil, 2014.

Memmedova, Meleyke. *Azerbaycan ve Anadolu Folklorunda Tekerlemeler*. Bakı: Elm ve Tehsil, 2019.

Nebioğlu, Veli, Kazımoğlu, Muhtar ve Esger, Efzeleddin. *Azerbaycann Folkloru Antologiyası. XII. kitap, Zengezur Folkloru*. Bakı: Seda, 2005.

Nebiyev, Azad. *Azerbaycan Halg Edebiyyatı. I. kitap*. Bakı: Çırag, 2009.

Rüstemzade, İlkin. *Azerbaycan Folkloru Antologiyası. XVI. kitap, Ağdaş folkloru*. Bakı: Seda, 2006. Şenbay, Nüzhet. *Alıştırmalı Diksiyon Kitabı*. İstanbul: MEB Yayınları, 1991.

Kaynakç

Hüseyinzade, A. Seçilmiş Eserleri. Bakü: Şark-Garb, 2007.

Garayev, Y. *Ali Beyin İrsi ve Varisleri. A.Hüseyinzade. Seçilmiş Eserleri*. Bakü: Şark-Garb, 2007. Hüseyinzade, A. (1905), *Gazetemizin Mesleki*. "Hayat" Gazetesi, № 1.

Hüseyinzade, A. (1906), *Bakü Vilayeti Mebusları*. "Hayat" Gazetesi, № 119.

Hüseyinzade, A. (1907), *Panislamizm Meselesi ve Ermeniler*. "Taze Hayat" Gazetesi, № 20-22.

Kaynakç

Azərbaycan qəzeti, 2003, 8 fevral.

Azərbaycan Respublikasının Konstitutsiyası. Bakı: 1981

Həbibbəyli, İsa. Cəlil Məmmədquluzadə. Bakı: "Çinar-çap",
2002. Həbibbəyli, İsa. Mollanəsrəddinçilik Təlimi və Müasir
Dövr.

Şabanov. M. Azərbaycan Tarixində Heydər Əliyev Mərhələsi. Bakı: Nurlan, 2005.

Xudiyev N. M. Heydər Əliyev və Azərbaycan Dili. Bakı: Təhsil, 1997.

Kərimli X. Elmi Ədəbi Fikrin Yeni Mərhələsi. //Heydər Əliyev Zirvəsi. Naxçıvan Dövlət
Universitetinin Xəbərləri (xüsusi buraxılış), 2008.

Heydər Əliyev. Ədəbiyyatın Yüksək Borcu və Amalı. Bakı: "Ozan" 1999.

"Şərq qapısı" qəzeti. 2010-cu il, 5 may Həbibbəyli İ. Heydər Əliyevin Siyasi Kursu və Müasir Dövr.

[https://az.wikisource.org/wiki/Mollan%C9%99sr%C9%99ddin%C3%A7ilik_t%C9%99limi_v%C9%99m%C3%BCasirlik_\(%C4%B0sa_H%C9%99bibb%C9%99yli_\(Son_g%C3%BCncelleme_1_Eyl%C3%BCl,2024\)\)](https://az.wikisource.org/wiki/Mollan%C9%99sr%C9%99ddin%C3%A7ilik_t%C9%99limi_v%C9%99m%C3%BCasirlik_(%C4%B0sa_H%C9%99bibb%C9%99yli_(Son_g%C3%BCncelleme_1_Eyl%C3%BCl,2024)))

Kaynakç

- Artun, Erman. "Âşık Şiiri Geleneğinde Dil, Üslup, Motif ve Metin Merkezli Anlama - Açıklama Üzerine Düşünceler." Güneydoğu Avrupa'da Osmanlı ve Osmanlı Sonrası Türk Uygarlığının Öteki Uygarlıklarla Halk Kültürü Yönünden Etkileşimi Sempozyumu, Moldova, 2009.
- Artun, Erman. Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı. İstanbul, 2005.
- Boratav, Pertev Naili. "Âşık Edebiyatı." *Türk Dili Dergisi, Türk Halk Edebiyatı Özel Sayısı* (1968): 340-357. Erişim tarihi 14.05.2024.
<https://www.millifolklor.com/PdfViewer.aspx?Sayi=9&Sayfa=23>.
Erişim tarihi 15.05.2024.
http://dogankaya.com/fotograf/baslangictan_gunumuze_asik_edebiyati.pdf.
- Kaptan, Zekeriya ve Yurdusen, Yasemin. "Âşık Edebiyatı Halk Şiirinin Tarihsel Gelişim Süreci." *Alevilik Araştırmaları Dergisi* (2013): 195-212.
- Kılıç, Erdoğan. "Âşık Divanı'nın (İhsan Kılıç) Şiirlerinde Türk Halk Kültürü Unsurları." *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 13/37, Bahar 2024, 117-134.
- Sayım, Uğur. "Âşık Rahim Sağlam'ın Şiirlerinde Yer Alan Eğitsel Unsurlar." Yüksek lisans tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, 2023.
- Somuncu, A. Ş. Develili Âşık Ali Çatak'ın Hayatı, Sosyokültürel Çevresi, Âşık Edebiyatındaki Yeri Be Şiir Sanatı (İnceleme-metin). Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2024.
- Tek, Recep. "Âşık Cingözoğlu Seyit Osman'ın Şiirlerinde Türkçenin Kullanımı." V. Uluslararası Toplum ve Kültür Araştırmaları Sempozyumu (12-14 Ekim 2023), Tam Metin Bildiriler Kitabı, 2023.
- Tırkaz, Gözde. Yirminci Yüzyıl Âşıklarından Âşık Mehmet Yakıcı, Âşık Huzûrî, Âşık Veysel Şatıroğlu, Âşık Zülâfî ve Âşık Efkârî'nin Şiirlerinde Eğitim Unsurları. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kaynakç

- TBAÇ**→ Akkemik, Ünal, Der. *Türkiyenin Bütün Ağaçları ve Çalları*, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2023.
- Aytaç, Zeki, Atila Ocak, ve Bahar Kaptaner İğci, *Türkiye Bitkileri Doğa Rehberi*. Ankara: Nobel Yayınları, 2020.
- Ağaoğlu, Y. Sabit, Hasan Çelik, Menşüre Çelik, Yılmaz Fidan. *Genel Bahçe Bitkileri*, Ankara: Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Eğitim, Araştırma ve Geliştirme Vakfı Yayınları No: 4, 1995.
- Akalın, Şükrü Haluk. *Türkçe Sözlük*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2019.
- Arçın, Salih Mehmet. "Peter Simon Pallas'ın *Flora Rossica*'sındaki Sibirya Tatar Türkçesine Ait Kayıtlar", Prof. Dr. Mustafa Arslan Armağanı. Der., Adem Öger, Mehmet Surur Çelepi, Çanakkale: Paradigma Akademi, s. 92-102.
- Bedevian, Armenag K. *Resimli Çokdilli Bitki Adları Sözlüğü*, Haz., Rûken Kızılar. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2021.
- Bläsing, Uwe. "The Chuvash Plant Names in Peter Simon Pallas' Flora Rossica: A Study of Etymology and Language Interaction", *Proceedings PIAC 2003*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2007, s.
- Fehling, Von Bodo. "Index zu P. S. Pallas' 'Flora Rossica'", *Ural Altaische Jahrbücher, Neue Folge* 2. pp. 114-137, Wiesbaden, 1982.
- Genç, Musa. *Süs Bitkileri Yetiştiriciliği 1. Cilt (Temel Üretim Teknikleri)*, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Yayın No: 55 ,Orman Fakültesi, 2005.
- GBIF Secretariat. *GBIF Backbone Taxonomy. Checklist dataset*. 2023. Erişim 16 Haziran, 2024. <https://doi.org/10.15468/39omei> accessed via GBIF.org.
- Flora I**→ Pallas, Peter Simon. *Flora Rossica seu stirpium Imperii Rossici per Europam et Asiam indigenarum descriptiones, Tom I, Pars I*, Fracofurti et Lipsiae, 1789-1790.
- Flora II**→ Pallas, Peter Simon. *Flora Rossica seu stirpium Imperii Rossici per Europam et Asiam indigenarum descriptiones, Tom I, Pars II*, Fracofurti et Lipsiae, 1789-1790.
- Sitin, Andrej (2014). *Botanik Petr Simon Pallas*. Tavariçestvo Nauçnih İzdaniy KMK.
- Yaltrık, Faik ve Asuman Efe. *Dendroloji Ders Kitabı-Gymnospermae-Angiospermae (Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü Öğrencileri İçin)*, İstanbul, 2

Kaynakç

Sözlükler:

- Makedonsko-Turski Tursko- Makedonski = *Makedonca-Türkçe Ve Türkçe-Makedonca Cep Sözlüğü*. Haz. Mücahit Korça. İstanbul: Fono, T.Y.
- Makedonsko-Turski Re~Nik = *Makedonca-Türkçe Sözlük*. Haz. Mile Körveziroski, Kevser Seyfullah. Skopje: Prosvetno Delo, 1967.
- Pravopis Na Makedonskiot Literaturen Jazik. Haz. Todor Dimitrovski. Skopje: Prosvetno Delo, 2007.
- Re~Nik Na Makedonskiot Jazik: *So Srpskohrvatski Tolkuvanja*: 3 Toma. Haz. Bla`E Koneski. Skopje: Detska Radost, 1994.

Elektronik Kaynaklar:

- Fıkralar Sekmesi. "Suriyeli Kaçakla Konuşma Fıkrası". Erişim: Eylül, 2015 - Mart, 2016.[http:// www.motika.com.mk/razgovor-so-siriski-begalec-vo-makedonija-vic](http://www.motika.com.mk/razgovor-so-siriski-begalec-vo-makedonija-vic)
- Fıkralar Sekmesi. "Türk Dizileri". Erişim: Mart, 2016. (Site artık mevcut değil. Kontrol tarihi: 16.05.2024). <http://www.biserko.mk/turski-serii>
- Fıkralar Sekmesi. "Türk Dizileri". Erişim: Eylül, 2015 (Site artık mevcut değil. Kontrol tarihi: 16.05.2024). <http://zainaet.com>
- Vitsovi za Duşa Grubu. "Yabancı Dizilerle İlgili Fıkralar". Erişim: 2015, kontrol 2023'e kadar. <https://www.facebook.com/groups/vicovizadusa>.
- www.tdk.gov.tr.

Derleme Yapılan Kişiler:

- Emil Niami (Görüşme tarihi: 16.10.2015).
Doğum tarihi: 30.04.1977.
Doğum yeri: Yugoslavya-Makedonya- Üsküp (Skopje).
Eğitimi: Filoloji Doktoru, Sveti Kiril i Metodi Üniversitesi-Üsküp, Slavistika Bölümü.
İş durumu: Russia Beyond the Headlines gazetesi editörü. Makedon dili hocası. Üsküp'teki Rus Kültür Merkezi'nin müdürlüğünü yapmaktadır.
- Not: Üsküp'teki en önemli Slavistika, Makedonistika uzmanlarından biri olan hocam Prof. Dr. Dimitar Pandev'in önerisi üzerine tanıştım.
- Katerina Talevska Spaseski (Görüşme tarihi: 06.11.2015). Doğum tarihi: 05.06.1988.
Doğum yeri: Yugoslavya-Makedonya- Manastır (Bitola).
Eğitimi: Sveti Kliment Ohridski-Bitola, Pedagoji Fakültesi, İngiliz Dili. İş durumu: İngilizce öğretmeni.
- Not: Yüksek lisanstan sınıf arkadaşımdır. 2017 yılında evlenip, Spaseski soyadını almıştır. Aynı yılın Mayıs ayı itibarıyla eşi ile birlikte ABD'ye yerleşmiştir.

9 Mariya Pandeva (Görüşme tarihi: 09.12.2015).

Doğum tarihi:13.09.1994.

Doğum yeri: Makedonya- Üsküp (Skopje).

Eğitimi: Sveti Kiril i Metodi Üniversitesi-Üsküp. Blaze Koneski Filoloji Fakültesi, İspanyol Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencisidir.

Not: Yukarıda adı geçen hocanın kızıdır. İspanyol dili tahsilinin yanında, iyi derecede İngilizce ve Fransızca da bilmektedir. 2018 yılı itibari ile üniversiteden mezun olmuştur, Makedon Dilinde yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır ve İspanyolca çevirmeni olarak çalışmaktadır.

Risto Apostolski (Derleme tarihi: 15.01.2016 ve 18.04.2016. Takip etme: 2015 – 2024).

Doğum tarihi: 09.04.1973.

Doğum yeri: Yugoslavya-Makedonya- İştıp (Ştip).

Eğitimi: Sveti Kiril i Metodi Üniversitesi-Üsküp, Ekonomi Fakültesi.

İş durumu: Bir muhasebe bürosunda yetkili muhasebeci olarak çalışmaktadır.

Zoran Stoev (Derleme tarihi: 15.12.2015 ve 18.01.2016. Takip etme: 2015 – 2024).

Doğum tarihi: 17.08.1965

Doğum yeri: Yugoslavya-Makedonya- Kavadar

(Kavadartsi). Eğitimi: Makine Teknisyenliği.

İş durumu: İki dükkân sahibi ve işletmecisi.

Not: Makedonca fıkraları araştırdığım süreçte, sosyal medya ortamında fark edip, telefonda tanıştığım (Mayıs, 2017) Zoran Stoev, 35 yıldır fıkralarla ciddi şekilde uğraşmaktadır. Her gün ortalama olarak, en az üç fıkra yazıp, sosyal medyanın bir iletişim platformu olan facebookta paylaşmaktadır. Kendisi ile birçok defa telefon görüşmelerinde bulundum. Sosyal medyadan önce de fıkralara yoğun ilgi duyduğu beyan etti. Çalışma süresince en önemli kaynak kişidir. Halen her gün sosyal medyada sürekli olarak fıkra yayımlamaya devam etmektedir.

Kaynakça

- Akgül, Ahmet. *XVI ve XVII. Yüzyıl Osmanlı Şair Tezkirelerinde Anekdot-Zihniyet İlişkisi*. Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları, 2019.
- Akgül, Ahmet. "Osmanlı Şair Tezkirelerinde Bir Retorik Aracı Olarak Metin İçi Anlatım Teknikleri". *12. Uluslararası Dil, Edebiyat ve Kültür Araştırmaları Kongresi*. 5-7 Haziran 2020, Antalya, s.1109-1117.
- Albayrak, Nurettin. *Ansiklopedik Halk Edebiyatı Sözlüğü (2. Baskı)*. İstanbul: Kapı Yayınları, 2010.
- Bayatlı, N. Yaşar. *Bağdat Halk Edebiyatı Araştırmaları*. Bağdat: Irak Tercümanlar Birliği Genel Merkezi Yayınları, 2020.
- Hürmüzlü, Habib. *Irak Türkmen Türkçesi Sözlüğü*. Kerkük: Fuzuli Matbaası, 2013.
- Hürmüzlü, Habib. "مذكرات صحفي تركماني". İstanbul: Kerkük Vakfı Yayınları, 2016. Kazancı, M. Ömer. *Kalemdaşlarım*. Kerkük: Fuzuli Matbaası, 2020.
- Kazancı, M. Ömer. *Tüm Yönleriyle Fuat Hamdi*. Bağdat: "المكتبة العربية للطباعة والنشر", 2001.
- Kaya, Doğan. *Türk Dünyası Ansiklopedik Türk Halk Edebiyatı Kavramları ve Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Akçağ Yayınları, 2020.
- Mutçalı, Serdar. *Arapça-Türkçe Sözlük "المعجم العربي الحديث"*. İstanbul: Dağarcık Yayınları, 1995.
- Naip, Esat. *Kerkük Nükteleri (1. Cilt)*. Bağdat: EL-Tezamun Matbaası, 1973.
- Paşayev, Gazanfer. *Kerkük Folkloru Antologiyası*. Bakü: 1987.
- Paşayev, Gazanfer. "İraq-Türkman Folkloru", *Seçilmiş Eserleri-1. Cilt*. Bakü: Tehsil Yayınları, 2012. Paşayev, Gazanfer. "Kerkük Folklorunun Janrları", *Seçilmiş Eserleri-3. Cilt*. Bakü: Tehsil Yayınları, 2012.
- Saatçi, Önder. "Tap- Fiili ve Türevlerinin Türkiye Türkçesi, Irak Türkmen Ağızları ve Azerbaycan Sahasındaki Anlamlarının Karşılaştırılması". *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*. 2/4, (2015), 1-11.
- Saatçi, Önder. *Irak Türkmenleri İçin*. İstanbul: Kerkük Vakfı Yayınları, 2020.
- Saatçi, Önder. "Irak Türkmenlerinde Yazı ve İmla Meseleleri". *Kardaşlık* 95, (2022), 14-18.
- Saatçi, Önder. "Dünden Bugüne Irak Türklerinin Yazı Dilindeki Gelişmeler ve Sorunlar", *Uluslararası Bilim ve Yazı Dili Olarak Türkçe Sempozyumu'nda Sunulan Bildiri*, 18-19-20 Mayıs 2022.
- Vahidoğlu, Yaşar Qarayev ve Saatçi, Suphi. *Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi (Azerbaycan-Irak (Kerkük) Türk Edebiyatı-6. Cilt)*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Yıldırım, Dursun. *Türk Edebiyatında Bektaşî Fıkraları*. Ankara: Ak

Kaynakç

Atatürk, Mustafa Kemal. *Nutuk-Söylev Cilt I-III*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1981. Banarlı, Nihat Sami. *Türkçenin Sırları*. İstanbul: Kubbealtı Neşriyat Yayıncılık, 2007.

Marttin, Volkan. «Dil Devriminin Halkçılık Boyutu.» *Belgi Dergisi*, 30 01 2019: 1072-1092. Yücel, Tahsin. *Dil Devrimi ve Sonuçları*. Ankara: Can Yayınları, 2005.

Kaynakç

- Arat, Reşit Rahmeti. *Kutadgu Bilig I Metin*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1999.
- Ata, Aysu. İlk Türkçe KurAn Tercümesi,. *Mustafa Canpolat Adına Düzenlenen Dil ve Edebiyat Araştırmaları Sempozyumu*. Ankara, 2003. 41-55.
- BT XXVI → KASAI, Yukiyo (2008). Die Uigurischen Budhistischen Kolophone. (Berliner Turfantexte XXVI)
- BT XVIII → YAKUP, Abdurışid (2010). Prajnāpāramitā Literature in Old Uyghur. (Berliner Turfantexte XXVIII)
- Claouson, Sir Gerard. *An Etymological Dictionary Of Pre-Thirteenth-Century Turkish*. Oxford: Clarendon Press, 1972.
- Doerfer, Gerhard. *Türkische Und Mongolische Elemente Im Neupersischen I*. Wiesbaden: Franz Steiner Verlag, 1963.
- Ercilasun, Ahmet Bican. *Türk Dili Tarihi*. Ankara: Akçağ Yayınları, 2012.
- GEDİKLİ, Yusuf (2004). "Dılmaç~Yalabaç (Yalavaç) Denklemi". V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildirileri I, 20-26 Eylül 2004. Ankara: TDK Yayınları
- Grønbech, Kaare. *Komanisches Wörterbuch. (Monumenta Linguarum Asiae Maioris)*. Kopenhagen, 1942.
- KÖK, Abdullah (2004). *Karahanlı Türkçesi Satır-Arası Kur'an Tercümesi (TİEM-73 1v-235v/2) Giriş İnceleme-Metin-Dizin*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Mirsultan, Aysima. *Die Alttürkische Xuanzang-Biographie X*. Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 2010.
- ONAT, Ayşe (1987). Han Döneminde Hun-Çin Ekonomik İlişkileri (M. Ö. 206-M. S. 220). *Belleten*, 51(), 611-624.
- Räsänen, Martti. *Versuch Eines Etymologischen Wörterbuchs Der Türksprachen*. Helsinki: Suomalais-Ugrilainen Seura., 1969.
- Röhrborn, Klaus. *Die Alttürkische Xuanzang-Biographie VII. Veröffentlichungen Der Societas Uralo Altaica Band 34, Xuanzang Leben Und Werk Teil 3*. Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 1996.
- Schafer, Edvard Hetzel. *Semerka'dın Altın Şeftalileri. Çev. Serkan Acar*. İstanbul: Selenge Yayınları, 2020.
- ŞEN, Serkan (2007). Orhon, Uygur ve Karahanlı Metinlerindeki Meslekler Bağlamında Eski Türk Kültürü. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, Türkiye.
- Taşağıl, Ahmet. *Uygurlar -840'tan Önce*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları, 2020.
- Tietze, Andreas. *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati*. Ed. Emine Yılmaz-Nurettin Demir. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi, 2021.
- Togan, İsenbige, Gülnar Kara, ve Cahide Baysal. *Çin Kaynaklarında Türkler Eski T'ang Tarihi (Chiu T'ang-Shu)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2000.
- Ülken, Hilmi Ziya. *Uyanış Devirlerinde Tercümenin Rolü*. İstanbul: clouson Yayınları, 2007. Yıldırım, Kürşat. « Taspar Kagan ve "İlk Tercüme Faaliyetleri" Üzerine Bazı Notlar. Dil Araştırmaları,» *Dil Araştırmaları Dergisi*, 2016: 37-52.

KAYNAKÇA

Korkmaz, Zeynep. Gramer Terimleri Sözlüğü. Ankara: TDK Yayınları, 2003.

Ören, Tuncer. "Bilişimde Özenli Türkçenin Önemi". *Türkiye Bilişim Vakfı Bilgisayar Bilimleri ve Mühendisliği dergisi* 1, sy 1, Haziran 2016.

Tarcan, Ahmet. Sanal Dünyada Dil Savaşları. *Üniversite ve Toplum dergisi*, 6 (1), 1-9, 2006.

Üstüner, Ahat. "Anadille Eğitim ve Türkçe". *Birses dergisi*, 2003.

Kaynakça

- Akcan, Ayten. "Bozkır Kavimlerinin Devlet Oluşunda 'Aile ve Soy". *Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*. (2020): 432-449.
- Aksan, Doğan. *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim 1. Cilt*, Ankara: TDK Yayınları, 1998. Ata, Aysu. "Rylands Nüshası Kur'an Çevirisi ve Farsça Çevirinin Önemi." *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi*. 19/1 (2004).
- Ata, Aysu. *Karahanlı Türkçesinde İlk Kur'an Tercümesi*. Ankara: TDK Yayınları, 2019.
- Aydın, Mehmet. "David Crystal, Dillerin Katli. Çev. Gökhan Cansız. İstanbul: Profil Yayınları, 2007.
- Bek, Kemal, Der. *Türkçülüğün Esasları*. İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2015.
- Breton, Rolant. *Dünya Dilleri Atlası*. Çev. Orçun Türkay. İstanbul: NTV Yayınları, 2007.
- Crystal, David. *Dillerin Katli*. İstanbul: Profil Yayıncılık, 2007.
- Çakmak, Cihan. "Türkçe ve İngilizcedeki Bazı Akrabalık Adlarının Karşılaştırılması Üzerine Bir Deneme". VI. Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı Bildirileri, Erzurum, Eylül 25-28, 2011.
- Emiroğlu, Selim. "Türkçe Sözlükteki Akrabalık Adlarının Tasnifi". *Electronic Turkish Studies*. 7/4 (2012): 1691-1710.
- Ercilasun, Ahmet Bican. *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*. Ankara: Akçağ, 2004. Google. "Akraba". Son güncelleme 10 Ağustos, 2024, <https://islamansiklopedisi.org.tr/akraba>-Google. "Akraba". Son güncelleme 10 Ağustos, 2024, <https://sozluk.gov.tr/?ara=akraba>
- Gömeç, Saadettin. "Divanü Lûgat-it-Türk'de Akrabalık Bildiren Terimler". *Türk Kültürü*. 39/464 (2001): 10-19.
- Gülensoy, Tuncer. "Altay Dillerindeki Akrabalık Adları Üzerine Notlar". *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*. 21/ 1973-1974 (1973): 283-318.
- Güllüdağ, Nesrin. "Karay Türklerinde Akrabalık Adları". *The Journal of Academic Social Science Studies*. 5/5 S. 6 (2019): 205-217.
- Li, Yong-Song. *Türk Dillerinde Akrabalık Adları*. İstanbul: Simurg Yayınları, 1999.
- Özkan, Mustafa. "Tarihten Günümüze Kur'an'a Yaklaşımlar". *Eski Anadolu Türkçesi Döneminde Yapılmış Kur'an Tercümeleri*. (2010): 518-555.
- Soydan, Celal. "Urdu Dilinde Akrabalık Terimleri ve Müslüman Hint Toplumunda Aile Yapısı". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*. 43/1 (2003): 43-56.
- Şimşek, Yaşar. "Eski Anadolu Türkçesi Satırarası Kur'an Tercümesi'nin (Topkapı Nüshası) Sözvarlığı Üzerine Notlar". *Türkbilig Türkoloji Araştırmaları*. 31 (2016):153-170.
- Şimşek, Yaşar. "Eski Anadolu Türkçesi Satırarası Kur'an Tercümesi'nin Topkapı Nüshası Söz Varlığı Üzerine Notlar II". *Türkbilig*. 33 (2017): 69-84.
- Şimşek, Yaşar. "Satırarası Türkçe Kur'an Tercümelerinin Birbiri ile İlgisi ve Tasnifi Üzerine". *Gazi Türkiyat*. 24 (2019): 47-65.
- Üşenmez, Emek. "Karahanlı Türkçesi Satır Arası Kuran Tercümesi'nin (Rylands Nüshası) Kayıp Varakları Üzerine: Chester Beatty Library (Dublin) Varakları". *The Journal of Social Sciences*. 66 (2023): 85-97.

Yavuz, Serdar. "Dîvânü Lügâti't-Türk'teki Akrabalık Adları ve Bu Adların Türkiye Türkçesi Ağızlarındaki Karşılıkları". *Ekev Akademi Dergisi*. 56 (2013): 345-360.

Kısaltmalar

KKvAM: *Kur'ân-ı Kerim ve Açıklamalı Meali*. Ankara: Türk Diyanet Vakfı Yayınları/86-A, 2022.

Kaynakç

- Araslı, H. *Füzuli sələflərindən Kişvəri*. Nizami adına Ədəbiyyat və Dil İnstitutunun əsərləri, 2-ci cild. Bakı: 1946.
- Babayev, Y. *Ana Dilli Azərbaycan Ədəbiyyatının Təşəkkülü Və Epik Şeirin İnkişafı (XIII-XIV əsrlər)*. Bakı: ADPU, 2008.
- Babayev, Y. *XIII-XIV Əsrlər Ana Dilli Lirik Şeirimizin İnkişaf Yolu*. Bakı: "Elm və təhsil", 2009.
- Cahangirov, M. *Milli Təşəkkül Mərhələsində Azərbaycan Ədəbi Dilinin Aparıcı Üslubları*. I və II hissə Bakı: "Elm", 1989.
- Çelebioğlu, A. *Türk Edebiyatı'nda Mesnevi (XV. yy.'a kadar)*. İstanbul: Kitabevi Yay., 1999.
- Dəmirçizadə, Ə. *Azərbaycan Ədəbi Dilinin Tarixi*. I Hissə Bakı: "Maarif", 1979.
- Eyvazova, R. *Kişvəri "Divanı'nın Dili (Morfoloji xüsusiyyətlər)*. Bakı: "Elm", 1983.
- Hacıyev, T. *Azərbaycan Ədəbi Dili Tarixi*. Bakı: "Maarif", 1976.
- Hacıyev, T. *Azərbaycan Ədəbi Dilinin Tarixi*. I və II hissə. Bakı: "Elm", 2012.
- Hüseynova Z. *Səfəvi dönəmi və Türk dili*. Dil və ədəbiyyat elmi-nəzəri jurnalı 4(75) Bakı: 2010. Hüseynli Z. *Səfəvilər Dönəminə Aid Farsça Mətnlərdə Türkcə Hərbi Terminlər*. Yeni Türkiyə-Kafkaslar Özel Sayısı II, No.72, 2015.Temmuz-Aralık.
- Xudiyev, N. *Azərbaycan Ədəbi Dili Tarixi*. Bakı: "Maarif", 1995.
- İmadəddin Nəsimi. *Seçilmiş Əsərləri*. Bakı: Azər nəşr, 1985.
- İsa. *Mehri və Vəfa*. Bakı: "İrşad", 2001.
- Kişvəri. *Əsərləri*. Bakı: "Şərq-Qərb", 2004.
- Qəhrəmanov, C. *Nəsimi "Divanı'nın Leksikası*. Bakı: "Elm", 1970. Qurbanov, A. *Müasir Azərbaycan Ədəbi Dili*. Bakı: "Maarif", 1985. Qazi Bürhanəddin. *Divan*. Bakı: "Öndər" nəşriyyatı, 2005.
- Levend, Ağah Sırrı. *Türk Edebiyatı Tarihi*. C. I. Ankara: TTK Yay., 1988.
- Məhəmmədəli Tərbiyət. *Daneşməndani Azərbaycan*. Tehran, 1937 (1314).
- Min beş yüz ilin oğuz şeiri. *Antologiya*. Bakı: "Azərbaycan" 1999.
- Şah İsmayıl Xətayi. *Keçmə Namərd Körpüsündən*. Bakı: Yazıçı, 1988. Şərifli K., Şərifli A. *Mehri və Vəfa*. Bakı "İrşad", 2001.
- Yılmaz Önder, Sevim. *Ümmî İsa'nın Mihr ü Vefâ Mesnesi*. İstanbul: Ofis Yay., 2013. *Yunus Emre Divanı*. (Hazırlayan, Selim Yağmur). Eskişehir: Dergah Yayınları, 2013. https://tr.wikipedia.org/wiki/Ümmî_İsâ

Kaynakç

Qarabağ-namələr I, II, (2006), Şərq-Qərb Nəşriyatı, Bakı.

سرداری نیا، صمد (1991) قره باغ در گذرگاه تاریخ - تبریز حافظ زاده،

محمد (2001)، قره باغ - تبریز

سرداری نیا، صمد (1997) ایروان یک ولایت مسلمانشین بود - تبریز زارع شاهمرسی،

پرویز؛ (1977)، تاریخ قره باغ - تهران.

KAYNAKÇA

Fedai, Harid (Haz.). *Ahmet Raik: Eski Seyler, 1926*. Lefkoşa: Akdeniz Haber Ajansı Yayınları, 2006.

Karakaş, Esra. *'Kıbrıs Türk Edebiyatında Deneme'*. *Kıbrıs Türk Edebiyatı Tarihi (1571-2017)*. Cilt V, s: 651-685. Ankara: Kıbrıs Türk Edebiyatı Araştırma ve Tanıtma Projesi Yayını, 2019.

sozluk.gov.tr (Türk Dil Kurumu Sözlükleri) (Son güncellenme 8 Ağustos, 2024)

Kaynakça

- Abdurrahman b. İbrâhim. "Terceme-i Hayâtü'l-Hayevân", t.y. Hacı Mahmud Efendi 5389. Süleymaniye Kütüphanesi.
- Abdurrahman Efendi. "Ayn-ı Hayât: Terceme-i Hayâtü'l-Hayevân", 1748. Revan Köşkü 1666. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi.
- Abdurrahman Efendi. *Terceme-i Hayâtü'l-Hayevân*. 2 c. İstanbul: Matbaa-i Âmire, 1855.
- Abdülhalîm b. Alî. "Terceme-i Hayâtü'l-Hayevân", t.y. Tarihi Tabîî Türkî Talat 3. Mısır Millî Kütüphanesi.
- Abdülhalîm b. Alî. "Terceme-i Hayâtü'l-Hayevân", 1739. Halet Efendi 627. Süleymaniye Kütüphanesi.
- Bâlî Efendi. "Terceme-i Aynü'l-Hayât", 1567. Halet Efendi 367. Süleymaniye Kütüphanesi.
- Bosnevî, Abdullah b. Muhammed el-. "Terceme-i Hayâtü'l-Hayevân", t.y. Şehid Ali Paşa 1823. Süleymaniye Kütüphanesi.
- Bursalı Mehmed Tahir. *Osmanlı Müellifleri*. C. 1. 3 c. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) Yayınları, 2016.
- Çiçek, Ali. *Hayâtü'l-Hayevân Tercümesi Üzerine Bir Dil Çalışması (İnceleme - Metin - Dizin)*. Erzurum: Fenomen Yayınları, 2013.
- İhsanoğlu, Ekmeleddin, Ramazan Şeşen, M. Serdar Bekar, Gülcan Gündüz, ve Veysel Bulut. *Osmanlı Tabii ve Tatbiki Bilimler Literatürü Tarihi*. C. 1. 2 c. İstanbul: İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi (IRCICA), 2006.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, İzgi, Cevat. 9. Cilt. İstanbul :Türkiye diyanet Vakfı Yayınları, 1994.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, İzgi, Cevat, "Hayâtü'l-Hayevân". 17. Cilt. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1998.
- Balcı Rüştü, Çev. Kâtip Çelebi. *Keşfü'z-Zünûn*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2014.
- Demiri Kemaleddin. *Hayâtü'l-Hayevân Havas ve Esrarı*. İstanbul: Pamuk Yayıncılık, 2018.
- Kırbaç, Selçuk. "Hayâtü'l-Hayevân Tercümesi (Giriş, İnceleme, Metin, Dizin-Sözlük)". Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, 1999.
- Köksoy, Mesut. *Osmanlı Döneminde Arap Diline Dair Eser Vermiş Bosnalı Alimler ve Eserleri*. Ankara: Sonçağ Yayıncılık, 2021.
- Mehmed b. Süleymân. "Terceme-i Hayâtü'l-Hayevân", 1621. Ms.or.quart 1603. Almanya Millî Kütüphanesi.
- Mehmed b. Süleymân. "Terceme-i Hayâtü'l-Hayevân", 1655. Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu 06 Mil Yz A 460. Millî Kütüphane.
- Meral, Kadir. *Hayâtü'l-hayvan (Tercümesi) 1-2*. İstanbul: Meral Yayınevi, 1973.
- Meral, Kadir. *Hayâtü'l-hayvan (Tercümesi) 1-2*. İstanbul: Çelik Yayınevi, 1997.
- Muhammed b. Süleymân. "Terceme-i Hayâtü'l-Hayevân", 1546. Nuruosmaniye 02998M-01. Nuruosmaniye Kütüphanesi.
- Muhammed b. Süleyman. "Terceme-i Hayâtü'l-Hayevân", t.y. Esad Efendi 02565. Süleymaniye Kütüphanesi.

- Muhammed b. Suleyman. "Tercüme-i Hayâtü'l-Hayevân", 1474. Revan Köşkü 1664. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi.
- Murad, Sibel. "Tercüme-i Aynü'l-Hayat'ta Şekil ve Zaman Ekleri (Giriş-İnceleme-Metin-Dizinler)". Doktora, Sakarya Üniversitesi, 2015.
- Sadak, Bekir. "Bosnevî". İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, 6:306. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1992.
- "Terceme-i Hayâti'l-Hayevân", 1532. Ayasofya 2913. Süleymaniye Kütüphanesi.
- "Terceme-i Hayâtü'l-Hayevân", 1428. Bölge Yazma Eserler BY3404. Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi.
- "Terceme-i Hayâtü'l-Hayevân", t.y. Ömer İşbilir 17. Süleymaniye Kütüphanesi.
- "Terceme-i Muhtasarı Hayâti'l-Hayevân", 1625. Genel 1552/1. Bursa İnebey Kütüphanesi.
- Tırâzî, Nasrullah Mübeşşir. *Fihrisü'l-Mahtûtâtî't-Türkiyeti'l-Osmâniyye*. C. 1. 4 c. Kahire: el-Heyetü'l-Mısriyye el-Ammâ li'l-Kitâb, 1987.

Kaynakç

- Ahmet Naim Çiçekler, ve Timur Aydın. Kavramsal Metafor Kuramı ve Belagat: Karşılaştırmalı Bir İnceleme. *RumeliDE Journal of Language and Literature Studies*, 2019: 14-26.
- Akbaş, Mustafa. *Tatar Şairi ve Yazarı Abdullah Tukay'ın Eserlerinden Seçmeler ve Bunlardaki Dil Özellikleri*. Doktora Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1996.
- Çalışkan, Nihal. «Kavramsal Anahtar Modeli ile Metafor ve Deyim Öğretimi.» *bilig*, 2013: 95- 122.
- Gürcan, İlnur. Risaletü'n Nushiyye adlı eserde açgözlülük ve kanaat kavramlarına ilişkin metaforik anlatımın değerlendirilmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 2023: 334-344.
- M. İ. Ehmecanov, akt. Sinan Güzel. Tatar Mezar Kitabelerinde Tukay Şiiri. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, 2011: 109-113.
- Öner, Mustafa. Abdullah Tukay. *Türk Dünyası Dil Ve Edebiyat Dergisi*, 2004: 154-190.
- Öner, Mustafa. Abdullah Tukay ve Türk Edebiyatı Paralelleri. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi* 32. Sayı, 2011: 189-196.
- Öner, Mustafa. Çağdaş Dünya ve Abdullah Tukay. *Dil-Ural Araştırmaları Dergisi*, 2021: 193-205.
- Özkan, Fatma. *Abdullah Tukay'ın Şiirleri (İnceleme- Metin- Aktarma*. Ankara: Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü, 1994.
- Salı, Mesout Kalın. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders materyalindeki kavramsal metaforların tespitine yönelik bir çalışma. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 2022: 77-93.
- Şahan, Kayhan. Metaforlar ve Orhan Veli Şiiri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2018: 1820-1838.

Kaynakç

- Azeroğlu, Nabi. İran ve Anadolu Sahasında Erselannâmeler, *Türkiyat Mecmuası*: 31(1), 87-121.
- Bloch, E. Türkçe yazmalar katalogu (Catalogue des manuscrits turcs), Tome I. Nos: (1932). 1-572. Paris: Bibliothèque Nationale.
- Ergin, M. *Dede Korkut Kitabı*. İstanbul: Milli Eğitim Basınevi, 1969.
- Derici, B. Kitâbu Kıssa-ı Kahramân-ı Kâtil'in Paris Bibliothéque Nationale (Supp. 344) Nüshası Üzerine Bir Değerlendirme, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*: 49(2020): 73-91.
- Derici, B. *Kahramân-Nâme*. Konya: Palet Yayınları, 2020.
- Günbattı, H. *Kahramân Nâme (Metin-İnceleme)*. Basılmış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya: 1998.
- Hamidov, H. Türkçe Deyimlerin Anlam Özellikleri: Konuşma İle İlgili Deyimler. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*. 22 (2006): 39 - 45.
- Kobotarian, N. *İran Azerbaycan Âşık Destanları Şikari Destanı*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2013.
- Kobotarian, N. Azizpour, R. *İran Türklerinin Şaheseri; Şikari Destanı*. Ankara: İksad Yayınevi, 2019.
- Kobotarian, N. Azizpour, R. İran Türklerinde Sözlü Gelenek Bağlamında Âşıklık Geleneği ve Milli Bilinç, *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*: 8/21(Mart 2020): 140 - 150.
- Parsatalab, A. *İran Milli Kütüphanesinde bulunan Farsça versiyonuna dayanan Kahramân-Nâme (Dastan-i Kahramân-i Kâtil)*, dastanı. İsfahan: Neşr-i Hamuş. 2019.
- Parsatalab, A. Muezzeni, A. M. Hadi, R. Kahramân-nâme'nin Yeni Nüshaları ve Kahramânın Karakterinin Tanıtılması, *Tahran Aylık Popüler Kültür ve Edebiyat Dergisi*: 3/2 (Temmuz 2019): 201-226.
- Rahimova, A. Çok boyutlu bir kahramanlık destanının kimi özelliklerine ilişkin notlar, *Avrasya Dosyası Dergisi*. 13/1 (2022): 124-133.
- Sona, İ. Klasik Türk Edebiyatı Mensur Hikâyelerindeki Olağanüstü Unsurlara Bir Bakış, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 8/37(2015): 228-233.
- Türk Dil Kurumu. Türkçe sözlük. Ankara: TDK, 2023.
- Özge, C. Türkçe Deyimlerin Temsil Ettiği Düşünce İçeriklerinin Bileşenleri Olarak Kavramlar, *Fakültesi Dergisi*. 7/1(2020): 176-190. "Google"
- <http://www.yazmalar.gov.tr>

Кайнақ

- Abdulla K. Yarımçıq əlyazma / K.Abdulla. Bakı: XXI –YNE, 2004. –288 s. Битов А.Г. Пушкинский дом / А. Г. Битов. – М.: Вагриус, 2007. – 528 с.
- Gurbanova S. Allusion to the Epics “Kitabi-Dada Gorgud in K.Abdulla’s Novel “Incomplete Manuscript” // Міжнародний гуманітарний університет. Україна, 2021, № 49, том 2, – р. 62–67.
- Kitabi-Dədə Qorqud / - Bakı: Yazıcı, - 1988. –265 s.
- Квятковский А.П. Парафраз // Квятковский А.П. Поэтический словарь. М.: Дрофа, 1998. –с. 227–228.
- Москвин В.П. Интертекстуальность: Понятийный аппарат. Фигуры, жанры, стили. 2-е изд. / В.П. Москвин, – Москва: Либроком, - 2013. –165 с.

Kaynakç

Məhərrəm Məmmədli, *Azərbaycan Dialektologiyası*. Bakı: Zərdabi Nəşr,

2019. Mövlud Süleymanlı. *Seçilmiş əsərləri*, Bakı: “Şərq-Qərb”, 2006.

Google. “1937. FUZULIBARATOV.” Son güncelleme 12 Nisan, 2017.

<https://fuzulibaratov.wordpress.com/2017/04/12/1937/>

Google. “Azərbaycanda Repressiya Qurbanlarının Siyahısı (1937-1938)”. Son güncelleme 16 Haziran, 2024.

[https://az.wikipedia.org/wiki/Az%C9%99rbaycanda_repressiya_qurbanlar%C4%B1n%C4%B1_siyah%C4%B1s%C4%B1_\(1937-1938\)](https://az.wikipedia.org/wiki/Az%C9%99rbaycanda_repressiya_qurbanlar%C4%B1n%C4%B1_siyah%C4%B1s%C4%B1_(1937-1938))

Süleymanlı Mevlut. “Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü”. Son güncelleme 8 Kasım,

2020. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/mevlut-suleymanli>

Kaynakç

Vurğun S. *Seçilmiş əsərləri*. V cild. Bakı, Azərb. EA, 1972.

Əliyeva X. *“Dədə Qorqud obraz və sujetləri” bədii ədəbiyyatda*. Bakı, 2019.

Qarayev, Y. *Seçilmiş əsərləri [V cildə]* / Y. Qarayev. - Bakı: Elm, - 2016.

Hasanova N. Mikayıl Müşfiqin poemalarında aşiq obrazı. *Gənc tədqiqatçı elmi-praktiki jurnal* IX, Bakı 2023.

Kaynakç

- Bayar, Salih. "19. Yüzyılda Çarlık Rusyasının Türkistan Coğrafyasında Eğitim ve Kültür Politikaları", Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi, 2019.
- Görgen, İsmail. "Kırım'ın Jeopolitik Önemi ve Kırım Türkleri", *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 12(1), (2022) 283-300.
- Hülagü, M. Metin. "Kırım Hanlığının kuruluşu ve Türk-Rus ilişkilerindeki yeri (1441-1783)", *Uluslararası Türkoloji Sempozyumu*, 31, 1-39, 2004.
- İnalçık, Halil. *Kırım Hanlığı Tarihi Üzerine Araştırmalar 1441 - 1700*, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2017.
- Tellioğlu, İbrahim. "Kırım'daki Türk Varlığının Tarihî Gelişimi". *The Journal of Academic Social Science Studies*, 10(51), 2019, 1-13.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. Hakan Kırımlı. "Kırım Maddesi", 25.cilt. İstanbul, 2022.
- Yalvar, Cihan. "*Türk Dünyasının Sönmeyen Ateşi: İsmail Bey Gaspıralı*", Yeditepe Üniversitesi Tarih Bölümü Araştırma Dergisi 1/2, 2017, 87-116.
- Yüksel, Sinan. "Rusya'nın Kırım'ı İlhakı (1783)". *Asya Araştırmaları Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 2019, 217-226.

Kaynakça

Azərbaycan Ədəbiyyatı Kafedrasının Sillabusu

Ergün, Muammer. *Azərbaycan Eğitim Sistemi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları, 1996.

Özarslan, Ersin. Edebiyat Öğretimi Üzerine Tasvirî Bir Deneme, *Milli Eğitim Dergisi*,

34/169,

(2006), s.1-16.

Seferov Rehman, Akkuş Akif. Azərbaycan Nüfusunun Eğitim Açısından Analizi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 13, (2005) s.357-376.

Specialization: 050101 Teaching Azerbaijani Language and Literature, 2020.

Yusifov, Fəxrəddin. Ədəbiyyatın Tədrisi Metodikası, Ankara: İksad Yayınevi,

2022.

“Azerbaycan Cumhuriyeti Eğitim Sistemi”. Milli Eğitim Bakanlığı Dergisi. Erişim 02.05.2024.

https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/144/agamaliyev.htm#:~

“Akademik Program”. Anadolu Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Edebiyat Fakültesi Ders Programı. Erişim 02.05.2024.

<https://abp.anadolu.edu.tr/tr/program/dersler/143/13>

<https://lex.uz>

Kaynakça

- Anadolu Ajansı. "Güney Kore'deki Türkoloji bölümü 1973'ten bugüne 1000'e yakın öğrenci mezun etti". 25 Ekim, 2022. Erişim 5 Mayıs, 2024.
<https://www.aa.com.tr/tr/egitim/guney-koredeki-turkoloji-bolumu-1973ten-bugune-1000e-yakin-ogrenci-mezun-etti/2720115>
- Busan University of Foreign Studies. "Division of Middle East". Erişim 7 Mayıs, 2024.
https://www.bufs.ac.kr/bbs/group.php?gr_id=cas
- Dokkyo University. "Syllabus". Erişim 12 Mayıs, 2024.
https://www.dokkyo.ac.jp/research/syllabus/2024/0904/0904_23860_ja_JP.html
- Dokkyo University. "Dokyo University Syllabus". Erişim 12 Mayıs, 2024. <https://www.dokkyo.ac.jp/research/syllabus/2024/0904.html>
- Hankuk University of Foreign Languages. "Turkish and Azerbaijani Language and Literature". Erişim 6 Mayıs, 2024.
https://turkazeri.hufs.ac.kr/turkazeri/m03_s01.do
- Hankuk University of Foreign Languages "Hufs Class/Enrollment Management". Erişim 6 Mayıs, 2024.
<https://wis.hufs.ac.kr/src08/jsp/lecture/LECTURE2020L.jsp>
- Tokyo University of Foreign Studies. "Introduction to Major Languages". Erişim 10 Mayıs, 2024,
<https://www.tufs.ac.jp/english/education/lc/languages/#languages27>
- Osaka University. "Division of Foreign Studies". Erişim 13 Mayıs, 2024. https://www.hmt.osaka-u.ac.jp/en/majors/foreign_studies/
- Osaka University. "Osaka University Syllabus". Erişim 13 Mayıs, 2024. https://koan.osaka-u.ac.jp/syllabus_ex/campus

Kaynakça

- Creswell, John W. *Nitel Araştırma Yaklaşımı Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma Ve Araştırma Deseni*, Çev. Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir, Ankara: Siyasal Kitabevi, 2016.
- Çetin, Nursema. "Erken Çocuklukta Dil Ediniminin Kuramsal Temelleri", *Early Childhood Education Researches*, 1/1, (2023): 80. (erişim 9.06.2024).
- Duff Dawna ve James Bruce Tomblin. "Literacy As An Outcome Of Language Development And Its Impact On Children's Psychosocial And Emotional Development" *Encyclopedia on Early Childhood Development*. (2018): 1-6.
- Girgin, İrem. "Erken Çocuklukta Dil Gelişimi ile İlgili Yazılmış Makalelerin İncelenmesi", *Journal of Individual Differences in Education*, 2/1, (2020): 60-61. (erişim 9 Haziran 2024).
- Google. "Dilimizin Zenginlikleri Projesi". Son güncelleme 9 Haziran, 2024. <https://ankaraerge.meb.gov.tr/www/dilimizin-zenginlikleri-projesi/icerik/267>
- Google. "Milli Eğitim Temel Kanunu". Son güncelleme 13 Haziran, 2024. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.1739.pdf>
- Google. "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sınıf ve Türkçe Eğitim Programı". 13 Haziran, 2024. <https://mufredat.meb.gov.tr/>
- Güneş, Firdevs. "Türkçenin Öğretim Üstünlükleri Ve Zenginlikleri", *Milli Eğitim*, 45/210 (2016): 111.
- Karoğlu, Hilal ve Çoban, Aysel Esen, "Türkiye'de Sınıf ve Türkçe Eğitimde Dil Gelişimi ile İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi", *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21/1, (2019): 216. (erişim 9.06.2024).
- Koçyiğit, Sinan, Mehmet Nur Tuğluk ve Mehmet Kök, "Çocuğun Gelişim Sürecinde Eğitsel Bir Etkinlik Olarak Oyun". *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 15. (2007): 325-342.
- Miles, Matthew B ve Huberman, A Michael, *Genişletilmiş Bir Kaynak Kitap: Nitel Veri Analizi*, Çev., Sadegül Akbaba Altun ve Ali Ersoy, Ankara: Pegem Akademi, 2016.
- Murat Özbay. "Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisini Geliştirm Yolları". *Türk Dili Dergisi*. 589/1 (2001): 9-14.
- OCDE, "Bölüm 2, Comprendre Le Cerveau : Apprend Tout Au Long De La Vie, Dans Understanding Brain: Birth Of Al Learning Science ", s.55.
- Patton, Michael Quinn. *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*. Çev. Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir. Ankara: Pegem Akademi, 2014.
- Yapıcı, Şenay. "Çocukta Dil Gelişimi", *Uluslararası İnsanbilimleri Dergisi*. 1/1 (2004): 1-17.
- Yıldırım, Ali ve Şimşek, Hasan. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2013.

Kaynakça

- Çetin, Nursema. "Erken Çocuklukta Dil Ediniminin Kuramsal Temelleri", *Early Childhood Education Researches*, 1/1, (2023): 80. (erişim 12.06.2024).
- Duff Dawna ve James Bruce Tomblin. "Literacy As An Outcome Of Language Development And Its Impact On Children's Psychosocial And Emotional Development" *Encyclopedia on Early Childhood Development*. (2018): 1-6.
- Girgin, İrem. "Erken Çocuklukta Dil Gelişimi ile İlgili Yazılmış Makalelerin İncelenmesi", *Journal of Individual Differences in Education*, 2/1, (2020): 60-61. (erişim 9 Haziran 2024).
- Google. "Google Gizlilik Politikası". Son güncelleme 9 Haziran, 2024. <https://ankaraerge.meb.gov.tr/www/dilimizin-zenginlikleri-projesi/icerik/267>
- Güneş, Firdevs. "Türkçenin Öğretim Üstünlükleri Ve Zenginlikleri", *Milli Eğitim Dergisi*, 45/210 (2016): 111.
- Google. "Google Gizlilik Politikası". son güncelleme 13 Haziran, 2024, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.1739.pdf>
- Google. "Google Gizlilik Politikası". 13 Haziran, 2024, <https://mufredat.meb.gov.tr/>
- Karoğlu, Hilal ve Çoban, Aysel Esen, "Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimde Dil Gelişimi ile İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi", *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21/1, (2019): 216. (erişim 9.06.2024).
- Koçyiğit, Sinan, Mehmet Nur Tuğluk ve Mehmet Kök, "Çocuğun Gelişim Sürecinde Eğitsel Bir Etkinlik Olarak Oyun". *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 15. (2007): 325-342.
- Miles, Matthew B ve Huberman, A Michael, *Genişletilmiş Bir Kaynak Kitap: Nitel Veri Analizi*, Çev., Sadegül Akbaba Altun ve Ali Ersoy, Ankara: Pegem Akademi, 2016.
- Özbay, Murat. "Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisini Geliştirme Yolları". *Türk Dili Dergisi*. 589/1 (2001): 9-14.
- OCDE, "Bölüm 2, Comprendre Le Cerveau : Apprend Tout Au Long De La Vie, Dans Understanding Brain: Birth Of Al Learning Science", s.55.
- Patton, Michael Quinn. *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*. Çev. Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir. Ankara: Pegem Akademi, 2014.
- Yapıcı, Şenay. "Çocukta Dil Gelişimi", *Uluslararası İnsanbilimleri Dergisi*. 1/1 (2004): 1-17. Yıldırım, Ali ve Şimşek, Hasan. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2013.

Kaynakç

- Creswell, John Ward. *Nitel Araştırma Yaklaşımı Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma Ve Araştırma Deseni*. Çev. Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir, Ankara: Siyasal Kitabevi, 2016.
- Çetin, Nursema. "Erken Çocuklukta Dil Ediniminin Kuramsal Temelleri", *Early Childhood Education Researches*. 1/1 (2023): 80. (erişim 09.06.2024).
- Duff Dawna ve James Bruce Tomblin. "Literacy As An Outcome Of Language Development And Its Impact On Children's Psychosocial And Emotional Development" *Encyclopedia on Early Childhood Development*. (2018): 1-6.
- Girgin, İrem. "Erken Çocuklukta Dil Gelişimi ile İlgili Yazılmış Makalelerin İncelenmesi", *Journal of Individual Differences in Education*. 2/1 (2020): 60-61. (erişim 09.06.2024).
- Google. "Dilimizin Zenginlikleri Projesi". Son güncelleme 9 Haziran, 2024. <https://ankaraerge.meb.gov.tr/www/dilimizin-zenginlikleri-projesi/icerik/267>
- Google. "Milli Eğitim Temel Kanunu". Son güncelleme 13 Haziran, 2024. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.1739.pdf>
- Google. "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı". 13 Haziran, 2024. <https://mufredat.meb.gov.tr/>
- Güneş, Firdevs. "Türkçenin Öğretim Üstünlükleri ve Zenginlikleri", *Milli Eğitim*, 45/210 (2016): 111.
- Karoğlu, Hilal ve Aysel Esen Çoban. "Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimde Dil Gelişimi ile İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi", *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 21/1 (2019): 216. (erişim 09.06.2024).
- Koçyiğit, Sinan, Mehmet Nur Tuğluk ve Mehmet Kök, "Çocuğun Gelişim Sürecinde Eğitsel Bir Etkinlik Olarak Oyun". *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 15 (2007): 325-342.
- Miles, Matthew B. ve A. Michael Huberman. *Genişletilmiş Bir Kaynak Kitap: Nitel Veri Analizi*. Çev., Sadegül Akbaba Altun ve Ali Ersoy, Ankara: Pegem Akademi, 2016.
- Murat Özbay. "Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisini Geliştirme Yolları". *Türk Dili Dergisi*. 589/ 1 (2001): 9-14.
- OCDE, "Bölüm 2, Comprendre Le Cerveau: Apprend Tout Au Long De La Vie, Dans Understanding Brain: Birth Of Al Learning Science", s.55.
- Patton, Michael Quinn. *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*. Çev. Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir. Ankara: Pegem Akademi, 2014.
- Yapıcı, Şenay. "Çocukta Dil Gelişimi", *Uluslararası İnsanbilimleri Dergisi*. 1/1 (2004): 1-17.
- Yıldırım, Ali ve Hasan Şimşek. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2013.

Kaynakç

Binnatova, Almaz Ülvi. "Klasiklerimiz Bekir Çobanzade'nin Araştırmalarında. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*. 2/2 (2013): 49-56.

Göyalp, Ziya. *Türkçülüğün esasları*. Bakı: Maarif, 1991.

Google. "Qazaxıstanda latin əlifbasının yeni variantı təqdim olunub." <https://www.trt.net.tr/azerbaycan/turk-dunyasi/2021/01/29/qazaxistanda-latin-lifbasinin-yeni-varianti-t-qdim-olunub-1573265>

Google. "Özbəkistan latin əlifbasına keçir." <https://oxu.az/dunya/ozbekistan-latin-elifbasina-kecir>

Google. "Kırgızistan Cumhurbaşkanı Caparov, Kiril'den Latin alfabesine geçişe karşı." <https://tr.euronews.com/2023/04/23/kirgizistan-cumhurbaskani-caparov-kirilden-latin-alfabesine-gecise-karsi>

Kaynakç

Afad Gurbanov, *Genel Dilbilim I cilt (3 cilt halinde)*, Bakü, Azerbaycan: Ulusal Bilimler Akademisi, 2019, 448 s.

https://az.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrk_dill%C9%99ri

Kaynakç

Quliyev, Rəhman. *Müasir Azərbaycan Dilində Türkiyə Türkçəsi Leksikası (Dissertasiya)*. Bakü, 2017.

Həsənov, Həsərət. *Müasir Azərbaycan Dilinin Leksikası*, Bakü, Maarif, 1988.

Yaqubova, Təhminə. *Azərbaycan Mətbuat Dilində Alınmalar (1990-2000)*, Bakü, "MBM", 2008. İbrahimov, Elçin. *Türklərdə Ortaq İmla Və Əlifba Problemləri. (Avtoreferat)* Bakü, 2017.

Kaynakç

- Akkuş, Mehmet. "İran'da Tehlike Altındaki Bir Türk Dili Değişkesi: Halaçça ve Halaç Dil Topluluğu", *İran ve Turan Araştırmaları Dergisi*, Cilt 4, Sayı 7 (2021): 55 – 77.
- Anonby, Erik. Mortaza Taheri-Ardali, Amos Hayes. "The Atlas of the Languages of Iran (ALI): A Research Overview." *Iranian Studies* 52 (2019): 199–230.
- Bashiri, Iraj. "Russian loanwords in Persian and Tajiki languages", Der. Mehdi Marashi, 1994: 109-140.
- Bosnalı, Sonel. "Halaçça'nın Yitim ve Değişim Sürecine Tasarlama Kipleri Açısından Bir Bakış", *bilig* 53 (2010): 67-88.
- Bosnalı, Sonel. "Dil Edimi Açısından Halaçça'nın Konumu", *Karadeniz Araştırmaları* 32 (2012): 45-67.
- Bosnalı, Sonel, "Halaçlar ve Dilleri" *Tehlikedeki Türk Dilleri II*, Der. Süer Eker, Ülkü Çelik Şavk, Astana/Ankara: Uluslararası Türk Akademisi/ Hoca Ahmet Yesevi Türk Kazak Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanlığı, 2016: 269-292.
- Dailey-O'Cain, Jennifer, Grit Liebscher. "Language attitudes, migrant identities and space" *International Journal of the Sociology of Language* 212, (2011): 91–133.
- Doerfer, Gerhard. "Khalaj and its Relation to the other Turkic Languages" *TDAY-Belleten* (1978): 17-33.
- Doerfer, Gerhard. "Oghusische Lehnwörter im Chaladsch" *Harvard Ukrainian Studies* 34 (1980): 189-204.
- Dolati, Mina, *Halaç Türkçesi (Merkez İli Ağızları)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2022.
- Dufva, Hannele, "Beliefs in dialogue: A Bakhtinian view", *Beliefs about SLA: New Research Approaches*, Der. Paula Kalaja and Ana Maria Ferreire Barcelos, Netherlands: Springer, 2006: 131–151.
- Eker, Süer, "Türk-İran Dil Temasları-I Türk İran Dilbilimsel Coğrafyasına Genel Bir Bakış", *Ahmet Bican Ercilasun Armağanı*, Der. Bülent Gül, Ankara: TKAE Yayınları, 2013: 491-500.
- Güzel, Hasan, "Telhab Halaçları Üzerine Toplumdilbilimsel Bir Değerlendirme. *Semih Tezcan ve Türkoloji*, Der. Emine Yılmaz, Nuran Tezcan, Nurettin Demir, Ankara: Nobel Yayınları, 2020: 429-440.
- Güzel, Hasan. "Khalaj Literary Production In An Electronic Cultural Environment In The Context of Cultural Sustainability", *Milli Folklor* 136 (2022): 94-108.
- Fischman, Joshua A. vd. *Language problems of Developing nations*. New York: John Wiley and Sons, 1968.
- Makoni, Sinfree, Alastair Pennycook. "Disinventing and (re)constituting languages" *Critical Inquiry in Language Studies: An International Journal* 2/3 (2005): 137-156.
- Nguyen, Trang Thi Thuy, M. Obadiul Hamid. "Bilingualism as a resource: Language attitudes of Vietnamese ethnic minority students", *Current Issues in Language Planning* 19/4 (2018): 343–362.
- Ragagnin, Elisabetta. "Major And Minor Turkic Language Islands in Iran with a Special Focus on Khalaj", *Iranian Studies* 53/3-4 (2020): 573-588.

Ricento, Thomas. "Historical and theoretical perspectives in language policy and planning, *Journal of Sociolinguistics*" 4 (2), (2000): 196-213.

Spolsky, Bernard, Der. *The Cambridge Handbook of Language Policy*. Cambridge: Cambridge University Press, 2012.

Wolfson, Nessa, Joan Manes, Der. *Language of Inequality*. Berlin: Mouton, 1985.

Kaynakç

Çıkılı, Deniz. *Kayıp Kitanın Keşfi*. İstanbul, Ketebe Yayınları, 2023.

Sundaresan, Indu. *Yirminci Eş*. ÇEV., Nuran Birand Gözaydın, İstanbul: Literatür Yayıncılık, 2004.

Kaynakç

- Ağar, Ömer Kemal, *İnkılap Tarihi*, İstanbul: Ülkü Basımevi, 1937.
- Aksu, M. Aşir, *Hukuk ve Ceza Davaları Nasıl Açılır?*, İstanbul: Ülkü Basımevi, 1937.
- Arsunar, Ferruh, *Tunceli Dersim Halk Türküleri ve Pentatonik*, İstanbul: Resimli Ay Matbaası, 1937.
- Arsunar, Ferruh, *Elaziz Bakırmadeni Kazası Halk Türküleri*, İstanbul: Resimli Ay Matbaası, 1937.
- Bora, Tuğba, "Elazığ Halkevi ve Neşriyatının Türk Halk Bilimi Bakımından Değerlendirilmesi", Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, 2021.
- C.H.F. *Halkevleri Talimatnamesi*, Ankara: Hakimiyeti Milliye Matbaası, 1932.
- Çeçen, Anıl, *Atatürk'ün Kültür Kurumu Halkevleri*, İstanbul: Cumhuriyet Yayınları, 2000.
- Sarımay, Yusuf, *Türk Milliyetçiliğinin Tarihi Gelişimi ve Türk Ocakları*, İstanbul: Ötüken Yayınları, 2005.
- Elaziz Halkevi, *Elaziz Halkevi 1935*, İstanbul: Resimli Ay Matbaası, 1935.
- Elaziz Halkevi, *Cumhuriyet Devrinde Elaziz İl ve İlçelerinde Kültürel Bayındırlık İşleri*, İstanbul: Resimli Ay Basımevi, 1935.
- Elaziz Halkevi, *Elaziz Halkevi İç İdare Talimatnamesi*, İstanbul: Ülkü Basımevi, 1937.
- Elaziz Halkevi Güzel Sanatlar Komitesi, *Elaziz Halk Türküleri ve Oyunları*, İstanbul: Resimli Ay basımevi, 1936.
- Erdem, Naimi, *Halkımıza Miras İşlerini Öğretir- Miras Nasıl ve Kimlere Dağıtılır*, İstanbul: Ülkü Matbaası, 1937.
- Günel, Sadi, *Üç Ayak Revü-Müzik-Oyun-Söz*, İstanbul: Resimli Ay Basımevi, 1936.
- Karacakaya, Safa Furkan, *Cumhuriyet Döneminde Türk Ocakları ve Halkevlerine Geçiş*, İstanbul: Ötüken Yayınları, 2023.
- Sakaoğlu, Saim. "Türk Dili Tetkik Cemiyeti'nin Kuruluşu ve Atatürk". *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Bellekten*. 39 (1991): 9-29.
- Sözlü Kaynak- 1: İlke Sena Atadağ, 2 Nisan 2024 tarihli görüşme.
- Tan, Nail, haz. *Atatürk ve Türk Dil Kurumu*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2011.
- Tan, Nail, *Folklor (Halk Bilimi) Genel Bilgiler*, İstanbul: Halk Kültürü Yayınları, 1985.
- Zeyrek, Şerafettin, *Türkiye'de Halkevleri ve Halk Odaları*, Ankara: Anı Yayınları, 2006.

Kaynakç

- Nimet Arsan, Sadi Borak ve Utkan Kocatürk, *Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri I-III*, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı, 1997.
- Fevziye Mektepleri Vakfı Atatürk ve Türk Dil Devrimi, FMV Yayınları, İstanbul, 2019.
- Feridun Ergin, K. Atatürk, Yaşar Eğitim Vakfı Yayınları, 1978.
- Erişirgil Mehmet Emin, "Bir Tarih, Bir Teklif", *Türk Dili*, 1952, Cilt: I, sayı. 4.
- Janhunen Juna, *The Mongolic Languages*, London and New York: Routledge, 2003.
- İmer Kamile, "Türk Yazı Dilinde Dil Devriminin Başlangıcından 1965 Yılı Sonuna Kadar Özleşme Üzerine Sayıma Dayanan Bir Araştırma", *Türkoloji Dergisi*, c. 5, sayı. 1, 1973.
- Özyurt Cevat, "Dilde ve Edebiyatta Uluslaşma: Genç Kalemler ve Yeni Lisan Hareketi", *Muhafazakâr Düşünce Dergisi*, yıl 2, sayı 5, yaz 2005.
- Şirin Hatice, "Dil Devrimi'nin Melez Sözcükleri ve "Bağnaz" Üzerine". *Türk Dili Dergisi*, Mayıs, 2019.
- Taşdemir Aynur, *Harf Devrimi ve Halk Mecmuası*, Yıldız Teknik Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2006.
- Tekin Talat, "Tarih Boyunca Türkçenin Yazısı", *Ulusal Kültür Dergisi*, Ekim 1978, sayı. 2. Zülfiyar Hamza. *Atatürk'ten Bugüne Dil ve Alfabe*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2021.

Kaynakç

- Acaryan, Hrac. “*Ermenice Kökler sözlüğü (Հայերէն աղբարտաբանութիւնը)*”. Erivan , 1926.
- Budak, Ali. “XIX. Yüzyılda Osmanlı Ermeni Basını ve Devletin Rejimi Üzerine Çarpıcı Bir Polemik.” *MSGÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 1/ İlkbahar 2010:41-50. <https://dergipark.org.tr/tr/download/articlefile/757128#:~:text=Ruzn%C3%A2me%2Di%20C%3%AEd%2Di%20Hav%C3%A2dis%2C%20No%20%20A%20%20Cemaziy%C3%BClevvel%201277%20%2F%209%20Aral%C4%B1k%201860.&text=Uzun%20bir%20s%C3%BCre%20sadece%20iki,%2C%20di%C4%9Feri%20> (erişim 30.06.2024).
- İlter, Erdal. “Ermenistan Adı, Ermeniler’in Menşei ve Bazı Ermeni İddiaları Üzerine” *Ermeni Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Sayı 6/Yaz 2002:24-34. <http://www.eraren.org/index.php?Lisan=tr&Page=Dergilcerik&IcerikNo=153>. (erişim 30.06.2024).
- Kalafat, Yaşar. “Türk-Ermeni İlişkilerinde Siyasi Ve Kültürel Boyut” ,*Ermeni Araştırmaları Dergisi* 12-13, Kış 2003-İlkbahar 2004:59-92
<https://avim.org.tr/en/Dergi/Ermeni-Arastirmalari/12/pdf> (erişim 30.06.2024).
- Kuzucu, Kemalettin. “Türk- Ermeni Kültür İlişkileri” *Marmara Üniveristesi*. 2024. <https://turksandarmerians.marmara.edu.tr/tr/turk-ermeni-kultur-iliskileri/> (erişim 30.06.2024).
- Mehdiyev, Gaffar Çakmaklı. “Ermeni- Türk dil ilişkileri” *Black Sea International Scientific Journal* , Sayı 10, 2011:193-203.
<https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/780980> (erişim 30.06.2024).
- Memmedov, Mesim. *Dillerin Karşılıklı Alakası*. Erivan, 1986.
- Mert, Özcan. «Osmanlı Türkleri İdaresinde Ermeniler”, İstanbul Üniversitesi Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları Dergisi , sayı 3, 2003: 143-174. https://arastirmax.com/tr/system/files/dergiler/140016/makaleler/3/arastirmx_140016_pp_143-174.pdf (erişim 30.06.2024).
- Peler, Gökçe Yükselen Abdurrezzak. “Tarihte Türk-Ermeni Temasları Sonucu Ortaya Çıkılmış Bir Halk: Ermni Kıpçakları veya Gregoryan Kıpçakları”, *Turkish Studies*, Cilt 10 Sayı8 , 2015 : 253-272.
<https://turkishstudies.net/DergiTamDetay.aspx?ID=8215> (30.06.2024).
- Tavukçu, Orhan Kemal. “Türk Dili ve Kültürünün Ermeniler Üzerindeki Etkileri”, *Turkish Studies*, Cilt 8 Sayı 13, 2013: 145-168
<https://turkishstudies.net/DergiTamDetay.aspx?ID=6197> (30.06.2024).

Kaynakç

- ALAGÖZ, Çağrı. Sovyetler Birliği'nde Türk Halkları'na Uygulanan Dil Politikalarının Kurumsal Temelleri. (ed. Fahri Atasoy). *Yükselen İpek Yolu – 3.Cilt İpek Yolu'nda Kültür ve Sanat*. s. 207. Türk Yurdu Yayınları: Ankara. Ekim 2016.
- HASANOĞLU, İbrahim. Homo Sovieticus: SSCB'de Sovyet Halkı İnşası Çabaları. *Turkish Studies, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. Volume 10/1. Winter 2015: 2015.
- GÜNAYDIN, Meryem. Bağımsızlık Sonrası Azerbaycan'da Kimlik Politikaları. *Avrasya İncelemeleri Dergisi*, VIII/1 s. 54-94: 2019.
- KARABULUT, Ferhat. İktidar ve Meşrulaştırma Mücadelesinin Odağı Orta Asya: Sovyetlerin Dil ve Eğitim Politikaları, *bilig – Yaz 2009*, sayı 50, s. 65-69: 2009.
- MİNSAFİNA, Alina. Çağdaş Türk Dillerinde Ortak Terminoloji Geliştirme İmkân ve Yöntemleri. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2023.
- ÖZTÜRK, Zamira. Türkistan'da Dil Politikası (Özbekistan Örneğinde). Ankara: Bengü Yayınları, 2022.
- ULAŞ, Şennur. Türkiye-Azerbaycan eğitim sistemleri ve eğitim ilişkileri. *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi: 2007*.

Kaynakç

- Ata, Aysu ve Mehmet Mahur Tulum., *Uygur Türkçesi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2019.s.61.
- Azerbaycan Milli İmler Akademisi Nesimi Adına Dilçilik Enstitüsü, *Azərbaycan Dilinin Dialektologiya Lüğəti*. Bakü :Doğu- Batı Yayınları, 2007.
- Bədəlova, Almaz, *Qərbi Azərbaycan Şivələri Lüğəti*. Ankara: İksad yayınevi, 2023.
- Büyük Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay., 2023.
- Derleme Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yay., 1974.
- Ercilasun, Ahmet Bican, *Türk Dili Tarihi*. Ankara: Akçağ yayınları, 2009.
- İnan, Abdülkadir, "Güvey". *Türkiyat Mecmuası* 9, (1951): 139-144
- Kazimov, Qəzənfər, *Müasir Azərbaycan Dili - Morfologiya*. Bakü: Elm və Təhsil, 2010.
- Mahmud, Kâşgarlı. *Dîvânü Lugâti't-Türk - Dizin*. Çev: Besim Atalay, Ankara: Türk Dil Kurumu Yay., 2023.
- Orucov, Əliheydər, Bəhrüz Abdullayev, Nərgiz Rəhimzadə, Ağamusa Axundov, "Azərbaycan Dilinin İzahlı Lüğəti", Bakü: Doğu- Batı Yayınları, 2006.
- Ölmez, Zuhul ve Mustafa Kaçalın, "XI-XIII. Yüzyıllar Türk Dili", Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yay., 2011.
- Şirin, Hatice**, "Eski Türk Yazıtları Söz Varlığı İncelemesi", Ankara: Türk Dil Kurumu Yay., 2016.
- Tarama Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yay., 1969.
- Tekin, Talat, "Orhun Türkçesi Grameri", Ankara: Türk Dil Kurumu Yay., 2016.
- Türk, Vahit, Hülya Arslan Erol, Gürer Gülsevin, Hüseyin Durgut, Murat Ceritoğlu. "XIV-XV. Yüzyıllar Türk Dili", Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2013.
- Əhmədova, Şəhla, "Azərbaycan Dastanlarının Leksikası", Bakü: Altun Kitab, 2017, <https://obastan.com/y%C3%BCg%C3%BCrm%C9%99k/933110/?l=az> (erişim 30.06. 2024)
- Muxtar Vilayət, "Vətəndaş cəmiyyəti ictimai nəzarəti necə həyata keçirir?", <https://cebheinfo.az/MEDIA/vetendas-cemiyeti-ictimai-nezarati-nece-heyata-kecirir> (erişim 30.06.2024)

Kaynakç

- Buran, A. "Kırgız Türkçesinde Ses Uyumlarının Sebep Olduğu Ses Değişmeleri", *Uluslararası Türk Lehçe Araştırmaları Dergisi (TÜRKLAD)*, 1/1 (2017): 1-11
- Cigitov, S. "Çağdaş Kırgız Edebiyatına Dair", *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, 3/1, (2006): 7-20
- Doerfer, G. Versuch Einer Linguistischen Datierung Alterer Osttürkischer Texte (Turcologica 14). Wiesbaden, Germany: Otto Harrassowitz. (1993)
- Efe, K. "Tarihî ve Çağdaş Türk Lehçelerinde "Bark, Ev, Dam, Yurt" Kelimelerinin Kullanım Alanları", *International Journal of Languages' Education And Teaching*, 5/3, (2017): 399- 421
- Enazarova, T. J., Karimjonova, V. A., Ernazarova, M. S., Mahmadiyev, S. H., & Rixsiyeva, K. O'zbek Dialektologiyasi. Toshkent, Uzbekistan: Universitet. (2012)
- Kılıç, E. "Türk Lehçelerindeki /b-/>/m-/ Değişmesinin Fonetik Açından İncelenmesi", *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 20/1, (2020): 59-96
- Ladefoged, P., & Maddieson, I. "Vowels of the World's Languages", *Journal of Phonetics*, 18/2, (1990): 93-122
- Lessing, F. Moğolca-Türkçe Sözlük (G. Karaağaç, Trans.). Ankara, Türkiye: Türk Dil Kurumu. (2003)
- Richter, C. Learning Allophones: What input is Necessary. In Proceedings of the 42nd Annual Boston University Conference On Language Development. (2018)
- Tekin, T. "Tatarca ve Başkurtçada Labial Dudak Ünlü Değişiminin Tarihi Üzerine", (C. Çakmak, Trans.). *Türkbilig*, (25), (2013): 119-128
- Vago, R. M. "Abstract Vowel Harmony Systems in Uralic and Altaic Language", *Language*, 49, (1973): 579-605
- Walker, R. Vowel Patterns in Language (Vol. 130). Cambridge, England: Cambridge University Press. (2011)
- Zimmer, K., & Orhun, O. Turkish. In Handbook of the International Phonetic Association: A Guide to the Use of the International Phonetic Alphabet. Cambridge, England: Cambridge University Press. (1999)

Kaynakç

Aksan Doğan, “Türkçenin Türkçenin Bağımsızlık Savaşımı / Son 75 Yılda Türkiye Türkçesi”, Ankara: Bilgi Yayınevi, 2007.

Haritonov, L.N., “*Samouçitel Yakutskogo Yazıka. Yakutskoe Knijnoe İzdatelstvo*”, 1987.

Kirişcioğlu, F. M., SAHALAR (YAKUTLAR) VE SAHA TÜRKÇESİ. S. Eker, & Ü. Çelik Şavk içinde, “*Tehlikedeki Türk Dilleri*”, Astana: Uluslararası Türk Akademisi,2006.

Kaynakça

- Bayat Fuzuli. Orta Türkçe Sözlüğü, 11-16 Yüzyıllar, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 2020.
- Jafarov Nizami. Hey. Bakü, 1999.
- Harami Ahmet. Dastani, Bakü, Doğu – Batı Yayınları, 2004.
- Kaşgarlı M. Divan-ü-Lügati-it-Türk, Bakü, Ozan Yayınları, 2006, c.4.
- Hüseyinzade M. Modern Azerbaycan Dili, Morfoloji, Doğu-Batı Yayınları, Bakü, 2007.
- Mirzazadeh H. Azerbaycan Dilinin Tarihsel Grameri, Bakü, 1990.
- Seyidov Y. “Azerbaycan Dilinin Grameri”. Morfoloji. Bakü, 2000.
- Seyidov Y. Gramer, Azerbaycan Dilinin Morfolojisi, Bakü Üniversitesi Yayınevi, Bakü, 2011.
- Tanrıverdi A., Azerbaycan Dili, Bilimi ve Eğitiminin Tarihsel Grameri, 2014.
- Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2019.

KAYNAKLAR

- Abdullohoğlu, Hasan, “Temir Kutluğ Yarlığı”, *Türkiyat Mecmuası*, Cilt 3 (Aralık 2010).
<https://doi.org/10.18345/tm.30604>
- Abdullah Battal Taymas, “Kazan Yurdu’nda Bulunmuş Tarihî Bir Vesika: Sahib Giray Han Yarlığı”, Çev. Serkan Acar, *Tarih İncelemeleri Dergisi*, Cilt/Volume XXVII, Sayı/Number 1, Temmuz/July 2012, (185-235).
- Argunşah, Mustafa ve Galip Güner, *Codex Cumanicus*, İstanbul: Kesit Yayınları, 2015.
- Clauson, Sir Gerard, *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish*, Oxford: At The Clarenton Press, 1972.
- Doerfer, Gerhard, *Türkische und Mongolische Elemente im Neupersischen*, C. IV, Wiesbaden: Franz Steiner Verlag GMBH, 1963- 1975.
- Gökyay, Orhan Şaik, *Dedem Korkudun Kitabı*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1973. Gül, Bülent, *Moğolca İbni Mühennâ Lügati*, Ankara: TKAE Yayınları, 2016.
- Lessing, Ferdinand D., *Moğolca-Türkçe Sözlük*, Çev. Günay Karaağaç, Ankara: TDK Yayınları, 2017.
- Meninski, Franciscus à Mesgnien, *Thesaurus Linguarum Orientalium Turcicae-Arabicae-Persicae Lexicon II*, İstanbul: Simurg, 2000.
- Özçelik, Saadetin, *Dede Korkut -Dresten Nüshası-Giriş, Notlar I*, Ankara: TDK Yayınları, 2016. Özçelik, Saadetin, *Dede Korkut -Dresten Nüshası-Metin, Dizin II*, Ankara: TDK Yayınları, 2016. Özgür, Can, *Kitâbü'l-Hayl (Memlûk Kıpçakçası İle Yazılmış İlk Türk At ve Atçılık Eserinin Paris Yazması)*, İstanbul: Çantay, 2002.
- Özyetgin, A. Melek, *Altın Ordu, Kırım ve Kazan Sahasına Ait Yarlık ve Bitiklerin Dil ve Üslûp İncelemesi*, Ankara: TDK Yayınları, 1996.
- Özyetgin, A. Melek, “Altın Ordu Hanı Toktamış’ın Bikhâcî Adlı Kişiyeye Verdiği 1381 Tarihli Tarhanlık Yarlığı”, *Türkoloji Dergisi*, 13/1(2000).
https://doi.org/10.1501/Trkol_0000000111
- Poppe, Nicholas N., *Mukaddimetü'l-Edebi Moğolca-Çağatayca Çevirinin Sözlüğü*, Çev., Mustafa S. Kaçalın, Ankara: TDK Yayınları, 2017.
- Radloff, Wilhelm, *Versuch eines Wörterbuches der Türk-Dialecte (Opit Slovarya Tyurkskih Nareçiy)*, C. III, Sanktpeterburg: Tipografiya İmperatorskoy Akademiy Nauk, 1905.
- Şemseddin Sami, *Kâmûs-ı Türkî*, İstanbul: Çağrı Yayınları, 2005.
- Toparlı, Recep, Hanifi Vural ve Recep Karaatlı, *Kıpçak Türkçesi Sözlüğü*, Ankara: TDK Yayınları, 2007.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, 42. Cilt, “ulûfe” maddesi.
<https://islamansiklopedisi.org.tr/ulufe> (Erişim: 03.09.2024).
- Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü X*, Ankara: TDK Yayınları, 1993.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devleti Teşkilâtından Kapıkulu Ocakları*, II, Ankara: TTK Yayınları, 1944
- Ünlü, Suat, *Harezm Altın Ordu Türkçesi Sözlüğü*, Konya: Eğitim Yayınevi, 2012.

Kaynakça

- Açaryan, R. A. *Eminyan atskakrağan joğovatsoi*. Moskova, 1902.
- Ahladi, Evangelia. "Ödünçleme Süreci ve Dilbilimsel Görünümleri: Türkçe ve Yunancada Ödünçlemeler". Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 1998.
- Aytaç, Bedrettin. *Arap Lehçelerindeki Türkçe Kelimeler*. İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, 1994.
- Benkő, Loránd, Kiss Lajos ve Papp László. *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára I-IV*. Budapeşte: Akadémiai Kiadó, 1967-1976.
- Berberi, Dilaver. "Phonological and Morphological Adaptation of Turkish Loanwords in Contemporary Albanian Geg Dialect of Kruja: A Synchronic Analysis". Doktora Tezi, Indiana University, 1964.
- Blaskoviç, Josef. "Çek Dilinde Türkçe Kelimeler" VIII. Türk Dil Kurultayında Okunan Bilimsel Bildiriler, TDK: Ankara, Temmuz 01, 1960.
- Boretzky, Norbert. *Der türkische Einfluss auf das Albanische, Teil 1: Phonologie und Morphologie der albanische Turzismen*. Wiesbaden, 1975.
- _____. *Der türkische Einfluss auf das Albanische, Teil 2: Wörterbuch der albanischen Turzismen*. Wiesbaden, 1976.
- Cheneb, Mohammed bin. *Cezayir Konuşma Dilinde Muhafaza Edilen Türkçe ve (Türkçe aracılığı ile gelen) Farsça Kelimeler*. Çev., Ahmed Ateş. Ankara Üniversitesi, 1967.
- Dişçi, Rian. *Kendi Kendine Pratik Arnavutça Konuşma Kılavuzu (Türkçe-Arnavutça/Arnavutça- Türkçe Sözlüklü)*. Fono Yayınları.
- Doerfer, Gerhard. *Türkische und Mongolische Elemente im Neupersischen I – IV*. Steiner: Wiesbaden, 1963-1975.
- Fasmer, Max. *Russisches Etymologisches Wörterbuch I-IV*. Heidelberg, 1950-1958.
- Gaberov, İvan. *Recnik na Çujdite Dumı v Bulgarsky*. Sofya, 1998.
- Georgiadis, P. "Die lautlichen Veraderungen der tiirkischen Lehnwörter im Griechischen". Doktora Tezi, Münih Ludwig Maximilian Üniversitesi, 1974.
- Giagkoullis, Konstantinos. *Leksiko Etimologiko kai ermnieütiko tis kupriakis dialektoi*. Strovolos- Lefkoşa, 1994.
- Gombocz, Zoltán. *Honfoglalâselötti Torök Jövevenyszavâink*. Budapeşte, 1908.
- Grannes, Alf, Kjetil Ra Hauge ve Hayriye Süleymanoğlu. *A Dictionary of Turkisms in Bulgarian*. Oslo: Instituttet for Sammanlignende Kulturforskning, 2002.
- Grannes, Alf. *Turco-Bulgaria, Articles in English and French concerning Turkish influence on Bulgarian*. Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 1996.
- Halasi-Kun, Tibor. *The Ottoman Elements in the Syrian Dialects*, AO 1 (1969), AO 5 (1969) AO7 (1973).
- Cidian, Hanyu Wailaici. *A dictionary of loan words and hybrid words in Chinese*. Şanghai, 1984. İnayet, Alimcan. "Doğrudan ve Dolaylı Olarak Çinceye Geçen Türkçe Kelimeler Üzerine" IV. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildirileri, 2000.
- Kakuk, Suzanne. *Rescherches sur 1 historie de la langue osmanlie des 17 sciecles, Les elements osmanlis de la langue hongroise*. Budapeşte: Akademia Kiado, 1973.

- 7 Karaağaç, Günay. *Türkçe Verintiler Sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları, 2021.
- Karaş, Muhsin. "Yeni Sözcük Üretiminde Dilbilimsel Yaklaşımlar". *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, 1999.
- Kundakçı, Durdu. "İtalyancadan Türkçeye, Türkçeden İtalyancaya Geçmiş Sözcükler Üstüne". *İtalyan Filolojisi*, 1978.
- Ligeti, Lajos. *A magyar nyelv török kapcsolatai a honfoglalás előtt és a Arpád-korban*. Budapeşte, 1986.
- Lokotsch, Karl. *Etymologisches Wörterbuch der europäischen (Germanischen, Romanischen und Slavischen) Wörter Orientalischen Ursprungs*. Hiedelberg: Carl Winter's Universitätsbuchhandlung, 1927.
- Körvezirovski, Mile ve Kevser Seyfullah. *Makedonca-Türkçe Sözlük*. Yay., Fahri Kaya. Üsküp: Prosvetno delo, 1967.
- Meyer, Gustav. *Etymologisches Wörterbuch der Albanesischen Sprache*. Strassburg, 1891.
- Miklosich, Franz. *I. Die Türkischen Elemente in den südost- und osteuropäischen sprachen (Griechisch, Albanisch, Rumunisch, Bulgarisch, Serbisch, Kleinrussisch, Grossrussisch, Polnisch)*. Viyana, 1890.
- Olgun, İbrahim ve Cemşid Draşan. *Farsça-Türkçe Sözlük*, Ankara: Elhan Kitabevi, 1984.
- Olivera Jaşar-Nasteva. *Tyurskite leksički elementi vo makedonskiot yazik*. Üsküp: Institute for the Macedonian Language, 2001.
- Prokosch, Erich. *Osmanisches Wortgut im Sudan-Arabischen*. Berlin 1983.
- _____. *Osmanisches Wortgut im Agyptisch-Arabischen*. Berlin, 1983.
- _____. "Zum osmanisches Wortgut im arabischen Dialekt von Amman". In: *Materialia Turcica*. 15, 1989: 14-23.
- Rollet, Jacques. *Les Turcismes en Serbo-Croate, Bulgare, Grec, Roumain et Hongrois*. İstanbul, 1996.
- Sarhindi, Varis. *İlmi Urdu Lügat*. Lahor, 1979.
- Skalyic, Abdullah. *Turcizni u srpskohrvatskom jeziku*. Sarajevo, 1985 (Kutlar, Hatice. "Sırpça- Hırvatça'daki Türkçe Unsurlar". Bitirme Tezi, Ege Üniversitesi).
- Sluszkiewicz, Eugeniusz. "Remarques sur la langue turque des Armeniens et sur les empnints turcs de Tarmâniën, I-IE, RO XIV (S. 136-154), XV (s. 268-320), Krakow, 1939, 1949.
- Spirkin, A.G., Akçurin, İ. A. ve Karpinskaya, İ. A. *Slovar' inostrannih slov russkiy yazık*, Moskova, 1980.
- Şăineanu, Lazăr. *İnfluenta orientala asupra limbei ti culturei romane, 1-3*. Bükreş, 1900.
- Yahya, Şamil Fahri. "Arapçanın Muhtelif Lehçelerinde Türkçe Unsurlar". Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1984.
- Şipova, Elizabeta Nikolaevna. *Slovar' tyurkizmov v russkom yazıke*. Nauka: Almatı, 1976. Tatar Tilinin Anlatmalı Süzlege. Kazan: Tatarstan Kitap Neşriyatı, 1979-1981.
- Türk Dil Kurumu. *Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK Yayınları, 2023.
- Wendt, Heinz Friedrich. *Die Türkischen Elemente im Rumanischen*. Berlin, 1960.
- Yule, Sir Henry ve Arthur Coke Burnell. *Hobson-Jobson, The Anglo-Indian Dictionary*. Hertfordshire, 1996.

Kaynakça

- Bayramov Aslan. Azerbaycan onomastiği. Bakü, AM965 LLC Matbaası,2015, s. 319.
- Çağlıyan Ayşe. "Harput çevresindeki yer adlarına coğrafi bakış" (Geçmişten Geleceğe Harpurth Sempozyumunda Sunulan Bildiri, Mayıs 23-25 , 2013).
- Altunışık İbrahim, "Coğrafi Olarak Batman İli Yer Adları", Ankara Üniversitesi, Yüksek lisans tezi, 154 s. s.27.
- Nuriyev Elhan. "Azerbaycan SSC'nin Şeki-Zagatala Bölgesinin Toponimi". Bakü, İlim, 1989, s.68.
- Remzi Yüzbaşov. Azerbaycan coğrafya terimleri. Bakü, AzSSR EA, 1966, 155 s., s.
- Saliha Koday, Taner Aydın. Geçmişten günümüze Elmalı (Antalya) ilçesindeki yerleşim yerlerinin adları üzerine bir araştırma. Uluslararası Coğrafya Sempozyumu. 13-14 Ekim 2016, Ankara, s. 448-468.
- Sadygova Sayali . Dilbilimin teorik sorunları. Bakü, Bilim, 2010, 228 s.
47. AliyevVilayet. Azerbaycan toponimi, Bakü, 1999, 278 s., s.

Kaynakça

- Artun, Erman. *Dinî-Tasavvufî Halk Edebiyatı Edebiyat/Tarihi Metinler*. Adana: Karahan Kitabevi, 2011.
- Ata, Aysu (haz). *Çişaşu'l-Enbiyâ I (Giriş-Metin-Tıpkıbasım) II (Dizin)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1997.
- Atay, Ayten. "Balkımak Fiili ve Oğuz Türkçesinde Y- ~ B- Değışmeli Kelimeler". *The Journal of Academic Social Science Studies*, 3 (2), s. 38.
- Aydoğdu, Betül. *Türk Edebiyatında Seyrânî Olgusu: Develili Seyrânî ve Eserleri*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2011.
- Bayat, Fuzuli ve Minara Aliyeva Çınar. *Eski Türkçe Sözlük*. İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2020. Caferoğlu, Ahmet (haz). *Ebu Hayyan Kitâb al-İdrâk li Lisân al-Atrâk*. İstanbul: Evkaf Matbaası, 1931.
- Cin, Ali (haz). *Süheyl ü Nev-Bahâr (Kenzü'l-Bedâyî)*. Konya: Eğitim Yayınevi, 2012, s. 308-10. Çapraz, Erhan. *Pir Sultan Abdal Geçti Dost Kervanı*. İstanbul: Kapı Yayınları, 2021.
- Durgut, Hüseyin (haz). *Şeyh Süleymân Efendî-i Buhârî, Lügat-i Çağatay ve Türkî-i Osmânî Adlı Eserin Transkripsiyonu*. Edirne: Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 1995.
- Ercilasun, Ahmet Bican ve Ziyat Akkoyunlu (haz.) Kâşgarlı Mahmud, *Divanü Lügati't-Türk*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2020.
- Fuat, Memet. *Pir Sultan Abdal Yaşamı Sanatçı Kişiliği Yapıtları*. İstanbul: De Yayınevi, 1977. Gülensoy, Tuncer. *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü C. I*. Ankara: TDK Yayınları, 2007.
- Kanar Mehmet. *Eski Anadolu Türkçesi Sözlüğü*. İstanbul: Say Yayınları, 2008.
- Kanar, Mehmet. *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü I*, İstanbul: Say Yayınları, 2009.
- Kılıç, Filiz. *Alevilik ve Bektaşilikte Yedi Ulu Ozan*. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları, 2008.
- Özçelik, Sadettin (haz). *Dede Korkut (II)- Dresden Nüshası- Metin, Dizin*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2016.
- Tietze, Andreas. *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati C. I (A-E)*. İstanbul-Wien: Simurg Kitapevi, 2002.
- Toparlı, Recep (haz). *Ahmet Vefik Paşa Lehce-i Osmânî*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2000.
- Türk Dil Kurumu. *Tarama Sözlüğü I*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2019. Türk Dil Kurumu. *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2011.
- Türk Dil Kurumu. *Türkiye'de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü I-VI*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları 2019.
- Toparlı, Recep (haz). *İrşâdü'l-Mülûk Ve's-Selâtin*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1992. Ünlü, Suat. *Harezmi Altınordu Türkçesi Sözlüğü*. Konya: Eğitim Yayınevi, 2012.
- Yıldırım, Fikret. *İrk Bitig ve Orhon Yazılı Metinlerinin Dili*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2017.
- Yüce, Nuri (haz). *Mukaddimetü'l-Edeb*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1995.

Кайнақча

Щербак, Александр. Огузнаме. Мухаббатнаме. Издательство Восточной литературы: Москва, 1959.

Nərimanoğlu, Kamil – Uğurlu, Fəxri . *Oğuznamələr*. Bakı: Bakı Uniersiteti Nəşriyyatı, 1993.

Kitabi-Dədə Qorqud Ensiklopediyası. 2 cildə. C. 1. Bakı: Yeni Nəşrlər Evi, 2000.

Adilov, Musa - Paşayev, Aydın. *Azərbaycan onomastikası (izahlı terminoloji lüğət)*.

Bakı:

Nurlan, 2005.

Əlizadə, Samət. *Oğuznamə*. Bakı: Yazıçı, 1987.

Kaynakç

- Çalışkan, Burçin. "Yıldız Kelimesinin Kökenbilim Açısından Değerlendirilmesi". *Oğuz Türkçesi Araştırmaları Dergisi*. 4 (2022): 12-21.
- Eliade, Mircea. *Kutsal ve Dindışı*. Çev., Mehmet Ali Kılıçbay. Ankara: Gece Yayınları, 1991.
- Eliade, Mircea. *Şamanizm*. Çev., İsmet Birkan. Ankara: İmge Kitabevi, 1999.
- Ercilasun, Ahmet Bican ve Ziyat Akkoyunlu. *Dîvânu Lugâti't-Türk*. Ankara: Türk Dil Kurumu, 2014.
- Esin, Emel. *Türk Kozmolojisine Giriş*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 2001.
- Garkavets, Alexandr. *Kıpçakskiy Slovar*. Almatı: Baur, 2023.
- Google. "Güncel Türkçe Sözlük". Son güncelleme 19 Mayıs, 2024, <https://sozluk.gov.tr/>
- Güngör, Harun ve Mustafa Argunşah. *Gagauz Türkleri*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1991.
- İnan, Abdülkadir. *Tarihte ve Bugün Şamanizm*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1986.
- Komasyon, TDK. *Derleme Sözlüğü I-XII*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1993.
- Li, Yong-söng. "Some Star Names in Modern Turkic Languages-I (Çağdaş Türk Dillerinde Bazı Yıldız Adları-I)." *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten* 62/1, (2014), s.121-156.
- Ögel, Bahaeddin. *Türk Mitolojisi (Cilt II)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1995.
- Özkan, Fatma. Yıldırım, Yıldız, Alev, Alaz/Yalaz, Işın ve Işık Kelimeleri Nereden Geliyor? *Bilig/ Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi/ Journal of Social Sciences of the Turkish World*. 27 (2003): 157-179.
- Roux, Jean Paul. *Türklerin ve Moğollann Eski Dini*. Çev., Aykut Kazancıgil. İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 2001.
- Uraz, Murat. *Türk Mitolojisi*. İstanbul: Düşünen Adam Yayınları, 1994.

Kaynakç

- Akcan, Ayten. "Bozkır Kavimlerinin Devlet Oluşunda 'Aile ve Soy'. *Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*. (2020): 432-449.
- Aksan, Doğan. *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim 1. Cilt*, Ankara: TDK Yayınları, 1998. Ata, Aysu. "Rylands Nüshası Kur'an Çevirisi ve Farsça Çevirinin Önemi." *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi*. 19/1 (2004).
- Ata, Aysu. *Karahanlı Türkçesinde İlk Kur'an Tercümesi*. Ankara: TDK Yayınları, 2019.
- Aydın, Mehmet. "David Crystal, Dillerin Katli. Çev. Gökhan Cansız. İstanbul: Profil Yayınları, 2007.
- Bek, Kemal, Der. *Türkçülüğün Esasları*. İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2015.
- Breton, Rolant. *Dünya Dilleri Atlası*. Çev. Orçun Türkay. İstanbul: NTV Yayınları, 2007.
- Crystal, David. *Dillerin Katli*. İstanbul: Profil Yayıncılık, 2007.
- Çakmak, Cihan. "Türkçe ve İngilizcedeki Bazı Akrabalık Adlarının Karşılaştırılması Üzerine Bir Deneme". VI. Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı Bildirileri, Erzurum, Eylül 25-28, 2011.
- Emiroğlu, Selim. "Türkçe Sözlükteki Akrabalık Adlarının Tasnifi". *Electronic Turkish Studies*. 7/4 (2012): 1691-1710.
- Ercilasun, Ahmet Bican. *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*. Ankara: Akçağ, 2004. Google. "Akraba". Son güncelleme 10 Ağustos, 2024, <https://islamansiklopedisi.org.tr/akraba>
- Google. "Akraba". Son güncelleme 10 Ağustos, 2024, <https://sozluk.gov.tr/?ara=akraba>
- Gömeç, Saadettin. "Divanü Lûgat-it-Türk'de Akrabalık Bildiren Terimler". *Türk Kültürü*. 39/464 (2001): 10-19.
- Gülensoy, Tuncer. "Altay Dillerindeki Akrabalık Adları Üzerine Notlar". *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*. 21/ 1973-1974 (1973): 283-318.
- Güllüdağ, Nesrin. "Karay Türklerinde Akrabalık Adları". *The Journal of Academic Social Science Studies*. 5/5 S. 6 (2019): 205-217.
- Li, Yong-Song. *Türk Dillerinde Akrabalık Adları*. İstanbul: Simurg Yayınları, 1999.
- Özkan, Mustafa. "Tarihten Günümüze Kur'an'a Yaklaşımlar". *Eski Anadolu Türkçesi Döneminde Yapılmış Kur'an Tercümeleleri*. (2010): 518-555.
- Soydan, Celal. "Urdu Dilinde Akrabalık Terimleri ve Müslüman Hint Toplumunda Aile Yapısı". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*. 43/1 (2003): 43-56.
- Şimşek, Yaşar. "Eski Anadolu Türkçesi Satırasası Kur'an Tercümesi'nin (Topkapı Nüshası) Sözvarlığı Üzerine Notlar". *Türkbilig Türkoloji Araştırmaları*. 31 (2016):153-170.
- Şimşek, Yaşar. "Eski Anadolu Türkçesi Satırasası Kur'an Tercümesi'nin Topkapı Nüshası Söz Varlığı Üzerine Notlar II". *Türkbilig*. 33 (2017): 69-84.
- Şimşek, Yaşar. "Satırasası Türkçe Kur'an Tercümelelerinin Birbiri ile İlgisi ve Tasnifi Üzerine". *Gazi Türkiyat*. 24 (2019): 47-65.

Üşenmez, Emek. "Karahanlı Türkçesi Satır Arası Kuran Tercümesi'nin (Rylands Nüshası) Kayıp Varakları Üzerine: Chester Beatty Library (Dublin) Varakları". *The Journal of Social Sciences*. 66 (2023): 85-97.

Yavuz, Serdar. "Dîvânü Lügâti't-Türk'teki Akrabalık Adları ve Bu Adların Türkiye Türkçesi Ağzlarındaki Karşılıkları". *Ekev Akademi Dergisi*. 56 (2013): 345-360.

Kısaltmalar

KKvAM: *Kur'ân-ı Kerim ve Açıklamalı Meali*. Ankara: Türk Diyanet Vakfı Yayınları/86-A, 2022.

Kaynakça

- Argunşah, Mustafa ve Sağol Yüksekaya, Gülden. *Tarihî Türk Lehçeleri; Karahanlıca, Harezme, Kıpçakça Dersleri*. İstanbul: Kesit Yayınları, 2020.
- Atalay, Besim. *Divanü Lûgat-it-Türk Dizini "Endeks"*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1986.
- Doğan, D. Mehmet. *Büyük Türkçe Sözlük*. Ankara: Rehber Yayınları, 1992
- Durukoğlu, Gökçen, *Divânu Lugâti't-Türk'e Göre 11. Yüzyıl Türk Dili Grameri*. Türk Dil Kurumu Yayınları, 2022.
- Ercilasun, Ahmet B. ve Akkoyunlu, Ziyat, *Kâşgarlı Mahmud Divânu Lugâti't-Türk*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2014.
- Nalbant, Mehmet Vefa, *Divanü Lugâti't-Türk Grameri-I İSİM*. İstanbul: Bilgeoğuz Yayınları, 2008.

Kaynakça

- Atalay, Besim. *Abuşka* Ankara: Ayyıldız Matbaası, 1970.
- Biçer, Nurşat. Hunlardan Günümüze Yabancılara Türkçe Öğretimi, *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1/4, (2012), s.107-133
- Dolimov, U. *Is'hoqxon To'ra Ibrat, Jadidlar to'plami* Toshkent: Yoshlar nashriyot uyi, 2022.
- Hasanov, Botirbek. *Javohir Xazinalari*, Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi adabiyot va san'at nashriyoti, 1989.
- Normamatov, Sultonbek. *Leksikografiya Asoslari* Toshkent: Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti yayınlari, 2020.
- Öztürk, Cemil. *Vámbéry'nin Türkolojiye Ve Türk Diline Katkıları*, Haz., Erdoğan Kul ve Yasemin Altaylı, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2. Bs. 2022.
- Tali İmani Hiravi. *Badaye a'l-lügat*, nşr. A.K.Borovkov Moskova: İzdatel'stvo Vostoçnoy Literaturny, 1961.

Kaynakç

- Atabey, İ. (2018). Kasım Tınıstanov'un Kırgız Türkçesi İçin Hazırladığı Latin Alfabeti. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, Bahar (28), 7-19.
- Aşçı, U. D. (2009). Kırgız Dili Ve Edebiyatının Kuruluş Yıllarına Ait Arap Harfli Kırgız Metinlerinde Alfabe Ve Yazım Kuralları. Türkbilig, 17, 5-32.
- Aşçı, U. D. (2010). Kırgız Türkçesiyle Yazılmış Alıp-Bee Adlı İlk Alfabe Kitabındaki Söz Varlığı Üzerine. Milli Folklor, 22(86-106).
- Arıkoğlu, E. (2021). Kırgızistan Latin Kökenli Kırgız Alfabetine Geçmelidir. [Web sayfası]. www.tarihbilimleri.com. 3 Temmuz 2021.
- Babatürk, S., Eshkenov, D. (2021). Bağımsızlık Sonrası Çıkarılan Yasa ve Kanunlar Çerçevesinde Kırgız Türkçesinin Durumu. Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi Turkish World Journal of Language and Literature Sayı/Issue: 52 (Güz-Spring 2021) – Ankara.
- Coldoşbaev, A. (2017). Kırgızların Orhun Yenisey Yazısını ve Arap, Latin, Kiril Alfabelerini Kullanması Hakkında. Türkolojiya, 5, 147-154.
- Cumakunova, G. (Tarih yok). Atatürk'ün Harf Devrimi ve Kırgızistan'da Alfabe Meselesi. I. Uluslararası Atatürk ve Türk Halk Kültürü Sempozyumu Bildirileri. Erişim adresi: <https://ektap.ktb.gov.tr/TR-78700/ataturkun-harf-devrim-ve-krzstanda-alfabe-meseles-.html>.
- Çakın, Ö.**, & Akman, E. (2017). Kırgızistan'da Kiril Alfabetine Geçiş Süreci ve Gazetelere Yansıması. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (38), 287-297.
- Çakın, Ö.**, & Narmamatova, T. (2015). Kırgızlarda Latin Alfabetine Geçiş Süreci (1925-1930) ve Erkin Too Gazetesi. II Halıkaralık türki alemleri zertteuleri simpoziumu, IV tom. ss. 135-140. Kızdar universiteti baspası, Mamır.
- Güler, A. (2015). Türkler ve Kullandıkları Alfabeler. Tiran, 4-12.
- Isakov, A. (2020). Türk Dünyasının Ortak İletişim Dili Meselesi. O. Yeşilot (Ed.), Türk Dünyasında Ortak Alfabe: Uygulamalar, Arayışlar, Teklifler.
- Kamçibekova, K. (Tarih yok). Sovyet Dönemi Kırgız Türkçesinde Dil Planlaması. Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi, 26, 31-40.
- Kara, M. (2009). Türk Cumhuriyetleri ve Otuz Dört Harfli Ortak Latin Alfabeti. Turkish Studies, DOI:<http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.729>, 1301-1310.
- Kartalçık, V. (2009). Geçmişten Günümüze Türk Dünyasında Alfabe Gelişimi. [Web sayfası]. <https://omeka.ibu.edu.ba/items/show/3294>.
- Küçükmehtemtoğlu, Ö. (2017). Kırgız Türkolog Kasım Tınıstanov'un Bakü Türkoloji Kongresi'nde Latin Alfabetine Geçişle İlgili Görüşleri ve Kırgızistan'ın Latin Alfabetine Geçişte Bugünkü Durumu. Türkolojiya, 5, 118-124.
- Nerimanoğlu, K. V., & Öner, M. (2008). Türkoloji Kurultayı (1: 1926: Bakü) 1926 Bakü Türkoloji Kurultayı, (tutanaklar), 26 Şubat - 6 Mart 1926 / Rusçadan Azerbaycan Türkçesine Çev.: Kamil Veli Nerimanoğlu; Türkiye Türkçesine Aktaran: Mustafa Öner. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Öner, M.** (1998). Ortak Türk Alfabeti Hakkında Bazı Notlar. Avrasya Etüdları, İlkbahar, 71-79.

Кайнақ

- Baroni R. La Tension narrative: suspense, curiosité et surprise. Seuil. 2007: 146 s
- Бекузарова, Ю. Ю. «Осмысление детектива как жанрового канона в литературоведении XX века.» Текст и гуманитарный дискурс: вчера и сегодня. Материалы (2008): 150-156.
- Əmirov C. Şəhər yatarkən: Povestlər. Bakı: Yazıçı, 1982: 197 s
- Маркулан, Янина. «Детектив. Что это такое? Морфология жанра.» Янина Маркулан. Зарубежный кинодетектив. Опыт изучения одного из жанров буржуазной массовой культуры.–Л.: Искусство (1975): 6-50.
- Вольский, Н. Н. «Загадочная логика. Детектив как модель диалектического мышления.» Легкое чтение. Работы по теории и истории детективного жанра. Новосибирск. (2006): 5-126.

18-20 Mayıs 2024 tarihleri arasında, çevirim içi olarak Bilimdili Derneği'nin ev sahipliğinde gerçekleştirilen II. Uluslararası Bilim ve Yazı Dili Olarak Türkçe Sempozyumu, Türk dili ile ilişkili pek çok alandan akademisyenin katılımı ile tecrübe edilmiştir.

Tamamen Bilimdili Derneği'nin kendi imkânları ile hayata geçirilen sempozyum, Türkiyeden Erciyes Üniversitesi, Azerbaycan'dan Azerbaycan Milli İlimler Akademisi, Özbekistan'dan Ali Şir Nevai Üniversitesi, Kazakistan'dan Abay Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi, ve Kosova'dan Prizren Ukshin Hoti Üniversitesi gibi akademik kurumların yanında, Avrasya Yazarlar Birliği, Dünya Türk Gençler Birliği, Hollanda Avrasya Vakfı, Azerbaycan Türkoloji Derneği, Bulgaristan Türkleri Kültür ve Hizmet Derneği, KKTC Türk Birliği Dayanışma Derneği ve Dünya Genç Kazak Eğitim Adayları gibi sivil toplum kuruluşları, sempozyumun diğer destekçi kurum ve kuruluşları olmuştur.

Sempozyumda sunulan tebliğler, hem nitelik hem de nicelik bakımından sempozyumun başarıya ulaştığını ortaya koymuştur. Sempozyum Düzenleme Kurulu yola çıkarken bir taraftan başta bilim, yazı ve edebiyat olmak üzere, Türkçenin gündelik hayatın her aşaması ile olan ilişkisini ortaya çıkarmayı hedeflerken diğer taraftan diller hiyerarşisi içerisinde Türkçenin yerini tespit etmeyi amaçlamıştı. Sempozyumda sunulan tebliğlerin tam metinlerini; Basın ve Kültür Dili Olarak Türkçe, Edebiyat Dili Olarak Türkçe, Eğitim Dili Olarak Türkçe, Ortak Türkçe Meselesi, Toplum Dil Bilimi ve Türkçe, Türkçenin Ağzları, Türkçenin Grameri, Türkçenin Söz Varlığı ve Yazı Dili Olarak Türkçe şeklinde üst başlıklar altında tasnif etmek mümkün olmuştur. Yabancı dil derslerinin kreşlere kadar indiği ve yabancı dil derslerinin devlet okullarında ilkokul ikinci sınıftan itibaren zorunlu hâle getirildiği bir ortamda, Türkçenin diller hiyerarşisi içindeki yeri, Türkçenin estetiği, Türkçenin iç meseleleri ve Ortak Türkçe gibi konuları ele alan tebliğlerin sunulmuş olması, Sempozyum Düzenleme Kurulu tarafından sempozyumun amacının tahakkuk etmesi bakımından tatmin edici addedilmektedir. İlk 2023 yılının mayıs ayında yapılan Altay Araştırmaları Sempozyumu ile iki yılda bir dönüşümlü olarak gerçekleştirilerek geleneksel hâle getirilmek niyetinde olduğumuz Uluslararası Bilim ve Yazı Dili Olarak Türkçe Sempozyumu'nun gelecek yıllarda Türkçenin dünya dilleri arasındaki yerinin tespit edilmesine ve layık olduğu yere oturtulmasına daha pek çok katkıda bulunacağına olan ümidimiz, güvenimiz ve inancımız tamdır.

Doç. Dr. Gökçe Yükselen PELER
Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı
Bilimdili Derneği Onursal Başkanı

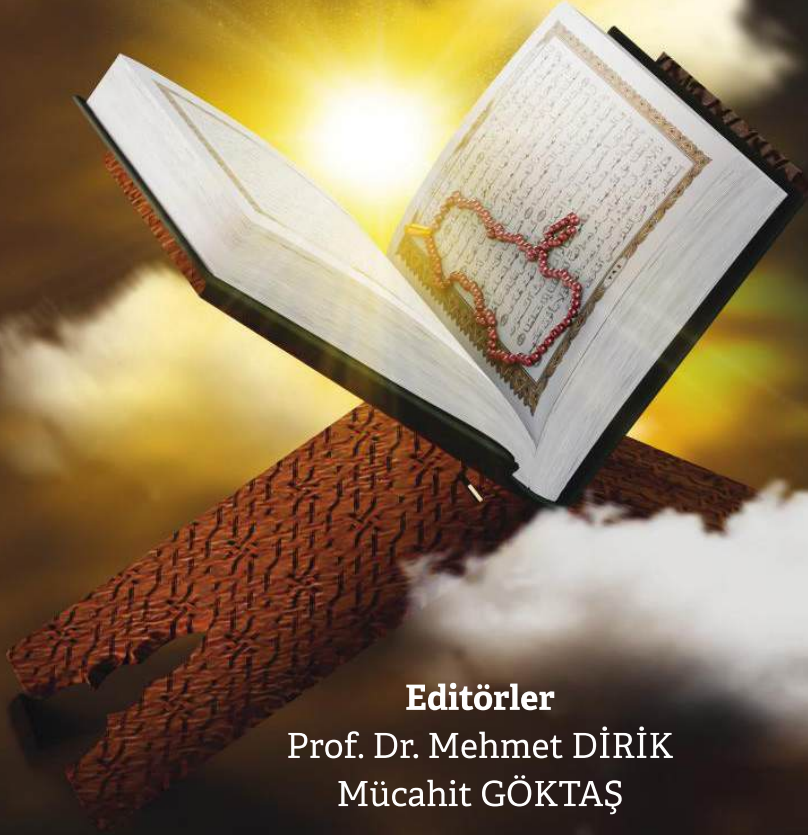

 hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

İSLAM HUKUKU AÇISINDAN GÜNCEL DİNÎ MESELELER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Editörler

Prof. Dr. Mehmet DİRİK
Mücahit GÖKTAŞ

 hiperyayın

İSLAM HUKUKU AÇISINDAN GÜNCEL DİNÎ MESELELER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Editörler

Prof. Dr. Mehmet DİRİK

Mücahit GÖKTAŞ

Yazarlar

Prof. Dr. Mehmet DİRİK

Doç. Dr. Enver Osman KAAAN

Doç. Dr. Fatih ORHAN

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah DEMİRCİ

Dr. Öğr. Üyesi Taha YILMAZ

Dr. Abdullah YILMAZ

Arş. Gör. Mustafa YILMAZ

Arş. Gör. Gamze ARSLAN

Mücahit GÖKTAŞ

Hiperyayın: 1119
Araştırma-İnceleme

Editörler
Prof. Dr. Mehmet DİRİK, Mücahit GÖKTAŞ

e-kitap: 70

Genel Yayın Yönetmeni
Hatice BAHTİYAR

Mizanpaj
Meral GÖK

Kapak
Kenan TEMİZEL

Yayıncı Sertifika No: 16680

e. ISBN: 978-625-6078-49-9

İstanbul, Aralık, 2024

Yayıncı Sertifika No: 16680

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti. ve Prof. Dr. Mehmet Dirik, Mücahit Göktaş'a aittir. Yayıncının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar)a aittir. Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

İslam hukuku açısından güncel dini meseleler ve çözüm önerileri / editörler Prof. Dr. Mehmet Dirik, Mücahit Göktaş.—I. Baskı . -- İstanbul : Hiperyayın, 2024.

224 sayfa: şekil, tablo; 21 cm. – (Hiperyayın; 1119; e-Kitap: 70)

e-ISBN: 978-625-6078-49-9

Kaynakça bölüm sonlarındadır.

1.İslam hukuku – Güncel konular. 2. İslam dini. I.Dirik, Mehmet. II. Göktaş, Mücahit. III. Dizi.

BP161.2/İ75 2024 297.5 / İSL 2024

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti
Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş Merkezi
No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören / İstanbul
Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58
www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	11
GÜNCEL FIKHİ MESELELER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ.....	13
<i>Doç. Dr. Enver Osman KAAN</i>	
GÜNÜMÜZDE MASLAHAT EKSENLİ İÇTİHATLARDA MÜÇTEHİDİN ROLÜ.....	32
<i>Dr. Abdullah YILMAZ</i>	
HANEFÎ HUKUKUNDA UMÛMÛ'L-BELVÂ İLKESİNİN KAYNAKLIK DEĞERİ.....	60
<i>Dr. Öğr. Üyesi Abdullah DEMİRCİ</i>	
SELEFİLİK VE NEOSELEFİLİK ÖZELİNDE İSLÂM DÜNYASINDA ORTAYA ÇIKAN YENİ DİNİ HAREKETLERİN FIKHÎ TEMELLERİ.....	111
<i>Dr. Öğr. Üyesi Taha YILMAZ</i>	
İSLAM HUKUKU VE GÜNÜMÜZ HUKUKUNDA KADININ NÜŞÛZU	135
<i>Prof. Dr. Mehmet DİRİK, Mücahit GÖKTAŞ</i>	
NİKÂH AKDİNDEKİ ŞAHİTLİĞİN GÜNÜMÜZ TESCİL VE İSPAT VASITALARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	162
<i>Doç. Dr. Fatih ORHAN</i>	

YOKSULLUK NAFKASININ İSLÂM HUKUKUNDA
MAKÂSIDU'Ş-ŞERÎA BAĞLAMINDA
ZİKREDİLEN TEMEL HAKLAR AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ 184

□ Arş. Gör. Gamze ARSLAN

KATILIM BANKACILIĞINDA ENFLASYONUN
İTİBARA ALINMASI MESELESİ: İSLAM
HUKUKU PERSPEKTİFİNDEN BİR ANALİZ 203

□ Arş. Gör. Mustafa YILMAZ

GÜNCEL FIKHİ MESELELER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Enver Osman KAAAN

Kaynaklar

- Âşûr, Tâhir b. *Makâsîdu's-Şerîati'l-İslâmiyye*. Katar: Vizâratı'l-Evkâf ve's-Şu'ûni'l-İslâmiyye, 2004.
- Atar, Fahrettin. "Fetvâ". *TDV İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: TDV Yayınları, 1995.
- Bardakoğlu, Ali. "İstihsan". *TDV İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: TDV Yayınları, 2001.
- Dönmez, İbrahim Kafi. "Maslahat". *TDV İslam Ansiklopedisi*. Ankara: TDV Yayınları, 2003.
- Dönmez, İbrahim Kafi. "Örf". *TDV İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: TDV Yayınları, 2007.
- Dönmez, İbrahim Kafi. "Sedd-i Zerâi". *TDV İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: TDV Yayınları, 2009.
- Gazzâlî, Hüccetü'l-İslâm Ebû Hâmid Muhammed b. Muhammed el-. *el-Mustasfâ*. thk. Muhammed Abdusselâm Abdu's-şâfi. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1993.
- Kaan, Enver Osman. *Günümüz Fıkıh Meseleleri*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 2022.
- Kaan, Enver Osman. "Zamana Bağlı Olarak Hükümlerin Değişmesinde Nesih, Esbab-ı Nüzul ve Hz. Ömer'in Uygulamalarının Delil Olma Değeri". *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi* 34 (2019).
- Kaya, Eyüp Said. "Nevâzil". *TDV İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: TDV Yayınları, 2007.
- Koca, Ferhat. "Fetvahâne". *TDV İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: TDV Yayınları, 1995.
- Salemi, Alireza - Zamani, Hamed. "Evaluating Retrieval Quality in Retrieval-Augmented Generation". *SIGIR '24* 14/18 (2024).
- Seçkiner, Mehmet Hicabi. "Dijital İctihadın İmkânı Üzerine Önermeler". *Yapay Zeka Çağında İslam ve Hukuk*. Burdur, 2022.
- Şaban, Zekiyyüddîn. *Usûlü'l-fikhi'l-İslâmî*. Beyrut: Metâbiu Dâri'l-Kutub, 1971.
- Yaşaroğlu, M. Kamil. "Mecmau'l-Fikhi'l-İslâmî". *TDV İslam Ansiklopedisi*. Ankara: TDV Yayınları, 2003.
- Yeşilkaya, Nazan. "Yapay Zekaya Dair Etik Sorunlar". *Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi* 14/3 (2022).
- Zhao, Penghao vd. "Retrieval-Augmented Generation for Ai-Generated Content: A Survey". *arXiv preprint arXiv:2402.19473*.
- Zuhaylî, Muhammed Mustafa ez-. *Kitâbu'l-kavâidi'l-fikhiyye ve tatbikâtuhâ fi'l-mezâhibi'l-erbaa*. Dâru'l-fikr: Dimesk, 2006.

GÜNÜMÜZDE MASLAHAT EKSENLİ İÇTİHATLARDA MÜÇTEHİDİN ROLÜ

Abdullah YILMAZ

Kaynaklar

- Abdülhamîd, Muhammed Muhyiddîn. *el-Ahvâlü's-Şahsiyye fi's-Şerîati'l-İslâmiyye*. Diyarbakır: Mektebetü Seyda, 2020.
- Ali Haydar Efendi. *Dürerü'l-Hükkâm Şerhu Mecelleti'l-Ahkâm*. 4 cilt. İstanbul: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2020.
- Apaydın, H. Yunus. *İslam Hukuk Usûlü*. Kayseri: Kimlik Yayınları, 2017.
- Apaydın, H. Yunus. "İctihad". *Türkiye Diyanet Vakfı Ansiklopedisi*. 21/432-445. İstanbul: TDV Yayınları, 2000.
- Apaydın, H. Yunus. "İne". *Türkiye Diyanet Vakfı Ansiklopedisi*. 22/283-285. İstanbul: TDV Yayınları, 2000.
- Atar, Fahrettin. *Fıkıh Usûlü*. İstanbul: İFAV Yayınları, 1988.
- Bardakoğlu, Ali. "İcâre". *Türkiye Diyanet Vakfı Ansiklopedisi*. 21/379-388. İstanbul: TDV Yayınları, 2000.
- Bayındır, Abdülaziz. "Bey' bi'l-Vefâ". *Türkiye Diyanet Vakfı Ansiklopedisi*. 6/20-22. İstanbul: TDV Yayınları, 1992.

- Beki, Abdülaziz. "Faizli işlemin Enflasyon Altındaki Faizinin Caiz Olduğu "Görüşüne Reddiye". *Avrupa İslam Üniversitesi İslam Araştırmaları*, 1/1 2008.
- Bilge, Necip. *Hukuk Başlangıcı*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2014.
- Boynukalın, Ertuğrul. "Makâsîdü'ş-Şerîa". *Türkiye Diyanet Vakfı Ansiklopedisi*. 27/423-427. İstanbul: TDV Yayınları, 2003.
- Cin, Halil- Akgündüz, Ahmet. *Türk Hukuk Tarihi*. 2 cilt. İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, 1996.
- Cuğeym, Nu'man. *Turuku'l-Keşf an Makâsîdi's-Şâri'*. Amman: Dârü'n-Nefâis, 2014.
- Çeker, Orhan. *Fıkıh Dersleri*. Konya: Tekin Kitabevi, 2016.
- Dirik, Mehmet. *Tâff'ye Göre İslâm Hukuk Metodolojisinde Maslahat*. İzmir: Tibyan Yayıncılık, 2012.
- Dirik, Mehmet. *İslam Hukukunda Rehin*, İzmir: Tibyan Yayıncılık, 2016.
- Dirik, Mehmet. "Ebû Hanîfe'nin İctihad Metodunda İstihsan". *Pamukkale Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5 (10), 2018.
- Döndüren, Hamdi, *Delilleriyle Ticâret ve İktisat İlmihali*, İstanbul: Erkam Yayınları, 2012.
- Dönmez, İbrahim Kâfi. "Maslahat". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 28/79-94. İstanbul: TDV Yayınları, 2000.
- Dönmez, İbrahim Kâfi. *Fıkıh Usulü İncelemeleri*. İstanbul: İSAM Yayınları, 2014.
- el- Es'adî, Muhammed Ubeydullah. *el-Mûcez fî Usûli'l-Fıkh*. Kâhire: Dârü's-Selâm, 1990.
- el-Bûtî, M. Said Ramazan. *Davâbitü'l-Maslaha fi's-Şerîati'l-İslâmiyye*. Dimişk: Dârü'l-Fıkr, 2014.
- er-Reşîd, Ahmed b. Abdurrahman. *el-Hâce ve Eseruha fi'l-Ahkâm*. Riyad: Dârü Kunûzi İşbiliyye, 1429/2008.
- Gazzâlî, Hüccetü'l-İslâm Ebû Hâmid. *İslam Hukukunun Kaynakları*. çev: H. Yunus Apaydın. İstanbul: Klasik Yayınları, 2019.
- Gözler, Kemal. *Hukuka Giriş*. Bursa: Ekin Yayınları, 2021.
- Hallâf, Abdülvehhâb. *İlmu Usûli'l-Fıkh*. Diyarbakır: Mektebetü Seyda, t.y.
- İbn Âşûr, Muhammed Tâhir. *İslâm Hukuk Felsefesi Gaye Problemi*. çev: Vecdi Akyüz-Mehmet Erdoğan. İstanbul: İz Yayıncılık, 1996.
- İzzüddîn b. Abdüsselâm, Ebû Muhammed es-Sülemî ed-Dimaşkî. *el-Kavâidü'l-Kübrâ: Kavâidü'l-Ahkâm fî İslâhi'l-Enâm*. 2 cilt. thk. Nezîr Kemâl Hammâd- Osman Cum'a Demîriyye. Dimişk: Dârü'l-Kalem, 2007.
- Kallek, Cengiz. "İhtikâr". *Türkiye Diyanet Vakfı Ansiklopedisi*. 21/560-565. İstanbul: TDV Yayınları, 2000.
- Kallek, Cengiz. "Narh". *Türkiye Diyanet Vakfı Ansiklopedisi*. 32/390-391. İstanbul: TDV Yayınları, 2006.
- Kayapınar, Hüseyin. "Müzâraa". *Türkiye Diyanet Vakfı Ansiklopedisi*. 32/234-236. İstanbul: TDV Yayınları, 2006.
- Koca, Ferhat. *İslâm Hukuk Metodolojisinde Tahsis (Daraltıcı Yorum)*. İstanbul: İSAM Yayınları, 2011.
- Mergînânî, Burhanüddîn Ebû'l-Hasen el-Ferğânî. *el-Hidâye Şerhu Bidâyeti'l-Mübtedî*. 2 cilt. Beyrut: Dârü'l-Erkam, t.y.
- Mevsilî, Abdullâh b. Mahmûd. *el-İhtiyâr li Ta'lîli'l-Muhtâr*. 4 cilt. Dimişk: Dârü'r-Risâleti'l-Âlemiyye, 2010.
- Oruç, Muhammed Ferruh - Dirik, Mehmet. "Haneffilerde Örf-Maslahat-İstihsan İlişkisi (Serahsî Örneği)". *Pamukkale Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 7 (2) 2020.
- Osmanlı Hukuk-i Aile Kararnâmesi. Yayına hazırlayan ve notlar ekleyen: Orhan Çeker. Konya: Mehîr Vakfı Yayınları, 1999.
- Özekes, Muhammed. *Temel Hukuk Bilgisi*. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık, 2022.
- Senhûrî, Abdürrezzak. *Mesâdirü'l-Hak fi'l-Fıkhî'l-İslâmî*, 3 cilt. Beyrut: Dârü İhyâi't-Türâsî'l-Arabî, 1997.
- Şahin, Mevlüt. *Makâsîdü'l-Kur'an'a Giriş*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2024.
- Şahin, Osman (ed.). İslam Hukuku Anabilim Dalları IX. Koordinasyon Toplantısı. *Gündem: Hükümlere Etkisi Bağlamında İhtiyaç ve Zaruret*. Samsun: Ceylan Ofset, 2012.
- Şahin, Osman. "İstihsan Yönteminin Aklî Gereççeleri ve Bazı Uygulama Şekilleri". *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*. 8/4 (2008), 41-75.
- Şâtübî, Ebû İshâk İbrâhîm b. Mûsâ b. Muhammed. *el-Muvâfakât*. 6 cilt. tlk. Ebû Ubeyde İbn Hasen Âlü Selmân. Kâhire: Dârü'bni Kayyım- Dârübni Affân, 2013.
- Şâtübî, Ebû İshâk İbrâhîm b. Mûsâ b. Muhammed. *İslâmî İlimler Metodolojisi*. çev: Mehmed Erdoğan. İstanbul: İz Yayıncılık, 1990.
- Şelebî, Muhammed Mustafa. *Ta'lîlü'l-Ahkâm*. Kâhire: Dârü's-Selâm, 2017.
- Şevkânî, Muhammed b. Ali. *İrşâdü'l-Fuhûl ilâ Tahkîki'l-Hakki min İlmi'l-Usûl*. 2 cilt. Kâhire: Dârü'l-Kütübî, y.y.

Tûfî, Necmuddin. *Risâle fî Riâyeti'l-Maslaha*. thk. Ahmed Abdürrahim es-Sâyih, nşr. ed- Dâru'l-Misriyye ve'l-Lübaniyye, y.y. 1993.

Türcan, Talip. *İslâm Hukuk Biliminde Norm -Amaç İlişkisi*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2009.

Zerkâ, Mustafa Ahmed, *el-Medhalü'l-Fıkhıyyü'l-Âmm*, Matbaat-ü Tarabîn, (I-III), Dimaşk, 1968.

Zerkâ, Mustafa Ahmed. *el-Medhalü'l-Fıkhıyyü'l-Âmm*. 3 cilt. Dimaşk: Matbaat-ü Tarabîn, 1968.

Zerkeşî, Ebû Abdillâh Bedrüddîn. *el-Bahrü'l-Muhît fî Usûli'l-Fıkh*. 4 cilt. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2013.

Zeydân, Abdülkerîm. *el-Vecîz fî Usûli'l-Fıkh*. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1998.

HANEFÎ HUKUKUNDA UMÛMÛ'L-BELVÂ İLKESİNİN KAYNAKLIK DEĞERİ

Abdullah DEMİRCİ

Kaynaklar

Ali Haydar Efendi. *Dürerü'l-hükkâm şerhu Mecelleti'l-ahkâm*. trc. Fehmî el-Hüseynî. Beyrut: Dâru'l-Cîl, 1411/1991.

Aynî, Ebû Muhammed Bedrüddîn Mahmûd b. Ahmed b. Mûsâ b. Ahmed. *el-Binâye fî şerhi'l-Hidâye*. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1420/2000.

Bâbertî, Ekmelüddîn Muhammed b. Mahmûd b. Ahmed el- er-Rûmî el-Mısrî. *el- 'Înâye*. Beyrut: Dâru'l-Fikir, t.y.

Baktır, Mustafa. "Umûmü'l-Belvâ". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 42/155-156. İstanbul: TDV Yayınları, 2012.

Bardakoğlu, Ali. "İstihsan". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 23/339-347. İstanbul: TDV Yayınları, 2001.

Buhârî, Alâüddîn Abdülazîz b. Ahmed b. Muhammed. *Keşfü'l-esrâr fî şerhi Usûli'l-Pezdevî*. Kahire: Dâru'l-Kitâbi'l-İslâmî, t.y.

Cessâs, Ebû Bekr Ahmed b. Alî er-Râzî. *Şerhu Muhtasar'it-Tahâvî*. thk. İsmetullah İnyetullah Muhammed-Sâid Bektaş vd. Beyrut: Dâru'l-Beşâiri'l-İslâmiyye, 1431/2010.

Cevherî, Ebû Nasr İsmâil b. Hammâd. *Tâcü'l-lüğâ (es-Sihâh)*. thk. Ahmet Abülğafur el-'Attâr. Beyrut: Dâru'l-İlim li'l-Melâyîn, 1407/1987.

Çalış, Halit. "Zaruret". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: TDV Yayınları, 2013), 44/141-144.

Debûsî, Ebû Zeyd Abdullâh b. Muhammed. *Takvîmü'l-edille*. thk. Halil Muhyiddin el-Mîs. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1421/2001.

Demirci, Abdullah. "Hanefî Vâkiât Edebiyatında Toplumsal Problemleri Çözme Yöntemi Olarak İstihşân (Semerkandî'nin Kitâbü'n-Nevâzil'i Özelinde)". *İslam Medeniyetinin Kurucu Unsurları: Kur'ân-Sünnet-Akıl* ed. Veysel Özdemir vd. İstanbul: Kitap Dünyası, 2023. 1/701-734.

Devserî, Müsellem b. Muhammed b. Mâcid. *'Umûmü'l-belvâ dirâse nazariyye tatbikiyye*. Riyad: Mektebetü'r-Rüşd, 1420/2000.

Guneymî, Abdülganî b. Tâlib b. Hammâde el-Meydânî ed-Dimaşkî. *el-Lübâb fî şerhi'l-Kitâb*. thk. Muhammed Muhyeddin Abdülhamit. Beyrut: el-Mektebetü'l-İlmiyye, t.y.

Güzelhisârî, Mustafa Hulusi. *Menâfi'u'd-dekâik fî şerhi Mecâmi'i'l-hakâik*. İstanbul: y.y., 1307.

Haddâd, Radiyyüddîn Ebû Bekr b. Alî b. Muhammed. *el-Cevheratü'n-neyyira*. Mısır: el-Matbaatü'l-Hayriyye, 1322.

Hamevî, Ebû'l-Abbâs Şihâbüddîn Ahmed b. Muhammed el-Hasenî (el-Hüseynî) el-Mısrî. *Ğamzü 'uyûni'l-besâ'ir 'alâ mehâsini'l-Eşbâh ve'n-nezâ'ir*. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1405/1985.

Haskefî, Alâüddîn Muhammed b. Alî b. Muhammed ed-Dimaşkî. *ed-Dürrü'l-muhtâr şerhu Tenvîri'l-epsâr*. Beyrut: Dâru'l-Fikir, 1412/1992.

Herevî, Ebû Mansûr Muhammed b. Ahmed b. Ezher el-Ezherî. *Tehzîbü'l-lüğâ*. thk. Muhammed Avad. Beyrut: Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, 2001.

Heyet. *el-Mevsû'atü'l-fıkhıyyetü'l-Kuveytiyye*. 1-3. Kuveyt: Dâru's-Selâsil, 1404/1983; 11-14. Kuveyt: Dâru's-Selâsil, 1408/1988; 15-16. Kuveyt: Dâru's-Selâsil, 1409/1989; 28-29. Mısır: Dâru's-Safve, 1413/1993; 37. Mısır: Dâru's-Safve, 1418/1997.

- İbn Âbidîn, Muhammed Emîn b. Ömer b. Abdilazîz el-Hüseynî ed-Dımaşkî. *Minhatü'l-hâlik 'ale'l-Bahri'r-râ'ik*. Kahire: Dâru'l-Kitâbi'l-İslâmî, t.y.
- İbn Âbidîn, Muhammed Emîn b. Ömer b. Abdilazîz el-Hüseynî ed-Dımaşkî. *Reddü'l-muhtâr 'ale'd-Dürri'l-muhtâr*. Beyrut: Dâru'l-Fikir, 1412/1992.
- İbn Nüceym, Sirâcüddîn Ömer b. İbrahim. *en-Nehru'l-fâik şerhu Kenzi'd-dekâik*. thk. Ahmet 'Azv İnâye. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1422/2002.
- İbn Nüceym, Zeynüddîn b. İbrâhîm b. Muhammed el-Mısırî. *el-Bahru'r-râik şerhu Kenzi'd-dekâik*. Kahire: Dâru'l-Kitâbi'l-İslâmî, t.y.
- İbn Nüceym, Zeynüddîn b. İbrâhîm b. Muhammed el-Mısırî. *el-Eşbâh ve'n-nezâir*. thk. Zekeriya 'Umeyrât. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1419/1999.
- İbn'ül-Hümâm, Kemâlüddîn Muhammed b. Abdilvâhid b. Abdilhamîd es-Sivâsî el-İskenderî. *Fethu'l-Kadîr li'l-'âcizi'l-fakîr*. Beyrut: Dâru'l-Fikir, t.y.
- İbnü's-Şihne, Ebü'l-Velîd Lisânüddîn Ahmed b. Muhammed b. Muhammed es-Sekafî el-Halebî. *Lisânü'l-hükkâm fi ma'rifeti'l-ahkâm*. Kahire: Matbaatü'l-Bâbî el-Halebî, 1393/1973.
- İzmirli, İsmail Hakkı. *İlm-i Hilâf*. İstanbul: Hukuk Matbaası, 1330.
- Kâsânî, Alâüddîn Ebû Bekr b. Mes'ûd b. Ahmed. *Bedâ'i'u's-sanâi' fi tertibi's-şerâi'*. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1406/1986.
- Kudûrî, Ebü'l-Hüseyn Ahmed b. Ebî Bekr Muhammed b. Ahmed. *el-Muhtasar*. thk. Kamil Muhammed 'Uvayda. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1418/1997.
- Leknevî, Ebü'l-Hasenât Muhammed Abdülhay b. Muhammed Abdilhalîm b. Muhammed Emînillâh es-Sihâlevî. *en-Nâfi'u'l-kebîr li-men yutâli 'u'l-Câmi'a's-sağîr*. Beyrut: 'Âlemü'l-Kütüb, 1406.
- Mergînânî, Burhânüddîn (Burhânü's-Şerîa) Mahmûd b. Ahmed b. Abdilazîz el-Buhârî. *el-Muhîtu'l-burhânî*. thk. Abdülkerim Sâmi el-Cüneydî. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1424/2004.
- Mergînânî, Ebü'l-Hasen Burhânüddîn Alî b. Ebî Bekr b. Abdilcelîl el-Fergânî. *el-Hidâye*. thk. Talâl Yusuf. Beyrut: Dâru İhyâi't-Türâsi'l-'Arabî, 2015.
- Mevsilî, Ebü'l-Fazl Mecdüddîn Abdullah b. Mahmûd b. Mevdûd. *el-İhtiyâr li ta'lîli'l-Muhtâr*. thk. Mahmud Ebû Dakîka. Kahire: Matbaatü'l-Halebî, 1356/1937.
- Özen, Şükrü. "Meşakkat". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. Ankara: TDV Yayınları, 2004), 29/357-360.
- Semerkindî, Ebû Bekr Alâüddîn Muhammed b. Ahmed b. Ebî Ahmed. *Tuhfetü'l-fukahâ'*. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1414/1994.
- Semerkindî, Ebü'l-Leys İmâmü'l-hüdâ Nasr b. Muhammed b. Ahmed b. İbrâhîm. *Uyûnü'l-mesâil*. Salahuddin en-Nâhî. Bağdat: Matbaatü Es'ad, 1386.
- Serahsî, Ebû Bekr Şemsü'l-eimme Muhammed b. Ebî Sehl Ahmed. *el-Mebsût*. Beyrut: Dâru'l-Ma'rife, 1414/1993.
- Serahsî, Ebû Bekr Şemsü'l-eimme Muhammed b. Ebî Sehl Ahmed. *el-Usûl*. Beyrut: Dâru'l-Ma'rife, t.y.
- Süyûtî, Ebü'l-Fazl Celâlüddîn Abdurrahmân b. Ebî Bekr b. Muhammed el-Hudayrî. *el-Eşbâh ve'n-nezâir*. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1411/1990.
- Şâtübî, Ebû İshâk İbrâhîm b. Mûsâ. *el-Müvâfakât*. thk. Meşhûr b. Hasan Âl Selamân. Kahire: Dâru İbn 'Affân, 1417/1997.
- Şelebî, Muhammed Mustafa. *Ta'lîlü'l-ahkâm*. Kahire: Matbaatü'l-Ezher, 1947.
- Şelebî, Şihâbüddîn Ahmed b. Muhammed b. Yunus. *Hâşiye 'alâ Tebyîni'l-hakâik*. Kahire: el-Matbaa'l-Emîriyye, 1313.
- Şeybânî, Ebû Abdillâh Muhammed b. el-Hasen b. Ferkad. *el-Asl*. thk. Mehmet Boynukalın. Beyrut: Dâru İbn Hazm, 1433/2012.
- Şeyhîzâde Abdurrahman. *Mecma'u'l-enhur fi şerhi Mülteka'l-ebhur*. Beyrut: Dâru İhyâi't-Türâsi'l-'Arabî, t.y.
- Şürünbülâlî, Ebü'l-İhlâs Hasen b. Ammâr b. Alî el-Vefâî el-Mısırî. *Hâşiye 'alâ Düreri'l-hükkâm şerhi Ğurari'l-ahkâm*. Beyrut: Dâru İhyâi't-Türâsi'l-'Arabî, t.y.
- Şürünbülâlî, Ebü'l-İhlâs Hasen b. Ammâr b. Alî el-Vefâî el-Mısırî. *Merâki'l-felâh şerhu Nûri'l-idâh*. thk. Naîm Zerzûr. Beyrut: el-Mektebetü'l-'Asriyye, 1425/2005.
- Tahtâvî, Ahmed b. Muhammed b. İsmâîl ed-Dûkâtî. *Hâşiye 'alâ Merâki'l-felâh*. thk. Muhammed Abdülaziz el-Hâlidî. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1418/1997.
- Yaran, Rahmi. "İhtiyaç". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: TDV Yayınları, 2000), 21/573-574.

Zerkâ, Ahmed b. Muhammed. *Şerhu'l-kavâ'idi'l-fikhiyye*. Dimeşk: Dâru'l-Kalem, 1409/1989.

Zeydân, Abdülkerim. *el-Veciz*. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1422/2001.

Zeylaî, Ebû Muhammed Fahrüddîn Osmân b. Alî b. Mihcen b. Yûnus es-Sûfî el-Bâriî. *Tebyînü'l-hakâik şerhu Kenzi'd-dekâik*. Kahire: el-Matbaa'l-Emîriyye, 1313.

Zühaylî, Vehbe. *Nazariyyetü'd-darûrati's-şer'iyye*. Beyrut: Müessesetü'r-risâle, 1405/1985.

SELEFİLİK VE NEOSELEFİLİK ÖZELİNDE İSLÂM DÜNYASINDA ORTAYA ÇIKAN YENİ DİNİ HAREKETLERİN FIKHÎ TEMELLERİ

Taha YILMAZ

Kaynaklar

Abdulvahhab, Muhammed bin Süleyman. Kitabu't-Tevhid, thk. Abdulkadir el-Arnâvut. Riyad: Daru'l-Selam, 1998.

Asımî, Abdurrahman bin Muhammed. Mecmu' Fetâ Şethu'l-İslâm İbn Tetmiyye. Kahire: Mektebetü'n-Nahza, 1404/1983.

Bağdâdî, Ebu Ubeyd Kâsım b. Sellâm b. Abdullâh el-Herevî. Kitâbu'l-İmân ve Me'âlimuhu ve Sunenuhu ve İstikmâmuhu ve Derecâtuh, thk. Muhammed Nâsirüddîn el-Elbânî b.y.: Metebetü'l-Meârif li't-Tıbbâtı ve'n-Neşr, 1404/1983.

Baktır, Mehmet. Müttekaddimun Selefiyye ve Metod Anlayışı". Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 8/2 (2004), 25-48.

Bin Baz, Abdülaziz bin Abdullah. "İmam Muhammed bin Abdulvahhabın Davası ve Hayatı". Riyad: Dâru'l-Kasım, 1417/1996.

Buhari, Muhammed bin İsmail. Sahih Buhari. İstanbul: Mektebetü'l-İslâmiyye, 1981.

Bulut, Zübeyr. Haberi Sıfatları Anlama Yöntemleri ve Yorumları. Ankara: Fecr Yayınları, 2017.

Büyükkara, Mehmet Ali. "11 Eylülle Derinleşen Ayrılık Suudî Selefiyye ve Cihadî Selefiyye". Dini Araştırmalar 7/20 (2004), 205-234.

Büyükkara, Mehmet Ali. Çağdaş İslâmî Akımlar. İstanbul: Klasik Yayınları, 2016, 57-82.

Büyükkara, Mehmet Ali. İhvandan Cüheymana Suudi Arabistan ve Vehhabilik. İstanbul: Rağbet Yayınları, 2004.

Çınar, Bayram. "İslâm Kültür Geleneğinde 'Savâdu'-A'zâm'". Kafkas Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 8 (2021), 873-899.

Çınar, Bayram. Ehl-i Hadîs'in Kelâm'a Aidiyeti Sorunu. Ankara: Kitabe Yayınları, 2022.

Ebu Zehra, Muhammed Ahmet Bin Hanbel. Kahire: Dâru'l-Fikri'l-Arabi, 1981.

Ebu Zehra, Muhammed. İslâm'da İtikâdî, Siyasî ve Fikhî Mezhepler Tarihi. çev. Sıbğatullah Kaya İstanbul: Anka Yayıncılık ts.

İsfâhânî, Ebû'l-Kâsım Hüseyin b. Muhammed b. el-Mufaddal Râgıb. el-Müfredât, nşr. Safvân Adnân Dâvûdî. Dımaşk-Beyrut: 1412/1992.

İbn Âşur, Muhammed et-Tâhir b. Muhammed b. Muhammed. Mekâsidü'şerâti'l-İslâmiyye.. Beyrut: Dâru Lübnan Littibaa ve'n-Neşr, 1432/2011.

İbn Manzûr, Ebu'l-Fadl Muhammed b. Mukerrem b. Alî Cemâlüddîn b. Manzûr er-Ruveyfî. Lisânü'l-'Arab (Beyrut: Dâru Sâdır, 1414/1993.

İğde, Muhyettin. Selefilik Arka Planı: Hanbelilik. e-Makâlât Mezhep Araştırmaları Dergisi 8/2 (2015), 151-181.

İşcan, Mehmet Zeki. "Ehl-i Sünnet'te Dinî Bir Otorite Olarak Selef Fikrinin Ortaya Çıkması". AKEV Dergisi, 9/25 (2005), 7-24.

İşcan, Mehmet Zeki. "Selefilik İhyacılığı ve Dinî Düşünce Yenilik". Marife Dinî Araştırmalar Dergisi 9/3 (2009), 11-15.

İşcan, Mehmet Zeki. Selefilik İslâmî Köktencilik Tarihi Temelleri. İstanbul: Kitap Yayınevi, 2017.

Karadâğî, Alî Muhyiddîn. İctihad ve Fetva. çev. Mustafa Bülent Dadaş İstanbul: Nida Yayıncılık, 2019.

Keleş, Ekrem. "İhtilaf Ahlakı". Küresel Terörizm ve Neoselefilik. Ankara: DİB Yayınları, 2020.

- Koca, Ferhat. "Hanbelî Mezhebi". Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi. İstanbul: TDV Yayınları, 2009, 15/525-547.
- Koca, Ferhat. "İslâm Düşünce Tarihinde Selefilik: Tarihi serüveni ve Genel Karakteritiği". İlahiyat Akademi Dergisi, 1-2 (2015), 15-70.
- Kubat, Mehmet. "Selefiyye ile Neo-Selefliğin Kesişen ve Ayrışan Yönleri". İnönü Üniversitesi Ululararası Sosyal Bilimler Dergisi 6/2 (2017), 124-141.
- Kutlu, Sönmez. Selefilğin Arka Planı İslâm Dünyasında İlk Gelenekçiler. Ankara: Otto Yayın, 2016, 155-157.
- Müslim, Ebü'l-Hüseyn Müslim b. el-Haccâc b. Müslim el-Kuşeyrî. el-Câmiu's-Sahîh, nşr. Muhammed Fuâd Abdülbâkî. Kahire: 1375/1955
- Okur, Kâşif Hamdi. İslâm Hukukunun Oluşumu ve Tarihsel Gelişimi, İslâm Hukukuna Giriş. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, 2011.
- Öz, Mustafa. "Muhammed bin Abdulvehhab". Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi. İstanbul: TDV Yayınları, 1989, 30/494.
- Özen, Şükrü. "Hallâl Ebu Bekir". Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi. İstanbul: TDV Yayınları, 2009, 15/382-383.
- Özvarlı, M. Sait. "Selefiyye". Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi. İstanbul: TDV Yayınları, 2006, 39/399-402.
- Pekcan, Ali. İslâm Hukuk Felsefesinde Makâsîdü'ş-Şerîa'. İstanbul: Rağbet Yayınları, 2017.
- Sönmez, Vecihi. Selefi Düşüncenin Arka Planı ve Selefilik. Araşan Sosyal Bilimler Enstitüsü İlmî Dergi 176 (2010), 9-10.
- Şevkânî, Muhammed bin Ali bin Muhammed. Neylül-Evtar. Beyrut: Daru'l-Cil, 1983.
- Taş, Aydın. Fıkıh Tarihi - Fıkıh Usûlü. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, 2013.
- Teber, Ömer Faruk. "Hâricî İmâmet Nazariyesi ve Mutlak Hakikatın Meşruiyeti Sorunu". EKEV Akademi Dergisi 12/34 (2008), 57-72.
- Tekin, Özkan. "Neo-Selefi Akımları Besleyen Bir Din Okuması Olarak Selefilik". İlahiyat Araştırmaları Dergisi, 19 (2023), 17-42.
- Topaloğlu, Bekir. "Fırka". Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi. İstanbul: TDV Yayınları, 1996, 13/35.
- Tosun, Nihat. "Fıkıhtaki Selefi Yöntemin Günümüze Yansımaları". Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 17/2 (2015) 401-446.
- Tunç, Mazhar. Suûd Selefilîği. İstanbul: İz Yayıncılık, 2018.
- Turabî, Hasan. İslâmî Düşüncenin İhyası. çev. Sefer Turan vd. İstanbul: Ekin Yayınları, 1997.
- Tümer, Günay. "Din". Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi. İstanbul: TDV Yayınları, 1994, 9/312-320.
- Üzüm, İlyas. "Mezhep". Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi. Ankara: TDV Yayınları, 2004, 29/526-532.
- Yargı, Mehmet Ali. İmam Ahmed b. Hanbel'in Hayatı ve Günümüzde Hanbelilik. Köln: Plural Publications, 2020.
- Yavuz, Yusuf Şevki. "Ahmed b. Hanbel". Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi. İstanbul: TDV Yayınları, 2009, 2/82-87.
- Yıldırım, Ramazan. "Arap Baharı ve Sonrasında Selefilik- Mısır Örneği". İlahiyat Akademi Dergisi, 1/1-2 (2015), 263-282.
- Zirikli, Hayrettin. el-E'lâm. Beyrut: Daru'l-İlmi li'l-Melayin, 1984.
- Zuhrî, İbn Şihab. el-Megazi, İlk Dönem İslâm Tarihinde Savaşlar. çev. Mehmet Nur AkdoğanAnkara: Ankara Okulu Yayınları, 2016.

İSLAM HUKUKU VE GÜNÜMÜZ HUKUKUNDA KADININ NÜŞÛZU

Mehmet DİRİK
Mücahit GÖKTAŞ

Kaynaklar

- Aydın, Ahmet. *İslam Hukuku ve Fıkıh Problemlerini Psiko-Sosyal Açıdan Analiz*. Ankara: Fidan Yayıncılık, 2022.
- Bardakoğlu, Ali. "Had". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 14/547-551. İstanbul: TDV Yayınları, 1996.

- Beyhakî, Ebû Bekr Ahmed b. el-Hüseyn b. Alî. *es-Sünenü'l-kübrâ*. thk. Abdullah b. 'Abdulmuhsîn et-Türkî. 24 Cilt. Kahire: Merkezu Hicr, ts.
- Birsen, Kemalettin. *Medeni Hukuk Dersleri: Umumi Esaslar: Şahsın Hukuku: Aile Hukuku*. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 6. Basım, 1996.
- Behûtî, Mansûr b. Yûnus b. Salâhiddîn. *Keşşâfü'l-kanâ' 'an metni'l-İknâ'*. 6 Cilt. Beyrut: Âlemü'l-Kütüb, ts.
- Burhâneddîn, Burhânüddîn (Burhânü's-Şerîa) Mahmûd b. Ahmed b. Abdilazîz el-Buhârî el-Mergînânî. *el-Muhtâ'ü'l-Burhânî fi'l-fıkhi'n-Nu'mânî*. thk. Abdülkerim Sâmî el-Cündî. 9 Cilt. Beyrut: Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, 2004.
- Çelik, Hüseyin. "Kadınların Dövülmesi Meselesi (Nisâ Suresi 34. Ayet Bağlamında Bir Tahlil)". *İslami İlimler Araştırmaları Dergisi* 11 (Haziran 2022), 1-29. <https://doi.org/10.54958/iad.1070019>
- Derdîr, Ebü'l-Berekât Ahmed b. Muhammed b. Ahmed el-Adevî - Desûkî, Şemsüddîn Ebû Abdillâh Muhammed b. Ahmed b. Arafe. *eş-Şerhu'l-kebîr 'alâ Muhtaşarı Sîdî Halîl ve Hâşiyetu'd-Desûkî*. 4 Cilt. Dâru'l-Fikr, ts.
- Dirik, Mehmet. "İslâm Hukuku Açısından Boşanma Tazminatı". *Balıkesir İlahiyat Dergisi* 16 (Aralık 2022), 91-140.
- Dirik, Mehmet. "İslâm Hukuku Açısından Nişanı Bozma Tazminatı". *Mîzânü'l-Hak: İslami İlimler Dergisi* 13 (Aralık 2021), 107-137.
- Erdal, Mesud. "Kur'an'da 'Nüşûz' Kavramı". *Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 3/2 (2001), 37-51.
- Erdoğan, Mehmet. *Fıkıh ve Hukuk Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Ensar Neşriyat, 7. Basım, 2019.
- Ertem, Kubilay. *Evlilik Birliğinin Temelinden Sarsılması Nedeniyle Boşanma*. İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2023.
- Esen, Hüseyin. "Zina". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 44/440-444. İstanbul: TDV Yayınları, 2013.
- Göktaş, Mücahit. *Muhâleanın Hukuki Niteliği*. İzmir: İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2023.
- Göktaş, Mücahit. "Muhâleaya Boşanma Tazminatı Olarak Bakılabilir mi?" *Değişen Dünyada Aile XII. Uluslararası Din Görevlileri Sempozyumu Bildiriler Kitabı*. ed. İbrahim Kutluay vd. 303-321. Konya: Mehîr Vakfı Yayınları, 2023.
- Günay, Hacı Mehmet. "Nüşûz". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 33/303-304. İstanbul: TDV Yayınları, 2007.
- Hasanov, Eldar. "Zina (Diğer Dinlerde)". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 44/444-445. İstanbul: TDV Yayınları, 2013.
- İbn Âbidîn, Muhammed Emîn b. Ömer b. Abdilazîz el-Hüseynî ed-Dımaşkî. *Reddü'l-muhtâr 'ale'd-Dürri'l-muhtâr*. 6 Cilt. Beyrut: Şeriketu Mektebe, 1966.
- İbn Fâris, Ebü'l-Hüseyn Ahmed b. Fâris b. Zekeriyâ b. Muhammed er-Râzî el-Kazvîni el-Hemedânî. *Mu'cemü mekâyîsi'l-luğa*. thk. Abdusselâm Muhammed Hârûn. 6 Cilt. Dâru'l-Fikr, 1979.
- İbn Kudâme, Ebû Muhammed Muvaffakuddîn Abdullâh b. Ahmed b. Muhammed. *el-Mukni' fi fıkhi İmâmi's-sünne Aḥmed b. Ḥanbel eş-Şeybânî*. thk. Mahmûd el-Arnâvut - Yâsin Muhammed el-Hatîb. Cidde: Mektebü's-Sevâdî li't-Tevzî', 1. Basım, 2000.
- İbn Kudâme, Ebû Muhammed Muvaffakuddîn Abdullâh b. Ahmed b. Muhammed b. Kudâme el-Cemmâilî el-Makdisî. *el-Kâfi fi fıkhi'l-İmâmi'l-mübeccel Aḥmed b. Ḥanbel*. Beyrut: Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, 1994.
- İbn Kudâme, Ebû Muhammed Muvaffakuddîn Abdullâh b. Ahmed b. Muhammed b. Kudâme el-Cemmâilî el-Makdisî. *el-Muğnî*. thk. Taha Muhammed ez-Zeynî vd. 10 Cilt. Mısır: Mektebetü'l-Kâhire, 1. Basım, 1968.
- İbn Manzûr, Ebü'l-Fazl Cemâlüddîn Muhammed b. Mükerrrem b. Alî b. Ahmed el-Ensârî er-Rüveyfî. *Lisânü'l-'Arab*. 15 Cilt. Beyrut: Dâru Sâdır, 3. Basım, 1414.
- İbnu'l-'Arabî, Ebû Bekr Muhammed b. Abdillâh. *Aḥkâmu'l-Ḳur'ân*. 3 Cilt. Beyrut: Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, 2003.
- İnal, Nihat. *Aile Mahkemeleri Davaları*. Ankara: Sözkese Matbaacılık, 2004.
- Kahveci, Nuri. "Boşanma Sonucu Manevî Tazminat Olgusuna İslâm Aile Hukuku Açısından Bir Yaklaşım". *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 3/5 (2005), 89-113.
- Karaman, Hayrettin vd. *Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*. 5 Cilt. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 3. Basım, 2007.
- Kâsânî, Alâüddîn Ebû Bekr b. Mes'ûd b. Ahmed. *Bedâ'î u's-şanâ'î fi tertibi's-şerâ'î*. 7 Cilt. Beyrut: Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, 1986.
- Kaşdıbi, Ahmet. *İslam Aile Hukukunda Şiddetli Geçimsizlik ve Aile Arabuluculuğu*. Karabük: Karabük Üniversitesi, Doktora Tezi, 2022.
- Kaşdıbi, Ahmet - Yılmaz, Sinan. "İslam Aile Hukukunda Aile Hakemliği ve Günümüzdeki Aile Problemlerinin Çözümünde Uygulanabilirliği". *Türkiye İlahiyat Araştırmaları Dergisi* 6/2 (Aralık 2022), 641-668. <https://doi.org/10.32711/tiad.1179362>

- Köprülü, Bülent - Kaneti, Selim. *Aile Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1989.
- Köse, Saffet. "Ailede Birlikte Yaşama Hukuku". *Kutlu Doğum Haftası "Hz. Peygamber ve Birlikte Yaşama Hukuku" Sempozyumu*. 373-409. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2015.
- Köse, Saffet. *Genetiğiyle Oynanmış Kavramlar ve Aile Medeniyetinin Sonu*. Konya: Mehir Vakfı Yayınları, 8. Baskı, 2020.
- Mâverdî, Ebü'l-Hasen Alî b. Muhammed b. Habîb el-Basrî. *el-Hâvi'l-Kebîr fî fîkhi mezhebi'l-İmâm eş-Şâfi'î ve huve Şerhu Muhtasar el-Muzenî*. 19 Cilt. Beyrut: Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, 1. Basım, 1999.
- Merdâvî, Ebü'l-Hasen Alâüddîn Alî b. Süleymân b. Ahmed. *el-İnsâf fî ma'rifeti'r-râcihi mine'l-hilâf 'alâ mezhebi'l-İmâmî'l-mübeccel Ahmed b. Hanbel*. thk. Muhammed Hâmid el-Fakî. 12 Cilt. Beyrut: Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, 1955.
- Nevevî, Ebû Zekeriyâ Yahyâ b. Şeref b. Mürî. *Ravdatu't-tâlibîn ve 'umdetu'l-muttağîn*. thk. Zuheyr eş-Şâfi. 12 Cilt. Beyrut: el-Mektebetü'l-İslâmî, 1991.
- Nevevî, Ebû Zekeriyâ Yahya b. Şeref. *el-Mecmû 'şerhu'l-Muhezzeb*. Beyrut: Dâru'l-Fikr, ts.
- Özüğür, Ali İhsan. *Evlilik Birliğini Sona Erdiren Nedenler: Boşanma, Ayrılık ve Evlenmenin İptali Davaları*. Ankara: Adalet Yayınevi, 3. Basım, 2008.
- Remlî, Ebû Abdillâh Şemsüddîn Muhammed b. Ahmed b. Ahmed b. Hamza. *Nihâyetu'l-muhtâc ilâ şerhi'l-Minhâc*. 8 Cilt. Beyrut: Dâru'l-Fikr, 1984.
- Şâfiî, Ebû Abdillâh Muhammed b. İdrîs b. Abbâs. *el-Üm*. 8 Cilt. Beyrut: Dâru'l-Fikr, 1990.
- Şirbînî, Şemsüddîn Muhammed b. Ahmed el-Hatîb. *Muğni'l-muhtâc ilâ ma'rifeti me'ânî elfâzi'l-Minhâc*. 6 Cilt. Beyrut: Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, 1. Basım, 1994.
- Şola, Hanefi. "en-Nisa 4/34. Ayeti Bağlamında 'Nuşûz' ve 'Darb' Kelimelerinin Anlam Kronolojisi". *MECMUA Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi* 12 (30 Eylül 2021), 149-176.
- Tekben, Tuğçe. "Evlilik Birliğinin Temelinden Sarsılması Sebebine Dayalı Boşanma Üzerine Bir İnceleme". *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 18/2 (Ekim 2021), 1077-1130.
- Uslu, Rifat. "Nisa Suresi 34. Ayeti Çerçevesinde İslam Hukukunda 'Nuşûz' Kavramına Bir Yaklaşım". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 9/47 (Aralık 2016), 1133-1141.
- Yazar, Eşref. *İslam Aile Hukukunda Eşler Arasındaki Geçimsizlik ve Çözümü (Nuşûz)*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2007.
- Zeydân, Abdülkerîm. *el-Mufaşşal fî ahkâmi'l-mer'e ve'l-beyti'l-müslim fi's-şer'i'ati'l-İslâmiyye*. 11 Cilt. Beyrut: Mü'essesetü'r-Risâle, 1993.
- Zeylaî, Ebû Muhammed Fahrüddîn Osmân b. Alî b. Mihcen b. Yûnus es-Sûfi el-Bârî. *Tebyînu'l-hakâ'ik şerhu Kenzü'd-dekâ'ik*. 6 Cilt. Kahire: el-Matba'atü'l-Kübrâ el-Emîriyye, 1314.
- "İstifrâş". *el-Mevsû'atü'l-fîkhiyye el-Kuveytiyye*. C. 4. Vizâratü'l-Evkâf ve's-Şuûni'l-İslâmiyye, ts.
- "Nuşûz". *el-Mevsû'atü'l-fîkhiyye el-Kuveytiyye*. C. 40. Kuveyt: Vizâratü'l-Evkâf ve's-Şuûni'l-İslâmiyye, 1426.
- 743 Sayılı Türk Kanunu Medenisi (Eski Medeni Kanun), Kabul Tarihi: 17. 2. 1926; Yürürlük Tarihi: 4. 10.1926; RG Yayım ve İlanı: 4. 4. 1926, S. 339.
- 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu, Kabul Tarihi: 22. 11. 2001; Yürürlük Tarihi: 1. 1. 2002; RG Yayım ve İlanı: 8. 12. 2001, S. 24607.
- 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun

NİKÂH AKDİNDEKİ ŞAHİTLİĞİN GÜNÜMÜZ TESCİL VE İSPAT VASITALARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Fatih ORHAN

Kaynaklar

- Ali el-Kârî, Ebü'l-Hasen Nûrüddîn Alî b. Sultân Muhammed. *Fethu bâbi'l-inâye bi şerhi'n-nükâye*. thk. Muhammed Nezâr Temîm-Heysen Nezâr. 3 Cilt. Beyrut: Dâru'l-Erkam b. Ebi'l-Erkam, 1997.

- Aynî, Ebû Muhammed (Ebû's-Senâ) Bedrüddîn el-. el-Binâye fî şerhi'l-Hidâye. 13 Cilt. Beyrut: Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2000.
- Bâbertî, Ekmelüddîn Muhammed b. Mahmûd b. Ahmed el-. el-Înâye şerhu'l-Hidâye (Fethu'l-kadîr ile Birlikte). 10 Cilt. Lübnan: Şirketü Mektebe ve Matba'atü Mustafa el-Bâbî el-Halebî ve Evlâdühü, 1970.
- Begavî, Ebû Muhammed Muhyissünne el-Hüseyn b. Mes'ûd b. Muhammed el-Ferrâ' el-. et-Tehzîb fî'l-fikhi's-Şâfiî. thk. Ali Muhammed Muavviz ve Adil Ahmed Abdülmevcûd. Beyrut: Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1997.
- Beyhakî, Ebû Bekr Ahmed b. el-Hüseyn b. Alî el-. es-Sünenü'l-kübrâ. thk. Abdülkâdir Atâ. Beyrut: Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2003.
- Cessâs, Ebû Bekr Ahmed b. Alî Râzî el-. Şerhu Muhtasari't-Tahâvî fî'l-fikhi'l-Hanefî. thk. İsmetullâh İnâyetullâh Muhammed. 8 Cilt. Beyrut: Dârü'l-Beşâiri'l-İslâmiyye -Dârü's-Sirâc, 1431.
- Cin, Halil. İslâm ve Osmanlı Hukukunda Evlenme. Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları, 1988.
- Cündî, Ziyâüddîn Ebû'l-Mevedde (Ebû's-Safâ, Ebû'z-Ziyâ) Halîl b. İshâk b. Mûsâ el-. et-Tavzîh fî şerhi Muhtasari İbn Hâcib. thk. Ahmed b. Abdülkerim Necib. Kahire: Merkez-i Necibeveyh li'l-Mahtûtât ve Hizmeti't-Türâs, 2008.
- Cüveynî, İmâmü'l-Haremeyn Ebû'l-Meâlî Rüknuddîn Abdümelik b. Abdillâh b. Yûsuf el-. Nihâyetü'l-matlab fî dirâyeti'l-mezheb. thk. Abdülazîm Mahmûd ed-Dîb. Cidde: Dârü'l-Minhâc, 2007.
- Dârekutnî, Ebû'l-Hasen Ali b. Ömer ed-. Sünenü'd-Dârekutnî. thk. Şu'ayb el-Arnâvût vdğ. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 2004.
- Demîrî, Ebû'l-Bekâ Kemâlüddîn Muhammed b. Mûsâ b. İsâ ed-. en-Necmü'l-vehhâc fî şerhi'l-Minhâc. thk. Komisyon. 10 Cilt. Cidde: Dârü'l-Minhâc, 2004.
- Ekinci, Ekrem Buğra. "Osmanlı Hukukunda İzzinnâme ile Nikâh". Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları 2 (2006), 41-60.
- H. Yunus, Apaydın. "Şahit". Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi. 38/278-283. İstanbul: TDV Yayınları, 2010.
- Haddâd, Radiyyüddîn Ebû Bekr b. Alî b. Muhammed el-. el-Cevheretü'n-neyyire. thk. İlyas Kaplan. Beyrut: Dârü'l-kütübi'l-ilmîyye, 2006.
- İbn Abdülber, Ebû Ömer Cemâlüddîn Yûsuf b. Abdillâh b. Muhammed. el-Kâfi fî fikhi ehli'l-Medîne. thk. Muhammed el-Morîtânî. Riyad: Mektebetü'r-Riyâd, 1980.
- İbn Ferhûn, Ebû'l-Vefâ (Ebû İshâk) Burhânüddîn İbrâhîm b. Alî b. Muhammed. Tebsiratü'l-hükkâm fî usûli'l-akziye ve menâhici'l-ahkâm. 2 Cilt. Kahire: Mektebetü'l-Külliyâtî'l-Ezherî, 1986.
- İbn Kayyim el-Cevziyye, Ebû Abdillâh Şemsüddîn Muhammed b. Ebî Bekr b. Eyyûb ez-Zürâî. İ'lâmü'l-muvakkî'în 'an rabbi'l-'âlemîn. thk. Ebû Ubeyde Meşhûr b. Hasan Âlü Selmân. 7 Cilt. Suudi Arabistan: Dâru İbnü'l-Cevzî, 1423.
- İbn Mâce, Ebû Abdillâh Muhammed b. Yezîd. Sünen. thk. Şu'ayb el-Arnâvût vdğ. Kahire: Dâru'r-Risâleti'l-Âlemî, 2009.
- İbn Rüşd, Ebû'l-Velîd Muhammed b. Ahmed b. Ahmed. el-Beyân ve't-tahsil. thk. Muhammed Haccî. 20 Cilt. Beyrut: Dârü'l-Garbi'l-İslâmî, 1988.
- İbn Rüşd, Ebû'l-Velîd Muhammed b. Ahmed b. Ahmed. el-Mukaddimâtü'l-mümehtidât. thk. Muhammed Haccî. Beyrut: Dârü'l-Garbi'l-İslâmî, 1988.
- İbn Rüşd, Ebû'l-Velîd Muhammed b. Ahmed b. Muhammed. Bidâyetü'l-müçtehid ve nihayetü'l-muktesid. Kahire: Dârü'l-Hadis, 2004.
- İbn Şâs, Ebû Muhammed Celâlüddîn Abdullah b. Necm el-Cüzâmî es-Sa'dî. İkdü'l-cevâhiri's-semîne fî mezhebi 'âlimi'l-Medîne. thk. Hamîd b. Muhammed Lahmar. 3 Cilt. Beyrut: Dârü'l-Garbi'l-İslâmî, 2003.
- İbn Yunus es-Sıkkâlî, Ebû Bekr Muhammed b. Abdillâh. el-Câmi' li-Mesâilî'l-Müdevvene. 24 Cilt. Mahedü'l-Buhûsü'l-İlmiyye ve İhyâi't-Türâs, 2013.
- İbnü'l-Cellâb, Ebû'l-Kâsım Ubeydullâh b. Hüseyin b. Hasen. et-Tefrî'. thk. Seyyid Kasrevî Hasen. 2 Cilt. Beyrut: Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2007.
- İbnü'l-Hümâm, Kemâlüddin Muhammed b. Abdilvâhid. Fethu'l-kadîr. 7 Cilt. Mısır: Şirketü Mektebetü ve Matbaatü Mustafa el-Bâbî, 1970.
- İbnü'l-İrâkî, Ebû Zû'r'a Veliyyüddîn Ahmed b. Abdirrahîm b. el-Hüseyn. Tahrîrü'l-fetâvâ ala't-Tenbîh ve'l-Minhâc ve'l-Hâvî. thk. Abdurrahmân Fehmî Muhammed ez-Zevâvî. 3 Cilt. Cidde: Dârü'l-Minhâc, 2011.
- İbnü'l-Mülakkın, Ebû Hafs Sirâcüddîn Ömer b. Alî b. Ahmed. Ucâletü'l-muhtâc ilâ tevcihi'l-Minhâc. 4 Cilt. Ürdün: Dârü'l-Kitâb, 2001.
- İbnü'r-Rif'a, Ebû'l-Abbâs Necmüddîn Ahmed b. Muhammed b. Alî. Kifâyetü'n-nebîh fî şerhi't-Tenbîh. thk. Mecdî Muhammed Surûr Baslûm. 21 Cilt. Beyrut: Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2009.
- İmrânî, Ebû'l-Hüseyn Yahyâ b. Ebî'l-Hayr b. Sâlim b. Es'ad el-. el-Beyân fî mezhebi'l-İmâmî's-Şâfi'î. thk. Kâsım Muhammed en-Nûrî. 13 Cilt. Cidde: Dârü'l-Minhâc, 2000.

- Kâdî Abdülvehhâb, Ebû Muhammed Abdülvehhâb b. Alî b. Nasr. el-Ma'ûne 'alâ mezhebi 'âlimi'l-Medîne. thk. Hamîş Abdulhak. 3 Cilt. Mekke: el-Mektebetü't-Ticâriyye, ts.
- Karâfî, Ebû'l-Abbâs Şihâbüddîn Ahmed b. İdrîs b. Abdirrahmân el-. ez-Zahîra. 14 Cilt. Beyrut: Dârü'l-Garbi'l-İslâmî, 1994.
- Kâsânî, Alâüddîn Ebû Bekr b. Mes'ûd b. Ahmed el-. Bedâ'i'u's-sanâ'i' fî tertîbi's-şerâ'i'. 7 Cilt. Mısır: Matbaatü Şirketi'l-Matbûâtî'l-İlmiyye-Matbaatü'l-Cemâliye, 1328.
- Korunur, Harun. "Anadolu (Türkiye) Selçuklu Devleti'nde Aile, Kadın ve Evlilik". International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal.
- Lahmî, Ebû'l-Hasan Ali b. Muhammed b. Ali el-. et-Tebşıra. thk. Ahmed Abdülkerîm Necîb. Katar: Vizâratü'l-Evkâf ve's-Şuûni'l-İslâmî, 2011.
- Makdisî, Abdurrahman b. İbrahim b. Ahmed Ebû Muhammed Bahâuddin el-. el-'Udde şerhü'l-'Umde fî fihî'l-imam Ahmed b. Hanbel. thk. Ahmed b. Ali. Kahire: Dârü'l-Hadîs, 2003.
- Mâverdî, Ebû'l-Hasan Alî b. Muhammed b. Habîb el-Basrî el-. el-Hâvi'l-kebîr. thk. Ali Muhammed Muavvad. 19 Cilt. Beyrut: Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1999.
- Mehmet Akif, Aydın. İslâm-Osmanlı Aile Hukuku. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 1985.
- Menbecî, Ebû Muhammed Alî b. Zekeriyâ el-. el-Lübâb fî'l-cem'i beyne's-Sünne ve'l-Kitâb. thk. Muhammed Fadl Abdülazîz el-Murâd. 2 Cilt. Dimaşk: Dârü'l-Kalem, 1994.
- Mevsilî, Ebû'l-Fazl Mecdüddîn Abdullâh b. Mahmûd b. Mevdûd el-. el-İhtiyâr li-ta'lîli'l-Muhtâr. thk. Mahmûd Ebû Dekîka. 5 Cilt. Kahire: Matbaatü'l-Halebî, 1937.
- Nevevî, Ebû Zekeriyâ Muhyiddin Yahyâ b. Şeref b. Nuri en-. Minhâcü't-tâlibîn ve umdetü'l-müftîn fî'l-fıkh. thk. 'İvaz Kâsım Ahmed. Beyrut: Dârü'l-Fıkr, 2005.
- Nevevî, Ebû Zekeriyâ Muhyiddin Yahyâ b. Şeref b. Nuri en-. Ravzatü't-tâlibîn ve 'umdetü'l-müttakîn. Beyrut: el-Mektebetü'l-İslâmî, 1991.
- Remlî, Ebû'l-Abbâs Şihâbüddîn Ahmed b. Ahmed b. Hamza er-. Hâşiyetü Esne'l-metâlib şerhu Ravzî't-tâlib. 4 Cilt. Dârü'l-Kitâbi'l-İslâmî, t.s.
- Rûyânî, Ebû'l-Mehâsin Fahrülislâm Abdülvâhid b. İsmâîl b. Ahmed er-. Bahrü'l-mezheb fî furû'ı mezhebi'l-İmâm eş-Şâfi'î. thk. Târik Fethi es-Seyyid. 14 Cilt. Beyrut: Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2009.
- Sahnun, Abdüsselam b. Saîd et-Tenûhî. el-Müdevvenetü'l-kübrâ. 4 Cilt. Beyrut: Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1994.
- Serahsî, Ebû Bekr Muhammed b. Ebî Sehl Ahmed es-. el-Mebsût. 30 Cilt. Beyrut: Dârü'l-Ma'rife, 1993.
- Seyyid Bey. Usûl-i Fıkh, Cüz'-i Evvel: Medhal. Matbaa-i Âmire, 1917.
- Sîgnâkî, Hüsâmeddin Hüseyin b. Ali b. Haccâc es-. en-Nihâye fî şerhi'l-Hidâye. 25 Cilt, 1438.
- Suğdî, Ebû'l-Hasan (Hüseyn) Rüknu'lislâm Alî b. el-Hüseyn b. Muhammed es-. en-Nütef fî'l-fetâvâ. thk. Salahuddîn en-Nâhî. 2 Cilt. Beyrut-Umman: Müessesetü'r-Risâle-Dârü'l-Furkân, 1984.
- Şelebi, Şihâbeddin Ahmed eş-. Hâşiye alâ Tebyîni'l-hakâik. Bulak: Matba'atü'l-Kübra'l-Emîriyye, 1314.
- Şeyhîzâde, Abdurrahman b. Mehmed b. Süleyman. Mecma'u'l-enhur fî şerhi Mülteka'l-ebhur. İstanbul: Dârü't-Tıbbâ'ati'l-Âmire, 1328.
- Şirbînî, Şemsüddîn Muhammed b. Ahmed el-Hatîb eş-. Muğni'l-muhtâc ilâ ma'rifeti me'ânî elfâzi'l-Minhâc. thk. Ali Muhammed Muavviz ve Adil Ahmed Abdülmevcûd. 6 Cilt. Beyrut: Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1994.
- Tirmizî, Ebû İsa Muhammed b. İsa et-. Sünenü't-Tirmizî. thk. Ahmed Muhammed Şâkir vdğ. 5 Cilt. Mısır: Şirketü Mektebe ve Matba'atü Mustafa el-Bâbî el-Halebî ve Evlâdühü, 1975.
- Toksarı, Ali. "Mâturîdî'ye Göre Evlenmede Şahitlik". Ebû Mansur Semerkandî Matürîdî (Sempozyum), 89-98.
- Zekeriyâ el-Ensârî, Ebû Yahyâ Zekeriyâ b. Muhammed. Esne'l-metâlib şerhu Ravzî't-tâlib. 4 Cilt. Kahire: Dârü'l-Kitâbi'l-İslâmî, ts.

YOKSULLUK NAFKASININ İSLÂM HUKUKUNDA MAKÂSIDU'Ş-ŞERÎA BAĞLAMINDA ZİKREDİLEN TEMEL HAKLAR AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kaynaklar

- Ahmet Cevdet Paşa, *Mecelle-i Ahkam-ı Adliye*, 2 Cilt Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2019.
- Akıntürk, Turgut. *Boşanmanın Hukuki Sonuçları* Ankara Hukuk Fakültesi Ellinci Yıl Armağanı. Ankara: Sevinç Matbaası, 1977.
- Arbek, Ömer. "Boşanmanın Mali Sonuçları", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 54/1. (2004) 115-163
- Bilmen, Ömer Nasuhi. *Hukûk-ı İslâmiyye ve Istilâhât-ı Fıkhiyye Kâmûsu*. 8 Cilt. İstanbul: Bilmen Basım ve Yayınevi. t.y.
- Demirbaş, Ali Güncel Tartışmalarla Yoksulluk Nafakası" *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5/2(Güz 2018) 219-235.
- Doğan. Mehmet. Büyük Türkçe Sözlük, İstanbul: Pınar Yayınları, 2010.
- Gazâlî, Hüccetü'l-İslâm Ebû Hâmid Muhammed b. Muhammed b. Muhammed b. Ahmed et-Tûsî, *el-Müstasfâ min 'ilmi'l-uşûl*, thk. Hamza b. Züheyr Hâfız 4. Cilt. Medine:1413/1993. Gürsel, Nurettin. "Nafaka Borcu ve Yardım Müessesesi" *Adalet Dergisi*, 11(Kasım 1948) 1215-1230.
- Feyzioğlu, Feyzi Necmeddin. *Aile Hukuku*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 1986.
- İbn Abidin, Muhammed Emîn b. Ömer b. Abdilazîz el-Hüseynî ed-Dımaşkî. Reddül-Muhtar ale'd-Dürri'l-Muhtar Şerhu Tenviri'l Ebsar. 6 Cilt. Beyrut: Daru'l-Fikr, 1992.
- İbn. Hazm, Ebû Muhammed Alî b. Ahmed b. Saîd el-Endelüsî el-Kurtubî. *el-Muḥallâ bi'l-âşâr fi şerḥi'l-Mucellâ bi'l-iḥtişâr*. thk: 'Abdu'l-Gaffar Süleyman el-Bağdadi. 12 Cilt. Beyrut: Daru'l-Fikr, 1405/1983.
- İbn. Kudâme Ebû Muhammed Muvaffakuddîn Abdullâh b. Ahmed b. Muhammed el-Cemmâîlî el-Makdisî, *el-Muğnî*, thk: Abdullah b. Abdu'l-Muhsin et-Türki-Abdulfettah Muhammed el-Hulv 10 Cilt. Suudi Arabistan: DaruAlem'il-Kütüb, 1417/1997.
- İbn. Rüşd, Ebû'l-Velîd Muhammed b. Ahmed b. Muhammed b. Ahmed, *Bidâyetü'l-Müctehid ve Nihâyetü'l-Muktesid*. 4 Cilt. Kahire: Daru'l-Hadis, 1425/2004.
- Kâsânî, Alâüddîn Ebû Bekr b. Mes'ûd b. Ahmed. *Bedâ'i'u's-şanâ'i' fi tertîbi's-şerâ'i'*. 7 Cilt. Beyrut: Daru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 1424/2003.
- Kalender, Ahmet. Türk Aile Hukukunda Boşanma Nafakası (Yoksulluk Nafakası), Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.
- Kamu Denetçiliği Kurumu (Ombudsmanlık) 2018 Yıllık Raporu, Ankara: Ocak 2019 https://paylasim.ombudsman.gov.tr/dokuman/documentuploads/2018_yili_yillik_rapor/mobile/index.html#p=4
- Kulaklı, Emrah "Yoksulluk Nafakası ve Yoksulluk Nafakasının Süresi Bağlamında Bir Mukayeseli Hukuk İncelemesi", *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5/2(Güz 2018) 237-268.
- Kur'an Yolu Meali*, çev. H. Karaman- İ. Kafi Dönmez-M. Çağrıci. S. Gümüş, Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2023.
- Mergînânî, Ebû'l-Hasen Burhânüddîn Alî b. Ebî Bekr b. Abdilcelîl el-Fergânî. *el-Hidâye fi Şerhi Bidâyetü'l-mübtedî*. thk: Talâl Yûsuf 4 Cilt. Beyrut: Daru İhyai't-Türasi'l- 'Arabi t.y.
- Mevsilî, Ebû'l-Fazl Mecdüddîn Abdullâh b. Mahmûd b. Mevdûd, *el-İhtiyâr li-ta'îlî'l-Muhtâr*, 5 Cilt. Kahire: Matbaatu'l-Halebi,1356/1937.
- Par, Hikmet Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Sözlük, İstanbul:Serhat Yayınları, 1993.
- Serahsî, Ebû Bekr Şemsü'l-Eimme Muhammed b. Ebî Sehl Ahmed. *el-Mebsûṭ*. 31 Cilt. Beyrut: Daru'l-Marife,t.y.
- Serim, Azra Arkan. "Yoksulluk Nafakası", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 65/1 2007. 287-302.
- Şâfiî, Ebû Abdillâh Muhammed b. İdrîs b. Abbâs, *el-Üm*, 5 Cilt.Beyrut: Daru'l-Fikr, 1403/1983-1410/1990.
- Şahin, Mustafa. "Türk – İsviçre Medeni Kanunlarına Göre Evlilik Sonrası Katkının (Yoksulluk Nafakasının) Şartları (TMK m. 175 – ZGB m. 125)" *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 21/3. (2017) 75-107.
- Şîrâzî, Ebû İshâk Cemâlüddîn İbrâhîm b. Alî b. Yûsuf. *el-Mühezzeb fi fıkhi'l-İmâm eş-Şâfi'i*. 3 Cilt. Beyrut: Daru'l-Kütübü'l-İlmiyye,1416/1995.
- Özdemir, Saibe Oktay "Türk Hukukunda Boşanma Sisteminde Revizyon İhtiyacı" *Public and Private Law Bulletin*, 35/1, 29-46.
- Ruhi, Ahmet Cemal, Yargıtay İçtihatlarıyla Nafaka Hukuku. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2010.
- Yılmaz, Ejder. Hukuk Sözlüğü. Ankara: Yetkin Yayınları, 2011. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.4721.pdf>

KATILIM BANKACILIĞINDA ENFLASYONUN İTİBARA ALINMASI MESELESİ: İSLAM HUKUKU PERSPEKTİFİNDEN BİR ANALİZ*

Mustafa YILMAZ

Kaynaklar

- Aktepe, İshak Emin. *Sorularla Katılım Bankacılığı*. İstanbul: TKBB Yayınları, 2013.
- Atar, Fahrettin. *İslam İcra ve İflas Hukuku*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı (İFAV), 1990.
- Bayındır, Abdülaziz. *Ticaret ve Faiz*. İstanbul: Süleymani Vakfı, 1. Basım, ts.
- Beki, Abdülaziz. “Faizli İşlemin Enflasyon Altındaki Faizinin Caiz Olduğu Görüşüne Reddiye”. *Avrupa İslam Üniversitesi İslam Araştırmaları* 1 (2008), 128-136.
- Bilmen, Ömer Nasuhi. *Hukuk-ı İslâmiyye ve İstilahâtı Fıkhiyye Kamusu*. İstanbul: Bilmen Yayınevi, 1. Basım, ts.
- Dalgın, Nihat. “Faiz Yasağıyla İlgili Farklı Yaklaşımlar”. *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi* 16 (2010), 77-110.
- Dereci, Mustafa. “İslamî Finansta Gecikme Cezası Uygulamaları”. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi* 15/2 (2020), 131-142.
- Erdoğan, Mehmet. *Fıkıh ve Hukuk Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2. Basım, 2010.
- Gözübenli, Beşir. “İslam Borçlar Hukukuna Göre Kredi İşlemlerinde Cari Olan Riba”. *I. Uluslararası İslâm Ticaret Hukukunun Günümüzdeki Meseleleri Kongresi*. 607-659. Konya: Kombad, 1. Basım, 1997.
- Halil Güneç. “Faiz, Finans Ve Borsa ile İlgili Bazı Meseleler”. *Kombad*, 257-270.
- Hazıroğlu, Temel. “İktisadî Dayanışma için Yeni Bir Sistem Olarak Enflasyona Endekslî TL ve Karz-ı Hasen Fonu”. *İslam Ekonomisi ve Finansı Dergisi* 7(2) (2021), 255-292.
- İbn Âbidin, Muhammed Emîn b. Ömer b. Abdilazîz el-Hüseynî ed-Dımaşkî. “Tenbîhu’r-rukûd alâ mesâilî’n-nukûd”. *Mecmûatü’r-resâil İbn Âbidîn*. Beyrut: Dâru İhyai’t-Türasi’l-Arabi, ts.
- Karaman, Hayreddin. “Soru-(128) Devletin verdiği teşvik kredisi, faiz, enflasyon farkı.” <https://www.hayrettinkaraman.net/sc/00128.htm>, ts.
- Karaman, Hayreddin. “Soru-(133) Borçta enflasyon farkı; parayı değerlendirmek.” <https://www.hayrettinkaraman.net/sc/00133.htm>. Erişim 20 Ağustos 2022.
- Kazancı, Fatih. “Merkez Bankası Zorunlu Karşılık Uygulamasına Faizsiz Bir Yaklaşım”. *Adam Akademi* 9/2 (2019), 395-422.
- Mısırî, Refik Yunus. *Asâru’t-tadahhum alel-alâkâti’t-teâkudiyye fi’l-masârifil-İslâmiyye ve’l-vesâilil-meşrûati li’l-himâye*. Şam: Daru’l-Mektebî, 2. Basım, 2009.
- Mısırî, Refik Yunus. “Nedvetü kadâyâ’l-’umleti’r-rabti’l-kıyâsî li’d-duyûn bi-’umle itibariyye”. *Mecmau’l-Fıkhi’l-İslamî* 3/8 (1995), 1656.
- Muhammed Takî Osmânî. “Meseletü tağayyüri kıymeti’l-’umle ve rabtuhâ bi-kaimeti’l-esâr”. *Mecmau’l-Fıkhi’l-İslamî* 3/5 (1988), 1849-1869.
- Nikolaus A Siegfried. “Concepts of Paper Money in Islamic Legal Thought”. *Arab Law Quarterly* 16/4 (2001), 319-332.
- Ömer, Mahmud Abduh. “Tağayyür kıymeti’l-’umle ve el-ahkâmu’l-müteallakatü fihâ fi’l-fıkhi’ş-şeriatil-İslâmîyye”. *Mecmau’l-Fıkhi’l-İslamî* 3/5 (1988), 2208.
- Sâlûs, Ali Ahmed. “Eserü tağayyüri kıymeti’n-nukûd fi’l-hukûk ve’l-iltizâmât”. *Mecmau’l-Fıkhi’l-İslamî* 3/5 (1988), 1748.
- Sâlûs, Ali Ahmed. *Mevsûatü’l-kadâyâ el-fıkhiyye el-muâsıra ve’l-iktisâdi’l-İslâmî*. Duha: Daru’s-Sekâfe, 7. Basım, 2002.
- Şimşirgil, Ahmet vd. *Ahmed Cevdet Paşa ve Mecelle*. İstanbul: KTB Yayınları, 2008.
- Taşgîrî, Muhammed Ali. “Tağyirü kıymeti’l-’umle”. *Mecmau’l-Fıkhi’l-İslamî* 5 (1988), 1386.

- Timurtâşî, Muhammed b. Abdillâh b. Ahmed el-Ömerî el-Gazzî. *Bezlü'l-mechûd fi tahrîri esileti tağayyüri'n-nukûd*. Camiatü'l-Kudüs: Filistin, 1. Basım, 2001.
- Türkiye Finans Katılım. "Enflasyon Farkı İcazet Belgesi". <https://www.turkiyefinans.com.tr/Documents/karz-enflasyon-fark-icazet-belgesi.pdf>, 12 Şubat 2023.
- Türkiye Finans Katılım Bankası. "Gecikme Cezası İcazet Belgesi". <https://www.turkiyefinans.com.tr/Documents/gecikme-cezasi-icazet-yazisi.pdf>. Erişim 25 Şubat 2023.
- Vakıf Katılım. "Karz Uygulamaları İcazet Belgesi". <https://vakifkatilim.com.tr/documents/KatilimBankaciligi/karzuuygulamalaricazetbelgesi.pdf>. Erişim 12 Şubat 2023.
- Yaran, Rahmi. *İslam Hukukunda Borcun Gecikmesi: Borçlunun Temerrüdü ve Alacaklının Temerrüdü*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı (İFAV), 1997.
- Yay, Gülsün Gürkan. *Para ve Finans: Teori-Politika*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1.baskı., 2012.
- Yeserî, Abdurrahman Ahmed. "Rabtü'l-ucûr bi teğayyüri'l-müstevâ'l-âm li'l-esâr tahlîlün min manzûrin İslâmî li-müşkileti'l-ucûri fi zillî't-teddahum ve'l-ilâc el-mukterah". *Mecmau'l-Fıkhî'l-İslamî* 3/8 (1995), 1572.
- Yılmaz, Mustafa. "Ebû Yûsuf'un Felslerin Değer Değişimine İlişkin Görüşünün Günümüz Kâğıt Paralarına Uyarlanmasının İmkânı: Nitel Bir Analiz". *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi* 42 (2023), 121-141.
- Yılmaz, Mustafa. *Enflasyon Farkının Para Borçlarına Etkisinin Fıkhî Tahlîli ve Katılım Bankacılığı Uygulamalarına Yansımaları*. İstanbul Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2023.
- Zerkâ, Muhammed Enes. "Rabtü'l-ucûr bi teğayyüri'l-müstevâ'l-âm li'l-esâr beyne'l-fikh ve'l-iktisâd". *Mecmau'l-Fıkhî'l-İslamî* 3/8 (1995), 1648.
- Ziraat Katılım. "Enflasyona Endeksli Karz İcazet Belgesi". <https://www.ziraatkatilim.com.tr/sites/default/files/2022-04/Enflasyona%20Endeksli%20Karz%20%C4%B0cazet%20Belgesi.pdf>. Erişim 12 Şubat 2023.
- "et-Tekyîfu'ş-şerî li'l-umelâti'l-muâsıra". Hindistan: Hindistan Fıkıh Akademisi, 2010.
- "Karar No: 15 Enflasyona Endeksli Hesaplar". İstanbul: TKBB Danışma Kurulu, 2019. <https://tkbbdanismakurulu.org.tr/karar/12>
- "Karar No: 31 Merkez Bankası Zorunlu Karşılık Neması". İstanbul: TKBB Danışma Kurulu, 2021. <https://tkbbdanismakurulu.org.tr/karar/30>
- "Katılım Finansı Standartları Standart No: 3 Murâbaha Standardı". İstanbul: TKBB. Erişim 24 Şubat 2023. <https://tkbbdanismakurulu.org.tr/uploads/standartlar/ac2e3876713408175ef81c949f8bacdf.pdf>

Çağımızda teknolojik, kültürel ve toplumsal değişimler, din anlayışımızı ve geleneksel değerlerimizi yeniden değerlendirme ihtiyacını beraberinde getirmiştir. Dinin bireysel ve toplumsal yaşamımızdaki rolü, bu hızlı dönüşüm sürecinde daha da önem kazanmıştır. Elinizdeki eser, İslam hukuku çerçevesinde güncel dinî meseleleri ele alarak, okuyuculara derinlikli analizler ve pratik çözüm önerileri sunmaktadır.

Etik sorunlardan kültürel dönüşümlere, teknolojinin getirdiği yeni sorulardan toplumsal değerlere kadar geniş bir yelpazede rehberlik sunmayı amaçlayan bu kitap, okuyucusunu farklı perspektiflerle buluşturmayı istemektedir. Manevî hayatı zenginleştirmenin ve toplumsal huzura katkıda bulunmanın yollarını arayan herkes için bu eser, güvenilir bir yol arkadaşı olmayı amaçlamaktadır.

ISBN: 978-625-6078-49-9

9 786256 078499

 hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

TÜRKLÜK BİLİMİNE

GENÇ BAKIŞLAR-III

Editörler

Doç. Dr. Gökçe Yükselen PELER

Dr. Öğr. Üyesi Fatih ÇELİK

TÜRKLÜK BİLİMİNE GENÇ BAKIŞLAR III

Editörler

Doç. Dr. Gökçe Yükselen PELER

Dr. Öğr. Üyesi Fatih ÇELİK

Hiperyayın 1115

Araştırma-
İnceleme

Eeditörler

Doç. Dr. Gökçe Yükselen PELER, Dr. Öğr. Üyesi Fatih ÇELİK

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice BAHTİYAR

Mizanpaj

Senem ILGIN

Kapak Tasarım

Kenan TEMİZEL

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-6078-57-4

e- ISBN: 978-625-6078-58-1

1. Baskı: İstanbul, 2023

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Doç. Dr. Gökçe Yükselen PELER, Dr. Öğr. Üyesi Fatih ÇELİK'e aittir. Yayıncının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar)a aittir. Yayinevi uluslararası bir yayinevidir.

Türklük bilimine genç bakışlar III / editörler Doç. Dr. Gökçe Yükselen Peler, Dr. Öğr. Üyesi Fatih Çelik--1. Baskı. -- İstanbul : Hiperyayın, 2024.

315 sayfa: şekil, tablo; 21 cm. – (Hiperyayın; 1124)

ISBN: 978-625-6078-57-4

e-ISBN: 978-625-6078-58-1

Kaynakça bölüm sonlarındadır.

1. Türk dili – Tarih. 2. Türkler – Tarih. I. Peler, Gökçe Yükselen. II. Çelik, Fatih. III. Dizi.

PL196 /T87 2024 494.35/TÜR 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık-Sertifika No: 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş
Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören /
İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	11
SUNUŞ.....	15
Türk Basımında Hakan Fidan'ın Doğu Türkistan Ziyareti	17
Alper Volkan Ertem	
Türk, Kore ve Japon Toplumlarının Ölüm Geleneklerinin Benzerlikleri Üzerine Bir Değerlendirme	2
7	
Hicran Dere	
Hindistan Ortadoğu Avrupa Ekonomik Koridoru ve Kuşak Yol Projesi'nin Türk Devletleri Üzerindeki Jeopolitik Etkileri	6
0	
Huriye Felekoğlu	
Afganistan'daki 1-5. Sınıflar İçin Özbek Dili Ders Kitaplarının İncelenmesi	7
3	
Sayed Hamidullah Sadat	
Türkçenin Slav Dillerinden Karadağcaya Morfolojik Etkisi.....	100
Tolga Orhanlı	
Türk, Moğol ve Tunguz Toplumlarında Ölümle İlgili İnanışlar Üzerine Bir Değerlendirme	11
0	
Tuğba Bora	
Türkmen Türkçesi Atasözlerinde Aile ve Akrabalık Terimleri Üzerine Bir İnceleme	12
4	
Tuğçe Burcu Demir	
Cevat Heyet'in Türk Edebiyatına Katkıları ve Varlık Dergisindeki Faaliyetleri	16
2	
Merve Arısal	

Türkiye – Ermenistan Güncel ilişkileri ve Zengezur Koridorunun Önemi.. 171
Ayşenur Demir

Sözlü Gelenek Bağlamında Kayseri Çocuk OyunlarındaTekerlemeler 194
Banu Soyak Somyürek

Kırgızistan Sofra Adabı ve Gaziantep Sofra Adabının Karşılaştırmaları 231
Başak Nur Bulun

Kayseri’de Yaşayan Boşnakların Ağız Özelliklerinin İncelenmesi ...247
Elif Karamercan

Otuz Yıllık Bir İdeal: Ortak Türk Edebiyatı Ders Kitabı.....256
Eray Tak

İstiklâl Marşı Üzerine.....273
Mert Muhammed Doğan

Türklerde At kültürünün Azerbaycan Mezar Taşlarına Yansıması-
Şirvan-Abşeron Mimarlık Zonası Örneğinde299
Nazire Nalan Gök

KAYNAKÇA

- Anadolu Ajansı. (05.06.2024). Bakan Fidan'dan, Urumçi ve Kaşgar ziyareti paylaşımı. <https://www.aa.com.tr/tr/politika/bakan-fidandan-urumci-ve-kasgar-ziyareti-paylasimi/3241355> adresinden alındı. Erişim Tarihi: (07.06.2024)
- Cumhuriyet. Çin'den Türkiye açıklaması: İlişkileri üst seviyeye taşımaya hazırız. adresinden alındı. Erişim Tarihi: (07.06.2024)
- Demirören Haber Ajansı. (06.06.2024). Bakan Fidan, Uygur Özerk Bölgesi'nde temaslarda bulundu. <https://www.dha.com.tr/dunya/bakan-fidan-uygur-ozerk-bolgesinde-temaslarda-bulundu-2455663> adresinden alındı. Erişim Tarihi: (07.06.2024)
- Ertem, A. V. (2022). Türk Basınının Filistin ve Doğu Türkistan Sorununa Bakışı. *International Journal of Volga-Ural and Turkestan Studies*, 4(8), 247-263.
- Hürriyet. (06.06.2024). 12 yıl sonra üst düzey ziyaret.. Bakan Fidan Uygur Özerk Bölgesi'nde. <https://www.hurriyet.com.tr/dunya/12-yil-sonra-ust-duzey-ziyaret-bakan-fidan-uygur-ozerk-bolgesinde-42473171> adresinden alındı. Erişim Tarihi: (07.06.2024)
- Özköse, A. (2023). *Esir Türkler Müslüman Doğu Türkistan Halkı*. İstanbul: Pınar Yayınları
- TRT Haber. (05.06.2024). Bakan Fidan, Uygur Özerk Bölgesi'ni ziyaret etti. <https://www.trthaber.com/haber/gundem/bakan-fidan-uygur-ozerk-bolgesini-ziyaret-etti-862096.html> adresinden alındı. Erişim Tarihi: (07.06.2024)
- Tuna, A. (2012). *Doğu Türkistan'da Asimilasyon ve Ayrımcılık*. İstanbul: İHH İnsani Yardım Vakfı Araştırma Yayınlar Birimi
- Türkgün. (05.06.2024a). Dışişleri Bakanı Fidan, Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nde temaslarda bulundu. <https://www.turkgun.com/disisleri-bakani-fidan-sincan-uygur-ozerk-bolgesinde-temaslarda-bulundu> adresinden alındı. Erişim Tarihi: (07.06.2024)
- Türkgün. (05.06.2024b). Dışişleri Bakanı Fidan, Yusuf Has Hacib Türbesi'ni ve İd Gah Camii'ni ziyaret etti. <https://www.turkgun.com/disisleri-bakani-fidan-yusuf-has-hacib-turbesini-ve-id-gah-camiini-ziyaret-etti> adresinden alındı. Erişim Tarihi: (07.06.2024)
- Türkgün. (06.06.2024). Bakan Fidan ve Uygur nine arasında duygusal anlar! <https://www.turkgun.com/bakan-fidan-ve-uygur-nine-arasinda-duygusal-anlar> adresinden alındı. Erişim Tarihi: (07.06.2024)
- Yeni Akit. (07.06.2024). Hakan Fidan tabuları yıktı! Kaşgar ve Urumçi için "kadim Müslüman Türk yurdu" dedi. <https://www.yeniakit.com.tr/haber/hakan-fidan-tabulari-yikti-kasgar-ve-urumci-icin-kadim-musliman-turk-yurdu-dedi-1859586.html> adresinden alındı. Erişim Tarihi: (07.06.2024)

KAYNAKÇA

- Aitpaeva, G. (2007). *Mazar Worship in Kyrgyzstan: Rituals and Practitioners in Talas*. Bişkek: Maxprint.
- Akahn, Ş. H. (1993). "Üzerlik", *I. Uluslararası Karacaoğlan ve Çukurova Halk Kültürü Sempozyumu'*, Adana.
- Aktaş, A. (1999). "Alevilerde Ölüm ile İlgili Ritüeller", *Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 11, 18.
- Artun, E. (1998). "Tekirdağ Halk Kültüründe Geçiş Dönemleri Doğum-Evlenme-Ölüm", *Bir, Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 9-10, 85-107.
- Artun, E. (2005). *Türk Halk Bilimi*. İstanbul: Kitapevi Yayını.
- Aydın, M. (1992). "Mut Bölgesinde Yaşan Halk İnançlarının Dinler Tarihi Açısından Tahlili", *IV. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri*, Ankara.
- Balaban, T. (2006). *Sandıklı Halk İnanışları ve Uygulamaları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Bedi, N. (1956). "Adana'da Ay Hakkında İnanmalar", *TFA*, 4, 1417.
- Bernstein, A. (2000). "Fire and Earth: The Forging of Modern Cremation in Meiji Japan", *Japanese Journal of Religious Studies*, 27, 3/4, 297-334.
- Biçen, H. Y. (2005). İnanışları ve Gelenekleriyle Tahtacılar. Ankara: Tekağaç Yayınları.
- Che, M.H. (2012). "Eski Kore'de Ölüm ve Yas-Cenaze Töreni", *Kore Eski Çağ Tarihi Dergisi*, 35-37.
- Çınar, A. A. (2006). "Muğla ve Çevresi Halk Meteorolojisi". *Muğlaname*, 151-156.
- Ebrey, P. (1990). "Cremation in Sung China", *The American Historical Review*, 95, 2, 406-428.
- Ercilasun, A. B. Akkoyunlu Z. (2020). *Dîvânü Lugâti't-Türk*. Ankara: TDK.
- Ersoy, R. (2002). "Türklerde Ölüm ve Ölü İle İlgili Rit ve Ritüeller", *Milli Folklor*, 14, 54, 87.
- Dilek, F. G. (2007). "Altay Türkçesinde Ölüm Kavramını Anlatan Sözcükler ve Söz Kalıpları", *Bilig Dergisi*, 42, 177, 182.
- Fujii, M. (1983). "Maintenance and Chane in Japanese traditional Funerals and Death-related Behavior", *Japanese of Religious Studies*, 10, 1, 39-64.
- Dilek, F. G. (2007). "Sibirya Türklerinde Ateşle İlgili İnançlar, Törenler ve Bazı Efsaneler", *Bilig Dergisi*, 43, 33-34.
- Doğan, İ. (1989). "Malatya'da Ölümle İlgili Âdetler, İnanışlar", İnönü Üniversitesi III. Battal Gazi ve Malatya Çevresi Halk Kültürü Sempozyumu, Malatya, 102-109.
- Dredge, P. C. (1978). "What's in a Funeral? Korean, American-Mormon and Jewish Rites Compared," in *Deity & Death*, ed. Spencer J. Palmer (Provo, UT: Religious Studies Center, Brigham Young University, 3-32.
- Gilday, E. T. (2000). "Bodies of Evidence: Imperial Funeral Rites and the Meiji Restoration", *Japanese Journal of Religious Studies*, 27, 3/4, 273-296.
- Gökbel, A. (2004). İnanç Tarihi Açısından Sivas. İstanbul: Kitapevi.
- Görkem, İ. (1987). "Abdül Vehhâb Gazi'ye Ait İnanış ve Gelenekler", İnönü Üniversitesi II. Battal Gazi ve Malatya Çevresi Halk Kültürü Sempozyumu, Malatya, 133-137.

- Gülensoy, T. (2002). *Manas Destanı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Güney, Ü. Güngör, H. (2007). *Başlangıçlarından Günümüze Türklerin Dinî Tarihi*. İstanbul: Rağbet Yayını.
- Güngör, H. Argunşah, M. (1991). *Gagauz Türkleri*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Güngör, H. (2008). *Türk Bodun Bilimi Araştırmaları*. İstanbul: Kum Saati Yayını.
- Abdulkadir İ. (1987). *Türlü Törenlerde Ters Giyme Âdeti/ Makaleler ve İncelemeler*. Ankara: TTK.
- İltar, G. (2013). "Eski Türklerde Mezar Kültü ve Günümüze Yansımaları", *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, IX, 27, 11-19.
- İnan, A. (2006). *Tarihte ve Bugün Şamanizm*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Jung, J. H. (2001). "The Korean Cultural Studies", *Korea Cultural Research Institute Ewha Womans University*, 1, 7-34.
- Kalafat, Y. (2011). *Türk Kültürlü Halklarda Ölüm*. Ankara: Berikan Yayınları.
- Karaoğlan, H. (2003). Pazarcık Yöresi Alevilerinde Ölüm ve Ölü İle İlgili Uygulamalar. *KSÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2, 37-52.
- Killi, G. (2012). *Hakas Türkleri'nde Ölümün Algılanışı ve Ölüm ile İlgili Geleneksel Uygulamalar, İçinde: Defin* (Ed: Emine Gürsoy Naskali). İstanbul: Tarihçi Kitapevi.
- Kim, S. D. (2004). "Goguryeo Kültüründe Cenaze Törenleri ve Kimlik", *Kore Tarih ve Folklor Enstitüsü/ Tarih ve Etnoloji*, 18, 385-416.
- Köse, S. (2019). Türk Kültüründe Baykuş. *Kültür Araştırmaları Dergisi*. 1(3), 288-301.
- Lee, D. (2019). *Kazakistan'daki Korelilerin Sosyo-Kültürel Yapısı*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.
- Küçük, M. A. (2010). "Geleneksel Türk Dinî İnanışlarında Ölüm ve Sonrası ile İlgili Uygulamalara Genel Bir Bakış", *İçinde Prof. Dr. Harun Güngör Armağanı*, Haz. Mustafa Argunşah- Mustafa Ünal, İstanbul: Kesit Yayınları.
- Onarlı, İ. (2003). "Alevilerde Ölü Geleneği", *KanalKültür*.
- Örnek, S. V. (2017). *Anadolu Folklorunda Ölüm*. Ankara: Bilgesu Yayınları.
- Örnek, S. V. (2000). *Türk Halk Bilimi*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayını.
- Park, H. (2016). *Kore Halk Kültüründe Ölü Gömme Glenekleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.
- Polat, K. (2008). *Beşikten Mezara Kırgız Türkleri'nde Gelenek ve İnanışlar*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayını.
- Roux, J. P. (1999). *Altay Türklerinde Ölüm*. Çev: Aykut Kazancıgil. İstanbul: Kabalıcı.
- Sağır, A. (2012). Toplu Merasimlerden Belediye Hizmetlerine Kurumsallaşan Ölüm Bağlamında Bir Ölüm Sosyolojisi Denemesi. *Electronic Turkish Studies*, 7/2, 903-925.
- Sakaoğlu, S. (2004). *101 Anadolu Efsanesi.*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Selçuk, A. (2004). *Tahtacılar*. İstanbul: Yeditepe Yayınları.
- Sevim, N. (2010). *Medeniyetimizin Sessiz Tanıkları*. İstanbul: Kitapdostu Yayınları.
- Svobodová, M. (2023). *Funeral Rites in South Korea Based on the Movie Chukje*, Univerzita

Palackeho v Olomouci, Filozofická fakulta Katedra asijských studií.

- Shin, J. S. (2002). *Study of Korean View of Death in Traditional Funeral Rites*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hankuk Eğitim Üniversitesi, Seul.
- Tan, N. (2007). "Türk Folklorunda Ay Tutulması". *Derlemeler/Makaleler IV*, 261-265.
- Taşşın, A. (1997). *Ereğli ve Çevresindeki Alevilerde Sosyal ve Dini Hayat*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Tekin, T. (2020). *Orhon Yazıtları*. Ankara: TDK.
- Temir, A. (1986). *Moğolların Gizli Tarihi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Trayjarski. E. (2011). *Türkler ve Ölüm*. Çev: Hafize Er. İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Uçkun, R. (2007). "Gagauz Türklerinin Gök ve Gök Cisimleri ile İlgili İnançları", *I. Uluslararası Türk Dünyası Kültür Kurultayı Bildiriler V*, 2195-2199, Ankara: Lazer Ofset.
- Yalom, I. D. (1999). *Nietzsche Ağladığında*. Çev: Aysun Babacan. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Yang, M. J. (2014). *Türk ve Kore Halklarının Ölümle İlgili İnanış ve Uygulamaları*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Yardımcı, M. (1993). *Halkbilim ve Edebiyat Yazıları*. Malatya: Açıksoz Yayınları.
- Yaşa, R. (2019). "Eski Türk Cenaze Törenlerinde Ölü Yakma Âdeti", *Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 4,1, 275-295.
- Yıldız, S. (2002). "Eski Türklerde Yas ve Ölü Gömme Âdetleri", *Türkler*, 3, 70.
- Yıldız, H. (2007). "Alevi Geleneğinde Ölüm ve Ölüm Sonrası Tören ve Ritüeller", *Türk Kültürü Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 42, 1-21.
- Yiğiter, Ö. F. (2016). *Türklerde ve Japonlarda Ölüm*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.
- Zanet, T. (2010). *Gagauzluk: Kultura, Ruh, Adetler*. Chisinau: Pontos Yayınevi.
- İnternet Kaynakları
- <https://mitoloji.org.tr/inari-okami-japon-basari-ruhu/> (Erişim Tarihi: 29.03.2023/01.12). japan activator website – higanbana, flower of the equinox; metrofieldguide.com – Folklore & Nature: The Death Flower (Erişim Tarihi: 28.03.2023/ 22.42).
- <https://www.econdolence.com/learning-center/religion-and-culture/shinto/shinto-funeral--burial-customs.> (28.03.2032/23.53).
- <https://www.japan-experience.com/plan-your-trip/to-know/understanding-japan/japanese-funerals> (Erişim Tarihi: 28.03.2023/22.51).
- <https://voyapon.com/japanese-cemeteries-traditions/> (Erişim Tarihi: 28.03.2023/22.42).
- <https://terms.naver.com/entry.naver?cid=42958&docId=920431&categoryId=42958> (Erişim Tarihi: 11.04.2023/ 22.10).
- <https://everloved.com/articles/funeral-customs/japanese-funeral-traditions-customs-and-beliefs/> (Erişim Tarihi: 28.03.2023/22.34).

Kaynakça;

- Öztop, M. (2024, 4 24). *Koridor Savaşları: Kuşak Yol & Kalkınma Yolu & IMEC*. Türkiye Araştırmaları.org: <https://turkiyearchivleri.org/2024/04/24/yayinlar/analiz/analiz-koridor-savaslari-kusak-yol-kalkinma-yolu-imec/> adresinden alındı
- Alizada, N. (2022, 12 27). *Bir Kuşak Bir Yol Projesinde Güvenilir Ortak: Azerbaycan*. researchgate.net: https://www.researchgate.net/publication/366620901_BIR_KUSAK_BIR_YOL_PROJESI'NDE_GUVENILIR_ORTAK_AZERBAYCANRELIABLE_PARTNER_IN_OBOR_PROJECT_AZERBAIJAN adresinden alındı
- Al-Sadoon, W. (2023). *Hindistan-Ortadoğu-Avrupa Koridoru Projesi: Ekonomik Rekabet mi, Jeopolitik Mücadele mi?* Ortadoğu Araştırma Merkezi: <https://www.orsam.org.tr/tr/hindistan-ortadoğu-avrupa-koridoru-projesi-ekonomik-rekabet-mi-jeopolitik-mucadele-mi/> adresinden alındı
- Ametbek, N. (2023, 04 26). Türk Devletlerinin Tarihteki İpek Yolu Deneyimi. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3103547>.
- Avıl, D. S., & Aydın, P. D. (2022). *Bir Kuşak Bir Yol Projesi'nde Orta Asya Ülkelerinin Konumu ve Önemi*. avekon.org: <https://avekon.org/papers/2620.pdf> adresinden alındı
- Cai, P. (2017). *Understanding China's Belt and Road Initiative*. jstor.org: https://www.jstor.org/stable/regments=0%2Fbasic_s adresinden alındı.
- Haug, S. (2023). *Mutual legitimation attempts: the United Nations and China's Belt and Road Initiative*. International Affairs.
- İkiz, A. (2019, Ekim). Bir Kuşak Bir Yol Projesi ve Türkiye'ye Olası Etkileri. dergipark.org.tr.
- Keo, B. K. (2020). *Crossing the River by Feeling the Stones Deng Xiaoping in the Making of Modern China*. academia.edu: https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/79046882/crossing_the_river_by_feeling_the_stones_deng_xiaoping_in_the_making_of_modern_china-libre.pdf?1642541500=&response-content-disposition=inline%3B+filename%3DCrossing_the_River_by_Feeling_the_Stones.pdf&Expire adresinden alındı
- Khan, K. H., Bastanifar, İ., Omidi, A., & Khan, Z. (2024, Nisan 4). *Integrating gravity models and network analysis in logistical strategic planning: a case of the India Middle-East Europe Economic Corridor (IMEC)*. link.springer.com: <https://link.springer.com/article/10.1057/s41278-024-00289-x> adresinden alındı
- Korkmaz, D. H. (2023, 10 14). *İsrail'deki Savaş IMEC Projesini Rafa Kaldırabilir*. tasam.org: https://tasam.org/tr-TR/Icerik/72436/israildeki_savas_imec_projesini_rafa_kaldirabilir adresinden alındı
- M.Sh, G., & Qi, L. (2024). The Caspian Factor and The Path to China-Central Asia Dialogue. *Business, Management and Economics Engineering, Al-Farabi Kazakh National University*.
- Monroe, S. L. (2023, Ekim 31). *The India-Middle East-Europe economic corridor: an early assessment*. theforum.erf.org.eg: <https://theforum.erf.org.eg/2023/10/30/the-india-middle-east-europe-economic-corridor-an-early-assessment/> adresinden alındı
- Patterson, P., & Parkinson, B. (2023). *Steppe Peoples of Central Asia*. He Huaka'i Honua: Journeys in World History I, to 1500 CE Honolulu CC HIST 151: <https://pressbooks-dev.oer.hawaii.edu/honcchist151/chapter/12-steppe-peoples-of-central-asia/> adresinden alındı

- Rodriguez, S. F., Hofman, B., & Johnston, L. A. (2019). *China's Economic Reforms, Poverty Reduction, and the Role of the World Bank*. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3501983 adresinden alındı
- Salim, M., & Shah, N. (2023). China's One Belt One Road(OBOR)Initiativeand ItsAmbitions forGlobal Hegemony. *Journal of Asian Development Studies* .
- Siddiqa, A. (2023, Kasım 23). *Corridor Politics: IMEC vs. BRI: Another Geopolitical Face-off in U.S.-China Rivalry*. <https://jhss-uok.com/index.php/JHSS/article/view/290> adresinden alındı
- Suri, N., Ghosh, N., Taneja, K., Patil, S., & Mookherjee, P. (2024, Nisan 9). India-Middle East- Europe Economic Corridor: Towards a New Discourse in Global Connectivity. *orfonline.org*.
- Tan, Y. (2021, nisan). *foreign affairs*. How the WTO Changed China : https://www.queensu.ca/sps/sites/spswww/files/uploaded_files/QITP%20pdfs/2021/3%20-%20Tan%20How%20the%20WTO%20Changed%20China.pdf adresinden alındı
- Wolszczak-Derlacz, J., & Lu, Y. (2022). *The role of the One-Belt One-Road initiative in China's exports and global value chains* . academi.edu: Wolszczak-Derlacz, J., & Lu, Y. (2022). The role of the One-Belt One-Road initiative in China's exports and global value chains. *Equilibrium. Quarterly Journal of Economics and Economic Policy*, 17(2), 317–341. doi: 10.24136/eq.2022.011 adresinden alındı
- Xinhua. (2017). *Bir Kuşak Bir Yol · Süper Proje: Mombasa-Nairobi demiryolunun havadan görüntüleri*. Xinhua: http://www.xinhuanet.com/english/europe/2017-05/18/c_136294633.htm adresinden alındı

Kaynakça

- Anon. n.d. "Afganistan 2004 Anayasası."
- Mohammadi, Abdullah. 2022. "Afganistan'ın Toplumsal Yapısı ve Etnik Gruplar." P. 270 in *Yüz Yıllık Kriz: Afganistan*, edited by M. Aslan and R. Erdağ. İstanbul: SETA Kitapları.
- Özkan, Nevzat. 2017. *Türk Dilinin Yurtları*. 4. Baskı. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Panah, Kiomers Yezdan, and Sayed Calal Ahmadi. 2021. "Caygah Aqvam Dar Shakıl Giri Sakhtar Siyasi ve Hakimiyet Afghanistan Bağd Az 2001 Miladi." *Pasılname Siyaset, Mucelle Danishgah Hukuk ve Ulum Siyasi* 51(1):311-34.
- Qatey, Assadullah, and Muhibullah Mahboob. 2024. "History of Uzbek Language in Afghanistan (From the Timurians of Herat to the Beginning of the 21st Century)." *"Scince And Education" Scientific Journal* 5(7):140-50.
- Sadat, Sayed Hamidullah. 2023. "Afganistan İç Savaşının Yapısalıcı Yaklaşım Çerçevesinde Analizi (1992-2022)." Erciyes Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü (yayımlanmamış yüksek lisans tezi).
- Talimi Nasab Uzbik Bölümü Derslik Kitapları Muallifleri. 2020a. *Uzbik Tili Beşinci Sınıf Derslik Kitabı*. kabil: Afganistan Muarif Vezirliği.
- Talimi Nasab Uzbik Bölümü Derslik Kitapları Muallifleri. 2020b. *Uzbik Tili Birinci Sınıf Derslik Kitabı*. kabil: Afganistan Muarif Vezirliği.
- Talimi Nasab Uzbik Bölümü Derslik Kitapları Muallifleri. 2020c. *Uzbik Tili İkinci Sınıf Derslik Kitabı*. kabil: Afganistan Muarif Vezirliği.
- Talimi Nasab Uzbik Bölümü Derslik Kitapları Muallifleri. 2020d. *Uzbik Tili Dörtüncü Sınıf Derslik Kitabı*. kabil: Afganistan Muarif Vezirliği.
- Talimi Nasab Uzbik Bölümü Derslik Kitapları Muallifleri. 2020e. *Uzbik Tili Üçüncü Sınıf Derslik Kitabı*. kabil: Afganistan Muarif Vezirliği.

Kaynakça

- Ağababa, N. (2014). Slav ve Türk Dillerinin Karşılıklı Etkileşimi. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 1, ss. 1-10.*
- Andrijašević, Ž. & Rastoder, Š. (2003). *İstorija Crne Gore, Od Najstarijih Vremena*, Centar Za İseljenike, Podgorica.
- Bayraktar, F. S. (2018). Türkçeden Balkan Dillerine Verilen Sözcükler ve Ağız İlişkileri, *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, Sayı: 15, ss. 22-32.*
- Başanović-Čečović, J. (2010). *Vocabulary Of The Area Of Zeta*, Montenegrin Academy Of Sciences And Arts, Podgorica.
- Çirgić, A. (2011). *Crnogorski Jezik U Prološti I Sadašnjosti*, Institut Za Crnogorski Jezik I Književnost, Podgorica.
- Çirgić, A. & Pranjković, I. & Silić, J. (2010), *Gramatika Crnogorskoga Jezika*, Ministrastvo Prosvjete I Nauke Crne Gore, Podgorica.
- Đindić, M. (2014). *Yeni Türkçe-Sırpça Sözlük*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Đoković, L. (2010). *Vocabulary Of Area Of Nikšić*, Montenegrin Academy Of Sciences And Arts, Podgorica.
- Eker, S. (2006). Bosna'da Etno-Linguistik Yapı ve Türk Dili ve Kültürü Üzerine, *Milli Folklor Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi, Sayı: 72, ss. 71-84.*
- Gökdağ, B. A. (2012). Balkanlar: Etnik Karmaşanın Dilsel Boyutları, *Karadeniz Araştırmaları Dergisi, Sayı: 32, ss. 1-27.*
- Gürgendereli, R. (2019). "Turske I Druge Istocanske Recı U Našem Jeziku Adlı Türkizmalar" Sözlüğünde Yer Ve Kişi Adları, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 1, ss. 249- 263.*
- Hasgüçmen, G. (2017). Slav Yazı Dili'nin Başlangıcı, *Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi, Sayı: 2, ss. 155-166.*
- İğci, A. (2020). Güney Slav Resmî Dillerinden Karadağlıcaya Genel Bir Bakış, *Balkanlarda Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, Sayı: 2, ss. 17-30.*
- Karaağaç, G. (2008). *Türkçe Verintiler Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Karaağaç, G. (2022). *Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Karasu, A. (2014). *Tarihsel Süreç İçinde Balkan Dillerinin Türk Dili ve Kültürüyle İlişkisi (Sırpça-Makedonca-Bulgarca)*, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli, (Yayımlanmamış Doktora Tezi).
- Karasu, A. (2013). Boşnakça'daki Türkçe Yapım Ekleri ve Kullanışları. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 1145-156.
- Korkmaz, Z. (1992). *Gramer Terimleri Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Orhanlı, T. (2020). *Karadağ Dilinde Türkçe Unsurlar*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

- Özkan, N. (2017). *Türk Dilinin Yurtları*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Petrović, S. (2012). *Turcisms In The Serbian Speech Of Prizren*, Belgrad.
- Pravopis Srpskohrvatskoga Književnog Jezika. (1960). Matica Srpska-Matica Hrvatska, Novi Sad-Zagreb.
- Pravopis Crnogorskoga Jezika. (2010). Ministarstvo Prosvjete I Nauke Crne Gore, Podgorica.
- Ristić, D. (2010). *Vocabulary Of The Area Of Mojkovac*, Montenegrin Academy Of Sciences And Arts, Podgorica.
- Stachowski, M. (2019). Slavic Languages In Contact, 2: Are There Ottoman Turkish Loanwords In The Balkan Slavic Languages, *Studia Linguistica Universitatis Iagellonicae Cracoviensis* Sayı: 136, ss. 99-105.
- Škaljić, A. (1966). *Turcizmi U Srpskohrvatskom Jeziku*, Izdavačko Preduzeće, Sarajevo.
- Šlaković, S. (2013). *Rječnik Osmanske Leksike Barskoga Kraja*, ICJK, Podgorica-Bar.
- Xhanari, L. (2012), Osmanlı Balkana “Elveda Rumeli” Dedi, Ama Balkandaki Diller Türkçe Kökenli Sözcüklere “Elveda” Demedi, *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 5/10, ss. 5-12.
- Yenisoy, H. (1998). *Tarih Boyunca Slav-Türk Dil İlişkileri, Türkçede ve Öteki Türk Lehçelerinde Slav Leksik Unsurları*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

<http://www.nbcg-digitalnabibliografija.me/>

(https://en.wikipedia.org/wiki/Matica_crnogorska)

KAYNAKÇA

YAZILI KAYNAKLAR

- Anzerli, C. (2017). *XVII. Yüzyıl Moğol Kroniklerinin Türk-Moğol Âdetleri Yönünden Karşılaştırılması*. Hacettepe Üniversitesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Carpini, P. (2018). *Moğolistan Seyahatnamesi 13. Yüzyılda Avrupa'dan Orta Asya'ya Yolculuk*. Çev. Ergin Ayan. İstanbul: Kronik Kitap.
- Duranlı, M. (2015). Deli Dumrul Anlatmasında Ötenazi Kalıntısı. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*. 15(2). 43-48.
- Eberhard, W. (1996). *Çin'in Şimal Komşuları*. Çev. Nimet Uluğtuğ. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Ersoy, R. (2002). Türklerde Ölüm ve Ölü İle İlgili Rit ve Ritüeller. *Milli Folklor*. 54. 86-101.
- İnan, A. (1986). *Tarihte ve Bugün Şamanizm Materyaller ve Araştırmalar*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- İnan, A. (1976). *Eski Türk Dini Tarihi*. İstanbul: Kültür Bakanlığı Yayınları
- Ögel, B. (1995). *Türk Mitolojisi*. (2. Cilt). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Ölmez, Ö. (2008). *Türk Folklorunda Ölüm Üzerine Sosyolojik Bir Çalışma*. Sakarya Üniversitesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Örnek, S. V. (1971). *Anadolu Folklorunda Ölüm*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Roux, J. (1998). *Türklerin ve Moğolların Eski Dini*, çev. Aykut Kazancıgil. İstanbul: İşaret Yayınları
- Roux, J. P. (1999). *Altay Türklerinde Ölüm*. Çev. Aykut Kazancıgil. İstanbul: Kabalıcı Yayınları.
- Roux, J. P. (2021). *Türklerin ve Moğolların Eski Dini*. Çev. Aykut Kazancıgil. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Şahbaz, M. ve Taşkıran, H. (2022). Timurlularda Yas Geleneği. *Milli Folklor*. 134. 39-49.
- TDK. (2024). Lama. <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi 03.11.2024):
- Temir, A. (1995). *Moğolların Gizli Tarihi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Türköne, A. S. (2018). *Türk, Moğol ve Kore Atasözlerinde Kadın*. Hacettepe Üniversitesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Yaşa, R. (2021). Moğollarda Kemik (İskelet) Yakmanın İnanç Boyutu ve Etkileri. *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*. 128(253). 309-322.
- Yıldırım, K. (2017). Bükli Hakkında On İki Not. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*. 6(2). 557-576.
- Yıldırım, K. (2018). Tunguz Halkı Üzerine Araştırmalar II: Çurçen'ler. *Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı*. 118(233). 11-26.

SÖZLÜ KAYNAKLAR

KK1: Prof. Dr. Mustafa Ünal, 1965, Akademisyen, Kayseri.

Kaynakça

- Aksan, D. (2015). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aksoy, Ö. A. (1984). *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Atanyýazow, S. (2004). *Türkmen Diliniň Sözköki (Etomologik) Sözlügi*. Aşgabat: Türkmenistanyň Milli Medeniýet «Miras» Merkezi.
- Kyyasowa, G., Geldimyradow, A., & Durdyýew, H. (2016). *Türkmen Diliniň Düşündirişli Sözlügi I*. Aşgabat: Türkmenistanyň Ylymler Akademiýasynyň Magtymguly Adyndaky Dil ve Edebiýat Instituty.
- Kyyasowa, G., Geldimyradow, A., & Durdyýew, H. (2015). *Türkmen Diliniň Düşündirişli Sözlügi II*. Aşgabat: Türkmenistanyň Ylymler Akademiýasynyň Magtymguly Adyndaky Dil ve Edebiýat Instituty.
- Ong, W. J. (2018). *Sözlü ve Yazılı Kültür*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Oy, A. (1972). *Tarih Boyunca Türk Atasözleri*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Saray, M. (2022). *Türkmenler ve Türkmenistan Cumhuriyeti Tarihi*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Sis, N. (2005). *Türkmen Atasözleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma*. İzmir: Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi.
- Vambéry, A. (1880). The Turcomans Between The Caspian and Merv. *The Journal of the Anthropological Institute of Great Britain and Ireland*, 9, 337-344.

Kaynakç

- Bekki, S. (2010). Doktor Cevad Heyet 75 Yaşında. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 16, 287-293.
- Kafkasyalı, A. (2006). XIX. ve XX. Yüzyıl Siyasi ve Sosyal Olaylarının Güney Azerbaycan Edebiyatına Yansımaları. *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 25, 165-208.
- Küçük, M. (2003). Türkolojinin Güney Azerbaycan'daki Önemli Temsilcisi Dr. Cevat Heyet ve Eserleri. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, 15, 11-44.
- Kürüm, E. (2020). *Cevat Heyet'in Azerbaycan Türklüğüne Hizmetleri ve Varlık Dergisi*. İstanbul: Kriter Yayınevi.
- Memmedli, P. (2017). İran Türklerinin Manevi Varlığını "Varlık"ında Yaşatan Cevat Heyet. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 17-26.
- Məmmədova, P. (2000). "Varlıq" Jurnalında Ədəbiyyat Məsələləri. Bakı: Elm Nəşriyyatı.
- Seyhan Alışık, G. (2015). Prof. Dr. Cevad Heyet (23 Mayıs 1925 Tebriz - 12 Ağustos 2014 Bakü). *Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 169-172.
- Varlıq - Dil, Edebiyat, Kültür ve Toplum Araştırmaları Dergisi. "Varlıq Tanıtımı".
- Yetiş, K. (2005). Doktor Cevat Heyet. M. R. Heyet ve G. A. Örek içinde. *Prof. Dr. Cevat Heyet* (s. 87-92). Ankara: Ahmet Yesevi Üniversitesi Yayınları.

Kaynakç

- Agamirzorev, Rauf. *Stem*. 08 07 2024. <https://stem-lab.az/article/qeopolitika-transportnyx-koridorov-azerbaidzhan-kak-klyuchevoi-iqrok-814> (erişildi: 2024).
- AGOS. *Paşinyan Erdoğanın Göreve Başlama Törenine Katıldı*. 03 06 2023. <https://www.agos.com.tr/tr/yazi/28715/pasinyan-erdogan-in-goreve-baslama-torenine-katildi> (erişildi: 2024).
- Ajansı, AA. "Başbakan Erdoğan'ın mesajı dünya basınında" *Anadolu Ajansı*. 04 04 2014. <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/basbakan-erdoganin-mesaji-dunya-basininda/164883> (erişildi: 2024).
- Abdulahap Akıncı, Sayime Gül Kaba, "Kafkasya'nın Jeopolitik Önemi: Dağlık Karabağ ve Zengezur Koridoru Örneği", *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi (JEBPIR)* 9,1(2023): 88-106.
- Armenia, Sputnik. "Ermenistan Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı; "3+3" İyi bir platformdur, ancak bununla sınırlı kalınmamalıdır." *Sputnik Armenia*. 25 10 2023. <https://arm.sputniknews.ru/20231025/33y-lav-hartak-e-bajc-chpetq-e-miajndranvov-sahmanapakvel-ag-nakharar-67751508.html>.
- Armenia Sputnik, "Ermenistan Cumhuriyeti cumhurbaşkanı:Ankara İle Diyalopu Yeniden Başlattığımız İçin Mutluyum", *Sputnik Armenia*, 24.07.2023. <https://arm.sputniknews.ru/20230724/urakh-em-vor-versksel-enq-ankaraji-het-erkkhvostutjuny-hh-nakhgah-63376948.html> (erişildi: 2024).
- Asim Memmedov, Murteza Hasanoğlu. "Hazar Denizi'nden Akdeniz'e Zengezur Koridoru", *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi* .cilt 6, sayı 2 (2023). <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3171922> (erişildi: 2024).
- Asker Ali, Zeynep Gizem Özpınar, "II. Karabağ Savaşı Sonrası Gelişmeler ve Rusya'nın Azerbaycan'ın Egemenlik Haklarını İhlali", *Karabağ Dünü, Bugünü, Yarını*, ed. Okan Yeşilot, Bihter Gürışık Köksal (İstanbul: Selenge Yayınları ,2021), (ss. 323-334).
- Ali Asker, Sedanur Şeyban, "Kürekçay Anlaşmasının Tarihi Arka Planı, Hukuki Niteliği ve Siyasi Sonuçları", *Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2021, 7(1), (ss. 34-50).
- Ali Asker, "Azerbaycan'ın Son Hamlesi ve Çatışmanın Askeri-Siyasi Çözümü", *Dünden Bugüne Karabağ Sorunu*, ed. Haydar Çakmak (Ankara: Yenisey Yayınları,2021) (ss. 115-129).
- Bozkurt, Abdurrahman. "Osmanlı Devleti ile Ermenistan Cumhuriyeti", *OTAM Dergisi*, 34 (2013):19-58. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/113946> (erişildi: 2024).
- Cabbarlı, Hatem. "Sokaklardan İktidara :Paşinyan Hükümeti", *ANKASAM*. 18 06 2008. <https://www.ankasam.org/anca-analizler/sokaklardan-iktidara-pasinyan-hukumeti/> (erişildi: 2024).

Demir, Ali Faik. "SSCB Sonrası Dönemde Türkiye-Ermenistan İlişkileri." *Jstor*. 2005. https://www.jstor.org/stable/43925936?casa_token=kcOWqGe97xEAAAAA%3AS5e3zYNXhxEOrSoO-W6KGJ8T1RYPaLUNRdxDPipcJtQRrhwpalcjDsiYExb-1CfnqWozCZdaPqVpFtbM6M0mz_EDMKDBqXdbTiURCU8P3XII90bN8&seq=1 (erişildi: 2024).

Demirağ, Yelda. "2015'e Bir Kala Türkiye- Ermenistan İlişkileri", *Ermeni Araştırmaları Dergisi*, sayı 47, (2014):71-84. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/639458> (erişildi: 2024).

Demirci, Onur. "Güney Kafkasya Bölgesi Bağlamında Türkiye-Ermenistan İlişkileri", *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 2010 : 211-233 .

Deveci Mustafa, Behlül Çetinkaya. "Türkiye- Ermenistan Normalleşmesine Giden Yol", *Anadolu Ajansı*. 08 09 2023. <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/turkiye-ermenistan-normallesmesine-giden-yol/2466810> (erişildi: 2024).

Dışişleri Bakanlığı. tarih yok. <https://www.mfa.gov.tr/turkiye-ermenistan-siyasi-iliskileri.tr.mfa> (erişildi: 2024).

Dışişleri Bakanlığı. tarih yok. <https://www.mfa.gov.tr/turkiye-ermenistan-siyasi-iliskileri.tr.mfa> (erişildi: 2024).

Dışişleri Bakanlığı. 24 04 2014. <https://www.mfa.gov.tr/basbakan-sayin-recep-tayyip-erdogan-1915-olaylarina-iliskin-bir-mesaj-yayimladi.tr.mfa> (erişildi: 2024).

Dışişleri Bakanlığı. 2015. https://www.mfa.gov.tr/no_62_15-nisan-2005_-basbakan-sayin-recep-tayyip-erdogan_in-ermenistan-devlet-baskani-robert-kocaryan_a-gonderdigi-mektup-hk_tr.mfa (erişildi: 2024).

Dışişleri Bakanlığı. 12 04 2022. https://www.mfa.gov.tr/no_-83_-sayin-bakanimizin-antalya- diplomasi-forumu-marjinda-12-mart-2022-tarihinde-ermenistan-disisleri-bakani- ararat-mirzoyan-la-yaptigi-ikili-gorusme-hk.tr.mfa (erişildi: 2024).

Dumlu Hakan, Güngör Şahin, "Zengezur Koridoru ve Alternatif Çözümler: Türkiye İçin Riskler, Tehditler ve Fırsatlar", *Avrasya İncelemeleri Dergisi* 13, 2 (2024): 169-194.

Eraslan Fatih, Fatmanu Özdemir. "Azerbaycan- Türkiye İlişkilerinde Önemli Bir Kavşak :İkinci Karabağ Savaşı", *Türk Dünyası Araştırmaları*, cilt 129, sayı 255 (2021):315-334. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2056944>.

Göksedef, Ece. *BBC News Türkçe*. 03 05 2022. <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-59802160> (erişildi: 2024).

Haber, TRT. "Azerbaycan'ın Karabağ zaferi: İşte Anlaşmanın Maddeleri" *TRT Haber* . 11.11 2020. <https://www.trthaber.com/haber/dunya/azerbaycanin-karabag-zaferi-iste-anlasmanin-maddeleri-529782.html>.

Hürriyet . " Ermenistan İle Peynir Diplomasisi", *Hürriyet*, 24.05.2008. <https://www.hurriyet.com.tr/dunya/ermenistan-ile-peynir-diplomasisi-9012899> (erişildi: 2024).

- İletişim Başkanlığı. "Cumhurbaşkanı Erdoğan, ABD Ziyareti Dönüşü Uçakta Gazetecilerin Sorularını Yanıtladı", *İletişim Başkanlığı* 12.07.2024. <https://www.iletisim.gov.tr/turkce/haberler/detay/cumhurbaskani-erdogan-abd-ziyareti-donusu-ucakta-gazetecilerin-sorularini-yanitladi> (erişildi: 2024).
- İstanbul Haber Ajansı . "Dolmabahçe'de Supriz Ermeni Buluşması", *İstanbul haber Ajansı*, 07.04.2009. <https://www.istanbulhaber.com.tr/dolmabahcede-surpriz-ermeni-bulusmasi-haber-2523.htm> (erişildi: 2024).
- Karacakaya, Recep. "Ermeni İddiaları Karşısında Türkiye'de Yapılan Çalışmalar(2008-2023)", *Tarih Dergisi*,sayı81(2023/3):147-194 <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3635347> (erişildi: 2024)
- Karakuş, Mustafa. "Dünya'da Kaç Ülke 1915 Olaylarına Soykırım Dedi", *NTV Haber*. 02 06 2016. https://www.ntv.com.tr/galeri/dunya/kac-ulke-1915-olaylarina-soykirim-dedi,tzYQW8A3f0eSp1bSgns8g/vI8qWQF_70y8HL2hNi6X-w (erişildi: 2024).
- Ketenci, Ayşegül. "3 Soruda Zengezur Koridorunun Önemi",*Anadolu Ajansı* . 20.12.2022. <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/3-soruda-zengezur-koridorunun-onemi/2767969> (erişildi: 2024).
- Lütem, Ömer Engin. "Türkiye- Ermenistan İlişkilerinin Güncel Durumu" *Ermeni Araştırmaları Dergisi* , Sayı 50(2015): 235-373.
- Melkumyan, Hraç. "Wikileaks, Robert Koçaryan'ın Başbakan Recep Erdoğan'a Yazdığı Mektubu Yayınladı", *Azadutyun Haber Ajansı* . 25.08.2011 . <https://www.azadutyun.am/a/24306989.html> (erişildi: 2024).
- Mustafa Deveci, Behlül Çetinkaya. "Türkiye- Ermenistan Normalleşmesine Giden Yol" *Anadolu Ajansı* . 08.09.2022. <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/turkiye-ermenistan-normallesmesine-giden-yol/2466810> (erişildi: 2024).
- Ögüt Selman, Rümeyza Ülkü. "Türkiye'nin II. Karabağ Savaşı'ndaki Rolünün Uluslararası Hukuk Açısından." *Gaziantep University Journal Of Social Sciences*, cilt 22,sayı 1, (2023): 310-325.
- Özkan, Arda. "Türkiye- Ermenistan İlişkilerinde Dönüm noktası: Diyalog Tesisinde Zürih Protokolleri", *Yeni Türkiye*, 78 (2015):652-661.
- Sadık Ramin. "II.Karabağ Savaşından Sonra Güney Kafkasya'da Barış Arayışları", *Düşünce Dünyasında Türkiz Sosyal Bilimler Dergisi*, cilt 14 , sayı 66(Aralık 2023):11-51 <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3415390> . (erişildi:06.11.2024).
- Tarhan, Muhammet. " Ermenistan Dışişleri Bakanı Mirzoyan, Türkiye İle İlişkileri ve Azerbaycan 'la Barış Görüşmelerini Değerlendirdi", *Anadolu Ajansı* . 07.03.2024. <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/ermenistan-disisleri-bakani-mirzoyan-turkiye-ile-iliskileri-ve-azerbaycanla-baris-gorusmelerini-degerlendirdi/3157740> (erişildi: 2024).

- Taşcıoğlu, Ömer Lütfi. "İkinci Karabağ Savaşı ve Sonuçları", *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 25, Sayı 2,(2023):543-566. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2693446> (erişildi: 2024).
- Toker, Hülya. "Güney Kafkasya Eksenli Değişimlerin Türkiye -Rusya Federasyonu İlişkileri Üzerinden Analizi", *Avrasya Uluslararası Araştırma Dergisi* .Cilt 11,Sayı 35,(2023): 975- 997. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2850162> (erişildi: 2024).
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı "Zengezur Konusunu Halletmemiz Türkiye-Azerbaycan İlişkilerinin Güçlenmesine Vesile Olacaktır", *Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı web sitesi*, 13.06.2023. <https://www.tccb.gov.tr/haberler/410/147501/-zengezur-konusunu-halletmemiz-turkiye-azerbaycan-iliskilerinin-guclenmesine-vesile-olacaktır-> (erişildi: 2024).
- Yesayants, Asatur. "Erdoğan: Ermeni-Türk İlişkileri Erivan ve Bakü İlişkilerine Bağlıdır", *Sputnik Armenian Haber Ajansı*, 10.11.2022. <https://arm.sputniknews.ru/20221110/hajturqakan-haraberutjunnery-kakhvats-en-erevani-ev-baqvi-haraberutjunneric-erdvoghan-51104899.html> (erişildi: 2024).
- Yıldız, Ayşe. "24 Nisan Ermenilerin Dünyayı Aldattıkları bir Tarihtir", *Anadolu Ajansı* . 15.04.2015. <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/24-nisan-ermenilerin-dunyayi-aldattiklari-bir-tarihtir/57326> (erişildi: 2024).

Kaynakça

- Altıparmak, M. (2008). *Hatıralarımla Erkilet Belgeselinin Doğuşu*. Kayseri.
- And, D. (1974). Türk Folklorunda Oyun Kavramı Ve Oyunun Önemi. *1.Uluslararası Türk Folklor Semineri Bildirileri*, (s. 307). Ankara.
- Artun, E. (2005). *Türk Halkbilimi*. İstanbul: Kitabevi.
- Aydın, C. (1980). :Çocuk Sporunda Halk oyunlarının Değeri. *Türk Folklor Araştırmaları*, 19(31), s. 31.
- Başgöz, İ. (1986). *Türk Bilmeceleri*. Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Boratav, P.N.(1973)*100 Soruda Türk Halk Edebiyatı*, Gerçek Yayınevi,146.
- Caferoğlu, A. (1994). *Anadolu Ağızlarından Toplamalar*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Çolak, F. (2009). *Geleneksel Kayseri Çocuk Oyunları Ve Halk Bilimsel İncelemesi*. Konya.
- Çolak, F. (2009). *Geleneksel Kayseri ocuk Oyunları ve Halk Biilimsel İncelemesi* (1 b.). Konya: Kömen.
- Dolunay Akgül BARIŞ, A. S. (2015, Haziran). Kültürel Değerlerin Aktarılmasında Çocuk. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 13(29).
- Durbilmez, B. (2022). *Türk Kültür Coğrafyası* (2 b.). İstanbul: Ötüken. Aralık 19, 2023 tarihinde alındı
- Fakazlı, A. E. (2020, Aralık). Gaziantep Yöresine Ait Geleneksel Çocuk Oyunları: Ambel Gog ve Zilley. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(4), 523,524,525.
- Gerçel, A. (2003). *Develi Çocuk Oyunları Ve Tekerlemeleri*. İstanbul: Develi Belediyesi.
- Görkem, B. (2014). *Fahri Bilge Derlemeleri Kayseri Yöresi Türk Halk Bilim Çalışmaları*.
- Kayseri. Görkem, B. (2014). *Fahri Bilge Derlemeleri Kayseri yöresi Türk Halk Bilimi Çalışmaları* (Cilt 2). Kayseri.
- Özdemir, N. (2006). *Türk Çocuk Oyunları* (Cilt 2). Ankara: Akçağ.
- Özulu, Y. E. (1973). *Dili, Deyimleri, Mahalli Oyunları, Manzum Bilmeceleri Ve Turizm 'i ile Kayserim*. Ankara: iş Matbacılık.
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü. 2, 2171.
- Türkten, N. (2001). Çocuklarla İlgili Kayseri Tekerlemeleri. *Kayseri Ve Yöresi Kültür Sanat Ve Edebiyat Bilgi Şöleni* (s. 761). Kayseri: Erciyes Üniversitesi.
- Türkten, N. (2001). Çocuklarla İlgili Kayseri Tekerlemeleri. *Kayseri Ve Yöresi Kültür, Sanat Ve Edebiyat Bilgi Şöleni* (s. 762). Kayseri: Erciyes Üniversitesi.
- Türkten, N. (2001). Çocuklarla İlgili Kayseri Tekerlemeleri. *Kayseri Ve Yöresi Kültür, Sanat Ve Edebiyat Bilgi Şöleni* (s. 763). Kayseri: Erciyes Üniversitesi.
- Türkten, N. (2001). *Kayseri Ve Yöresi Kültür, Sanat Ve Edebiyat Bilgi Şöleni* (s. 765). Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

Yıldız, Y. (2023). *Her Açıdan Kayseri*. Her Açıdan Kayseri:
<https://heracidankayseri.wixsite.com/kayseri/cocuk-oyunlari> adresinden
alındı

WEB SİTELERİ

- 1- (<https://heracidankayseri.wixsite.com/kayseri/cocuk-oyunlari>).(2023).
- 2- <https://www.luggat.com>. (2023).
- 3- <https://www.seslisozluk.net/>. (2023).
- 4- <https://dergipark.org.tr>

Kaynakça

- Coşkun, R. (2019). Türkçe Nitel Araştırmalarda Nitelik Sorunu: Nitel Araştırmalar Ne Kadar Bilimsel?. 6. *Uluslararası Multidisipliner Çalışmaları Kongres: Multicongress*. 2-12.
- Çelik, F. (2016). Kırgız Türklerinin Mutfak Kültürü ve Sofra Adabında Öne Çıkan Unsurların Sosyo-Kültürel ve Dilbilimsel Bakımdan İncelenmesi. 8. *Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi*.311-325.
- Çerikan, F. U. (2018). Türk Ailesinde Sofra Adabı, Denizli Örneği ve İşlevselliği. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitimi Dergisi*. 8/1: 481-511.
- Demircioğlu, E., Abdikhalilova R. (2020). Kırgızistan Mutfak Kültüründe Mantı. *Ku Toktomamatov Атындагы Эл Аралык Университеттин*.179-193.
- Diken, H. A. (2023). Geleneksel Türk Mutfak Kültüründeki Alışkanlıklar ve Davranış Örüntüleri Üzerine Genel Bir Değerlendirme. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 11(142): 282-292.
- Giritlioğlu, İ., Armutcu, B. ve Düzgün, M. 2016. Geleneksel Gaziantep Mutfağının Kuşaklararası Bilinirliğine Yönelik Bir Araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(17): 126-138.
- Güler, S. (2010). Mutfak Kültürü ve Yeme İçme Alışkanlıkları. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 26: 24-20. <http://www.gcvb.org.tr/yayinlarimiz/gaziantep-mutfagi-brosuru.pdf> (erişim tarihi: 09.11.2023, 13.08)
- Kiyat, A. (2023). Kırgız Mutfak Kültüründe Kış Hazırlığı: Gıdalar, Kaplar ve Muhafaza Mekanları. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 12(1): 25-39.
- Nahya, Z.N. (2012). Gaziantep'te Bir Kültürel Mekan Olarak Mutfak. *Folklor Edebiyat Dergisi*. 18(69): 9-24.
- Samatova G., İnce C. ve Turganbaeva N. (2020, December, 18-19). Kırgız Mutfak Kültürünün Yaşayan Efsanesi: Taş- Kordo, *International CEO Communication, Economics, Organization & Social Sciences Congress*. Bosnia Herzegovina / Gorajde.
- Sarıuşık, M., Tagmanov, U. (2020). Gastronomi Özellikleri Açısından Türk ve Kazak Kültürü: Benzerlik ve Farklılıklar Üzerine Bir Değerlendirme. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*. 4(2): 1387- 1401.
- Serinkaya, E. Y. (2017). Mutfak Kültürünün Gaziantep'in Geleneksel Konutlarında İncelenmesi. *Artium*, 5(1): 27-41.
- Şahin, F. (2016). Dünya Lezzet Başkenti Gaziantep. İpek yolu Dergisi. 4(6): 13-16.
- Tayfun, A., Samatova, G., Turdubekova, S. (2020). Farklı Ülkelerden Gelen Öğrencilerin Kırgız Mutfak Kültürüne Ait Değerlendirmeleri. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*. 4: 423-438.
- Tezcan, M. (2000). Türk Yemek Antropolojisi, T.C.Kültür Bakanlığı Yayınları. Ankara
- Toygar, K., Toygar, N.B. Kırgız Mutfak Kültürü Üzerine Notlar. <http://www.turkish-cuisine.org/print.php?id=52&link=http://www.turkish-cuisine.org/ottoman-heritage-3/kirgiz-mutfagi-52.html>. Erişim tarihi:24.12.2023, Erişim saati:13.45.

Kaynakça

- Akbulut, B. , Gönül E. Nas, (2021), Boşnak konuşurların Türkçe ünlü üretimi, *Karadeniz Araştırmaları*, 18 / 71: 735-762.
- Atalay, Besim, Divanü Lügati't Türk tercümesi, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara,(1985)
- Bayraktar, F.Sibel, Kayseri merkez ilçe ağızı (metin-gramer-sözlük), Trakya Üniversitesi, Doktora tezi, (2000).
- Çangal, Ö, Emrah Boylu, Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Bosna-Hersekli öğrencilerin konuşma kaygılarının, çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, (2015).
- Filan, Kerima, Boşnak dilinde Türkçe kelimeler, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten*, (2006)
- Fazlıoğlu, Emel, Boşnak kimliğinin oluşumu, Marmara Üniversitesi, Ortadoğu ve İslam Ülkeleri Enstitüsü, Sosyoloji ve Antropoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Timurtaş, Faruk Kadri, Eski Anadolu Türkçesi Grameri, *Türkiyat Mecmuası*, (1976)
- Uscuplic, Erna, Boşnaklara Türkçe öğretiminde yöntem geliştirme, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, (2014).

Kaynakç

- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: nitel bir araştırma nasıl yapılır. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- Ceran, D. (2015). Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe ders kitaplarına ilişkin metaforları. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(3), 121-140.
- Coşkun, E. & Taş, S. (2014). Ders kitaplarına metin seçimi açısından Türkçe öğretim programlarının değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(10), 59-74.
- Ergin, M. (2011). *Orhun Abideleri*. Boğaziçi Yayınları. İstanbul.
- Göçer, A. (2010). İlköğretim Türkçe ders kitaplarının ölçme ve değerlendirme açısından incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(1), 197-210.
- Gökalp, Z. (1992). *Terbiyenin Sosyal ve Kültürel Temelleri*. MEB Yayınları. İstanbul.
- Kafesoğlu, İ. (1997). *Türk Milli Kültürü*, Ötüken Neşriyat. İstanbul.
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189.
- Kızılcıoğlu, A. (2003). Orta öğretim coğrafya ders kitapları değerlendirme ölçütleri. *Marmara Coğrafya Dergisi*(8),19-33.
- MEB(2022). *Ortak Türk edebiyatı ders kitabı*. Astana.
- Melanlıoğlu, D&. Çeçen, M.A.& Çiftçi, Ö. (2007). Altıncı sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik açısından değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(22), 206-219.
- Özkan, R. (2010). Türk eğitim sisteminde himayeci değerler: ilköğretim ders kitapları örneği. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1124-1141.
- Payza, T. (2015). Ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin incelenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Recebov, E. ve Memmedov, Y. (1993). *Orhon-Yenisey Abideleri*. Bakı Yazıcı. Bakı
- Taslak ders kitabı ve eğitim araçları ile bunlara ait elektronik içeriklerin incelenmesinde değerlendirmeye esas olacak kriterler ve açıklamaları (2023). *Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı [TTKB]*. Erişim adresi: <http://meb.ai/UhSja5n>
- Tavşancıl, E. & Aslan, A. E. (2001). *Sözel, Yazılı ve Diğer Materyaller için İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri*. Epsilon Yayınları. İstanbul
- Turan, R. (2021). Türk dünyası ortak Türk tarihi ders kitabı ile Türkiye’de okutulan lise tarih ders kitaplarında Türk tarihi ve uygarlığının yeri üzerine bir kapsam karşılaştırması. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(123), 106-120.

Kaynakç

Ayvazoğlu, B. (1986). *İstiklâl Marşı Tarihi ve Manası*. İstanbul: Tercüman Gazetesi Yayınları.

Çetin, N. (2017). *Gerçek Hikâyelerle İstiklâl Marşımız*. Akçağ

Yayınları. Düzdağ, M. (1997). *Mehmet Akif Ersoy*. Ankara: Kültür Bakanlığı.

Hikmet, N. (2008). *Bütün Şiirleri*. İstanbul: Yapıkredi

Yayınları. Kemal, N. (1972). *Vatan Yahut Silistre*. İstanbul:

Remzi Kitabevi.

Köşker, M. (2014). Ulusal Marşların Söz ve Müzik Açısından İncelenmesi (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sarıhan, Z. (2000). *Vatan Türküsü*. Ankara.

Yücebaş, H. (1958). *Bütün Cepheleriyle Mehmet Âkif*. İstanbul: Dizerkonca Matbaası.

İnternet Adresleri

Ayvazoğlu, B. (2019, 6 15). Marseyyez ve Biz. Marseyyez ve Biz. Karar.

<https://www.karar.com/yazarlar/besir-ayvazoglu/marseyyez-ve-biz-10467>

(Son Erişim:13.11.2024)

(2016, 12 27). Gzt. adresinden alındı <https://www.gzt.com/derin-tarih/itryi-uzaklarda-aramayin-2587209>

(Son Erişim:13.11.2024)

(2021, 1 24). İkiZkare. adresinden alındı https://ikizkare.com/makale/okunan-ilk-milli-marsimiz-meger-bir-turkuymus/1412#google_vignette (Son Erişim:13.11.2024)

Kaynakç

- Dr. Ahmet YILMAZ-Dr. Ali TORAMAN (2020), "Türk Kültüründe At Kuyruğu Bağlama ve Kesme Geleneği Üzerine Bazı Tetkikler", *History Studies* 12/3, s.745-763
- Ali ÇAVUŞOĞLU (2007), "At Kültürü, Düşünce ve Duygu Dünyamızdaki Yansıması", *İSTEM*, Yıl:5, Sayı:9, s. 93-112
- ARSLAN, Ashi Sağıroğlu, *Kayseri Zamantı Irmağı Çevresinde Bezemeli Mezar taşları*, Kayseri, 2005.
- BAZİN, Lois, "Survivances Pre-İslamiques Dans L'epigraphie Funeraire des Turcs Musulmans", *İslam Dünyasında Mezarlıklar ve Defin Gelenekleri*, C. I, Ankara, 1996, 109-115.
- Behmen ALİYEV (), "Azerbaycan'ın Qazax-Ağstafa Bölgesindeki Mezar Taşları Üstündeki BİLİCİ, Kadir, "Anadolu Taş Tezyinatında Hayvan Üslubu", EÜ. Edebiyat Fak.
- Arkeoloji-Sanat Tarihi Dergisi*, II, İzmir, 1983, s. 19-27. At Motifleri"
- Bülent YILMAZ, 2017 ; "Pazırkıktan Günümüze Türk Halısı", *Oğuz Türkmen Araştırmaları Dergisi*, Aralık 2017, s,98-106
- Fahreddin KIRZIOĞLU(1993), "Azerbaycan ve Anadolu'da Türkistan'dan Gelen Eski Milli Gelenek: Kabir taşı Olarak Kullanılan Koyun ve At Heykelleri" X. Vakıf Haftası Kitabı, Ankara, s. 133-160
- Faruk SÜMER (1995), "Eski Türk Atçılığı Hakkında Notlar", *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, Sayı: 107, Kasım, Ankara.
- Hacer GÖL (2016); "Geçmişten Günümüze Azerbaycan", *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 5 , Sayı 1, Haziran 2016, s. 153-170
- Halil Can AKGÜN (2020), "Türk Kültür Tarihi Çerçevesinde Avrasya Bölgesi Kaya Resimleri", *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*,
- Hüseyin ESEN (2007); "ÖLÜM", *TDV İslam Ansiklopedisi*, cilt 34, s.37-38, İstanbul
- İbrahim ONAY (2013), "Türk Kültür Tarihi Bakımından Oğuz Kağan Destanı ve Önemi" , *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, c. 171, s. 29-44
- Levent ÖZTÜRK (2004), "Hz. Peygamber Döneminde Cenazeler ve Kabirler: Baki'a Uçan Vücut-i Cavidaniler", *İstem*, Yıl:2, Sayı:4, s. 129 – 144
- M. S. Neymat, *Korpus Epigraficeskih Pamyatnikov Azerbaydcana*, I, Baku, 1991, 37
- Mustafa Cumhur İZGİ (2012), "Şamanizm ve Şamanlara Genel Bakış", *Lokman Hekim Journal*, 2012/2(1), s.31-38
- Okan YEŞİLOT (2008), "Türkmençay Antlaşması ve Sonuçları", *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Sayı 36, s,187-200, Erzurum

- 5 Onur KÖSE (2022), "TUNCELİ'NİN TAŞTAKİ TARİHİ: KOÇ-KOYUN-AT BIÇIMLI MEZAR TAŞI VE BALBAL GELENEĞİ", Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi/The Journal of International Social Research Cilt: 15 Sayı: 84 Ocak ayı 2022 & Volume: 15 Issue: 84
- Ozan Arslan AYTAN (2021), "Hareketli Avcı-Toplayıcı Grupların Yaşam Biçimiyle Yerleşik Çiftçi Toplulukların Yaşam Biçimi Arasındaki İnsan-Mekân İlişkisinin Mukayesesi", Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18(2), 979-1012.
- Sema DURAL (2013), "Anadolu'da Peygamber Kabir ve Makamlarına Yönelik Halk İnançları", İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- Şenay Sayın ALSAN (2022), "Türk Kültüründe Ölüm Olgusu ve Ölüm Sonrası Ritüelleri", Motif Akademi Halkbilimi Dergisi, Cilt: 15, Sayı: 37, s.179-196
- Tuncer GÜLENSOY (2015), "Eski Türklerde Ölüm, Mezar ve Yas Geleneği" Aile Yazıları-8, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Yayını, s.183-200, Ankara
- Umut ÜREN (2015), "Türklerde At Kurbanı ve Dede Korkut'taki İzleri", Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, 15/2 Kış, s. 65-74
- Ülkü Kara DÜZGÜN (2012), "Türk Destanlarında Merkezi Kahraman Tipinin Tipolojisi", CIU Folklor/Edebiyat, Cilt 18, S.69, s. 9-46
- Yüksel SAYAN (2011), "Azerbaycan'da Eski Türkçe Metinli Mezar Taşları", Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 6/1 Winter, s.1745-1764

Türklük Bilimine Genç Bakışlar adlı çalışmanın üçüncü cildi ile karşınızdayız. Bu çalışmanın da temelini, ilk iki ciltte olduğu gibi, lisansüstü derslerde öğrencilerin yaptıkları araştırmalar teşkil etmektedir ve yine ilk iki ciltte olduğu gibi bu ciltte de ilmi teşebbüsün nihai hedeflerinden biri olan yayın aşamasına ulaşma şiarı esas alınarak Erciyes Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Yüksek Lisans Programının dil şubesinde, Türk Dili ve Edebiyatı Doktora Programında, Avrasya Araştırmaları Yüksek Lisans Programında ve Asya Çalışmaları Doktora Programında eğitim gören öğrencilerin yaptıkları çalışmalar tekâmül ettirilerek çalışmanın temeli oluşturulmuştur. Bu metinler, yine birtakım diğer üniversitelerin lisansüstü programlarında eğitim gören bazı öğrencilerin çalışmaları ile takviye edilmiştir.

Türkiyede gündem başta olmak üzere, bazı şeyler çok hızlı değişirken maalesef akademi ve bilhassa akademinin sosyal bilimler kısmının bazı kesimleri, olması gerekenin aksine oldukça statiktir. Bu sebeple bazı hocalarımız hem kendi öğrencilerinin hem de umumi olarak bütün öğrencilerin yayın hayatına mümkün olduğunca geç başlamaları gerektiği eğilimini hâlâ taşımaktadırlar. Dolayısıyla birçoklarının aklına ilk gelebilecek "lisansüstü öğrencilerle neden böyle bir işe girişildiği" sorusu da hâlâ geçerliliğini korumaktadır. Soru gibi ilk iki ciltte bu soruya verilen cevaplar da geçerliliğini aynen korumaktadır. O yüzden ilk iki ciltte bu soruya verilen cevapların iktibas edilerek buraya aynen aktarılmasında bir beis görmüyorum: "Bu sorunun birkaç cevabı vardır. Her şeyden önce, genç akademisyenlerin meslekî hayatlarının başlarında karşılaştıkları en büyük sorunlardan birinin ilmi metin oluşturma olduğu konusunda bir uzlaşma olduğu fikrindeyim. Nitekim çalışmaların hakemlik sürecinde, hakemlerin böyle bir çalışmanın öğrencilerin akademik gelişmelerine sağlayacağı faydalar konusundaki müspet tenkitleri, bu fikrimi pekiştirmiştir. İkinci olarak yayın aşamasına ulaşmamış bir akademik çalışma, araştırma esnasında tekâmül eden fikir ve bulgular umum akademik camia ile paylaşılmadığı takdirde hem emek hem de fikir israfı olma tehlikesi ile karşı karşıyadır ki bu hem çalışmayı yapanın kendisi için hem de mensubu bulunduğu cemiyet için tahammül edilmemesi gereken bir durumdur. Böyle bir çalışmaya girişilmesinin üçüncü sebebi ise 2015 yılında Budapeşte'de gerçekleştirilen "Role of Religion in Turkic Culture" adlı sempozyum sırasında, günümüz Macar Türkolojisi'nin en önde gelen isimlerinden biri olan Prof. Dr. András RONÁ-TAS ile aramızda cereyan eden bir sohbet esnasında sarf ettiği sözler olmuştur. Hoca, kendisinden Uluslararası Beşerî Bilimler ve Eğitim Dergisi (IJHE) için makale desteği istediğimizde, karşılık olarak "Ben öğrencilerimden her zaman üç şey isterim: yayın, yayın ve yayın" cevabını vermişti. Prof. Dr. Roná-Tas'ın bu cevabı, Türklük bilimi camiasının en köklü geleneklerinden birine sahip olan Macaristan'da, genç akademisyenlerin yetişmesinde yayına verilen ehemmiyetin yerini kavramama sebep oldu. Prof. Dr. Roná-Tas'ın bu yaklaşımının altında yatan amilleri anlamak zor değil. Zira lisansüstü eğitim aldığı yıllardan itibaren akademik metin oluşturma alışkanlığı edinmiş genç akademisyenler için, yukarıda sayılan ilk iki sebep de kendiliğinden ortadan kalkacaktır".

 hiper yayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

KARACİĞER

VETERİNER HEKİMLİĞİ PERSPEKTİFİNDEN

Editörler

Murat Sırrı AKOSMAN • A. Fatih FİDAN

KARACIĞER

VETERİNER HEKİMLİĞİ PERSPEKTİFİNDEN

Editörler

Murat Sırrı AKOSMAN, A. Fatih FİDAN

 hiperyayın

Hiperyayın 1120
Araştırma-İnceleme

Editörler
Murat Sırrı AKOSMAN, A. Fatih FİDAN

Genel Yayın Yönetmeni
Hatice BAHTİYAR

Mizanpaj
Meral GÖK

Kapak Tasarım
C. Kenan TEMİZEL

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-6078-54-3
e-ISBN: 978-625-6078-55-0

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Murat Sırrı Akosman, A. Fatih Fidan'a aittir. Yayıncının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar)a aittir. Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

Veteriner hekimlik perspektifinde karaciğer / editörler Murat Sırrı Akosman, A. Fatih Fidan.—1. Baskı .
-- İstanbul : Hiperyayın, 2024.

240 sayfa: şekil, tablo; 21 cm. – (Hiperyayın; 1120)
ISBN: 978-625-6078-54-3
e-ISBN: 978-625-6078-55-0

Kaynakça bölüm sonlarındadır.

1.Veterinerlik. 2. Veterinerlik anatomisi. 3. Hayvan karaciğeri. I. Akosman, Murat Sırrı. II. Fidan, A. Fatih.
III. Dizi.

SF761/V48 2024

636.08/VET 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık **Sertifika No:** 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ
Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti
Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş Merkezi
No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören / İstanbul
Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58
www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	9
BÖLÜM 1: KARACİĞER ANATOMİSİ.....	11
□ <i>Murat</i> □ <i>Sırrı</i> □ <i>AKOSMAN</i>	
BÖLÜM 2: KARACİĞERİN BİYOKİMYASAL İŞLEVLERİ.....	29
<i>Zeyneb</i> □ <i>KARAKUŞ</i>	
BÖLÜM 3: KARACİĞER FİZYOLOJİK İŞLEVLERİ..	48
<i>Recep</i> □ <i>ASLAN</i>	
BÖLÜM 4: KARACİĞER VE BİLİER SİSTEM PATOLOJİSİ.....	89
□ <i>Hasan</i> □ <i>Hüseyin</i> □ <i>DEMİREL</i>	
BÖLÜM 5: KARACİĞER FONKSİYON TESTLERİ .	120
□ <i>A. Fatih</i> □ <i>FİDAN</i> , □ <i>Selinay</i> □ <i>BORAZAN</i>	
BÖLÜM 6: KARACİĞER, REDOKS DURUMU, OKSİDATİF STRES	153
□ <i>Zeyneb</i> □ <i>KARAKUŞ</i>	
BÖLÜM 7: KARACİĞER ve ANTİOKSİDANLAR	175
□ <i>Recep</i> □ <i>ASLAN</i> , □ <i>A. Fatih</i> □ <i>FİDAN</i> , □ <i>Selinay</i> □ <i>BORAZAN</i>	
BÖLÜM 8: KARACİĞER İLAÇ METABOLİZMASI, NANO İLAÇLAR	212
□ <i>Recep</i> □ <i>ASLAN</i>	

BÖLÜM 1: KARACİĞER ANATOMİSİ

Murat Sırrı AKOSMAN

KAYNAKLAR

- Akosman, M. S., Fidan, A. F., & Türkmenoğlu, İ. (2023). Kanatlı anatomisi ve biyokimyası. Hiperyayın.
- Aktan, T. M., Canbilen, A., & Keklikoğlu, N. (2003). Kupffer cells. *Cerrahpaşa Journal of Medicine*, 34(2), 110-113.
- Aytekin, Y., & Solakoğlu, S. (2006). Temel histoloji. Nobel Tıp Kitabevi.
- Chandrashekhar, R. G. (2015). Stellate cells in hepatic immunological tolerance. In C. R. Gandhi & M. Pinzani (Eds.), *Stellate cells in health and disease* (pp. 227-250). Academic Press.
- Çakır, A., Bakıcı, C., & Batur, B. (2024). Evcil kanatlı hayvanların anatomisi. (1. baskı). Ankara Nobel Tıp Kitabevleri.
- Çakır, A. (2024). Veteriner topografik anatomi. (1. baskı). Ankara Nobel Tıp Kitabevleri.
- Dursun, N. (1996). Veteriner anatomi I. (3. baskı). Medisan.
- Dursun, N. (1996). Veteriner anatomi II. (3. baskı). Medisan.
- Dyce, K. M., Sack, W. O., & Wensing, C. J. G. (2018). Veteriner anatomi konu anlatımı ve atlas. Güneş Tıp Kitabevi.
- König, E. H., & Liebich, H. G. (2022). Veteriner anatomi: Evcil hayvanlarda veteriner anatomi (konu anlatım ve renkli atlas). Medipres.
- International Committee on Veterinary Gross Anatomical Nomenclature. (2017). *Nomina histologica veterinaria*.
- International Committee on Veterinary Gross Anatomical Nomenclature. (2017). *Nomina anatomica veterinaria*.
- McCuskey, R. (2012). Anatomy of the liver. In T. D. Boyer, M. P. Manns, & A. J. Sanyal (Eds.), *Zakim and Boyer's hepatology* (6th ed., pp. 3-19). W.B. Saunders.
- Abdel-Misih, S. R. Z., & Bloomston, M. (2010). Liver anatomy. *Surgical Clinics of North America*, 90(4), 643-653. <https://doi.org/10.1016/j.suc.2010.04.017>
- Sibulesky, L. (2012). Normal liver anatomy. *Clinical Liver Disease*, 2(S1), S1-S3.
- Yamamoto, K. (1998). Ultrastructural study on the venous sphincter in the sublobular vein of the canine liver. *Microvascular Research*, 55(3), 215-222. <https://doi.org/10.1006/mvre.1998.2074>
- Yurdakul, U., Uçankuş, N. L., Ömeroğlu, S., & Hatipoğlu, M. T. (2005). Değişik yaş gruplarındaki sıçan karaciğer dokusunda bağ dokusu liflerinin dağılımı. *Düzce Tıp Fakültesi Dergisi*, 3(1), 15-20.

BÖLÜM 2: KARACİĞERİN BİYOKİMYASAL İŞLEVLERİ

Zeyneb KARAKUŞ

KAYNAKLAR

- Aslan, R., Şekeroğlu, M. R., Ercan, M., Tarakcıoğlu, M., Çiftçi, İ. H. (1996). Blood-Serum Component Changes in Sedentary University Students: Relationship To Acute And Long Term Physical Activity. *Eastern Journal Medicine*, 1(1), 20-22.
- Dilek, O.N. (2003). Karaciğer. Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayınları.
- Dündar, Y., Aslan, R. (1998). Hekimlik Temel Eğitiminde Biyokimya Fizyoloji Laboratuvarı. Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayınları.
- Dündar, Y. (2001). Veteriner klinik biyokimya: İdrar analizleri. Afyon Kocatepe Üniv. Yayınları.

- Dünder, Y., Aslan, R. (2005). Yaşamı Kuşatan Ağır Metal Kurşunun Etkileri. *Kocatepe Tıp Dergisi*, 6, 1-5.
- Ghanem, C., Perez, M. J., Manautou, J. E., Mottino, A. D. (2016). Acetaminophen from liver to brain: new insights into drug pharmacological action and toxicity. *Pharmacological Research*, 109, 119-131
- Harvey, R. A., Ferrier, D. R. (2011). *Biochemistry*. Lippincott Williams & Wilkins.
- Kalaycıoğlu, L., Serpek, B., Nizamhoğlu, M., Başpınar, N., Tiftik, A. M. (2006). Biyokimya. Nobel Akademik.
- Karafakıoğlu, Y., Aslan, R. (2010). Taurine Prevents Nonylphenol-induced Oxidative Stress in Rats. *JAVA*, 9(1), 37-43.
- Katzung, B. G. (2012). *Basic and clinical pharmacology*. Mc Graw Hill.
- Kayaalp, O. (1996). *Tıbbi farmakoloji*. Hacettepe-Taş.
- Klover, P. J., Mooney, R. A. (2004). Hepatocytes: critical for glucose homeostasis. *The International Journal of Biochemistry & Cell Biology*, 36, 753-758.
- Hilal-Dandan, R., Brunton, L. (1996). *Goodman and Gilman's the pharmacological basis of therapeutics*, McGraw-Hill.

BÖLÜM 3: KARACİĞER FİZYOLOJİK İŞLEVLERİ

Recep ASLAN

KAYNAKLAR

- Aslan, R. (1999). Homeostatik Mekanizmanın Korunması ve Sağaltımda Antioksidanlar. *İlaç ve Tedavi Dergisi*, 12(8), 475-480.
- Aslan, R., Şekeroğlu, M. R., Gültekin, F., Bayıroğlu, F. (1997). Blood Lipo-peroxidation And Antioxidant Enzymes in Healthy Individuals Relation To Age, Sex, Habits, Life Style And Environment. *J Environmental Sci. And Health A*, 32(8), 2101-2109.
- Cederbaum, A. I., Lu, Y., Wu, D. (2009). Role of oxidative stress in alcohol-induced liver injury. *Arch Toxicol*, 83, 519-548.
- Chen, Z., Tian, R., She, Z., Cai, J., Li, H. (2020). Role of oxidative stress in the pathogenesis of nonalcoholic fatty liver disease. *Free Radical Biology and Medicine*, 152, 116-141.
- Dünder, Y., Aslan, R. (1992). Hücre Moleküler Statüsünün Anlaşılması ve Fizyolojik Önem Açısından Radikaller-Antioksidanlar. *İnsizyon Cerrahi Tıp Bilimleri Dergisi*, 2, 134-142.
- Halina, C. L., Agata, M. (2014). Oxidative stress as a crucial factor in liver diseases. *World J Gastroenterol*, 20 (25), 8082-8091.
- Almazroo, O. A., Miah, M. K., Venkataramanan, R. (2017). Drug Metabolism in the Liver. *Clin Liver Dis*, 21(1), 1-20.
- Hoekstra, L. T., de Graaf, W., Nibourg, G. A., Heger, M., Bennink, R. J., Stieger, B., van Gulik, T. M. (2013). Physiological and biochemical basis of clinical liver function tests: a review. *Ann Surg*, 1, 27-36.
- Isakov, V., Chulanov, V., Abdurakhmanov, D., et al. (2019). Sofosbuvir/velpatasvir for the treatment of HCV: excellent results from a phase-3, open-label study in Russia and Sweden. *Infect Dis*, 2, 131-139.
- Peng, Y., Qi, X., Guo, X. (2016). Child-Pugh Versus MELD Score for the Assessment of Prognosis in Liver Cirrhosis: A Systematic Review and Meta-Analysis of Observational Studies. *Medicine*, 8, e2877.
- Ramachandran, S., Groves, J. A., Xia, G. L., Saá, P., Notari, E. P., Drobeniuc, J., Poe, A., Khudyakov, N., Schillie, S. F., Murphy, T. V., Kamili, S., Teo, C. G., Dodd, R. Y., Khudyakov, Y. E., Stramer, S. L. (2019). Recent and occult hepatitis B virus infections among blood donors in the United States. *Transfusion*, 2, 601-611.
- Si-Tayeb, K., Lemaigre, F. P., Duncan, S. A. (2010). Organogenesis and development of the liver. *Dev Cell*, 2, 175-89.
- Su, W., Mao, Z., Liu, Y., Zhang, X., Zhang, W., Gustafsson, J. A., Guan, Y. (2019). Role of HSD17B13 in the liver physiology and pathophysiology. *Mol Cell Endocrinol*, 489, 119-125.
- Thuener, J. (2017). Hepatitis A and B Infections. *Prim Care*, 4, 621-629.
- Tsuneyama, K., Baba, H., Morimoto, Y., Tsunematsu, T., Ogawa, H. (2017). Primary Biliary Cholangitis: Its Pathological Characteristics and Immunopathological Mechanisms. *J Med Invest*, 1-2, 7-13.

BÖLÜM 4: KARACİĞER VE BİLİER SİSTEM PATOLOJİSİ

Hasan Hüseyin DEMİREL

KAYNAKLAR

- Alibaşoğlu, M., Yeşildere, T. (1989). Veteriner Sistemik Patoloji. Cilt I, II, Kardeşler Basımevi.
- Blood, D. C., Radostis, O. M., Henderson, J. A. (1983). Veterinary medicine, Bailliere Tindall.
- Ertürk, E. (1986). Özel patoloji I. Evcil hayvanlarda sindirim ve solunum sistemi hastalıkları. Demircan Yayınevi.
- Gardiner, C. H., Fayer, R., Dubey, J. P. (1988). An Atlass of protozoon parasites in animal tissues. U.S. Dep. Of Agriculture, Agriculture Handbook.
- Hazıroğlu, R., Milli, Ü. H. (2001). Veteriner patoloji. Özkan Matbaacılık.
- Jones, T. C., Hunt, R. D. (1983). Veterinary pathology, Lea and Feblinger.
- Jubb, K. V. F., Kennedy, P. C., Palmer, N. (1993). Pathology of domestic animals, Acedemc Press.
- Milli, Ü. H., Hazıroğlu, R. (2000). Veteriner patoloji, Özkan Matbaacılık.
- Moulton, J. E. (1990). Tumors in domestic animals, University of California Press.
- Pamukçu, M. (1968). Veteriner patoloji: Sindirim sistemi hastalıkları, Ank. Üniv. Basımevi.
- Smith, H. A., Jones, T. C., Hunt, R. D. Veterinary pathology, Lea Febriger.
- Symmers, W. S. C., et al. (1976). Systemic pathology, Chrchill Livingstone.

BÖLÜM 5: KARACİĞER FONKSİYON TESTLERİ

A. Fatih FİDAN, Selinay BORAZAN

KAYNAKLAR

- Akarca, U. S. (2007). Karaciğer fonksiyon testi yüksekliğine tanısai yaklaşım. 9. İç Hastalıkları Kongresi, Antalya, Türkiye.
- Allison, R. W. (2012). Laboratory evaluation of the liver. In M. A. Thrall, G. Weiser, R. W. Allison, & T. W. Campbell (Eds.), *Veterinary hematology and clinical chemistry* (pp. 421-424). John Wiley & Sons.
- Al-Shammari, K. F., & Alzubaidi, N. A. (2022). Biochemical and fecal evaluation of digestive and absorptive function in dogs fed on different feed manner. *Annals of the Romanian Society for Cell Biology*, 26(1), 4055-4068.
- Aulbach, A. D., & Amuzie, C. J. (2017). Biomarkers in nonclinical drug development. In *A comprehensive guide to toxicology in nonclinical drug development* (pp. 447-471). Academic Press.
- Bexfield, N., & Watson, P. (2006). Diagnosis of canine liver disease. *In Practice*, 28(8), 444-453.
- Boyd, J. W. (1983). The mechanisms relating to increases in plasma enzymes and isoenzymes in diseases of animals. *Veterinary Clinical Pathology*, 12, 9-24.
- Center, S. A. (1996). Diagnostic procedures for evaluation of hepatic disease. In W. Grant Guilford, S. A. Center, & D. R. Strombeck (Eds.), *Strombeck's small animal gastroenterology* (3rd ed., pp. 136-143). Philadelphia, PA: WB Saunders Co.
- Center, S. A. (2007). Interpretation of liver enzymes. *Veterinary Clinics of Small Animal Practice*, 37, 297-333.
- Comazzi, S., Pieralisi, C., & Bertazzolo, W. (2004). Haematological and biochemical abnormalities in canine blood: Frequency and associations in 1022 samples. *Journal of Small Animal Practice*, 45(7), 343-349.

- Eren, M., Arıkan, Ç., & Usta, M. (2020). Gastroenterolojide ve hepatolojide kullanılan tanı testleri. *Pedgastro.org*. Erişim tarihi: 20.09.2024.
- Güven, N., Kaya, Ö., & Soydan, E. (2019). The enzymes that affect the reproduction in certain farm animals. *Black Sea Journal of Agriculture*, 2(4), 224-229.
- İnternet Kaynağı 1: Liver function testing. (n.d.). Erişim tarihi: 20.09.2024, <https://open.lib.umn.edu/vetphysioapplied/>
- İnternet Kaynağı 2: Liver function. (n.d.). Erişim tarihi: 20.09.2024, <https://eclinpath.com/chemistry/liver/liver-function-tests/>
- İnternet Kaynağı 3: Gribbles Veterinary Handbook. (2023, February). Erişim tarihi: 16.10.2024, <https://www.gribblesvets.co.nz/wp-content/uploads/2023/02/Veterinary-Handbook-A4.pdf>
- İnternet Kaynağı 4: Fialová, L., & Vejražka, M. (2021). Biochemical examination of liver function. Erişim tarihi: 20.09.2024, <https://ulbld.lf1.cuni.cz/file/4770/examination-of-liver2021.pdf>
- İnternet Kaynağı 5: Liver function tests. (n.d.). Erişim tarihi: 20.09.2024, <https://nios.ac.in/media/documents/dmlt/Biochemistry/Lesson-17.pdf>
- Jones, A. L., & Schmucker, D. L. (1977). Current concepts of liver structure as related to function. *Gastroenterology*, 73, 833-851.
- Kaneko, J. J., Harvey, J. W., & Bruss, M. L. (Eds.). (2008). *Clinical biochemistry of domestic animals*. Academic Press.
- Kantar, F. U. (2017). Karaciğer fonksiyon testi yüksekliğine yaklaşım. *Klinik Tıp Bilimleri*, 5(2), 30-38.
- Karaca, M., Martin-Levilain, J., Grimaldi, M., Li, L., Dizin, E., Emre, Y., & Maechler, P. (2018). Liver glutamate dehydrogenase controls whole-body energy partitioning through amino acid-derived gluconeogenesis and ammonia homeostasis. *Diabetes*, 67(10), 1949-1961.
- Kozat, S., & Sepehrizadeh, E. (2017). Methods of diagnosing liver diseases in dogs and cats. *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi*, 10(2), 36-46.
- Kumar, J. B., Goud, B. M., & Kumar, A. (2021). Liver function tests: Biochemical overview for clinical correlation. *Hormones*, 25, 26.
- Kuzu, G. (2013). Güncel hayatta yapılan egzersizsiz karaciğer fonksiyonlarına etkisi. *Erciyes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Ana Bilim Dalı*. Tıpta Uzmanlık Tezi.
- Lala, V., Zubair, M., & Minter, D. (2023). Liver function tests. *StatPearls*. Erişim tarihi: 20.09.2024, <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/29494096/>
- Lowe, D., Sanvictores, T., Zubair, M., & John, S. (2023). Alkaline phosphatase. *StatPearls*. Erişim tarihi: 20.09.2024, <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/29083622/>
- Mehmetoğlu, İ., Gürbilek, M., Çağlayan, O., & Koçyiğit, A. (2002). *Klinik biyokimya laboratuvar el kitabı: Hematoloji ve seroloji ilaveli* (2. baskı). Konya: Konya Tıp Kitapları.
- Negasee, K. A. (2021). Hepatic diseases in canine and feline: A review. *Vet Med Open Journal*, 6(1), 22-31.
- Noyan, T. (2009). Serum gama glutamil transferaz: Son elde edilen bulgular ve çeşitli hastalıkların fizyopatolojisindeki önemi. *Van Tıp Dergisi*, 16(1), 48-55.
- Schomaker, S., Potter, D., Warner, R., Larkindale, J., King, N., Porter, A. C., & Aubrecht, J. (2020). Serum glutamate dehydrogenase activity enables early detection of liver injury in subjects with underlying muscle impairments. *PLoS One*, 15(5), e0229753.
- Sowmya, T. V., & Sowbhagya, L. (2018). Liver function tests: Protocol and significance. *International Journal of Advanced Research*, 6(9), 631-654.
- Toulza, O., Center, S. A., Brooks, M. B., Erb, H. N., Warner, K. L., & Deal, W. (2006). Evaluation of plasma protein C activity for detection of hepatobiliary disease and portosystemic shunting in dogs. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 229(11), 1761-1771.
- Trainor, D., Center, S. A., Randolph, F., et al. (2003). Urine sulfated and nonsulfated bile acids as a diagnostic test for liver disease in cats. *Journal of Veterinary Internal Medicine*, 17, 145-153.
- Wardhani, P., Fuadi, M. R., Indrasari, Y. N., Riadini, D., & Semedi, B. P. (2023). Sorbitol dehydrogenase and other liver enzymes before and after five days remdesivir therapy in COVID-19 patients. *Journal of Medicinal and Chemical Sciences*, 6(10), 2470-2479.
- Wolf, P. L. (1999). Biochemical diagnosis of liver disease. *Indian Journal of Clinical Biochemistry*, 14, 59-90.
- Yap, C. Y., & Aw, T. C. (2010). Liver function tests (LFTs). *Proceedings of Singapore Healthcare*, 19(1), 80-82.

BÖLÜM 6: KARACİĞER, REDOKS DURUMU, OKSİDATİF STRES

Zeyneb KARAKUŞ

KAYNAKLAR

- Abd Ellah, M. R. (2011). The role of liver biopsy in detection of hepatic oxidative stress. *Vet Med Int*, 613602.
- Aslan, R. (1999). Homeostatik Mekanizmanın Korunması ve Sağaltımında Antioksidanlar. *İlaç ve Tedavi Dergisi*, 12(8), 475-480.
- Aslan, R., Şekeroğlu, M. R., Bayıroğlu, F. (1995). Serbest Radikal Türlerinin Membran Lipid Peroksidasyonuna Etkileri ve Hücrel Antioksidan Savunma. *YYÜ Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(2), 137-142.
- Aslan, R., Şekeroğlu, M. R., Gültekin, F., Bayıroğlu, F. (1997). Blood Lipoperoxidation And Antioxidant Enzymes in Healthy Individuals Relation To Age, Sex, Habits, Life Style And Environment. *J Environmental Sci. And Health A*, 32(8), 2101-2109.
- Aslan, R. (2017). Egzersiz fiziyojisi (Spor atları, Bölüm 3), Nobel Akademik.
- Aslan, R. (2017). Atlarda antrenman (Spor atları, Bölüm 5), Nobel Akademik.
- Cederbaum, A. I., Lu, Y., Wu, D. (2009). Role of oxidative stress in alcohol-induced liver injury. *Arch Toxicol*, 83, 519-548.
- Chen, Z., Tian, R., She, Z., Cai, J., Li, H. (2020). Role of oxidative stress in the pathogenesis of nonalcoholic fatty liver disease. *Free Radical Biology and Medicine*, 152, 116-141.
- Dündar, Y., Aslan, R. (1999). Hücre Moleküler Statüsünün Anlaşılması ve Fiziyojik Önem Açısından Radikaller-Antioksidanlar. *İnsizyon, Cerrahi Tıp Bilimleri Dergisi*, 2(2), 134-142.
- Halina, C. L., Agata, M. (2014). Oxidative stress as a crucial factor in liver diseases. *World J Gastroenterol*, 20(25), 8082-8091.
- Hudlicky, M. (1990). Oxidations in organic chemistry, American Chemical Society.
- Hudlicky, M. (1996). Reductions in organic chemistry. 2nd ed. American Chemical Society.
- Li S, Tan H, Wang N, Zhang Z, Lao L, Wong C, Feng Y. (2015). The Role of Oxidative Stress and Antioxidants in Liver Diseases. *Int J Mol Sci*, 16(11), 26087-26124.
- Muriel, P. (2009). Role of free radicals in liver diseases. *Hepato Int*, 3, 526-536.
- Sies, H. (2015). Oxidative stress: a concept in redox biology and medicine. *Redox Biology*, 4, 180-183.
- Spahis, S., Delvin, E., Borys, J. M., Levy, E. (2017). Oxidative stress as a critical factor in nonalcoholic fatty liver disease pathogenesis. *Antioxidants & Redox Signaling*, 26(10), 519-541.
- Sumida, Y., Niki, E., Naito, Y., Yoshikawa, T. (2013). Involvement of free radicals and oxidative stress in NAFLD/NASH. *Free Radic Res*, 47, 869-880.
- Wei, Y., Clark, S. E., Morris, E. M., Thyfault, J.P., Uptergrove, G. M., Whaley-Connell, A. T., Ferrario, C. M., Sowers, J. R., Ibdah, J. A. (2008). Angiotensin II-induced non-alcoholic fatty liver disease is mediated by oxidative stress in transgenic TG(mRen2)27(Ren2) rats. *J Hepatol*, 49, 417-428.
- Younossi, Z. M., Koenig, A. B., Abdelatif, D., Fazel, Y., Henry, L., Wymer, M. (2016). Global epidemiology of nonalcoholic fatty liver disease-meta-analytic assessment of prevalence, incidence, and outcomes. *Hepatology*, 64(1), 73-84.
- Zhang, L., Wang, X., Cueto, R., et al. (2019). Biochemical basis and metabolic interplay of redox regulation. *Redox Biology*, 26, 101284.
- Zhu, R., Wang, Y., Zhang, L., Guo, Q. (2012). Oxidative stress and liver disease. *Hepato Res*, 42, 741-749.

BÖLÜM 7: KARACİĞER ve ANTIOKSİDANLAR

Recep ASLAN, A. Fatih FİDAN, Selinay BORAZAN

KAYNAKLAR

- Ak, T., Gülçin, I. (2008). Antioxidant and radical scavenging properties of curcumin. *Chem Biol Interact*, 174, 27-37.
- Arcaro, C. A., Gutierrez, V. O., Assis, R. P., Moreira, T. F., Costa, P. I., Baviera, A. M., Brunetti, I. L. (2014). Piperine, a natural bioenhancer, nullifies the antidiabetic and antioxidant activities of curcumin in streptozotocin-diabetic rats. *PLoS One*, 9, e113993.
- Aslan, R. (1999). Homeostatik mekanizmanın korunması ve sağaltımda antioksidanlar. *İlaç ve Tedavi Dergisi*, 12(8), 475-48
- Bae, S. C., Kim, S. J., Sung, M. K. (2003). Inadequate antioxidant nutrient intake and altered plasma antioxidant status of rheumatoid arthritis patients. *J Am Coll Nutr*, 22(4), 311-5.
- Cottart, C. H., Nivet-Antoine, V., Laguillier-Morizot, C., Beaudoux, J. L. (2010). Resveratrol bioavailability and toxicity in humans. *Mol Nutr Food Res*, 54, 7-16.
- Daglia, M., Papetti, A., Gregotti, C., Bertè, F., Gazzani, G. (2000). In vitro antioxidant and ex vivo protective activities of green and roasted coffee. *J Agric Food Chem*, 48, 1449-1454.
- Erlund, I. (2004). Review of the flavonoids quercetin, hesperetin, and naringenin. Dietary sources, bioactivities, bioavailability, and epidemiology. *Nutr Res*, 24, 851-874.
- Casas-Grajales, S., Muriel, P. (2015). Antioxidants in liver health. *World J Gastrointest Pharmacol Ther*, 6(3), 59-72.
- Gülçin, I. (2010). Antioxidant properties of resveratrol: A structure-activity insight. *Innov Food Sci Emerg Technol*, 11, 210-218.
- Karakuş, Z. (2021). Ratlarda Asetaminofen Toksikasyonunda Sanggenon C'nin Antioksidan ve Antiinflamatuvar Etkilerinin Araştırılması. Doktora Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- McCusker, R. R., Goldberger, B. A., Cone, E. J. (2003). Caffeine content of specialty coffees. *J Anal Toxicol*, 27, 520-522.
- Muriel, P. (2007). Some experimental models of liver damage. Hepatotoxicity: From genomics to in vitro and in vivo models. Wiley.
- Muriel, P. (1997). Peroxidation of lipids and liver damage: Oxidants, antioxidants and free radicals. Taylor & Francis.
- Muriel, P., Arauz, J. (2010). Coffee and liver diseases. *Fitoterapia*, 81, 297-305.
- Muriel, P., Rivera-Espinoza, Y. (2008). Beneficial drugs for liver diseases. *J Appl Toxicol*, 28, 93-103.
- Muth, C. M., Glenz, Y., Klaus, M. (2004). Influence of an orally effective SOD on hyperbaric oxygen-related cell damage. *Free Radic Res*, 38(9), 927-32.
- Reddy, A. C., Lokesh, B. R. (1994). Alterations in lipid peroxides in rat liver by dietary n-3 fatty acids: modulation of antioxidant enzymes by curcumin, eugenol, and vitamin E. *J Nutr Biochem*, 5, 181-188.
- Sael, C., Pablo, M. (2015). Antioxidants in liver health. *World J Gastrointest Pharmacol Ther*, 6(3), 59-72.
- Shin, J. W., Wang, J. H., Kang, J. K., Son, C. G. (2010). Experimental evidence for the protective effects of coffee against liver fibrosis in SD rats. *J Sci Food Agric*, 90, 450-455.
- Spiller, M. A. (1998). The chemical components of coffee. In Caffeine. CRC Press.
- Sturgess, C. P. (2014). Measurement of the S-adenosyl methionine (SAME) content in a range of commercial veterinary SAME supplements. *J Small Anim Pract*, 55, 447-450.
- Yang, C. P., Liu, M. H., Zou, W., Guan, X. L., Lai, L., Su, W. W. (2012). Toxicokinetics of naringin and its metabolite naringenin after 180-day repeated oral administration in beagle dogs assayed by a rapid resolution liquid chromatography/tandem mass spectrometric method. *J Asian Nat Prod Res*, 14, 68-75.

BÖLÜM 8: KARACİĞER İLAÇ METABOLİZMASI, NANO İLAÇLAR

KAYNAKLAR

- Biyomedya. <https://www.biomedya.com/hedefli-terapilerde-nanotasiyici-sistemler>. 2024
- Cameron S.J., Sheng J., Hosseinian F., Willmore W.G. Nanoparticle Effects on Stress Response Pathways and Nanoparticle-Protein Interactions. *Int J Mol Sci*. 2022; 23(14): 7962-71.
- Caio C.Q., et all. Real-time liver uptake and biodistribution of magnetic nanoparticles determined by AC biosusceptometry. *Nanomedicine: Nanotechnology, Biology and Medicine*. 2017; 13(4): 1519-29.
- Chen Z., Zhou D., Han S., Zhou S., Jia G. Hepatotoxicity and the role of the gut-liver axis in rats after oral administration of titanium dioxide nanoparticles. *Part Fibre Toxicol*. 2019; 16(1): 48-53.
- Dündar Y., Aslan R. Hücre Moleküler Statüsünün Anlaşılması ve Fizyolojik Önem Açısından Radikaller-Antioksidanlar. *İnsizyon*, 1999; 2(2): 134-142.
- Evcimen M., Aslan R. Physiological Effects of Commonly Used Medicinal and Aromatic Plant's Antioxidant Phytochemicals. *Kocatepe Vet J*. 2015; 8(2): 59-72.
- Han H., Xing J., Chen W., Jia J., Li Q. Fluorinated polyamidoamine dendrimer-mediated miR-23b delivery for the treatment of experimental rheumatoid arthritis in rats. *Nat Commun*. 2023; 14(1): 944-51.
- Karafakıoğlu Y. S., Aslan, R. Taurine prevents nonylphenol-induced oxidative stress in rats. *Journal of Animal and Veterinary Advances* 2010; 9(1): 37-43.
- Kesim M., Şahan C., Güner E. Hapatik İlaç Metabolizması. *OMÜ Tıp Dergisi*. 2001; 18(2): 154-160.
- Kim J.W. Drug-Induced Liver Disease and Drug Use Considerations in Liver Disease. *Journal of Pharmacy Practice*, 2009; 22(3): 278-289.
- Liu M., Huang Q., Zhu Y., Chen L., Li Y., Gong Z., Ai K. Harnessing reactive oxygen/nitrogen species and inflammation: Nanodrugs for liver injury. *Mater Today Bio*. 2022; 13: 100215. doi: 10.1016/j.mtbio.
- Özdemir Z., Karakurt A. Drug Metabolism and Its Importance in Pharmaceutical Chemistry. *İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* 2016; 5 (2): 35-46.
- Park J.K, et al., Cellular distribution of injected PLGA-nanoparticles in the liver. *Nanomedicine: NBM* 2016; 12: 1365-1374. <http://dx.doi.org/10.1016/j.nano>.
- Pugh A.J., Barve A.J., Falkner K., Patel M., McClain C.J. Drug-induced hepatotoxicity or drug-induced liver injury. *Clin Liver Dis*. 2009; 13(2): 277-94.
- Raphaël C., Arnaud B., Hélène M. Influence of nanoparticles on liver tissue and hepatic functions: A review. *Toxicology*. 2020; 430: 1523-44.
- Raphaël C., Arnaud B., Hélène M. Influence of nanoparticles on liver tissue and hepatic functions: *Toxicology*. 2020; 430: 1523-44.
- Senapati S., Mahanta A.K., Kumar S. et al. Controlled drug delivery vehicles for cancer treatment and their performance. *Sig Transduct Target Ther* 2018; 3, 7 <https://doi.org/10.1038/s41392-017-0004-3>
- Shrivastava R., Kushwaha P., Bhutia Y.C., Flora S. Oxidative stress following exposure to silver and gold nanoparticles in mice. *Toxicol Ind Health*. 2016; 32(8):1391-1404.
- Tarhan, Ö.R. Karaciğer Hastalıkları. <https://www.turkcerrahi.com/makaleler/karaciger/> 2024
- Wen L., Li M., Lin X., Li Y., Song H., Chen H. AgNPs Aggravated Hepatic Steatosis, Inflammation, Oxidative Stress, and Epigenetic Changes in Mice With NAFLD Induced by HFD *Front Bioeng Biotechnol*. 2022; 10: 912178. doi: 10.3389/fbioe.2022.912178.
- Wu T., Tang M.J. Review of the effects of manufactured nanoparticles on mammalian target organs. *Appl Toxicol*. 2018; 38(1):25-40.
- Yao Y., Zang Y., Qu J., Tang M., Zhang T. The Toxicity Of Metallic Nanoparticles On Liver: The Subcellular Damages, Mechanisms, And Outcomes. *Int J Nanomedicine*. 2019; 14: 8787-8804.
- Yi-Nan Z., et all (2016) Nanoparticle-liver interactions: Cellular uptake and hepatobiliary elimination. *Journal of Controlled Release*, 240, 332-348.
- Yüksel, N. (2001). Sitokrom P450 Enzim Sistemi ve İlaç Etkileşmeleri. *Klinik Psikiyatri*. Ek 1, 5-16

Veteriner hekimliği, hayvan, insan ve çevre sağlığını koruma, iyileştirme amaçlı olarak detaylı ve sürdürülebilir bir tıbbi bilgi-tecrübe gerektiren hekimlik disiplindir. Veteriner hekimlerin halk ve hayvan sağlığını korumalarında, hastalıkların tanı ve tedavisinde daha etkili yöntemler geliştirmelerinde yakından tanımaları gereken öncelikli üç organdan birisi karaciğerdir. Hepar (karaciğer), insanlarda ve hayvanlarda stratejik bir organ olarak hem hayati fonksiyonların devamında hem de verimlilikte kritik bir rol oynar.

Kitaptaki bölümler kapsamında fizyolojik, biyokimyasal, patolojik ve farmakolojik açılardan karaciğere dair güncel verilerin incelenerek karaciğerin bu verilerle yeniden değerlendirilmesi, öğrencilerin karaciğer ve metabolizması hakkında iyi bir donanıma sahip olmalarına, veteriner hekimlerin ise karşılaşacakları zorlu ve karmaşık pek çok klinik durumu doğru şekilde yönetmelerine yardımcı olabilecektir.

ISBN: 978-625-6078-54-3

9 786256 078543

 hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

YAZINSAL VE SANATSAL OKUMALAR

Editörler

Prof. Dr. Mustafa Cevat ATALAY

Prof. Dr. Ali TİLBE

 hiperyayın

Hiperyayın 1121
Araştırma-İnceleme

Editörler
Prof. Dr. Mustafa Cevat ATALAY, Prof. Dr. Ali TİLBE

e-kitap: 71

Genel Yayın Yönetmeni
Hatice BAHTİYAR

Mizanpaj
Meral GÖK

Kapak Tasarım
Prof. Dr. Mustafa Cevat ATALAY, 2024

e. ISBN: 978-625-6078-56-7

İstanbul, Aralık, 2024

Yayıncı Sertifika No: 16680

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti. ve Prof. Dr. Mustafa Cevat Atalay, Prof. Dr. Ali Tilbe'ye aittir. Yayıncının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayımlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar)a aittir. Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

Yazınsal ve sanatsal okumalar / editörler Prof. Dr. Mustafa Cevat Atalay, Prof. Dr. Ali Tilbe .—1. Baskı . -- İstanbul: Hiperyayın, 2024.)

256 sayfa: şekil, tablo; 21 cm. – (Hiperyayın; 1121, e-Kitap; 71)

e-ISBN: 978-625-6078-56-7

Kaynakça bölüm sonlarındadır.

1.Edebiyat – Felsefe. 2. Edebiyat ve toplum. 3. Edebiyat – Makaleler. 4. Sanat ve edebiyat. I. Atalay, Mustafa Cevat. II. Tilbe, Ali. III. Dizi.

PN45/Y39 2024

801/YAZ 2024

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ
Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti
Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş Merkezi
No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören / İstanbul
Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58
www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

Editörden: Yazın ve Sanat İlişkisi Üzerine Düşünceler.....	9
BÖLÜM 1 MİNYATÜR BİR SAHNE YARATMAK:	
DİORAMA'LARDA RUH HALİ VE MEKAN İLİŞKİSİ	17
<i>Mehmet İlhan GÜL, Burak BOYRAZ</i>	
BÖLÜM 2 FAKİR BAYKURT'UN MACİR OSMAN ADLI	
HİKÂYESİNDE ÖTEKİLİK DURUMU.....	31
<i>Burak ÇAVUŞ</i>	
BÖLÜM 3 SANAT ve TASARIM EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERDE	
BİYOFİLİK TASARIM VE BİYOFİLİ EĞİLİMİ	
KARŞILAŞTIRMASI; POLITECNICO de LEIRIA ESAD. CR ile	
ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ SANAT ve	
TASARIM FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ.....	41
<i>Canan SALMAN, F. Deniz KORKMAZ</i>	
BÖLÜM 4 ROMANTİK BİR YOLCULUK: PIERRE LOTİ VE	
KARADAĞ'IN GÖRÜNÜMLERİ.....	58
<i>Emine GÜZEL</i>	
BÖLÜM 5 ZORUNLU GÖÇÜN İZİNDE: ÇAĞDAŞ SANATTA	
BOT VE TEKNELERİN TEMSİLİ.....	81
<i>Figen GİRGİN</i>	
BÖLÜM 6 SUÇ, GİZEM VE GERİLİMİN KAHRAMANA	
TAKILAN ÖYKÜSÜ: JEAN-CHRİSTOPHE GRANGÉ'NİN	
LEYLEKLERİN UÇUŞU	111
<i>Hanife Nâlân GENÇ, Ali TİLBE</i>	
BÖLÜM 7 YAPAY ZEKÂ İLE DENEYSSEL VE ESTETİK BİR	
GÖRSEL İLLÜSTRASYON: “VAROLUŞUN DERİNLİKLERİNDE	
GERÇEKÜSTÜ BİR YOLCULUK” ÇALIŞMASI VE	
ÇÖZÜMLEMESİ	124
<i>Mustafa Cevat ATALAY</i>	

BÖLÜM 8 SANATIN TOPLUMSAL ÜRETİMİ, ANTROPOSEN'DE SANAT.....	164
<i>N. Müge SELÇUK, Merve BALCI ŞENER</i>	
BÖLÜM 9 BİR EDEBİYAT UYARLAMASI OLARAK DUNE FİLMLERİNİN POSTKOLONYAL PERSPEKTİFTEN DEĞERLENDİRİLMESİ	183
<i>Özcan DEMİR</i>	
BÖLÜM 10 TİPOGRAM & KALİGRAM.....	201
<i>Sevtap KANAT</i>	
BÖLÜM 11 BİR ÇOCUK EDEBİYATI ÖRNEĞİ OLARAK BALİNALAR GELDİĞİNDE BAŞLIKLİ ROMANIN ÇEVRESEL OLANAKLILIK BAKIŞ AÇISIYLA DEĞERLENDİRİLMESİ	213
<i>Sinem KIZILASLAN</i>	
BÖLÜM 12 GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE SANATTA VANİTAS TEMASI ve İZLEYİCİYLE ETKİLEŞİMİ	228
<i>Irmak AVCI, F. Deniz KORKMAZ</i>	

BÖLÜM 1

MİNYATÜR BİR SAHNE YARATMAK: DİORAMA'LARDA RUH HALİ VE MEKAN İLİŞKİSİ

Kaynakça

- Assa, J., & Wolf, L. (2007, September). Diorama Construction From A Single Image. In Computer Graphics Forum (Vol. 26, No. 3, Pp. 599-608). Oxford, UK: Blackwell Publishing Ltd.
- Brooks, KR (2017). Derinlik Algısı Ve Üç Boyutlu Sanatın Tarihi: İlk Stereoskopik Görüntüleri Kim Üretti? Perception, 8 (1), 2041669516680114.
- Cocker, I. (2023). Ölçekteki Tarih: Bir Müze İçinde Yorumlama Aracı Olarak Askeri Dioramalar. Turizm Çalışmaları Enstitüsü'nün (Malta) Çevrimiçi Açık Erişim Deposu.
- Edwards, S. (2018). Duyusal İç Mekan: Olağanüstü Bir Mekan Olarak Müze Dioraması. İçsellik, 1 (2), 173-184.
- Enti, M., Brako-Hiapa, G., Adu-Agyem, J., Osei-Poku, P., & Steiner, R. (2010). Diorama Art- A Potential Medium For Museum Educationm. Journal Of Science And Technology (Ghana), 30(2).
- Fenner, J. L. (2019) A Sense Of Scale The Miniaturisation Of Boats And Maritime Landscapes At The Science Museum London, 1925-63. UCL Press. 139-157.
- Higuera-Trujillo, J. L., Llinares, C., & Macagno, E. (2021). The Cognitive-Emotional Design And Study Of Architectural Space: A Scoping Review Of Neuroarchitecture And Its Precursor Approaches. Sensors, 21(6), 2193.
- Hoekstra, M. (2019). Aptallık İçin Bir Yer: Dioramada Demokratik Öğrenme Alanlarını Araştırmak. Uluslararası Sanat Ve Tasarım Eğitimi Dergisi, 38 (3), 649-658.
- Howie, G. (2015). Dioramalar Gerçekliğin Yapıları Olarak: Sanat, Fotoğrafçılık Ve Söylemsel Uzay. Doğal Tarih Dioramaları: Tarih, İnşa Ve Eğitimsel Rol, 39-65.
- Krestinenko, NV (2023). Derin Öğrenme Yöntemleri Ve Üç Boyutlu Yapısal Analize Dayalı, Modern Bir Şehrin Mekânında Yerel Mimari. İnşaat Malzemeleri Ve Ürünleri, 6 (6), 9.
- Liu, D. (2022). Research On The Analysis Method Of Digital Media Art Communication Based On 3D İmage Recognition. Displays, 72, 102149.
- Lopez, CI (2020). Eski Modeller İçin Yeni Teknoloji: Diorama'lar Modern Bir İzleyici Kitlelerine Ulaşabilir Mi?
- Losq, JR (2023). Katmanlı Vizyonlar Ve Teleorama: Çağdaş Bir Çizim Uygulamasıyla Yıkım Alanlarının İnşası (Doktora Tezi, Arts University Bournemouth)
- Nathania, K. Ve Wahid, AR (2022). Zamanı Uzamsallaştırmak: Anlatısal Ortamda Zamanın Çoklu Katmanlarını Algılamak. Arsnet, 2 (2), 108-123.
- Rogers, HS (2022). Sanat, Bilim ve Bilginin Politikası. MIT Press.
- Shemesh, A., Leisman, G., Bar, M., & Grobman, Y. J. (2022). The Emotional Influence oof Different Geometries In Virtual Spaces: A Neurocognitive Examination. Journal of Environmental Psychology, 81, 101802.
- Vlachou, S., & Panagopoulos, M. (2023). Applying Machine Learning Methods To Quantify Emotional Experience In Installation Art. Technoetic Arts: A Journal Of Speculative Research, 21(1), 53-72.

BÖLÜM 2

FAKİR BAYKURT'UN MACİR OSMAN ADLI HİKÂYESİNDE ÖTEKİLİK DURUMU

Kaynakça

- Ağanoğlu, H.Y. (2023). *Balkanlardan Türkiye'ye göçler (1923-2004)*. İstanbul: Kızılay Kültür Sanat Yayınları.
- Alarçin, K. (2020). Göç sürecinde sosyal bütünleşme olgusunun "öteki" ile ilişki bağlamında değerlendirilmesi. *Toplumsal Değişim*, 2, 67-81.
- Baykurt, F. (1977). *Can parası*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Bilgin, N. (2007). *Kimlik inşası*. Ankara: Aşina Kitaplar.
- Coşkun, F. (2022). Sınırdaki Karşılaşmalar: Göç Eden Bireylerin Ben ve Öteki Olma Durumlarına Dair Söylem Analizi. *MSGSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 2 (26): 368-379.
- Kıran, Z – Kıran, A. (2000). *Yazınsal okuma süreçleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Özakman, T. (1998). *Oyun ve senaryo yazma tekniği*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Ulağı, S. (2006). *İmgebilim: 'Öteki'nin bilimine giriş*. Ankara: Sinemis Yayınları.
- Tilbe, A. (2015). "Göç/ Göçer Yazını İncelemelerinde Çatışma ve Göç Kültürü İncelemeleri", (Bildiri) *3rd Turkish Migration Conference, Charles University Prague, Turkish Migration Conference 2015 Selected Proceedings (25-27 June 2015)* ss: 458-466, London Transnational Press London.
- Yücel, T. (2012). *Kendine doğru yolculuk*. İstanbul: Can Yayınları.
- (2015). *Yapısalcılık*. İstanbul: Can Yayınları.

BÖLÜM 3

SANAT ve TASARIM EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERDE BİYOFİLİK TASARIM VE BİYOFİLİ EĞİLİMİ KARŞILAŞTIRMASI; POLITECNICO de LEIRIA ESAD. CR ile ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ SANAT ve TASARIM FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ

Kaynakça

- Başbuğ, F., & Başbuğ, Z. (2016). Görsel Sanatlar Eğitimi Üzerine Notlar. *Akdeniz Sanat Dergisi*, 9(18), 74-98.
- Boz, A. Ö. (2019). Mekândaki İnsan-Doğa Etkileşimi: Biyofilik Tasarım, *International Black Sea Coastline Countries Symposium – 2*, 33-41.
- Browning, W. D., & Ryan, C. O. (2020). *Nature Inside A Biophilic Design Guide*. London: Riba Publishing.
- Erinç, S. M. (1988). Sanat ve Eğitimi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakülteleri Dergisi*, III(1), 175-182.
- Kaplan, S. (2014). Doğal Yoldan Temel Sanat Eğitimi Doğanın Atölyesi. *Akdeniz Sanat Dergisi*, 7(14), 21-33.
- Kutlu Sevinç Kayıhan, S. Ö. (2018). Biophilia as the Main Design Question in Architectural Design Studio Teaching. *Megaron*, 1-12.
- Mamur, N. (2017). Sanat Eğitiminde Sürdürülebilirlik ve Çevre Eğitimi Üzerine Bir Çalışma. *Ege Eğitim Dergisi*, 774-794.
- Salman, C. (2024). Biyofilik Tasarım ve Sürdürülebilirliğin Tohum Biçimi Üzerinden Seramik Form ve Yüzeylerde İfadesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat ve Tasarım Anasanat Dalı Sanatta Yeterlik Tezi*. Eskişehir.
- Ünver, E. (2016). Neden ve Nasıl Sanat Eğitimi. *İdil Dergisi*, 831-878.

BÖLÜM 4

ROMANTİK BİR YOLCULUK: PIERRE LOTİ VE KARADAĞ'IN GÖRÜNÜMLERİ

Kaynakça

- Binarova, M. (2015). Pierre Loti et le malaise fin-de-siècle, *Acta Universitatis Carolinae. Philologica. Romanistica pragensia XX*, s. 27–40. Erişim tarihi: 10.09.2024
https://karolinum.cz/data/clanek/1363/Philo_romanisticaXX_binarova.pdf
- Bonnefoy, Y. (der.) (2000). *Antik Dünya ve Geleneksel Toplumlarda Dinler ve Mitolojiler Sözlüğü*. Levent Yılmaz (Çev.), cilt:1, Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Burke, E. (1757). *A Philosophical Enquiry into the Origin of Our Ideas of the Sublime and Beautiful*. London: R. and J. Dodsley.
- Burke, E. (1803). *Recherches philosophiques sur l'origine de nos idées du sublime et du beau*. (trad. Par E. Lagentie de Lavaïsse). Paris: Pichon.
- Erhat, A. (2007). *Mitoloji Sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Goody, J. (2002). *Batıdaki Doğu*. Çev. Burhan mert Angılı& ismail mert Bezgin. Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Habermas, J. (2002). "Öteki" olmak, "Öteki"yle Yaşamak. *Siyaset Kuramı yazıları*. Çev. İlknur Ata. İstanbul: YKY *HECE Dergisi*, Gezi Özel Sayısı, erişim tarihi 10.12.2024.
<https://www.hiperkitap.com/viewer/index?pageNumber=1&b=4e918fc8-a28f-11eb-a474-000c296fffd8>
- Jezernik, B. (2004). *Wild Europe: The Balkans in the Gaze of Western Travellers*. London: Saqi Books.
- Köken, N. S. (2019). Pierre Loti'nin "Constantinople En 1890" Başlıklı Eserinin Türkçe Çevirisinde İstanbul Anlatımının Eşdeğerlik Yaklaşımına Göre İncelenmesi. Danışman: Prof. Dr. Arsun URAS YILMAZ, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çeviribilim Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Loti, P. (1882). *Fleurs d'Ennui*. Bibebok. Pdf. erişim tarihi: 23.09.2024.
<https://www.bibebok.com/bib/fleurs-d%E2%80%99ennui>
- Metogho, M.O. (2018). *Exotisme et regard dans la littérature de voyage*. *Revue gabonaise de Littératures & Sciences*. Numéro : 4, ISSN 2520-9809. Erişim tarihi: 12.10.2024.F
<http://www.regalish.net / Numéro : 4, décembre 2018 / ISSN 2520-9809 5>
- Nerval, G. De (2002). *Doğu'ya Seyahat*. Çev. Muharrem Taşçıoğlu. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı.
- Pageaux, D-H. (1994). *La Littérature générale et comparée*. Collection Cursus, série " Littérature", Paris: Armand Colin.
- Said, E. W. (1978). *Oryantalizm*. Çev. Berna Ülner. İstanbul: Metis Yayınları.
- Todorova, M. (2010) *Balkanları Tahayyül Etmek*. Çev. Dilek Şendil. İstanbul: İletişim Yayınları.

BÖLÜM 5

ZORUNLU GÖÇÜN İZİNDE: ÇAĞDAŞ SANATTA BOT VE TEKNELERİN TEMSİLİ

Kaynakça

- Alfraji, S. K. (t.y.). *Ali's boat*. <https://sadik.nl/ali-boat> Erişim tarihi: 21.11.2024.
- Angels Unawares. (t.y.). *The sculpture*. <https://angelsunawares.org/the-sculpture/> Erişim tarihi: 21.11.2024.
- Antinoro, F. (2012, 25 Kasım). Nuvole a Venezia, il realismo sociale nell'ultima opera di Giovanni Iudice. *Corriere Di Gela Online*. <http://www.corrieredigela.it/leggi.asp?idn=CDG200113&idc=3> Erişim tarihi: 21.11.2024.
- Arendt, H. (2007). We refugees. J. Kohn ve R. H. Feldman (Eds.), *The Jewish writings* içinde (ss.264-274). Schocken.
- Artpil. (t.y.). *Law of the Journey / Ai Weiwei*. Artpil. <https://artpil.com/news/law-of-the-journey-ai-weiwei/> Erişim tarihi: 23.11.2024.
- BBC News. (2021, 18 Mayıs). *Kırım Tatarlarının sürgünü: 77 yıl önce yaşanan trajedi*. <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-57156224> Erişim tarihi: 24.11.2024.

- Bishara, H. (2019, 26 Haziran). Yoko Ono's refugee boat sparks renewed conversation about immigration. *Hyperallergic*. <https://hyperallergic.com/506715/yoko-onos-refugee-boat-sparks-renewed-conversation-about-immigration/> Erişim tarihi: 21.11.2024.
- Canadian Press. (2019, 30 Eylül). Canadian man's sculpture of refugees unveiled by Pope Francis in Vatican City. *National Observer*. <https://www.nationalobserver.com/2019/09/30/news/canadian-mans-sculpture-refugees-unveiled-pope-francis-vatican-city> Erişim tarihi: 21.11.2024.
- Carolan, N. (2018). Ai Weiwei journeys to the ends of the earth. *Grazia Magazine*. <https://graziomagazine.com/articles/ai-weiwei-sydney-biennale-2018-2/> Erişim tarihi: 23.11.2024.
- Catholic World Report. (2019, 17 Aralık). 'Angels Unawares' – Vatican migration sculpture coming to United States. <https://web.archive.org/web/20200111085212/https://www.catholicworldreport.com/2019/12/17/angels-unawares-vatican-migration-sculpture-coming-to-united-states/> Erişim tarihi: 21.11.2024.
- David Zwirner Galerisi. (2021). *Francis Alÿs: Press release/Don't cross the bridge before you get to the river. May 27—July 17, 2021*. <https://www.davidzwirner.com/exhibitions/2021/francis-aly-s-dont-cross-the-bridge-before-you-get-to-the-river/press-release> Erişim tarihi: 21.11.2024.
- Demos, T. J. (2013). *The migrant image: The art and politics of documentary during global crisis*. Durham and London: Duke University Press.
- Euronews. (2023, 14 Haziran). Yunanistan açıklarında göçmen teknesi battı: En az 78 ölü. *Euronews*. <https://tr.euronews.com/2023/06/14/yunanistan-aciklarinda-gocmen-teknese-batti-en-az-17-olu> Erişim tarihi: 23.11.2024.
- FRONTEX. (2024, 11 Ağustos). EU external borders: irregular border crossings drop 43% in first 10 months of 2024. <https://www.frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/eu-external-borders-irregular-border-crossings-drop-43-in-first-10-months-of-2024-PnbwBc> Erişim tarihi: 24.11.2024.
- FRONTEX. (t.y.). Standing corps. <https://www.frontex.europa.eu/about-frontex/standing-corps/standing-corps/> Erişim tarihi: 24.11.2024.
- Helsinki Contemporary. (t.y.-a). *Pekka Jylhä: We have inherited hope – The gift of forgetting*. <https://helsinkicontemporary.com/exhibition/we-have-inherited-hope-the-gift-of-forgetting> Erişim tarihi: 23.11.2024.
- Helsinki Contemporary. (t.y.-b). *Artist-curator discussion: Pekka Jylhä & Mikaela Lstedt*. <https://helsinkicontemporary.com/exhibition/we-have-inherited-hope-the-gift-of-forgetting> Erişim tarihi: 23.11.2024.
- Hoffman, S. (2016). If we die, we die together: Risking death at sea in search of safety. L. Mannik (Ed.), *Migration by boat: Discourses of trauma, exclusion, and survival* içinde (ss.219- 234). Berghahn Books.
- Hyndman J. (2000) *Managing displacement: Refugees and the politics of humanitarianism*. University of Minnesota Press.
- Lescaze, Z. (2018, 19 Haziran). 13 artists on: Immigration. *The New York Times Style Magazine*. <https://www.nytimes.com/2018/06/19/t-magazine/immigration-art.html#> Erişim tarihi: 21.11.2024.
- Loyd, J. M. ve Mountz, A. (2018). *Boats, borders, and bases: Race, the cold war, and the rise of migration detention in the United States*. University of California Press.
- Mannik, L. (2016). Mysterious refugees: Social drama ensues. L. Mannik (Ed.), *Migration by boat: Discourses of trauma, exclusion, and survival* içinde (ss. 178-196). Berghahn Books.
- Marks, A. (2017, 17 Ocak). Oceanic artist adds a new wing to underwater sculpture garden. *Vice*. <https://www.vice.com/en/article/jason-decaires-taylor-underwater-sculpture-garden/> Erişim tarihi: 23.11.2024.
- Martinović, J. (2019, 24 Ağustos). 5 most notable artworks on migration in 2019. *Widewalls*. <https://www.widewalls.ch/magazine/artworks-migration-2019/christoph-buchel-barca-nostra> Erişim tarihi: 21.11.2024.
- Medyascope. (2024, 3 Eylül). Manş Denizi'nde göçmen teknesi battı: Çoğu çocuk en az 12 kişi öldü. *Medyascope*. <https://medyascope.tv/2024/09/03/ingiliz-kanalinda-gocmen-teknese-batti-en-az-12-olu/> Erişim tarihi: 23.11.2024.
- Milliyet. (2023, 17 Aralık). Akdeniz'de felaket! Göçmen teknesi battı, en az 60 kayıp var. *Milliyet*. <https://www.milliyet.com.tr/dunya/akdenizde-felaket-gocmen-teknese-batti-en-az-60-kayip-var-7050573> Erişim tarihi: 23.11.2024.

- Milliyet. (2021, 18 Kasım). Balıkçı teknesinde 193 kaçak göçmen yakalandı. *Milliyet*. <https://www.milliyet.com.tr/gundem/balikci-teknesinde-193-kacak-gocmen-yakalandi-6644800> Erişim tarihi: 23.11.2024.
- Mountz, A. (2010). *Seeking asylum: Human smuggling and bureaucracy at the border*. University of Minnesota Press.
- Museum of Contemporary Art Australia. (t.y.). *Guan Wei, The Journey to Australia, 2013*. <https://www.mca.com.au/collection/artist-commissions/circular-quay-foyer-wall/guan-wei-journey-australia-2013/> Erişim tarihi: 23.11.2024.
- Müderrişoğlu, E. C. ve Ökmen, M. (2023). Is the EU a normative power? Criticism of the EU-Turkey statement. M. H. Y. Uyar, A. K. Altıntop ve Y. Onay (Eds.), *Migration studies: Eurasian perspectives* içinde (ss. 325-349). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Nancy Sever Gallery. (t.y.). *Guan Wei | New available works for acquisition*. <https://www.nancysevergallery.com.au/guan-wei> Erişim tarihi: 23.11.2024.
- Ogbebor, E. (2023, 24 Eylül). *A conversation with Enotie Ogbebor: Art, culture, and inspiration* [O. Nwachukwu tarafından gerçekleştirilen röportaj]. The Will Downtown. <https://thewilldowntown.com/a-conversation-with-enotie-ogbebor-art-culture-and-inspiration/> Erişim tarihi: 21.11.2024.
- Oksijen. (2023, 23 Eylül). Gözde bir tatil yeriye düzenli göçmenlerin Avrupa kapısına dönüşen ada: Lampedusa. Oksijen. <https://gazeteoksijen.com/seyahat/kozde-bir-tatil-yeriyken-duzensiz-gocmenlerin-avrupa-kapisina-donusen-ada-lampedusa-189643> Erişim tarihi: 23.11.2024.
- Oltermann, P. (2024, 3 Temmuz). Banksy-funded migrant rescue boat detained in Italy after saving 37 people. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/article/2024/jul/03/banksy-funded-migrant-rescue-boat-detained-in-italy-after-saving-37-people> Erişim tarihi: 23.11.2024.
- Özdemir, V. (2023). Securitization of migration in the European Union: Frontex and refugees. M. H. Yiğit Uyar, A. K. Altıntop ve Y. Onay (Eds.), *Migration studies: Eurasian perspectives* içinde (ss. 155-178). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Pécoud, A. ve Van Dessel, J. (2021, Mart). Contre l'émigration, l'arme de la propagande: Campagnes de dissuasion massive. *Le Monde Diplomatique*. <https://www.monde-diplomatique.fr/2021/03/PECOUD/62833> Erişim tarihi: 21.11.2024.
- Sabah Gazetesi. (2024, 29 Ağustos). Balıkçı teknesinde 120 düzensiz göçmen yakalandı. *Sabah Gazetesi*. <https://www.sabah.com.tr/yasam/balikci-teknesinde-120-duzensiz-gocmen-yakalandi-7065552> Erişim tarihi: 23.11.2024.
- Sayej, N. (2019, 21 Haziran). Protect the persecuted: behind Yoko Ono's impactful refugee art project. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/culture/2019/jun/21/protect-the-persecuted-behind-yoko-onos-impactful-refugee-art-project> Erişim tarihi: 21.11.2024.
- Stanford University. (2021). *When home won't let you stay: Migration through contemporary art. February 5-May 30, 2021*. <https://museum.stanford.edu/exhibitions/when-home-wont-let-you-stay-migration-through-contemporary-art#Adili2> Erişim tarihi: 21.11.2024.
- Strauss, D. L. (t.y.). A sea of griefs is not a proscenium: On the Rwanda Projects of Alfredo Jaar. <https://alfredojaar.net/projects/2019/the-rwanda-project/a-sea-of-griefs-is-not-a-proscenium-on-the-rwanda-projects-of-alfredo-jaar/> Erişim tarihi: 24.11.2024.
- Seçkin, B. (2023, 14 Eylül). Düzensiz göç akınına uğrayan Lampedusa Adası'nda acil durum ilan edildi. Anadolu Ajansı. <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/duzensiz-goc-akinina-ugrayan-lampedusa-adasinda-acil-durum-ilan-edildi/2991531> Erişim tarihi: 24.11.2024.
- Şanlı, A. (2022). Undocumented migration and the multiplicity of object lives. F. Yi-Neumann, A. Lauser, A. Fuhse ve P. J. Bräunlein (Eds.), *Material culture and (forced) migration* içinde (ss. 147-156). UCL Press.
- Taylor, B., Akoka, K., Berlinghoff, M. ve Havkin, S. (2021). Introduction. B. Taylor, K. Akoka, M. Berlinghoff ve S. Havkin (Eds.), *When boat people were resettled, 1975-1983: A comparative history of European and Israeli responses to the South-East Asian refugee crisis* içinde (ss.1-46). Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-64224-2>
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı. (2024, 21 Ağustos). Türkiye'de bulunan yabancıların sayısı ve vatandaşlık durumları ile ilgili iddialara dair açıklama. <https://www.iletisim.gov.tr/turkce/haberler/detay/turkiyede-bulunan-yabancilarin-sayisi-ve-vatandaslik-durumları-ile-ilgili-iddialara-dair-aciklama> Erişim tarihi: 24.11.2024.

- Uluslararası Mülteci Hakları Derneği. (ty.). Çanakkale’de göçmen teknesi battı! 4’ü çocuk 6 kişi öldü!. <https://umhd.org.tr/page/canakkale-de-gocmen-teknesi-batti-4-u-cocuk-6-kisi-oldu/746#:~:text=%C3%87anakkale'nin%20Ayvac%C4%B1k%20il%C3%A7esi%20a%C3%A7%C4%B1klar%C4%B1nda,arama%20ve%20kurtarma%20%C3%A7al%C4%B1C5%9Fmas%C4%B1%20ba%C5%9Flat%C4%B1ld%C4%B1> Erişim tarihi: 23.11.2024.
- Vito, M. (2009). *Sea and land, collectivity and individual: metaphors at odds in the political field* [Doktora Tezi, Kaliforniya Üniversitesi]. Berkeley ProQuest Dissertations & Theses.
- Yılmaz Arıkan, E. N. (2021). Türk resminde göç konulu eserlerin renk yapısının incelenmesi: Nuri İyem örneği. *Selçuk Türkiyat*, (51), 363-382. <https://doi.org/10.21563/sutad.984816>
- Waldmann, N. (2024, 2 Eylül). Eerie, haunting and below the sea: DeCaires Taylor’s underwater museums. *DailyArt Magazine*. <https://www.dailyartmagazine.com/decaires-taylors-underwater-museums/> Erişim tarihi: 23.11.2024.
- Walters, W. (2015). Migration, vehicles, and politics: Three theses on viapolitics. *European Journal of Social Theory*, 18(4), 469-488. <https://doi.org/10.1177/1368431014554859>
- Westall, M. (2017, 19 Mart). Ai Weiwei ‘Law Of The Journey’. *FAD Magazine*. <https://fadmagazine.com/2017/03/19/227552/> Erişim tarihi: 23.11.2024.
- Wright, H. (2017, 21 Nisan). *Ali’s boat: A story of migration*. The British Museum. <https://www.britishmuseum.org/blog/alis-boat-story-migration> Erişim tarihi: 23.11.2024.

BÖLÜM 6

SUÇ, GİZEM VE GERİLİMİN KAHRAMANA TAKILAN ÖYKÜSÜ: JEAN-CHRISTOPHE GRANGÉ’NİN LEYLEKLERİN UÇUŞU

Kaynakça

- Atalay, S. (2014). Modern Toplumun Edebi Ürünü Polisiye Romanlar ve Polisiye Romanlarda Cinsiyetçilik, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (35), 15-25.
- Balcı, U. (2022). Ahmet Ümit’in Kayıp Tanrılar Ülkesi’nde Kişi ve Olay Analizi, *Alman Dili ve Kültürü Araştırmaları Dergisi*, 4 (7), 35-51.
- Bayram, E.-G. (2004). *Türkiye’de Polisiye Roman: Osman Aysu Romanları*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Ana Bilim Dalı, Yüksek lisans Tezi, Ankara.
- Bergeron, S. (1988). L’évolution du Roman Policier, *Québec Français*, (72), 71-73.
- Çelik, E. (2015). Batı Edebiyatında Polisiye Romanın Gelişimi Sürecinde Düşünsel ve Sosyal Etkiler, *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar Dergisi*, 1-14.
- Er, Ayten ve Tilbe, Ali. (2023). Adli Edebiyat: Adli Polisiye Roman ve Polisiye Roman. *Adli Bilimler ve Kriminalistik Ansiklopedisi, Adli Sosyal Bilimler -1*. (5), 2823-2845, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Gezer, H. (2006). *Türk Edebiyatında Polisiye Roman ve Ahmet Ümit’in Polisiye Roman Kurguları*. Süleyman Demirel Üniversitesi, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta.
- Grangé, J.-C. (2005). *Leyleklerin Uçuşu, (Le Vol des Cigognes)*. (17. Baskı) Çev: Ali Cevat Akkoyunlu. İstanbul: Doğan Kitap.
- Lits, M. (1999). *Le Roman Policier: Introduction à La Théorie et à L’histoire D’un Genre Littéraire*, CEFAL: Liège.
- Moran, B. (2018). *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 3*. (19. Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Şahin, S., Öztürk, B., Büyükerman, D. A. (2013). *Edebiyatın İzinde Polisiye Edebiyat*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Şimşek, T. (2002). Romandaki Hafife Ya da Polisiye Roman, *Türk Romanı Özel Sayısı*, Sayı: 65/66/67, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi*, Mayıs/Haziran/Temmuz.
- Tilbe, A. (2008). Bir Polisiye Serüven Roman İncelemesi: Jean-Christophe Grangé’nin *Kurtlar İmparatorluğu*. V. Ulusal Frankofoni Kongresi, Atatürk Üniversitesi, 25-26 Ekim 2007, Erzurum. V. *Ulusal Frankofoni Kongresi Bildirileri Kitabı*, Bizim Büro Basımevi, Erzurum, s. 59-79.
- Tilbe, A. (2018). Bir Polisiye Serüven Roman Okuması: Jean-Christophe Grangé’nin “Kızıl Nehirler”i, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (57), 139-157.
- Tekin, M. (2004). *Roman Sanatı. Romanın Unsurları*. İstanbul: Ötüken.

- Pinel, E. (2020). Le Succès du Roman Policier Français, *Etudes*, N° 4267, Janvier, 93-101.
- Ümit, A. (1995). *Polisiyenin Vazgeçilmez Keyfi*. İstanbul: Cumhuriyet Kitap.
- Üyepazarcı, E. (2008). *Korkmayınız Mr. Sherlock Holmes! Türkiye’de Polisiye Romanın 125 Yıllık Öyküsü (1881-2006)*. İstanbul: Maceraperest Kitaplar.
- Vanoncini, A. (1995). *Polisiye Roman*, Çev. Galip Üstün. İstanbul: İletişim Yayınları Cep Üniversitesi.
- Yakar, Y.-M. (2014). Türk Çocuk ve İlk Gençlik Edebiyatında Polisiye, *Türk Dili*, 57 (756), 675-682.

BÖLÜM 7

YAPAY ZEKÂ İLE DENEYSSEL VE ESTETİK BİR GÖRSEL İLLÜSTRASYON: “VAROLUŞUN DERİNLİKLERİNDE GERÇEKÜSTÜ BİR YOLCULUK” ÇALIŞMASI VE ÇÖZÜMLEMESİ

Kaynakça

- Alpaydın, E. (2020). Yapay öğrenme: *Yeni AI*. Tellekt.
- Antmen, A. (2013). Sanatçılardan yazılar ve açıklamalarla: 20. yüzyılda Batı sanatında akımlar (5. baskı). Sel Yayıncılık.
- Aslan, E. (2019). AI resimleri ve sanatın başkalaşan mecrası üzerine. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (42), 231-242.
- Badiou, A. (2004). Etik: Kötülük Kavrayışı Üzerine Bir Deneme. (B. Oral Doğan, çev.) İstanbul: Metis Yayınları. (İlk basım: Mart 2004, Üçüncü basım: Aralık 2013). ISBN 978-975-342-444-8.
- Becker, H. S. (2013). Sanat Dünyaları. Sanat ve Kuram Dizisi: 34. Ayrıntı Yayınları. Çeviren: Evren Yılmaz.
- Benjamin, E. (2015) Teknik Olarak Yeniden-Üretilbilirlik Çağında Sanat Yapıtı, Zeplin Kitap
- Bowden, M. (2023). A review of textual and voice processing algorithms in the field of natural language processing. *Journal of Computing and Natural Science*, 3(4), 194. <https://doi.org/10.53759/181X/JCNS202303018>
- Braguez, J. (2023). AI as a creative partner: Enhancing artistic creation and acceptance. In *Proceedings of The Barcelona Conference on Arts, Media & Culture 2023*.
- Eroğlu, Ö. (2017) Sanatta Üslup, Tekhne yayınları, İstanbul.
- Gjorgjieski, V. (2024). Art redefined: AI’s influence on traditional artistic expression. *International Journal of Art and Design*, 1(1), 49–60. <https://doi.org/10.69648/SWWW7235>
- Grau, O. (2003). Virtual art: From illusion to immersion (G. Custance, Trans.; Rev. and expanded ed.). The MIT Press.
- Guo, Y., Liu, Q., Chen, J., Xue, W., Fu, J., Jensen, H., ... & Xu, J. (2022). Pathway to future symbiotic creativity. *arXiv preprint arXiv:2209.02388*.
- Gülpinar, Ş., & Boyraz, B. (2024). Sanatın dijital çağda yeniden tanımlanması: AI perspektifinden bir inceleme. *Yıldız Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(1), 1-14.
- Ha, A. Y. J., Passananti, J., Bhaskar, R., Shan, S., Southen, R., Zheng, H., & Zhao, B. Y. (2024). Organic or Diffused: Can We Distinguish Human Art from AI-generated Images?. *arXiv preprint arXiv:2402.03214*.
- Hegel, G. W. F. (2012). Estetik: Güzel sanat üzerine dersler (T. Altuğ & H. Hünler, Çev.; 2. basım). Payel Yayınları. (Orijinal eser 1975’te yayımlanmıştır).
- Kagan, M (1993). Estetik ve Sanat Dersleri, Çev.Çalışlar, A., İmge Kitabevi, Ankara
- Kuban, D. (2002). Mimarlık Kavramları: Tarihsel Perspektif İçinde Mimarlığın Kuramsal Sözlüğüne Giriş (6. baskı). İstanbul: Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları. ISBN 975-7438-09-X.
- Kuçuradi, İ. (2009). Sanata Felsefeyle Bakmak, Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları, Ankara
- Li, Y., Gu, J., & Wang, L. (2020). Research on artificial intelligence ethics in the field of art design. *Journal of Physics: Conference Series*, 1673(1), 012052. <https://doi.org/10.1088/1742-6596/1673/1/012052>
- Manovich, L. (2019). Defining AI arts: Three proposals. Retrieved from <https://arxiv.org/abs/1807.10201>
- McCarthy, J. (2007). From here to human-level AI. *Artificial Intelligence*, 171(18),1174-1182. <https://doi.org/10.1016/j.artint.2007.10.009>

- Morandín-Ahuerma, F. (2022). What is artificial intelligence? *International Journal of Research Publication and Reviews*, 3(12), 1947-1951. <https://www.ijrpr.com>
- Park, J., Kang, H., & Kim, H. Y. (2023). Human, Do You Think This Painting is the Work of a Real Artist? *International Journal of Human-Computer Interaction*, 40(18), 5174-5191. <https://doi.org/10.1080/10447318.2023.2232978>
- Salzburg Global Seminar. (2024). *The Salzburg statement on artists shaping ethical AI futures*. Salzburg Global. Retrieved from <https://salzburgglobal.org/go/833-01>
- Shimamura, A. P., & Palmer, S. E. (Eds.). (2012). *Aesthetic science: Connecting minds, brains, and experience*. Oxford University Press.
- Sivertsen, C., Salimbeni, G., Løvlie, A. S., Benford, S., & Zhu, J. (2024). Machine learning processes as sources of ambiguity: Insights from AI art. *Proceedings of the CHI Conference on Human Factors in Computing Systems (CHI '24)*, Honolulu, HI, USA. <https://doi.org/10.1145/3613904.3642855>
- Sözen, M., & Tanyeli, U. (1999). *Sanat Kavram Sözlüğü: Resim-Heykel-Mimarlık, Geleneksel Türk Sanatları, Uygulamalı Sanatlar*. 5. Basım. İstanbul: Remzi Kitabevi. ISBN 975-14-0343-X.
- Stocker, G., Jandl, M., & Hirsch, A. J. (Eds.). (2023). *The practice of art and AI*. Ars Electronica.
- Tunalı, İ. (1984). *Sanat ontolojisi*. Sosyal Yayınlar.
- Zweig, S. (1949). *Yaratıcılığın Sırları*. İstanbul: Remzi Kitabevi. Çeviren: Melahat Özgü.
- Zylinska, J. (2020). *AI art: Machine visions and warped dreams*. Open Humanities Press. <https://doi.org/10.5555/ZYLINSKA2020>

İnternet

- https://aiartmagazine.org/the-art-of-algorithms-understanding-the-impact-of-ai-on-aesthetics-and-visual-culture/?utm_source=chatgpt.com, 24.10.2024 Tarihinde İnternette indirildi.
- <https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/yapay-zekâ-ve-resim-sanati?v=1.0.12>, 20.10.2024 Tarihinde İnternette indirildi.
- <https://goldpenguin.org/blog/ai-vs-human-art/24.9.2024> Tarihinde İnternette indirildi.
- https://kolektifhouse.co/komag/yapay-zekâ-ve-sanat-algoritmalar-yaraticiligi-nasil-yeniden-tanimliyor?utm_source=chatgpt.com, 14.10.2024 Tarihinde İnternette indirildi.
- <https://mediaengagement.org/research/the-ethics-of-ai-art/24.8.2024> Tarihinde İnternette indirildi.
- <https://news.harvard.edu/gazette/story/2023/08/is-art-generated-by-artificial-intelligence-real-art/15.11.2024> Tarihinde İnternette indirildi.
- <https://www.britannica.com/topic/uncanny-valley>, 24.9.2024 Tarihinde İnternette indirildi.
- <https://www.laetro.com/blog/ai-art-vs-human-art>, 24.8.2024 Tarihinde İnternette indirildi.
- <https://www.salzburgglobal.org/news/topics/article/the-future-of-creative-expression-and-ethics-in-ai>, 24.7.2024 Tarihinde İnternette indirildi.
- https://www.soylentidergi.com/yapay-zekâ-ve-sanatin-bulustugu-nokta-yapay-zekâ-sanat-uretebilir-mi?utm_source=chatgpt.com, 24.9.2024 Tarihinde İnternette indirildi.

Not: 1. “Adobe Firefly AI (lisanslı sürüm), araştırma kapsamında kullanılan ve üretim gerçekleştirilen programdır. İlgili üretimler, programların üstünlük veya yetersizliklerinin kıyaslanmasını amaçlamamakta, aksine, programın farklı örnekler üretme kapasitesine dair bir yöntem analizi sunmaktadır. Ayrıca, odak çalışma ve bilimsel araştırmanın gereği olarak, araştırma belirli sınırlandırmalarla çerçeveselendirilmiştir. Bu sınırlandırmaların bulunmaması durumunda, programın daha kapsamlı, işlevsel ve estetik açıdan zengin üretimler ortaya koyabileceği kanaatine varılmıştır.”

Not: 2. “Bu makalenin “Yazım Kontrolü” sürecinde OpenAI’nin ChatGPT-4 aracı kullanılmıştır. Ancak, deneysel yorum, içerik ve analiz yazarın sorumluluğundadır.”

BÖLÜM 8

SANATIN TOPLUMSAL ÜRETİMİ, ANTROPOSEN’DE SANAT

Kaynakça

Aigner, K. (2013). *Äpfel und Birnen* (J. Schalansky, Ed.). Matthes & Seitz.

- Antmen, A. (2010). *20. yüzyıl Batı sanatında akımlar*. Sel Yayıncılık.
- Balci, M. (2017). *Şiirsel adalet* (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Bölümü.
- Baynes, K. (2002). *Toplumda sanat* (Çev. Y. Atılğan). Yapı Kredi Yayınları.
- Chianese, R. L. (2013). How green is earth art? Spiral Jetty. *American Scientist*, 101(1), 20–21. <https://www.jstor.org/stable/43707665>
- Cheng, C., & Li, F. (2024). Ecosystem restoration and management based on nature-based solutions in China: Research progress and representative practices. *Nature-Based Solutions*, 6, 1-12.
- Clark, T. J. (1999). *The painting of modern life: Paris in the art of Manet and his followers*. Princeton University Press.
- Crutzen, P. J., & Stoermer, E. F. (2013). The “Anthropocene”. In L. Robin, S. Sörlin, & P. Warde (Eds.), *The Future and Nature*, (pp. 483-490). Yale University Press.
- Crutzen, P. J., & Stoermer, E. F. (2000). The Anthropocene. *Global Change Newsletter*, 41, 17-18.
- DOCUMENTA 13. (2012). The Guidebook. HATJECANTS Publishing.
- Fineberg, J. (2014). *1940’tan günümüze sanat: Varlık stratejileri* (A. Z. Tunç, Ed.; S. Atay- Eskier & E. Yılmaz, Çev.). Karakalem Kitabevi Yayınları.
- Güzel, İ. (2023, Eylül 17). Orta Asya’nın en büyük çevre felaketi: Aral Gölü kuruyor. *Oksijen Gazetesi*. <https://gazeteoksijen.com/dunya/orta-asyanin-en-buyuk-cevre-felaketi-aral-golu-kuruyor-188990>.
- Gwangju Biennale. (2016). *11th Gwangju Biennale: The eight climate (What does art do?)*. <http://www.the8thclimate.org/>.
- Hannah Ryggen in einem Brief an ihre Nichte Lisa Nilsson, 21. März 1966, NTNU University Library, Trondheim. (2019). *Ausst.-Kat. Hannah Ryggen: Gewebte Manifeste*. Prestel Verlag. İstanbul Bienali. (2019). *Yabani Atlas Kolektifi (Feral Atlas Collective)*. <https://bienal.iksv.org/tr/sanaticilar/feral-atlas-collective>.
- Mayerson, M. C. (2018). The influence of climate fiction. *Environmental Humanities*, 10(2), 473-500. <https://doi.org/10.1215/22011919-7156848>.
- Mesch, C. (2021). *Joseph Beuys* (E. Ayvaz, Çev.). Kolektif Kitap. <https://doi.org/ISBN:978-605-71008-1-8>.
- Novacek, M. J. (2007). *Terra: Our 100-million-year-old ecosystem-and the threats that now put it at risk*. Farrar, Straus and Giroux.
- O’Doherty, B. (2010). *Beyaz küpün içinde-galeri mekânının ideolojisi* (Çev. A. Antmen). Sel Yayıncılık.
- Oh, E. (2015, Haziran 18). Gallery: Mystical photos of an abandoned Chinese village. *ArchDaily*. <https://www.archdaily.com/642786>.
- Paasche, M. (2019). Mobile Wandgemälde. Hannah Ryggens monumentale Bildteppiche. In M. Paasche & E. Schlicht (Eds.), *Hannah Ryggen: Gewebte Manifeste* (ss. 12–33). Prestel Verlag.
- Rockström, J., Steffen, W., & Noone, K. (2009). A safe operating space for humanity. *Nature*, 461(7263), 472-475. <https://doi.org/10.1038/461472a>.
- Salgado, S. (2021). *Genesis* (L. W. Salgado, Ed.). TASCHEN.
- Wald, M. L. (2013, Aralık 9). Lessons from the Exxon Valdez oil spill. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2013/12/09/booming/lessons-from-the-exxon-valdez-oil-spill.html>.
- Wenders, W., & Salgado, J. R. (Yönetmenler). (2014). *Das Salz der Erde* [Film]. Fransa ve Brezilya: Wim Wenders, Juliano Ribeiro Salgado.
- Wolff, J. (2000). *Sanatın toplumsal üretimi* (A. Demir, Çev.). İstanbul: Özne Yayınları. World Health Organization. (1995). *Health consequences of the Chernobyl accident: Results of the IPHECA pilot projects and related national programmes (Summary report)*. Geneva.
- Zalasiewicz, J., Williams, M., Steffen, W., & Crutzen, P. (2008). Are we now living in the Anthropocene? *GSA Today*, 18(2), 4-8. <https://doi.org/10.1130/GSAT01802A.1>.
- Zaman, N. (2013). Vandy Rattana | The Guggenheim Museums and Foundation. *Guggenheim*. <https://www.guggenheim.org>

Görsel Kaynakları

Şekil 1: Gün Doğumu, Tablo Okumaları: Claude Monet’nin ‘Gün Doğumu’ Adlı Eseri, F. Çelik, 2022, Oggusto(<https://www.oggusto.com/sanat/eser-ve-muze-incelemeleri/claude-monet-gun-dogumu-tablo-okumasi>)

- Şekil 2: 7000 Eichen, The Carbon Footprint of the Art World, D. Keller, Disaster Issue (https://dismagazine.com/dystopia/67560/the-carbon-footprint-of-the-artworld/)
- Şekil 3: Spiral İskele, Rozel Noktası, Büyük Tuz Gölü, Utah.: S. Harward, 2005, (https://de.wikipedia.org/w/index.php?title=Bild:Spiral-jetty-from-rozel-point.png&filetimestamp=20070525224659)
- Şekil 4: The Chinese Village Reclaimed by Nature: Remote Island Homes Abandoned 30 Years Ago are Today Hidden Beneath Blanket of Foliage, M. Vincent. 2019, Mail Online, (https://www.dailymail.co.uk/news/article-7292195/The-Chinese-village-reclaimed-nature-Homes-left-30-years-ago-hidden-beneath-blanket-foilage.html)
- Şekil 5: Prey Veng, Rattanakiri II, Takeo, Kandal I (from the series "Bomb Ponds"), Vandy Rattana, n.d., Mori Art Museum (https://www.mori.art.museum/en/collection/artworks/vandyrattana/)
- Şekil 6: Gold Mine, Sebastio Salgado: Genesis, 2015, Dina Mitranı Gallery(https://www.dinamitranigallery.com/sebastiao-salgado-genesis)
- Şekil 7: Hannah Ryggen- Blood in the Grass, Unravel- The Power & Politics of Textiles in Art at Barbican, London, 2024, Hippystitch (https://www.hippystitch.co.uk/2024/05/unravel-power-politics-of-textiles-in.html)
- Şekil 8: Hercules C130 bombardier d eau Californie, ABD Hava Kuvvetleri fotoğrafı, U.S. Air Force photo by Staff Sgt. Daryl McKamey, 1997, Wikipedia (https://de.m.wikipedia.org/wiki/Datei:Hercules_C130_bombardier_d_eau_Californie.jpg)
- Şekil 9: Nichts ist relativ. Nichts sollte vergessen gehen., Kriegsverbrechen, R. Zeyer, 2022, Zackbum (https://www.zackbum.ch/2022/05/24/kriegsverbrechen/)
- Şekil 10: The Keeper, M. Hutchinson, 2016, Contemporary Art Library, https://www.contemporaryartlibrary.org/project/the-keeper-at-new-museum-new-york-9920/8

BÖLÜM 9

BİR EDEBİYAT UYARLAMASI OLARAK *DUNE* FİMLERİNİN POSTKOLONYAL PERSPEKTİFTEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kaynakça

- Blomkamp, N. (Yönetmen). (2013). *Elysium* [Sinema Filmi].
- Bordwell, D. (2016). *Hollywood'un Film Dili*. (Z. Atam, Y. C. Ekinci, ve B. Tanyeri, Çev.) İstanbul: Doruk Yayıncılık.
- Bould, M. (2015). *Bilimkurgu*. (S. Okan, ve E. Genç, Çev.) İstanbul: Kolektif Kitap.
- Cameron, J. (Yönetmen). (2009). *Avatar* [Sinema Filmi].
- Campbell, J. (2017). *Kahramanın Sonsuz Yolculuğu*. (S. Gürses, Çev.) İstanbul.
- Corrigan, T. (2007). *Film Eleştirisi El Kitabı*. (A. Gürata, Çev.) Ankara: Dipnot Yayınları.
- Çıtak, E. (2014). Postkolonyalizm ve Batı Sinemasında Doğu-Batı Ayrımına Yönelik Postkolonyal Öğeler. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(2), 561-578.
- Jackson, P. (Yönetmen). (2001). *The Lord of the Rings: The Fellowship of the Ring* [Sinema Filmi].
- Kabadayı, L. (2014). *Film Eleştirisi*. İstanbul: Ayrıntı.
- Lucas, G. (Yönetmen). (1977). *Starwars* [Sinema Filmi].
- Onaran, A. Ş. (2012). *Sinemaya Giriş*. İstanbul: Agora Kitaplığı.
- Özön, N. (2008). *Sinema Sanatına Giriş*. İstanbul: Agora Kitaplığı.
- Parkan, M. (2020). *Brecht Estetiği ve Sinema*. İstanbul: Hayalperest Yayınevi.
- Ritzer, G., ve Stepnisky, J. (2018). *Sociological Theory*. London: SAGE Publications Inc.
- Said, E. W. (2021). *Şarkiyatçılık - Batı'nın Şark Anlayışları*. (B. Yıldırım, Çev.) İstanbul: Metis Yayınları.
- Stam, R. (2014). *Sinema Teorisine Giriş*. (S. Salman, ve Ç. Asatekin, Çev.) İstanbul: Ayrıntı.
- Ulutaş, S. (2017). *Sinema Estetiği - Gerçeklik ve Hakikat*. İstanbul: Hayalperest Yayınevi.
- Villeneuve, D. (Yönetmen). (2021). *Dune: Part One* [Sinema Filmi].

Villeneuve, D. (Yönetmen). (2024). *Dune: Part Two* [Sinema Filmi].

Wikipedia. (2024). *Star Wars: From the Adventures of Luke Skywalker*. (Wikimedia Foundation, Inc.) Kasım 22, 2024. The Free Encyclopedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Star_Wars:_From_the_Adventures_of_Luke_Skywal

Wikipedia. (2024). *The Lord of the Rings*. (Wikimedia Foundation, Inc.) Kasım 22, 2024. The Free Encyclopedia: https://en.wikipedia.org/wiki/The_Lord_of_the_Rings

BÖLÜM 10

TİPOGRAM & KALİGRAM

Kaynakça

Akcıl, K. (2016). Görsel Ve Kavramsal Olarak Sanatta Yazının Kullanımı (Yüksek Lisans Tezi) Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Aksel, M. (2015). *Türklerde Dini Resimler*. İstanbul: Kapı Yayınları.

Ambrose, G. & Harris, P. (2019). *Görsel Grafik Tasarım Sözlüğü*. (Çev: Bilge Barhana), 3. Baskı. Oksijen Basım: İstanbul.

Ambrose, G. & Harris, P. (2018). *Tipografinin Temelleri* (Çev: Bengisu Bayrak), 2. Basım. İstanbul: Literatür Yayınları.

Ambrose, G. & Harris, P. (2006). *The Visual Dictionary of Graphic Design*. Switzerland: AVA Publishing.

Arntson, A. E. (2012). *Graphic Design Basi*, Sixth Edition. Boston: Wadsworth.

Aslan, O. (2023). Türk öyküsünde deneysel bir yöntem: öyküyü somutlaştırma imkânı olarak tipografik tasarımlar. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 12(3), 1096-1127.

Becer, E. (2016). *Modern Sanat ve Yeni Tipografi*, 3. Baskı. Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

Becer, E. (2005). *İletişim ve Grafik Tasarım*, 4. Baskı. Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

Carter, R. & Meggs, P. B. & Day, B. & Maxa, S. Sanders, M. (2015). *Typographic Design: Form And Communication*, Sixth edition. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons.

Craig, J. & Bartonthirty, B. (1987) *Centuries Of Graphic Design*. New York: Watson-Guptill Publications.

Erdal, G. (2015). *İletişim ve Tipografi*, (1. Baskı), İstanbul: Hayalperest Yayınevi.

Genç, E. N. & Arslanbaş, B. (2018). Tipografik Logolar Tüketiciler Üzerinde Nasıl Marka Algısı Yaratıyor? "Deneysel Bir Uygulama" *Journal of Awareness*, (3) 625-636.

Gomez-Palacio, B. & Vito, A. (2009). *Graphic Design, Referenced : A Visual Guide To The Language, Applications, And History Of Graphic Design*. America: Rockport Publishers.

Heller, S. & Vienne, V. (2016). *Grafik Tasarımı Değiştiren 100 Fikir* (Çev: Bengisu Bayrak). 1. Baskı. İstanbul: Literatür Yayınları.

Hillner, M. (2009). *Virtual Typography*. Singapore: AVA Publishing SA.

Jean, G. (2010). *Yazı İnsanlığın Belleği*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Lupton, E. (2010). *Thinking with type*. New York: Princeton Architectural Press.

Meggs, P. B. & Purvis, A. W. (2012). *Meggs' History of Graphic Design*, Fifth Edition. New Jersey: John Wiley & Sons.

Tschichold, J. (2006). *The New Typography*, Translated by Ruari McLean. London: University of California Press.

Bulduk Türkmen, B. (2018). Resimleme Dilinde Alternatif Bir Yaklaşım: Kaligrafi ile Resimleme. *Sanat ve Tasarım Dergisi*(22), 343-359.

Yıldız, M., & Keş, Y. (2022). Etkileşimli Ekran Uygulamalarında Kavramsal Tipografi Tasarımları. *Art-E Sanat Dergisi*, 15(30), 1352-1376.

İnternet

BBC Blog <https://hypebeast.com/2012/4/ji-lee-word-as-image>

Görseller

Görsel 1: Ambrose, G. & Harris, P. Kaynak: The Visual Dictionary of Graphic Design.

Görsel 2: Herb Lubalin, Tipogram Kaynak: https://tr.pinterest.com/p_aliona2002/herb-lubalin/ adresinden 28. 11. 2024 tarihinde alınmıştır.

Görsel 3: Ji Lee, 'Word As Image' Kaynak: <https://www.aughtmag.com/news/ji-lee> adresinden 27. 11. 2024 tarihinde alınmıştır.

Görsel 4: İbranice yazılmış bir "Carmina Figurata". Kaynak:<https://picryl.com/topics/carmina+figurata/carmina> adresinden 28. 11. 2024 tarihinde alınmıştır.

Görsel 5: Rabelais Şişesi – Charles-François Panard Kaynak: 28. 11. 2024 tarihinde https://www.courville-sur-eure.fr/article_94_1_la-salle-pannard_fr.html adresinden alınmıştır.

Görsel 6. Mevlevi Leylek Hasan Dede'nin Leylek Şeklindeki İstifi ve Al-i Abanın Resmi, Cihar-ı Yar-ı Güzin. Yıldız, M. Keş, Y. (2022). Etkileşimli Ekran Uygulamalarında Kavramsal Tipografi Tasarımları, *SDU ART-E Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Dergisinden alınmıştır.*

Görsel 7. Lewis Carol, Alice's Adventures in Wonderland (Alice Harikalar Diyarı Maceraları) Kitabından Kaligram Örneği, 1865 Kaynak: 26. 11. 2024 tarihinde <https://es.pinterest.com/pin/428967933276040054/> adresinden alınmıştır.

Görsel 8. Stephane Mallarmé, *Un Coup de Dés Adlı Şiiri*, 1897 Kaynak: 27. 11. 2024 tarihinde <https://www.grapheine.com/histoire-du-graphisme/histoire-du-modernisme-3-recherche-neutralite-universalisme>

Görsel 9. II pleut – Guillaume Apollinaire Kaynak: 09. 11. 2024 tarihinde <https://www.google.com/search?q=%E2%80%93+Guillaume+Apollinaire+II+pleut>

Görsel 10. Guillaume Apollinaire, Hançerlenmiş Güvercin ve Fıskiye, 1918 Kaynak: 09. 11. 2024 tarihinde <https://img.yumpu.com/16586297/1/500x640/la-columbe-poinardee-et-le-jet-deau.jpg> adresinden alınmıştır.

BÖLÜM 11

BİR ÇOCUK EDEBİYATI ÖRNEĞİ OLARAK *BALINALAR GELDİĞİNDE* BAŞLIKLİ ROMANIN ÇEVRESEL OLANAKLILIK BAKIŞ AÇISIYLA DEĞERLENDİRİLMESİ

Kaynakça

Albayrak, G., & Erkan, N. Ç. (2016). Aktarma Merkezlerinde Mekânsal Davranışlar: Üsküdar Aktarma Merkezi Örneği, *Megaron*, 11 (4), 565-578.

Atay, D. (2018). Odalarda romanın yapı bakımından incelenmesi, *International journal of language academy*, 6 (5), 20-45. <http://dx.doi.org/10.18033/ijla>.

Aunger R, Deterding S, Zhao X, Baxter W. 2024 Applying the Barker School concept of 'behaviour settings' to virtual contexts. *Phil. Trans. R. Soc. B* 379: 20230291. 1-11. <https://doi.org/10.1098/rstb.2023.0291>.

Can, D. T. (2014). *Çocuk Edebiyatı - Kuramsal Yaklaşım*. Konya: Eğitim Yayınevi.

Clark, C., & Uzzell, D. L. (2006). The socio-environmental affordances of adolescents' environments. In C. Spencer & M. Blades (Eds.), *Children and their environments: Learning, using and designing spaces* (pp. 176-195). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511521232.012>

Çakır, S. (2023). Sebahattin Ali'nin "Isıtmak İçin" isimli öyküsünün Gestalt Terapi yaklaşımına göre incelenmesi, *Heterotopic View*, 1 (2), 18-27. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10413300>

Eliuz, Ü. (2001). Dede Korkut Hikâyelerindeki Şahıs Kadrosunun Karakter Yapıları Bakımından İncelenmesi, *Bilig*, 18/Yaz, 63-86.

Gaver, W. (1991). Technology affordances. *Conference on Human Factors in Computing Systems*, 79-84. <https://doi.org/10.1145/108844.10885>

Gibson, J. (1979). *The Theory of Affordances. The Ecological approach to visual perception* Boston: Houghton Mifflin, 127-137.

Gibson, J. (2014). *The Ecological Approach to Visual Perception*. New York: Psychology Press

- Gifford, R., Steg, L., & Reser, J. (2011). Environmental psychology, in *Handbook of applied psychology*, 440-470. New Jersey: Blackwell Publishing.
- Gülden, B., & Çetinkaya, B. (2023). Değerler Eğitimi Açısından Yavuz Bahadıroğlu'nun Çocuk Romanları ve Hikâyeleri. *Ekev Akademi Dergisi* (94), 37-51. <https://doi.org/10.17753/sosekev.1266202>
- Güleryüz, N. (2021). Roman unsurlarında 'karakter'. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 8(66), 316-321. <https://doi.org/10.26450/jshsr.2316>
- Korkutan, K., & Kaplan, K. (2022). Çocuk Kalbi İsimli Çocuk Romanının Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda Yer Alan Kök Değerler Açısından İncelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(1), 545-563. <https://doi.org/10.21547/jss.1013898>
- Lefebvre, H. (2019). *Mekânın Üretimi*. (Çev. Işık Ergüden). İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Montello, D. (2007). The contribution of space syntax to an comprehensive theory of environmental psychology. *Proceedings of the 6th international space syntax symposium*. İstanbul. <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=5fa77d18672ef3b614a307cb71fe30bcd57dab59>
- Morpurgo, M. (2020). *Balinalar Geldiğinde*. (Çev. A. C. Ünver). Kayseri: Tudem Yayınları.
- Mutlu, B., & Çağlayan, Ö. (2018). Gelişim Alanlarına Uygunluğu Açısından Bilgin Adalı'nın Çocuk Romanları. *Folklor/Edebiyat*, 24(96), 77-96.
- Mutlu, H. H., & Set, G. (2021). Kişiler bakımından çeviri çocuk romanları ile yerli çocuk romanlarının karşılaştırılması. *Ana dili eğitim dergisi*, 9(4), 1469-1487.
- Nye, B., & Silverman, B. (2012). *Affordance*. <https://repository.upenn.edu/server/api/core/bitstreams/68612131-3927-479d-8969-ec06ad8c3f2b/content>
- Rapoport, A. (1990). *The Meaning of the Built Environment: A Nonverbal Communication Approach* (2nd ed.). Tucson, AZ: University of Arizona Press.
- Rapoport, A. (2013). *Human Aspects of Urban Form, Towards a Man Environment Approach to Urban Form & Design*. Oxford: Pergamos Press
- Sevim, O., & Mercan, M. (2023). Beyaz Gemi Romanında Kişiler Dünyası. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 8(1), 66-87. <https://doi.org/10.54979/turkegitimdergisi.1291636>
- Sommer, R. (1959). Studies in personal space. *Sociometry*, 22(3), 247-260.
- Stoffregen, T. A. (2003). Affordances as Properties of the Animal-Environment System. *Ecological Psychology*, 15(2), 115-134.
- Stokols, D. (1976). The experience of crowding in primary and secondary environments. *Environment and behavior*, 8 (1), 49-86.
- Sahin, V. (2007). Roman Tekniği Bakımından Yaban. *Humanities Sciences*, 2(3), 179-196.
- Tekin, M. (2016). *Roman sanatı: Romanın unsurları*. İstanbul: Ötügen Neşriyat A.Ş.
- Turhan, O., & Baş, B. (2019). Kurgusal Çocuk Edebiyatının Mesleki Boyutu. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(1), 1-10. <https://doi.org/10.16916/aded.478305>
- Wertheimer, M. (1938). Gestalt Theory. *Source Book of Gestalt Psychology* (s. 1-11). içinde
- Yılmaz, Y. (2022). Savaş Konulu Çocuk Edebiyatı Eserlerinde Mekan Temsilleri. *Sözelti*, (6)13-20.
- Yılmaz, H. (2023). Türkiye'de Çocuk Edebiyatında Mekân, Doğa ve Şehir Üzerine. In H. Yılmaz, & M. İnce (Eds), içinde *Çocuk Edebiyatında Mekân, Doğa ve Şehir* (s. 7-19). İstanbul: Erdem Yayıncılık.

BÖLÜM 12

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE SANATTA VANİTAS TEMASI ve İZLEYİCİYLE ETKİLEŞİMİ

Kaynakça

- Baskin, D. (2016, 8 31). *Vanitas and Explorations of Eroticism in Consumer Culture: in Conversation with David Baskin*. Artifactoid: <https://theartifactoid.com/2016/08/31/vanitas-and-explorations-of-eroticism-in-consumer-culture-in-conversation-with-david-baskin/> adresinden alındı
- Britannica, E. (2011-2019). Vanitas. *Encyclopaedia Britannica*.

- Bunyan, D. M. (2017, 8 18). *Exhibition: 'Joel-Peter Witkin – Photographs 1980-2016' at William Mora Galleries, Melbourne*. Art Blart art and cultural memory archive: <https://artblart.com/tag/joel-peter-witkin/> adresinden alındı
- Contemporary, W. (2024). *Damien Hirst "For the Love of God (Black)*. 2024 tarihinde Weng Contemporary: <https://www.wengcontemporary.com/artwork/damien-hirst-for-the-love-of-god-black-2010> adresinden alındı
- Continua, G. (tarih yok). *Sun Yuan and Peng Yu*. Galleria Continua: <https://www.galleriacontinua.com/artists/sun-yuan-peng-yu-73/biography> adresinden alındı
- Death in Art*. (tarih yok). La Mort Dans l'Art: <https://lamortdanslart.com/danse/danse.htm> adresinden alındı
- Fromm, E. (2019). *Sahip Olmak ya da Olmak*. Say Yayınları.
- Güner, E., Demir Berkol, T., Salman, S., Aytac, H. M., Yıldırım, Y. E., & Güner, Ş. İ. (2018). Yaşam (Eros) ve Ölüm Dürtüsü (Thanatos): Antik Roma Neşeli İskelet Mozaği. *Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisi*.
- Gladston, P. (2018, 12 15). *Collaboration as Struggle and Non-Cooperation: A Conversation with Sun Yuan and Peng Yu*. The Allure of Matter: <https://theallureofmatter.org/artists/sun-yuan-and-peng-yu/> adresinden alındı
- Goswami, D. (2021, 10 22). *Vanita: The lost revolution of deep meanings*. medium: <https://divyosmi.medium.com/vanita-the-lost-revolution-of-deep-meanings-6ac75f303ca5> adresinden alındı
- Işık, M. (2023, 10 23). "Vanitas" Temalı Eserlerde Nesnenin Temsil Ettiği "Ölüm" ve "Hiçlik" Göstergelerinin İncelenmesi. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research*, s. 2677.
- Iacob, A. (2022, 11 17). Vanitas Painting or Memento Mori: What are the Differences? *The Collector*.
- Jansen, C. (2023, 6 26). *Contemporary Artists are Reviving Vanitas, Reflecting on Death and Decadence*. artsy: <https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-contemporary-artists-reviving-vanitas-paintings-reflecting-death-decadence> adresinden alındı
- Jean le Fèvre: Respit de la Mort*. (tarih yok). Dodedans: <http://www.dodedans.com/Eparis-respit.htm> adresinden alındı
- Johnson, B. (2015, 3 24). *The Great Flood and Great Famine of 1314*. Historic UK: <https://www.historic-uk.com/HistoryUK/HistoryofEngland/The-Great-Flood-Great-Famine-of-1314/> adresinden alındı
- Karakurum, D. (2023). Genç Hans Holbein'in Bazı Eserlerinde "Memento Mori" Kavramı. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*.
- Kaygusuz, B. G. (2019). Tablolardaki Ölüm Nesneleri: Vanitas Natürmort. *Tykhe Sanat ve Tasarım Dergisi*, s. 462-478.
- Kendall, J. (2024, 1 26). *All is Breath, an introduction to Vanitas art*. Neem Tree Blog : <https://neemtreepress.com/2024/01/all-is-breath-an-introduction-to-vanitas-art-by-jake-kendall/> adresinden alındı
- Koen, V. (tarih yok). *Viktor Koen*. <https://ru.pinterest.com/pin/74942781269269141/> adresinden alındı
- Korkmaz, D. (2019, 06). Viyana Aksiyonizmi ve Deneysel Avrupa Sinemasına Etkileri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.
- Kudryashov, I. (2019, 03 25). "Renk": Kafatasının Göz Yuvalarındaki Varoluşun Anlamsızlığı. Tür Vanitaları. *La Ferté-Loupière*. (tarih yok). Bourgogne médiévale: <https://bourgognemedievale.com/departement-et-pays/yonne/pays-puisaye-forterre/la-ferte-loupiere/> adresinden alındı
- Leppert, R. (tarih yok). *Sanatta Anlamın Görüntüsü, İmgelerin Toplumsal İşlevi*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Leppert, R. (tarih yok). *Sanatta Anlamın Görüntüsü, İmgelerin Toplumsal İşlevi*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Levin, S. (2023, 2). *Vanitas - 3D Short Animated Film*. blender artists: <https://blenderartists.org/t/vanitas-3d-short-animated-film/1447899> adresinden alındı
- Maddoxgallery*. (2022, 3 9). The History of Damien Hirst Through 5 Iconic Artworks: <https://maddoxgallery.com/news/273-the-history-of-damien-hirst-through-5-iconic-we-synthesise-the-wide-ranging-practice-of-this-notorious/> adresinden alındı
- Marcus, S. (2010, 12). Kant, Beauty, and Our Acquaintance with Objects.
- Mason, C. (2013, 9 2). Digital Vanitas. *BCS article*. BCS article: <https://www.bcs.org/articles-opinion-and-research/digital-vanitas/> adresinden alındı

- McMullin, T. (2022, 5 9). *Social Media Platforms Evolve, Here's What That Means for Your Marketing*. linkedin: <https://www.linkedin.com/pulse/social-media-platforms-evolveheres-what-means-your-tara-mcmullin> adresinden alındı
- Metmuseum. (2023, 3 30). *The Met Presents the Dynamic Work of Cecily Brown in Focused Career Survey*. metmuseum: <https://www.metmuseum.org/press/exhibitions/2023/cecily-brown-death-and-the-maid> adresinden alındı
- Meyer, I. (2021, 11 2). "Famous Vanitas Paintings, a Look at the Best Vanitas Artworks." Art in Context. *Art in Context*.
- Nunez, R. (2015, 01 21). *The Beauty on the Ugly the Kiss Joel-Peter Witkin*. Rockwell Center: <https://rockwellcenter.org/student-research/the-beauty-on-the-ugly-the-kiss-joel-peter-witkin/> adresinden alındı
- Ozdemir, B. (2006). *Fotoğraf ve Fantazy*. Fotografya: <https://www.fotografya.gen.tr/TR,769/fotograf-ve-fantazy.html> adresinden alındı
- Palmer, B. (2022). *Memento Mori and Vanitas. The Art Story*: <https://www.theartstory.org/definition/memento-mori-vanitas/> adresinden alındı
- Palmer, B. (2023, 12 29). *Memento Mori and Vanitas. The Art Story*: <https://www.theartstory.org/definition/memento-mori-vanitas/> adresinden alındı
- Paris, G., & Meyer, P. (1895). *Romania*.
- Polat, E. (2019, 10 01). Kırgızistan Devlet Tarih Müzesi Bahçesinde Yer Alan Balballar. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*.
- Predota, G. (2023, 04 8). *On This Day 8 April: Giuseppe Tartini Was Born*. Interlude: <https://interlude.hk/on-this-day-8-april-giuseppe-tartini-was-born/> adresinden alındı
- Renauld, M.-M. (2021, 11 21). *Danse Macabre: The Allegorical Representation of Death*. The Collector: <https://www.thecollector.com/danse-macabre-middle-ages-danse-of-death/> adresinden alındı
- Soysal, H., & Oğuz, A. (1990). Histeri Kavramı Üzerine. *Türkiye Klinikleri*.
- Tateshot. (2012, 4 11). *Damien Hirst: For the Love of God*. Tate: <https://www.tate.org.uk/art/artists/damien-hirst-2308/damien-hirst-love-god> adresinden alındı
- Unimelb. (2024). *Vanitas: a Modern Reflection on Death and It's Depiction in Art*. <https://www.unimelb.edu.au/>: <https://finearts-music.unimelb.edu.au/research/vanitas-a-modern-reflection-on-death-and-its-depiction-in-art> adresinden alındı
- Walton, R. (2018, 4 9). Vanitas: An App to Die for. *Pursuit*.
- Widewalls. (2023, 8 8). *Art, Death and Excess - Inside Damien Hirst's for the Love of God, a Human Skull Covered in Diamonds*. <https://www.widewalls.ch/magazine/damien-hirst-for-the-love-of-god> adresinden alındı
- Williams, T. T. (1999, 11 11). A Shark in the Mind of One Contemplating Wilderness. *The Nation*.
- Woolley, D. (2018, 11 16). Still Life, Vanitas, and Commodity Culture. *Leeds Arts University*.
- Yiğitpaşa, D. (2011, 02). Urartu Ölü Gömme Gelenekleri ve Ölümle İlgili Ritüeller. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*.

Görsel Kaynakça

- Görsel 1: <https://bourgognemedievale.com/wp-content/uploads/2016/01/La-Fert%C3%A9-Loupi%C3%A8re29.jpg>
- Görsel 2: <https://bourgognemedievale.com/wp-content/uploads/2016/01/La-Fert%C3%A9-Loupi%C3%A8re36.jpg>
- Görsel 3: <https://bourgognemedievale.com/wp-content/uploads/2016/01/La-Fert%C3%A9-Loupi%C3%A8re20.jpg>
- Görsel 4: <http://www.dodedans.com/Exhibit/Paris/Full/respit-1.jpg>
- Görsel 5: <https://arkeofili.com/wp-content/uploads/2016/10/nese.jpg>
- Görsel 6: <https://www.arthistoryproject.com/artists/georges-de-la-tour/the-magdalene-with-the-smoking-flame/>
- Görsel 7: <https://artsandculture.google.com/asset/vanitas-still-life-pieter-claesz/lAGE-SJvVcF7Lg?hl=en>
- Görsel8: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/7/77/Adriaen_van_Utrecht_-_Vanitas_-_Still_Life_with_Bouquet_and_Skull.JPG/984px-Adriaen_van_Utrecht_-_Vanitas_-_Still_Life_with_Bouquet_and_Skull.JPG

Görsel9:https://cdn.artcld.com/img/w_320,h_320,c_pad,b_ffffff/ou99bl9mgpg6o88j5zl4.jpg
Görsel 10: <https://www.singularart.com/blog/wp-content/uploads/2024/03/For-the-Love-of-God-1.jpeg>
Görsel 11: https://lopocuk.org/wp-content/uploads/2022/04/nitsch_small07.jpg
Görsel 12:<https://news.artnet.com/app/news-upload/2023/03/2.-Cecily-Brown-Aujourd'hui-Rose-2005-768x1024.jpg>
Görsel13:https://d7hftxdivxxvm.cloudfront.net/?quality=80&resize_to=width&src=https%3A%2F%2Fartsy-media-uploads.s3.amazonaws.com%2FC3eTJb0Xqmpm856h8uGh-w%252FHORN%2B120476-hires-1.jpg&width=1820
Görsel 14: <https://www.artsy.net/artwork/janice-mcnab-skull-2>
Görsel 15: <https://www.artsy.net/artwork/janice-mcnab-slits>
Görsel 16: <https://www.artsy.net/artwork/rob-and-nick-carter-transforming-vanitas-painting-1>
Görsel 17: <https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRq17HTpaCDn3lBMtoYJKGdrfcnQScJKJC8g&s>
Görsel 18: <https://www.viktorkoen.com/exhibitions/vanity/images/v.no.24.gif>
Görsel 19: <https://artsandculture.google.com/asset/oily-aerodynamic-skins-kang-young-min/6gGcPYlwoZd8IA?avm=3>
Görsel20:https://www.guggenheim.org/wpcontent/uploads/2016/01/2016.40_ph_web_2.jpg
Görsel21:<https://lau.repository.guildhe.ac.uk/id/eprint/17432/22.haspreviewThumbnailVersion/Nicole%20Keeley%20Tide%20Mark%20Poster%202.jpg>
Görsel 22: <https://blenderartists.org/t/vanitas-3d-short-animated-film/1447899>
Görsel 23: <https://www.artsy.net/artwork/joel-peter-witkin-le-baiser-the-kiss-new-mexico>
Görsel 24: https://robertwalton.net/wp-content/uploads/2018/04/Vanitas_Webby.jpg

Betül PAZARBAŞI
Selma KOÇ AKGÜL

BİR DEPREMİN YIKIM DALGALARI

06 ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNİN
MEDYADA İNŞASI

BİR DEPREMİN YIKIM DALGALARI

06 ŞUBAT 2023
KAHRAMANMARAŞ
DEPREMLERİNİN
MEDYADA İNŞASI

Betül PAZARBAŞI
Selma KOÇ AKGÜL

 hiperyayın

Hiperyayın: 1112
Araştırma-İnceleme

e-Kitap: 64

Editörler
Betül Pazarbaşı, Selma Koç Akgül

Genel Yayın Yönetmeni
Hatice Bahtiyar

Mizanpaj ve Kapak Tasarım
Zeynel Engin

e-ISBN: 978-625-6078-37-6

Yayıncı Sertifika No: 16680

1. Baskı: Kasım, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti. ve Betül Pazarbaşı, Selma Akgül'e aittir. Yayıncının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayımlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar) a aittir. Yayınevi uluslararası bir yayınevdir.

Bir depremin yıkım dalgaları 06 Şubat 2023 Kahramanmaraş depreminin medya inşaaı / editörler Doç Dr. Betül Pazarbaşı, Prof. Dr. Selma Koç Akgül. – 1. Baskı . – İstanbul : Hiperyayın, 2024.
325 sayfa: şekil, tablo; 21 cm. – (Hiperyayın: 1112 e-Kitap: 64)

e-ISBN: 978-625-6078-37-6

Kaynakça bölüm sonlarındaadır.
1. Deprem – Kahramanmaraş (Türkiye). 2. Deprem – Medya. 3. Afet iletişimi. 4. Dezenformasyon. I. Pazarbaşı, Betül. II. Akgül, Selma Koç. III. Dizi.

QE537.2/B57 2024

551.2 /BİR 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık Sertifika No: 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ
Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti.
Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş Merkezi
No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter - Güngören / İstanbul
Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	9
06 ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİ ÜZERİNDEN AFET İLETİŞİM YÖNETİMİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK.11
Selma KOÇ AKGÜL	
DEPREM VE SÜRDÜRÜLEBİLİR AFET İLETİŞİMİ: KAMU SPOTLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME39
Barış ÇELİK	
AFET HABERLERİNDE POLİTİZASYON SORUNU: KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNDE HABER AKTÖRÜ SEÇİMİ63
Tolga ŞAHİN	
KRİZ İLETİŞİMİ, SOSYAL MEDYA VE DOĞA KÖKENLİ AFETLER: ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNDE YEREL YÖNETİMLERİN TWİTTER (X) KULLANIMI.	101
Betül PAZARBAŞI - Faruk ÇIPLAK	
06 ŞUBAT KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNDEN SONRA TWİTTER VE TWİTTER'İN ÖLÜMÜ	135
Burcu ASENA SALMAN	
AFET İLETİŞİMİNDE HİPERYEREL İLİŞKİLERİN VE HİPERYEREL MEDYA PLATFORMLARININ ROLÜ	171
Revşan ŞEN	
AFETLERDE GÖSTERİŞÇİ DUYARLILIĞIN MEDYA ORTAMINDA SERGİLENİŞİ: 6 ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİ KAPSAMINDA ELEŞTİREL BİR DEĞERLENDİRME	197
Sema ÇAĞLAYAN	

06 ŞUBAT DEPREMLERİ SONRASINDA SOSYAL AĞLARDA DEZENFORMASYON VE DOĞRULAMA: TEYİT.ORG ÖRNEĞİ	221
Murathan BİRİNCİ	
06 ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNDE AFAD'IN AFET İLETİŞİM STRATEJİSİ: BASIN BÜLTENLERİNİN ANALİZİ	251
Neslihan YOLÇU CENGİZ - Şefika YURDAKUL SAYGILI	
DEPREMİ BİR GAZETECİ OLARAK YAŞAMAK: 06 ŞUBAT KAHRAMANMARAŞ MERKEZLİ DEPREMLER SONRASINDA GAZETECİLERE YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME	297
Gülsüm GÜNEY - Yusra Yağmur GÖLBAŞ	
ÖZGEÇMİŞLER	319

06 ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİ ÜZERİNDEN AFET İLETİŞİM YÖNETİMİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK

Selma KOÇ AKGÜL

KAYNAKÇA

- Ağın Gözükızıl, C., Tezcan, S. (2023). Cumhuriyet'in Yüzyüncü Yılında Türkiye'de Afetler: 06 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremi. *Kent Akademisi, (Türkiye Cumhuriyetinin 100. Yılı Özel Sayısı | Special Issue for the 100th Anniversary of the Republic of Türkiye)*, 97-114. <https://doi.org/10.35674/kent.1353445>
- Akgül Koç, S. (2023). Afet Kültürü ve Topluluklarının İletişim Boyutuyla Yeniden İnşası, *Sürdürülebilir Afet Yönetimi ve İletişimi İçinde*, Ed: N:Pösteği, Z.Varlı Gürer, N.Dönmez, Hiper Yayın, İstanbul.
- Akgül Koç, S.(2021). Afet Odaklı İletişim, *Hiper Yayın, İstanbul*.
- Arklan, Ü, Koçyiğit, İ. (2024). Afet Dönemlerinde Sosyal Medyada Dezenformasyonun Yayılımı: 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri Örneği. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(2), 525-546. doi: 10.11616/asbi.1453304
- Atkan, B., & Çevik Ergin, T. (2024). Kriz İletişimi Bağlamında Şirketlerin Sosyal Medya Paylaşımları: 6 Şubat Depremi Özelinde Bir İçerik Analizi. *Uluslararası Halkla İlişkiler Ve Reklam Çalışmaları Dergisi*, 7(1), 9-43. <https://doi.org/10.61766/hire.1392409>
- Aristoteles (1996), *Metafizik*, çev. Ahmet Arslan, Sosyal Yayınlar, İstanbul.
- Aydınler, T., & Özgür, H. (2014). Yönetişim ve Doğal Afetler: Türkiye'de Doğal Afet Yönetişimi Ne Kadar ve Hangi Biçimde Mümkün? iç. *Kamu Yönetiminde Değişim Kayfor XII Bildiriler Kitabı*, Fatma Neval Genç (Ed.)
- Balamir, M. (2007). "Risk Yönetimi ve Yerel Yönetimler", *Nihal Ekin Erkan, Ayşe Güner, Katalin Demeter (Derleyenler), Afet Risk Yönetimi: Risk Azaltma ve Yerel Yönetimler*, Beta Yayınları, İstanbul, ss. 27-54
- Bulkeley, H., and M. Betsill.(2005). "Rethinking Sustainable Cities: Multilevel Governance and the 'Urban' Politics of Climate Change." *Environmental Politics 14*: 42–63. Davies, A. (2006). *Best Practice in Corporate Governance Building Reputation and Sustainable Success (1th Edition)*. Burlington: Gower Publishing.
- Dehghani A, Ghomian Z, Rakhshanderou S, Khankeh H, Kavousi A. (2022). Process and components of disaster risk communication in health systems: A thematic analysis. *Jamba*. doi: 10.4102/jamba.v14i1.1367. PMID: 36569774; PMCID: PMC9772705.
- Drabek, T. E., & McEntire, D. A. (2002). "Emergent Phenomena And Multiorganizational Coordination In Disasters: Lessons From The Research Literature". *International Journal of Mass Emergencies and Disasters*, 20, 197-224.
- Demir, S. T. (2023). "Afet Medyası ve Medya Afeti: 6 Şubat Kahramanmaraş Depreminin Anımsattıkları". *TRT Akademi*, 8(18), 709-716. <https://doi.org/10.37679/trta.1306893>
- Ebbesson, J. (2010). "The Rule of Law in Governance of Complex Socio-Ecological Changes." *Global Environmental Change 20*: 414–422.

- Jensen, J., & Thompson, S. (2016). "The incident command system: A literature review". *Disasters*, 40, 158-182.
- Hajer, M., and W. Versteeg (2005). "Performing Governance through Networks." *European Political Science* 4: 340-347.
- Howes, M., Tangney, P., Reis, K., Grant-Smith, D., Heazle, M., Bosomworth, K., & Burton, P. (2014). Towards Networked Governance: Improving Interagency Communication And Collaboration For Disaster Risk Management And Climate Change Adaptation in Australia. *Journal of Environmental Planning and Management*, 58(5), 757-776. <https://doi.org/10.1080/09640568.2014.891974>
- Gerdan, S. (2023). "Türkiye'de Afet Yönetim Sistemi", Sürdürülebilir Afet Yönetimi ve İletişimi İçinde, Ed: N.Pösteki, Z.Varlı Gürer, N.Dönmez, Hiper Yayın, İstanbul.
- Koçyiğit, N., Kocaoğlu, M., & Yıldız, E. (2024). Sosyal Medya Kullanımı Ve Dijital Okuryazarlık: 6 Şubat Depremleri Temalı Twitter Paylaşımları Örneği. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(62), 227-238. <https://doi.org/10.30794/Pausbed.1399206>
- Kapucu, N., Augustin, M. E., & Garayev, V. (2009). "Interstate Partnerships In Emergency Management: Emergency Management Assistance Compact In Response To Catastrophic Disasters". *Public Administration Review*, 69, 297-313.
- Kapucu, N., Bryer, T., Garayev, V., & Arslan, T. (2010). "Interorganizational network coordination under stress caused by repeated threats of disasters". *Journal of Homeland Security and Emergency Management*, 7(1), 1-30.
- Kapucu, N., Garayev, V., & Wang, X. (2013). Sustaining Networks In Emergency Management: A Study Of Counties In The United States. *Public Performance & Management Review*, 37, 104-133.
- Karre, P., M. Van der Steen, and M. Van Twist. 2013. "Joined-Up Government in the Netherlands: Experiences with Program Ministries." *International Journal of Public Administration* 36:
- Kelman, I., and J. Gaillard. 2010. "Embedding Climate Change Adaptation within Disaster Risk Reduction." Special Issue: Climate Change Adaptation and Disaster Risk Reduction: Issues and Challenges, *Chapter 2. Community, Environment and Disaster Risk Management* 4: 23-46.
- Moynihan, D. P. (2009). The network governance of crisis response: Case studies of incident command systems. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 19, 895-915.
- Pazarbaşı, B. (2023). Afetlerde Direnç Odaklı Gazetecilik: Afet Zamanlarında İlham Veren Hikayeler, Zorlayıcı Normlar ve Yükselen Sesler, *Sürdürülebilir Afet Yönetimi ve İletişimi İçinde*, Ed: N:Pösteki, Z.Varlı Gürer, N.Dönmez, Hiper Yayın, İstanbul.
- Pazarbaşı B. (2021). *Kusursuz Bir Fırtına: Covid-19 Salgınında Gazetecilik, İletişim Bilimleri Bakış Açısıyla Küresel Afet Covid-19 Pandemisi*, Hiper yayın, İstanbul, e-ISBN: 978-625-8461-25-1.
- Shipper, L., and M. Pelling (2006). "Disaster Risk, Climate Change and International Development: Scope for, and Challenges to, Integration". *Disasters* 30 (1): 19-38.
- Ökmen, M., Baştan, S., & Yılmaz, A. (2004). Kamu yönetiminde yeni yaklaşımlar ve bir yönetim faktörü olarak yerel yönetimler. *Kamu yönetimi*, 23-80.
- Öksüz, B. (2014). Yönetişim Sürecinde Kurumsal İletişimin Rolü Ve Önemi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 2(4). <https://doi.org/10.19145/guifd.51412>
- Özler, M. (2019). "Kamu Yönetimi Paradigmasında Afet Riski Yönetiminden Yönetişimine". *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 139-150.

- Özmen, B., Özden, A.T. (2013). Türkiye'nin Afet Yönetim Sistemine İlişkin Eleştirel Bir Değerlendirme, *İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi No:49 (Ekim 2013)*. ss.1-28
- von Lubitz, D. K. J. E., Beakley, J., & Patricelli, F. (2008). All hazards approach" to network-centric disaster management: the role of information and knowledge management, and Boyd's OODA Loop in disaster leadership. *The Journal of Disaster Study, Policy and Management*, May, 13.
- Twigg, J. 2004. Disaster Risk Reduction, Mitigation and Preparedness in Development and Emergency Programming. HPN Good Practice Review 9. London: ODI.
- Yavuz, Ö. (2020). Afet Yönetişiminde İşbirliği Ağlarının Önemi: Kocaeli Örneği, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Basılmamış Doktora Tezi*.

DEPREM VE SÜRDÜRÜLEBİLİR AFET İLETİŞİMİ: KAMU SPOTLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Barış ÇELİK

KAYNAKÇA

- AFAD. (2013, 4 Haziran). *AFAD Afete Hazır Türkiye Kamu Spotu*. [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=LZBWYn_7fC4
- AFAD. (2021, 27 Mayıs). *İlk 6 Saatte (Kamu Spotu)*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=AT0AwqrWSWQ>
- AFAD. (2022, 11 Kasım). *Deprem Anı Ülke Tatbikatı #ÇökKapanTutun Kamu Spotu*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=fMZjNvRO4c4>
- Alexander, D. E. (2014). Social Media in Disaster Risk Reduction and Crisis Management. *Science and Engineering Ethics*, 20(3), 717-733.
- Atkin, C. K., & Rice, R. E. (2013). Theory and Principles of Public Communication Campaigns. In *Public Communication Campaigns* (pp. 3-19). SAGE Publications.
- Barthes, R. (1977). *Image, Music, Text*. Fontana Press.
- Bignell, J. (2002). *Media Semiotics: An Introduction*. Manchester University Press.
- Bilen, E., & Polat, M. (2022). Öğretmen adaylarının deprem farkındalığına ilişkin görüşleri. *Türk Deprem Araştırma Dergisi*, 4(1), 155-173.
- Chandler, D. (2007). *Semiotics: The Basics*. Routledge.
- Coppola, D. P. (2006). *Introduction to International Disaster Management*. Butterworth-Heinemann.
- Covello, V. T. (2010). Strategies for Overcoming Challenges to Effective Risk Communication. In *The Handbook of Risk and Crisis Communication* (pp. 143-167). Routledge.
- Ergün, M., Korucuk, S., & Memiş, S. (2020). Sürdürülebilir afet lojistiğine yönelik ideal afet depo yeri seçimi: Giresun ili örneği. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 144-165.

- FEMA. (2013). Preparedness in America: Research Insights to Increase Individual, Organizational, and Community Action. Federal Emergency Management Agency.
- Fiske, J. (1990). Introduction to Communication Studies. Routledge.
- Hall, S. (1997). Representation: Cultural Representations and Signifying Practices. In Hall, S. (Ed.) Representation: Cultural Representations and Signifying Practices (pp. 13-74). SAGE Publications.
- Houston, J. B., Spialek, M. L., Cox, J., Greenwood, M. M., & First, J. (2015). The centrality of communication and media in fostering community resilience: A framework for assessment and intervention. *American Behavioral Scientist*, 59(2), 270-283.
- Ibrion, M. (2018). Earthquake culture: a significant element in earthquake disaster risk assessment and earthquake disaster risk management. IntechOpen.
- Ibrion, M., Mokhtari, M., & Nadim, F. (2015). Earthquake disaster risk reduction in Iran: lessons and “lessons learned” from three large earthquake disasters—Tabas 1978, Rudbar 1990, and Bam 2003. *International Journal of Disaster Risk Science*, 6, 415-427.
- Kadıoğlu, M. (2011). Afet yönetimi beklenilmeyeni beklemek, en kötüsünü yönetmek. İstanbul: T.C. Marmara Belediyeler Birliği Yayını.
- Kapucu, N., & Demiroz, F. (2017). Interorganizational networks in disaster management. In Social network analysis of disaster response, recovery, and adaptation (pp. 25-39). Butterworth-Heinemann.
- Kates, R. W., Colten, C. E., Laska, S., & Leatherman, S. P. (2006). Reconstruction of New Orleans after Hurricane Katrina: A research perspective. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 103(40), 14653-14660.
- Keller, E. A., & DeVecchio, D. E. (2015). Natural Hazards: Earth's Processes as Hazards, Disasters, and Catastrophes. Pearson.
- Koç Akgül, S. (2021). Afet Odaklı İletişim. Hyperlink, İstanbul
- Lindell, M. K., & Perry, R. W. (2012). The Protective Action Decision Model: Theoretical Modifications and Additional Evidence. *Risk Analysis*, 32(4), 616-632.
- Mileti, D. S. (1999). Disasters by Design: A Reassessment of Natural Hazards in the United States. Joseph Henry Press.
- Paton, D., & Johnston, D. (2001). Disasters and Communities: Vulnerability, Resilience and Preparedness. *Disaster Prevention and Management: An International Journal*, 10(4), 270-277.
- Reuter, C., & Kaufhold, M.-A. (2018). Fifteen Years of Social Media in Emergencies: A Retrospective Review and Future Directions for Crisis Informatics. *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 26(1), 41-57.
- Rice, R. E., & Atkin, C. K. (2012). Public Communication Campaigns. SAGE Publications.
- Saussure, F. D. (1916). Course in General Linguistics. Open Court Publishing.
- Shaw, R., Takeuchi, Y., & Rouhban, B. (2009). Education, Capacity Building and Public Awareness for Disaster Reduction. In Shaw, R. & Krishnamurthy, R. R. (Eds.) Disaster Management: Global Challenges and Local Solutions (pp. 292-313). Universities Press.
- Şen, R., & Koç Akgül, S. (2023). WhatsApp Dayanışma Grupları ve İletişim Uygulamaları: 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri. *Afet ve Risk Dergisi*, 6(4), 1410-1428.
- T.C. İletişim Başkanlığı. (2024, 4 Şubat). 6 Şubat'tan bu yana 14 milyon insanımızın kalbi, tüm Türkiye'nin göğsünde atmaya devam ediyor. [Video]. YouTube. <https://youtube.com/watch?v=Dyx9NPOfyJc>

TMMOB. (2011). Türkiye'de Deprem Bilinçlendirme ve Eğitim Kampanyaları. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği.

Yavuz Kumlu, K. B., & Tüdeş, Ş. (2019). Determination of earthquake-risky areas in Yalova City Center (Marmara region, Turkey) using GIS-based multicriteria decision-making techniques (analytical hierarchy process and technique for order preference by similarity to ideal solution). *Natural Hazards*, 96, 999-1018.

AFET HABERLERİNDE POLİTİZASYON SORUNU: KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNDE HABER AKTÖRÜ SEÇİMİ

Tolga ŞAHİN

KAYNAKÇA

Akınar, N ve Küngerü, A. (2016). Uluslararası Medya Söyleminde İsrail'in 2014 Gazze Saldırısı: CNN ve Al Jazeera Üzerinden Karşılaştırmalı Bir Analiz. *Tesam Akademi Dergisi* 2016. 3 (1). 53 – 79.

Arık, B., M. (2006). " Pınar Altuğ Olayı" Bağlamında Çapraz Tekelleşme Olgusunun Habere Etkisi. *Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Araştırma Dergisi*, (8), 140-153.

Aydın, A. (2022). Yeni Medyanın Ekonomi Politikası. *Pamukkale Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi* 1(2). 199-214.

Aziz, A. (2011). *Siyasal İletişim*. Ankara: Nobel Yayınları.

Bansal, S. (2018). "Role of Media in Disaster Management". *International Journal of Creative Research Thoughts (IJCRT)*, 6 (2), 411- 417.

Bilgili, C. (2005). Medya (nın) Ekonomisi ve Medya Ürününe Etki Biçimleri. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, (3), 95-112.

Chomsky, N. ve Herman, E. S. (1999), *Medya Halka Nasıl Evet Dedirtir*, Kitle İletişim Araçlarının Ekonomi Politikası, İstanbul: Minerva Yayınları.

Çakmak, M. (2021). Herman ve Chomsky'nin Propaganda Modeli Süzgeci Olan Kitle Medyasının Büyüklüğü ve Kar Anlayışı Üzerinden Tekelleşme ve Türk Medyasının Tekelleşmesinin İncelenmesi. *İletişim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 46-61. <https://doi.org/10.29228/itamder.52760>.

Durmuşahmet, A. (2021). Sosyal Medyada Propaganda Modelinin Karşılığı: Gözetimin Tüketimi Üzerine Bir İnceleme. *Etkileşim* (8), 160-185.

Dündar, L. (2019). *Haber Üretim Süreçleri ve Eşikbekçiliği. İçinde Debates On Media & Communication Studies*. (Ed. Emrah Doğan ve Nuran Öze). London: Ijopoc Publication, 83-93

Gülsoy, D. (2005). *Medyanın Altyapısına Muhafız Bir Yolculuk Noam Chomsky*. Şu kitapta (Ed. Barış Çoban). *Kadife Karanlık, 21.Yüzyıl İletişim Çağını Aydınlatan Kuramcılar (İkinci Basım)*. İstanbul: Su Yayınevi.

Kars, N., Akmeşe, Z., ve Deniz, K. (2015). Sosyal Ağlar Aracılığıyla Televizyona Sağlanan Kamusal Katılım: Çalar Saat Programı Örneği. *XVII. Akademik Bilişim Konferansları*. 594-600.

- Kazaz, M. ve Acar N. (2020). Eleştirel Ekonomi Politik Bakış Açısıyla Editoryal Bağımsızlık Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 37, 66-82.
- Nikitin, I., P. (2006). Ekonomi Politik. İstanbul: Eriş Yayınları.
- Pakkan, Ş. (2020). 2019 Yerel Seçimlerinde “Rızanın İmalatı” Aracı Olarak Haber: Yazılı Basında Hakikatin Siyasi Dönüşümü. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi. 13(72). 841-857.
- Pakkan, Ş. (2021). Medyanın “Suskun” Sınavı: Ekonomi-Politik Yaklaşım Çerçevesinde Berat Albayrak İstifa Haberinin Yazılı Basına Yansıması. İstanbul Arel Üniversitesi İletişim Çalışmaları Dergisi, 9(20), 175-212.
- Pazarbaşı B. (2021). *Kusursuz Bir Fırtına: Covid-19 Salgınında Gazetecilik*, Betül Pazarbaşı, Selma Koç Akgül (Ed). İletişim Bilimleri Bakış Açısıyla Küresel Afet Covid-19 Pandemisi, Hiper yayım, İstanbul
- Sarma, J., R. (2021). “Media and Disaster Management: The Role of Media”. International Journal of Advances in Engineering and Management (IJAEM). 3 (10). 827-833.
- Shoemaker, P. ve Reese, S. (2014). İdeolojinin Medya İçeriği Üzerindeki Etkisi (Çev: Ahmet Gürata). İçinde Medya Kültür ve Siyaset (Üçüncü Basım) Der: Süleyman İrvan. Ankara: Pharmakon.
- Yaylagül, L. (2014). Kitle İletişim Kuramları Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar. Ankara: Dipnot Yayınları.

KRİZ İLETİŞİMİ, SOSYAL MEDYA VE DOĞA KÖKENLİ AFETLER: ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNDE YEREL YÖNETİMLERİN TWİTTER (X) KULLANIMI

Betül PAZARBAŞI - Faruk ÇIPLAK

KAYNAKÇA

- AFAD, (2023). Deprem bölgesine yönelik çalışmalar, <https://www.afad.gov.tr/deprem-bolgesine-yonelik-calismalar> , Erişim Tarihi:15.04.2024.
- Akgül, S. (2024). “Afet Kültürü ve Topluluklarının İletişim Boyutuyla İnşası”, Sürdürülebilir Afet Yönetimi ve İletişimi, Hiper Yayın, Editörler, Nigâr Pösteki, Saadet Zeynep Varlı Gürer, Nihan Dönmez, Basım sayısı:1, Sayfa sayısı:287, ISBN:978-605-72931-2-1, Ss. 89 -121
- Aldrich, D. (2010). Fixing recovery: Social capital in post-crisis resilience,” Political Science Faculty Publications, vol. 6, 05
- Beck, U. (1992). Risk society: Towards a new modernity. *Sage google schola*, 2, 53-74.
- Berger AA. (2013). Media and Communication Research Methods: An Introduction to Qualitative and Quantitative Approaches. Third ed. Thousand Oaks: Sage;

Chen Q., Min C., Zhang W., Wang G., Ma X., Evans R. (2020). Unpacking the black box: How to promote citizen engagement through government social media during the COVID-19 crisis. *Computers in Human Behavior*, 110, 106380.

Cianconi, P., Betr`o, S., and Janiri, L. (2020). The impact of climate change on mental health: A systematic descriptive review,"*Frontiers in Psychiatry*, vol. 11.
<https://www.frontiersin.org/article/10.3389/fpsy.2020.00074>

Coombs, W.T. (2014). *Ongoing Crisis Communication: Planning, Managing, and Responding*, SAGE Publications

CRED (2009). Annual disaster statistical review : the numbers and trends. *Center for Research on the Epidemiology of Disasters (CRED)*, Brussels, Belgium, 25.

Fincham K. (2019). Exploring political journalism homophily on twitter: A comparative analysis of US and UK elections in 2016 and 2017. *Media and Communication*. 7(1):213-224

Goodchild MF, Glennona JA (2010) Crowdsourcing geographic information for disaster response: a research frontier. *Int J Digit Earth* 3(3):231–241

Graham, M. W. Avery, E. J. and Park, S. (2015). The role of social media in local government crisis communications," *Public Relations Review*, vol. 41, no. 3, pp. 386–394,
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0363811115000077>

Guo J., Liu N., Wu Y., Zhang C. (2021). Why do citizens participate on government social media accounts during crises? A civic voluntarism perspective. *Information Management*, 58(1), 103286

Henstra, D. (2010). Evaluating local government emergency management programs: what framework should public managers adopt? *Public Adm. Rev.*, 70 (2010), pp. 236-246

Houston, J.; Hawthorne, J.; Perreault, M.; Park, E.; Goldstein Hode, M.; Halliwell, M.R. (2015). Turner McGowen, S.; Davis, R.; Vaid, S.; McElderry, J.; et al. Social media and disasters: A functional framework for social media use in disaster planning, response, and research. *Disasters* 39, 1–22.

Jin, Y. and Austin LL. (2022). *Social Media and Crisis Communication*. Second ed. New-York: Routledge; DOI: 10.4324/9781003043409

Jin, Y., and Liu, B.F. (2010), "*The blog-mediated crisis communication model: recommendations for responding to influential external blogs*", *Journal of Public Relations Research*, Vol. 22, pp. 429-455.

Jordan, S. Hovet, S. Fung, I. Liang, H. Fu, K.-w. and Tse, Z. (2018). Using twitter for public health surveillance from monitoring and prediction to public response," *Data*, vol. 4, p. 6, 12

Joshi, A., Aoki, M. (2014). The role of social capital and public policy in disaster recovery: a case study of Tamil Nadu State, India *Int. J. Disaster Risk Reduct.*, 7 (2014), pp. 100-108, [10.1016/j.ijdrr.2013.09.004](https://doi.org/10.1016/j.ijdrr.2013.09.004)

- Joshi, A., Aoki, M., and Park, S. (2014). The role of social capital and public policy in disaster recovery: a case study of Tamil Nadu State, India *Int. J. Disaster Risk Reduct.*, 7 (2014), pp. 100-108, [10.1016/j.pubrev.2015.02.001](https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2015.02.001)
- Kapucu, N. and Q. Hu (2020) *Network Governance: Concepts, Theories, and Applications*. Routledge, New York, NY.
- Koç, Akgül, S. (2021). Afet odaklı iletişim. Hiper Yayın.
- Koç Akgül, S. (2017). Olağanüstü Durumlar, İletişim ve Habercilik Yaklaşımları. TRT Akademi, 2 (3), 6-47. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/trta/issue/28362/302071>
- Muniz-Rodriguez K, Ofori SK, Bayliss LC, Schwind JS, Diallo K, Liu M, Yin J, Chowell G, Fung IC. (2020). Social Media Use in Emergency Response to Natural Disasters: A Systematic Review With a Public Health Perspective. *Disaster Med Public Health Prep.* 14(1):139-149. doi: 10.1017/dmp.2020.3. PMID: 32148219.
- Neuendorf KA. (2017). *The Content Analysis Guidebook*. Second ed. SAGE Publications Inc.
- Norris, F.H., Stevens, S.P., Pfefferbaum, B. *et al.* (2008). Community Resilience as a Metaphor, Theory, Set of Capacities, and Strategy for Disaster Readiness. *Am J Community Psychol* **41**, 127–150. <https://doi.org/10.1007/s10464-007-9156-6>
- Nowell, B. and T. Steelman (2019) ‘Beyond ICS: how should we govern complex disasters in the United States?’. *Journal of Homeland Security and Emergency Management.* **16**(2). Published online: 15 May 2019. <https://doi.org/10.1515/jhsem-2018-0067>.
- Ogie, R.I.; James, S.; Moore, A.; Dilworth, T.; Amirghasemi, M. (2022). Whittaker, J. Social media use in disaster recovery: A systematic literature review. *Int. J. Disaster Risk Reduct.*, 70, 102783.
- Palen, L., and Hughes, A.L. (2018). “Social Media in Disaster Communication.” In *Handbook of Disaster Research*, edited by H. Rodríguez, W. Donner, and J. Trainor, 497–518. New York: Springer.
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster.
- Quarantelli, EL. (2005). A social science research agenda for the disasters of the 21st century: theoretical, methodological and empirical issues and their professional implementation. In: Perry RW, Quarantelli EL (eds) *What is a disaster: new answers to old questions*. Xlibris Corporation, Bloomington, pp 325–396
- Reuter, C., A.L. Hughes, and M.A. Kaufhold (2018) ‘Social media in crisis management: an evaluation and analysis of crisis informatics research’. *International Journal of Human–Computer Interaction.* **34**(4). pp. 280–294.
- Sandiasa, G., and Agustana, P. (2018). “Reformasi Administrasi Dan Birokrasi Pemerintah Daerah Dalam Meningkatkan Kualitas Layanan Publik Di Daerah.” *Jurnal Administrasi Publik* 3(1):1–9. doi: <https://doi.org/10.22225/pi.3.1.2018.1-8>.

- Susanto, E. H. (2016). "Media Sosial Sebagai Pendukung Jaringan Komunikasi Politik." *Aspikom* 3(1):379–98. doi: <http://dx.doi.org/10.24329/aspikom.v3i3.123>
- Sutton, J., and Kuligowski, E. D. (2019). Alerts and warnings on short messaging channels: Guidance from an expert panel process. *Natural Hazards Review*, *20*(2), 1–10. doi:10.1061/(asce)nh.1527-6996.0000324
- Tang Z., Miller A. S., Zhou Z., Warkentin M. (2021). Does government social media promote users' information security behavior towards COVID-19 scams? Cultivation effects and protective motivations. *Government Information Quarterly*, *38*(2), 101572.
- Ward PJ, Blauhut V, Bloemendaal N, Daniell JE, de Ruiter MC, Duncan MJ, Emberson R, Jenkins SF, Kirschbaum D, Kunz M, Mohr S, Muis S, Riddell GA, Schäfer A, Stanley T, Veldkamp TI, Winsemius HC (2020). Natural hazard risk assessments at the global scale. *Natural Hazards Earth Syst Sci* 20(4):1069–1096
- Weller K., Bruns A., Burgess J., Mahrt M., Puschmann C. (2014). Twitter and society: An introduction. In Weller K., Bruns A., Burgess J., Mahrt M., Puschmann C. (Eds.), *Twitter and Society* (pp. xxix). New York, NY: Peter Lang.
- Widmar, N. O., Rash, K., Bir, C., Bir, B., & Jung, J. (2022). The anatomy of natural disasters on online media: Hurricanes and wildfires. *Natural Hazards*, 110. doi:10.1007/s11069-021-04975-4
- White C. (2010). "Social Media and Meta-Networks for Crisis Mapping: FCollaboratively Building Spatial Data for Situation Awareness in Disaster Response and Recovery Management." *Specialist Meeting Spatio-Temporal Constraints on Social Networks* (University of California, Santa Barbara, Center for Spatial Studies, December 14-15, 2010). <http://www.ncgia.ucsb.edu/projects/spatio-temporal/docs/White-position.pdf>
- Yeo, J., and Knox, C.C. (2019). Public attention to a local natural disaster versus competing focusing events: Google Trends analysis following the 2016 Louisiana flood. *Soc. Sci*, *100*, 2542–2554.

06 ŞUBAT KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNDEN SONRA TWITTER VE TWITTER'İN ÖLÜMÜ

Burcu ASENA SALMAN

KAYNAKÇA

- Abu-Lughod, L. (1999). *Veiled sentiments*. University of California Press.
- Aldamen, Y. & Hacimic, E. (2023). Positive Determinism of Twitter Usage Development in Crisis Communication: Rescue and Relief Efforts after the 6 February 2023 Earthquake in Türkiye as a Case Study. *Social Sciences*, *12*(8), 436. Erişim tarihi: 20 Aralık 2023, <https://doi.org/10.3390/socsci12080436>
- Asena-Salman, B. (2021). The Rhetoric of Online Motherhood in Turkey. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Yeditepe Üniversitesi.

- Balkan, E. & Ülgen, S. (2023). *Yanlış Bilgilendirme, Malinformasyon ve Dezenformasyon Üzerine Bir Rehber*. EDAM. Erişim tarihi: 20 Aralık 2023, https://edam.org.tr/Uploads/Yukleme_Resim/pdf-11-09-2023-23-22-47.pdf
- Browne, R. (2023, Şubat 9). Twitter Restored in Turkey After Meeting with Government Officials. CNBC. Erişim tarihi: 20 Aralık 2023, <https://www.cnbc.com/2023/02/09/twitter-restored-in-turkey-after-meeting-with-government-officials.html>
- Bulut, E., & Yörük, E. (2017). Mediatized Populisms| Digital Populism: Trolls and Political Polarization of Twitter in Turkey. *International Journal Of Communication*, 11(25). Erişim tarihi: 20 Ocak 2024, <https://ijoc.org/index.php/ijoc/article/view/6702>
- Costello, L., McDermott, M. & Wallace, R. (2017). Netnography: Range of Practices, Misperceptions, and Missed Opportunities. *International Journal of Qualitative Methods*, 16(1), 1-12. Erişim tarihi: 25 Aralık 2023, <https://doi.org/10.1177/1609406917700647>
- Çabalar, A. F. (2023). Zemin Davranışlarının Deprem Zararlarının Azaltılmasındaki Rolü: Gaziantep-Kahramanmaraş İlleri. On Yılın Ardından Ulusal Deprem Araştırma Programı UDAP Çalışmayı Genişletilmiş Bildiri Özetleri içinde (ss. 42-45). Ankara: İçişleri Bakanlığı, Afet ve Acil Durum Başkanlığı.
- Çelenk, Z. (2023, Şubat 21). Normalleşmeyeceğiz, acının ve çocukların takipçisiyiz. Gazete Duvar. Erişim tarihi: 15 Ocak 2024, <https://www.gazeteduvar.com.tr/normallesmeyecegiz-acinin-ve-cocuklarin-takipcisiyiz-makale-1604701>
- Disaster Response on Facebook. Erişim tarihi: 15 Ocak 2024, <https://www.facebook.com/disaster/mentions>
- Elçi, A. (2023, Şubat 10). Kahramanmaraş Depremi: Twitter Enkaz Altında Kalanların Bulunmasına Nasıl Yardımcı Oldu? Euronews. Erişim tarihi: 20 Aralık 2023, <https://tr.euronews.com/2023/02/10/kahramanmaraş-depremi-twitter-enkaz-altında-kalanların-bulunmasına-nasıl-yardımcı-oldu>
- Exitus. *Tıp terimleri sözlüğü* İçinde. Erişim tarihi: 19 Temmuz 2024, <https://www.tipterimlerisozlugu.com/exitus.html>
- Feiner, L. (2023, Temmuz 25). Twitter to X: It's not just a name change. CNBC. Erişim tarihi: 10 Ocak 2024, <https://www.cnbc.com/2023/07/25/musk-explains-why-hes-rebranding-twitter-to-x.html>
- Fejerskov, A.M., Clausen, M.L., & Seddig, S. (2023, Ağustos 17). Humanitarian ignorance: towards a new paradigm of non-knowledge in digital humanitarianism. *Disasters*, 48(8). Erişim tarihi: 17 Ocak 2024, <https://doi.org/10.1111/disa.12609>.
- Frankl, V. E. (2009). *İnsanın anlam arayışı*. (S. Budak, Çev.). Okuyan Us.
- Getdaytrends. Twitter Trends Türkiye. Erişim tarihi: 10 Haziran 2023. <https://getdaytrends.com/tr/turkey/>
- Griffin-Padgett, D. R. & Allison, D. (2010). Making a Case for Restorative Rhetoric: Mayor Rudolph Giuliani & Mayor Ray Nagin's Response to Disaster. *Communication Monographs*, 77(3), 376-392. Erişim tarihi: 5 Ocak 2024. <https://doi.org/10.1080/03637751.2010.502536>

- Haber. (2023, Şubat 15). [Twitter]. Erişim tarihi: 25 Aralık 2023, <https://twitter.com/Haber/status/1625952969400193037>
- Haber Report. (2023, Şubat 20). Deva Partisi Sözcüsü İdris Şahin. [Twitter]. Erişim tarihi: 25 Aralık 2023, <https://twitter.com/HaberReport/status/1627633635477053441>
- Hatiboğlu Eren, B. (2017). *İmkansız medeniyet: TOKİ/Aktaş Mahallesi örneğinde feminist bir etnografi*. Ayizi.
- Jackson, M. O. (2019). *The human network: how your social position determines your power, beliefs, and behaviors*. Vintage Books.
- Karaağaç, H. (2023). Hastane Afet Yönetim Sürecinde Tıbbi Sosyal Hizmet Uygulamaları: Kahramanmaraş Depremleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Afet ve Risk Dergisi*, 6(3), 1154-1166.
- Kazım, A. (2023, Şubat 14). Yardım Duyurularında "Açık Açık Ped" Yazılmasını Yanlış Bulan Kişilere Gelen Tepkiler. Onedio. Erişim tarihi: 20 Aralık 2023, <https://onedio.com/haber/yarдим-duyurularında-acik-acik-ped-yazilmasini-yanlis-bulan-kisilere-gelen-tepkiler-1128369>
- Kemp, S. (2023, Şubat 13). Digital 2023: Turkey. *Datareportal*. Erişim tarihi: 10 Ocak 2024, <https://datareportal.com/reports/digital-2023-turkey?rq=twitter%20users%20in%20turkey%202023%20>
- Kozinets, R. V. (2020). *Netnography: the essential guide to qualitative social media research*. Sage.
- Kozinets, R.V., Gretzel, U. & Bui, T. (2024). Proceedings of the 57th Hawaii International Conference on System Sciences, 2024 (ss. 2275-2277). Applying netnographic research in the system sciences contest--Insights, illustrations, and intersections. Erişim tarihi: 10 Şubat 2024, <https://scholarspace.manoa.hawaii.edu/server/api/core/bitstreams/c437987f-c86d-4281-bf7d-82452e34bcce/content>
- Köse, E. (2024). İnadı Duvara Yazmak. *Aposto TR*. Erişim tarihi: 7 Şubat 2024. https://aposto.com/s/inadi-duvara-yazmak?utm_campaign=later-linkinbio-aposto&utm_content=later-40893624&utm_medium=social&utm_source=linkin.bio
- Kuzucuoğlu, A. H. (2015). *Kentsel riskler ve japonya modeli*. Hiperlink.
- Küçükşen, M. & Yetkin, O. (2020). Afet Yönetimi ve Yerel Yönetimler. M. Yaman ve E. Çakır (Eds.). *Farklı Boyutlarıyla afet Yönetimi İçinde* (ss. 143-163). Nobel.
- Mac, R & Hsu, T. (2023, Temmuz 24). from Twitter to X: Elon Musk begins erasing an iconic internet brand. *The New York Times*. Erişim tarihi: 29 Aralık 2023, <https://www.nytimes.com/2023/07/24/technology/twitter-x-elon-musk.html>
- Maldenya, D., Choudhury, M. D., Garcia, D. & Romero, D. M. (2023). Pulling through together: social media response trajectories in disaster-stricken communities. *Journal of Computational Social Science*. Erişim tarihi: 10 Ocak 2024, <https://doi.org/10.1007/s42001-023-00209-8>

- Pilch Ortega, A. (2022). Social learning and building solidarity. *Remaking Communities and Adult Learning* içinde. Brill. https://doi.org/10.1163/9789004518032_010
- Shahbazi, M., Barney, T. & Bunker, B. D. (2024). Netnography for crisis management and information systems research. Proceedings of the 57th Hawaii International Conference on System Sciences, 2024 (ss. 2308-2317). Erişim tarihi: 8 Ocak 2024, <https://scholarspace.manoa.hawaii.edu/server/api/core/bitstreams/575b2f98-6bb0-4bf3-b91e-84eba59634af/content>
- Senett, R. (1970). *The Uses of Disorder*. Yale University Press.
- Soylu, S. [@suleymansoylu]. (2023, Şubat 9). #Deprem Afeti Basın Açıklaması. [Twitter]. Erişim tarihi: 20 Aralık 2023, <https://twitter.com/suleymansoylu/status/1623775830655606787>
- Statista. (2023). Leading countries based on number of X (formerly Twitter) users as of January 2023. Erişim tarihi: 20 Aralık 2023, <https://www.statista.com/statistics/242606/number-of-active-twitter-users-in-selected-countries/>
- Şen, R. & Koç Akgül, S. (2023). WhatsApp dayanışma grupları ve iletişim uygulamaları: 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremleri. *Afet ve Risk Dergisi* 6(4), 2023, 1410-1428.
- TMMOB 6 Şubat Depremleri 8. Ay Değerlendirme Raporu. (2023, Ekim 6). <https://www.tmmob.org.tr/icerik/tmmob-6-subat-depremleri-8-ay-degerlendirme-raporu-yayimlandi#:~:text=%C4%B0%C3%A7i%C5%9Fleri%20Bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1%20taraf%C4%B1ndan%2024%20Nisan,say%C4%B1s%C4%B1n%C4%B1n%20ise%20107.204%20olarak%20belirtilmi%C5%9Ftir.>
- When natural disasters happen Twitter can be used, here is how. (2022, 13 Ekim). [@X] Erişim tarihi: 29 Aralık 2023, https://blog.twitter.com/en_us/topics/company/2022/when-natural-disasters-happen-twitter-can-help-heres-how
- Williams, G. A., Woods, C. L. & Staricek, N. C. (2017). Restorative rhetoric and social media: an examination of the Boston marathon bombing. *Communication Studies* 68(4), Eylül-Ekim 2017, 385-402.
- van Dijk, T. (2009). Critical Discourse Studies: A Sociocognitive Approach. R. Wodak & M. Meyer (Eds.). *Methods of critical discourse analysis* içinde. (2. Basım). (ss. 62-86). Sage.
- Vera-Burgos, C.V. & Griffin Padgett, D.R. (2020). Using Twitter for Crisis Communications in a Natural Disaster: Hurricane Harvey. *Heliyon*, 6(9), 2405-8440. Erişim tarihi: 25 Aralık 2023, <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2020.e04804>.
- Villegas, P. ve Nix, N. (2023, Şubat 8). Turkish residents struggle to access Twitter in earthquake aftermath. The Washington Post. Erişim tarihi: 29 Aralık 2023, <https://www.washingtonpost.com/technology/2023/02/08/twitter-restrictions-turkey-earthquake-aftermath/>
- Yavaş, M. (2023, Şubat 6). [@mansuryavas06]. Erişim tarihi: 20 Aralık 2023, <https://twitter.com/mansuryavas06/status/1622487659070296064>
- Yazar, F. (2023). 2021 Yılında Akdeniz ve Ege Bölgesinde Gerçekleşen Orman Yangınlarının Afet Kriz İletişimi Yönetimi Bağlamında İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler*

Enstitüsü Dergisi, 2023(50), 251-272. Erişim tarihi: 25 Aralık 2023, <https://doi.org/10.52642/susbed.1225271>

Yeni Yaşam. (2024, Şubat 1). Depremin üzerinden bir yıl geçti: Konteyner kentler daha çok yara açtı. [yeniyeasamgazetesi5.com]. Erişim tarihi: 25 Aralık 2023, <https://yeniyeasamgazetesi5.com/depremin-uzerinden-bir-yil-gecti-konteyner-kentler-daha-cok-yara-acti>

Yoosefi Lebni, J., Irandoost, S. F., Mehedi, N., Sedighi, S., & Ziapour, A. (2022). The role of celebrities during the Covid-19 pandemic in Iran: opportunity or threat? *Disaster medicine and public health preparedness*, 16(4), 1292–1293. Erişim tarihi: 25 Aralık 2023, <https://doi.org/10.1017/dmp.2020.498>

AFET İLETİŞİMİNDE HİPERYEREL İLİŞKİLERİN VE HİPERYEREL MEDYA PLATFORMLARININ ROLÜ

Revşan ŞEN

KAYNAKÇA

- Anbaroğlu, B. (2017). Gönüllü coğrafi bilgi: Mekansal bilişim çalışmalarına web 2.0 devrinde yeni bir yaklaşım. *Harita Dergisi*, 158, 1-9.
- Aslantaş, M. (2023). Geleneksel Medyadan Sosyal Medyaya Afet İletişimi, Toplum ve Afet İlişkisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 32(2), 776-789.
- Baechler, N. C. (2018). Afet risk ve zarar azaltmada iletişim stratejisinin rolü. In 2nd International Symposium on Natural Hazards and Disaster Management, *Sakarya University Culture and Congress Center*, Sakarya-Turkey 04-06 May 2018.xl
- Balamir, M. (2022). Kentsel Risk Yönetimi: Türkiye’de Yanlış Bilinenler ve Bilinmeyenler. *İDEALKENT*, 13(37), 1060-1069.
- Chadha, M. (2016). What I am versus what I do: Work and identity negotiation in hyperlocal news startups. *Journalism Practice*, 10(6), 697-714.
- Chan, J. C. (2014). The role of social media in crisis preparedness, response and recovery. *Public Relations Research*, 8(4), 279-295.
- Chandra, A., Acosta, J., Howard, S., Uscher-Pines, L., Williams, M., Yeung, D., & Meredith, L. S. (2011). Building community resilience to disasters: A way forward to enhance national health security. *Rand health quarterly*, 1(1).
- Cook, C., & Bakker, P. (2019). Viable, sustainable or resilient?. *Nordicom review*, 40(s2), 31-49.

- Cutter, S. L., Ahearn, J. A., Amadei, B., Crawford, P., Eide, E. A., Galloway, G. E., & Zoback, M. L. (2013). Disaster resilience: A national imperative. *Environment: Science and Policy for Sustainable Development*, 55(2), 25-29.
- De Jong, S., Oosterveld, W. T., De Spiegeleire, S., Bekkers, F., Usanov, A., Salah, K. E., & Polácková, D. (2016). Better Together: Towards a new cooperation portfolio for defense. *The Hague Centre for Strategic Studies*.
- Değirmencioglu, G. (2016). Dijitalleşme çağında habercilik pratiklerinin değişimi ve yeni habercilik türleri. *Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 55-56.
- Demir, S. T. (2023). Afet Medyası ve Medya Afeti: 6 Şubat Kahramanmaraş Depreminin Anımsattıkları. *TRT Akademi*, 8(18), 707-717.
- Dozier, J., McFarland, K., Ghanipoor Machiani, S., Nara, A., Yang, X., & Tsou, M. H. (2019, January). Improve disaster communication in hyperlocal online and offline communities using social media data: A case study of the 2015 Nepal earthquake. *In Proceedings in 2019 Annual Meeting of Transportation Research Board (TRB)*, January 13–17, Washington DC.
- Grace, R., Kropczynski, J., Pezanowski, S., Halse, S., Umar, P., & Tapia, A. (2018). Enhancing emergency communication with social media: Identifying hyperlocal social media users and information sources. *International Journal of Information Systems for Crisis Response and Management (IJISCRAM)*, 10(3), 20-41.
- Harris, J. L. (2022). Hyperlocal organizing: Collaborating for recovery over time. *Rowman & Littlefield*.
- Hujanen, J., Lehtisaari, K., Lindén, C. G., & Grönlund, M. (2019). Emerging forms of hyperlocal media. *Nordicom Review*, 40(s2), 101-114.
- Koç Akgül, S. (2017). Durumlar, İletişim ve Habercilik Yaklaşımları. *TRT Akademi*, 2(3), 6-47.
- Koç Akgül S. (2021). *Afet Odaklı İletişim*. Hyperlink.
- Koç Akgül S. & Şen R. (2022). *Hiper-Yerel Medya Tartışmaları Bağlamında Whatsapp ve Telegram Uygulamalarının Karşılaştırmalı Analizi: Bir Saha Çalışması*. In: Dijital Çağda Etik Tartışmalar, Çetinkaya A, Yetkin Cılızoğlu, G (Ed) Literatürk Academia.
- Kurpius, D. D., Metzgar, E. T., & Rowley, K. M. (2010). Sustaining hyperlocal media: In search of funding models. *Journalism Studies*, 11(3), 359-376.
- Maden, S. (2023). 6 Şubat 2023'te Kahramanmaraş'ta Yaşanan Depremler Ekseninde Türkiye'de Deprem Haberciliğine Bakış: Prof. Dr. Süleyman İrvan ile Söyleşi. *Etkileşim*, (11), 406-420.
- Metzgar, E. T., Kurpius, D. D., & Rowley, K. M. (2011). Defining hyperlocal media: Proposing a framework for discussion. *New media & society*, 13(5), 772-787.
- Olteanu, A., Castillo, C., Diaz, F., & Vieweg, S. (2014). Crisislex: A lexicon for collecting and filtering microblogged communications in crises. *In Proceedings of the international AAAI conference on web and social media* (Vol. 8, No. 1, pp. 376-385).

- Özmen, B., & Özden, T. (2013). Türkiye'nin afet yönetim sistemine ilişkin eleştirel bir değerlendirme. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, (49).
- Radcliffe, D. (2012). *Here and Now: UK Hyperlocal Media Today*. NESTA. <https://ssrn.com/abstract=3041668>, Erişim Tarihi: 14. 01. 2024.
- Skoglund, A., & Videberger, K. (2019). Hyperlocal alert messages: Communicating important information to the public in a crisis.
- Starbird, K., & Palen, L. (2012). (How) will the revolution be retweeted? Information diffusion and the 2011 Egyptian uprising. *In Proceedings of the acm 2012 conference on computer supported cooperative work* (pp. 7-16).
- Yaşa, H., & Şen, R. (2024). Hız, Üretici ve Sonsuz Kaydırma Kavramları Ekseninde Sosyal Medya Kültürü. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (40), 553-575.
- Zook, M., Graham, M., Shelton, T. & Gorman, S. (2010). Volunteered geographic information and crowdsourcing disaster relief: a case study of the Haitian earthquake. *World Medical & Health Policy*, 2(2), 7-33.

Elektronik Kaynaklar

- AFAD. (2018). *Afete dirençli toplum uygulama örnekleri*. https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/35435/xfiles/Afete_Direncli_Toplum_Uygulama_Ornekleri.pdf
- İstanbul Proje Koordinasyon Birimi (IPKB). (2018). *Yerel afet gönüllüleri için afete hazırlık*. <https://www.ipkb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/10/Yerel-Afet-Gonulluleri-icin-Afete-Hazirlik.compressed-1.pdf>
- United Nations International Strategy for Disaster Reduction (UNISDR). (2005). *Hyogo framework for action 2005-2015: Building the resilience of nations and communities to disasters*. <https://www.unisdr.org/2005/wcdr/intergover/official-doc/L-docs/Hyogo-framework-for-action-english.pdf>

AFETLERDE GÖSTERİŞÇİ DUYARLILIĞIN MEDYA ORTAMINDA SERGİLENİŞİ: 6 ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİ KAPSAMINDA ELEŞTİREL BİR DEĞERLENDİRME

Sema Çağlayan

KAYNAKÇA

- Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (2023). Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler hk.-34. Erişim tarihi: 09 Kasım 2023, <https://www.afad.gov.tr/kahramanmarasta-meydana-gelen-depremler-hk-34>.
- Applebaum, B. (2021). The non-performativity of white virtue-signaling: Insights for social justice pedagogy. *Philosophy of Education*, 77(3), 42-58. Doi: 10.47925/77.3.042.

- Bartholomew, J. (2015). I invented 'virtue signalling'. Now it's taking over the world. *The Spectator*. Erişim tarihi: 04 Kasım 2023, <https://www.spectator.co.uk/article/i-invented-virtue-signalling-now-it-s-taking-over-the-world>.
- Baudrillard, J. (2021). Simülakrlar ve simülasyon. (O. Adanır, Çev.). DoğuBatı Yayınları.
- Berthon, P. R., Ferguson, S. L., Pitt, L., & Wang, E. J. (2021). The virtuous brand: The perils and promises of brand virtue signaling. *Business Horizons*, 66(5), 27-36. Doi: [10.1016/j.bushor.2021.10.006](https://doi.org/10.1016/j.bushor.2021.10.006).
- Brown, A., Auguste, E., Omobhude, F., Bakana, N., & Sukhera, J. (2022). Symbolic solidarity or virtue signaling? A critical discourse analysis of the public statements released by academic medical organizations in the wake of the killing of george floyd. *Academic Medicine*, 97(6). Doi: 10.1097/ACM.0000000000004597.
- Coppola, W. (2021). What if freire had facebook? A critical interrogation of social media woke culture among privileged voices in music education discourse. *Action, Criticism, and Theory for Music Education*, 20(1), 16-52. Doi:10.22176/act20.1.16.
- Dolsak, N., & Prakash, A. (2020). Amazon's climate pledge arena: Virtue signaling or a game-changer? *Forbes*. Erişim tarihi: 04 Kasım2023, <https://www.forbes.com/sites/prakashdolsak/2020/06/26/amazons-climate-pledge-arena-virtue-signaling-or-a-game-changer/?sh=2b20f1d853f6>.
- Eriksen, O. (2021). Virtue signaling: What is it and why is it so dangerous? *Real Clear Energy*. Erişim tarihi: 04 Kasım 2023. https://www.realclearenergy.org/articles/2021/08/02/virtue_signaling_what_is_it_and_why_is_it_so_dangerous_788208.html.
- Erkaraman, M. (2023). Sosyal medyanın depremlerde kullanımı: 6 şubat pazarcık ve elbistan depremleri örneği. *Social Sciences Studies*, 2023(112), 7338-7347. Doi: [10.29228/sssj.69842](https://doi.org/10.29228/sssj.69842).
- Flowerree, A., & Satta, M. (2023). Moral grandstanding and the norms of moral discourse. *Journal of the American Philosophical Association*, 28(2023). Doi: 10.1017/apa.2023.8.
- Goffman, E. (2018). Günlük yaşamda benliğin sunumu. (B. Cezar, Çev.). Metis Yayınları.
- Grohmann, S. (2022). Objects of virtue: "Moral grandstanding" and the capitalization of ethics under neoliberal commodity fetishism. *Journal of Critical Realism*, 22(1), 27-48. Doi: [10.1080/14767430.2022.2095120](https://doi.org/10.1080/14767430.2022.2095120).
- Hamilton, A. (2019). Virtue signalling and other slimy words. *Eureka Street*, 29(5), 12-14.
- Han, Byung-Chul (2020). Şeffaflık toplumu. (H. Barışcan, Çev.). Metis Yayınları.
- Hill, J., & Fanciullo, J. (2023). What's wrong with virtue signaling? *Synthese*, 201(2023). Doi: 10.1007/s11229-023-04131-4.
- Hofeditz, L., Erle, L., Timm, L., & Mirbabaile, M. (2023). How virtuous are virtual influencers? A qualitative analysis of virtual actors' virtues on instagram. Proceedings of the 56th Hawaii International Conference on System Sciences (HICSS) Maui, Hawaii, US.
- Kalina, P. (2020). Performative allyship. *Technium Social Sciences Journal*, 11, 478-481. Doi:10.47577/tssj.v11i1.1518.

- Kapur, G. B., Bezek, S., & Dyal, J. (2017). Effective communication during disaster making use of technology, media, and human resources. Apple Academic Press Inc.
- Kassinis, G, Panayiotou, A. (2018). Visuality as greenwashing: The case of BP and deepwater horizon. *Organization & Environment*, 31(1), 25-47. Doi: 10.1177/1086026616687014.
- Koç Akgül, S. (2021). Afet odaklı iletişim. Hiperyayın.
- Konuk, F. A., & Otterbring, T. (2024). The dark side of going green: Dark triad traits predict organic consumption through virtue signaling, status signaling, and praise from others. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 76. Doi: [10.1016/j.jretconser.2023.103531](https://doi.org/10.1016/j.jretconser.2023.103531).
- Levy, N. (2020). Virtue signalling is virtues. *Synthese*, 198, 9545-9562. Doi:10.1007/s11229-020-02653-9.
- Levy, N. (2023). Intellectual virtue signaling. *American Philosophical Quarterly*, 60(3), 311-324. Doi: 10.5406/21521123.60.3.07.
- Lippitt, J. (2023). Kierkegaard, “the public”, and the vices of virtue-signaling: The dangers of social comparison. *Religions*, 14(11). Doi: [10.3390/rel14111370](https://doi.org/10.3390/rel14111370).
- Massey-Abernathy, A., & Haseltine, E. (2019). Power talk: Communication styles, vocalization rates and dominance. *Journal of Psycholinguistic Research*, 48, 107-116. Doi: [10.1007/s10936-018-9592-5](https://doi.org/10.1007/s10936-018-9592-5).
- Paşalı Taşoğlu, N., & Çağlayan, S. (2022). Gösterişçi duyarlılık sergileme ya da duyar kasma: Kavramsal bir çerçeve. *Selçuk İletişim*, 15(2), 833-859. Doi: [10.18094/josc.1027163](https://doi.org/10.18094/josc.1027163).
- Philips, H. (2020). Performative allyship is deadly. *Forge*. Erişim tarihi: 04 Kasım 2023, <https://forge.medium.com/performative-allyship-is-deadly-c900645d9f1f>
- Shariatmadari, D. (2016). “Virtur-signalling” – the putdown that has passed its sell-by date. Erişim tarihi: 10 Kasım 2023, <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/jan/20/virtue-signalling-putdown-passed-sell-by-date>.
- Shatz, I. (t.y.). Virtue signaling: When people try to show their goodness. Erişim tarihi: 09 Aralık 2023, <https://effectiviology.com/virtue-signaling/>.
- Tilakkumar, N. (2020). Who is your performative wokeness for? Why virtue signalling is problematic? *The Release*. Erişim tarihi: 06 Aralık 2023, <https://therelease.co.uk/who-is-your-performative-wokeness-for>
- Tosi, J., & Warmke, B. (2016). Moral grandstanding. *Philosophy & Public Affairs*, 44(3), 197-217. Doi:10.1111/papa.12075.
- Tuckwell, W. (2022). Virtue signalling to signal trustworthiness, avoid distrust, and scaffold self-trust. *Social Epistemology*, 1-13. Doi: [10.1080/02691728.2022.2150989](https://doi.org/10.1080/02691728.2022.2150989).
- Usta, E., & Yükseler, M. (2021). Afetlerde sosyal medya kullanımı ve Etik ikilemler: İzmir seferihisar depremi örneği. *Afet ve Risk Dergisi*, 4(2), 249-269. Doi: 10.35341/afet.981246.
- Wallace, E., Buil, I., & de Chernatony, L. (2018). Consuming good on social media: What can conspicuous virtue signalling on facebook tell us about prosocial and unethical intentions? *Journal of Business Ethics*, 162, 577-592. Doi:10.1007/s10551-018-3999-7.

- Warmke, B., & Tosi, J. (2020). Moral grandstanding and virtue signaling: The same thing? *Psychology Today*. Erişim tarihi: 09 Aralık 2023, <https://www.psychologytoday.com/intl/blog/moral-talk/202008/moral-grandstanding-and-virtue-signaling-the-same-thing>.
- Wendling, C., Radisch, J., & Jacobzone, S. (2013). The use of social media in risk and crisis communication. OECD Working Papers on Public Governance, No. 24, Paris: OECD Publishing.
- Westra, E. (2021). Virtue signaling and moral progress. *Philosophy & Public Affairs*, 49(2), 156-178. Doi: 10.1111/papa.12187.

06 ŞUBAT DEPREMLERİ SONRASINDA SOSYAL AĞLARDA DEZENFORMASYON VE DOĞRULAMA: TEYİT.ORG ÖRNEĞİ

Murathan BİRİNCİ

KAYNAKÇA

- Akyıldız, S., Yılmaz, K.G. (2020). Sosyal Medya Konulu Araştırmaların Bilim Haritalama Tekniği ile Bibliyometrik Analizi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16, 28, 1416-1451. DOI: 10.26466/opus.680835.
- Akyıldız, M. (2023). Yalan Haber ve Dezenformasyonun Sosyal Medyada Yayılımı: Kahramanmaraş Depreminin Haarp Silahı Olduğu İddiası. *Türkiye Medya Akademisi Dergisi*, 3(6), 523-543. Doi: 10.5281/zenodo.8378837.
- Akyüz, S. S. (2021). *Dezenformasyon Çağı*. Eğitim Yayınevi.
- Arslan, D. (2022). Sosyal Medya ve Dezenformasyon Tehdidinde Gazetecilik. *Aksaray İletişim Dergisi*, 4(2), 107-134. Doi: 10.47771/aid.1102392
- Body, D., Ellison, N. (2007). Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13, 1, 210-230. DOI: [10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x](https://doi.org/10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x)
- Çakmak, D. F. (2019). Medyada Dezenformasyon Sorunsalı ve Manipülasyonun Gücü: İdeoloji ve Söylem Açısından Seçim Haberlerinin Siyasal İletişimdeki Rolü. *Selçuk İletişim*, 12(2), 1127-1154. Doi: 10.18094/josc.596861.
- Fındık, K. H. (2017). Haber doğrulama sitelerinin yükselişi ve haber doğrulama araçları <http://digitalage.com.tr/haber-dogrulama-sitelerinin-yukselisi/>, 15.01.2024.
- <https://www.aa.com.tr/tr/teyithatti/aktuel/misenformasyon-nedir/1815386>, 30.12.2023
- <https://murathanbirinci.wordpress.com/2017/01/13/yeni-kamusal-alan-sosyal-ve-alternatif-medya/>, 30.12.2023
- <http://tr.wikipedia.org/>, 30.12.2023
- <https://sozluk.gov.tr/>, 15.01.2024

<https://www.survivor.com.tr/2024-icin-bilmeniz-gereken-sosyal-medya-istatistikleri/>, 04.02.2024

<https://teyit.org/teyitpedia/teyit-sozluk-dezenformasyon-nedir>, 15.01.2024.

<https://teyit.org/teyitpedia>, 15.01.2024

Koçyiğit, A. K. (2023). Dijital Çağda Sosyal Medyada Dezenformasyonla Mücadele. Abdülhakim Bahadır Darı (Ed.). Dijital Çağda Medya Araştırmaları İçinde, *Dijital Çağda Medya Araştırmaları*. (177-203). Paradigma Akademi.

Koçyiğit; A. (2023). Olağanüstü Hallerde Sosyal Medyada Dezenformasyonla Mücadele ve Kriz İletişimi: Kahramanmaraş Depremi Üzerine Bir Analiz. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*, 10(10), 68-86. Doi: 10.56676/kiad.1264562

Pazarbaşı, B. (2020).” Dijital Çağda “Habere İnanmıyorsunuz” Sahte Haber, Gazetecilik /ve Gerçek” Dijital (İN) Ritmi iletişim, Medya ve Kültür Alanlarında Yeni Perspektifler, Selma Koç, Akgül, Betül Pazarbaşı, Editör, Hiperyayın, İstanbul.

Sajithra K ve Patil R. (2013). ‘Social Media – History and Components’, 7, 1, IOSR Journal of Business and Management

Silverman, C. (2015). Doğrulama El Kitabı (Verification Handbook) , European Journalism Centre.

Saymer, İ. (2008). Sanal Ortamda Halkla İlişkiler.Beta Basım Yayın.

Stratten, S. (2013). Sosyal Medyada Yapılan Vasat İşler. Media Cat.

Toprak E. ve Uça-Güneş, E. P. (2015). Temel Bilgi Teknolojileri I Sosyal Ağlar. İçinde T. V. Yüzer, M. R. Okur (Ed). Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Vural, B., Bat, M. (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma. *Journal of Yasar University*, 20, 5, 3348-3378. DOI: 3348-3382

Weinberg, T. (2009). The New Community Rules: Marketin

06 ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNDE AFAD’IN AFET İLETİŞİM STRATEJİSİ: BASIN BÜLTENLERİNİN ANALİZİ

Neslihan YOLÇU CENGİZ - Şefika YURDAKUL SAYGILI

KAYNAKÇA

Altuğ, B (2020). “BM: son 50 yılda 11 binden fazla doğal afet yaşandı, 2 milyon kişi öldü”, *Anadolu Ajansı*, Erişim tarihi: 9 Temmuz 2024, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/bm-son-50-yilda-11-binden-fazla-dogal-afet-yasandi-2-milyon-kisi-oldu/2004518#>

AFAD, (2018). *Türkiye’de Afet Yönetimi ve Doğa Kaynaklı Afet İstatistikleri*. Erişim Tarihi 20 Haziran 2024, https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/35429/xfiles/turkiye_de_afetler.pdf

AFAD, (2022a). *Türkiye Afet Müdahale Planı*. Erişim tarihi: 20 Haziran 2024, <https://www.afad.gov.tr/turkiye-afet-mudahale-planı>

- [AFAD. \(2022b\) 2023 Yılı performans programı. Erişim tarihi: 19 Haziran 2024.](#)
- AFAD, (2023a). *Açıklamalı afet yönetimi terimler sözlüğü*. Erişim tarihi: 20 Haziran 2024, <https://www.afad.gov.tr/aciklamali-afetyonetimi-terimleri-sozlugu>.
- AFAD, (2023b). *AFAD 2023 İdare Faaliyet Raporu*. Erişim tarihi: 20 Haziran 2024. <https://www.afad.gov.tr/kurumsal-raporlar>
- AFAD, (2023c). *Duyurular*, Şubat- Nisan 2023 tarihleri arasında yayınlanan duyuru ve basın bültenleri, Erişim tarihi: 01 Temmuz 2024, <https://www.afad.gov.tr/duyurular>
- Afet Haberciliği Rehberi (2023) *Medya Okuryazarlığı Araştırmaları Dergisi*, 2 (1), 71-76, DOI: 10.5281/zenodo.7840011 Erişim tarihi: 27 Mayıs 2024, https://medyaokuryazari.org/wp-content/uploads/2023/04/TamSayi_2.pdf
- Aktürk, İ.H. (2023). “İskenderun limanında depremde devrilen konteynerlerde yangın çıktı”, *Anadolu Ajansı web sitesi (06.02.2023)*, Erişim tarihi: 25 Temmuz 2024, <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/iskenderun-limaninda-depremde-devrilen-konteynerlerde-yanigin-cikti/2808588>
- Azimli Çilingir, G. (2019). Türkiye’de afet yönetimi ve idarenin sorumluluğu. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi.
- Boztepe Taşkıran, H. (2023). Afet iletişimi nedir? Ne değildir? . *Yeni Medya Dergisi*, 14, 359-363.
- Deprem Dezenformasyon Bültenleri (2023). *Deprem sürecinde dezenformasyonlara karşı yayımladığımız günlük deprem dezenformasyon bültenleri*. TC. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Dezenformasyonla Mücadele Merkezi, Erişim tarihi: 20 Temmuz 2024 https://www.iletisim.gov.tr/images/uploads/dosyalar/Deprem_Dezenformasyon_Bultenleri_%286_Subat_14_Mart%29.pdf
- Demiröz Yıldırım, S., & Yılmaz, G. (2019). Yunanistan Attika bölgesi yangınının değerlendirilmesi. *Resilience*, 3(2), 201-215. <https://doi.org/10.32569/resilience.599810>
- Dursun, Z. (2024). Afet döneminde medya söylemleri. *EKEV Akademi Dergisi* (97), 305-319. <https://doi.org/10.17753/sosekev.1391142>
- Erdoğan, İ. (2006). Türkiye’de ulusal ve yerel gazetelerin habercilik anlayışları: deprem haberlerinin karşılaştırmalı analizi. *Selçuk İletişim*, 4(3), 51-64. <https://doi.org/10.18094/si.14263>
- Erdoğan, İ. (2008). Haber Çerçeveleme: Kuram ve Tipoloji. *Marmara İletişim Dergisi*, 13(13), 35-52.
- Ergünay, O. (2007). Türkiye’nin afet profili. TMMOB Afet Sempozyumu bildiriler kitabı içinde, (ss.1 - 14).
- Ergünay, O. (2008). Afet yönetiminde kurumsal yapılanma ve mevzuat nedir? Nasıl olmalıdır? CHP İstanbul Deprem Sempozyumu, İstanbul Depremini Beklerken Sorunlar ve Çözümler bildiriler kitabı içinde (ss. 97-108).
- Ergünay, O. (2009). *Afet yönetimi: genel ilkeler, tanımlar, kavramlar*. Erişim tarihi, 10 Haziran 2024, https://www.academia.edu/1983074/Afet_Y%C3%B6netimi_Nedir
- Erkal, T. & Değerliyurt, M. (2009). Türkiye’de afet yönetimi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 14(22), 147-164.
- Ersoy Yılmaz, A. (t.y.) *Afet yönetimi I*. İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Acil Durum ve Afet Yönetimi programı ders notları. Erişim tarihi: 05.06.024 https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/165619/mod_resource/content/1/1.%20HAFTA.pdf

- Federal Emergency Management Agency [FEMA] 2019. *We are Fema: helping people before, during ve after the disaster*. Erişim tarihi: 13 Temmuz 2024, https://www.fema.gov/sites/default/files/2020-03/publication-one_english_2019.pdf
- Gökalp Yılmaz, G. (2021). Afetlere sosyolojik bakış ve Türkiye’de afet yazınına kuramsal bir yaklaşım. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (1), 194-204.
- Gökçe, O. & Tetik, Ç. (2012). *Teoride ve pratikte afet sonrası iyileştirme çalışmaları*. AFAD. Erişim tarihi 18 Haziran 2024, https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/3479/xfiles/afet_sonrasi_iyilestirme_calismalari-1.pdf
- Görür, N. (2020). *Türkiye’de deprem: az gittik uz gittik*. Doğan Kitap
- Güler, H. H. (2008). Zarar Azaltmanın Temel İlkeleri; M. Kadioğlu & E. Özdamar (Ed.). *Afet Zararlarını Azaltmanın Temel İlkeleri*. (ss. 35-50,) JICA Türkiye Ofisi Yayınları No: 2.
- Haddow, G. D. & Haddow, K. S. (2008). *Disaster communications in a changing media world*. Butterworth-Heinemann.
- Hürriyet (2023). Kahramanmaraş’ta depremde market yağmalamasına engel olan Mehmet Özdemir’i öldürenler yakalandı. *Hürriyet web sitesi*, (17.11.2023) Erişim tarihi: 25 Temmuz 2024, <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/kahramanmarasta-depremde-market-yagmalamasina-engel-olan-mehmet-ozdemiri-oldurenler-yakalandi-42362660>
- Inform Risk Report (2024). Turkey- risk class: medium. Erişim tarihi: 25 Haziran 2024, <https://web.jrc.ec.europa.eu/dashboard/INFORMRISKCOUNTRYPROFILE2024/?no-header=1&v-vISO3=AFG&no-scroll=1>
- İskender, B., Trabzon, L. & İskender, H. (2022) “Karar alma mekanizmaların afet yönetimi kapsamında incelenmesi ve değerlendirilmesi”. TMMOB Afet Sempozyumu bildiriler kitabı içinde (ss.41-50). Ankara.
- Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı [JICA], (2004). *Türkiye’de doğal afetler konulu ülke strateji raporu*. Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı. Erişim tarihi: 12 Temmuz 2024. https://www.spo.org.tr/resimler/ekler/5d8ce590ad8981c_ek.pdf
- Kadioğlu, M. (2008), Modern, bütünleşik afet yönetimin temel ilkeleri; M. Kadioğlu & E. Özdamar, (editörler), *Afet zararlarını azaltmanın temel ilkeleri*. (ss.1-34). JICA Türkiye Ofisi Yayınları No: 2,
- Kadioğlu, M. (2013). *Afet yönetimi beklenilmeyeni beklemek, en kötüsünü yönetmek*, 2. bs., Marmara Belediyeler Birliği.
- Koç Akgül, S. (2017). Olağanüstü durumlar, iletişim ve habercilik yaklaşımları. *TRT Akademi*, 2 (3), 6-47.
- Meydan, A. (2023). Afet yönetiminde coğrafya eğitiminin önemi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 9(2), 101-129. <https://doi.org/10.47615/issej.1308208>
- Pfeil, P. & Dressel, K. (2017). Socio-cultural factors of risk and crisis communication: Crisis communication – or what civil protection agencies should be aware of when communicating with the public in crisis situations. Michael Klafft (ed.) *Risk and crisis communication for disaster prevention and management*, (ss.64-76). Jade University of Applied Sciences
- Schneid, T. D. & Collins, L. (2000). *Disaster management and preparedness*. CRC Press Taylor & Francis Group.
- Sever, R. & Değirmenci, Y. (2019) Temel Kavramlar, R. Sever (Ed.) *Afetler ve afet yönetimi*. (ss.1-11). Pegem Akademi.

- Shaw, R. & Okazaki, K. (2004). *Sustainable community based disaster management (cbdm) practices in asis, a user's guide*. United Nations Centre for Regional Development (UNCRD) Disaster Management Planning Hyogo Office.
- Sine Nazlı, R., & Soylu, B. (2023). Doğal afet haberlerinin medyada sunumu: 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremleri örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 44-57.
- Sözcü, (2023). Deprem sonrası yangın çıktı. *Sözcü Gazetesi web sitesi* (06.02.2023), Erişim tarihi: 25 Temmuz 2024, <https://www.sozcü.com.tr/deprem-sonrasi-yanigin-cikti-wp7581286>
- Şahin A. U. (2020). Afet yönetimi ve planlaması perspektifinden türkiye afet müdahale planının değerlendirilmesi, *Dirençlilik Dergisi (Resilience Journal)* 4(1), 129-159.
- Şengün, H. (2007). Marmara depreminde Bayındırlık ve İskan Bakanlığı çalışmaları ve hukuksal sorunlar. TMMOB Afet Sempozyumu bildiriler kitabı içinde, (ss.57-82). Ankara.
- TBMM, (2023). *Kahramanmaraş Merkezli depremlerin Sonuçlarının Tüm Yönleriyle Araştırılması, Depreme Dirençli Yapı Stokunun Oluşturulması ve Kentsel Dönüşüm Uygulamalarının Etkinliğinin Arttırılması İçin Alınması Gerekn tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu*. Sıra Sayı: 449.
- TC Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, (2024). *Kahramanmaraş ve Hatay depremleri yeniden imar ve gelişme raporu*. Erişim tarihi: 10 Haziran 2024, <https://www.sbb.gov.tr/kahramanmaras-ve-hatay-depremleri-yeniden-imar-ve-gelisme-raporu/>
- Tele1 (2023). KGM deprem nedeniyle kapanan yolları ve alternatif güzergahları duyurdu. *Tele 1 web sitesi*, (06.02.2023), Erişim tarihi: 25 Temmuz 2024, <https://tele1.com.tr/kgm-deprem-nedeniyle-kapanan-yollari-ve-alternatif-guzergahlari-duyurdu-784436/>
- Timisi, N. & Dursun, Ç. (2008). *Medya ve deprem: 17 Ağustos 1999 depreminin medyada temsili*. Radyo Televizyon Üst Kurulu, Öncü Basımevi.
- TMMOB, (2023) *6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremleri raporu*, Erişim tarihi: 10 Temmuz 2024, <https://www.tmmob.org.tr/icerik/tmmob-kahramanmaras-depremleri-raporu-yayinlandi>
- United Nations Office for Disaster Risk Reduction (UNDRR). (2016). *Report of the open-ended intergovernmental expert working group on indicators and terminology relating to disaster risk reduction*. United Nations General Assembly, Erişim tarihi: 10 Haziran 2024. <http://www.undrr.org/quick/11605>
- Vural, A. M., Boztepe Taşkiran, H., Türkoğlu, S., Sarı, M., Maral, T., Keskin, R. K., Koparan, E., Yüncüoğlu, B., Gülnar, M., Ağca, M. E., Şahin, H. & Ünlü, T. (2022). Risk iletişimde geleneksel medya: gazete haberlerinin deprem felaketleri örnekleminde analizi. *Selçuk İletişim*, 15(2), 672-701. <https://doi.org/10.18094/josc.1116550>
- Yıldırım, A. (2024). Afet yönetiminde kriz iletişimi: Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığı (AFAD) tarafından 2023 Kahramanmaraş depremlerinde yayınlanan basın bültenlerinin analizi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 1-23.
- Yeni Şafak (2023). Yardım tırının önünü kestiler. *Yeni Şafak gazetesi web sitesi* (11.02.2026). Erişim tarihi: 25 Temmuz 2024, <https://www.yenisafak.com/video-galeri/gundem/yardim-tirinin-onunu-kestiler-4506772>

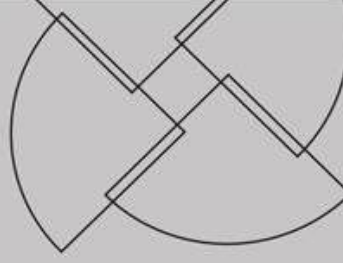
DEPREMİ BİR GAZETECİ OLARAK YAŞAMAK: 06 ŞUBAT KAHRAMANMARAŞ MERKEZLİ DEPREMLER SONRASINDA GAZETECİLERE YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME

Gülsüm GÜNEY - Yusra Yağmur GÖLBAŞ

KAYNAKÇA

- Ahva, L., Pantti, M. (2014). Proximity As a Journalistic Keyword in the Digital Era. *Digital Journalism*, 2 (3), 322-33.
- Koç Akgül, S. (2017). Olağanüstü Durumlar, İletişim ve Habercilik Yaklaşımları. TRT Akademi, 2(3), 6-47. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/288671>
- Koç Akgül, S. (2024). Afet İletişim Ekolojisi Penceresinden Afet Gazeteciliği: “06 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri”. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, C:15, S:1, -Deprem Özel Sayısı-.
- Coşkun, R., Altunışık, R., & Yıldırım, E. (2007). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: SPSS uygulamalı. Sakarya yayıncılık.
- Gülkan, P., Balamir, M.& Yakut, A. (2005). Afet Yönetiminin Stratejik İlkeleri: Türkiye ve Dünyadaki Politikalara Genel Bakış. *Afet Yönetiminin Temel İlkeleri* içinde (19-42). (Ed: M. Kadioğlu; E. Özdamar). Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA) Türkiye Ofisi Yayın No:1. <https://www.afad.gov.tr/aciklamali-afet-yonetimi-terimleri-sozlugu> (Erişim Tarihi: 04.09.2024) <https://www.tgc.org.tr/aciklamalar/4315-tgc-depremzede-gazeteciler-sigortaya.-asgari-%C3%BCcrete-ve-habere-eri%C5%9Fim-sorunu-ya%C5%9F%C4%B1yor.html> (Erişim Tarihi: 30.09.2024)
- Kadioğlu, M. (2022). AFET YÖNETİMİ: Beklenmeyi Beklemek, En Kötüsünü Yönetmek. (4. Baskı). Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları.
- Koçak, O. (2018). AFET YÖNETİMİ VE ETİK. Ekin Yayınevi.
- O’Neill, D., Harcup, T. (2009). News Values and Selectivity. *The Handbook of Journalism* içinde (161-174). (Ed: K. Wahl-Jorgenson, T. Hanitzsch). Routledge.
- Pazarbaşı, B. (2023). Afetlerde Direnç Odaklı Gazetecilik: Afet Zamanlarında İlham Veren Hikayeler, Zorlayıcı Normlar ve Yükselen Sesler, *Sürdürülebilir Afet Yönetimi ve İletişimi İçinde*, Ed: N:Pösteki, Z.Varlı Gürer, N.Dönmez, Hiper Yayın, İstanbul.
- Punch, K. F. (2005). Sosyal araştırmalara giriş, (Çev.) Bayrak D., Arslan H. B. & Z. Akyüz. Siyasal Kitabevi.
- Seydlitz, R., Spencer, J.W., Laska, S & Triche, E. (1991). The Effects of Newspaper Reports on the Public’s Response to a Natural Hazard Event. *International Journal of Mass Emergencies & Disasters* Volume:9, Issue: 1
- Varol, N., Buluş Kırıkkaya, E. (2017). Afetler Karşısında Toplum Dirençliliği. *Resilience*, 1(1), 1-9. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/397145>
- Wenger, D., Friedman B. (1986). Local and National Media Coverage of Disaster: A Content Analysis of The Print Media’s Treatment of Disaster Myths. *International Journal of Mass Emergencies & Disasters* Volume: 1, Issue: 3. <https://udspace.udel.edu/server/api/core/bitstreams/6c206fd0-b898-419e-9e21-5a1c664219bb/content>

Yağar, F. & Dökme, S. (2018). Niteliksel Araştırmaların Planlanması: Araştırma Soruları, Örneklem Seçimi, Geçerlik Güvenirlik. Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi, 3(3), <https://dergipark.org.tr/en/pub/gsbdergi/issue/39953/474327>

"6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri" nin yarattığı yıkımın dalgalarıyla acı içinde boğuşurken risk odaklı bir afet kültürünün hafızasıyla hareket eden dirençli bir topluma ne kadar ihtiyacımız olduğunu bir kez daha deneyimledik. Hız, iletişim ve bilgi teknolojilerinin hayatımızın odak noktasında olduğu bir yüzyılda, enkaz altında kalan depremzedelere sesimizi duyuramadığımız gibi bize ulaşmaya çalışan seslerine de istenilen hızda yanıt veremedik. Deprem gündemini ise, kamuoyunda beklenin de üstünde bir hızda değiştirmeyi başardık. Afet iletişiminde, internet, sosyal ağ platformları ve hiperyerel medyanın öne çıktığı bu depremde güçlü gönüllü dayanışması yanında eşgüdüm ve koordinasyon sorunları başta olmak üzere dezenformasyon, nefret söylemleri ve teyit kültürü en çok konuşulan konular arasında yer aldı.

Bu gerçekler ışığında kitap, afet tehlike risklerine hazırlık ve erken uyarı sistemleri yanında müdahale süreçlerinde başarı için afet yönetiminde çok katmanlı ve çok aktörlü işbirlikçi bir iletişime ihtiyaç duyulduğunun altını çiziyor, kolektif bir hafızanın canlı tutulmasında önemli bir aktör olan medyada, 6 Şubat Kahramanmaraş Depremlerinin nasıl yeniden inşa edildiğini gözler önüne seriyor. Okuyucuya ise sadece okuyup, kendisi için gerekli dersleri çıkarması kalıyor.

 hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

Betül PAZARBAŞI
Selma KOÇ AKGÜL

BİR DEPREMİN YIKIM DALGALARI

06 ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNİN
MEDYADA İNŞASI

BİR DEPREMİN YIKIM DALGALARI

06 ŞUBAT 2023
KAHRAMANMARAŞ
DEPREMLERİNİN
MEDYADA İNŞASI

Betül PAZARBAŞI
Selma KOÇ AKGÜL

 hiperyayın

Hiperyayın: 1112
Araştırma-İnceleme

e-Kitap: 64

Editörler
Betül Pazarbaşı, Selma Koç Akgül

Genel Yayın Yönetmeni
Hatice Bahtiyar

Mizanpaj ve Kapak Tasarım
Zeynel Engin

e-ISBN: 978-625-6078-37-6

Yayıncı Sertifika No: 16680

1. Baskı: Kasım, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti. ve Betül Pazarbaşı, Selma Akgül'e aittir. Yayıncının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayımlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar) a aittir. Yayınevi uluslararası bir yayınevdir.

Bir depremin yıkım dalgaları 06 Şubat 2023 Kahramanmaraş depreminin medya inşaaası / editörler Doç Dr. Betül Pazarbaşı, Prof. Dr. Selma Koç Akgül. – 1. Baskı . – İstanbul : Hiperyayın, 2024.
325 sayfa: şekil, tablo; 21 cm. – (Hiperyayın: 1112 e-Kitap: 64)

e-ISBN: 978-625-6078-37-6

Kaynakça bölüm sonlarındaadır.
1. Deprem – Kahramanmaraş (Türkiye). 2. Deprem – Medya. 3. Afet iletişimi. 4. Dezenformasyon. I. Pazarbaşı, Betül. II. Akgül, Selma Koç. III. Dizi.

QE537.2/B57 2024

551.2 /BİR 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık Sertifika No: 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ
Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti.
Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş Merkezi
No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter - Güngören / İstanbul
Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	9
AFET YÖNETİŞİM MODELİ ÜZERİNDEN İLETİŞİMİ YENİDEN DÜŞÜNMEK: 06 ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİ11
Selma KOÇ AKGÜL	
DEPREM VE SÜRDÜRÜLEBİLİR AFET İLETİŞİMİ: KAMU SPOTLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME39
Barış ÇELİK	
AFET HABERLERİNDE POLİTİZASYON SORUNU: KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNDE HABER AKTÖRÜ SEÇİMİ63
Tolga ŞAHİN	
KRİZ İLETİŞİMİ, SOSYAL MEDYA VE DOĞA KÖKENLİ AFETLER: ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNDE YEREL YÖNETİMLERİN TWİTTER (X) KULLANIMI.	101
Betül PAZARBAŞI - Faruk ÇIPLAK	
06 ŞUBAT KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNDEN SONRA TWİTTER VE TWİTTER'İN ÖLÜMÜ	135
Burcu ASENA SALMAN	
AFET İLETİŞİMİNDE HİPERYEREL İLİŞKİLERİN VE HİPERYEREL MEDYA PLATFORMLARININ ROLÜ	171
Revşan ŞEN	
AFETLERDE GÖSTERİŞÇİ DUYARLILIĞIN MEDYA ORTAMINDA SERGİLENİŞİ: 6 ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİ KAPSAMINDA ELEŞTİREL BİR DEĞERLENDİRME	197
Sema ÇAĞLAYAN	

06 ŞUBAT DEPREMLERİ SONRASINDA SOSYAL AĞLARDA DEZENFORMASYON VE DOĞRULAMA: TEYİT.ORG ÖRNEĞİ	221
Murathan BİRİNCİ	
06 ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNDE AFAD'IN AFET İLETİŞİM STRATEJİSİ: BASIN BÜLTENLERİNİN ANALİZİ	251
Neslihan YOLÇU CENGİZ - Şefika YURDAKUL SAYGILI	
DEPREMİ BİR GAZETECİ OLARAK YAŞAMAK: 06 ŞUBAT KAHRAMANMARAŞ MERKEZLİ DEPREMLER SONRASINDA GAZETECİLERE YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME	297
Gülsüm GÜNEY - Yusra Yağmur GÖLBAŞ	
ÖZGEÇMİŞLER	319

AFET YÖNETİŞİM MODELİ ÜZERİNDEN İLETİŞİMİYENİDEN DÜŞÜNMEK: 06 ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİ

Selma KOÇ AKGÜL

KAYNAKÇA

- Ağın Gözükızı, C., Tezcan, S. (2023). Cumhuriyet'in Yüzüncü Yılında Türkiye'de Afetler: 06 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremi. *Kent Akademisi, (Türkiye Cumhuriyetinin 100. Yılı Özel Sayısı | Special Issue for the 100th Anniversary of the Republic of Türkiye)*, 97-114. <https://doi.org/10.35674/kent.1353445>
- Akgül Koç, S. (2023). Afet Kültürü ve Topluluklarının İletişim Boyutuyla Yeniden İnşası, *Sürdürülebilir Afet Yönetimi ve İletişimi İçinde*, Ed: N:Pösteği, Z.Varlı Gürer, N.Dönmez, Hiper Yayın, İstanbul.
- Akgül Koç, S.(2021). Afet Odaklı İletişim, *Hiper Yayın, İstanbul*.
- Arklan, Ü, Koçyiğit, İ. (2024). Afet Dönemlerinde Sosyal Medyada Dezenformasyonun Yayılımı: 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri Örneği. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(2), 525-546. doi: 10.11616/asbi.1453304
- Atkan, B., & Çevik Ergin, T. (2024). Kriz İletişimi Bağlamında Şirketlerin Sosyal Medya Paylaşımları: 6 Şubat Depremi Özelinde Bir İçerik Analizi. *Uluslararası Halkla İlişkiler Ve Reklam Çalışmaları Dergisi*, 7(1), 9-43. <https://doi.org/10.61766/hire.1392409>
- Aristoteles (1996), *Metafizik*, çev. Ahmet Arslan, Sosyal Yayınlar, İstanbul.
- Aydın, T., & Özgür, H. (2014). Yönetişim ve Doğal Afetler: Türkiye'de Doğal Afet Yönetişimi Ne Kadar ve Hangi Biçimde Mümkün? iç. *Kamu Yönetiminde Değişim Kayfor XII Bildiriler Kitabı*, Fatma Neval Genç (Ed.)
- Balamir, M. (2007). "Risk Yönetimi ve Yerel Yönetimler", *Nihal Ekin Erkan, Ayşe Güner, Katalin Demeter (Derleyenler), Afet Risk Yönetimi: Risk Azaltma ve Yerel Yönetimler*, Beta Yayınları, İstanbul, ss. 27-54
- Bulkeley, H., and M. Betsill.(2005). "Rethinking Sustainable Cities: Multilevel Governance and the 'Urban' Politics of Climate Change." *Environmental Politics* 14: 42–63. Davies, A. (2006). *Best Practice in Corporate Governance Building Reputation and Sustainable Success (1th Edition)*. Burlington: Gower Publishing.
- Dehghani A, Ghomian Z, Rakhshanderou S, Khankeh H, Kavousi A. (2022). Process and components of disaster risk communication in health systems: A thematic analysis. *Jamba*. doi: 10.4102/jamba.v14i1.1367. PMID: 36569774; PMCID: PMC9772705.
- Drabek, T. E., & McEntire, D. A. (2002). "Emergent Phenomena And Multiorganizational Coordination İn Disasters: Lessons From The Research Literature". *International Journal of Mass Emergencies and Disasters*, 20, 197-224.
- Demir, S. T. (2023). "Afet Medyası ve Medya Afeti: 6 Şubat Kahramanmaraş Depreminin Anımsattıkları". *TRT Akademi*, 8(18), 709-716. <https://doi.org/10.37679/trta.1306893>
- Ebbesson, J. (2010). "The Rule of Law in Governance of Complex Socio-Ecological Changes." *Global Environmental Change* 20: 414–422.

- Jensen, J., & Thompson, S. (2016). "The incident command system: A literature review". *Disasters*, 40, 158-182.
- Hajer, M., and W. Versteeg (2005). "Performing Governance through Networks." *European Political Science* 4: 340-347.
- Howes, M., Tangney, P., Reis, K., Grant-Smith, D., Heazle, M., Bosomworth, K., & Burton, P. (2014). Towards Networked Governance: Improving Interagency Communication And Collaboration For Disaster Risk Management And Climate Change Adaptation in Australia. *Journal of Environmental Planning and Management*, 58(5), 757-776. <https://doi.org/10.1080/09640568.2014.891974>
- Gerdan, S. (2023). "Türkiye'de Afet Yönetim Sistemi", Sürdürülebilir Afet Yönetimi ve İletişimi İçinde, Ed: N.Pösteki, Z.Varlı Gürer, N.Dönmez, Hiper Yayın, İstanbul.
- Koçyiğit, N., Kocaoğlu, M., & Yıldız, E. (2024). Sosyal Medya Kullanımı Ve Dijital Okuryazarlık: 6 Şubat Depremleri Temalı Twitter Paylaşımları Örneği. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(62), 227-238. <https://doi.org/10.30794/Pausbed.1399206>
- Kapucu, N., Augustin, M. E., & Garayev, V. (2009). "Interstate Partnerships In Emergency Management: Emergency Management Assistance Compact In Response To Catastrophic Disasters". *Public Administration Review*, 69, 297-313.
- Kapucu, N., Bryer, T., Garayev, V., & Arslan, T. (2010). "Interorganizational network coordination under stress caused by repeated threats of disasters". *Journal of Homeland Security and Emergency Management*, 7(1), 1-30.
- Kapucu, N., Garayev, V., & Wang, X. (2013). Sustaining Networks In Emergency Management: A Study Of Counties In The United States. *Public Performance & Management Review*, 37, 104-133.
- Karre, P., M. Van der Steen, and M. Van Twist. 2013. "Joined-Up Government in the Netherlands: Experiences with Program Ministries." *International Journal of Public Administration* 36:
- Kelman, I., and J. Gaillard. 2010. "Embedding Climate Change Adaptation within Disaster Risk Reduction." Special Issue: Climate Change Adaptation and Disaster Risk Reduction: Issues and Challenges, *Chapter 2. Community, Environment and Disaster Risk Management* 4: 23-46.
- Moynihan, D. P. (2009). The network governance of crisis response: Case studies of incident command systems. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 19, 895-915.
- Pazarbaşı, B. (2023). Afetlerde Direnç Odaklı Gazetecilik: Afet Zamanlarında İlham Veren Hikayeler, Zorlayıcı Normlar ve Yükselen Sesler, *Sürdürülebilir Afet Yönetimi ve İletişimi İçinde*, Ed: N:Pösteki, Z.Varlı Gürer, N.Dönmez, Hiper Yayın, İstanbul.
- Pazarbaşı B. (2021). *Kusursuz Bir Fırtına: Covid-19 Salgınında Gazetecilik, İletişim Bilimleri Bakış Açısıyla Küresel Afet Covid-19 Pandemisi*, Hiper yayın, İstanbul, e-ISBN: 978-625-8461-25-1.
- Shipper, L., and M. Pelling (2006). "Disaster Risk, Climate Change and International Development: Scope for, and Challenges to, Integration". *Disasters* 30 (1): 19-38.
- Ökmen, M., Baştan, S., & Yılmaz, A. (2004). Kamu yönetiminde yeni yaklaşımlar ve bir yönetim faktörü olarak yerel yönetimler. *Kamu yönetimi*, 23-80.
- Öksüz, B. (2014). Yönetişim Sürecinde Kurumsal İletişimin Rolü Ve Önemi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 2(4). <https://doi.org/10.19145/guifd.51412>
- Özler, M. (2019). "Kamu Yönetimi Paradigmasında Afet Riski Yönetiminden Yönetişimine". *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 139-150.

- Özmen, B., Özden, A.T. (2013). Türkiye'nin Afet Yönetim Sistemine İlişkin Eleştirel Bir Değerlendirme, *İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi No:49 (Ekim 2013). ss.1-28*
- von Lubitz, D. K. J. E., Beakley, J., & Patricelli, F. (2008). All hazards approach" to network-centric disaster management: the role of information and knowledge management, and Boyd's OODA Loop in disaster leadership. *The Journal of Disaster Study, Policy and Management, May, 13*.
- Twigg, J. 2004. Disaster Risk Reduction, Mitigation and Preparedness in Development and Emergency Programming. HPN Good Practice Review 9. London: ODI.
- Yavuz, Ö. (2020). Afet Yönetişiminde İşbirliği Ağlarının Önemi: Kocaeli Örneği, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Basılmamış Doktora Tezi*.

DEPREM VE SÜRDÜRÜLEBİLİR AFET İLETİŞİMİ: KAMU SPOTLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Barış ÇELİK

KAYNAKÇA

- AFAD. (2013, 4 Haziran). *AFAD Afete Hazır Türkiye Kamu Spotu*. [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=LZBWYn_7fC4
- AFAD. (2021, 27 Mayıs). *İlk 6 Saatte (Kamu Spotu)*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=AT0AwqrWSWQ>
- AFAD. (2022, 11 Kasım). *Deprem Anı Ülke Tatbikatı #ÇökKapanTutun Kamu Spotu*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=fMZjNvRO4c4>
- Alexander, D. E. (2014). Social Media in Disaster Risk Reduction and Crisis Management. *Science and Engineering Ethics, 20(3), 717-733*.
- Atkin, C. K., & Rice, R. E. (2013). Theory and Principles of Public Communication Campaigns. In *Public Communication Campaigns* (pp. 3-19). SAGE Publications.
- Barthes, R. (1977). *Image, Music, Text*. Fontana Press.
- Bignell, J. (2002). *Media Semiotics: An Introduction*. Manchester University Press.
- Bilen, E., & Polat, M. (2022). Öğretmen adaylarının deprem farkındalığına ilişkin görüşleri. *Türk Deprem Araştırma Dergisi, 4(1), 155-173*.
- Chandler, D. (2007). *Semiotics: The Basics*. Routledge.
- Coppola, D. P. (2006). *Introduction to International Disaster Management*. Butterworth-Heinemann.
- Covello, V. T. (2010). Strategies for Overcoming Challenges to Effective Risk Communication. In *The Handbook of Risk and Crisis Communication* (pp. 143-167). Routledge.
- Ergün, M., Korucuk, S., & Memiş, S. (2020). Sürdürülebilir afet lojistiğine yönelik ideal afet depo yeri seçimi: Giresun ili örneği. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 6(1), 144-165*.

- FEMA. (2013). Preparedness in America: Research Insights to Increase Individual, Organizational, and Community Action. Federal Emergency Management Agency.
- Fiske, J. (1990). Introduction to Communication Studies. Routledge.
- Hall, S. (1997). Representation: Cultural Representations and Signifying Practices. In Hall, S. (Ed.) Representation: Cultural Representations and Signifying Practices (pp. 13-74). SAGE Publications.
- Houston, J. B., Spialek, M. L., Cox, J., Greenwood, M. M., & First, J. (2015). The centrality of communication and media in fostering community resilience: A framework for assessment and intervention. *American Behavioral Scientist*, 59(2), 270-283.
- Ibrion, M. (2018). Earthquake culture: a significant element in earthquake disaster risk assessment and earthquake disaster risk management. IntechOpen.
- Ibrion, M., Mokhtari, M., & Nadim, F. (2015). Earthquake disaster risk reduction in Iran: lessons and “lessons learned” from three large earthquake disasters—Tabas 1978, Rudbar 1990, and Bam 2003. *International Journal of Disaster Risk Science*, 6, 415-427.
- Kadıoğlu, M. (2011). Afet yönetimi beklenilmeyeni beklemek, en kötüsünü yönetmek. İstanbul: T.C. Marmara Belediyeler Birliği Yayını.
- Kapucu, N., & Demiroz, F. (2017). Interorganizational networks in disaster management. In Social network analysis of disaster response, recovery, and adaptation (pp. 25-39). Butterworth-Heinemann.
- Kates, R. W., Colten, C. E., Laska, S., & Leatherman, S. P. (2006). Reconstruction of New Orleans after Hurricane Katrina: A research perspective. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 103(40), 14653-14660.
- Keller, E. A., & DeVecchio, D. E. (2015). Natural Hazards: Earth's Processes as Hazards, Disasters, and Catastrophes. Pearson.
- Koç Akgül, S. (2021). Afet Odaklı İletişim. Hyperlink, İstanbul
- Lindell, M. K., & Perry, R. W. (2012). The Protective Action Decision Model: Theoretical Modifications and Additional Evidence. *Risk Analysis*, 32(4), 616-632.
- Mileti, D. S. (1999). Disasters by Design: A Reassessment of Natural Hazards in the United States. Joseph Henry Press.
- Paton, D., & Johnston, D. (2001). Disasters and Communities: Vulnerability, Resilience and Preparedness. *Disaster Prevention and Management: An International Journal*, 10(4), 270-277.
- Reuter, C., & Kaufhold, M.-A. (2018). Fifteen Years of Social Media in Emergencies: A Retrospective Review and Future Directions for Crisis Informatics. *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 26(1), 41-57.
- Rice, R. E., & Atkin, C. K. (2012). Public Communication Campaigns. SAGE Publications.
- Saussure, F. D. (1916). Course in General Linguistics. Open Court Publishing.
- Shaw, R., Takeuchi, Y., & Rouhban, B. (2009). Education, Capacity Building and Public Awareness for Disaster Reduction. In Shaw, R. & Krishnamurthy, R. R. (Eds.) Disaster Management: Global Challenges and Local Solutions (pp. 292-313). Universities Press.
- Şen, R., & Koç Akgül, S. (2023). WhatsApp Dayanışma Grupları ve İletişim Uygulamaları: 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri. *Afet ve Risk Dergisi*, 6(4), 1410-1428.
- T.C. İletişim Başkanlığı. (2024, 4 Şubat). 6 Şubat'tan bu yana 14 milyon insanımızın kalbi, tüm Türkiye'nin göğsünde atmaya devam ediyor. [Video]. YouTube. <https://youtube.com/watch?v=Dyx9NPOfyJc>

TMMOB. (2011). Türkiye'de Deprem Bilinçlendirme ve Eğitim Kampanyaları. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği.

Yavuz Kumlu, K. B., & Tüdeş, Ş. (2019). Determination of earthquake-risky areas in Yalova City Center (Marmara region, Turkey) using GIS-based multicriteria decision-making techniques (analytical hierarchy process and technique for order preference by similarity to ideal solution). *Natural Hazards*, 96, 999-1018.

AFET HABERLERİNDE POLİTİZASYON SORUNU: KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNDE HABER AKTÖRÜ SEÇİMİ

Tolga ŞAHİN

KAYNAKÇA

Akınar, N ve Küngerü, A. (2016). Uluslararası Medya Söyleminde İsrail'in 2014 Gazze Saldırısı: CNN ve Al Jazeera Üzerinden Karşılaştırmalı Bir Analiz. *Tesam Akademi Dergisi* 2016. 3 (1). 53 – 79.

Arık, B., M. (2006). " Pınar Altuğ Olayı" Bağlamında Çapraz Tekelleşme Olgusunun Habere Etkisi. *Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Araştırma Dergisi*, (8), 140-153.

Aydın, A. (2022). Yeni Medyanın Ekonomi Politikası. *Pamukkale Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi* 1(2). 199-214.

Aziz, A. (2011). *Siyasal İletişim*. Ankara: Nobel Yayınları.

Bansal, S. (2018). "Role of Media in Disaster Management". *International Journal of Creative Research Thoughts (IJCRT)*, 6 (2), 411- 417.

Bilgili, C. (2005). Medya (nın) Ekonomisi ve Medya Ürününe Etki Biçimleri. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, (3), 95-112.

Chomsky, N. ve Herman, E. S. (1999), *Medya Halka Nasıl Evet Dedirtir*, Kitle İletişim Araçlarının Ekonomi Politikası, İstanbul: Minerva Yayınları.

Çakmak, M. (2021). Herman ve Chomsky'nin Propaganda Modeli Süzgeci Olan Kitle Medyasının Büyüklüğü ve Kar Anlayışı Üzerinden Tekelleşme ve Türk Medyasının Tekelleşmesinin İncelenmesi. *İletişim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 46-61. <https://doi.org/10.29228/itamder.52760>.

Durmuşahmet, A. (2021). Sosyal Medyada Propaganda Modelinin Karşılığı: Gözetimin Tüketimi Üzerine Bir İnceleme. *Etkileşim* (8), 160-185.

Dündar, L. (2019). *Haber Üretim Süreçleri ve Eşikbekçiliği. İçinde Debates On Media & Communication Studies*. (Ed. Emrah Doğan ve Nuran Öze). London: Ijopoc Publication, 83-93

Gülsoy, D. (2005). *Medyanın Altyapısına Muhafız Bir Yolculuk Noam Chomsky*. Şu kitapta (Ed. Barış Çoban). *Kadife Karanlık, 21.Yüzyıl İletişim Çağını Aydınlatan Kuramcılar (İkinci Basım)*. İstanbul: Su Yayınevi.

Kars, N., Akmeşe, Z., ve Deniz, K. (2015). Sosyal Ağlar Aracılığıyla Televizyona Sağlanan Kamusal Katılım: Çalar Saat Programı Örneği. *XVII. Akademik Bilişim Konferansları*. 594-600.

- Kazaz, M. ve Acar N. (2020). Eleştirel Ekonomi Politik Bakış Açısıyla Editoryal Bağımsızlık Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 37, 66-82.
- Nikitin, I., P. (2006). Ekonomi Politik. İstanbul: Eriş Yayınları.
- Pakkan, Ş. (2020). 2019 Yerel Seçimlerinde “Rızanın İmalatı” Aracı Olarak Haber: Yazılı Basında Hakikatin Siyasi Dönüşümü. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi. 13(72). 841-857.
- Pakkan, Ş. (2021). Medyanın “Suskun” Sınavı: Ekonomi-Politik Yaklaşım Çerçevesinde Berat Albayrak İstifa Haberinin Yazılı Basına Yansıması. İstanbul Arel Üniversitesi İletişim Çalışmaları Dergisi, 9(20), 175-212.
- Pazarbaşı B. (2021). *Kusursuz Bir Fırtına: Covid-19 Salgınında Gazetecilik*, Betül Pazarbaşı, Selma Koç Akgül (Ed). İletişim Bilimleri Bakış Açısıyla Küresel Afet Covid-19 Pandemisi, Hiper yayın, İstanbul
- Sarma, J., R. (2021). “Media and Disaster Management: The Role of Media”. International Journal of Advances in Engineering and Management (IJAEM). 3 (10). 827-833.
- Shoemaker, P. ve Reese, S. (2014). İdeolojinin Medya İçeriği Üzerindeki Etkisi (Çev: Ahmet Gürata). İçinde Medya Kültür ve Siyaset (Üçüncü Basım) Der: Süleyman İrvan. Ankara: Pharmakon.
- Yaylagül, L. (2014). Kitle İletişim Kuramları Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar. Ankara: Dipnot Yayınları.

KRİZ İLETİŞİMİ, SOSYAL MEDYA VE DOĞA KÖKENLİ AFETLER: ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNDE YEREL YÖNETİMLERİN TWİTTER (X) KULLANIMI

Betül PAZARBAŞI - Faruk ÇIPLAK

KAYNAKÇA

- AFAD, (2023). Deprem bölgesine yönelik çalışmalar, <https://www.afad.gov.tr/deprem-bolgesine-yonelik-calismalar> , Erişim Tarihi:15.04.2024.
- Akgül, S. (2024). “Afet Kültürü ve Topluluklarının İletişim Boyutuyla İnşası”, Sürdürülebilir Afet Yönetimi ve İletişimi, Hiper Yayın, Editörler, Nigâr Pösteki, Saadet Zeynep Varlı Gürer, Nihan Dönmez, Basım sayısı:1, Sayfa sayısı:287, ISBN:978-605-72931-2-1, Ss. 89 -121
- Aldrich, D. (2010). Fixing recovery: Social capital in post-crisis resilience,” Political Science Faculty Publications, vol. 6, 05
- Beck, U. (1992). Risk society: Towards a new modernity. *Sage google schola*, 2, 53-74.
- Berger AA. (2013). Media and Communication Research Methods: An Introduction to Qualitative and Quantitative Approaches. Third ed. Thousand Oaks: Sage;

Chen Q., Min C., Zhang W., Wang G., Ma X., Evans R. (2020). Unpacking the black box: How to promote citizen engagement through government social media during the COVID-19 crisis. *Computers in Human Behavior*, 110, 106380.

Cianconi, P., Betr`o, S., and Janiri, L. (2020). The impact of climate change on mental health: A systematic descriptive review,"*Frontiers in Psychiatry*, vol. 11.
<https://www.frontiersin.org/article/10.3389/fpsy.2020.00074>

Coombs, W.T. (2014). *Ongoing Crisis Communication: Planning, Managing, and Responding*, SAGE Publications

CRED (2009). Annual disaster statistical review : the numbers and trends. *Center for Research on the Epidemiology of Disasters (CRED)*, Brussels, Belgium, 25.

Fincham K. (2019). Exploring political journalism homophily on twitter: A comparative analysis of US and UK elections in 2016 and 2017. *Media and Communication*. 7(1):213-224

Goodchild MF, Glennona JA (2010) Crowdsourcing geographic information for disaster response: a research frontier. *Int J Digit Earth* 3(3):231–241

Graham, M. W. Avery, E. J. and Park, S. (2015). The role of social media in local government crisis communications," *Public Relations Review*, vol. 41, no. 3, pp. 386–394,
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0363811115000077>

Guo J., Liu N., Wu Y., Zhang C. (2021). Why do citizens participate on government social media accounts during crises? A civic voluntarism perspective. *Information Management*, 58(1), 103286

Henstra, D. (2010). Evaluating local government emergency management programs: what framework should public managers adopt? *Public Adm. Rev.*, 70 (2010), pp. 236-246

Houston, J.; Hawthorne, J.; Perreault, M.; Park, E.; Goldstein Hode, M.; Halliwell, M.R. (2015). Turner McGowen, S.; Davis, R.; Vaid, S.; McElderry, J.; et al. Social media and disasters: A functional framework for social media use in disaster planning, response, and research. *Disasters* 39, 1–22.

Jin, Y. and Austin LL. (2022). *Social Media and Crisis Communication*. Second ed. New-York: Routledge; DOI: 10.4324/9781003043409

Jin, Y., and Liu, B.F. (2010), "*The blog-mediated crisis communication model: recommendations for responding to influential external blogs*", *Journal of Public Relations Research*, Vol. 22, pp. 429-455.

Jordan, S. Hovet, S. Fung, I. Liang, H. Fu, K.-w. and Tse, Z. (2018). Using twitter for public health surveillance from monitoring and prediction to public response," *Data*, vol. 4, p. 6, 12

Joshi, A., Aoki, M. (2014). The role of social capital and public policy in disaster recovery: a case study of Tamil Nadu State, India *Int. J. Disaster Risk Reduct.*, 7 (2014), pp. 100-108, [10.1016/j.ijdrr.2013.09.004](https://doi.org/10.1016/j.ijdrr.2013.09.004)

- Joshi, A., Aoki, M., and Park, S. (2014). The role of social capital and public policy in disaster recovery: a case study of Tamil Nadu State, India *Int. J. Disaster Risk Reduct.*, 7 (2014), pp. 100-108, [10.1016/j.pubrev.2015.02.001](https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2015.02.001)
- Kapucu, N. and Q. Hu (2020) *Network Governance: Concepts, Theories, and Applications*. Routledge, New York, NY.
- Koç, Akgül, S. (2021). Afet odaklı iletişim. Hiper Yayın.
- Koç Akgül, S. (2017). Olağanüstü Durumlar, İletişim ve Habercilik Yaklaşımları. TRT Akademi, 2 (3), 6-47. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/trta/issue/28362/302071>
- Muniz-Rodriguez K, Ofori SK, Bayliss LC, Schwind JS, Diallo K, Liu M, Yin J, Chowell G, Fung IC. (2020). Social Media Use in Emergency Response to Natural Disasters: A Systematic Review With a Public Health Perspective. *Disaster Med Public Health Prep.* 14(1):139-149. doi: 10.1017/dmp.2020.3. PMID: 32148219.
- Neuendorf KA. (2017). *The Content Analysis Guidebook*. Second ed. SAGE Publications Inc.
- Norris, F.H., Stevens, S.P., Pfefferbaum, B. *et al.* (2008). Community Resilience as a Metaphor, Theory, Set of Capacities, and Strategy for Disaster Readiness. *Am J Community Psychol* **41**, 127–150. <https://doi.org/10.1007/s10464-007-9156-6>
- Nowell, B. and T. Steelman (2019) ‘Beyond ICS: how should we govern complex disasters in the United States?’. *Journal of Homeland Security and Emergency Management.* **16**(2). Published online: 15 May 2019. <https://doi.org/10.1515/jhsem-2018-0067>.
- Ogie, R.I.; James, S.; Moore, A.; Dilworth, T.; Amirghasemi, M. (2022). Whittaker, J. Social media use in disaster recovery: A systematic literature review. *Int. J. Disaster Risk Reduct.*, 70, 102783.
- Palen, L., and Hughes, A.L. (2018). “Social Media in Disaster Communication.” In *Handbook of Disaster Research*, edited by H. Rodríguez, W. Donner, and J. Trainor, 497–518. New York: Springer.
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster.
- Quarantelli, EL. (2005). A social science research agenda for the disasters of the 21st century: theoretical, methodological and empirical issues and their professional implementation. In: Perry RW, Quarantelli EL (eds) *What is a disaster: new answers to old questions*. Xlibris Corporation, Bloomington, pp 325–396
- Reuter, C., A.L. Hughes, and M.A. Kaufhold (2018) ‘Social media in crisis management: an evaluation and analysis of crisis informatics research’. *International Journal of Human–Computer Interaction.* **34**(4). pp. 280–294.
- Sandiasa, G., and Agustana, P. (2018). “Reformasi Administrasi Dan Birokrasi Pemerintah Daerah Dalam Meningkatkan Kualitas Layanan Publik Di Daerah.” *Jurnal Administrasi Publik* 3(1):1–9. doi: <https://doi.org/10.22225/pi.3.1.2018.1-8>.

- Susanto, E. H. (2016). "Media Sosial Sebagai Pendukung Jaringan Komunikasi Politik." *Aspikom* 3(1):379–98. doi: <http://dx.doi.org/10.24329/aspikom.v3i3.123>
- Sutton, J., and Kuligowski, E. D. (2019). Alerts and warnings on short messaging channels: Guidance from an expert panel process. *Natural Hazards Review*, **20**(2), 1–10. doi:10.1061/(asce)nh.1527-6996.0000324
- Tang Z., Miller A. S., Zhou Z., Warkentin M. (2021). Does government social media promote users' information security behavior towards COVID-19 scams? Cultivation effects and protective motivations. *Government Information Quarterly*, **38**(2), 101572.
- Ward PJ, Blauhut V, Bloemendaal N, Daniell JE, de Ruiter MC, Duncan MJ, Emberson R, Jenkins SF, Kirschbaum D, Kunz M, Mohr S, Muis S, Riddell GA, Schäfer A, Stanley T, Veldkamp TI, Winsemius HC (2020). Natural hazard risk assessments at the global scale. *Natural Hazards Earth Syst Sci* 20(4):1069–1096
- Weller K., Bruns A., Burgess J., Mahrt M., Puschmann C. (2014). Twitter and society: An introduction. In Weller K., Bruns A., Burgess J., Mahrt M., Puschmann C. (Eds.), *Twitter and Society* (pp. xxix). New York, NY: Peter Lang.
- Widmar, N. O., Rash, K., Bir, C., Bir, B., & Jung, J. (2022). The anatomy of natural disasters on online media: Hurricanes and wildfires. *Natural Hazards*, 110. doi:10.1007/s11069-021-04975-4
- White C. (2010). "Social Media and Meta-Networks for Crisis Mapping: FCollaboratively Building Spatial Data for Situation Awareness in Disaster Response and Recovery Management." *Specialist Meeting Spatio-Temporal Constraints on Social Networks* (University of California, Santa Barbara, Center for Spatial Studies, December 14-15, 2010). <http://www.ncgia.ucsb.edu/projects/spatio-temporal/docs/White-position.pdf>
- Yeo, J., and Knox, C.C. (2019). Public attention to a local natural disaster versus competing focusing events: Google Trends analysis following the 2016 Louisiana flood. *Soc. Sci*, **100**, 2542–2554.

06 ŞUBAT KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNDEN SONRA TWITTER VE TWITTER'İN ÖLÜMÜ

Burcu ASENA SALMAN

KAYNAKÇA

- Abu-Lughod, L. (1999). *Veiled sentiments*. University of California Press.
- Aldamen, Y. & Hacimic, E. (2023). Positive Determinism of Twitter Usage Development in Crisis Communication: Rescue and Relief Efforts after the 6 February 2023 Earthquake in Türkiye as a Case Study. *Social Sciences*, **12**(8), 436. Erişim tarihi: 20 Aralık 2023, <https://doi.org/10.3390/socsci12080436>
- Asena-Salman, B. (2021). The Rhetoric of Online Motherhood in Turkey. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Yeditepe Üniversitesi.

- Balkan, E. & Ülgen, S. (2023). *Yanlış Bilgilendirme, Malinformasyon ve Dezenformasyon Üzerine Bir Rehber*. EDAM. Erişim tarihi: 20 Aralık 2023, https://edam.org.tr/Uploads/Yukleme_Resim/pdf-11-09-2023-23-22-47.pdf
- Browne, R. (2023, Şubat 9). Twitter Restored in Turkey After Meeting with Government Officials. CNBC. Erişim tarihi: 20 Aralık 2023, <https://www.cnbc.com/2023/02/09/twitter-restored-in-turkey-after-meeting-with-government-officials.html>
- Bulut, E., & Yörük, E. (2017). Mediatized Populisms| Digital Populism: Trolls and Political Polarization of Twitter in Turkey. *International Journal Of Communication*, 11(25). Erişim tarihi: 20 Ocak 2024, <https://ijoc.org/index.php/ijoc/article/view/6702>
- Costello, L., McDermott, M. & Wallace, R. (2017). Netnography: Range of Practices, Misperceptions, and Missed Opportunities. *International Journal of Qualitative Methods*, 16(1), 1-12. Erişim tarihi: 25 Aralık 2023, <https://doi.org/10.1177/1609406917700647>
- Çabalar, A. F. (2023). Zemin Davranışlarının Deprem Zararlarının Azaltılmasındaki Rolü: Gaziantep-Kahramanmaraş İlleri. On Yılın Ardından Ulusal Deprem Araştırma Programı UDAP Çalışmayı Genişletilmiş Bildiri Özetleri içinde (ss. 42-45). Ankara: İçişleri Bakanlığı, Afet ve Acil Durum Başkanlığı.
- Çelenk, Z. (2023, Şubat 21). Normalleşmeyeceğiz, acının ve çocukların takipçisiyiz. Gazete Duvar. Erişim tarihi: 15 Ocak 2024, <https://www.gazeteduvar.com.tr/normallesmeyecegiz-acinin-ve-cocuklarin-takipcisiyiz-makale-1604701>
- Disaster Response on Facebook. Erişim tarihi: 15 Ocak 2024, <https://www.facebook.com/disaster/mentions>
- Elçi, A. (2023, Şubat 10). Kahramanmaraş Depremi: Twitter Enkaz Altında Kalanların Bulunmasına Nasıl Yardımcı Oldu? Euronews. Erişim tarihi: 20 Aralık 2023, <https://tr.euronews.com/2023/02/10/kahramanmaraş-depremi-twitter-enkaz-altında-kalanların-bulunmasına-nasıl-yardımcı-oldu>
- Exitus. *Tıp terimleri sözlüğü* İçinde. Erişim tarihi: 19 Temmuz 2024, <https://www.tipterimlerisozlugu.com/exitus.html>
- Feiner, L. (2023, Temmuz 25). Twitter to X: It's not just a name change. CNBC. Erişim tarihi: 10 Ocak 2024, <https://www.cnbc.com/2023/07/25/musk-explains-why-hes-rebranding-twitter-to-x.html>
- Fejerskov, A.M., Clausen, M.L., & Seddig, S. (2023, Ağustos 17). Humanitarian ignorance: towards a new paradigm of non-knowledge in digital humanitarianism. *Disasters*, 48(8). Erişim tarihi: 17 Ocak 2024, <https://doi.org/10.1111/disa.12609>.
- Frankl, V. E. (2009). *İnsanın anlam arayışı*. (S. Budak, Çev.). Okuyan Us.
- Getdaytrends. Twitter Trends Türkiye. Erişim tarihi: 10 Haziran 2023. <https://getdaytrends.com/tr/turkey/>
- Griffin-Padgett, D. R. & Allison, D. (2010). Making a Case for Restorative Rhetoric: Mayor Rudolph Giuliani & Mayor Ray Nagin's Response to Disaster. *Communication Monographs*, 77(3), 376-392. Erişim tarihi: 5 Ocak 2024. <https://doi.org/10.1080/03637751.2010.502536>

- Haber. (2023, Şubat 15). [Twitter]. Erişim tarihi: 25 Aralık 2023, <https://twitter.com/Haber/status/1625952969400193037>
- Haber Report. (2023, Şubat 20). Deva Partisi Sözcüsü İdris Şahin. [Twitter]. Erişim tarihi: 25 Aralık 2023, <https://twitter.com/HaberReport/status/1627633635477053441>
- Hatiboğlu Eren, B. (2017). *İmkansız medeniyet: TOKİ/Aktaş Mahallesi örneğinde feminist bir etnografi*. Ayizi.
- Jackson, M. O. (2019). *The human network: how your social position determines your power, beliefs, and behaviors*. Vintage Books.
- Karaağaç, H. (2023). Hastane Afet Yönetim Sürecinde Tıbbi Sosyal Hizmet Uygulamaları: Kahramanmaraş Depremleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Afet ve Risk Dergisi*, 6(3), 1154-1166.
- Kazım, A. (2023, Şubat 14). Yardım Duyurularında "Açık Açık Ped" Yazılmasını Yanlış Bulan Kişilere Gelen Tepkiler. Onedio. Erişim tarihi: 20 Aralık 2023, <https://onedio.com/haber/yarдим-duyurularında-acik-acik-ped-yazilmasini-yanlis-bulan-kisilere-gelen-tepkiler-1128369>
- Kemp, S. (2023, Şubat 13). Digital 2023: Turkey. *Datareportal*. Erişim tarihi: 10 Ocak 2024, <https://datareportal.com/reports/digital-2023-turkey?rq=twitter%20users%20in%20turkey%202023%20>
- Kozinets, R. V. (2020). *Netnography: the essential guide to qualitative social media research*. Sage.
- Kozinets, R.V., Gretzel, U. & Bui, T. (2024). Proceedings of the 57th Hawaii International Conference on System Sciences, 2024 (ss. 2275-2277). Applying netnographic research in the system sciences contest--Insights, illustrations, and intersections. Erişim tarihi: 10 Şubat 2024, <https://scholarspace.manoa.hawaii.edu/server/api/core/bitstreams/c437987f-c86d-4281-bf7d-82452e34bcce/content>
- Köse, E. (2024). İnadı Duvara Yazmak. *Aposto TR*. Erişim tarihi: 7 Şubat 2024. https://aposto.com/s/inadi-duvara-yazmak?utm_campaign=later-linkinbio-aposto&utm_content=later-40893624&utm_medium=social&utm_source=linkin.bio
- Kuzucuoğlu, A. H. (2015). *Kentsel riskler ve japonya modeli*. Hiperlink.
- Küçükşen, M. & Yetkin, O. (2020). Afet Yönetimi ve Yerel Yönetimler. M. Yaman ve E. Çakır (Eds.). *Farklı Boyutlarıyla afet Yönetimi İçinde* (ss. 143-163). Nobel.
- Mac, R & Hsu, T. (2023, Temmuz 24). from Twitter to X: Elon Musk begins erasing an iconic internet brand. *The New York Times*. Erişim tarihi: 29 Aralık 2023, <https://www.nytimes.com/2023/07/24/technology/twitter-x-elon-musk.html>
- Maldenya, D., Choudhury, M. D., Garcia, D. & Romero, D. M. (2023). Pulling through together: social media response trajectories in disaster-stricken communities. *Journal of Computational Social Science*. Erişim tarihi: 10 Ocak 2024, <https://doi.org/10.1007/s42001-023-00209-8>

- Pilch Ortega, A. (2022). Social learning and building solidarity. *Remaking Communities and Adult Learning* içinde. Brill. https://doi.org/10.1163/9789004518032_010
- Shahbazi, M., Barney, T. & Bunker, B. D. (2024). Netnography for crisis management and information systems research. Proceedings of the 57th Hawaii International Conference on System Sciences, 2024 (ss. 2308-2317). Erişim tarihi: 8 Ocak 2024, <https://scholarspace.manoa.hawaii.edu/server/api/core/bitstreams/575b2f98-6bb0-4bf3-b91e-84eba59634af/content>
- Senett, R. (1970). *The Uses of Disorder*. Yale University Press.
- Soylu, S. [@suleymansoylu]. (2023, Şubat 9). #Deprem Afeti Basın Açıklaması. [Twitter]. Erişim tarihi: 20 Aralık 2023, <https://twitter.com/suleymansoylu/status/1623775830655606787>
- Statista. (2023). Leading countries based on number of X (formerly Twitter) users as of January 2023. Erişim tarihi: 20 Aralık 2023, <https://www.statista.com/statistics/242606/number-of-active-twitter-users-in-selected-countries/>
- Şen, R. & Koç Akgül, S. (2023). WhatsApp dayanışma grupları ve iletişim uygulamaları: 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremleri. *Afet ve Risk Dergisi* 6(4), 2023, 1410-1428.
- TMMOB 6 Şubat Depremleri 8. Ay Değerlendirme Raporu. (2023, Ekim 6). <https://www.tmmob.org.tr/icerik/tmmob-6-subat-depremleri-8-ay-degerlendirme-raporu-yayimlandi#:~:text=%C4%B0%C3%A7i%C5%9Fleri%20Bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1%20taraf%C4%B1ndan%2024%20Nisan,say%C4%B1s%C4%B1n%C4%B1n%20ise%20107.204%20olarak%20belirtilmi%C5%9Ftir.>
- When natural disasters happen Twitter can be used, here is how. (2022, 13 Ekim). [@X] Erişim tarihi: 29 Aralık 2023, https://blog.twitter.com/en_us/topics/company/2022/when-natural-disasters-happen-twitter-can-help-heres-how
- Williams, G. A., Woods, C. L. & Staricek, N. C. (2017). Restorative rhetoric and social media: an examination of the Boston marathon bombing. *Communication Studies* 68(4), Eylül-Ekim 2017, 385-402.
- van Dijk, T. (2009). Critical Discourse Studies: A Sociocognitive Approach. R. Wodak & M. Meyer (Eds.). *Methods of critical discourse analysis* içinde. (2. Basım). (ss. 62-86). Sage.
- Vera-Burgos, C.V. & Griffin Padgett, D.R. (2020). Using Twitter for Crisis Communications in a Natural Disaster: Hurricane Harvey. *Heliyon*, 6(9), 2405-8440. Erişim tarihi: 25 Aralık 2023, <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2020.e04804>.
- Villegas, P. ve Nix, N. (2023, Şubat 8). Turkish residents struggle to access Twitter in earthquake aftermath. The Washington Post. Erişim tarihi: 29 Aralık 2023, <https://www.washingtonpost.com/technology/2023/02/08/twitter-restrictions-turkey-earthquake-aftermath/>
- Yavaş, M. (2023, Şubat 6). [@mansuryavas06]. Erişim tarihi: 20 Aralık 2023, <https://twitter.com/mansuryavas06/status/1622487659070296064>
- Yazar, F. (2023). 2021 Yılında Akdeniz ve Ege Bölgesinde Gerçekleşen Orman Yangınlarının Afet Kriz İletişimi Yönetimi Bağlamında İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler*

Enstitüsü Dergisi, 2023(50), 251-272. Erişim tarihi: 25 Aralık 2023, <https://doi.org/10.52642/susbed.1225271>

Yeni Yaşam. (2024, Şubat 1). Depremin üzerinden bir yıl geçti: Konteyner kentler daha çok yara açtı. [yeniyeasamgazetesi5.com]. Erişim tarihi: 25 Aralık 2023, <https://yeniyeasamgazetesi5.com/depremin-uzerinden-bir-yil-gecti-konteyner-kentler-daha-cok-yara-acti>

Yoosefi Lebni, J., Irandoost, S. F., Mehedi, N., Sedighi, S., & Ziapour, A. (2022). The role of celebrities during the Covid-19 pandemic in Iran: opportunity or threat? *Disaster medicine and public health preparedness*, 16(4), 1292–1293. Erişim tarihi: 25 Aralık 2023, <https://doi.org/10.1017/dmp.2020.498>

AFET İLETİŞİMİNDE HİPERYEREL İLİŞKİLERİN VE HİPERYEREL MEDYA PLATFORMLARININ ROLÜ

Revşan ŞEN

KAYNAKÇA

- Anbaroğlu, B. (2017). Gönüllü coğrafi bilgi: Mekansal bilişim çalışmalarına web 2.0 devrinde yeni bir yaklaşım. *Harita Dergisi*, 158, 1-9.
- Aslantaş, M. (2023). Geleneksel Medyadan Sosyal Medyaya Afet İletişimi, Toplum ve Afet İlişkisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 32(2), 776-789.
- Baechler, N. C. (2018). Afet risk ve zarar azaltmada iletişim stratejisinin rolü. In 2nd International Symposium on Natural Hazards and Disaster Management, *Sakarya University Culture and Congress Center*, Sakarya-Turkey 04-06 May 2018.xl
- Balamir, M. (2022). Kentsel Risk Yönetimi: Türkiye’de Yanlış Bilinenler ve Bilinmeyenler. *İDEALKENT*, 13(37), 1060-1069.
- Chadha, M. (2016). What I am versus what I do: Work and identity negotiation in hyperlocal news startups. *Journalism Practice*, 10(6), 697-714.
- Chan, J. C. (2014). The role of social media in crisis preparedness, response and recovery. *Public Relations Research*, 8(4), 279-295.
- Chandra, A., Acosta, J., Howard, S., Uscher-Pines, L., Williams, M., Yeung, D., & Meredith, L. S. (2011). Building community resilience to disasters: A way forward to enhance national health security. *Rand health quarterly*, 1(1).
- Cook, C., & Bakker, P. (2019). Viable, sustainable or resilient?. *Nordicom review*, 40(s2), 31-49.

- Cutter, S. L., Ahearn, J. A., Amadei, B., Crawford, P., Eide, E. A., Galloway, G. E., & Zoback, M. L. (2013). Disaster resilience: A national imperative. *Environment: Science and Policy for Sustainable Development*, 55(2), 25-29.
- De Jong, S., Oosterveld, W. T., De Spiegeleire, S., Bekkers, F., Usanov, A., Salah, K. E., & Polácková, D. (2016). Better Together: Towards a new cooperation portfolio for defense. *The Hague Centre for Strategic Studies*.
- Değirmenciöğlu, G. (2016). Dijitalleşme çağında habercilik pratiklerinin değişimi ve yeni habercilik türleri. *Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 55-56.
- Demir, S. T. (2023). Afet Medyası ve Medya Afeti: 6 Şubat Kahramanmaraş Depreminin Anımsattıkları. *TRT Akademi*, 8(18), 707-717.
- Dozier, J., McFarland, K., Ghanipoor Machiani, S., Nara, A., Yang, X., & Tsou, M. H. (2019, January). Improve disaster communication in hyperlocal online and offline communities using social media data: A case study of the 2015 Nepal earthquake. *In Proceedings in 2019 Annual Meeting of Transportation Research Board (TRB)*, January 13–17, Washington DC.
- Grace, R., Kropczynski, J., Pezanowski, S., Halse, S., Umar, P., & Tapia, A. (2018). Enhancing emergency communication with social media: Identifying hyperlocal social media users and information sources. *International Journal of Information Systems for Crisis Response and Management (IJISCRAM)*, 10(3), 20-41.
- Harris, J. L. (2022). Hyperlocal organizing: Collaborating for recovery over time. *Rowman & Littlefield*.
- Hujanen, J., Lehtisaari, K., Lindén, C. G., & Grönlund, M. (2019). Emerging forms of hyperlocal media. *Nordicom Review*, 40(s2), 101-114.
- Koç Akgül, S. (2017). Durumlar, İletişim ve Habercilik Yaklaşımları. *TRT Akademi*, 2(3), 6-47.
- Koç Akgül S. (2021). *Afet Odaklı İletişim*. Hyperlink.
- Koç Akgül S. & Şen R. (2022). *Hiper-Yerel Medya Tartışmaları Bağlamında Whatsapp ve Telegram Uygulamalarının Karşılaştırmalı Analizi: Bir Saha Çalışması*. In: Dijital Çağda Etik Tartışmalar, Çetinkaya A, Yetkin Cılızoğlu, G (Ed) Literatürk Academia.
- Kurpius, D. D., Metzgar, E. T., & Rowley, K. M. (2010). Sustaining hyperlocal media: In search of funding models. *Journalism Studies*, 11(3), 359-376.
- Maden, S. (2023). 6 Şubat 2023'te Kahramanmaraş'ta Yaşanan Depremler Ekseninde Türkiye'de Deprem Haberciliğine Bakış: Prof. Dr. Süleyman İrvan ile Söyleşi. *Etkileşim*, (11), 406-420.
- Metzgar, E. T., Kurpius, D. D., & Rowley, K. M. (2011). Defining hyperlocal media: Proposing a framework for discussion. *New media & society*, 13(5), 772-787.
- Olteanu, A., Castillo, C., Diaz, F., & Vieweg, S. (2014). Crisislex: A lexicon for collecting and filtering microblogged communications in crises. *In Proceedings of the international AAAI conference on web and social media* (Vol. 8, No. 1, pp. 376-385).

- Özmen, B., & Özden, T. (2013). Türkiye'nin afet yönetim sistemine ilişkin eleştirel bir değerlendirme. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, (49).
- Radcliffe, D. (2012). *Here and Now: UK Hyperlocal Media Today*. NESTA. <https://ssrn.com/abstract=3041668>, Erişim Tarihi: 14. 01. 2024.
- Skoglund, A., & Videberger, K. (2019). Hyperlocal alert messages: Communicating important information to the public in a crisis.
- Starbird, K., & Palen, L. (2012). (How) will the revolution be retweeted? Information diffusion and the 2011 Egyptian uprising. *In Proceedings of the acm 2012 conference on computer supported cooperative work* (pp. 7-16).
- Yaşa, H., & Şen, R. (2024). Hız, Üretici ve Sonsuz Kaydırma Kavramları Ekseninde Sosyal Medya Kültürü. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (40), 553-575.
- Zook, M., Graham, M., Shelton, T. & Gorman, S. (2010). Volunteered geographic information and crowdsourcing disaster relief: a case study of the Haitian earthquake. *World Medical & Health Policy*, 2(2), 7-33.

Elektronik Kaynaklar

- AFAD. (2018). *Afete dirençli toplum uygulama örnekleri*. https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/35435/xfiles/Afete_Direncli_Toplum_Uygulama_Ornekleri.pdf
- İstanbul Proje Koordinasyon Birimi (IPKB). (2018). *Yerel afet gönüllüleri için afete hazırlık*. <https://www.ipkb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/10/Yerel-Afet-Gonulluleri-icin-Afete-Hazirlik.compressed-1.pdf>
- United Nations International Strategy for Disaster Reduction (UNISDR). (2005). *Hyogo framework for action 2005-2015: Building the resilience of nations and communities to disasters*. <https://www.unisdr.org/2005/wcdr/intergover/official-doc/L-docs/Hyogo-framework-for-action-english.pdf>

AFETLERDE GÖSTERİŞÇİ DUYARLILIĞIN MEDYA ORTAMINDA SERGİLENİŞİ: 6 ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİ KAPSAMINDA ELEŞTİREL BİR DEĞERLENDİRME

Sema Çağlayan

KAYNAKÇA

- Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (2023). Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler hk.-34. Erişim tarihi: 09 Kasım 2023, <https://www.afad.gov.tr/kahramanmarasta-meydana-gelen-depremler-hk-34>.
- Applebaum, B. (2021). The non-performativity of white virtue-signaling: Insights for social justice pedagogy. *Philosophy of Education*, 77(3), 42-58. Doi: 10.47925/77.3.042.

- Bartholomew, J. (2015). I invented 'virtue signalling'. Now it's taking over the world. *The Spectator*. Erişim tarihi: 04 Kasım 2023, <https://www.spectator.co.uk/article/i-invented-virtue-signalling-now-it-s-taking-over-the-world>.
- Baudrillard, J. (2021). Simülakrlar ve simülasyon. (O. Adanır, Çev.). DoğuBatı Yayınları.
- Berthon, P. R., Ferguson, S. L., Pitt, L., & Wang, E. J. (2021). The virtuous brand: The perils and promises of brand virtue signaling. *Business Horizons*, 66(5), 27-36. Doi: [10.1016/j.bushor.2021.10.006](https://doi.org/10.1016/j.bushor.2021.10.006).
- Brown, A., Auguste, E., Omobhude, F., Bakana, N., & Sukhera, J. (2022). Symbolic solidarity or virtue signaling? A critical discourse analysis of the public statements released by academic medical organizations in the wake of the killing of george floyd. *Academic Medicine*, 97(6). Doi: 10.1097/ACM.0000000000004597.
- Coppola, W. (2021). What if freire had facebook? A critical interrogation of social media woke culture among privileged voices in music education discourse. *Action, Criticism, and Theory for Music Education*, 20(1), 16-52. Doi:10.22176/act20.1.16.
- Dolsak, N., & Prakash, A. (2020). Amazon's climate pledge arena: Virtue signaling or a game-changer? *Forbes*. Erişim tarihi: 04 Kasım2023, <https://www.forbes.com/sites/prakashdolsak/2020/06/26/amazons-climate-pledge-arena-virtue-signaling-or-a-game-changer/?sh=2b20f1d853f6>.
- Eriksen, O. (2021). Virtue signaling: What is it and why is it so dangerous? *Real Clear Energy*. Erişim tarihi: 04 Kasım 2023. https://www.realclearenergy.org/articles/2021/08/02/virtue_signaling_what_is_it_and_why_is_it_so_dangerous_788208.html.
- Erkaraman, M. (2023). Sosyal medyanın depremlerde kullanımı: 6 şubat pazarcık ve elbistan depremleri örneği. *Social Sciences Studies*, 2023(112), 7338-7347. Doi: [10.29228/sssj.69842](https://doi.org/10.29228/sssj.69842).
- Flowerree, A., & Satta, M. (2023). Moral grandstanding and the norms of moral discourse. *Journal of the American Philosophical Association*, 28(2023). Doi: 10.1017/apa.2023.8.
- Goffman, E. (2018). Günlük yaşamda benliğin sunumu. (B. Cezar, Çev.). Metis Yayınları.
- Grohmann, S. (2022). Objects of virtue: "Moral grandstanding" and the capitalization of ethics under neoliberal commodity fetishism. *Journal of Critical Realism*, 22(1), 27-48. Doi: [10.1080/14767430.2022.2095120](https://doi.org/10.1080/14767430.2022.2095120).
- Hamilton, A. (2019). Virtue signalling and other slimy words. *Eureka Street*, 29(5), 12-14.
- Han, Byung-Chul (2020). Şeffaflık toplumu. (H. Barışcan, Çev.). Metis Yayınları.
- Hill, J., & Fanciullo, J. (2023). What's wrong with virtue signaling? *Synthese*, 201(2023). Doi: 10.1007/s11229-023-04131-4.
- Hofeditz, L., Erle, L., Timm, L., & Mirbabaile, M. (2023). How virtuous are virtual influencers? A qualitative analysis of virtual actors' virtues on instagram. Proceedings of the 56th Hawaii International Conference on System Sciences (HICSS) Maui, Hawaii, US.
- Kalina, P. (2020). Performative allyship. *Technium Social Sciences Journal*, 11, 478-481. Doi:10.47577/tssj.v11i1.1518.

- Kapur, G. B., Bezek, S., & Dyal, J. (2017). Effective communication during disaster making use of technology, media, and human resources. Apple Academic Press Inc.
- Kassinis, G, Panayiotou, A. (2018). Visuality as greenwashing: The case of BP and deepwater horizon. *Organization & Environment*, 31(1), 25-47. Doi: 10.1177/1086026616687014.
- Koç Akgül, S. (2021). Afet odaklı iletişim. Hiperyayın.
- Konuk, F. A., & Otterbring, T. (2024). The dark side of going green: Dark triad traits predict organic consumption through virtue signaling, status signaling, and praise from others. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 76. Doi: [10.1016/j.jretconser.2023.103531](https://doi.org/10.1016/j.jretconser.2023.103531).
- Levy, N. (2020). Virtue signalling is virtues. *Synthese*, 198, 9545-9562. Doi:10.1007/s11229-020-02653-9.
- Levy, N. (2023). Intellectual virtue signaling. *American Philosophical Quarterly*, 60(3), 311-324. Doi: 10.5406/21521123.60.3.07.
- Lippitt, J. (2023). Kierkegaard, “the public”, and the vices of virtue-signaling: The dangers of social comparison. *Religions*, 14(11). Doi: [10.3390/rel14111370](https://doi.org/10.3390/rel14111370).
- Massey-Abernathy, A., & Haseltine, E. (2019). Power talk: Communication styles, vocalization rates and dominance. *Journal of Psycholinguistic Research*, 48, 107-116. Doi: [10.1007/s10936-018-9592-5](https://doi.org/10.1007/s10936-018-9592-5).
- Paşalı Taşoğlu, N., & Çağlayan, S. (2022). Gösterişçi duyarlılık sergileme ya da duyar kasma: Kavramsal bir çerçeve. *Selçuk İletişim*, 15(2), 833-859. Doi: [10.18094/josc.1027163](https://doi.org/10.18094/josc.1027163).
- Philips, H. (2020). Performative allyship is deadly. *Forge*. Erişim tarihi: 04 Kasım 2023, <https://forge.medium.com/performative-allyship-is-deadly-c900645d9f1f>
- Shariatmadari, D. (2016). “Virtur-signalling” – the putdown that has passed its sell-by date. Erişim tarihi: 10 Kasım 2023, <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/jan/20/virtue-signalling-putdown-passed-sell-by-date>.
- Shatz, I. (t.y.). Virtue signaling: When people try to show their goodness. Erişim tarihi: 09 Aralık 2023, <https://effectiviology.com/virtue-signaling/>.
- Tilakkumar, N. (2020). Who is your performative wokeness for? Why virtue signalling is problematic? *The Release*. Erişim tarihi: 06 Aralık 2023, <https://therelease.co.uk/who-is-your-performative-wokeness-for>
- Tosi, J., & Warmke, B. (2016). Moral grandstanding. *Philosophy & Public Affairs*, 44(3), 197-217. Doi:10.1111/papa.12075.
- Tuckwell, W. (2022). Virtue signalling to signal trustworthiness, avoid distrust, and scaffold self-trust. *Social Epistemology*, 1-13. Doi: [10.1080/02691728.2022.2150989](https://doi.org/10.1080/02691728.2022.2150989).
- Usta, E., & Yükseler, M. (2021). Afetlerde sosyal medya kullanımı ve Etik ikilemler: İzmir seferihisar depremi örneği. *Afet ve Risk Dergisi*, 4(2), 249-269. Doi: 10.35341/afet.981246.
- Wallace, E., Buil, I., & de Chernatony, L. (2018). Consuming good on social media: What can conspicuous virtue signalling on facebook tell us about prosocial and unethical intentions? *Journal of Business Ethics*, 162, 577-592. Doi:10.1007/s10551-018-3999-7.

- Warmke, B., & Tosi, J. (2020). Moral grandstanding and virtue signaling: The same thing? *Psychology Today*. Erişim tarihi: 09 Aralık 2023, <https://www.psychologytoday.com/intl/blog/moral-talk/202008/moral-grandstanding-and-virtue-signaling-the-same-thing>.
- Wendling, C., Radisch, J., & Jacobzone, S. (2013). The use of social media in risk and crisis communication. OECD Working Papers on Public Governance, No. 24, Paris: OECD Publishing.
- Westra, E. (2021). Virtue signaling and moral progress. *Philosophy & Public Affairs*, 49(2), 156-178. Doi: 10.1111/papa.12187.

06 ŞUBAT DEPREMLERİ SONRASINDA SOSYAL AĞLARDA DEZENFORMASYON VE DOĞRULAMA: TEYİT.ORG ÖRNEĞİ

Murathan BİRİNCİ

KAYNAKÇA

- Akyıldız, S., Yılmaz, K.G. (2020). Sosyal Medya Konulu Araştırmaların Bilim Haritalama Tekniği ile Bibliyometrik Analizi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16, 28, 1416-1451. DOI: 10.26466/opus.680835.
- Akyıldız, M. (2023). Yalan Haber ve Dezenformasyonun Sosyal Medyada Yayılımı: Kahramanmaraş Depreminin Haarp Silahı Olduğu İddiası. *Türkiye Medya Akademisi Dergisi*, 3(6), 523-543. Doi: 10.5281/zenodo.8378837.
- Akyüz, S. S. (2021). *Dezenformasyon Çağı*. Eğitim Yayınevi.
- Arslan, D. (2022). Sosyal Medya ve Dezenformasyon Tehdidinde Gazetecilik. *Aksaray İletişim Dergisi*, 4(2), 107-134. Doi: 10.47771/aid.1102392
- Body, D., Ellison, N. (2007). Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13, 1, 210-230. DOI: [10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x](https://doi.org/10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x)
- Çakmak, D. F. (2019). Medyada Dezenformasyon Sorunsalı ve Manipülasyonun Gücü: İdeoloji ve Söylem Açısından Seçim Haberlerinin Siyasal İletişimdeki Rolü. *Selçuk İletişim*, 12(2), 1127-1154. Doi: 10.18094/josc.596861.
- Fındık, K. H. (2017). Haber doğrulama sitelerinin yükselişi ve haber doğrulama araçları <http://digitalage.com.tr/haber-dogrulama-sitelerinin-yukselisi/>, 15.01.2024.
- <https://www.aa.com.tr/tr/teyithatti/aktuel/misenformasyon-nedir/1815386>, 30.12.2023
- <https://murathanbirinci.wordpress.com/2017/01/13/yeni-kamusal-alan-sosyal-ve-alternatif-medya/>, 30.12.2023
- <http://tr.wikipedia.org/>, 30.12.2023
- <https://sozluk.gov.tr/>, 15.01.2024

<https://www.survivor.com.tr/2024-icin-bilmeniz-gereken-sosyal-medya-istatistikleri/>, 04.02.2024

<https://teyit.org/teyitpedia/teyit-sozluk-dezenformasyon-nedir>, 15.01.2024.

<https://teyit.org/teyitpedia>, 15.01.2024

Koçyiğit, A. K. (2023). Dijital Çağda Sosyal Medyada Dezenformasyonla Mücadele. Abdülhakim Bahadır Darı (Ed.). Dijital Çağda Medya Araştırmaları İçinde, *Dijital Çağda Medya Araştırmaları*. (177-203). Paradigma Akademi.

Koçyiğit; A. (2023). Olağanüstü Hallerde Sosyal Medyada Dezenformasyonla Mücadele ve Kriz İletişimi: Kahramanmaraş Depremi Üzerine Bir Analiz. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*, 10(10), 68-86. Doi: 10.56676/kiad.1264562

Pazarbaşı, B. (2020).” Dijital Çağda “Habere İnanmıyorsunuz” Sahte Haber, Gazetecilik /ve Gerçek” Dijital (İN) Ritmi iletişim, Medya ve Kültür Alanlarında Yeni Perspektifler, Selma Koç, Akgül, Betül Pazarbaşı, Editör, Hiperyayın, İstanbul.

Sajithra K ve Patil R. (2013). ‘Social Media – History and Components’, 7, 1, IOSR Journal of Business and Management

Silverman, C. (2015). Doğrulama El Kitabı (Verification Handbook) , European Journalism Centre.

Saymer, İ. (2008). Sanal Ortamda Halkla İlişkiler.Beta Basım Yayın.

Stratten, S. (2013). Sosyal Medyada Yapılan Vasat İşler. Media Cat.

Toprak E. ve Uça-Güneş, E. P. (2015). Temel Bilgi Teknolojileri I Sosyal Ağlar. İçinde T. V. Yüzer, M. R. Okur (Ed). Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Vural, B., Bat, M. (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma. *Journal of Yasar University*, 20, 5, 3348-3378. DOI: 3348-3382

Weinberg, T. (2009). The New Community Rules: Marketin

06 ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNDE AFAD’IN AFET İLETİŞİM STRATEJİSİ: BASIN BÜLTENLERİNİN ANALİZİ

Neslihan YOLÇU CENGİZ - Şefika YURDAKUL SAYGILI

KAYNAKÇA

Altuğ, B (2020). “BM: son 50 yılda 11 binden fazla doğal afet yaşandı, 2 milyon kişi öldü”, *Anadolu Ajansı*, Erişim tarihi: 9 Temmuz 2024, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/bm-son-50-yilda-11-binden-fazla-dogal-afet-yasandi-2-milyon-kisi-oldu/2004518#>

AFAD, (2018). *Türkiye’de Afet Yönetimi ve Doğa Kaynaklı Afet İstatistikleri*. Erişim Tarihi 20 Haziran 2024, https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/35429/xfiles/turkiye_de_afetler.pdf

AFAD, (2022a). *Türkiye Afet Müdahale Planı*. Erişim tarihi: 20 Haziran 2024, <https://www.afad.gov.tr/turkiye-afet-mudahale-planı>

- [AFAD, \(2022b\) 2023 Yılı performans programı, Erişim tarihi: 19 Haziran 2024.](#)
- AFAD, (2023a). *Açıklamalı afet yönetimi terimler sözlüğü*. Erişim tarihi: 20 Haziran 2024, <https://www.afad.gov.tr/aciklamali-afetyonetimi-terimleri-sozlugu>.
- AFAD, (2023b). *AFAD 2023 İdare Faaliyet Raporu*. Erişim tarihi: 20 Haziran 2024. <https://www.afad.gov.tr/kurumsal-raporlar>
- AFAD, (2023c). *Duyurular*, Şubat- Nisan 2023 tarihleri arasında yayınlanan duyuru ve basın bültenleri, Erişim tarihi: 01 Temmuz 2024, <https://www.afad.gov.tr/duyurular>
- Afet Haberciliği Rehberi (2023) *Medya Okuryazarlığı Araştırmaları Dergisi*, 2 (1), 71-76, DOI: 10.5281/zenodo.7840011 Erişim tarihi: 27 Mayıs 2024, https://medyaokuryazari.org/wp-content/uploads/2023/04/TamSayi_2.pdf
- Aktürk, İ.H. (2023). “İskenderun limanında depremde devrilen konteynerlerde yangın çıktı”, *Anadolu Ajansı web sitesi (06.02.2023)*, Erişim tarihi: 25 Temmuz 2024, <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/iskenderun-limaninda-depremde-devrilen-konteynerlerde-yanigin-cikti/2808588>
- Azimli Çilingir, G. (2019). Türkiye’de afet yönetimi ve idarenin sorumluluğu. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi.
- Boztepe Taşkıran, H. (2023). Afet iletişimi nedir? Ne değildir? . *Yeni Medya Dergisi*, 14, 359-363.
- Deprem Dezenformasyon Bültenleri (2023). *Deprem sürecinde dezenformasyonlara karşı yayımladığımız günlük deprem dezenformasyon bültenleri*. TC. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Dezenformasyonla Mücadele Merkezi, Erişim tarihi: 20 Temmuz 2024 https://www.iletisim.gov.tr/images/uploads/dosyalar/Deprem_Dezenformasyon_Bultenleri_%286_Subat_14_Mart%29.pdf
- Demiröz Yıldırım, S., & Yılmaz, G. (2019). Yunanistan Attika bölgesi yangınının değerlendirilmesi. *Resilience*, 3(2), 201-215. <https://doi.org/10.32569/resilience.599810>
- Dursun, Z. (2024). Afet döneminde medya söylemleri. *EKEV Akademi Dergisi* (97), 305-319. <https://doi.org/10.17753/sosekev.1391142>
- Erdoğan, İ. (2006). Türkiye’de ulusal ve yerel gazetelerin habercilik anlayışları: deprem haberlerinin karşılaştırmalı analizi. *Selçuk İletişim*, 4(3), 51-64. <https://doi.org/10.18094/si.14263>
- Erdoğan, İ. (2008). Haber Çerçeveleme: Kuram ve Tipoloji. *Marmara İletişim Dergisi*, 13(13), 35-52.
- Ergünay, O. (2007). Türkiye’nin afet profili. TMMOB Afet Sempozyumu bildiriler kitabı içinde, (ss.1 - 14).
- Ergünay, O. (2008). Afet yönetiminde kurumsal yapılanma ve mevzuat nedir? Nasıl olmalıdır? CHP İstanbul Deprem Sempozyumu, İstanbul Depremine Beklerken Sorunlar ve Çözümler bildiriler kitabı içinde (ss. 97-108).
- Ergünay, O. (2009). *Afet yönetimi: genel ilkeler, tanımlar, kavramlar*. Erişim tarihi, 10 Haziran 2024, https://www.academia.edu/1983074/Afet_Y%C3%B6netimi_Nedir
- Erkal, T. & Değerliyurt, M. (2009). Türkiye’de afet yönetimi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 14(22), 147-164.
- Ersoy Yılmaz, A. (t.y.) *Afet yönetimi I*. İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Acil Durum ve Afet Yönetimi programı ders notları. Erişim tarihi: 05.06.024 https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/165619/mod_resource/content/1/1.%20HAFTA.pdf

- Federal Emergency Management Agency [FEMA] 2019. *We are Fema: helping people before, during ve after the disaster*. Erişim tarihi: 13 Temmuz 2024, https://www.fema.gov/sites/default/files/2020-03/publication-one_english_2019.pdf
- Gökalp Yılmaz, G. (2021). Afetlere sosyolojik bakış ve Türkiye’de afet yazınına kuramsal bir yaklaşım. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (1), 194-204.
- Gökçe, O. & Tetik, Ç. (2012). *Teoride ve pratikte afet sonrası iyileştirme çalışmaları*. AFAD. Erişim tarihi 18 Haziran 2024, https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/3479/xfiles/afet_sonrasi_iyilestirme_calismalari-1.pdf
- Görür, N. (2020). *Türkiye’de deprem: az gittik uz gittik*. Doğan Kitap
- Güler, H. H. (2008). Zarar Azaltmanın Temel İlkeleri; M. Kadioğlu & E. Özdamar (Ed.). *Afet Zararlarını Azaltmanın Temel İlkeleri*. (ss. 35-50,) JICA Türkiye Ofisi Yayınları No: 2.
- Haddow, G. D. & Haddow, K. S. (2008). *Disaster communications in a changing media world*. Butterworth-Heinemann.
- Hürriyet (2023). Kahramanmaraş’ta depremde market yağmalamasına engel olan Mehmet Özdemir’i öldürenler yakalandı. *Hürriyet web sitesi*, (17.11.2023) Erişim tarihi: 25 Temmuz 2024, <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/kahramanmarasta-depremde-market-yagmalamasina-engel-olan-mehmet-ozdemiri-oldurenler-yakalandi-42362660>
- Inform Risk Report (2024). Turkey- risk class: medium. Erişim tarihi: 25 Haziran 2024, <https://web.jrc.ec.europa.eu/dashboard/INFORMRISKCOUNTRYPROFILE2024/?no-header=1&v-vISO3=AFG&no-scroll=1>
- İskender, B., Trabzon, L. & İskender, H. (2022) “Karar alma mekanizmaların afet yönetimi kapsamında incelenmesi ve değerlendirilmesi”. TMMOB Afet Sempozyumu bildiriler kitabı içinde (ss.41-50). Ankara.
- Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı [JICA], (2004). *Türkiye’de doğal afetler konulu ülke strateji raporu*. Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı. Erişim tarihi: 12 Temmuz 2024. https://www.spo.org.tr/resimler/ekler/5d8ce590ad8981c_ek.pdf
- Kadioğlu, M. (2008), Modern, bütünleşik afet yönetimin temel ilkeleri; M. Kadioğlu & E. Özdamar, (editörler), *Afet zararlarını azaltmanın temel ilkeleri*. (ss.1-34). JICA Türkiye Ofisi Yayınları No: 2,
- Kadioğlu, M. (2013). *Afet yönetimi beklenilmeyeni beklemek, en kötüsünü yönetmek*, 2. bs., Marmara Belediyeler Birliği.
- Koç Akgül, S. (2017). Olağanüstü durumlar, iletişim ve habercilik yaklaşımları. *TRT Akademi*, 2 (3), 6-47.
- Meydan, A. (2023). Afet yönetiminde coğrafya eğitiminin önemi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 9(2), 101-129. <https://doi.org/10.47615/issej.1308208>
- Pfeil, P. & Dressel, K. (2017). Socio-cultural factors of risk and crisis communication: Crisis communication – or what civil protection agencies should be aware of when communicating with the public in crisis situations. Michael Klafft (ed.) *Risk and crisis communication for disaster prevention and management*, (ss.64-76). Jade University of Applied Sciences
- Schneid, T. D. & Collins, L. (2000). *Disaster management and preparedness*. CRC Press Taylor & Francis Group.
- Sever, R. & Değirmenci, Y. (2019) Temel Kavramlar, R. Sever (Ed.) *Afetler ve afet yönetimi*. (ss.1-11). Pegem Akademi.

- Shaw, R. & Okazaki, K. (2004). *Sustainable community based disaster management (cbdm) practices in asis, a user's guide*. United Nations Centre for Regional Development (UNCRD) Disaster Management Planning Hyogo Office.
- Sine Nazlı, R., & Soylu, B. (2023). Doğal afet haberlerinin medyada sunumu: 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremleri örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 44-57.
- Sözcü, (2023). Deprem sonrası yangın çıktı. *Sözcü Gazetesi web sitesi* (06.02.2023), Erişim tarihi: 25 Temmuz 2024, <https://www.sozcu.com.tr/deprem-sonrasi-yanigin-cikti-wp7581286>
- Şahin A. U. (2020). Afet yönetimi ve planlaması perspektifinden türkiye afet müdahale planının değerlendirilmesi, *Dirençlilik Dergisi (Resilience Journal)* 4(1), 129-159.
- Şengün, H. (2007). Marmara depreminde Bayındırlık ve İskan Bakanlığı çalışmaları ve hukuksal sorunlar. TMMOB Afet Sempozyumu bildiriler kitabı içinde, (ss.57-82). Ankara.
- TBMM, (2023). *Kahramanmaraş Merkezli depremlerin Sonuçlarının Tüm Yönleriyle Araştırılması, Depreme Dirençli Yapı Stokunun Oluşturulması ve Kentsel Dönüşüm Uygulamalarının Etkinliğinin Arttırılması İçin Alınması Gerekn tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu*. Sıra Sayı: 449.
- TC Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, (2024). *Kahramanmaraş ve Hatay depremleri yeniden imar ve gelişme raporu*. Erişim tarihi: 10 Haziran 2024, <https://www.sbb.gov.tr/kahramanmaras-ve-hatay-depremleri-yeniden-imar-ve-gelisme-raporu/>
- Tele1 (2023). KGM deprem nedeniyle kapanan yolları ve alternatif güzergahları duyurdu. *Tele 1 web sitesi*, (06.02.2023), Erişim tarihi: 25 Temmuz 2024, <https://tele1.com.tr/kgm-deprem-nedeniyle-kapanan-yollari-ve-alternatif-guzergahlari-duyurdu-784436/>
- Timisi, N. & Dursun, Ç. (2008). *Medya ve deprem: 17 Ağustos 1999 depreminin medyada temsili*. Radyo Televizyon Üst Kurulu, Öncü Basımevi.
- TMMOB, (2023) *6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremleri raporu*, Erişim tarihi: 10 Temmuz 2024, <https://www.tmmob.org.tr/icerik/tmmob-kahramanmaras-depremleri-raporu-yayinlandi>
- United Nations Office for Disaster Risk Reduction (UNDRR). (2016). *Report of the open-ended intergovernmental expert working group on indicators and terminology relating to disaster risk reduction*. United Nations General Assembly, Erişim tarihi: 10 Haziran 2024. <http://www.undrr.org/quick/11605>
- Vural, A. M., Boztepe Taşkiran, H., Türkoğlu, S., Sarı, M., Maral, T., Keskin, R. K., Koparan, E., Yüncüoğlu, B., Gülnar, M., Ağca, M. E., Şahin, H. & Ünlü, T. (2022). Risk iletişimde geleneksel medya: gazete haberlerinin deprem felaketleri örnekleminde analizi. *Selçuk İletişim*, 15(2), 672-701. <https://doi.org/10.18094/josc.1116550>
- Yıldırım, A. (2024). Afet yönetiminde kriz iletişimi: Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığı (AFAD) tarafından 2023 Kahramanmaraş depremlerinde yayınlanan basın bültenlerinin analizi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 1-23.
- Yeni Şafak (2023). Yardım tırının önünü kestiler. *Yeni Şafak gazetesi web sitesi* (11.02.2026). Erişim tarihi: 25 Temmuz 2024, <https://www.yenisafak.com/video-galeri/gundem/yardim-tirinin-onunu-kestiler-4506772>

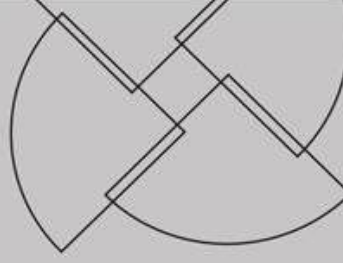
DEPREMİ BİR GAZETECİ OLARAK YAŞAMAK: 06 ŞUBAT KAHRAMANMARAŞ MERKEZLİ DEPREMLER SONRASINDA GAZETECİLERE YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME

Gülsüm GÜNEY - Yusra Yağmur GÖLBAŞ

KAYNAKÇA

- Ahva, L., Pantti, M. (2014). Proximity As a Journalistic Keyword in the Digital Era. *Digital Journalism*, 2 (3), 322-33.
- Koç Akgül, S. (2017). Olağanüstü Durumlar, İletişim ve Habercilik Yaklaşımları. TRT Akademi, 2(3), 6-47. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/288671>
- Koç Akgül, S. (2024). Afet İletişim Ekolojisi Penceresinden Afet Gazeteciliği: “06 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri”. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, C:15, S:1, -Deprem Özel Sayısı-.
- Coşkun, R., Altunışık, R., & Yıldırım, E. (2007). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: SPSS uygulamalı. Sakarya yayıncılık.
- Gülkan, P., Balamir, M.& Yakut, A. (2005). Afet Yönetiminin Stratejik İlkeleri: Türkiye ve Dünyadaki Politikalara Genel Bakış. *Afet Yönetiminin Temel İlkeleri* içinde (19-42). (Ed: M. Kadioğlu; E. Özdamar). Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA) Türkiye Ofisi Yayın No:1. <https://www.afad.gov.tr/aciklamali-afet-yonetimi-terimleri-sozlugu> (Erişim Tarihi: 04.09.2024) <https://www.tgc.org.tr/aciklamalar/4315-tgc-depremzede-gazeteciler-sigortaya.-asgari-%C3%BCcrete-ve-habere-eri%C5%9Fim-sorunu-ya%C5%9F%C4%B1yor.html> (Erişim Tarihi: 30.09.2024)
- Kadioğlu, M. (2022). AFET YÖNETİMİ: Beklenmeyi Beklemek, En Kötüsünü Yönetmek. (4. Baskı). Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları.
- Koçak, O. (2018). AFET YÖNETİMİ VE ETİK. Ekin Yayınevi.
- O’Neill, D., Harcup, T. (2009). News Values and Selectivity. *The Handbook of Journalism* içinde (161-174). (Ed: K. Wahl-Jorgenson, T. Hanitzsch). Routledge.
- Pazarbaşı, B. (2023). Afetlerde Direnç Odaklı Gazetecilik: Afet Zamanlarında İlham Veren Hikayeler, Zorlayıcı Normlar ve Yükselen Sesler, *Sürdürülebilir Afet Yönetimi ve İletişimi İçinde*, Ed: N:Pösteki, Z.Varlı Güner, N.Dönmez, Hiper Yayın, İstanbul.
- Punch, K. F. (2005). Sosyal araştırmalara giriş, (Çev.) Bayrak D., Arslan H. B. & Z. Akyüz. Siyasal Kitabevi.
- Seydlitz, R., Spencer, J.W., Laska, S & Triche, E. (1991). The Effects of Newspaper Reports on the Public’s Response to a Natural Hazard Event. *International Journal of Mass Emergencies & Disasters* Volume:9, Issue: 1
- Varol, N., Buluş Kırıkkaya, E. (2017). Afetler Karşısında Toplum Dirençliliği. *Resilience*, 1(1), 1-9. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/397145>
- Wenger, D., Friedman B. (1986). Local and National Media Coverage of Disaster: A Content Analysis of The Print Media’s Treatment of Disaster Myths. *International Journal of Mass Emergencies & Disasters* Volume: 1, Issue: 3. <https://udspace.udel.edu/server/api/core/bitstreams/6c206fd0-b898-419e-9e21-5a1c664219bb/content>

Yağar, F. & Dökme, S. (2018). Niteliksel Araştırmaların Planlanması: Araştırma Soruları, Örneklem Seçimi, Geçerlik Güvenirlik. Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi, 3(3), <https://dergipark.org.tr/en/pub/gsbdergi/issue/39953/474327>

"6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri" nin yarattığı yıkımın dalgalarıyla acı içinde boğuşurken risk odaklı bir afet kültürünün hafızasıyla hareket eden dirençli bir topluma ne kadar ihtiyacımız olduğunu bir kez daha deneyimledik. Hız, iletişim ve bilgi teknolojilerinin hayatımızın odak noktasında olduğu bir yüzyılda, enkaz altında kalan depremzedelere sesimizi duyuramadığımız gibi bize ulaşmaya çalışan seslerine de istenilen hızda yanıt veremedik. Deprem gündemini ise, kamuoyunda beklenin de üstünde bir hızda değiştirmeyi başardık. Afet iletişimde, internet, sosyal ağ platformları ve hiperyerel medyanın öne çıktığı bu depremde güçlü gönüllü dayanışması yanında eşgüdüm ve koordinasyon sorunları başta olmak dezenformasyon, nefret söylemleri ve teyit kültürü en çok konuşulan konular arasında yer aldı.

Bu gerçekler ışığında kitap, afet tehlike risklerine hazırlık ve erken uyarı sistemleri yanında müdahale süreçlerinde başarı için afet yönetiminde çok katmanlı ve çok aktörlü işbirlikçi bir iletişime ihtiyaç duyulduğunun altını çiziyor, kolektif bir hafızanın canlı tutulmasında önemli bir aktör olan medyada, 6 Şubat Kahramanmaraş Depremlerinin nasıl yeniden inşa edildiğini gözler önüne seriyor. Okuyucuya ise sadece okuyup, kendisi için gerekli dersleri çıkarması kalıyor.

 hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

Dr. Aygöl ÇİÇEK

E-ARŞİVLERİN ENTELEKTÜEL KONTROLÜ

E-ARŞİVLERİN ENTELEKTÜEL KONTROLÜ

Dr. Aygöl ÇİÇEK

 hiperyayın

Hiperyayın: 1113
Araştırma-İnceleme

Yazar
Aygül Çiçek

Genel Yayın Yönetmeni
Hatice Bahtiyar

Mizanpaj ve Kapak Tasarım
Zeynel Engin

ISBN: 978-625-6078-38-3
e-ISBN: 978-625-6078-39-0

Yayıncı Sertifika No: 16680

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti. ve Aygül Çiçek'e aittir. Yayıncının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayımlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar) a aittir. Yayınevi uluslararası bir yayınevdir.

Çiçek, Aygül.
E-arşivlerin entelektüel kontrolü / Dr. Aygül Çiçek -- 1. Baskı. -- İstanbul: Hiperyayın, 2024.
199 sayfa: tablo, şekil; 21 cm. -- (Hiperyayın; 1113)

ISBN: 978-625-6078-38-3
e-ISBN: 978-625-6078-39-0

Kaynakça: sayfa 159-182.
1. Arşivler. 2. Dijital arşivler. 3. Arşivler -- Yönetim. 4. Arşivler -- Koruma. I. Eser adı. II. Dizi.

CD965.T9/Ç54 2024 025.17/ÇİÇ 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık Sertifika No: 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ
Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti.
Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş Merkezi
No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter - Güngören / İstanbul
Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	9
ÖNSÖZ15
GİRİŞ.19

BİRİNCİ BÖLÜM

ARŞİVLENEN E-BELGELERİN YAŞAM DÖNGÜSÜ27
1.1. E-BELGELER.27
1.1.1. E-Belgelerde Aranılan Özellikler27
1.1.2. E-Belgelerin Oluşumu31
1.2. AYIKLAMA-İMHA VE ARŞİVE DEVİR40
1.2.1. Tasfiye40
1.2.2. Arşive Devir46
1.3. ARŞİVLENEN E-BELGELER.50
1.3.1. Elektronik Doğanlar50
1.3.2. Dijitalleştirilenler52
1.3.3. Melez Belgeler57

İKİNCİ BÖLÜM

E-ARŞİVLERDE DÜZENLEME ve TANIMLAMA61
2.1. DÜZENLEME61
2.1.1. Arşiv Hizmetlerinde61
2.1.2. Diğer Alanlarda65
2.1.2.1. Kütüphane Hizmetleri65
2.1.3. Düzenlemede İş Süreçleri70
2.1.4. Düzenleme Prensipleri73
2.2. TANIMLAMA81
2.2.1. Tanımlama İşlemleri81
2.2.2. Tanımlamada Gelenekçi ve Modernist Görüşler.84
2.2.3. Düzeyler, Derinlik ve Bağlam87
2.2.4. Tanımlama Standartları.93
2.2.5. Üstveri Standartları99

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

E-ARŞİVLERDE YENİLİKÇİ BİLGİ TEKNOLOJİLERİ	107
3.1. E-ARŞİVLERDE DURUM	107
3.1.1. E-Arşivlerde Uygulamalar	107
3.1.2. Yeni Araştırma Araçları	113
3.1.3. E-Belgelerin Diplomatik Özellikleri	117
3.2. E-ARŞİVLERE YÖNETİM MODELİ YAKLAŞIMLARI	122
3.2.1. Yaşam Döngüsü	122
3.2.2. Süreklilik Modeli	124
3.2.3. Avrupa Arşiv Modeli	126
3.3. E-ARŞİVLERDE İLERİ TEKNOLOJİLERİ	128
3.3.1. Yapay Zekâ	128
3.3.2. Derin Öğrenme	129
3.3.3. Yapay Öğrenme	131
3.3.4. Blokzincir Teknolojisi	133
3.4. ARŞİVLENEN E-BELGELERİN ENTELEKTÜEL KONTROLÜ	135
3.4.1. E-Belgelerin Yapısal Özelliklerine Entelektüel Yaklaşım	135
3.4.2. E-Belgelerin Provenans ve Orijinal Düzen Anlayışına Etkisi	140
3.4.3. Dijital Taşıyıcılarda Kanıt Özelliği ve Sürdürülebilirlik Riskleri	144
3.4.4. E-Belgelerin Yapısal Özelliklerine Dayalı Nitelemeler	147
SONUÇ	153
KAYNAKÇA.	159
EKLER	183

KAYNAKÇA

Akdoğan, Zeynep ve Özdemirci, Fahrettin:	“Dijitalleştirme ve E-Arşivlemede İzlenecek Yol ve Yöntemler”, Ed. Fahrettin Özdemirci vd., E-Beyas 2015 Sempozyumu: Kurumsal Belleklerin Geleceği: Dijitalleştirme- Elektronik Arşiv-Elektronik Belge Yönetimi, 21-22 Ekim 2015, Ed. Fahrettin Özdemirci vd., Ankara, Ankara Üniversitesi, 2016, s.195-198.
Akın, Gülfer:	“Belgede Sahtecilik Suçlarının Konusu Olarak Elektronik/Dijital Belge”, Bilişim Hukuku Dergisi 3, C.3, S.1, 2021, s.76-138.
An, Xiaomi:	“An Integrated Approach to Records Management,” Information Management Journal , C.37, No:4, 2003, s.24-30.
Arısoy, Yunus Emre:	“Türkiye’de Elektronik Belge Yönetiminde Milli Arşiv Politikalarının Geliştirilmesi”, Ankara Üniversitesi [Yayımlanmamış Doktora Tezi], Ankara, 2018.
Ataman, Bekir Kemal:	Arşivcilik Terimleri Sözlüğü: Almanca, İngilizce, Fransızca, İtalyanca, Hollandaca, Rusça ve İspanyolca Karşılıklarıyla , İstanbul, Librairie de Pera Yayınları, 1995.
Baruh, Lorans Tanatar:	“Türkiye’de Özel Arşivlerin Oluşumu Üzerine Bazı Düşünceler”, İsmet Binark Armağanı , Ed. İshak Keskin, Ş. Nihal Somer, Nizamettin Oğuz, İstanbul, Türk Edebiyat Vakfı Yayınları, 2015, s.371-382.
Bayter, Mustafa:	“Dünyada ve Ülkemizde RDA’ya Geçiş”, Türk Kütüphaneciliği , C.36, No:1, 2022, s.54-73, doi:10. 24146/tk. 991593.
Berdini, Annalise vd.:	UC Guidelines for Born-Digital Archival Description, UC Office of the President , California, University of California Systemwide Libraries, 2017.
Binark, İsmet:	Arşiv ve Arşivcilik Bilgileri , Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı Yayınları, Ankara, No:3, 1980.
Binici, Kasım:	“Makine Öğrenmesi Yaklaşımıyla e-Belgelere Standart Dosya Plan Numaralarının Otomatik Olarak Atanması Üzerine Bir Çalışma”, Bilgi Yönetimi , C.2 No:2, 2019, s.116-126.
Bountouri, Lina:	Archives in the Digital Age Standards, Policies and Tools , United Kingdom [Birleşik Krallık], Chandos Publishing, 2017.
Brunton, Paul ve Robinson, Tim:	“Arrangement and Description”, Keeping Archives , Ed. Judith Ellis, Australian, 2.bs. Melbourne: The Australian Society of Archivists, 1993, s.222-250.
Bunn, Jenny:	“Archival Description and Automation: A Brief History of Going Digital”, Archives and Records , C.37, No:1, 2016, s.65–78.

Bureau of Canadian Archivists:	Rules For Archival Description , 2.bs., 2008, (Çevrimiçi) https:// archivescanada.ca /wp-content/ uploads/ 2022/ 08/ RAD_ Frontmatter_ July2008.pdf , 11 Kasım 2022.
Caplan, Priscilla:	Metadata Fundamentals for All Librarians , Chicago: American Library Association, ALA Editions, 2003.
CBPS:	Sub-Committee on Descriptive Standards , 2007, (Çevrimiçi) https://www.ica.org/ en/ isaar -cpf- international- standard -archival- authority-record- corporate-bodies- persons-and-families- 2.bs. , 17 Nisan 2019.
Cıbaroğlu, Mehmet Oytun ve Yalçınkaya, Bahattin:	“Belge ve Arşiv Yönetimi Süreçlerinde Büyük Veri Analitiği ve Yapay Zekâ Uygulamaları”, <i>Bilgi Yönetimi</i> , C.2, No:1, s.44-58, 2019.
Cıbaroğlu, Mehmet Oytun ve Yalçınkaya, Bahattin:	Hybrid Libraries in The Pandemic”, I. Uluslararası Gelenekten Geleceğe Bilgi ve Belge Yönetimi Sempozyumu , Ed. Burak Savaş Sarıçoban, İstanbul, İdeal Kültür Yayıncılık, 2022, s.235-242.
Cıbaroğlu, Mehmet Oytun:	“Elektronik Belge Yönetim Sistemlerinde Taksonomi Geliştirme Çabaları”, e-BEYAS 2019 Sempozyumu: Bilgi Yönetimi ve Bilgi Güvenliği: eBelge- eArşiv- eDevlet- Bulut BilişimBüyük Veri- Yapay Zekâ , Ankara, Ankara Üniversitesi, s.79-94.
Cook, Michael:	“The International Standard for the Description of Archives: A Progress Report”, Information Development , C.8, No:4, 1992, s.237-238.
Çiçek, Aygül:	“Dijital Çağda Değişen Belge Olgusunun Geleneksel Arşiv Düzenleme Ve Tanımlama Uygulamalarına Etkisi”, [Yayımlanmamış doktora tezi], İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 2022.
Çiçek Akgün, Aygül ve Çiçek, Niyazi:	“Dijital Çağda Değişen Belge Olgusunun Arşivcilikte Düzenleme ve Tanımlamaya Etkisi: Literatüre Dayalı Bir İnceleme”, <i>Bilgi ve Belge Arşatırmaları Dergisi</i> , S.17, 2022, s.33-58, https:// doi. org/ 10.26650/ bba.2022. 17. 1127615 .
Çiçek, A. ve Çiçek, N.:	“Arşiv Malzemesi Olmuş Elektronik Belgelerin Entelektüel Kontrolüne Bilgi-Belge Uzmanlarının Yaklaşımı: Ulusal Düzeyde Bir İnceleme”, Türk Kütüphaneciliği , 38(3), 2024, https:// doi.org/ 10.24146/ tk.1457655
Çiçek, Niyazi:	“ Arşivlerde Kataloglama ve Tasnif Dersi Notları ”, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü [Yayımlanmamış Ders Notları], 2022.
Çiçek, Niyazi:	“Arşiv Belgelerinin Türünün Belirlenmesinde Form Özelliklerinin Kullanılması”, Türk Kütüphaneciliği , C.19, No:4, 2005, s.1-18.

Çiçek, Niyazi:	“Belediyelerde Standart Dosya Planı Uygulamalarında Yaşanan Güçlükler”, Bilgi Dünyası , C.9, No:2, 2008, s.466-504.
Çiçek, Niyazi:	“Elektronik Belge Yönetimi Uygulamalarında Bir Alt Sistem Olarak Dosya Yönetimi”, Türk Kütüphaneciliği , C.30, No:3, 2016, s.434-448.
Çiçek, Niyazi:	“Elektronik Belge Yönetimi Uygulamalarında Dosya Bütünlüğü Problemi”, e-Beyas 2015 Sempozyumu Kurumsal Belleklerin Geleceği: Dijitalleştirme-Elektronik Arşiv-Elektronik Belge Yönetimi , 21-22 Ekim 2015, Ed. Fahrettin Özdemirci vd., Ankara, Ankara Üniversitesi, 2016, s.163-172.
Çiçek, Niyazi:	“Elektronik Belgelerin Diplomatik Analizi ve Arşivsel Bağın Kurulmasındaki Önemi: Türkiye’deki Uygulamalar Işığında Bir İnceleme”, Bilgi Dünyası , C.12, No:1, 2011, s.87-104.
Çiçek, Niyazi:	“Kurum Arşivleri”, Bilgi Merkezleri: Kütüphaneler, Arşivler, Müzeler , Ed. Mehmet Ali Akkaya ve Hüseyin Odabaş, İstanbul, Hiperyayın, 2019, s.534-579.
Çiçek, Niyazi:	“Melez Belgelerin Dijital Arşiv Boyutunda Taşıdığı Riskler: Literatüre Dayalı Bir İnceleme”, e-Beyas 2022 Sempozyumu: Metaverse ve Bilgi Yönetimi [Yayımlanmamış Bildiri], Ankara, Ankara Üniversitesi, 2022.
Çiçek, Niyazi:	“Türkiye’de Elektronik Belgelerin Geleceği İçin Ulusal Strateji İhtiyacı: Literatür Işığında Bir İnceleme”, Bilgi ve Belge Araştırmaları Dergisi , S.15, 2021, s.33-57, http://doi.org/10.26650/bba.2021.15.02 .
Çiçek, Niyazi:	“Kamu Yönetiminde Üretilen Belgelerin Form Özelliklerinin İncelenmesi ve Arşivcilik Açısından Değerlendirilmesi”, Marmara Üniversitesi [Yayımlanmamış Doktora Tezi], İstanbul, 2003.
Çiçek, Niyazi:	Kurumsal Bilginin Yönetimi , İstanbul, Marmara Belediyeler Birliği, 2022.
Çiçek, Niyazi:	Modern Belgelerin Diplomatığı , İstanbul, Derlem Yayınları, 2009.
Çiçek, Niyazi ve Sağlık, Özhan:	“E-Belgelerin Arşivsel Bağının Elektronik Delil Elde Etme Yöntemlerine Etkisi: Belge Yönetimi Literatürü Bağlamında Bir İnceleme”, Bilgi Sistemleri ve Bilişim Yöntemi: Beklentiler ve Yeni Yaklaşımlar , Ed. Fahrettin Özdemirci ve Zeynep Akdoğan, Ankara, Ankara Üniversitesi, 2017, s.257-276.
Dağdaş, Yasemin:	“Elektronik Belge Tanımlaması ve Uluslararası Elektronik Belge Tanımlama Standartları”, Marmara Üniversitesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], İstanbul, 2005.

Davaz, Aslı:	Necile Tevfik Arşivi Açıklamalı Kataloğu (1924-1954): Bir Kadın Arşivini Okuma Denemesi , İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2019.
Duranti, Luciana:	“From Digital Diplomats to Digital Records Forensics”, Archivaria , No:68, 2009, s.39-66.
Duranti, Luciana:	“The Concept of Electronic Record”, Preservation of the Integrity of Electronic Records , Ed. Luciana Duranti, Terry Eastwood ve Heather MacNeil, [yayımlanmamış], 2002.
Duranti, Luciana:	“The Impact of Digital Technology on Archival Science”, Archival Science , C.1, No:1, 2001, s.39-55.
Duranti, Luciana ve Franks, Patricia C.:	Encyclopedia of Archival Science , Lanham, Rowman
Eren, Şenay:	“MARC AMC ve MAD Formatının Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi’ndeki Malzemeye Uygulanabilirliği”, Marmara Üniversitesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], İstanbul, 2004.
European Communities:	Model Requirements for the Management of Electronic Records , Update and Extension, France [Fransa], 2008.
Galiev, Albert vd.:	“Archain: A Novel Blockchain Based Archival System”, Proceedings of the 2nd World Conference on Smart Trends in Systems, Security and Sustainability , London [Londra], 2019.
Gedikli, Muhammet Emin:	“Belge, Bilgi ve Arşiv Yönetimi Sistemlerinde Makine Öğrenmesi Algoritmaları”, e-Beyas 2019 Sempozyumu: Belge, Bilgi ve Arşiv Yönetimi Sistemlerinde Makine Öğrenmesi Algoritmaları , Ed. Bahattin Yalçınkaya vd., Ankara, Ankara Üniversitesi, 2019, s.211-228.
Gollins Tim ve Bayne, Emma:	“Finding Archived Records in a Digital Age”, Is Digital Different?: How Information Creation, Capture, Preservation and Discovery are Being Transformed , Ed. Michael Moss ve Barbara Endicott-Popovsky, United Kingdom [Birleşik Krallık], Facet Publishing, 2015, s.129-148.
Göze, Hüseyin ve Yıldız, Oktay:	“Video Görüntülerinde Gerçek Zamanlı Yüz Tanıma ve Zaman İşaretleme için Yeni Bir Derin Öğrenme Modeli”, Bilişim Teknolojileri Dergisi , C.15, No:2, 2022, s.167-175.
Grau, Bernhard:	“Das Provenienzprinzip im Zeitalter der elektronischen Verwaltungsarbeit”, Archivalische Zeitschrift 97. Band , Ed. Margit Ksoll-Marcon, Köln, Generaldirektion der Staatlichen Archive Bayerns, 2021, s.53-69.
Güler, Ceyhan:	Elektronik Belgelerin İmhası: Teori ve Uygulama , İstanbul, Hiperlink Yayınları, 2020.

Gülmez Saydam, Sinem Ayşe:	“SALT Araştırmadaki Mustafa Şemsettin Şeniz Arşivi'nin Sayısallaştırılması ve Kataloqlaması”, İstanbul Üniversitesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], İstanbul, 2018.
Güner, Özkan:	“Arşiv Yönetimi Açısından Ontolojik Tabanlı Uygulamaların Rolü/Önemi”, Bilgi ve Belge Çalışmaları: Özel Arşivlerde Teori ve Uygulama , Ed. Tüba Karatepe, Elif Yılmaz Şentürk ve Varol Saydam, İstanbul, Hiperyayın, 2017, s.262-279.
Hamill, Lois:	Archival Arrangement And Description: Analog to Digital , Maryland [Amerika], Rowman ve Littlefield, 2017.
Higgins, Sarah, Hilton, Christopher ve Dafis, Lyn:	“Archives Context and Discovery: Rethinking Arrangement and Description for the Digital Age”, In 2nd Annual Conference of the International Council on Archives, 11-15 October 2014, Spain, 2014, s.1-18.
Hillary, Jenkinson:	A Manual of Archive Administration , London [Londra], 1965.
Huth, Geof:	Retention and Disposition of Records: How Long to Keep Records and How to Destroy Them, Archives Technical Information Series 41 , 2021, (Çevrimiçi) http://www.archives.nysed.gov/common/archives/files/mr_pub41.pdf , 27 Ekim 2022.
International Council of Archives:	Digital Records Curation Programme (DRCP) , (Çevrimiçi) https://www.ica.org/sites/default/files/0000_digital_records_course_handbook.pdf , 07 Ekim 2022.
International Council of Archives:	ISAD (G): General International Standard Archival Description , 2.bs., Ottawa [Kanada], 2000.
International Council of Archives:	International Standard Archival Authority Record for Corporate Bodies, Persons and Families , 2.bs., France [Fransa], 2004, (Çevrimiçi) https://www.ica.org/sites/default/files/CBPS_Guidelines_ISAAR_Second-edition_EN.pdf , 15 Ağustos 2022.
International Council of Archives:	International Standard for Describing Functions , Germany [Almanya], 2007, (Çevrimiçi) https://www.ica.org/sites/default/files/CBPS_2007_Guidelines_ISDF_First-edition_EN.pdf , s.4, 15 Ağustos 2022.
International Council of Archives:	Records in Contexts Conceptual Model , 2021, (Çevrimiçi) https://www.ica.org/sites/default/files/RiC-CM-0.1.pdf , 01 Eylül 2022.
International Council of Archives:	Archival Description (Consultation Draft V0.1) , (Çevrimiçi) http://www.ica.org/sites/default/files/RiC-CM-0.1.pdf , 09 Eylül 2022.

International Records Management Trust:	Module 3: Managing the Creation, Use and Disposal of Electronic Records , Ed. Laura Millar, London, 2009.
ISO:	15489 Records Management Part 1: Concepts and Principles , Cenevre, ISO, 2016.
ISO:	17068 Trusted Third Party Repository for Digital Records , ISO, Cenevre, 2017.
İçin, Ebru:	“Arşiv Mevzuatı Üzerine Bir Değerlendirme ve Alternatif Arşiv Yönetmeliği Denemesi”, Marmara Üniversitesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisan Tezi], İstanbul,1997.
Kandur, Hamza:	Elektronik Belge Yönetimi: Sistem Kriterleri Referans Modeli (v.2.0.) , Gözd. Geç. 2.bs., Ankara, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı, 2006.
Kandur, Hamza:	The Management of Electronic Records , University College [Doctoral Thesis], London, 1992.
Kaya, Yaşar:	“Tanımlama Standartlarının Yayınevi Arşivlerinde Kullanımı: MARC AMC ve MAD Formatlarının Karşılaştırılması”, Marmara Üniversitesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], İstanbul, 2004.
Keitel, Christian:	Zwölf Wege ins Archiv: Umriss einer offenen und praktischen Archivwissenschaft , Stuttgart, Franz-Steiner-Verlag, 2018.
Keseroğlu, Hasan S.:	Kataloglama Kuralları: Anglo-Amerikan Kataloglama Kuralları 2 , İstanbul, Mep Kitap, 2006.
Kılıç, Özcan vd.:	“Arşivlerde Yapay Zekâ Uygulamaları: GEODI-Atılım Üniversitesi Kadriye Zaim Kütüphanesi Ankara Dijital Kent Arşivi Örneği”, e-BEYAS 2019 Sempozyumu: Bilgi Yönetimi ve Bilgi Güvenliği: eBelge- eArşiv- eDevlet-Bulut Bilişim Büyük Veri-Yapay Zekâ , Ed. Bahattin Yalçinkaya vd., Ankara, Ankara Üniversitesi, 2019, s.307-324.
Küçük, Doğan ve Arıcı, Nursal:	“Doğal Dil İşlemede Derin Öğrenme Uygulamaları Üzerine Bir Literatür Çalışması”, Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri ve Bilgisayar Bilimleri Dergisi , C.2, No:2, s.76-86.
Külcü, Özgür:	“Belge Yönetiminin Değişen Yüzü: Standartlaşma Çalışmaları ve Uluslararası Uygulamalar”, Bilgi Dünyası , C.8, No:2, 2007, s.230-279.
Külcü, Özgür:	Kurumsal Bilgi Siteleri ve Belge Yönetimi: Organizasyonlarda Bilgi ve Belge Yönetimi Sistemlerinin Temel İlkeleri , İstanbul, Hiperlink Yayınları, 2018.
Kütükoğlu, Mübahat S.:	Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik) , İstanbul, Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı, 1994.

Kvan, Thomas, Neish, Peter ve Mullumby, Naomi:	“Digital and Hybrid Archives”, The Routledge International Handbook of New Digital Practices in Galleries, Libraries, Archives, Museums and Heritage Site , Ed. Hannah Lewi vd., London, Routledge, 2020, s.199-209.
Langdon, John:	“Describing The Digital: The Archival Cataloguing of Born-Digital Personal Papers”, Archives and Records , C.37, No:1, 2016, s.37-52.
Lemieux, Victoria L. vd.:	Blockchain Technology and Recordkeeping , ARMA International Educational Foundation, Canada [Kanada], 2019.
Lemieux, Victoria L.:	“Blockchain and Record Keeping”, Computers 10 , C.11, No:135, 2021, s.1-8, https:// doi.org/1 0. 3390/ computers10110135 .
Lemieux, Victoria L.:	“The Future of Archives as Networked, Decentralised, Autonomous and Global” Archival Future , Ed. Caroline Brown, London [Londra], Facet Publishing, 2018, s.33-44.
Leveille, Valerie ve Timms, Katherine:	“Through a Records Management Lens: Creating a Framework for Trust in Open Government and Open Government Information”, Canadian Journal of Information and Library Science , C.39, No:2, 2015, s.154-190, https:// doi.org/ 10.1353/ ils.2015.0010 .
Llanes-Padrón, Dunia ve Pastor-Sánchez, Juan-Antonio:	“Records in Contexts: The Road of Archives to Semantic Interoperability”, Program , C.51, No:4, s.387-405, 2017, https://doi.org/10.1108/PROG-03-2017-0021 .
MacNeil, Heather:	“Archival Theory and Practice: Between Two Paradigms,” Archivaria , No:37, 1994, s.6-20.
MacNeil, Heather:	“Metadata Strategies and Archival Description: Comparing Apples to Oranges”, Archivaria , No:39, 1995, s.22-32.
Matlala, Mpubane Emanuel ve Maphoto, Asania Reneilwe:	“Application of the Records Life-Cycle and Records Maphoto, Asania Reneilwe: Continuum Models in Organizations in the 21st Century”, Esarjica Journal , C.39, No:1, 2020, s.79-98, doi:10.4314/esarj.v39i1.6.
McGahee, Clayton:	“Making Special Collections Accessible to Users: Finding Aids”, International Journal of Legal Information , C.46, No:2, 2018, s.31-38.
Michetti, Giovanni, vd.:	“Role and meaning of Arrangement and Description in the Digital Environment”, Intellectual Control. Trusting Records in the Cloud (içinden). Ed. Luciana Duranti ve Corinne Rogers, London: Facet, 2019, s.155-177.
Michetti, Giovanni:	“Provenance in the Archives: The Challenge of the Digital”, Liquid Times , Ed. Frans Smit, Arnoud Glaudemans, Rienk Jonker, Jaarboek 17, 2017, s.229-248.
Millar, Laura A.:	Archives: Principles and Practices , 2.bs., London [Londra], Facet Publishing, 2017.

Moss, Micheal, Thomas, David ve Gollins, Timothy:	“Artificial Fibers-The Implications of the Digital for Archival Access”, Front Digit Humanit , C.5, No:20, 2018, s.1-9, doi.org/10.3389/fdigh.2018.00020.
Mosweu, Olefhile ve Ngoepe, Mpho:	“Trustworthiness of Digital Records in Government Ngoepe, Mpho: Accounting System to Support the Audit Process in Botswana”, Records Management Journal , C.31, No:1, 2021.
Niu, Jinfang:	“Archival Intellectual Control in the Digital Age”, Journal of Archival Organization , C.12, No:3-4, 2014, s.186-197.
Niu, Jinfang:	“Original Order in the Digital World”, Archives and Manuscripts , C.43, No:1, 2015, s.61-72, http://dx.doi.org/10.1080/01576895.2014.958863 .
Odabaş, Hüseyin:	E-Devlet Sürecinde Elektronik Belgeler , İstanbul, Hiperlink Yayınları, 2009.
Oğlakçioğlu, Onur:	“Medeni Usul Hukuku Yönünden Elektronik Adli İletişim”, Dokuz Eylül Üniversitesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], İzmir, 2008.
Özdemir, Lale:	İngiliz Milli Arşivinin Yeni Stratejilerinin Gözden Geçirilmesi: Yenilikçi Arşiv Modeli, E-Beyas 2017 Sempozyumu: Bilgi Sistemleri ve Bilişim Yönetimi: Beklentiler ve Yeni Yaklaşımlar , Ed. Fahrettin Özdemirci ve Zeynep Akdoğan, Ankara, Ankara Üniversitesi, 2017, s.47-55.
Özdemirci, Fahrettin vd.:	“EBYS Uygulaması e-Arşiv midir? TÜRKSAT–Ankara Üniversitesi BEYAS Koordinatörlüğü e-Arşiv Deneyimi ile Yeni Yaklaşımlar”, E-Beyas 2017 Sempozyumu: Bilgi Sistemleri ve Bilişim Yönetimi Beklentiler ve Yeni Yaklaşımlar , Ed. Fahrettin Özdemirci ve Zeynep Akdoğan, Ankara, Ankara Üniversitesi, 2017, s.35-46.
Özdemirci, Fahrettin ve Odabaş, Hüseyin:	Yazışma Yönetimi ve Dosyalama İşlemleri , Ankara, Alter Yayınları, 2005.
Özdemirci, Fahrettin, Torunlar, Mehmet ve Saraç, Selvet:	Üniversiter için Belge Yetimi ve Arşiv Sistemi İşlemleri (BEYAS) El Kitabı , Ankara, 2009.
Özdemirci, Fahrettin:	“Belge Üretimi ve Kurumsal Bilgi Yönetimi”, 21. Yüzyıla Girenken Enformasyon Olgusu Sempozyumu: Bildiriler 19-20 Nisan 2001: Hatay , Ankara, Türk Kütüphaneciler Derneği, 2001, s.179-186.
Özdemirci, Fahrettin:	“Belge ve Arşiv Yönetiminde Yeni Ufuklar ve Kurumsal Yaklaşımlar”, Bilgi ve Belge Yönetimi Kurumsal Yaklaşımlar , Ed. Bülent Yılmaz vd., İstanbul, Hiperlink Yayınları, 2017, s.219-232.
Özdemirci, Fahrettin:	“Bilgi Merkezi Olarak Kurum Arşivleri ve Belge Yönetimi”, Türkiye'de Bilgi Merkezlerinin Yönetimi ve Sorunları Sempozyumu , 7 Mart 1996, Ed. Doğan Atılğan ve Sacit Arslantekin, Ankara, 1997, s.15-19.

Özdemirci, Fahrettin:	“Milli e-Arşiv Bilgi Sistemi Ağı ve Veri Merkezi Yapılanma Önerisi: Yenilikçi Teknolojiler-Yeni Nesil Arşivciler-Yapay Zekâ ve Ötesi”, Bilgi Yönetimi Dergisi , C.2, No:2, 2019, s.169- 176.
Özdemirci, Fahrettin:	“Teknolojik Gelişmelerin Belge Yönetimine Etkisi ve Arşivler”, Türk Kütüphaneciliği , C.13, No:1, 1999, s.50-57.
Özdemirci, Fahrettin:	Kurum ve Kuruluşlarda Belge Üretimini Denetlenmesi ve Belge Yönetimi , İstanbul, Türk Kütüphaneciler Derneği, 1996.
Öztürk, Hasan:	“Arşivler ve Yapay Zekâ”, Bilgi Yönetimi Dergisi , C.4, No:2, 2021, s.283-300.
PD ISO/TR:	13028:2010 Information and Documentation-Implementation Guidelines for Digitization of Records , BSI Standarts Puplication, Switzerland, BSI 2010.
Pitti, Daniel V.:	“Encoded Archival Description: An Introduction and Overview”, New Review of Information Networking , C.5, No:11, 1999, s.61-69.
Pitti, Daniel V.:	Technology and the Transformation of Archival Description, Journal of Archival Organization , C.3, No:2-3, 2006, s.9-22.
Procter, Margaret ve Cook, Micheal:	Manual of Archival Description , 3.bs., Related Books, London, 2000.
Ranade, Sonia:	“Access Technologies for the Disruptive Digital Archive”, Arçival Futures , Ed. Caroline Brown, London [Londra], Facet Publishing, 2018, s.79-97.
Rinehart, Amanda, Prud'homme, Patrice-Andre ve Huot, Andrew Reid:	“Overwhelmed To Action: Digital Preservation Challenges at the Under-Resourced Institution”, Faculty and Staff Publications-Milner Library , C.30, No: 1, 2014, s.28-42.
Rukancı, Fatih, Anameriç, Hakan ve: Başar, Alparslan:	Arşiv ve Arşivcilik: Kuram, Strateji ve Uygulamalar , İstanbul, Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2021.
Rukancı, Fatih, Anameriç, Hakan ve: Başar, Alparslan:	Arşiv Terimleri Sözlüğü , İstanbul, Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2023.
Rukancı, Fatih ve Koç, Hasan:	“Arşivcilikte Genel Tasnif Sistemi ve Bileşenleri”, Bilgi Dünyası , C.11, No:1, 2011, s.1-21.
Sağlık, Özhan:	“Arşivlenen Elektronik Belgelerin Güvenilirliğini Tehdit Eden Riskler: Teknolojik Koşullar Açısından Bir İnceleme”, Bilgi ve Belge Araştırmaları Dergisi , S.16, 2021, s.29-47, doi:10.26650/bba.2021.16. 993556.
Sağlık, Özhan:	“Elektronik Belge Yönetimi Uygulamalarındaki Koşullar Işığında E-İmzalı Belgelerin Delil Değerinin Arşivsel Güvenilirlik Açısından İncelenmesi”, İstanbul Üniversitesi [Yayımlanmamış Doktora Tezi], İstanbul, 2021.

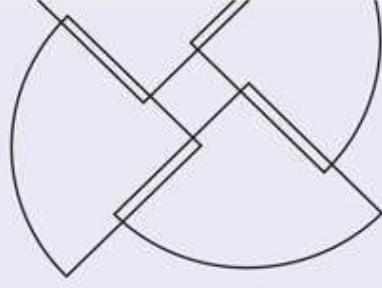
Saydam, Varol:	“Türkiye’de Özel Arşivlerin Erişim Sorunları”, Marmara Üniversitesi [Yayımlanmamış Doktora Tezi], İstanbul, 2022.
Schellenberg, Theodore R.:	“Archival Principles of Arrangement”, The American Archivist , C.24, No:1, 1961, s.11-24.
Schellenberg, Theodore R.:	“Arşiv Düzenleme Prensipleri”, Çev. Oğuz İcimsoy, Arşiv Araştırmaları Dergisi , S.1, 1999, s.102-111
Schellenberg, Theodore R.:	Arşiv İdaresi , Çev. Necla İlemim, Ankara, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993.
Schellenberg, Theodore R.:	Modern Archives: Principles and Techniques , Chicago, 1956.
Schellenberg, Theodore R.:	The Management of Archives , New York, 1965.
Seçkin, Nedret:	Uluslararası Ticarete Elektronik Belgeler ve E-İmza , İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2017.
Sheridan, John:	“Digital Archives of the Future”, (Çevrimiçi) https:// blog.nationalarchives. gov. uk/ digital- archiving- context-everything/ , 17 Nisan 2022.
Smallwood, Robert F.:	Managing Electronic Records: Methods, Best Practices and Technologies , Somerset, John Wiley & Sons, Incorporated, 2013.
Society of American Archivists:	Encoded Archival Description Tag Library Version EAD3 1.1.1 , Chicago [ABD], 2019.
Society of American Archivists:	Describing Archives: A Content Standard- DACS 2019.0.3 , Chicago [ABD], 2020.
Spencer, Ross:	Binary trees? Automatically Identifying the Links Between Born-Digital Records, Archives and Manuscripts , C.45, No:2, 2017, s.77-99.
Spiro, Lisa:	Archival Management Software: A Report for the Council on Library and Information Resources , Council on Library and Information Resources Washington, D.C., 2009.
Stančić, Hrvoje ve Bralić, Vladimir:	“Digital Archives Relying on Blockchain: Overcoming the Limitations of Data Immutability”, Computers 10 , C.8, No:91, 2021, s.1-16, https:// doi.org/ 10.3390/computers10080091 .
Süleymanoğlu, F. Edine:	“Arşivlerde Provenans Sistemi’nin Ortaya Çıkışı, Gelişimi ve Uygulanması”, Marmara Üniversitesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], İstanbul, 1997.
Shang, Erbo vd:	“Research on the Application of Artificial Intelligence and Distributed Parallel Computing in Archives Classification”, 4th Advanced Information Technology, Electronic and Automation Control Conference (IAEAC) [Çin], 2019, s.1267-1271.

Şentürk, Burçak:	“Arşivsel Tanımlama: Arşivi Görünür Kılmanın Vazgeçilmez Unsuru”, Bilgi ve Belge Araştırmaları Dergisi , S.11, 2019, s.60-71.
Şentürk, Burçak:	“Provenans ve Orijinal Düzene Saygı Prensiplerinin Arşiv Malzemesinin Düzenlenmesi ve Tanımlanması Açısından Gerekliliği”, Bilgi ve Belge Yönetimi Kurumsal Yaklaşımlar , Ed. Bülent Yılmaz vd., İstanbul, Hiperlink Yayınları, 2017, s.413-426.
The National Archives:	Digital Cataloguing Practices at The National Archives , 2017.
The National Archives:	Digital Projects at the National Archives , (Çevrimiçi) https://cdn.nationalarchives.gov.uk/documents/digital-projects-at-the-national-archives.pdf , 15 Nisan 2021.
The National Archives:	Digital Strategy 2017-2019 , 2017, (Çevrimiçi) https://www.nationalarchives.gov.uk/documents/the-national-archives-digital-strategy-2017-19.pdf , 15 Nisan 2021.
Theimer, Kate:	“It’s the End of the Archival Profession as We Know It, and I Feel Fine”, Archival Futures , Ed. Caroline Brown, London [Londra], Facet Publishing, 2018, s.1-17.
Tognoli, Natália B. ve Chaves Guimarães, José A.:	“Provenance as a Knowledge Organization Principle”, Knowledge Organization , C.46, No:7, 2019, s.558-568.
Tonta, Yaşar:	“Bilgi Sınıflama, Bilgi Düzenleme ve Bilgi Erişim”, Prof. Dr. K. Gülbün Baydur’a Armağan , Ed. Özgür Külcü, Tolga Çakmak ve Nevzat Özel, Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 2012, s.155-172.
Tonta, Yaşar:	Elektronik Bilgi Kaynaklarının Düzenlenmesi: Metadata , (Çevrimiçi) http://yunus.hacettepe.edu.tr/~tonta/courses/fall2003/kut655/metadata-2003.htm , 20 Mayıs 2021.
Trace, Ciaran B.:	“Maintaining Records in Context: A Historical Exploration of the Theory and Practice of Archival Classification and Arrangement”, The American Archivist , C.83, No:1, 2020, s.91-127.
TÜBİTAK:	TÜBİTAK Arşiv Sayısallaştırma Rehberi , tar. 2017, (Çevrimiçi) https://tubitak-bilgem-yte-arsivsayisallastirmarehberi.pdf , 07 Kasım 2022.
Türk Standartları Enstitüsü [TSE]:	13298 Elektronik Belge Yönetim Sistemi Standardı , Ankara, TSE, 2015.
Türk Standartları Enstitüsü [TSE]:	Bilişim Terimleri Sözlüğü: İngilizce-Türkçe , 2006, s.10, (Çevrimiçi) https://statik.tse.org.tr/upload/tr/dosya/icerikyonetimi/552/19012016170409-4.pdf , 15 Nisan 2021.
Upward, Frank vd.:	Recordkeeping Informatics for a Networked Age , Victoria, Monash University Publishing, 2018.

Ünal, Hüseyin:	“Dijitalleştirme ve Kurumsal Elektronik Arşiv Yönetimi Sistemlerinin Yapılandırılması”, Hacettepe Üniversitesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Ankara, 2019.
Ünal, Mehmet Altay ve Özdemirci, Fahrettin:	“E-Arşiv Sistemlerinde/Uygulamalarında Yapay Zekâ Yaklaşımı”, e-BEYAS 2017 Sempozyumu: Bilgi Sistemleri ve Bilişim Yönetimi: Beklentiler ve Yeni Yaklaşımlar , Ed. Fahrettin Özdemirci ve Zeynep Akdoğan, Ankara, Ankara Üniversitesi, 2017, s.57-63.
Wang, Hosung ve Yang, Dongmin:	“Research and Development of Blockchain Recordkeeping at the National Archives of Korea”, Computers 10 , C.8, No:90, 2021, https://doi.org/10.3390/computers10080090 .
Winget, Megan:	The Archival Principle of Provenance and its Application to Image Representation Systems , (Çevirimiçi) https://www.researchgate.net/publication/37253691_The_Archival_Principle_of_Provenance_and_Its_Application_to_Image_Content_Management_Systems , 09 Nisan 2019.
Yalçınkaya, Bahattin:	“Arşiv Malzemesinin Tanımlanmasında Sürdürülebilirlik: Ulusal ve Uluslararası Standartların Analizi”, 2. Uluslararası Osmanlı Coğrafyası Arşiv Kongresi , 20- 24 Kasım 2017, İstanbul, 2017.
Yalçınkaya, Bahattin:	“Değişen Paradigmada Dijital Arşivler”, Bilgi Merkezleri: Kütüphaneler, Arşivler, Müzeler , Ed. Mehmet Ali Akkaya ve Hüseyin Odabaş, İstanbul, Hiperlink Yayınları, 2019, s.637-688.
Yalçınkaya, Bahattin:	“Elektronik Belgelerin Geleceği: Standartlaşmaya Yönelik Bir Model Olarak Üstveri”, Kamusal Alan Olarak Bilgi Merkezleri ve Yenilikçi Yaklaşımlar , Ed. Özgür Külcü, Tolga Çakmak ve Şahika Eroğlu, İstanbul, Hiperlink Yayınları, 2017, s.221-261.
Yalçınkaya, Bahattin:	“E-Devlet Üstveri Standardının Oluşturulması ve Türkiye İçin Modellenmesi”, Marmara Üniversitesi [Yayımlanmamış Doktora Tezi], İstanbul, 2014.
Yalvaç, Mesut:	Kütüphane Hizmetlerinde Bilgisayara Geçiş ve Sorunları , İstanbul, Mavibulut Yayınları, 1994.
Yeo, Geoffrey:	“Can We Keep Everything? The Future of Appraisal in a World of Digital Profusion”, Arcival Futures , Ed. Caroline Brown, London [Londra], Facet Publishing, 2018, s.45-63.
Yılmaz Şentürk, Elif:	Arşivlerde Tanımlama ve Üstveri: Osmanlı Dönemi Belgeleri , Hiperlink Yayınları, İstanbul, 2019.
Yılmaz, Atınç ve Kaya, Umut:	Derin Öğrenme , Ed. İrem Soylu ve Gizem Akan, İstanbul, İnkılap Kitapevi, 2019.
Zhang, Jahn:	“Archival Representation in the Digital Age”, Journal of Archival Organization , C.10, No:1, 2014, s.45-68, doi: 10.1080/15332748.2012.677671.

Zhang, Jahn:	“Original Order in Digital Archives”, Archivaria , No:74, 2012, s.167-193.
Zhang, Jane:	The Principle of Original Order and the Organization and Representation of Digital Archives , Simmons College [Doctoral Thesis], 2011.
MEVZUAT	
“Arşivlerde Gerçekleştirilecek Dijitalleştirme Faaliyetlerine Yönelik Usul ve Esaslar”:	tar. 07.07.2020, (Çevrimiçi) https://www.devletarsivleri.gov.tr/varliklar/dosyalar/mevzuat/dijitallestirme Yönelik Usul ve Esaslar ”: esaslari.pdf, 06 Kasım 2022.
Bağcılar Belediyesi:	Bilgi İşlem Müdürlüğü Görev ve Çalışma Yönetmeliği , (Çevrimiçi) http://www.bagcilar.bel.tr/Files/Dokuman/yonetmelikler_2018/bilgi_islem.pdf , 04 Eylül 2022.
“Devlet Arşiv Hizmetleri Hakkında Yönetmelik”:	RG, S.30922, tar. 18.10.2019, (Çevrimiçi) https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/10/20191018-9.pdf , 21 Ağustos 2022.
“Elektronik İmza Kanunu”:	Kanun No: 5070 RG , 23 Ocak 2004, S.25355, Çevrimiçi) https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/01/20040123.htm , 18 Eylül 2020.
İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü:	Tez Hazırlama Yönergesi , tarih yok, (Çevrimiçi) https://cdn.istanbul.edu.tr/FileHandler2.ashx?f=tez.hazirlama.yonergesi.pdf , 22 Ağustos 2022.
“Standart Dosya Planı Genelgesi”:	RG, S.25766, tar. 25.03.2005, (Çevrimiçi) https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/03/20050325-10.htm , 21 Ekim 2022.
“Türk Ticaret Kanunu”:	Kanun No: 6102, RG , S.27846, tar. 14.02.2011, (Çevrimiçi) http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214.htm , 18 Ekim 2022.
Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi:	EYP 2.0: E-Yazışma Teknik Rehberi, Sürüm 2 , 2020, (Çevrimiçi) https://cbddo.gov.tr/SharedFolder/Server/Projeler/File/EYP_2.0/EYP2.0_teknik-rehberi.pdf , 27 Nisan 2022.
“Vergi Usul Kanunu”:	Kanun No: 213, RG , S. 10703-10705, tar. 10.01.1961-12.01.1961, (Çevrimiçi) http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.4.213.pdf , 18 Ekim 2022.
İNTERNET KAYNAKLARI	
“APPM”:	(Çevrimiçi) https://www2.archivists.org/glossary/terms/a/archives-personal-papers-and-manuscripts , 15 Nisan 2019.
“Arnavutköy Belediyesi Bilgi İşlem Müdürlüğü”:	(Çevrimiçi) https://www.arnavutkoy.bel.tr/mudurluk/bilgi-islem-mudurlugu , 04 Eylül 2022.

“Context”:	Cambridge Dictionary , (Çevrimiçi) https:// dictionary.cambridge.org/ dictionary/english/ context , 10 Kasım 2022.
“Context”:	Dictionary of Archives Terminology , Society of American Archivists, (Çevrimiçi) https://dictionary.archivists.org/ , 09 Kasım 2022.
“Context”:	Collins Dictionary , (Çevrimiçi) https://www.collinsdictionary.com/ dictionary/ french- english/ contexte , 10 Kasım 2022.
“Düzenleme”:	TDK Sözlük , (Çevrimiçi) https://sozluk.gov.tr/ , 10 Ekim 2021.
“Fatih Belediyesi Bilgi İşlem Müdürlüğü”:	(Çevrimiçi) https://www.fatih.bel.tr/ tr/ main/ pages/bilgi-islem-mudurlugu/120 , 04 Eylül 2022.
“Hybrid Records Management Solutions”:	(Çevrimiçi) https://www. recordnations.com/ 2016/07/ hybrid- records- management- solutions/ , 10 Ekim 2021.
“Hybrid”:	Dictionary of Archival Terminology , (Çevrimiçi) https://dictionary.archivists.org/entry/ hybrid.html , 10 Ekim 2021.
“Kontest”:	TDK Sözlük , (Çevrimiçi) https:// sozluk.gov.tr/ , 10 Kasım 2022.
Library of Congress:	Encoded Archival Description , (Çevrimiçi) http://www.loc.gov /ead/ , 27 Nisan 2020.
“MARC 21 Standards”:	(Çevrimiçi) https://www.marc21.ca/index-e.html , 15 Eylül 2022.
VEKAM:	Arşiv Malzemeleri , (Çevrimiçi) https://vekam.ku. edu.tr/ , 11 Kasım 2022.

Elektronik belgeler, belge yönetimi fonksiyonlarını değiştirdiği gibi arşiv hizmetlerini de etkilemiştir. Bu belgelerin klasik taşıyıcıların yerine geçmeye başlaması, arşivcilik iş süreçlerinin yeniden düşünülmesine yol açmıştır. E-belgelerin güncel dönemde üretimi, onaylanması, dağıtımı ve kullanımı; arşiv malzemesi olduktan sonra da özgünlüğünün korunması, delil değerinde devamlılığın sağlanması, belge hiyerarşisinin kurulması ve arşivsel bağın koparılmaması gibi konularda ortaya çıkan birtakım yeni gelişmeler tabii olarak e-arşiv malzemesini de yakından ilgilendirmektedir.

Temel arşiv ilkeleri, e-arşiv malzemesi için de geçerli midir? Kitapta bu sorunun izi sürülerek dijital çağda değerisen belge olgusunun arşivcilikte düzenleme ve tanımlama uygulamalarına olan tesiri, elektronik belge bağlamında incelenmiştir.

Bu eser, e-arşivlerde teknik hizmetler olarak da bilinen **entelektüel kontrol** süreçlerini sunarak, etkili ve sürdürülebilir bir arşiv yönetimine sahip olmak isteyen ve alana ilgi duyan araştırmacıların müracaat edebilecekleri bir başvuru kaynağıdır.

 hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

İVRİZ (EREĞLİ) ŞEHRENGİZİ ŞAİR ŞEYH CEMÂLÎ

Hazırlayanlar

Prof. Dr. Ali YILDIRIM

Öğr. Gör. Dr. Ünal YILDIRIM

İVRİZ (EREĞLİ) ŞEHRENGİZİ ŞAİR ŞEYH CEMÂLÎ

Hazırlayanlar

Prof. Dr. Ali YILDIRIM Öğr.
Gör. Dr. Ünal YILDIRIM

Hiper yayın 1111

Araştırma-
İnceleme

Hazırlayanlar

Prof. Dr. Ali Yıldırım, Öğr. Gör. Dr. Ünal Yıldırım

Editör

Doç. Dr. Nesrin Güllüdağ

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem İlgin

Kapak Tasarım

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-6078-31-4

e- ISBN: 978-625-6078-36-9

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San., Prof. Dr. Ali Yıldırım ve Öğr. Gör. Dr. Ünal Yıldırım'a aittir. Yayıncının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sis- temi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar (lar)a aittir.

İvriz (Ereğli) Şehrengizi Şair Şeyh Cemali / hazırlayanlar Prof. Dr. Ali Yıldırım, Öğr. Gör. Dr. Ünal Yıldırım. -- 1. Baskı. -- İstanbul: Hiper yayın, 2024.

112 Sayfa: şekil, tablo; 21 cm. - (Hiper yayın; 1111)

ISBN: 978-625-6078-31-4

e-ISBN: 978-625-6078-36-9

Kaynakça: sayfa 29.

1. Cemali, 15.yy. -- Biyografi. 2. İvriz (Ereğli, Konya) -- Türkiye. 3. Tasavvuf şiiri. I. Yıldırım, Ali. II. Yıldırım, Ünal. III. Dizi.

PL248.C45/İ9 2024

819.12 / CEM 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık-Sertifika No: 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş

Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören /

İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.t

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	9
ŞAİR ŞEYH CEMÂLÎ	13
Ereğli'nin Medine Vakfı Olduğuna Dair Vakıf Kayıtları. 15	
Ereğli'den Bahseden Seyahatnâme ve Diğer Eserler 18	
Şehrengiz Geleneği ve İvriz/Ereğli Şehrengizi	24
KAYNAKÇA	29
SEYAHATNÂME'DE KAYITLI ORJİNAL METİN VE GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİ	3
1	
SEYAHATNÂME'DE KAYITLI EREĞLİ/İVRİZ ŞEHRENGİZİ TIPKIBASIM	9
9	

KAYNAKÇA

- Çaycı, Ahmet (2006), “Osmanlı Seyyahlarının İzlenimleriyle Konya ve Çevresi”, Necmeddin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, S.21, s.115-146, Konya.
- Erdoğan, M. Akif (1993), “Karaman Vilâyeti Kanunnâmeleri”, Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi, Ankara, s. 467-516.
- Ergün, Saadeddin Nüzhet (1936), Türk Şairleri, Suhulet Basımevi, İstanbul.
- Evliya Çelebi (2014), Seyahatname (Hz. Robert Dankoff - Seyit Ali Kahraman - Yücel Dağlı), Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Gündüz, Ahmet (2018), “Anadolu ve Rumeli Vilayetlerindeki Haremeyn-i Şerifeyn ve Kuds-i Şerif Vakıflarının Varidat ve Masarifatı (1650-1651)”, Rifat Özdemir Armağanı, Hiper Yayınları, İstanbul, s. 158-183.
- İnalçık, Halil; Göyünç, Nejat; Lowr, Heath W.; Erünsal, İsmail; Kreiser Klaus; Şentürk, A. Atilla (2000), “Osmanlı Araştırmaları xx” Neşir Heyeti - Editorial Board, Enderun Yayınevi, İstanbul.
- İnce, İrfan (2018), “MAD 1806 Işığında Osmanlı Surreleri: Rûmiyye-i Cedîde'nin Kuruluşu ve Siyasi-Hukuki Tahlili” Osmanlı Araştırmaları/The Journal of Ottoman Studies, LII (2018), 181-225.
- Tıgılı, Fatih (2020), Türk Edebiyatında Şehrengizler, T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili Ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Basılmamış Doktora Tezi.

Birçok imparatorluk ve uygarlığın hüküm sürdüğü kadim şehir Ereğli, Anadolu Selçukluları döneminden itibaren Türklerin yurdu olmuştur. Tarihi, coğrafyası ve kültürel mirasıyla Anadolu'ya ışık tutan bu şehrin "Yeşil Ereğli" olarak tanınıp bilinmesinin yegâne sebebi İvriz suyudur. Bir şehrin tarihi ve doğal güzellikleri, sosyal durumu ve mimarisi gibi birçok hususiyetinin anlatıldığı eserlere şehrengiz denmektedir. Bu minvalde kaynaklarda sadece Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde geçen Şair Cemali'nin yazdığı "İvriz (Ereğli) Şehrengizi" isimli mesnevi başta Ereğli'nin adı olmak üzere, İvriz suyunun tarihine de farklı bir açıdan tanıklık etmektedir.

ISBN: 978-625-6078-31-4

 hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

TARIK AKAN TOPLANTILARI IV

AYDINLANMA

Yayına Hazırlayanlar
Hasan S. Keseroğlu, Güler Demir

NÂZİM HİKMET KÜLTÜR VE SANAT VAKFI

TARIK AKAN TOPLANTILARI 4

AYDINLANMA

Yayına Hazırlayanlar

Hasan S. KESEROĞLU - Güler DEMİR

 hiperyayın

Hiperayın 1100

Araştırma-
İnceleme

Yayına Hazırlayanlar

Hasan S. Keseroğlu - Güler Demir

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem Iğın

Kapak Tasarım

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifikası No. 16680

ISBN: 978-625-6078-16-1

e-ISBN: 978-625-6078-17-8

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Vakfı'na aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopya- lanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumlu- luğu yazar(lar)a aittir.

Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Vakfı. Tarık Akan Toplantıları (4.: 2023: İstanbul) Aydınlanma / Yayına hazırlayanlar Hasan S. Keseroğlu, Güler Demir. - İstanbul: Hiperayın 2024.
238 sayfa; renkli basım 21 cm -- (Hiperayın;
1100) Kaynakça bölüm sonlarında.

ISBN: 978-625-6078-16-1

e-ISBN: 978-625-6078-17-8

1.Aydınlanma Dönemi - Toplantılar. 2. Aydınlanma dönemi - Kütüphaneler. I. Yapıt adı. II. Keseroğlu, Hasan S. III. Demir, Güler.

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık-Sertifika No: 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti
Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş
Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören /
İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	9
Nazan MOROĞLU	
AÇILIŞ KONUŞMASI	11
Hasan S. KESEROĞLU	
AYDINLANMA VE BİLİM.....	15
Yavuz UNAT	
ESKİÇAĞDAN AYDINLANMAYA SÖZLÜK VE ANSİKLOPEDİLER	3
1	
Hasan S. KESEROĞLU	
AYDINLANMA DÖNEMİ VE KÜTÜPHANELERİN DÖNÜŞÜMÜ	4
5	
Güler DEMİR	
AYDINLANMA DÖNEMİNDE AVRUPA'DA EVRENSEL KÜTÜPHANE ÇALIŞMALARI	7
1	
Ayşe Feride KOP Hamid DARVISH	
TÜRKİYE'DE KÜTÜPHANELERİN AYDINLANMA SÜRECİNDEKİ ROLÜ: BİLGİ VE İNSANLIĞIN YÜKSELİŞİ99 Ali KAVAK	
AYDINLANMA DÜŞÜNCESİ VE BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ ALANI İLİŞKİSİKONUSUNDA BİR ÖN ÇALIŞMA	14
7	
Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Kemal SEVGİSUNAR	

AYDINLANMA VE KÜTÜPHANE: GÖL KÖY ENSTİTÜSÜ
KÜTÜPHANE DERMESİNİN İÇERİK ANALİZİ
.....17

5

**İLKER ÇAKMAKKAYA AYŞENUR
GÜNEŞ**

AYDINLANMA VE EĞİTİM: DOĞU TÜRKİSTAN.....185

Ali Alim BAYKARA

TÜRK KÜTÜPHANECİLİĞİNDE BİR AYDINLANMACI
EŞEKLİ KÜTÜPHANECİ MUSTAFA GÜZELGÖZ
..... 19

9

**FERAY İREM İBİKOĞLU BURAK
SAVAŞ SARIÇOBAN**

HARF DEVRİMİ VE AYDINLANMA.....217

Havva YILMAZ

TARİK AKAN'LA SÖYLEŞİ..... 233

Mirati Madak

Kaynakça

- A.Kadir ÇÜÇEN, “Batı Aydınlanmasının Düşünsel Kökenleri ve Eleştirisi”, *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE)*, Atatürk’ün Doğumunun 125. Yılı ve Cumhuriyetimizin 83. Yılı Özel Sayısı, s. 25-34.
- Ahmet Cevzci, *Aydınlanma Felsefesi*, Ezgi Kitabevi, Bursa 2002.
- Aydın Sayılı, *Atatürk ve Bilim*, Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı Külliyesi –
I, Ed: Remzi Demir, Der: İnan Kalaycıoğulları, AKM, Ankara 2008.
- Bedi Gümüşlü, “Aydınlanma ve Türkiye Cumhuriyeti”, *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)*, (8), 2008, 123-144.
- H. Emre Bağce, Güven Bakırezer, “Aydınlanma, Cumhuriyet ve Yurt- taşlık”, *Cumhuriyet Aydınlanması*, Der. M. Sarıoğlu, Kocaeli Üniversitesi Yayınları, 2004, s. 27-68.
- Hüseyin Gazi Topdemir ve Yavuz Unat, *Bilim Tarihi ve Felsefesi*, İkinci Baskı, Pegem A Yayınevi, Ankara 2020.
- İnan Kalaycıoğulları, *Cumhuriyet Dönemi Türkiye’sinde Bilim*, 2 Cilt, Muhayyel Yayınları, İstanbul, 2020.
- Kant, I., “Aydınlanma Nedir? Sorusuna Yanıt (1784)”, *Toplumbilim Aydınlanma Özel Sayısı*, Sayı: 11, Çev. Nejat Bozkurt, Bağlam Yayınları, İstanbul 2000.
- Macit Gökberk, *Aydınlanma Felsefesi, Devrimler ve Atatürk*, Kırmızı Kedi, İstanbul 2018.
- Şeref Aykut, *Kamâlizm*, Dorlion, İstanbul 2023.

KAYNAKÇA

- Albert Magnus (2023). *Vikipedi*. Erişim adresi: https://en.wikipedia.org/wiki/Albertus_Magnus
- Aristoteles (1975). *Metafizik*. A. Arslan (Çev.). İzmir: Ege Üniversitesi- tesi.
- Bacon, Roger (2023). *Vikipedi*. Erişim adresi: https://en.wikipedia.org/wiki/Roger_Bacon
- Bernal, J. D. (1976). *Bilimler tarihi*. E. Marlalı (Çev.). İstanbul: Sosyal Yayınları. 1.c.
- Brocchieri, M. F. B. (2015). *Bilgi modelleri olarak Ortaçağ ansiklopedi- leri. Ortaçağ: şatolar, tüccarlar, şairler*, içinde. U. Eco (Ed.). L.T. Basmacı (Çev.). İstanbul: Alfa.
- Burke, P. (2001). *Toplumsal bilgi tarihi I*. M. Tunçay (Çev.). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Cassirer, E. (2014). *Rousseau, Kant, Goethe*. M. Tüzel (Çev.). İstanbul: Türkiye İş Bankası.
- Durant, Will & Ariel Durant. (1954). *The Story of Civilization: Our Oriental Heritage. Volume One*. World Library, Inc. Erişim adresi: https://ia802905.us.archive.org/15/items/TheStoryOfCivilizationcomplete/Durant_Will_-_The_story_of_civilization_1.pdf
- Durant, Will & Ariel Durant. (1954). *The Story of Civilization: The life of Greece. Volume two*. New York: Shumen and Suster. World Library, Inc. Erişim adresi: https://ia802905.us.archive.org/15/items/TheStoryOfCivilizationcomplete/Durant_Will_-_The_story_of_civilization_2.pdf
- Gökberk, M. (1946). *Kant ile Herder'in tarih anlayışları*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Kramer, S. N. (2000). *Sümerlerin kurnaz tanrısı Enki*. H. Koyukan (Çev.). İstanbul: Kabalıcı.
- Peker, F. Z. (1961). *Eskiçağda dilbilgisi araştırmaları: (gramerin doğuşu)*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi.

Ronan, C. A. (2003). *Bilim tarihi: dünya kültürlerinde bilimin tarihi ve gelişmesi*. E. İhsanoğlu, F. Günergun (Çev.). Ankara: Tübitak.

Türkçe Sözlük (2018). Ankara: Dil Derneği.

Urra-Hubullu (2023) *wikipedia*. erişim adresi: <https://en.wikipedia.org/wiki/Urra%3Dhubullu>)

Watson, P. (2023). *Fikirler tarihi: Ateşten Freud'a*. K. Atabay ve öte. (Çev.) (9.bs.). İstanbul: Türkiye İş Bankası.

Yıldırım, C. (2003). *Bilim tarihi*. İstanbul: Remzi.

Kaynakça

- Ağaoğulları, M. A. (1989). Fransız Devriminde birey-devlet ilişkisi (1789-1794). *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 44(03), 195-228.
https://doi.org/10.1501/SBFder_0000001521
- Ajebomogun, F. O. (2022). *Discovering library resources and usage*. Newcastle upon Tyne, UK: Cambridge Scholars Publishing.
- Aydınlanma (2022). *Türk Dil Kurumu güncel Türkçe sözlük* içinde. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/>
- Bedirhan, Y. (2012). *Orta Çağ tarihi*. Ankara: Nobel Akademik Ya-yıncılık.
- Bozkurt, E. (2018). *Aydınlanmacılık nedir?* ["Avrupa'da Aydınlan- macılık Hareketi'nin Ortaya Çıkışı" Tezinin "Aydınlanmacılık Nedir?" Bölümüdür]. Trabzon. Erişim adresi: https://www.academia.edu/43174708/Ayd%C4%B1nlanmac%C4%B1%C4%-%B1k_Nedir
- Burdeau, G. (1953). *Traite de science politique, Paris, Librairie de Dro- it et de Jurisprudence*, III (19W), IV (1952), V (1953).
- Çıvgın, İ. (2008). *Orta Çağ tarihi*. Ankara: Maya Akademi.
- Çiğdem, A. (1993). *Aydınlanma felsefesi*. İstanbul: Ağaç Yayıncılık.
- Çüçen, A. K. (2006). Batı aydınlanmasının düşünsel kökenleri ve eleştirisi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Özel Sayı, 25-34. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/musbed/issue/23528/250685>
- Dahl, G. (2014). *Libraries and enlightenment: Eighteenth-century Norway and the outer world*. Kopenhagen: Aarhus University Press.
- Darvish, H. (2008). Intellectual freedom and libraries: A quantitati- ve discourse analysis. İNET-TR'08 - XIII. Türkiye'de İnternet Konferansı Bildirileri, 22-23 Aralık 2008 içinde (s. 133-140). Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi.

- Diógenes, F. C. B. ve Cunha, M. B. (2017). Development of universities and academic libraries from the middle age to modernity. *RDBCI: Digital Journal of Library and Information Science*, 15(1), 99-129.
- Dumont, L. (1983). *Essais sur l'individualisme-Une perspective anthropologique sur l'ideologie moderne*. Paris, Seuil.
- Egger, C. A. (22 Ağustos, 2016). *Literacy and libraries in sixteenth century England: An essay for LHRT News and notes*. Erişim adresi:
<https://lhrtnews.files.wordpress.com/2016/07/literacy-and-libraries-in-sixteenth-century-england1.pdf>
- Enlightenment (2023a). *Merriam-Webster online dictionary* içinde. Erişim adresi: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/enlightenment>
- Enlightenment (2023b). *Oxford Learner's Dictionaries* içinde. Erişim adresi:
<https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/enlightenment?q=the+Enlightenment>
- Garbe, S. (2022). *Weaving solidarity: Decolonial perspectives on trans-national advocacy of and with the Mapuche*. Giessen, Hessen: GCSC.
- Grant, E. (2001). *God and reason in the Middle Ages*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Harman, M. C. (1924). *Dark or bright? - A study of the Middle Ages* (An Essay Submitted to Canisius College, Buffalo, New York in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree, Master of Arts). Buffalo, New York: Canisius College.
- Harris, M. H. (1995). *History of libraries in the western world*. 4. bs. Lanham: Scarecrow Press.
- Hessel, A. (1955). *A history of libraries*. New Brunswick, NJ: Scarecrow.
- Hurt, A. E. (2019). *How the printing press changed the world*. New York: Cavendish Square.

- Kent, A., Lancour, H. ve Daily, J. E. (Ed.). (1981). *Encyclopedia of Library and Information Science: Volume 31*. New York: Marcel Dekker.
- Keseroğlu, H. S. ve Demir, G. (2016). Antikçağda bilim ve kütüphane. *Türk Kütüphaneciliği*, 30(2), 365-397.
- Keseroğlu, H. S. (1989). *Halk kütüphanesi politikası ve Türkiye Cum- huriyeti'nde durum*. İstanbul: Türk Kütüphaneciler Derneği İs- tanbul Şubesi.
- Kıra, Z. (2020). *Toplumda kütüphane ve kütüphaneci algısı: Erzurum ili örneği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çankırı: Çankırı Karatekin Üniversitesi.
- Kroll, J. ve Bachrach, B. (1984). Sin and mental illness in the Middle Ages. *Psychological Medicine*, 14(3), 507-514. Doi: <https://doi.org/10.1017/S0033291700015105>
- Library of Congress (2017). *The card catalog: Books, cards, and literary treasures*. San Francisco, CA: Chronicle Books.
- Liulevicius, V. (21 Haziran, 2020). *The social impact of the printing press*. Erişim adresi: <https://www.wondriumdaily.com/the-social-impact-of-the-printing-press/>
- Lovely Professional University (2012). *Library and its users*. Darya- ganj, New Delhi: Laxmi Publications (P) Ltd.
- Lucas-Alfieri, D. (2015). *Marketing the 21st century library: The time is now*. Waltham, MA: Chandos Publishing.
- McKitterick, D. (2003). Wantonness and use: Ambitions for research libraries in early eighteenth-century England. R.G.W. Ander- son, M.L. Caygill, A.G. MacGregor ve L. Syson (Ed.). *Enligh- tening the British: Knowledge, discovery and the museum in the eighteenth century* içinde (s. 37-47). London: British Museum Press.
- Özdemir, F. (1959). Eski devirden zamanımıza kadar kütüphaneler. *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*, 8, (3-4): 34-39.

- Özdemir, O. (2012). Tanzimat'tan günümüze "halk" sözcüğünün anlamsal içeriğindeki değişikliklerin dil-kültür ilişkisi açısından incelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 301- 314.
- Özkaral, T. C. (2015). Eskiçağda yazı, kitap ve kütüphanenin oluşum süreci; günümüz eğitime katkıları. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 34, 371-384.
- Petsalis-Diomidis, A. (2010). *Truly beyond wonders: Aelius Aristides and the Cult of Asklepios (Oxford Studies in Ancient Culture and Representation)*. Oxford: Oxford University.
- Popper, K. R. (1971). *The open society and its enemies: Volume I The spell of Plato*. New Jersey: Princeton University.
- Princhy (2023). *The history of libraries I: Classical antiquity*. Erişim adresi: <https://princh.com/blog-the-history-of-libraries-classical-antiquity/>
- Rawson, H. C. (2010). *Treasures of the University: An examination of the identification, presentation and responses to artefacts of significance at the University of St Andrews, from 1410 to the mid-19th century; with an additional consideration of the development of the portrait collection to the early 21st century* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Fife: Saint Andrews Üniversitesi.
- Rubin, R. E. (2010). *Foundations of library and information science*. 3.bs. New York: Neal-Schuman.
- Russell, B. (2017). *Batı felsefesi tarihi* (A. Fethi, Çev.). İstanbul: Alfa.
- Streeter, B. H. (2011). *The chained library: A survey of four centuries in the evolution of the English library (Cambridge Library Collection - History of Printing, Publishing and Libraries)*. Cambridge University.
- Şenalp, L. (1957). Eski çağlarda kütüphaneler. *Türk Kütüphaneciliği*, 6(3), 40-44.
- Thompson, J. (1977). *A History of principles of librarianship*. London: Clive Bingley.

- Timuçin, A. (2005). *Düşünce tarihi 2: Gerçekçi düşüncenin gelişimi (Rönesans'dan XIX. yüzyıla)*. İstanbul: Bulut Yayınları.
- Topdemir, H. G. (2012). Sapere aude: Yüreklice düşün. Ö. Bozkurt (Ed.). *Aydınlanma, din, demokrasi: II. Ilgaz felsefe günlükleri 13- 14-15 Ekim 2011 Ilgaz/Çankırı* içinde (s. 11-18). Ankara: FRC Yayın Reklam Bilgisayar San. ve Tic. Ltd. Şti.
- Toplu, D. B. (2000). Ortaçağ Avrupası'nda kent olgusu ve kütüphanelerin toplumsallaşma süreci -I. *Türk Kütüphaneciliği*, 14(3), 294-316.
- Tucker, J. M. ve Goedeken, E. A. (2017). J. D. McDonald ve M. Levi- ne-Clark (Ed.). *History of libraries from: Encyclopedia of Library and Information Science* içinde (s. 1796-1811). CRC Press.
- Verger, J. (1999). *Homens e saber na Idade Média*. São Paulo: EDUSC.
- Vincent, S. F. (1981). *The monastic libraries of the Diocese of Winchester during the late Anglo-Saxon and Norman periods* (A Thesis Submitted to the Faculty of The Graduate College in partial fulfillment of the requirements for the Degree of Master of Arts, Medieval Institute). Western Michigan University.
- Wood, E. M. (2012). Özgürlük ve mülkiyet: Rönesans'tan Aydınlanma'ya Batı siyasi düşüncesinin toplumsal tarihi. (O. Köymen, Çev.). İstanbul: Yordam Kitap.
- Wonning, P. R. (2019). *Short history of libraries, printing and language*. Mossy Feet Books
- Yıldız, M. H. (2015). *Bilginin toplumsallaşmasında halk kütüphanelerinin rolü (Kadıköy Aziz Berker ve Gebze İlçe halk kütüphaneleri örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Maltepe Üniversitesi.

Kaynakça

- Anameriç, H. (2008). *Türkiye’de çağdaşlaşma sürecinde bilginin toplumsallaşması ve bilgi merkezleri*. (Yayımlanmamış Doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Burke, Peter. (2000). *Gutenberg’den Diderot’ya bilginin toplumsal tarihi*. (Mete Tunçay, Çeviren). İstanbul: Türk Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Büyükaksoy, A. (2018). Aydınlanma Dönemi. Taşağıl, A. ve Kar, A. (Editörler) İnsanlığın serüveni: Dünyanın oluşumundan Sanayi Devrimi’ne içinde (s.457-465). İstanbul: İstek Yayınları.
- Canata, F. (2016). Düşünce Özgürlüğü ve İnternet Sansürü: İstanbul Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü 4. Sınıf Öğrencileri Üzerine Betimsel Bir Araştırma . *Türk Kütüphaneciliği*, 30 (4) , 619-639. Erişim adresi: <http://www.tk.org.tr/index.php/TK/article/view/2728/2688>
- Cevzici, A. (2002). *Aydınlanma felsefesi tarihi*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Clarke, J. A. (1969). Gabriel Naudé and the Foundations of the Scholarly Library. *The Library Quarterly* 39, 331-343.
- Çiğdem, A. (2015). *Aydınlanma düşüncesi*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Çuçen, A. K. (2006). Batı aydınlanmasının düşünsel kökenleri ve eleştirisi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 125, 25-34.
- Dahlkild, N. (2011). The emergence and challenge of the modern library building: Ideal types, model libraries, and guidelines, from the enlightenment to the experience economy. *Library trends*, 60 (1), 11-42.
- Darvish, H. (2010). Intellectual freedom and libraries: a quantitative discourse analysis. *Bilgi Dünyası*. 11(2), 444-449.
- Denkel, A. (2011). *Bilginin temelleri*. İstanbul: Doruk Yayınları.
- Dick, A. L. (1995). Library and information science as a social science: Neutral and normative conceptions. *Library Quarterly*, 65(2), 216-235.

- Edwards, B. (2009). *Libraries and Learning Resource Centres*. Boston: Routledge.
- Freeman, G. T. (2005). The Library as Place: Changes in Learning Patterns, Collections, Technology, and Use. *Library as Place: Rethinking Roles, Rethinking Space* içinde (s. 1-9). Washington: Council on Library and Information Resources. Erişim adresi: <https://www.clir.org/wp-content/uploads/sites/6/pub129.pdf>
- Gökberk, M. (1997). *Aydınlanma felsefesi, devrimler ve Atatürk*. İstanbul : Cumhuriyet Gazetesi.
- Gökberk, M. (2019). *Felsefe Tarihi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Hake, B. J. (2000). The pedagogy of useful knowledge for the common man: the lending libraries of the Society for the Common Benefit in the Netherlands, 1794–1813. *History of Education*, 29(6), 495-515.
- Ilıca, B. (1966). Kütüphane ve gerçek yüzü. *Türk Kütüphaneciliği*, 15(3), 150-156.
- Israel, J. I. (2001). *Radical enlightenment : philosophy and the making of modernity 1650-1750*. New York: Oxford University Press.
- Jahoda, G. (2017). *Aydınlanmadan ikinci dünya savaşına: sosyal psikoloji tarihi*. (Başlı, Ş. Çeviren), Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Karabağ, İ. (2015). Aydınlanma ideolojisinin dile yansımaları Jc Gottsched ve Jc Adelung'un dil üzerine düşünceleri. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, (15), 31-47.
- Karasar, N. (2016). Bilimsel araştırma yöntemi : kavramlar, ilkeler, teknikler. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kaya, İ. T. (2019). Aydınlanma rasyonalizminin neoklasik ekonomiye yansımaları. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(1), 84-95.
- Kayaoğlu, H. D. (2019). Özel Kütüphaneler. Akkaya, M. A. ve Odabaş, H. (Yay. Haz.) *Bilgi merkezleri: Kütüphaneler-Arşivler-Müzeler içinde* (s.259-318). İstanbul: Hiper Yayın.

- Keseroğlu, H. S. & Demir, G. (2016). Antikçağda Bilim ve Kütüphane. *Türk Kütüphaneciliği*, 30 (3) , 365-397. Erişim adresi: <http://www.tk.org.tr/index.php/TK/article/view/2711>
- Kızılçelik, S. (2000). *Frankfurt okulu: eleştirel teori*. Ankara: Anı Ya-yıncılık.
- Konya, Ü. (2019). Milli Kütüphane. Akkaya, M. A. ve Odabaş, H. (Yay. Haz.) *Bilgi merkezleri: Kütüphaneler-Arşivler-Müzeler içinde* (s.20-40). İstanbul: Hiper Yayın.
- Külcü, Ö. (2000). "Kuramsal bilginin oluşumu ve toplumsal bilgiye dönüşümünde epistemoloji bilgi hizmetleri ilişkisi I", *Türk Kütüphaneciliği*, 14 (4), 386-411.
- Lerner, F. (2007). *Kütüphanelerin Hikayesi: Yazının İcadından Bilgi- sayar Çağına*, (D. Çenkiler, Çev.), Bileşim Yayınları, İstanbul.
- Odabaş, H., Akkaya, M. A. (2020). *Bilgi merkezlerinde mekân değişen beklentiler ve mimari anlayış ışığında yönelimler*. İstanbul: Hiper Yayın.
- Peters, M. A. (2019). The enlightenment and its critics. *Educational Philosophy and Theory*, 51(9), 886-894.
- Sağlam, M. K. (2022). Fransız Aydınlanması ve Encyclopédie. Doru, M. N., Gökdağ, K. (Başeditörler) *Ekoller ve kurumlar: düşünce bilimleri içinde* (s.43-52). Mardin: Mardin Artuklu Üniversitesi Yayınları.
- Schulte-Albert, H. G. (1971). Gottfried Wilhelm Leibniz and library classification. *The Journal of Library History* (1966-1972), 6(2), 133-152. Erişim adresi: https://www.jstor.org/stable/25540286?searchText=Gottfried+Wilhelm+Leibniz+and+library+classification&searchUri=%2Faction%2FdoBasicSearch%3FQuery%3DGottfried%2BWilhelm%2BLeibniz%2Band%2Blibrary%2Bclassification&ab_segments=0%2Fbasic_search_gsv%2Fcontrol&refreqid=fastly-default%3A57406f3a3a-64dc847763a0f0ac8d2718

- Topatan, S. (2021). *21. Yüzyıl kütüphane binalarının mimari özellik- lerinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi). Nec- mettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Toplu, D. B. (2000). Ortaçağ Avrupası'nda Kent Olgusu ve Kütüpha- nelerin Toplumsallaşma Süreci – II, *Türk Kütüphaneciliği*, 14, 4, 421-440.
- Yeo, Richard R. (2001). *Encyclopaedic Visions: Scientific Dictionaries and Enlightenment Culture*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Zariç, S. (2022). Genel hatlarıyla aydınlanma felsefesi ve aydınlanma- ya yol açan tarihsel süreç, *International Academic Social Resources Journal*, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:7, Is- sue:43; pp:1342- 1347.
- Zenginoğlu, S. (2020). Şark Kütüphanesi: İslam ve Avrupa Aydınlan- ması, Alexander Bevilacqua, Çev. Kenan Çapık, Yeditepe Yayı- nevi, İstanbul. *Mukaddime*, 11(2), 512-516.

Kaynakça

- Agit, A. (2022). İnönü dönemi kültür politikaları ve kütüphaneciliğin gelişimi (1938-1950). (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: [https:// tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/](https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/)
- Ağaoğulları, M. A. (2015). *Sokrates'ten Jakobenlere Batı'da Siyasal Düşünceler*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Alav, O. (2019). Birbirleri ile konuşan makinalar: Bilginin açık veri destekli açık erişime doğru evrilmesi. *Süleyman Demirel Üni- versitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (59), 151-167. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/sufesosbil/issue/79530/1318296>
- Anameriç, H. (2009). Türkiye'de Cumhuriyetin ilanından çok partili döneme kadar olan dönemde siyasi yapı ve kütüphaneler. *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi Bildiriler: Müzeler, Arşivler, Kütüphaneler, Yayınları, Telif Hakları* (ss. 10-15) içinde. ICANAS
- Anameriç, H. ve Rukancı, F. (2017). Belgelerle Türk kütüphanecilik tarihi (1938-1960): Retrospektif bir değerlendirme (I). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(1), 49-70. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/ataunisobil/issue/35347/425381>
- Association of College & Research Libraries. (2015). *Framework for information literacy for higher education*. Erişim adresi: <http://www.ala.org/acrl/standards/informationliteracycompetency>
- Atılgan, D. (1995). Türkiye'de kütüphaneciliğin gelişimi. *Türk Kütüphaneciliği*, 9(1), 10-20. Erişim adresi: <http://www.tk.org.tr/index.php/TK/article/view/972>
- Atılgan, D. (2008). Türkiye'de üniversite kütüphanelerinin tarihi. *Türk kütüphaneciliği*, 22(4), 451-458. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/tk/issue/48931/624204>
- Avcı, M. (2017). *Atatürk Dönemi kütüphanecilik faaliyetleri (1923- 1938)* (Doktora tezi). Erişim adresi: <https://dergiler.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/87347>

- Bawden, D. (2008). Smoother pebbles and the shoulders of giants: The developing foundations of information science. *Journal of Information science*, 34(4), 415-426. Erişim adresi: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0165551508089717>
- Bayter, M. (2018). Teknolojinin kütüphane kullanımı etkisi üzerine bir araştırma. *Electronic Turkish Studies*, 13(21). Erişim adresi: <https://www.acarindex.com/pdfler/acarindex-371aa6c7-7b85.pdf>
- Bivens-Tatum, W. (2012). *Libraries and the Enlightenment*. Los Angeles:Library Juice Press, LLC.
- Bozkurt, A., Hamutoğlu, N. B., Kaban, A. L., Taşçı, G. ve Aykul, M. (2021). Dijital bilgi çağı: Dijital toplum, dijital dönüşüm, dijital eğitim ve dijital yeterlilikler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 35-63. <https://doi.org/10.51948/auad.911584>
- Chigwada, J. P. ve Nwaohiri, N. M. (Eds.). (2021). *Examining the impact of industry 4.0 on academic libraries*. Emerald Publishing Limited.
- Copleston, F. (2022). *Aydınlanma* (Vol. 1). İstanbul: İdea Yayınevi.
- Çalış Duman, M. (2022). Toplum 5.0: İnsan odaklı dijital dönüşüm. *Journal of Social Policy Conferences*, 82, 309-336. <https://doi.org/10.26650/jspc.2022.82.1008072>
- Darnton, R. (1979). *The Business of Enlightenment: A Publishing History of the Encyclopédie, 1775-1800*. Harvard University Press.
- Demir, G. (2021). Bilgi çağında kütüphaneler: kuramsal bir sorgulama. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, (67), 449-480. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/atauniefd/issue/65830/1026019>
- Dilek, K. ve Bozoklu, Ü. (2019). Robot ekonomisinin yükselişi. *Sosyal Bilimler Metinleri*, 2019(1), 25-47. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/sbm/issue/45091/543540>

- Ekinci, E. (2016). Devrimden günümüze fransız siyasal sisteminin evrimi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 149-172. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/kusbd/issue/19382/205698>
- Erünsal, İ. E. (2015). Osmanlılarda kütüphaneler ve kütüphanecilik. *Millî Eğitim Dergisi*, 45(208), 194-199. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/milliegitim/issue/36142/406094>
- Fukuyama, M. (2018). Society 5.0: Aiming for a new human-centered society. *Japan Spotlight*, 27(5), 47-50. Erişim adresi: https://www.academia.edu/download/62213365/soc_5.020200227-84216-1291i85.pdf
- Goodman, D. (1994). *The republic of letters: a cultural history of the french enlightenment*. Cornell University Press.
- Göçoğlu, V., Babaoğlu, C. ve Öktem, M. K. (2017). Dijital Kütüphanelerin Üniversite Akademik Performansına Etkisi: Kamu Yöntemi Disiplini Bağlamında Bir İnceleme. *Yasama Dergisi*, (36), 93-120. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/yasama-dergisi/issue/54463/741332>
- Günay, M. (2023). Cumhuriyet döneminde aydınlanma kavramı ve aydınlanmacı felsefe geleneği. Çotuksöken, B. ve Arlı Çil, D. (Ed.). *Felsefe söyleşileri XIII-XIV: Metafizik nedir, ne değildir? Aydınlanma ve akıl kitabı* (s. 145-177) içinde. İstanbul: T.C. Maltepe Üniversitesi. Erişim adresi: <https://hdl.handle.net/20.500.12415/11197>
- Hakan, A. (2008). *Türkiye’de çağdaşlaşma sürecinde bilginin toplum-sallaşması ve bilgi merkezleri* (Doktora tezi). Erişim adresi: <https://dergiler.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/33978>
- Higgins, B. L. (2022) Kültürel mirasın medyalaştırılan belleği ve dijital dönüşümü-kütüphaneler, arşivler ve müzeler için yeni yöntemler. S. Ada (Ed.). *Kültür Politikası ve Kültürel Diplomasi Genç Araştırmacılar Konferansı (21-22 Ağustos*

2020) içinde. İstanbul: Hiperyayın.

- Israel, J. I. (2006). *Enlightenment contested: Philosophy, modernity, and the emancipation of man 1670-1752*. USA: Oxford University Press.
- Kakırman, A. (2001). Teknolojik gelişmelerin kütüphanelere etkisi. *Türk Kütüphaneciliği*, 15(2), 172-177. Erişim adresi: <http://tk.org.tr/index.php/TK/article/view/673>
- Karakuş, G. (2021). 18. Yüzyıl aydınlanma felsefesinin tarihi politik depremi. *Ankara Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(7), 1-11. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/usdad/issue/63125/829022>
- Kaul, S. (2009). Coda: How to write postcolonial histories of empire? D. Carey & L. M. Festa (Eds.), *The postcolonial enlightenment: Eighteenth-century colonialism and postcolonial theory* (ss. 305- 327) içinde. Oxford: Oxford University Press
- Keohane, N. O. (2017). *Philosophy and the State in France: the Re-naissance to the Enlightenment* (Vol. 4959). United Kingdom: Princeton University Press.
- Keseroğlu, H. S. (1989). *Halk kütüphanesi politikası ve Türkiye Cumhuriyeti'nde durum* (Vol. 4). Edebiyat Fakültesi Basmevi.
- Keseroğlu, H. S. (2004). Türkiye'de siyasal işleyişin halk kütüphanelerine etkisi üzerine bir deneme. *Türk Kütüphaneciliği*, 18(3), 301-309. Erişim adresi: <http://tk.org.tr/index.php/TK/article/view/177>
- Keseroğlu, H. S. (2010). Bilginin bilgisi: Kütüphane ve bilgilendirme sorunsalı. *Türk Kütüphaneciliği*, 24(4), 685-704. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/tk/issue/48858/622486>
- Keseroğlu, H. S. (2016). Politics and public libraries in the Republic of Turkey. *Library Trends*, 65(2), 180-197. doi:10.1353/lib.2016.0030
- Kılıç, Z. (2022). Dijitalleşme ve Modern Öznenin Dönüşümü. *Kadim Akademi SBD*, 6(2), 139-166. <https://doi.org/10.55805/kadimabd.1191730>

- Kramnick, I. (1995). *The Portable Enlightenment Reader*. Penguin Bo- oks.
- Labibah, L. (2023). *Library in the Era Society 5.0*. Erişim adresi: [http:// repository.unusa.ac.id/](http://repository.unusa.ac.id/)
- Marshall, G. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü*. (O. Akınhay ve D. Kömürcü, çev.). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Msauki, G. (2021), "Library 4.0 and Sustainable Development: Opportunities and Challenges", J.P. Chigwada ve
- N.M. Nwaohiri (Eds.) *Examining the impact of industry 4.0 on aca- demic libraries* (s. 31-44) içinde. Emerald Publishing Limited, Bingley. doi.org/10.1108/978-1-80043-656-520201012
- Noh, Y. (2015). Imagining library 4.0: Creating a model for future libraries. *The Journal of Academic Librarianship*, 41(6), 786-797. doi.org/10.1016/j.acalib.2015.08.020
- Noh, Y. (2022). A study on the discussion on Library 5.0 and the generation of Library 1.0 to Library 5.0. *Journal of Librarianship and Information Science*, 0(0). <https://doi.org/10.1177/09610006221106183>
- Odabaşı, Y. (2012). *Postmodern pazarlama*. İstanbul: Mediacat Kitap- ları.
- Oğuz, E. S. (2017). *Türkiye’de kültür politikaları ve kütüphaneler: 1923- 1980*. İstanbul: Hiperyayın
- Outram, D. (2005). *The Enlightenment* (1995) 2. uppl. New York: Cambridge University Press.
- Parlak, B. (2017). Dijital Çağda Eğitim: Olanaklar ve Uygulamalar Üzerine Bir Analiz. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(Kayfor 15 Özel Sayısı), 1741- 1759. Erişim adresi: [https://dergipark.org.tr/en/pub/sduiibfd/ issue/53208/708302](https://dergipark.org.tr/en/pub/sduiibfd/issue/53208/708302)
- Pawley, C. (2003). Information literacy: a contradictory coupling. *The library quarterly*, 73(4), 422-452. <https://doi.org/10.1086/603440>

- Porter, R. (2001). *Enlightenment: Britain and the creation of the modern world*. UK: Penguin.
- Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants part 2: Do they really think differently?. *On the horizon*, 9(6), 1-6. Erişim adresi: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/10748120110424843/full/html>
- Rukancı, F. ve Anameriç, H. (2004). Bilgi toplumu ve toplumun bil- gilenmesinde kütüphanelerin rolü. Erişim adresi: <http://eprints.rclis.org/11278>
- Rukancı, F. ve Anameriç, H. (2017). Belgelerle Türk Kütüphanecilik Tarihi (1960-1980): Retrospektif Bir Değerlendirme (II). *Ata- türk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(1), 71-95. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/ataunisosbil/issue/35347/425383>
- Sağır, A. ve Sağır, P. M. (2019). Bilginin dijitalleşmesi bağlamında aka- demik üretim mekanizmalarının dönüşümü: Matbaadan dijital ortama dergi yayıncılığı. *Journal of Economy Culture and So- ciety*, (59), 121-141. <https://doi.org/10.26650/JECS416318>
- Seale, M. (2016). Enlightenment, neoliberalism, and information li- teracy. *Canadian Journal of Academic Librarianship*, 1, 80-91. <https://doi.org/10.33137/cjal-rcbu.v1.24308>
- Soysal, Ö. (1987). XIX. Yüzyıl Sonlarında Türk Ulusal Kütüphanesini Kurma Girişimi. *Türk kütüphaneciliği*, 1(1), 9-16. Erişim adresi: <http://tk.org.tr/index.php/TK/article/viewFile/1329/1321>
- Taş, H. Y., Demirdöğmez, M., & Küçüköğlü, M. (2017). Geleceğimiz olan Z kuşağının çalışma hayatına muhtemel etkileri. *Ulusla- rarası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(13), 1031-1048. Erişim adresi: <https://www.academia.edu/download/83088329/3765a-0a9c307f7f04b08d7e7ee0f46e47f6e.pdf>
- Toplu, M. (2010). Kil tabletlerden elektronik yayıncılığa kütüphane- cilik felsefesinin gelişimi ve dönüşümü. *Turkish Librarianship*, 24(4), 644-684. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/tk/issue/48858/622485>

- Waldenberger, F. (2018). Society 5.0. Japanese ambitions and initiatives. *The Digital Future;(International Reports 1)* (ss. 48-55) içinde. Berlin: Konrad Adenauer Stiftung.
- Yazıcı, F. (2019). Dijital çağda yalnızlaşan birey eleştirisi: Lipton reklam filmi üzerine bir inceleme. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6(2), 863-880. <https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.572321>
- Yenal, Ü. (2009). Bilgi toplumunun tarihçesi. *Tarih Okulu Dergisi*, 2009(V). Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/usakjhs/issue/13546/164068>
- Yıldırım, D. (2022). *Dijitalleşme Çağında Dijitalleşen Kütüphaneler ve Akademisyenlerin Kütüphaneden Beklentileri: Necmettin Erbakan Üniversitesi Örneği* (Doktora tezi). Erişim adresi: <https://search.proquest.com>
- Yıldız, M. ve Yıldırım, B. F. (2018). Yapay zekâ ve robotik sistemlerin kütüphanecilik mesleğine olan etkileri. *Türk Kütüphaneciliği*, 32(1), 26-32. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/tk/issue/48645/618425>
- Yılmaz, B. (1999). Halk Kütüphanesinin Toplumsal Kaynakları Üzerine Bazı Saptamalar: Bir giriş. Bilginin Serüveni: Dünü, Bugünü ve Yarını... Ö. Bayram ve diğerleri (Yay. Haz.). *Türk Kütüphaneciler Derneği'nin Kuruluşunun 50. Yılı Uluslararası Sempozyum Bildirileri* (ss. 561-564) içinde. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği.
- Yılmaz, B. (2009). *Türkiye'de kültür politikası ve kütüphane: 1980 sonrasındaki durum*. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği.
- Zabunoğlu, H. G. (2016). Toplum sözleşmesi bağlamında John Locke'un devlet anlayışı. İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 7(2), 431-456. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/inuhfd/issue/22944/291309>

KAYNAKLAR

- Cezar, Y. (1988). “Osmanlı Aydını Süleyman Penah Efendi’nin Sosyal, Ekonomik ve Mali Konulardaki Görüş ve Önerileri”, *Toplum ve Bilim*, (42), s.111-132. [Aynı metin 1995 yılında başka bir kitapta tekrardan yayımlanmıştır].
- Cezar, Y. (1995). Osmanlı’nın Geri Kalmışlığı Konusunda Erken Bir Teşhis: 18. Yy. Osmanlı Aydını Süleyman Penah Efendi’nin Görüş ve Önerileri. Sabahattin Şen (Yay. Haz.). *Türk Aydını ve Kimlik Sorunu İçinde* (83-102). İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Çolak, H. (2018), “ Aydınlanmanın Osmanlı dünyasındaki erken etkileri ve Ioannis Pringos (1725-1789)”, *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Güz (29), 79-102.
- Gümüşlü, B. (2008), “Aydınlanma ve Türkiye Cumhuriyeti”, *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları*, (8), s. 123-144.
- Kılıçbay, M. A. (1985). Aydınlar: Osmanlı Aydını. Mustafa Şahin (Yay. haz.), *Tanzimat’tan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi* (s. 55- 60) İçinde. İstanbul: İletişim Yayıncılık A.Ş.
- Sevgisunar, M. K. (2024), Dr. Stummvoll’ un Ankara’da açtığı kütüphanecilik kursu ve diğer kütüphanecilik etkinlikleri. P. Bezirci ve Işıl İlknur Sert (Ed.), *Cumhuriyetin 100. Yılında Bilgi ve Belge Yönetimi Teknolojisinde Güncel Yaklaşımlar* (s.139-170) İçinde. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi.
- Timur, T., (1986). *Osmanlı Kimliği*. İstanbul: Hil Yayınları, 168 s.
- Toprak, Z (1 Aralık 1986), “Osmanlı Aydını: münevverden aydına popülist özelemler”, *Milliyet Sanat Dergisi*, 157. sayı, s.5-6.

KAYNAKÇA

- Bivens-Tatum, W. (2012). *Libraries and the enlightenment*. Los Angeles: Library Juice Press.
- Burns, B. E. (1964). The Enlightenment in Two Colonial Brazilian Libraries . *Journal of the History of Ideas*, 25(3), 430-438. doi:ht- tps://doi.org/10.2307/2707909
- Cevizci, A. (2017). *Aydınlanma felsefesi*. İstanbul: Say yayınları.
- Dunstan, V. S. (2006). Glimpses into a Town's Reading Habits in Enli-
ghtenment Scotland: Analysing the Borrowings of Gray Library, Haddington, 1732–1816. *Journal of Scottish Historical Studies*, 26(1-2), 42-59. doi:https://doi.org/10.3366/jshs.2006.26.1-2.42
- Eser, G. (2011). Köy Enstitülerinde bir öncü: Özgün arşivi ışığında Göl Köy Enstitüsü (Yayınlanmamış doktora tezi). İstanbul: İs- tanbul Üniversitesi.
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar ilkeler tek- nikler*. Ankara: Nobel.
- Keseroğlu, H. S. (2005). Köy Enstitülerinde Okuma ve Kütüphane. *Türk Kütüphaneciliği*, 19(1), 26-40.
- McKee, J. (1999). Irish Church Libraries and the French Enlighten- ment. G. Gargett, & G. Sheridan içinde, *Ireland and the Fren- ch Enlightenment, 1700–1800* (s. 213-233). London: Macmillan Press.
- Sheridan, G. (1999). Irish Literary Review Magazines and Enlighten- ment France: 1730–1790. G. Gargett, & G. Sheridan içinde, *Ire- land and The French Enlightenment, 1700-1800* (s. 21-47). Lon- don: Macmillan Press.
- Towsey, M. R. (2007). Reading the Scottish Enlightenment: libraries, readers and intellectual culture in provincial Scotland c. 1750-c. 1820 (Yayınlanmamış doktora tezi). St Andrews: University of St Andrews.

KAYNAKÇA

- Çiğdem, A. (2015). Aydınlanma Düşüncesi. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Ehmidi, İ. (1996). Uygur Edebiyatı Tarihindeki Namayendiler. Urumçi, Şinciang.
- Encyclopedia Britannica. (2015). Enlightenment European History. Ezizi, S. (1990). Ömür Destanı. Milletler Neşriyatı, Pekin. C.1, 398. Huştar, Ş. (2000). Şinciang Yekinki Zaman Tarihidiki Meşhur Kişiler. Şinciang Halk Neşriyatı, Urumçi, 359.
- İnayet, A. (2003). Ünlü Eğitimci Mehmet Ali Tevfik'in Edebi Kişiliği Üzerine . Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi, 146.
- İnayet, A. (2003). Ünlü Eğitimci Mehmet Ali Tevfik'in Edebi Kişiliği Üzerine. Türk Dünyası, Dil Ve Edebiyat Dergisi.
- Kaşgarlı, R. A. (2014). Çağdaş Uygur Şairlerinden Memtili Tevfik Efendinin Hayatı Ve Eserleri. Türk Dili Ve Edebiyatı Dergisi.
- Kaşgarlı, S., & Kaşgarlı, M. (2004). Uygur Türkleri Kültürü Ve Türk Dünyası. Çağrı Yayınları.
- Kızılçelik, S. (2000). Frankfurt Okulu: Eleştirel Teori, . Ankara: Anı Yayıncılık.
- Mahmutop, A. (1993). Meşhur Vetenperver Maaripçi Memtili Epen- di. Şinciang Tarihidin Terimler, S. 33.
- Mirehmet, S., Yalkun, R., & Ablikim, Z. (1997). Memtili Ependi. Şin- ciang Üniversitesi Neşriyatı, 55.
- Rozi, Y. (1997). Memtili Ependii. Şinciang Üniversitesi Neşriyatı, Urumçi, 14.
- Seyyit, M. (1997). Memtili Ependi. Şinciang Üniversitesi Neşriyatı, 231.
- Seyyit, M. R. (1997). Memtili Ependi. Şinciang Üniversitesi .
- Seyyit, M., Rozi, Y., & Zordun, A. (1997). Memtili Ependi. Şinciang Üniversitesi Neşriyatı, S. 60.
- Uçkuni, N. Ö. (2003). Meripet Meş'ili Memtili Ependi. Tarihi Şahıslar Hakkında Hikayeler Dizisi No.6, 8-9

KAYNAKÇA

- Altay, A., Todorova, T. ve Dursun, B. (2013). Halk kütüphanelerinde çocuklara ve gençlere yönelik yenilikçi bilgi hizmetleri: Türki- ye’de durum. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 186-201.
- Atabay, M. (2004). *Aydınlanma Çağı ve Avrupa*, Ankara: Nobel Yayın, 1. basım.
- Baykurt, Fakir (2022). *Eşekli Kütüphaneci*. Literatür Yayınları, İstan- bul.
- Cevizci, A. (2002). *Aydınlanma felsefesi*. Ezgi Kitabevi, Bursa.
- Duman, F. (2006). “Akılcılık Bağlamında İki Aydınlanma Geleneği:
Fransız Aydınlanması versus İskoç Aydınlanması”, Ankara Üni- versitesi SBF Dergisi, 61(1), ss.118-151. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/42/444/4970.pdf> (25.10.2011).
- Erdemli, A. (1990). Aydınlanma Filozofu Olarak Descartes. *Felsefe Arkivi*, (27).
- Eyigün, C. (2019). Kant’ın ve Foucault’un Gözünden Aydınlanmaya Bakmak. *Etkileşim*, (3), 142-154.
- Gümüşlü, B. (2008). “Aydınlanma ve Türkiye Cumhuriyeti”, *Türki- yat Araştırmaları*, Sayı 8, Bahar 2008, [http://www.turuz.info/TurkolojiTarix/077-\(08\)Turkiyyat%20arashdirmalari.pdf#pa- ge=121](http://www.turuz.info/TurkolojiTarix/077-(08)Turkiyyat%20arashdirmalari.pdf#page=121) (10.10.2011).
- Güneş, Güssün (2007). Tek problemim imaj mı? Türkiye gerçeğinde imaj meselesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 21(2), 230-236.
- İleri, Aydın (2019). *Eşekle gelen aydınlık “Mustafa Güzelgöz kitabı”*. Hiperyayın, İstanbul.
- Keseroğlu, Hasan S. (2022). *Eşekli Kütüphaneci Mustafa Güzelgöz*. İdeal Kültür Yayıncılık, İstanbul.
- Konuşmaları, T. T. A. R., & Durmak, K. A. Ü. *Aydınlanma Çağı*.
- Kurulgan, M. (2015). *Çağdaş bilgi-belge merkezlerinde yönetim ve organizasyon*. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği.

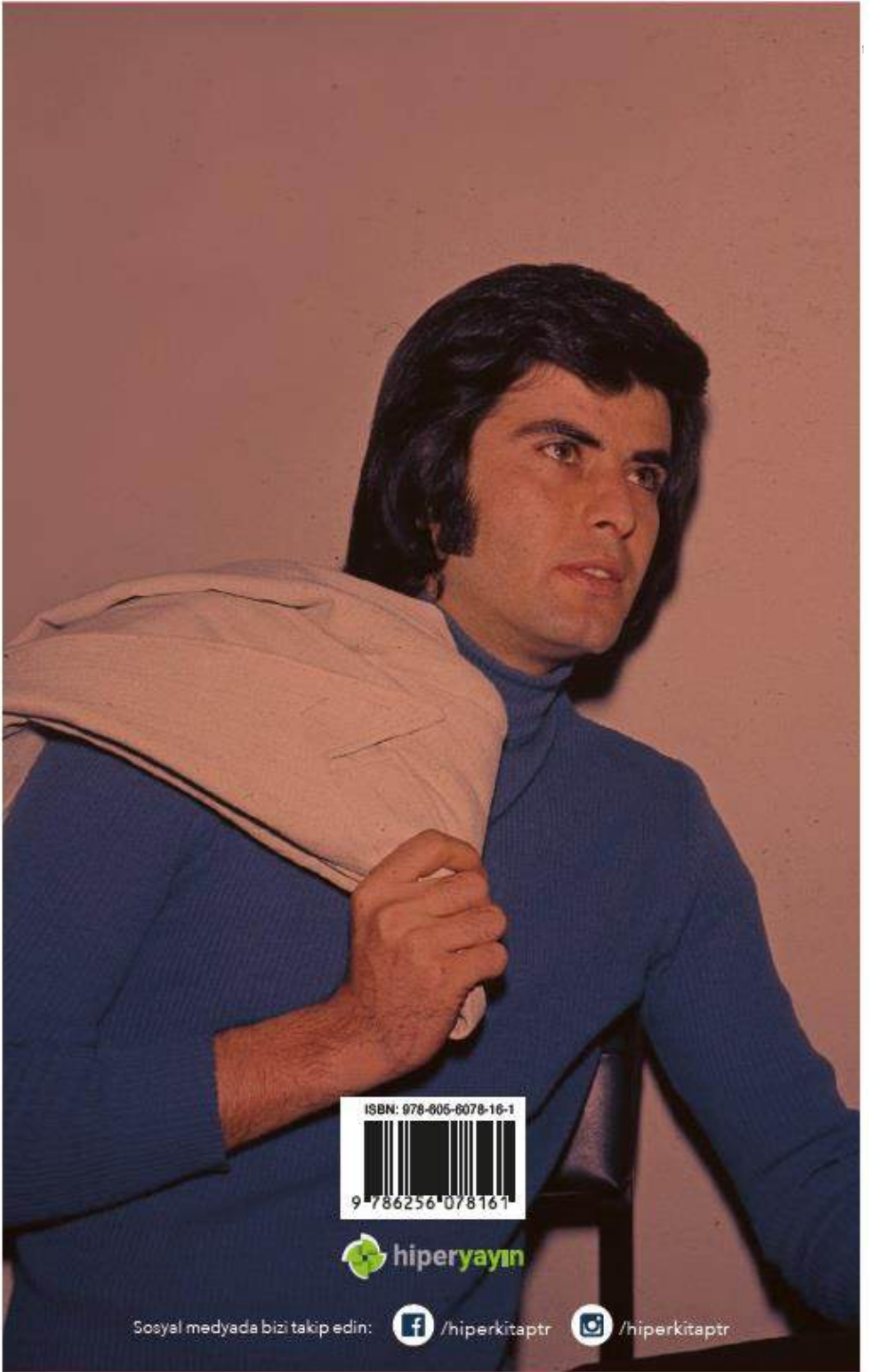
- Odabaş, H., Akkaya, M. A., & Polat, C. (2020). Kent Kültürü Ve Yaşamında Yenilikçi Kütüphaneler Ve Kütüphane Hizmetleri. *Arşiv Dünyası*, 7(1), 26-44.
- Öksüzöğlü, A. F. (2016). Ankara'da gezici kütüphane hizmetini başlatan belge. *Türk Kütüphaneciliği*, 30(2), 263-265.
- Öz, Z. O. (1997). Toplumsal değişme sürecinde halk kütüphanelerinin yeri ve yeniden organizasyonu için bir model önerisi (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Pamuk, E. (1986). 130. Yılında Ürgüp Tahsinağa Halk Kütüphanesi. *TKDB*, 35(1), 40-45.
- Resim 1. <https://yusuftokmuc.com/esecli-kutuphaneci-mustafa-gu-zelgoz/> 03.08.2023 tarihinde erişildi.
- Resim 2. Güzelgöz, Mustafa (1959). Ürgüp'de gezici kütüphane servisi nasıl teşkil edildi?. *TKDB*, 8(3-4), 12-15.
- Resim 3. <https://www.edebiyathaber.net/esecli-kutuphanecinin-hey-keli-dikildi/> 03.08.2023 tarihinde erişildi.
- Zariç, S. (2017). Tarihsel Kökeninden Ülkelere Göre Türlerine Aydınlanma Felsefesi (Çağı) ve Türkiye Cumhuriyeti. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (28), 33-54.
- Алтаи, А. (2020). Зачетник Услуга У Јавним Библиотекама Турске: Мустафа Гузелгоз. *Библиозона: Часопис За Библиотекарство, Информатику И Културу*, (8), 38-58.

KAYNAKÇA

- Alpay, M.(1976). Harf Devriminin kütüphanelerde yansıması. İstanbul- bul: Edebiyat Fakültesi Basımevi.
- Atatürk Araştırma Merkezi. (2006). Atatürk'ün söylev ve demeçleri I-III (açıklamalı dizin ile). Ankara: Divan Yayıncılık.
- Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi. (1997). Atatürk'ün söylev ve demeçleri I-III. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Berkes, N. (1978). Türkiye'de çağdaşlaşma. İstanbul: Doğu-Batı Yayınları.
- Candan.B. (2006). Türkiye'de Cumhuriyet döneminde yayıncılık ve kütüphanecilik etkileşimi. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK tezden erişilmiştir. 186948.
- Çaymaz, B. (2019). Bir politik mücadele süreci olarak Türkiye'de Harf Devrimi. Eğitim Bilim Toplum Dergisi , 65(17), 92-112. Erişim adresi: <https://www.academia.edu/>
- Doğaner Y. (2009). "Yeni Türk harflerinin Türk basınındaki yankıları", 80. Yılında Türk harf inkılabı sempozyumu, Yeditepe Üniversitesi- tesi, 387-395.
- Gümüşlü, B. (2008). Aydınlanma ve Türkiye Cumhuriyeti. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)*, (8), 123-144. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/>
- Kabacalı, A. (2000). Başlangıcından günümüze Türkiye'de matbaa basını ve yayın. İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Katırcı, A. (2006). Harf Devrimine yönelik çalışmalar, devrimin gerçekleşmesi ve uygulanışı. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK tezden erişilmiştir. 190925.
- Kaya, E. (2016). Harf inkılabı sonrası Türk romanında yapı ve tema. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Kiroğlu, Y. (2008). Harf inkılabının Atatürk devrimlerinin yayılması- na etkisi.(Yüksek Lisans Tezi). YÖK tezden erişilmiştir. 227339.
- Koryürek, C.E. (1998). Harf İnkılabında 70. Yıl(1928-1998).

- Mert, Ö. (2017). Harf inkılabının gerçekleştiği süreçte Atatürk'ün Te- kirdağ'ı ziyaretinin basındaki yansımaları. *Journal of Modern Turkish History Studies/Çağdas Türkiye Tarihi Arastirmalari Dergisi*, 17(34). Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/>
- Oğuz, E.S. (2010). Türkiye'de kültür politikaları ve kütüphaneler. (Doktora Tezi) YÖK tezden erişilmiştir. 288255.
- Özerdim, S.N. (1998). Yazı devriminin öyküsü. Yeni Gün Haber Ajansı.
- Öztürk, İ. (2004). Harf Devrimi ve sonuçları. İstanbul: Adam Yayınları.
- Soysal, Ö. (1987). Cumhuriyet ve kütüphaneciliğimiz: 1923'den 1963'e. *Kütüphanecilik Dergisi Belge Bilgi Kütüphane Araştır- maları*, 1, 51-99.
- Şenalp, L. (1974). Cumhuriyet döneminde kütüphaneciliğimiz. 23(1), 38-47. Erişim adresi: <http://www.tk.org.tr/>
- Şimşir, B.N. (1992). Türk yazı devrimi. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Taşdemir, A. (2006). Harf Devrimi ve halk mecmuası. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK tezden erişilmiştir. 205521.
- Tekin, T. (1997). Tarih boyunca Türkçenin yazısı. Ankara: Simurg Ya- yınları.
- Tunca, E. A. (2006). Türk Harf Devriminin Halka Tanıtımı Çalışma- ları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 111-122. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/>
- Turan, Ş ve Özel, S. (2007). 75. Yılda Türkçenin ve Dil Devriminin öyküsü. Ankara: Dil Derneği Yayınları.
- Uyan, Ö.(2021).1928-1938 yılları arası Harf Devrimi'nin Türk grafik tasarımına yansımaları.(Sanatta Yeterlilik tezi). YÖK tezden eri- şilmiştir. 665038.
- Ülkütaşır, M. Ş. (1981). Atatürk ve Harf Devrimi. (2. Basım). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Ülkütaşır, M.Ş. (2009). Atatürk ve Harf Devrimi. (4. Basım). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

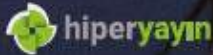
- Yamaç, M. (2023). Türkiye'nin modernleşmesinde Harf Devriminin rolü ve Tekirdağ. *Anadolu ve Balkan Araştırmaları Dergisi* 6.11 (2023): 231-253. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/>
- Yenişan, A. (2005). Tarih boyutu içinde Alfabe sorunu ve Türk Harf Devrimi. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK tezden erişilmiştir.188224.
- Yüceer, S. (2006). Türkiye'nin Aydınlanma Sürecinde Bir Kültür Devrimi: Millet Mektepleri. In *VIIIth International Congress on the Economic and Social History of Turkey* (p. 871). Erişim adresi. <https://www.academia.edu/>

ISBN: 978-805-6078-16-1

9 786256 078161

Sosyal medyada bizi takip edin:

/hiperkitaptr

/hiperkitaptr

İSLÂM EŞYA HUKUKU

Doç. Dr. Recep ÖZDEMİR
Doç. Dr. Mustafa Harun KIYLİK

2. BASKI

 hiperyayın

İSLÂM EŞYA HUKUKU

Doç. Dr. Recep ÖZDEMİR

Doç. Dr. Mustafa Harun KIYLIK

 hiperyayın

Hiperyayın 509
Araştırma- İnceleme

Yazarları
Doç. Dr. Recep ÖZDEMİR - Doç. Dr. Mustafa Harun KIYLIK

Genel Yayın Editörü
Hatice BAHTİYAR

Editör
Doç. Dr. Mustafa Harun KIYLIK

Mizanpaj
Meral GÖK

Kapak Tasarım
Kenan TEMİZEL

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-605-281-630-1
e-ISBN: 978-605-281-631-8

1. Baskı: İstanbul, 2019
2. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Doç. Dr. Recep ÖZDEMİR - Doç. Dr. Mustafa Harun KIYLIK'a aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Özdemir, Recep
İslam Eşya Hukuku / Recep Özdemir, Mustafa Harun Kıyılık. - İstanbul: Hiperyayın, 2024.
240 s.; 24 sm. -- (Hiperyayın; 509)
ISBN: 978-605-281-630-1 - e-ISBN: 978-605-281-631-8

1. İslam hukuku (Fıkıh) 2. Eşya hukuku, İslam
I. Özdemir, Recep II. Kıyılık, Mustafa Harun III. Eser adı
KBP642.3 O93 2019 346.540432 ÖZD 2019

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık **Sertifika No:** 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ
Hiperlink Eğitim İletişim Yayıncılık San. Paz. ve Tic. Ltd. Şti.
Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş Merkezi
No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören / İstanbul
Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58
www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	12
İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ.....	13
GİRİŞ: KAVRAMSAL ÇERÇEVE	
EŞYA HUKUKU VE İSLÂM EŞYA HUKUKUNUN	
TEMEL KAVRAMLARI.....	17
1. Hak.....	18
2. Milk	18
3. İbâha	19
4. Hakku'l-İntifa'	19
5. Rehin Hakları	20
6. Mal.....	21
7. Aynî Hak	22
8. Şahsî Hak	23
9. İrtifak Hakları	24
10. Ayn.....	25
11. Deyn.....	25
12. İhtisâs.....	27
13. Kabz.....	27
14. Zilyedlik	29
15. Menkul Mal.....	29
16. Gayrimenkul/Akar	30
17. İhraz	31
BİRİNCİ BÖLÜM: ASLÎ AYNÎ HAKLAR.....	33
1.1. SINIRSIZ AYNÎ HAKLAR / MÜLKİYET	
(MÜLKİYETİN MAHİYETİ VE KAZANILMASI).....	33
1.1.1. MÜLKİYETİN MAHİYETİ.....	33
1.1.1.1. Mülkiyetin Sözlük Anlamı	33
1.1.1. 2. Mülkiyetin Terim Anlamı ve Özellikleri ..	35
1.1.1. 3. Mülkiyetin Konusu: Mal	46
1.1.1. 3.1. Malın Sözlük Anlamı.....	46

1.1.1.3.2. Malın Terim Anlamı	47
1.1.1.3.3. Mal Çeşitleri.....	50
1.1.1.3.3.1. Mütekavvim-Gayri Mütekavvim Mal	50
1.1.1.3.3.2. Menkul Mal-Gayri Menkul Mal ...	51
1.1.1.3.3.3. Misli Mal-Kıyemi Mal	52
1.1.1.3.3.4. Kullanılan Mal-Tüketilen Mal	52
1.1.1.4. Mülkiyet Çeşitleri.....	53
1.1.1.4.1. Konusu Bakımından Mülkiyet Çeşitleri. 53	
1.1.1.4.1.1. Ayn Mülkiyeti (ةعفنم الاب نيعل لكلم)	53
1.1.1.4.1.2. Menfaat Mülkiyeti (نيعع الاب ةعفنم لكلم)	55
1.1.1.4.1.3. Deyn Mülkiyeti	56
1.1.1.4.2. Yetkinin Kapsamı Bakımından Mülkiyet Çeşitleri	57
1.1.1.4.2.1. Tam Mülkiyet (م و نيعل لكلم) 57	
1.1.1.4.2.2. Noksan Mülkiyet (صقان لكلم لا) 58	
1.1.1.4.3. Sahipleri Bakımından Mülkiyet Çeşitleri	61
1.1.1.4.3.1. Özel Mülkiyet	61
1.1.1.4.3.2. Vakıf Mülkiyeti	62
1.1.1.4.3.3. Kamu Mülkiyeti (el-Mülkiyetu'l-Âmme)	63
1.1.1.4.3.4. Devlet Mülkiyeti/Beytü'l-Mal	66
1.1.1.4.4. Hak Sahibinin Sayısı Bakımından Mülkiyet Çeşitleri	66
1.1.1.4.4.1. Tek Kişi (Müstakil) Mülkiyet	66
1.1.1.4.4.2. Müşterek Mülkiyet.....	67
1.1.2. MÜLKİYETİN KAZANILMASI	68
1.1.2.1. Aslen Kazanma	68
1.1.2.1.1. İhraz	69
1.1.2.1.2. Av	73

1.1.2.1.4. Lukata (Buluntu Mal)	75
1.1.2.1.5. Define (Rikâz)	76
1.1.2.1.6. Hukukî Tağyir	77
1.1.2.2. Devren Kazanma	79
1.1.2.2.1. Akit/Hukukî İşlem.....	79
1.1.2.2.2. Vasiyet	81
1.1.2.2.3. Halefiyet.....	82
1.1.2.2.4. Şüf'a.....	84
1.2. SINIRLI AYNÎ HAKLAR	85
1.2.1. Yalnız Ayn / Rakabe Mülkiyeti	86
1.2.2. Yalnız Menfaat Mülkiyeti / İntifâ' Hakkı	88
1.2.2.1. Şahsi İntifâ' Hakkı	89
1.2.2.1.1. Şahsi İntifâ' Hakkının Elde Edilmesini Sağlayan Sebepler	90
1.2.2.1.1.1. İcâre / Kira	91
1.2.2.1.1.2. Âriyet	92
1.2.2.1.1.3. Vakıf.....	93
1.2.2.1.1.4. Vasiyet.....	94
1.2.2.1.1.5. Kamunun ve Şahsın Verdiği İzinler / İbâha	95
1.2.2.1.2. Şahsi İntifâ' Hakkının Özellikleri.....	95
1.2.2.1.3. Şahsi İntifâ' Hakkı Bulunan Mala Ait Masraflar ve Tazmin Sorumluluğu.....	96
1.2.2.1.4. Şahsi İntifâ' Hakkının Sona Ermesi.	100
1.2.2.2. Aynî İntifâ' / İrtifak Hakkı.....	101
1.2.2.2.1. İrtifak Hakkının Elde Edilmesini Sağlayan Sebepler	108
1.2.2.2.2. İrtifak Türleri.....	113
1.2.2.2.2.1. Hakku's-Şirb (Kaynak / Su Alma Hakkı).....	113
1.2.2.2.2.2. Hakku'l-Mecrâ ve Hakku'l-Mesîl (Suyu Alma ve Tahliye Etme Hakkı).....	119
1.2.2.2.2.3. Hakku'l-Mürûr (Geçiş / Yol Hakkı).124	
1.2.2.2.2.4. Hakku't-Teallî / Hakku'l-Karâr	

(Üst / İnşaat Hakkı / Kat irtifakı)	127
1.2.2.2.5. Hakku'l-Civâr (Komşuluk Hakkı)	133
1.2.2.2.6. Hakk-u İlkâi's-Selc (Kar Atma / Küreme Hakkı)	141
1.2.2.2.7. Hakk-u Vadi'l-Cuzû' (Kiriş Koyma Hakkı).....	142
1.2.2.3. Şahsi İntifâ' Hakkı İle İrtifak Hakkı Arasındaki Fark.....	145

İKİNCİ BÖLÜM: FER'İ AYNÎ HAKLAR 147

2.1. REHİN	147
2.1.1. Tanımı ve Hukuki Dayanağı	147
2.1.2. Rehin Akdinin Hukukî Mahiyeti	149
2.1.3. Rehin Akdinin Rükünleri.....	152
2.1.3.1. İcab ve Kabul	152
2.1.3.2. Taraflar	152
2.1.3.3. Merhûn	153
2.1.3.4. Merhûn Bih.....	153
2.1.4. Rehin Akdinin Sıhhat Şartları	154
2.1.4.1. Taraflarla İlgili Şartlar.....	154
2.1.4.2. İcab ve Kabulle İlgili Şartlar	154
2.1.4.3. Merhûnla İlgili Şartlar.....	155
2.1.4.4. Merhûn Bihle İlgili Şartlar.....	157
2.1.5. Rehin Çeşitleri	158
2.1.5.1. Gayrimenkul Rehni (İpotek)	158
2.1.5.2. Menkul Rehni	161
2.1.6. Rehnin Hükümleri	164
2.2. HAPİS HAKKI.....	166
2.2.1. Hapis Hakkının Tanımı.....	167
2.2.2. Hapis Hakkının Şartları.....	170
2.2.3. Hapis Hakkının Kaynağı	172
2.3. BEY' Bİ'L-VEFÂ	174
2.3.1. Tanımı	174
2.3.2. Bey' bi'l-Vefânın Genel Şartları	176
2.3.3. Hukukî Mahiyeti	177

2.3.4. Hükümleri ve Sona Ermesi.....	178
2.4. BEY' Bİ'L-İSTİĞLAL	180

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: HUKÛK

(YARI AYNÎ HAKLAR).....	182
3.1. Hakku'l-Milk	184
3.2. Hakku't-Temellük	185
3.3. Hakku'l-İhtisâs.....	187
3.4. Hakku't-Ta'alluk.....	190
3.5. Hakku'l-İntifâ'	193

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: ZİLYEDLİK VE

TAPU SİCİLİ.....195

4.1. ZİLYEDLİK.....	195
4.1.1. Zilyedlik Kavramı, Zilyedliğin Mahiyeti (Hukuki Vasfı) ve Önemi.....	195
4.1.2. Zilyedliğin Korunması	199
4.1.3. Zilyedlik Davası.....	204
4.1.3.1. İade Davası.....	204
4.1.3.2. İspat Davası	207
4.1.4. Zilyedlikte Zamanaşımı	211
4.2. TAPU SİCİLİ.....	217
4.2.1. Tarihçesi.....	218
4.2.2. Tescilin Hükümü, Önemi ve Fonksiyonu.....	221

KAYNAKÇA223

KAYNAKÇA

GİRİŞ, BİRİNCİ BÖLÜM (MÜLKİYET), İKİNCİ BÖLÜM

Abbâdî, Abdüsselam Davud, *el-Milkiyye Fi's-Şeriatî'l-İslâmiyye: Tabiatuha Ve Vazifetuha*, Amman 1974.

Abdilber, Ebû Ömer Yûsuf b. Abdullah en-Nemerî el-Endülüsi, *et-Temhîd*, I-XXVI, Thk: Mustafa b. Ahmed, Muhammed Abdulkebîr, Vizâretu Umumi'l-Evkâf ve's-Şuûni'l-İslamiyye, Mağrib 1967.

Abdulazîz el-Buhârî, Alâüddîn, *Kesfû'l-Esrâr fî Şerhi Usûli'l-Pezdevî*, İstanbul 1308.

Adal, Erdal, *Hukukun Temel İlkeleri*, (10. baskı), Legal, İstanbul 2009.

Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, Beytu'l-Efkârî'd-Devliyye, Beyrut 2005.

Akgündüz, Ahmed, *İslâm ve Osmanlı Hukuku Külliyyatı*, I-III, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, İstanbul 2012.

Akipek, Jale G., *Türk Eşya Hukuku (Aynî Haklar)* I-III, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yay., Ankara 1974.

Ali Haffif, *el-Milkiyye fi's-Şeriatî'l-İslamiyye*, Beyrut 1990.

Aktan, Hamza, "İhrâz", *DİA*, XXI, İstanbul 2000, (542-544), İstanbul 2000.

Ali Haydar, *Dürerü'l-Hükkam Şerhu Mecelleti'l-Ahkâm*, İstanbul 1330.

Alîş, Muhammed b. Ahmed, *Şerhu Menhu'l-Celîl ala Muhtasari'l-Allamati Halîl*, I-IV, Dâru'l-Sadr, ts.

Ansary, Sabri Şakir, *Hukuk Tarihinde İslâm Hukuku*, Ankara 1958.

Apaydın, H. Yunus, "Kabz", *DİA*, İstanbul 2001, XXIV, s. 45-49.

Ardıç, Oğuzhan, *Medenî Hukuk*, (4. Baskı), İstanbul 2004.

Atar, Fahrettin, *İslâm İcra ve İflâs Hukuku*, İstanbul 1990.

Ayan, Mehmet, *Eşya Hukuku II (Mülkiyet)*, Mimoza Yay., Konya 2013.

-----, Ayan, *Eşya Hukuku III (Sınırlı Aynî Haklar)*, (3. Baskı), Mimoza Yay. Konya 2000.

Aybak, Aydın-Hatemi, Hüseyin, *Eşya Hukuku Dersleri*, İstanbul 1981.

Aybakan, Bilal, "Hapis Hakkı", *DİA*, XVI, (65-67), İstanbul 1997.

Aydın, M. Âkif, *Türk Hukuk Tarihi*, Beta Yayınları, İstanbul 2015.

Aydın, Nurullah, *Hukuka Giriş*, (2. Baskı), Adalet Yay., Ankara 2009.

Aynî, Ebî Muhammed Mahmud b. Ahmet, *el-Binâye fî Şerhi Hidaye*, I-XII, (2. Baskı), Dâru'l-Fikr, Beyrut 1990.

Babertî, Muhammed b. Mahmud, *Şerhu'l-İnâye ale'l-Hidâye* (Fethu'l-Kadîr içinde), Beyrut ts.

Bardakoğlu, Ali, "Hak", *DİA*, XV, (139-151), İstanbul 1997.

Barenî, Muhammed Âşik İlahî, *et'-Teshîlu'd-Darûrî li Mesâilî'l-Kudûrî*, I-II, Mektebetu's-Şeyh, (2. Baskı), Medine 1411.

Bayındır, Abdulaziz, *Ticaret ve Faiz*, Süleymaniye Vakfı Yayınları, İstanbul 2007.

Beşîr, Muhammed Taha-Taha, Ganî Hasûn, *Hukûku'l-Ayniyye-Hukûku'l-Ayniyyetu'l-Asliyye Hukûku'l-Ayniyyetu'l-Tebeyye*, I-II, (4. Baskı), Kahire 2010.

Beyhakî, Ebû Bekr Ahmed b. Hüseyin b. Alî, *Sünenu'l-Kübrâ*, I-XI, (3. Baskı), Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut 2003.

Bezzâzî, Şihab b. Yusuf el-Harezmi el-Kelderî, *el-Fetâva'l-Bezzâzî* (Fetâva'l-Hindiyye içinde), (2. Baskı), Bulak 1310.

Bilmen, Ömer Nasuhî, *Hukuki İslamiyye ve İstilahatı Fıkhiyye Kamusu*, I-VIII, Bilmen Yayınevi, İstanbul ts.

Birsin, Mehmet, *İslâm Eşya ve Borçlar Hukuku*, Malatya 2016.

Buhârî, Muhammed b. İsmâ'îl, *Sahîhu'l-Buhârî*, Dâru İhyâi't-Turâî'l-'Arabî, Beyrut 2001.

Müslim, Ebu'l-Husayn Muslim b. el-Haccâc en-Neysâbü'rî, *Sahîhu Müslim*, Thk. Halîl b. Me'mûn Şeyhân, Dâru'l-Ma'rife, Beyrut 2007.

Buhutî, Mansûr b. Yunûs b. İdrîs, *Keşşâfu'l-Kına' an Metni'l-İknâ*, I-IX, Dâru'l-Âlemu'l-Kutub, Riyâd 2003.

Cendel, Hamduabdurrahman, *Nazariyatü'l-temellük fi'l-İslâm*, Müessesetü'r-Risele, Beyrut ts.

Cevad Âlî, *el-Mufassal fî Târîhi'l-Arab Kable'l-İslâm*, I-X, (2. Baskı), Bağdat 1993.

Cevherî, İsmail b. Hammâd, *Mu'cemu's-Sıhah*, (2. Baskı), Dâru'l-Ma'rife, Beyrut 2007.

Ceylan, Metin, *İslam Hukukunda Suların Statüsü*, (Doktora Tezi), Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun 2003.

Cezerî, Abdurrahman, *Kitâbu'l-Fıkh Alel-Mezâhibi'l-Erbaâ*, I-V, (2. Baskı), Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut 2003.

Cin, Halil-Akgündüz, Ahmed, *Türk Hukuk Tarihi*, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, İstanbul 2011.

Cürcanî, Alî b. Muhammed eş-Şerîf el-Hanefî, *Kitâbu't-Ta'rifât*, Dâru'n-Nefâis, Beyrut 2007.

Çağrı, Mustafa "Hak" *DİA*, s. 137.

Çalış, "Halit, "İslam Hukuku Literatüründe Eşya Hukukunun Temel Kavramları ve Konu ve Kapsam Açısından "Milk" Terimi", *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, sayı: 2, (185-205), Konya 2003.

-----, Çalış, *Eşya Hukuku* (İslâm Hukuku El Kitabı içerisinde), Edt. Talip Türcan, Ankara 2012.

Damad Efendi, Abdurrahman b. Muhammed b. Süleymân el-Kelîbü'lî Şeyhinzade, *Mecmau'l-Enhur fî Şerhi Mülteka'l-Ebhur*, I-IV, (1. Baskı), Daru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut 1998.

Dârekutnî, Ali b. Ömer, *Sünen-i Dârekutnî*, I-VI, Müessesetü'r-Risâle, Beyrut ts.

Demir, Fahri, *İslâm Hukukunda Mülkiyet Hakkı ve Servet Dağılımı*, (3. Baskı), Ankara 2003.

Derdîr, Ebu'l-Berakât Ahmed b. Muhammed b. Ahmed, Şerhu's-Sağîr alâ Akrebi'l-Mesâlik İlä Mezhebi'l-İmâm Mâlik, I-IV, Dâru'l-Meârif, Kahire ts.

Döndüren, Hamdi, Delilleriyle Ticaret ve İktisat İlmihali, İstanbul 2012.

- Duaylec, Mübarek b. Muhammed b. Hamed, er-Rehn f'l-Fikhi'l-İslâm, (1. Baskı), Riyad 2000.
- Düzdağ, M. Ertuğrul, *Şeyhulislâm Ebussuud Efendi Fetvaları Işığında 16. Asır Türk Hayatı*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1972.
- Ebû Dâvûd, Süleyman b. el-Eş'as es-Sicistânî, *Sünenu Ebî Dâvud*, (1. Baskı), Mektebetu İbn Hazm, Dimeşk 2004.
- Ebû Yûsuf, Yakûb b. İbrahim, *Kitâbu'l-Harâc*, Dâru'l-Marife, Beyrut 1979.
- Ebû Zehre, Muhammed, *el-Mülkiyye ve Nazariyyetu'l-Akd fi'ş Şerîa'ti'l-İslâmiyye*, Dâru'l-Fikri'l-Arabiyye, 1976.
- Ebü'r-Reys, s Muhammed İsmail, *Beyânu Mezahibi'l-Fukaha fi Akdi'r-Rehn*, Matbaatu'l-Emane, Kahire 1986.
- Ekinci, Ekrem Buğra, *Osmanlı Hukuku (Adalet ve Mülk)*, (2. Baskı), Arı Sanat Yay., İstanbul 2012.
- el-Beâ'î, Abdulhamîd Mahmûd, *el-Milkiyye ve Davâbituhâ fi'l-İslâm*, Kahire 1985.
- el-Hattâb, Ebû Abdillâh Muhammed b. Muhammed b. Abdirrahmân el-Mağribî, *Mevâhibu'l-Celîl li Şerhi Muhtasari'l-Halîl*, I-VIII, (1. Baskı), Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut 1995.
- en-Nebhânî, Takiyuddîn, *İslâmî İktisat Nizami*, Dar-ul Ummah, Beyrut 1990.
- Erdoğan, Mehmet, *Fıkıh ve Hukuk Terimleri Sözlüğü*, (3.Baskı), Ensar Yay., İstanbul 2012.
- Eren, Fikret, *Mülkiyet Hukuku*, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2016.
- Erkal, Mehmet, "Zekât", *DİA*, cilt: 44, (197-207), İstanbul 2013.
- Ertaş, Şeref, *Yeni Türk Medeni Kanununa Göre Eşya Hukuku*, (7. Baskı), Seçkin Yay., Ankara 2006.
- Erturhan, Sabri, *İslam Ceza Hukuku Etrafındaki Tartışmalar*, RağbetYayıncılık, İstanbul 2008.
- Esener, Turhan-Güven, Kudret, *Eşya Hukuku*, (4. Baskı), Yetkin Yay., Ankara 2008.
- eş-Şâşi, Ebû Bekir Muhammed b. Ahmed, *Hilyetu'l-'Ulemâ fi Ma'rifeti Mezâhibi'l-'Ulemâ*, I-III, (2. Baskı), Mektebetu Nazzâr Mustafâ el-Bâz, Mekke 1998.
- Firûzâbâdî, Mecuddîn Muhammed b. Ya'kûb, Kâmûsu'l-Muhît, (8. Baskı), Müessesu'r-Risâle, Beyrut 2005.
- Gözübüyük, A. Şeref, *Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları*, (30. Bası), Turhan Kitabevi, Ankara 2009.
- Güriz, Adnan, *Teorik Açından Mülkiyet Sorunu*, Ankara 1969.
- Hacak, Hasan, "İslam Hukukunda Yarı Ayni Hak (Hukuk) Kavramının Analizi", *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, sy.8, (183-210), Konya 2006.
- , Hacak, *İslam Hukukunda İrtifak Hakları ve İlgili Kavramların Gelişimi*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1993.
- , Hacak, *İslâm Hukukunun Klasik Kaynaklarında Hak Kavramının Analizi*, (Basılmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2000.
- Halebî, İbrahim b. Muhammed b. İbrahim, *Mülteka'l-Ebhur*, (2. Baskı), Dâru'l-Beyrûtî, Beyrut 2005.
- Hâmîdî, Sa'd Süleymân, *Tevsîk ve Ahkâmuhû fi Fikhi'l-İslâm*, (1. Baskı), Dâru's-Selâm, Kahire 2010.
- Hamîyye, Hancer, *Fikhü'l-Mevâris Ve'-Ferâid: Bahsün Fikhüyyün Mukâranetün*, Dâru'l-müllâk, Beyrut 2000.
- Hammâd, Nezîh, *Mu'cemu'l-Mustalhâti'l-Mâliyye ve'l-İktisâdiyye fi Lügati'l-Fukâha*, (1. Baskı), Dâru'l-Kalem, Dimeşk 2008.
- Haraşî, Ebû Abdillâh Muhammed, *el-Haraşî alâ Muhtasar Halîl*, I-VIII, (2. Baskı), Matbaatu'l-Kübrâ el-Emiriyye, Bulak 1317.
- Haskefi, Muhammed b. Alî b. Muhammed b. Alî b. Abdirrahman el-Haneî, *Dürrü'l-Muhtâr Şerhi Tenvîru'l-Ebsâr*, (1. Baskı), Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut 2002.
- Hatemi, Hüseyin- Serozan-Rona ve Arpacı, Abdülkadir, *Eşya Hukuku*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1991.
- Havlî, Ahmed Mahmûd, *Nazaraiyatu'l-Hak beyne Fikhi'l-İslâmî ve Kânûnî Vad'i*, (1. Baskı), Dâru's-Selâm, Kahire 2003.
- Helîl, Salih b. Osmân b. Abdî'l-Azîz, *ed-Duyûn ve Tevsîkuha fi Fikhi'l-İslâm*, (1. Baskı), Riyad 2001.
- Heyet, *Fetâva'l-Hindiyye*, I-XIII, Kahire, ts.
- Hüseyin, Ahmed Ferrâc, *el-Mülkiyyetu ve Nazariyyetu'l-Akd fi Şerîa'ti'l-İslâmî*, Dârü'l-Câmiyye, Beyrut ts.
- İbn Abdilber, Ebû Ömer Yûsuf b. Abdullah en-Nemerî el-Endülisî, *et-Temhîd*, I-XXVI, Thk: Mustafa b. Ahmed, Muhammed Abdulkebîr, Vezâretu Umumi'l-Evkâf ve'ş-Şuûni'l-İslamiyye, Mağrib 1967.
- İbn Abdilber, Ebû Ömer Yûsuf b. Abdullah en-Nemerî el-Endülisî, *el-Kâfi fi Fikhi Ehli'l-Medîne el-Mâlikî*, (3. Baskı), Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut 1992.
- İbn Âbidîn, Muhammed Emîn, *Reddu'l-Muhtar alâ Durri'l-Muhtar Şerhi Tenvîri'l-Ebsâr*, I-XII, Dâru'l-Âlemi'l-Kutub, Riyad 2003.
- İbn Arabî, Ebî Bekr Muhammed b. Abdillâh, *Ahkâmü'l-Kur'ân* I-IV, Dâru'l Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut 2012.
- İbn Âşûr, Muhammed Tahir, *İslâm Hukuk Felsefesi (Gaye Problemi) (Makâsîdüş-şerîati'l-islâmiyye)*, cev. Vecdi Akyüz-Mehmed Erdoğan, İklim Yay., İstanbul 1988.
- İbn Cuzey, Ebû Kâsım Muhammed b. Ahmed el-Kelbî el-Gırnâtî, el-Mâlikî, *Kavânînu'l-Fıkhîyye fi Telhîsi Mezhebi'l-Mâlikiyye*, Thk. Muhammed b. Seydî Muhammed Meylâyâ, Nouakchott 2009.
- İbn Ebî Şeybe, Ebû Bekr Abdullâh b. Muhammed, *Musanef*, I-XXVI, Beyrut 2006.
- İbn Esîr, Mecuddîn Ebî's-Sâ'dât el-Mübârek b. Muhammed el-Cezerî, *en-Nihâye fi Gâribi'l-Hadis*, Daru İbni'l-Cevzî, Riyad 1421.
- İbn Fâris, Ebû Hüseyin Ahmed b. Fâris b. Zekerîyya, *Mu'cemu Mekayîsi'l-Luga* I-II, (2. Baskı), Beyrut 2008.
- İbn Garâbilî, Ebû Abdillâh Şemseddîhn Muhammed b. Kâsım b. Muhammed el-Gazzî, *Fethu'l-Kârîbu'l-Mucîb fi Şerhi'l-Elfâzi'l-Takrîb*, (1. Baskı), Dâru'l-İbni'l-Hazm, Beyrut 2005.
- İbn Hazm, Ebû Muhammed Alî b. Ahmed b. Saîd, *Muhallâ* I-XI, İdâretu'l-Matbaâtu'l-Münîr, Kahire 1352.
- İbn Kudâme, Muvaffakuddîn Ebî Muhammed Abdillâh b. Ahmed b. Muhammed, *el-Muğni* I-XV, (3. Baskı), Dâru'l Alemu'l-Kutub, Riyad 1997.
- İbn Mâce, Ebû 'Abdillâh Muhammed b. Yezîd el-Kazvîni, Sünenü İbn Mâce, Thk. Yusuf el-Hâc Ahmed, Mektebetu İbn Hacer, Şam 2004.
- İbn Manzur Ebu'l-Fadl Cemaluddin Muhammed b. Mukarrem, *Lisânu'l-Arab*, I-XVIII, (7. Baskı), Daru'l-Sadir, Beyrut 2011.

- İbn Neccâr, Takuddîn Muhammed b. Ahmed el-Hanbelî el-Misrî, *Münteha'l-İrâdât fî Cemi'l-Mukni' Mea Tenkîhi ve Ziyâdât* I-II, Âlemu'l-Kutub, ts.
- İbn Nüceym, Zeynu'l-Âbidîn b. İbrâhîm, *el-Eşbâh ve'n-Nezâir 'Âlâ Mezhebi Ebî Hanîfe en-Nu'mân*, Thk. Abdu'l-Kerîm Fudayl, Mektebetu'l-Asriyye, Beyrut 2011.
- İbn Nüceym, Zeynuddîn, *Bahru'r-Râik Şerhu Kenzi'd-Dekâik* I-VIII, Beyrut 1993.
- İbn Receb, Zeynuddîn Abdurrahman b. Ahmed el-Hanbelî, *Tekrîru'l-Kavâid ve Tahrîru'l-Fevâid*, I-III, Dâru'l-İbn Affân, y.y., ts.
- İbn Rüşd, Ebu'l-Velîd Muhammed b. Ahmed el-Kurtubî, *Bidâyetu'l-Müçtehid ve Nihâyetu'l-Muktesid*, Müessesu'r-Risâle Nâsirûn, Beyrut 2010.
- İbn Sâ'âtî, Muzafferuddîn Ahmed b. Ali b. Sa'leb el-Hanefî, *Mecmau'l-Bahreyn ve Multeka'l-Nehreyn fî Fihhi'l-Hanefî*, Thk. İlyas Kaplan, Daru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut 2005.
- İbn Teymiyye, Takuyiddîn Ahmed el-Harrânî, *Kavâidu'n-Nûrâniyye Fikhiyye*, Dâru İbn-i Cevziyye, Riyâd 1422.
- , İbn Teymiyye, *Mecmûa'tu'l-Fetâvâ*, I-XXXVII, (3. Baskı), Dâru'l-Vefâ, Mekke 2005.
- İbnu'l-Hümâm, Kemaluddîn Muhammed b. Abdurrahman es-Sivâsî el-İskenderî, *Şerhü Fethu'l-Kadîr alâ Hidâyeti Şerhi Bidâyeti Mübtedî*, (1. Baskı), Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut 2003.
- İbnu's-Şât, Sirâcuddîn Ebi'l-Kâsım b. Abdillâh, *İdrâru's-Şurûk alâ Envâri'l-Furûk*, thk. Halil el-Mansûr, Beyrut 1418/1998.
- İbrâhîm Sa'd, Nebil, *el-Hukûk'l-Ayniyetu'l-Asliyye fî'l-Kânûni'l-Misrî ve'l-Lübânî*, Dâru'l-Nahdati'l-Arabiyye, Beyrut 1995.
- İbrâhîm Sa'd, Nebil, *et-Temînâtu'l-Ayniyye ve's-Şahsiyye Rehnu'r-Resmî-Hakku'l-İhtisâs-Rehnu'l-Hiyâzî Hukûku'l-İmtiyâz ve'l-Kefâle*, (1. Baskı), Menşûrâtu'l-Halebiyye'l-Hukûkiyye, Beyrut 2010.
- Kâdı Simavne, Şeyh Bedreddîn, *Câmiu'l-Fusûleyn*, Ed.: H. Yunus Apaydın, Trc. H. Yunus Apaydın ve diğeri, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., Ankara 2012.
- Kâdîhân, Fahrüddîn Hasan b. Mansûr Mahmud el-Uzcendî el-Fergandî, *Fetâvâ el-Hâniye* (Fetâvâ el-Hindiyeye kenarında), (2. Baskı), Matbaâtu'l-Kübrâ el-Emiriyye, Bulak 1311
- Kadri Paşa, Mahmud, Kitâbu *Mürşidu'l-Hayrân İlâ Ma'rifeti Ahvâli'l-İnsân*, (2. Baskı), Bulak 1891.
- Kahveci, Nuri, *İslâm Borçlar Hukukunda Tazminat*, (Basılmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 1997.
- Kala'cî, Muhammed Ravvâs, "Kabz", *Mevsûatu'l-Fikhiyyetu'l-Müeyyessa*, II, Beyrut 2000.
- Karadâğî, Alî Muhyiddîn, *Mukaddime fî'l-Mâl ve'l-İktisâd ve'l-Milkiyye ve'l-Akd*, (2. Baskı), Dâru'l-Beşâiru'l-İslâmiyye, Beyrut 2009.
- Karâfî, Şahabuddîn Ebû'l-Abbâs Ahmed b. İdrîs, *el-Furûk* I-IV, (1. Baskı), Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut 1998.
- Karaman, Hayreddin, *Ahvatlarıyla İslâm Hukuku* (1.2.3. Ciltler Bir Arada), Ensar Neşriyat, İstanbul 2008.
- , Karaman, *İş ve Ticaret İlmihali*, İz Yay., İstanbul 2012.
- , Karaman, *Mukayeseli İslâm Hukuku*, I-III, İz Yayıncılık, İstanbul 2012.
- Kasânî, Alau'd-Dîn Ebî Bekr b. Suû'd el-Hanefî, *Bedâiyu's-Sanâyi' fî Tertibi's-Şerâi'*, I-VI, Dâru'l-İhyâit-Turâsî'l-Arabî Beyrut 2010.
- Kâsım b. Sellâm, Ebû Ubeyd, *Kitâbu'l-Emvâl*, trc. Cemaleddin Saylık, Ankara Okulu Yay., Ankara 2016.
- Köprülü, B.-Kaneti, Selim, *Sınırlı Ayni Haklar*, İstanbul 1972.
- Kurtoğlu, Serda, *İslam Hukuku Dersleri* I- II, Filiz Kitabevi, İstanbul 1972.
- Mahlûf, Hasaneyn Muhammed, *el-Mevâris fî's-Şerâti'l-İslâmiyye*, Daru'l-fadîle, Daru'l-Kütubi'l-Mısriyye, Kahire 2007.
- Mahmasânî, *Nazâriyetu'l-Âmme li'l-Mücibât ve'l-Ukûd fî's-Şerâti'l-İslâmiyye*, I-II, Dâru'l-İlm li'l-Melâyîn, Beyrut 1983.
- Mahmûd Sa'd, Ahmed, *et-Temînatü's-Şahsiyye ve'l-Ayniyye fî'l-Kanuneyn el-Misri ve'l-Yemen: el-Kefale er-Rehni'l-Hayâzî*, (1. Baskı), Dâru'n-Nehdati'l-Arabiyye, Kahire 1990.
- Mâlik b. Enes, Ebî Abdillâh, Muvatta'(Rivâyetu Yahyâ b. Yahyâ el-Leysî), Daru'l-Ma'rife, Beyrut 2008.
- Mâverdî, Ebu'l-Hasen Alî b. Muhammed b. Habîb el-Basrî, *Ahkâmü's-Sultâniyye*, thk. Ahmed Mübarek el-Bağdâdî, Kuveyt 1989.
- Medkûr, Muhammed Sellâm, *Medhal li'l-Fikhi'l-İslâm*, (2. Baskı), Dâru'l-Kitâbi'l-Hadîs, Kahire 1996.
- Mergînânî, Burhanuddîn Ebî'l-Hasan Ali b. Ebî Bekr el-Fergânî, *el-Hidâye Serhu Bidâyeti'l-Mubtedî* I-IV, Daru'l-Erkam b. Ebî'l-Erkam, Beyrut ts.
- Mevdudî, Ebu'l-ala, *First Principles of Islamic Economics*, (İslam Ekonomisinin Temel İlkeleri), trc. Mehmet Emin Asan, Çıra Yay., İstanbul 2014.
- Mevsilî, I Abdullah b. Mahmûd b. Mevdûd b. Mahmud, *el-İhtiyâr li'Ta'îli'l-Muhtâr*, I-V, Çağrı Yay., İstanbul 2007.
- Meydânî, Abdulğani el-Ğanimî ed-Dimesşkî, *el-Lübâb fî Şerhi'l-Kitâb*, I-II, Dâru'l-Kutubi'l-Arabiyye, Beyrut 2012.
- Molla Hüsrev, Muhammed b. Ferâmûz b. Ali el-Hanefî, *Düreru'l-Hukkâm fî Şerhi Gureru'l-Ahkâm*, I-II, Matbaayı Âmire, ts.
- Nevevî, Ebu Zekeriyâ Muhyiddin b. Şeref, *Kitâbu'l-Mecmû' Şerhu'l-Muhezzeb li's-Şîrâzî*, I-XXIII, Mektebetu'l-İrşâd, Cidde ts.
- Oğuz, Fuat, *Mülkiyet Hakları*, Roma Yay., Ankara 2013.
- Oğuzman, M. Kemal- Seliçi, Özer-Oktay, Saibe, *Eşya Hukuku*, (10. Baskı), Filiz Yayınevi, İstanbul 2004.
- Öğütçü, A. Tahir-Doğrusöz, M. Edip, *Rehin Hukuku*, Ulucan Matbaası, Ankara 1982.
- Özdemir, Recep, *İslam Borçlar Hukukunda Ayni Teminat*, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2016.
- , Özdemir, "İslâm Hukukunda Hapis Hakkı (Hakku'l-Haps) Kavramı, *İslâm Hukuku Araştırmaları Dergisi*, 2016, cilt: XVII, sayı: 27, s. 393-420.
- Râğîb el-İsfehânî, Hüseyin b. Muhammed, *el-Müfredât fî Ğaribi'l-Kurân*, Kahire 1970.
- Rayâb, Esa'd, Ebhâs fî't-Temînâti'l-Ayniyye, (1. Baskı), Beyrut 1988.
- Reisoğlu, Safa, *Türk Eşya Hukuku I Giriş - Zilyetlik - Tapu Sicili ve Kadastro ve Tapu Tahriri Kanunu — Tapulama Kanunu*, (6. Baskı), Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara 1980.
- Remlî, Şemsüddîn Muhammed b. Ebî'l-Abbâs Ahmed b. Hamza b. Şihabuddin, *Nihâyetu'l-Muhtâc İlâ Serhi'l-Minhâc* I-VIII, Daru İhyâit-Turâsî'l-Arabî, Beyrut 2005.

Sava Paşa, *İslâm Hukuku Nazariyatı Hakkında bir Etüd*, Kitapevi, İstanbul 1955.

Sâvî, Ahmed b. Muhammed el-Mâlikî, *Bulğatu's-Sâlik li Ekrabi'l-Mesâlik (Şerhu's-Sağîr alâ Akrebi'l-Mesâlik İlâ Mezhebi'l-İmâm Mâlik'in içinde)*, I-IV, Dâru'l-Meârif, Kahire ts.

Schacht, Joseph, *An Introduction to Islamic Law*, Oxford University Press, Newyork 1982.

Senhûrî, , Abdurrezzâk Ahmed, *Mesâdiru'l-Hak fi'l- Fikhi'l-İslâmî*, I-VI, (2. Baskı), Beyrut 1998.

-----, Senhûrî, *el-Vasit fi Şerhi'l-Kanuni'l-Medeniyyi'l-Cedid: Nazariyyetü'l-İltizam bi Vechi Am*, I-X, Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, Beyrut 1970.

-----, Senhûrî, *Nazariyetu'l-Akd*, Beyrut 1998.

Serahsî, Şemseddîn, *Kitâbu'l-Mebsût*, I-XXXI, Daru'l-Ma'rife, Beyrut ts.

Suyûtî, Celâluddîn Abdirrahmân b. Ebî Bekr, *el-Eşbâh ve'n-Nezâir fi Kavâidi ve Furûi Fikhi's-Şâfiî*, Thk. Muhammed Hasan İsmâîl, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut 2010.

Şafak, Ali, *İslâm Arazi Hukuku ve Tatbikâtı-İlk Devirler*, Atatürk Üni. İslâmî İlimler Fak., Ezurum ts.

Şâfiî, Muhammed b. İdrîs, *el-Ümm*, I-XI, Thk. Rifat Fevzi Abdulmuttalib, Beyrut 2001.

Şâzeli, Hasan Ali, *Nazariyyetü's-Şart fi'l-Fikhi'l-İslâm*, Dârü'l-İttihâdi'l-Arabî, y.y., ts.

Şelebî, Muhammed Mustafâ, *Medhal fi Fikhi'l-İslâmî*, (10. Baskı), Dâru'l-Câmi'yye, Beyrut 1985.

Şevkânî, Muhammed b. Ali, *Neylü'l-Evtâr min Esrâri'l Münteka'l-Ahbar*, (1. Baskı), Dâru'l-Kutubi'l-Arabiyye, Beyrut 2004.

-----, Şevkânî, *Seylu'l-Cerrâru'l-Mütedeffik alâ Hadâiku'l-Ezhâr*, (1. Baskı), Dâru İbn Hazm, Beyrut 2004.

Şeybânî, Muhammed b. Hasan, *el-Asl*, I-XIII, (1. Baskı), Thk. Muhammed Boynukalın, Dâru İbn Hazm, Beyrut 2012.

Şirbînî, Şemsuddîn Muhammed el-Hatîb, *Muğni'l-Muhtâc İlâ Ma'rifeti Me'âni Elfâzi'l-Minhâc*, I-IV, Daru'l-Ma'rife, Beyrut 1997.

Tahâvî, Ebû Ca'fer Ahmed b. Muhammed b. Sellâme el-Hanefî, *Muhtasaru't-Tahâvî*, thk. Ebu'l-Vefâ el-Efganî, Haydarabad ts.

Tehânevî, Muhammed b. Alî b. Kâdî Muhammed Hâmid b. Muhammed Sâbir el-Fârûkî, *Keşşâfu Istilâhâtu'l Funûn ve'l-Ulûmu'l-İslâmiyye* I-III, Dâru Sâdır, Beyrut, ts.

Tirmizî, Ebî İsmâ Muhammed b. İsmâ b. Sevre, *Câmiu't-Tirmizî*, (1. Baskı), Thk. Yusuf el-Hâc Ahmed, Mektebetu İbn Hacer, Dimeşk 2004.

Tusûlî, Hasan Alî b. Abdi's-Selâm, *el-Behçe fi Şerhi't-Tuhfe*, I-II, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut 1998.

Türkmen, Ali, *İslâm Eşya Hukuku*, Samsun 1996.

Ünal, Mehmet- Başpınar, Veysel, *Şekli Eşya Hukuku*, Yetkin Yay., Ankara, 2012.

Wensinck, "Wensinck, Arent Jan, *el-Mu'cemü'l-Müfehres Li-Elfâzi'l-Hadîsi'n-Nebevî*, I-VII, Leiden, 1926.

Wilhelm Padel, Camille Louis Steeg, *De La Legislation Fonciere Ottomane*, Paris 1904.

Yahya, Ahmed İsmâîl, *el-Mülkiyyetu fi'l-İslâm*, Dâru'l-Meârif, Kahire ts.

Yalçın, Abdullah, *İslâm Hukukunda Rehin*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1989.

Yaylalı, Davut, "İslâm Hukukunda Zaman Aşımı", *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S: 4, C.: 4, (155-164), Bursa 2004.

-----, Yaylalı, *İslâm Hukukunda Sulh*, Taştan Matbaacılık, İstanbul 1993.

Yûsuf Musâ, Muhammed, *el-Emvâl ve Nazariyetu'l-Akd fi Fikhi'l-İslâm*, Dâru'l-Fikri'l-Arabî, 1987.

Zebidî, Muhammed Murtaşâ el-Hüseynî, *Tâcu'l-Arûs min Cevâhiru'l-Kâmûs*, I-XC , (1. Baskı), Kuveyt 2001.

Zemahşerî, Ebu'l-Kâsım Carullah Mahmûd b. Ömer b. Ahmed, *Esâsu'l-belâğâ*, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, 1998.

Zerkâ, Mustafa Ahmed, *el-Fikhu'l-İslâm fi Sevbihî'l-Cedîd*, I-III, Dimeşk 1968.

-----, Zerkâ, *el-Medhalu'l-Fikhiyyu'l-Âmm*, I-II, (3. Baskı) Dâru'l-Kal', Dimeşk 2012.

Zerkeşi, Bedruddin Muhammed b. Bahadır, *el-Mensur fil-Kavaid*, (I. Basım), Kuveyt 1982.

Zeydân, Abdulkerîm, *el-Medhal li-Dirâseti'l-Şeriatî'l-İslâmiyye*, Muessetu'r-Risâleti Nâşirûn, Beyrut 2011.

Zeylâî, Cemeluddîn Ebî Muhammed Abdillâh. Yusuf el-Hanefî, *Nasbu'r-Râye li Ehâdîsi'l-Hidâye* I-IV, Muessetu'r-Reyyân, ts.

Zeylâî, Fahreddîn Osmân b. Alî el-Hanefî, *Tebyînu'l-Hakâik Şerhi Kenzi'd-Dekâik*, I-VI, (1. Baskı), Matbatu'l-Kubrâ el-Emiriyye, Bulak 1313.

Zuhaylî, Vehbe, *el-Fikhu'l-İslâmî ve Edilletuh*, I-VIII, Daru'l-Fikr, Beyrut 1997.

BİRİNCİ BÖLÜM (SINIRLI AYNÎ HAKLAR)

Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, I-VI, Bulak 1313'ten Ofset, İstanbul 1981.

Ahmed, Süleyman Muhammed, *Damânü'l-Mütlefât fi'l-Fikhi'l-İslâmî*, Matbaatu's-Saâde, (1. Baskı), 1985.

Akgündüz, Ahmet, *İslâm ve Osmanlı Hukuku Külliyyâtı, (I-III), Özel Hukuk-II*, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, İmak Ofset Basım Yayın, İstanbul 2012.

Aktan, Hamza, "İhrâz" md., *DİA*, XXI, İstanbul 2000, (542-544).

Ali el-Haffî, *Ahkâmu'l-Muâmelâti's-Şeriyye*, Dâru'l-Fikri'l-Arabî, Kâhire 2008.

Ali Haydar, Hâce Emin Efendi, *Dürerü'l-Hükkâm fi Şerhi Mecelleti'l-Ahkâm*, I-IV, (1. Baskı), Dâru'l-Cil, yy., 1991.

Aybakan, Bilal, "İnfisâh", *DİA*, XXII, İstanbul 2000, (292-293).

Aynî, Ebû Muhammed Mahmud b. Ahmed, *Umdetu'l-Kârî Şerhu Sahîhi'l-Buhârî*, Dâr-u İhyâi't-Turâsi'l-Arabî, Beyrut ts.

Bâbertî, *el-İnâye Şerhu'l-Hidâye*, I-X, Dâru'l-Fikr, ts. yy.

Bâcî, Ebû'l-Velîd Süleyman b. Halef b. Sa'd b. Eyyûb, *el-Muntekâ Şerhu'l-Muvatta*, I-VII, (1. Baskı), Matbaatu's-Saâde, yy., h. 1332.

Bağdâdî, Ebû Muhammed Ğânim b. Muhammed, *Mecme'u'd-Damânât fi Mezhebi'l-İmâmî'l-A'zam Ebî Hanîfe en-Nu'mân*, I-II, (1. Baskı), (thk. Muhammed Ahmed Sirâc, Ali Cum'a Muhammed), Dâru's-Selâm, yy., 1999.

Bardakoğlu, Ali, "İcâre", *DİA*, XXI, İstanbul 2000, (579-588).

Beyhakî, Ebû Bekir Ahmed b. el-Hüseyn b. Ali b. Musa el-Hüsrevî el-Horasânî, *es-Sünenü's-Sağîr*, I-IV, (1. Baskı), (thk. Abdulmu'ti Emin Kal'acı), Câmiâtü'd-Dirâsâti'l-İslâmiyye, Pakistan 1989.

Bilmen, Ömer Nasuhi, *Hukukî İslâmiyye ve İstilahatı Fıkhiyye Kamusu*, İstanbul, ts.

Buhârî, Muhammed b. İsmail, *Sahîhu'l-Buhârî*, I-VIII, Çağrı Yay., İstanbul 1992.

Buhûtî, Mansur b. Yunus b. Salâhaddin İbn Hasen b. İdris, *Keşşâfû'l-Kinâ' an Metni'l-İknâ'*, I-IV, Dâru'l-Fikr, Beyrut 1982.

Cessâs, Ahmed b. Ali Ebû Bekr er-Râzî, *Ahkâmu'l-Kur'ân*, I-V, (thk. Muhammed Sadık el-Kamhâvî), Dâru İhyâ'it-Türâsi'l-Arabî, Beyrut 1405.

-----, *Şerhu Muhtasari't-Tahavî*, (1. Baskı), thk. İsmetullah İnyetullah-Said Bektaş-Muhammed Ubeydullah-Zeyneb Muhammed, Dâru'l-Beşâiri'l-İslâmiyye ve Dâru's-Sirâc, yy., 2010.

Çalış, Halit, *İslâm Hukukunda Özel Mülkiyet ve Sınırlamaları*, Yediveren, Konya 2004.

Çoban, Aysegül, *Mecelle'nin Ta'dil Edilen Maddelerinin İslâm Hukuku Açısından Değerlendirilmesi*, YL. Tezi, SÜSBE., Konya 2008.

Dârekutnî, Ebû'l-Hasan Ali b. Ömer, *Sünenü'd-Dârekutnî*, I-V, (1. Baskı), (thk. Şuayb el-Arnaut, Hasan Abdülümün'im Şelebî, Abdülattif Hirzullah, Ahmed Berhum), Müessesetü'r-Risâle, Beyrut 2004.

Demir, Fahri, *İslâm Hukukunda Mülkiyet Hakkı ve Servet Dağılımı*, (5. Baskı), DİB., Ankara 2012.

Desûkî, Ebû Muhammed b. Ahmed b. Arafê, *Hâşiyetü'd-Desûkî ale's-Şerhi'l-Kebîr*, I-IV, (Derdîr'in "Şerhu'l-Kebîr"i ile birlikte), Dâru'l-Fikr, yy., ts.

Fethî ed-Dirînî, *Nazariyyetu't-Teassuf fi İsti'mâli'l-Hak fi'l-Fikhi'l-İslâmî*, Müessesetü'r-Risâle, (4. Baskı), Beyrut 1988.

Ebûbekr b. Hasan b. Abdillâh el-Kişnâvî, *Eshelu'l-Medârik Şerhu İrşâdi's-Sâlik*, I-III, (2. Baskı), Dâru'l-Fikr, Beyrut ts.

Ebû Dâvud, Süleyman b. Eş'as, *Sünenü Ebî Dâvud*, I-II, Çağrı Yay., İstanbul 1992.

Ebû Yûsuf, Yakûb b. İbrahim, *Kitâbu'l-Harâc*, el-Mektebetu'l-Ezheriyye li't-Turâs, thk. Tâh Abdurrauf Sa'd-Sa'd Hasan Muhammed, yy., ts.

el-Bereketî, Muhammed Amîm el-İhsan el-Müceddidî, *et-Ta'rifâtü'l-Fıkhiyye*, (1. Baskı), Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, yy., 2003.

Erdoğan, Mehmet, *Fıkıh ve Hukuk Terimleri Sözlüğü*, 5. Baskı, Ensar Yay., İstanbul 2015.

Günay, Hacı Mehmet, "Su" md., *DİA*, XXXVII, İstanbul 2009, (442-443).

-----, Günay, "Vakıf" md., *DİA*, XLII, İstanbul 2012.

Hacak, Hasan, "İrtifak" md., *DİA*, XXII, İstanbul 2000, (460-464).

-----, Hacak, "İslâm Hukuk Düşüncesinde Özel Mülkiyet Anlayışı", *MÜİFD.*, 29 (2005/2).

-----, Hacak, *İslâm Hukukunun Klasik Kaynaklarında Hak Kavramının Analizi*, (Basılmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2000

-----, Hacak, "Milk" md., *DİA*, XXX, İstanbul 2005, (62-64).

-----, Hacak, "Mülkiyet" md., *DİA*, XXXI, İstanbul 2006, (543-548).

Hâkim en-Nisâbü'rî, Ebû Abdillâh İbnü'l-Beyyî Muhammed b. Hamdeviyye, *el-Müstedrek ale's-Sahîheyn*, I-IV, (1. Baskı), Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, (thk. Mustafa Abdulkadir Ata), Beyrut 1990.

Hattâb er-Ruaynî, Şemsüddin Ebû Abillâh b. Muhammed b. Abdurrahman, *Mevâhibu'l-Celîl fi Şerhi Muhtasari Halîl*, I-VI, (3. Baskı), Dâru'l-Fikr, 1992.

Heysemî, Ebu'l-Hasen Nureddin, *Mecmau'z-Zevâid ve Menbeu'l-Fevâid*, I-X, thk. Hüsâmuddin el-Kudsî, Kâhire 1994.

İbn Âbidîn, Muhammed Emin b. Ömer b. Abdulaziz, *Reddû'l-Muhtâr ale'd-Dürri'l-Muhtâr*, I-VI, (2. Baskı), Dâru'l-Fikr, Beyrut 1992.

İbn Asker, Abdurrahman b. Muhammed, *İrşâdus-Sâlik İlä Eşrefi'l-Mesâlik*, (3. Baskı), Şeriketu Mektebe ve Matbaa Mustafa el-Bâbî, Mısır, ts.

İbn Ferhûn, İbrahim b. Ali b. Muhammed, *Tebziratu'l-Hükkâm fi Usûli'l-Akdiye ve Menâhici'l-Ahkâm*, I-II, (1. Baskı), Mektebetu'l-Külliyâtî'l-Ezheriyye, yy., 1986.

İbn Hacer el-Askalânî, Ebû'l-Fadl Şihâbüddin Ahmed b. Ali, *Fethü'l-Bârî Şerh-u Sahîhi'l-Buhârî*, I-XIII, (1. Baskı), (Ta'lik: Abdulaziz b. Abdullah b. Bâz), Dâru'l-Ma'rife, Beyrut 1379.

İbn Hazm, Ebû Muhammed Ali b. Ahmed b. Saîd, *el-Muhallâ bi'l-Âsâr*, I-XII, Dâru'l-Fikr, Beyrut, ts.

İbn Kudâme, Ebû Muhammed Muvaffakuddîn Abdullah b. Ahmed b. Muhammed b. Kudâme el-Cemmâilî el-Makdisî, *el-Muğnî*, I-X, Mektebetü'l-Kâhire, 1968.

İbn Kudâme el-Makdisî, Ebû'l-Ferec Şemsuddin Abdurrahman b. Muhammed b. Ahmed, *eş-Şerhu'l-Kebîr ala Metni'l-Mukni'*, I-XII, Dâru'l-Kitâbi'l-Arabî, Basıma hazırlayan: Muhammed Reşid Rıza, yy., ts.

İbn Mâce, Ebû Abdillâh Muhammed b. Zeyd, *Sünenü İbn Mâce*, I-II, Çağrı Yay., İstanbul 1992.

İbn Manzûr, Ebû'l-Fadl Cemaluddîn el-Ensârî er-Rüveyfî el-İfrikî, *Lisânu'l-Arab*, I-XV, (2. Baskı), Dâru Sâdir, Beyrut 1994.

İbn Mâze, Ebu'l-Meâli Burhanuddin Muhammed b. Ahmed Abdulaziz b. Ömer, *el-Muhîtu'l-Burhânî fi'l-Fikhi'n-Nu'mânî*, I-IX, (1. Baskı), (thk. Abdülkerim Sâmi el-Cündî), Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 2004.

İbn Müflih, Ebû İshak Burhaneddin, *el-Mubdî' fi Şerhi'l-Mukni'*, I-VIII, Beyrut 1997.

İbn Nuceym, Zeynüddîn b. İbrahim b. Muhammed, *el-Bahru'r-Râik Şerhu Kenzi'd-Dekâik*, I-VIII, (3. Baskı), (thk. Zekeriyya Umeyrât), (İbn Âbidîn Hâşiyesi ile birlikte), Dâru'l-Kitâbi'l-İslâmî, yy., ts.

İbn Receb, Zeynüddîn Abdurrahman, *el-Kavâid*, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, yy., ts.

-----, İbn Receb, *Câmiu'l-Ulûm*, I-II, thk. Şuayb el-Arnaut-İbrahim Bâcis, Müessesetü'r-Risâle, Beyrut 2001.

İbnü Neccâr, *Münteha'l-İrâdât*, I-V, (1. Baskı), Müessesetü'r-Risale, thk. Abdullah b. Abdulmuhsin et-Türkî, 1999, yy.

İbnü'l-Hümâm, Kemâlüddîn Muhammed b. Abdilvâhid, *Fethu'l-Kadîr*, I-X, Dâru'l-Fikr, ts.

- Kahveci, Nuri, *İslâm Borçlar Hukuku Açısından Kusursuz İmkansızlık Halî'nin Edimin İfasına Etkisi*, Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi, XI, sy. 3, 2011.
- Kalacî, Muhammed Revvâs-Kuneybî, Hâmid Sâdık, *Mu'cemu Luğati'l-Fukahâ*, Dâru'n-Nefâis, (2. Baskı), 1988, yy.
- Karâfi, Ebu'l-Abbâs Şehâbuddin Ahmed b. İdris, *Envâru'l-Burûk fî Envâi'l-Furûk*, I-IV, Âlemü'l-Kütüb, yy. ts.
- , Karâfi, *ez-Zahîre*, I-XIV, (1. Baskı), (thk. Muhammed Haccî, Saîd A'rab ve Muhammed Bû Hubze), Dâru'l-Ğarbi'l-İslâmî, Beyrut 1994.
- Karaman, Hayreddin, "Ayn" md., *DÎA*, IV, İstanbul 1991, (257-258).
- , Karaman, *Mukayeseli İslâm Hukuku*, I-III, İz Yayıncılık, İstanbul 2001.
- , Karaman, Hayreddin-Özdemir, Ahmet, *Fikhi Bilgi ve İlkeler Işığında Eşya ve Şahsın Hukuku*, Kitabı Yay., İstanbul 2019.
- Kâsânî, Alâuddîn Ebûbekr b. Mesûd, *Bedâiu's-Sanâi' fî Tertîbi's-Şerâi'*, I-VII, (2. Baskı), Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1986, yy.
- Kıyık, Mustafa Harun, *Beklenmeyen Hal Nazariyesi Ve Mücbir Sebep Açısından İslâm Borçlar Hukukunda Doğal Âfetlerin Akitlere Etkisi*, Hiperyayın, İstanbul 2018.
- Köse, Saffet, *İslâm Hukukunda Hakkın Kötüye Kullanılması*, MÜİFVY, İstanbul 1997.
- Kurtoğlu, Serda, *İslâm Hukuku Dersleri*, İstanbul 1973.
- Mâlik b. Enes, *Muvatta*, I-II, Çağrı Yay., İstanbul 1992.
- Mahmesânî, Subhi, *en-Nazarıyyetu'l-Amme li'l-Mucebât ve'l-Ukûd fî's-Şerâti'l-İslâmiyye*, I-II, Beyrut 1948.
- Mâverdi, Ebû'l-Hasan Ali b. Muhammed b. Habib, *el-Hâvi'l-Kebîr fî Fikhi Mezhebi'l-İmâmi's-Şâfiî ve Hüve Şerh-u Muhtasari'l-Müzenî*, I-XIX, (1. Baskı), (thk. Ali Muhammed Muavviz-Adil Ahmed Abdulmevcûd), Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 1999.
- Merğînânî, Ebû'l-Hasan Burhaneddin Ali b. Ebî Bekr, *el-Hidâye fî Şerhi Bidâyeti'l-Mübtedi*, (thk. Tallâl Yûsuf), Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, Beyrut, ts.
- Meydânî, Abdülğani b. Talib b. Hammâde b. İbrahim, *el-Lübâb fî Şerhi'l-Kitâb*, I-IV, (thk. Muhammed Muhyiddin Abdulhamid), Mektebetü'l-İlmiyye, Beyrut, ts.
- Muhammed Kadri Paşa, *Mürşidu'l-Hayrân ila Marifeti Ahvâli'l-İnsân*, el-Matbaatu'l-Kübra el-Emiriyye, 2. Baskı, 1891.
- Müslim, Ebû'l-Hüseyin Müslim b. Haccâc, *Sahîhu Müslim*, I-V, Çağrı Yay., İstanbul 1992.
- Mevsilî, Ebû'l-Fazl Mecdüddin Abdullah b. Mahmud b. Mevdûd, *el-İhtiyar li-Ta'lîli'l-Muhtâr*, I-V, (thk. Şeyh Mahmud Ebû Dakika), Tab'atü'l-Halebî, Kâhire 1937.
- Mevvâk, Ebû Abdillâh Muhammed b. Yûsuf b. Ebi'l-Kasım b. Yûsuf el-Abderî el-Ğirnâti, *et-Tâc ve'l-İklîl li Muhtasari Halîl*, I-VIII, (1. Baskı), Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1994.
- Molla Hüsrev, Muhammed b. Faramurz b. Ali, *Dürerü'l-Hükkâm Şerh-u Gureri'l-Ahkâm*, I-II, Dâr-u İhyâi'l-Kütübi'l-Arabîyye, ts.
- Müneccid, Muhammed Salih, *el-Fikh ve'l-İtibâr fî Fâciati's-Seyli'l-Cerâr*, (1. Baskı), Cidde 2010.
- Nevevî, Ebû Zekerıyya Muhyiddin Yahya b. Şeref, *el-Mecmû' Şerhu'l-Mühezzebe*, I-XX, (Subkî ve Mutî'nin "et-Tekmile"si ile birlikte), Dâru'l-Fikr, ts.
- Nevevî, *Ravzâtü't-Tâlibîn ve Umdetü'l-Müftîn*, I-XII, (3. Baskı), (thk. Züheyr eş-Şâviş), el-Mektebu'l-İslâmî, Beyrut 1991.
- Nesâî, Ebû Abdurrahman Ahmed b. Şuayb, *Sünenü'n-Nesâî*, I-VIII, Çağrı Yay. İstanbul 1992.
- Neseî, Ebu'l-Berekât Abdullah b. Ahmed b. Mahmud, *Medâriku't-Tenzîl ve Hakâiku't-Te'vîl*, I-III, (1. Baskı), (thk. Yûsuf Ali Budeyvî), Dâru'l-Kelemi't-Tîb, Beyrut 1998.
- Özdemir, Recep, *İslâm Hukukunda Mülkiyet, Teori ve İktisab*, Hiperyayın, İstanbul 2018.
- Râfiî, Abdulkarim b. Muhammed Ebu'l-Kâsım, *el-Azîz Şerhu'l-Vecîz*, I-XIII, (1. Baskı), ("eş-Şerhu'l-Kebîr" diye meşhurdur.), (thk. Ali Muhammed İvez, Âdil Ahmed Abdulmevcûd), Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 1997.
- Remlî, Şemsüddin Muhammed b. Ebi'l-Abbâs Ahmed b. Hamza, *Nihâyetu'l-Muhtâc ila Şerhi'l-Minhâc*, I-VIII, Dâru'l-Fikr, Beyrut 1984.
- Sahnûn, Ebû Saîd Abdüsselâm b. Saîd b. Habîb et-Tenûhî, *el-Müdevvenetü'l-Kübrâ*, I-IV, (1. Baskı), Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 1994.
- Sâvî, Ebu'l-Abbâs Ahmed b. Muhammed el-Halvetî, *Bulğatu's-Sâlik li Akrabi'l-Mesâlik el-Ma'rûf bi Hâşiyeti's-Sâvî ale's-Şerhi's-Sağîr*, I-IV, Dâru'l-Meârif, yy., ts., (Şerhu's-Sağîr, Dirdîr'in "Akrabu'l-Mesâlik li Mezhebi'l-İmâm Mâlik" adlı eserinin şerhidir.)
- Selmân, Ebû Muhammed Abdulaziz b. Muhammed b. Abdirrahman b. Abdulmuhsin, *el-Es'ile ve'l-Ecvibetu'l-Fikhiyye*, I-VI, ts., yy.
- Semerkandî, Alâuddîn Muhammed b. Ahmed b. Ebî Ahmed Ebû Bekir, *Tuhfetü'l-Fukahâ*, I-III, (2. Baskı), Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut 1994.
- Senhûrî, Abdurrezzâk, *Mesâdiru'l-Hak fî'l-Fikhi'l-İslâmî*, Dâr-u İhyâi't-Turâsi'l-Arabî, Beyrut, ts.
- Serahsî, Ebû Bekir Muhammed b. Ahmed b. Ebî Sehl Şemsü'l-Eimme, *el-Mebsût*, Dâru'l-Ma'rife, I-XXX, Beyrut 1993.
- Suyûtî, Ebû'l-Fazl Celaleddin Abdurrahman b. Ebî Bekr, *el-Eşbâh ve'n-Nezâir fî Kavâ'id ve Furûu Fikhi's-Şâfiyye*, (1. Baskı), Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 1983.
- Şahin, Osman, *İslâm Hukukunda Zamanaşımı*, Ensar Yay., İstanbul 2016.
- Şevkânî, Muhammed b. Ali b. Muhammed b. Abdillâh, el-Yemenî, *Neylü'l-Evtâr Şerhü Münteka'l-Ahbâr*, I-VIII, (1. Baskı), (thk. Üsameddin es-Sebâbitî), Dâru'l-Hadis, Mısır 1993.
- Şirâzî, Ebû İshak İbrâhim b. Ali b. Yûsuf, *el-Mühezzebe fî Fikhi'l-İmâmi's-Şâfiî*, I-III, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, ts.
- Şirbînî, Şemsüddin Muhammed b. Ahmed el-Hatib, *Muğni'l-Muhtâc ila Ma'rifeti Meâni Elfâzi'l-Minhâc*, I-VI, (1. Baskı), Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 1994.
- Taberânî, Süleyman b. Ahmed, *el-Mucemu'l-Kebîr*, I-XXV, (2. Baskı), thk. Hamedî b. Abdulmecid es-Selefi, Mektebetü İbnu Teymiyye, Kâhire, ts.
- Tirmizî, Ebû İsa Muhammed b. İsa, *Sünenü't Tirmizî*, I-V, Çağrı Yay., İstanbul 1992.
- Türkmen, İslâm Eşya Hukuku, Erol Ofset, Samsun 1996.
- Useymîn, Muhammed b. Salih b. Muhammed, *eş-Şerhu'l-Mumtî' ala Zâdi'l-Müstakni'*, (1. Baskı), I-XV, Dâru İbni'l-Cevzî, 1428, yy.

Zebîdî, Muhammed b. Abdurrezzak el-Hüseynî, *Cevheretu'n-Neyyire, Matbaatu'l-Hayriyye*, I-II, (1. Baskı), 1322, yy.

Zerkâ, Mustafa Ahmed, *el-Medhalu'l-Fıkhiyyi'l-Âmm*, (Zerkâ'nın "el-Fıkhu'l-İslâmî fî Sevbihî'l-Cedîd" adlı dört ciltlik eserinin ilk iki cildi), I-II, (1. Baskı), Dâru'l-Kalem, Dimeşk 1998.

Zeydân, Abdulkerîm, *el-Medhal li Dirâseti's-Şerâti'l-İslâmiyye*, Dâru Ömer b. el-Hattâb, İskenderiyye, ts.

Zeylâf, Fahreddin Osman b. Ali, *Tebyînü'l-Hakâik Şerh-u Kenzi'd-Deikâik*, I-VIII, (1.Baskı), (thk. Ahmed İzzu İnâye), (Şilbî Hâşiyesi ile birlikte), Matbaatü'l-Kübra el-Emîriyye, Kâhire 1313/1893.

Zuhaylî, Vehbe b. Mustafa, *el-Fıkhu'l-İslâmî ve Edilletühü*, I-X, (3. Baskı), Dâru'l-Fıkr, Dimaşk, ts. (*el-Fıkhu'l-İslâmî*).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM (HUKUK/YARI AYNİ HAKLAR)

Çalış, Halit, "İslâm Hukuku Literatüründe Eşya Hukukunun Temel Kavramları Ve Konu Ve Kapsam Açısından "Milk" Terimi", *İslâm Hukuku Araştırmaları Dergisi*, sy. 2, 2003.

Ebü Zekerîya el-Ensârî, b. Muhammed, *Esne'l-Metâlib fî Şerhi Ravzi't-Tâlib*, I-IV, Dâru'l-Kitâbi'l-İslâmî, (Remlî'nin "Hâşiyetü'l-Kebîr"i ile birlikte), yy., ts.

Hacak, Hasan, "İslâm Hukukunda Yarı Aynî hak (Hukûk) Kavramının Analizi", *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, sy. 8, 2006, (193-210).

İzz b. Abdisselâm, Ebû Muhammed, *Kavâidu'l-Ahkâm*, ta'lik: Taha Abdurrauf Sa'd, Mektebetü'l-Külliyyâti'l-Ezheriyye, Kâhire 1991.

Kaşıkçı, Osman, "Tahcîr" md., *DİA*, XXXIX, İstanbul 2010, (389-390).

Özdemir, Recep, *İslam Hukukunda Mülkiyet Teori ve İktisab*, Hiperyayın, İstanbul 2018.

Şafak, Ali, "Erş" md., *DİA*, XI, İstanbul 1995.

Zencânî, Mahmûd b. Ahmed, *Tahrîcu'l-Furû' ale'l-Usûl*, (2. Baskı), thk. Muhammed Edîb Sâlih, Beyrut 1398.

Zerkeşî, Ebû Abdillâh Bedruddin, *el-Mensûr fî'l-Kavâidi'l-Fıkhiyye*, I-III, (2. Baskı), Vizâretü'l-Evkâfi'l-Kuveytiyye, yy. 1985.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM (ZİLYEDLİK VE TAPU SİCİLİ)

Adevî, Ebu'l-Hasen, Ali b. Ahmed b. Mukerrem es-Saîdî, *Hâşiyetü'l-Adevî ala Şerhi Kifâyeti't-Tâlib er-Rabbânî*, I-II, Dâru'l-Fıkr, Beyrut 1994.

Bardakoğlu, Ali, "İstîlâ" md., *DİA*, XXIII, İstanbul 2001, (359-361).

Cin, Halil-Akgündüz, Ahmed, *Türk Hukuk Tarihi*, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, İstanbul 2011.

Cin, Halil, "Arazi" md. *DİA*, III, İstanbul 1991, (342-346).

Cürcânî, Ali b. Muhammed, *et-Ta'rîfât*, (1. Baskı), Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 1983.

Ebü Zehra, Muhammed, *el-Milkiyye ve Nazariyyetu'l-Akd fî's-Şerâti'l-İslâmiyye*, Dâru'l-Fıkri'l-Arabî, yy., 1976.

Haddâdî, Ebû Bekr b. Ali b. Muhammed el-Haddâd el-Abbâdî, el-Yemenî, *el-Cevheretu'n-Neyyire*, I-II, (1. Baskı), Matbaatu'l-Hayriyye, yy., 1322.

Haraşî, Ebû Abdillâh Muhammed b. Abdullah, *Şerh-u Muhtasar-ı Halîl*, I-VIII, Dâru'l-Fıkr, Beyrut, ts.

İbn Kayyim, Muhammed b. Ebî Bekr, *et-Turuku'l-Hükmiyye*, Mektebetü Dâri'l-Beyân, yy. ts.

İbn Rüşd, Ebu'l-Velîd Muhammed b. Ahmed, *el-Beyân ve't-Tahsîl*, I-XX, (2. Baskı), thk. Muhammed Huccî vd., Dâru'l-Garbi'l-İslâmî, Beyrut 1988.

İbn Rüşd, Ebu'l-Velîd Muhammed b. Ahmed, *Bidâyetü'l-Müctehid ve Nihâyetü'l-Muktesid*, I-IV, Dâru'l-Hadîs, Kâhire 2004.

Karaman, Hayreddin, *İslâm'ın Işığında Günün Meseleleri*, Yeni Şafak, yy., 1996.

Kavakçı, Yusuf Ziya, *Hisbe Teşkilatı*, Ankara 1975.

Mâverdî, Ebu'l-Hasen Ali b. Muhammed, *Ahkâmü's-Sultâniyye*, Dâru'l-Hadis, Kâhire, ts.

Özdemir, Recep, *İslam Teminat Hukuku Ayni Teminat*, Hiperyayın, İstanbul, 2017.

Reisoğlu, Safa, *Türk Eşya Hukku*, Sevinç Matbaası, Ankara 1965.

Şâfî, Ebû Abdillâh Muhammed b. İdris, *el-Ümm*, I-VIII, (thk. Rifat Fevzi Abdülmuttalib), Dâru'l-Ma'rife, Beyrut 1990.

Şevket Topal, "İslâm Hukukunda Zilyedliğin Oluşumunda İradenin Yeri", *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sy. 11, Samsun 1999.

Topal, Şevket, *İslâm Hukukunda Zilyedlik, Mülkiyet İlişkileri ve Fiili Hakimiyet*, Nizamiye Akademi, İstanbul 2016.

-----, Topal, "Zilyedlik" md. *DİA*, XLIV, İstanbul 2013, (417-420).

Vizâratü'l-Evkâf ve's-Şuûni'l-İslâmiyye, *el-Mevsûatu'l-Fıkhiyye el-Kuveytiyye*, XLV, 1-23 arası ciltler: (2. Baskı), Dârü's-Selâsil, Kuveyt; 24-38 arası ciltler: (1. Baskı), Dâru'l-Mustafa, Mısır; 39-45 arası ciltler: (2. Baskı), Vizâra, Kuveyt 1404-1427.

Yaka, Zeki, *İslâm Hukukunda Zilyedlik*, Doktora Tezi, Selçuk Üni. Konya 2007.

-----, Yaka, "İslâm Hukukunda Zilyedliğin Hukuki Fonksiyonu", *Bülent Ecevit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. 1, sy. 1, 2014.

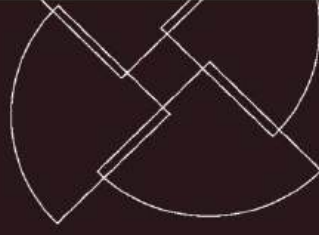
-----, Yaka, "İslâm Hukukunda Zilyedlik ve Mülkiyet Arasındaki Farklar", *Bülent Ecevit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. 1, sy. 2, 2014.

Yaylalı, Davut, "İslâm Hukukunda Kazâ-Diyânî Hüküm Ayırımı", *Dini Araştırmalar*, 2003, c. 5, sy. 15.

-----, Yaylalı, "İslâm Hukukunda Zamanaşımı", *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sy. 4, Bursa 1992.

Yiğit, Yaşar, "İslâm Ceza Hukuku Hükümlerine Etkisi Açısından Zamanaşımı", *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, sy. 3, Konya 2004.

Zerkâ, Mustafa Ahmed, *Akdu'l-Bey'*, (Mustafa Ahmed Zerkâ'nın "el-Fıkhu'l-İslâmî fî Sevbihî'l-Cedîd" adlı dört ciltlik eserinin son cildi), (2. Baskı), Dâru'l-Kalem, Dimeşk 2012.

İslam Eşya Hukukunu konu edinen bu ortak çalışmada konular geniş bir çerçevede ele alınmıştır. Aynı zamanda klasik literatürle irtibat korunmuş, modern kavramlardan da istifade edilerek konuların anlaşılır kılınmasına özen gösterilmiştir. Soyut olan konuların anlaşılması için de örneklere yer verilmiştir. Bu çalışma, izlediği metot ve mümkün merite temel kaynaklara inmeyi hedeflemesi açısından muhteva itibarıyla benzer çalışmalardan ayrılmaktadır. Gerek akademik çalışmalara kaynak olması gerekse ders kitabı olarak okutulması için konular bu çalışmada sistematik bir bütünlük içerisinde ele alınmıştır.

Çalışma giriş ve dört bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında milk, ibâha ve irtifak hakları gibi eşya hukukunun temel kavramlarına yer verilmiştir. Birinci bölüm, asli aynî hakları oluşturan sınırsız aynî haklar (mülkiyet) ile sınırlı aynî haklara ayrılmıştır. Sınırsız aynî haklar başlığı altında mülkiyet konusu ele alındıktan sonra mülkiyetin kazanılması hususuna geçilmiştir. Daha sonra sınırlı aynî haklar ele alınmış, irtifak hakları türleri bağlamında değerlendirilmiştir. İkinci bölümde fer'î aynî haklar, üçüncü bölümde hukûk diye ifade edilen yarı aynî haklar, dördüncü bölümde de Eşya hukukunun temel konularından olan zilyedlik ve tapu sicilli konuları ele alınmıştır.

ISBN: 978-605-281-630-1

9 786052 816301

 hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin

/hiperkitaptr

/hiperkitaptr

KLİNİSYEN VETERİNER HEKİMLİĞİNDE ESTETİK

Dr. Öğr. Üyesi Emine TÜRKMENOĞLU

KLİNİSYEN VETERİNER HEKİMLİĞİNDE ESTETİK

Dr. Öğr. Üyesi Emine TÜRKMENOĞLU

Hiper yayın: 10102
Araştırma-İnceleme

e-kitap: 61

Yazarı

Dr. Öğr. Üyesi Emine TÜRK MENOĞLU

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice BAHTİYAR

Mizanpaj

Senem İLGİN

Kapak

Kenan TEMİZEL

Yayıncı Sertifika No: 16680

e. ISBN: 978-625-6078-20-8

İstanbul, 2024

Yayıncı Sertifika No: 16680

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti. ve Dr. Öğr. Üyesi Emine TÜRK MENOĞLU'na aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar)a aittir.

Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

Türkmenoğlu, Emine.

Klinisyen veteriner hekimliğinde estetik / Emine TÜRK MENOĞLU.--1. Baskı. --
İstanbul: Hiper yayın, 2024.

72 sayfa: şekil; 21 cm. -- (Hiper yayın; 10102, e-Kitap; 61)

e-ISBN: 978-625-6078-20-8

Kaynakça: sayfa 63-72.

1. Estetik 2. Veteriner Estetik 3. Veteriner Hekimliği Etiği I. Eser Adı II. Türkmenoğlu, Emine
III. Dizi

SF740/.Y87 2024

636.089/TÜR 2024

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti.

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş Merkezi

No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter - Güngören / İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

Özet	9
Giriş.....	11
Estetikle İlgili Temel Kavramlar	13
Estetik ve Etik İlişkisi.....	21
Klinisyen Veteriner Hekimliği Uygulamalarında Estetik	27
Klinisyen Veteriner Hekimlerin Dış Görünüş ve Davranışlarında Estetik.....	41
Klinisyen Veteriner Hekimlerin Hizmet Verdiği Mekânlarda Estetik	47
Sonuç.....	61
Kaynaklar.....	63

KAYNAKLAR

Akarsu B (1975). Felsefe Terimleri Sözlüğü, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara. <http://tdkterim.gov.tr/terim.php?kelime=estetik&hng=md>, Erişim tarihi: 08 Aralık 2006.

Akça Ş B ve Gülgün A B (2019). Kampüs Yaşamında Estetik ve Fonksiyonel Açından Süs Bitkilerinin Yeri ve Önemi; Çaycuma Kampüsü Örneği; Bartın Orman Fakültesi Dergisi, 2019, 21 (2):267-279).

Anon (1992). Docking of Dogs: Practical and Ethical Aspects, The Veterinary Record, October 3, p. 301. Anon (2011).

Anon (2003). Orthodontics-WSAVA 2003 Congress , October 24-27,2003, Bangkok; <http://www.vin.com/proceedings.plx?CID=WSAVA2003&PID=6523&...>, Erişim tarihi: 04 Ocak 2007.

Anon (2006). The Emergency Euthanasia of Sheep & Goats. www.vetmed.ucdavis.edu/vetext/home.html, Erişim tarihi: 25 Mayıs 2006.

Anon (2007a). A Growing Trend to Ban Ear Cropping and Tail Docking Dogs. http://network.bestfriends.org/animallawcoalition/news/print_4660.html, Erişim tarihi: 06 Ocak 2007.

Anon (2007b). Crown Therapy; <http://www.dogbeachdentistry.com/crownthrpy.html>, Erişim tarihi: 02 Ocak 2007.

Anon (2007c). Evcil Hayvanlara Estetik Müdahaleler; https://www.petarkadas.com/forum/Evcil_Hayvanlara_Estetik_Mudahaleler; Erişim tarihi: 23 Ağustos 2024.

Anon (2014). Nilüfer Bu Yavruya Nasıl Kıydınız?; <https://www.nilufer.bel.tr/haber/bu-yavruya-nasil-kiydiniz>; Erişim tarihi: 15 Ağustos 2024.

Anon (2016a). Giyinirken dikkat! Başarınız Buna Bağlı Olabilir; <https://www.herkesebilimteknoloji.com/haberler/toplum/giyinirken-dikkat>; Erişim tarihi 15 Ağustos 2024.

Anon (2016b). Yaralı kaplumbağaya estetik operasyon; <https://www.haberexpres.com.tr/yarali-kaplumbagaya-estetik-operasyon-41887h.htm>; Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2024.

Anon (2019a). Burnu parçalanmış kediye estetik operasyon; <https://www.haberler.com/guncel/osmaniye-burnu-parcalanan-kediye-estetik-operasyon-12711401-haberi/>; Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2024.

Anon (2019b). Çirkin diye kedisine estetik operasyon yaptırdı, <https://www.yenisafak.com/hayat/cirkin-diye-kedisine-estetik-operasyon-yaptirdi-3449128>; Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2024.

Anon (2019c). Kedilerde Davranış Problemleri, Kedilerde Tırmalama; <https://www.petburada.com/blog/icerik/kedilerde-davranis-problemleri>; Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2024.

Anon (2019d). bond-vet-islyn-studio_dezeen_hero; https://www.icmimarlikdergisi.com/2019/12/20/brooklyn-de-islyn-studio-imzali-bir-veteriner-klinigi-bond-vet-clinic/bond-vet-islyn-studio_dezeen_hero/.

Anon (2020). Nerede Olursanız Olun Kaliteli Giyinmek İçin 5 Sebep; <https://www.tbasic.com.tr/nerede-olursanız-olun-kaliteli-giyinmek-icin-5-sebep>; Erişim Tarihi: 22 Ağustos 2024.

Anon (2022). Köpeklerin Ses Tellerinin Alınması Nasıl Olur?; <https://www.petyasam.com/kopeklerin-ses-tellerinin-alinmasi-nasil-olur>. Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2024.

Anon (2023a). Çin’de Kedi ve Köpeklere Plastik Cerrahi ile Birlikte Mickey Mouse Benzeri Kulaklar Yapılıyor; <https://turkmenportal.com/tr/blog/71939/v-kitae-koshkam-i-sobakam-s-pomoshchyu-plasticheskoi-operacii-delayutushi-kak-u-mikki-mausa>; Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2024.

Anon (2023b). Estetik Algısı Kültürlerarasında Neden ve Nasıl Değişir?; <https://www.yapikredi.com.tr/blog/yasam/kultursanat/detay/estetik-algisi-kulturlerarasinda-neden-ve-nasil-degisir>; Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2024.

Anon (2023c). Köpek kuyruk Kesimi? Neden Kesilir? Yasal mıdır?; <https://www.petsmart.com.tr/blog/icerik/kopeklerin-kuyrugunu-neden-kesilir>. Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2024.

Anon (2024a). Burun yapısı dar olan kediye estetik operasyon; Sabah Gazetesi; <https://www.sabah.com.tr/video/yasam/burun-yapisi-dar-olan-kediye-estetik-operasyon-video>. Erişim Tarihi: 24 Ağustos 2024.

Anon (2024b). İş Hayatında Giyim Tarzının Başarıya Etkisi Nedir?; <https://www.sosyalinsan.com/is-hayatinda-giyim-tarzinin-basariya-etkisi-nedir>; Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2024.

Anon (2024c). Kedi ve Köpeklerde Burun Genişletme (Brakiosefali); <https://sirinpati.com/burun-genisletme/>; Erişim Tarihi: 24 Ağustos 2024.

Anon (2024d). Presentabl Ne Demek? Presentabl Olmak Ne Anlama Gelir? <https://www.gunebakis.com.tr/haber/19265586/presentabl-ne-demek-presentabl-olmak-ne-anlama-gelir>; Erişim Tarihi: 15 Ağustos 2024.

Anon (2024e). (Veteriner Masası (Komple Paslanmaz) | ProBed-6303; <https://probed.com.tr/tr/veteriner-malzemeleri/veteriner-masasi-komple-paslanmaz-probed-6303>. Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2024.

Aras Y (2013). Mutlu Olmak İçin Giyinme Sanatı; Vogue, Metropol; <https://vogue.com.tr/metropol/mutlu-olmak-icin-giyinme-sanati>; Erişim Tarihi: 15 Ağustos 2024.

Arat N (1996). Etik ve Estetik Değerler, Telos Yayıncılık, İstanbul, s.13-187.

Arıcan M (2006). Yüz yüze Görüşme, Görüşme tarihi: 08 Mayıs 2006.

Arluke (1991). Coping with Euthanasia: A Case Study of Shelter Culture, J.Am. Vet. Med. Assoc., 198(7): 1176-1180.

Aslanbey D ve Candaş, A (1987). Veteriner Özel Operasyon, Kadioğlu Matbaası, Ankara, s.12-13.

Aydın E (2001). Tıp Etiğine Giriş, Pegem A Yayınevi, Ankara, s.18-41.

Aytekin E (2018). Ne Giydiğimiz Neden Önemli?; <https://esraaytekin.medium.com/ne-giydigimiz-neden-onemli-b569ef2a52d>.

Başol A N (2022). Görülmemiş olay! Kediye estetik yapıldı: Hayvan olması bir şeyi değiştirmiyor; <https://arsiv.turkiyegazetesi.com.tr/gundem/gorulmemis-olay-kediye-estetik-yapildi-hayvan-olmasi-bir-seyi-degistirmiyor>; Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2024.

Klinisyen Veteriner Hekimliğinde Estetik

Bolay S. H (2004). Felsefeye Giriş, Akçağ Basım Yayım, Ankara, s. 250.

Cevizci A (2000). Paradigma Felsefe Sözlüğü, İstanbul, s. 340.

Ceylan S (1983). Euthanasia, U. Ü. Vet Fak. “Euthanasia” Konferansı, 15.03.1983, Bursa, s. 61-89.

Cheung H (2019). Kedilerin tırnaklarının sökülmesi yasaklanmalı mı?; <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-48541165>

Doğan M. H (2001). Estetik, Dokuz Eylül Yayınları, İzmir, s. 30-54.

Erbil B (2023). Kıyafet Seçimlerimizin Performansımız Üzerindeki Etkileri; <https://www.consult-saga.com/esofmanlardan-takim-elbiseye-kiyafet-secimlerinin-is-performansimiz-uzerindeki-etkileri/>; Erişim Tarihi: 15 Ağustos 2024.

Gould J.L, Grant-Gould C (2001). Hayvan Zihni, Çev. D. Yurtören, Tübitak Popüler Bilim Kitapları 142, Pelin Ofset Ankara s. 93 – 95, 139 – 141.

Güçlü A B, Uzun E, Uzun S, Yolsal Ü H (2002). Çirkinlik, Sarp Erk Ulaş Felsefe Sözlüğü, Bilim ve Sanat Yayınları Ankara, s.319.

Gürler S (2012). İş Yaşamında Dış Görünüş ve Temsilin Önemi; <https://kaynakbaltas.com/liderlik/is-yasamin-da-dis-gorunus-ve-temsilin-onemi/>; Erişim Tarihi: 15 Ağustos 2024.

Hançerlioğlu O (1993). Felsefe Sözlüğü, Remzi Kitabevi, İstanbul, s. 54, 70, 93.

Hart L A, Hart B L ve Mander B (1990). Humane Euthanasia and Companion Animal Death: Caringfor the Animal, the Client and Veterirarian. J. Am. Vet Med Assoc., 197(10): 1292-1299.

Heaney P (2021). İngiltere’de sosyal medya trendi: Köpeklerin kulakları kesiliyor; <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-59637600>; Erişim Tarihi: 24 Ağustos 2024.

Hünler H (1998). Estetiğin Kısa Tarihi, Paradigma Yayınları, İstanbul, s. 9,202.

Kagan M (1993). Estetik ve Sanat Dersleri, Çev. A.Çalışlar, İmge Kitabevi, Ankara, s.15-128.

Kalınkara V (2001). Konutta İç Dekorasyon, Teknik Yayınevi, Ankara, s.2.

Keklik B (2012). Öğretim Üyelerinin Dış Görünüşlerinin Öğrenciler Tarafından Algılanma Biçiminin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma; Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi; 2012, C:4, S:3, s. 129-141.

Madan M (2014). Kedi ve köpeklere estetik operasyon; <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/kedi-ve-kopeklere-estetik-operasyon-27301415>; Erişim Tarihi: 15 Ağustos 2024.

Özsırkıntı Kasap H (2018). 21. Yüzyıl Türkiye'si Ofis İç Mekânlarında Estetik: İstanbul'dan Ofis İç Mekân Karşılaştırmaları; Kesit Akademi Dergisi; ISSN: 2149 - 9225 ; Yıl: 4, Sayı:16, Eylül 2018, s.117-135.

Polat N. (2020). Estetiğin İdeolojisi ve Sosyolojisi, Sanat Dergisi, (35), 65-69, Derleme Makale/Reviewarticle

Resmi Gazete-Rega (2004). Hayvanları Koruma Kanunu, 01 Temmuz 2004 tarih ve 25509 nolu Resmi Gazete

Resmi Gazete-Rega (2006). Türk Veteriner Hekimleri Birliği Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Uygulama Yönetmeliği. 13 Eylül 2006 tarih ve 26288 sayılı Resmi Gazete.

Resmi Gazete-Rega (2011a). Hayvan Hastaneleri Yönetmeliği, 21 Aralık 2011 tarih ve 28149 sayılı Resmi Gazete.

Resmi Gazete-Rega (2011b). Veteriner Hekim Muayenehanesi Ve Poliklinik Yönetmeliği, 15 Ekim 2011 tarih ve 28085 sayılı Resmi Gazete.

Sameer A (2022) İşe Giderken İyi Giyinmeniz İçin 9 Neden; <https://www.vtiger.com/tr/blog/9-reasons-why-you-should-dress-well-for-work/>; Erişim Tarihi: 24 Ağustos 2024.

Smith A W, Houpt K A, Kitchell R L (1986). Report of the AVMA Panel on Euthanasia. J. Am. Vet. Med. Cox, London.

Söğüt M A ve Eren C (2023). Oturma Elemanın Tasarımında Malzeme ve Biçim; Estetiğin Sanatı; Online Journal of Art and Design volume 11, issue 5 (Special Issue), s. 639-649, December 2023.

Şahinoğlu-Pelin S (1996). Felsefi, Bilimsel, Uygulamalı Yönleriyle Tıp Evriminde Görsel Estetik, Ankara Üni,Tıp Fak. Deontoloji A. D. Doktora Tezi, s. Ankara, s.39,74,115,116,196, 198.

Şahinoğlu-Pelin S (1998). Hekimin Beyaz Önlüğü, Konukevi Çevresinden 10. Yıl Seçkisi, Haz. B Arda Biyoetik Derneği Yayınları, Ankara, s.41-55.

Şentürer A (1995). Mimaride Estetik Olgusu, İTÜ, Mimarlık Fakültesi Baskı Atelyesi, İstanbul, s.2.

Klinisyen Veteriner Hekimliğinde Estetik

Timuçin A (2002). Estetik, 5. baskı, Bulut Yayınları, İstanbul, s. 31.

Trendyol (2024) Beyazönlükler; trendyol.com Mavi İş İş Elbiseleri ve Ekipmanları Erkek Doktor Eczacı Veteriner Labaratuvar Hemşire Asistan Öğrenci Klasik Yaka

Tunalı İ (1996). Estetik, Remzi Kitabevi, İstanbul, s.13-132.

Tunçay A (2022). Köpeklerin Kuyrukları Ne İşe Yarar?; <https://www.petlebi.com/blog/kopeklerin-kuyruklari-ne-i-se-yarar?>; Erişim Tarihi: 24 Ağustos 2024.

Türk Veteriner Hekimleri Birliği -TVHB (1997). Veteriner Hekim Andı.

Türk Veteriner Hekimleri Birliği -TVHB (2000). Veteriner Hekimlik Meslek Etiği Kuralları. Dayanışma, 33-36.

Webster M (1983). Webster's Ninth New Collegiate Dictionary, Massachusetts, s. 61. **Yetişken H (1998).** Estetiğin ABC'si, Kabalıcı Yayınevi, İstanbul, s. 20.

Günümüzde insanlar estetiğe çok önem vermektedir. Bu çalışma ile estetiğin, klinisyen veteriner hekimliğindeki yerinin incelenip değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Küreselleşme toplumlararası, estetik algıları birbirine yaklaştırmıştır. Ancak, kültürler arasındaki çeşitlilik devam etmektedir. Estetik bir değer olan güzel ile etik bir değer olan iyi genellikle birbirine karıştırılmaktadır. Veteriner hekimliği hayvanlara ve insanlara yarar sağlayan bir uğraştır. Klinisyen veteriner hekimliğin uygulanmasında yararlılık ve işlevsellik gibi değerler estetik değerlerden daha önceliklidir.

Hayvanların vücutlarındaki şekil bozuklukları fonksiyon bozukluğuna yol açmıyorsa estetik operasyon uygulanmamaktadır. Klinisyen veteriner hekimlerin ve yardımcı personelinin dış görünüş ve davranışlarının estetiği hayvan sahibi ile ilişkiyi olumlu ya da olumsuz etkilemektedir. Veteriner klinik ortamlarının hoş olması personelin iş verimini ve aidiyet duygusunu arttıracak ve hayvan sahibi ile ilişkilere de pozitif yansıyacaktır.

ISBN: 978-625-6078-20-8

9 786256 078208

hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

15. ULUSAL AKUSTİK KONGRESİ VE SERGİSİ

Sesler ve Sessizlik 'Sonrası'

BİLDİRİLER KİTABI

2-3 KASIM 2023
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ

Editör
Sezin Nas

 hiperyayın

TÜRK
AKUSTİK
DERNEĞİ

Hiperyayın:
10105 Araştırma-
İnceleme

e-Kitap: 62

Editör
Sezin Nas

Genel Yayın Yönetmeni
Hatice Bahtiyar

Mizanpaj
Senem Ilgın

Kapak Tasarım
Sezin Nas

Yayıncı Sertifika No: 16680

e-ISBN: 978-625-6078-25-3

İstanbul, Eylül, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Sezin Nas'a aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar)a aittir.

Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

15. Ulusal Akustik Kongresi ve Sergisi: sesler ve sessizlik sonrası bildiriler kitabı, 2-3 Kasım 2023, Trakya Üniversitesi / editör Sezin Nas, Türk Akustik Derneği, TAKDER – 1. Baskı. -- İstanbul: Hiperyayın, 2024.

308 sayfa: şekil, tablo; 21 cm. – (Hiperyayın; 10105, e Kitap; 62)

ISBN: 978-625-6078-25-3

Kaynakça bölüm sonlarındadır.

1.Mimari akustik. 2. Ses izolasyonu. 3. Gürültü. 4. I. Nas, Sezin. II. Türk Akustik Derneği. III. TAKDER IV. Dizi.

NA2800 / .A58 2024

729.29/AKU 2024

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş
Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören /
İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

15. ULUSAL AKUSTİK KONGRESİ VE SERGİSİ BİLDİRİLER KİTABI

Sesler ve Sessizlik 'Sonrası'

Editör

Sezin NAS

 hiperyayın

İÇİNDEKİLER

İŞİTSEL PEYZAJDAKİ SESLERİN İNSANLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ VE AKUSTİK KALİTELİ MEKÂN İHTİYACI	17
Hanife Ayça Doğan, İşeri, Aslı Özçevik Bilen	
KENTSEL YEŞİL DOKUNUN İŞİTSEL PEYZAJ ALGISINA ETKİSİ	31
Seda Kulak Dalkılıç	
İŞİTSEL, ISISAL VE GÖRSEL KONFOR PARAMETRELERİNİN İNSAN ALGI VE GENEL KONFORU ÜZERİNDEKİ BİRLEŞİK ETKİLERİ	51
Okan Şimsek, Aslı Özçevik Bilen	
ATIKLARDAN ÜRETİLEN SES YALITIM MALZEMELERİNİN GELİŞTİRİLEREK İLERİ DÖNÜŞÜMÜ VE DÖNGÜSEL EKONOMİYE ETKİSİ	7
1	
C. Volkan DİKMEN, Ecem ÖZDİLEK	
AKUSTİK SENSÖRLER VE SONLU ELEMANLAR YÖNTEMİ: BİYOMEDİKAL UYGULAMALAR	8
1	
Mete Ögüç, Ali Fethi Okyar	
YÜZEY AKUSTİK DALGA TEMELLİ PİEZOELEKTRİK KÜTLE ÖLÇÜM SENSÖRÜNÜN MODAL ANALİZİ	95
Ufuk Tan Baler, A. Fethi Okyar, B. Emek Abali	
FOTOAKUSTİK ETKİ VE UYGULAMALARI	107
Hüseyin Okan Durmuş, Baki Karaböce	
KLOZET YIKAMA GÜRÜLTÜSÜNÜN ÖLÇÜLMESİ	133
Halil İbrahim Kemaneci, Sefa Manav, Eray Yıldız	
ULTRASONİK TEMİZLEME BANYOLARININ VERİMLİLİĞİNİN İNCELENMESİ; ULTRASONİK BASINÇ ALANI ÖLÇÜMLERİ	14
7	
Baki Karaböce, Emel Çetin, Mithat Özdingiş, Hüseyin Okan Durmuş	
MİKROFON ÖNYÜKSELTEÇLERİN 0,5 Hz – 25 kHz ARALIĞINDAKİ ELEKTRİKSEL KALİBRASYONLARI	15
7	
Eyüp Bilgiç	
YURT ODALARINDA AKUSTİK İYİLEŞTİRMELERİN OBJEKTİF VE SUBJEKTİF OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ	17
1	
Nida Nizam-Kocaacar, Mine Aşcıgil-Dincer	

MÜZİK ÇALIŞMA ODALARININ İŞİTSEL KONFOR DEĞERLENDİRMESİ...183 Murat Tıraş, Mehmet Nuri İlgürel	
SAHNEDEKİ AKUSTİK KONFOR KOŞULLARININ ARAŞTIRILMASI ve BİR ÖRNEK ÇALIŞMA 19 5 Sebahat Gül İlisulu, Merve Görkem, Zuhul Özçetin, Füsun Demirel	
AKUSTİK MODELLEMELERDE ARKA PLAN GÜRÜLTÜSÜNÜN İŞİTSELLEŞTİRİLMESİ 20 7 Ezgi Türk Gürkan, Zerhan Yüksel Can	
KÜÇÜK PROVA ODALARINDA AKUSTİK ORTAMA İLİŞKİN MÜZİSYEN İZLENİMLERİ: BİR NİTEL ANALİZ ÇALIŞMASI 21 7 Dilara Kelle, Sevtap Yılmaz	
TASARIM AŞAMASINDA OPTİMUM DIŞ DUVAR TİPİNİN BELİRLENMESİ İÇİN BİR YAKLAŞIM..... 231 Bilge Şan Özbilen, Nurgün Tamer Bayazıt	
KENTSEL SES PLANLAMASI İÇİN 360 DERECE SESLİ-VIDEO KAYITLARI KULLANIMININ AVANTAJ VE DEZAVANTAJLARI 25 1 Hanife Ayça Doğan İşeri, Ash Özçevik Bilen, Samiha Boucherit, Aniello Pascale, Massimiliano Masullo, Luigi Maffei	
UYKU VE GÜRÜLTÜ İLİŞKİSİ 261 Pınar Aydemir, Füsun Demirel	
AKUSTİK METROLOJİSİNDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM..... 275 Enver Sadıkoğlu¹, Eyüp Bilgiç¹, Cafer Kırbaş	
SERBEST ALAN ORTAMLARININ KALİFİKASYON DENEYLERİ..... 283 Cafer Kırbaş, Eyüp Bilgiç, Enver Sadıkoğlu, İbrahim Gün	
AKUSTİK VE TİTREŞİM ALANINDA KALİBRASYON YAPAN PERSONELİN TS EN ISO/IEC 17025 STANDARTI KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ..... 297 Eyüp Bilgiç, Enver Sadıkoğlu, Cafer Kırbaş	

5. KAYNAKLAR

- [1] European Environment Agency, Good practice guide on quiet areas, EEA Technical Report Nr. 4, Copenhagen, Denmark, 2014.
- [2] Nilsson, ME., Berglund, B., Soundscape quality in suburban green areas and city parks. *Acta Acust united Ac* 92(6):903-911, 2006.
- [3] Herranz-Pascual, K., Aspuru, I., Iraurgi, I., Santander, A., Eguiguren, JL., García, I., Going beyond quietness: determining the emotionally restorative effect of acoustic environments in urban open public spaces. *Int J Environ Res Public Health* (16):1284, 2019.
- [4] Brown, A.L., Thinking about "Quiet Areas": Sounds we want and sounds we do not want. *Quiet Areas and Health*, 103-1 15. H.C.o.t. Netherlands, The Hague, Health Council of the Netherlands, 2006.
- [5] Brown, A. L., Areas of High Acoustic Quality: Soundscape Planning, 14th International Congress on Sound & Vibration, Cairns, Australia. 9-12 July, 2007.
- [6] Brown, A.L., Kang, J., Gjestland, T., Towards standardization in soundscape preference assessment," *Appl Acoust*, 72(6):387-92, 2011.
- [7] ISO 12913-1, Acoustics-soundscape-part 1: definition and conceptual framework. Geneva, Switzerland, 2014.
- [8] ISO/TS 12913-2, Acoustics-soundscape-part 2: data collection and reporting requirements. Geneva, Switzerland, 2018.
- [9] ISO/TS 12913-3, Acoustics-soundscape part 3: data analysis. Geneva, Switzerland, 2019.
- [10] Schubert, M., Hegewald, J., Freiberg, A., vd., Behavioral and emotional disorders and transportation noise among children and adolescents: a systematic review and meta-analysis. *Int J Environ Res Public Health* 16:3336, 2019.
- [11] Dzhambov, AM., Lercher, P., Road traffic noise exposure and depression/anxiety: an updated systematic review and meta-analysis. *Int J Environ Res Public Health* 16:4134, 2019.
- [12] Dzhambov, AM., Lercher, P., Road traffic noise exposure and birth outcomes: an updated systematic review and meta-analysis. *Int J Environ Res Public Health* 16:2522, 2019.
- [13] Lan, Y., Roberts, H., Kwan, M-P., Helbich, M., Transportation noise exposure and anxiety: a systematic review and meta-analysis. *Environ Res* 110118, 2020.
- [14] Guski, R., Felscher-Suhr, U., Schuemer, R., The concept of noise annoyance: how international experts see it. *J Sound Vib* 223:513-527, 1999.
- [15] Heinonen-Guzejev M., Noise sensitivity – medical, psychological and genetic aspects [dissertation]. University of Helsinki: Helsinki University Printing

House Helsinki, 2008

- [16] Özçevik, A., 'İşitsel peyzaj-soundscape' kavramı ile kentsel akustik konforun irdelenmesinde yeni bir yaklaşım, Doktora Tezi, İstanbul : Yıldız Teknik Üniversitesi, 2012.
- [17] Bahalı, S., Gezi Parkı-Tünel Meydanı güzergahı üzerinde kentsel işitsel ortam- soundscape- araştırması, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul : İstanbul Teknik Üniversitesi, 2015.
- [18] Çakır Aydın, D., İşitsel peyzajda ses çevresi memnuniyet düzeyinin bulanık mantık ile tahmin edilmesi: Diyarbakır Suriçi uygulaması, Doktora Tezi, İstanbul : İstanbul Teknik Üniversitesi, 2017.
- [19] Yelmi, P., Istanbul's cultural soundscape: Collecting, preserving and exhibiting the sonic cultural heritage of daily urban life, Doktora Tezi, İstanbul : Koç Üniversitesi, 2017.
- [20] Lercher P., Noise in cities: urban and transport planning determinants and health in cities. In: Integrating human health into urban and transport planning. Springer International Publishing, Cham, pp 443-481, 2019.
- [21] Han X., Huang X., Liang H., Ma S., vd., Analysis of the relationships between environmental noise and urban morphology. *Environ Pollut* 233:755-763, 2018.
- [22] Yuan, M., Yin, C., Sun, Y., Chen, W., Examining the associations between urban built environment and noise pollution in high-density high-rise urban areas: a case study in Wuhan, China. *Sustain Cities Soc* 50:101678, 2019.
- [23] King, G., Roland-Mieszowski, M., Jason, T., Rainham, DG., Noise levels associated with urban land use. *J Urban Health* 89:1017-1030, 2012.
- [24] Margaritis, E., Kang, J., Relationship between urban green spaces and other features of urban morphology with traffic noise distribution. *Urban For Urban Green* 15:174-185, 2016.
- [25] Astell-Burt, T., Feng, X., Kolt, G.S., Is neighborhood green space associated with a lower risk of type 2 diabetes? Evidence from 267,072 Australians. *Diabetes Care* 37:197-201, 2014.
- [26] Geneshka, M., Coventry, P., Cruz, J., Gilbody, S., Relationship between green and blue spaces with mental and physical health: a systematic review of longitudinal observational studies. *Int J Environ Res Public Health* 18(17):9010, 2021.
- [27] Shin, J.C., Parab, K.V., An, R., Grigsby-Toussaint, D.S., Greenspace exposure and sleep: a systematic review. *Environ Res* 182:109081, 2020.
- [28] van Kamp, I., Klæboe, R., Brown, A., Lercher, P., Soundscapes, human restoration, and quality of life. In: *Soundscape and the built environment*. CRC Press, Boca Raton, pp 43-68, 2016.

- [29] Doğan, H. A., Kentlerin Ses Kimliğinin İşitsel Peyzaj Yaklaşımı İle Belgelenmesinde Alan Seçim Modeli Önerisi: Eskişehir Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir : Anadolu Üniversitesi, 2019.
- [30] Hendy, D., Sesin Beşeri Tarihi, İstanbul: Kolektif Kitap, 2016.
- [31] Booi, H., Bosveld, W., Stille Gebieden in de Stad. Amsterdam: Gemeente Amsterdam, Dienst Onderzoek en Statistiek; 2008.
- [32] Health Council of The Netherlands, Quiet areas and health, The Hague: Health Council of The Netherlands; 2006.
- [33] Bento Coelho, J.L., Chourmouziadou, K., Axelsson, Ö., Boubezari, M., Soundscape of european cities and landscapes. Creating and designing Soundscape of european cities and landscapes COST TD0804 Final Conference Merano, Italy; 2013.
- [34] Van Kamp, I., Babisch, W., Brown, A.L., Environmental noise and health. In: Friis RH, editor. The Praeger Handbook of Environmental Health. 1. Santa Barbara, California: ABC-CLIO, LLC; p. 69-94, 2012
- [35] European Union Directive 2002/49/EC of the European Parliament and of the council of 25 June 2002 relating to the assessment and management of environmental noise. Off J Eur Communities 189:0012-0026, 2002.
- [36] Çevre ve Orman Bakanlığı, Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği (2002/49/EC), TC Çevre ve Orman Bakanlığı, 2002.
- [37] Cain, R., Jennings, P., Poxon, J., The development and application of the emotional dimensions of a soundscape, Appl Acoust ;74(2):232-9, 2013
- [38] Aletta, F., Kang, J., and Axelsson, Ö., Soundscape descriptors and a conceptual framework for developing predictive soundscape models. Landsc. Urban Plan. 149, 65-74, 2016
- [39] Hall, D.A, Irwin, A., Edmondson-Jones, M., Phillips, S., Poxon, J.E.W., An exploratory evaluation of perceptual, psychoacoustic and acoustical properties of urban soundscapes. Appl Acoust, 74(2):248-54, 2013
- [40] Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Çevresel Gürültü Kontrol Yönetmeliği, 2022.
- [41] Salomons, E., Ögren, M., van den Berg, F., Schoonebeek, C., Hillebregt, M., Knape, M., Gidlöf-Gunnarsson, A., QSIDE: quiet places in cities. Quiet façades and quiet areas in urban noise policy. Recommendations and examples, 2013.
- [42] Adams, M., Cox, T., Moore, G., Croxford, B., Refae, M., & Sharples, S., Sustainable soundscapes: Noise policy and the urban experience. Urban Studies, 43(13), 2385-2398, 2006.

- [43] Guastavino, C., The ideal urban soundscape: Investigating the sound quality of French cities. *Acta Acustica united with Acustica*, 92, 945-951, 2006.
- [44] Aletta, F., Kang, J., Towards an urban vibrancy model: A soundscape approach. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15, 1712, 2018.
- [45] Doğan, H.A., Özçevik Bilen, A., Kent Kimliği Kavramına Farklı Bir Bakış: Kentlerde Ses Faktörünün İşitsel Peyzaj Yaklaşımı İle İncelenmesi, 13. Ulusal Akustik Kongresi Ve Sergisi, 17-18 Ekim, Diyarbakır, Türkiye, 2019.

5. KAYNAKLAR

- [1] ISO 12913-1, Acoustics - Soundscape Part 1: Definition and conceptual framework, 2014.
- [2] Viollon, S., Lavandier, C., Drake, C., Influence of Visual Setting on Sound Ratings in an Urban Environment, *Applied Acoustics*, 63, pp. 493–511, 2002.
- [3] Brambilla, G., Maffei, L., Perspective of the Soundscape Approach as a Tool for Urban Space Design, *Noise Control Engineering Journal*, 58, pp. 532–539, 2010.
- [4] Joynt, J., Kang, J., The Influence of Preconceptions on Perceived Sound Reduction by Environmental Noise Barriers, *Science of the Total Environment*, 408, pp. 4368–4375, 2010.
- [5] Southworth, M., The Sonic Environment of Cities, *Environment and Behavior*, 1, pp. 49–70, 1969.
- [6] Weber, M., The Soundscape of Nature Areas: Assessment and Review of Research Approaches, In: *Proceedings of the Acoustics 2012 Nantes Conference*, Nantes, France, 2012.
- [7] Meng, Q., Kang, J., Field Study on the Influence of Spatial and Environmental Characteristics on The Evaluation of Subjective Loudness and Acoustic Comfort, *Applied Acoustics*, 74, pp. 1001–1009, 2013.
- [8] Torigoe, K., *Soundscape, Its Concept and Practice* (Kashima Press, Tokyo, 1999), pp. 21–25, in Japanese; cited in: J. Ge, X. M. Zhao, and J. R. Shi, “Explication and design of soundscape in urban landscape,” *J. Zhejiang Univ. (Eng. Sci.)* 38, 994– 999 (2004), in Chinese.
- [9] Heron, J., Whitaker, D., McGraw, P. V., Sensory Uncertainty Governs the Extent of Audio-Visual Interaction, *Vision Research*, 44, pp. 2875–2884, 2004.
- [10] Hairston, W. D., Wallace, M. T., Vaughan, J. W., Stein, B. E., Norris, J. L., and Schirillo, J. A., Visual Localization Ability Influences Cross-Modal Bias, *Journal of Cognitive Neuroscience*, 15, pp. 20–29, 2003.
- [11] Morein-Zamir, S., Soto-Faraco, S., Kingstone, A., Auditory Capture of Vision: Examining Temporal Ventriloquism, *Cognitive Brain Research*, 17, pp. 154–163, 2003.
- [12] Herz, R., Engen, S. T., Odor Memory: Review and Analysis, *Psychonomic Bulletin & Review*, 3, pp. 300–313, 1996.
- [13] Stevens, F., Murphy, D. T., Smith, S. L., Soundscape Auralisation and Visualisation: A Cross-Modal Approach to Soundscape Evaluation, *Proceedings of the 21st International Conference on Digital Audio Effects (DAFx-18)*, Aveiro, Portugal, September 4–8, 2018.

- [14] Lercher, P., Schulte-Fortkamp, B., The Relevance of Soundscape Research to the Assessment of Noise Annoyance at the Community Level, in Proceedings of the Eighth International Congress on Noise as a Public Health Problem, pp. 225- 231, 2003.
- [15] Viollon, S., Lavandier, C., Drake, C., Influence of Visual Setting on Sound Ratings in an Urban Environment, Applied Acoustics, vol. 63, no. 5, pp. 493 - 511, 2002.
- [16] Aylor, D., Noise Reduction by Vegetation and Ground. The Journal of the Acoustical Society of America, 51, pp. 197-205, 1972.
- [17] Yang, F., Shen, J., Zhan, W., Ye, L., Lin, X., A Review of the Application of Green Walls in the Acoustic Field, Building Acoustics, 2022.
- [18] Van Renterghem, T., Towards Explaining the Positive Effect of Vegetation on the Perception of Environmental Noise, Urban Forestry & Urban Greening, 40, pp.133-144, 2019.
- [19] Herzog, T., Chernick, K., Tranquility and Danger in Urban and Natural Settings, Journal of Environmental Psychology, 20(1), pp. 29-39, 2000.
- [20] Murphy, E., King, E. A., Testing the Accuracy of Smartphones and Sound Level Meter Applications for Measuring Environmental Noise, Applied Acoustics, 106, pp. 16-22, 2016.
- [21] <https://convertio.co/tr/mp4-mp3/> , Retrieved August 10, 2023.
- [22] <https://www.youtube.com/channel/UC2bFp0KGzUmmFhQxyq11Ig> , Retrieved August 15, 2023.
- [23] Çevresel Gürültü Kontrol Yönetmeliği, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 30 Kasım 2022.
- [24] Brambilla, G., Gallo, V., Zambon, G., The Soundscape Quality in Some Urban Parks in Milan, Italy, International Journal of Environmental Research and Public Health, 10(6), pp. 2348- 2369, 2013.

6. KAYNAKLAR

- [1] Y. Jin, H. Jin, and J. Kang, "Combined effects of the thermal-acoustic environment on subjective evaluations in urban squares," *Build. Environ.*, vol. 168, no. October 2019, p. 106517, Jan. 2020, doi: 10.1016/j.buildenv.2019.106517.
- [2] C. K. C. Lam *et al.*, "Cross-modal effects of thermal and visual conditions on outdoor thermal and visual comfort perception," *Build. Environ.*, vol. 186, no. September, pp. 1-4, Dec. 2020, doi: 10.1016/j.buildenv.2020.107297.
- [3] M. T. Baquero Larriva and E. Higuera, "Health risk for older adults in Madrid, by outdoor thermal and acoustic comfort," *Urban Clim.*, vol. 34, no. August, pp. 2-5, Dec. 2020, doi: 10.1016/j.uclim.2020.100724.
- [4] C. Piselli, V. L. Castaldo, I. Pigliautile, A. L. Pisello, and F. Cotana, "Outdoor comfort conditions in urban areas: On citizens' perspective about microclimate mitigation of urban transit areas," *Sustain. Cities Soc.*, vol. 39, pp. 16-36, May 2018, doi: 10.1016/J.SCS.2018.02.004.
- [5] H. Wu, Y. Wu, X. Sun, and J. Liu, "Combined effects of acoustic, thermal, and illumination on human perception and performance: A review," *Building and Environment*, vol. 169. Elsevier Ltd, p. 106593, 01-Feb-2020, doi: 10.1016/j.buildenv.2019.106593.
- [6] S. Della Crociata, A. Simone, and F. Martellotta, "Acoustic comfort evaluation for hypermarket workers," *Build. Environ.*, vol. 59, pp. 369-378, Jan. 2013, doi: 10.1016/j.buildenv.2012.09.002.
- [7] S. Torresin *et al.*, "Indoor soundscape assessment: A principal components model of acoustic perception in residential buildings," *Build. Environ.*, vol. 182, p. 107152, Sep. 2020, doi: 10.1016/J.BUILDENV.2020.107152.
- [8] Q. Meng, S. Zhang, and J. Kang, "Effects of typical dining styles on conversation behaviours and acoustic perception in restaurants in China," *Build. Environ.*, vol. 121, pp. 148-157, Aug. 2017, doi: 10.1016/J.BUILDENV.2017.05.025.
- [9] W. K. Chung, C. K. Chau, M. Masullo, and A. Pascale, "Modelling perceived oppressiveness and noise annoyance responses to window views of densely packed residential high-rise environments," *Build. Environ.*, 2019, doi: 10.1016/j.buildenv.2019.04.042.
- [10] G. M. Huebner, D. T. Shipworth, S. Gauthier, C. Witzel, P. Raynham, and W. Chan, "Saving energy with light? Experimental studies assessing the impact of colour temperature on thermal comfort," *Energy Res. Soc. Sci.*, 2016, doi: 10.1016/j.erss.2016.02.008.
- [11] Ş. Aydın Yağmur and M. Şerefhanoglu Sözen, "Visual Comfort Parameters For Classrooms And The Effect Of Interior Surfaces," *Megaron*, vol. 11, no. 1, pp. 49-62, 2016, doi: 10.5505/megaron.2016.75537.

- [12] S. Apikoğlu, "Ofislerdeki aydınlatma koşullarının görsel konfor memnuniyet ve ruh durumu üzerindeki etkileri: TWBA binası örneği," Bahçeşehir Üniversitesi, 2014.
- [13] A. N. Avcı, "Circadian lighting design: Effects of OLED lighting conditions on visual comfort and well-being in an indoor office environment," Çankaya Üniversitesi, 2022.
- [14] M. Durgut, "The effects of lighting conditions on visual comfort, satisfaction and motivation levels of architecture students," İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, 2021.
- [15] E. Demir, "Otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerin eğitim mekânlarında görsel algı üzerinden iç mekân tasarım ölçütlerinin belirlenmesi," Kocaeli Üniversitesi, 2023.
- [16] B. Liu, Y. Liu, Q. Deng, and K. Hu, "A study on daylighting metrics related to the subjective evaluation of daylight and visual comfort of students in China," *Energy Build.*, vol. 287, p. 113001, May 2023, doi: 10.1016/j.enbuild.2023.113001.
- [17] K. M. Schledermann, T. S. Hansen, and T. Bjørner, "Perceived visual comfort and usefulness of a circadian lighting system implemented at a nursing home," *Multimed. Tools Appl.*, vol. 82, no. 4, pp. 5253-5269, Feb. 2023, doi: 10.1007/s11042-022-13364-3.
- [18] F. Yao, G. Bo, and W. Zitong, "Association between visual distance and students' visual perception comfort in primary and secondary classrooms," *J. Asian Archit. Build. Eng.*, 2023, doi: 10.1080/13467581.2023.2245019.
- [19] Z. Kong, R. Zhang, J. Ni, P. Ning, X. Kong, and J. Wang, "Towards an integration of visual comfort and lighting impression: A field study within higher educational buildings," *Build. Environ.*, vol. 216, p. 108989, May 2022, doi: 10.1016/j.buildenv.2022.108989.
- [20] L. Shi, Y. Zhang, Z. Wang, X. Cheng, and H. Yan, "Luminance parameter thresholds for user visual comfort under daylight conditions from subjective responses and physiological measurements in a gymnasium," *Build. Environ.*, vol. 205, p. 108187, Nov. 2021, doi: 10.1016/j.buildenv.2021.108187.
- [21] J. Ngarambe, I. Kim, and G. Y. Yun, "Influences of spectral power distribution on circadian energy, visual comfort and work performance," *Sustain.*, vol. 13, no. 9, p. 4852, May 2021, doi: 10.3390/su13094852.
- [22] C. Cajochen *et al.*, "Effect of daylight LED on visual comfort, melatonin, mood, waking performance and sleep," *Light. Res. Technol.*, vol. 51, no. 7, pp. 1044-1062, Nov. 2019, doi: 10.1177/1477153519828419.
- [23] Y. Bian and Y. Ma, "Subjective survey & simulation analysis of time-based visual comfort in daylit spaces," *Build. Environ.*, vol. 131, pp. 63-73, Mar. 2018, doi: 10.1016/j.buildenv.2018.01.007.

- [24] Y. Bian and T. Luo, "Investigation of visual comfort metrics from subjective responses in China: A study in offices with daylight," *Build. Environ.*, vol. 123, pp. 661–671, Oct. 2017, doi: 10.1016/j.buildenv.2017.07.035.
- [25] K. Konis, "Predicting visual comfort in side-lit open-plan core zones: Results of a field study pairing high dynamic range images with subjective responses," *Energy Build.*, vol. 77, pp. 67–79, Jul. 2014, doi: 10.1016/j.enbuild.2014.03.035.
- [26] G. Chinazzo, J. Wienold, and M. Andersen, "Daylight affects human thermal perception," *Sci. Rep.*, 2019, doi: 10.1038/s41598-019-48963-y.
- [27] F. Zoroğlu Çağlar, F. Hasmeden, A. B. Atmaca, and G. Zorer Gedik, "Determination of Thermal Comfort Conditions of An Educational Building in Temperate - Humid Climate," *Journal*, vol. 2, no. 2, pp. 46–57, 2019.
- [28] A. B. Atmaca and G. Z. Gedik, "Determination of thermal comfort of religious buildings by measurement and survey methods: Examples of mosques in a temperate-humid climate," *J. Build. Eng.*, vol. 30, p. 101246, Jul. 2020, doi: 10.1016/J.JOBE.2020.101246.
- [29] X. Luo, Y. Sun, X. Liu, Y. Gao, H. Sun, and Y. Liu, "Course timetable optimization for a university teaching building considering the building energy efficiency and time-varying thermal perception of students," *Build. Environ.*, vol. 219, p. 109175, Jul. 2022, doi: 10.1016/j.buildenv.2022.109175.
- [30] L. Arakawa Martins, V. Soebarto, and T. Williamson, "Performance evaluation of personal thermal comfort models for older people based on skin temperature, health perception, behavioural and environmental variables," *J. Build. Eng.*, vol. 51, p. 104357, Jul. 2022, doi: 10.1016/j.job.2022.104357.
- [31] Y. Sun, X. Luo, and H. Ming, "Analyzing the Time-Varying Thermal Perception of Students in Classrooms and Its Influencing Factors from a Case Study in Xi'an, China," *Buildings*, vol. 12, no. 1, p. 75, Jan. 2022, doi: 10.3390/buildings12010075.
- [32] A. Omidvar and A. Brambilla, "A novel theoretical method for predicting the effects of lighting colour temperature on physiological responses and indoor thermal perception," *Build. Environ.*, vol. 203, p. 108062, Oct. 2021, doi: 10.1016/j.buildenv.2021.108062.
- [33] M. Jowkar, H. B. Rijal, A. Montazami, J. Brusey, and A. Temeljotov-Salaj, "The influence of acclimatization, age and gender-related differences on thermal perception in university buildings: Case studies in Scotland and England," *Build. Environ.*, vol. 179, p. 106933, Jul. 2020, doi: 10.1016/j.buildenv.2020.106933.
- [34] A. Brambilla, W. Hu, R. Samangouei, R. Cadorin, and W. Davis, "How correlated colour temperature manipulates human thermal perception and comfort," *Build. Environ.*, vol. 177, p. 106929, Jun. 2020, doi: 10.1016/j.buildenv.2020.106929.

- [35] A. K. Mishra, M. T. H. Derks, L. Kooi, M. G. L. C. Loomans, and H. S. M. Kort, "Analysing thermal comfort perception of students through the class hour, during heating season, in a university classroom," *Build. Environ.*, vol. 125, pp. 464–474, Nov. 2017, doi: 10.1016/j.buildenv.2017.09.016.
- [36] S. H. Park, P. J. Lee, and J. H. Jeong, "Effects of noise sensitivity on psychophysiological responses to building noise," *Build. Environ.*, vol. 136, no. December 2017, pp. 302–311, 2018, doi: 10.1016/j.buildenv.2018.03.061.
- [37] J. K. Vanos, A. J. Herdt, and M. R. Lochbaum, "Effects of physical activity and shade on the heat balance and thermal perceptions of children in a playground microclimate," *Build. Environ.*, vol. 126, pp. 119–131, Dec. 2017, doi: 10.1016/j.buildenv.2017.09.026.
- [38] R. L. Hwang, M. J. Cheng, T. P. Lin, and M. C. Ho, "Thermal perceptions, general adaptation methods and occupant's idea about the trade-off between thermal comfort and energy saving in hot-humid regions," *Build. Environ.*, vol. 44, no. 6, pp. 1128–1134, Jun. 2009, doi: 10.1016/j.buildenv.2008.08.001.
- [39] M. T. H. Derks, A. K. Mishra, M. G. L. C. Loomans, and H. S. M. Kort, "Understanding thermal comfort perception of nurses in a hospital ward work environment," *Build. Environ.*, vol. 140, pp. 119–127, Aug. 2018, doi: 10.1016/j.buildenv.2018.05.039.
- [40] C. Buonocore, R. De Vecchi, V. Scalco, and R. Lamberts, "Influence of relative air humidity and movement on human thermal perception in classrooms in a hot and humid climate," *Build. Environ.*, vol. 146, pp. 98–106, Dec. 2018, doi: 10.1016/j.buildenv.2018.09.036.
- [41] B. S. Alotaibi and S. Lo, "Thermal environment perceptions from a longitudinal study of indoor temperature profiles in inpatientwards," *Buildings*, vol. 10, no. 8, p. 136, Aug. 2020, doi: 10.3390/BUILDINGS10080136.
- [42] C. Heracleous and A. Michael, "Thermal comfort models and perception of users in free-running school buildings of East-Mediterranean region," *Energy Build.*, vol. 215, p. 109912, May 2020, doi: 10.1016/j.enbuild.2020.109912.
- [43] W. Yang and H. J. Moon, "Combined effects of sound and illuminance on indoor environmental perception," *Appl. Acoust.*, vol. 141, pp. 136–143, Dec. 2018, doi: 10.1016/j.apacoust.2018.07.008.
- [44] A. Liebl, J. Haller, B. Jödicke, H. Baumgartner, S. Schlittmeier, and J. Hellbrück, "Combined effects of acoustic and visual distraction on cognitive performance and well-being," *Appl. Ergon.*, vol. 43, no. 2, pp. 424–434, Mar. 2012, doi: 10.1016/j.apergo.2011.06.017.
- [45] H. Dehghan, M. Bastami, and B. Mahaki, "Evaluating combined effect of noise and heat on blood pressure changes among males in climatic chamber," *J. Educ. Health Promot.*, vol. 6, no. 1, p. 39, 2017, doi: 10.4103/jehp.jehp_107_15.

- [46] W. Yang and H. J. Moon, "Cross-modal effects of noise and thermal conditions on indoor environmental perception and speech recognition," *Appl. Acoust.*, vol. 141, pp. 1–8, Dec. 2018, doi: 10.1016/j.apacoust.2018.06.019.
- [47] O. Çakır, "a Model for Assessing Acoustic Comfort in Enclosed Public Spaces," İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, 2018.
- [48] N. Pellerin and V. Candas, "Combined effects of temperature and noise on human discomfort," *Physiol. Behav.*, vol. 78, no. 1, pp. 99–106, Jan. 2003, doi: 10.1016/S0031-9384(02)00956-3.
- [49] N. Pellerin and V. Candas, "Effects of steady-state noise and temperature conditions on environmental perception and acceptability," *Indoor Air*, vol. 14, no. 2, pp. 129–136, Apr. 2004, doi: 10.1046/j.1600-0668.2003.00221.x.
- [50] K. Nagano and T. Horikoshi, "New comfort index during combined conditions of moderate low ambient temperature and traffic noise," *Energy Build.*, vol. 37, no. 3, pp. 287–294, Mar. 2005, doi: 10.1016/j.enbuild.2004.08.001.
- [51] K. Nagano, K. Nagano, T. Horikoshi, and T. Horikoshi, "New index of combined effect of temperature and noise on human comfort: summer experiments on hot ambient temperature and traffic noise," *Arch. Complex Environ. Stud.*, vol. 13, no. 3, pp. 3–4, 2001.
- [52] W. Yang, H. J. Moon, and M. J. Kim, "Combined effects of short-term noise exposure and hygrothermal conditions on indoor environmental perceptions," *Indoor Built Environ.*, vol. 27, no. 8, pp. 1119–1133, Oct. 2018, doi: 10.1177/1420326X17703774.
- [53] D. Tiller, L. Wang, A. Musser, and M. Radik, "AB-10-017: Combined effects of noise and temperature on human comfort and performance (1128-RP)," *Archit. Eng. -- Fac. Publ.*, pp. 522–23, Jan. 2010.
- [54] H. Guan, S. Hu, M. Lu, M. He, Z. Mao, and G. Liu, "People's subjective and physiological responses to the combined thermal-acoustic environments," *Build. Environ.*, vol. 172, no. January, p. 106709, 2020, doi: 10.1016/j.buildenv.2020.106709.
- [55] W. Yang and H. J. Moon, "Cross-modal effects of illuminance and room temperature on indoor environmental perception," *Build. Environ.*, vol. 146, pp. 280–288, Dec. 2018, doi: 10.1016/j.buildenv.2018.10.007.
- [56] C. Laurentin, V. Bermtto, and M. Fontoynt, "Effect of thermal conditions and light source type on visual comfort appraisal," *Light. Res. Technol.*, vol. 32, no. 4, pp. 223–233, Aug. 2000, doi: 10.1177/096032710003200406.
- [57] S. H. Kim and W. S. Jeong, "Influence of illumination on autonomic thermoregulation and choice of clothing," *Int. J. Biometeorol.*, vol. 46, no. 3, pp. 141–144, Aug. 2002, doi: 10.1007/s00484-002-0126-2.

- [58] N. Perrin Jegen and P. Chevret, "Effect of noise on comfort in open-plan offices: application of an assessment questionnaire," *Ergonomics*, vol. 60, no. 1, pp. 6–17, 2017, doi: 10.1080/00140139.2016.1172737.
- [59] G. Chinazzo, J. Wienold, and M. Andersen, "Influence of indoor temperature and daylight illuminance on visual perception," *Light. Res. Technol.*, vol. 52, no. 3, pp. 350–370, May 2020, doi: 10.1177/1477153519859609.
- [60] G. Chinazzo, J. Wienold, L. Pastore, and M. Andersen, "A field study investigation on the influence of light level on subjective thermal perception in different seasons," in *Windsor Conference*, 2018.
- [61] F. Haldi and D. Robinson, "On the unification of thermal perception and adaptive actions," *Build. Environ.*, vol. 45, no. 11, pp. 2440–2457, Nov. 2010, doi: 10.1016/j.buildenv.2010.05.010.
- [62] W. Yang and H. J. Moon, "Combined effects of acoustic, thermal, and illumination conditions on the comfort of discrete senses and overall indoor environment," *Build. Environ.*, vol. 148, no. November 2018, pp. 623–633, Jan. 2019, doi: 10.1016/j.buildenv.2018.11.040.
- [63] T. Guo, S. Hu, and G. Liu, "Evaluation model of specific indoor environment overall comfort based on effective-function method," *Energies*, vol. 10, no. 10, p. 1634, Oct. 2017, doi: 10.3390/en10101634.
- [64] L. Huang, Y. Zhu, Q. Ouyang, and B. Cao, "A study on the effects of thermal, luminous, and acoustic environments on indoor environmental comfort in offices," *Build. Environ.*, vol. 49, no. 1, pp. 304–309, Mar. 2012, doi: 10.1016/j.buildenv.2011.07.022.
- [65] K. Nagano and T. Horikoshi, "Development of equi-comfort charts constituted with temperature and noise at 150 and 3 LX," in *Indoor Air 2014 - 13th International Conference on Indoor Air Quality and Climate*, 2014, pp. 800–803.
- [66] S. Hygge and I. Knez, "Effects of noise, heat and indoor lighting on cognitive performance and self-reported affect," *J. Environ. Psychol.*, vol. 21, no. 3, pp. 291–299, Sep. 2001, doi: 10.1006/jevps.2001.0222.
- [67] B. Cao, Q. Ouyang, Y. Zhu, L. Huang, H. Hu, and G. Deng, "Development of a multivariate regression model for overall satisfaction in public buildings based on field studies in Beijing and Shanghai," *Build. Environ.*, vol. 47, no. 1, pp. 394–399, Jan. 2012, doi: 10.1016/j.buildenv.2011.06.022.
- [68] A. Astolfi and F. Pellerey, "Subjective and objective assessment of acoustical and overall environmental quality in secondary school classrooms," *J. Acoust. Soc. Am.*, vol. 123, no. 1, pp. 163–173, Jan. 2008, doi: 10.1121/1.2816563.
- [69] N. P. Dökmeci, "Acoustical comfort evaluation in enclosed public spaces with a central atrium: A case study in food court of cepa shopping center, Ankara," İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, 2009.

- [70] P. Ricciardi and C. Buratti, "Environmental quality of university classrooms: Subjective and objective evaluation of the thermal, acoustic, and lighting comfort conditions," *Build. Environ.*, vol. 127, pp. 23–36, Jan. 2018, doi: 10.1016/j.buildenv.2017.10.030.
- [71] C. Buratti, E. Belloni, F. Merli, and P. Ricciardi, "A new index combining thermal, acoustic, and visual comfort of moderate environments in temperate climates," *Build. Environ.*, vol. 139, no. March, pp. 27–37, Jul. 2018, doi: 10.1016/j.buildenv.2018.04.038.
- [72] L. T. Wong, K. W. Mui, and P. S. Hui, "A multivariate-logistic model for acceptance of indoor environmental quality (IEQ) in offices," *Build. Environ.*, vol. 43, no. 1, pp. 1–6, Jan. 2008, doi: 10.1016/j.buildenv.2007.01.001.
- [73] M. Ncube and S. Riffat, "Developing an indoor environment quality tool for assessment of mechanically ventilated office buildings in the UK - A preliminary study," *Build. Environ.*, vol. 53, pp. 26–33, Jul. 2012, doi: 10.1016/j.buildenv.2012.01.003.
- [74] F. Fassio, A. Fanchiotti, and R. de Lieto Vollaro, "Linear, non-linear and alternative algorithms in the correlation of IEQ factors with global comfort: A case study," *Sustain.*, vol. 6, no. 11, pp. 8113–8127, Nov. 2014, doi: 10.3390/su6118113.
- [75] A. C. K. Lai, K. W. Mui, L. T. Wong, and L. Y. Law, "An evaluation model for indoor environmental quality (IEQ) acceptance in residential buildings," *Energy Build.*, vol. 41, no. 9, pp. 930–936, Sep. 2009, doi: 10.1016/j.enbuild.2009.03.016.
- [76] P. Xue, C. M. Mak, and Z. T. Ai, "A structured approach to overall environmental satisfaction in high-rise residential buildings," *Energy Build.*, vol. 116, pp. 181–189, Mar. 2016, doi: 10.1016/j.enbuild.2016.01.006.
- [77] N. D. Dahlan, P. J. Jones, D. K. Alexander, E. Salleh, and J. Alias, "Evidence base prioritisation of indoor comfort perceptions in Malaysian typical multi-storey hostels," *Build. Environ.*, vol. 44, no. 10, pp. 2158–2165, Oct. 2009, doi: 10.1016/j.BUILDENV.2009.03.010.
- [78] J. Y. Hong *et al.*, "The effects of spatial separations between water sound and traffic noise sources on soundscape assessment," *Build. Environ.*, vol. 167, no. July 2019, p. 106423, 2020, doi: 10.1016/j.buildenv.2019.106423.
- [79] S. C. Lee, J. H. Kim, and J. Y. Hong, "Characterizing perceived aspects of adverse impact of noise on construction managers on construction sites," *Build. Environ.*, vol. 152, no. February, pp. 17–27, 2019, doi: 10.1016/j.buildenv.2019.02.005.
- [80] Ş. I. Korkmaz, "Alışveriş merkezlerindeki akustik konforun irdelenmesine yönelik iç mekan işitsel peyzaj çalışması: Eskişehir Espark Avm örneği," Eskişehir Teknik Üniversitesi, 2019.

- [81] D. Patón, P. Delgado, C. Galet, J. Muriel, M. Méndez-Suárez, and M. Hidalgo-Sánchez, "Using acoustic perception to water sounds in the planning of urban gardens," *Build. Environ.*, vol. 168, no. June 2019, 2020, doi: 10.1016/j.buildenv.2019.106510.
- [82] A. Özçevik and Z. Yüksel Can, "An Evaluation of Room Acoustics in Rooms Used for Turkish Melodic Music," *MEGARON / YILDIZ Tech. Univ. Fac. Archit. E-JOURNAL*, vol. 10, no. 2, pp. 195–204, 2015, doi: 10.5505/megaron.2015.02986.
- [83] A. Özçevik, "İşitsel Peyzaj-Soundscape' Kavramı ile Kentsel Akustik Konforun İrdelenmesinde Yeni Bir Yaklaşım," Yıldız Teknik Üniversitesi, 2012.
- [84] N. Mohammadzadeh, A. Karimi, and R. D. Brown, "The influence of outdoor thermal comfort on acoustic comfort of urban parks based on plant communities," *Build. Environ.*, vol. 228, p. 109884, Jan. 2023, doi: 10.1016/j.buildenv.2022.109884.
- [85] H. Chen, B. Hong, H. Qu, Y. Geng, and M. Su, "Effects of Acoustic Perception on Outdoor Thermal Comfort in Campus Open Spaces in China's Cold Region," *Build. 2022, Vol. 12, Page 1518*, vol. 12, no. 10, p. 1518, Sep. 2022, doi: 10.3390/BUILDINGS12101518.
- [86] N. M. Ishak, W. N. Hien, H. S. Jenatabadi, N. A. Mustafa, and E. M. A. Zawawi, "Effect of reflective building façade on pedestrian visual comfort," in *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, 2019, doi: 10.1088/1755-1315/385/1/012059.
- [87] Ç. Sakıcı, "Bazı aydınlatma tekniklerinin ağaçların fiziksel karakteristikleri ve görsel algıları üzerindeki etkileri," Karadeniz Teknik Üniversitesi, 2003.
- [88] D. Sun *et al.*, "The Relation between Green Visual Index and Visual Comfort in Qingdao Coastal Streets," *Buildings*, vol. 13, no. 2, p. 457, Feb. 2023, doi: 10.3390/buildings13020457.
- [89] N. M. Ishak, H. S. Jenatabadi, S. N. A. M. Mustafa, and J. Abdullah, "The impact of building façade reflectivity on pedestrian visual comfort with the application of bayesian structural equation modeling," *Eng. J.*, vol. 25, no. 1, pp. 211–219, Jan. 2021, doi: 10.4186/ej.2021.25.1.211.
- [90] V. Cheng, E. Ng, C. Chan, and B. Givoni, "Outdoor thermal comfort study in a sub-tropical climate: A longitudinal study based in Hong Kong," *Int. J. Biometeorol.*, 2012, doi: 10.1007/s00484-010-0396-z.
- [91] B. D. Şahin, "Açık Planlı Ofis Yapılarında Akustik Konfor Koşullarının İncelenmesi: İzmir'de Bir Ofis Yapısı Örneği," Dokuz Eylül Üniversitesi, 2019.
- [92] M. Nikolopoulou, N. Baker, and K. Steemers, "Thermal comfort in outdoor urban spaces: Understanding the Human parameter," *Sol. Energy*, 2001, doi: 10.1016/S0038-092X(00)00093-1.

- [93] M. Nikolopoulou and S. Lykoudis, "Use of outdoor spaces and microclimate in a Mediterranean urban area," *Build. Environ.*, 2007, doi: 10.1016/j.buildenv.2006.09.008.
- [94] Y. Shimazaki, A. Yoshida, R. Suzuki, T. Kawabata, D. Imai, and S. Kinoshita, "Application of human thermal load into unsteady condition for improvement of outdoor thermal comfort," *Build. Environ.*, 2011, doi: 10.1016/j.buildenv.2011.02.013.
- [95] H. Seyednouri, "Investigation of the relationship between human thermal comfort and activity patterns within the outdoor spaces of Bilkent University's Main Campus," İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, 2023.
- [96] S. M. T. Araghi, "The relationship between preference utilizing VR and synoptic thermal evaluation the case of public square of Amirkabir, Arak / Sanal gerçeklik (VR) ve sinoptik termal konfor şartlarının ilişkisi: Amirkabir," İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, 2022.
- [97] M. M. Ahan, "Investigating the relationship of outdoor heat stress upon indoor thermal comfort and qualitative self-sleep evaluation: The case of Ankara," İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, 2022.
- [98] D. Wei, Z. Lian, and B. Liu, "A Field Study of Outdoor Human Thermal Perception in Three Seasons in Shanghai, China," *Build. 2022, Vol. 12, Page 1453*, vol. 12, no. 9, p. 1453, Sep. 2022, doi: 10.3390/BUILDINGS12091453.
- [99] F. Liu and J. Kang, "Relationship between street scale and subjective assessment of audio-visual environment comfort based on 3D virtual reality and dual- channel acoustic tests," *Build. Environ.*, vol. 129, no. December 2017, pp. 35– 45, 2018, doi: 10.1016/j.buildenv.2017.11.040.
- [100] Y. Jin, H. Jin, and J. Kang, "Effects of sound types and sound levels on subjective environmental evaluations in different seasons," *Build. Environ.*, vol. 183, p. 107215, Oct. 2020, doi: 10.1016/j.buildenv.2020.107215.

4. KAYNAKÇA

- [1] Baççioğlu, C. (2017). *Odalar arasında hava doğuşlu ses yalıtımının yanal iletimler dahil edilerek hesaplanması* (Tez No.467277). [Yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi].Yök Tez Merkezi.
- [2] Dönmez, E. T. (2017).*Geri dönüşümü yapılmayan tekstil atıkların kullanılarak elektromanyetik kalkanlama, ısı izolasyonu ve ses yalıtımı sağlayan yüzeylerin eldesi* (Tez No. 492472).[Doktora tezi, Uşak Üniversitesi]. Yök Tez Merkezi.
- [3] M. Küçükali Öztürk, İ. Yalçın Eniş , H. Sezgin, "Çevre Dostu Akustik Panel Tasarımı", İTÜ Ulusal Tekstil Kongresi ve II.Ar-Ge Günü, 2-3Nisan 2020,İstanbul,Türkiye.
- [4] Kelesbayev, K. (2017). *Ömrünü tamamlamış lastiklerin geri dönüşüm yöntemleri ve teknolojileri* (Tez No. 479868). [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. Yök Tez Merkezi.
- [5] Ayçam, İ., Tuna Kayılı, M., & Süt, G., (2010). Sürdürülebilirlik ve Mimari Değişimin Yalıtım Malzemelerine Etkileri . International Sustainable Buildings Symposium (ISBS 2010) (pp.191-195). Ankara, Turkey.
- [6] Süvari, A. (2022). *Mimarlık, Planlama ve Tasarım Alanında Uluslararası Araştırmalar III* (1st ed., pp. 191-205). Eğitim Yayınevi. ISBN: 978-625-6382-11-4.

7.KAYNAKLAR

- [1] Dey, N., Ashour, A. S., Mohamed, W. S., Nguyen, N. G., *Acoustic Sensors for Biomedical Applications*, Springer International Publishing, 2019.
- [2] Guex, A.G., Di Marzio, N., Eglin, D., Alini, M., Serra, T., "The waves that make the pattern: A review on acoustic manipulation in biomedical research", *Materials Today Bio*, Vol. 10, 100110, 2021.
- [3] Treeby, B., Jaros, J., Martin, E., Cox, B.T., "From biology to bytes: Predicting the path of ultrasound waves through the human body", *Acoustics Today*, Vol. 15, No. 2, pp. 36-44, 2019.
- [4] Ögüç, M., Okyar, A.F., Topaloğlu, N., Khajah, T., "Yeni nesil açık kaynaklı sonlu elemanlar yazılımı kullanımıyla harmonik bir düzlemsel dalganın saçınımı için kirlilik hatasının tahmini", 14. Ulusal Akustik Kongresi ve Sergisi, İstanbul (Çevrimiçi Etkinlik), 2021.
- [5] Ögüç, M., Okyar, A.F., Güney, A., "Yeni nesil açık kaynaklı sonlu elemanlar yazılımı kullanımıyla üç boyutlu hacimlerin akustik modal analizi", 14. Ulusal Akustik Kongresi ve Sergisi, İstanbul (Çevrimiçi Etkinlik), 2021.
- [6] Rodrigues, D., Barbosa, A.I., Rebelo, R., Kwon, I.K., Reis, R.L., Correlo, V.M., "Skin-integrated wearable systems and implantable biosensors: A comprehensive review", *Biosensors*, Vol. 10, No. 79, 2020.
- [7] Wang, Q., Ruan, T., Xu, Q., Yang, B., Liu, J., "Wearable multifunctional piezoelectric MEMS device for motion monitoring, health warning, and earphone", *Nano Energy*, Vol. 89, 106324, 2021.
- [8] Li, Y., Li, Y., Zhang, R., Li, S., Liu, Z., Zhang, J., Fu, Y., "Progress in wearable acoustical sensors for diagnostic applications", *Biosensors and Bioelectronics*, Vol. 237, 115509, 2023.
- [9] Perumal, V., Hashim, U., "Advances in biosensors: Principle, architecture and applications", *Journal of Applied Biomedicine*, Vol. 12, pp. 1-15, 2014.
- [10] Rufo, J., Cai, F., Friend, J., Wiklund, M., Huang, T.J., "Acoustofluidics for biomedical applications", *Nature Reviews Methods Primers*, Vol. 2, No. 1, 30, 2022.
- [11] Kapur, R., "Acoustic emission in orthopaedics: A state of the art review", *Journal of Biomechanics*, Vol. 49, pp. 4065-4072, 2016.
- [12] Harris, G.R., Howard, S., Hurrell, A., Lewin, P.A., Schafer, M.E., Wear, K.A., Wilkens, V., Zeqiri, B., "Hydrophone measurements for biomedical ultrasound applications: A review", *IEEE Transactions on Ultrasonics, Ferroelectrics, and Frequency Control*, Vol. 70, No. 2, 2023.
- [13] Lec, R.M., "Piezoelectric biosensors: Recent advances and applications", *IEEE International Frequency Control Symposium and PDA Exhibition*, pp. 419- 429, 2001.

- [14] Zhang, Y., Luo, J., Flewitt, A.J., Cai, Z., Zhao, X., "Film bulk acoustic resonators (FBARs) as biosensors: A review", *Biosensors and Bioelectronics*, Vol. 116, pp. 1-15, 2018.
- [15] Ali, W.R., Prasad, M., "Piezoelectric MEMS based acoustic sensors: A review", *Sensors and Actuators A: Physical*, Vol. 301, 111756, 2020.
- [16] Bucaro, J.A., Cole, J.H., Dandridge, A., Giallorenzi, T.G., Lagakos, N., "Fiber optic acoustic sensors", *Optical Testing and Metrology*, Vol. 661, pp. 182-188, 1986.
- [17] Narendran, N., Zhou, C., Letcher, S., Shukla, A., "Fiber-optic acoustic sensor for nondestructive evaluation", *Optics and Lasers in Engineering*, Vol. 22, No. 2, pp. 137-148, 1995.
- [18] Teixeira, J.G., Leite, I.T., Silva, S., Frazão, O., "Advanced fiber-optic acoustic sensors", *Photonic sensors*, Vol. 4, pp. 198-208, 2014.
- [19] Okereke, M., Keates, S., *Finite Element Applications: Computational Mechanics and the Finite Element Method*, Springer Tracts in Mechanical Engineering, 2018.
- [20] Tao, R., Zahertar, S., Torun, H., Liu, Y.R., Wang, M., Lu, Y., Luo, J.T., Vernon, J., Binns, R., He, Y., Tao, K., Wu, Q., Chang, H.L., Fu, Y.Q., "Flexible and integrated sensing platform of acoustic waves and metamaterials based on polyimide-coated woven carbon fibers", *ACS Sensors*, Vol. 5, No. 8, pp. 2563-2569, 2020.
- [21] Beillina, L., "A posteriori error estimation in biomedical imaging", 4th International Symposium on Biomedical Imaging: From Nano to Macro. IEEE, 2007.
- [22] Xia, W., Piras, D., van Veldhoven, S., Prins, C., van Leeuwen, T. G., Steenbergen, W., & Manohar, S., "FEM model based optimization of transducer geometry for photoacoustic imaging", *Biomedical Optics*, 2012.
- [23] Zainuddin A.A., Nordin, A.N., Ralib, A.A.M., Ab Rahim, R., Khan, S., Guines, C., Chatras, M., Pothier, A., "Design and optimization of a MEMS Quartz mass sensor array for biosensing", 2017 IEEE 4th International Conference on Smart Instrumentation, Measurement and Application (ICSIMA), pp. 1-5, 2017.
- [24] Naseer, S., Manbachi, A., Samandari, M., Walch, P., Gao, Y., Zhang, Y.S., Davoudi, F., Wang, W., Abrinia, K., Cooper, J.M., "Surface acoustic waves induced micropatterning of cells in gelatin methacryloyl (GelMA) hydrogels", *Biofabrication*, Vol. 9, No. 1, 015020, 2017.
- [25] Öğüç, M., FeVAcS v1.0.0, <https://doi.org/10.5281/zenodo.8351672> (Sep.2023). doi:10.5281/zenodo.8351672.

4. KAYNAKLAR

- [1] Alnæs, M., Blechta, J., Hake, J., Johansson, A., Kehlet, B., Logg, A., Richardson, C., Ring, J., Rognes, M.E. and Wells, G.N., 2015. The FEniCS project version 1.5. *Archive of numerical software*, 3(100).
- [2] Liu, B., Chen, X., Cai, H., Ali, M.M., Tian, X., Tao, L., Yang, Y. and Ren, T., 2016. Surface acoustic wave devices for sensor applications. *Journal of semiconductors*, 37(2), p.021001.
- [3] Go, D.B., Atashbar, M.Z., Ramshani, Z. and Chang, H.C., 2017. Surface acoustic wave devices for chemical sensing and microfluidics: a review and perspective. *Analytical methods*, 9(28), pp.4112-4134.
- [4] Mandal, D. and Banerjee, S., 2022. Surface acoustic wave (SAW) sensors: Physics, materials, and applications. *Sensors*, 22(3), p.820.
- [5] Du, J., Harding, G.L., Ogilvy, J.A., Dencher, P.R. and Lake, M., 1996. A study of Love-wave acoustic sensors. *Sensors and Actuators A: Physical*, 56(3), pp.211-219.
- [6] Rocha-Gaso, M.I., Fernandez-Diaz, R., Arnau-Vives, A. and March-Iborra, C., 2010, June. Mass sensitivity evaluation of a Love wave sensor using the 3D finite element method. In *2010 IEEE international frequency control symposium* (pp. 228-231). IEEE.
- [7] Wang, Z., Cheeke, J.D.N. and Jen, C.K., 1994. Sensitivity analysis for Love mode acoustic gravimetric sensors. *Applied physics letters*, 64(22), pp.2940-2942.
- [8] Rocha, M.I.G., Jimenez, Y., Laurent, F.A. and Arnau, A., 2013. Love wave biosensors: a review. *State of the Art in Biosensors-General Aspects*.
- [9] Fu, Y.Q., Luo, J.K., Nguyen, N.T., Walton, A.J., Flewitt, A.J., Zu, X.T., Li, Y., McHale, G., Matthews, A., Iborra, E. and Du, H., 2017. Advances in piezoelectric thin films for acoustic biosensors, acoustofluidics and lab-on-chip applications. *Progress in Materials Science*, 89, pp.31-91.
- [10] Geuzaine, C. and Remacle, J.F., 2009. Gmsh: A 3-D finite element mesh generator with built-in pre-and post-processing facilities. *International journal for numerical methods in engineering*, 79(11), pp.1309-1331.
- [11] Ayachit, U., 2015. *The paraview guide: a parallel visualization application*. Kitware, Inc..
- [12] Zhang, J., Zhang, X., Wei, X., Xue, Y., Wan, H. and Wang, P., 2021. Recent advances in acoustic wave biosensors for the detection of disease-related biomarkers: A review. *Analytica Chimica Acta*, 1164, p.338321.
- [13] Kushibiki, J.I., Takanaga, I., Arakawa, M. and Sannomiya, T., 1999. Accurate measurements of the acoustical physical constants of LiNbO₃ and LiTaO₃ single crystals. *IEEE transactions on ultrasonics, ferroelectrics, and frequency control*, 46(5), pp.1315-1323.

7. KAYNAKLAR

- [1] Bengi Derya Musdal, Mustafa Kurt, Design of EM-artifact-free earphone based on the photoacoustic effect, *Photoacoustics*, Volume 21, 2021, 100214.
- [2] Qian Chen, Wei Qin, Weizhi Qi, Lei Xi, Progress of clinical translation of handheld and semi-handheld photoacoustic imaging, *Photoacoustics*, Volume 22, 2021, 100264.
- [3] Gamze Tan (2018) Photoacoustic analysis and imaging techniques: Sound of light, *Particulate Science and Technology*, 36:1, 29-37, DOI: 10.1080/02726351.2016.1205689.
- [4] Liu, L., Huan, H., Zhang, X., Zhang, L., Shao, X., & Mandelis, A. (2021). Laser Induced Thermoelastic Contributions from Windows to Signal Background in a Photoacoustic Cell. *Photoacoustics*, 100257.
- [5] Zohreh Hosseinaee, Martin Le, Kevan Bell, Parsin Haji Reza, Towards non-contact photoacoustic imaging (review), *Photoacoustics*, Volume 20, 2020, 100207.
- [6] Lixian Liu, Huiting Huan, Xueshi Zhang, Le Zhang, Xiaopeng Shao, Andreas Mandelis, Lei Dong, Laser induced thermoelastic contributions from windows to signal background in a photoacoustic cell, *Photoacoustics*, Volume 22, 2021, 100257.
- [7] Surya N. Thakur, Chapter 13 - Photoacoustic Spectroscopy: Applications in Security and Biology, Editor(s): V.P. Gupta, *Molecular and Laser Spectroscopy*, Elsevier, 2018, Pages 283-316, ISBN 9780128498835.
- [8] Bayer, C. L., Luke, G. P., & Emelianov, S. Y. (2012). Photoacoustic imaging for medical diagnostics. *Acoustics today*, 8(4), 15.
- [9] Subramanian, A. S. (2009). Monitoring flavor quality, composition and ripening changes of Cheddar cheese using Fourier-transform infrared spectroscopy (Doctoral dissertation, The Ohio State University).
- [10] <https://www.sciencedirect.com/journal/photoacoustics/special-issue/107XM34RKB>
- [11] Beard, P. (2011). Biomedical photoacoustic imaging. *Interface focus*, 1(4), 602-631.
- [12] Idan Steinberg, David M. Huland, Ophir Vermesh, Hadas E. Frostig, Willemieke S. Tummers, Sanjiv S. Gambhir, Photoacoustic clinical imaging, *Photoacoustics*, Volume 14, 2019, Pages 77-98.
- [13] Durmuş, H. O., Birlıkseven, C., Karaböce, B., & Seyitsoy, M. (2022, October). Investigation of Photoacoustic Effect on Different Materials. In 2022 Medical Technologies Congress (TIPTEKNO) (pp. 1-4). IEEE.

- [14] Durmus, H.O., Seyidov, M.Y. "Photoacoustic Effect Studies Carried Out on Tissue-Mimicking Phantoms", *Euroasia Journal of Mathematics, Engineering, Natural & Medical Sciences*, 9:22 (2022) : 62-82
- [15] Natalie Baddour, Andreas Mandelis, The Effect of Acoustic Impedance on Subsurface Absorber Geometry Reconstruction using 1D Frequency-Domain Photoacoustics, *Photoacoustics*, Volume 3, Issue 4, 2015, Pages 132-142.
- [16] Zohreh Hosseinaee, Martin Le, Kevan Bell, Parsin Haji Reza, Towards non-contact photoacoustic imaging [review], *Photoacoustics*, Volume 20, 2020, 100207.
- [17] Su, J. L., Wang, B., Wilson, K. E., Bayer, C. L., Chen, Y. S., Kim, S., ... & Emelianov, S. Y. [2010]. Advances in clinical and biomedical applications of photoacoustic imaging. *Expert opinion on medical diagnostics*, 4[6], 497-510.
- [18] Gamze Tan (2018) Photoacoustic analysis and imaging techniques: Sound of light, *Particulate Science and Technology*, 36:1, 29-37, DOI: 10.1080/02726351.2016.1205689.
- [19] Bayer, C. L., Luke, G. P., & Emelianov, S. Y. (2012). Photoacoustic imaging for medical diagnostics. *Acoustics today*, 8(4), 15.
- [20] Zhang, Y., Hong, H., & Cai, W. (2011). Photoacoustic imaging. *Cold Spring Harbor Protocols*, 2011(9), pdb-top065508.
- [21] Idan Steinberg, David M. Huland, Ophir Vermesh, Hadas E. Frostig, Willemieke S. Tummers, Sanjiv S. Gambhir, Photoacoustic clinical imaging, *Photoacoustics*, Volume 14, 2019, Pages 77-98.
- [22] <https://www.sciencedirect.com/journal/photoacoustics/special-issue/107XM34RKB>
- [23] Beard, P. (2011). Biomedical photoacoustic imaging. *Interface focus*, 1(4), 602-631.
- [24] Kumar, N. S., Ganapathy, M., Sharmila, S., Shankar, M., Vimalan, M., & Potheher, I. V. (2017). ZnO/Ni (OH) 2 core-shell nanoparticles: synthesis, optical, electrical and photoacoustic property analysis. *Journal of Alloys and Compounds*, 703, 624-632.
- [25] Herrmann, K., Pech-May, N. W., & Retsch, M. (2021). Photoacoustic thermal characterization of low thermal diffusivity thin films. *Photoacoustics*, 22, 100246.
- [26] Hernandez, C. M., Murray, T. W., & Krishnaswamy, S. (2002). Photoacoustic characterization of the mechanical properties of thin films. *Applied physics letters*, 80(4), 691-693.
- [27] E. Çetin, H. O. Durmuş, B. Karaböce, and N. Kavaklı, *IEEE Int. Symposium Medical Measurements and Applications (MeMeA)*, 1-5 (2019), doi: 10.1109/MeMeA.2019.8802203.
- [28] M. B. Zerhouni and M. Rachedine, in: *Ultrasonic Calibration Material and Method*, Ed. Google Patents (1993).

- [29] M. I. Gutierrez, S. A. Lopez-Haro, A. Vera, and L. Leija, *BioMed Res. Int.* (2016).
- [30] Ashton, H. S., MacKenzie, H. A., Rae, P., Shen, Y. C., Spiers, S., & Lindberg, J. (1999, March). Blood glucose measurements by photoacoustics. In *AIP Conference Proceedings* (Vol. 463, No. 1, pp. 570-572). American Institute of Physics.
- [31] Tabaru, T. E., & Saraçoğlu, Ö. G. Darbeli Lazer Diyot Uyarımlı Fotoakustik Yöntemle Glikoz Algılanması. *Eleco 2014 Elektrik – Elektronik – Bilgisayar ve Biyomedikal Mühendisliği Sempozyumu*, 27 – 29 Kasım 2014, Bursa

4. KAYNAKLAR

- [1] VDI 4100, Sound Insulation Between Rooms in Buildings, 2012.
- [2] Fuchs, H.V., Generation and Control of Noise in Water Supply Installations. Part 2: Sound Source Mechanisms, Fraunhofer IBP, 29 May 1992.
- [3] Çevre ve Şehircilik Bakanlığında: BİNALARIN GÜRÜLTÜYE KARŞI KORUNMASI HAKKINDA YÖNETMELİK, Alıntı tarihi 10 Mart 2023, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/05/20170531-7.htm>
- [4] Fuchs, H.V., Generation and Control of Noise in Water Supply Installations. Part 3: Rating and Abating Procedures, Fraunhofer IBP, 29 May 1992.
- [5] Goydke, H., New International Standards for Building and Room Acoustics, Applied Acoustics, Vol. 52, No. 3/4, pp. 185-196, 1997.
- [6] Akustik - Gürültü kaynaklarının ses gücü seviyelerinin ve ses enerjisi seviyelerinin ses basıncı kullanılarak tayini - Çınlama deney odaları için yüksek hassasiyetli yöntemler, TS EN ISO 3741, 13.01.2011.
- [7] JCGM 100:2008, Evaluation of measurement data - Guide to the expression of uncertainty in measurement, September 2008.
- [8] El-Basheer, T.M., Calibration and Uncertainty Estimation for the Reference Sound Source in Reverbration Room, RJAV vol 17 issue 2/2020.

5. KAYNAKLAR

- [1] <https://polen.itu.edu.tr/handle/11527/13537>
- [2] <https://polen.itu.edu.tr/bitstream/11527/13521/1/10076899.pdf>
- [3] B. E. Noltingk and E. A. Neppiras, Cavitation produced by Ultrasonics, Proceedings of the Physical Society. Section B, Volume 63, Number 9
- [4] P. Bansal, G.R. Chaudhary, S.K. Mehta, Comparative study of catalytic activity of ZrO₂ nanoparticles for sonocatalytic and photocatalytic degradation of cationic and anionic dyes, Chem. Eng. J. 280 (2015) 475–485.
- [5] K.P. Mishra, P.R. Gogate, Intensification of degradation of aqueous solutions of rhodamine B using sonochemical reactors at operating capacity of 7 L, J. Environ. Manage. 92 (2011) 1972–1977.
- [6] Yasui, Kyuichi. (2011). Fundamentals of Acoustic Cavitation and Sonochemistry. Theoretical and Experimental Sonochemistry Involving Inorganic Systems, by Ashokkumar, Muthupandian, ISBN 978-90-481-3886-9. Springer Science+Business Media B.V., 2011, p. 1. 10.1007/978-90-481-3887-6_1.
- [7] T. Mason, J.P. Lorimer, Sonochemistry: Theory, Applications, and Uses of Ultrasound in Chemistry, Ellis Norwood Ltd., Chichester, U.K., 1988.
- [8] V. Yachmenev, B. Condon, T. Klasson, A. Lambert, Acceleration of the enzymatic hydrolysis of corn stover and sugar cane bagasse celluloses by low intensity uniform ultrasound, J. Biobased Mater. Bioenergy 3 (2009) 25–31.
- [9] T.J. Mason, Large scale sonochemical processing: aspiration and actuality, Ultrason. Sonochem. 7 (2000) 145–149.
- [10] P.R. Gogate, V.S. Sutkar, A.B. Pandit, Sonochemical reactors: important design and scale up considerations with a special emphasis on heterogeneous systems, Chem. Eng. J. 166 (3) (2011) 1066–1082.
- [11] V.L. Gole, P.R. Gogate, A review on intensification of synthesis of biodiesel from sustainable feed stock using sonochemical reactors, Chem. Eng. Process. 53 (2012) 1–9.
- [12] T.J. Mason, Sonochemistry and sonoprocessing: the link, the trends and (probably) the future, Ultrason. Sonochem. 10 (2003) 175–179.
- [13] E.V. Rokhina, P. Lens, J. Virkutyte, Low-frequency ultrasound in biotechnology: state of the art, Trends Biotech. 27 (2009) 298–306.
- [14] Y.G. Adewuyi, Sonochemistry: environmental science and engineering applications, Ind. Eng. Chem. Res. 40 (2001) 4681–4715.

5. KAYNAKLAR

- [1] Eyüp Bilgiç, Gülay Gülmez, Mikrofon Önyükselteçlerinin Frekans Tepkisine Mikrofon Kapasitansı Etkisinin Belirlenmesi, Ölçümbilim Sempozyumu ve Sergisi / 20-22 Kasım 2019, İzmir
- [2] Bilgiç E., Sadıkoğlu E., Kırbaş C., Coşkun İ., Beşiroğlu S., “Sensör ve Sinyal Şartlandırıcı Kalibrasyonları Akustik ve Titreşim Alanı Uygulamaları, 12. Ulusal Akustik Kongresi ve Sergisi, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Urla, İzmir, 14-15 Eylül 2017
- [3] ISO 16063-11 (1999) “Methods for the calibration of vibration and shock transducers - Part 11: Primary vibration calibration by laser interferometry”, Geneva, 1999.
- [4] <https://www.bksv.com/-/media/literature/Product-Data/bp1645.ashx>

4. KAYNAKLAR

- [1] Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Binaların Gürültüye Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik, Sayı 30082, 2017.
- [2] McKenna, R.J., Collegiate Learning and the Dormitory Environment: Relative Effects of Dorm Noise, Rock and Roll, Television Audio, and Sounds of Nature, 29th Annual Meeting of the Southwestern Psychological Association, San Antonio, TX, April 21-23, 1983.
- [3] Weinstein, N.D., Individual differences in reactions to noise: A longitudinal study in a college dormitory, *Journal of Applied Psychology*, 63 (4), pp.458-66, 1978.
- [4] Aşçigil Dincer, M., Yılmaz, S., Effect of sound environment on homework performance. *A|Z ITU Journal of the Faculty of Architecture*, 13(2), pp. 79-86, 2016.
- [5] Eggen, E., Poll, M., Hornikx, M., Kohlrausch, A., Auditory distraction in open-plan study environments: Effects of background speech and reverberation time on a collaboration task. *Applied Acoustics*, 154, pp.148-160, 2019.
- [6] Halin, N., Marsh, J. E., Haga, A., Holmgren, M., & Sörqvist, P., Effects of speech on proofreading: Can task-engagement manipulations shield against distraction. *Journal of Experimental Psychology: Applied*, 20(1), pp. 69-80, 2014.
- [7] Poll, M., Ljung, R., Odelius, J., Sörqvist, P., Disruption of writing by background speech: The role of speech transmission index. *Applied Acoustics*, Volume 81, pp. 15-18, 2014.
- [8] Muhammedova, S., An Approach For The Integration Of Adaptive Facade Systems To Improve Energy Efficiency And Indoor Comfort Conditions: A Dormitory Room Case Study, Bahçeşehir Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2019.
- [9] Milli Eğitim Bakanlığı, Özel Öğrenci Barınma Hizmeti Kurumlarının Standartları Ve Esasları Hakkında Yönerge, 2017.
- [10] Nizam, N., İç mekan tasarımının kişisel ses algısına etkisinin değerlendirilmesi , Bahçeşehir Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2021.
- [11] ISO/TS 15666, Acoustics - Assessment of noise annoyance by means of social and socio-acoustic surveys, International Organization for Standardization, Geneva, 2003.

4. KAYNAKLAR

- [1] British Standards Institution, "BS ISO 23591 Acoustic quality criteria for music rehearsal rooms and spaces,," 2021.
- [2] D. R. Tămaş-Gavrea, C. Munteanu, R. Fernea Iştoan, and A. Loghin, "Acoustic optimization of a music practice classroom," in *Procedia Manufacturing*, 2019, vol. 32, pp. 167–170. doi: 10.1016/j.promfg.2019.02.198.
- [3] Ö. Sinal and S. Yilmazer, "Effects of perceived singing effort on classical singers' reverberation time preferences towards music practice rooms," *Applied Acoustics*, vol. 136, pp. 132–138, Jul. 2018, doi: 10.1016/j.apacoust.2018.02.013.
- [4] D. Katunský, J. Katunská, I. Bullová, and R. Germánus, "Problems in the Designing of Acoustic Properties of Musical Rehearsals," *Applied Mechanics and Materials*, vol. 861, pp. 519–526, Dec. 2016, doi: 10.4028/www.scientific.net/amm.861.519.
- [5] P. Kendrick, T. J. Cox, F. F. Li, Y. Zhang, and J. A. Chambers, "Monaural room acoustic parameters from music and speech," *J Acoust Soc Am*, vol. 124, no. 1, pp. 278–287, Jul. 2008, doi: 10.1121/1.2931960.
- [6] P. Kendrick, T. J. Cox, Y. Zhang, J. A. Chambers, and F. F. Li, "Room acoustic parameter extraction from music signals," in *ICASSP, IEEE International Conference on Acoustics, Speech and Signal Processing - Proceedings*, 2006, vol. 5. doi: 10.1109/icassp.2006.1661397.
- [7] A. O. Vechi, G. McLachlan, and A. Kohlrausch, "Assessing the perceived reverberation in different rooms for a set of musical instrument sounds _ Enhanced Reader," *The Journal of the Acoustical Society of America* , vol. 148, 2020.
- [8] R. N. Shabtai, G. Behler, and M. Vorlander, "Generation and analysis of an acoustic radiation pattern database for forty-one musical instruments _ Enhanced Reader," *The Journal of the Acoustical Society of America* , vol. 141, no. 1246, 2017.
- [9] D. Kelle and S. Yılmaz Demirkale, "Musicians' impressions of low frequency sound field in small music rooms," *AZ*, vol. 19, no. 3, pp. 113–128, 2022, doi: 10.5505/itujfa.2022.47124.
- [10] A. Ozcevik, "Room Acoustics Evaluation Of The Rooms Used For Turkish Melodic Music," *MEGARON / Yıldız Technical University, Faculty of Architecture E-Journal*, 2015, doi: 10.5505/megaron.2015.02986.
- [11] | L J W Schmitz, "TU/e RANKING THE ENSEMBLE CONDITIONS OF MUSIC ROOMS INTENDED FOR REHEARSAL USING RHYTHMIC SOUNDS OF INDEFINITE PITCH MUSIC REHEARSAL ROOM ACOUSTICS," 2014.
- [12] G. Okten, "An investigation into the effect of acoustics on vocal strain of Opera

singers,” 2016.

- [13] P. Bottalico *et al.*, “Reproducibility of Voice Parameters: The Effect of Room Acoustics and Microphones,” *Journal of Voice*, vol. 34, no. 3, pp. 320–334, May 2020, doi: 10.1016/j.jvoice.2018.10.016.
- [14] S. L. Phillips, S. M. Phillips, and S. L. Mace, “Sound level measurements in music practice rooms.”
- [15] Z. Schärer Kalkandjiev and S. Weinzierl, “The influence of room acoustics on solo music performance: An experimental study,” *Psychomusicology: Music, Mind, and Brain*, vol. 25, no. 3, pp. 195–207, Sep. 2015, doi: 10.1037/pmu0000065.

6. KAYNAKLAR

- [1] Marshall, A. H., Gottlob, D., Alrutz, H., Acoustical Conditions Preferred For Ensemble, *Journal of the Acoustical Society America* 64, 1437-1442, 1978.
- [2] Barron, M., The Gulbenkian Great Hall, Lisbon, II: An Acoustic Study Of A Concert Hall With Variable Stage, *Journal of Sound and Vibration* 59, 481-502, 1978.
- [3] Marshall, A. H., Meyer, J., The Directivity And Auditory Impressions Of Singers, *Acta Acustica United With Acustica* 58, 130-140, 1985.
- [4] Gade, A. C., Investigations Of Musicians' Room Acoustic Conditions In Concert Halls: Part I: Method And Laboratory Experiments, *Acta Acustica United With Acustica* 65, 193-203, 1989.
- [5] Gade, A. C., Investigations Of Musicians' Room Acoustic Conditions In Concert Halls: Part II: Field Experiments And Synthesis Of Results, *Acta Acustica United With Acustica* 65 249-262, 1989.
- [6] Dammerud, J.J., Barron, M., Kahle, E., Objective Assessment Of Acoustic Conditions On Concert Hall Stages-Limitations And New Strategies, *Proc. ISRA*, Melbourne, Australia, August 29-31, 2010.
- [7] Skålevik, M., Level Balance Between Self, Others And Reverb, And Its Significance To Noise Exposure As Well As Mutual Hearing In Orchestra Musicians, *Euronoise*, Maastricht, 2015.
- [8] Türk Standartları Enstitüsü, "Akustik, Odaların Akustik Parametrelerinin Ölçülmesi, Bölüm 1: Performans Boşlukları", TSE, TS EN ISO 3382-1, Türkiye, 1-26, 2010.
- [9] Gade, A. C., Practical Aspects Of Room Acoustic Measurements On Orchestra Platforms, 14th ICA, Beijing, 1992.
- [10] Wenmaekers, R., H., C., Hak, C. C. J. M., Hornikx, M. C. J., How Orchestra Members Influence Stage Acoustic Parameters On Five Different Concert Hall Stages And Orchestra Pits, *Journal of the Acoustical Society America* 140, 2016.
- [11] Long, M., *Architectural Acoustics*, 1st ed., Elsevier Academic Press, USA, 2006.
- [12] Beranek, L. L., *Concert Halls and Opera Houses: Music, Acoustics and Architecture*, 2nd ed., Springer-Verlag, New York, 2004.
- [13] Barron, M., *Auditorium Acoustics and Architectural Design*, 1st ed., E&Fn Spon Press, London, 1993.
- [14] ODEON Room Acoustics Software User's Manual Version 15, DTU Science Park, Denmark, 2019.
- [15] Tachibana, H., Yamasaki, Y., Morimoto, M., Acoustic Survey of Auditoriums in Europa and Japan, *J. Acoust. Soc. Jpn*, 10 (2):1-13, (1989).

- [16] Luykx, M., Vercammen, M., Metkemeijer, R., Acoustic Design of Theatres for Natural Speech and/or Variable Acoustics, Proceedings of Institute of Acoustics, 30(3): 141-151, 2008.
- [17] Mehta, M., Johnson, J., Rocafort, J., Architectural Acoustics, Prentice-Hall, London, 1999.
- [18] Egan, D., Architectural Acoustics, McGraw-Hill, USA, 2007.
- [19] Chiang, W., Chen, S. T., Huang, C. T., Subjective Assessment Of Stage Acoustics For Solo And Chamber Music Performances, Acta Acustica United With Acustica, 89(5), 2003.
- [20] Jeon, J. Y., Barron, M., Evaluation Of Stage Acoustics In Seoul Arts Center Concert Hall By Measuring Stage Support, The Journal of the Acoustical Society of America, 117(1):232-239, 2005.
- [21] Dammerud, J. J., Baron, M., Early Subjective And Objective Studies Of Concert Hall Stage Conditions For Orchestra Performance, 19th International Congress on Acoustics, September 2007.
- [22] Giovannini, M., Arianna, A., The Acoustical Characterization Of Orchestra Platforms And Uncertainty Estimation Of The Results, Applied Acoustics, 71:889-901, 2010.
- [23] Guthrie, A., Stage Acoustics For Musicians: A Multidimensional Approach Using 3D Ambisonic Technology, PhD thesis, Rensselaer Polytechnic Institute, Troy, New York, April 2014.

6. KAYNAKLAR

- [1] Türk Gürkan, E., Mimari Tasarımda Akustik Modelleme Uygulamaları ve Örnek İncelemeler, 14. Ulusal Tesisat Mühendisliği Kongresi, İzmir, 17-20 Nisan 2019.
- [2] Rindel, J.H., Christensen, C.L., Koutsouris, G., Simulations, Measurements and Auralisations in Architectural Acoustics, Acoustics 2013 New Delhi, Hindistan, Kasım 10-15, 2013.
- [3] ODEON Room Acoustics Software, User's Manual Version 15, Danimarka, 2018.
- [4] Özçevik, A., Mimari Tasarım Stüdyolarında İşitsel Konfor Gereksinimleri ve Bir Örnek, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, 2005.
- [5] Acoustic Quality in Rooms — Specifications and Instructions for the Room Acoustic Design, DIN18041:2016-03, Almanya, 2016.
- [6] Acoustics — Measurement of room acoustic parameters — Part 1: Performance Spaces, BS EN ISO 3382-1:2009, Londra, 2009.
- [7] Türk Gürkan, E., Malzemelerin Yutuculuk Sınıfı Değişimlerinin Kullanıcı Tercihleri ile İlişkilendirilmesi, Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul, 2022.
- [8] Türk Gürkan, E., Yüksel Can, Z., Mimari Akustikte Kulaklıkla Yapılan Dinleme Testleri için Ses Düzeyi Kalibrasyonu Üzerine Bir Çalışma, Megaron, Cilt 16, Sayı No 2, pp.306-314, 2021.

6. KAYNAKLAR

- [1] M.R. Schroeder, Effect of Frequency and Space Averaging on Transmission Responses of Multimode Media, *Journal of Acoustical Society of America*. 46 (1969).
- [2] M. Kleiner Tichy, Jiri, *Acoustics of Small Rooms*, CRC Press, 2014.
- [3] F.E. Toole, S.E. Olive, The Modification of Timbre by Resonances: Perception and Measurement, *Journal of Audio Engineering Society*. 36 (1988).
- [4] D. Kelle, S.Y. Demirkale, Musicians' Impressions of Low Frequency Sound Field in Small Music Rooms, *A|Z ITU JOURNAL OF THE FACULTY OF ARCHITECTURE*. 19 (2022) 599–614.
<https://doi.org/10.5505/itujsfa.2022.47124>.
- [5] International Standard Organization, *ISO 23591:2021: Acoustic quality criteria for music rehearsal rooms and spaces*, 2021.
- [6] B. Fazenda, M. Stephenson, A. Goldberg, Perceptual Thresholds for the Effects of Room Modes as a Function of Modal Decay, *Journal of Acoustical Society of America*. (2015).
- [7] O. Sean, S. Peter, R. James, S. Sharon, M. Bonneville, The Detection Thresholds of Resonances at Low Frequencies, *Journal of Audio Engineering Society*. 45 (1997) 116–128.
- [8] T. Lokki, J. Patynen, A. Kuusinen, S. Tervo, Disentangling Preference Ratings of Concert Hall Acoustics Using Subjective Sensory Profiles, *The Journal of the Acoustical Society of America*. 132 (2012) 3148–61. <https://doi.org/10.1121/1.4756826>.
- [9] J.J. Dammerud, *Stage Acoustics for Symphony Orchestras in Concert Halls*, University of Bath, 2009.
- [10] TS EN ISO 3382, TS EN ISO 3382-1 Akustik - Odaların Akustik Parametrelerinin Ölçülmesi - Bölüm 1: Gösteri Mekanları (ISO 3382-1-2009), Türk Standardları Enstitüsü, 2010.
- [11] TS EN ISO 3382-2, TS EN ISO 3382-2 Akustik - Odaların Akustik Parametrelerinin Ölçülmesi - Bölüm 2: Sıradan Odalarda Çınlama Süresi (ISO 3382-2-2008), Türk Standardları Enstitüsü, 2009.
- [12] *Acoustics Engineering, Measuring Impulse Responses Using Dirac*, (2007).
- [13] A. Noxon, *Room Acoustics and Low Frequency Damping*, in: Los Angeles, CA, USA, 1986.
- [14] A. Prato, F. Casassa, A. Schiavi, Reverberation Time Measurements in Non-Diffuse Acoustic Field by the Modal Reverberation Time, *Applied Acoustics*. 110 (2016) 160–169.

- [15] H. Park, J.Y. Jeon, Acoustical Investigation of Ambience Sound for Auditory Environments in Music Performance Spaces, Building and Environment. 107 (2016) (2016) 10–18.
- [16] M. Wankling, B. Fazenda, Subjective Validity of Figures of Merit for Room Aspect Ratio Design, in: Munich, 2009.
- [17] D. Kelle, S. Yılmaz, Küçük Müzik Hacimlerinde Alçak Frekans Ses Alanının Dalga Bazlı Sonlu Elemanlar Yöntemi (FEM) ile Analizi ve Bir Tasarım Yaklaşımı, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, 2023.
- [18] D. Cabrera, Acoustic clarity and auditory room size perception, 3 (2007) 1830–1837.
- [19] Mariette Bengtsson, How to Plan and Perform a Qualitative Study Using Content Analysis, NursingPlus Open. (2016) 8–14.
- [20] N. Kaplanis, S. Bech, T. Lokki, S.H. Jensen, Perception and Preference of Reverberation in Small Listening Rooms for Multi-Loudspeaker Reproduction, The Journal of the Acoustical Society of America. 146 (2019).

4. KAYNAKLAR

- [1] Binaların Gürültüye Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik. (2017). T.C. Resmi Gazete. 30082, 31 Mayıs 2017.
- [2] Türk Standartları Enstitüsü. (2013). Binalarda Isı Yalıtım Kuralları (TS 825).
- [3] Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü (2001). Bina Sayımı 2000, Ankara: Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası, 24-464.
- [4] Wang, J-J., Jing, Y-Y., Zhang, C-F. & Zhao J-H. (2009). Review on multi-criteria decision analysis aid in sustainable energy decision-making. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*,13, 2263-2278.
- [5] Hwang, C.L. & Yoon, K. (1981). Multiple attribute decision making-Methods and applications: A state of the art survey. Springer-Verlag: New York.
- [6] Saari, D. & Merlin, V. (1996). The Copeland Method. I. Relationships and the Dictionary, *J. Econ. Theory*, 8, 51-76.
- [7] Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik (2007). T. C. Resmi Gazete, 26735, 19 Aralık 2007.
- [8] Türk Standartları Enstitüsü. (1997). Kargir duvarlar hesap ve yapım kuralları, (TS 2510).
- [9] TS 825 Hesap Programı. İZODER Isı Su Ses Ve Yangın Yalıtımcıları Derneği:İstanbul.
- [10] Bayraktar D. ve Bayraktar A., (2018). Okul Binalarında Isı Yalıtımı Maliyetinin Araştırılması, *Çukurova Üni. Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 33(2), 57-72.
- [11] International Organization for Standardization. ISO 10140-5:2010 Acoustics -- Laboratory measurement of sound insulation of building elements -Part 5: Requirements for test facilities and equipment. Switzerland:ISO;2010.
- [12] T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. İnşaat Genel Fiyat Analizleri [erişim 2018 Ocak]. Retrieved from: <https://birimfiyat.csb.gov.tr/>
- [13] AMP Hakediş ve Yaklaşık Maliyet Yazılımı. AMP Yazılım:İstanbul.
- [14] Topçu A. (2018). Betonarme II , Ders Notları, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi. Retrieved December 1, 2017, from <https://insaat.ogu.edu.tr/Personel/Detay/46/prof-dr-ahmet-topcu>
- [15] European Committee for Standardization. EN 771- 1+A1 Specification for masonry units-Part 1: Clay masonry units. 2016.
- [16] British Standards Institution. BS EN 771-4:2011+A1 Specification for masonry units - Part 4: Autoclaved aerated concrete masonry units. London: BSI; 2015.

- [17] Cristobal S. & Ramon J. (2012). Multi Criteria Analysis in the Renewable Energy Industry, Chapter 7-10, Berlin Heidelberg: Springer Science & Business Media. 43-72.
- [18] Mardani A., Jusoh A., Nor K. MD., Zainab Khalifah Z., Zakwan N., Valipour A. (2015) Multiple criteria decision-making techniques and their applications – a review of the literature from 2000 to 2014, Economic Research-Ekonomiska Istraživanja, 28:1, 516-571.
- [19] Velasquez, M., & Hester, P.T. (2013). An Analysis of Multi-Criteria Decision Making Methods, International Journal of Operations Research, 10 (2), 56-66.
- [20] Yıldırım, B.F. ve Önder, E. (Eds.) (2015). Operasyonel, yönetsel ve stratejik problemlerin çözümünde çok kriterli karar verme yöntemleri, Türkiye: Dora Basım Yayın Dağıtım.
- [21] Hwang, C.-L. & Lin. M.-J. (1987). Group Decision Making under Multiple Criteria: Methods and Applications. Berlin Heidelberg: Springer-Verlag.

5. KAYNAKLAR

- [1] Brambilla, G., Pedrielli, F., Smartphone-Based Participatory Soundscape Mapping for a More Sustainable Acoustic Environment. *Sustainability*, 12, 7899, 2020.
- [2] Masullo, M., Ruggiero, G., Alvarez Fernandez, D., Iachini, T., & Maffei, L., Effects of urban noise variability on cognitive abilities in indoor spaces: Gender differences. *Noise & Vibration Worldwide*. vol. 52(10), 313-322, 2021.
- [3] Kang, J., Aletta, F., Gjestland, T.T., Brown, L.A., Botteldooren, D., Schulte-Fortkamp, B., Lercher, P., van Kamp, I., Genuit, K., Fiebig, A., Coelho, J.L.B., Maffei, L., Lavia, L. Ten questions on the soundscapes of the built environment. *Build. Environ.* 108, 284–294, 2016.
- [4] Van Kamp, I., Klæboe, R., Brown, A., Lercher, P. *Soundscapes, Human Restoration and Quality of Life*. CRC Press, Boca Raton 2015,
- [5] S. Baclet, S. Venkataraman, R. Rumpler, R. Billsjö, J. Horvath, and P. E. Österlund, “From strategic noise maps to receiver-centric noise exposure sensitivity mapping,” *Transportation Research Part D: Transport and Environment*, vol. 102, p. 103114, 2022.
- [6] Deng, L. vd., “Effects of integration between visual stimuli and auditory stimuli on restorative potential and aesthetic preference in urban green spaces,” *Urban Forestry & Urban Greening*, vol. 53, p. 126702, 2020.
- [7] Masullo, M., Özcevik Bilen, A., Toma. R.A., Akın Guler, G., Maffei, L., The Restorativeness of outdoor historical sites in urban areas: physical and perceptual correlations. *Sustainability*, 13(10), 5603, 2021.
- [8] European Union, Directive 2002/49/EC of the European Parliament and the Council. Assessment and management of environmental noise. *Official Journal of the European Communities*, L189/12-L189/25, 2002.
- [9] Maffei, L., Masullo, M., Pascale, A., Boucherit, S., Dogan Iseri, H.A., Audio-visual tools as support for urban sound planning policies, 24th International Congress on Acoustics October 24 to 28, in Gyeongju, Korea, 2022.
- [10] Aumond, P., Can, A., Mallet, V., De Coensel, B., Ribeiro, C., Botteldooren, D., Lavandier, C., Kriging-based spatial interpolation from measurements for sound level mapping in urban areas. *J. Acoust. Soc. Am.*, 5, 2847–2857, 2018.
- [11] Picaut, J., vd., Low-Cost Sensors for Urban Noise Monitoring Networks—A Literature Review, *Sensors*, 20, 2256, 2020.
- [12] Hong, J. Y., He, J., Lam, B., Gupta, R., Gan, W.-S., *Spatial Audio for Soundscape Design: Recording and Reproduction*. Applied Sciences, 2017.

- [13] Lercher, P.; Schulte-Fortkamp, B. The Relevance of Soundscape Research to the Assessment of Noise Annoyance at the Community Level. In Proceedings of the 8th International Congress on Noise as a Public Health Problem, Rotterdam, The Netherlands, 29 June–3 July 2003.
- [14] Schulte-Fortkamp, B.; Dubois, D. Recent advances in soundscape research. *Acta Acust. United Ac.*, 92, V–VIII, 2006.
- [15] Nilsson, M.E.; Berglund, B. Soundscape quality in suburban green areas and city parks. *Acta Acust. United Ac.*, 92, 903–911, 2006.
- [16] Brown, A. L. “Areas of High Acoustic Quality: Soundscape Planning”, 14th International Congress on Sound & Vibration, Cairns, Australia. 9-12 July, 2007.
- [17] Conroy, A., The BBC and virtual reality. 2017.
- [18] Vosmeer, M., Schouten, B., Interactive cinema: Engagement and interaction. In A. Mitchell, C. Fernández-Vera & D. Thue (Eds.), *International Conference on Interactive Digital Storytelling* (pp. 140-147). Switzerland: Springer International Publishing, 2014.
- [19] Shimamura vd., Audio-visual object removal in 360-degree videos. *The Visual Computer*, 36:2117–2128, 2020.
- [20] Sun, K., De Coensel, B., Filipan, K., Aletta, F., Van Renterghem, T., De Pessemer, T., Botteldooren, D., Classification of soundscapes of urban public open spaces. *Landscape and Urban Planning*, 189, 139–155, 2019.
- [21] Boyer, S., Rochat, N., Rix-Lièvre, G., Uses of 360° video in referees' reflectivity training: Possibilities and limitations. *Front. Psychol.* 14:1068396, 2023.
- [22] Nguyen, A., Yan, Z., Enhancing 360 Video Streaming through Salient Content in Head-Mounted Displays. *Sensors*, 23, 4016, 2023.
- [23] Sheikh, A., Brown, A., Evans, M., Watson, Z., Directing attention in 360-degree video. Paper presented at IBC 2016 Conference, Amsterdam, 2016.
- [24] Tang, A., Fakourfar, O., Watching 360° videos together. In Proceedings of the 2017 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems (pp. 4501- 4506). New York, NY: ACM, 2017.
- [25] Fonseca, D., Kraus, M., A Comparison of head-mounted and hand-held displays for 360° videos with focus on attitude and behaviour change. Paper presented at Academic Mindtrek '16, Tampere. New York, NY: ACM, 2016.
- [26] Xu, J., Zhou, W., Chen, Z., Blind omnidirectional image quality assessment with viewport oriented graph convolutional networks. *IEEE Trans. Circuits Syst. Video Technol.*, 31, 1724–1737, 2020.

- [27] Zhou, W., Xu, J., Jiang, Q., Chen, Z., No-reference quality assessment for 360-degree images by analysis of multifrequency information and local-global naturalness. *IEEE Trans. Circuits Syst. Video Technol.*, 32, 1778–1791, 2021.
- [28] Li, C.; Xu, M.; Jiang, L.; Zhang, S.; Tao, X. Viewport proposal CNN for 360 video quality assessment. In *Proceedings of the 2019 IEEE/CVF Conference on Computer Vision and Pattern Recognition (CVPR)*, Long Beach, CA, USA, 15–20 June; pp. 10169–10178, 2019.
- [29] Jo, H.I., Jeon, J.Y., Overall environmental assessment in urban parks: Modelling audio-visual interaction with a structural equation model based on soundscape and landscape indices, *Building and Environment* 204, 108166, 2021.
- [30] Jo, H.I., Jeon, J.Y., Urban soundscape categorization based on individual recognition, perception, and assessment of sound environments. *Landscape and Urban Planning* 216, 104241, 2021.
- [31] Elmezeny, A., Edenhofer, N., & Wimmer, J., Immersive storytelling in 360-degree videos: An analysis of interplay between narrative and technical immersion. *Journal For Virtual Worlds Research*, 11(1), 2018.
- [32] Mouratidis, K. Hassan, R., Contemporary versus traditional styles in architecture and public space: A virtual reality study with 360-degree videos. *Cities*, 97, 2020.
- [33] Baños, R. M., Botella, C., Alcañiz, M., Liaño, V., Guerrero, B., Rey, B., Immersion and emotion: Their impact on the sense of presence. *Cyberpsychology & Behavior*, 7(6), 734–741, 2004.
- [34] Portman, M. E., Natapov, A., & Fisher-Gewirtzman, D., To go where no man has gone before: Virtual reality in architecture, landscape architecture and environmental planning. *Computers, Environment and Urban Systems*, 54, 376–384, 2015.
- [35] Arshad, I., vd., Reducing cybersickness in 360-degree virtual reality, 2021.

4. KAYNAKLAR

- [1] Halperin, D., Environmental Noise And Sleep Disturbances: A Threat To Health?, Sleep Science, Volume 7, Issue 4, pp.209-212, ISSN 1984-0063, 2014.
- [2] Caddick, Z. A., Gregory, K., Arsintescu, L., Flynn-Evans, E. E., A Review Of The Environmental Parameters Necessary For An Optimal Sleep Environment, Building and Environment, Volume 132, pp.11-20, ISSN 0360-1323, 2018.
- [3] Carlos, D., A Different Route To Health: İmplications Of Transport Policies, Br Med J, No.318, pp.1686-1689, 1999.
- [4] Çevrimiçi Link: <https://aqso.net/office/news/6650/architecture-against-noise>. (Son Erişim Tarihi: 14.07.23)
- [5] Bora, İ.H., Bican, A., Uyku Fizyolojisi, Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Türkiye Klinikleri, J Surg Med Sci, Bursa, Sayı 3, Cilt 23, pp.1-6, 2007.
- [6] İlhan Algın, D., Akdağ, G., Erdinç, O.O., Kaliteli Uyku ve Uyku Bozuklukları, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı, Osmangazi Tıp Dergisi, Beyin Farkındalığı Özel Sayı 1, Cilt 38, pp.29-34, 2016.
- [7] Çevrimiçi Link: <https://nevrezkoylan.com/2021/02/uykusuzluk/> (Son Erişim Tarihi:10.07.23)
- [8] Aktaş Y., Kent İçi Alanlarda Bitki Kullanımı İle Gürültü Kontrolü (İstanbul-Maslak Zincirlikuyu Hattı Örneğinde), İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, Yüksek Lisans Tezi, 2002.
- [9] Demir S., İstanbul'un Beşiktaş İlçe Merkezinde Gürültü Düzeyleri Belirlenerek Gürültü Haritasının Oluşturulması, Türkiye Cumhuriyeti Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, Doktora Tezi, 2013.
- [10] Çevrimiçi Link: <https://bilimfili.com/uyku-esnasinda-beyin-disaridan-gelen-sesleri-nasil-duyuyor> (Son Erişim Tarihi: 12.06.23)
- [11] Çevrimiçi Link: <https://www.bilim.org/clifford-b-saper-ile-beynin-uyku-ve-uyaniklik-mekanizmalari-uzerine-cok-ozel-soylesi/> (Son Erişim Tarihi: 15.06.23)
- [12] Şahin L. , Aşçıoğlu M., Uyku ve Uykunun Düzenlenmesi (Sleep and Regulation of Sleep), Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi, Fizyoloji Anabilim Dalı, Erciyes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Fizyoloji Anabilim Dalı, Sağlık Bilimleri Dergisi, Cilt 22 , Sayı 1, Erzurum, pp.93- 98, 2013.
- [13] Çevrimiçi Link: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/05/20170531-7.htm>. (Son Erişim Tarihi: 14.10.22)
- [14] Esen M., Üretim Sahasında Gürültü Ve Gürültü Kontrol Uygulaması, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Makine Mühendisliği Ana Bilim Dalı-Makine Teorisi, Kontrol Programı, İstanbul, Yüksek Lisans Tezi, 2010.

- [15] Çevrimiçi Link: [http://docs.neu.edu.tr/staff/fatmagul.cirhinlioglu/Psikolojiye Girişbilinç, Bölüm 6, Cirhinlioğlu F. G., Ders Notları](http://docs.neu.edu.tr/staff/fatmagul.cirhinlioglu/PsikolojiyeGirisBilinc,Bolum6,CirhinliogluF.G.,DersNotlari).
- [16] Şentop A., Binaların Gürültü Kontrolü Etkin Tasarımı İçin Yapı Elemanı Seçim Aracı, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Çevre Kontrolü Ve Yapı Teknolojisi Programı, İstanbul, Yüksek Lisans Tezi, 2013.
- [17] Aksoyulu C., Yapılardaki Ses İzolasyonunun Bilgisayar Ortamında Simülasyonu, T.C. Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İnşaat Mühendisliği Anabilim Dalı, Konya, Yüksek Lisans Tezi, 2014.
- [18] Dalton J., Sleep disturbance due to noise: Current issues and future research Ken Hume Division of Health Science and Centre for Air Transport and the Environment, Manchester Metropolitan University, United Kingdom Correspondence, Volume : 12 , Issue : 47 , pp.70-76, 2010.
- [19] Gitanjali, B, Dhamodharan, R., Effect Of Occupational Noise On The Nocturnal Sleep Architecture of Healthy Subjects, Indian J Physiol Pharmacol, Volume : 1, Issue : 48 pp.65-72, Erratum in: Indian J Physiol Pharmacol, 2004.
- [20] Joshua N. Aaron, Carol C. Carlisle, Mary A. Carskadon, Thomas J. Meyer, Nicholas S. Hill , Richard P., Millman Environmental Noise As A Cause Of Sleep Disruption in An Intermediate Respiratory Care Unit Division Of Pulmonary And Critical Care, Department Of Medicine, Rhode Island Hospital; And The Department Of Chronobiology, O'Gy, E P, Bradley Hospital and Brown University, Providence, Rhode Island, U.S.A..
- [21] Çevrimiçi Link: <https://avesis.ege.edu.tr/sebnem.cinar/dokumanlar>, Uyku ve Dinlenme , Doç. Dr.Çınar Yücel. Ş., Ders Notları. (Son Erişim Tarihi: 14.05.23)

4. KAYNAKLAR

- [1] "2030 Digital Compass: the European way for the Digital Decade", Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the regions, European Commission, (2021) 118, Brussels, 09.03.2021
- [2] "Dijital Dönüşüm Stratejisi", Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, <https://cbddo.gov.tr/>
- [3] "On the global digital transformation and the International System of Units", Resolution 2 of the 27th CGPM (2022), doi: 10.59161/CGPM2022RES2E
- [4] "Report on the actions taken by the CIPM towards a "CIPM Strategy 2030+", CIPM, September 2022
- [5] "CIPM Vision Transforming the International System of Units for a Digital World", CIPM/112-12, 2023
- [6] EURAMET 2030 Strategy, ver.2.0, EURAMET, Braunschweig, 2021
- [7] Thiel F., "Measuring Instruments: Digitalization and Digital Transformation", 1st WELMEC Webinar: Are NAWID and MID "fit for purpose"?, 23 November 2022
- [8] Rabi S., Wan M., Sharma R.K., Kumar L., Zafer A., Saeedi K., Yadav S., "Digital Avatar of Metrology", MAPAN Journal of Metrology Society of India, 38, 561– 568 (2023)
- [9] <https://invensense.tdk.com/smartsound/digital/>
- [10] <https://sea-technology.com/digital-hydrophone-combines-acoustic-auxiliary-sensors>
- [11] <https://thepihut.com/products/3-axis-digital-accelerometer-unit-adxl345>
- [12] IEC 61094-2, Measurement microphones - Part 2: Primary method for pressure calibration of laboratory standard microphones by the reciprocity technique, International Electrotechnical Commission, Geneva, 2009
- [13] IEC 61094-5, Measurement microphones - Part 5: Methods for pressure calibration of working standard microphones by comparison, International Electrotechnical Commission, Geneva, 2016
- [14] ISO 16063-11, Methods for the calibration of vibration and shock transducers - Part 11: Primary vibration calibration by laser interferometry, International Organization for Standardization, Geneva, 1999
- [15] ISO 16063-21, Methods for the calibration of vibration and shock transducers - Part 21: Vibration calibration by comparison to a reference transducer, International Organization for Standardization, Geneva, 2003

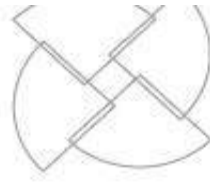
- [16] IEC 60565-1, Underwater acoustics - Hydrophones - Calibration of hydrophones - Part 1: Procedures for free-field calibration of hydrophones, International Electrotechnical Commission, Geneva, 2020
- [17] Prato A., Mazzoleni F., Schiavi A., "Metrological traceability for digital sensors in smart manufacturing: calibration of MEMS accelerometers and microphones at INRiM", 2019 II Workshop on Metrology for Industry 4.0 and IoT (MetroInd4.0&IoT), Naples, Italy, 2019, pp. 371-375, doi: 10.1109/METROI4.2019.8792906
- [18] Strategy 2021 – 2031, Consultative Committee for Acoustics, Ultrasound, and Vibration (CCAUV), 31 January 2022, <https://www.bipm.org/en/committees/cc/ccauv>
- [19] ISO/IEC 17025, General requirements for the competence of testing and calibration laboratories, International Organization for Standardization, Geneva, 2017
- [20] Boschung G., Wollensack M., Zeier M., Blaser C., Hof Ch., Stathis M., Blattner P., Stuker F., Basic N., Grasso Toro F., PDF/A-3 solution for digital calibration certificates", Measurement: Sensors, vol.18, 2021, 100282
- [21] Galpin V., Smith I., Hippolyte J.-L., "Tracking and viewing modifications in digital calibration certificates", Acta IMEKO, Vol. 12 No. 1 (2023), pp. 1-7
- [22] Hackel S., Härtig F., Hornig J., Wiedenhöfer T., "The digital calibration certificate", PTB - Mitteilungen Forschen und Prüfen, Volume 127, Issue 4, December 2017, pp. 75-81
- [23] Hackel S., Härtig F., Schrader T., Scheibner A., Loewe J., Doering L., Gloger B., Jagieniak J., Hutzschenreuter D., Söylev-Öktem G., "The fundamental architecture of the DCC", Measurement: Sensors, volume 18, 2021, 100354
- [24] Small Collaborative Project - DCC2GO "Supporting the implementation of Digital Calibration Certificates in the European metrology community", <https://www.ptb.de/dcc2go/project>

5. KAYNAKLAR

- [1] ISO 3745:2012, Acoustics — Determination of sound power levels and sound energy levels of noise sources using sound pressure — Precision methods for anechoic rooms and hemi-anechoic rooms. International Organization for Standardization, Geneva, Switzerland, 2012.
- [2] ISO 26101:2021, Acoustics — Test methods for the qualification of free-field environments. International Organization for Standardization, Geneva, Switzerland, 2021
- [3] TÜBİTAK Ulusal Metroloji Enstitüsü, AB-0092-T Türk Akreditasyon Kurumu
<https://secure.turkak.org.tr/kapsam/Scope/PublicHTML/216?sube=889&language=0>

6. KAYNAKLAR

- [1] Metroloji, TÜBİTAK Ulusal Metroloji Enstitüsü, 2013, Gebze - Kocaeli, ISBN 978-975-403-731-9
- [2] TS EN ISO/IEC 17025:2017, Deney ve Kalibrasyon Laboratuvarlarının Yetkinliği İçin Genel Gereklilikler, Ankara
- [3] Laboratuvarların Akreditasyonuna Dair Rehber, TÜRKAK R20.43, 31.01.2017
- [4] Akreditasyon Sözleşmesi, Türk Akreditasyon Kurumu, F701-039, Rev. No:9, 12.12.2014
- [5] Kaptan F., Korkmaz H., “Fen Öğretiminde Tümel (Portfolio) Değerlendirme”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 19, 212-219, 2000
- [6] Sağlam-Arslan A., Avcı N., İyibil Ü., “Fizik Öğretmen Adaylarının Alternatif Ölçme-Değerlendirme Yöntemlerini Algılama Düzeyleri”, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi 11, 115-128, 2008
- [7] Çepni S., Çoruhlu T. Ş., “Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Tekniklerine Yönelik Hazırlanan Hizmet İçi Eğitim Kursundan Öğretime Yansımalar”, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 28, 117-128, 2010
- [8] IEC 61672-1:2013, Electroacoustics – Sound Level Meters-Part 1:Specifications, International Electrotechnical Commission, Geneva, Switzerland
- [9] ISO 8041:2021, Human response to vibration. Measuring instrumentation-General Purpose vibration meters, International Organization for Standardization, Geneva, Switzerland
- [10] ISO/IEC Guide 98-3:2008, Uncertainty of Measurement, Part 3:Guide to the expression of uncertainty in measurement (GUM 1995), International Organization for Standardization, Geneva, Switzerland
- [11] EA 4/02 M:2022, Kalibrasyonda Ölçüm Belirsizliğinin Değerlendirilmesi, <https://secure.turkak.org.tr/TURKAKSITE/docs/EA4-02.pdf>
- [12] TÜRKAK Akreditasyon Markası'nın TÜRKAK Tarafından Akredite Edilmiş Kuruluşlarca Kullanılmasına İlişkin Şartlar, TÜRKAK R10.06, Rev. No:14, 05.09.2022
- [13] TÜRKAK Markalı Deney Raporları ve Kalibrasyon Sertifikalarına İlişkin Rehber, TÜRKAK R20.18, Rev. No:5, 22.07.2019
- [14] ISO 3745:2012, Acoustics-Determination of sound power levels of noise sources using sound pressure-Precision methods for anechoic and hem-anechoic rooms, International Organization for Standardization, Geneva, Switzerland
- [15] IEC 60942:2017, Electroacoustics – Sound Calibrators, International Electrotechnical Commission, Geneva, Switzerland

Türk Akustik Derneği'nin düzenlediği 15. Ulusal Akustik Kongresi ve Sergisi yapı ve hacim akustiği, gürültü kontrolü, akustik ölçümler, işitsel peyzaj ve müziksel akustik gibi ana konularında zengin bir katılım ile 2-3 Kasım 2023 tarihinde gerçekleşmiştir. "Sesler" ve "Sessizlik" "Sonrası teması ile çevresel gürültü yönetmeliği ve ses yalıtımı detaylarının deprem yönetmeliği açısından değerlendirilmesi konularında düzenlenmiş panel-lerle akustik ile ilgili güncel konular tartışılmıştır. Kongre programına dahil olan bildiri tam metinleri 15. Ulusal Akustik Kongresi ve Sergisi Bildiriler Kitabı'nda sunulmaktadır.

15. Ulusal Akustik Kongresi ve Sergisi'nin gerçekleştirilmesine katkıda bulunan sponsorlarımıza ve sergi katılımcılarımıza teşekkür ederiz.

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

CUMHURİYET'İN 100. YILI ANISINA KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ BÖLÜMÜ

Editörler
Ayşenur Akbulut
İlker Çakmakkaya

**CUMHURİYET'İN 100. YILI ANISINA
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ BÖLÜMÜ**

Editörler

Ayşenur Akbulut
İlker
Çakmakkaya

Hiperyayın: 1087

Araştırma-
İnceleme

e-Kitap: 57

Editörler

Ayşenur Akbulut, İlker Çakmakkaya

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem Ilgın

Kapak

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

e-ISBN: 978-625-6482-92-0

ISBN: 978-625-6078-10-9

İstanbul, Mayıs, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmü- ne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti. ve Ayşenur Akbulut ve İlker Çakmakkaya'ya aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopya- lanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumlu- luğu yazar(lar)a aittir.

Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

Cumhuriyet'in 100. Yılı anısına Kastamonu Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü / editörler Ayşenur Akbulut, İlker Çakmakkaya.—1. Baskı. -- İstanbul : Hiperyayın, 2024.

144 sayfa: şekil, tablo; 21 cm. – (Hiperyayın; 1087 e-Kitap; 57)

e-ISBN: 978-625-6482-92-0

Kaynakça bölüm sonlarındadır.

1.Katamonu Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü. 2. Kütüphanecilik -- Türki- ye. 3. Bilgi yönetimi. I. Akbulut, Ayşenur. II. Çakmakkaya, İlker. III. Dizi.

Z665/.C85 2024

020/CUM 2024

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti.
Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş
Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter - Güngören /
İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

Önsöz 9

Atatürk'ün Kitap ve Kütüphane Yaklaşımı 13

Hasan S. Keseroğlu

Üniversite Kütüphanelerinin Son Yüzyıllık Gelişimi ve Bu Gelişimi Biçimlendiren Etmenler: Dünyada ve Türkiye'deki Durum
..... 2

3

Güler Demir

Ötüken'in Alman Milli Kütüphanesi Konulu Makalesi ve Dr. Stummvoll ile İlgili Bazı Yeni Bilgiler
..... 8

4

M. Kemal Sevgisunar

Türkiye'de Lisansüstü Bilgi ve Belge Yönetimi Eğitimi ve Kastamonu Üniversitesi Tecrübesi
..... 9

2

Ömer Dalkıran

Kütüphanelerde Kataloglama İçin MARC'tan BIBFRAME'e Geçiş Süreçleri Üzerine Bir Genel Değerlendirme
..... 11

8

Hamid Derviş

Türkiye'de Cumhuriyet Döneminde Bilgi Ekonomisi Yaklaşımı Temelinde Gerçekleştirilen İlk Kurumsallaşma Çalışmaları: Polatlı'da 1933'te Ticaret Borsası Kurulması Girişimlerine İlişkin Bazı Yeni Bilgiler
..... 12

6

M. Kemal Sevgisunar

Kaynakça

- Alpay, M. (1976). *Harf Devriminin kütüphanelere yansması*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi.
- Anameriç, H. (2008). Belgelerle Atatürk ve Kütüphaneler. Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi. 24, 71 (2008), 487-514.
- Atatürk, M. K. (2005). *Bütün eserleri*. C.15. İstanbul: Kaynak Yayınları. Atatürk, M. K. (2006). *Bütün eserleri*. C.17. İstanbul: Kaynak Yayınları. Atatürk, M. K. (2008). *Bütün eserleri*. C.24. İstanbul: Kaynak Yayınları. Atatürk, M. K. (2008). *Bütün eserleri*. C.25. İstanbul: Kaynak Yayınları.
- Aysal, N. (2005). Anadolu'da Aydınlanma Hareketinin Doğuşu: Köy Enstitüleri. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Ata- türk Yolu Dergisi* S 35-36, Mayıs-Kasım, 267-282.
- Baysal, J. (1973) Cumhuriyet dönemi Türk kütüphaneciliğinin gelişmesi, *Cumhuriyet'in 50. Yılına armağan*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi. ss. 99-112.
- Gökberk, M. (1986) Aydınlanma felsefesi, devrimler ve Atatürk. Çağdaş düşüncenin ışığında Atatürk. İstanbul: Dr. Nejat Eczacıbaşı Vakfı.
- Keseroğlu, H.S. (1984) İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*. İstanbul. C.5
- Keseroğlu, H. S. (2022). Halkevlerinde Kitap ve Kütüphane Kıyımı: 1951. *Türk Kütüphaneciliği*, 36, 4 (2022), 495-511.
- Kirby, F. (2000). Türkiye'de Köy Enstitüleri. E. Tonguç (Yay. Haz.). (2.bs.). Ankara: Güldiken Yayınları
- Sefercioğlu, N. (1981). Atatürk, İnkılâpları Ve Kütüphaneciliğimiz XXX. Cilt 1981 2'inci Sayı 48
- Soysal, Ö. (1987). Cumhuriyet ve Kütüphaneciliğimiz: 1923'den 1963'e. *Kütüphanecilik Dergisi: Bilgi Belge Kütüphane Araştırmaları*. Sayı:1, 17-78.

Kaynakça

- Abbott, A. (t.y.). *Library research and its infrastructure in the twentieth century*. Chicago: University of Chicago. Erişim adresi: home.uchicago.edu/aabbott/Papers/illinois.pdf
- Adams, J., Gurney, K., Hook, D. ve Leydesdorff, L. (2014). International collaboration clusters in Africa. *Scientometrics*, 98(1), 547-556
- Adetayo, A.J. (2023). Artificial intelligence chatbots in academic libraries: The rise of ChatGPT. *Library Hi Tech News*, 40(3), 18-21. Erişim adresi: <https://doi.org/10.1108/LHTN-01-2023-0007>
- Affum, M. Q. (2023). The role of artificial intelligence in library automation. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*. 7880. Erişim adresi: <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/7880>
- Ajie, I. A., Soyemi, O. D. ve Omotunde, O. I. (2015). Personnel motivation as correlate of organizational commitment in academic libraries in Lagos State, Nigeria. *Global Journal of Human-Social Science: G Linguistics & Education*. 15(12), 30-45.
- Akbaytürk, T. (2003). Türkiye'deki konsorsiyumların kütüphanelerde satın alma üzerine etkisi. *Türk Kütüphaneciliği*, 17(3), 247-262.
- Akkaya, M. A. (2013). Türkiye'de yeni bin yılda kurulan devlet üniversitelerinin kütüphaneleri hakkında niceliksel bir değerlendirme. *Türk Kütüphaneciliği*, 27(4), 601-618.
- Alemu, S. K. (2018). The meaning, idea and history of university/higher education in Africa: A brief literature review. *FIRE: Forum for International Research in Education*, 4(3), 210-227.
- Ali, M. Y., Naeem, S. B. ve Bhatti, R (2021) Artificial Intelligence (AI) in Pakistani university library services. *Library Hi Tech News*, 38(8), 12-15.
- Altay, A. (2015). The libraries in the Ottoman State. *Journal of Balkan Libraries Union*, 3(2), 48-53. Doi: 10.16918/bluj.27603
- Altbach, P. G. (2008). The complex roles of universities in the period of globalization. Higher Education in *The World* 3, 5-14. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/277128834_The_e_

complex_roles_of_universities_in_the_period_of_globalization

- Andery, M. A. vd. (2002). *Para compreender a ciência: Uma perspecti- va histórica* (11. ed.). São Paulo: EDUC.
- Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi (2015). *History*. Erişim adresi: <http://sut.agri.ankara.edu.tr/en/tarihce/>
- ANKOS (2023). *ANKOS*. Erişim adresi: <https://ankos.org.tr/en/about-ankos/info/>
- Arms, W. Y. (2012). The 1990s: The formative years of digital libraries. *Library Hi Tech*, 30(4), 579-591.
- Atılğan, D. (2008). Türkiye'de üniversite kütüphanelerinin tarihi. *Türk Kütüphaneciliği*, 22(4), 451-458.
- Atkins, D. E. (2005). *University futures and new technologies: Possibilities and issues*. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/228388611_University_Futures_and_New_Tech-nologies_Possibilities_and_Issues
- Axtell, J. (2023). *Wisdom's workshop: The rise of the modern university*. New Jersey: Princeton University.
- Aybaş, O. T. (1975). Türkiye üniversite kütüphaneleri hakkında rapor. *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*, XXIV(4), 259-272.
- Aydemir, S. S. (2020). Türkiye'de Darülfünun'dan üniversiteye geçiş süreci ve 1933 üniversite kanunu sonrası yükseköğretimdeki gelişmeler. *Tarih Okulu Dergisi*, 13(48), 2222-2243.
- Aydın, Y. (2021). Comparing university libraries in different cities in Turkey with regards to digitalisation and the impact of the COVID-19 Pandemic. *Információs Társadalom*, XXI(4), 9-18. Erişim adresi: <https://dx.doi.org/10.22503/inftars.XXI.2021.4.1>
- Ayiter, K. (1968). Anayasanın özerk kuruluşları. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 25(3), 23-72.
- Ball, D. ve Friend, F. (2001). Library purchasing consortia in the UK. *Liber Quarterly*, 11(1), 98-102. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/41026244_Library_Purchasing_Consortia_in_the_UK/link/0e608162f0c46d4f0acb78f1/download
- Bozdemir, S. (1998). Atatürk ve eğitim, Cumhuriyet döneminde eğitimi- timdeki gelişmeler. *Erdem*, 11(32), 439-458.

- Burlingame, D. F. (1995). *Library fundraising: Models for success*. Chicago, IL: American Library Association.
- Cabaleiro-Cerviño, G. ve Vera, C. (2020). The impact of educational technologies in higher education. *Gist Education and Learning Research Journal*, 20, 155-169.
- Chadwell, F. A. (2011). Assessing the value of academic library consortia. *Journal of Library Administration*, 51(7), 645-661. Doi: 10.1080/01930826.2011.601268
- Chais, C., Ganzer, P. ve Munhoz, P. (2017). Technology transfer between universities and companies: Two cases of Brazilian universities. *INMR – Innovation & Management Review*, 15(1), 20-40.
- Childs, S., Matthews, G. ve Walton, G. (2016). Space in the university library: An introduction. G. Walton ve G. Matthews (Ed.). *University Libraries and Space in the Digital World* içinde (s. 1-17). Abingdon, Oxon: Routledge.
- Chiweza, D. S. (2006). The potential for virtual library services to promote teaching and research and reduce the digital divide: A case study of the University of Malawi. *Center for African Studies Co-desria Conference on Electronic Publishing Leiden University, The Netherlands*. Erişim adresi: <https://www.ascleiden.nl/pdf/electpublconfchiweza.pdf>
- Cox, A. M. ve Mazumdar, S. (2022). Defining artificial intelligence for librarians. *Journal of Librarianship and Information Science*, 0(0). Erişim adresi: <https://doi.org/10.1177/09610006221142029>.
- Çakın, İ. (2004). Müteferrika Matbaasının düşündürdükleri ve Avrupa'da basımcılığın etkileri: Gelecek için geçmiş anlamak. *Bilgi Dünyası*, 5(2), 153-167.
- Çelik, A. (2000). Financial problems in university libraries: The Turkish case. *International Information & Library Review*, 32, 69-80. Doi: 10.1080/10572317.2000.10762504.
- Çelik, A. (1995). University libraries in Turkey. *Türk Kütüphaneciliği*, 9(3), 241-244.

- Çukadar, S., Gürdal, G., Çelik, S. ve Kahvecioğlu, K. (2011). Türkiye'de üniversite kütüphaneleri: Mevcut durum ve gelecek. *Uluslararası Yükseköğretim Kongresi: Yeni Yönelişler ve Sorunlar* (UYK-2011), 27-29 Mayıs 2011, İstanbul; 3. Cilt / Bölüm XVI, ss. 2426-2439. Erişim adresi: http://eprints.rclis.org/17632/1/uyk2011_s_2426_2439.pdf
- Demir, G. (2020). Democratic and educational background of information poverty: The case of Turkey. *Journal of Contemporary Issues in Education*, 15(1), 65-80. Doi: 10.20355/jcie29421
- Demir, G. (2022). Toplumsal dönüşüm süreçleri ve üniversite kütüphaneleri. Altay, N. Taşkın ve H. Öztürk (Yay. Haz.). *Uluslararası Gelenekten Geleceğe Bilgi ve Belge Yönetimi Sempozyumu: 'Vefa'nın 50. Yıl Dönümünde Adnan Ötügen ve Cumhuriyet Dönemi Türk Kütüphaneciliği' Bildiri Kitabı* içinde (s. 76-102), 26-28 Mayıs 2022 Bartın. İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık.
- Dhamdhere, S. N. ve Smet, E. (2017). Universities and their web-based library services: A study of their relationship. *Humanities and Social Sciences Review*, 07(01), 61-74.
- Diógenes, F. C. B. ve Cunha, M. B. (2017). Development of universities and academic libraries from the middle age to modernity. *RDBCI: Rev. Digit. Bibliotecon. Cienc. Inf. Campinas*, 15(1), 99-129.
- Dutch National Organising Committee of IFLA WLIC (2023, 22 Mayıs). The Dutch library system: Past, present and future. *Sage*, 49(2). Erişim adresi: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/03400352231166177#bod-y-ref-bibr1-03400352231166177>
- Echezona, R. I. ve Ugwuanyi, C. F. (2010). African university libraries and internet connectivity: Challenges and the way forward. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*. Erişim adresi: <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/421/>
- Elias, N. (1993). *O processo civilizador: A formação do Estado e civilização*. Rio de Janeiro: Zahar,

- Erbay, H. (1993). Üniversite kütüphanelerinin yönetim ve organizasyon yapıları ve bir uygulama (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Erdoğan, P. ve Karasözen, B. (2009). Portrait of a Consortium: AN- KOS (Anatolian University Libraries Consortium). *The Journal of Academic Librarianship*, 35(4), 377-385.
- Ersoy, O. (1978). Üniversite kütüphanelerinin sorunları. *Türk Kütüp- haneciliği*, 27(3-4), 144-159.
- Erünsal, İ. E. (1998). The expansion and reorganization of the Ot- toman library system: 1752-1839. *BELLETTEN*, 62(235), 831- 850. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ttkbelleten/issue/60561/890787>
- Gonzalez, L. (2013). *Private philanthropic trends in academic libraries*. Oxford: Chandos Publishing.
- Goody, J. (2008). *O roubo da história: Como os europeus se apropriam das ideias e invenções do Oriente*. Tradução de Luiz Sergio Duar- te da Silva. São Paulo: Contexto.
- Güler, H. B. (2022). Üniversite kütüphanelerinde yapay zekâ teknolojilerinin kullanımı: Yeni nesil üç boyutlu uygulamalar (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Güteryüz, N. A. (2008, 9 Ocak). *Türkiye'ye gelen çoğu yahudi kökenli Alman profesörler ve Albert Einstein*. Şalom Gazetesi. Erişim adresi: <https://www.salom.com.tr/>
- Günel, İ. (2013). *50 soruda üniversite*. Ankara: Tübitak Bilim ve Ge- lecek Kitaplığı.
- Gürsen, A. E., Öncel, A. G., Plaisent, M., Benslimane, Y. ve Bernard, P. (2023). Artificial intelligence utilization in libraries. *Athens Journal of Sciences*, 10(2), 83-94.
- Güvenç, B. (1998). *History of Turkish education*. Ankara: Turkish Edu- cation Association.
- Hollenbach, F. M. ve Pierskalla, J. H. (2022). *State-building and the origin of universities in Europe, 800-1800*. Erişim adresi: https://fhollenbach.org/papers/Hollenbach_Pierskalla_2022.pdf

- Hoskins, R. ve Stilwell, C. (2011). Library funding and journal cancellations in South African university libraries. *SA Jnl Libs & Info Sci*, 77(1), 51-63.
- Huang, Y., Cox, A. M. ve Cox, J. (2023). Artificial intelligence in academic library strategy in the United Kingdom and the Mainland of China. *The Journal of Academic Librarianship*, 49(6), 0-0. Erişim adresi: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0099133323001118?via%3Dihub>
- Jarausch, K. H. (1979). The social transformation of the university: The case of Prussia 1865-1914. *Journal of Social History*, 12(4), 609-636.
- Karasözen, B. ve Atılgan, D. (2008). University libraries in Turkey. *BIBLIOTHEK Forschung und Praxis*, 32(2), 229-231. Doi: 10.1515/bfup.2008.024
- Karp, R. S. (1994). *The academic library of the 90s: An Annotated bibliography (bibliographies and indexes in library and information science) annotated edition*. Greenwood.
- Kaur, T. (2009). Academic libraries. İ. Abdullahi (Ed.). *Global Library and Information Science: A Textbook for Students and Educators with Contributions from Africa, Asia, Australia, New Zealand, Europe, Latin America and the Caribbean, the Middle East, and North America* içinde (s. 158- 178). Dordrecht, The Netherlands: International Federation of Library Associations.
- Kaygusuz, A. (2008). Universities and university libraries in Turkey. *Liber Quarterly*, 18(3/4), 480-492.
- Kent, A., Lancour, H., Daily, J. E. ve Nasrı, W. Z. (Ed.). (1976). *Encyclopedia of Library and Information Science*, Volume 19. New York: Marcel Dekker, Inc.
- King, H. (2000). The academic library in the 21st century: What need for a physical place? *Proceedings of the IATUL Conferences. Paper 14*. Erişim adresi: <https://docs.lib.purdue.edu/iatul/2000/papers/14>
- Klugkist, A. C. (2002). Consortium building and licensing by university libraries in the Netherlands. *Liber Quarterly. The Journal of the European Research Libraries*, 11, 80-86.

- Konnur, P. V. ve Bhandi, M. K. (2004). Academic libraries for the 21st century. *2nd International CALIBER-2004*, New Delhi, 11-13 Şubat 2004. Erişim adresi: https://ir.inflibnet.ac.in/bitstream/1944/308/1/04cali_2.pdf
- Kökalan, Ö., Yumuşak, İ. G. ve Gürleyen, S. Ö. (2022). The service quality of public and foundation (private) universities in Turkey from the perspectives of Turkish and international students. *TEM Journal*. 11(2), 820-828. Doi: 10.18421/TEM112-40, May 2022.
- Kubat, G. (2017). The mobile future of university libraries and an analysis of the Turkish case. *Information and Learning Sciences*, 118(3):1-23. Doi: 10.1108/ILS-09-2016-0063
- Lancaster, W. F. (1978). *Toward paperless information systems*. New York: Academic Press.
- Le Goff, J. (1995). *Os intelectuais da Idade Média* (6. ed.). São Paulo: Brasiliense.
- Lidman, T. (2010). Scientific and research libraries in the late 20th Century. *World Library and Information Congress: 76th Ifla General Conference and Assembly*, 10-15 August 2010, Gotthenburg, Sweden. Erişim adresi: <https://www.ifla.org/past-wli-c/2010/136-lidman-en.pdf>
- Lyer, K. R., Saliba, İ. ve Spannagel, J. (2022). University autonomy decline : Causes, responses, and implications for academic freedom, Taylor & Francis Group, ProQuest Ebook Central, <https://www.proquest.com/legacydocview/EBC/7244908?account-tid=107421>
- Malhan, I.V. (2001). Financial needs and problems of university and research laboratory libraries in India. *The Bottom Line*, 14(3), 111-116. Erişim adresi: <https://doi.org/10.1108/08880450110398672>
- Mogali, S. S. (2014). Artificial intelligence and its applications in libraries, *Conference: Bilingual International Conference on Information Technology: Yesterday, Today and TomorrowAt: Defence Scientific Information and Documentation Centre*, Delhi: Ministry of Defence

- Moran, B. B. (1984). *Academic libraries: The changing knowledge centers of colleges and universities. ASHE-ERIC Higher Education Research Report No. 8*. Washington, D.C.: Association for the Study of Higher Education; ERIC Clearinghouse on Higher Education. Erişim adresi: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED259689.pdf>
- Murphey, R. (1999). Westernisation in the eighteenth-century Ottoman empire: How far, how fast? *Byzantine and Modern Greek Studies*, 23, 116-139. Doi:10.1179/byz.1999.23.1.116
- Nevius, E. (2022, 22 Eylül). *Designing libraries for the 21st century*. Erişim adresi: <https://acrl.ala.org/acrlinsider/designing-libraries-for-the-21st-century/>
- Obiamalu, A. R. ve Echedom, A. U. (2021). Assessment of university libraries in Southeast Nigeria based on LRCN Standards and Guidelines: A focus on buildings, furniture and equipment. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*. 5092. <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/5092>
- OCLC (2015). *OCLC* Erişim adresi: <https://www.oclc.org/about/story.en.html>
- Odabaş, H. ve Polat, C. (2011). Türkiye'de üniversite kütüphaneleri standartları. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi [TAED]*, 45, 321-346.
- Orji, S. ve Anyira, I. E. (2021). What is "smart" about smart libraries? *International Journal of Research in Library Science*, 7(4), 265-271. Doi: 10.26761/IJRLS.7.4.2021.1482
- Öncü, A. (2007). Akademisyenler: Üniversite reform söyleminde Batı. T. Bora ve M. Gültekingil (Ed.). *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Modernleşme ve Batıcılık* (Cilt 3) içinde (s. 521-536). İstanbul: İletişim.
- Öztürk, F. (2020). *Kütüphanelerde yapay zekâ uygulamaları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Perkin, H. (2007). History of Universities., J. J. F. Forest, P.G. Altbach (Ed.). *International Handbook of Higher Education* içinde (s. 159-205). Springer.

- Peker, D. ve Taşkın, Ö. (2017). The enlightenment tradition and science education in Turkey. M. R. Matthews (Ed.). *History, Philosophy and Science Teaching: New Perspectives* içinde (s. 67-98). Sydney, NSW, Australia: Springer.
- Pierce, D. (2021, 21 Haziran). *21st century libraries: Changing from the ground up*. Erişim adresi: <https://www.libraryjournal.com/story/2-st-century-libraries-changing-from-the-ground-up-lj210616>
- PressReader Inc. (2023, 27 Mart). *How academic libraries use AI to improve their services*. Erişim adresi: <https://blog.pressreader.com/libraries-institutions/academic-libraries-use-artificial-intelligence-to-improve-their-services>
- Rashdall, H. (1895). *The universities of Europe in the Middle Ages. Vol II, Part I. Italy- Spain- France- Germany- Scotland etc*. Oxford: Clarendon Press.
- Reinhardt, W. ve Boekhorst, P. T. (2001). Library consortia in Germany. *Liber Quarterly*, 11, 67-79.
- Rogers, R. D. ve Weber, D. C. (1971). *University library administration*. New York: H. W. Wilson Co.
- Salian, P. ve Kumar, A. (2022). A study of causes, effects and remedies of overload. *International Journal of Creative Research Thoughts (IJCRT)*, 10(1), 373-379.
- Samea, L. (2015). Academic library consortia in Arab countries: An investigating study of origins, development, and services. *International Journal of Library and Information Science*, 7(7), 130-147. Doi: 10.5897/IJLIS2014.0540
- Seth, N., Deshmukh, S. G. ve Vrat, P. (2005). Service quality models: A review. *International Journal of Quality & Reliability Management*, 22(9), 913-949. Doi: 10.1108/02656710510625211
- Shiflett, L. (1996). *Louis Shores: Defining educational librarianship*. Metuchen, NJ: Scarecrow Press.
- Sutanto, S., Alexander, Y. C. ve Sandi, D. K. (2021). Creative university: A definition and activities management based on the completion of key performance indicator (KPI). *Journal of Technology Management & Innovation*, 16(3), 13-20. Doi:<https://doi.org/10.4067/S0718-27242021000300013>

- Şimşek, H. ve Yıldırım, A. (2010). Turkey: Innovation and tradition. I. C. Rotberg (Ed.). *Balancing Change and Tradition in Global Education Reform* (2.ed.). içinde (s. 149-180). Lanham: Row- man & Littlefield.
- Taştekin, O. (2019). 18. yüzyıl ve sonrası Osmanlı eğitim kurumları. *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi*, 23(3), 1143-1166.
- Thompson, L. S. (1952). Türkiye'de kütüphaneleri geliştirme progra- mi. *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*, 1(2), 85-100.
- Toplu, M. (2009b). Elektronik yayıncılığın ortak koleksiyon geliştiri- me ve kütüphane konsorsiyumlarına etkileri ve Türkiye'deki uy- gulamalar. *Türk Kütüphaneciliği*, 23(3), 448-488.
- Toplu, M. (2009a). Belge sağlama hizmetlerinin gelişimi ve Türkiye perspektifi. *Türk Kütüphaneciliği*. 23(1), 83-118.
- Tunacan, T. ve Hatipoğlu, C. (2021). Information society perspective in Turkey: Literature study. *OPUS, Uluslararası Toplum Araştır- maları Dergisi*, 18(41), 3730- 3754. Doi: 10.26466/opus.937283
- Tunçkanat, H. (1987). Üniversite kütüphanesinin yönetiminde plan- lama, kontrol ve karar verme sürecinde bilgi sistemi (Yayımlan- mamış doktora tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- ULAKBİM TÜBESS. (2021). *TÜBESS - Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi*. Erişim adresi: <https://ulakbim.tubitak.gov.tr/tr/proje- lerimiz/tubess>
- Verger, J. (1999). *Homens e saber na Idade Média*. São Paulo: EDUSC.
- Wade, R. ve Horton, V. (2014). Collaboration in Australian Library Consortia. *Collaborative Librarianship*, 6(1), 47-49. Erişim ad- resi: <https://digitalcommons.du.edu/collaborativelibrarianship/vol6/iss1/6>
- Weiner, S. G. (2005). The history of academic libraries in the United States: A review of the literature. *Library Philosophy and Practi- ce (e-journal)*. 58, 7(2), 1-12. Erişim adresi: <https://digitalcom- mons.unl.edu/libphilprac/58>
- Yakubu, B. (2023). Collection development policy: A Panacea for col- lection development challenges in university libraries in Africa. *Ghana Library Journal*, 28(1), 15-25.

- Yıldırım, A. ve Ok, A. (2002). Alternative teacher certification in Turkey: Problems and issues. R. G. Sultana (Ed.). *Teacher Education in the Mediterranean Region: Responding to the Challenges of Society in Transition* içinde (s. 259-275). New York: Peter Lang Inc.
- Yücebaş, M. (2014). 1933 Darülfünun'un ilgası ve yeni üniversitenin ruhu: Basında üniversitenin anlamı. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 13(2), 259-283.
- Yükseköğretim Kurulu (2014). *2023'e doğru Türkiye'de üniversite kütüphaneleri: Mevcut durum, sorunlar, standartlar ve çözüm önerileri*. Ankara: Yükseköğretim Kurulu.

Kaynakça

- “Almanya’ya gönderilecek talebeler” **Ulus** (30 Birinciteşrin/Ekim 1938 Pazar), s.2.
- Cunbur, M. (1972). “Türk Kütüphaneciliği’nin büyük kaybı Adnan Ötüken”. Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni [Türk Kütüphaneciliği], 21(2), s.89-93.
- İçke, A. (2018). Atatürk Dönemi Yurt Dışı Eğitimi (1923-1938). An- kara: AKDITYK Araştırma Merkezi.
- Ötüken, A. C. (1938). “Lâypzig mektub[p]ları: Almanya[']nın en mo- dern kütüb[p]hanesi”, **Cumhuriyet** (24 Temmuz 1938 Pazar), s.7.
- Sevgisunar, M.K. (2024). “ *Dr. Stummvoll’un Ankara’da Açtığı Kütüphanecilik Kursu ve Diğer Kütüphanecilik Etkinlikleri / Library Course and Other Library Activities opened By Dr. Stummvoll in Ankara* ”, P. Çakmak ve I.İ. Sert (Ed.), Cumhuriyet’in 100. Yılında Bilgi ve Belge Yönetimi Teknolojisinde Güncel Yaklaşımlar / Current Approaches in Information and Records Management Technology in the 100th Anniversary of the Republic (s. 139- 170) içinde. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi / İstanbul University Press.
- “Son Haberler: Almanya’ya gönderilecek talebeler”, **Cumhuriyet** (31 Birinciteşrin/Ekim 1938 Pazartesi), s.3.

Kaynakça

- 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu. (1981). *Resmi Gazete : Tarih : 6/11/1981 Sayı : 17506*. Erişim adresi: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.pdf>
- Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi. (t.y.). *Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü – lisan-üstü*. Erişim adresi: <http://bilgibelge.humanity.ankara.edu.tr/>
- Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi. (t.y.). *AYBÜ Bologna Bilgi Paketi (Ders içerik listeleri)*. Erişim adresi: <https://obs.aybu.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=52&curSunit=7546>
- Atatürk Üniversitesi. (t.y.). *Atatürk Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi – Lisansüstü ders listesi*. Erişim adresi: <https://birimler.atauni.edu.tr/bilgi-ve-belge-yonetimi/lisansustu-ders-listesi/>
- Atılgan, D. (1999). Türkiye’de kütüphanecilik eğitimi ve yeni bin yılda hedefler. *Bilginin serüveni: Dünü, Bugünü, Yarını: Türk Kütüphaneciler Derneği’nin Kuruluşunun 50. Yılı Uluslararası Sempozyum Bildirileri* içinde (ss. 144-163). Türk Kütüphaneciler Derneği.
- Bartın Üniversitesi. (t.y.). *Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü – Anabilim dalları ve programlar*. Erişim adresi: <https://lisansustu.bartın.edu.tr/anabilim-dallari-ve-programlar.html>
- Bozan, M. (2012). Lisansüstü eğitimde nitelik arayışları. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 4(2), 177-187.
- Çankırı Karatekin Üniversitesi (2022). Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü – Programlar. Erişim adresi: <https://sbe.karatekin.edu.tr/tr/programlar-24161-sayfasi.karatekin>
- Günay, D. (2018). Türkiye’de lisansüstü eğitim ve lisansüstü eğitime felsefi bir bakış. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 71-88.
- Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü. (t.y.). *Programlar*. Erişim adresi: <http://www.bby.hacettepe.edu.tr/>
- İstanbul Medeniyet Üniversitesi. (2023). *Lisansüstü Eğitim Enstitüsü – Tezli Yüksek Lisans*. Erişim adresi: <https://enstitu.medeniyet.edu.tr/tr/programlar/tezli->

yukseklisans

İstanbul Üniversitesi. (2023). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü – Programlar. Erişim adresi: <https://sosyalbilimler.istanbul.edu.tr/tr/content/programlar-636752127122717550/programlar>

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi. (2023). *Sosyal Bilimler Enstitüsü – Akademik birimler*. Erişim adresi: <https://sosyalbilimler.ikcu.edu.tr/>

Karaman, S., ve Bakırcı, F. (2010). Türkiye’de lisansüstü eğitim: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 94-114.

Kastamonu Üniversitesi. (t.y.). *Eğitim kataloğu*. Erişim adresi: <https://ubys.kastamonu.edu.tr/AIS/OutcomeBasedLearning/Home/Index?id=bfXru8qi2Xr1zm7dan!xBBx!sRw!xGGx!!xGGx!&culture=tr-TR>

Kastamonu Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi (2023a). *Bilgi ve Belge Yönetimi – Genel bilgiler*. Erişim adresi: <https://itbf.kastamonu.edu.tr/index.php/boeluemler/bilgi-ve-belge-yoene-timi>

Kastamonu Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi (2023b). *Hakkımızda*. Erişim adresi: <https://itbf.kastamonu.edu.tr/index.php/fakultemiz/hakkimizda>

Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (2023a). *2023-2024 Eğitim-öğretim yılı güz dönemi öğrenci alımı ilanı (22/06/2023)*. Erişim adresi: <https://sbe.kastamonu.edu.tr/index.php/component/content/article/2023-2024-egitim-oegretim-yili-guez-do-enemi-oegrenci-alimi-ilani-22-06-2023?catid=12&Itemid=101>

Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (2023b). *Programlar – Tezli yüksek lisans*. Erişim adresi: <https://sbe.kastamonu.edu.tr/index.php/programlar/tezli-yueksek-lisans>

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği. (2016). *Resmî Gazete tarihi: 20.04.2016 Resmî Gazete sayısı: 29690*. Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=21510&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

- Marmara Üniversitesi. (2023). *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü – Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı*. Erişim adresi: <https://turkiyat.marmara.edu.tr/akademik/anabilim-bilim-dallari/bilgi-ve-bel-ge-yonetimi-abd>
- Tonta, Y. (2012). Kütüphanecilik ve Bilgibilim eğitiminde gelişmeler ve program değişiklikleri. *Türk Kütüphaneciliği*, 26(2), 227-261.
- Türkiye Bilimler Akademisi. (2013). Lisansüstü eğitim. *Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü* içinde. Erişim adresi: <http://terim.tuba.gov.tr/>
- Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. (t.y.). Erişim adresi: <https://is-tatistik.yok.gov.tr/>

Kaynakça

- Atılğan, D., Özel, N., & Çakmak, T. (2015). RDA in Turkey: Perceptions and Expectations on Implementation. *JLIS.It*, 6(2), 162-180. <https://doi.org/10.4403/jlis.it-10953>
- Fortier, A., Pretty, H. J., and Scott, D., B. (2022) Assessing the Readiness for and Knowledge of BIBFRAME in Canadian Libraries, *Cataloging & Classification Quarterly*, 60:8, 708-735, DOI: 10.1080/01639374.2022.2119456
- Özel, N (2015). Bilginin Düzenlenmesine Yönelik Yeni Bir Standart: Resource Description and Access (RDA). *BİLGİ DÜNYASI*, 16 (1), 23-44.
- Berners-Lee, T.; Hendler, J.; Lassila, O. (2001). "The Semantic Web". *Scientific American*. 2841 (5): 34

Kaynaklar

Aşkın, U. (2017). *Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü: tam bağımsızlık yolunda bir anıt kurum. Türk Dünyası Araştırmaları*, 117(231), 85-114.

Aydemir, Ş.S. (1963). *Toprak Uyanırsa*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Bayram, H. (2010). *Bilgi Toplumu ve Bilgi Yönetimi*. İstanbul: Etap Ya-

yınları

Faroqhi, S. (1999). *Ankara ve çevresindeki arazi mülkiyetinin ya da insan-toprak ilişkilerinin değişimi*", A. Tükel Yavuz (Derl.) **Tarih içinde Ankara Sempozyumu** (s. 61-88) içinde. Ankara: ODTÜ, 1999.

Kaya, M. A. (2005). *Anadolu' daki Galatlar ve Galatya Tarihi*. İzmir: İlya İzmir Yayınevi.

Ortaylı, İ. (1999) *19. yüzyıl Ankara'sına demiryolunun gelişi hinterlandının ve hinterlandaki üretim eylemlerinin değişimi*". A. Tükel Yavuz (Derl.) **Tarih içinde Ankara Sempozyumu**. (s. 208-221) içinde. Ankara. ODTÜ.

Polatlı 1976 Yıllığı (1976). Polatlı: Polatlı Belediyesi

Polatlı, Keskin (Ankara) ve Kulu (Konya) ilçelerinde buğday üretiminin ekonomik analizi: (1969- 70 Üretim Yılı) (1971). [Hazırlayan: Tarım Bakanlığı Planlama ve Ekonomik Araştırmalar Dairesi Başkanlığı], Ankara: T.C. Tarım Bakanlığı Planlama ve Ekonomik Araştırmalar Dairesi Başkanlığı. 74 s.

Polatlı Ticaret Borsası = <https://www.polatliborsa.org.tr>

Richards, P.S. (1995, August). Istanbul as a Center for East- West Information transfer in Twentieth Century. 61. IFLA Genel Konferansı Konferans Bildirileri arasında sunulan Bildiri, Türk Kütüphaneciler Derneği, İstanbul. <https://origin-archive.ifla.org/IV/ifla61/>

Sevgisunar, M.K. (2024). “*Dr. Stummvoll’un Ankara’da Açtığı Kütüp- hanecilik Kursu ve Diğer Kütüphanecilik Etkinlikleri / Library Course and Other Library Activities opened By Dr. Stummvoll in Ankara*”, P. Çakmak ve I.İ. Sert (Ed.), Cumhuriyet’in 100. Yılı- da Bilgi ve Belge Yönetimi Teknolojisinde Güncel Yaklaşımlar / Current Approaches in Information and Records Management Technology in the 100th Anniversary of the Republic (s. 139- 170) içinde. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi / İstanbul University Press.

“Teşkilâtı Mülkiye Kanunu”. Resmî Ceride. 404. sayı. 26 Haziran 1926, 1095-1097 s.s. (Eski harfli Türkçe).

XX. Yüzyıl, Büyük Savaş sonucunda Osmanlı İmparatorluğunun dağılmasının ardından Türkiye Cumhuriyetinin kurulmasıyla birlikte yeni başlangıçlara neden olmuştur. Mustafa Kemal Atatürk'ün en büyük projesi olan Genç Cumhuriyet bunların başında gelir. Osmanlı İmparatorluğundan miras kalan kurumlar gerek yumuşak geçişler gerekse devrim niteliğinde sıçramalarla yerini çağın gereklerine uygun yeni kurumlara bırakmıştır. 2023 yılında 100. yılı coşkuyla kutlanan Cumhuriyet rejimi hemen her alanda yüz yıllık bir muhasebe ihtiyacını da açığa çıkarmıştır. Bu çalışmanın temel sorunu kat edilen yüzyıllık birikimi anlayarak yüzünü ikinci yüzyıla dönebilme çabasında yatmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti tarihinde Bilgi ve Belge Yönetimi alanının yüz yıllık uzun bir macerası olduğu açıktır. Bu elinizdeki kitap ilgili alanının bir asırlık macerasını çeşitli açılardan ele alarak onu anlamaya çalışan ve yeni asra yüzünü dönme eğilimdeki metinlerden oluşmaktadır. Türkiye Cumhuriyetinin 100. yaşını kutlar, nice yüz yılların başarı ve mutluluk içerisinde geçmesini umarız.

ISBN: 978-625-6482-92-0

9 786256 482920

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

Kamusal Bilgi Sistemleri ve Veri Yönetimi
Politikaları Çerçevesinde

GİZLİ VE ÖZEL GÜVENLİK GEREKTİREN BELGELERİN YÖNETİMİ

*Management of Confidential and Sensitive Records Under
Public Information Systems and Data Management Policies*

Ahmet KAYMAK
Prof. Dr. Özgür KÜLCÜ

**Kamusal Bilgi Sistemleri ve Veri
Yönetimi Politikaları Çerçevesinde
GİZLİ VE ÖZEL GÜVENLİK GEREKTİREN
BELGELERİN YÖNETİMİ**

*Management of Confidential and Sensitive Records
Under Public Information Systems and Data
Management Policies*

**Ahmet KAYMAK
Prof. Dr. Özgür KÜLCÜ**

2024

 hiperyayın

Hiperyayın 1101

Araştırma-
İnceleme

Yazarlar

Ahmet Kaymak-Özgür Külcü

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Editör

Doç. Dr. Huriye Çolaklar

Mizanpaj

Senem İlgin

Kapak Tasarım

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-6078-18-5

e- ISBN: 978-625-6078-19-2

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San. ve Ahmet Kaymak-Özgür Külcü'ye aittir. Ya- yımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(- lar)a aittir.

Kaymak, Ahmet.

Kamusal bilgi ve veri yönetimi politikaları çerçevesinde özel güvenlik gerektiren belgelerin yönetimi = **Management of records requiring special security within the framework of public information and data management policies** / Ahmet Kaymak, Özgür Külcü. -- 1. Baskı. --İstanbul: Hiperyayın, 2024.

307 sayfa: tablo, şekil; 21 cm. -- (Hiperyayın; 1101)

ISBN: 978-625-6078-18-5

e-ISBN: 978-625-6078-19-2

Kaynakça: sayfa 287-315.

1. Veri yönetimi. 2. Belge yönetimi. 3. Kamusal bilgi. 4. Veri güvenliği. 5. Açıkveri. I. Eser adı. II. Külcü, Özgür. III. Dizi.

QA76.9.D3/.K39 2024 005.7565/KAY 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık-Sertifika No: 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş

Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören /

İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR DİZİNİ	15
TABLolar DİZİNİ	16
ŞEKİLLER DİZİNİ	18
1. BÖLÜM	
GİRİŞ	
21	
1.1. ÇALIŞMANIN AMACI VE MODELİ	25
1.2. ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ, VERİ TOPLAMA VE DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİ	29
2. BÖLÜM	
KAMU KURUMLARINDA BİLGİ SİSTEMLERİ VE BELGE YÖNETİMİ	35
2.1. KURUMSAL BİLGİ SİSTEMLERİ	35
2.2. KURUMSAL İÇERİK YÖNETİMİ	38
2.3. BELGE YÖNETİMİ	42
2.4. ELEKTRONİK BELGE YÖNETİMİ	46
2.4.1. Elektronik İmza (E-imza)	48
2.4.2. Elektronik Mühür (E-mühür)	49
2.4.3. Kayıtlı Elektronik Posta (KEP)	51
3. BÖLÜM	
VERİ YÖNETİMİ UYGULAMALARI	53
3.1. VERİ	53
3.2. VERİLERİN SINIFLANDIRILMASI.....	54
3.2.1. Yapılandırılmış Veri.....	57
3.2.2. Yapılandırılmamış Veri	58
3.2.3. Yarı Yapılandırılmış Veri.....	60
3.2.4. Üst Veri	60
3.2.5. Kişisel Veri	61

3.3. VERİ YÖNETİMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ	65
3.4. VERİ YÖNETİMİ	67
3.4.1. Veri Yönetimi Stratejisi	74
3.4.2. Veri Yönetişimi	75
3.4.3. Veri Mimarisi	77
3.4.4. Veri Modelleme ve Tasarımı	79
3.4.5. Veri Tabanı Yönetimi	81
3.4.6. Veri Güvenliği	82
3.4.7. Veri Entegrasyonu ve Birlikte Çalışabilirlik	87
3.4.8. Referans ve Ana Veri	90
3.4.9. Üst Veri Yönetimi	93
3.4.10. Veri Kalite Yönetimi	96
3.4.11. Veri Yönetimi Olgunluk Modelleri	101
3.4.11.1. Olgunluk Seviyeleri	103
3.4.11.2. Veri Yönetimi Bilgi Birikimi (DAMA-DMBoK)	105
3.4.11.3. CMMI Veri Yönetim Olgunluk Modeli (DMM)	107
3.4.11.4. Veri Yönetimi Yetenek Değerlendirme Modeli (DCAM)	109

4. BÖLÜM

VERİ, BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİNE İLİŞKİN STANDARTLAR, REHBERLER, UYGULAMALAR, YASAL VE İDARİ DÜZENLEMELER

.....	11
3	

4.1. VERİ YÖNETİMİ STANDARTLARI	113
4.1.1. ISO 8000 Veri Kalitesi ve Kurumsal Ana Veri Standardı	113
4.1.2. ISO/IEC TR 10032:2003 Bilgi Teknolojileri - Veri Yönetimi Referans Modeli Standardı	114
4.1.3. ISO/IEC 11179 Bilgi Teknolojileri - Üst Veri Kayıt Kütükleri (MDR) Standardı	115
4.1.4. ISO/IEC 19583 Bilgi Teknolojileri - Üst Verinin Konseptleri ve Kullanımı Standardı	116
4.1.5. ISO/IEC 19773:2011 Bilgi Teknolojileri - Üst Veri Kayıtları Modülleri Standardı	117

4.1.6. ISO/IEC 19763 Bilgi Teknolojileri: Birlikte Çalışabilirlik İçin Üst Model Çerçevesi Standardı	117
4.1.7. ISO 55001:2014 Varlık Yönetimi: Yönetim Sistemleri-Şartlar Standardı	118
4.2. BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ STANDARTLARI	119
4.2.1. Avustralya Ulusal Belge Yönetim Standardı (AS 4390)	119
4.2.2. ISO 15489-1:2016 Bilgi ve Dokümantasyon - Belge Yönetimi Standardı	120
4.2.3. TS 13298:2015 Elektronik Belge ve Arşiv Yönetim Sistemi Standardı	120
4.2.4. ISO 23081 Bilgi ve Dokümantasyon - Belge Yönetimi Süreçleri - Belgeler için Üst Veri Standardı	121
4.2.5. DCMI (Dublin Core Metadata Initiative) Standardı.....	122
4.2.6. ISO 30300:2020 Bilgi ve Dokümantasyon - Belge Yönetim Sistemi - Temel İlkeler ve Sözlükler Standardı	122
4.2.7. ISO 30301:2019 Bilgi ve Dokümantasyon - Belgeler için Yönetim Sistemleri - Gereklilikler Standardı	123
4.2.8. ISO 30302:2022 Bilgi ve Dokümantasyon - Belgeler için Yönetim Sistemleri - Uygulama Rehberleri Standardı	123
4.2.9. ISO 16175 Bilgi ve Dokümantasyon - Belgelerin Yönetilmesine Yönelik Yazılım için Süreçler ve İşlevsel Gereksinimler	123
4.2.10. DOD 5015.2 Elektronik Belge Yönetimi Yazılım Uygulamaları İçin Standart (the U.S. Department of Defense's Design Criteria Standard for Electronic Records Management Software Application)	124
4.2.11. Avustralya Bilgi Yönetimi Standardı	125
4.2.12. TSE K 523:2016 Bilgi Varlıklarının Gizlilik Derecelerine Göre Sınıflandırılması Kriteri Standardı	126
4.2.13. ISO/IEC 27001:2022 Bilgi Güvenliği, Siber Güvenlik ve Kişisel Gizliliğin Korunması - Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemleri - Gereklilikler Standardı	127
4.2.14. ISO/IEC 27002:2022 Bilgi Güvenliği, Siber Güvenlik ve Gizlilik Koruması - Bilgi Güvenliği Kontrolleri Standardı	128

4.2.15. ISO/IEC 27014:2020 Bilgi Güvenliği, Siber Güvenlik ve Gizlilik Koruması - Bilgi Güvenliği Yönetimi Standardı	129
4.2.16. ISO/IEC 29100:2011 Bilgi Teknolojisi - Güvenlik Teknikleri - Gizlilik Çerçevesi Standardı	131
4.2.17. ISO/IEC 29101:2018 Bilgi Teknolojisi - Güvenlik Teknikleri - Gizlilik Mimarisi Çerçevesi Standardı	132
4.2.18. Kalıcı Belgelerin Korunmasına Yönelik Standartlar (NFBA)..	133
4.3. PROJELER	134
4.3.1. Açık Veri Projesi.....	134
4.3.2. Ulusal Veri Sözlüğü Projesi	135
4.3.3. Kamu Sanal Ağı (KamuNet) Projesi.....	136
4.3.4. Ulusal Kamu Entegre Veri Merkezi (UKEVM) Projesi	137
4.3.5. Elektronik Kamu Bilgi Yönetim Sistemi (KAYSİS) Projesi.....	138
4.3.6. Elektronik Yazışma (E-yazışma) Projesi	140
4.3.7. Bütünleşik Arşiv Yönetim Sistemi Projesi	141
4.3.8. Devlet Arşiv Ağı ve Devlet Arşivi Veri Merkezi	142
4.4. MEVZUAT.....	143
4.4.1. 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanunu	143
4.4.2. 4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu.....	144
4.4.3. 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu.....	144
4.4.4. 5902 Sayılı Savunma Sanayii Güvenliği Kanunu	145
4.4.5. 7315 Sayılı Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu	145
4.4.6. Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Yapılmasına Dair Yönetmelik	146
4.4.7. Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik	147
4.4.8. Gizlilik Dereceli Belgelerde Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik	148
4.4.9. Resmi İstatistiklerde Veri Gizliliği ve Gizli Veri Güvenliğine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik.....	149
4.4.10. Devlet Arşiv Hizmetleri Hakkında Yönetmelik.....	150

4.4.11 Standart Dosya Planı ile İlgili Genelge.....	151
4.4.12. 2019/12 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Bilgi ve İletişim Güvenliği Tedbirleri Genelgesi 153	
4.4.13. Millî Savunma Bakanlığı Savunma Sanayii Güvenliği Yönergesi.....	153

5. BÖLÜM

GİZLİLİK DERECELİ BELGELERİN YÖNETİMİ..... 155

5.1. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİNDE (ABD) GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ..... 156

5.1.1. ABD’de Gizlilik Dereceli Bilgi ve Belge Yönetim Organizasyonu.158

5.1.1.1. Bilgi Güvenliği Gözetim Ofisi (Information Security Oversight
Office-ISOO)
158

5.1.1.2. Kurumlar Arası Güvenlik Sınıflandırması İtiraz Heyeti
(Interagency Security Classification Appeals Panel -ISCAP)
161

5.1.1.3. Ulusal Sınıflandırmayı Kaldırma Merkezi (the National
Declassification Center-NDC)
163

5.1.1.4. Kamu Yararı Gizliliği Kaldırma Kurulu (the Public Interest
Declassification Board-PIDB)
164

5.1.2. Sınıflandırma Düzeyleri..... 165

5.1.3. Sınıflandırılabilir Bilgi Türleri..... 166

5.1.4. Sınıflandırmaya Yetkili Kişiler..... 167

5.1.5. Sınıflandırma Süresi..... 169

5.1.6. Sınıflandırılmanın Kaldırılması..... 170

5.1.6.1. Sınıflandırılmanın Otomatik Olarak Kaldırılması..... 171

5.1.6.2. Sınıflandırılmanın Sistemik Olarak Kaldırılması..... 173

5.1.6.3. Zorunlu Sınıflandırma Kaldırma İncelemesi..... 173

5.1.7. Sınıflandırılmış Bilginin Güvenliğinin Sağlanması..... 174

5.2. TÜRKİYE’DE GİZLİLİK DERECELİ BELGELERİN YÖNETİMİ..... 175

5.2.1. Türkiye’de Gizlilik Dereceli Belge Yönetimi ile İlişkili Yapılar 176

5.2.1.1. Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Gizlilik Dereceli Birim ve
Kısımlar
177

5.2.1.2. Gizlilik Dereceli Belgeleri Değerlendirme Komisyonları	178
5.2.1.3. Arşiv Belgesi Gizlilik Değerlendirme Komisyonu	179
5.2.1.4. Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu.....	179
5.2.2. Veri, Bilgi ve Belge Yönetiminde Gizlilik.....	180
5.2.3. Belge Yönetiminde Gizlilik Düzeyleri	185
5.2.4. Veri Yönetiminde Gizlilik Düzeyleri.....	187
5.2.5. Gizlilik Derecesi Belirlemeye Yetkili Makam ve Kişiler	188
5.2.6. Süreli Gizlilik	189
5.2.7. Gizlilik Derecesinin Düşürülmesi ve Kaldırılması ile Belgenin İmhası 191	
5.2.8. Gizlilik Dereceli Belgelerin Yönetimi.....	195
5.2.8.1. Çok Gizli Gizlilik Dereceli Belgelerin Hazırlanması	195
5.2.8.2. Çok Gizli Gizlilik Dereceli Belgelerin Gönderilmesi	197
5.2.8.3. Çok Gizli Gizlilik Dereceli Belgelerin Teslim Alınması ve Havale Edilmesi	199
5.2.8.4. Çok Gizli Gizlilik Dereceli Belgelerin Muhafazası	200
5.2.8.5. Çok Gizli Gizlilik Dereceli Belgelerin Çoğaltılması, Tercüme Edilmesi ve Alıntılanması 200	
5.2.8.6. Çok Gizli Gizlilik Dereceli Belgelerin Kontrolü	201
5.2.8.7. Gizli Gizlilik Dereceli Belgelerin Hazırlanması, Gönderilmesi, Teslim Alınması, Muhafaza Edilmesi, Çoğaltılması ve Tercüme Edilmesi 202	
5.2.9. Hizmete Özel Gizlilik Dereceli Belgelerin Hazırlanması, Gönderilmesi, Teslim Alınması, Muhafaza Edilmesi ve Çoğaltılması 204	
5.2.10. Gizli ve Hizmete Özel Gizlilik Dereceli Belgelerin Kurum Arşivine Devredilmesi 207	

6. BÖLÜM

BULGULAR VE DEğERLENDİRME

6.1. GİZLİLİK SÜREÇLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE DEğERLENDİRME 211	209
--	-----

6.1.1. Gizlilik Nedenleri ile Gizlilik Düzeylerine İlişkin Bulgular ve Değerlendirme	213
6.1.2. Sınıflandırılabilir Veri, Bilgi ve Belge Türlerine İlişkin Bulgular ve Değerlendirme	217
6.1.3. Gizlilik Sınıflandırması ve Yetkilendirmesi Yapmaya Yetkili Makam ve Kişilere İlişkin Bulgular ve Değerlendirme	218
6.1.4. Gizliliğin Süresi ve Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular ve Değerlendirme	219
6.2. GİZLİLİK DERECELİ BELGELERİN YÖNETİMİNE İLİŞKİN BULGULAR VE DEĞERLENDİRME	221
6.2.1. Gizlilik Dereceli Belgelerin Yönetimi ile İlişkili Olan Yapılara Ait Bulgular ve Değerlendirme	222
6.2.2. Gizlilik Dereceli Belgelerin Yönetim Süreçlerine ve Ortamlarına İlişkin Bulgular ve Değerlendirme	224
6.3. GÜVENLİK ÖNLEMLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE DEĞERLENDİRME	227
6.3.1. Belge Güvenliğine İlişkin Bulgular ve Değerlendirme.....	229
6.3.2. Fiziksel Güvenliğe İlişkin Bulgular ve Değerlendirme.....	231
6.3.3. Personel Güvenliği/Güvenirliğine İlişkin Bulgular ve Değerlendirme	232
6.3.4. Bilgisayar Donanım ve Yazılım Güvenliğine İlişkin Bulgular ve Değerlendirme	233
7. BÖLÜM	
KAMU KURUMLARINDA ÖZEL GÜVENLİK GEREKTİREN BELGELERE YÖNELİK BİR MODEL ÖNERİŞİ	
.....	23
5	
7.1. POLİTİKA VE DÜZENLEME AŞAMASI	237
7.1.1. Kurumsal Politika.....	237
7.1.2. Gizlilik Politikası.....	239
7.1.3. Erişim Düzenlemeleri.....	240
7.1.4. Belge Güvenliği Politikası	244
7.2. Kurumsal Yönetim.....	246

72.1. Altyapıların Yönetimi.....	247
72.2. Özel Güvenlik Gerektiren Belgelerin Yönetimi.....	249
72.3. Süreçlerinin İzlenmesi ve İyileştirilmesi.....	252
73. Denetim ve İyileştirme.....	254
73.1. Kurumsal Denetimler	256
73.2. Personel Denetimleri	258
73.3. Fiziksel Denetimler	260
73.4. Teknoloji Denetimleri.....	262
8. BÖLÜM	
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	265
KAYNAKÇA.....	277

KAYNAKÇA

- ABD Başkanı 12958 Sayılı Yürütme Emri (1995). Classified National Security Information. <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/executive-order-12958-classified-national-security-information>.
- ABD Başkanı 13526 Sayılı Yürütme Emri (2009). Classified National Security Information. <https://www.archives.gov/isoo/policy-documents/cnsi-eo.html>
- ABD Savunma Bakanlığı (2019). Original Classification Authority (OCA) Desktop Reference. <https://www.cdse.edu/Portals/124/Documents/jobaid s/information/o ca-des kt op-referen ce.pdf?ver=34atHKwTzpR8rPvBoKj8ig%3d%3d>
- Adeoti Adekeye, W. B. (1997). The importance of management information systems. *Library Review*, 46(5), 318-327. <https://doi.org/10.1108/00242539710178452>
- AIIM (2023a). What is Enterprise Content Management (ECM)? <https://www.aiim.org/resources/glossary/electronic-records-management> adresinden 09 Nisan 2023 tarihinde alınmıştır.
- AIIM (2023b). What is Electronic Records Management (ERM)? <https://www.aiim.org/resources/glossary/enterprise-content-management> adresinden 09 Nisan 2023 tarihinde alınmıştır.
- AIIM (2023c). What is Web CMS (or WCM)? <https://www.aiim.org/what-is-web-20> adresinden 09 Nisan 2023 tarihinde alınmıştır.

- AIIM (2023d). What is Email Management? <https://www.aiim.org/what-is-email-management-emm> adresinden 09 Nisan 2023 tarihinde alınmıştır.
- Akgün, A. Ç. ve Çiçek, N. (2022). Dijital Çağda değişen belge olgusunun arşivcilikte düzenleme ve tanımlamaya etkisi: Literatüre dayalı bir inceleme. *Bilgi ve Belge Araştırmaları*, (17), 33-58. <https://doi.org/10.26650/bba.2022.17.1127615>
- Alberghini, E., Cricelli, L. ve Grimaldi, M. (2014). A methodology to manage and monitor social media inside a company: A case study, *Journal of Knowledge Management*, 18(2), 55-277. <https://doi.org/10.1108/JKM-10-2013-03922>
- Anayasa Mahkemesi (2014). Anayasa Mahkeme Kararı (Karar sayısı: 2014/74). <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/Dosyalar/Kararlar/KararPDF/2014-74-nrm.pdf>
- Aras, B. (2011). Devlet sırrı kavramı ve uygulamada yaşanan sorunlar. <https://www.ajindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423934992.pdf> adresinden 03 Ekim 2023 tarihinde alınmıştır.
- Arıkan, R. (2013). *Araştırma yöntem ve teknikleri* (2. Baskı). Nobel Yayıncılık.
- Arslantekin, S. (2003). Veri madenciliği ve bilgi merkezleri. *Türk Kütüphaneciliği*, 17(4), 369-380.
- Arşivlerden Yararlanma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik (2021). T.C. Resmi Gazete, Tarih: 02 Ekim 2021, Sayı:31616. <https://www.devletarsivleri.gov.tr/varliklar/dosyalar/mevzuat/arastirmaesaslarlari 2021.pdf>
- Aslan, B. (2010). Bir yönetim fonksiyonu olarak iç denetim. *Sayıştay Dergisi*, (77), 63-86.

- Avrupa Konseyi (1981). Avrupa Konseyi kişisel verilerin otomatik işlenmesine ilişkin olarak bireylerin korunması hakkındaki Avrupa Sözleşmesi (Sayı:108). https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/coktarafilsoz/ak/turkce/108_tur.pdf
- Aydın, C. ve Özdemirci, F. (2011). Elektronik belgelerin arşivlenmesinde gerçekliğin ve b ü t ü n l ü ğ ü n korunması. *Bilgi Dünyası*, 12(1), 105-127. <https://doi.org/10.15612/BD.2011.224>
- Bhatt, G. D. (2001). Knowledge management in organizations: Examiningtheinteractionbetweentechnologies,techniques, and people. *Journal of Knowledge Management*, 5(1), 68-75. <https://doi.org/10.1108/13673270110384419>
- BakanlarKuruluKararı(2012).Ulusalsibergüvenlikçalışmalarının yürütülmesi, yönetilmesi ve koordinasyonuna ilişkin karar (Karar no. 2012/3842). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/10/20121020-18.htm>
- Barutçugil, İ. (2002). *Bilgi Yönetimi* (2. Baskı). Kariyer Yayıncılık.
- Başbakanlık Genelgesi (2005). Standart dosya planı (Genelge no. 2005/7). <https://resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/03/20050325-10.htm>
- Başbakanlık Genelgesi (2016). Kamu kurum ve kuruluşların KamuNet'e dahil edilmesi (Genelge no. 2016/28). <https://resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/12/20161203.htm>
- Başbakanlık Genelgesi (2017). e-Yazışma projesi (Genelge no. 2017/21). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/10/20171014-11.pdf>
- Bayter, M. (2022). Dünyada ve ülkemizde RDA'ya geçiş. *Türk Kütüphaneciliği*, 36(1), 54-73. <https://doi.org/10.24146/tk.991593>

- Bayter, M. (2023). Türkiye’de kataloglama eğitimi. *Külliye*, 4(2), 59-80.
<https://doi.org/10.48139/aybukulliye.1267015>
- Belghith, O., Skhiri, S., Zitoun, S. ve Ferjaoui, S. (2021, Mayıs, 298-309). A survey of maturity models in data management. 2021 IEEE 12th International Conference on Mechanical and Intelligent Manufacturing Technologies (ICMIMT), Cape Town, South Africa. <https://doi.org/10.1109/ICMIMT52186.2021.9476197>
- Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu (2023a). Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu Hakkında. <https://bedk.adalet.gov.tr/SayfaDetay/Hakkimizda> adresinden 26 Ekim 2023 tarihinde alınmıştır.
- Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu (2023b). Bilgi edinme değerlendirme kurulu kararları. <https://bedk.adalet.gov.tr/SayfaDetay/kararlar13072021121109> adresinden 26 Ekim 2023 tarihinde alınmıştır.
- Bilgi Edinme Hakkı Kanunu (2003). T.C. Resmi Gazete, Tarih: 24 Ekim 2003, Sayı: 25269. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=4982&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- Bilgi ve İletişim Kurumu (2023). <https://www.btk.gov.tr/kayitli-elektronik-posta-mevzuat> adresinden 24 Nisan 2023 tarihinde alınmıştır.
- Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu (2013). Ulusal veri merkezi çalışmalarının yapılması. https://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/62_2013_104.pdf adresinden 24 Eylül 2023 tarihinde alınmıştır.
- Bozkurt, P. (2016). Denetim kavramı ve denetim anlayışındaki gelişmeler. *Denetim*, (12), 56-62.

- Brookes, N. ve Clark, R. (2009, Mayıs, 285-296). Using maturity models to improve project management practice. POMS 20th Annual Conference, Florida, U.S.A.
- Cırkoğlu, R. (2023). *Bilgi ve belge yönetimi ile istihbarat arasındaki ilişki* [Yüksek Tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Civelek, D. Y. ve Turan, H. K. (2010). Kurumlar arası e-yazışma çalışma raporu: 1. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı.http://www.bilgitoplumu.gov.tr/wpcontent/uploads/2014/04/DPT_eYazisma_Calisma_Raporu_Eylul2010.pdf adresinden 07 Nisan 2023 tarihinde alınmıştır.
- Carey, E. (2017). Information management standard - Australian government. *IQ: The RIMPA Quarterly Magazine*, 33(4), 16-19.
<https://search.informit.org/doi/10.3316/informit.216955075365943>
- Ceza Muhakemesi Kanunu (2004). T.C. Resmi Gazete, Tarih: 17 Aralık 2004, Sayı: 25673.
<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5271.pdf>
- Cleven, A. ve Wortmann, F. (2010, Ocak, 1-10). Uncovering four strategies to approach master data management. Proceedings of the 43rd Hawaii International Conference on System Sciences, Hawaii, U.S.A.
<https://doi.org/10.1109/HICSS.2010.488>
- CMMI (2019). Data Management Maturity (DMM). <https://stage.cmmiinstitute.com/dmm> adresinden 02 Kasım 2022 tarihinde alınmıştır.
- CMMI (2023a). Data Management Maturity (DMM). <https://www.cmmiinstitute.com/data-management-maturity> adresinden 10 Ocak 2023 tarihinde alınmıştır.

CMMI (2023b). CMMI Levels of Capability and Performance.

<https://cmmiinstitute.com/learning/appraisals/levels>
adresinden 07 Nisan 2023 tarihinde alınmıştır.

Cooke, D. (2002). Project management maturity models: Does it make sense to adopt one? *Project Management*, 1(4).

Cumhurbaşkanlığı Bilgi ve İletişim Güvenliği Tedbirleri Genelgesi (2019). T.C. Resmi Gazete, Tarih: 06 Temmuz 2009, Sayı: 30823.
<https://cbddo.gov.tr/mevzuat/2019-12-sayili-bilgi-guvenligi-tedbirleri-cumhurbaskanligi-genelgesi/>

Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (2020a). Bilgi ve iletişim güvenliği rehberi.
<https://cbddo.gov.tr/bgrehber> adresinden 06 Kasım 2022 tarihinde alınmıştır.

Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (2020b). Veri sözlüğü yazılımı kullanım kılavuzu.
<https://cbddo.gov.tr/projeler/ulusalverisozlugu/dokumanlar/> adresinden 04 Mayıs 2023 tarihinde alınmıştır.

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2019). On birinci kalkınma planı (2019-2023).
https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/On_Birinci_Kalkinma_Plani-2019-2023.pdf

Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (2023a). KamuNet projesi.
<https://cbddo.gov.tr/projeler/kamu-net/> adresinden 06 Kasım 2022 tarihinde alınmıştır.

Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (2023b). Açık veri projesi. <https://cbddo.gov.tr/projeler/acik-veri/> adresinden 04 Mayıs 2023 tarihinde alınmıştır.

Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (2023c). Ulusal veri sözlüğü projesi.
<https://cbddo.gov.tr/projeler/ulusalverisoz>

lugu/ adresinden 04 Mayıs 2023 tarihinde alınmıştır.

- Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (2023d). KAYSİS projesi. <https://cbddo.gov.tr/projeler/kaysis/> adresinden 04 Mayıs 2023 tarihinde alınmıştır.
- Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (2023e). e-Yazışma projesi. <https://cbddo.gov.tr/projeler/e-yazisma/> adresinden 04 Mayıs 2023 tarihinde alınmıştır.
- Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (2023f). e-Yazışma teknik rehberi v2.0. <https://cbddo.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/EYP.pdf> adresinden 04 Mayıs 2023 tarihinde alınmıştır.
- Çakmak, T. ve Özel, N. (2013). Dijital varlık yönetimi ve bilgi hizmetleri. http://www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11655/11752/Dijital_Varlik_Yonetimi_ve_Bilgi_Hizmetleri_Tolga_Nevzat.pdf?sequence=1 adresinden 01 Mayıs 2023 tarihinde alınmıştır.
- Çelik, V., Ergun, T., Turan, E., Saldık, S., Balkaya, M. M. ve Seyirt, M. (2017). Elektronik Yazışma Projesi Güvenlik Katmanları ve Uygulama Geliştirme Esnasında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar. Özdemirci, F.; Akdoğan, Z. (Ed.) *Bilgi Sistemleri ve Bilişim Yönetimi: Beklentiler ve Yeni Yaklaşımlar* içinde (ss. 103-120). BİL-MEM.
- Çevre ve Orman Bakanlığı (2009). *Yönetim Bilgi Sistemi ve Bakanlığımızda Uygulamaları*. Çevre ve Orman Bakanlığı.
- Çiçek, N. (2015). *Kurumsal bilgi ve belge yönetimi: Kurumsal İletişim, Belge Türleri, e-Yazışma, Elektronik Belge Yönetimi, Dosyalama İşlemleri*. Marmara Belediyeler Birliği.
- Data Governance Institute (2023). Definitions of datagovernance. <https://datagovernance.com/the-data-governance-basics/definitions-of-data-governance/> adresinden 02 Mart 2023 tarihinde alınmıştır.

DAMA International (2017). *DAMA-DMBOK Data Management Body of Knowledge. Technics Publications* (2nd ed.). Technics Publications.

DAMA International (2023). Data management framework or dama wheel. <https://www.dama.org/cpages/dmbok-2-wheel-images> adresinden 10 Ocak 2023 tarihinde alınmıştır.

Darbishire, H. (2010) Proactive transparency : The future of the right to information? <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/25031> adresinden 24 Kasım 2022 tarihinde alınmıştır.

Dataversity (2023). What is the data management body of knowledge (DMBoK)? <https://www.dataversity.net/what-is-the-data-management-body-of-knowledge-dmbok/> adresinden 10 Ocak 2023 tarihinde alınmıştır.

Davenport, T. H., ve Prusak, L. (1998). *Working Knowledge : How Organizations Manage What They Know*. Harvard Business School Press.

Değer, M. K. (2021). Kartografik ve Fotografik Materyallerin Arşivsel Değeri. *Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 27-42.

Demir, E. (2021). Veri Yönetimi. *Dijital Dönüşüm ve Bilişim Sistemleri* (s.87-98) içinde. Efe Akademi.

Defize, D. R. (2020). *Developing a maturity model for AI-augmented data management* [Yüksek Lisans Tezi]. Twente Üniversitesi.

Devlet Teşkilatı Merkezi Kayıt Sistemi (2023). <https://detsis.gov.tr/> adresinden 04 Mayıs 2023 tarihinde alınmıştır.

- Devlet Arşivleri Başkanlığı (2019). Devlet Arşivleri Başkanlığının 2020-2024 dönemi stratejik planı. <https://www.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/Haberler/Duyuru.aspx?ID=4166>
- Devlet Arşivleri Başkanlığı (2023a). Devlet Arşivleri Başkanlığı 2022 yılı faaliyet raporu. <https://www.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/Sayfa.aspx?icerik=1030&h=92BE7C48C7C1>
- Devlet Arşivleri Başkanlığı (2023b). Standart dosya planı. <https://www.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/Sayfa.aspx?icerik=4&h=4ED7C6FC09> adresinden 04 Mayıs 2023 tarihinde alınmıştır.
- Devlet Arşivleri Başkanlığı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (2018). T.C. Resmi Gazete, Tarih: 16 Temmuz 2018, Sayı: 30480. <https://mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/19.5.11.pdf>
- Devlet Arşiv Hizmetleri Hakkında Yönetmelik (2019). T.C. Resmi Gazete, Tarih: 18 Ekim 2019, Sayı: 30922. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=33899&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- Devlet Sırrı Kanun Tasarısı (2008). <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem24/yil01/ss287> adresinden 03 Ekim 2023 tarihinde alınmıştır.
- Diamond, S. (1995). *Records management; polieies, practiees, techniques*. Amacom.
- Diri, M. ve Gülçiçek, M. (2012). Türkiye’de kamu hizmetinin görülmesinde kullanılmakta olan gizlilik derecesi tanımları: uygulamadaki sorunlar ve çözüm önerileri. *Maliye Dergisi*, 162(2), 26-56.

DOD 5015.2-STD (2007) Electronic records management software applications design criteria standard.

<https://www.esd.whs.mil/Portals/54/Documents/DD/issuances/dodm/501502std.pdf> adresinden 10 Ocak 2023 tarihinde alınmıştır.

Doğan, K. ve Arslantekin, S. (2016). Büyük veri: Önemi, yapısı ve günümüzdeki durum. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 56(1), 15-36.
https://doi.org/10.1501/Dtcfder_0000001461

Dublin Core (2023a). Dublin core metadata element set. <https://www.dublincore.org/specifications/dublin-core/dces/> adresinden 10 Ocak 2023 tarihinde alınmıştır.

Dublin Core (2023b). About DCMI. <https://www.dublincore.org/about/> adresinden 10 Ocak 2023 tarihinde alınmıştır.

Duranti, L. (2001). The impact of digital technology on archival science. *Archival Science*, 1, 39-55.

Düzce Üniversitesi (2022). Big data nedir. <https://duzce.edu.tr/akademik/fakulte/if/yonetim-bilisim-sistemleri/f8d9/buyuk-veri-big-data-nedir> adresinden 04 Aralık 2022 tarihinde alınmıştır.

Ehie, I. ve Madsen, M. (2005). Identifying critical issues in enterprise resource planning (ERP) implementation. *Computers in Industry*, 56, 545-557. <https://doi.org/10.1016/j.compind.2005.02.006>

EDM Council (2023). The data management capability assessment model (DCAM). <https://www.edmcouncil.org> adresinden 15 Ocak 2023 tarihinde alınmıştır.

Eken, M. (1994). Kamu yönetiminde gizlilik geleneği ve açıklık ihtiyacı. *Amme İdaresi Dergisi*, 27(2), 25-54.

- Ekici, S. (2021). *Ulusal bilim ve teknoloji politikalarında bilgi yönetimine yaklaşım: Türkiye için bir strateji ve eylem planı model önerisi* [Doktora Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Ekiz, D. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri (6. bs)*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Elektronik İmza Kanunu (2004). T.C. Resmi Gazete, Tarih: 23 Ocak 2004, Sayı: 25355. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5070&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- Elektronik Haberleşme Kanunu (2008). T.C. Resmi Gazete, Tarih: 10 Kasım 2008, Sayı: 27050. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5809.pdf>
- Eroğlu, Ş. (2017). *Türkiye’de kamu verilerinin açık devlet uygulamaları ve belge yönetimi çerçevesinde değerlendirilmesi: Bir model önerisi* [Doktora Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Eroğlu, Ş. (2018a). Dijital yaşamda mahremiyet (gizlilik) kavramı ve kişisel veriler: Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü öğrencilerinin mahremiyet ve kişisel veri algılarının analizi. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 35(2), 130-153. <https://doi.org/10.32600/huefd.439007>
- Eroğlu, Ş. (2018b). *Açık Devlet ve Açık Devlet Verisi*. Hiperlink.
- Eroğlu, Ş. ve Çakmak, T. (2020a). Personal data perceptions and privacy in Turkish academic libraries: An evaluation for administrations. *The Journal of Academic Librarianship*, 46(6), 102251. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2020.102251>

- Eroğlu, Ő. ve Çakmak, T. (2020b). Information as an organizational asset: Assessment of a public organization's capabilities in Turkey. *Information Development*, 36(1), 58-77.
- Fox, J. (2007). The uncertain relationship between transparency and accountability. *Development in Practice*, 17(4-5), 663- 671. <https://doi.org/10.1080/09614520701469955>
- Franks, P. C. (2013). *Records and information management*. American Library Association.
- Frické, M. H. (2018). Data-information-knowledge-wisdom (DIKW) pyramid, framework, continuum. *Encyclopedia of Big Data*, 1-4. https://doi.org/10.1007/978-3-319-32001-4_331-1
- de Figueiredo, G. B., Moreira, J. L. R., de Faria Cordeiro, K., ve Campos, M. L. M. (2019). Aligning DMBOK and open government with the FAIR data principles. *Advances in conceptual modeling: ER 2019 workshops FAIR, MREBA, EmpER, MoBiD, OntoCom, and ER doctoral symposium papers* içinde (s. 13-22). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-34146-6_2
- Gartner (2023). Master data management (MDM). <https://www.gartner.com/en/information-technology/glossary/master-data-management-mdm> adresinden 24 Ocak 2023 tarihinde alınmıştır.
- Geiger, C. P. ve Von Lucke, J. (2012). Open government and (linked)(open)(government)(data). *JeDEM-eJournal of eDemocracy and open Government*, 4(2), 265-278. <https://doi.org/10.29379/jedem.v4i2.143>

- Gemalmaz, M. S. ve Gemalmaz, H. B. (2004). *Ulusalüstü insan hakları standartları ışığında Türkiye’de bilgi edinme düşünce-ifade ve iletişim mevzuatı: Düşünce suçuna karşı girişim*. Yazıhane Yayınları.
- Genç, Ş. (2019). *Kişisel verilerin korunması kapsamında bilgi güvenliği farkındalığı analizi ve e-Devlet yapısının incelenesi* [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Okan Üniversitesi.
- Gizlilik Dereceli Belgelerde Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik (2022). T.C. Resmi Gazete, Tarih: 26 Nisan 2022, Sayı: 31821 <https://www.tccb.gov.tr/resmiyazisma/gizlilik-yonetmeligi/>
- Gizlilik Dereceli Belgelerde Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik Kılavuzu (2023). <https://www.tccb.gov.tr/resmiyazisma/gizlilik-kilavuzu/> adresinden 04 Mayıs 2023 tarihinde alınmıştır.
- Gordon, K. (2022). *Principles of data management: Facilitating information sharing* (3. Baskı). BCS, The Chartered Institute for IT.
- Gray, J. (1996). Data management: Past, present, and future. *IEEE Computer*, 29(10), 38-46. <https://doi.org/10.48550/arXiv.cs/0701156>
- Gökalp, E. ve Demirörs, O. (2016, Mayıs, 210-224). Towards a process capability assessment model for government domain. *Communications in Computer and Information Science* içinde. 16th International Conference, Dublin, Ireland. https://doi.org/10.1007/978-3-319-38980-6_16
- Guha, T. K. (2008). Dublin Core: The standard for networking libraries. <http://eprints.rclis.org/12164/1/dcweb.pdf> adresinden 24 Ocak 2023 tarihinde alınmıştır.

Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu
(2021). T.C. Resmi Gazete, Tarih: 17
Nisan
2021, Sayı: 31457.
[https://www.mevzuat.gov.tr/
mevzuat?MevzuatNo=7315&MevzuatTur=1&Mevzuat
Tertip=5](https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=7315&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5)

Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması
Yapılmasına Dair Yönetmelik (2022). T.C. Resmi
Gazete, Tarih: 03 Haziran 2022, Sayı:
3185. [https://www.mevzuat.gov.tr/
mevzuat?MevzuatNo=5649&MevzuatTur=21&Mevzu
atTertip=5](https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5649&MevzuatTur=21&MevzuatTertip=5)

Hare, K. ve McLeod, J. (1997). *Developing a records management
programme*. Aslib.

Haselden, K. ve Wolter, R. (2021). Profisee trust your data.
[https://profisee.com/masterdatamanagement-what-
why-how-who](https://profisee.com/masterdatamanagement-what-why-how-who) adresinden 04 Aralık 2022 tarihinde
alınmıştır.

HEYS (2023). Hizmet envanteri yönetim sistemi. [https://
envanter.kaysis.gov.tr/](https://envanter.kaysis.gov.tr/) adresinden 04 Mayıs 2023
tarihinde alınmıştır.

Inmon, W. H., Strauss, D. ve Neushloss, G. (2008). *DW 2.0:
The architecture for the next generation of data
warehousing*. Elsevier.
[https://doi.org/10.1016/B978-0-12-374319-0.
X0001-2](https://doi.org/10.1016/B978-0-12-374319-0.X0001-2)

Inmon, W. ve Linstedh, D. (2015). *Data architecture: A
primer for the data scientist: Big data, data
warehouse and data vault*. Morgan Kaufmann.

ISCAP (2023). Interagency security classification appeals
panel.
<https://www.archives.gov/declassification/iscap>
adresinden 10 Eylül 2023 tarihinde alınmıştır.

- ISCAP Tüzüğü, Kuralları ve Temyiz Prosedürleri (2012).
[https://
www.federalregister.gov/documents/2012/07/09/2012-
16655/the-interagency-security-classification-
appeals-panel-iscap-bylaws-rules-and-appeal-
procedures#sectno-reference-2003.11](https://www.federalregister.gov/documents/2012/07/09/2012-16655/the-interagency-security-classification-appeals-panel-iscap-bylaws-rules-and-appeal-procedures#sectno-reference-2003.11)
- ISO 8000 (2022). Data quality. [https://www.iso.org/obp/
ui/#iso:std:iso:8000:-1:ed-1:v1:en](https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:8000:-1:ed-1:v1:en)
- ISO 8000-6. (2016). Data quality management: Process
reference model.
[https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:8000:-
61:ed-1:v1:en](https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:8000:-61:ed-1:v1:en)
- ISO/IEC TR 10032 (2003). Information technology -
Reference model of data management.
[https://www.iso.org/
standard/38607.html](https://www.iso.org/standard/38607.html)
- ISO/IEC 19583-1 (2019). Information technology-
Concepts and usage of metadata-Part 1: Metadata
concepts. [https://
www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso-iec:tr:19583:-
1:ed-1:v1:en](https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso-iec:tr:19583:-1:ed-1:v1:en)
- ISO/IEC 19583-21 (2022). Information technology -
Concepts and usage of metadata Part 21: 11179-
3 Data model in SQL.
[https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso-
iec:tr:19583:-21:ed-1:v1:en](https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso-iec:tr:19583:-21:ed-1:v1:en)
- ISO/IEC 19583-22 (2018). Information technology -
Concepts and usage of metadata Part 22: Registering
and mapping development processes using ISO/IEC
19763.
[https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso-
iec:tr:19583:-22:ed-1:v1:en](https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso-iec:tr:19583:-22:ed-1:v1:en)
- ISO/IEC 19583-23 (2020). Information technology -
Concepts and usage of metadata Part 23: Data
element exchange (DEX) for a subset of ISO/IEC
11179-3. [https://www. iso.org/obp/ui/#iso:std:iso-
iec:tr:19583:-23:ed-1:v1:en](https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso-iec:tr:19583:-23:ed-1:v1:en)

ISO/IEC 19763-1 (2015). Information technology -
Metamodel framework for interoperability (MFI) -
Part 1: Framework.
<https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso-iec:19763:-1:ed-2:v1:en>

ISO/IEC 27001 (2022). Information security, cybersecurity
and privacy protection -Information security
management systems - Requirements.
<https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso-iec:27001:ed-3:v1:en>

ISO/IEC 27002 (2022). Information security,
cybersecurity and privacy protection - Information
security controls.
<https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso-iec:27002:ed-3:v2:en>

ISO/IEC 27014 (2020). Information security, cybersecurity
and privacy protection - Governance of information
security <https://www.iso.org/obp/ui/en/#iso:std:iso-iec:27014:ed-2:v1:en>

ISO 55001 (2014). Asset management - Management
systems - Requirements. <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:55001:ed-1:v1:en>

ISO 15489-1 (2016). Information and documentation -
Records management - Part 1: Concepts and
principles. <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:15489:-1:ed-2:v1:en>

ISO/IEC 19773 (2011). Information technology - Metadata
Registries (MDR)
modules. <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso-iec:19773:ed-1:v1:en>

ISO 16175-1 (2020). Information and documentation -
Processes and functional requirements for software
for managing records - Part 1: Functional
requirements and associated guidance for any
applications that manage digital records.
<https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:74294:en>

- ISO/TS 16175-2 (2020). Information and documentation - Processes and functional requirements for software for managing records - Part 2: Guidance for selecting, designing, implementing and maintaining software for managing records. <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:74293:en>
- ISO 23081-1 (2017). Information and documentation - Records management processes - Metadata for records - Part 1: Principles. <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:23081-1:ed-2:v1:en>
- ISO 23081-2 (2021). Information and documentation - Metadata for managing records - Part 2: Conceptual and implementation issues. <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:23081-2:ed-2:v1:en>
- ISO/TR 23081-3 (2011). Information and documentation - Managing metadata for records -Part 3: Self-assessment method. <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:57121:en>
- ISO/IEC 29100 (2011). Information technology - Security techniques - Privacy framework. <https://www.iso.org/obp/ui/en/#iso:std:iso-iec:29100:ed-1:v1:en>
- ISO/IEC 29101 (2018). Information technology - Security techniques - Privacy architecture framework. <https://www.iso.org/obp/ui/en/#iso:std:iso-iec:29101:ed-2:v1:en>
- ISO 30300 (2020). Information and documentation - Records management - Core concepts and vocabulary. <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:30300:ed-2:v1:en>
- ISO 30301 (2019). Information and documentation - Management systems for records - Requirements. <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:30301:ed-2:v1:en>

- ISO 30302 (2022). Information and documentation - Management systems for records - Guidelines for implementation.
<https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:30302:ed-2:v1:en>
- ISOO (2022). Information security oversight office annual report to the president.
<https://www.archives.gov/files/isoo/reports/isoo-2022-annual-report-to-the-president.pdf>
- ISOO (2023a). History of the Information Security Oversight Office (ISOO).
<https://www.archives.gov/isoo/about/history.html>
adresinden 24 Eylül 2023 tarihinde alınmıştır.
- ISOO (2023b). Information Security Oversight Office.
<https://www.archives.gov/isoo> adresinden 24 Eylül 2023 tarihinde alınmıştır.
- ISOO (2023c). Mandatory declassification review (MDR).
<https://www.archives.gov/isoo/training/mdr>
adresinden 24 Eylül 2023 tarihinde alınmıştır.
- İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik (2006). T.C. Resmi Gazete, Tarih: 12 Temmuz 2006, Sayı: 26226.
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=200610654&MevzuatTur=21&MevzuatTertip=5>
- İnceoğlu, S. ve Şentürk, B. (2014). Dijital çağda arşivci: Sahip olması gereken temel yetkinlikler ve roller. *Bilgi Dünyası*, 15(2), 353-374.
<https://doi.org/10.15612/BD.2014.437>
- Jaseena, K. U. ve David, J. M. (2014). Issues, challenges, and solutions: Big data mining. *CS & IT-CSCP*, 4(13), 131-140.
<https://doi.org/10.5121/csit.2014.41311>

Jeffery, K. (2014). Data is the New Oil. https://indico.cern.ch/event/313634/attachments/600436/826361/Jeffery_Data_is_the_new_Oil.pdf adresinden 29 Kasım 2022 tarihinde alınmıştır.

Jenkins, T., Köhler, W. ve Shackleton, J. (2005). *Enterprise content management methods: What you need to know?* Open Text Cooperation.

Kamu İç Denetim Genel Tebliği (2013). T.C. Resmi Gazete, Tarih: 19 Nisan 2013, Sayı: 28623. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=18302&MevzuatTur=9&MevzuatTertip=5>

Kamu Kurum ve Kuruluşları ile Gerçek ve Tüzel Kişilerin Elektronik Haberleşme Hizmeti İçinde Kodlu Veya Kriptolu Haberleşme Yapma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik (2010). T.C. Resmi Gazete, Tarih: 23.10.2010, Sayı: 27738. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=14387&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu (2003). T.C. Resmi Gazete, Tarih: 24 Aralık 2003, Sayı: 25326. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5018&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>

Kandur, H. (2006). *Elektronik belge yönetimi sistem kriterleri referans modeli (v. 2.0)*. Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü.

Kaptan, S. (1995). *Bilimsel araştırma teknikleri ve istatistik yöntemleri*. Bilim Yayıncılık

Karaman, Z. T. ve Atak, Ş. (1996). Kamu yönetiminde gizlilik faktörünün çevre korumacı politikalara etkisi. *Türk İdare Dergisi, Yıl, 68, 111-129*.

- Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar ilkeler teknikler* (28. bs.). Nobel Yayın.
- Kaya, C. (2011). Avrupa Birliği veri koruma direktifi ekseninde hassas (kişisel) veriler ve işlenmesi. *Journal of Istanbul University Law Faculty*, 69(1-2), 317-334.
- Kaya Benschir, T. ve Topcan, F. (2010). *e-İmza: Türkiye’de kamu kurumlarında uygulanması*. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAİE).
- Kayıtlı Elektronik Posta Sistemine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik (2011). T.C. Resmi Gazete, Tarih: 25.08.2011, Sayı: 28036.
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=15224&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- Kim, D. ve Solomon, M. G. (2019). *Bilgi sistemleri güvenliğinin temelleri* (3. Baskı). (Ö. Can, Çev. Ed.). Nobel (Orijinal Eserin Basım Tarihi, 2019, 3. Baskı).
- Kim, G. T. (2019). A Study on the system of confidential record management of the USA. *The Korean Journal of Archival Studies*, (59), 159–206.
<https://doi.org/10.20923/KJAS.2019.59.159>
- King, T. ve Schwarzenbach, J. (2020). *Managing data quality: A practical guide*. BCS Publishing.
- Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (2016). T.C. Resmi Gazete, Tarih: 07 Nisan 2016, Sayı: 29677.
<https://mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6698.pdf>
- Kitchin, R. (2014). *The data revolution: Big data, open data, data infrastructures and their consequences*. Sage.
- KMS (2023). Kamu Mevzuat Sistemi. <https://kms.kaysis.gov.tr/> adresinden 04 Mayıs 2023 tarihinde alınmıştır.

- Krishnan, K. (2013). *Data warehousing in the age of big data*. Morgan Kaufmann.
- Koç Üniversitesi (2022). Veri Sınıflandırma Prosedürü. <https://my.ku.edu.tr/wp-content/uploads/2022/03/Veri-Siniflandirma-Proseduru-1.pdf> adresinden 29 Kasım 2022 tarihinde alınmıştır.
- Kosar, K. R. (2011). *Classified information policy and executive order 13526*. DIANE Publishing.
- Koroğlu, S. A. (2015). *Literatür taraması üzerine notlar ve bir tarama tekniği*. *GİDB Dergi*, (01) 61-69.
- Külcü, Ö. (2007). Belge yönetiminin değişen yüzü: standartlaşma çalışmaları ve uluslararası uygulamalar. *Bilgi Dünyası*, 8(2), 230-279. <https://doi.org/10.15612/BD.2007.341>
- Külcü, Ö.(2010). Belgeyönetimindeyenifirsatlar: Dijitalleştirme ve içerik yönetimi uygulamaları. *Bilgi Dünyası*, 11(2), 290-331. <https://doi.org/10.15612/BD.2010.239>
- Külcü, Ö., Çakmak, T. ve Özel, N. (2015). *Kamusal bilgi ve elektronik belge yönetimi: organizasyonlar ve üniversitelere yönelik koşulların analizi*. Türk Kütüphaneciler Derneği.
- Külcü, Ö. (2018). *Kurumsal bilgi sistemleri ve belge yönetimi: Organizasyonlarda bilgi ve belge yönetiminin temel ilkeleri*. Hiperlink.
- Lee, K. R. (2010). The Historical understanding of the US secret records management. *The Korean Journal of Archival Studies*, (23), 257-297. <https://doi.org/10.20923/KJAS.2010.23.257>

- Lewis, G. A., Comella-Dorda, S., Place, P., Plakosh, D. ve Seacord, R. C. (2001). *An enterprise information system data architecture guide*. Carnegie Mellon University, Pittsburgh, PA.
- Luftman, J., Derksen, B., Dwivedi, R., Santana, M., Zadeh, H. S. ve Rigoni, E. (2015). Influential IT management trends: an international study. *Journal of Information Technology*, 30(3), 293-305. <https://doi.org/10.1057/jit.2015.1>
- MacKenzie, G. (1999). A new world ahead: international challenges for information management. *Information Management*, 33(2), 24.
- McGilvray, D. (2021). *Executing data quality projects: Ten steps to quality data and trusted information (TM)*. Academic Press.
- Mesquita, V., Faria, J., Gonçalves, D. ve Varajão, J. (2013, Haziran, 1291-1301). Motivations for the adption of ERP and CRM systems: a comparative analysis. 10 th International Conference on Information Systems and Technology Management, São Paulo, Brezilya.
- Millî Savunma Bakanlığı (2023). Savunma sanayii güvenliği yönergesi. <https://www.msb.gov.tr/TeknikHizmetler/icerik/savunma-sanayii-guvenligi-mevzuati-yonergeler> adresinden 01 Mayıs 2023 tarihinde alınmıştır.
- NAA (2023). Information management standard for Australian Government. <https://www.naa.gov.au/information-management/standards/information-management-standard-australian-government> adresinden 24 Nisan 2023 tarihinde alınmıştır.

- NDC (2023). the National Declassification Center. <https://www.archives.gov/declassification/ndc/about-ndc> adresinden 24 Eylül 2023 tarihinde alınmıştır.
- NFPA 75 (2020). Standard for the fire protection of information technology equipment. <https://www.nfpa.org/codes-and-standards/all-codes-and-standards/list-of-codes-and-standards/detail?code=75> adresinden 24 Nisan 2023 tarihinde alınmıştır.
- NFPA 232 (2022). Standard for the protection of records.* <https://www.nfpa.org/codes-and-standards/all-codes-and-standards/list-of-codes-and-standards/detail?code=232> adresinden 24 Nisan 2023 tarihinde alınmıştır.
- NFPA 909 (2021). Code for the protection of cultural resource properties - Museums, libraries, and places of worship.* <https://www.nfpa.org/codes-and-standards/all-codes-and-standards/list-of-codes-and-standards/detail?code=909> adresinden 24 Nisan 2023 tarihinde alınmıştır.
- O'Callaghan, R. ve Smits, M. (2005). A strategy development process for enterprise content management. <https://aisel.aisnet.org/ecis2005/148/> adresinden 24 Nisan 2023 tarihinde alınmıştır.
- Odabaş, H. (2008). Elektronik belge düzenleme yaklaşımları ve Türkiye'de e-devlet uygulamalarında elektronik belge yönetimi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 121-142.
- Odabaş, H. (2009). *E-Devlet sürecinde elektronik belge yönetimi*. Hiperlink Yayınları.

- OECD (2021). Guidelines governing the protection of privacy and transborder flows of personal data. <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECDLEGAL-0188>
- OECD (2022). OECD work on privacy. <https://www.oecd.org/sti/ieconomy/privacy.htm> adresinden 12 Aralık 2022 tarihinde alınmıştır.
- Oracle (2023). Veri yönetimi nedir? <https://www.oracle.com/tr/database/what-is-data-management/> adresinden 15 Ocak 2023 tarihinde alınmıştır.
- Özdemirci, F. (1999). Organizasyonlarda belge yönetimi ve toplam kalite. *Türk Kütüphaneciliği*, 13(2), 101-111.
- Özdemirci, F. (2003). İlk uluslararası belge yönetim standardı: ülkemiz açısından bir değerlendirme. *Türk Kütüphaneciliği*, 17(3), 225-246.
- Özdemirci, F. ve Torunlar, M. (2015). *Bilgi Çağında Arşivsel Bilgi Analizi: Bilgi-İktidar-İdeoloji-Devlet*. Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Özdemirci, F. (2019). Kurumlar için EBYS ve e-arşiv sistemi idari yapılanma ve yönetim süreci: Bileşenler ve entegrasyonlar. B. Yalçınkaya, M.A. Ünal, B. Yılmaz, F. Özdemirci (Ed.), *Bilgi yönetimi ve bilgi güvenliği: ebelge-e-arşiv-e-devlet-bulut bilişim-büyük veri-yapay zeka* (s. 3-9) içinde. Ankara Üniversitesi BİL-BEM.
- Öztürk, H. (2021). Arşivler ve Yapay Zekâ. *Bilgi Yönetimi*, 4(2), 283-300. <https://doi.org/10.33721/by.987197>
- Pala, İ. B. (2021). *Kurumsal büyük veri analitiği yetenekleri ve performans ilişkisi: Türkiye için bir araştırma* [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Teknik Üniversitesi.

- Pande, M. (2020). Difference between ISO 8000 & 9001. [https:// certificateplace.com/difference-between-iso-8000-9001/](https://certificateplace.com/difference-between-iso-8000-9001/) adresinden 01 Mayıs 2023 tarihinde alınmıştır.
- Penn, I. A., Mordel, A. ve Pennix, G. (1994). *Record management hand-book*. Kelvin Smith: Gower.
- PIDB (2023). The Public Interest Declassification Board. [https:// www.archives.gov/declassification/pidb](https://www.archives.gov/declassification/pidb) adresinden 10 Ekim 2023 tarihinde alınmıştır.
- PIDB Yönetmeliği (2020). <https://www.archives.gov/declassification/pidb/by-laws.html>
- Proença, D., ve Borbinha, J. (2018, Ekim, 81-93). Maturity models for data and information management: A state of the art. *Digital Libraries for Open Knowledge* içinde. *22nd International Conference on Theory and Practice of Digital Libraries, Porto, Portugal*.
- Resmi İstatistiklerde Veri Gizliliği ve Gizli Veri Güvenliğine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik (2006). T.C. Resmi Gazete, Tarih: 20 Haziran 2006, Sayı: 26204. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=10429&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik (2020). T.C. Resmi Gazete, Tarih: 10 Haziran 2020, Sayı: 31151. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/21.5.2646.pdf>
- Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik Kılavuzu (2020). <https://www.tccb.gov.tr/resmiyazisma/kilavuz/> adresinden 25 Kasım 2022 tarihinde alınmıştır.

- Röglinger, M., Pöppelbuß, J. ve Becker, J. (2012). Maturity models in business process management. *Business Process Management Journal*, 18(2), 328-346. <https://doi.org/10.1108/14637151211225225>
- Rukancı, F., Anameriç, H. ve Başar, A. (2021). *Arşiv ve arşivcilik: Kuram, strateji ve uygulamalar*. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Yayınları (12).
- Sak, R., Sak, İ. T. Ş., Şendil, Ç. Ö. ve Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227-256. <https://doi.org/10.33400/kuje.843306>
- Savunma Sanayii Güvenliği Kanunu (2004). T.C. Resmi Gazete, Tarih: 03 Temmuz 2004, Sayı: 25511. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5202&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- Sebetci, Ö., Günay, M. B. ve Sebetci, E. (2018). İş süreç yönetimi (BPM) ve iş akış yönetimi (WFM) kavramlarına yaklaşım. *AJIT-e: Academic Journal of Information Technology*, 9(33), 115-126. <https://doi.org/10.5824/1309-1581.2018.3.007.x>
- Şenay, B. A. ve Güneş, A. (2021) Antik Çağ'da Kütüphane Mimarileri: Efes Celcus, Pergamon (Bergama), İskenderiye ve Ninova Örnekleri. *Bilgi ve Belge Araştırmaları*, (15), 95-107. <https://doi.org/10.26650/bba.2021.15.05>
- Sevinç, İ. ve Özata, M. (2011). *Türk kamu yönetiminde bilgi sistemleri ve e-dönüşüm*. Eğitim Yayınevi.
- Sinanç, D. (2014). *Cep telefonu kullanıcı davranışlarını modelleme* [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.

- Shen, S. (2019). Master data management: An essential part of data strategy. <https://towardsdatascience.com/master-data-management-an-essential-part-of-data-strategy-db12411a05b2> adresinden 15 Ocak 2023 tarihinde alınmıştır.
- Sreemathy, J., Nisha, S. ve R. M, G. P. (2020, Mart, 1444-1448). Data integration in ETL using TALEND. *2020 6th international conference on advanced computing and communication systems (ICACCS)* , Coimbatore, India.
- Stephens, D. O. ve Wallace, R. C. (2003). *Electronic records retention: New strategies for data life cycle management*. ARMA International.
- Strengtholt, P. (2020). *Data Management at Scale*. O'Reilly Media, Inc.
- Talend (2023). What is data governance and why do you need it? <https://www.talend.com/resources/what-is-data-governance/> adresinden 15 Ocak 2023 tarihinde alınmıştır.
- TechTarget (2023). Data quality. <https://www.techtarget.com/searchdatamanagement/definition/data-quality> 24 Ocak 2023 tarihinde adresinden alınmıştır.
- Torunlar, M. ve Özdemirci, F. (2019). *Bilginin bilgiyle savaşı: Belge ve bilgi yönetimi vizyonu*. Ankara Üniversitesi.
- TSE K 523 (2016). *Bilgi varlıklarının gizlilik derecelerine göre sınıflandırılması kriteri*. Ankara: TSE.
- TS 13298 (2015). *Elektronik belge ve arşiv yönetim sistemi standardı*. Ankara: TSE.
- Turban, E., Leidner, D., McLean, E. ve Wetherbe, J. (2008). *Information technology for management*. John Wiley & Sons.

Türk Ceza Kanunu (2004). T.C. Resmi Gazete, Tarih: 12 Ekim 2004, Sayı: 25611.

[https://www.mevzuat.gov.t](https://www.mevzuat.gov.tr/)

r/

mevzuat?MevzuatNo=5237&MevzuatTur=1&Mevzuat Tertip=5

Türk Ticaret Kanunu (2011). T.C. Resmi Gazete, Tarih: 14 Şubat 2011, Sayı: 27846.

[https://www.mevzuat.gov.t](https://www.mevzuat.gov.tr/)

r/

mevzuat?MevzuatNo=6102&MevzuatTur=1&Mevzuat Tertip=5

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı (2017). KamuNet ağına bağlanma ve KamuNet ağının denetimine ilişkin usul ve esaslar hakkında tebliğ. T.C. Resmi Gazete, Tarih: 21 Haziran 2017, Sayı: 30103.

<https://resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/06/20170621-15.htm>

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (2021). 2021 yılı faaliyet raporu. <https://www.uab.gov.tr/duyurular/ulastirma-ve-altyapi-bakanligi-2021-yili-faaliyet-raporu-yayinlanmistir>

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (2023a). KamuNet. <https://hgm.uab.gov.tr/kamu-net> adresinden 03 Ocak 2023 tarihinde alınmıştır.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (2023b). Kamu entegre veri merkezi projesi. <https://hgm.uab.gov.tr/kamu-entegre-veri-merkezi-projesi?PageSpeed=noscript> adresinden 03 Eylül 2023 tarihinde alınmıştır.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (2024). 2023 yılı faaliyet raporu.

<https://www.uab.gov.tr/uploads/announcements/2023-yili-uab-faaliyet-raporu-subat-2024.pdf>

Ulusal Veri Sözlüğü Projesi (2019). <https://cbddo.gov.tr/projeler/ulusalverisozlugu> adresinden 29 Kasım 2022 tarihinde alınmıştır.

- Ulusal Veri Sözlüğü Yazılımı Kullanım Kılavuzu (2020).
[https://
cbddo.gov.tr/projeler/ulusalverisozlugu/dokumanlar](https://cbddo.gov.tr/projeler/ulusalverisozlugu/dokumanlar)
adresinden 29 Kasım 2022 tarihinde alınmıştır.
- Ünver, M. (2018). *Elektronik belge yönetim sistemi geliştirilmesi ve küçük boyutlu dosyalardan oluşan büyük verinin depolanması için dağıtık dosya sistemi tasarımı* [Doktora Tezi]. Kırıkkale Üniversitesi.
- Yıldız, A. (2022). Büyük veri'nin v'leri ve veri analitiği. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (51), 377-394. <https://doi.org/10.30794/pausbed.1117208>
- Yılmaz, Y. ve Üstündağ, M. T. (2015). Kayıtlı elektronik posta (KEP) hizmetinin kamu kuruluşlarına ait elektronik belge yönetimi sistemlerinde kullanılması. *Bilgi Dünyası*, 16(2), 204-221. <https://doi.org/10.15612/BD.2015.488>
- Vora, J., Italiya, P., Tanwar, S., Tyagi, S., Kumar, N., Obaidat, M. S. ve Hsiao, K. F. (2018, Temmuz, 1-5). Ensuring privacy and security in e-health records. *2018 International conference on computer, information and telecommunication systems (CITS)*, Alsace, Colmar, France. <https://doi.org/10.1109/CITS.2018.8440164>
- Wallace, D. A. (2001). Electronic records management defined by court case and policy. *Information Management*, 35(1), 4-14.
- Wallis, I. (2021). *Data strategy: From definition to execution*. BCS Publishing.
- Wang, Y., Teperek, M., Andrews, H., Lavanchy, P. M., Ilamparuthi, S., Turkyılmaz-van der Velden, Y., Plomp, E. (2020). *Data Management Concept Note For General Public*. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3819204>

- Watson, R. T. (2007). *Information systems*. The Global Text Project.
- Weber, K., Otto, B. ve Österle, H. (2009). One size does not fit all-a contingency approach to data governance. *Journal of Data and Information Quality (JDIQ)*, 1(1), 1-27.
<https://doi.org/10.1145/1515693.1515696>
- Wilkoff, N., Walker, J., Root, N. ve Dalton, J. (2001). *What's next for content*

Gizlilik dereceli belge yönetimi politikaları, kurum ve kuruluşların hassas bilgilerinin korunmasına ve yasal gerekliliklere uygun şekilde yönetmesine yardımcı olmaktadır. Bu politikalar, gizlilik ve hassasiyet sınıflandırmalarını standartlaştırarak hangi belgelerin nasıl korunacağını belirlemekte ve aynı zamanda belgelerin yalnızca yetkili kişilere erişilebilir olmasını temin ederek güvenliğini sağlamaktadır. Gizlilik dereceli belgelerin güvenli ve etkin bir şekilde yönetilmesi, devletin ve kişilerin güvenliği, güvenilirliği ve hesap verilebilirliği ile bilgi edinme hakkının etkin olarak kullanılması kapsamında kritik bir öneme sahiptir.

Türkiye’de kişisel, kurumsal, ulusal ve uluslararası menfaatlerin korunması kapsamında birçok yasal ve idari düzenleme geliştirilmiştir. Gizlilik dereceli ve hassas belgeler söz konusu düzenleme ve standartlara uygun olarak yönetilmediğinde; gereğinden az veya fazla gizlilik sınıflandırılması yapılmasına, gizlilik derecesinin gerektirdiği güvenlik önlemlerinin alınmamasına, kişisel, kurumsal, ulusal ve uluslararası menfaatlerin zarar görmesine, belge yönetimi süreçlerinde iş yükü ve maliyetin artmasına ve etkinliğin azalmasına sebebiyet verebilmektedir. Hazırlanan kitap, gizlilik dereceli belgelere yönelik belge yönetimi programlarının temel ilkelerini belirlemeyi, bir gizlilik derecesine sahip olmayan fakat özel güvenlik gerektiren hassas belgeleri de kapsayan kamu kurumlarında özel güvenlik gerektiren belge yönetimi süreçlerine ilişkin bir model önerisi sunmayı amaçlamaktadır. Araştırma sonuçlarının ulusal ve uluslararası koşullar çerçevesinde gizlilik dereceli ve hassas belgelerin yönetimi konusunda kamu kurumlarına ve ilgili kuruluşlara değerli bir rehberlik sağlaması umulmaktadır.

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

KLİNİSYEN VETERİNER HEKİMLİĞİNDE ESTETİK

Dr. Emine TÜRKMENOĞLU

KLİNİSYEN VETERİNER HEKİMLİĞİNDE ESTETİK

Dr. Öğr. üyesi Emine TÜRKMENOĞLU

Hiperyayın:
10102 Araştırma-
İnceleme

e-kitap:

61

Yazarı

Dr. Öğr. Üyesi Emine Türkmenoğlu

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem Ilgın

Kapak

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

e. ISBN: 978-625-6078-20-8

İstanbul, 2024

Yayıncı Sertifika No: 16680

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti. ve Dr. Öğr. Üyesi Emine Türkmenoğlu'na aittir. Yayıncının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar)a aittir.

Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

Türkmenoğlu, Emine.

Klinisyen veteriner hekimliğinde estetik / Emine Türkmenoğlu.--1. Baskı. --
İstanbul: Hiperyayın, 2024.

72 sayfa: şekil; 21 cm. -- (Hiperyayın; 10102, e-Kitap; 61)

e-ISBN: 978-625-6078-20-8

Kaynakça: sayfa 63-72.

1. Estetik 2. Veteriner Estetik 3. Veteriner Hekimliği Etiği I. Eser Adı II. Türkmenoğlu, Emine III. Dizi

SF740/.Y87 2024

636.089/TÜR 2024

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti.

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş

Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter - Güngören /

İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

Özet	9
Giriş.....	11
Estetikle İlgili Temel Kavramlar	13
Estetik ve Etik İlişkisi.....	21
Klinisyen Veteriner Hekimliği Uygulamalarında Estetik ...	27
Klinisyen Veteriner Hekimlerin Dış Görünüş ve Davranışlarında Estetik	4
1	
Klinisyen Veteriner Hekimlerin Hizmet Verdiği Mekânlarda Estetik	4
7	
Sonuç	61
Kaynaklar.....	63

KAYNAKLAR

Akarsu B (1975). Felsefe Terimleri Sözlüğü, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
<http://tdkterim.gov.tr/terim.php?kelime=estetik&hng=md>, Erişim tarihi: 08 Aralık 2006.

Akça Ş B ve Gülgün A B (2019). Kampüs Yaşamında Estetik ve Fonksiyonel Açıdan Süs Bitkilerinin Yeri ve Önemi; Çay- cuma Kampüsü Örneği; Bartın Orman Fakültesi Dergisi, 2019, 21 (2):267-279).

Anon (1992). Docking of Dogs: Practical and Ethical Aspects, The Veterinary Record, October 3, p. 301.
Anon (2011).

Anon (2003). Orthodontics-WSAVA 2003 Congress , October 24-27,2003, Bangkok; <http://www.vin.com/proceedings.plx?CID=WSAVA2003&PID=6523&...>, Erişim tarihi: 04 Ocak 2007.

Anon (2006). The Emergency Euthanasia of Sheep & Goats. www.vetmed.ucdavis.edu/vetext/home.html, Erişim tarihi: 25 Mayıs 2006.

Anon (2007a). A Growing Trend to Ban Ear Cropping and Tail Docking Dogs. http://network.bestfriends.org/animalcoalition/news/print_4660.html, Erişim tarihi: 06 Ocak 2007.

Anon (2007b). Crown Therapy; <http://www.dogbeachdentistry.com/crownthrpy.html>, Erişim tarihi: 02 Ocak 2007.

Anon (2007c). Evcil Hayvanlara Estetik Müdahaleler; https://www.petarkadas.com/forum/Evcil_Hayvanlara_Estetik_Mudahaleler; Erişim tarihi: 23 Ağustos 2024.

Anon (2014). Nilüfer Bu Yavruya Nasıl Kıydınız?; <https://www.nilufer.bel.tr/haber/bu-yavruya-nasil-kiydiniz>; Erişim tarihi: 15 Ağustos 2024.

Anon (2016a). Giyinirken dikkat! Başarınız Buna Bağlı Olabilir; <https://www.herkesebilimteknoloji.com/haberler/toplum/giyinirken-dikkat>; Erişim tarihi 15 Ağustos 2024.

Anon (2016b).Yaralı kaplumbağaya estetik operasyon; <https://www.haberexpres.com.tr/yarali-kaplumbagaya-estetik-operasyon-41887h.htm>; Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2024.

Anon (2019a). Burnu parçalanmış kediye estetik operasyon; <https://www.haberler.com/guncel/osmaniye-burnu-parçalanmış-kediye-estetik-operasyon-12711401-haberi/>; Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2024.

Anon (2019b). Çirkin kedisine estetik operasyon yaptırdı, <https://www.yenisafak.com/hayat/cirkin-diye-ke->

disine-estetik-operasyon-yaptirdi-3449128; Erişim
Tarihi: 23 Ağustos 2024.

Anon (2019c). Kedilerde Davranış Problemleri, Kedilerde Tırmalama; <https://www.petburada.com/blog/icerik/kedilerde-davranis-problemleri>; Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2024.

Anon (2019d). [bond-vet-islyn-studio_dezeen_hero](https://www.icmimarlikdergisi.com/2019/12/20/brooklynde-isl-yn-studio-imzali-bir-veteriner-klinigi-bond-vet-clinic/bond-vet-islyn-studio_dezeen_hero/); https://www.icmimarlikdergisi.com/2019/12/20/brooklynde-isl-yn-studio-imzali-bir-veteriner-klinigi-bond-vet-clinic/bond-vet-islyn-studio_dezeen_hero/.

Anon (2020). Nerede Olursanız Olun Kaliteli Giyinmek İçin 5 Sebep; <https://www.tbasic.com.tr/nerede-olursaniz-olun-kaliteli-giyinmek-icin-5-sebep>; Erişim Tarihi: 22 Ağustos 2024.

Anon (2022). Köpeklerin Ses Tellerinin Alınması Nasıl Olur?; <https://www.petyasam.com/kopeklerin-ses-tellerinin-alinmasi-nasil-olur>. Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2024.

Anon (2023a). Çin’de Kedi ve Köpeklere Plastik Cerrahi ile Birlikte Mickey Mouse Benzeri Kulaklar Yapılıyor; <https://turkmenportal.com/tr/blog/71939/v-kitae-koshkami-sobakam-s-pomoshchyu-plasticheskoi-operacii-delayut-ushi-kak-u-mikki-mausa>; Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2024.

Anon (2023b). Estetik Algısı Kültürlerarasında Neden ve Nasıl Değişir?; <https://www.yapikredi.com.tr/blog/yasam/kultursanat/detay/estetik-algisi-kulturlerarasinda-ne>

den-ve-nasil-degisir; Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2024.

Anon (2023c). Köpek kuyruk Kesimi? Neden Kesilir? Yasal mıdır? <https://www.petsmart.com.tr/blog/icerik/kopeklerin-kuyrugunu-neden-kesilir>. Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2024.

Anon (2024a). Burun yapısı dar olan kediye estetik operasyon; Sabah Gazetesi; <https://www.sabah.com.tr/video/yasam/burun-yapisi-dar-olan-kediye-estetik-operasyon-video>. Erişim Tarihi: 24 Ağustos 2024.

Anon (2024b). İş Hayatında Giyim Tarzının Başarıya Etkisi Nedir? <https://www.sosyalinsan.com/is-hayatin-da-giyim-tarzinin-basariya-etkisi-nedir>; Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2024.

Anon (2024c). Kedi ve Köpeklerde Burun Genişletme (Bra-kiosefalik); <https://sirinpati.com/burun-genisletme/>; Erişim Tarihi: 24 Ağustos 2024.

Anon (2024d). Prezantabl Ne Demek? Prezantabl Olmak Ne Anlama Gelir? <https://www.gunebakis.com.tr/haber/19265586/prezantabl-ne-demek-prezantabl-ol-mak-ne-anlama-gelir>; Erişim Tarihi: 15 Ağustos 2024.

Anon (2024e). (Veteriner Masası (Komple Paslanmaz) | ProBed-6303; <https://probed.com.tr/tr/veteriner-malzemeleri/veteriner-masasi-komple-paslanmaz-probed-6303>. Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2024.

Aras Y (2013). Mutlu Olmak İçin Giyinme Sanatı; Vogue, Metropol;
<https://vogue.com.tr/metropol/mutlu-olmak-i-cin-giyinme-sanati>; Erişim Tarihi: 15 Ağustos 2024.

Arat N (1996). Etik ve Estetik Değerler, Telos Yayıncılık, İstanbul, s.13-187.

Arıcan M (2006). Yüz yüze Görüşme, Görüşme tarihi: 08 Mayıs 2006.

Arluke (1991). Coping with Euthanasia: A Case Study of Shelter Culture, J.Am. Vet. Med. Assoc., 198(7): 1176-1180.

Aslanbey D ve Candaş, A (1987). Veteriner Özel Operasyon, Kadioğlu Matbaası, Ankara, s.12-13.

Aydın E (2001). Tıp Etiğine Giriş, Pegem A Yayınevi, Ankara, s.18-41.

Aytekin E (2018). Ne Giydiğimiz Neden Önemli?; <https://esraaytekin.medium.com/ne-giydigimiz-neden-onemli-b569ef2a52d>.

Başol A N (2022). Görülmemiş olay! Kediye estetik yapıldı: Hayvan olması bir şeyi değiştirmiyor; <https://arsiv.turkiyegazetesi.com.tr/gundem/gorulmemis-olay-kediye-estetik-yapildi-hayvan-olmasi-bir-seyi-degistirmiyor>; Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2024.

Bolay S. H (2004). Felsefeye Giriş, Akçağ Basım Yayım, Ankara, s. 250.

Cevzci A (2000). Paradigma Felsefe Sözlüğü, İstanbul, s. 340.

Ceylan S (1983). Euthanasia, U. Ü. Vet Fak. "Euthanasia" Konferansı, 15.03.1983, Bursa, s. 61-89.

Cheung H (2019).Kedilerin tırnaklarının sökülmesi yasaklanmalı mı?; <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-48541165>

Doğan M. H (2001). Estetik, Dokuz Eylül Yayınları, İzmir, s. 30-54.

Erbil B (2023). Kıyafet Seçimlerimizin Performansımız Üzerindeki Etkileri; <https://www.consult-saga.com/esofman-lardan-takim-elbiseye-kiyafet-secimlerinin-is-performansimiz-uzerindeki-etkileri/>; Erişim Tarihi: 15 Ağustos 2024.

Gould J.L, Grant-Gould C (2001). Hayvan Zihni, Çev. D. Yurtören, Tübitak Popüler Bilim Kitapları 142, Pelin Ofset Ankara s. 93 – 95, 139 – 141.

Güçlü A B, Uzun E, Uzun S, Yolsal Ü H (2002). Çirkinlik, Sarp Erk Ulaş Felsefe Sözlüğü, Bilim ve Sanat Yayınları Ankara, s.319.

Gürler S (2012). İş Yaşamında Dış Görünüş ve Temsilin Önemi; <https://kaynakbaltas.com/liderlik/is-yasamin-dadis-gorunus-ve-temsilin-onemi/>; Erişim Tarihi: 15 Ağustos 2024.

Hançerlioğlu O (1993). Felsefe Sözlüğü, Remzi Kitabevi, İstanbul, s. 54, 70, 93.

Hart L A, Hart B L ve Mander B (1990). Humane Euthanasia and Companion Animal Death: Caring for the Animal, the Client and Veterinarian. J. Am. Vet Med Assoc., 197(10): 1292-1299.

Heaney P (2021). İngiltere’de sosyal medya trendi: Köpeklerin kulakları kesiliyor; <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-59637600>; Erişim Tarihi: 24 Ağustos 2024.

Hünler H (1998). Estetiğin Kısa Tarihi, Paradigma Yayınları, İstanbul, s. 9,202.

Kagan M (1993). Estetik ve Sanat Dersleri, Çev. A.Çalışlar, İmge Kitabevi, Ankara, s.15-128.

Kalınkara V (2001). Konutta İç Dekorasyon, Teknik Yayınevi, Ankara, s.2.

Keklik B (2012). Öğretim Üyelerinin Dış Görünüşlerinin Öğrenciler Tarafından Algılanma Biçiminin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma; Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi; 2012, C:4, S:3, s. 129-141.

Madan M (2014). Kedi ve köpeklere estetik operasyon;
<https://www.hurriyet.com.tr/gundem/kedi-ve-kopeklere-es-tetik-operasyon-27301415>; Erişim Tarihi: 15 Ağustos 2024.

Özsırkıntı Kasap H (2018). 21. Yüzyıl Türkiye'si Ofis İç Mekânlarında Estetik: İstanbul'dan Ofis İç Mekân Karşı- laştırmaları; Kesit Akademi Dergisi; ISSN: 2149 - 9225 ; Yıl: 4, Sayı:16, Eylül 2018, s.117-135.

Polat N. (2020). Estetiğin İdeolojisi ve Sosyolojisi, Sanat Dergisi, (35), 65-69, Derleme Makale/Reviewarticle

Resmi Gazete-Rega (2004). Hayvanları Koruma Kanunu, 01 Temmuz 2004 tarih ve 25509 nolu Resmi Gazete

Resmi Gazete-Rega (2006). Türk Veteriner Hekimleri Bir- liği Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Uygulama Yönet- meliği. 13 Eylül 2006 tarih ve 26288 sayılı Resmi Gazete.

Resmi Gazete-Rega (2011a). Hayvan Hastaneleri Yönet- meliği, 21 Aralık 2011 tarih ve 28149 sayılı Resmi Gazete.

Resmi Gazete-Rega (2011b). Veteriner Hekim Muayenehanesi Ve Poliklinik Yönetmeliği, 15 Ekim 2011 tarih ve 28085 sayılı Resmi Gazete.

Sameer A (2022) İşe Giderken İyi Giyinmeniz İçin 9 Neden; <https://www.vtiger.com/tr/blog/9-reasons-why-you-should-dress-well-for-work/>; Erişim Tarihi: 24 Ağustos 2024.

Smith A W, Houpt K A, Kitchell R L (1986). Report of the AVMA Panel on Euthanasia. J. Am. Vet. Med. Cox, London.

Söğüt M A ve Eren C (2023). Oturma Elemanın Tasarımında Malzeme ve Biçim; Estetiğin Sanatı; Online Journal of Art and Design volume 11, issue 5 (Special Issue), s. 639-649, December 2023.

Şahinoğlu-Pelin S (1996). Felsefi, Bilimsel, Uygulamalı Yönleriyle Tıp Evriminde Görsel Estetik, Ankara Üni,Tıp Fak. Deontoloji A. D. Doktora Tezi, s. Ankara, s.39,74,115,116,196, 198.

Şahinoğlu-Pelin S (1998). Hekimin Beyaz Önlüğü, Koku ve Çevresinden 10. Yıl Seçkisi, Haz. B Arda Biyoetik Derneği Yayınları, Ankara, s.41-55.

Şentürer A (1995). Mimaride Estetik Olgusu, İTÜ, Mimarlık Fakültesi Baskı Atelyesi, İstanbul, s.2.

Timuçin A (2002). Estetik, 5. baskı, Bulut Yayınları, İstanbul, s. 31.

Trendyol (2024) Beyazönlükler; trendyol.com Mavi İş İş Elbiseleri ve Ekipmanları Erkek Doktor Eczacı Veteriner Laboratuvar Hemşire Asistan Öğrenci Klasik Yaka

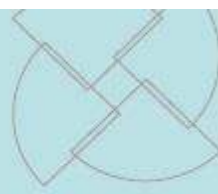
Tunalı İ (1996). Estetik, Remzi Kitabevi, İstanbul, s.13-132.

Tunçay A (2022). Köpeklerin Kuyrukları Ne İşe Yarar?; <https://www.petlebi.com/blog/kopeklerin-kuyruklari-ne-i-se-yarar?>; Erişim Tarihi: 24 Ağustos 2024.

Türk Veteriner Hekimleri Birliği -TVHB (1997). Veteriner Hekim Andı.

Türk Veteriner Hekimleri Birliği -TVHB (2000). Veteriner Hekimlik Meslek Etiği Kuralları. Dayanışma, 33-36.

Webster M (1983). Webster's Ninth New Collegiate Dictionary, Massachusetts, s. 61. **Yetişken H (1998).** Estetiğin ABC'si, Kabalcı Yayınevi, İstanbul, s. 20.

Günümüzde insanlar estetiğe çok önem vermektedir. Bu çalışma ile estetiğin, klinisyen veteriner hekimliğindeki yerinin incelenip değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Küreselleşme toplumlararası, estetik alguları birbirine yaklaştırmıştır. Ancak, kültürler arasındaki çeşitlilik devam etmektedir. Estetik bir değer olan güzel ile etik bir değer olan iyi genellikle birbirine karıştırılmaktadır. Veteriner hekimliği hayvanlara ve insanlara yarar sağlayan bir uğraştır. Klinisyen veteriner hekimliğin uygulanmasında yararlılık ve işlevsellik gibi değerler estetik değerlerden daha önceliklidir.

Hayvanların vücutlarındaki şekil bozuklukları fonksiyon bozukluğuna yol açmıyorsa estetik operasyon uygulanmamaktadır. Klinisyen veteriner hekimlerin ve yardımcı personelinin dış görünüş ve davranışlarının estetiği hayvan sahibi ile ilişkiyi olumlu ya da olumsuz etkilemektedir. Veteriner klinik ortamlarının hoş olması personelin iş verimini ve aidiyet duygusunu arttıracak ve hayvan sahibi ile ilişkilere de pozitif yansıyacaktır.

ISBN: 978-625-6078-20-8

9 786256 078208

 hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkıtap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

SİYASETTE EDEBİYATA TÜRK BASININDA DERGİLER

(1882-1960)

Nuran ÖZLÜK

Âfâk • Düşünce • Büyük Mecmua • Milli Mecmua • Resimli Ay •
Çınaraltı • Seçilmiş Hikâyeler Dergisi • Resimli Yirminci Asır

Hiperyayın 1096
Araştırma-İnceleme

Yazar
Nuran Özlük

Genel Yayın Yönetmeni
Hatice Bahtiyar

Editör
Prof. Dr. Oğuz Öcal

Mizanpaj
Senem Ilgın

Kapak Tasarım
Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-6078-08-6

e- ISBN: 978-625-6078-09-3

1. Baskı: Başlık Yayın Grubu, İstanbul, 2011

2. Baskı: Hiperyayın, İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San. ve Bülent Yılmaz'a aittir. Yayıncının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar)a aittir.

Özlük, Nuran
Siyasetten Edebiyata Türk Basımında Dergiler (1882-1960) / Nuran
Özlük - İstanbul: Hiperyayın, 2024
192 s; 215cm. - (Hiperyayın; 1096)

ISBN: 978-625-6078-08-6
e-ISBN: 978-625-6078-09-3

1. Süreli yayınlar - Türkiye 2. Türkçe süreli yayınlar - Türkiye
3. Gazetecilik - Türkiye I. Kitap adı II. Dizi
PN 5449.T8/Ö98 2024 011.3409561ÖZLs 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık-**Sertifika No:** 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti

Tozkoşparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş Merkezi

No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören / İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

Âfâk	9
Düşünce	17
Büyük Mecmua.....	25
Millî Mecmua.....	43
Resimli Ay.....	73
Çınaraltı	115
Seçilmiş Hikâyeler Dergisi	135
Resimli Yirminci Asır	167

Kaynakça

- Abdüllatif Fecri, "Tebrikname", *Âfâk*, S. 2, 1 Muharrem 1330 (12 Kasım 1882).
- Bayrak, M. Orhan, *Türkiye'de Gazeteler ve Dergiler Sözlüğü*, Küll Yayınları, İstanbul, 1994.
- Dağlı, Yücel, Üçer, Cumhure, *Tarih Çevirme Kılavuzu*, C. 5, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1997.
- Heyet-i Tahririye, "Mukaddime", *Âfâk*, S. 1, 20 Zilhicce 1299 (2 Kasım 1882).
- İmzasız, "Bir Fikrimiz", *Âfâk*, S. 2, 1 Muharrem 1330 (12 Kasım 1882).
- Mehmet Nesip, "İmza", *Âfâk*, S. 2, 1 Muharrem 1330 (12 Kasım 1882). Okay, Orhan, "Âfâk", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 1, İstanbul, s. 396-397.
- Özlük, Nuran, "Âfâk Mecmuası ve Dizini", *Yeni Türk Edebiyatı Araştırılmaları*, S. 4, Ocak-Haziran 2011, s. 201-208.
- Sırrı Paşa, "Âfâk'ın Heyet-i Muhtereme-i Tahririyesine", *Âfâk*, S. 5, 25 Rebiyülevvel 1330 (3 Şubat 1883).
- Tanpınar, Ahmet Hamdi, *19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, Çağlayan Kitabevi, İstanbul, 1997.
- Tansel, Fevziye Abdullah, "Naci", *İslâm Ansiklopedisi*, C. 9, MEB Devlet Kitapları, 2001.
- Tevfik Rıza, "Bir Muhavere", *Âfâk*, S. 5, 25 Rebiyülevvel 1300 (3 Şubat 1883).
- Tevfik Rıza, "İmza Unvanlı Varakaya Cevap", *Âfâk*, S. 4, 3 Sefer 1330 (14 Aralık 1882).
- Yetiş, Kâzım, *Talim-i Edebiyat'ın Retorik ve Edebiyat Nazariyatı Sa- hasında Getirdiği Yenilikler*, Ankara, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 1996.

Kaynakça

- Ahmet Hamit, "Sarı Efe'nin Defterinden", *Düşünce*, S. 2, 16 Mart 1338, s. 17.
- Akün Ömer Faruk, "Ertaylan, İsmail Hikmet", *Türkiye Diyanet Vak- fı İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. 11, İstanbul, 1995, s. 309-312.
- İ. Hikmet, "Düşünce", *Düşünce*, S.1, 15 Temmuz 1918, s. 11.
- İhsan Sait, "Bir Kitabe ve Müellifine Dair", *Düşünce*, S. 7-5, 25 Mayıs 1338, s. 85.
- Özlük, Nuran, "Düşünce Mecmuası ve Sistemik İndeksi", *İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü*, 21/Bahar 2011, s. 329-344.
- Şahin Seval, *Tevfik Fikret: Düşünce Dergisi, Nüsha-i Mahsusası, 1918*, Kitap Yayınevi, İstanbul, 2005.
- (...), "Bir Rica", *Düşünce*, S. 1, 15 Temmuz 1918, s. Ön Kapak Arkası. (...), "Bugünkü Edebiyatımız", *Düşünce*, S. 3-1, 30 Mart 1338, s. 1-2.
- (...), "Düşünce Nüsha-i Fevkalade", *Düşünce*, S. 1 15 Şubat 1338, s. 18.

Kaynakç

- Faruk Nafiz, “En Güzel Eseri Kim Yazdı?”, *Büyük Mecmua*, S. 12, 2 Teşrinievvel 1919, s. 187.
- Halide Edip, “Anket Hakkında”, *Büyük Mecmua*, S. 13, 16 Teşrinievvel 1919, s. 196.
- Özlük, Nuran, “Büyük Mecmua ve Sistematik İndeksi”, *Turkish Studies, International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 5/3 Summer 2010, s. 1801-1826.
- Sabiha Zekeriya, *Roman Gibi*, Cem Yayınevi, İstanbul, 1978.
- Sertel, Yıldız, *Babam Gazeteci Zekeriya Sertel: Susmayan Adam*, Cumhuriyet Kitapları, İstanbul, 2002.
- (...), “Büyük Mecmua’nın Anketi”, *Büyük Mecmua*, S. 1, 6 Mart 1919, s. 4.
- (...), “Büyüklerimiz: Fahri Paşa”, *Büyük Mecmua*, S. 1, 6 Mart 1919, s. 5.
- (...), “En Güzel Eseri Kim Yazdı?”, *Büyük Mecmua*, S. 11, 18 Eylül 1919, s. 169.
- (...), “Hafta Musahabesi: Büyük Mecmua’nın Gayesi, Mefkûre”, *Büyük Mecmua*, 6 Mart 1919, S. 1, s. 1-2.
- (...), “Mecmuamızın Yeni Bir Anketi”, *Büyük Mecmua*, S. 6, 24 Nisan 1335 (1919), s. 81.
- (...), “Mecmuamızın Yeni Şekil ve Yeni Erkânı”, *Büyük Mecmua*, S. 11, 18 Eylül 1919, Ön Kapak Arkası.
- (...), “Şiir”, *Büyük Mecmua*, S. 12, 2 Teşrinievvel 1919, s. 188.
- (...), “Tashih”, *Büyük Mecmua*, S. 10, 19 Haziran 1335 (1919), s. 160.

Kaynakç

- “Hamit Nüşhası”, *Millî Mecmua*, 1 Mart 1341, C. 3, S. 32, s. 509-532.
- “Nedim Nüşhası”, *Millî Mecmua*, 14 Teşrinievvel 1340, C. 2, S. 23, s. 357-374.
- “Ziya Gökalp Nüşhası”, *Millî Mecmua*, 5 Teşrinisani 1340, C. 2, S. 24, s. 375-396.
- Abdülhak Hamit, “Şair-i Azam Bir Genç Şairi Tebrik ve İstikbali Tebşir Edi- yor”, *Millî Mecmua*, 15 Mart 1926, C. 5, S. 57, s. 932.
- Enginün, İnci, “Ömer Bedrettin”, *Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları*, 2. baskı, İstanbul, Dergâh Yayınları, 1991.
- Mustafa Şekip, “Pervaneler”, *Millî Mecmua*, 1 Mayıs 1341, C. 3, S. 36, s. 588-590.
- Özlük, Nuran, *Millî Mecmua Sistematik İndeks*, 3F Yayınevi, İstanbul, 2008. Rifat Necdet, “Burada Edebiyat-ı Cedide Metfundur”, 1 Eylül 1341, C. 4, S. 44, s. 720-722.
- Vedat Ürfi, “Tiyatroda Lisan”, *Millî Mecmua*, 15 Kânunuevvel 1340, C. 3, S. 27, s. 441-442.
- Yahya Saim, “Çamlar Altında Bir Musahabe: Yahya Kemal Bey’in Şiirle- ri ve Eserleri”, 15 Teşrinisani 1339, C. 1, S. 2, s. 17-20.
- Yahya Saim, “Edebiyata Dair Bir Münakaşa”, *Millî Mecmua*, 1 Teşrinisani 1339, C.1, S. 1, s. 1-3.
- Yahya Saim, Kitaplar Arasında: İmzalar, 27 Kânunuevvel 1339, C. 1, S. 5, s. 65.
- Yusuf Şerif, “Avrupa Edebiyatı ve Biz”, *Millî Mecmua*, 10 Nisan 1340, C.1, S. 12, s. 180-182.
- Yusuf Şerif, “Meslek’e Cevap”, *Millî Mecmua*, 1 Kânunusani 1341, C. 3, S. 28, s. 449-450
- (...), “Anketimiz”, *Millî Mecmua*, 1 Mayıs 1928, C. 10, S. 109, s. 1762. (...), “Celâl Sahir Bey’den Aldığımız Mektuptur”, *Millî Mecmua*, 1 Hazi- ran 1928, C. 10, S. 111, s. 1796.
- (...), “Kitap, Mecmua, Risale: Millî Mecmua”, *Meslek*, 23 Kânunuevvel 1340, S. 2, s. 13.
- (...), “*Millî Mecmua*’nın İki Haftası: Meslek”, *Millî Mecmua*, C. 3, S. 28, s. 460.

Kaynakç

- Hüseyin Kenan, “Hapishanede İdama Mahkûm Olanlar Bile Bile Asıl- maya Nasıl Giderler”, *Resimli Hafta*, S. 35, 13 Nisan 1341 (1925), s. 6.
- M. Zekeriya, *Hatırladıklarım*, Gözlem Yayınları, İstanbul, 1977.
- Mebrure Şakir, “Kadın İşte Cinsiyetini Kullanmaya Mecbur mudur?”, *Resimli Ay*, C. 4, S. 47-11, Kânunusani 1928, s. 6-8.
- Mebrure Şakir, “Neriman Yıldız Hanımefendi’ye”, *Resimli Ay*, C. 4, S. 48-12, Şubat 1928, s. 38-39.
- Neriman Yıldız, “Meslek Hayatını Kazanabilmek İçin Kadın Neler Fedâ Etmelidir?: Mebrure Şakir Hanımefendi’ye”, *Resimli Ay*, C. 4, S. 48-12, Şubat 1928, s. 38.
- Özlük, Nuran, *Resimli Ay Sistematik İndeks*, Akademik Kitaplar, İstanbul, 2010.
- Resimli Ay, “Bizim Muhakememiz: Muhakemenin Bütün Tafsilatı”, *Resimli Ay*, S. 1-2, Mart-Nisan 1930, s. 2-4, 38.
- Sabiha Zekeriya, “Ben İnsan Değil miyim?” *Resimli Ay*, C. 4, S. 41-5, Temmuz 1927, s. 1, 48.
- Sabiha Zekeriya, “Meslek Hayatında Kadın Cinsiyetini Kullanmaya Mecbur mudur?”, *Resimli Ay*, C. 5, S. 49-1, Mart 1928, s. 54.
- Sabiha Zekeriya, “Muhakemede Kaybettik Fakat Davamızı Kaybet- medik!”, *Resimli Ay*, S. 1-2, Mart-Nisan 1930, s. 1.
- Sertel, Sabiha, *Roman Gibi: Demokrasi Mücadelesinde Bir Kadın*, Bel- ge Yayınları, İstanbul, 1987.
- Sertel, Yıldız, *Annem Sabiha Sertel Kimdi, Neler Yazdı?*, Belge Yayın- ları, İstanbul, 2001.
- Sertel, Yıldız, *Babam Gazeteci Zekeriya Sertel: Susmayan Adam*, Cum- huriyet Kitapları, İstanbul, 2002.
- (...) “Darülfünuna Lüzum Var mı?”, *Resimli Ay*, S. 11, Kânunusani 1930, s. 2.
- (...) “Resimli Ay Karilerini En Mühim Bir Meseleyi Halle Davet Edi- yor”, *Resimli Ay*, C. 2, S. 18-6, Temmuz 1341 (1925), s. 46.

- (...), "Anadolu'yu Tanımak İstiyoruz", *Resimli Ay*, C. 1, S. 6, Temmuz 1340 (1924), s. 36.
- (...), "Başmuharririn Köşesi", *Resimli Ay*, C. 1, S. 11, Kânunuevvel 1340 (1924), s. 47.
- (...), "Başmuharririn Köşesi", *Resimli Ay*, C. 1, S. 3, Nisan 1340 (1924), s. 48.
- (...), "Biz Köylüye ve Avama Lisan Değil Fakat Yazı ve Kıraat Öğrete- ceğiz", *Resimli Ay*, C. 5, S. 55-7, Eylül 1928, s. 34-35, 40.
- (...), "Bu Nüşamızda En Çok Hangi Yazıyı Beğeniyorsunuz, Niçin?" *Sevimli Ay*, S. 2, Nisan 1926, s. 46.
- (...), "Bu Zamanda Koca Olmak Ne Demektir?", *Resimli Ay*, C. 4, S. 43-7, Eylül 1927, s. 4-5.
- (...), "Bugünkü Gençlik Ne İstiyor ve Neye İnaniyor?", *Resimli Ay*, C. 3, S. 36-12, Şubat 1927, s. 2.
- (...), "Bunlar Bir Türk Tipi Değil midir?: Türk Tipinin Mümeyyiz Vasıfları Hangileridir?", *Resimli Ay*, C. 5, S. 49-1, Mart 1928, s. 45-49
- (...), "Denizin Karşısında", *Resimli Ay*, Temmuz 1929, s. 5.
- (...), "Ecnebi İsm-i Hasları Nasıl Yazmalıyız?", *Resimli Ay*, S. 1-2, Mart-Nisan 1930, s. 27-28.
- (...), "En Güzel Bayram Hediyesi", *Resimli Ay*, C. 1, S. 3, Nisan 1340 (1924), s. 38.
- (...), "En Güzel Hikâye Hangisidir?", *Resimli Ay*, S. 7, Eylül 1929, s. 33-34.
- (...), "Harf İnkılabı Köylü ve Halk Arasında Nasıl İntişar Ediyor?", *Resimli Ay*, C. 5, S. 55-7, Teşrinievvel 1928, s. 38-39.
- (...), "İzdivaçta Ne Ararsınız, Servet mi Güzellik mi Ahlak mı?" *Sevimli Ay*, S. 2, Nisan 1926, s. 46.
- (...), "Karilerimiz Arasında Yeni Bir Anket", *Resimli Ay*, C. 4, S. 37-1, Mart 1927, s. 39.
- (...), "Karilerimizle Bir Hasbihâl", *Sevimli Ay*, C. 1, S. 1, Şubat 1926, s. 45-46.
- (...), "Mecmua Olarak Türkiye'de İlk Çıkan Eserdir", *Resimli Ay*, C. 1,

- S. 1, Şubat 1340 (1924), s. 1.
(...), "Resimli Ay Abonelerine" *Sevimli Ay*, C. 1, S. 1, Şubat 1926, s. 46. (...), "Reşat Nuri Bey'i Nasıl Bir Adam Zannederdiniz?" *Resimli Ay*, C. 3, S. 36-12, Şubat 1927, s. 41.
(...), "Şehrazat'ın Dulluğu", *Sevimli Ay*, S. 1, Mart 1926, s. 34.
(...), "Şehrinizin Efsanelerini Bildiriniz", *Resimli Ay*, C. 4, S. 43-7, Eylül 1927, s. 29.
(...), "Tashih", *Resimli Ay*, S. 11, Kânunusani 1930, s. 34.
(...), "Türk Denince Nazarlarınızda Nasıl Bir Tıp Teressüm Eder?", *Resimli Ay*, C. 4, S. 48-12, Şubat 1928, s. 29-34.
(...), "Yeni Çıkan Kitaplar", *Resimli Ay*, S. 3, Mayıs 1929, s. 34.
(...), *Resimli Ay*, C. 4, S. S. 42-6, Ağustos 1927, s. 41.

Kaynakça

- Bilemedik, R. Hayri, “Piyade Marşı”, *Çınaraltı*, C. 2, S. 43, 18 Temmuz 1942, s. 15.
- Çetintaş, Sedat, “Çınar Altında Düşündüklerim”, *Çınaraltı*, C. 1, S. 1, 9 Ağustos 1941, s. 4.
- Çınaraltı, “Sayın Okuyucularımıza”, *Çınaraltı*, C. 6, S. 131, 25 Mart 1944, s. 3.
- Çınarlı, Mehmet, “Hisar”, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, Dergâh Yayınları, C. 4, 1981, s. 242-244.
- Çınarlı, Mehmet, *Altmış Yılın Hikâyesi*, Kitabevi, İstanbul, 1999.
- Emiroğlu, Öztürk, *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında Hisar Top- luluğu ve Edebî Faaliyetleri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2000.
- Enginün, İnci, “Halide Nusret Zorlutuna”, *Yeni Türk Edebiyatı Araştır- maları*, Dergâh Yayınları, İstanbul, 1991.
- Enginün, İnci, *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*, Dergâh Yayınları, 2003.
- Ercilasun, Bilge, “Halide Nusret Zorlutuna’nın Şiir Dünyası”, *Türk Edebiyatı Üzerine İncelemeler 1*, Akçağ Yayınları, Ankara, 1997.
- Karaağaçlı, Zeki, “Harbiyeli”, *Çınaraltı*, C. 2, S. 44, 25 Temmuz 1942, s. 15.
- Orhon, Orhan Seyfi, “Dil Bilginimiz Besim Atalay’a”, *Çınaraltı*, C. 1, S. 10, s. 8.
- Orhon, Orhan Seyfi, “Hayır, İrkçi Değilim! Olmadım ve Olmam da!..”, *Çınaraltı*, C. 3, S. 76, 6 Mart 1943, s. 2.
- Özkırmımlı, Atilla, “Çınaraltı”, *Türk Edebiyatı Ansiklopedisi*, C. 2, Cem Yayınevi, İstanbul, 1983.
- Özlük, Nuran, *Çınaraltı Mecmuası Sistemik İndeks*, Akademik Ki- taplar, İstanbul, 2010.
- Yetiş, Kâzım, “Çınaraltı”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 8, 1993, s. 302.

Ziya Gökalp, "Çınaraltı", *Çınaraltı*, C. 1, S. 12, 25 Birinci Teşrin 1941, s. 6.

(...), "Bobstil Şiirler", *Çınaraltı*, C. 3, S. 65, 19 Birinci Kânun 1942, s. 112.

(...), "Çınaraltı", *Çınaraltı*, C. 1, S. 9, 12 Mayıs 1948, s. 2.

(...), "Çınaraltı", *Çınaraltı*, C. 2, S. 36, 30 Mayıs 1942, s. 2.

(...), "Çınaraltı", *Çınaraltı*, C. 2, S. 36, 30 Mayıs 1942, s. 2.

Kaynakça

- Dergi, "Açıklama", *Seçilmiş Hikâyeler Dergisi*, C. 3, S. 24-25, 1949, s. 2. Dergi, "Birkaç Söz", *Seçilmiş Hikâyeler Dergisi*, C. 11, S. 48, Ocak 1956, s. 29.
- Dergi, "Dost Dergisi Üzerine", *Seçilmiş Hikâyeler Dergisi*, C. 13, S. 66, Temmuz 1957, s. 8-9.
- Dergi, "Okuyucularımıza", *Seçilmiş Hikâyeler Dergisi*, C. 4, S. 36-37, Tarihsiz, s. 5.
- Dergi, "Zaman Hükmünü Verecektir", *Seçilmiş Hikâyeler Dergisi*, C. 8, S. 15, Nisan 1953, s. 33.
- Bayrak, M. Orhan, *Türkiye'de Gazeteler ve Dergiler Sözlüğü (1831- 1993)*, Küll Yayınları, İstanbul, 1994.
- Buğra, Tarık, "Bir Müsabaka", *Seçilmiş Hikâyeler Dergisi*, C. 7, S. 8, Eylül 1952, s. 14.
- İlhan, Attilâ, "...Hakkını Ödeyemeyiz!..", *Cumhuriyet*, S. 29143, 22 Temmuz 2005, s. 20.
- İmamoğlu, İsmet, "Mektup", *Seçilmiş Hikâyeler Dergisi*, C. 3, S. 18-19, 1949, s. 19.
- Özelçi, Fikret, "Bir İki Söz Üstüne", *Seçilmiş Hikâyeler Dergisi*, C. 11, S. 34-35, Kasım-Aralık 1954, s. 18.
- Özlük, Nuran, "Seçilmiş Hikâyeler Dergisinin Tanıtımı, Türk Edebiyatına Katkısı ve Sistematik İndeksi", *Turkish Studies, International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6/2 Spring 2011, s. 725-818.
- Şengil, Salim, *Anılarda Kalan Portreler*, Cem Yayınevi, İstanbul, 1991.
- Şengil, Salim, "Ankara Radyosunun Hikâye Saati'nde Yaptığı Konuşma", *Seçilmiş Hikâyeler Dergisi*, C. 3, S. 20-21, 1949, s. 78-79.
- Şengil, Şengil, "Kendi Kendimizi Tenkit", *Seçilmiş Hikâyeler Dergisi*, C. 3, S. 22-23, 1949, s. 77.
- Şengil, Salim, "Kendi Kendimizi Tenkit: Konuşma", *Seçilmiş Hikâyeler Dergisi*, C. 4, S. 26-27, 1949, s. 93-94.

- Şengil, Salim, “Kuş Tüyü Tokmak”, *Seçilmiş Hikâyeler Dergisi*, C. 7, S. 8, Eylül 1952, s. 6, 46.
- Şengil, Salim, “Teknik Üniversite Makine Fakültesinde Yapılan Dergiler Toplantısındaki Konuşma”, *Seçilmiş Hikâyeler Dergisi*, C. 10, S. 26, Mart 1954, s. 12-14.
- İçimizden Biri, “Leyleğin Ömrü”, *Seçilmiş Hikâyeler Dergisi*, C. 11, S. 48, Ocak 1956, s. 29-30.
- İçimizden Biri, “Leyleğin Ömrü”, *Seçilmiş Hikâyeler Dergisi*, C. 12, S. 51, Nisan 1956, s. 55-56.
- (...), “Okuyucularımıza”, *Seçilmiş Hikâyeler Dergisi*, C. 1, S. 5, 3 Aralık 1947, s. 4.
- (...), “Soruşturmamız Üzerine”, *Seçilmiş Hikâyeler Dergisi*, C. 13, S. 64, Mayıs 1957, s. 46.
- (...), *Seçilmiş Hikâyeler Dergisi*, C. 1, S. 1, 1947, s. 7.

Kaynakça

- Çağlar, Behçet Kemal, "Biraz da Edebiyat: Cumhuriyet'in Şiir Yarışmaları Dolayısıyla: Yeni Şiir Üzerine Bir Eğilme", *Resimli Yirminci Asır*, C. 10, S. 258, 25 Temmuz 1957, s. 22, 26.
- Çağlar, Behçet Kemal, "Biraz da Edebiyat: Yeni Şiirlerin Dört Müşterek Noktası", *Resimli Yirminci Asır*, C. 1, S. 6, 20 Eylül 1952, s. 22, 31.
- Çağlar, Behçet Kemal, "Biraz da Edebiyat", *Resimli Yirminci Asır*, C. 1, S. 1, 10 Ağustos 1952, s. 22.
- Çağlar, Behçet Kemal, "Genç Şairlerle Baş Başa: Şiirlerinizi Bekliyoruz...", *Resimli Yirminci Asır*, C. 1, S. 2, 23 Ağustos 1952, s. 23.
- Nebioğlu Yayinevi, "20 Asır Niçin Çıkıyor?", *Resimli Yirminci Asır*, C. 1, S. 1, 10 Ağustos 1952, s. 2.
- Nebioğlu Yayinevi, "20. Asır Okuyucularımıza Teşekkür", *Resimli Yirminci Asır*, C. 1, S. 2, 23 Ağustos 1952, s. 15.
- Nebioğlu Yayinevi, "20. Asır Yeni Bir Şekilde Çıkacak", *Resimli Yirminci Asır*, C. 15, S. 419, 29 Ağustos 1960, s. 3.
- Nefî-yi Zaman, "Menderes", *Resimli Yirminci Asır*, C. 7, S. 163, 29 Eylül 1955, s. 20.
- Nefî-yi Zaman, "Ne Derlerse Desinler", *Resimli Yirminci Asır*, C. 6, S. 133, 3 Mart 1955, s. 20.
- On., "Haşlamalar: Ne İşin Var?", *Resimli Yirminci Asır*, C. 15, S. 411, 4 Temmuz 1960, s. 11.
- Özlük, Nuran, *Resimli Yirminci Asır Sistematik İndeks*, Hiperlink Yayınları, İstanbul, 2011.
- (...), "Değişen Türkiye", *Resimli Yirminci Asır*, C. 1, S. 17, 13 Aralık 1952, s. 3.
- (...), "En Güzel Okuyucumuz Kimdir?", *Resimli Yirminci Asır*, C. 5, S. 126, 13 Ocak 1955, s. 31.
- (...), "En Mühim Meselem: Anketimiz", *Resimli Yirminci Asır*, C. 2, S. 32, 21 Mart 1953, s. 33.
- (...), "Okuyucularımıza", *Resimli Yirminci Asır*, C. 1, S. 2, 23 Ağustos 1952, s. 26.

- (...), “Reklamdır, Okumayın”, *Resimli Yirminci Asır*, C. 2, S. 27, 14 Şubat 1953, s. 31.
- (...), “Şehrinizin En Uzun, En Kısa ve En Uzun Adamı Kimdir?”, *Resimli Yirminci Asır*, C. 1, S. 11, 25 Ekim 1952, s. 34.
- (...), “Türkiye’nin En Mühim 5 Şahsı Kimdir? Anketinin Neticesi”, *Resimli Yirminci Asır*, C. 5, S. 107, 2 Eylül 1954, s. 35.
- (...), “Yirminci Asır’ın Şiir Müsabakası”, *Resimli Yirminci Asır*, C. 5, S. 105, 19 Ağustos 1954, s. 23.
- (...), “Yirminci Sahife”, *Resimli Yirminci Asır*, C. 1, S. 1, 10 Ağustos 1952, s. 20.
- (...), “Yirminci Sahife”, *Resimli Yirminci Asır*, C. 1, S. 2, 23 Ağustos 1952, s. 20.

İmparatorluk döneminden başlayıp cumhuriyete kadar uzanan süreçte karşı karşıya kalınan siyasi, sosyal, kültürel problemler ve değişim/dönüşüm sancılarının ortasında doğup gelişen Türk dergiciliğinin kısa bir sergüzeşti..

İlki 1882 sonuncusu 1952 yılında yayın hayatına giren sekiz derginin kuruluşları, içerikleri ve etkileriyle Türk basın ve düşün hayatındaki yerleri ve önemlerinin ele alındığı bu eserle adları unutulmuş kime yazar, şair ve ediplerinin kültür hayatımıza rengini veren bakış açıları ve yorumlarını ilk elden öğrenmek imkânına kavuşmaktayız.

Bu çalışma basında sansür, dilde reform, Kur'an tercümeleleri, siyasi iktidar ve askerî müdahale karşısında sergilenen tutum, iş hayatında kadının durumu gibi bazıları günümüzde hâlâ güncelliğini koruyan farklı alanlara ilişkin tartışmaların yanı sıra tanınmış şair ve yazar ya da mecmualar arasında vuku bulan polemiklere, halkın nabzını tutan anketlere, alanında yetkin şahıslarla yapılan röportaj/mülakatlara da tanık olmak isteyenler için..

ISBN: 978-625-8078-08-8

9 786256 078086

hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

TARIK AKAN TOPLANTILARI IV

AYDINLANMA

Yayına Hazırlayanlar
Hasan S. Keseroğlu, Güler Demir

NÂZİM HİKMET KÜLTÜR VE SANAT VAKFI

TARIK AKAN TOPLANTILARI 4

AYDINLANMA

Yayına Hazırlayanlar

Hasan S. KESEROĞLU - Güler DEMİR

 hiperyayın

Hiperayın 1100

Araştırma-
İnceleme

Yayına Hazırlayanlar

Hasan S. Keseroğlu - Güler Demir

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem Iğın

Kapak Tasarım

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifikası No. 16680

ISBN: 978-605-281-029-3

e-ISBN: 978-605-281-030-9

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Vakfı'na aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopya- lanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumlu- luğu yazar(lar)a aittir.

Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Vakfı. Tarık Akan Toplantıları (4.: 2023: İstanbul) Aydınlanma / Yayına hazırlayanlar Hasan S. Keseroğlu, Güler Demir. - İstanbul: Hiperayın 2024.
238 sayfa; renkli basım 21 cm -- (Hiperayın;
1100) Kaynakça bölüm sonlarında.

ISBN: 978-605-281-029-3

e-ISBN: 978-605-281-030-9

1.Aydınlanma Dönemi - Toplantılar. 2. Aydınlanma dönemi - Kütüphaneler. I. Yapıt adı. II. Keseroğlu, Hasan S. III. Demir, Güler.

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık-Sertifika No: 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti
Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş
Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören /
İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

Toplantı bildirilerinin basımını üstlenen, bugüne kadar bütün bildiri kitaplarını yayımlayan Hiper yayın sahibi sevgili Hayri Yavuz'a

 hiperlink

 hiper yayın

Toplantımızı destekleyen

 idealonline

Teşekkür ederiz.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ..... 9

Nazan MOROĞLU

AÇILIŞ KONUŞMASI 11

Hasan S. KESEROĞLU

AYDINLANMA VE BİLİM..... 15

Yavuz UNAT

ESKİÇAĞDAN AYDINLANMAYA SÖZLÜK VE
ANSİKLOPEDİLER

..... 3

1

Hasan S. KESEROĞLU

AYDINLANMA DÖNEMİ VE KÜTÜPHANELERİN
DÖNÜŞÜMÜ

..... 4

5

Güler DEMİR

AYDINLANMA DÖNEMİNDE AVRUPA'DA EVRENSEL
KÜTÜPHANE ÇALIŞMALARI

..... 7

1

Ayşe Feride

KOP Hamid

DARVİSH

TÜRKİYE'DE KÜTÜPHANELERİN AYDINLANMA
SÜRECİNDEKİ ROLÜ: BİLGİ VE İNSANLIĞIN YÜKSELİŞİ99 **Ali**
KAVAK

AYDINLANMA DÜŞÜNCESİ VE BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ
ALANI İLİŞKİSİ KONUSUNDA BİR ÖN ÇALIŞMA

..... 14

7

Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Kemal SEVGİSUNAR

AYDINLANMA VE KÜTÜPHANE: GÖL KÖY ENSTİTÜSÜ
KÜTÜPHANE DERMESİNİN İÇERİK ANALİZİ
.....17

5

**İLKER ÇAKMAKKAYA AYŞENUR
GÜNEŞ**

AYDINLANMA VE EĞİTİM: DOĞU TÜRKİSTAN.....185

Ali Alim BAYKARA

TÜRK KÜTÜPHANECİLİĞİNDE BİR AYDINLANMACI
EŞEKLİ KÜTÜPHANECİ MUSTAFA GÜZELGÖZ
..... 19

9

**FERAY İREM İBİKOĞLU BURAK
SAVAŞ SARIÇOBAN**

HARF DEVRİMİ VE AYDINLANMA.....217

Havva YILMAZ

TARİK AKAN'LA SÖYLEŞİ..... 233

Mirati Madak

Kaynakça

- A.Kadir ÇÜÇEN, “Batı Aydınlanmasının Düşünsel Kökenleri ve Eleştirisi”, *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE)*, Atatürk’ün Doğumunun 125. Yılı ve Cumhuriyetimizin 83. Yılı Özel Sayısı, s. 25-34.
- Ahmet Cevzici, *Aydınlanma Felsefesi*, Ezgi Kitabevi, Bursa 2002.
- Aydın Sayılı, *Atatürk ve Bilim*, Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı Külliyesi
-
I, Ed: Remzi Demir, Der: İnan Kalaycıoğulları, AKM, Ankara 2008.
- Bedi Gümüşlü, “Aydınlanma ve Türkiye Cumhuriyeti”, *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)*, (8), 2008, 123-144.
- H. Emre Bağce, Güven Bakırezer, “Aydınlanma, Cumhuriyet ve Yurt- taşlık”, *Cumhuriyet Aydınlanması*, Der. M. Sarıoğlu, Kocaeli Üniversitesi Yayınları, 2004, s. 27-68.
- Hüseyin Gazi Topdemir ve Yavuz Unat, *Bilim Tarihi ve Felsefesi*, İkinci Baskı, Pegem A Yayınevi, Ankara 2020.
- İnan Kalaycıoğulları, *Cumhuriyet Dönemi Türkiye’sinde Bilim*, 2 Cilt, Muhayyel Yayınları, İstanbul, 2020.
- Kant, I., “Aydınlanma Nedir? Sorusuna Yanıt (1784)”, *Toplumbilim Aydınlanma Özel Sayısı*, Sayı: 11, Çev. Nejat Bozkurt, Bağlam Yayınları, İstanbul 2000.
- Macit Gökberk, *Aydınlanma Felsefesi, Devrimler ve Atatürk*, Kırmızı Kedi, İstanbul 2018.
- Şeref Aykut, *Kamâlizm*, Dorlion, İstanbul 2023.

KAYNAKÇA

- Albert Magnus (2023). *Vikipedi*. Erişim adresi: https://en.wikipedia.org/wiki/Albertus_Magnus
- Aristoteles (1975). *Metafizik*. A. Arslan (Çev.). İzmir: Ege Üniversitesi- tesi.
- Bacon, Roger (2023). *Vikipedi*. Erişim adresi: https://en.wikipedia.org/wiki/Roger_Bacon
- Bernal, J. D. (1976). *Bilimler tarihi*. E. Marlalı (Çev.). İstanbul: Sosyal Yayınları. 1.c.
- Brocchieri, M. F. B. (2015). *Bilgi modelleri olarak Ortaçağ ansiklopedi- leri. Ortaçağ: şatolar, tüccarlar, şairler*, içinde. U. Eco (Ed.). L.T. Basmacı (Çev.). İstanbul: Alfa.
- Burke, P. (2001). *Toplumsal bilgi tarihi I*. M. Tunçay (Çev.). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Cassirer, E. (2014). *Rousseau, Kant, Goethe*. M. Tüzel (Çev.). İstanbul: Türkiye İş Bankası.
- Durant, Will & Ariel Durant. (1954). *The Story of Civilization: Our Oriental Heritage. Volume One*. World Library, Inc. Erişim adresi: https://ia802905.us.archive.org/15/items/TheStoryOfCivilizationcomplete/Durant_Will_-_The_story_of_civilization_1.pdf
- Durant, Will & Ariel Durant. (1954). *The Story of Civilization: The life of Greece. Volume two*. New York: Shumen and Suster. World Library, Inc. Erişim adresi: https://ia802905.us.archive.org/15/items/TheStoryOfCivilizationcomplete/Durant_Will_-_The_story_of_civilization_2.pdf
- Gökberk, M. (1946). *Kant ile Herder'in tarih anlayışları*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Kramer, S. N. (2000). *Sümerlerin kurnaz tanrısı Enki*. H. Koyukan (Çev.). İstanbul: Kabalıcı.
- Peker, F. Z. (1961). *Eskiçağda dilbilgisi araştırmaları: (gramerin doğuşu)*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi.

Ronan, C. A. (2003). *Bilim tarihi: dünya kültürlerinde bilimin tarihi ve gelişmesi*. E. İhsanoğlu, F. Günergun (Çev.). Ankara: Tübitak.

Türkçe Sözlük (2018). Ankara: Dil Derneği.

Urra-Hubullu (2023) *wikipedia*. erişim adresi: <https://en.wikipedia.org/wiki/Urra%3Dhubullu>)

Watson, P. (2023). *Fikirler tarihi: Ateşten Freud'a*. K. Atabay ve öte. (Çev.) (9.bs.). İstanbul: Türkiye İş Bankası.

Yıldırım, C. (2003). *Bilim tarihi*. İstanbul: Remzi.

Kaynakça

- Ağaoğulları, M. A. (1989). Fransız Devriminde birey-devlet ilişkisi (1789-1794). *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 44(03), 195-228.
https://doi.org/10.1501/SBFder_0000001521
- Ajebomogun, F. O. (2022). *Discovering library resources and usage*. Newcastle upon Tyne, UK: Cambridge Scholars Publishing.
- Aydınlanma (2022). *Türk Dil Kurumu güncel Türkçe sözlük* içinde. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/>
- Bedirhan, Y. (2012). *Orta Çağ tarihi*. Ankara: Nobel Akademik Ya-yıncılık.
- Bozkurt, E. (2018). *Aydınlanmacılık nedir?* ["Avrupa'da Aydınlan- macılık Hareketi'nin Ortaya Çıkışı" Tezinin "Aydınlanmacılık Nedir?" Bölümüdür]. Trabzon. Erişim adresi: https://www.academia.edu/43174708/Ayd%C4%B1nlanmac%C4%B1%C4%-%B1k_Nedir
- Burdeau, G. (1953). *Traite de science politique, Paris, Librairie de Dro- it et de Jurisprudence*, III (19W), IV (1952), V (1953).
- Çıvgın, İ. (2008). *Orta Çağ tarihi*. Ankara: Maya Akademi.
- Çiğdem, A. (1993). *Aydınlanma felsefesi*. İstanbul: Ağaç Yayıncılık.
- Çüçen, A. K. (2006). Batı aydınlanmasının düşünsel kökenleri ve eleştirisi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Özel Sayı, 25-34. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/musbed/issue/23528/250685>
- Dahl, G. (2014). *Libraries and enlightenment: Eighteenth-century Norway and the outer world*. Kopenhagen: Aarhus University Press.
- Darvish, H. (2008). Intellectual freedom and libraries: A quantitati- ve discourse analysis. İNET-TR'08 - XIII. Türkiye'de İnternet Konferansı Bildirileri, 22-23 Aralık 2008 içinde (s. 133-140). Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi.

- Diógenes, F. C. B. ve Cunha, M. B. (2017). Development of universities and academic libraries from the middle age to modernity. *RDBCI: Digital Journal of Library and Information Science*, 15(1), 99-129.
- Dumont, L. (1983). *Essais sur l'individualisme-Une perspective anthropologique sur l'ideologie moderne*. Paris, Seuil.
- Egger, C. A. (22 Ağustos, 2016). *Literacy and libraries in sixteenth century England: An essay for LHRT News and notes*. Erişim adresi: <https://lhrtnews.files.wordpress.com/2016/07/literacy-and-libraries-in-sixteenth-century-england1.pdf>
- Enlightenment (2023a). *Merriam-Webster online dictionary* içinde. Erişim adresi: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/enlightenment>
- Enlightenment (2023b). *Oxford Learner's Dictionaries* içinde. Erişim adresi: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/enlightenment?q=the+Enlightenment>
- Garbe, S. (2022). *Weaving solidarity: Decolonial perspectives on trans-national advocacy of and with the Mapuche*. Giessen, Hessen: GCSC.
- Grant, E. (2001). *God and reason in the Middle Ages*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Harman, M. C. (1924). *Dark or bright? - A study of the Middle Ages* (An Essay Submitted to Canisius College, Buffalo, New York in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree, Master of Arts). Buffalo, New York: Canisius College.
- Harris, M. H. (1995). *History of libraries in the western world*. 4. bs. Lanham: Scarecrow Press.
- Hessel, A. (1955). *A history of libraries*. New Brunswick, NJ: Scarecrow.
- Hurt, A. E. (2019). *How the printing press changed the world*. New York: Cavendish Square.

- Kent, A., Lancour, H. ve Daily, J. E. (Ed.). (1981). *Encyclopedia of Library and Information Science: Volume 31*. New York: Marcel Dekker.
- Keseroğlu, H. S. ve Demir, G. (2016). Antikçağda bilim ve kütüphane. *Türk Kütüphaneciliği*, 30(2), 365-397.
- Keseroğlu, H. S. (1989). *Halk kütüphanesi politikası ve Türkiye Cumhuriyeti'nde durum*. İstanbul: Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi.
- Kıravi, Z. (2020). *Toplumda kütüphane ve kütüphaneci algısı: Erzurum ili örneği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çankırı: Çankırı Karatekin Üniversitesi.
- Kroll, J. ve Bachrach, B. (1984). Sin and mental illness in the Middle Ages. *Psychological Medicine*, 14(3), 507-514. Doi: <https://doi.org/10.1017/S0033291700015105>
- Library of Congress (2017). *The card catalog: Books, cards, and literary treasures*. San Francisco, CA: Chronicle Books.
- Liulevicius, V. (21 Haziran, 2020). *The social impact of the printing press*. Erişim adresi: <https://www.wondriumdaily.com/the-social-impact-of-the-printing-press/>
- Lovely Professional University (2012). *Library and its users*. Darya-ganj, New Delhi: Laxmi Publications (P) Ltd.
- Lucas-Alfieri, D. (2015). *Marketing the 21st century library: The time is now*. Waltham, MA: Chandos Publishing.
- McKitterick, D. (2003). Wantonness and use: Ambitions for research libraries in early eighteenth-century England. R.G.W. Anderson, M.L. Caygill, A.G. MacGregor ve L. Syson (Ed.). *Enlightening the British: Knowledge, discovery and the museum in the eighteenth century* içinde (s. 37-47). London: British Museum Press.
- Özdemir, F. (1959). Eski devirden zamanımıza kadar kütüphaneler. *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*, 8, (3-4): 34-39.

- Özdemir, O. (2012). Tanzimat'tan günümüze "halk" sözcüğünün anlamsal içeriğindeki değişikliklerin dil-kültür ilişkisi açısından incelenmesi. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21(2), 301- 314.
- Özkartal, T. C. (2015). Eskiçağda yazı, kitap ve kütüphanenin oluşum süreci; günümüz eğitime katkıları. *Selçuk Üniversitesi Edebi- yat Fakültesi Dergisi*, 34, 371-384.
- Petsalis-Diomidis, A. (2010). *Truly beyond wonders: Aelius Aristides and the Cult of Asklepios (Oxford Studies in Ancient Culture and Representation)*. Oxford: Oxford University.
- Popper, K. R. (1971). *The open society and its enemies: Volume I The spell of Plato*. New Jersey: Princeton University.
- Princhy (2023). *The history of libraries I: Classical antiquity*. Erişim adresi: <https://princh.com/blog-the-history-of-libraries-classical-antiquity/>
- Rawson, H. C. (2010). *Treasures of the University: An examination of the identification, presentation and responses to artefacts of significance at the University of St Andrews, from 1410 to the mid-19th century; with an additional consideration of the development of the portrait collection to the early 21st century* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Fife: Saint Andrews Üniversitesi.
- Rubin, R. E. (2010). *Foundations of library and information science*. 3.bs. New York: Neal-Schuman.
- Russell, B. (2017). *Batı felsefesi tarihi* (A. Fethi, Çev.). İstanbul: Alfa.
- Streeter, B. H. (2011). *The chained library: A survey of four centuries in the evolution of the English library (Cambridge Library Collection - History of Printing, Publishing and Libraries)*. Cambridge University.
- Şenalp, L. (1957). Eski çağlarda kütüphaneler. *Türk Kütüphaneciliği*, 6(3), 40-44.
- Thompson, J. (1977). *A History of principles of librarianship*. London: Clive Bingley.

- Timuçin, A. (2005). *Düşünce tarihi 2: Gerçekçi düşüncenin gelişimi (Rönesans'dan XIX. yüzyıla)*. İstanbul: Bulut Yayınları.
- Topdemir, H. G. (2012). Sapere aude: Yüreklice düşün. Ö. Bozkurt (Ed.). *Aydınlanma, din, demokrasi: II. Ilgaz felsefe günlükleri 13- 14-15 Ekim 2011 Ilgaz/Çankırı* içinde (s. 11-18). Ankara: FRC Yayın Reklam Bilgisayar San. ve Tic. Ltd. Şti.
- Toplu, D. B. (2000). Ortaçağ Avrupası'nda kent olgusu ve kütüpha- nelerin toplumsallaşma süreci -I. *Türk Kütüphaneciliği*, 14(3), 294-316.
- Tucker, J. M. ve Goedeke, E. A. (2017). J. D. McDonald ve M. Levi- ne-Clark (Ed.). *History of libraries from: Encyclopedia of Library and Information Science* içinde (s. 1796-1811). CRC Press.
- Verger, J. (1999). *Homens e saber na Idade Média*. São Paulo: EDUSC.
- Vincent, S. F. (1981). *The monastic libraries of the Diocese of Winchester during the late Anglo-Saxon and Norman periods* (A Thesis Submitted to the Faculty of The Graduate College in partial fulfillment of the requirements for the Degree of Master of Arts, Medieval Institute). Western Michigan University.
- Wood, E. M. (2012). Özgürlük ve mülkiyet: Rönesans'tan Aydınlanma'ya Batı siyasi düşüncesinin toplumsal tarihi. (O. Köymen, Çev.). İstanbul: Yordam Kitap.
- Wonning, P. R. (2019). *Short history of libraries, printing and language*. Mossy Feet Books
- Yıldız, M. H. (2015). *Bilginin toplumsallaşmasında halk kütüphanelerinin rolü (Kadıköy Aziz Berker ve Gebze İlçe halk kütüphaneleri örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Maltepe Üniversitesi.

Kaynakça

- Anameriç, H. (2008). *Türkiye’de çağdaşlaşma sürecinde bilginin toplumsallaşması ve bilgi merkezleri*. (Yayımlanmamış Doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Burke, Peter. (2000). *Gutenberg’den Diderot’ya bilginin toplumsal ta-rihi*. (Mete Tunçay, Çeviren). İstanbul: Türk Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Büyükaksoy, A. (2018). Aydınlanma Dönemi. Taşağul, A. ve Kar, A. (Editörler) İnsanlığın serüveni: Dünyanın oluşumundan Sanayi Devrimi’ne içinde (s.457-465). İstanbul: İstek Yayınları.
- Canata, F. (2016). Düşünce Özgürlüğü ve İnternet Sansürü: İstanbul Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü 4. Sınıf Öğrencileri Üzerine Betimsel Bir Araştırma . *Türk Kütüphaneciliği*, 30 (4) , 619-639. Erişim adresi: <http://www.tk.org.tr/index.php/TK/article/view/2728/2688>
- Cevizci, A. (2002). *Aydınlanma felsefesi tarihi*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Clarke, J. A. (1969). Gabriel Naudé and the Foundations of the Scho- larly Library. *The Library Quarterly* 39, 331-343.
- Çiğdem, A. (2015). *Aydınlanma düşüncesi*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Çüçen, A. K. (2006). Batı aydınlanmasının düşünsel kökenleri ve eleştirisi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 125, 25-34.
- Dahlkild, N. (2011). The emergence and challenge of the modern lib- rary building: Ideal types, model libraries, and guidelines, from the enlightenment to the experience economy. *Library tren- ds*, 60 (1), 11-42.
- Darvish, H. (2010). Intellectual freedom and libraries: a quantitative discourse analysis. *Bilgi Dünyası*. 11(2), 444-449.
- Denkel, A. (2011). *Bilginin temelleri*. İstanbul: Doruk Yayınları.
- Dick, A. L. (1995). Library and information science as a social science: Neutral and normative conceptions. *Library Quarterly*, 65(2), 216-235.

- Edwards, B. (2009). *Libraries and Learning Resource Centres*. Boston: Routledge.
- Freeman, G. T. (2005). The Library as Place: Changes in Learning Patterns, Collections, Technology, and Use. *Library as Place: Rethinking Roles, Rethinking Space* içinde (s. 1-9). Washington: Council on Library and Information Resources. Erişim adresi: <https://www.clir.org/wp-content/uploads/sites/6/pub129.pdf>
- Gökberk, M. (1997). *Aydınlanma felsefesi, devrimler ve Atatürk*. İstanbul : Cumhuriyet Gazetesi.
- Gökberk, M. (2019). *Felsefe Tarihi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Hake, B. J. (2000). The pedagogy of useful knowledge for the common man: the lending libraries of the Society for the Common Benefit in the Netherlands, 1794–1813. *History of Education*, 29(6), 495-515.
- İllica, B. (1966). Kütüphane ve gerçek yüzü. *Türk Kütüphaneciliği*, 15(3), 150-156.
- Israel, J. I. (2001). *Radical enlightenment : philosophy and the making of modernity 1650-1750*. New York: Oxford University Press.
- Jahoda, G. (2017). *Aydınlanmadan ikinci dünya savaşına: sosyal psiko- loji tarihi*. (Başlı, Ş. Çeviren), Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Karabağ, İ. (2015). Aydınlanma ideolojisinin dile yansımaları Jc Got- tsched ve Jc Adelung'un dil üzerine düşünceleri. *Kafkas Üniver- sitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü*, (15), 31-47.
- Karasar, N. (2016). Bilimsel araştırma yöntemi : kavramlar, ilkeler, teknikler. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kaya, İ. T. (2019). Aydınlanma rasyonalizminin neoklasik ekonomiye yansımaları. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fa- kültesi Dergisi*, 20(1), 84-95.
- Kayaoğlu, H. D. (2019). Özel Kütüphaneler. Akkaya, M. A. ve Odabaş, H. (Yay. Haz.) *Bilgi merkezleri: Kütüphaneler-Arşivler- Müzeler içinde* (s.259-318). İstanbul: Hiper Yayın.

- Keseroğlu, H. S. & Demir, G. (2016). Antikçağda Bilim ve Kütüphane. *Türk Kütüphaneciliği*, 30 (3) , 365-397. Erişim adresi: <http://www.tk.org.tr/index.php/TK/article/view/2711>
- Kızılçelik, S. (2000). *Frankfurt okulu: eleştirel teori*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Konya, Ü. (2019). Milli Kütüphane. Akkaya, M. A. ve Odabaş, H. (Yay. Haz.) *Bilgi merkezleri: Kütüphaneler-Arşivler-Müzeler içinde* (s.20-40). İstanbul: Hiper Yayın.
- Külcü, Ö. (2000). "Kuramsal bilginin oluşumu ve toplumsal bilgiye dönüşümünde epistemoloji bilgi hizmetleri ilişkisi I", *Türk Kü- tüphaneçiliği*, 14 (4), 386-411.
- Lerner, F. (2007). *Kütüphanelerin Hikayesi: Yazının İcadından Bilgi- sayar Çağına*, (D. Çenkiler, Çev.), Bileşim Yayınları, İstanbul.
- Odabaş, H., Akkaya, M. A. (2020). *Bilgi merkezlerinde mekân değişen beklentiler ve mimari anlayış ışığında yönelimler*. İstanbul: Hiper Yayın.
- Peters, M. A. (2019). The enlightenment and its critics. *Educational Philosophy and Theory*, 51(9), 886-894.
- Sağlam, M. K. (2022). Fransız Aydınlanması ve Encyclopédie. Doru, M. N., Gökdağ, K. (Başeditörler) *Ekoller ve kurumlar: düşünce bilimleri içinde* (s.43-52). Mardin: Mardin Artuklu Üniversitesi Yayınları.
- Schulte-Albert, H. G. (1971). Gottfried Wilhelm Leibniz and library classification. *The Journal of Library History (1966-1972)*, 6(2), 133-152. Erişim adresi: https://www.jstor.org/stable/25540286?searchText=Gottfried+Wilhelm+Leibniz+and+library+classification&searchUri=%2Faction%2FdoBasicSearch%3FQuery%3DGottfried%2BWilhelm%2BLeibniz%2Band%2Blibrary%2Bclassification&ab_segments=0%2Fbasic_search_gsv2%2Fcontrol&refreqid=fastly-default%3A57406f3a3a-64dc847763a0f0ac8d2718

- Topatan, S. (2021). *21. Yüzyıl kütüphane binalarının mimari özellik- lerinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi). Nec- mettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Toplu, D. B. (2000). Ortaçağ Avrupası'nda Kent Olgusu ve Kütüpha- nelerin Toplumsallaşma Süreci – II, *Türk Kütüphaneciliği*, 14, 4, 421-440.
- Yeo, Richard R. (2001). *Encyclopaedic Visions: Scientific Dictionaries and Enlightenment Culture*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Zariç, S. (2022). Genel hatlarıyla aydınlanma felsefesi ve aydınlanma- ya yol açan tarihsel süreç, *International Academic Social Resources Journal*, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:7, Is- sue:43; pp:1342- 1347.
- Zenginoğlu, S. (2020). Şark Kütüphanesi: İslam ve Avrupa Aydınlan- ması, Alexander Bevilacqua, Çev. Kenan Çapık, Yeditepe Yayı- nevi, İstanbul. *Mukaddime*, 11(2), 512-516.

Kaynakça

- Agit, A. (2022). İnönü dönemi kültür politikaları ve kütüphaneciliğin gelişimi (1938-1950). (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: [https:// tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/](https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/)
- Ağaoğulları, M. A. (2015). *Sokrates'ten Jakobenlere Batı'da Siyasal Düşünceler*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Alav, O. (2019). Birbirleri ile konuşan makinalar: Bilginin açık veri destekli açık erişime doğru evrilmesi. *Süleyman Demirel Üni- versitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (59), 151-167. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/sufesosbil/issue/79530/1318296>
- Anameriç, H. (2009). Türkiye'de Cumhuriyetin ilanından çok partili döneme kadar olan dönemde siyasi yapı ve kütüphaneler. *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi Bildiriler: Müzeler, Arşivler, Kütüphaneler, Yayınları, Telif Hakları* (ss. 10-15) içinde. ICANAS
- Anameriç, H. ve Rukancı, F. (2017). Belgelerle Türk kütüphanecilik tarihi (1938-1960): Retrospektif bir değerlendirme (I). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(1), 49-70. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/ataunisobil/issue/35347/425381>
- Association of College & Research Libraries. (2015). *Framework for information literacy for higher education*. Erişim adresi: <http://www.ala.org/acrl/standards/informationliteracycompetency>
- Atılgan, D. (1995). Türkiye'de kütüphaneciliğin gelişimi. *Türk Kütüphaneciliği*, 9(1), 10-20. Erişim adresi: <http://www.tk.org.tr/index.php/TK/article/view/972>
- Atılgan, D. (2008). Türkiye'de üniversite kütüphanelerinin tarihi. *Türk kütüphaneciliği*, 22(4), 451-458. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/tk/issue/48931/624204>
- Avcı, M. (2017). *Atatürk Dönemi kütüphanecilik faaliyetleri (1923- 1938)* (Doktora tezi). Erişim adresi: <https://dergiler.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/87347>

- Bawden, D. (2008). Smoother pebbles and the shoulders of giants: The developing foundations of information science. *Journal of Information science*, 34(4), 415-426. Erişim adresi: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0165551508089717>
- Bayter, M. (2018). Teknolojinin kütüphane kullanımı etkisi üzerine bir araştırma. *Electronic Turkish Studies*, 13(21). Erişim adresi: <https://www.acarindex.com/pdf/acarindex-371aa6c7-7b85.pdf>
- Bivens-Tatum, W. (2012). *Libraries and the Enlightenment*. Los Angeles: Library Juice Press, LLC.
- Bozkurt, A., Hamutoğlu, N. B., Kaban, A. L., Taşçı, G. ve Aykul, M. (2021). Dijital bilgi çağı: Dijital toplum, dijital dönüşüm, dijital eğitim ve dijital yeterlilikler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 35-63. <https://doi.org/10.51948/aoad.911584>
- Chigwada, J. P. ve Nwaohiri, N. M. (Eds.). (2021). *Examining the impact of industry 4.0 on academic libraries*. Emerald Publishing Limited.
- Copleston, F. (2022). *Aydınlanma* (Vol. 1). İstanbul: İdea Yayınevi.
- Çalış Duman, M. (2022). Toplum 5.0: İnsan odaklı dijital dönüşüm. *Journal of Social Policy Conferences*, 82, 309-336. <https://doi.org/10.26650/jspc.2022.82.1008072>
- Darnton, R. (1979). *The Business of Enlightenment: A Publishing History of the Encyclopédie, 1775-1800*. Harvard University Press.
- Demir, G. (2021). Bilgi çağında kütüphaneler: kuramsal bir sorgulama. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, (67), 449-480. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/atauniefd/issue/65830/1026019>
- Dilek, K. ve Bozoklu, Ü. (2019). Robot ekonomisinin yükselişi. *Sosyal Bilimler Metinleri*, 2019(1), 25-47. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/sbm/issue/45091/543540>

- Ekinci, E. (2016). Devrimden günümüze fransız siyasi sisteminin evrimi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 149-172. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/kusbd/issue/19382/205698>
- Erünsal, İ. E. (2015). Osmanlılarda kütüphaneler ve kütüphanecilik. *Millî Eğitim Dergisi*, 45(208), 194-199. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/milliegitim/issue/36142/406094>
- Fukuyama, M. (2018). Society 5.0: Aiming for a new human-centered society. *Japan Spotlight*, 27(5), 47-50. Erişim adresi: https://www.academia.edu/download/62213365/soc_5.020200227-84216-1291i85.pdf
- Goodman, D. (1994). *The republic of letters: a cultural history of the french enlightenment*. Cornell University Press.
- Göçoğlu, V., Babaoğlu, C. ve Öktem, M. K. (2017). Dijital Kütüphanelerin Üniversite Akademik Performansına Etkisi: Kamu Yönetimi Disiplini Bağlamında Bir İnceleme. *Yasama Dergisi*, (36), 93-120. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/yasama-dergisi/issue/54463/741332>
- Günay, M. (2023). Cumhuriyet döneminde aydınlanma kavramı ve aydınlanmacı felsefe geleneği. Çotuksöken, B. ve Arlı Çil, D. (Ed.). *Felsefe söyleşileri XIII-XIV: Metafizik nedir, ne değildir? Aydınlanma ve akıl kitabı* (s. 145-177) içinde. İstanbul: T.C. Maltepe Üniversitesi. Erişim adresi: <https://hdl.handle.net/20.500.12415/11197>
- Hakan, A. (2008). *Türkiye’de çağdaşlaşma sürecinde bilginin toplum-sallaşması ve bilgi merkezleri* (Doktora tezi). Erişim adresi: <https://dergiler.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/33978>
- Higgins, B. L. (2022) Kültürel mirasın medyalastırılan belleği ve dijital dönüşümü-kütüphaneler, arşivler ve müzeler için yeni yöntemler. S. Ada (Ed.). *Kültür Politikası ve Kültürel Diplomasi Genç Araştırmacılar Konferansı (21-22 Ağustos*

2020) içinde. İstanbul: Hiperyayın.

- Israel, J. I. (2006). *Enlightenment contested: Philosophy, modernity, and the emancipation of man 1670-1752*. USA: Oxford University Press.
- Kakırman, A. (2001). Teknolojik gelişmelerin kütüphanelere etkisi. *Türk Kütüphaneciliği*, 15(2), 172-177. Erişim adresi: <http://tk.org.tr/index.php/TK/article/view/673>
- Karakuş, G. (2021). 18. Yüzyıl aydınlanma felsefesinin tarihi politik depremi. *Ankara Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(7), 1-11. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/usdad/issue/63125/829022>
- Kaul, S. (2009). Coda: How to write postcolonial histories of empire? D. Carey & L. M. Festa (Eds.), *The postcolonial enlightenment: Eighteenth-century colonialism and postcolonial theory* (ss. 305- 327) içinde. Oxford: Oxford University Press
- Keohane, N. O. (2017). *Philosophy and the State in France: the Re-naissance to the Enlightenment* (Vol. 4959). United Kingdom: Princeton University Press.
- Keseroğlu, H. S. (1989). *Halk kütüphanesi politikası ve Türkiye Cumhuriyeti'nde durum* (Vol. 4). Edebiyat Fakültesi Basmevi.
- Keseroğlu, H. S. (2004). Türkiye'de siyasal işleyişin halk kütüphanelerine etkisi üzerine bir deneme. *Türk Kütüphaneciliği*, 18(3), 301-309. Erişim adresi: <http://tk.org.tr/index.php/TK/article/view/177>
- Keseroğlu, H. S. (2010). Bilginin bilgisi: Kütüphane ve bilginin kuru sorunsalı. *Türk Kütüphaneciliği*, 24(4), 685-704. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/tk/issue/48858/622486>
- Keseroğlu, H. S. (2016). Politics and public libraries in the Republic of Turkey. *Library Trends*, 65(2), 180-197. doi:10.1353/lib.2016.0030
- Kılıç, Z. (2022). Dijitalleşme ve Modern Özne'nin Dönüşümü. *Kadim Akademi SBD*, 6(2), 139-166. <https://doi.org/10.55805/kadim.1191730>

- Kramnick, I. (1995). *The Portable Enlightenment Reader*. Penguin Bo- oks.
- Labibah, L. (2023). *Library in the Era Society 5.0*. Erişim adresi: [http:// repository.unusa.ac.id/](http://repository.unusa.ac.id/)
- Marshall, G. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü*. (O. Akinhay ve D. Kömürçü, çev.). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Msauki, G. (2021), "Library 4.0 and Sustainable Development: Opportunities and Challenges", J.P. Chigwada ve
- N.M. Nwaohiri (Eds.) *Examining the impact of industry 4.0 on aca- demic libraries* (s. 31-44) içinde. Emerald Publishing Limited, Bingley. doi.org/10.1108/978-1-80043-656-520201012
- Noh, Y. (2015). Imagining library 4.0: Creating a model for future libraries. *The Journal of Academic Librarianship*, 41(6), 786-797. doi.org/10.1016/j.acalib.2015.08.020
- Noh, Y. (2022). A study on the discussion on Library 5.0 and the generation of Library 1.0 to Library 5.0. *Journal of Librarianship and Information Science*, 0(0). <https://doi.org/10.1177/09610006221106183>
- Odabaşı, Y. (2012). *Postmodern pazarlama*. İstanbul: Mediacat Kitap- ları.
- Oğuz, E. S. (2017). *Türkiye'de kültür politikaları ve kütüphaneler: 1923- 1980*. İstanbul: Hiperyayın
- Outram, D. (2005). *The Enlightenment* (1995) 2. uppl. New York: Cambridge University Press.
- Parlak, B. (2017). Dijital Çağda Eğitim: Olanaklar ve Uygulamalar Üzerine Bir Analiz. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(Kayfor 15 Özel Sayısı), 1741- 1759. Erişim adresi: [https://dergipark.org.tr/en/pub/sduibfd/ issue/53208/708302](https://dergipark.org.tr/en/pub/sduibfd/issue/53208/708302)
- Pawley, C. (2003). Information literacy: a contradictory coupling. *The library quarterly*, 73(4), 422-452. <https://doi.org/10.1086/603440>

- Porter, R. (2001). *Enlightenment: Britain and the creation of the modern world*. UK: Penguin.
- Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants part 2: Do they really think differently?. *On the horizon*, 9(6), 1-6. Erişim adresi: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/10748120110424843/full/html>
- Rukancı, F. ve Anameriç, H. (2004). Bilgi toplumu ve toplumun bil- gilenmesinde kütüphanelerin rolü. Erişim adresi: <http://eprints.rclis.org/11278>
- Rukancı, F. ve Anameriç, H. (2017). Belgelerle Türk Kütüphanecilik Tarihi (1960-1980): Retrospektif Bir Değerlendirme (II). *Ata- türk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(1), 71-95. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/ataunisosbil/issue/35347/425383>
- Sağır, A. ve Sağır, P. M. (2019). Bilginin dijitalleşmesi bağlamında aka- demik üretim mekanizmalarının dönüşümü: Matbaadan dijital ortama dergi yayıncılığı. *Journal of Economy Culture and So- ciety*, (59), 121-141. <https://doi.org/10.26650/JECS416318>
- Seale, M. (2016). Enlightenment, neoliberalism, and information li- teracy. *Canadian Journal of Academic Librarianship*, 1, 80-91. <https://doi.org/10.33137/cjal-rcbu.v1.24308>
- Soysal, Ö. (1987). XIX. Yüzyıl Sonlarında Türk Ulusal Kütüphanesini Kurma Girişimi. *Türk kütüphaneciliği*, 1(1), 9-16. Erişim adresi: <http://tk.org.tr/index.php/TK/article/viewFile/1329/1321>
- Taş, H. Y., Demirdöğmez, M., & Küçükoğlu, M. (2017). Geleceğimiz olan Z kuşağının çalışma hayatına muhtemel etkileri. *Ulusla- rarası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(13), 1031-1048. Erişim adresi: <https://www.academia.edu/download/83088329/3765a-0a9c307f7f04b08d7e7ee0f46e47f6e.pdf>
- Toplu, M. (2010). Kil tabletlerden elektronik yayıncılığa kütüphane- cilik felsefesinin gelişimi ve dönüşümü. *Turkish Librarianship*, 24(4), 644-684. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/tk/issue/48858/622485>

- Waldenberger, F. (2018). Society 5.0. Japanese ambitions and initiati- ves. *The Digital Future;(International Reports 1)* (ss. 48-55) için- de. Berlin: Konrad Adenauer Stiftung.
- Yazıcı, F. (2019). Dijimodern çağda yalnızlaşan birey eleştirisi: Lipton reklam filmi üzerine bir inceleme. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6(2), 863-880. <https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.572321>
- Yenal, Ü. (2009). Bilgi toplumunun tarihçesi. *Tarih Okulu Dergi- si*, 2009(V). Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/usakjhs/issue/13546/164068>
- Yıldırım, D. (2022). *Dijitalleşme Çağında Dijitalleşen Kütüphaneler ve Akademisyenlerin Kütüphaneden Beklentileri: Necmettin Er- bakan Üniversitesi Örneği* (Doktora tezi). Erişim adresi: [https:// search.proquest.com](https://search.proquest.com)
- Yıldız, M. ve Yıldırım, B. F. (2018). Yapay zekâ ve robotik sistemle- rin kütüphanecilik mesleğine olan etkileri. *Türk Kütüphanecili- ği*, 32(1), 26-32. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/tk/issue/48645/618425>
- Yılmaz, B. (1999). Halk Kütüphanesinin Toplumsal Kaynakları Üzeri- ne Bazı Saptamalar: Bir giriş. Bilginin Serüveni: Dünü, Bugünü ve Yarını... Ö. Bayram ve diğerleri (Yay. Haz.). *Türk Kütüphane- ciler Derneği'nin Kuruluşunun 50. Yılı Uluslararası Sempozyum Bildirileri* (ss. 561-564) içinde. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği.
- Yılmaz, B. (2009). *Türkiye'de kültür politikası ve kütüphane: 1980 son- rası durum*. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği.
- Zabunoğlu, H. G. (2016). Toplum sözleşmesi bağlamında John Lo- cke'un devlet anlayışı. İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 7(2), 431-456. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/inuhfd/issue/22944/291309>

KAYNAKLAR

- Cezar, Y. (1988). “Osmanlı Aydını Süleyman Penah Efendi’nin Sosyal, Ekonomik ve Mali Konulardaki Görüş ve Önerileri”, *Toplum ve Bilim*, (42), s.111-132. [Aynı metin 1995 yılında başka bir kitapta tekrardan yayımlanmıştır].
- Cezar, Y. (1995). Osmanlı’nın Geri Kalmışlığı Konusunda Erken Bir Teşhis: 18. Yy. Osmanlı Aydını Süleyman Penah Efendi’nin Görüş ve Önerileri. Sabahattin Şen (Yay. Haz.). *Türk Aydını ve Kimlik Sorunu* İçinde (83-102). İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Çolak, H. (2018), “Aydınlanmanın Osmanlı dünyasındaki erken etkileri ve Ioannis Pringos (1725-1789)”, *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Güz (29), 79-102.
- Gümüşlü, B. (2008), “Aydınlanma ve Türkiye Cumhuriyeti”, *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları*, (8), s. 123-144.
- Kılıçbay, M. A. (1985). Aydınlar: Osmanlı Aydını. Mustafa Şahin (Yay. haz.), *Tanzimat’tan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi* (s. 55- 60) İçinde. İstanbul: İletişim Yayıncılık A.Ş.
- Sevgisunar, M. K. (2024), Dr. Stummvoll’ un Ankara’da açtığı kütüphanecilik kursu ve diğer kütüphanecilik etkinlikleri. P. Bezirci ve Işıl İlknur Sert (Ed.), *Cumhuriyetin 100. Yılında Bilgi ve Belge Yönetimi Teknolojisinde Güncel Yaklaşımlar* (s.139-170) İçinde. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi.
- Timur, T., (1986). *Osmanlı Kimliği*. İstanbul: Hil Yayınları, 168 s.
- Toprak, Z (1 Aralık 1986), “Osmanlı Aydını: münevverden aydına popülist özelemler”, *Milliyet Sanat Dergisi*, 157. sayı, s.5-6.

KAYNAKÇA

- Bivens-Tatum, W. (2012). *Libraries and the enlightenment*. Los Angeles: Library Juice Press.
- Burns, B. E. (1964). The Enlightenment in Two Colonial Brazilian Libraries . *Journal of the History of Ideas*, 25(3), 430-438. doi:ht- tps://doi.org/10.2307/2707909
- Cevizci, A. (2017). *Aydınlanma felsefesi*. İstanbul: Say yayınları.
- Dunstan, V. S. (2006). Glimpses into a Town's Reading Habits in Enli-
ghtenment Scotland: Analysing the Borrowings of Gray Library, Haddington, 1732–1816. *Journal of Scottish Historical Studies*, 26(1-2), 42-59. doi:https://doi.org/10.3366/jshs.2006.26.1-2.42
- Eser, G. (2011). Köy Enstitülerinde bir öncü: Özgün arşivi ışığında Göl Köy Enstitüsü (Yayınlanmamış doktora tezi). İstanbul: İs- tanbul Üniversitesi.
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar ilkeler tek- nikler*. Ankara: Nobel.
- Keseroğlu, H. S. (2005). Köy Enstitülerinde Okuma ve Kütüphane. *Türk Kütüphaneciliği*, 19(1), 26-40.
- McKee, J. (1999). Irish Church Libraries and the French Enlighten- ment. G. Gargett, & G. Sheridan içinde, *Ireland and the Fren- ch Enlightenment, 1700–1800* (s. 213-233). London: Macmillan Press.
- Sheridan, G. (1999). Irish Literary Review Magazines and Enlighten- ment France: 1730–1790. G. Gargett, & G. Sheridan içinde, *Ire- land and The French Enlightenment, 1700-1800* (s. 21-47). Lon- don: Macmillan Press.
- Towsey, M. R. (2007). Reading the Scottish Enlightenment: libraries, readers and intellectual culture in provincial Scotland c. 1750-c. 1820 (Yayınlanmamış doktora tezi). St Andrews: University of St Andrews.

KAYNAKÇA

- Çiğdem, A. (2015). Aydınlanma Düşüncesi. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Ehmidi, İ. (1996). Uygur Edebiyatı Tarihindeki Namayendiler. Urumçi, Şinciang.
- Encyclopedia Britannica. (2015). Enlightenment European History.
- Ezizi, S. (1990). Ömür Destanı. Milletler Neşriyatı, Pekin. C.1, 398.
- Huştar, Ş. (2000). Şinciang Yekinki Zaman Tarihindeki Meşhur Kişiler. Şinciang Halk Neşriyatı, Urumçi, 359.
- İnayet, A. (2003). Ünlü Eğitimci Mehmet Ali Tevfik'in Edebi Kişiliği Üzerine . Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi, 146.
- İnayet, A. (2003). Ünlü Eğitimci Mehmet Ali Tevfik'in Edebi Kişiliği Üzerine. Türk Dünyası, Dil Ve Edebiyat Dergisi.
- Kaşgarlı, R. A. (2014). Çağdaş Uygur Şairlerinden Memtili Tevfik Efendinin Hayatı Ve Eserleri. Türk Dili Ve Edebiyatı Dergisi.
- Kaşgarlı, S., & Kaşgarlı, M. (2004). Uygur Türkleri Kültürü Ve Türk Dünyası. Çağrı Yayınları.
- Kızılçelik, S. (2000). Frankfurt Okulu: Eleştirel Teori, . Ankara: Anı Yayıncılık.
- Mahmutop, A. (1993). Meşhur Vetenperver Maaripçi Memtili Epen- di. Şinciang Tarihidin Terimler, S. 33.
- Mirehmet, S., Yalkun, R., & Ablikim, Z. (1997). Memtili Ependi. Şinciang Üniversitesi Neşriyatı, 55.
- Rozi, Y. (1997). Memtili Ependii. Şinciang Üniversitesi Neşriyatı, Urumçi, 14.
- Seyyit, M. (1997). Memtili Ependi. Şinciang Üniversitesi Neşriyatı, 231.
- Seyyit, M. R. (1997). Memtili Ependi. Şinciang Üniversitesi .
- Seyyit, M., Rozi, Y., & Zordun, A. (1997). Memtili Ependi. Şinciang Üniversitesi Neşriyatı, S. 60.
- Učkuni, N. Ö. (2003). Meripet Meş'ili Memtili Ependi. Tarihi Şahıslar Hakkında Hikayeler Dizisi No.6, 8-9

- Altay, A., Todorova, T. ve Dursun, B. (2013). Halk kütüphanelerinde çocuklara ve gençlere yönelik yenilikçi bilgi hizmetleri: Türki- ye’de durum. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 186-201.
- Atabay, M. (2004). *Aydınlanma Çağı ve Avrupa*, Ankara: Nobel Yayın, 1. basım.
- Baykurt, Fakir (2022). *Eşekli Kütüphaneci*. Literatür Yayınları, İstan- bul.
- Cevizci, A. (2002). *Aydınlanma felsefesi*. Ezgi Kitabevi, Bursa.
- Duman, F. (2006). “Akılcılık Bağlamında İki Aydınlanma Geleneği: Fransız Aydınlanması versus İskoç Aydınlanması”, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 61(1), ss.118-151. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/42/444/4970.pdf> (25.10.2011).
- Erdemli, A. (1990). *Aydınlanma Filozofu Olarak Descartes*. Felsefe Arkivi, (27).
- Eyigün, C. (2019). Kant’ın ve Foucault’un Gözünden Aydınlanmaya Bakmak. *Etkileşim*, (3), 142-154.
- Gümüşlü, B. (2008). “Aydınlanma ve Türkiye Cumhuriyeti”, *Türki- yat Araştırmaları*, Sayı 8, Bahar 2008, [http://www.turuz.info/TurkolojiTarix/077-\(08\)Turkiyyat%20arashdirmalari.pdf#page=121](http://www.turuz.info/TurkolojiTarix/077-(08)Turkiyyat%20arashdirmalari.pdf#page=121) (10.10.2011).
- Güneş, Güssün (2007). Tek problemim imaj mı? Türkiye gerçeğinde imaj meselesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 21(2), 230-236.
- İleri, Aydın (2019). *Eşekle gelen aydınlık “Mustafa Güzelgöz kitabı”*. Hiperyayın, İstanbul.
- Keseroğlu, Hasan S. (2022). *Eşekli Kütüphaneci Mustafa Güzelgöz*. İdeal Kültür Yayıncılık, İstanbul.
- Konuşmaları, T. T. A. R., & Durmak, K. A. Ü. *Aydınlanma Çağı*.
- Kurulgan, M. (2015). *Çağdaş bilgi-belge merkezlerinde yönetim ve organizasyon*. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği.

- Odabaş, H., Akkaya, M. A., & Polat, C. (2020). Kent Kültürü Ve Yaşamında Yenilikçi Kütüphaneler Ve Kütüphane Hizmetleri. *Arşiv Dünyası*, 7(1), 26-44.
- Öksüzöğlü, A. F. (2016). Ankara'da gezici kütüphane hizmetini başlatan belge. *Türk Kütüphaneciliği*, 30(2), 263-265.
- Öz, Z. O. (1997). Toplumsal değişme sürecinde halk kütüphanelerinin yeri ve yeniden organizasyonu için bir model önerisi (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Pamuk, E. (1986). 130. Yılında Ürgüp Tahsinağa Halk Kütüphanesi. *TKDB*, 35(1), 40-45.
- Resim 1. <https://yusuftokmuc.com/esekli-kutuphaneci-mustafa-guzelgoz/> 03.08.2023 tarihinde erişildi.
- Resim 2. Güzelgöz, Mustafa (1959). Ürgüp'de gezici kütüphane servisi nasıl teşkil edildi?. *TKDB*, 8(3-4), 12-15.
- Resim 3. <https://www.edebiyathaber.net/esekli-kutuphanecinin-heykeli-dikildi/> 03.08.2023 tarihinde erişildi.
- Zariç, S. (2017). Tarihsel Kökeninden Ülkelere Göre Türlerine Aydınlanma Felsefesi (Çağı) ve Türkiye Cumhuriyeti. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (28), 33-54.
- Алтаи, А. (2020). Зачетник Услуга У Јавним Библиотекама Турске: Мустафа Гузелгоз. *Библиозона: Часопис За Библиотекарство, Информатику И Културу*, (8), 38-58.

KAYNAKÇA

- Alpay, M.(1976). Harf Devriminin kütüphanelerde yansıması. İstan- bul: Edebiyat Fakültesi Basımevi.
- Atatürk Araştırma Merkezi. (2006). Atatürk'ün söylev ve demeçleri I-III (açıklamalı dizin ile). Ankara: Divan Yayıncılık.
- Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Mer- kezi. (1997). Atatürk'ün söylev ve demeçleri I-III. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Berkes, N. (1978). Türkiye'de çağdaşlaşma. İstanbul: Doğu-Batı Yayınları.
- Candan.B. (2006). Türkiye'de Cumhuriyet döneminde yayıncılık ve kütüphanecilik etkileşimi. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK tezden erişilmiştir. 186948.
- Çaymaz, B. (2019). Bir politik mücadele süreci olarak Türkiye'de Harf Devrimi. Eğitim Bilim Toplum Dergisi , 65(17), 92-112. Erişim adresi: <https://www.academia.edu/>
- Doğaner Y. (2009). "Yeni Türk harflerinin Türk basınındaki yankıları", 80. Yılında Türk harf inkılabı sempozyumu, Yeditepe Üversi- tesi, 387-395.
- Gümüşlü, B. (2008). Aydınlanma ve Türkiye Cumhuriyeti. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)*, (8), 123-144. Eri- şim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/>
- Kabacalı, A. (2000). Başlangıcından günümüze Türkiye'de matbaa ba- sını ve yayın. İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Katırcı, A. (2006). Harf Devrimine yönelik çalışmalar, devrimin ger- çekleşmesi ve uygulanışı. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK tezden eri- şilmiştir. 190925.
- Kaya, E. (2016). Harf inkılabı sonrası Türk romanında yapı ve tema. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Kıroğlu, Y. (2008). Harf inkılabının Atatürk devrimlerinin yayılması- na etkisi.(Yüksek Lisans Tezi). YÖK tezden erişilmiştir. 227339.
- Koryürek, C.E. (1998). Harf İnkılâbında 70. Yıl(1928-1998).

- Mert, Ö. (2017). Harf inkılabının gerçekleştiği süreçte Atatürk'ün Te- kirdağ'ı ziyaretinin basındaki yansımaları. *Journal of Modern Turkish History Studies/Çagdas Türkiye Tarihi Arastirmalari Dergisi*, 17(34). Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/>
- Oğuz, E.S. (2010). Türkiye'de kültür politikaları ve kütüphaneler. (Doktora Tezi) YÖK tezden erişilmiştir. 288255.
- Özerdim, S.N. (1998). Yazı devriminin öyküsü. Yeni Gün Haber Ajansı.
- Öztürk, İ. (2004). Harf Devrimi ve sonuçları. İstanbul: Adam Yayınları.
- Soysal, Ö. (1987). Cumhuriyet ve kütüphaneciliğimiz: 1923'den 1963'e. *Kütüphanecilik Dergisi Belge Bilgi Kütüphane Araştır- maları*, 1, 51-99.
- Şenalp, L. (1974). Cumhuriyet döneminde kütüphaneciliğimiz. 23(1), 38-47. Erişim adresi: <http://www.tk.org.tr/>
- Şimşir, B.N. (1992). Türk yazı devrimi. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Taşdemir, A. (2006). Harf Devrimi ve halk mecmuası. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK tezden erişilmiştir. 205521.
- Tekin, T. (1997). Tarih boyunca Türkçenin yazısı. Ankara: Simurg Ya- yınları.
- Tunca, E. A. (2006). Türk Harf Devriminin Halka Tanıtımı Çalışma- ları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 111-122. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/>
- Turan, Ş ve Özel, S. (2007). 75. Yılda Türkçenin ve Dil Devriminin öyküsü. Ankara: Dil Derneği Yayınları.
- Uyan, Ö.(2021).1928-1938 yılları arası Harf Devrimi'nin Türk grafik tasarımına yansımaları.(Sanatta Yeterlilik tezi). YÖK tezden eri- şilmiştir. 665038.
- Ülkütaşır, M. Ş. (1981). Atatürk ve Harf Devrimi. (2. Basım). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Ülkütaşır, M.Ş. (2009). Atatürk ve Harf Devrimi. (4. Basım). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

- Yamaç, M. (2023). Türkiye'nin modernleşmesinde Harf Devriminin rolü ve Tekirdağ. *Anadolu ve Balkan Araştırmaları Dergisi* 6.11 (2023): 231-253. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/>
- Yenişan, A. (2005). Tarih boyutu içinde Alfabe sorunu ve Türk Harf Devrimi. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK tezden erişilmiştir.188224.
- Yüceer, S. (2006). Türkiye'nin Aydınlanma Sürecinde Bir Kültür Devrimi: Millet Mektepleri. In *VIIIth International Congress on the Economic and Social History of Turkey* (p. 871). Erişim adresi. <https://www.academia.edu/>

ISBN: 978-605-281-029-3

9 786052 810293

hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin:

/hiperkitaptr

/hiperkitaptr

Editörler:

Prof. Dr. Oktay BİNGÖL

Doç. Dr. Kenan DUMAN

Dijital Çağın Bilgi Sorunları

Yalan Haber,
Sahte Bilgi

DİJİTAL ÇAĞIN BİLGİ SORUNLARI: YALAN HABER, SAHTE BİLGİ

Editörler

Prof. Dr. Oktay BİNGÖL

Doç. Dr. Kenan DUMAN

 hiperyayın

Hiperyayın: 1081
Araştırma-İnceleme

Arel Üniversitesi Yayınları: 14

Editörler

Prof. Dr. Oktay Bingöl - Doç. Dr. Kenan Duman

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj ve Kapak Tasarım

Zeynel Engin

ISBN: 978-625-6482-82-1

e-ISBN: 978-625-6482-83-8

Yayıncı Sertifika No: 16680

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti. ve Prof. Dr. Oktay Bingöl - Doç. Dr. Kenan Duman'a aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayımlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar) a aittir. Yayınevi uluslararası bir yayınevdir.

Dijital çağın bilgi sorunları : yalan haber, sahte bilgi / editörler Prof. Dr. Oktay Bingöl, Doç. Dr. Kenan Duman. – 1. Baskı. – İstanbul : Hiperyayın, 2024.

213 sayfa: şekil, tablo; 21 cm. – (Hiperyayın, 1081 Arel Üniversitesi Yayınları; 14)

ISBN: 978-625-6482-82-1

e-ISBN: 978-625-6482-83-8

Kaynakça bölüm sonlarındadır.

1.Yanlış bilgilendirme. 2.Sahte haberler. 3. Sosyal medya. 4. Dezenformasyon. I. Bingöl, Oktay. II. Duman, Kenan. III. Dizi.

PN4784.F27/ D5 2024 070.43/DİJ 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık Sertifika No: 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti.
Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş Merkezi
No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter - Güngören / İstanbul
Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

Yazarlar Hakkında	v
Kısaltmalarix
Önsözxi
Girişxiii
Yanlış, Yalan ve Sahte Haber/Bilgi Kavramları	1
Murat MENGÜ	
Dijital Çağda Hakikat, Hakikat Ötesi ve Güven	23
Kenan DUMAN	
Bilgi/İktidar İlişkisi Bağlamında Yalan Haber	35
Oktay KARA	
Neoliberal Düzendeki Metalaşan Bilgi ve Yalan Haber	49
Oktay BİNGÖL	
Tarihsel Dönemlere Göre Yazılı Basında Yalan Haber	65
Burak DUMAN	
Facebook'ta Yalan Haber Olgusu: Örnek Olaylar Üzerine Bir İnceleme . 77	
Yunus KARAAĞAÇ	
Twitter'da Yalan Haber Olgusu: Örnek Olaylar Üzerine Bir İnceleme . . 91	
Ömer Batuhan AKGÜNER	
Kriz Dönemleri ve Yalan Haber: Covid-19 Salgın Dönemi Yalan Haber Örnekleri Üzerine Bir İnceleme	109
Sezen KAYA-SÖNMEZ	
Savaş, Silahlı Çatışma ve Yalan Haber: Örnek Olaylar Üzerine Bir İnceleme	123
Atakan YILMAZ	
Seçim Dönemi ve Yalan Haber: Örnek Olaylar Üzerine Bir İnceleme . 139	
Doğuş SÖNMEZ	
Doğruluk Kontrolü ve Doğrulama	153
Ali Bilgin VARLIK	
Doğrulama/Teyit Kuruluşlarının Etkinlikleri	167
Faruk Eren BAYRAKTAR	
Sonuç Yerine	179
Terimler ve Kavramlar Sözlüğü	185
Dizin	191

Yanlış, Yalan ve Sahte Haber/Bilgi Kavramları

Murat MENGÜ

Kaynakça

- Anastassov, V. H. (2018). *Power and truth in political discourse: Language and ideological narratives*. UK: Cambridge Scholars Publishing.
- Ball, J. (2017) *Post-truth: How bullshit conquered the world*, UK: Biteback Publishing.
- Becermen, M. (2018). An inquiry on relation among discourse, truth and power in Michel Foucault. *Kaygı. Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, (30), 131-143.
- Braeuninger, T. & Marinov, N. (2020). Political elites and the ‘war on truth. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3555458
- Ciampaglia, G. L. & Menczer, F. (2018). Misinformation and biases infect social media, both mintentionally and accidentally. The Conversation, <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/clickbait>
- Posos-Devrani, A. E. (2021). Gençler için 21. yüzyıl becerileri ve dijitalleşen dünyanın gereklilikleri: Yeni okuryazarlıklar. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 9(24), 5-24.
- Durodolu, O. O. ve Ibenne, S. K. (2020), The fake news infodemic vs information literacy. *Library Hi Tech News*, 37(7), 13-14, <https://doi.org/10.1108/LHTN-03-2020-0020>
- Han, B. C. (2022). *Enfokrasi*. (Çev. M. Özdemir), İstanbul: Ketebe.
- Hill, R. (2022). Getting to the truth in a post-truth society: An interview with Lee McIntyre, author of post-truth. <https://www.oif.ala.org/getting-to-the-truth-in-a-post-truth-society-an-interview-with-lee-mcintyre-author-of-post-truth>
- Horne, B. D. & Adali, S. (2017) This just in: Fake news packs a lot in title, uses simpler, repetitive content in text body, more similar to satire than real news. <https://arxiv.org/abs/1703.09398>
- Horne, B. (2017). Fake news starts with the title. <https://medium.com/the-nela-research-blog/fake-news-starts-with-the-title-ad7b63bf79c0>
- İbn Haldun (2016). *Mukaddime*. (Haz. A. Tekin), İstanbul: İlgı Kültür Sanat Yayıncılık
- Jodoin, L. (2020). The wars on truth. https://www.academia.edu/44422709/The_Wars_on_Truth_2
- Khroul V. (2022). “Post-truth” as an ontological error in a global media and academic discourse. *Studia Humanitatis*, (2). ISSN 2308-8079. www.st-hum.ru
- Levitin, D. J. (2017). *Weaponized lies: How to think critically in the post-truth era*. New York: Dutton.
- McIntyre, L. (2018). *Post-truth*. USA: MIT Press.
- Mielczarski, C. ve Arendt, H. (2020). Rhetoric in the post-truth era: A theory of the political lie or modern essence of politics?. *Linguistische Treffen in Wroclaw*, 16(II), 91-108
- Oruç, M. S. (2020). Postmodernite, siyasal iletişim ve doğruluk sorunu: Post-truth durum ve entelektüel zemini üzerine bir inceleme. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, (36), 141-160.
- Orwell, G. (2016). *Bindoküzyüz seksendört*. (Çev. C. Üster), İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Oxford Languages. (2023). Word of the Year 2016. <https://languages.oup.com/word-of-the-year/2016>
- Parment, W. E. ve Paul J. (2020). COVID-19: The first post-truth pandemic. *Am J Public Health*, 110(7), 945-946.
- Paul, K. T. ve Haddad, C. (2019). Beyond evidence versus truthiness: Toward a symmetrical approach to knowledge and ignorance in policy studies. *Policy Sciences*, (52), 299-314.
- Oxford Online Dictionary. (2023). “Post-truth” <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/post-truth?q=post-truth>
- Collins Dictionary. (2023a). “Post-truth”. <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/post-truth>
- Collins Dictionary, (2023b). “Truthiness” <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/truthiness>
- Scheufele, D. A. ve Krause, N. M. (2019). Science audiences, misinformation, and fake news. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, (116), 7662-7669.
- Sarıoğlu, E. B. (2020). Yalan haber, “post-truth” kavramı ve medya üçlemesi: Geçmişten günümüze gündem belirleyen örnekler. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 377-397.
- Schudson, M. (2007) Kolektif bellekte çarpıtma dinamikleri. *Bellek: Öncesiz, Sonrasız. Cogito*, (50), 179-199.

- Seidenberg, S. (2017). Lies and libel: Fake news lacks straightforward cure. *ABA Journal*, http://www.abajournal.com/magazine/article/fake_news_libel_law/history_fake_news.
- Tesich, S. (1992). A government of lies. <https://www.thefreelibrary.com/A+government+of+lies.-a011665982>
- The Truth Sandwich: A Better Way to Mythbust (2020).** *Communicate health*. <https://medium.com/wehearthehealthliteracy/the-truth-sandwich-a-better-way-to-mythbust-8021d2cf8730>
- Tsipursky, G., Votta, F., ve Roose, K. M. (2018). Fighting fake news and post-truth politics with behavioral science: The pro-truth pledge. *Behavior and Social Issues*, (27), 47-70.
- Yang Y, Xiu L. & Yu G. (2021). Emotional Information in News Reporting on Audience Cognitive Processing in the Age of Posttruth: An Electroencephalogram and Functional Connectivity Approach. *Frontiers in Psychology*, (12).
- Wagner, M. C. ve Boczkowski, P. (2019). The reception of fake news: The interpretations and practices that shape the consumption of perceived misinformation. *Digital Journalism*, (7), 1-16.
- Weir, L. (2008). The concept of truth regime. *The Canadian Journal of Sociology*, 33(2), 367-389.
- Xichen Z. ve Ghorbani, A. A. (2020). An overview of online fake news: Characterization, detection, and discussion, *Information Processing & Management*, 57(2), <https://doi.org/10.1016/j.ipm.2019.03.004>.

Dijital Çağda Hakikat, Hakikat Ötesi ve Güven

Kenan DUMAN

Kaynakça:

- Arendt, H. (2012). *Geçmişle gelecek arasında*. (Çev. B. S. Şener ve O. E. Kara), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Benkler, Y., Faris, R., ve Roberts, H. (2018). *Network propaganda: Manipulation, disinformation, and radicalization in American politics*. New York: Oxford University Press.
- Castells, M. (2016). *İletişim gücü*. (Çev. E. Kılıç), İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Cosentino, G. (2020). *Social media and the post-truth world order: The global dynamics of disinformation*. London: Palgrave.
- Corner, J. (2017). Fake news, post-truth and media-political change. *Media, Culture & Society*, 39(7), 1100-1107.
- Cover, R., Haw, A. ve Thompson, J. D. (2022). *Fake news in digital cultures: Technology, populism and digital misinformation*. UK: Emerald Group Publishing.
- Davies, W. (2016). The age of post-truth politics. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2016/08/24/opinion/campaign-stops/the-age-of-post-truth-politics.html>
- Encabo, M. N. (1997). *Gazetecilik etiği ve demokrasi*. (Der. S. İrvan), Ankara: Medya Kültür Siyaset, Bilim Sanat Yayınları.
- Farkas, J. ve Schou, J. (2019). *Post-truth, fake news and democracy: Mapping the politics of falsehood*. New York: Routledge.
- Farkas, J., Schou, J. (2018). Fake news as a floating signifier: Hegemony, antagonism and the politics of falsehood. *Javnost: The Public*, 25(3), 298-314.
- Giusti, S. ve Piras, E. (Eds.). (2020). *Democracy and fake news: Information manipulation and post-truth politics*. New York: Routledge.
- Hyvönen, A. E. (2022). Platforms of post-truth: Outlines of a structural transformation of the public sphere. İçinde S. McGlinchey, L. S. F. Lin, Z. S. Balci, ve P. Vernon (Ed), *Global Politics in a Post-Truth Age* (ss. 15-29). E-International Relations.
- Iyengar, S. (1997). *Siyasette erişim yanlılığı: Televizyon haberleri ve kamuoyu*. (Der. S. İrvan), Ankara: Medya Kültür Siyaset, Bilim Sanat Yayınları.
- Kien, G. (2019). *Communicating with memes: Consequences in post-truth civilization*. Maryland: Rowman & Littlefield.
- Lee, M. Y. H. (2015). Donald Trump's false comments connecting Mexican immigrants and crime. *The Washington Post*. [Donald Trump's false comments connecting Mexican immigrants and crime - The Washington Post](https://www.washingtonpost.com/news/energy-environment/wp/2015/08/11/donald-trump-false-comments-connecting-mexican-immigrants-and-crime/)
- Michailidou, A., Eike, E., ve Trenz, H. J. (2022). Journalism, truth and the restoration of trust in democracy: Tracing the EU 'fake news' strategy. İçinde *Europe in the Age of Post-Truth Politics: Populism, Disinformation and the Public Sphere* (ss. 53-75). Cham: Springer International Publishing.
- McIntyre, L. (2018). *Post-truth*. Cambridge: MIT Press.
- Rauch, J. (2021). *The constitution of knowledge: A defense of truth*. Washington: Brookings Institution Press.
- Urbinati, N. (2014). *Democracy disfigured: Opinion, truth, and the people*. Cambridge: Harvard University Press.
- Van Dyk, S. (2022). Post-truth, the future of democracy and the public sphere. *Theory, Culture & Society*, 39(4), 37-50.

- Woolley, S. ve Howard, P. (2018). *Computational propaganda*. Oxford: Oxford University Press.
- Waisbord, S. (2018). Truth is what happens to news: On journalism, fake news, and post-truth. *Journalism studies*, 19(13), 1866-1878.

Bilgi/İktidar İlişkisi Bağlamında Yalan Haber

Oktay KARA

KAYNAKÇA

- Althusser, L. (2002). *İdeoloji ve devletin ideolojik aygıtları*. (Çev. Y. Alp ve M. Özışık), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Arel USAM (2022). Yalan Haberle Mücadele: Kavrama ve Doğrulama El Kitabı. *Usam Proje*, <https://usamproje.arel.edu.tr/wp-content/uploads/2023/01/Yalan-Haberle-Mucadele-El-Kitabi.pdf> (Erişim: 27.03.2022).
- Bakir, V. ve McStay, A. (2017). Fake news and the economy of emotions. *Digital Journalism*, 6(2), 154-175.
- Baldacci E., Buono D. ve Gras F. (2017). Fake news and information asymmetries: Data as public good. Luxembourg: European Commission.
- Basumatary, J. (2020). Michel Foucault on regenerative relatedness of power/knowledge and truth. *Journal of Indian Council of Philosophical Research*, (37), 323-341.
- Black, A. (2006). Information history. *Annual Review of Information Science and Technology*, 40(1), 441-473.
- Briggs, A. ve Burke, P. (2004). *Medyanın toplumsal tarihi*. (Çev. İ. Şener), İstanbul: İzdüşüm Yayınları.
- Burke, P. (2000). *A social history of knowledge from Gutenberg to Diderot*. Cambridge: Polity Press.
- Çakmak, C. (2015). İnsan felsefesi: Sofistler ve Sokrates. İçinde B. A. Çetinkaya (Ed.), *Doğu'dan Batı'ya Düşüncenin Serüveni Antikçağ Yunan & Ortaçağ Düşüncesi* (ss.97-116). İstanbul: İnsan yayınları.
- Dahgren, P. (2018). Media, knowledge and trust: The deepening epistemic crisis of democracy, *Javnost: The Public*, 25(1/2), 1-9.
- Farkas, J. ve Schou, J. (2018). Fake news as a floating signifier: Hegemony, antagonism and the politics of falsehood. *Javnost: The Public*, 25(3), 298-314.
- Deleuze, G. (2013). *Foucault*. (Çev. B. Yalın ve E. Koyuncu), İstanbul: Norgunk Yayıncılık.
- Feyerabend, K. P. (2012). *Akla veda*. (Çev. E. Başer), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (1980). *Power/knowledge* (Çev. C. Gordon, L. Marshall, J. Mepham, K. Soper), New York: Pantheon Books.
- Foucault, M. (1982). *İktidar ve bilgi*. (Çev. O. Aruoba), *Tan*, 3(4), 84-92.
- Foucault, M. (1984). *The Foucault reader*. P. Rabinow (Ed.), New York: Pantheon Books.
- Foucault, M. (1992). *Hapishanenin doğuşu*. (Çev. M. A. Kılıçbay), Ankara: İmge Kitapevi Yayınları.
- Foucault, M. (2007). *Cinselliğin tarihi*. (Çev. H. U. Tanrıöver), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2011). *Felsefe sahnesi*. (Çev. I. Ergüden), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2015a). *İktidarın gözü*. (Çev. I. Ergüden), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2015b). *Büyük kapatılma*. (Çev. I. Ergüden ve F. Keskin) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2016a). *Özne ve iktidar*. (Çev. I. Ergüden ve O. Akinhay), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2016b). *Entelektüelin siyasi işlevi*. (Çev. I. Ergüden, O. Akinhay, F. Keskin), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Hirst, M. (2017). Towards a political economy of fake news. *The Political Economy of Communication*, 5(2), 82-94.
- Hösl, V. (2009). Fazla enformasyon çağında felsefe. İçinde H. Tepe (Ed.), *Etik ve Mesleki Etikleri* (ss.123-140). Ankara: Türkiye Felsefe Kurumları Yayınları.
- İves, P. (2004). *Language and hegemony in Gramsci*. London: Pluto Press.
- Jeanneney, J. N. (2009). *Başlangıçtan günümüze medya tarihi*. (Çev. E. Atuk), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Jeřábek, H. (2022). Paul Lazarsfeld's methodological innovations and their importance today. *International Journal of Communication*, (16), 636-645.
- Karlova, N. A. ve Fisher, K. E. (2013). A social diffusion model of misinformation and disinformation for understanding human information behaviour. *Information Research*, 18(1), 1-17.
- Keshavarz, H. (2014). How credible is information on the web: Reflections on misinformation and disinformation. *Infopreneurship Journal* 1(2), 1-17.
- Keskin, F. (1996). Foucault'da şiddet ve iktidar. *Cogito*, (6), 117-122.
- Lievrouw, A. L. (2010). Social media and the production of knowledge: A return to little science?. *Social Epistemology*, 24(3), 219-237.

- Nagel, T. (1986). *The view from nowhere*. Oxford: Oxford University Press.
- Mengill, A. (1998). *Aşırılığın peygamberleri* (Çev. T. Birkan). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Monsees, L. (2021). Information disorder fake news and the future of democracy. *Globalizations Advance Online Publication*, 1-16.
- Peters, D. J. (1988). Information: Notes toward a critical history. *Journal of Communication Inquiry*, 12(9), 9-23.
- Rayward, W. B. (1998). The history and historiography of information science: Some reflections. İçinde T. B. Hahn ve M. K. Buckland (Ed.), *Historical studies in information science*, 32(1), 7-21.
- Revel, J. (2012). *Foucault sözlüğü*. (Çev. V. Urhan). İstanbul: Say Yayınları.
- Subramarnian S (2017). *Inside the macedonian fake-news complex*. <https://www.wired.com/2017/02/veles-macedonia-fake-news/> (Erişim: 17.02.2023).
- Taş, O. ve Taş, T. (2018). Post-hakikat dönemlerinde sosyal kapsamlı yalan haber ve suriyeli mülteciler sorunu. *İletişim Dergisi*, (29), 183-208.
- Tsfati, Y., Boomgaarden, H. G., Strömbäck, J., Vliegenhart, R., Damstra, A., ve Lindgren, E. (2020). Causes and consequences of mainstream media dissemination of fake news: Literature review and synthesis. *Annals of the International Communication Association*, 44(2), 157-173.
- Tudjman, M. ve Mikelic, N. (2003). Information science: Science about information misinformation and disinformation. *Proceedings of Informing Science + Information Technology Education*, 1513-1527.
- Virilio, P. (2003). Enformasyon bombası (Çev. K. Şahin). İstanbul: Metis Yayınları.
- Zimdars, M. (2016). My "Fake News List" Went Viral. But Made-Up Stories Are Only Part Of The Problem. <https://www.washingtonpost.com/posteverything/wp/2016/11/18/my-fake-news-list-went-viral-but-made-up-stories-are-only-part-of-the-problem/>

Neoliberal Düzendeki Metalaşan Bilgi ve Yalan Haber

Oktay BİNGÖL

Kaynakça

- Arel USAM (2022). Yalan Haberle Mücadele: Kavrama ve Doğrulama El Kitabı. *Usam Proje*, <https://usamproje.arel.edu.tr/wp-content/uploads/2023/01/Yalan-Haberle-Mucadele-El-Kitabi.pdf> (Erişim: 19.12.2022).
- Bakir, V. ve McStay, A. (2017). Fake news and the economy of emotions. *Digital Journalism*, 6(2), 154-175.
- Bauman, Z. (2007). *Consuming life*. Cambridge: Polity Press.
- Bauman, Z. (2009). *Does ethics have a chance in a world of consumers?* Massachusetts: Harvard University Press.
- Belk, R. W. (2004). The human consequences of consumer culture. İçinde, K. M. Ekström ve H. Brembeck (Ed.). *Elusive consumption* (ss. 67-86). Oxford: Berg.
- Bericht, D. (16.11.2021). Black friday: the consequences of our consumerism. *Radboud Universiteit*. <https://www.ru.nl/@1330169/black-friday-consequences-our-consumerism/> (Erişim: 1.12.2022).
- Bianet (2019). İpsos araştırması. <https://m.bianet.org/bianet/print/214568-ipsos-arastirmasi-turkiye-en-cok-politikacilara-ve-din-gorevliilerine-guvenmiyor> (Erişim: 12.12.2022).
- Brown, W. (2011). Neoliberalized knowledge. *History of the Present*. 1(1), 113-129.
- Brown, W. (2017). *Halkın çözülüşü: Neoliberalizmin sinsi devrimi*. (Çev. B. E. Aksoy). İstanbul: Metis Yayınları.
- Cambridge Dictionary. <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/commodification> (Erişim: 03.1.2023).
- Campbell, C. (2004). I shop therefore I know that I am. İçinde, K. M. Ekström ve H. Brembeck (Ed.). *Elusive Consumption* (ss.27-44). Oxford: Berg.
- Economist (2020). Instagram'ın reklam geliri Youtube ve Facebook'u geride bıraktı. *Economist*. <https://www.ekonomist.com.tr/teknoloji/instagramin-reklam-geliri-youtube-ve-facebooku-geride-birakti-8905> (Erişim: 26.12.2022).
- Elden, M., (2009). *Reklam ve reklamcılık*. İstanbul: Say Yayınları.
- Erol, M.S. ve Bingöl, O. (2012). Dış politikanın oluşumunda stratejik araştırma merkezlerinin rolü: türk dış politikasında örnek olaylar bağlamında bir inceleme. İçinde E. Efegil ve M. S. Erol (Ed). *Dış politika analizinde teorik yaklaşımlar: Türk dış politikası örneği* (ss. 207-234), Ankara: Barış Kitap.
- Friedman, M. ve Friedman, R. (1980). *Free to choose: A personal statement*. London: Penguin.
- Global Advertising Market. (2022). Industry trends, share, size, growth, opportunity and forecast 2022-2027. <https://www.researchandmarkets.com/reports/5615220/global-advertising-market-industry-trends> (Erişim: 9.1.2023).

- Gray, J. (1989). Hayek on the market economy and the limits of state action. İçinde D. Helm (Ed.). *The economic borders of the state* (ss.127-139). Oxford: Oxford University Press.
- Gümüş, A. (2018). Türk Eğitim Sisteminin Sınavlarla İmtihani. *İlke Politika*. (5), https://ilke.org.tr/images/yayin/pdf/turk_egitim_sisteminin_sinavlarla_imtihani.pdf (Erişim: 10.1.2023).
- Güzel, M. ve Günden, M. (2022). Neoliberal politikalar ve teknolojik dönüşüm sarmalında Türkiye’de gazetecilik eğitimi: Sorunlar, arayışlar, öneriler. *Journal of Qualitative Research in Education*, (31), 223-245.
- Haberler.Com (2010). En güvenilir ve güvenilirmez meslekler. <https://www.haberler.com/guncel/en-guvenilir-ve-guvenilmez-meslekler-2095033-haberi/> (Erişim: 18.12.2022).
- Hao, K. (2021). How facebook got addicted to spreading misinformation. *MIT Technology Review*. <https://www.technologyreview.com/2021/03/11/1020600/facebook-responsible-ai-misinformation> (Erişim: 16.12.2022).
- Heywood, A. (2011). *Global politics*. New York: Palgrave Macmillan
- Hochschild, A. R. (2003). *The commercialization of intimate life: Notes from home and work*. California: University of California Press.
- Hoştut, S. (2011). Reklamcılık mesleğine yönelik etik algı ve tutumlar, *Journal of Yasar University*, 22(6), 3699-3711.
- Kiran, K. U. ve Arumuğam, T. (2020). Role of programmatic advertising on effective digital promotion strategy: A conceptual framework. *Journal of Physics: Conference Series*. <https://www.researchgate.net/publication/348452287> (Erişim: 29.12.2022).
- Laurer, D. (2021). Facebook’s ethical failures are not accidental; they are part of the business model. *AI and Ethics*, (1), 395-403.
- Loader, I. (1999). Consumer culture and the commodification of policing and security. *Sociology*, 33(2), 373-392.
- Lury, C. (1996). *Consumer culture*. Cambridge: Polity Press.
- Magna (2021). Global advertising market reaches new heights, and exceeds pre-covid levels. *Magna*. <https://magnaglobal.com/global-advertising-market-reaches-new-heights-and-exceeds-pre-covid-levels/> (Erişim: 28.12.2022).
- Margaret Thatcher: a life in quote. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/politics/2013/apr/08/margaret-thatcher-quotes> (Erişim: 19.12.2022).
- Matasar, R. (1996). A commercialist manifesto: Entrepreneurs, academics, and purity of the heart and soul. *Florida Law Review*, 48(5), 781-811.
- Mcdonald, M., Gough, B., Wearing, S. ve Deville, A. (2017). Social psychology, consumer culture and neoliberal political economy. *Journal for the Theory of Social Behaviour*. <https://eprints.leedsbeckett.ac.uk/id/eprint/3561/> (Erişim: 19.1.2022).
- Miles, S. (1998). *Consumerism: As a way of life*: London: Sage.
- Miller, T. ve Ahluwalia; P. (2021) Neoliberalism and the manufacture of truth. *Social Identities*, 27(3), 289-291,
- Monbiot, G. (15.04.2016). Neoliberalism: The ideology at the root of all our problems. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/books/2016/apr/15/neoliberalism-ideology-problem-george-monbiot> (Erişim: 10.12.2022).
- Murphy, P.L. (2000). The commodified self in consumer culture: A cross-cultural perspective. *Journal of Social Psychology*. 140(5), 636-647.
- Nini, J. (19.10.2018). How to Challenge neoliberalism’s mantra of consumerism and infinite growth to save the planet. *Eco Warriors Princess*. <https://ecowarriorprincess.net/2018/10/challenge-neoliberalisms-mantra-of-consumerism-infinite-growth-save-planet/> (Erişim: 17.12.2022).
- Oxford Reference (2011). <https://www.oxfordreference.com/display/>
- Paul, K. (2021). Facebook sued for 'deceptive practices' over disinformation on platform. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/technology/2021/mar/23/facebook-lawsuit-deceptive-practices-disinformation> (Erişim: 20.12.2022).
- Programmatic advertising worldwide- statistics & facts. <https://www.statista.com/topics/2498/programmatic-advertising/#topicOverview> (Erişim: 13.12.2022).
- Reklamcılar Derneği (2021). Türkiye’de tahmini medya ve reklam yatırımları. https://www.rvd.org.tr/uploads/2021/04/medyayatirimlari_042020_rapor.pdf (Erişim: 15.1.2023).
- Ritzer, G., Goodman, D. ve Wiedenhof, W. (2001). Theories of consumption. İçinde G. Ritzer ve B. Smart (Ed.). *Handbook of social theory* (ss. 410-426). Thousand Oaks CA: Sage.
- Ritzer, G. (2007). *The globalization of nothing (2nd ed.)*. Thousand Oaks, CA: Pine Forge Press
- Ritzer, G. ve Slater, D. (2001). Editorial. *Journal of Consumer Culture*, 1(1), 5-8.
- Ross, A. (ed.). (1996). *Science wars*. Durham: Duke University Press.
- Smart, B. (2003). *Economy, culture and society: A sociological critique of neoliberalism*. Madienhead, UK: Open University Press.
- Solomon, R. (1994). Reaganomics and Thatcherism. İçinde *The transformation of the world economy 1980–93*. London: Palgrave Macmillan.
- Tandaçgüneş, N. (2016). İleri tüketim toplumunda tüketici ve reklam açısından etik algısı üzerine bir inceleme. *Atatürk İletişim Dergisi*. 10(1), 47-69.
- Valdés, P. C. ve Martini, T. R. (2014). The neoliberal Chilean process four decades after the coup, *Social Justice*. 40(4), 25-37.
- Ward, S. C. (2012). *Neoliberalism and the global restructuring of knowledge and education*. New York: Routledge.
- Wardle, C. (2020). Understanding information disorder. *First Draft*. <https://firstdraftnews.org/long-form-article/understanding-information-disorder/> (Erişim: 16.12.2022).
- Williams, C.C. (2005). *A commodified world? Mapping the limits of capitalism*. London: Zed Books.

Tarihsel Dönemlere Göre Yazılı Basında Yalan Haber

Burak DUMAN

Kaynakça

- Baker, K. M., Lucas, C., Furet, F. ve Ozouf, M. (Eds.). (1989). *The French revolution and the creation of modern political culture: The transformation of the political culture 1789-1848*. Oxford: Pergamon Press.
- Brook, T. (1998). *The confusions of pleasure: Commerce and culture in ming China*. Berkeley: University of California Press.
- Denisova, A. (2017). How propaganda from the Russian Revolution brought about today's 'troll factories'. <http://www.independent.co.uk/voices/russian-trolls-us-election-brexit-roots-in-revolution-a8060711.html> (Erişim: 14.02.2023).
- DePrang, E. (2013). 'Baghdad Bob' and His Ridiculous, True Predictions. *The Atlantic*. <https://www.theatlantic.com/membership/archive/2018/01/the-history-of-fake-news-in-america/550103/> (Erişim: 14.02.2023).
- Herzstein, R. E. (1978). *The war that Hitler won*. New York: Putnam.
- Meggs, P. B. (1998). *A history of graphic design*. New York: Wiley.
- New York Times. (2004). From the editors; the times and Iraq. <https://www.nytimes.com/2004/05/26/world/from-the-editors-the-times-and-iraq.html> (Erişim: 14.02.2023).
- Schleifman, N. (1987). A Russian daily newspaper and its new readership: Severnaia pchela, 1825-1840. *Cahiers du monde russe et soviétique*. 28(2), 127-144.
- Sloan, W. D. ve Williams, J. H. (1994). *The early American press, 1690-1783*. Connecticut: Praeger.
- Southwell, B. G. ve Thorson, E. A. (2018). *Misinformation and mass audiences*. Texas: University of Texas Press.
- TDK. (2023). Gazete. <https://sozluk.gov.tr> (Erişim: 14.02.2023).
- The Guardian. (2004). New York times: we were wrong on Iraq. <https://www.theguardian.com/media/2004/may/26/pressandpublishing.usnews> (Erişim: 14.02.2023).
- Tokgöz, O. (2013). *Temel gazetecilik*. Ankara: İmge Yayınevi.
- Weber, J. (2005). Straßburg 1605: Die Geburt der Zeitung. *Jahrbuch für Kommunikationsgeschichte*. (7), 3-27
- Welch, D. (2014). Propaganda for patriotism and nationalism. *British Library*. <https://www.bl.uk/world-war-one/articles/patriotism-and-nationalism>. (Erişim: 15.02.2023).
- White, S. (2022). World's first 'fake news' used to demoralise Nazi soldiers during WW2 up for sale. *Daily Mirror*. <https://www.mirror.co.uk/news/uk-news/worlds-first-fake-news-used-25916468> (Erişim: 14.03.2023).
- Yuan, K. ve Peterson, M. (2018). The History of 'Fake News' in America. *The Atlantic*. <https://www.theatlantic.com/membership/archive/2018/01/the-history-of-fake-news-in-america/550103/> (Erişim: 14.02.2023).
- Resim 1. https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/7/70/Great_Moon_Hoax_-_Day_4.jpg/800px-Great_Moon_Hoax_-_Day_4.jpg Erişim Tarihi: 14.02.2023
- Resim 2. https://images.slideplayer.com/25/7725458/slides/slide_34.jpg (Erişim: 14.02.2023).
- Resim 3. https://i2-prod.mirror.co.uk/incoming/article25916960.ece/ALTERNATES/s615b/0_SWNS_NEWS_TROOPS_16.jpg (Erişim: 14.02.2023).
- Resim 4. <https://75bdb6.a2cdn1.secureserver.net/wp-content/uploads/2017/03/Judith-Miller-NY-Times.png> (Erişim: 14.02.2023).

Facebook'ta Yalan Haber Olgusu: Örnek Olaylar Üzerine Bir İnceleme

Yunus KARAAĞAÇ

Kaynakça

- AFP Factual. (2020). Retenir son souffle ne permet pas de détecter si une personne est atteinte du Covid-19 selon l'OMS. <https://factuel.afp.com/retenir-son-souffle-ne-permet-pas-de-detecter-si-une-personne-est-atteinte-du-covid-19-selon-loms> (Erişim: 21.01.2023).
- Akgün, S. (1980). Türkçe ezan. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 13(24), 105-113.
- Akkaş, S. (2022). Lozan antlaşmasının gizli maddeleri mi var?. *Doğruluk Payı*. <https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/lozan-antlasmasi-nin-gizli-maddeleri-mi-var> (Erişim: 20.01.2023).
- Allcott, H. ve Gentzkow, M. (2017). Social media and fake news in the 2016 election. *Journal of Economic Perspectives*, 31(2), 211-236.
- Aydın, A. F. (2020). Post-truth dönemde sosyal medyada dezenformasyon: Covid-19 (yeni koronavirüs) pandemi süreci. *Asya Studies*, 4(12), 76-90.
- CNN Türk. (2022). Bitmeyen dedikoduyu bu kez CİMER yalanladı: Lozan'da gizli madde var mı?. <https://www.cnnturk.com/turkiye/bitmeyen-dedikoduyu-bu-kez-cimer-yalanladi-lozanda-gizli-madde-var-mi> (Erişim: 24.01.2023).
- Czopek, M. (2023). Americans who worked through the pandemic are being paid up to \$26,000 by qualifying for the Employee Retention Credit. *Politifact*. <https://www.politifact.com/factchecks/2023/jan/17/facebook-posts/workers-arent-being-paid-up-to-26000-because-of-a> (Erişim: 21.01.2023).
- Ecker, U. K. H., Lewandowsky, S., Swire, B., Chang D. (2011). Correcting false information in memory: Manipulating the strength of misinformation encoding and its retraction. *Psychonomic Bulletin & Review*, 18(3), 570-578.
- Facebook. (2016). Kafirlerin Lozan korkusu 2023. <https://www.facebook.com/Kaybolanyuzuil/posts/795286767274926/?paipv=0&eav=AfZ3tzChafy6Vn3d7nIfyROCWYwMoemv1jlkmgQZH2BQv8NT3cbWowbM3fSS-K7suc> (Erişim: 20.01.2023).
- Facebook. (2018). 2023 diriliş. <https://www.facebook.com/dirilis23/posts/190141941605733> (Erişim: 20.01.2023).
- Facebook. (2019a). Lozan 2023'te bitiyor. <https://www.facebook.com/abdullahacbadem/posts/1115558068644082> (Erişim: 20.01.2023).
- Farkas, J. ve Schou J. (2018). Fake news as a floating signifier: Hegemony, antagonism and the politics of falsehood. *Javnost: The Public*, 25(3), 298-314.
- Gazete Vatan. (2021). Facebook'a yalan haberler damga vurdu. <https://www.gazetevatan.com/bilim-ve-teknoloji/facebooka-yalan-haberler-damga-vurdu-1024754> (Erişim: 22.01.2023).
- Ghost Archive. (2023). Wordmaze tips. <https://ghostarchive.org/archive/RAb78> (Erişim: 21.01.2023).
- Gilbert, B. (2019). The 10 most-viewed fake-news stories on Facebook in 2019 were just revealed in a new report. *INSIDER*. <https://www.businessinsider.com/most-viewed-fake-news-stories-shared-on-facebook-2019-2019-11> (Erişim: 24.01.2023).
- Gölbaşı, S. D. ve Metintaş, S. (2020). COVID-19 pandemisi ve infodemi. *ESTÜDAM Halk Sağlığı Dergisi*, 5(COVID-19 Özel Sayısı), 126-137.
- Guess, A. M. ve Lyons, B. A. (2020). Misinformation, disinformation, and online propaganda. İçinde N. Persily ve J. A. Tucker (Ed.), *Social media and democracy* (ss. 10-33). Cambridge: Cambridge University Press.
- Hughes, D. J., Rowe, M., Batey, M., ve Lee, A. (2012). A tale of two sites: Twitter vs. Facebook and the personality predictors of social media usage. *Computers in Human Behavior*, (28), 561-569.
- İlgin, H. Ö. (2021). Sosyal medyada dezenformasyon ve halkla ilişkiler ilişkisi. *İletişim Çalışmaları Dergisi*, 7(2), 303-322.
- In Business. (2022). Türkiye'de sosyal medya kullanıcı sayısı 71 milyona ulaştı. <https://www.inbusiness.com.tr/sectorler/teknoloji/2022/06/13/turkiyede-sosyal-medya-kullanici-sayisi-71-milyona-ulasti> (Erişim: 30.12.2022).
- İnönü Vakfı. (2023a). Lozan barış antlaşması tam metni. <https://www.ismetinonu.org.tr/lozan-baris-antlasmasi-tam-metni> (Erişim: 24.01.2023).
- İnönü Vakfı. (2023b). Kurtuluş Savaşı öncesi. <https://www.ismetinonu.org.tr/kurtulus-savasi-oncesi> (Erişim: 25.01.2023).
- Karaağaç, Y. (2022). Batı Avrupa'da aşırı sağ partilerin yükselişi: Belçika örneği. *EURO Politika Dergisi*, (16), 27-33.
- Kavaklı, N. (2019). Yalan haberle mücadele ve internet teyit/doğrulama platformları. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6(1), 663-682.

- Koyuncu, H. (2020). Sosyal medyada koronavirüs paylaşımları: Doğru bilinen 10 yanlış. *Euro News*. <https://tr.euronews.com/2020/04/03/sosyal-medyada-koronavirus-paylasimlari-dogru-bilinen-10-yanlis-corona-virus-covid-19> (Erişim: 20.01.2023).
- Lozan Barış Antlaşması. (1931). Lozan sulh muahednamesinin kabulüne dair kanunlar. *Türk Tarih Kurumu*. <https://www.ttk.gov.tr/wp-content/uploads/2016/11/3-Lozan13-357.pdf> (Erişim: 24.01.2023).
- Lyons, T. (2018). New research shows Facebook making strides against false news. <https://newsroom.fb.com/news/2018/10/inside-feed-michigan-lemonde> (Erişim: 20.01.2023).
- Malumatfuruş. (2020). İsmet İnönü'nün asker kaçağı olduğu iddiası. <https://www.malumatfurus.org/ismet-inonu-asker-kacagi> (Erişim: 25.01.2023).
- Mcintyre, L. (2019). *Hakikat sonrası*. (Çev. M. F. Biçici). İstanbul: Tellekt.
- Mitchell, A. ve Holcomb, J. (2016). State of the news media 2016. <https://assets.pewresearch.org/wp-content/uploads/sites/13/2016/06/30143308/state-of-the-news-media-report-2016-final.pdf> (Erişim: 10.01.2023).
- Mosseri, A. (2017). Working to stop misinformation and false news. <https://www.facebook.com/formedia/blog/working-to-stop-misinformation-and-false-news> (Erişim: 23.01.2023).
- Newman, N. (2022). Turkey: Digital news report. <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2022/turkey> (Erişim: 28.12.2022).
- NTV. (2017). Facebook'a 2016'da uydurma siyaset haberleri damgasını vurdu. <https://www.ntv.com.tr/galeri/teknoloji/facebooka-2016da-uydurma-siyaset-haberleri-damgasini-vurdu,WhJqC9YsMka3OcPe8vGkkw> (Erişim: 22.01.2023).
- Recro Digital Marketing. (2022). We are social 2022: Dünyada ve Türkiye'de internet-sosyal medya kullanımı. <https://recrodigital.com/dunyada-ve-turkiyede-internet-sosyal-medya-kullanimi-2022> (Erişim: 30.12.2022).
- Ross, C., Orr, E. S., Sisic, M., Arseneault, J. M., Simmering, M. G., ve Orr, R. (2009). Personality and motivations associated with Facebook use. *Computers in Human Behavior*, (25), 578-586.
- Saurwein, F. ve Spencer-Smith, C. (2020). Combating disinformation on social media: Multilevel governance and distributed accountability in europe. *Digital Journalism*. 1-22, DOI: 10.1080/21670811.2020.1765401
- Taş, O. ve Taş, T. (2018). Post-hakikat çağında sosyal medyada yalan haber ve Suriyeli mülteciler sorunu. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, (29). 183-208.
- Thorson, E. (2016). Belief echoes: The persistent effects of corrected misinformation. *Political Communication*, 33(3), 460-480.
- We Are Social. (2022). Digital 2022: Another year of bumper growth. <https://wearesocial.com/uk/blog/2022/01/digital-2022-another-year-of-bumper-growth-2> (Erişim: 30.12.2022).
- WHO. (2020). *Managing the COVID-19 infodemic: Call for action*. Geneva: World Health Organization.
- Wight, C. (2018). Post-truth, postmodernism and alternative facts. *New Perspectives*, 26(3), 17-29.
- Virilio, P. (2021). *Enformasyon bombası*. (Çev. K. Şahin). İstanbul: Metis Yayınları.

Twitter'da Yalan Haber Olgusu: Örnek Olaylar Üzerine Bir İnceleme

Ömer Batuhan AKGÜNER

Kaynakça

- AFP. (2023). Video shows migrants at EU-Morocco border, not entering US. <https://europeannewsroom.com/video-shows-migrants-at-eu-morocco-border-not-entering-us/> (Erişim: 19.05.2023).
- Allcott, H. ve Gentzkow, M. (2017). Social media and fake news in the 2016 election. *Journal of Economic Perspectives*, 31(2), 211-236.
- Anderson M., Barthel M., Perrin, A. ve Vogels E. A. (2020). *#BlackLivesMatter surges on twitter after George Floyd's death*. Washington D.C.: Pew Research Center.
- Arel USAM (2022). Yalan Haberle Mücadele: Kavrama ve Doğrulama El Kitabı, *USAM Proje*, <https://usamproje.arel.edu.tr/wp-content/uploads/2023/01/Yalan-Haberle-Mucadele-El-Kitabi.pdf> (Erişim: 15.05.2023).
- Aydın, A. F. (2020). Post-truth dönemde sosyal medyada dezenformasyon: Covid-19 (yeni koronavirüs) pandemi süreci. *Asya Studies*, 4(12), 76-90.

- Bakshy, E., Rosenn, I., Marlow, C. ve Adamic, L. (2012). *The role of social networks in information diffusion*. Proceedings of the 21st International Conference on World Wide Web, 16-18 Nisan, Lyon.
- Barberá, P., Jost, J. T., Nagler, J., Tucker, J. A. ve Bonneau, R. (2015). Tweeting from left to right: Is online political communication more than an echo chamber?, *Psychological Science*, 26(10), 1531-1542.
- Bianet, (2020). Trump'tan paylaşımlarına "teyit uyarısı" koyan Twitter'a tepki. <https://m.bianet.org/bianet/ifade-ozgurlugu/224812-trump-tan-paylasimlarina-teyit-uyarisi-koyan-twitter-a-tepki>, (Erişim:12.04.2023).
- Broersma, M., ve Graham, T., (2013). Twitter as a news source: How Dutch and British newspapers used tweets in their news coverage (2007-2011). *Journalism Practice*, 7(4), 446-464.
- Cassino, D. ve Jenkins, K. (2013). *Conspiracy theories prosper: 25 per cent of Americans are "truthers"*. <http://publicmind.fdu.edu/2013/outthere> (Erişim: 10.05.2023).
- Cover, R., Haw, A. ve Thompson, J. D. (2022). *Fake news in digital cultures: technology, populism and digital misinformation*. UK: Emerald Publishing.
- Duman, K. (2019). Haber kaynağı olarak sosyal ağların kullanımı: Türk internet haber siteleri üzerine bir analiz. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, (7), 1637-1654.
- Ferrara, E. (2017). Disinformation and social bot operations in the run up to the 2017 French presidential election. *First Monday*, 22(8), doi: 10.48550/arXiv.1707.00086
- Forgas, J. P. ve Baumeister R. F. (2019). *The social psychology of gullibility: Fake news, conspiracy theories, and irrational beliefs*. New York: Routledge.
- Georgacopoulos, C. ve Poche, T. (2020). Fake news disinformation and the George Floyd protests. <https://faculty.lsu.edu/fakenews/about/protestfakenews.php> (Erişim: 20.05.2023).
- Hülür, H. ve Yaşın, C. (2021). Kitle medyasından yeni medyaya iletişim biliminin serüveni. İçinde H. Hülür ve C. Yaşın (Ed.), *Yeni Medya, Toplum ve İletişim Biliminin Dönüşümü*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Kavaklı, N. (2019). Yalan haberle mücadele ve internet teyit/doğrulama platformları. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6(1), 663-682.
- Kıyan, Z. ve Törenli, N. (2018). Sosyal medyanın gazetecilikteki rolü: Türkiye'deki haber kuruluşları üzerine bir inceleme. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 17(1), 32-52.
- Kwak, H., Lee, C., Park, H. ve Moon, S. (2010). What is Twitter, a social network or a news media?. *Proceedings of the 19th International Conference on World Wide Web*, <http://www.ambuehler.ethz.ch/CDstore/www2010/www/p591.pdf>, (Erişim: 15.05. 2023).
- Kien, G. (2019). *Communicating with memes: Consequences in post-truth civilization*. London: Lexington Books.
- Lazer, D., Baum, M., Benkler, Y. ve Berinsky, A. J. (2018). The science of fake news. *Science*, 359(6380), 1094-1096.
- Mitchell, A. Shearer, E. ve Stocking, G. (2021). *News on Twitter: Consumed by most users and trusted by many*. Washington D.C.: Pew Research Center.
- Newman N. vd., (2022). Reuters Institute Dijital News Report 2022. *Reuters Institute and University of Oxford*. https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2022-06/Digital_News-Report_2022.pdf (Erişim: 13.04.2023).
- Pew Research Center. (2022). Social media and news fact sheet. Washington D.C.: Pew Research Center.
- Senate Judiciary Committee. (2017). Extremist content and Russian disinformation online: Working with tech to find solutions, <https://www.judiciary.senate.gov/committee-activity/hearings/extremist-content-and-russian-disinformation-online-working-with-tech-to-find-solutions> (Erişim: 12.03.2023).
- Shearer, E. ve Gottfried, J. (2017). News use across social media platforms 2017. Washington D.C.: Pew Research Center.
- Silverman, C. (2016a). *Lies, damn lies, and viral content*. New York: Tow Center for Digital Journalism.
- Silverman, C. (2016b). This analysis shows how viral fake election news stories outperformed real news on Facebook. <https://www.buzzfeednews.com/article/craigsilverman/viral-fake-election-news-outperformed-real-news-on-facebook>, (Erişim: 17.05.2023).
- Sumpter, D. (2020). *Sayılarla yenik düşmek: Facebook ve Google'dan yalan haberlere ve filtre balonlarına-yaşamlarımızı denetim altına alan algoritmalar*. (Çev. Ü. Şenesen). İstanbul: Yordam Kitap.
- Teyit. (2023a). <https://teyit.org/teyitpedia/mavi-tikli-twitter-hesaplari-pentagonda-patlama-olduguna-dair-sahte-gorseller-yaydi> (Erişim: 30.05.2023).
- Teyit. (2023b). <https://teyit.org/analiz/napolinin-sampiyonluk-kutlamalarına-ait-oldugu-iddia-edilen-video> (Erişim: 10.05.2023).
- Teyit. (2023c). <https://teyit.org/analiz/video-nun-gaziantepteki-ufoyu-gosterdigi-iddiasi> (Erişim: 22.05.2023).
- Twitter. (2020). <https://twitter.com/realDonaldTrump/status/1270333484528214018> (Erişim: 11.04.2023).
- Twitter. (2020b). <https://twitter.com/realDonaldTrump/status/1265255835124539392> (Erişim: 11.04.2023).

- Twitter. (2023). <https://twitter.com/ChuckCallesto/status/1653923585352773632?s=20> (Erişim: 13.04.2023).
- Twitter. (2023b). <https://twitter.com/financialjuice/status/1660649029892538375?s=20> (Erişim: 25.05.2023).
- Twitter. (2023c). <https://twitter.com/ntvspor/status/1654378218848239618> (Erişim: 08.05.2023).
- Twitter. (2023d). <https://twitter.com/YucelereD/status/1660550795694075904> (Erişim: 20.05.2023).
- Vosoughi, S., Roy, D. ve Aral, S. (2018). The spread of true and false news online. *Science*, 359(6380), 1146-1151.
- Walker, M. ve Matsa, K. (2021). *News consumption across social media in 2021*. Washington D. C.: Pew Research Center
- We Are Social. (2023). The global state of digital in april 2023: Essential dijital headlines. <https://wearesocial.com/uk/blog/2023/04/the-global-state-of-digital-in-april-2023/> (Erişim: 13.05.2023).

Kriz Dönemleri ve Yalan Haber: Covid-19 Salgın Dönemi Yalan Haber Örnekleri Üzerine Bir İnceleme

Sezen KAYA-SÖNMEZ

Kaynakça

- ABC. (2020, May 13). Millions view viral Plandemic video featuring discredited medical researcher Judy Mikovits. <https://www.abc.net.au/news/2020-05-13/who-is-judy-mikovits-what-is-plandemic-movie/12233412> (Erişim: 05.01.2023)
- Alaphilippe, A. (2020, April 14). COVID-19 and 5G: A case study of platforms' content moderation of conspiracy theories. EU Disinfo Lab. <https://www.disinfo.eu/publications/coronavirus-and-5g-a-case-study-of-platforms-content-moderation-of-conspiracy-theories/> (Erişim: 01.02.2023)
- Al-Rawi, A., ve Shukla, V. (2020). Bots as active news promoters: A digital analysis of COVID-19 tweets. *Information*, 11(10), 461-473.
- Apuke, O. ve Omar, B. (2021). Fake news and COVID-19: modelling the predictors of fake news sharing among social media users. *Telematics and Informatics*, (56). Doi: [10.1016/j.tele.2020.101475](https://doi.org/10.1016/j.tele.2020.101475)
- Balakrishnan, V., Rahman, L.H. A., Tan, J. K., Lee, Y. S. (2022). COVID-19 fake news among the general population: motives, sociodemographic, attitude/behavior and impacts—a systematic review. *Online Information Review*. Doi: 10.1108/oir-02-2022-0082
- Ceron, W., Gruszynski S. G., de-Lima-Santos, M. F. ve Quiles, M. G. (2021). COVID-19 fake news difusion across Latin America. *Social Network Analysis and Mining*, 11(47), 1-20.
- Cinelli, M., Quattrociochi, W., Galeazzi, A., Valensise, C.M., Brugnoli, E., Schmidt, A.L., Zola, P., Zollo, F. ve Scala, A. (2020). The COVID-19 social media infodemic. *Scientific reports*, 10(1), 1-10.
- Cohut, M. (2020, June 5). 5 persistent myths about coronavirus and why they are untrue. *Medical News Today*, <https://www.medicalnewstoday.com/articles/5-persistent-myths-about-coronavirus-and-why-they-are-untrue#Myth-1:-Vitamin-D-prevents-infection> (Erişim: 04.01.2023).
- Derbyshire, E. ve Delange, J. (2020). COVID-19: is there a role for immunonutrition, particularly in the over 65s?. *BMJ Nutrition Prevention & Health*, 100-105.
- dogrulukpayi.com*. (2022, Aralık 16). Dr. Charles Hoffe'un "Turbo Kanser" ve Covid-19 Aşılarıyla İlgili İddiaları Doğru Mu? 2023 Şubat tarihinde Doğruluk Payı: <https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/dr-charles-hoffe-un-turbo-kanser-ve-covid-19-asilariyla-ilgili-iddialari-dogru-mu> (Erişim: 04.01.2023).
- Duffy, A., Tandoc, E. ve Ling, R. (2019). Too good to be true, too good not to share: the social utility of fake news. *Information Communication and Society*, 23(13), 1965-1979.
- Dupuy, B. (2020, February 28). Drinking water won't prevent the coronavirus, *APNews*, <https://apnews.com/article/fact-checking-8551030197> (Erişim: 03.02.2023).
- Frenkel, S., Alba, D., Zhong, R. (2020, June 2020). Surge of Virus Misinformation Stumps Facebook and Twitter. *The New York Times*, <https://www.nytimes.com/2020/03/08/technology/coronavirus-misinformation-social-media.html> (Erişim: 07.01.2023).
- Gölbacı, S. D., Metintaş, S., ve Önsüz, M.F. (2022). Web sitelerinde yer alan COVID-19 ile ilişkili mitlerin infodemi açısından değerlendirilmesi: Bir içerik analizi. *Turk Journal of Public Health*, 20(1), 138-151.

- Gündüz, R. (2020, Mart 19). Pasteur Enstitüsü'nün, koronavirüsü 2004'te icat ettiği iddiası sosyal medyada çığ gibi yayıldı, *Euronews*, <https://tr.euronews.com/2020/03/19/pasteur-enstitusu-koronavirusu-2004-icat-ettileri-iddiasi-sosyal-medyada-le-monde-yalanladi> (Erişim: 06.01.2023).
- Gazete Duvar. (2020, Nisan 25). İngiltere'de 5G kulelerine saldırı sayısı 53'e çıktı. *Gazete Duvar*, <https://www.gazeteduvar.com.tr/dunya/2020/04/25/ingilterede-5g-kulelerine-saldiri-sayisi-53e-cikti> (Erişim: 02.02.2023).
- Gorvett, Z. (2020, Mart 20). No, drinking water doesn't kill coronavirus. *BBC Future*, <https://www.bbc.com/future/article/20200319-covid-19-will-drinking-water-keep-you-safe-from-coronavirus> (Erişim: 06.03.2023).
- Hou, Z., Du, F., Jiang, H., Zhou, X. ve Lin, L. (2020). Assessment of public attention, risk perception, emotional and behavioural responses to the COVID-19 outbreak: Social media surveillance in China. *medRxiv*, 2020-03
- Huynh, T. (2020). The COVID-19 risk perception: A survey on socioeconomics and media attention. *Economics Bulletin*, 40(1), 758–764.
- Ünal, R., ve Çiçeklioğlu, A. (2022). Fake news pandemic: Fake News and false information about covid-19 and an analysis on factchecking from turkey in sample teyit.org. *Erciyes İletişim Dergisi*, 9(1), 117-143.
- Institut Pasteur. (2020, Ekim 22). Coronavirus: Institute pasteur warns against false information circulation on social media. <https://www.pasteur.fr/en/research-journal/news/coronavirus-institut-pasteur-warns-against-false-information-circulating-social-media> (Erişim: 04.01.2023).
- Iwendi, C., Mohan, S., Ibeke, E., Ahmadian, A. and Ciano, T. (2022). Covid-19 fake news sentiment analysis. *Computers and Electrical Engineering*, (101), Doi: 10.1016/j.compeleceng.2022.107967.
- Lampos, V., Majumder, M. S., Yom-Tov, E., Edelstein, M., Moura, S., Hamada, Y., Rangaka, M. X., McKendry, R. A. and Cox, I. J. (2020). Tracking COVID-19 using online search, *NPJ digital medicine*, 4(1), DOI: [10.1038/s41746-021-00384-w](https://doi.org/10.1038/s41746-021-00384-w)
- Malumatfurus.org*. (2022, Ekim 13). Pfizer'ın Covid-19 Aşılarının Test Edilmediğini İtiraf Ettiği İddiası, <https://www.malumatfurus.org/pfizer-asilar-test-edilmedi-itirafi/> (Erişim: 08.01.2023).
- McGonagle T. (2017). Fake news: False fears or real concerns? *Netherlands Quarterly of Human Rights*, 35(4), 203-209.
- NTV. (2020, June 18). D vitamini eksikliği olan Covid-19 hastalarının yüzde 99'u hayatını kaybediyor, https://www.ntv.com.tr/galeri/saglik/d-vitamini-eksikligi-olan-covid-19-hastalarinin-yuzde-99u-hayatini-kaybediyor,SsleaIC7p02BEyV_YaMX0Q#:~:text=Yap%C4%B1lan%20yeni%20bir%20ara%C5%9Ft%C4%B1rmaya%20g%C3%B6re,g%C3%BCce%20sahip%20oldu%C4%9Funu%20ortaya%20ko (Erişim: 08.01.2023).
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2020). COVID-19: Protecting people and societies. OECD. <https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/covid-19-protecting-people-and-societies-e5c9de1a/>
- Ostrov, B. (2021, September 28). Conspiracy theory doctor surrenders medical license, <https://calmatters.org/health/2021/02/conspiracy-theory-doctor-surrenders-medical-license/> (Erişim: 04.03.2023).
- Oxford Dictionary. (2023). Fake news. <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/fake-news?q=fake+news> (Erişim: 05.03.2023).
- Pennycook, G., McPhetres, J., Zhang, Y., Lu, J.G. ve Rand, D.G., (2020). Fighting COVID-19 misinformation on social media: Experimental evidence for a scalable accuracy-nudge intervention, *Psychological science*, 31(7), 770-780.
- Rauniar, R., Rawski, G., Yang, J., ve Johnson, B. (2014). Technology acceptance model (TAM) and social media usage: An empirical study on Facebook. *Journal of enterprise information management*, 27(1), 6-30.
- Reuters. (2020, April 6). False claim: There have been no deaths in Israel due to COVID-19; drinking sodium bicarbonate and lemon kills the virus, <https://www.reuters.com/article/uk-factcheck-coronavirus-israel-idUSKBN21O1U2>. (Erişim: 08.01.2023).
- Reuters. (2021, Kasım 18). Wait what? FDA wants 55 years to process FOIA request over vaccine data, <https://archive.md/IHyd7> (08.01.2023).
- Rocha, Y. M., de Moura, G. A., Desidério, G. A., de Oliveira, C. H., Lourenço, F. D. ve de Figueiredo Nicolette, L. D. (2021). The impact of fake news on social media and its influence on health during the COVID-19 pandemic: A systematic review. *Journal of Public Health*, 1-10.
- Ronnie, D., ve Wasim , A. (2022). Rethinking fake news: Disinformation and ideology during the time of covid-19 global pandemic. *IIM Kozhikode Society & Management Review*, 11(1), 146-159.
- Tarafdar, M., ve Pentina, I. (2014). From “information” to “knowing”: Exploring the role of social media in contemporary news consumption. *Computers in human behavior*, (35), 211-223.
- TDK. (2023). Yalan Haber. *Türk Dil Kurumu*. <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim: 08.03.2023).

- teyit.org. (2020, Kasım 19). RNA aşılmasının insan DNA'sını değiştireceği iddiası, <https://teyit.org/analiz-rna-asilarinin-insan-dnasini-degistirecegi-iddiasi> (Erişim: 09.03.2023).
- teyit.org. (2021, Kasım 25). FDA'nın aşı verilerini 55 yıl gizli tutmak için mahkemeye başvurduğu iddiası, <https://teyit.org/analiz-fdanin-asi-verilerini-55-yil-gizli-tutmak-icin-mahkemeye-basvurdugu-iddiasi> (Erişim: 09.03.2023).
- teyit.org. (2022, Ağustos 11). BioNTech'in Covid-19 aşılı için Türkiye ve Güney Afrika'nın denek olduğunu açıkladığı iddiası, <https://teyit.org/analiz-biontechin-covid-19-asilari-icin-turkiye-ve-guney-afrikanin-denek-oldugunu-acikladigi-iddiasi> (Erişim: 09.01.2023).
- The New York Times. (2020, May 21). How the 'Plandemic' Movie and its falsehoods spread widely online, *The New York Times*: <https://www.nytimes.com/2020/05/20/technology/plandemic-movie-youtube-facebook-coronavirus.html> (Erişim: 03.02.2023).
- UNICEF. (2021, April 14). The COVID-19 vaccine does not change human DNA, <https://www.unicef.org/montenegro/en/stories/covid-19-vaccine-does-not-change-human-dna> (Erişim: 10.01.2023).
- Wang, Y., McKee, M., Torbica, A. and Stuckler, D. (2019). Social science & medicine systematic literature review on the spread of health-related misinformation on social media. *Social Science & Medicine*, (240).
- Wasserman, H., ve Madrid-Morales, D. (2019). An exploratory study of "fake news" and media trust in Kenya, Nigeria and South Africa. *African Journalism Studies*, 1-17.
- WHO. (2020). COVID 19 public health emergency of international concern (PHEIC) global research and innovation forum: towards a research roadmap. [https://www.who.int/publications/m/item/covid-19-public-health-emergency-of-international-concern-\(pheic\)-global-research-and-innovation-forum](https://www.who.int/publications/m/item/covid-19-public-health-emergency-of-international-concern-(pheic)-global-research-and-innovation-forum)
- WHO. (2022, September 1). Infodemics and misinformation negatively affect people's health behaviours, new WHO review finds. *World Health Organization*, <https://www.who.int/europe/news/item/01-09-2022-infodemics-and-misinformation-negatively-affect-people-s-health-behaviours--new-who-review-finds> (Erişim: 04.02.2023).
- WHO. (2023). WHO Coronavirus (COVID-19) Dashboard. <https://covid19.who.int/> (Erişim: 21.03.2023).
- WHO. (2023). Coronavirus disease (COVID-19) pandemic. *World Health Organization*, <https://www.who.int/europe/emergencies/situations/covid-19> (Erişim: 09.03.2023).
- World Health Organization. (2020). Coronavirus disease (COVID-19), pandemic <https://www.who.int/europe/emergencies/situations/covid-19> (Erişim: 20.03.2023).

Savaş, Silahlı Çatışma ve Yalan Haber: Örnek Olaylar Üzerine Bir İnceleme

Atakan YILMAZ

Kaynakça

- Armstrong, M. (2023). The countries sending the most military aid to Ukraine. *Statista*, <https://www.statista.com/chart/27278/military-aid-to-ukraine-by-country/> (Erişim: 24.02.2023).
- Aslund, A. (2022). Why Vladimir Putin is losing the information war to Ukraine. *Atlantic Council*. <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/why-vladimir-putin-is-losing-the-information-war-to-ukraine/> (Erişim 28.01.2023).
- Babacan, K. ve Tam M. S. (2022). The information warfare role of social media: Fake news in the Russia-Ukraine War. *Erciyes İletişim Dergisi*, (3), 75-92.
- Brown, S. (2020). MIT sloan research about social media, misinformation, and elections. *MIT*, <https://mitsloan.mit.edu/ideas-made-to-matter/mit-sloan-research-about-social-media-misinformation-and-elections> (Erişim: 18.01.2023).
- Diepeveen, S., Borodyna, O. ve Tindall, T. (2022). A war on many fronts: disinformation around the Russia-Ukraine war, *ODI*. <https://odi.org/en/insights/a-war-on-many-fronts-disinformation-around-the-russia-ukraine-war/> (Erişim: 14.02.2023).
- Egelhofer, J. L., & Lecheler, S. (2019). Fake news as a two-dimensional phenomenon: A framework and research agenda. *Annals of the International Communication Association*, 43(2), 97-116.
- Erllich, A., ve Garner, C. (2023). Is pro-Kremlin disinformation effective? Evidence from Ukraine. *The International Journal of Press/Politics*, 28(1), 5-28.
- EUvsDisinfo. (2023). *Disinfo Database*. <https://euvsdisinfo.eu/disinformation-cases/> (Erişim: 03.01.2023).

- Fecteau, M. J. (2022). Understanding information operations & information warfare. *Global Security Review*. <https://globalsecurityreview.com/understanding-information-operations-information-warfare/> (Erişim: 29.01.2023).
- Graham, T. ve Thompson, J. D. (2022). Russian government accounts are using a Twitter loophole to spread disinformation. *The Conversation*. <https://theconversation.com/russian-government-accounts-are-using-a-twitter-loophole-to-spread-disinformation-178001> (Erişim: 07.02.2022).
- Grimaud, C. ve Mercier, A. (2022). Ukraine: Disinformation on the battleground of a hybrid war. *Polytechnique-Insights*, <https://www.polytechnique-insights.com/en/columns/geopolitics/ukraine-and-the-russian-disinformation/> (Erişim 17.02.2023).
- Jack, V. (2022). How do young Ukrainians and Russians feel about another war?. *Al Jazeera*. <https://www.aljazeera.com/news/2022/2/7/not-worth-fighting-for-young-ukrainians-and-russians-shun-war> (Erişim:13.02.2023).
- Karaosmanoğlu, A. (2021). Strateji düşüncesinde yorum ve tahrifat: Clausewitz olayı. *Türk Savaş Çalışmaları Dergisi*, 2(1), 63-75.
- Kayalı, L. ve Goujard, C. (2022). EU officially boots Russia's RT, Sputnik outlets. *Politico*, <https://www.politico.eu/article/russia-rt-sputnik-illegal-europe/> (Erişim: 19.02.2023).
- Kırdemir, B. (2020). Türkiye'nin dezenformasyon ekosistemi. *Ekonomi ve Dış Politika Araştırmalar Merkezi* <https://edam.org.tr/wp-content/uploads/2020/07/T%C3%BCrkiyenin-Dezenformasyon-Ekosistemi-Genel-Bak%C4%B1%C5%9F-Bar%C4%B1%C5%9F-K%C4%B1rdemir.pdf> (Erişim: 24.12.2022).
- Koposov, N. (2017). *Memory Laws, Memory Wars: The Politics of the Past in Europe and Russia (New Studies in European History)*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Koshiw, I., Tondo, L. ve Mazhulin, A. (2022). Ukraine's southern offensive was designed to trick Russia. *The Guardian*, <https://www.theguardian.com/world/2022/sep/10/ukraines-publicised-southern-offensive-was-disinformation-campaign> (Erişim 17.02.2023).
- Mejias, U. A. ve Vokuev, N. E. (2017). Disinformation and the media: The case of Russia and Ukraine. *Media, Culture & Society*, 39(7), 1027-1042.
- NATO. (2020a). *Media-Disinformation-Security*. https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2020/5/pdf/2005-deepportal1-fake-news.pdf (Erişim: 19.01.2023)
- NATO. (2020b). *NATO's approach to countering disinformation: a focus on COVID-19*, <https://www.nato.int/cps/en/natohq/177273.htm> (Erişim: 24.12.2022).
- Nelson, J. L. ve Taneja, H. (2018). The small, disloyal fake news audience: The role of audience availability in fake news consumption. *New Media & Society*, 20(10), 3720-3737.
- Paul, C. ve Matthews, M. (2016). *The Russian firehose of falsehood propaganda model: Why it might work and options to counter it*. Santa Monica: RAND Corporation.
- RAND Cooperation. (2022). *Information Operations*. <https://www.rand.org/topics/information-operations.html> (Erişim: 01.02.2023)
- RDM EDU. (2020, Aralık 25). *Prof. Dr. Emre Erdoğan - Dezenformasyon ne tür sonuçlar doğurur?*. [Video]. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=9b5SYwaats> (Erişim: 27.12.2022)
- Roache, M vd. (2023). Russia-Ukraine disinformation tracking center. *News Guard*, <https://www.newsguardtech.com/special-reports/russian-disinformation-tracking-center/> (Erişim: 03.01.2023).
- Saç, E. (2022). Sosyal botlar savaşıyor, Rusya dezenformasyonu güç kaybetti. *Journo*, <https://journo.com.tr/sosyal-botlar-rusya-dezenformasyon> (Erişim 27.01.2022).
- Silsüprü, S. (2018). Bilgi bozukluğunu anlamak için kavramlar. *Teyit*. <https://teyit.org/bilgi-bozuklugunu-anlamak-icin-kavramlar> (Erişim: 24.12.2022).
- Squibb, S. (2020). Dezenformasyonun kısa tarihi. (Çev. E. Sezgin). *E-Skop*, <https://www.e-skop.com/skopbulten/dezenformasyonun-kisa-tarihi/6023> (Erişim: 27.12.2022).
- Stănescu, G. (2022). Ukraine conflict: The challenge of informational war. *Social Sciences and Education Research Review*, 9(1), 146-148.
- Statista. (2022a). *Daily time spent on social networking by internet users worldwide from 2012 to 2022*. <https://www.statista.com/statistics/433871/daily-social-media-usage-worldwide/> (Erişim: 24.12.2022).
- Statista. (2022b). *Where do you mostly get national and world news from?*. <https://www.statista.com/statistics/1034587/main-sources-of-news-in-russia/> (Erişim: 24.12.2022).
- Statista. (2023). *Number of internet and social media users worldwide as of January 2023*. <https://www.statista.com/statistics/617136/digital-population-worldwide/> (Erişim: 02.02.2023).

- The Moscow Times. (2021). *Russians Increasingly Get Their News from Social Media, Internet – Poll*, <https://www.themoscowtimes.com/2021/02/23/russians-increasingly-get-their-news-from-social-media-internet-poll-a73039> (Erişim: 02.02.2023).
- The Moscow Times. (2022). *Putin Signs Law Introducing Jail Terms for 'Fake News' on Army*, <https://www.themoscowtimes.com/2022/03/04/putin-signs-law-introducing-jail-terms-for-fake-news-on-army-a76768> (Erişim: 13.02.2023).
- Theohary, C. A. (2018). Information warfare: Issues for congress. *Congressional Research Service*, 7-5700.
- Vosoughi, S., Roy, D., ve Aral, S. (2018). The spread of true and false news online. *Science*, 359(6380), 1146-1151.
- Wardle, C. ve Derakhshan, H. (2018). Information disorder: toward an interdisciplinary framework for research and policy making. *Council of Europe*. <https://rm.coe.int/information-disorder-toward-an-interdisciplinary-framework-for-research/168076277c> (Erişim: 14.12.2022).

Seim Donemi ve Yalan Haber: rnek Olaylar zerine Bir İnceleme

Doğuş SÖNMEZ

Kaynakça

- Allcott, H. ve Gentzkow, M. (2017). Social media and fake news in the 2016 election. *Journal of Economic Perspectives*, 31(2), 211-236.
- Bader, M. (2018). Disinformation in elections. *Security and Human Rights*, 29(1-4), 24-35.
- Baptista, J. P. ve Gradim, A. (2022). Online disinformation on Facebook: The spread of fake news during the Portuguese 2019 election. *Journal of contemporary European Studies*, 30(2), 297-312.
- Bounegru, L. Gray, J. Venturini, T. ve Mauri, M. (2017). A field guide to fake news: A collection of recipes for those who love to cook with digital methods. *Public Data Lab, Research Report*. <https://fakenews.publicdatalab.org/>
- Cantarella, M., Fraccaroli, N., ve Volpe, R. (2023). Does fake news affect voting behaviour?. *Research Policy*, 52(1), <https://doi.org/10.1016/j.respol.2022.104628>
- Faris, R., Roberts, H., Etling, B., Bourassa, N., Zuckerman, E., ve Benkler, Y. (2017). Partisanship, propaganda, and disinformation: Online media and the 2016 US presidential election. *Berkman Klein Center Research Publication*, (6).
- Gorodnichenko, Y., Pham, T., ve Talavera, O. (2021). Social media, sentiment and public opinions: Evidence from# brexit and# uselection. *European Economic Review*, (136), Doi: 10.1016/j.euroecorev.2021.103772
- Howard, P. N. ve Kollanyi, B. (2016). Bots, #StrongerIn, and #Brexit: computational propaganda during the UK-EU referendum. <http://ssrn.com/abstract=2798311>
- Kalsnes, B. (2018). Fake news. İçinde *Oxford Research Encyclopedia of Communication*.
- McGaughey, E. (2018). Could brexit be void?. *King's Law Journal*, 29(3), 331-343.
- Rubin, V. L., Conroy, N., Chen, Y., ve Cornwell, S. (2016, Haziran). *Fake news or truth? Using satirical cues to detect potentially misleading news*. Proceedings of the Second Workshop on Computational Approaches to Deception Detection, 7-17.
- Sharma, K., Ferrara, E., ve Liu, Y. (2022, May). *Characterizing online engagement with disinformation and conspiracies in the 2020 US presidential election*. Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media, 908-919.
- Tandoc Jr, E. C., Lim, Z. W., ve Ling, R. (2018). Defining “fake news” a typology of scholarly definitions. *Digital Journalism*, 6(2), 137-153.
- Tharoor, I. (2016). ‘Fake news’ threatens Germany’s election, too, says Merkel. *The Washington Post*. <https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2016/11/23/fake-news-threatens-germanys-election-too-says-merkel/>

Doğruluk Kontrolü ve Doğrulama

Ali Bilgin VARLIK

Kaynakça

- Bowman, S. ve Willis, C. (2003). We media: How audiences are shaping the future of news and information. *The Media Center at the American Press Institute*, https://www.hypergene.net/wemedia/download/we_media.pdf (Erişim: 26.01.2023).
- Brandtzaeg, P. ve Folstad, A. (2017). Trust and distrust in online fact-checking services. *Communication of the ACM*, 65-71
- Carvin, A. (2012). *Distant witness: Social media's journalism revolution*. New York: CUNY Journalism Press.
- Chen, C. H., Ma, Y. W., Lai, Y. H., Chang W. T., Yang, S. C. (2022). Analyzing disinformation with the active propagation strategy. *International Conference on Advanced Communications Technology (ICACT) 2022*, 13-16 February, 262-266.
- Colón, A. (2017). You are the new gatekeeper of the news. *The Conversation*, <https://theconversation.com/you-are-the-new-gatekeeper-of-the-news-71862> (Erişim: 26.01.2023).
- Ettema, J.S. (1987). Journalism in the post factual age. *Critical Studies in Mass Communication*, 4(1), 82-86.
- Guess, A., Nyhan, B., Lyons, B. ve Reifler, J. (2018). Avoiding the echo chamber about echo chambers. *Knight Foundation*, <https://www.researchgate.net> (Erişim: 26.01.2023).
- Haigh, M., Haigh, T. ve Kozak, N.I. (2018). Stopping fake news. *Journalism Studies*, 19(14), <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1461670X.2017.1316681> (Erişim: 26.01.2023).
- IFCN. (2017). IFCN Code of Principles, *The International Fact-Checking Network*. <https://www.factcheck.org/the-factcheck-wire/> (Erişim: 26.01.2023).
- Kavaklı, N. (2019). Yalan haberle mücadele ve internet teyit/doğrulama platformları. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6(1), 663-682.
- Keyes, R. (2017). *Hakikat sonrası çağ: Günümüz dünyasında yalancılık ve aldatma* (Çev. D. Özçetin). İzmir: Delidolu Kitap.
- Kocabay, Ş. N. (2018). Doğruluk kontrol merkezi" ve "yalan haber" kavramlarına ilişkin içeriklerin medyada yansımaların araştırılması. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (30), 355-373
- Kunda, Z. (1990). The case for motivated reasoning. *Psychological Bulletin*, 108(3), 480-498.
- Lange, B., ve Lechtermann, T. M. (2021, October). Combating disinformation with AI: Epistemic and ethical challenges. In *2021 IEEE International Symposium on Technology and Society*, 1-5.
- Mantzaris, A. (2018). Fact-checking 101. İçinde C. Ireton ve J. Posetti (Ed.), *Journalism, 'Fake News' & Disinformation Handbook for Journalism Education and Training* (ss. 81-100). Fransa: UNESCO.
- Plous, S. (1993). *The psychology of judgment and decision making*. New York: McGraw-Hill.
- Posetti, J. ve Silverman, S. (2014). *When good people share bad things: The basics of social media verification*. <http://mediashift.org/2014/07/goodwhen-good-people-share-bad-things-the-basics-of-social-media-verification/> (Erişim: 26.01.2023).
- Rubiera, C. L. (Ed.). (2017). You are the new gatekeeper of the news. *The Conversation: Academic rigour, journalistic flair*, <https://theconversation.com/you-are-the-new-gatekeeper-of-the-news-71862> (Erişim: 26.01.2023).
- Scriber, B. (2016). Who decides what's true in politics? A history of the rise of political fact-checking, *Poynter*, <https://www.poynter.org/fact-checking/2016/who-decides-whats-true-in-politics-a-history-of-the-rise-of-political-fact-checking/> (Erişim: 26.01.2023).
- Silverman, C. (Der.). (2017). *Kriz Anlarında Dijital Verilerin Doğrulanması İçin Rehber*. http://verificationhandbook.com/downloads/verification.handbook_tr.pdf (Erişim: 26.01.2023).
- Stencel M. ve Ryan E. (2022). Fact-checkers extend their global reach with 391 outlets, but growth has slowed. *Fact-Checking News*. <https://reporterslab.org/fact-checkers-extend-their-global-reach-with-391-outlets-but-growth-has-slowed/> (Erişim: 26.01.2023).
- Stencel, M. (2019). Number of fact-checking outlets surges to 188 in more than 60 countries. *Poynter*. <https://www.poynter.org/fact-checking/2019/number-of-fact-checking-outlets-surges-to-188-in-more-than-60-countries/> (Erişim: 26.01.2023).
- Tatar, E. (2008). Yasalarımızda tekzip (düzeltme ve cevap) hakkı ve uygulaması. *Ankara Barosu Dergisi*, 66(4), 97-109.
- Trewnnard, T. ve Bell, F. (2022). Sosyal medyada teyitçilik: Kaynakları ve görsel içerikleri incelemek. İçinde C. Ireton ve J. Posetti (Ed.), *Journalism, 'Fake News' & Disinformation Handbook for Journalism Education and Training* (ss. 101-114). Fransa: UNESCO.

Doğrulama/Teyit Kuruluşlarının Etkinlikleri

Faruk Eren BAYRAKTAR

Kaynakça

- Amazeen, M. A. (2015). Revisiting the epistemology of fact-checking. *Critical Review*, 27(1), 1-22.
- Barrera, O., Guriev, S., Henry, E. ve Zhuravskaya, E. (2020). Facts, alternative facts, and fact checking in times of post-truth politics. *Journal of Public Economics*, (182), <https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2019.104123>
- Bode, L. ve Vraga, E. K. (2015). Related news, that was wrong: The correction of misinformation through related stories functionality in social media. *Journal of Communication*, (65), 619-638.
- Bolsen, T., Druckman, J. N. ve Cook, F. L. (2014). The influence of partisan motivated reasoning on public opinion. *Political Behavior*, (36), 235-262.
- Brandtzaeg, P. B. ve Følstad, A. (2017). Trust and distrust in online fact-checking services. *Communications of the ACM*, 60(9), 65-71.
- Clayton, K., Blair, S., Busam, J. A., Forstner, S., Glance, J., Green, G., Kawata, A., Kovvuri, A., Martin, J., Morgan, E., Sandhu, M., Sang, R., Scholz-Bright, R., Welch, A. T., Wolff, A. G., Zhou, A. ve Nyhan, B. (2020). Real solutions for fake news? Measuring the effectiveness of general warnings and fact-check tags in reducing belief in false stories on social media. *Political Behavior*, 42(4), 1073-1095.
- Dobbs, M. (2012). The rise of political fact-checking how reagan inspired a journalistic movement: A reporter's eye view. *New America Foundation*. <https://www.newamerica.org/> (Erişim: 28.03.2023).
- EFCSN. (2022). Code of standarts. <https://efcsn.com/code-of-standards> (Erişim: 12.05.2023).
- Fabry, M. (2017). The history of fact checking jobs in news journalism. <https://time.com/4858683/fact-checking-history/> (Erişim: 20.03.2023)
- FactCheck.org. (2020). Our process. <https://www.factcheck.org/our-process/> (Erişim: 23.03.2023)
- Graves, L. (2017). Anatomy of a fact check: Objective practice and the contested epistemology of fact checking: anatomy of a fact check. *Communication, Culture & Critique*, 10(3), 518-537.
- Graves, L. (2018). Boundaries not drawn: Mapping the institutional roots of the global fact-checking movement. *Journalism Studies*, 19(5), 613-631.
- Haim, M., Graefe, A. ve Brosius, H. B. (2018) Burst of the filter bubble? *Digital Journalism*, 6(3), 330-343.
- Holan, A. D. (2022). The principles of the truth-o-meter: Politifact's methodology for independent fact-checking. <https://www.politifact.com/article/2018/feb/12/principles-truth-o-meter-politifacts-methodology-i/> (Erişim: 20.03.2023).
- IFCN, (2021). State of the fact-checkers. https://www.poynter.org/wp-content/uploads/2022/01/IFCN_2022_StateFactChecking2021_v05.pdf (Erişim: 12.05.2023).
- IFCN. (n.d.). <https://ifcncodeofprinciples.poynter.org/know-more/the-commitments-of-the-code-of-principles> (Erişim Tarihi: 23.02.2023).
- IFCN. (n.d.). Verified signatories of the IFCN code of principals. <https://ifcncodeofprinciples.poynter.org/signatories> (Erişim: 13.02.2023)
- Kavaklı, N. (2019). Yalan haberle mücadele ve internet teyit/doğrulama platformları. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6(1), 663-682.
- Langin, K. (2018). Fake news spreads faster than true news on Twitter-thanks to people, not bots. <https://www.science.org/content/article/fake-news-spreads-faster-true-news-twitter-thanks-people-not-bots> (Erişim: 12.05.2023).
- Mantzarlis, A. (2022). Doğrulama 101. İçinde C. Ireton ve J. Posetti (Ed.), *Gazetecilik, Sahte Haber ve Dezenformasyon* (ss. 85-100). Fransa: UNESCO.
- Porter, E. ve Wood, J. T. (2021). The global effectiveness of fact-checking: Evidence from simultaneous experiments in Argentina, Nigeria, South Africa, and the United Kingdom. *PNAS*, 118(37), 1-7.
- Posetti, J. (2022). Haber endüstrisinin dönüşümü: Dijital teknoloji, sosyal platformlar ve yanlış bilgi ve dezenformasyonun yayılımı. İçinde C. Ireton ve J. Posetti (Ed.), *Gazetecilik, Sahte Haber ve Dezenformasyon* (ss. 57-72). Fransa: UNESCO.
- Poynter. (n.d.). What is the international fact-checking network? <https://www.poynter.org/ifcn/> (Erişim: 27.02.2023).
- Roser, M., Hannah R. ve Esteban, O. O. (2015). Our world in data. <https://ourworldindata.org/internet> (Erişim: 25.03.2023).

- Scriber, B. (2016). Who decides what's true in politics? A history of the rise of political fact-checking. <https://www.poynter.org/fact-checking/2016/who-decides-whats-true-in-politics-a-history-of-the-rise-of-political-fact-checking/> (Erişim: 27.03.2023).
- Shearer, E. (2021). More than eight-in-ten Americans get news from digital devices. <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2021/01/12/more-than-eight-in-ten-americans-get-news-from-digital-devices/> (Erişim: 27.03.2023).
- Snopes. (n.d.) About us. <https://www.snopes.com/about/> (Erişim: 23.03.2023).
- Stencel, M. (2015). 'Fact check this': How U.S. politics adapts to media scrutiny. American press institute. <https://www.americanpressinstitute.org/fact-checking-project/fact-checking-research/u-s-politics-adapts-media-scrutiny/> (Erişim: 28.03.2023).
- Teyit. (2019). Sahte haber karnesi. <https://cdn.teyit.org/wp-content/uploads/2019/05/Rapor-YS-2019-1.pdf> (Erişim: 12.05.2023)
- Teyit. (t.y.). Değerlerimiz. <https://teyit.org/degerlerimiz> (Erişim: 28.03.2023)
- Tompkins, A. (2020). Is fact-checking effective? <https://akademie.dw.com/en/is-fact-checking-effective-a-critical-review-of-what-works-and-what-doesnt/a-55248257> (Erişim: 13.05.2023)
- Ünver, H. A. (2020). Türkiye'de doğruluk kontrolü ve doğrulama kuruluşları. EDAM, Oxford CTGA & Kadir Has Üniversitesi <http://www.jstor.org/stable/resrep26094> (Erişim: 24.02.2023)
- Worldbank. (2021). <https://data.worldbank.org/indicator/IT.NET.USER.ZS> (Erişim: 24.03.2023)

“Yanlış bilgiden sakının; cehaletten daha tehlikelidir” diyordu yüz yıl önce Bernard Shaw. On yılları hızla tüketirken, neo-liberal kültürle ve çoklu bilgi sorunlarıyla iç içe gerçek ötesine dönüştü yaşadığımız dönem. Gerçeği bilmek zorlaşırken; “doğru”, nefes almak gibi yaşamsallaştı. Ergenler, gençler, orta yaştakiler, genç kalan yaşlılar, kadınlar ve erkekler; her meslek grubundan ve eğitim düzeyinden bireyler, kısaca tüm insanlık yalan haberle ve yanlış bilgiyle her gün her saat yüzleşiyoruz. Bazen yalan haberin üreticisiyiz, bazen paylaşımcısı, bazen de mağduru. Böylesi bir ortamda “Hakikate erişmek bir insan hakkı olmalı” söylemi, aklın ve vicdanın ortak bir talebi olarak beliriyor ve bu kitap da bilgi sorunlarını anlama ve önleme çabasına, kuramsal bölümleri ve örnek vaka incelemeleriyle katkı sunmayı amaçlıyor.

Bölüm Yazarları

Prof. Dr. Murat MENGÜ
Prof. Dr. Oktay BİNGÖL
Doç. Dr. Ali Bilgin VARLIK
Doç. Dr. Kenan DUMAN
Dr. Yunus KARAAĞAÇ
Arş. Gör. Atakan YILMAZ
Arş. Gör. Doğu SÖNMEZ
Arş. Gör. Oktay KARA
Arş. Gör. Ömer Batuhan AKGÜNER
Burak DUMAN
Faruk Eren BAYRAKTAR
Sezen KAYA SÖNMEZ

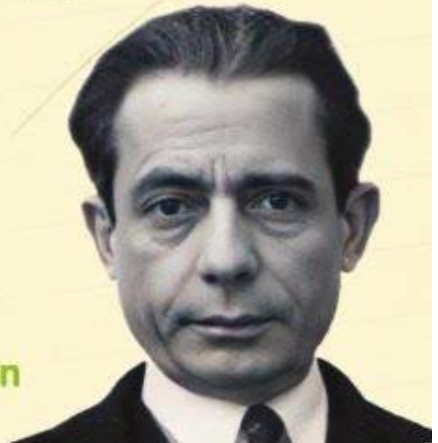
 hiperyayın

HATAY DEVLETİ BAŞBAKANI DR. ABDURRAHMAN MELEK'İN HAYATI VE SİYASİ FAALİYETLERİ

Abdullah KÜNDEYİ

 hiperyayın

**HATAY DEVLETİ BAŞBAKANI DR.
ABDURRAHMAN MELEK'İN
HAYATI VE
SİYASİ FAALİYETLERİ**

Dr. Mustafa Abdullah KÜNDEYİ

 hiperyayın

Hiper yayn 1089

Araştırma-
İnceleme

Yazarı

Dr. Mustafa Abdullah Kündeyi

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem İlgin

Kapak Tasarım

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-6482-95-1

e- ISBN: 978-625-6482-96-8

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Dr. Mustafa Abdullah Kündeyi'ye aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayımlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumlu- luğu yazar(lar)a aittir.

Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

Kündeyi, Mustafa Abdullah.

Hatay Devleti Başbakanı Dr. Abdurrahman Melek'in hayatı ve siyasi faaliyetleri / Mustafa Abdul- lah Kündeyi.-- 1. Baskı. -- İstanbul : Hiper yayın, 2024.

378 sayfa: tablo, fotoğraf; 21 cm. -- (Hiper yayın; 1089)

ISBN: 978-625-6482-95-1

e-ISBN: 978-625-6482-96-8

Kaynakça var.

1. Hatay (Türkiye) --Tarih. 2. Melek, Abdurrahman -- Biyografi. I. Kitap adı. II. Dizi.

DS51.H35/K8 2024

956.1025/KÜN 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık-Sertifika No: 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş

Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören /

İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

M. Abdullah Kündeyi

1974 yılında Hatay'ın Dörtyol ilçesinde doğdu. Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik (Bilgi Belge Yönetimi) Bölümünden mezun oldu. 1996 yılı Ekim ayında Afyon Kocatepe Üniversite- si'nde çalışmaya başladı. 2000-2012 yılları arasında Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığına vekâlet etti. 2009 yılın- da Afyon Kocatepe Üniversitesi SBE Tarih Anabilim Dalında “Temettuat Defterlerine Göre Karamık'ın Sosyal ve Ekonomik Yapısı” adlı Yüksek Lisansını, 2020 yılında aynı alanda “Hatay Devleti Başbakanı Dr. Abdurrahman Melek'in Hayatı ve Siyasi Faaliyetleri” adlı doktora tezini tamamladı. Dr. Öğretim görev- lisi olarak aynı üniversitede Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersleri vermektedir. Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi'nde “*Hatay Devleti Başbakanı Doktor Abdurrahman Melek'in Yeni Mecmua'daki Yazıları Üzerine*” adlı makalesi dışında makale- leri, kitapta bölüm ve uluslararası sempozyumlarda bildirileri yayımlandı. Evli ve 2 çocuk babasıdır.

İÇİNDEKİLER

EKLER DİZİNİ	8
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	9
ÖZET	13
ABSTRACT	15
GİRİŞ	17

BİRİNCİ BÖLÜM

DR. ABDURRAHMAN MELEK'İN AİLESİ, EĞİTİMİ VE SİYASE- TE ATILMADAN ÖNCEKİ HAYATI

1. Doğumu ve Ailesi	23
2. Eğitim Hayatı.....	25
3. Meslek Hayatı	29
3.1. Doktor Abdurrahman Melek	29
3.2. Gazeteci Abdurrahman Melek.....	31
4. Antakya'da Kurulan Cemiyetlerde Dr. Abdurrahman Melek'in Faaliyetleri 54	
4.1. Abdurrahman Melek ve Antakya Türk Ocağı.....	54
4.2. Selamet-i Belde Cemiyeti	56
4.3. Hatay Erginlik Cemiyeti	57
4.4. Abdurrahman Melek ve Turizm Cemiyeti Faaliyetleri.....	61
4.5. Abdurrahman Melek ve Cemiyet-i Hayriye-i İslâmiye	62

İKİNCİ BÖLÜM

HATAY'IN ANAVATANA KATILIMINDAN ÖNCEKİ DÖNEMDE DR. ABDURRAHMAN MELEK'İN SİYASİ FAALİYETLERİ

1. İskenderun İdare Meclisi Üyeliği	64
2. İskenderun Sancağı Valisi Dr. Abdurrahman Melek	70
2.1 Valilik Dönemi İcraatları	77
2.2. Sancak Meclisi Seçimleri.....	79
3. Hatay Devleti Başbakanlığı.....	86

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE CUMHURİYETİ DÖNEMİ SİYASİ FAALİYETLERİ

1. VI. Dönem Gaziantep Milletvekiliği Dönemi.....	104
1.1. Oylamalar.....	104
1.2. Komisyonlar.....	107
1.3. Genel Kurul Konuşmaları.....	144
2. VII. Dönem Gaziantep Milletvekiliği Dönemi.....	151
2.1. Oylamalar.....	152
2.2. Önergeler.....	158
2.3. Komisyonlar.....	158
2.4. Genel Kurul Konuşmaları.....	188
3. VIII. Dönem Gaziantep Milletvekiliği Dönemi.....	195
3.1. Oylamalar.....	195
3.2. Önergeler.....	198
3.3. Komisyonlar.....	202
3.4. Genel Kurul Konuşmaları.....	235
3.5. Otuzbeşler Grubu.....	256
4. IX. Dönem Hatay Milletvekiliği Dönemi.....	260
4.1. Oylamalar.....	261
4.2. Önergeler.....	264
4.3. Komisyonlar.....	270
4.4. Genel Kurul Konuşmaları.....	306
4.5. Parlamentolar Arası Kurul.....	316

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DİĞER FAALİYETLERİ, ÖLÜMÜ VE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ

1. Ticari ve İdari Faaliyetleri.....	319
1.1. Asi Nehri'nden Elektrik Üretim Şirketi.....	319
1.2. Gündüz Sineması Projesi.....	325
1.3. Türk Hava Kurumu Merkez Kurulu Üyeliği.....	326
1.4. Demirtepe Halk İstihlak Kooperatifi.....	327

1.5. Merkez Bankası Yönetim Kurulu Üyeliği (1955-1961).....	331
2. Emekliliğinin Başlangıcından Vefatına Kadar.....	332
2.1. Ölümü	335
2.2. Kişilik Özellikleri.....	336
SONUÇ	341
KAYNAKÇA	349

KAYNAKÇA

- Ada, Serhan, **Türk Fransız İlişkilerinde Hatay Sorunu (1918- 1939)**, Bilgi Üniversitesi, İstanbul, 2005.
- Ahmad, Feroz. **Modern Türkiye'nin Oluşumu**, 11. Bs., Çev. Yavuz Alogan, İstanbul, 2012.
- Akçora, "Ergünöz. Hatay'ın Anavatan'a İlhakının Türk Dış Po- litikasındaki Yeri", **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, Sayı 32, Cilt: XI, Temmuz 1995, ss. 379-405.
- Akkoyun, Turan. **Cumhuriyet'in Başlarında Nüfus Siyase- ti ve Bekârlık Vergisi Teşebbüsleri, Kümbet Yayınları, Afyonkarahisar, 2013.**
- Akşam Gazetesi
- Akşin, Abdülhat. **Atatürk'ün Dış Politika İlkeleri ve Diplo- masisi**. Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1991.
- Aktaş, Özgül. **Boşanma Nedenleri ve Boşanma Sonrasında Karşılaşılan Güçlükler**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitü- sü, İzmir, 2011.
- Akyüz, Yahya. **Türk Eğitim Tarihi M.Ö. 1000-M.S. 2011**, 20. Bs., Pegem Akademi, Ankara, 2011.
- Altuğ, Seda. **Between Colonial and National Dominations: An- tioch Under The French Mandate (1920-1939)**, (Yayınlan- mamış Yüksek Lisans Tezi), Boğaziçi University The Ata- türk Instutie for Modern Turkish History, İstanbul, 2002.
- Anzerlioğlu, Yonca. "İngiliz Büyükelçiliği Yıllık Raporlarında Tür- kiye (1939-1941)", **Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi**, C. 6, S. 15, ss. 177-189.
- Armaoğlu, Fahir. **20. Yüzyıl Siyasi Tarihi 1914-1995**, 19. Bs., Timaş, İstanbul, 2014.

- Asi Gülüşlüm Ah Güzel Antakya**, Derleyen Hakan Mertcan, editör Tanıl Bora, Yay. haz. Demet Sayınta, İletişim Yayınları, İstanbul, 2017.
- Aslıyüce, Erdoğan. **İlk İşgal Son Kurtuluş**, Togan Yayınları, İstanbul, 2008.
- Atabey, Figen. "Hatay'ın Anavatana Katılma Süreci", **AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi**, C.3, Sayı 7, Temmuz 2015, ss. 193-209.
- Atasoy, Ali Rıza, **Şam Türk Tıbbiye Mektebi Tarihi**, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 1945.
- Atayolu Gazetesi
- Aydın, İbrahim - Yılmazoğlu, Sevil. "Bigadiç Şehri'nin (Balıkesir) Mekansal Gelişimi", **Marmara Coğrafya Dergisi**, Sayı: 27, Ocak 2013, ss. 592-609.
- Aydoğdu, Veysel. **1918-1939 Yılları Arasında Türkiye Fransa ve Suriye Açısından Hatay Sorunu**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İnönü Üniversitesi S.B.E., Malatya, 2005.
- Aysal, Necdet. "Anadolu'da Aydınlanma Hareketinin Doğuşu: Köy Enstitüleri", **Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi**, S. 35-36, Mayıs-Kasım 2005, ss. 267-282.
- Aytepe, Oğuz. "Milli Mücadele'de Manda Sorunu ve Mustafa Kemal'in Yaklaşımı", **Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi**, C. 6, S. 24, 1999, ss. 475-486.
- Baktıaya, Adil. "Bir Diploma Sorunundan Bir Diplomatik Soruna Beyrut St. Joseph Tıp Fakültesi Zemininde Osmanlı Devleti ile Fransa'nın meşruiyet ve prestij mücadelesi", **Nuran Yıldırım Armağan Kitabı Tıp Tarihinin Peşinde Bir Ömür**, ed. H. Ertin, M.İ. Özekmekçi, Betim Kitaplığı, İstanbul, 2016, ss. 485-514

- Baktıaya, Adil. "Ottoman-French Influence Struggle In Syri- a-Lebanon Region: Medical School Of St.Joseph Univer- sity As A Case Example", **International Journal of Turco- logia**, Vol. 3, 2008, ss. 68-93.
- Baş, Arda. **Demokrat Parti Dönemi Türkiye-Mısır İlişkileri (1950-1960)**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üni- versitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2015.
- Baş, Hakan, **Varlık vergisinin Türk siyasal yaşamına yansı- maları (1942-1957)**, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilim- ler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmit, 2006.
- Bayur, Yusuf Hikmet. **Türkiye Devletinin Dış Siyaseti**, 2. Bs., Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1995.
- Bilgili, Mesud Fani. **Manda İdaresinde Hatay Kültür Tarihi**, İktisad Basımevi, Antakya, 1939.
- Börklü, Meşkure Yılmaz. **Türkiye Cumhuriyeti'nin Takip Etti- ği Dış Türkler Politikası**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi, S.B.E., Konya, 1999.
- Can, Rana, Kadioğlu, Selim. "Hatay Cumhuriyeti'nde Sağlık Hayatı: Yerel Yenigün Gazetesindeki Yansımalar", **Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi**, V. 3, No 1, 2013, ss. 34-52.
- Cumhuriyet Gazetesi.
- Çalışkan**, Vedat. "Amik Ovası ve Amik gölü: Bir Sulak Alanı Kurutma Deneyiminin Günümüze Ulaşan Etkileri", **Türk Coğrafya Dergisi**, Ekim 2014, ss. 97-125.
- Çelenk**, Selim. **Hatay'ın Kurtuluş Mücadelesi Anıları**, Antak- ya Gazeteciler Derneği, Antakya, 1997.
- Çelik**, Şemsettin. "Bir Gezginin Gözünden 1950'lerin Başın- da Hatay", **Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi**, Eylül 2018, ss. 639-667.

Çufalı, Mustafa. Türk Parlamento Tarihi TBMM-VIII. Dönem (1946-1950), C. III, TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları, Ankara, 2012.

Dağıstan, Adil - Sofuoğlu, Adnan. "Belgeler Işığında Bağımsız Hatay Devleti'nin Kuruluşu ve Türkiye", **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, Cilt: XXI, Sayı: 62, Temmuz 2005, ss. 423-451.

Dağıstan, Adil - Sofuoğlu, Adnan. "Sancak'ta Fransız "Mandat" Yönetimi ve Türkiye" **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, C. 20, Sayı 60, Kasım 2004, ss. 687-704.

Dayı, S. Esin. "Hatay Devleti ve Hatay'ın Anavatan'a Katılması",

Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, S. 19, Erzurum 2002, ss.331-340.

Demirel, Ahmet. **Tek Partinin İktidarı Türkiye'de Seçimler ve Siyaset (1923-1946)**, İletişim Yay., İstanbul, 2013.

Demirkasımoğlu, Nihan. "Toplum Yaşamında Kurallar: Bi-rey-Kural İlişkisi", **Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C.13, Sayı.1, Mart 2015, ss. 138-156.

Deniz, Önder. **Tek Parti Döneminde Devletçilik Uygulamalarının Çalışma Hayatına Etkisi 1930-1950**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, İzmir, 2010.

Duman, Çiğdem. **Hatay Millet Meclisi (2 Eylül 1938-29 Haziran 1939)**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Mersin Üniversitesi, Mersin, 2008.

Duman, Levent. **Vatan'ın Son Parçası: 1950 Öncesi Hatay'da Millileştirme Politikaları**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi, İstanbul, 2014.

Duman, Olcay Özkaya. "İşgal'den İlhak'a Hatay'da Entelektüel Bir Kadro Hareketi, "Yenigün Gazetesi ve Yenigüncüler", **Tarih Okulu Dergisi**, Yıl 6, S. XVI, Aralık 2013, ss.

397-422.

- Duman, Olcay Özkaya. **Geçmişin Sesiyle Tarihi Yeniden Düşünmek Üzerine Bir Sözlü Tarih Denemesi (Antakya Örneği 1921-1939 Sosyo Kültürel Yaşam)**, Mustafa Kemal Üniversitesi, Antakya, 2017.
- Duman, Olcay Özkaya. **Sancak'tan Devlet'e Hatay Basını (1921-1939)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, 2013.
- Duran, Yusuf. **İskenderun Sancağı'nda Fransız Mandası**, Al-ter Yayıncılık, Ankara, 2010.
- Duran, Yusuf. **İskenderun Sancağı'nda Fransız Mandası 1920-1936**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara, 2007.
- Düster, Tertip:3,
C.18. Düster,
Tertip:3, C.22.
- Efe, Muhlis. "Türk kooperatifçiliğinin Gelişim Tarihi ve Bugünkü Durumu", **Karınca Kooperatif Postası**, Türk kooperatifçilik Cemiyeti, C. 9, S. 82-83 (Özel Sayı), 1943, ss. 9-11.
- Ekenci, Güner, Serarslan, M. Zahit. "Gelişim Aşamaları Bakımından Türk Spor Teşkilatı ve Değerlendirmesi", **Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi**, C. 2, S. 3, ss. 72-81.
- Erden, Ömer. **Fransa-Suriye Kıskaçında Hatay 1937-1939**, Gece Kitaplığı, Ankara, 2015.
- Erim, Nihat. **Günlükler 1925-1979**, Haz. Ahmet Demirel, C.1, YKY, İstanbul, 2005
- Erkin, Feridun Cemal. **Dışişlerinde 34 Yıl Anılatırımları**, Cilt 1, 2, 3, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1987.
- Erkmen, Ayşe. "Türkiye'de 1950 ile 2002 Yılları Arasında Uygulanan Genel Seçim Sistemlerinin Halk İradesine Etkisi", **Gaziantep University Journal of Social Sciences**, 18 (3), (2018), ss. 1225-1247.

Erner, Gökçen. Abdurrahman Melek'in kızı, 1934 Antakya doğumlu, Röportaj tarihi: 5 Ağustos 2015, Röportaj yeri: **Büyükkada, İstanbul, Röportajı yapan: Abdullah Künde- yi.**

Eroğlu, Cengiz, BABUÇOĞLU, Murat, Köçer, Mehmet, **Osmanlı Vilayet Salnamelerinde Halep**, ORSAM, Ankara, 2012

Evin, Bayram. "Amik Ovası'nda Pamuk Üretim Alanlarının Islah Çalışmaları", **Cappadocia Journal of History And Social Sciences**, C.3, 2014, ss. 1-13.

Galioglu, Rengin. "Hatay Devleti Başvekili Dr. Abdurrahman Melek", **Güneyde Kültür**, Cilt: XIV, Sayı: 140, Temmuz 2003, ss. 8-24.

Galioglu, Rengin. **Hatay Kültür Tarihinde 1921-1939 Dönemi ve Bu Dönemin En Önemli Eğitim Kurumu Antakya Li- sesi**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay, 2004.

Gökalp, Ziya. **Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak**. Haz. İbrahim Kutluk, Kültür Bakanlığı, Ankara, 1976.

Gönlübol, Mehmet - Sar, Cem. **Atatürk ve Türkiye'nin Dış Po- litikası (1919-1938)**, 3. Bs., Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara 2013.

Hatay Devleti 2 Eylül 1938-29 Haziran 1939, Yay Haz. İsmet Melek, Hatay Valiliği, Hatay 2011.

Hatay Devleti Millet Meclisi Tutanakları, 5.Celse, 07.09.1938,
https://apps.tbmm.gov.tr/im_dosyalar//hata y/ HD_01_05_11.pdf. (20 Ekim 2019)

Hatay Devleti Meclis Tutanakları, Tarih: 06.01.1939,
https:// apps.tbmm.gov.tr/im_dosyalar//hatay/ HD_01_21_04. pdf. (22.Ocak 2019).

Hatay Devleti Millet Meclisi Tutanakları, Tarih: 23.03.1939, https://apps.tbmm.gov.tr/im_dosyalar//hatay/HD_01_37_03.pdf. (05.08. 2018).

Hatay Devleti Millet Meclisi Zabıtları, (Haz.; Mehmet Tekin) Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 2009.

Hatipoğlu, Süleyman. **“Hatay’ın Kurtuluşunun Fikri Temel- leri”, Anavatana Katılışının 60. Yıldönümünde Hatay**, Yay. Haz.: Berna Türkdoğan, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2001.

Hatipoğlu, Süleyman. **Milli Mücadele ve Anavatana Katılım Sürecinde Hatay**, Mustafa Kemal Üniversitesi-Pegem Akademi, Ankara, 2012.

Hayata Yön Veren Öyküler, Derleyen Akın Alıcı, Epsilon Ya- yıncılık, İstanbul, 2004.

<http://hasa.gov.tr/ilcemizin-tarihcesi> (26.07.2018).

<https://islamansiklopedisi.org.tr/antakya> (30.08.2018).

<https://islamansiklopedisi.org.tr/iskenderun> (30.08.2018).

<https://islamansiklopedisi.org.tr/lazkiye>. (11.11.2018).

<https://islamansiklopedisi.org.tr/nusayrilik>.

<https://mebis.ankara.bel.tr/> (11.11.2017)

<http://mebis.ankara.bel.tr/Page3/Detay.aspx?numara=61928>

(10.01.2016).

<http://payas.bel.tr> (01.11.2018).

<http://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/112/105/Tarihce>. (02.11.2018).

<http://www.anayasa.gen.tr/1961ay.htm> (20.11.2018).

<https://www.biyografya.com/biyografi/13875> (30.04.2017).

<http://www.hatay.gov.tr/hatayda-saglik>. (13.10.2017).

<https://www.hatayzafer.com.tr/tarihin-en-onemli-tanigi-gun->

<duz-sineması/> (10.09.2019).

- <https://www.iktisatsozlugu.com> (18.11.2017).
<https://www.iktisatsozlugu.com> (10.03.2018).
<https://www.ilbank.gov.tr>. (01.05.2019).
<http://www.kars.gov.tr/tarih> (01.08.2019)
[http://www.ktu.edu.tr/dosyalar/ormanmuhendisligi_1f80 e. pdf](http://www.ktu.edu.tr/dosyalar/ormanmuhendisligi_1f80_e.pdf). (01.11.2018).
http://www.mfa.gov.tr/sayin-numan-menemencioglu_nun-oz-gecmisi.tr.mfa (20.11.2017).
<https://www.saglik.gov.tr/TR,11490/bakanlarimiz.html>
(Eri-
şim 02.02.2018)
<http://www.saglikvakti.com/testis-iltihabi-orsit> (11.10.2017).
<http://www.sozce.com/nedir/240899-olaycilik>
(18.11.2017).
<https://www.tarimorman.gov.tr/Konu/962/Zirai-Mucadele-Teknik-Talimatları>, (01.11.2018).
<https://www.tarimorman.gov.tr/TAGEM/Belgeler/Entegre/pamuk%20entegre.pdf>, (01.11.2018).
https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/gazeteler/web/mazbatalar/tbmm/d08/SM_1071_1_8.pdf (12.12.2015)
<https://www.tbmm.gov.tr/hukumetler/HB14.htm>
(10.03.2017).
https://www.tbmm.gov.tr/kutuphane/e_kaynaklar_kutuphane_hukumetler.html (01.06.2018)
<https://www.tbmm.gov.tr/psozluk.htm> (25.02.2018).
<http://www.tdk.gov.tr/index.php> (11.01.2019).
<http://www.onuncukoygazetesi.com.tr>. (27.08.2014).
<https://www.reyhanli.bel.tr/reyhanli-tarihi> (26.07.2018).
Hürriyet Gazetesi
İhsanoğlu, Ekmeleddin. Suriye’de Modern Osmanlı Sağlık Müesseseleri, Hastaneler ve Şam Tıp Fakültesi, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1999.

- İnan**, Arı. **Tarihe Tanıklık Edenler**, Çağdaş Yayınları, İstanbul, 1997.
- Jaquot, Paul. **Antioche Centre de Tourisme I, Imp. Catho- lique**, Beyrut, 1931.
- Kabadayı, **Müslüm**. “**Kitap Üstüne Kitap Koyanlardan: Hoca Bekir Efendi**”, **Ekinsanat**, Mayıs 2012/75, ss. 27-29.
- Kara, Nilgün Nurhan (Peköz). **Türk Siyasi Hayatında Recep Peker**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üni- versitesi, İzmir, 1999.
- Karakoç, Ercan. “Atatürk’ün Hatay Davası”, **Bilig**, Yaz 2009, S. 50, ss. 97-118.
- Karataş, İsrail. **Bölge Basınında Hatay (Sancak) Meselesi 1936-1939**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi, Sakarya, 2011.
- Karpat, Kemal H. **Ortadoğu’da Osmanlı Mirası ve Ulusçuluk**, Çev. Recep Boztemur, İmge Kitabevi, Ankara, 2001.
- Kaştan, Yüksel. “Türkiye Cumhuriyeti’nde Tek Partili Dönem- den Çok Partili Döneme Geçişte CHP’nin Yönetim Anla- yışındaki Gelişmeler (1938-1950)”, **Afyon Kocatepe Üni- versitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C.8, 2006, ss.123-138.
- Keskin, Ömer Ali. “Hatay Sorunu ve İbrahim Şükrü Sökmen- süer’in Faaliyetleri”, **Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilim- ler Dergisi**, Cilt: 8, Sayı: 2, ss. 577-592.
- Kocabaş, Özlem Yıldırım, “Türkiye’de Kooperatifçilik Hareke- tinin Düşünsel Boyutu”, **20. Milletlerarası Türk Koope- ratifçilik Kongresi**, Türk Kooperatifçilik Kurumu Yayını, Ankara 2011, s. 39-86.
- Kocatürk, Utkan, **Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Kronolojisi 1918-1938**, 3. Bs., TTK, Ankara, 2000.
- Koçlar, Bekir. **Recep Peker**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, 1996.

- Konuralp, Nuri Aydın. **Hatay Kurtuluş ve Kurtuluş Mücadelesi Tarihi**, Hatay Postası Gazete ve Basımevi, İskenderun, 1970.
- Korkmaz, Hüseyin, Gürbüz, Mehmet. "Amik Gölü'nün Kültürel Ekolojisi", **Marmara Coğrafya Dergisi**, Ocak 2008, ss:1-26.
- Kurun Gazetesi
- Küçük, Sabahattin. "Batı ve Doğu Düşünce Sistemlerinde İnsan Anlayışı ve Sömürgeci Zihniyet", **Fırat Üniversitesi Orta Doğu Araştırmaları Dergisi**, C. V, Sayı 2, ss. 181-189.
- Mazıcı, Nurşen, **Celâl Bayar Başbakanlık Dönemi (1937-1939)**, Der Yay., İstanbul, 1996.
- Melek, Abdurrahman. **Hatay Nasıl Kurtuldu**, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1966.
- Melek, Faik. **Hepsi Geldi Geçti... (Dışişlerinde 43 Yıl)**, Milli-yet Yay., İstanbul 1994.
- Melek, Abdurrahman Mehmet. Abdurrahman Melek'in torunu, 1959 Belgrad Doğumlu, Röportajın Yapıldığı yer: Hisarüstü-**İstanbul**, **Röportaj tarihi**: 6 Ağustos 2014, Röportajı yapan Abdullah Kündeyi.
- Melek, İsmet. **Hatay Devleti Başbakanı Dr. Abdurrahman Melek Zor Yılların Kahraman Aydını**, Hatay Valiliği, Hatay, 2016.
- Milliyet Gazetesi
- Mursalıoğlu, Mehmet. Mehmet Mursalıoğlu, **Sancak, Devlet, Millet Hatay (1938-1939)**, Y.y., İskenderun, 2012.
- Ocak, Ahmet. "Türk Hâkimiyetine Geçiş Sürecinde Antakya ve Çevresinde Bulunan İslam Harici Dini Cemaatler", **Selçuk Üniversitesi Selçuklu Araştırmaları Dergisi**, Bahar 2019, S.10, ss. 1-20.
- Okur, Mehmet Akif. "Emperyalizmin Ortadoğu Tecrübesinden Bir Kesit: Suriye'de Fransız Mandası", **Bilig**, Kış 2009, S. 48, ss. 137-156.

- Okyar, İlkin Büke. “Kimlik Çatışmalarında İskenderun Sanca- ğı: Tarık Mümtaz ve Karagöz, Monografik Bir Çalışma”, **Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, C.16, S. 44, ss. 73-102.
- Olgun, Kenan. “Türkiye’de Cumhuriyetin İlanından 1950’ye Genel Seçim Uygulamaları”, **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, C. XXVII, S. 79, 2011, ss. 1-35.
- Öcal**, Hulki, **Hatay Savaşı**, Desen Matbaa, Ankara, 1953.
- Öncü, Ali Servet, Cevzîliler**, Erkan. “Avrupa Bütünleşmesi İçin Önemli Bir Adım: “Avrupa Konseyi” ve Türkiye’nin Konseye Üyeliği Meselesi” = The Important Step for Euro- pean Integration: “Council of Europe” and the Matter of Turkey’s Membership to Council, **Gazi Akademik Bakış**, Cilt 7 Sayı 13 Kış 2013, ss. 15-44.
- Özgişi**, Tunca. “Türk Parlamento Tarihinde Cumhuriyet Se- natosunun Yeri”, **Türkiyat Mecmuası**, C.21, Güz 2011, ss. 291-323.
- Öztürk, Kazım. Türk Parlamento Tarihi, TBMM IX. Dönem (1950-1954)**, C.7, TBMM Vakfı Yay., Ankara, 2001.
- Payaslı, Volkan. “Halkevlerinin Hatay’daki Faaliyetleri ve Ha- tay’ın Türkiye’ye Katılım Süreci Üzerindeki Rolü Üzerine Bir Değerlendirme (1937-1939)”, **History Studies: Inter- national Journal of History**, C. 3, S.1, ss. 217-235.
- Payaslı, Volkan. “Hatay’da Harf İnkılâbı’nın Kabulü ve Yeni Al- fabenin Uygulanması (1928-1938)”, **Turkish Studies**, C. 6/1, Kış 2011, ss. 1697-1712.
- Payaslı, Volkan. **Sancak’tan Vilayet’e Hatay (1921- 1960) (Si- yasal, Sosyal ve Kültürel Yönleriyle)**, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 2017.
- Pehlivanlı, Hamit (v.d.). **Türk Dış Politikasında Hatay (1918- 1939)**, ASAM, Ankara, 2001.

- Roux, Jean-Paul. **Türklerin Tarihi-Pasifik'ten Akdeniz'e 2000 Yıl, Çev.: Aykut Kazancıgil- Lale Arslan Özcan, 3. Bs., Kabalcı Yayınevi, İstanbul, 2007.**
- Sanjian, Avedis K. **The Sanjak Of Alexandretta (Hatay). A Study in Frenco-Turco-Syrian Relations,** (Yayınlanmamış Doktora Tezi), University of Michigan, 1956.
- Saraçoğlu, Burcu. **Cumhuriyet Döneminde Başbakanlar: Sos- yo-Ekonomik Geçmişleri, Siyasal Düşünceleri ve Per- formansları,** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya, 2009.
- Sarı, Nil, Akgün, Burhan ve Kurt, Ümit Emrah, **Kuruluşundan 1933 Reformuna Fotoğraflarla Darülfünun Tıp Fakül- tesi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 2011.**
- Sarınay, Yusuf, "Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası ve Hatay", **Anavatana Katılışının 60. Yıldönümünde Hatay,** Yay. Haz.. Berna Türkdogan, Ankara: Atatürk Araştırma Mer- kezi Yayınları, 2001, ss. 23-39.
- Sarınay, Yusuf, "Atatürk'ün Hatay Politikası - I (1936-1938)", **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi,** Cilt 12, Sayı 34, Mart 1996, ss. 3-65.
- Sarınay, Yusuf, "Atatürk'ün Hatay Politikası - II (1938-1939)", **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi,** Cilt 12, Sayı 35, Temmuz 1996, ss. 407-454.
- Sarınay, Yusuf, **Türk Milliyetçiliğinin Tarihi Gelişimi ve Türk Ocakları 1912-1931,** 3.bs, Ötüken, İstanbul, 2005.
- Sarısamam, Sadık. "Eyüp Sultan Fukaraperver Cemiyeti Hayri- yesi", **Tarihi, Kültür ve Sanatıyla IX. Eyüp Sultan Sem- pozyumu,** Eyüp Belediyesi, İstanbul, 2005.
- Sarısamam, Sadık. "Taşrada Harf İnkılabının Uygulanışı (Af- yonkarahisar Örneği)", **Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,** C. VIII, S. 3 (Atatürk Özel Sayı- sı)/Aralık 2006, ss. 93-136.

- Selçuk, Hamdi. **Bütün Yönleriyle Hatay'ın O Günleri**, 2. Bs, Sucuoğlu Matbaası, İstanbul, 1972.
- Sezen, Tahir. **Osmanlı Yer Adları (Alfabetik Sırayla)**, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Ankara, 2006.
- Siliöz, Remzi. **Hatay İli ve Milli Mücadele Yılları**, Ankara Ki- tabevi, 1937.
- Sofuoğlu, Adnan, Dağıstan, Adil. "Hatay'ın (Sancak) Bağımsız- lığı ve Türkiye'ye Katılımı", **Türk Yurdu**, Yıl 100 – S. 290, Ekim 2011, ss. 288-298.
- Sofuoğlu, Adnan, Dağıstan, Adil. **İşgalden Katılıma Hatay**, Phoenix Yay., Ankara, 2008.
- Solak, Mustafa. **Atatürk'ün Bakanı Şükrü Kaya (Uluslaşma, Laiklik, Toprak Reformu)**, 2. Basım, Kaynak Yay., İstan- bul, 2013.
- Soyak, Hasan Rıza. **Atatürk'ten Hatıralar**, 7. Bs., YKY, İstan- bul, 2014.
- Soysal, İlhami. **Tarihçeleri ve Açıklamaları ile Birlikte Türki- ye'nin Siyasal Andlaşmaları Birinci Cilt (1920-1945)**, 3. Bs., Türk Tarih Kurumu, Ankara, 2000.
- Sökmen, Tayfur. **Hatay'ın Kurtuluşu İçin Harcanan Çabalar**, 2. Bs., Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1992.
- Tanzimat'tan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi**, C.1, İleti- şim Yayınları, İstanbul 2010?.
- T.C Merkez Bankası Anonim Şirketi 26 Nisan 1962 Tarihli Hissedarlar Umumî Heyetine Arzolunan 1961 Otuzun- cu Hesap Yılı Hakkında Müdürler Kurulu ve Murakıb- lar Raporları Bilanço ve Kar ve Zarar Hesabı**, TCMB, Ankara, 1962.
- T.C. Merkez Bankası Yıllık bilanço raporları, 1956-1961.** Talas, Mustafa. "Sivil Toplum Kuruluşları ve Türkiye Perspekti- fi", **Türklük Bilimi Araştırmaları**,-XXIX-/2011-Bahar, ss. 387-401.

- Tarım, Mustafa. "Sancak'tan Devlet'e İdari Değişimin Bir Sem- bolü Olarak Cine Empire (Gündüz Sineması)", **Anava- tan'a Katılışının 80. Yılında Hatay Uluslararası Sem- pozyumu Bildiriler**, 4-6 Nisan 2019, Atatürk Araştırma Merkezi, Hatay, 2020.
- Tekin, Mehmet. **Antakya Tarihinden Yapraklar ve Halefzade Süreyya Bey**, Kültür Ofset, Antakya, 1993.
- Tekin, Mehmet, "Antakya'da Türk Ocağının Kuruluşu ve Etki- leri", **Türk Yurdu**, Yıl 88, S. 139-141, Mart- Nisan-Mayıs 1999, ss. 241-242.
- Tekin, Mehmet. "Cemiyet-i Hayriye-i İslamiye: İşgal Yıllarında Hatay Cemiyetleri 4", **Güneyde Kültür**, Eylül 1990, C. 2, sayı 19, ss. 2-10.
- Tekin, Mehmet. "Devlet Kuran Cemiyet: Antakya ve İskende- run Havalisi Türkleri Yardım Birliği yahut "Hatay Erkinlik Cemiyeti"', **Güneyde Kültür, Yıl 6**, S. 67, Eylül 1994, ss. 1-6.
- Tekin, Mehmet. "Gençspor Kulübü", **Güneyde Kültür**, Sayı 16, Haziran 1990, ss.15-21.
- Tekin, Mehmet. **Hatay: İşgal Yılları ve Bağımsız Hatay Devle- ti Kronolojisi (1918-1939)**, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 2010.
- Tekin, Mehmet. "Hatay Basın Tarihinin Altın Sayfalarından Biri: Yeni Mecmua", **Güneyde Kültür**, S. 111, 1998, ss. 1-28 Tekin, Mehmet. **Hatay Devlet Reisi Tayfur Sökmen**. Mustafa Kemal Üniversitesi Yay., Antakya, 2002.
- Tekin, Mehmet. **Hatay Tarihi**, Atatürk Araştırma Merkezi, An- kara, 2000.
- Tekin, Mehmet. "İşgal Yıllarında Hatay Cemiyetleri I (Selamet-i Belde, Elektrik Şirketi, Hilal-i Ahmer)", **Güneyde Kültür**, Yıl 1, S. 5, Temmuz 1989, ss. 2-5.

- Tekin, Mehmet - TEKİN, Mehtap. **Hatay Devleti Millet Meclisi Reisi Abdulgani Türkmen**, Y.y., Antakya 2011.
- Toker, Metin. **Tek Partiden Çok Partiye 1944-1950**, Milliyet Yay., İstanbul, 1970.
- Topal, Coşkun. "Sancak (Hatay) Sorunu ve İkinci Dünya Savaşı Öncesi Süreçte Arap Kamuoyundaki Etkileri". **Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Aralık 2009, Cilt 11, S. 2, ss. 1-16.
- Topuz, Hıfzı. **Bana Atatürk'ü Anlattılar**, 10. Bs. , Remzi Kitabevi, İstanbul, 2015.
- Toynbee, Arnold J., Kirkwood, Kenneth P. **Türkiye: Bir Devletin Yeniden Doğuşu**, (Haz. Nurer Uğurlu), Örgün Yayınları, İstanbul, 2009.
- Tuğluoğlu, Fatih. "Türkiye'de Sıtma Mücadelesi (1924-1950)", **Türkiye Parazitoloji Dergisi**, C. 32, S.4, 2008, ss. 351-359. Turan, Osman. **Selçuklular Tarihi ve Türk-İslam Medeniyeti**, 2. Bs., Turan Neşriyat Yurdu, İstanbul, 1969.
- Turan, Refik vd. **Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi**, 17. Bs., Okutman Yayıncılık, Ankara, 2010.
- Tutar, Adem. **XX. Yüzyıl Hatay Tarihi ve Günümüz İnanç Coğrafyası**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İnönü Üniversitesi, Malatya, 1997.
- Tutar, Adem. "Osmanlı Döneminde Antakya'nın Nüfusu ve Dini Yapısı (1860-1921)", **Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi Prof. Dr. Şaban Kuzgun Armağanı**, Sayı 5, Yıl 2000, ss.71-79.
- Türk Dış Politikası: Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar 1919-1980**, 15. Bs., Ed. Bakın Oran, İletişim Yayınları, C.1, İstanbul, 2009.
- Türk Dış Politikası: Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar 1980-2001**, 12. Bs., Ed. Bakın Oran, İletişim Yayınları, C.2, İstanbul, 2010.

- Türk İstiklal Harbi I Mondros Mütarekesi ve Tatbikati**, Genelkurmay askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Yayınları Başkanlığı, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1999.
- Türkçe Sözlük**, haz. Şükrü Haluk Akalın... v.d., 10. Bs., Türk Dil Kurumu, Ankara, 2009.
- Türkiye Cumhuriyeti Tarihi II**, Durmuş Yalçın (v.d.), 6. Baskı, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 2010.
- Türkiye Boşanma Nedenleri Araştırması TBNA 2014**, Editör Mustafa Turğut, T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2014.
- Türkiye Tarihi 4 Çağdaş Türkiye 1908-1980**, Haz. Mete Tunçay vd. Cem Yayınevi, Ankara, 1989.
- Ulus Gazetesi
- Umar, Ömer Osman. Fransız Yönetimi ve Fransız Manda İdaresi Altında Suriye (1908-1938), ATAM, Ankara, 2004.
- Unat, Kadir. "Cumhuriyet Halk Partisi'nde Nevi Şahsına Münhasır Bir Muhalif Grup: Otuzbeşler", **Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi**, S. 48, Güz 2011, ss. 839-867.
- Uran, Hilmi. **Meşrutiyet, Tek Parti, Çok Parti hatıralarım (1908-1950)**, Yay. Haz. Cem Çobanlı - Pınar Güven, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2007.
- Uzer, Umut. **Turkish Foreign Policy Between Kemalist State Identity and State Interests: The Cyprus and Karabagh Cases**, Degree of Doctor of Philosophy (Yayınlanmamış Doktora Tezi), University of Virginia, Virginia, 2006.
- Uzgören, Nusret Namık "Ankara'da Yeni Bir İstihlak Koopera- tifi: Demirtepe Halk İstihlâk Kooperatifi", **Karınca Koo- peratif Postası**, Türk kooperatifçilik Cemiyeti, C. 9, (Özel Sayı), 1943, ss. 82-83.

Yeni Mecmua

Yenigün

gazetesi

Yavuz, Bülent, Bülbül, Mahmut. “Çift Meclis Sistemi ve Türki- ye”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. XVI, Yıl 2012, S. 1, ss. 217-260.

Yavuz, Resul. “Hatay Sorununun Uluslararası Platforma Ta- şınması ve Türk Basınındaki Yansımaları”, **Uluslararası İlişkiler ve Diplomasi Dergisi/Journal of International Relations and Diplomacy**, C. 1, S.1, 2018, ss. 1-30.

Yavuz, Resul. **Hatay Sorunu ve Basın**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, İzmir, 2004.

Yıldırım, Hüsametdin, “Vahdet Gazetesi’nin Harf İnkılabını Ha- tay Türklerine Yansıtması”, **Misak-ı Milli’nin 80. Yıldö- nümünde İskenderun ve Çevresi Paneli**, (Yay. Haz. Bir- gül GÜNDÜZ), Atatürk Araştırma Merkezi Ankara, 2001.

Yılmaz, Hatice, **Dr. Nafiz Körez’in Hayatı ve Siyasi Faaliyet- leri**, Afyon Kocatepe üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü- sü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyonkarahisar, 2018.

Zirai Mücadele Teknik Talimatları, C.2, Tarımsal Araştırma- lar ve Politikalar Genel Müdürlüğü, Ankara Y.y.

ARŞİV KAYNAKLARI

CBCA Fon no: 030.10, Kutu no 77, Dosya no 510, Sıra no 19, s. 1, 2, 3.

CBCA Fon no: 030.10, Kutu no 222, Dosya no 501, Sıra no 5, s. 1, 2, 3

CBCA Fon no: 030.10, Kutu no 224, Dosya no 511, Sıra no 9, 10.

CBCA Fon no: 030.10, Kutu no 224, Dosya no 512, Sıra no 40.

CBCA Fon no: 030.18.01.02, Kutu no 86, Dosya no 21, Sıra no 5.

CBCA Fon no: 030.18.01.02, Kutu no 87, Dosya no 62, Sıra no 1.

CBOA, İ. DÜİT,75/000068 (10 C 1335/3 Nisan 1917)

T.C. Cumhurbaşkanlığı Arşivi EBİS sıra no: 01016771, ek no 266, belge kayıt no 637319, s.1.

TC Cumhurbaşkanlığı Arşivi Ebis sıra no 01013485, ek no 12, belge kayıt no 545454.

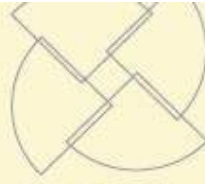
TC Cumhurbaşkanlığı Arşivi Ebis sıra no 04005513, ek no 5, belge kayıt no 276148.

TC Cumhurbaşkanlığı Arşivi Ebis sıra no 04005513, ek no 5, belge kayıt no 276148.

TC Resmi Gazetesi

TBMM ARŞİVİ: Abdurrahman MELEK dosyası. 20 Nisan 1939 tarihli "TBMM Kısa Hal Tercümesi".

Question of Alexandretta: Report of The Comission for the Organisation and Supervision of the First Elections in the Sanjak, League of Nations, Geneve August 20th 1938.

Atatürk'ün "Şahsi Meselem" dediği Hatay mücadelesini, farklı yönlerden inceleyerek yazılmış eserler mevcuttur. Bu kaynak, aydın bir lider olan Hatay Devleti Başbakanı Dr. Abdurrahman Melek'in siyasi, idari ve mesleki faaliyetlerini akademiye kazandırmak amacıyla hazırlanmıştır.

...

Antakya'da Türk Ocağı, Selamet-i Belde Cemiyeti, Nehri Asî'den Elektrik İstihsalı Şirketi, Turizm Cemiyeti, Cemiyet-i Hayriye-i İslâmiye ve Hatay Erginlik Cemiyeti gibi STK'larda kurucu üye ya da yönetici sıfatlarıyla görev almıştır. Ankara'da Demirtepe Halk Tüketim Kooperatifi'nin kurucu üyesi, Türk Hava Kurumu Merkez Kurul üyeliği, Merkez Bankası Yönetim Kurulu üyeliği yapmış ve buradan emekli olmuştur.

...

"Bu kitap, Hatay Devleti Başbakanı Abdurrahman Melek'i Arşiv Belgeleri ışığında ele alan ve değerlendiren ilk çalışmadır. Hatay Meselesi'ni araştırarak kişiler için müracaat eseri özelliğindedir. Bilim dünyasına önemli katkılar sunacağı inancındayım. Yazarını tebrik ediyorum."

Prof. Dr. Sadık SARISAMAN

"Bu çalışma, Hatay Meselesi'ne, dolayısıyla da Misakımillîye olan sadakatin anlaşılması açısından dönemin önemli aydın ve devlet adamlarından olan Abdurrahman Melek'in faaliyetlerinin ele alındığı kıymetli bir kaynak niteliğindedir."

Doç. Dr. Mehmet Ali KARAMAN

 hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

Selected Articles

Nuran Özlük

Selected Articles

Nuran Özlük

Toplumsal Dönüşüm Yayınları:

422 Research-Review

e-Kitap: 1

Writer

Nuran Özlük

Editor-in-Chief

Prof. Dr. Zeki Taştan

Layout

Senem Bahtiyar

Cover design

Kenan Temizel

Publisher Certificate Number: 72287

e-ISBN: 978-605-74198-0-4

1st Edition: 2024 İstanbul

Copyright© All rights reserved. The copyrights of this book belong to Social Transformation Kitabevi Dağıtım Yayıncılık Sanayi ve Ticaret A.Ş. and Nuran Özlük, which published the book, in accordance with the provision of Law No. 5846. It cannot be reproduced or copied by any electronic or mechanical recording system or photocopying without the permission of the publisher and the author. However, short quotes can be made by citing the source.

All rights are reserved. The ethical, scientific and legal responsibility of the articles published in this book belongs to the author(s).

Özlük, Nuran.

Selected articles / Prof. Dr. Nuran Özlük ; editor-in-chief Prof. Dr. Zeki Taştan.—1st edition. -- İstanbul : Toplumsal Dönüşüm Yayınları, 2024.

150 pages ; 21 cm. -- (Toplumsal Dönüşüm Yayınları ; 422. Research-Review)

e-ISBN: 978-605-74198-0-4

1. Türk edebiyatı. 2. Turkish literature. I. Taştan, Zeki. II. Eser adı. III. Dizi.

PL248.Ö95/S4 2024 813.42/ÖZL 2024

General Sales Marketing and Publishing House

Toplumsal Dönüşüm Kitabevi Dağıtım Yayıncılık Sanayi ve Ticaret A.Ş

Hobyar Mah. Cemal Nadir Sokak No: 24 Büyük Milas Han

Kat: 3 Daire: 311 Fatih / İstanbul Tel: 0507 217 47 67

E-mail: toplumsaldonusum@gmail.com

Contents

Introduction.....	7
Children’s Health by Interdisciplinary Approach of Ahmet Mithat Efendi.....	9
Artists-Works-Protagonists as Paratextuality in Context of Transtextualityin Cahit Sıtkı Tarancı’s Poems	2 9
Hell-Paradise Debate or Colloquy Turkish Sufi Ahmet Yesevi’s Work Divan-ı Hikmet.....	41
Psychological/Psychiatric Approaches to the Issue of Supply and Demand for Supernatural/Preternatural Novels Conflicting with Reality	6 3
Struggle with Increased Alcohol Use for Psychological Reasons: The Case of First World War-Green Crescent in Turkey.....	75
Calendar/Information Bulletins of the First Secular American School for Girls in Istanbul, Arnavutköy American College for Girls, in Comparison Among the Years of 1925 and 1927 After the Law of Unification of Education in Turkey .	91
Linguistic and Visual Analysis of Direct-to-Consumer Magazine Prescription Medicine Ads in Turkey: The Case of Bayer Aspirin-Resimli Ay Magazine	125

Conclusion

There are many direct or indirect relations in terms of transtextuality theory through the artists, works, characters we come across as paratextual elements in Tarancı's poems. With the dedications, the artists, works, characters in poet names or verses and the authors in epigraph, the reader makes connections to many works thanks to the explorer/equipped point of view. The exchange between the names Halit Fahri Ozansoy, Necip Fazıl Kısakürek, Munis Faik Ozansoy, Peyami Safa, Ziya Osman Saba, Şevket Rado, Vedat Günyol, Kemal Uluser, Sadri Ertem, Nâzım Hikmet, Mehmet Akif Ersoy, Tevfik Fikret, Orhan Veli, Nedim; La Fontaine, Daniel Defoe, Cervantes, Dante, Mallarmé and the poem, novel, story, letter, article, speech, memory, essay, criticism, folktale, mesnevi, mythology/legend, tale texts we provided above regarding these names and the poet's other works is an indicator of transtextuality as an element of paratextuality; along with this, these are also important in terms of the effects/importance of most of these names on Tarancı's life/sense of art.

References

- Aktulum K. (1999). *Intertextual Relations*. Ankara: Öteki Press.
- Aktulum K. (2011). *Intertextuality/Intersemioticity*. Ankara: Kanguru Press.
- Bakhtin, M. (2001). "Discourse in the Novel", *From Carnival to Novel: A Compilation of Essays About Philosophy of Language*. translation: Cem Soydemir. compiled by Sibel Irzik. Istanbul: Ayrıntı Press, 33-80.
- Barthes, R. (1973). *Le plaisir du texte*. Paris: Seuil.
- Bezirci, A. (1975). *Towards Socialism Sided with Science: Essay- Criticism-Research*. Istanbul: Cem Press.

- Dante (2011). *Divine Comedy*. translation: Rekin Teksoy. 12th edition. Istanbul: Oğlak Press.
- Enginün, İ. (1999). "Similarities Between the Poems and Stories of Cahit Sıtkı Tarancı". *New Turkish Literature Studies*. 2nd edition. Istanbul: Dergâh Press.
- Génette, G. (1979). *Introduction à l'architexte*, Paris: Seuil.
- Génette, G. (1982). *Palimpsestes: La littérature au second degré*, Paris: Seuil.
- Génette, G. (1982). *Seuils*, Paris: Seuil.
- Jenny, L. (1976). "La stratégie de la forme". *Poétique*, 27, 266-67.
- Kristeva J. (1967). "Bakhtine, le mot, le dialogue et le roman". *Critique*. 33.
- Kristeva J. (1969). *Semeiotiké: Recherches pour une sémanlyse*. Paris: Seuil.
- Orhon, O. S. (1970). *Poems*. Ankara: MEB Press.
- Peyami Safa (1932). "A New Poet I". *Cumhuriyet*, 3053, 2.
- Peyami Safa (1932). "A New Poet II". *Cumhuriyet*, 3058, 2.
- Riffaterre, M. (1980). "La trace de l'intertexte" *La Pensée*. 215.
- Sağlık, Ş. (2003). *A Study on the Stories of Cahit Sıtkı Tarancı's Stories*. Istanbul: Hece Press.
- Tarancı, C. S. (1940). *Peyami Safa: Life and Works*. Istanbul: Semih Lütfi Press.
- Tarancı, C. S. (1957). *Letters to Ziya*. Istanbul: Varlık Press.
- Tarancı, C. S. (1995). *Writings: Articles/Speeches/Answers*. prepared by: Hakan Sazyek. Istanbul: Can Press.
- Tarancı, C. S. (2005). *Age Thirty Five: All Poems*. compiled by: Asım Bezirci. 28th edition. Istanbul: Can Press.
- Tarancı, C. S. (2006). *"May the Sun Not Disappear from My Window"*. Istanbul: Can Press.

“Those Who Live Within Me” (1997). *Vedat Günyol: Life, Works, Artistic Life*. prepared by:Feridun Andaç. Istanbul: İde Pres.

Törenek, M. (2014). “Cahit Sıtkı’s Opinions in His Time’s Poetry”. *Atatürk University Facultyof Literature Social Sciences Magazine*. 53.

Enjoying the objective of teaching the provisions and orders of Islam in light of Holy Quran and hadiths and get Islam loved by the indigenous and nomadic peoples, Ahmet Yesevi has penned the work in a way matching with its objective and in didactic – style language which would be comprehended by the mass being addressed to.

In the poem we have analyzed contained in *Divan-ı Hikmet* and consisted of intellectually religious mystic and national elements in terms of shape,⁴⁶ hell boasts with Pharaoh, Haman, those who are scrooge, Christian, Jewish, cruel, hypocrite and non-prayer and the paradise with Hadarath Joseph, prophets, believers, scholars, chanting slaves and a place where the beauty of Allah to be seen. Moving from the verses and hadiths, the poet has made the paradise and the hell talk, being two opposing concepts in a poetic style and demonstrated the superiority of paradise to hell in pursuit of the same source.

References

1. Köksal, MF. “Münâzara: Türk edebiyatı.” TDV İslam Ansiklopedisi, Türkiye Diyanet Vakfı Press: İstanbul; 2006; 14: 580-581.
2. Ahmed-i Yesevi. *Divan-ı Hikmet*’ten seçmeler. prepared by: Kemal Eraslan. Ministry of Culture and Tourism Press: Ankara; 1983; 31: 276-277.
3. Canan İ. *Kütüb-i Sitte tercüme ve şerhi*. Akçağ Press: Ankara; 1992:14: 465-466.
4. Quran. “Kaf (QAF)” [online]. 2016[cited 2016 Jun 10] Available from: URL: <http://www.quran.com/50/30>.
5. Quran. “Ankebût (the Spider)” [online]. 2016 [cited 2016 Jun 10] Available from: URL: <http://www.quran.com/29/39>.

6. Quran. "Hud (Hud)" [online]. 2016 [cited 2016 Jun 10] Available from: URL: <http://www.quran.com/11/96-99>.
7. Quran. "Âl-i İmrân (Family of İmran)" [online]. 2016 [cited 2016 Jun 10] Available from: URL: <http://www.quran.com/3/180>.
8. Quran. "Âl-i İmrân (Family of İmran)" [online]. 2016 [cited 2016 Jun 11] Available from: URL: <http://www.quran.com/3/458>.
9. Quran. "A'râf (the Heights)" [online]. 2016 [cited 2016 Jun 11] Available from: URL: <http://www.quran.com/7/43>.
10. Quran. "En'âm (the Cattle)" [online]. 2016 [cited 2016 Jun 11] Available from: URL: <http://www.quran.com/6/48>.
11. Quran. "Tevbe (the Repertance)" [online]. 2016 [cited 2016 Jun 11] Available from: URL: <http://www.quran.com/9/29-31>.
12. Quran. "Âl-i İmrân (Family of İmran)" [online]. 2016 [cited 2016 Jun 11] Available from: URL: <http://www.quran.com/3/85-91>.
13. Canan İ. Kütüb-i Sitte tercüme ve şerhi. Volume 2. Akçağ Press: Ankara; 1988: 209.
14. Quran. "Yunus (Jonah)" [online]. 2016 [cited 2016 Jun 11] Available from: URL: <http://www.quran.com/10/9>.
15. Quran. "Tâ-Hâ (Ta-Ha)" [online]. 2016 [cited 2016 Jun 12] Available from: URL: <http://www.quran.com/20/75-76>.
16. Quran. "Hadîd (the Iron)" [online]. 2016 [cited 2016 Jun 12] Available from: URL: <http://www.quran.com/57/12>.

17. Quran. "Zuhruf (the Ornaments of Gold)" [online]. 2016 [cited 2016 Jun 12] Available from: URL: from <http://www.quran.com/43/68-72>.
18. Quran. "Zuhruf (the Ornaments of Gold)" [online]. 2016 [cited 2016 Jun 12] Available from: URL: from <http://www.quran.com/43/197>.
19. Quran. "En'âm (the Cattle)" [online]. 2016 [cited 2016 Jun 12] Available from: URL: from <http://www.quran.com/6/93>.
20. Quran. "En'âm (the Cattle)" [online]. 2016 [cited 2016 Jun 12] Available from: URL: from <http://www.quran.com/6/156-157>.
21. Quran. "Kehf (the Cave)" [online]. 2016 [cited 2016 Jun 12] Available from: URL: <http://www.quran.com/18/29>.
22. Quran. "Sâffât (Those Set the Ranks)" [online]. 2016 [cited 2016 Jun 12] Available from: URL: <http://www.quran.com/37/62-67>.
23. Quran. "Duhân (the Smoke)" [online]. 2016 [cited 2016 Jun 12] Available from: URL: <http://www.quran.com/44/43-45>.
24. Canan İ. Kütüb-i Sitte tercüme ve şerhi. Volume 14. Akçağ Press: Ankara; 1992: 438-439.
25. Quran. "Ankebût (the Spider)" [online]. 2016 [cited 2016 Jun 12] Available from: URL: <http://www.quran.com/29/49>.Quran.
26. "Âl-i İmrân (Family of İmran)" [online]. 2016 [cited 2016 Jun 14] Available from: URL: <http://www.quran.com/3/7>.
27. Quran. "Sebe' (Sheba)" [online]. 2016 [cited 2016 Jun 14] Available from: URL: <http://www.quran.com/34/6>.

28. Canan İ. Kütüb-i Sitte tercüme ve şerhi. Volume 11. Akçağ Press: Ankara; 1991: 488.
29. Quran. “Nisâ (the Women)” [online]. 2016 [cited 2016 Jun 14] Available from: URL: <http://www.quran.com/4/145>.
30. Quran. “Tevbe (the Repertance)” [online]. 2016 [cited 2016 Jun 14] Available from: URL: <http://www.quran.com/9/68>.
31. Quran. “Fetih (the Victory)” [online]. 2016 [cited 2016 Jun 14] Available from: URL: <http://www.quran.com/48/6>.
32. Quran. “Müzzemmil (the Enshrouded One)” [online]. 2016 [cited 2016 Jun 14] Available from: URL: <http://www.quran.com/73/8>.
33. Quran. “İnsan (the Man)” [online]. 2016 [cited 2016 Jun 14] Available from: URL: <http://www.quran.com/76/25>.
34. Quran. “Ahzâb (the Combined Forces)” [online]. 2016 [cited 2016 Jun 14] Available from: URL: <http://www.quran.com/33/41>.
35. Quran. “Ahzâb (the Combined Forces)” [online]. 2016 [cited 2016 Jun 14] Available from: URL: <http://www.quran.com/33/21>.
36. Quran. “Cum’a (the Congregation, Friday)” [online]. 2016 [cited 2016 Jun 14] Available from: URL: <http://www.quran.com/62/10>.
37. Quran. “A’râf (the Heights)” [online]. 2016 [cited 2016 Jun 14] Available from: URL: <http://www.quran.com/7/205>.
38. Quran. “Neml (the Ant)” [online]. 2016 [cited 2016 Jun 14] Available from: URL: <http://www.quran.com/27/2-3>.

39. Quran. "A'lâ (the Most High)" [online]. 2016 [cited 2016 Jun 14] Available from: URL: <http://www.quran.com/87/14-15>.
40. Quran. "Bakara (the Cow)" [online]. 2016 [cited 2016 Jun 14] Available from: URL: <http://www.quran.com/2/277>.
41. Quran. "A'râf (the Heights)" [online]. 2016 [cited 2016 Jun 14] Available from: URL: <http://www.quran.com/7/170>.
42. Quran. "Müdessir (the Cloaked One)" [online]. 2016 [cited 2016 Jun 14] Available from: URL: <http://www.quran.com/74/38-48>.
43. Quran. "Kıyamet (the Resurrection)" [online]. 2016 [cited 2016 Jun 14] Available from: URL: <http://www.quran.com/75/22-23>.
44. Canan İ. Kütüb-i Sitte tercüme ve şerhi. Akçağ Press: Ankara; 1992;14: 474-475.
45. Quran. "Haşr (the Exile)" [cited 2016 Jun 10] Available from: URL: from <http://www.quran.com/59/20>.
46. Köprülü F. Türk edebiyatında ilk mutasavvıflar. University Printing House: Ankara; 1966;23: 124.

References

- Campbell, Joseph (2010). *Kahramanın sonsuz yolculuğu*. Translator: Sabri Gürses. İstanbul: Kabalcı Press.
- Hume, Kathryn (1984). *Fantasy and mimesis: Responses to reality in western literature*. New York: Methuen.
- Jackson, Rosemary (1981). *Fantasy: The literature of subversion*. London and New York: Routledge.
- Jaloux, Edmond (1963). "Alman romantiklerinde fantastik olanın yeri". *Turkish Literature* 142: 602.
- Jung, Carl Gustav (2004). *İnsan ruhuna yöneliş*. Translator: Engin Büyükinal. İstanbul: Say Press.
- Kefeli, Emel (2012). *Batı edebiyatında akımlar*. İstanbul: Dergâh Press.
- Le Guin, Ursula K. (2006). "Amerikalılar ejderhalardan neden korkar?". *Kadınlar rüyalar ejderhalar*. Edited: Deniz Erksan, Bülent Somay, Müge Gürsoy Sökmen. İstanbul: Metis Press.
- Lowenthal, Leo (2006). "Edebiyat sosyolojisi". *Edebiyat sosyolojisi* üzerine. Translator: Salih Özer. Edited: Köksal Alver. Ankara: Hece Press.
- Öztoğat, Nedret (2006). "Fantastiği tanımlamak: Bir tema üzerine çeşitlemeler". *Yazında ve Çeviride Fantastik*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Press.
- Penzoldt, Peter (1952). *The supernatural in fiction*. London: Peter Nevill.
- Prssechkian, Nossrat (1997). *Doğu hikâyeleriyle psikoterapi (Oriental Stories as Tools in Psychotherapy)*. Translator: Hürol Fışıloğlu. İstanbul: Sistem Press.
- Rabkin, S. Rabkin (1976). *The fantastic in literature*. Princeton: Princeton University Press.

- Söğüt, Mine (2004). “Sıradan Hayatlar, Fantastik Zamanlar”. *Picus* 14: 32.
<http://www.ozgurpencere.com/tr>. [Retrieved from 10 December 2007]
- Steinmetz, Jean-Luc (2006). *Fantastik edebiyat*. Translator: Hasan Fehmi Nemli. Ankara: Dost Press.
- Todorov, Tzvetan (2004). *Fantastik: edebî türe yapısal bir yaklaşım*. Translator: Nedret Öztokat. İstanbul: Metis Press.
- Tolkien, John Ronald Reuel (1999). *Peri masalları üzerine*. Translator: Serap Erincan. İstanbul: Altıkırkbeş Press.
- (1997). *1939 Birinci Türk Neşriyatı Kongresi*. Ankara: Edebiyatçılar Derneği Press.

Nowadays, when remedies are sought for the spread and increase of alcohol consumption in the COVID-19 pandemic, we tried to show The Green Crescent, which started to fight against alcohol 101 years ago, as an example with its reasons and regulations.

Getting information about other non-governmental organizations founded to rehabilitate those who resort to alcohol under difficult and pessimistic conditions such as pandemic and war in the world, and to protect vulnerable groups, especially about the period they were founded, will reveal the social, political, and health-related situation of the period in question more clearly and provide, guide and contribute to today's studies.

References

- Arpacı, Murat (2015). "Sağlam Nesiller ya da Dejenerasyon: Türkiye'de Alkol Karşıtı Düşünce ve Hareket (1910-1950)", *Toplum ve Bilim*, S. 134, s. 30-54.
- Atay, Falih Rıfki (1961). Çankaya: Atatürk Devri Hatıraları, Dünya Yayınları: İstanbul.
- Blocker, Jack S. Jr (2006). "Did Prohibition Really Work? Alcohol Prohibition as a Public Health Innovation", *American Journal of Public Health*, 96(2), 233-243. <https://doi.org/10.2105/AJPH.2005.065409>
- Charles, Nora E.; Strong, Stephanie J.; Burns, Lauren C. et al. (2021). "Increased Mood Disorder Symptoms, Perceived Stress, and Alcohol Use Among College Students During the Covid-19 Pandemic, *Psychiatry Research*, 296, 113706. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2021.113706>
- "Corporate History", <https://www.yesilay.org.tr/en/corporate/history>. (Accessed 10 Feb 2021).

- “Current Situation on Addictions After the COVID-19 Pandemic in Turkey”, <https://www.yesilay.org.tr/tr/haberler/covid-19-salginisi-sonrasi-turkiyede-bagimliliklere-iliskin-mevcut-durum>. (Accessed 12 Feb 2021).
- Fidler David P. (2001). “The Globalization of Public Health: The First 100 Years of International Health Diplomacy”, *Bulletin of the World Health Organization*, 79(9), 842-849.
- Hüseyin Rahmi (1340). *Meyhanede Hanımlar*, Kütüphane-i Hilmi: İstanbul.
- Jacob, Louis; Smith, Lee.; Armstrong, Nicola C. et al. (2021). “Alcohol Use and Mental Health During COVID-19 Lockdown: A Cross-Sectional Study in a Sample of UK Adults”, *Drug and Alcohol Dependence*, 219, 108488. <https://doi.org/10.1016/j.drugalcdep.2020.108488>
- Jernigan, David H.; Monteiro, Maristela; Room, Robin et al. (2000). “Towards a Global Alcohol Policy: Alcohol, Public Health and the Role of WHO. *Bulletin of the World Health Organization*, 78(4), 491-499.
- Karahanoğulları, Onur (2008). *Birinci Meclis’in İçki Yasağı: Men-i Müskirat Kanunu*, Phoenix Yayınları: Ankara.
- Killgore, William D.S.; Cloonan, Sara. A.; Taylor, Emily C. et al. (2021). “Alcohol Dependence During COVID-19 Lockdowns”, *Psychiatry Research*, 296, 113676. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2020.113676>
- Kim, Jin Un; Majid, Amir; Judge, Rebekah et al. (2020). “Effect of COVID-19 Lockdown on Alcohol Consumption in Patients with Pre-Existing Alcohol Use Disorder”, *The Lancet. Gastroenterology&Hepatology*, 5(10), 886-887. [https://doi.org/10.1016/S2468-1253\(20\)30251-X](https://doi.org/10.1016/S2468-1253(20)30251-X)
- Levine, Harry G. (1985). “The birth of American Alcohol Control: Prohibition, the Power Elite, and the Problem of Lawlessness”, *Contemporary Drug Problems*, 63, 63-115.

- The Lancet Gastroenterology Hepatology (2020). "Drinking Alone: COVID-19, Lockdown, and Alcohol-Related Harm, *The Lancet. Gastroenterology&Hepatology*, 5(7), 625. [https:// doi.org/10.1016/S2468-1253\(20\)30159-X](https://doi.org/10.1016/S2468-1253(20)30159-X)
- Üçüncü, Uğur (2012). *Millî Mücadele Yıllarında Bir Yasak Denemesi Men-i Müskirat (İçki Yasağı) Kanunu ve Toplumsal Hayata Yansımaları*, Çizgi Kitabevi: İstanbul.

rituals. The merger of the Constantinople College for Girls and the Robert College in 1932, consisted of teaching only in the same building because both were of the same status in terms of teaching and missionary activities.

Robert College still continues its operation in Turkey. Robert College, which accepts students with one of the highest scores in the High School Entrance Exam (2020 LGS), still maintains its popularity and remains being the preferred school for the education of children of many families.

References

1901. *Act of Incorporation and Constitution and by-Laws of The American College for Girls at Constantinople, in Turkey.* Boston: Frank Wood, <http://www.dlir.org/archive/orc-exhibit/items/show/collection/6/id/11109>. (last access: 08.07.2020).
1911. *The American College for Girls at Constantinople Reports for the Year 1911-1912,* <http://www.dlir.org/archive/orc-exhibit/items/show/collection/6/id/11087>. (last access: 08.07.2020).
1925. *Constantinople College: Arnavutköy Amerikan Kız Koleji.* Dersaadet: Zellich Biraderler.
1927. *Constantinople College: Arnavutköy Amerikan Kız Koleji.* Dersaadet: Tsitouris Biraderler.
- Akyüz, Y. 2013. *Türk Eğitim Tarihi MÖ 1000-MS 2013.* 24th Edition. Ankara: Pegem Akademi.
- Columbia University Library. 2007. "History of the American College for Girls." *American College for Girls Records, 1880s-1979.* New York: Columbia University, http://www.columbia.edu/cu/libraries/inside/projects/findingaids/scans/pdfs/American_College_for_Girls.pdf. (last access: 08.07.2020).

- Columbia University Library. 2007. "Series II: Records of the President: Subseries II.1: Annual Reports." *American College for Girls Records, 1880s-1979*. New York: Columbia University, http://www.columbia.edu/cu/libraries/inside/projects/findingaids/scans/pdfs/American_College_for_Girls.pdf. (last access: 08.07.2020).
- Ergin, O. 1977. *Türk Maarif Tarihi*. Volume 1-2. İstanbul: Eser.
- Fincancı, M. N. 1983. *The Story of Robert College: Old and New 1863-1982*. İstanbul: Redhouse.
- Freely, J. 2000. *A History of Robert College: The American College for Girls, and Boğaziçi University (Bosphorus University)*. Volume 1. İstanbul: Yapı Kredi.
- Gates, C. F. 1940. *Not to Me Only*. Princeton: Princeton University.
- Goffman, C. (2021?). *Mary Mills Patrick's Cosmopolitan Mission and the Constantinople Woman's College*. USA: Lexington Books.
- Greenwood, K. 2000. *Robert College: the American Founders*. İstanbul: Boğaziçi University.
- Halide Edip. 1923. *Memoirs of Halide Edip*. London: John Murray.
- Hamlin, A.D.F. 19003. *In Memoriam, Rv. Cyrus Hamlin*. Boston: Arakelyan.
- Hamlin, C. 1878. *Among the Turks*. New York: R. Carter&Brothers.
- Hamlin, C. 1893. *My Life and Times*. 5th Edition. Boston: The Pligrim.
- Kılıç, S. 2005. "Cumhuriyet Dönemi'nde Yabancı Okullar (1923- 1938)." *Atatürk Araştırma Merkezi* 61 (March): 259-280.
- Koçu, R.E. 1959. "Amerikan Kolejleri (Erkek ve Kız)." *İstanbul Ansiklopedisi*. Volume 2. İstanbul: Aşir Efendi Kütüphanesi.

- Köse, A. 2003. "Religion education at foreign schools (Example of Arnavutköy American Collage for Girls)." Ma diss., Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Patrick, M.M. 1934. *Bosporus Adventure: Istanbul (Constantinople) Woman's College 1871-1924*. California: Stanford University, London: Oxford University.
- Sezer, A. 1999. *Atatürk Dönemi'nde Yabancı Okullar (1923-1938)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Tejirian, E.H.; Simon, R.S. 2012. *Conflict, Conquest, and Conversion: Two Thousand Years of Christian Missions in the Middle East*. New York: Columbia University.
- Thain, A. R. 1907. *Cyrus Hamlin, D.D., LL.D. Missionary, Statesman, Inventor: A Life Sketch*. Volume 10. Boston: American Board of Commissioners for Foreign Mission.
- Toprak, Z. 1993. "Arnavutköy Amerikan Kız Koleji." *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*. Volume 1. İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı.
- Tozlu, N. 1991. *Kültür ve Eğitim Tarihimizde Yabancı Okullar*. Ankara: Akçağ.
- Vahapoğlu, M.H. 1992. *Osmanlı'dan Günümüzde Azınlık ve Yabancı Okullar*. 2nd Edition. İstanbul: Boğaziçi
- Washburn, G. 1909. *Fifty Years in Constantinople and Recollections of Robert College*. Boston: Houghton Mifflin.

References

- Barthes, R. (1977). *Rhetoric of the image, image music, text*. Stephen Heath (trans. and ed). New York: Hill and Wang.
- Clow, K.E & Baack, D. (2007). *Integrated advertising, promotion, and marketing communications*. New Jersey: Pearson/Prentice Hall.
- Mahmut Yesari. (1928). Yolcu. *Resimli Ay*, 9-57, 30-33.
- Murty, K.K. (2008). *50 timeless scientists*. New Delhi: Pustak Mahal.
- Ogilvy, D. (1971). *Confessions of an advertising man*. New York: Ballantine Books.
- (1917). *New and Nonofficial Remedies*. Chicago: American Medical Association.
- (1927). *Resimli Ay*, 36-12, 43.
- (1927). *Resimli Ay*, 37-1, 48.
- (1927). *Resimli Ay*, 38-2, 46.
- (1927). *Resimli Ay*, 39-3, 47.
- (1927). *Resimli Ay*, 40-4, 44.
- (1927). *Resimli Ay*, 41-5, 42.
- (1927). *Resimli Ay*, 43-7, 37.
- (1927). *Resimli Ay*, 44-8, 39.
- (1927). *Resimli Ay*, 45-9, 40.
- (1927). *Resimli Ay*, 46-10, 9.
- (1928). *Resimli Ay*, 47-11, 40.
- (1928). *Resimli Ay*, 48-12, 19.
- (1928). *Resimli Ay*, 53-5, 37.
- (1928). *Resimli Ay*, 54-6, 37.
- (1928). *Resimli Ay*, 55-7, 24.

- (1928). *Resimli Ay*, 56-8, 34.
(1928). *Resimli Ay*, 57-9, 32.
(1929). *Resimli Ay*, 1, 39.
(1929). *Resimli Ay*, 2, 33.
(1929). *Resimli Ay*, 3, 26.
(1929). *Resimli Ay*, 4, 37.
(1929). *Resimli Ay*, 5, 35.
(1929). *Resimli Ay*, 6, 24.
(1929). *Resimli Ay*, 7, 26.
(1929). *Resimli Ay*, 8, 33.
(1929). *Resimli Ay*, 9, 38.
(1929). *Resimli Ay*, 10, 8.
(1930). *Resimli Ay*, 11, 39.
(1930). *Resimli Ay*, 12, 38.
(1930). *Resimli Ay*, 1-2, 30.
(1930). *Resimli Ay*, 3, 39.
(1930). *Resimli Ay*, 4, 20.
(1930). *Resimli Ay*, 5, 23.
(1930). *Resimli Ay*, 6, 38.
(1930). *Resimli Ay*, 7, 29.
(1930). *Resimli Ay*, 8, 35.
(1937). *Resimli Ay*, 17, back cover.
(1937). *Resimli Ay*, 18, back cover.
(1937). *Resimli Ay*, 19, back cover.
(1937). *Resimli Ay*, 20, back cover.
(1937). *Resimli Ay*, 21, back cover.
(1937). *Resimli Ay*, 22, back cover.

Seven articles of Turkish Language and Literature academician Nuran Özlük, selected from the articles published in both local and international journals between 2016-2021, are brought together in this book.

We present these articles selected from the works of Nuran Özlük who evaluates literature considering social, political, religious, economic and cultural issues with an interdisciplinary approach, to the attention of our readers.

ISBN: 978-605-74188-0-4

9 786057 419804

Sosyal medyada bizi takip edin: /toplumsaldonusumkitaptr //toplumsaldonusumkitaptr

GASTRONOMİDE GÜNCEL TRENDLER

Editörler
Serdar EREN
Kansu GENÇER

GASTRONOMİDE GÜNCEL TRENDLER

Editörler

Serdar EREN

Kansu GENÇER

Hiperyayın: 1085

Araştırma-
İnceleme

Editörler

Serdar Eren, Kansu Gencer

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem Ilgın

Kapak

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-6482-90-6

e. ISBN: 978-625-6482-91-3

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti. ve Serdar Eren, Kansu Gencer'e aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve me- kanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumlu- luğu yazar(lar)a aittir.

Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

Gastronomide güncel trendler / editörler Serdar Eren, Kansu Gencer. —1. Baskı. -- İstanbul: Hiperyayın, 2024.

144 sayfa: şekil, tablo; 21 cm. - (Hiperyayın; 1085)

ISBN: 978-625-6482-90-6

e-ISBN: 978-625-6482-91-3

Kaynakça bölüm sonlarındadır.

1. Gastronomi. 2. Yemek Kültürü -- Türkiye. 3. Gastronomi -- Coğrafik işaretli ürünler. I. Eren, Serdar. II. Gencer, Kansu. III. Dizi.

TX631/.G37 2024 641/GAS 2024

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti.
Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş
Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter - Güngören /
İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

Önsöz ve Teşekkürler	11
BÖLÜM 1	
Kütahya'nın Coğrafi İşaretli Yerel Ürünleri	13
<i>Medine DOĞAN</i>	
BÖLÜM 2	
Vejetaryen Beslenme ve Kütahya Mutfağı.....	28
<i>Asya BOZYAZI</i>	
BÖLÜM 3	
Gastronomide Hücresel Tarım Uygulamaları	42
<i>Ümran VAREL</i>	
BÖLÜM 4	
Üçüncü Dalga Kahvehanelerde Misafir Deneyimi.....	59
<i>Bekir Nuri TOPCUOĞLU</i>	
BÖLÜM 5	
Afyonkarahisar mutfak Kültürü	73
<i>Ayşenur BİŞİREN</i>	
BÖLÜM 6	
Gastronomi ve Mutfak Sanatları Eğitiminde Staj Planlaması.....	85
<i>Cansu ÇOŞKUN</i>	

BÖLÜM 7

Profesyonel Mutfaqlarda Nepotizm ve Kronizm..... 99

Simge ÖRS

BÖLÜM 8

Profesyonel Mutfak ve Kadın 113

Sevde Nur KANDIR

BÖLÜM 9

Ege Bölgesinde Mutfak Kültürü 125

Melek SEYHAN

KAYNAKÇA

- Baysan, M. (2021). Kütahya Mutfak Kültüründe Geleneksel Kış Ha- zırlıkları. *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 4(6), 268-280.
- Ceylan, U., ve Güven, Ö. Z. (2018). Yiyecek İçecek İşletmelerinin Menü Planlamasında Kütahya'nın Yöresel Yemeklerinin Yeri Üzerine Bir Araştırma. *Journal Of Tourism & Gastronomy Stu- dies*, 6 (Special Issue 3), 451-459.
- Çekal, N. ve Aslan, B. (2017). Gastronomik Bir Değer Olarak Tarhana ve Coğrafi İşaretlemede Tarhananın Yeri ve Önemi. *Güncel Tu- rizm Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 124-135.
- Çalışkan, V., ve Koç, H. (2013). Türkiye'de Coğrafi İşaretlerin Dağılış Özelliklerinin ve Coğrafi İşaret Potansiyelinin Değerlendirilme- si. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 17(28), 193-214.
- Çekiç, İ. (2022). Türkiye'nin Coğrafi İşaretili Tatlılarının Mevcut Du- rumu Üzerine Bir Araştırma. *Journal Of Gastronomy Hospitality And Travel*, 5(2), 620-630.
- Çekiç, İ., Bulut, Z., ve Oğan, Y. (2023). Coğrafi işaretili ürünlere ilişkin yerli turist tutumları üzerine bir inceleme. *Artvin Çoruh Üniver- sitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 242-255.
- Çolakoğlu, N. K., ve Saruışık, M. (2023). Türk Mutfağında Yer Alan Coğrafi İşaret Tescil Belgesine Sahip Çorbalar Üzerine Bir Araş- tırma. *Kent Akademisi*, 16(3), 1820-1834.
- Durlu-Özyaka, F., Sünnetçioğlu, S. ve Can, A. (2013). Sürdürülebi- lir Gastronomi Turizmi Hareketliliğinde Coğrafi İşaretlemenin Rolü. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 1 (1),13-20.
- Doğanlı, B. (2020). Coğrafi İşaret, Markalaşma ve Kırsal Turizm İliş- kileri. *Journal Of Human And Social Sciences*, 3(2), 525-541.
- Eren, S., ve Doğan, M. (2023). Mutfak Kültürü Envanterine Yönelik Yerel Ürünlerin Ortaya Çıkarılması: Kütahya Örneği. *Journal Of Gastronomy Hospitality And Travel*, 6(1), 377-392.

- Erik, U., ve Pekerşen, Y. (2018). Konya İlinin Coğrafi İşaretli Gastro- nomik Ürünlerinin Bölge Turizminin Gelişimi Açısından De- ğerlendirilmesi. *International Journal Of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 5(31), 4866-4877.
- Esen, M. K. (2022). Yöresel Lezzetlerin Gastronomi Turizmi Açısın- dan Önemi: Türkiye'deki Helvalar. *Aydın Gastronomy*, 6(2), 283- 294.
- Gökovalı, U. (2007). Coğrafi İşaretler ve Ekonomik Etkileri: Türkiye Örneği. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 21(2), 141-160.
- Kan, M., Gülçubuk, B., ve Küçükçongar, M. (2012). Coğrafi İşaretle- rin Kırsal Turizmde Kullanılma Olanakları. *Karamanoğlu Meh- metbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2012(1), 93-101.
- Kütahya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2015). Kütahya Mutfak Kültürü. <http://www.kutahya.gov.tr/kurumlar/kutahya.gov.tr/Gorseller/Promo/mutfakkulturu/KutahyaMutfakKul tu- ru.pdf> (Erişim tarihi: 21.02.2024).
- Mercan, Ş. O., ve Üzülmöz, M. (2014). Coğrafi İşaretlerin Bölgesel Tu- rizm Gelişimindeki Önemi: Çanakkale İli Örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 29(2), 67-94.
- Özbek, Z., ve Köşker, H. (2021). Türk Mutfak Kültüründe Çorba ve Coğrafi İşaretli Çorbalar Üzerine Bir Değerlendirme. *Gastroia: Journal Of Gastronomy And Travel Research*, 5(3), 471-489.
- Özsoy, T. (2015). Coğrafi İşaretlemenin Katma Değer Oluşturmada Bir Araç Olarak Kullanımı. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilim- ler Enstitüsü Dergisi*, 24(2), 31-46.
- Sandıkçı, M., Kazan, İ. ve Baydeniz, E., (2022). "Ege Bölgesi'nde Coğ- rafi İşaret Tesciline Sahip Gastronomik Ürünlerin Tescil Belge- si Kullanım Düzeyinin Belirlenmesi" *Odüsobiad* 12 (3), 2393 -2408, Doi: 10.48146/Odusobiad.1089969
- Şahin, G. (2013). Coğrafi İşaretlerin Önemi ve Vize (Kırklareli)'nin Coğrafi İşaretleri. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Ensti- tüsü Dergisi*, (15), 23-37.

- Şahin, A., ve Meral, Y. (2012). Türkiye'de Coğrafi İşaretleme ve Yöresel Ürünler. *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi*, (2), 88-92.
- Türk Patent ve Marka Kurumu (2024). <https://ci.turkpatent.gov.tr/cografi-isaretler/liste?il=43&tur=&urunGrubu=&adi=> (Erişim Tarihi: 21.02.2024)
- Türk Patent ve Marka Kurumu (2024). Coğrafi İşaret ve Geleneksel Ürün Adı. <https://www.turkpatent.gov.tr/cografi-isaret> (Erişim Tarihi: 26.02.2024)
- Yenipinar, U., Köşker, H., ve Karacaoğlu, S. (2014). Turizmde Yerel Yiyeceklerin Önemi ve Coğrafi İşaretleme: Van Otlı Peyniri. *Journal Of Tourism & Gastronomy Studies*, 2(2), 13-23.

KAYNAKÇA

- Arenas-Gaitán, J., Peral-Peral, B., & Reina-Arroyo, J. (2020). Local fresh food products and plant-based diets: An analysis of the relation between them. *Sustainability*, 12(12), 5082.
- Aslan, Z., Güneren, E., & Çoban, G. (2014). Destinasyon Markalaşma Sürecinde Yöresel Mutfağın Rolü: Nevşehir Örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 2(4), 3-13.
- AYYILDIZ, S., & Sezgin, A. C. (2021). Vejeteryan/Vegan bireylerin yiyecek içecek işletmeleri tercihleri ve sorunları. *Journal Of Tourism Research Institute*, 2(1), 1-16.
- Balcı, T. N. (2018). Türkiye’de yaşayan vegan ve vejeteryen bireylere özgü besin tüketim sıklığı anketi geliştirilmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Baran, Z., & Batman, O. (2022). Destinasyon Pazarlamasında Mutfak Kültürünün Rolü: Sakarya Örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 10(1), 456-475. doi:10.21325/jotags.2022.999
- Bulut, M., & Tunçay Son, G. (2016). Yaşam Tarzı Olarak Vegan ve Vejeteryenlik. *International Journal of Human Sciences*, 13(1).
- Sezgin, A. C., & Ayyıldız, S. (2019). Gastronomi alanında vejeteryen/ vegan yaklaşımı; Giresun yöre mutfağı'nın vejeteryen mutfak kapsamında incelenmesi. *Siyasi Sosyal ve Kültürel Yönleriyle Türkiye ve Rusya*, 1(1), 505-53.
- Cömert, M. (2014). Turizm Pazarlamasında Yöresel Mutfakların Önemi ve Hatay Mutfağı Örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*. (2/1), 64-70.
- Fraser, G. E. (2009). Vegetarian diets: what do we know of their effects on common chronic diseases? *The American journal of clinical nutrition*, 89(5), 1607S-1612S.
- Gezmen Karadağ, M., & Ertaş, Y. (2013). "Sağlıklı Beslenmede Türk Mutfak Kültürünün Yeri". *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(1), 117-136.
- Halıcı, N. (2009). Türk Mutfağı. İstanbul: Oğlak Yayıncılık.

- Kütahya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2015). Kütahya Mutfak Kütürü. <http://www.kutahya.gov.tr/kurumlar/kutahya.gov.tr/Gorseller/Promo/mutfakkulturu/KutahyaMutfakKulturu.pdf> (Erişim tarihi: 21.02.2024).
- Leitzmann, C. (2014). Vegetarian nutrition: past, present, future. *The American journal of clinical nutrition*, 100, 496S-502S.
- Longo, U. G., Spiezia, F., Maffulli, N., & Denaro, V. (2008). The best athletes in ancient Rome were vegetarian, *Journal of Sports Science & Medicine*, 7(4), 565.
- McEvoy, C., Norman, Temple, Woodside, & Jayne, V. (2012). Vegetarian Diets, Low-Meat Diets and Health: A Review. *Public Health Nutrition*, 15(12).
- Morris, C., & Kirwan, J. (2006). Vegetarians: uninvited, uncomfortable or special guests at the table of the alternative food economy?. *Sociologia ruralis*, 46(3), 192-213.
- Neo, H. (2016). Ethical consumption, meaningful substitution and the challenges of vegetarianism advocacy. *The Geographical Journal*, 182(2), 201-212.
- Nezlek, J. B., & Forestell, C. A. (2020). Vegetarianism as a social identity. *Current Opinion in Food Science*, 33, 45-51.
- Ninemeier, J. (2005). Management of Food and beverage operations. East Lansing, Mich. : Educational Institute of the American Hotel & Motel Association.
- Onur, N. (2021). "Gastronomi Turizmi ve Hatay Lezzet Rotası". *Turizm Ekonomi ve İşletme Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 150-162.
- Özer, Z. (2010). Kütahya Mutfak Kültürü. Kütahya Halk Kültürü Araştırmaları. içinde Kütahya: Ekspres Matbaası.
- Özmen, C. Ö. (2017). «Veganları Nasıl Bilirsiniz? Türkiye'deki Veganlara Dair Anket Sonuçları». *Gaia Dergisi*, 1.
- Ruby, M. B., Heine, S. J., Kamble, S., Cheng, T. K., & Waddar, M. (2013). Compassion and contamination. Cultural differences in vegetarianism. *Appetite*, 71, 340-348.
- Schwenk, M., & Hauber, G. (2006). Beslenme Atlası. ODTÜ Yayıncılık.

- Sünnetçioğlu, S., Mercan, Ş., Yıldırım, H., & Türkmen, S. (2017). Veganların Restoranlarda Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5.
- Şanlıer, N. ve Öztürk, Y. E. (2018). Vejetaryen mutfak. Hatice Ferhan Nizamlıoğlu (Ed.) *Gastronomide Güncel Konular İçinde*. Kon-ya: Billur Yayınevi.
- Şanlıer, N., Cömert, M., & Durlu Özkaya, F. (2012). Gençlerin Türk Mutfağına Bakış Açısı. *Millî Folklor* (94), 152-161.
- Şengül, S. ve Türkay, O. (2015). Doğu Karadeniz Mutfak Kültürünün Sürdürülebilirliği Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiri Kitabı, 599- 606.
- Tabu, Ö., & Akdu, U. (2020). Gastronomi Turizmi Kapsamında Türkiye'nin Vegan, Vejetaryen, Pesketaryen Yöresel Yemekleri. F. Alaeddinoğlu, S. Özer, S. Şahin, & H. Arslan Kalay (Ed.) içinde, *Turizm Araştırmaları* (s. 553-570). Paradigma Akademi.
- Tunçay, G. (2020). Biyoetik Çerçevesinde Vegan ve Vejetaryenlik. An-kara: Vize Yayıncılık.
- Türker, N., & Ayyıldız, S. (2021). Yenice Mutfak Kültürünün Vegan Mutfak Kapsamında İncelenmesi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 946-968.
- Üçtuğ, F. G., Günaydın, D., Hünkar, B., & Öngelen, C. (2021). Carbon footprints of omnivorous, vegetarian, and vegan diets based on traditional Turkish cuisine. *Sustainable Production and Consumption*, 26, 597-609.
- Yalçın Çelik, D. (2010). Mengen'de Özel Gün Yemekleri. *Millî Folklor*. (86), 127-139.
- Yavuz, C. (2018). Turistik Destinasyonların Tanıtılmasında Yerel Mutfaklar: Ordu Vejetaryen Mutfağı. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2.
- Yönet, F., & Sezgin, A. (2017). The Importance of Turkish Cuisine in Gastronomy Tourism. (H. Arapgirlioğlu, A. Atık, R. Elliott, & T. Edward, Ed.) *Researches on Science and Art in 21st Century Turkey*, 497.

Zağralı, E., & Akbaba, A. (2015). Turistlerin Destinasyon Seçiminde Yöresel Yemeklerin Rolü: İzmir Yarımadası'nı Ziyaret Eden Turistlerin Görüşleri Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Yasar University*, 10(40), 6633-6644.

KAYNAKÇA

- Akmanoğlu, E. (2022). *Gastronomi Alanında Aktif Rol Alan Bireylerin Hücresel Tarım Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi* (Doctoral dissertation).
- Bağcı, S. A., Hasan, E. K. G. Z., Kırıl, A. S., ve Dönmez, E. (2008). Dane olgunlaşma döneminde gelen yağışın ekmeklik buğdayın bazı kalite özellikleri üzerine etkileri. *Bitkisel Araştırma Dergisi*, 1: 21-27
- Berkay, Cüre. Kimyasal ve Organik Gübrelerin Çevre Üzerine Etkisi. *Uluslararası Biyosistem Mühendisliği Dergisi*, 3(2), 98-107.
- Bhandary, R., Leone, F., Mead, L., Paul, D., Risse, N., ve Wagner, L. (2015). *Taking stock: a brief analysis of the UN Sustainable Development Summit*. International Institute for Sustainable Development.
- Bodansky, D. (1993). The United Nations framework convention on climate change: a commentary. *Yale J. Int'l L.*, 18, 451.
- Boyacı, S., Akyüz, A., ve Kükürtçü, M. (2011). Büyükbaş hayvan barınaklarında gübrenin yarattığı çevre kirliliği ve çözüm olanakları. *Tarım Bilimleri Araştırma Dergisi*, (1), 49-55.
- Boz İ, Şahin A, Paksoy M, Giray FH, Direk M (2013). Çevre Amaçlı Tarımsal Arazilerin Korunması Programının Çatak Yayılması ve Benimsenmesi. Tübitak Proje No: 1100747. Çelik Y 2006.
- Caló, E., ve Khutoryanskiy, V. V. (2015). Biomedical applications of hydrogels: A review of patents and commercial products. *European polymer journal*, 65, 252-267.
- Camilleri, M. A. (2021). Sustainable production and consumption of food. Mise-en-place circular economy policies and waste management practices in tourism cities. *Sustainability*, 13(17), 9986.
- Capell, T., Twyman, R. M., Armario-Najera, V., Ma, J. K. C., Schillberg, S., & Christou, P. (2020). Potential applications of plant biotechnology against SARS-CoV-2. *Trends in plant science*, 25(7), 635-643.

- Carneiro, R., James, C., Aung, T., & O'Keefe, S. (2022). Challenges for flavoring fish products from cellular agriculture. *Current Opini- on in Food Science*, 100902.
- Carrasco, E., Morales-Rueda, A., ve García-Gimeno, R. M. (2012). Cross-contamination and recontamination by Salmonella in fo- ods: a review. *Food Research International*, 45(2), 545-556.
- Chasek, P. S., Wagner, L. M., Leone, F., Lebada, A. M., ve Risse, N. (2016). Getting to 2030: Negotiating the post-2015 sustainable development agenda. *Review of European, Comparative ve Inter- national Environmental Law*, 25(1), 5-14.
- Chizallet, M., Barcellini, F., ve Prost, L. (2023). Sustainable system of systems at work: unravelling (some of) the complexity of far- mers' transition to sustainability. *Ergonomics*, 1-15.
- Cintio, M., Polacchini, G., Scarsella, E., Montanari, T., Stefanon, B., & Colitti, M. (2020). Microrna milk exosomes: From cellular regulator to genomic marker. *Animals*, 10(7), 1126.
- Cui, W., Tie, S., Guo, M., Qiao, F., Tan, M., & Su, W. (2022). Engineering milk-derived exosome for enhancing cellular astaxanthin delivery. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 70(35), 10794-10806.
- Demirel, F. (2020). Bitki ve Hayvan Biyoteknolojisi; Hücresel Tarım ve Nano-Teknoloji. *Journal of Agriculture*, 3(2), 1-9.
- Ecem, Akay., ve Yılmaz, İ. (2020). Yeni etiketleme yönetmeliğine göre alerjen gıdalar ve sağlık etkileri. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (12), 443-459.
- Eibl, R., Senn, Y., Gubser, G., Jossen, V., van den Bos, C., ve Eibl, D. (2021). Cellular agriculture: Opportunities and challenges. *An- nual Review of Food Science and Technology*, 12, 51-73.
- Ertaş, A., ve Kırmızıkuşak, D. (2021). Geleceğin Mutfak Kültürü. *Aca- demia. Edu*, 14-35.s
- Eryılmaz, G. A., ve Kılıç, O. (2018). Türkiye'de sürdürülebilir tarım ve iyi tarım uygulamaları. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversite- si Tarım ve Doğa Dergisi*, 21(4), 624-631.

- Goldburg, R., ve Naylor, R. (2005). Future seascapes, fishing, and fish farming. *Frontiers in Ecology and the Environment*, 3(1), 21-28.
- Harwood, R. R. (2020). A history of sustainable agriculture. In *Sustainable agricultural systems* (pp. 3-19). CRC Press.
- Horrihan, L., Lawrence, R. S., ve Walker, P. (2002). How sustainable agriculture can address the environmental and human health harms of industrial agriculture. *Environmental health perspectives*, 110(5), 445-456.
- Hutmacher, D. W., ve Singh, H. (2008). Computational fluid dynamics for improved bioreactor design and 3D culture. *Trends in biotechnology*, 26(4), 166-172.
- Job, D. (2002). Plant biotechnology in agriculture. *Biochimie*, 84(11), 1105-1110.
- Judd, S. (2008). The status of membrane bioreactor technology. *Trends in biotechnology*, 26(2), 109-116.
- Kırmacı, H. A., Ve Akmanoğlu, E. (2021). Hüresel Tarım ve Hücre Bazlı Gıdaların Kullanımı. *Unika Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(3), 190-200.
- Koçyigit, N., ve Yalçın, N. Polistiren üretimi için kesikli reaktör tasarımı. *Nevşehir Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 8(2), 137-144.
- M. Tahat, M., M. Alananbeh, K., A. Othman, Y., & I. Leskovar, D. (2020). Soil health and sustainable agriculture. *Sustainability*, 12(12), 4859.
- Montzka, S. A., Dlugokencky, E. J., ve Butler, J. H. (2011). Non-CO2 greenhouse gases and climate change. *Nature*, 476(7358), 43-50.
- Munaweera, T. I. K., Jayawardana, N. U., Rajaratnam, R., & Dissanayake, N. (2022). Modern plant biotechnology as a strategy in addressing climate change and attaining food security. *Agriculture & Food Security*, 11(1), 1-28.
- Nyika, J., Mackolil, J., Workie, E., Adhav, C., ve Ramadas, S. (2021). Cellular agriculture research progress and prospects: Insights from bibliometric analysis. *Current Research in Biotechnology*, 3, 215-224.

- Ong, S., Choudhury, D., ve Naing, M. W. (2020). Cell-based meat: Current ambiguities with nomenclature. *Trends in Food Science ve Technology*, 102, 223-231.
- Özyurt, M. S., Dayıoğlu, H., ve Solak, C. N. (2005). Gen Teknolojileri ve İnsan HAYATINA Etkileri. *Journal of Science and Technology of Dumlupınar University*, (008), 127-136.
- Porter, B., Zauel, R., Stockman, H., Guldborg, R., ve Fyhrie, D. (2005). 3-D computational modeling of media flow through scaffolds in a perfusion bioreactor. *Journal of biomechanics*, 38(3), 543-549.
- Rischer, H., Szilvay, G. R., ve Oksman-Caldentey, K. M. (2020). Cellular agriculture—industrial biotechnology for food and materials. *Current opinion in biotechnology*, 61, 128-134.
- Rubio, N., Datar, I., Stachura, D., Kaplan, D., & Krueger, K. (2019). Cell-based fish: a novel approach to seafood production and an opportunity for cellular agriculture. *Frontiers in Sustainable Food Systems*, 3, 43.
- Rubio, N., Datar, I., Stachura, D., Kaplan, D., ve Krueger, K. (2019). Cell-based fish: a novel approach to seafood production and an opportunity for cellular agriculture. *Frontiers in Sustainable Food Systems*, 3, 43.
- Saavoss, M. (2019). How Might Cellular Agriculture Impact the Livestock, Dairy, and Poultry Industries? *Choices*, 34(1), 1-6.
- Schaller, N. (1993). The concept of agricultural sustainability. *Agriculture, ecosystems & environment*, 46(1-4), 89-97.
- Shareefdeen, Z., Elkamel, A., ve Babar, Z. B. (2023). Recent Developments on the Performance of Algal Bioreactors for CO₂ Removal: Focusing on the Light Intensity and Photoperiods. *BioTechnology*, 12(1), 10.
- Specht, E. A., Welch, D. R., Clayton, E. M. R., ve Lagally, C. D. (2018). Opportunities for applying biomedical production and manufacturing methods to the development of the clean meat industry. *Biochemical Engineering Journal*, 132, 161-168.
- Tinmaz, E., ve Demir, İ. (2011). Atık boyutunun ve karakterizasyonunun havalandırılmalı bioreaktörlerde atık stabilizasyonuna etkisi. *İtühergisi/d*, 8(6).

- Turhan, Ş. (2005). Tarımda sürdürülebilirlik ve organik tarım. *Tarım Ekonomisi Dergisi*, 11(1 ve 2), 13-24.
- Tyczewska, A., Twardowski, T., & Woźniak-Gientka, E. (2023). Agri- cultural biotechnology for sustainable food security. *Trends in biotechnology*, 41(3), 331-341.
- Ünver, S. S., ve Kurnaz, I. A. (2020) *Yaşamın dilinin teknoloji ile bu- luştugu nokta Biyoteknoloji çağına hoş geldiniz! ABA* (Akademik Bilimsel Araştırmalar) Yayınevi İstanbul, 11-12
- Webb, L., Fleming, A., Ma, L., & Lu, X. (2021). Uses of cellular agri- culture in plant-based meat analogues for improved palatabi- lity. *ACS Food Science & Technology*, 1(10), 1740-1747.
- Zhong, J. J. (2010). Recent advances in bioreactor engineering. *Korean Journal of Chemical Engineering*, 27, 1035-1041.

KAYNAKÇA

- Anlı, C. K., & Yavan, N. (2019). Deneyim yaratmada mekânın rolü: Starbucks ve Kahve Dünyası'nın deneyim ekonomisi ve üçüncü yer bakımından analizi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 18(1), 100-132.
- Arslan, F. (2019). Tüketicilerin kahve tüketim alışkanlıkları ve kahve dükkânı tercihleri: Antalya ilinde bir araştırma. *International Journal of Contemporary Tourism Research*, 3(2), 224-234.
- Ayöz, S. (2018). *Coffee is the new wine: an ethnographic study of third wave coffee in Ankara* (Master's thesis, Middle East Technical University).
- Bayındır, B., & Önçel, S. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Kahve Dükkânlarını Tercih Etme Nedenleri: Anadolu Üniversitesi Örneği (The Reasons of University Students' Preference Coffee Shops: The Case of Anadolu University). *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 7(3), 1806-1820.
- Bayındır, M. S., Bayındır, B., & Önçel, S. (2020). X, Y ve Z Kuşağı Tüketicilerin Kahve Dükkânlarını Tercih Etme Alışkanlıklarının İncelenmesi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3949-3963.
- Berampu, L. T., Sirojuzilam, S., & Sembiring, B. K. (2019). The relationship of consumer preference, value creation, and global supply chain in the third wave coffee business in Sumatera Utara, Indonesia. *International Journal of Supply Chain Management*, 8(6), 731-736.
- Birsel, S. (1983). *Kahveler Kitabı*. Ankara: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Burcuoğlu, M., & Akyüz, S. (2022). Marka Özgünlüğü, Marka Sadakati, Marka Güveni ve Ağızdan Ağıza İletişim Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Kahve İşletmelerinin Örneği. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2365-2392.
- Çavuşgil, B., & Ayhün, S. E. (2021). Hizmet kalitesi ve müşteri tatmininin tekrar satın alma niyetine etkisi: Z kuşağı kahve dükkânı müşterileri üzerine bir araştırma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 2067-2085.

- Çekiç, İ. (2022). X, Y ve Z Kuşaklarının Kahve Tüketim Alışkanlıklarını Etkileyen Unsurlar Üzerine Mukayeseli Bir Araştırma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 683-698.
- de Vasconcelos Teixeira, L. (2020). The consumption of experiences in specialty coffee shops. In *Coffee Consumption and Industry Strategies in Brazil* (pp. 275-295). Woodhead Publishing.
- Ephraim, D. (2011, Kasım 11). *Achieving Turkish Coffee Perfection*. www.mpechicago.com: https://www.mpechicago.com/achieving-turkish-coffee-perfection-0/ adresinden alındı (Erişim Tarihi: 14.01.2024).
- Ferreira, J., Ferreira, C., & Bos, E. (2021). Spaces of consumption, connection, and community: Exploring the role of the coffee shop in urban lives. *Geoforum*, 119, 21-29.
- Girginol, C. (2017). *Kahve Topraktan Fincana*. İstanbul: A7 Kitap.
- Hattox, R. (1985). *Coffee and Coffeehouses: The Origins of a Social Beverage in the Medieval Near East*. Washington: University of Washington Press.
- Hattox, R. S. (1996). *Kahve ve Kahvehaneler - Bir Toplumsal İçeceğin Yakındoğu'daki Kökenleri*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Heathcott, J. (2000, Aralık 23). *Kahve, Kapitalizm ve Devlet*. www.geocities.ws:2022, (Erişim Tarihi: 24.02.2024).
- Heise, U. (1987). *Kaffee und Kaffeehaus*. Ginsheim-Gustavsburg: Abe-Books Seller Since.
- İşın, E. (2001). Kahve ve Kahvehanelerin Toplumsal Tarihi. S. Özpala- bıyıklılar içinde, *Tanede Saklı Keyif, Kahve* (s. 12). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Kahya, Z., & Çiftçi, E. Z. (2022). Kahvecilik Nesillerinin Özellikleri Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 1252-1271.
- Kaya, G., & Toker, S. (2019). Kahve Tüketim Alışkanlıklarının İncelenmesi: İstanbul Örneği. *International Journal Of Economics, Politics, Humanities & Social Sciences*, 19.
- Kefeli, E., Şahin, Ö., & Yarmacı, N. (2020). Üçüncü Nesil Kahve İşletmelerinde Türk Kahvesinin Yeri: İstanbul Örneği. *Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal Ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 4 (2), 130-147.

- Kement, Ü. (2019). Üçüncü Nesil Kahve Sunan İşletmelerde Hizmet Kalitesi, Müşteri Tatmini ve Davranışsal Niyet İncelemesi; Al- gılanan Fiyatın Düzenleyicilik Rolü (Service Quality, Customer Satisfaction and Behavioral Intention in Third Wave Coffees: Moderation Effect on the Perceived Price). *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 7(2), 1252-1270.
- Kement, Ü., Başar, B., & Güner, Ç. (2022). Üçüncü Nesil Kahve Dem- leme Yöntemlerinde Duyuların Rolü. *Gastroia: Journal of Gast- ronomy and Travel Research*, 277-293.
- Lee, K. S., & Ruck, K. J. (2022). Barista Diary: An autoethnography studying the operational experience of third-wave coffee shop baristas. *International Journal of Hospitality Management*, 102, 103182.
- Manzo, J. (2015). Third-wave” coffeehouses as venues for sociality: On encounters between employees and customers. *The Qualitative Report*, 20(6), 746-761.
- Naskali, E. G. (2011). *Türk Kahvesi Kitabı*. İstanbul: Kitapyurdu.
- Rado, Ş., & Es, H. F. (1961). *Yeni Hayat Ansiklopedisi*. İstanbul: Doğan Kardeş Yayınevi.
- Şahin, B. (2022). *Tarihsel süreçten günümüze kahve mekânlarının iç mekân tasarımlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksel Li- sans Tezi, Işık Üniversitesi).
- Şeker, G., & Özata, F. Z. (2022). Kahvenin ve Kahve Dükkânlarının Değişen Tüketim Algısı: Üçüncü Dalga Kahve Tüketicileri Üze- rine Fenomenolojik Bir Araştırma (The Changing Consumpti- on Values of Coffee and Coffee Shops: A Phenomological Rese- arch on Third Wave Coffee Consumers). *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 10(1), 193-224.
- Şen, K. (2005). *Telvenin İzinde / Kahve ve Kahvehane Kültürü*. İstan- bul: Apa Yayıncılık.
- Türk Kahvesi Kültürü ve Araştırmaları Derneği. (2015). *7 Adımda Mükemmel Tür Kahvesi Kılavuzu*. <http://turkkahvesidernegi.org/>: <http://turkkahvesidernegi.org/index.php?icerik=7-adim- da-mukemmel-turk-kahvesi- kilavuzu&gastronomi=menuacti- ve adresinden alındı> (Erişim Tarihi: 20.01.2024).

- Tüzün, A. (2018). *Tüketicilerin butik kahve dükkânlarını tercih etme nedenleri: Ankara ilinde bir araştırma* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Batman Üniversitesi).
- Uygur, E. M. (2015, Ocak 7). *Üçüncü Dalga Kahve- Pazarlama ve Tüketime Etkileri*. tr.linkedin.com: <https://tr.linkedin.com/pulse/%C3%BC%C3%A7%C3%BCnc%C3%BC-dalga-kahve-pazarlama-ve-t%C3%BCketime-etkileri-ezgi-merdin> adresinden alındı (Erişim Tarihi: 20.01.2024).
- Ünver, A. S. (1963). *Türkiye'de Kahve ve Kahvehaneler*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Yıldız, M. C. (2008). *Kahvehane Kültürü*. İstanbul: Beyan Yayınları.

KAYNAKÇA

- Agan-Özkok, G. (2020). A Regional Food of Afyonkarahisar Cuisine: Sausage Doner Kebab. *International Journal of Turcic World Tourism Studies*, 5(2), 301-313.
- Akın, N., & Bostancı, B. (2017). UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı Kapsamında Gaziantep: Mevcut Raporlar Bağlamında Bir Değerlendirme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 8(9), 110-124.
- Aydın, E. (2015). *Gastronomi Turizminin Şehir Markalaşmasına Etkisi: Afyonkarahisar İli Örneği (Yüksek Lisans Tezi)*. Afyonkarahisar: Afyonkocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Boytok, A., Pelit, E., & Cerit, A. (2020). Afyonkarahisar Mutfağının Turizm Eğitimi Alan Öğrenciler Tarafından Bilinme ve Tadılma Durumlarının Tespiti Üzerine Bir Araştırma: Afyon Kocatepe Üniversitesi Örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 8(1), 501-522.
- Cihan, A., Yılmaz, H., & Denктаş, S. (2017). Afyonkarahisar'ın Gastronomi Turizmi Açısından Tanıtılmasında Geleneksel ve Yenilikçi Gıda Ürünlerinin Kullanılması. *Avrasya Bilimler Akademisi Sosyal Bilimler Dergisi*(Özel Sayı), 219-233.
- Çelik, S., Kart, N., & Sandıkcı, M. (2021). Yerel Restoran İşletmecilerinin Afyonkarahisar'ın "UNESCO Gastronomi Şehri" Unvanına Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 2300-2319.
- Çıtak, B., & Sandıkcı, M. (2020). Afyonkarahisar Mutfağının Yöresel Çorbaları ve Diğer Şehirlerle Karşılaştırılması. *AHBVÜ Turizm Fakültesi Dergisi*, 23(2), 256-270.
- Duran, G., & Meydan-Uygur, S. (2022). UNESCO Gastronomi Şehirleri'nin Gastronomi Unsurları ve Gastronomi Kimlikleri UNESCO Gastronomi Şehirleri'nin Gastronomi Unsurları ve Gastronomi Kimlikleri. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 10(1), 627-648.
- Düzgün, E., & Durlu-Özkaya, F. (2015). Mezopotamya'dan Günümüze Mutfak Kültürü. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 1(3), 41-47.

- Gastroafyon (2024), <https://gastroafyon.org/yemek-kulturumuz/> (8 Mart 2024)
- Güler, O., Harçın, S., & Tor-Kadioğlu, C. (2017). Yiyecek-İçecek İşletmele- ri Yöneticileri Gözünden Gaziantepi'nin "Dünya Gastronomi Şehri" Unvanının Değerlendirilmesi. *Uluslararası Turizmin Geleceği Kongresi: İnovasyon, Girişimcilik Ve Sürdürülebilirlik Kongresi*, (s. 28-30).
- Işkın, M. (2021). Göç-Kültür Etkileşiminde Kadının Rolü: Mutfak Kültürü Bağlamında Bir Araştırma. *Oltu Beşeri ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(2), 258-274.
- Kızıldemir , Ö. (2019). Afyonkarahisar Mutfak Kültürü Üzerine Bir Değerlendirme. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7(1), 647-663.
- Köşker, H., Ercan, F., & Albuz, N. (2018). Osmanlı Çileğinin Gastronomik Kimlik Unsuru Olarak Değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(30), 1236-1269.
- Lima, J., Serra, J., Borges, M., & Marujo, N. (2023). Is Gastronomy Important for UNESCO World Heritage Sites'tourist? A Case Study From Portugal. *Anatolia*, 1-13.
- Okmeydan. (2021). UNESCO Yaratıcı Kentler Ağı ve Türkiye'deki Yaratıcı Kentlere Yönelik Bir İnceleme. *Taras Shevchenko 6th International Congress on Social Sciences*, (s. 402-431). Kiev, Uk- rayna.
- Özel, E., Yalçın, S., & Çelik, T. (2022). The use of Buffalo Milk, Kaymak and Yogurt in Traditional Products of Afyonkarahisar Cuisine. *Journal of Gastronomy Studies*, 10(4), 3608-3625.
- Pearson, D., & Pearson, T. (2017). Branding Food Culture: UNESCO Creative Cities of Gastronomy. *Journal of Food Products Marke- ting*, 23(3), 342-355.
- Romagnoli, M. (2019). Gastronomic heritage elements at UNESCO: problems, reflections on and interpretations of a new heritage ca- tegory. *International Journal of Intangible Heritage*(14), 158-171.
- Taştan, H., & İflazoğlu, N. (2018). Hatay'ın Unesco Gastronomi Şeh- ri Olması İle İlgili Yerel Restoran İşletmelerinin Farkındalığının Değerlendirilmesi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 6(1), 384-393.

Türk Patent ve Marka Kurumu (2024),
<https://ci.turkpatent.gov.tr/cogرافي-isaretler/liste?il=03>
(08 Mart 2024)

UNESCO (2024),
<https://www.unesco.org.tr/Pages/88/129/UNES-CO-Yarat%C4%B1c%C4%B1-S%CC%A7ehirler-Ag%C-C%86%C4%B1> (06 Mart 2024)

UNESCO (2024),
<https://www.unesco.org.tr/Pages/96/2/UNESCO>
(09 Mart 2024)

UNESCO (2024),
<https://www.unesco.org.tr/Pages/88/129/UNES-CO-Yarat%C4%B1c%C4%B1-S%CC%A7ehirler-Ag%C-C%86%C4%B1> (09 Mart 2024)

Zengin, B., & Gürkan, A. (2019). Afyonkarahisar Mutfağının Gastronomi Turizmi Açısından Değerlendirilmesi. *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 225-240.

KAYNAKÇA

- Akın, A. (2018). Gastronomi turizminde staj eğitiminin önemi: Gazi- antep Üniversitesi örneği. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Der- gisi*, 16, 483-518.
- Akmeşe, K. A. (2021). Türkiye'deki Devlet Üniversitelerinde Gast- ronomi Ve Mutfak Sanatları Bölümlerinin Müfredatları Üze- rine Bir Araştırma. *Çatalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6, 75-93.
- Aliyeva, A. (2007). Turizm sektöründe insan kaynakları yönetiminde eğitim ve bir uygulama. *Yüksek Lisans Tezi*.
- Aslan, Z., Çoban, G., & Çokal, Z. (2014). Turizm Öğrencilerinin Staj Deneyiminde Algıladıkları Motivasyonun Herzberg Kuramına Göre Değerlendirilmesi: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Örneği. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Ens- titüsü Dergisi*(33).
- Aydemir, D. A. (2018). Gastronomi ve mutfak sanatları eğitimi alan üniversite öğrencilerinin kariyer beklentileri: Lisans öğrencile- rine yönelik bir araştırma. *Master's thesis, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi*.
- Aydın, Y., & Karasu, T. (2022). Yükseköğretimde Uygulamalı Eğitim- ler Çerçeve Yönetmeliği Programı Kapsamında Kur'an Kursla- rında Yapılan Staj Programının Değerlendirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 9(1), 119-137.
- Cankül, D., & Erşahin, R. (2021). Aşçılık Alanındaki Stajyerlerin Mes- leki Yeterliliklerinin İşverenler Tarafından Değerlendirilmesi: İstanbul Örneği. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*(5), 477-496.
- Cizrelioğulları, M. N., & Altun, Ö. (2019). Zorunlu Staj Eğitimi Alan Turizm ve Gastronomi Öğrencilerinin Staj Memnuniyetinin İn- celenmesi: Doğu Akdeniz Üniversitesi Örneği. *Journal of Tou- rism and Gastronomy Studies*, 7(4), 2447-2465.
- Çalık, C. (2006). Örgütsel sosyalleşme sürecinde eğitimin değişen rolü ve önemi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(1), 1-10.

- Çaylan, D. Ö., Akpınarlı, V., & Deveci, D. A. (2016). Öğrencilerin Staj Programları İle İşe Alım Süreci: Denizcilik Sektöründe "Rotamiz Arkas Projesi" Örnek Olay İncelemesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1).
- Çetin, Ş. (2005). Öğrenci stajlarında yararlanılan dersler üzerine ampirik bir değerlendirme: Mersin Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 16(2), 153-169.
- Çokal, Z., Yılmaz, F. D., & Büyükkuru, M. (2019). Türkiye'de lisans düzeyindeki turizm rehberliği bölümlerinin staj yönergelerinin mesleğe uyumunun incelenmesi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7(20), 202-218.
- Daylar, Ş. (2015). Otel mutfak yöneticilerinin işgörenlerin yeterlilik düzeyi hakkındaki algıları: karşılaştırılmalı bir uygulama. *Ya-yınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*.
- Demir, B. (2015). Meslek Yüksekokullarında Verilen Muhasebe Eğitimi Stajın Önemi, Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 76-80.
- Demir, Ö. (2023). Gastronomi eğitimi ve yiyecek içecek endüstrisi arasındaki bağlantı (sızlık) lar: paydaşlar üzerine araştırma ve model önerisi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir*.
- Demirci, B., Sarıkaya, S., & Erol, E. (2021). Türkiye'de Gastronomi ve Mutfak Sanatları Eğitiminin Değerlendirilmesi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(4), 3311-3324.
- Denk, E. (2023). Turizm Yükseköğretim Stajlarında Yenilikçi Düşünce: İnovasyon Odaklı Stajın Türkiye'ye Uyum ve Koordinasyonu İle İlgili Bir Model Önerisi. *Dynamics in Social Sciences and Humanities*, 4(2), 52-66.
- Dost, Z. D., & Bilgin, K. U. (2020). Gençlerin İşgücü Piyasasına Geçişinde Deneyim ve Staj Etkisi. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 1, 119-153.
- Erdem, B., Akgöz, E., & Gündoğdu, İ. (2018). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Uluslararası Staj Deneyimlerine İlişkin Memnuniyet Algıları: Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Örneği. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 6(2), 74-98.

- Erikli, S., & Sarıcı, R. (2021). Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü Öğrencilerinin İş Kaygılarının İncelenmesi. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 9(2), 990-1008.
- Görkem, O., & Öztürk, Y. (2011). Otel Mutfaklarında Stajyer İstihdamı ve Beceri Eğitimi Yeterliliğine. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 3(4), 18-33.
- İlter, Ü. E. (2019). Türkiye’de lisans düzeyinde gastronomi ve mutfak sanatları programları müfredatlarının analizi. *Master’s thesis, Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Koc, E., Yumusak, S., Ulukoy, M., Kilic, R., & Toptas, A. (2014). Are internship programs encouraging or discouraging?—A viewpoint of tourism and hospitality students in Turkey. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 15, 135-142.
- Kolunsağ, A., & Özdemir, G. (2007). Sürdürülebilir oryantasyon modeli ve Sakarya Üniversitesi’ndeki durum. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(14), 211-229.
- Mekawy, M. A., & Abu Bakr, M. M. (2014). Planning internship programs: Tourism students’ perceptions. *Tourism: An International Interdisciplinary Journal*, 62(1), 41-61.
- Öney, H. (2016). Gastronomi eğitimi üzerine bir değerlendirme. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(35), 193-203.
- Özdemir, N., Ak, S., & Önçel, S. (2019). Lisans Düzeyinde Gastronomi ve Mutfak Sanatları Eğitimi Alan Öğrencilerinin Kariyer Yapma İsteklerinin Belirlenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmacılar Dergisi*, 12(67).
- Parveen, S., & Mirza, N. (2012). Internship program in education: effectiveness, problems and prospects. *International Journal of Learning & Development*, 2(1), 487-498.
- Pekerşen, Y., Güneş, E., & Sivrikaya, K. K. (2018). Gastronomi ve Mutfak Sanatları Eğitimi Alan Öğrenciler Üzerine Bir Araştırma. *Ulusal III. Uluslararası Doğu Akdeniz Turizm Sempozyumu*, 150-158.
- Sırıklı, İ. K., & Pekerşen, Y. (2023). Gastronomi ve Mutfak Sanatları Öğrencilerinin Staj Süreçlerinde Yaşadıkları İş Stresinin Belirlenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(87), 1325-1343.

- Şahin, H. (2007). Eğitim Programları Değerlendirmede Öğrenci Geribildirimleri ve Kritik Olaylar Tekniğinin Kullanılması: Halk Sağlığı İntörn Staj Programı. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 24(24), 1-8.
- Tektaş, N., Yayla, A., Sarıkaş, A., Polat, Z., Tektaş, M., & Ceviz, N. Ö. (2016). Ön Lisans Öğrencilerinin Staj Uygulamalarının Değerlendirilmesi: Marmara Üniversitesi Örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(6), 310-318.
- Temizkan, R., & Arı, Ö. P. (2018). Türkiye'deki Turizm Lisans Programlarının Staj Yönetmeliklerinin İçerik Analizi. *Journal of Gastronomy, Hospitality, and Travel*, 1(2), 37-44.
- Temizkan, S. P., & Aktepe, B. (2024). Gastronomi ve Mutfak Sanatları Öğrencilerinin Michelin Yıldızlı Restoranlardaki Çalışma Deneyimi. *Journal of Gastronomy, Hospitality and Travel*, 6(4).
- Tiyek, R. (2014). Oryantasyon eğitim programı etkinliğinin değerlendirilmesi: bir araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 335-353.
- Wesley Routon, P., & Walker, J. K. (2019). College internships, tenure gaps, and student outcomes: A multiple-treatment matching approach. *Education Economics*, 27(4), 383-400.
- Yaman, Z. Ö., & Bulduk, S. (2019). Gastronomi ve Mutfak Sanatları Eğitiminin Kalite Göstergeleri Açısından Değerlendirilmesi. *Business & Management Studies: An International Journal*, 7(5), 2770-2804.
- Yılmaz, İ., Düzgün, M., & Olcay, A. (2023). Gastronomi ve Mutfak Sanatları Eğitiminde Karşılaşılan Sorunların İncelenen Problem Durumları Bağlamında Analizi. *Aydın Gastronomy*, 7(1), 91-106.

KAYNAKÇA

- Abdalla, H. F., & Raggad, B. G. (1995). Assessing The Perceptions Of Human Resource Managers Toward Nepotism. *International Journal of Manpower*, 19/8, s. 554-570.
- Altunışık, R. (2022). Örneklem ve Örneklem Süreci. R. Altunışık, H. Boz, E. Gegez, E. Koç, Ü. Sıgı, E. Yıldız, & A. Yüksel için de, *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: Yeni Perspektifler* (s. 164). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Asunakutlu, T., & Umut, A. (2010). Aile İşletmelerinde Nepotizm Algısı ve İş Tatmini İlişkisi Üzerine Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 93.
- Ateş, Ö. (2003). Aile Şirketlerinde Değişim ve Süreklilik Anlayışı. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı /Doktora Tezi*, 14.
- Büte, M. (2011). Nepotizmin İş Stresi, İş Tatmini, Olumsuz Söz Söy- leme ve İşten Ayrılma Niyeti Üzerine Etkileri: Aile İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 177.
- Büte, M. (2015). Nepotizm ve İş Tatmini İlişkisinde İş Stresinin Aracı Rolü Var mıdır? *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 175-176.
- Çetinkaya, A., & Tanış, Z. (2017). Örgütlerde Kayırmacılığın İş Yükü Algısına Etkisi: Konya Kamu Kurumları Araştırması. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 607-618.
- Çivilidağ, A., & Şekercioğlu, G. (2016). İşe Alma, Nepotizm ve Örgüt- sel Gelişme Hakkında İnsan Kaynakları Çalışanlarının Görüşle- rine İlişkin Nitel Bir Analiz. 1-7.
- Elbaz, A., Haddoud, M., & Shehawy, Y. (2018). Nepotism, employees competencies and firm performance in the tourism sector: A dual multivariate and Qualitative Comparative Analysis Appro- ach. *Tourism Management*, 3.

- Erdem, B., Çeribaş, S., & Karataş, A. (2013). Otel İşletmelerinde Ça- lışan İşgörenlerin Kronizm (Eş-Dost Kayırmacılığı) Algıları: İstanbul'da Faaliyet Gösteren Bir, İki ve Üç Yıldızlı Otel İşlet- melerinde Bir Araştırma. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 51.
- Erdirençelebi, M., & Ertürk, E. (2019). Türkiye'de" Nepotizm" Konu- sunda Hazırlanan Çalışmalara Yönelik Bir İnceleme. *"İŞ, GÜÇ" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 55-57.
- Gültekin, G. (2021). Örgütsel Kronizm ile İşten Ayrılma Niyeti Ara- sındaki İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma . *Pamuk- kale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 1-8.
- Ilgar, M., & Ilgar, S. (2013). Nitel Bir Araştırma Deseni Olarak Gömü- lü Teori (Temellendirilmiş Kuram). *İZU Sosyal Bilimler Dergisi*, 201.
- Jaskiewicz, P., Uhlenbruck, K., Balkin, D., & Reay, T. (2013). Is Ne- potism Good or Bad? Types of Nepotism and Implications for Knowledge Management. *Family Business Review*, 1,17.
- Kara, A. (2019). Çalışanlarda Kayırmacılık Algısının Örgütsel Bağlı- lığa Etkisi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Ens- titüsü İşletme Anabilim Dalı İşletme Bilim Dalı / Yüksek Lisans Tezi*, 3.
- Karacaoğlu, K., & Yörük, D. (2012). Çalışanların Nepotizm ve Örgüt- sel Adalet Algulamaları: Orta Anadolu Bölgesinde Bir Aile İşlet- mesi Uygulaması. *İş Güç The Journal of Industrial Relations and Human Resources*, 45.
- Karakaş, M., & Çak, M. (2007, Temmuz-Aralık). Yolsuzlukla Mücade- lede Uluslararası Kuruluşların Rolü. *Maliye Dergisi*(153), 78.
- Keles, H., Özkan, T., & Bezirci, M. (2011). Keles, H. N., Ozkan, T. K., & BA Study on The Effects of Nepotism, Favoritism and Cron- yism on Organizational Trust in The Auditing Process in Family Businesses in Turkey. *International Business & Economics Rese- arch Journal*, 10(9), 9-11.
- Kendir, H., & Arslan, E. (2022). Termal Otel İşletmesi Çalışanlarında Genel Kronizm Algısının İşten Ayrılma Niyetine Etkisi: Afyon- karahisar Örneği. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 14(4), 2723-2725.

- Khatri, N., Tsang, E., & Begley, T. (2006). Cronyism: A cross-cultural analysis. *Journal of International Business Studies*, 61-70.
- Kurnaz, A. (2019). Mutfak Departmanında Kronizmin İş Tatmini ve İşten Ayrılma Niyeti Üzerindeki Etkileri: Marmaris Örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 453-457.
- Levitt, H., Creswell, J., Josselson, R., Bamberg, M., Frost, D., & Orozco, C. (2018). Journal Article Reporting Standards for Qualitative Primary, Qualitative Meta-Analytic, and Mixed Methods Research in Psychology: The APA Publications and Communications Board Task Force Report. *American Psychological Association*, 73(1), 29.
- Manen, M. V. (2007). Phenomenology of Practice. *Phenomenology & Practice*, 1(1), 12.
- Özkanan, A., & Erdem, R. (2014). Yönetimde Kayırmacı Uygulamalar: Kavramsal Bir Çerçeve. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(20), 179-191.
- Özkanan, A., & Erdem, R. (2016). Yönetimde Kayırmacı Uygulamalar Üzerine Nitel Bir Çalışma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7.
- Özler, H. Ö. (2006). Aile İşletmelerinde Nepotizme Kurumsal Bir Bakış. *2. Aile İşletmeleri Kongresi*, 271-279.
- Özler, H. Ö., & G.E., G. (2007). Aile İşletmelerinde Nepotizm Gelişme Evreleri ve Kurumsallaşma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17, 437-450.
- Palinkas, L., Horwitz, S., Green, C., Wisdom, J., Duan, N., & Hoagwood, K. (2015). Purposeful Sampling for Qualitative Data Collection and Analysis in Mixed Method Implementation Research. *Adm Policy Ment Health*, 533.
- Pelit, E., Baytok, A., Soybalı, H., & Kılıç, İ. (2017). Pelit, E., Baytok, A., Soybalı, H. H., & Kılıç, İ. (Nepotizm Algısında Demografik Özelliklerin Rolü: Otel İşletmeleri İşgörenleri Üzerinde Bir Araştırma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 45-50.
- Saraç, Ö., & Batman, O. (2023). Kronizmin İşgören Motivasyonuna Etkisi: 3 ve 4-5 Yıldızlı Otel İşletmeleri Örneği. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, 26(1), 30-37.

- Saylı, H., & Kızıldağ, D. (2007). Yönetmelik Etik ve Yönetmelik Etiğinin Oluş- masında İnsan Kaynakları Yönetimin Rolünü Belirlemeye Yö- nelik Bir Analiz. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 235.
- Solmaz, G. (2014). Örgütlerde Kayırmacılığın Örgütsel Adalet Algı- laması Üzerindeki Etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*, 1-16.
- Starks, H., & Trinidad, S. (2007). Choose Your Method: A Comparison of Phenomenology, Discourse Analysis, and Grounded Theory. *Qualitative Health Research*, 17(10), 1376.
- Şapçılar, M. C. (2018). Turizm sektöründe kayırmacılığın etkileri: Otel işletmeleri üzerine bir inceleme. *Necmettin Erbakan Üni- versitesi*, 1-15.
- TDK. (2023). *Türk Dil Kurumu*. 12 08, 2023 tarihinde <https://tdk.gov.tr/> adresinden alındı
- Tekindal, M., & Arsu, Ş. (2020). Nitel Araştırma Yöntemi Olarak Fe- nomenolojik Yaklaşımın Kapsamı ve Sürecine Yönelik Bir Der- leme. *Ufku Ötesi Bilim Dergisi*, 20(1), 156.
- Tekiner, M. A., & Aydın, R. (2015). Analysis of Relationship Between Favoritism and Officer Motivation:Evidence From Turkish Poli- ce Force. *Sarajevo Journal of Social Sciences*, 76.
- Tunçbilek, M., & Akkuş, A. (2017). Nepotizm (Akraba Kayırmacı- lığı) ve İş Tatmini Arasındaki İlişki ve Safranbolu Konaklama İşletmelerinde Bir Araştırma. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3, 169-176.
- Turan, A. (2015). Does the perception of organizational cronyism leads to career satisfaction or frustration with work? The miti- gating role of organizational commitment. *Research in Applied Economics*, 7(3), 14-30.
- Turhan, R. (2016). "Nepotizm, Kronizm ve Patronaj Eğilimlerinin Kurumsallaşma Algısı Bağlamında Analizi". *Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü / Yüksek Lisans Tezi*, 87-111.
- Wong, Linda C., Brian H., & Kleiner. (1994). Nepotism. *Work Study*, 10-12.

KAYNAKÇA

- Acosta, M., Mistry, TG ve Varga, S. (2022). Kadınlar Profesyonel Mut- fakta Neden Erkekler Kadar Başarılı Değil? *Otelcilik ve Turizm Vakaları Dergisi*, 10 (3), 24-28.
- Akın S. E. ve Ercan K. A. (2022). Türkiye’de 1930-1950 Yılları Arasın- da Kadının Toplum ve Konut İçinde Yeri: Ev-İş Dergisi. *Mimar- lık ve Yaşam Dergisi* 7(2) 525-557.
- Avcı C., (2021). Turizm İşletimlerinde Cinsiyet Ayrımcılığı: Kavram- sal Bir Değerlendirme. *Turizm ve İşletme Bilimleri Dergisi*, 02, 1-4.
- Bora, A. (2005). *Kadınların Sınıfı*, İletişim Yayınları.
- Coşar, Y. (2017). Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunmasın- da Kadın Emeğinin Rolü. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergi- si*, 17(38), 115-138.
- Çelik, M., & Şahingöz, S. A. (2018). İş Yaşamında Cinsiyet Ayrımcılığı: Kadın Aşçılar Örneği. *Journal of Tourism & Gastronomy Stu- dies*, 6(Special Issue 3), 370-383.
- Dalkıranoglu T. ve Çetinel G. F. (2008). Konaklama İşletmelerinde Kadın ve Erkek Yöneticilerin Cinsiyet Ayrımcılığına Karşı Tu- tumlarının Karşılaştırılması. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (20) 277-298.
- Doğan, H. & Aktan, V. (2018). Mutfakta kadının rolü ve yenilikçi yak- laşımına yönelik Muğla il merkezinde bir araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 6(2), 60-73.
- Ereğ, F. (2006). Türkiye’de Kadının Statüsü ve Yansımaları. *Gazi Üni- versitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*,(19), 40-52.
- Erikli, S., (2020). Çalışma Yaşamında Toplumsal Cinsiyet Ayrımcılı- ğının Görünümü., *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 2/Sayı 1
- İçilgen, M. (2021). Modernleşme Sürecinde Kadın ve Erkeğin Mutfaktaki Rollerinin Değişimlerinin İncelenmesi. *Marmara Üniversitesi Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Dergi- si*, 5(2), 17-31.

- İnce, Ş. (2015). İki Kadın Bir Mutfak: Kadınlar Arası İktidar İlişkileri. *Moment Dergi*, 2(2), 135-156.
- İnce, Ş. (2016). Şeflerin savaşı: Profesyonel mutfaklarda erkek ve kadın şefler. *Moment Dergi*, 3(2), 409-435.
- Kabil, E. N. (2022) Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğinin Kadınların Motivasyon ve Verimliliği Üzerindeki Rolü: Mutfak Departmanı Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. *Journal Of New Tourism Trends*, 3(1),70-85
- Kakşa, D. (2022). *Mutfak çalışanı kadınlara yönelik ön yargılar ve cinsiyet ayrımcılığı*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).
- Karaca, E., & Altun, I. (2017). Toplumsal Cinsiyetin Geleneksel Türk Mutfağına Yansıması. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 10(20), 335-342.
- Katkat Özçelik, M. (2017). Çalışma Hayatında Kadının Yeri ve Karier Gelişim Engelleri. *The Journal Of Acedemic Social Science*. 5(52), 49-70.
- Keskin, E., & Kızılırmak, İ. (2020). Mutfak Departmanında Çalışan Kadınlar: Cinsiyet Ayrımcılığı Üzerine Bir Araştırma. *Journal of International Social Research*, 13(69), 1210-1218.
- Koç, B., & Uşaklı, A. (2022). Kadın Çalışanların Turizm Sektöründen Ayrılma Nedenleri: Keşifsel Bir Araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 10(1), 589-609.
- Öcal, A. T. (2021, February). Türkiye’de İşgücü Piyasasında Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği. In *World Women Conference-II*.
- Öz, H., Dönmez, B., & Akdağ, G. (2020). İş yerinde cinsel taciz ile iş doyumunu ve işten ayrılma niyeti ilişkileri: Kadın mutfak çalışanları örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(4), 3842-3854.
- Özçatal, E. Ö. (2011). Ataerkillik, Toplumsal Cinsiyet ve Kadının Çalışma Yaşamına Katılımı. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(1), 21-39.
- PEKEL, E. (2019). Toplumsal cinsiyet rolleri ve kadının çalışma hayatındaki konumu. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1):30-39.

- Sarbay S. Z. (2015). Çelik ile Çeliknaz'ın Reklam Kokan Aşkı: Arçelik Reklamlarında Toplumsal Cinsiyet Rollerini. *İlef Dergisi* 2(1) 95- 114.
- Taşpınar, O., & Türkmen, S. (2020). Mutfakta Kadınların Kariyer Engellerinin Belirlenmesi. *Eğitim ve Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 375-394
- Tekindal, M., & Şerife, U. Ğ. U. Z. (2020). Nitel Araştırma Yöntemi Olarak Fenomenolojik Yaklaşımın Kapsamı ve Sürecine Yönelik Bir Derleme. *Ufku Ötesi Bilim Dergisi*, 20(1), 153-172.
- Tunca, A. (2021) Otel mutfaklarında Cinsiyet Engelleri: Kadın Aşçı- lar Üzerine Bir Araştırma. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Uğur, A. K. M. A. D. (2019). Çalışma Hayatında Kadına Yönelik Toplumsal Cinsiyet Ayrımcılığının Analizi. *Social Sciences Studies Journal (SSSJournal)*, 5(52), 7211-7229.
- Yılmaz İ., ve Akay E. Gastronomi Sektöründe Kadınların Durumu- nun Değerlendirilmesi. *International Journal of Social and Eco- nomic Sciences*, 10(2), 81-86.

KAYNAKÇA

- Akgündüz, Y., Koba, Y. ve Alkan, C. (2024). Yerel halkın bakış açısı- la İzmir'in gastronomi turizmi değerleri ve gelişme potansiyeli. *Aydın Gastronomy*, 8(1), 169-186.
- Alan, A. ve Şen,Ö. (2020). Gastronomi temalı festivaller üzerine ya- pılmış çalışmaların bibliyometrik analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (6), 132-144.
- Altaş, A. (2017). Türkçe'ye tercüme edilen gastronomi kitaplarının bibliyometrik analizi. *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Der- gisi*, 1(1), 103-117.
- Aslan, E., Akoğlu, A., ve Şengül, S. (2021). Gastronomi festivali terci- hinde ziyaretçilerin memnuniyet ve bağlılık düzeylerini etkile- yen faktörler: Ege bölgesi örneği. *Manisa Celal Bayar Üniversi- tesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 77-94.47-256.
- Atabey, S. (2023). Antik dönemde bal: antik miras olarak günümü- ze taşınmış yöresel tarif "çitirmek". *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (11), 83-96.
- Ayaz, N. ve Türkmen, B. M. (2018). Yöresel yiyecekleri konu alan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research*, 2(1), 22-38.
- Ayaz, N. ve Türkmen, B. M. (2018). Yöresel yiyecekleri konu alan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research*, 2(1), 22-38.
- Ayaz, N., ve Güllü, M. (2018). Yerel halkın yöresel mutfak konusunda bilinçlendirilmesi üzerine bir AB projesi değerlendirmesi. *Gast- roia: Journal of Gastronomy And Travel Research*, 2(1), 11-21.
- Bayram, Ü. ve Arıcı, S. (2021). Gastronomi araştırmalarına bütüncül bir bakış: bibliyometrik bir analiz (a holistic view of gastronomy research: a bibliometric analysis). *Journal of Tourism & Gastro- nomy Studies*, 9(4), 2734-2757.
- Baysal, K.ve Saçılık, M. Y. (2022). Yöresel yemek kültüründen bir mi- ras; Milas tepsi böreği. *International Journal Of Social Humani- ties Sciences Research*, 9(90), 2578-2586.

- Baysan, M. (2021). Kütahya mutfak kültüründe geleneksel kış hazır- lıkları. *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 4(6), 268- 280.
- Boyras, H. D. ve Sandıkcı, M. (2023). Coğrafi işaretli ürünlerin so- mut olmayan kültürel miras Türk mutfak kültürü unsurlarıyla karşılaştırılması: UNESCO gastronomi şehri Afyonkarahisar ili örneği. *Tourism and Recreation*, 5(2), 172-185.
- Cankül, D., Aydın, A., ve Erşahin, R. (2021). Türkiye’de turizm ve gastronomi alanında coğrafi işaretler ile ilgili araştırmaların bibliyometrik analizi. İçinde Cihan Cobanoğlu, Ebru Gunlu Kucukaltan, Muharrem Tuna, Alaattin Basoda, Seden Dogan (Ed.), *Daha İyi Bir Dünya için Turizm*, (145-153). University of South Florida M3 Center Publishing, ABD.
- Cankül, D., ve Ünal, M. (2021). Türkiye’de turizm ve gastronomi ala- nında menü ile ilgili araştırmaların bibliyometrik analizi. *Jour- nal of Humanities and Tourism Research*, 11(3), 569-576.
- Ceylan, V., ve Sarıuşık, M. (2018). Moleküler gastronomi alanında ya- pılan çalışmaların bibliyometrik analizi üzerine bir araştırma. 1. *Uluslararası Turizmde Yeni Jenerasyonlar ve Yeni Trendler Kong- resi*, 01-03.
- Çatır, O. ve Eşref, A. Y. (2018). Ulubey (Uşak) yöresel yemeklerinin gastronomi turizmi açısından değerlendirilmesi. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 6(Special Issue 3), 211-224.
- Çetin, K. (2023). Gastronomi deneyimine ilişkin bilimsel bilginin haritalanması: bibliyometrik bir analiz. *Güncel Turizm Araştır- maları Dergisi*, 7(2), 551-574.
- Çetin, M. ve Küçükkömürler, S. (2019). Destinasyon çekicilik unsuru olarak gastronomi müzeleri: Oleatrium zeytin ve zeytinyağı tarihi müzesi örneği. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Tu- rizm Fakültesi Dergisi*, 22(1), 1-17.
- Çıtak, B. ve Sandıkcı, M. (2020). Afyonkarahisar mutfağının yöresel çorbaları ve diğer şehirlerle karşılaştırılması. *AHBVÜ Turizm Fakültesi Dergisi*, 23 (2), 256-270.

- Çuhadar, M., ve Morçin, İ. (2020). Türkiye’de gastronomi turizmi ile ilgili çalışmaların bibliyometrik analizi. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 7(1), 92-106.
- Dağ, T. ve Keskin, E. (2020). Geleneksel peynirlerin gastronomi turizmi açısından değerlendirilmesi: İzmir örneği (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi*).
- Demir, E. (2020). Gastronomi alanında yayımlanan makalelerin bibliyometrik analizi (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İskenderun Teknik Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı*).
- Dizel, T., Kuşkun, T., Efe, H., Kasal, A., (2017). Ege Bölgesi’nde Bulunan Restoranların Ergonomik Tasarım Kriterleri Açısından İncelenmesi (İzmir-Denizli Örneği). *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, 5, 247-256
- Doğan, E. (2021). Denizli’ye özgü geleneksel gıdalardan isli (yanık koku) yoğurdun üretim ve tüketimi (*Master’s thesis, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*).
- Ercan, F. (2020). Türkiye’deki gastronomi turizmi konulu makalelerin bibliyometrik analizi (bibliometric analysis of articles on gastronomic tourism in Turkey). *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 8(2), 1058-1075.
- Eren, S. ve Doğan M. (2023). Mutfak kültürü envanterine yönelik yerel ürünlerin ortaya çıkarılması: Kütahya örneği. *Journal of Gastronomy, Hospitality and Travel*, 6 (1), 377-392
- Gülcan, D., Ercan, M. O., ve Katlav, E. Ö. (2021). Sürdürülebilir gastronomi turizminin bibliyometrik özellikler açısından incelenmesi (investigation of sustainable gastronomy tourism in terms of bibliometric features). *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 9(4), 2540-2560.
- Gülen, M. (2017). Gastronomi turizm potansiyeli ve geliştirilmesi kapsamında Afyonkarahisar ilinin değerlendirilmesi. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 31-42.
- Gülen, M. (2017). Gastronomi turizm potansiyeli ve geliştirilmesi kapsamında Afyonkarahisar ilinin değerlendirilmesi. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 31-42.

- Güngör, O. (2022). Sürdürülebilir gastronomi turizmi bağlamında coğrafi işaret: Aydın Bozdoğan Olukbaşı Oğlak Çevirme Kebabı Örneği. *Nazilli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(2), 84-92.
- Güvenol, B., Sarıbaş, S. K.ve Güler, M. E. (2023). İzmir Mutfağının Yapay Zekâ Tabanlı Sohbet Robotları ile İncelenmesi. *Journal of Travel and Tourism Research*, 23(23), 126-144.
- Güzeller, C. O. ve Çeliker, N. (2017). Geçmişten günümüze gastronomi bilimi: bibliyometrik bir analiz. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 5 (Special Issue 2), 88-102.
- Işkın, M. (2022). Tarihi hafızayı yenilemek: gastronomi tarihi bağlamında bir araştırma. *Journal Of New Tourism Trends*, 3(1), 60- 69.
- Kargıglioğlu, Ş. (2021). Sokak lezzetleri konusuyla ilgili yapılan çalışmaların bibliyometrik analizi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 1857-1873.
- Kök, A., Kurnaz, A., Kurnaz, H. A., ve Karahan, S. (2020). Ege otlarının yöresel mutfaklarda kullanımı. *Journal of Tourism Intelligence and Smartness*, 3(2), 152-168.
- Kök, G. (2022). Coğrafi işaretli gastronomik ürünlerin şehir markalaşmasına etkileri: Uşak tarhanası örneği (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tazii, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*), Afyon
- Küçükkömürler, S., Şırvan, N. B. ve Sezgin, A. C. (2018). Dünyada ve Türkiye’de gastronomi turizmi. *Uluslararası Turizm Ekonomi ve İşletme Bilimleri Dergisi*, 2(2), 78-85.
- Küçükkömürler, S., & Uluksar, F. Ö. (2018). Türk mutfak kültüründe zeytinyağı kullanımı: Muğla örneği. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 6(2), 194-212.
- Mutlu, H. ve Sandıkcı, M. (2023). Gastronomi rotaları ve önemi: Afyonkarahisar örneği (gastronomic routes and their significance: the example of Afyonkarahisar). *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 11(4), 3233-3261.

- Mutlu, H. ve Sandıkçı, M. (2022). Gastronomi envanteri oluşturulması: gastronomi şehri Afyonkarahisar örneği (creating gastronomy inventory: city of gastronomy Afyonkarahisar case). *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 10(2), 1168-1195.
- Özdemir, G. ve Dilek, A. D. (2019). "Gastronomi kavramları ve gastronomi turizmi üzerine bir inceleme", *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 12, Sayı 1, ss. 1-14
- Sabancı, M. ve Saruışık, M. (2021). Gastronomi turizmi potansiyelinin değerlendirilmesine yönelik nitel bir çalışma: Manisa örneği. *Turizm ve Araştırma Dergisi*, 10(2), 22-46.
- Sandıkçı, M., Mutlu, H. ve Mutlu, A. S. (2020). Unesco gastronomi kenti Afyonkarahisar mutfağı üzerine yapılan çalışmaların bibliyometrisi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 2527-2541.
- Sandıkçı, M. ve Mutlu, H. (2019) "Gastronomi Alanında Yayınlanan Makalelerin Bibliyometrik Profili (2013-2017)", *Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(33), s. 32-42.
- Sarıca, V. ve Özbay, G. (2023). Somut olmayan kültürel miras kapsamında fonksiyonel gıdalar: mesir macunu örneği. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(2), 665-676.
- Sünnetçioğlu, A., Yalçınkaya, P., Olcay, M. ve Mercan, Ş. O. (2017). Turizm alanında yazılmış olan gastronomiye ilişkin tezlerin bibliyometrik profili. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 5 (Special Issue 2), 345-354.
- Şahin, E., Akdağ, G., Çakıcı, C. ve Onur, N. (2018). Gastronomi ve mutfak sanatları anabilim dallarında yayınlanan tezlerin bibliyometrik analizi. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2 (Ek.1), 30-41.
- Şahin, E., Akdağ, G., Çakıcı, C., & Neslihan, O. (2018). Gastronomi ve mutfak sanatları anabilim dallarında yayınlanan tezlerin bibliyometrik analizi. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(Ek1), 30-41.
- Şahin, H. ve Güçlütürk, G. (2022). İzmir'de yöresel ve coğrafi işaretli yiyecek ve içeceklerin menülerde yer verilme durumu. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 1180-1198.

- Şahin, Ö. ve Aydın, A. (2021). kültürel, gastronomik ve turistik değer: Muğla'da arıcılık ve özel Muğla arıcılık müzesi örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 459-473.
- Şeyhanlıoğlu, H. Ö. (2023). Cumhuriyet sonrası Türkiye'de sürdürülebilir gastronomiye dair hazırlanan lisansüstü tez çalışmalarının bibliyometrik analizi. *Kent Akademisi*, 16 (Türkiye Cumhuriyetinin 100. Yılı Özel Sayısı| Special Issue for the 100th Anniversary of the Republic of Türkiye), 559-576.
- Yavuz, C. (2018). Turistik destinasyonların tanıtılmasında yerel mutfaklar: Ordu vejetaryen mutfağı. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(Ek.1), 123-141.
- Yıldız, E. (2020). İZMİR destinasyonunun gastronomik kimliğinin oluşmasında etnik mutfakların rolü: Musevi (Sefarad) mutfağı. *The Journal of Social Sciences*, 39(39), 220-233.
- Yıldız, E. (2021). GASTRONOMİK ürün olarak sokak lezzetleri: İzmir sokak lezzetleri üzerine bir araştırma. *The Journal of Academic Social Science*, (104), 353-366.
- Yıldız, E. (2021). Tavus kuşu gibi rengarenk olan İzmir mutfağının bir rengi: Levanten yemek kültürü. *International Journal Of Social Humanities Sciences Research*, 8(74), 2439-2446.
- Yıldız, N., Acar, V. & Tanrısevdi, A. (2022). SPA'dan Gastronomiye: Ege Bölgesini keşfetmeye yönelik bir tur önerisi. *Turist Rehberliği Nitel Araştırmalar Dergisi*, 3 (1), 19-38.
- Yılmaz, G. (2017). Ulusal turizm kongrelerinde gastronomi ve mutfak sanatları alanı ile ilgili yayınlanan bildiriler üzerine bir araştırma. *Turar Turizm ve Araştırma Dergisi*, 6(1), 24-39.
- Zencir, E. (Ed.). (2019). AÖF Yöresel Mutfaklar. *Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir*.

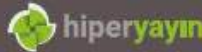

Editörlüğünü üstlendiğimiz bu kitap Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Gastronomi ve Mutfak Sanatları Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programına kayıtlı öğrencilerimizin çalışmalarından oluşmaktadır. Üniversitemizin başlattığı Cumhuriyetimizin 100. Yılında 100 Kitap Projesi kapsamında öğrencilerimizi de projeye dahil ederek onların da bu coşkuyu yaşamasını ve gelecek yaşamlarında bu günleri anarken geride bir eser bırakmış olmanın mutluluğunu yaşamalarını istedik.

Çalışmada öğrencilerimizin hazırladıkları kitap bölümlerinin sıralaması yüksek lisans eğitimine başladıkları tarih ve dönemler dikkate alınarak yapılmıştır. Öğrencilerimiz derslerde hazırladıkları ödevler belirtilen şablon ve kriterlere uygun olarak özgür bir şekilde kendi çabalarıyla derleyerek çalışmalarını yürütmüşlerdir.

Bu kitabın gastronomi ve mutfak sanatları alanında araştırma yapan akademisyenlere, sektör profesyonellerine ve bu alanda eğitim alan öğrencilere faydalı olması dileğiyle..

Doç. Dr. Serdar EREN
Doç. Dr. Kansu GENÇER

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

**KENT TURİZMİNE ELEŞTİREL BİR BAKIŞ:
KÜLTÜREL MİRASIN VE SUNULAN KENTİN
BÜTÜNLEŞTİRİLMESİ**

Dr. Sacide AKIN

**KENT TURİZMİNE ELEŞTİREL BİR BAKIŞ:
KÜLTÜREL MİRASIN VE SUNULAN KENTİN
BÜTÜNLEŞTİRİLMESİ**

Dr. Sacide AKIN

Hiperyayın 1082

Araştırma-
İnceleme

Yazarı

Dr. Sacide Akın

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem Ilgın

Kapak Tasarım

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-6482-84-5

e-ISBN: 978-625-6482-85-2

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Sacide Akın'a aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar)a aittir.

Yayınevi uluslararası bir yayınevdir.

Akın, Sacide.

Kent turizmine eleştirel bir bakış : kültürel mirasın ve sunulan kentin bütünleştirilmesi / Sacide Akın.
-- 1. Baskı. -- İstanbul : Hiperyayın, 2024.
155 sayfa: tablo, şekil ; 24 cm. -- (Hiperyayın; 1082)

ISBN: 978-625-6482-84-5

e-ISBN: 978-625-6482-85-2

Kaynakça: sayfa 147-154.

1. Sürdürülebilir turizm. 2. Ekoturizm. 3. Kültürel turizm. I. Eser adı. III. Dizi.

G156.5.H47/A55 2024 338.4791 / AKI 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık-Sertifika No: 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş

Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören /

İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

Sacide AKIN

1981 yılında Eskişehir'de doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini Eskişehir'de tamamladı. 2000 yılında üniversite eğitimi için Viyana'ya gitti. 1 yıllık Almanca hazırlık eğitimi sonrası Viyana Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümünde lisans eğitimine başladı. Eğitimi sırasında mimari ofislerde farklı yapı ölçeğindeki projelerde çalıştı. Lisans ve yüksek lisans eğitimini 2009 yılında tamamlayarak Türkiye'ye döndü. Bir süre özel sektörde otel, konut, ofis, rezidans, üniversite, AVM ve iş merkezi, vb. türlerde mimari tasarım ve uygulama projeleri üzerine çalıştı. Daha sonra özel bir üniversitede Yüksek Mimar ve akabinde müdür olarak iş hayatına devam etti. İş hayatıyla beraber Yıldız Teknik Üniversitesinde doktora eğitimine başlayarak 2023 yılında tamamladı. Şu an hem Yapı ve Teknik İşler Müdürü, hem de Öğretim Görevlisi olarak çalışmaktadır. İyi derecede İngilizce ve Almanca biliyor.

İÇİNDEKİLER

ŞEKİL LİSTESİ	9
TABLO LİSTESİ	10
HARİTA LİSTESİ	11
KISALTMA LİSTESİ	12
TEŞEKKÜR	15
1. GİRİŞ	17
1.1. Literatür Özeti	17
1.2. Tezin Amacı	26
1.3. Hipotez	32
2. KENT TURİZMİNDE BÜTÜNLEŞTİRİCİ YAKLAŞIM	35
2.1. Kent ve Turizm İlişkisi	35
2.2. Kent Turizminin Önemi: Söylemler, Önermeler, Zıtlıklar	37
2.3. Kültür ve Turizm Sektörü.....	47
2.4. Küreselleşme, Küresel Şehir ve Dünya Şehri Kavramları	50
2.5. Kentsel Turizm Araştırmalarında Bütünleştirici Yaklaşım İhtiyacı .54	
2.6. Bölüm Değerlendirmesi	62
3. MEKAN ÜRETİMİ BAĞLAMINDA YAPILAŞMIŞ VE SUNULAN KENTİN ÖZELLİKLERİ	
65	
3.1. Yapılaşmış Kent.....	66
3.2. Sunulan Kent	68
3.3. Mekanın Üretimine Dair Söylemlerde “Sunum (Representation)” Kavramını Aramak	
71	
3.4. Mekanın Üretimi Bağlamında Yapılaşmış Kentin Değişimine Etki Eden Özellikler	
75	
3.5. Bölüm Değerlendirmesi	79
4. KUMKAPI BÖLGESİ: YAPILAŞMIŞ VE SUNULAN KENTİN ARASINDAKİ BÜTÜNLEŞME /AYRIŞMA	
83	
4.1. Araştırmanın Yöntemi.....	84
4.2. 1950 Sonrası Üst Ölçekli Planlar: İstanbul’da Kentsel Mekanı Etkileyen Dinamikler ve Turizm Politikaları	84
4.3. Örnek Alan İncelemesi: Kumkapı Bölgesi.....	89
4.4. Kumkapı Tarihi	89
4.5. İstanbul’da 1950 Sonrası Plan Hiyerarşisinde Kültür ve Turizm Alanları.....	91

4.6. Üst ve Alt Ölçekli Planlarda Arazi Kullanım Bulguları.....	103
4.7. Kent Turizmi Bileşenleri Üzerinden Üst Ölçekli Planların Analizi ...	107
4.8. Kumkapı'da Kültürel Miras: Mimari Miras, Somut Olmayan Kültürel Miras ve Yaratıcı Endüstriler 113	
4.9. Kumkapı Bölgesi Envanter Analizi.....	125
4.10. Bulgular ve Değerlendirme.....	127
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	133
KAYNAKÇA.....	147
TEZDEN ÜRETİLMİŞ YAYINLAR.....	154

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 2.1 Lengkeek'in kent turizminin evrimi grafiği.....	40
Şekil 2.2 Butler'in turizm yaşam döngüsü modeli.....	42
Şekil 2.3 Burtenshaw'ın geliştirdiği turist şehrindeki alanlar.....	43
Şekil 2.4 Turist fonksiyonları ve farklı büyüme modelleri.....	45
Şekil 2.5 Maddi turizmden maddi olmayan turizm kaynaklarına geçiş.....	57
Şekil 2.6 Turizmde somut kültürel kaynaklardan somut olmayan kültürel kaynaklara geçiş.....	57
Şekil 3.1 Lefebvre'nin mekansal üçlemesi üzerinden yapılaşmış mekanın üretim süreci.....	74
Şekil 4.2 1959 Yılı İstanbul Çevre Düzeni Plan Lejantında Tanımlı Alanlar (Kaynak:İBB, 2018).....	91
Şekil 4.3 1980 Yılı İstanbul Çevre Düzeni Plan Lejantında Tanımlı Alanlar ve Turizm Alanları (Kaynak:İBB, 2018).....	94
Şekil 4.4 1994 Yılı İstanbul Çevre Düzeni Plan Lejantında Tanımlı Alanlar ve Turizm Alanları (Kaynak:İBB, 2018).....	97
Şekil 4.5 2009 Yılı İstanbul Çevre Düzeni Plan Lejantında Tanımlı Alanlar ve Turizm Alanları (Kaynak:İBB, 2018).....	100
Şekil 4.6 Kumkapı'dan tek (1), ikiz(2) ve sıra evler(3) örnekleri.....	115
Şekil 4.7 Kumkapı'daki anıt eser örnekleri (soldan sağa): Bezciyan İlk ve Ortaöğretim Okulu, Ermeni Patrikhanesi, Surp Asdvadzadzin (Meryem Ana) Ermeni Kilisesi, Panagia Elpida Rum Ortodoks Kilisesi, Tavasi Süleymanağa Cami, İdari Mahkeme, Nişanca Hamamı, Halil Çevkan Çeşmesi.....	11
6	
Şekil 4.8 İstanbul İl Göç İdaresi Geri Gönderme Merkezi (1-2), Kaçak Mal Toplama Merkezi (3).....	117
Şekil 4.9 Kumkapı'da giriş ve bodrum katları ruhsatsız imalathane ve atölye olarak kullanılan konut örnekleri.....	11
8	
Şekil 4.10 Kumkapı Sahili/Sebah ve Joallier-1900 ler (sol)- Ara Güler-1952 (sağ).....	119
Şekil 4.11 Tarihi Kumkapı Balıkçılar Çarşısı'na araç ve yaya yolu ile ulaşım.....	120
Şekil 4.12 1946, 1966, 1982, 2006 ve 2017 yıllarına ait hava fotoğraflarında kıyı değişimi.....	122
Şekil 4.13 Kumkapı Bölgesinde kara-kıyı teması.....	124
Şekil 4.14 Kumkapı Bölgesinde kültürel miras ve kıyı ilişkisi.....	125

TABLO LİSTESİ

Tablo 2.1 Kent turizminde ve kentsel turizm araştırmalarında bütünleştirici yaklaşımın altı bileşeni	6
1	
Tablo 3.3 Yapılaşmış ve sunulan kentin zellikleri	79
Tablo 3.4 Yapılaşmış ve sunulan kentin değişimine etki eden özellikler üzerinden mekan üretimi bağlamında kent ve turizm planlamasına bütünleşik yaklaşım	8
1	
Tablo 4.5 Hunter ve Green'in arsa kullanım planlaması modeli	87
Tablo 4.6 Turizm yerleşmelerinde arsa kullanım planlama süreci için bir model	8
8	
Tablo 4.7 İstanbul'un 1959, 1980, 1994 ve 2009 Yılı evre Düzeni Plan Lejantlarında Kültür ve Turizm Alanlarının Karşılaştırması (Yazar tarafından üretilmiştir.)	10
6	
Tablo 4.8 İstanbul'un 1959, 1980, 1994 ve 2009 Yılı evre Düzeni Plan Lejantlarında Kültür ve Turizm Alanlarının Karşılaştırması (devamı)	10
7	
Tablo 5.9 Kumkapı Bölgesi'nde 1950 Sonrası Yapılaşma Sürecinde Kültürel Mirasın Korunması Sorunsalında Kültürel Mirası Koruma ve Geliştirme Alanları Lejant nerisinin İhtiyaç Analizi.....	141
Tablo 5.10 Kumkapı Bölgesi'nde 1950 Sonrası Yapılaşma Sürecinde Kültürel Mirasın Korunması Sorunsalında Kültürel Mirası Koruma ve Geliştirme Alanları Lejant nerisinin İhtiyaç Analizi (devamı)...	142
Tablo 5.11 Kumkapı Bölgesi'nde 1950 Sonrası Yapılaşma Sürecinde Kültürel Mirasın Korunması Sorunsalında Kültürel Mirası Koruma ve Geliştirme Alanları Lejant nerisinin İhtiyaç Analizi (devamı)...	143
Tablo 5.12 Kumkapı Bölgesi'nde 1950 Sonrası Yapılaşma Sürecinde Kültürel Mirasın Korunması Sorunsalında Kültürel Mirası Koruma ve Geliştirme Alanları Lejant nerisinin İhtiyaç Analizi (devamı)...	144
Tablo 5.13 Kumkapı Bölgesi'nde 1950 Sonrası Yapılaşma Sürecinde Kültürel Mirasın Korunması Sorunsalında Kültürel Mirası Koruma ve Geliştirme Alanları Lejant nerisinin İhtiyaç Analizi (devamı)...	145

HARİTA LİSTESİ

Harita 4.1 Kumkapı Bölgesi, Pervititch Haritası, 1924 (Gedikpaşa, Nişanca ve Kadırğa sınırları dahil) [9
0	
Harita 4.2 1959 Yılı İstanbul Çevre Düzeni Planı (Kaynak:İBB, 2018)	91
Harita 4.3 1964 Yılı Nazım İmar Planında Kumkapı Bölgesi Arazi Kullanımı (Fatih Belediyesi'nden alınan planlar üzerinden yazar tarafından üretilmiştir.)	9
2	
Harita 4.4 1980 Yılı İstanbul Çevre Düzeni Planı Turizm Alanları (İBB'den alınan 1980 yılı ÇDP üzerinden yazar tarafından üretilmiştir.) Harita 4.5 1990 Yılı Nazım İmar Planında Kumkapı Bölgesi Arazi Kullanımı (Fatih Belediyesi'nden alınan planlar üzerinden yazar tarafından üretilmiştir.)	95
Harita 4.6 1993 Yılı Uygulama İmar Planında Kumkapı Bölgesi Arazi Kullanımı (Fatih Belediyesi'nden alınan planlar üzerinden yazar tarafından üretilmiştir. Planın tamamına ulaşamadığından çalışma alanı sınırları içerisinde kuzey ve batı bölgesindeki alanların bir kısmı arazi kullanımına dahil edilememiştir.)	96
Harita 4.7 1994 Yılı İstanbul Çevre Düzeni Planı Turizm Alanları (İBB'den alınan 1994 yılı ÇDP üzerinden yazar tarafından üretilmiştir.) Harita 4.8 2009 Yılı İstanbul Çevre Düzeni Planı Turizm Alanları (İBB'den alınan 2009 yılı ÇDP üzerinden yazar tarafından üretilmiştir.)	99
Harita 4.9 2012 Yılı Uygulama İmar Planında Kumkapı Bölgesi Arazi Kullanımı (Fatih Belediyesi'nden alınan planlar üzerinden yazar tarafından üretilmiştir.)	10
2	
Harita 4.10 1980, 1994 ve 2009 Çevre Düzeni Planları Turizm Alanları Kıyaslaması (Yazar tarafından üretilmiştir. 1959 Yılı Çevre Düzeni Planı şematik olduğundan haritaya dahil edilmemiştir. Tanımlı kültür alanı olmadığından haritada belirtilmemiştir.)	10
6	
Harita 4.11 Koruma Amaçlı İmar Planında Kumkapı Bölgesi Envanter Analizi	12
6	

KISALTMA LİSTESİ

AB	Avrupa Birliği
BM	Birleşmiş Milletler
ÇDP	Çevre Düzeni Planı
DTÖ	Dünya Turizm Örgütü
GSYİH	Gayri Safi Yurt İçi Hasıla
İBB	İstanbul Büyükşehir Belediyesi
KAUIP	Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı
NİP	Nazım İmar Planı
SMÖ	Sivil Mimari Örnekleri
UIP	Uygulama İmar Planı
UNWTO	United Nations World Tourism Organization
WTO	World Tourism Organization

KAYNAKÇA

- [1] A. Koyuncu, «Sosyoloji Kuramlarında Kent,» Edebiyat Fakültesi Dergisi/Journal of Faculty of Letters , 2011.
- [2] B. Duru ve A. Alkan, 20.Yüzyıl Kenti, Ankara: İmge, 2002.
- [3] A. Aydoğan, Şehir ve Cemiyet, İstanbul: İz yayıncılık, 2005.
- [4] K. Lynch, Kent İmgesi, 1960.
- [5] D. Harvey, Postmodernliğin Durumu: Kültürel Değişimin Kökenleri, İstanbul: Metis Yayıncılık, 1997.
- [6] R. Keleş, Kentleşme Politikası, Ankara: İmge Kitabevi, 2002.
- [7] K. Bumin, Demokrasi Arayışında Kent, İstanbul: İz yayıncılık, 1998.
- [8] E. Yılmaz ve S. Çitçi, «Kentlerin Ortaya Çıkışı Ve Sosyo-Politik Açından Türkiye’de Kentleşme Dönemleri,» Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, cilt 10, no. 35, pp. 252-267, 2011.
- [9] L. Mumford, tarih boyunca Kent Kökenleri, Geçirdiği Dönüşümler ve Geleceği, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2007.
- [10] N. Niray, «Tarihsel Süreç İçinde Kentleşme Olgusu,» Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, no. 9, pp. 3-27, 2002.
- [11] WTO, «Global Report on City Tourism - Cities 2012 Project,» UNWTO, Madrid, 2012.
- [12] P. Marcuse ve R. v. Kempen, Globalizing Cities: A New Spatial Order?, Wiley- Blackwell, 2000.
- [13] P. Healey ve H. Graham, «Relational concepts of space and place: Issues for planning theory and space,» European Planning Studies, cilt 7, no. 5, pp. 623- 646, 1999.
- [14] E. Mafi ve N. Mesgarani, «Criteria for Creative Urban Design,» International Journal of Advanced Studies, cilt 1, no. 8, pp. 1103-1111, 2013.
- [15] P. Hubbard, City, New York: Routledge, 2006.
- [16] D. Pearce, «An Integrative Framework For Urban Tourism Research,» Annals of Tourism Research, cilt 28, no. 4, pp. 926-946, 2001.
- [17] D. Edwards, T. Griffin ve B. Hayllar, «Urban Tourism Research: Developing An Agenda,» Annals of Tourism Research, cilt 35, no. 4, pp. 1032-1052, 2008.
- [18] G. Ashworth ve J. Page, «Urban Tourism Reserach:Recent Progress and Current Paradoxes,» Tourism Management, 2011.
- [19] G. Ashworth, «Urban Tourism: an imbalance in attention,» Progress in Tourism, Recreation and Hospitality Management, cilt 1, pp. 33-54, 1989.

- [20] S. Tümtaş ve C. Ergun, «Küreselleşme ve Kentlere Etkileri,» SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, no. 37, pp. 135-150, 2016.
- [21] Richards, Greg, «Creativity and Tourism,» Annals of Tourism Research, cilt 38, no. 4, pp. 1225-1253, 2011.
- [22] L. Dwyer, N. Mistilis, D. Edwards ve C. Roman, «Gambling With Our Tourism Future: The Role of Research In Destination and Enterprise Strategies to Avoid Strategic Drift,» Travel and Tourism Research Association: Advancing Tourism Research, cilt 25, 2016.
- [23] C. Maxim, «Challenges Faced by World Tourism Cities – London’s Perspective,» Current Issues in Tourism, cilt 22, no. 9, 2017.
- [24] S. Kurtar, «Mekânı Yaşamak:Lefebvre ve Mekânın Diyalektik Oluşumu,» TÜCAUM VII. COĞRAFYA SEMPOZYUMU, Ankara, 2012.
- [25] H. Ghulyan, «Lefebvre’nin Mekân Kuramının Yapısal ve Kavramsal Çerçevesine Dair Bir Okuma,» Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, cilt 26, no. 3, pp. 1-29, 2014.
- [26] F. Aysın ve K. Turhanoglu, «Kentsel Mekanın Üretim Sürecinde Tarihsel ve Kültürel Miras,» Folklor/Edebiyat, cilt 20, no. 78, pp. 71-82, 2014.
- [27] «Global Power City Index 2019,» Mori Memorial Foundation, Tokyo, 2019.
- [28] Çatalbaş, Funda; Ecemiş Kılıç, Sibel, «Farklı Kentsel Paydaşların Kültürel Mirasın Korunması ve Kültür Turizmine İlişkin Görüşlerinin Üst Ölçekli Planlar Çerçevesinde Değerlendirilmesi: İzmir Örneği,» Ege Coğrafya Dergisi, cilt 30, no. 1, pp. 167-186, 2021.
- [29] İstanbul Büyükşehir Belediyesi, «1/100000 Ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı Raporu,» İstanbul Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı Şehir Planlama Müdürlüğü, İstanbul, 2009.
- [30] World Tourism Organisation, «Istanbul Declaration on Tourism and Culture: For the Benefit for All,» UNWTO, Madrid, 2018.
- [31] Urban Strategy Partners, «Turizm&Kentler,» Urban Strategy Partners, London, 2017.
- [32] Ü. Uysal, Urban Tourism in Istanbul: Urban Regeneration, Mega Events and City Marketing anad Branding, cilt 6, Helsinki, 2015.
- [33] H. Çıracı ve E. Kerimoğlu, «Şehirlerde Turizm Gelişimi ve Genel Politikalar Şehirsel Turizm Kavramı,» T.C. Turizm Bakanlığı İkinci Turizm Şurası Bildirileri, 2002.
- [34] N. D. N. D. R. Douglas, Special Interest Tourism, John Wiley & Sons Australia, 2001.
- [35] İ. A. C. Giritlioğlu, «Şehirlerin Turistik Bir Ürün Olarak Pazarlanması, Örnek Şehirler Ve Türkiye’deki Şehirler Üzerine Öneriler (Derlemeden Oluşmuş Bir Uygulama),» Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, pp. 74-89, 2010.

- [36] W. T. Organization, «Global Report on City Tourism - Cities 2012 Project,» UNWTO, Madrid, 2012.
- [37] World Tourism Organization, Tourism and Intangible Cultural Heritage, Madrid: UNWTO, 2012.
- [38] W. T. Organization, «UNWTO Tourism Definitions,» UNWTO, Madrid, 2019.
- [39] J. Cave ve J. L., «Urban Tourism,» Robinson, P. (Ed.), London, 2012.
- [40] A. Gospodini, «Urban Design, Urban Space Morphology, Urban Tourism: An Emerging New Paradigm Concerning Their Relationship, European Planning Studies,» European Planning Studies, cilt 9, no. 7, pp. 925-934, 2001.
- [41] S. H.S. ve P. J., «International Visitors' Satisfaction with Pusan City and Its Implications for City Marketing,» Asia Pacific Journal of Tourism Research, cilt 4, no. 1, pp. 71-76, 1999.
- [42] Butler, Richard W., «The Concept Of A Tourist Area Cycle Of Evolution: Implications For Management Of Resources,» The Canadian Geographer, cilt 24, no. 1, pp. 5-12, 1980.
- [43] R. W. Butler, The Tuorism Area Life Cycle: Conceptual and Theoretical Issues, Clevedon, Buffalo, Toronto: Channel View Publications, 2006.
- [44] H. E. Pekpak, Kıyı Alanlarında Turizm Odaklı Mekânsal Gelişim, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü Uzmanlık Tezi, 2012.
- [45] C. Cooper, Tourism Area Life Cycle, Oxford: Goodfellow Publishers Limited, 2011.
- [46] F. Soykan, «Kent Turizminde Son Eğilimler, Avrupa'dan Örnekler ve İzmir,» III. Ulusal Türkiye Turizmi Sempozyumu, Bildiriler Kitabı, 2002.
- [47] Emekli, Gözde, «Öğrenen Turizm Bölgeleri, Kentler ve Kent Turizmine Kuramsal Yaklaşım,» Ege Coğrafya Dergisi, cilt 20, no. 2, pp. 27-39, 2011.
- [48] P. L. Pearce, Tourist Behaviour: Themes and Conceptual Schemes, Clevedon: Channel View Publications, 2005.
- [49] Ö. Köroğlu, H. U. Yıldırım ve C. Avcıkurt, «Kültürel Miras Kavramına İlişkin Algıların Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi,» Turizm Akademik Dergisi, cilt 5, no. 1, pp. 98-113, 2018.
- [50] S. Akça, «Kültürel Miras Yönetimi; İstanbul Tarihi Yarımada Örneği Değerlendirme ve Öneriler,» İdealkent Dergisi, cilt 22, no. 8, pp. 577-596, 2017.
- [51] C. Avcıkurt, Turizm Sosyolojisi Genel ve Yapısal Yaklaşım, Ankara: Detay Yayıncılık, 2017.
- [52] UNESCO, «Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunması Sözleşmesi,» 1972. [Çevrimiçi]. Available: <https://teftis.ktb.gov.tr/TR-263665/dunya-kulturel-ve-dogal-mirasin-korunmasi-sozlesmesi.html>. [Erişildi: 7 Haziran 2021].

- [53] UNESCO, «Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi,» 2003. [Çevrimiçi]. Available: <https://ich.unesco.org/doc/src/00009-TR-PDF.pdf>. [Erişildi: 9 Haziran 2021].
- [54] Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), «Turizmde Marka Şehir Olmanın Kriterleri,» Ekonomik Forum, no. 259, pp. 68-73, 2016.
- [55] Tekeli, İlhan, «Kültür Politikaları ve İnsan Hakları Bağlamında Doğal ve Tarihi Çevreyi Korumak, Tarih Vakfı Yurt Yayınları: İstanbul, 2009, pp. 130-135.
- [56] Şen, Faruk, «Türkiye’de Kültür (Kreatif) Ekonomisinin Boyutları,» İstanbul, 2017.
- [57] Sarıbay, Ali Yaşar; Keyman, Emin Fuat, Global Yerel Eksende Türkiye, İstanbul: Alfa Yayıncılık, 2000.
- [58] M. Waters, Globalization, Routledge, 1995.
- [59] R. Maitland ve P. Newman, World Tourism Cities: Developing Tourism Off the Beaten Track, London: Routledge, 2009.
- [60] H. Yaylı, «Küreselleşmenin Kentler Üzerine Etkileri: İstanbul Örneği,» Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, cilt 12, no. 24, pp. 331-356, 2012.
- [61] J. R. Short ve Y.-H. Kim, Globalization and The City, Harlow: Longman, 1999.
- [62] J. Gnoth, «The Structure of Destination Brands: Leveraging Values,» Tourism Analysis, cilt 12, no. 5-6, pp. 345-358, 2007.
- [63] S. Sassen, «The Global City: Introducing A Concept,» Brown Journal of World Affairs, cilt 11, no. 2, 2005.
- [64] S. Raikhan, «The interaction of globalization and culture in the modern World.,» Social and Behavioral Sciences, no. 122, pp. 8-12, 2014.
- [65] Short, John Rennie; Breitbart, Carrie; Buckman, Steven; Essex, Jamey, «From world cities to gateway cities: Extending the boundaries of globalization theory,» City, cilt 4, no. 3, pp. 317-340, 2000.
- [66] A. Smith, «Conceptualizing City Image Change: The ‘Re-Imaging’ of Barcelona.,» Tourism Geographies, cilt 7, no. 4, pp. 398-423, 2005.
- [67] K. Thompson, «Revise Sociology,» 2017. [Çevrimiçi]. Available: <https://revisesociology.com/2017/05/25/cultural-globalization-definition-examples/>. [Erişildi: 7 Ağustos 2021].
- [68] King, Anthony, Global Cities: Post-imperialism and the internationalisation of London, London: Routledge, 1990.
- [69] M. David, Ecology of fear: Los angeles and the imagination of disaster., New York: Vintage, 1999.
- [70] S. Page, Transport and tourism: Global perspectives, Pearson, 2009.
- [71] S. J. Page, Urban Tourism, London: Routledge, 1995.

- [72] Richards, Greg; Wilson, Julie, «Developing creativity in tourist experiences: a solution to the social reproduction of culture,» *Tourism Management*, cilt 27, no. 6, pp. 1209-1223, 2006.
- [73] G. Emekli, «Kent Turizminde Kültür ve Yaratıcılık,» TÜCAUM 30. Yıl Uluslararası Coğrafya Sempozyumu, Ankara, 2018.
- [74] G. Richards ve J. Wilson, *Tourism, Creativity and Development*, Londra: Routledge, 2007.
- [75] A. Vanolo, «The image of the creative city: Some reflections on urban branding in Turin,» *Cities*, cilt 25, no. 6, pp. 370-382, 2008.
- [76] J. Pansiri, «Collaboration and Partnership in Tourism: the Experience of Botswana,» *Tourism Planning & Development*, cilt 10, no. 1, pp. 64-84, 2013.
- [77] A. Zehrer ve F. Raich, «Applying a lifecycle perspective to explain tourism network development,» *The Service Industries Journal*, cilt 30, no. 10, pp. 1683-1705, 2010.
- [78] T. Gieryn, «A Space For Place In Sociology,» *Annual Review of Sociology*, no. 26, pp. 463-496, 2000.
- [79] D. Hasol, «Kentsel Mekân ve Kentlilik Bilinci,» *Kentleşme Şurası*, Ankara, 2008.
- [80] A. King, *Re-Presenting the City: Ethnicity, Capital and Culture in the Twenty- First Century Metropolis*, NYU Press, 1996.
- [81] D. Agrest, «The City as the Place of Representation,» *Design Quarterly*, cilt 113, no. 114, pp. 8-13, 1980.
- [82] H. Lefebvre, *Mekânın Üretimi*, İstanbul: Sel Yayıncılık, 2014.
- [83] V. J. Del Casino ve S. P. Hanna, «Representations and identities in tourism map spaces,» *Progress in Human Geography*, cilt 24, no. 1, pp. 23-46, 2000.
- [84] M. Foucault, «Of Other Spaces: Utopias and Heterotopias,» *Architecture / Mouvement/ Continuité*, 1984.
- [85] R. Ç. Çavdar, «Farklılığın Mekanı: Foucault ve Lefebvre'deki heterotopya ve Heterotopi Kavramı,» *idealkent*, cilt 25, no. 9, pp. 941-959, 2018.
- [86] İ. Kaya, «Coğrafi Düşünce de Mekân Tartışmaları,» *Coğrafyacılar Derneği Yıllık Kongresi*, Muğla, 2014.
- [87] C. Borch, «Interview with Edward W. Soja: Thirdspace, Postmetropolis, and Social Theory,» *Distinktion: Scandinavian Journal of Social Theory*, cilt 3, no. 1, pp. 113-120, 2002.
- [88] Aytaç, Ö., «Kent Mekânları ve Kimlik/Farklılık Sorunu,» no. 9, pp. 138-169, 2013.
- [89] A. Cengizkan, «An Interview with Prof. Anthony D. King on "Spaces of Global Cultures: Architecture, Urbanism, Identity",» *METU JFA*, cilt 22, no. 2, pp. V-XII, 2005.

- [90] R. Shields, «A Guide to Urban Representation and What to Do About It: Alternative Traditions of Urban Theory,» Re-Presenting the City, London, Palgrave, 1996, pp. 227-252.
- [91] J. Donald, *Imagining the Modern City*, Minnesota: University of Minnesota Press, 1999.
- [92] Akın, Oya;, «Yeni Büyüme Dinamikleri İlişkisinde İstanbul Kentinin Makroform Arayışı,» *Mimarlık*, cilt 361, pp. 75-80, 2011.
- [93] Z. Enlil, İ. Dinçer, Y. Evren ve E. Seçkin, *İstanbul'da Kültür Turizmi İçin Yenilikçi Stratejiler*, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2011.
- [94] Tekeli, İlhan;, *Modernizm, Modernite ve Türkiye'nin Kent Planlama Tarihi*, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2009.
- [95] Öztürk, S.Funda, *Turizm Mimarlığının Yarattığı Çevresel Etkilerin Değerlendirilmesi İçin Bir Yöntem*, İstanbul: Yayın No:YTÜ.EN.DR.-98.0386/ Enstitü Yayın No:EN.FBE-98.019, YTÜ Basım-Yayın Merkezi, 2001.
- [96] Ersoy, M., «İmar Mevzuatımızda Planlama Kademeleri ve Üst Ölçek Planlama Sorunu,» *Bölgesel Kalkınma ve Yönetişim Sempozyumu*, Ankara, 2006.
- [97] O. Türker, *Kondoskali'den Kumkapı'ya*, İstanbul: Sel Yayıncılık, 2019.
- [98] «Burada İstanbul Var,» [Çevrimiçi]. Available: <https://www.istanbulium.net/2016/10/pervititch-haritalari-tarihi-yarimada.html>. [Erişildi: 2018].
- [99] Erbaş, Adem Erdem; Salt, Esra;, «“Rekreatif Alan” ve “Rekreasyon Alanı” Kavramlarının Mekânsal Planlar Bağlamında Değerlendirilmesi,» *Journal of Awareness*, cilt 5, no. 1, pp. 13-26, 2020.
- [100] The London Plan, 2016. [Çevrimiçi]. Available: <https://www.london.gov.uk/what-we-do/planning/london-plan/past-versions-and-alterations-london-plan/london-plan-2016>. [Erişildi: 05 03 2021].
- [101] The London Plan, «The Spatial Development Strategy For Greater London,» 2021. [Çevrimiçi]. Available: https://www.london.gov.uk/sites/default/files/the_london_plan_2021.pdf. [Erişildi: 05 03 2021].
- [102] The London Plan, «The Spatial Development Strategy For Greater London, Draft For Public Consultation,» 2017. [Çevrimiçi]. Available: <https://www.london.gov.uk/what-we-do/planning/london-plan/new-london-plan>. [Erişildi: 05 03 2021].
- [103] Tokyo City Planning, «Development and Redevelopment of Urban Areas,» 2009. [Çevrimiçi]. Available: <https://www.toshiseibi.metro.tokyo.lg.jp/eng/index.html>. [Erişildi: 13 06 2021].
- [104] Berlin Strategy, «Urban Development Concept Berlin 2030,» 2013. [Çevrimiçi]. Available: <https://www.stadtentwicklung.berlin.de/planen/stadtentwicklungskonzept/en/berlinstrategie/index.shtml>. [Erişildi: 07 03 2021].

- [105] Enlil, Zeynep, «Kültürel Miras Yönetiminde Çağdaş Yaklaşımlar,» Kültürel Miras Yönetimi, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi, 2012, pp. 3-22.
- [106] S. Basut, 19. Yyda Batılılaşma Etkisinde Bir Osmanlı Semti: Kumkapı, İstanbul, 2002.
- [107] L. Körükmez, «Öncesi ve Sonrası: Ermenistan'dan Türkiye'ye İlgücü Göçün Nedenleri ve Göçmen İlişki Ağları,» Sosyoloji Dergisi, no. 29, pp. 67-91, 2013.
- [108] H. Çakmak ve I. Yaman, «Post-Sovyet Dönemde Türkiye'ye Yönelen Kadın Emek Göçü Profili: Kumkapı'da Tekstil Sektöründeki Satış Temsilcisi Kadınlar Örneği,» Middel East Journal of Refugee Studies, cilt 3, no. 2, pp. 197-228, 2018.
- [109] E. Kömürciyan, İstanbul Tarihi, 17.Asırda İstanbul, İstanbul: Eren Yayıncılık, 1988.
- [110] Güler, A., Kumkapı Ermeni Balıkçıları 1952, İstanbul: Aras Yayıncılık, 2010.
- [111] A. Yazgan ve B. D. Sel, «Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetimi-Kültürel Miras İlişkisi: İstanbul Kıyı Alanları,» 8. Kıyı Mühendisliği Sempozyumu, İstanbul, 2014.
- [112] C. C. Hamamcıoğlu ve Z. Yenen, «İstanbul Tarihi Yarımada'da Ulaşım Ağı ve Kentsel Hizmet Alanlarının Yerleşimi Etkileşimi,» Megaron, cilt 3, no. 4, pp. 175-190, 2009.
- [113] Ahunbay, Zeynep,, İstanbul'da Kentsel Mimari, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2011.
- [114] Aksoy, Asu; Enlil, Zeynep,, Kültür Ekonomisi Envanteri İstanbul 2010, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2011.
- [115] Çatalbaş, F. ; Kılıç, S. E., «Farklı Kentsel Paydaşların Kültürel Mirasın Korunması Ve Kültür Turizmine İlişkin Görüşlerinin Üst Ölçekli Planlar Çerçevesinde Değerlendirilmesi: İzmir Örneği,» Ege Coğrafya Dergisi, cilt 30, no. 1, pp. 167- 186, 2021.

TEZDEN ÜRETİLMİŞ YAYINLAR

Konferans Bildirileri

1. Yayımlanmış Bildiri: Akın, S., "Urban Tourism: A Need of an Integrative Approach in Urban Tourism Research", International Civil Engineering and Architecture Conference, 17-20 Nisan, 2019, Trabzon.

Makaleler

1. Kerestecioğlu, F.; Akın, S., "İstanbul'da Üst Ölçekli Planlarda Turizm Alanlarının Değişiminin Kente Etkisi: Kültür Alanları", The Journal of Academic Social Science Studies, cilt 15, no.90, pp. 227-252, 2022.

Kentler, kültürel mirasın yoğunlaştığı yerler olduğundan turizm için büyük önem taşımaktadır. Her kentin, kendine özgü özellikleri, tarihi, kültürü ve imajı vardır. Kentsel turizm anlayışı ise, öncesinde içinde bulunduğu kent bağlamını anlamaya bağlıdır.

Küreselleşme sürecinde kentlerin rekabet anlayışı sonucunda birbirleri ile yarışması kentsel turizmi kentlere rekabet sağlayan veriler arasına almaktadır. Kentleri, dünya şehri olabileme potansiyelini artırabilmek için sunduğu turizm ürün çeşitliliğini genişletebilmek adına farklı yatırımlara yönlendirmektedir. Ancak, küreselleşme tarihinde turizmin kentlere etkisi, sunulan kent kavramının ortaya çıkması ve yapılaşmış kentin mirası ile sunulan kent imajlarının birbirinden ayrılması şeklinde kendini göstermektedir. Bu durum kentleri, kültürün küreselleşmesi tehdidi ile baş başa bırakmaktadır. Küresel kent gerçeğinde kültürel mirası oluşturan yapılaşmış kent ve turizmin etkisi ile oluşan sunulan kent olarak ayrıışan kentsel mekânda, kentlerin devamlılığını, sürdürülebilirliğini tehdit eden ayrışma durumu, kültürü ve kültürel değerleri yeniden odak haline getirmektedir.

Bu kitapta, kentsel turizm araştırmalarında eleştiri konusu olan bütünleştirci yaklaşım eksikliği nedeniyle, yapılaşmış ve sunulan kentin değişimine etki eden özellikler üzerinden mekân üretimi bağlamında kent ve turizm planlamasına bütünleşik yaklaşım modeli üretilmiştir. Bu model, yapılaşmış kentin değişimini incelemeye sevk etmiştir. Kent ve turizm planlamasında yapılaşmış kentin mirası (mimari miras, somut olmayan kültürel değerler ve yaratıcı endüştriler) ile sunulan kent imajı arasındaki ayrışma/bütünleşme durumu, kentsel turizm planlamasında kültürel alanların önemine dikkat çekmektedir. Bu kitabın, kentsel turizm yönetimi ve planlaması konusunda belediyelere, kamu-özel sektör iş birliklerine, yerel, ulusal ve uluslararası ortaklıklara, şehir planlarına yol gösterici olacağı ve kent turizmi literatürüne katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

KURTULUŞA DÂVET

SÜLEYMAN ÇELEBİ

اولسونگام اول جمال كرمندني وانظفندني برفايدان
خلفين كيوردى و دكلى امتارن تارك فلوت و بوز
پك صلوات اول سرور كائنات اول اخير موجودات
اول سيد المرسلين اول رسول رقبه العالمين محمد
مصطفى صلي الله عليه وسلم مقدس و مطهر
جمله اولسونكم بوضيعة امتة عبادت ظهير نور
كسروي كيم اول عبادت بر كائنه يارين عالمه عذابه
قرئق حاصل ايله قيامته دكين بزمه صلوات الله واهل
بیتندك و صحابه زندقه التكا اولسون امين بار العالمين
ويك بلهكم اي كوزم نوز حق تبارك و تعالي ادم
اوغلان كندويه عبادت انجوت بريدن بلاد و ايت

Yayına Hazırlayan
Nihal ÇAĞMAN TÜRKMEN

 hiperyayın

2. Basım

KURTULUŞA DÂVET

Süleyman ÇELEBİ

Yayına Hazırlayan

Nihal ÇAĞMAN TÜRKMEN

 hiperyayın

Hiperyayın 1073
Araştırma-İnceleme

Yazar
Süleyman ÇELEBİ

Yayına Hazırlayan
Nihal ÇAĞMAN TÜRKMEN

Genel Yayın Yönetmeni
Hatice BAHTİYAR

Tashih
Hüseyin TÜRKMEN

Mizanpaj
Meral GÖK

Kapak Tasarım
C. Kenan TEMİZEL

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-6482-57-9
e-ISBN: 978-625-6482-58-6

1. Baskı: İstanbul, Ocak 2024
2. Baskı: İstanbul, Şubat 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San. ve Tic. Ltd. Şti. ve aittir. Yayımcının ve Nihal ÇAĞMAN TÜRKMEN'e yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar)a aittir. Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

Kurtuluşa davet: inceleme - çeviri yazı - tıpkıbasım / Süleyman Çelebi ; yayına hazırlayan Nihal Çağman Türkmen .-- 2. baskı .-- İstanbul: Hiperyayın, 2024.
352 sayfa ; 24 cm. – (Hiperyayın; 1073)
ISBN: 978-625-6482-57-9
e-ISBN: 978-625-6482-58-6
1. Dinî öğütler – İslâm dini. 2. Tasavvuf. I. Yazar adı, II. Eser adı,
III. Çağman Türkmen, Nihal (yayına hazırlayan), IV. Dizi

BP188.9/S949 2024

297.86/SÜL 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık Sertifika No: 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ
Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti
Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş Merkezi
No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören / İstanbul
Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58
www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	9
TEŞEKKÜRLER.....	15
KISALTMALAR.....	16

I. BÖLÜM

KURTULUŞA DÂVET'İN TAHKİK ve TEDKİKİ	19
Eser Adının Tesbîti.....	25
Eserin Süleyman Çelebi'ye Âidiyeti Meselesi	26
Eserin Yazılış Sebebi.....	32
Eserin Yazılış ya da İstinsah Tarihi.....	33
Eserin Muhtevası	33
Müellifin Konulara Yaklaşımı Açısından Eserin Değerlendirilmesi	36
Eserin Kaynakları.....	65
Eserin Dili ve Edebî Değeri.....	66
Eserin Dînî Değeri	67
Metnin Okunuşunda Dikkat Edilen Hususlar.....	68
KAYNAKÇA	71

II. BÖLÜM

KURTULUŞA DÂVET ÇEVİRİ YAZI METNİ.....	73
TIPKIBASIM.....	245

KAYNAKÇA

- Atik Gürbüz, İncinur.** <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/suleyman-suleyman-celebi-suleyman> [erişim tarihi: 14.12.2023]
- Avcı, Seyit.** "Sûfilerin Hadis Tesbit Ölçüleri: İsmâil Hakkı Bursevî Üzerine Bir İnceleme", *Hadis Tetkikleri Dergisi*, c. II/1 (İstanbul 2004).
- Banarlı, Nihad Sâmî.** "Büyük Nazîreler: Mevlid ve Mevlid'de Millî Çizgiler", *İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü Dergisi*, c. I, s. 1 (1963), s. 2-24.
- Bayraktar, Nail.** *Atatürk Kitaplığı Muallim Cevdet Yazmaları Alfabetik Kataloğu*, İstanbul: İBB Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü, 1998.
- Bedir, Murteza.** "el-Vikâyetü'r-Rivâye", *DİA*, İstanbul: TDV, 2013, c. 43, s. 106-108.
- Bilkan, Ali Fuat.** *Mevlid- Değerden Ritüele* -- İstanbul: İletişim Yayınları, 2019.
- Çavdar, R. Tûba.** *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Kadar Osmanlı Vakıf Kütüphanelerinin Gelişimi [doktora tezi]* -- İstanbul: İ.Ü. SBE, 1995.
- Cebecioğlu, Ethem.** "Mansur b. Ammar", *DİA*, İstanbul: TDV, 2003, c. 28, s. 8.
- Çift, Salih.** "Verrâk, Ebûbekir", *DİA*, İstanbul: TDV, 2013, c. 43, s. 58-59.
- Çift, Salih.** "Yahyâ b. Muâz", *DİA*, İstanbul: TDV, 2013, c. 43, s. 257-258.
- Erünsal, E. Erünsal.** *Osmanlılarda Kütüphaneler ve Kütüphanecilik* -- İstanbul: Timaş, 2020.
- Gelibolulu Mustafa Âlî.** *Künhü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısım / hazırlayan Mustafa İsen* -- Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi, 1994.
- Hatiboğlu, İbrahim.** "Nihâye", *DİA*, İstanbul: TDV, 2007, c. 33, s. 100-101.
- Kallek, Cengiz.** "Hidâye", *DİA*, İstanbul 1998, c. 17, s. 471-473.
- Kaya, Eyyüp Said.** "el-Mebsût", *DİA*, İstanbul: TDV, 2003, c. 28, s. 214-216.
- Köksal, Fatih.** *Mevlid-nâme* -- Ankara: TDV, 2011.
- Lâtîfî, Abdülâtîf Çelebi.** *Tezkiretü's-şuara ve tabsiratü'n-nuzama : (inceleme-metin) / hazırlayan Rıdvan Canım* -- Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi, 2000.
- Mevlid külliyyatı /** editör Bilal Kemikli -- Ankara: DİB Yayınları, 2016.
- Özcan, Abdulkadir.** "Hacı İvaz Paşa", *DİA*, İstanbul: TDV, 1996, c. 14, s. 485-486.
- Özkan, Mustafa.** "Gülşehrî" *DİA*, İstanbul: TDV, 1996, c. 14, s. 250-252.
- Pekolcay, Neclâ.** "Mevlid" *DİA*, Ankara: TDV, 2004, c. 24, s. 485-486.
- Polat, Salahattin.** *Metin Tenkidi*, İstanbul: İFAV, 2015.
- Redhouse, James William.** *Redhouse Yeni Türkçe-İngilizce Sözlük*, İstanbul: Redhouse Yayınevi, 1968.
- Süleyman Çelebi.** *Mevlid / hazırlayan Neclâ Pekolcay* -- İstanbul: Dergah Yayınları, 1992.
- Süleyman Çelebi.** *Mevlid [Vesilet -ün- necât] / hazırlayan Faruk K. Timurtaş* -- Ankara: M.E.B. Devlet Kitapları (Millî Eğitim Basımevi), 1970.
- Süleyman Çelebi.** *Vesiletü'n-necât -Mevlid- / çeviren Furkan Öztürk* -- İstanbul: Türkiye İş Bankası, 2021.
- Süleyman Çelebi.** *Vesiletü'n-necât: mevlid / bastıran Ahmed Ateş* -- Ankara: TDK (TTK Basımevi), 1954.
- Süleyman Çelebi.** *Yaşayan Mevlidi Şerif / [hazırlayan] Şevket Rado* -- İstanbul: Doğan Kardeş Matbaacılık, 1964.
- Tokpınar, Mirza.** *DİA*, "el-Musannef", *DİA*, Ankara 2020, c. 31, s. 236-237.
- Türkmen, Hüseyin.** *Türkiye Kütüphaneleri Yazma Eser Katalogları (1923-2006)* -- İstanbul: Kitabevi, 2010.
- Uludağ, Süleyman.** "Abdülkâdir-i Geylânî", *DİA*, İstanbul: TDV, 1988, c. 1, s. 234-239.
- Ünal, Halit.** "el-Asl", *DİA*, İstanbul: TDV, 1991, c. 3, s.494-495.
- Yavuz, Yunus Vehbi.** "el-Câmiu's-Sagîr", *DİA*, İstanbul: TDV, 1993, c. 7, s. 112.

"Mevlid" yazarı Süleyman Çelebi'nin vefatının 600. yılı olan 2022 senesi UNESCO tarafından anma ve kutlama yıl dönümleri arasına alınmıştır. Bu vesile ile çeşitli resmî ve sivil toplum kuruluşlarıyla akademisyenlerin öncülük ettiği bu etkinlik ve yayınlar halkın hafızasındaki Süleyman Çelebi ve Mevlid mefhumlarını tazelese de bugüne kadar Süleyman Çelebi'ye dair yeni bir bilgi, yeni bir kayıt henüz ortaya çıkarılmamış, Türk-İslâm Edebiyatı literatürüne yeni bir katkı yapılamamıştır.

Elinizde bulunan "Kurtuluşa Dâvet" başlıklı bu eser ise Süleyman Çelebi ve Mevlid Yılı'na yakışır yeni bir çalışma yapma arzusu ile yapılan araştırmalar sonucunda ortaya çıkmıştır. Biyografi kaynaklarında da adı geçmeyen söz konusu kitabın tespiti üzerine yaklaşık bir yıl boyunca metnin okunması; çeviri yazısının imlâsı, eser adının tespiti, eserin Süleyman Çelebi'ye aidiyeti, eserin dili ve muhtevası üzerine çalışılmıştır.

Yazarı tarafından isimlendirilmeyen eser, muhteviyatı dikkate alınarak "Kurtuluşa Dâvet" adıyla isimlendirilmiştir. Bu eser Süleyman Çelebi ve Mevlid Yılı'na yakışır bir iddia ve muhteva ile farklı bir yerde durmaktadır. Zira bu eser Süleyman Çelebi'ye âit olduğu bugüne kadar bilinmeyen bir risaledir.

Süleyman Çelebi'nin bu risalenin neşri Türk-İslâm Edebiyatı ile Süleyman Çelebi araştırmalarına yeni bir renk ve heyecan katacaktır.

ISBN: 978-625-6482-57-9

9 786256 482579

hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

Poesía y poética de Luis García Montero.
El viajero de *Habitaciones separadas*

1980-1994

María Antonia Panizo Büyükkoyuncu

Poesía y poética de Luis García
Montero.
El viajero de *Habitaciones separadas*
1980-1994

María Antonia Panizo Büyükkoyuncu

Hiperyayın 1083

Investigación-
Revisión

Autor

María Antonia Panizo Büyükkoyuncu

Editor en jefe

Hatice Bahtiyar

Diseño

Senem İlgin

Diseño de portada

Kenan Temizel

Ilustración de cubierta

Eduardo Úrculo, *El Nuevo Mundo*, 1992

Número de certificado del editor: 16680

ISBN: 978-625-6482-86-9

e-ISBN: 978-625-6482-87-6

1ª edición: İstanbul, 2024

Copyright© Todos los derechos reservados. Los derechos de este libro pertenecen, de acuerdo con lo dispuesto por la ley N.º 5846, al editor, Hiperlink Eğitim İletişim Yay. San. ve Tiç. Ltd. Sti., y al autor, María Antonia PANIZO BÜYÜKKOYUNCU. Queda prohibida la reproducción total o parcial de esta obra por cualquier procedimiento, ya sea gráfico, electrónico, mecánico o fotocopia, sin la autorización expresa del editor y del autor. Se puede hacer una breve cita mostrando la fuente.

Todos los derechos reservados. La responsabilidad ética, científica y legal de este libro corresponde al autor.

Hiperyayın es una editorial internacional.

Büyükkoyuncu, María Antonia Panizo.

Poesía y poética de Luis García Montero : El viajero de Habitaciones separadas 1980-1994 / María Antonia Panizo Büyükkoyuncu. -- 1. Baskı. -- İstanbul : Hiperyayın, 2024.

175 sayfa ; 21 cm. -- (Hiperyayın. Investigación-Revisión: 1083)

ISBN: 978-625-6482-86-9

e-ISBN: 978-625-6482-87-6

1. Montero, Luis Garcia. 2. İspanyol şiiri. 3. İspanyol edebiyatı. I. Eser adı. II. Dizi.

PQ6085/.M66 2024

861.609/BÜY 2024

Edición-Volumen: Lean Publishing-Certificado No: 53595

VENTAS GENERALES, MARKETING Y EDITORIAL

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş

Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören /

İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

ÍNDICE

PRÓLOGO	11
---------------	----

INTRODUCCIÓN: LA RENOVACIÓN DE LA POESÍA ESPAÑO- LA EN EL ÚLTIMO TERCIO DEL SIGLO XX

.....	1
5	
1. La década de los setenta	16
2. La sensibilidad poética en la década de los ochenta	20

CAPITULO 1

LUIS GARCÍA MONTERO: POESÍA, SENTIMENTALIDAD Y EXPERIENCIA (1980-1994)

.....	2
7	
1.1. La consolidación de un poeta.....	27
1.2. La construcción de una teoría poética	39
1.2.1. La Otra Sentimentalidad	40
1.2.1.1. La crítica a la modernidad	43
1.3.1. La Poesía de la Experiencia	45
1.3.1.1. La polémica en torno a la Poesía de la Experiencia	
49	

CAPITULO 2

POESÍA Y POÉTICA DE LUIS GARCÍA MONTERO: TRADICIÓN Y MODERNIDAD

.....	5
7	
2.1. Una nueva lectura de la Tradición.....	59
2.2. Machado y <i>la historicidad de los sentimientos</i> . Hacia una poesía ética	
63	
2.2.1. El huerto machadiano	67
2.3. La recuperación de la poesía de los 50	79
2.3.1. El juego poético de Gil de Biedma	83
2.3.1.1. La elaboración del escenario.....	86
2.3.1.2. La elaboración del personaje poético	90

BIBLIOGRAFÍA

- Alicia Bajo Cero, C. (1997). *Poesía y Poder*. Valencia: Ediciones Bajo Cero.
- Alonso, D. (1965). Poesías olvidadas de Antonio Machado. En D. Alonso, *Poetas españoles contemporáneos* (3 ed., págs. 97-147). Madrid: Gredos.
- Andújar Almansa, J. (1992). García Montero y la recuperación del realismo. En D. Villanueva, & otros, *Los nuevos nombres: 1975-1990* (págs. 203-213). Barcelona: Crítica.
- Barella, J. (1998). De los novísimos a la poesía de los 90. *Clarín*(15), 13-18.
- Bermúdez, S. (1997). *Las dinámicas del deseo: subjetividad y lenguaje en la poesía española contemporánea*. Madrid: Ediciones Libertarias.
- Cañas, D. (1994). *El poeta y la ciudad. Nueva York y los escritores hispanos*. Madrid: Cátedra.
- Cañas, D. (1998). Introducción. En J. G. Biedma, *Volver* (págs. 9-48). Madrid: Cátedra.
- Cernuda, L. (1998). *Antología* (José María Capote Benot ed.). Madrid: Cátedra.
- D'Ors, M. (1994). *En busca del público perdido. Aproximación a la última poesía joven (1975-1993)*. Granada: Impredisur.
- Egea, J., & Montero, L. G. (1982). *El Manifiesto Albertista*. Granada : Don Quijote.
- Fernández-Vegue Ollero, D., & Chico Morales, A. (2003). Luis García Montero y la poesía de la experiencia. *Kafka, revista de Humanidades*(2), 4-15.
- García Canclini, N. (1997). *Imaginario urbanos*. Buenos Aires: Eudeba.
- García Martín, J. L. (1996). Introducción. En *Treinta años de Poesía española (1965 - 1995)* (págs. 9-42). Granada: Renacimiento La Veleta.

- García Montero, L. (1987). *Diario cómplice* (1999,4 ed.). Madrid: Ediciones Hiperión.
- García Montero, L. (1993). ¿Por qué no sirve para nada la poesía? (Observaciones en defensa de una poesía para seres normales). En L. García Montero, & A. Muñoz Molina, *¿Por qué no es útil la literatura?* (págs. 9-41). Madrid: Hiperión.
- García Montero, L. (1993). *Confesiones poéticas*. Granada: Diputación Provincial.
- García Montero, L. (1993). Contar la vida, vivir la literatura. En L. García Montero, *Confesiones Poéticas* (págs. 123-126). Granada: Diputación Provincial de Granada.
- García Montero, L. (1993). *El realismo singular*. Bilbao: Libros de Hermes.
- García Montero, L. (1993). Impresión de Antonio Machado. En L. García Montero, *Confesiones Poéticas* (págs. 59-61). Granada: Diputación Provincial de Granada.
- García Montero, L. (1993). Impresión de Jaime Gil de Biedma. En L. García Montero, *Confesiones Poéticas* (págs. 119- 122). Granada: Diputación Provincial de Granada.
- García Montero, L. (1993). La civilización de los poetas. En L. García Montero, *Confesiones Poéticas* (págs. 17-27). Granada: Diputación Provincial de Granada.
- García Montero, L. (1993). La otra sentimentalidad. En L. García Montero, *Confesiones Poéticas* (págs. 185-188). Granada: Diputación Provincial de Granada.
- García Montero, L. (1993). La tradición y la vanguardia. En L. García Montero, *Confesiones Poéticas* (págs. 63-70). Granada : Diputación Provincial de Granada.
- García Montero, L. (1993). Los argumentos de la realidad. En L. García Montero, *Confesiones Poéticas* (págs. 229-239). Granada: Diputación Prvincial de Granada.
- García Montero, L. (1993). Los del 50. En L. Garcia Montero, *Confesiones Poeticas* (págs. 99-102). Granada: Diputacion Provincial de Granada.

- García Montero, L. (1993). Poética. En L. García Montero, *Confesiones Poéticas* (págs. 185-188). Granada: Diputación Provincial de Granada .
- García Montero, L. (1993). Sobre el futuro. En L. García Montero, *Confesiones Poéticas* (págs. 155-157). Granada: Diputación Provincial de Granada.
- García Montero, L. (1993). Sobre las flores del frío. En L. García Montero, *Confesiones Poéticas* (págs. 225-227). Granada: Diputación Provincial de Granada.
- García Montero, L. (1993). Una poética de la complicidad. En L. García Montero, *Confesiones Poéticas* (págs. 167-182). Granada: Diputación Provincial de Granada.
- García Montero, L. (1993). Unas palabras sobre Diario Cómplice. En L. García Montero, *Confesiones Poéticas* (págs. 219-223). Granada: Diputación Provincial de Granada.
- García Montero, L. (1994). *Además*. Madrid: Hiperión .
- García Montero, L. (1994). *Habitaciones separadas* (1996,4 ed.). Madrid: Visor.
- García Montero, L. (1994). Trazado de fronteras. En L. García Montero, *Además* (págs. 9-21). Madrid: Hiperión.
- García Montero, L. (1994). Una musa vestida con vaqueros. *Ínsula*(565), 24-25.
- García Montero, L. (1994). Y ahora ya eres dueño del puente de Brooklyn. En L. García Montero, *Además* (págs. 22-83). Madrid: Hiperión.
- García Montero, L. (1999). *Completamente Viernes*. Barcelona: Tusquets.
- García Montero, L. (1999). *El jardín extranjero precedido de poemas de "Tristia"* (2a ed. ed.). Madrid: Hiperión.
- García Montero, L. (1999). *Las flores del frío* (3 ed.). Madrid: Hiperión.
- García Montero, L. (2000). *El sexto día. Historia íntima de la poesía española*. Madrid: Debate.

- García Montero, L. (2002). *Poesía, cuartel de invierno* (Nueva edición revisada por el autor ed.). Barcelona: Seix-Barral.
- García, M. A. (2002). Introducción. En L. García Montero, *Antología poética* (págs. 19-58). Madrid: Castalia didáctica.
- Gil de Biedma, J. (1998). *Volver* (8 ed.). (D. Cañas, Ed.) Madrid: Cátedra.
- İlgürel, M. (2017). Luis García Montero şiirlerinin imgelemin antropolojik yapıları kuramı bakış açısından çözümlenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 34(2), 107-126.
- Lanz, J. J. (1994). Primera etapa de una generación. Notas para la definición de un espacio poético: 1977-1982. *Insula*(565), 3-6.
- Machado, A. (1990). *Poesías Completas* (15 ed.). (M. Alvar, Ed.) Madrid: Espasa-Calpe.
- Mainer, J. C. (1999). Con los cuellos alzados y fumando: notas para una poética realista. En L. García Montero, *Casi cien poemas* (págs. 9-29). Madrid: Hiperión.
- Muñoz Molina, A. (1991). Definición de un extraño. En L. García Montero, *Las flores del frío* (1999, 3 ed., págs. 7-10). Madrid: Hiperión.
- Muñoz Molina, A., & García Montero, L. (1993). *¿Por qué no es útil la literatura?* Madrid: Hiperión.
- Rico, F. (1992). De hoy para mañana: la literatura de la libertad. En D. Villanueva, *Los nuevos nombres:1975-1990* (págs. 86-93). Barcelona: Crítica.
- Roso, P. (1993). *La otra sentimentalidad de Luis García Montero*. Córdoba : Trayectoria de Navegantes.
- Scarano, L. (2002). Prólogo. Poesía urbana: el gesto cómplice de Luis García Montero. En L. García Montero, *Poesía urbana. (Antología 1980-2002* (págs. 7-32). Sevilla: Renacimiento.
- Siles, J. (1991). Dinámica poética de la última década. *Revista de Occidente*(122-123), 149-169.
- Siles, J. (1992). Últimísima poesía española escrita en castellano.

En D. Villanueva, & otros, *Los nuevos nombres: 1975-1990*

(págs. 161-164). Barcelona: Crítica.

Zardoya, C. (1961). El cristal y el espejo en la poesía de Antonio Machado. En C. Zardoya, *Poesía española contemporánea* (págs. 179-215). Madrid: Ediciones Guadarrama.

Zubiría, R. d. (1959). *La poesía de Antonio Machado*. Madrid: Gredos.

En la década de los ochenta, en un ambiente artístico dominado por la posmodernidad, surge en España una generación de jóvenes poetas que traen una nueva propuesta est tica basada en una poesía figurativa, que revisa la tradición, que se apoya en el realismo y que pretende mantener un compromiso social. Es en este grupo de jóvenes renovadores en el que se enmarca la poesía y la figura de Luis García Montero. Escritor prolífico, García Montero unirá a sus libros de poesía un corpus importante de obras teóricas en las que explica lo que supone esta renovación poética al mismo tiempo que expresa su postura personal ante temas como la tradición, la realidad, la historia o la creación poética. Este doble papel de poeta y teórico le convierte en una de las figuras de referencia de la poesía española de finales del siglo XX y principios del siglo XXI, y en uno de los poetas más leídos de su generación. En este libro nos acercamos a esa primera etapa creativa del poeta y al análisis de *Habitaciones separadas*, uno de sus poemarios m s emblemáticos y reconocidos por la crítica.

ISBN: 978-625-6482-86-9

hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak g r nt leyebilirsiniz.

SÜRDÜRÜLEBİLİR AFET YÖNETİMİ VE İLETİŞİMİ

Editörler

Nigar Pösteki

S. Zeynep Varlı Gürer

Nihan Dönmez

SÜRDÜRÜLEBİLİR AFET YÖNETİMİ VE İLETİŞİMİ

Editörler

Nigar Pösteği
S. Zeynep Varlı Gürer
Nihan Dönmez

 hiperyayın

Hiperyayın: 1084

Araştırma-
İnceleme

Editörler

Nigar Pösteki, S. Zeynep Varlı Gürer, Nihan Dönmez

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem Ilgın

Kapak

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-6482-88-3

e. ISBN: 978-625-6482-89-0

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti. ve Prof. Dr. Nigar Pösteki, Doç. Dr. S. Zeynep Varlı Gürer, Dr. Öğr. Üyesi Nihan Dönmez'e aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar)a aittir.

Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

Sürdürülebilir afet yönetimi ve iletişimi / editörler Prof. Dr. Nigar Pösteki, Doç. Dr. S. Zeynep Varlı Gürer, Dr. Öğr. Üyesi Nihan Dönmez.—1. Baskı. -- İstanbul : Hiperyayın, 2024.

292 sayfa: şekil, tablo ; 21 cm. – (Hiperyayın; 1084)

ISBN: 978-625-6482-88-3

e-ISBN: 978-625-6482-89-0

Kaynakça bölüm sonlarındadır.

1.Sürdürülebilirlik. 2. Afet Yönetimi. 3. Afet iletişim sistemleri. I. Pösteki, Nigar. II. Gürer, S. Zeynep Varlı. III. Dönmez, Nihan. IV.Dizi.

HV551.2/S87 2024

363.348/SÜR 2024

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti.
Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş
Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter - Güngören /
İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	9
BAŞLARKEN.....	11

BİRİNCİ BÖLÜM: AFETLER VE TÜRKİYE

6 ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİ VE TÜRKİYE’NİN DEPREM GERÇEĞİ	2
3	

Fadime SERTÇELİK

TÜRKİYE’DE AFET YÖNETİM SİSTEMİ.....	39
--------------------------------------	----

Serpil GERDAN

AFETLERDEN SONRA ORTAYA ÇIKABİLECEK TRAVMA İLE İLİŞKİLİ BİRİNCİL VE İKİNCİL BOZUKLUKLAR	6
5	

Duygu Nur TUTAM

Ezgi ŞİŞMAN

Aslıhan POLAT

İKİNCİ BÖLÜM: AFET İLETİŞİMİ VE EĞİTİMİ

AFET KÜLTÜRÜ VE TOPLULUKLARININ İLETİŞİM BOYUTUYLA YENİDEN İNŞASI	8
9	

Selma KOÇ AKGÜL

AFETLERDE DİRENÇ ODAKLI GAZETECİLİK: AFET
ZAMANLARINDA İLHAM VEREN HİKÂYELER, ZORLAYICI
NORMLAR VE YÜKSELEN SESLER

..... 12
2

Betül PAZARBAŞI

DEPREMİN ÇOCUKLARI: AFET YIKINTILARININ
ORTASINDA ÇOCUK HİKÂYELERİNİN CAN YAKICI ETKİSİ

.....15
2

Özgür Can YOLCU

MEDYA VE BEDENSEL ENGELLİLİK: 6 ŞUBAT 2023
DEPREMLERİNE İLİŞKİN YAŞADIKÇA ENGELLİLER HABER
PORTALINDA YER ALAN HABERLERİN ANALİZİ

..... 18
4

İremcan GÜNGÖR

İLETİŞİM FAKÜLTELERİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİR AFET
İLETİŞİMİ EĞİTİMİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

..... 24
5

Nihan DÖNMEZ

Ebru TURANLI LEWIS

Saadet Zeynep VARLI GÜRER

BÖLÜM YAZAR ÖZGEÇMİŞLERİ 287

KAYNAKÇA

- Altunsu, E., Güneş, O., Öztürk, S., Sorosh, S., Sarı, A., & Beeson, ST (2024). Investigating the structural damage in Hatay province after Kahramanmaraş-Türkiye earthquake sequences. *Engineering Failure Analysis*, 157, 107857.
- Antolik, M., Abercrombie, R. E., & Ekström, G. (2004). The 14 November 2001 Kokoxili (Kunlunshan), Tibet, earthquake: Rupture transfer through a large extensional step-over. *Bulletin of the Seismological Society of America*, 94(4), 1173–1194. <https://doi.org/10.1785/012003180>
- Avgın, S., and Köse, M. M. (2023). Mosques and minarets damages in the earthquakes on February 6, 2023.
- Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu (2023). <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/03/2023-Kahramanmaras-ve-Hatay-Depremleri-Raporu.pdf>
- Eberhart-Phillips, D., Haeussler, P. J., Freymueller, J. T., Frankel, A. D., Rubin, C. M., Craw, P., et. al. (2003). The 2002 Denali fault earthquake, Alaska: A large magnitude, slip-partitioned event. *Science*, 300(5622), 1113–1118. <https://doi.org/10.1126/science.1082703>
- Gokceoglu, C. (2023). 6 February 2023 Kahramanmaraş-Türkiye Earthquakes: A General Overview. *The International Archives of the Photogrammetry, Remote Sensing and Spatial Information Sciences*, 48, 417-424.
- Kahya, V., Genç, A. F., Sunca, F., Roudane, B., Altunişik, A. C., Yilmaz, S., ... & Akgül, T. (2024). Evaluation of earthquake-related damages on masonry structures due to the 6 February 2023 Kahramanmaraş-Türkiye earthquakes: A case study for Hatay Governorship Building. *Engineering Failure Analysis*, 156, 107855.
- Kocaeli Üniversitesi 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş (Pazarcık Mw 7,7 ve Elbistan Mw 7,6) Depremleri Saha İnceleme Raporu

- Liu, C., Lay, T., Wang, R., Taymaz, T., Xie, Z., Xiong, X., . & Erman, C. (2023). Complex multi-fault rupture and triggering during the 2023 earthquake doublet in southeastern Türkiye. *Nature Communications*, 14(1), 5564.
- Melgar, D., Taymaz, T., Ganas, A., Crowell, B., Öcalan, T., Kahraman, M., et al. (2023). Sub- and super-shear ruptures during the 2023 Mw 7.8 and Mw 7.6 earthquake doublet in SE Türkiye. *Seismica*, 2(3), 1–10. <https://doi.org/10.26443/seismica.v2i3.387>
- Sagbas, G., Sheikhi Garjan, R., Sarikaya, K., & Deniz, D. (2024). Field reconnaissance on seismic performance and functionality of Turkish industrial facilities affected by the 2023 Kahraman- maras earthquake sequence. *Bulletin of Earthquake Engineering*, 22(1), 227-254.

KAYNAKÇA

- AFAD. (2023). AFAD ve tarihçesi. Erişim tarihi: 14.11.2023. <https://www.afad.gov.tr/afad-hakkinda>
- AFAD. (2023a). 2023 Yılı kurumsal mali durum ve beklentiler raporu. Erişim tarihi: 14.11.2023. https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/e_Kutuphane/Kurumsal-Raporlar/AFAD-Baskanligi-2023-Yili-Kurumsal-Mali-Durum-ve-Beklentiler-Raporu.pdf
- AFAD. (2020). Afet Yönetimi Kapsamında 2019 Yılına Bakış ve Doğa Kaynaklı Olay İstatistikleri, T.C. İçişleri Bakanlığı, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Ankara.
- AFAD. (2018). Türkiye’de afet yönetimi ve doğa kaynaklı afet istatistikleri. Erişim tarihi: 10.11.2023. https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/35429/xfiles/turkiye_de_afetler.pdf
- Akca, C.Ö. (2022). *Kalkınmaya yerelden başlamak. Sürdürülebilir kalkınma gündeminde afet politikaları* (Editör: Önder Bozkurt). (1. Baskı). TİAV
- Akdağ, S. E. (2002). Mali yapı ve denetim boyutlarıyla afet yönetimi. *Sayıştay Dergisi*, Sayı 44-45. 35-65.
- Avdar, R. (2017). 1999-2011 Arası Dönemde Türkiye’de Meydana Gelen Depremlerin Ekonomik Etkileri. *Econder*, 1(1). 53-63
- Ergünay, O. (2010). Türkiye’nin Deprem Gerçeği Paneli. H. Can ve B. Özmen (Ed), Gazi Üniversitesi Deprem Araştırma ve Uygulama Merkezi, Ankara.
- Ersoy, Ş. (2017). 2016 yılı doğa kaynaklı afetler yılılığı “dünya ve Türkiye”. TMMOB jeoloji mühendisleri odası. Erişim tarihi: 10.11.2023. https://www.jmo.org.tr/resimler/ekler/9c-6533fe59fd883_ek.pdf
- Gerdan, S. and Kırıkkaya, B.E. (2020). *Türkiye afet yönetim sistemi- nin gelişimsel süreci. international academic studies on social and education sciences.* (Editör Mehmet Dalkılıç). Gece Akademi.
- Gülkan, P. (2003). Türkiye’nin Afet Yönetiminin Kritik Değerlendirilmesi. Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Deprem Şurası. Ankara.

- Gülkan, P., Balamir, M., & Yakut, A. (2003). Afet Yönetiminin Stratejik İlkeleri: Türkiye'deki ve Dünyadaki Politikalara Genel Bakış. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Afet Yönetimi Uygulama ve Araştırma Merkezi.
- İRAP. (2020). İl afet risk azaltma planı hazırlama kılavuzu. Erişim tarihi: 01.08.2023. <https://irap.afad.gov.tr/>
- JICA (Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı). (2004). Türkiye'de doğal afetler konulu ülke strateji raporu. Erişim tarihi: 09.11.2023. https://www.spo.org.tr/resimler/ekler/5d8ce590ad8981c_ek.pdf?tipi=58andturur=Xandsube=0
- Kemaloğlu, M. (2015). Türkiye'de afet yönetiminin tarihi ve yasal gelişimi. *Akademik Bakış Dergisi*, 52. 126-147.
- KTU. (2023). Türkiye'de afet mevzuatı ve afetlerle ilişkili kurumlar. Erişim tarihi: 14.11.2023. https://www.ktu.edu.tr/dosyalar/afet-tibbi_0f8f8.pdf
- Kuterdem, K., Akın, D. & Nurlu, M. (2009). Afet zararlarının azaltılmasında birleşmiş milletler kaynaklı çalışmalar ve 2005-2015 yılları arasında bir yol haritası olarak Hyogo çerçeve eylem planı. Türkiye'nin Afet Yönetimi 11. Yuvarlak Masa Toplantısı. OD- TÜ-Ankara.
- Özmen, B. (2023). İl afet risk azaltma planları. Disiplinlerarası bakışla afet risk yönetimi 2 (Editörler Nehir Varol, Timur Gültekin). (1. Baskı) Nobel Yayın
- RG (Resmi Gazete). (1983). Erişim tarihi: 14.11.2023. https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/18251_1.pdf
- SBB. (2023). Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Daire Başkanlığı, 2023 Hatay ve Kahramanmaraş depremleri raporu (SBB Deprem Sonrası Değerlendirme Raporu). Erişim tarihi: 11.12.2023. <https://www.sbb.gov.tr/2023-kahramanmaraş-ve-hatay-depremleri-raporu/>
- Şahin, AU. (2023). Türkiye'nin afet yönetimi yolculuğu. Gezegem 24. Erişim tarihi: 15.12.2023. <https://gezegen24.com/turkiyenin-afet-yonetimi-yolculugu/>
- Şengezer, B. and Kansu, H. (2001). Kapsamı Afet Yönetimi. Yıldız Teknik Üniversitesi Basım-Yayın Merkezi, 3-200.

- TAMP. (2022). Türkiye afet müdahale planı. Erişim tarihi: 04.12.2023. <https://www.afad.gov.tr/turkiye-afet-mudahale-plani>
- TARAP. (2022). Türkiye afet risk azaltma planı. Erişim tarihi: 04.12.2023. <https://www.afad.gov.tr/turkiye-afet-risk-azalt-ma-plani-tarap>
- TASİP. (2023). Türkiye afet sonrası iyileştirme planı. Erişim tarihi: 11.12.2023. <https://www.agri.edu.tr/upload/Sivil%20savunma%20Koordinatörlüğü/tasip-sivil-savunma.pdf>
- TAYSB. 2015. Türkiye Afet Yönetimi Strateji Belgesi
- Toprak, Z. (2014). *Afetleri yönetmek "afet algısından afet sonrası ça- lışmalara". Kamu yöneticilerinde afet algısının önemi.* Değişim Yayınları. 21-35
- TURKM. (2023) Türkiye ulusal risk kalkanı modeli. Erişim tarihi: 11.12.2023. <https://csb.gov.tr/bakan-kurum-ulusal-risk-kalka-ni-modeli-ile-sehirlerimizden-yeniden-ayaga-kaldirilmesini-ol-nemsiyoruz-bakanlik-faaliyetleri-38604>
- UNISDR. (2015). Sendai afet risk azaltma çerçevesi (2015-2030). Erişim tarihi: 05.08.2023. mewa.org/uploads/file/748e86d91ae-4409e9188794ddb6c004d/Sendai_TR.pdf
- Varol, N. and Kaya, Ç.M.(2023). *Afet yönetiminde temel kavramlar ve afet risk azaltma sürecinde afet iletişimi.* *Afet iletişimi* (Editörler Nehir Varol, Önder Bozkurt) (1. Baskı) .
- Varol, N., Tetik Biçer, Ç., Tezcan, A. & Yıldırım, Ş. (2023). *Türkiye afet risk azaltma planı (TARAP) ve risk azaltma planlamasının önemi. Disiplinlerarası bakışla afet risk yönetimi 2* (Editörler Nehir Varol, Timur Gültekin). (1. Baskı) Nobel yayın
- Vikipedia. (2023). 2023 Kahramanmaraş depremler. Erişim tarihi: 14.12.2023. https://tr.wikipedia.org/wiki/2023_Kahramanmara%C5%9F_depremleri
- Yazılıtaş, A. (2015). Türkiye afet yönetim sisteminde risk odaklı yönetimin önemi. *Türk idare dergisi*, Sayı 481. 559-578.
- Yılmaz, A. (2003). *Türk kamu yönetiminin sorun alanlarından biri olan afet yönetimi.* Pegem A Yayıncılık.

KAYNAKÇA

- Acquadro Maran, D., Dolce, V., & Colombo, L. (2023). Secondary traumatic stress: Risk factors, consequences, and coping strategies. *Frontiers in Psychology, 14*, 1148186.
- Altekin, S. (2014). *Vicarious traumatization: An investigation of the effects of trauma work on mental health professionals in Turkey. (Yayımlanmamış doktora tezi)*. Boğaziçi University/School of Social Sciences.
- American Psychiatric Association, A. (1994). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-IV* (Vol. 4). American Psychiatric Pub.
- American Psychiatric Association, A. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-5* (Vol. 5). American Psychiatric Pub.
- Andreasen, N. C. (2010). Posttraumatic stress disorder: a history and a critique. *Annals of the New York Academy of Sciences, 1208*(1), 67-71.
- Atalay, G. E. (2017). Şiddeti Haber Yapmak: Gazeteciler ve Travma. *Marmara İletişim Dergisi*(28), 21-32.
- Atwoli, L., Stein, D. J., Koenen, K. C., & McLaughlin, K. A. (2015). Epidemiology of posttraumatic stress disorder: prevalence, correlates and consequences. *Current opinion in psychiatry, 28*(4), 307.
- Baugerud, G. A., Vangbæk, S., & Melinder, A. (2018). Secondary traumatic stress, burnout and compassion satisfaction among Norwegian child protection workers: Protective and risk factors. *British Journal of Social Work, 48*(1), 215-235.
- Benight, C. C. (2016). *Secondary trauma and burnout in military behavioral health providers*. Palgrave Macmillan.
- Bilgiç, S. (2011). Travma sonrası stres bozukluğu ve akut stres bozukluğu ile uyum bozukluğunun klinik açıdan karşılaştırılması. *Tıpta uzmanlık tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir*.
- Bolu, A., Erdem, M., & Öznur, T. (2014). Travma sonrası stres bozukluğu. *Anatolian Journal of Clinical Investigation, 8*(2).

- Bride, B. E. (2007). Prevalence of Secondary Traumatic Stress among Social Workers. *Social Work, 52*(1), 63-70. <https://doi.org/10.1093/sw/52.1.63>
- Bridger, K. M., Binder, J. F., & Kellezi, B. (2020). Secondary traumatic stress in foster carers: Risk factors and implications for intervention. *Journal of child and family studies, 29*, 482-492.
- Bryant, R. A. (2010). Acute stress disorder as a predictor of posttraumatic stress disorder: a systematic review. *The Journal of clinical psychiatry, 71*(2), 381.
- Bryant, R. A. (2017). Acute stress disorder. *Current opinion in psychology, 14*, 127-131.
- Cooper, A. M., & Michels, R. (1988). Diagnostic and statistical manual of mental disorders, revised (DSM-III-R). *American journal of Psychiatry, 145*(10), 1300-1301.
- Feinstein, A., Owen, J., & Blair, N. (2002). A hazardous profession: war, journalists, and psychopathology. *American journal of Psychiatry, 159*(9), 1570-1575.
- Figley, C. (1995). Compassion fatigue as secondary traumatic stress disorder-An overview. In C. Figley (Ed.), *Compassion Fatigue*. Brunner/Mazel Publisher.
- Figley, C. R. (2002a). Compassion fatigue: Psychotherapists' chronic lack of self care. *Journal of clinical psychology, 58*(11), 1433-1441.
- Figley, C. R. (2002b). *Treating compassion fatigue*. Routledge.
- Hensel, J. M., Ruiz, C., Finney, C., & Dewa, C. S. (2015). Meta-analysis of risk factors for secondary traumatic stress in therapeutic work with trauma victims. *Journal of traumatic stress, 28*(2), 83- 91.
- Hiçdurmaz, D., & Figen, A. (2015). Eşduyumu yorgunluğu: Tanımı, nedenleri ve önlenmesi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 7*(3), 295-303.
- Hyman, O. (2004). Perceived social support and secondary traumatic stress symptoms in emergency responders. *Journal of Traumatic Stress: Official Publication of The International Society for Traumatic Stress Studies, 17*(2), 149-156.

- Kahil, A., & Palabıyıköğlü, N. R. (2018). İkincil travmatik stres. *Psiki-yatride Güncel Yaklaşımlar*, 10(1), 59-70.
- Kavakcı, Ö., Yılmaz, N., & Z, Y. (2019). Akut Stres Bozukluğu. In A. T. Aker, O. Taycan, & Ç. F (Eds.), *Travma ve stresörle ilişkili bozuk- luklar*. Türkiye Psikiyatri Derneği Yayınları.
- Kessler, R. C., Berglund, P., Demler, O., Jin, R., Merikangas, K. R., & Walters, E. E. (2005). Lifetime prevalence and age-of-onset distributions of DSM-IV disorders in the National Comorbidity Survey Replication. *Archives of general psychiatry*, 62(6), 593- 602.
- Kessler, R. C., Sonnega, A., Bromet, E., Hughes, M., & Nelson, C. (1995). Posttraumatic stress disorder in the national comorbidi- ty survey. *Archives of general psychiatry*, 52, 1048-1060.
- Kindermann, D., Sanzenbacher, M., Nagy, E., Greinacher, A., Cranz, A., Nikendei, A., Friederich, H.-C., & Nikendei, C. (2020). Prev- alence and risk factors of secondary traumatic stress in emer- gency call-takers and dispatchers—a cross-sectional study. *Euro- pean Journal of Psychotraumatology*, 11(1), 1799478.
- Kokurcan, A., & Hüseyin, H. Ö. (2012). Travma kavramının psikiyatri tarihindeki seyri. *Kriz Dergisi*, 20(1), 19-24.
- Koroğlu, E. (2021). *DSM-5 Tanı Ölçütleri Başvuru Elkitabı*. HYB Yayıncılık.
- Küçükparlak, İ. (2021). Kitlesele Travmalarda İkincil Travmatizasyon ve Tükenmişlik. In Ş. Yüksel & A. D. Başterzi (Eds.), *Kitlesele Travmalar ve Afetlerde Ruhsal Hastalıkları Önleme, Müdahale ve Sağaltım Kılavuzu*. Türkiye Psikiyatri Derneği Yayınları.
- Levin, A. P., Kleinman, S. B., & Adler, J. S. (2014). DSM-5 and post- traumatic stress disorder. *Journal of the American Academy of Psychiatry and the Law Online*, 42(2), 146-158.
- Lieb, K., Frauenknecht, S., & Brunnhuber, S. (2015). *Intensivkurs Psychiatrie und Psychotherapie* (8 ed.). Elsevier,Urban&Fischer Verlag.
- Lopez-Ibor, J. J., Christodoulou, G., Maj, M., Sartorius, N., & Okasha, A. (2005). *Disasters and mental health*. Wiley Online Library.

- Newman, E., Simpson, R., & Handschuh, D. (2003). Trauma exposure and post-traumatic stress disorder among photojournalists. *Visual Communication Quarterly*, 10(1), 4-13.
- Ortlepp, K., & Friedman, M. (2002). Prevalence and correlates of secondary traumatic stress in workplace lay trauma counselors. *Journal of traumatic stress*, 15, 213-222.
- Öztürk, M. O. (2016). *Ruh sağlığı ve bozuklukları* (14 ed.). Nobel Tıp Kitapevleri.
- Pai, A., Suris, A. M., & North, C. S. (2017). Posttraumatic stress disorder in the DSM-5: Controversy, change, and conceptual considerations. *Behavioral sciences*, 7(1), 7.
- Taycan, O. (2019). Travma sonrası stres bozukluğu fenomenolojisi. In A. T. Aker, O. Taycan, & Ç. F. (Eds.), *Travma ve stresle ilişkili bozukluklar* (1 ed.). Türkiye Psikiyatri Derneği Yayınları.
- WHO. (2018). *Occupational safety and health in public health emergencies: a manual for protecting health workers and responders*
- Yılmaz, B., & Hisli Şahin, N. (2007). Arama-Kurtarma Çalışmalarında Travma Sonrası Belirtileri ve Travma Sonrası Büyüme. *Türk Psikoloji Dergisi*, 22(59), 119-137.
- Yılmaz, T. (2021). İkincil Travma. In Ş. Yüksel & A. D. Başterzi (Eds.), *Kitleli Travmalar Ve Afetlerde Ruhsal Hastalıkları Önleme, Müdahale Ve Sağıaltım Kılavuzu*. Türkiye Psikiyatri Derneği Yayınları.
- Zara, A., & İöz, F. J. (2015). Türkiye'de Ruh sağlığı alanında travma mağdurlarıyla çalışanlarda ikincil travmatik stres. *Klinik Psikiyatri*, 18(1523), 1.

KAYNAKÇA

- Alexander, D (2010), The voluntary sector in emergency response and civil protection: reviewand recommendations, *International Journal of Emergency Management* Vol 7(2), 151-166.
- Akgül Koç, Selma. (2021) *Afet Odaklı İletişim*, Hiper yayın, İstanbul. Akgül, S. K. (2017). Olağanüstü durumlar, iletişim ve habercilik yaklaşımları. *Trt Akademi*, 2(3), 6-47.
- Arnold S.A., Brockdorffa , N., Jakovljevb, I., Zdravkovičb,S. (2018), *International Journal of Disaster Risk Reduction* journal home- page : www.elsevier.com/locate/ijdr
- Bauman, Z. (1998). *Sosyolojik düşünmek*. (A. Yılmaz, Çev.). İstanbul: Açılım Kitap.
- Ball-Rokeach, S. J., Kim, Y.-C., & Matei, S. (2001). Storytelling neighborhood: Paths to belonging in diverse urban environments. *Communication Research*, 28, 392-428
- Blanchard-Coehm, R. D. (1998). Understanding public response to increased risk from natural hazards: Application of the hazards risk communication framework. *International Journal of Mass Emergencies & Disasters*, 16(3), 247-278
- Bankoff, G. (2002). *Cultures of Disaster: Society and Natural Hazard in the Philippines* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203221891>
- Becker, J. S., Paton, D., Johnston, D. M., Ronan, K. R., & McClure, J. (2017). The role of prior experience in informing and motivating earthquake preparedness. *International journal of disaster risk reduction*, 22, 179-1
- Bruhn, J. G., & Bruhn, J. G. (2011). Communities in Crisis: Reconnecting Frayed Social Ties. *The Sociology of Community Connections*, 111-141.
- Chernobrov, D. (2018). Digital Volunteer Networks and Humanitarian Crisis Reporting, *Digital Journalism*, 6:7, 928- 944, DOI: 10.1080/21670811.2018.1462666
- Ekström, A. (2012). Exhibiting disasters: Mediation, historicity, spectatorship. *Media, Culture & Society*, 34(4), 472-487.
- Güvenç, B. (2002). *İnsan ve Kültür*. (9.bs.). İstanbul: Remzi Kitabevi.

- Harrington, A., Marshall, B. L., & Müller, H. P. (2005). *Encyclopedia of social theory*. Routledge.
- Hugelius, K., Adams, M., & Romo-Murphy, E. (2019). The power of radio to promote health and resilience in natural disasters: a re- view. *International journal of environmental research and public health*, 16(14), 2526.
- Illner, P., & Holm, I. W. (2015). Making sense of disaster: the cultural studies of disaster. In *Disaster Research* (pp. 51-65). Routledge.
- Kaniasty, K., & Norris, F. H. (2004). Social support in the aftermath of disasters, catastrophes, and acts of terrorism: Altruistic, overhelmed, uncertain, antagonistic, and patriotic communities. *Bi- oterrorism: Psychological and public health interventions*, 3, 200- 229.
- Koç, S. (2013). Risk toplumu süreci: Afet Gazeteciliği. İçinde, Ş.Çağlar (ed). Şövalyelik mesleği gazeteciliğin uzmanlık alanları (ss. 317- 348), Literatürk Yayınları.
- Kuçuradi, İ. (2006). "Altın Kural"a Karşı "Kesin Buyruk" (Barışın Fel- sefesi içinde, Yayına Hazırlayan: İ.Kuçuradi) *Türkiye Felsefe Ku- rumu Yayınları*, Ankara.
- Kelman, I. (2015). Climate change and the Sendai framework for disaster risk reduction. *International Journal of Disaster Risk Science*, 6, 117-127.
- Kirschenbaum, A. (2004). Generic sources of disaster communities: a social network approach. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 24(10/11), 94-129.
- Kitagawa, K. (2016). Disaster preparedness, adaptive politics and li- felong learning: a case of Japan. *International Journal of Lifelong Education*, 35(6), 629-647.
- Liu, W., Xu, W., & John, B. (2021). Organizational disaster communi- cation ecology: Examining interagency coordination on social media during the onset of the COVID-19 pandemic. *American Behavioral Scientist*, 65(7), 914-933
- Lindell, M. K. (2013). Recovery and reconstruction after disaster. *En- cyclopedia of natural hazards*, 812-824
- Malinowski, B. (1992). *Bilimsel Bir Kültür Teorisi*. (S. Özkal, Çev.). İ- stanbul: Kabcacı.

- Özbilgin, M., Erbil, C., Şimşek Demirbağ, K., Demirbağ, O. ve Tanrıverdi, V. (2023). Afet yönetiminde sorumluluğun yeniden inşası: Deprem, sosyal dramalar, sosyal politikalar. *Sosyal Mucit Academic Review*, 4(1), 71-112. doi: 10.54733/smar.1253256
- Paton, D., Sagala, S., Okada, N., Jang, L. J., Bürgelt, P. T., & Gregg, C. E. (2010). Making sense of natural hazard mitigation: Personal, social and cultural influences. *Environmental Hazards*, 9(2), 183-196.
- Ploughman, P. (1995). The American print news media 'construction' of five natural disasters. *Disasters*, 19(4), 308-326.
- Rheingold, H. (2000). *The virtual community, revised edition: Homesteading on the electronic frontier*. MIT press.
- Spialek, M.L.& J.B. Houston (2019). The influence of citizen disaster communication on perceptions of neighborhood belonging and community resilience. *Journal of Applied Communication Research*, 2019, 47(1): 1-23.
- Spialek, M.L.& J.B. Houston (2018) "The Development And Initial Validation Of The Citizen Disaster Communication Assessment (CDCA)". *Communication Research*. 45(6). pp. 934-955.
- Steinberg, T. (2001). The secret history of natural disaster. *Global Environmental Change Part B: Environmental Hazards*, 3(1), 31-35.
- Veil, S. R. (2012). Clearing the air: Journalists and emergency managers discuss disaster response. *Journal of Applied Communication Research*, 40(3), 289-306.
- Tierney, K. J. (2007). From the margins to the mainstream? Disaster research at the crossroads. *Annu. Rev. Sociol.*, 33, 503-525.
- UNESCO (1982). *Mexico City Declaration on Cultural Policies*. 5 Şubat 2009 tarihinde UNESCO Web sitesinden erişildi: http://portal.unesco.org/culture/en/files/12762/11295421661mexico_en.pdf
- Taylor, E.B. (1958). *The Origins of Culture and Religion in Primitive Culture*. New York: Harper&Brothers.
- Webb, G. R. (2018). The cultural turn in disaster research: Understanding resilience and vulnerability through the lens of culture. *Handbook of disaster research*, 109-121.

- Wenger, Dennis E., Thomas F. James, and Charles E. Faupel. 1980. *Disaster Beliefs and Emergency Planning*. Newark, Delaware: Disaster Research Project, University of Delaware.
- Williams, R. (2005). *Anahtar Sözcükler: Kültür ve Toplumun Sözvarlı-ğı*. (S. Kılıç, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları
- Wirtz, P. W., Rohrbeck, C. A., & Burns, K. M. (2019). Anxiety effects on disaster precautionary behaviors: a multi-path cognitive model. *Journal of health psychology, 24*(10), 1401-1411.
- Quarantelli, E. L. (2001). The sociology of panic.
- Yavuz, E.,S. (2011). Toplum Bilimlerinde Kültür Kavramı Edebiyat Fakültesi Dergisi / Journal of Faculty of Letters Cilt/Volume 28 Sayı/Number 2 .

KAYNAKÇA

- Alexander, D. (2015). Disaster and emergency planning for prepared- ness, response, and recovery. *Oxford Research Encyclopedia of Natural Hazard Science*, 1–31.
- Barbour, J. B., Bierling, D. H., Sommer, P. A., & Trefz, B. A. (2020). Risk communication infrastructure and community resilience: Does involvement in planning build cross-sector planning and response networks? *Journal of Applied Communication Research*, 48(1), 91–113. <https://doi.org/10.1080/00909882.2019.1704828>.
- Cerese, A. (2019). Geoscientists' voice in the media - framing earth science in the aftermath of Emilia 2012 and Amatrice 2016 seismic crises. Farabollini P., Luger F. R., Mugnano, S. (eds.), *Earthquake risk perception, communication and mitigation strategies across Europe* (pp.123-144). II Sileno Edizioni.
- Chewning, L. V. (2018). Virtual engagement: A theoretical framework of affordances, networks, and communication. K. A. Johnston, & M. Taylor (Eds.), *The handbook of communication engagement* (pp. 439–451). John Wiley.
- Chou J-S. & Wu J-H. (2014). Success factors of enhanced disaster resilience in urban community. *Natural Hazards*, 74, 661–686.
- Chouliaraki, L. (2006). *The spectatorship of suffering*. SAGE.
- Domalewska, D. (2019). The role of social media in emergency management during the 2019 flood in Poland. *Security Defence*, 27(5), 32–43.
- Ekström, M. (2002). Epistemologies of TV journalism: A theoretical framework. *Journalism*, 3 (3), 259–282. doi:10.1177/146488490200300301.
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication* 43(4), 51–58.
- Fauzi, K. & Marhamah, R. (2020). The pattern of disaster communication and media to improve community alertness in north aceh regency. *Jurnal Pekommas*, 5(2), 133–142. <https://doi.org/10.30818/jpkm.2020.2050203>.
- Gaillard J.C. (2010). Vulnerability, capacity and resilience: perspectives for climate and development policy. *Journal of International Development*, 22(2), 218–232.

- Gimenez, R., Hernantes, J., Labaka, L., Hiltz, S. R., & Turoff, M. (2017). Improving the resilience of disaster management organizations through virtual communities of practice: A Delphi study. *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 25(3), 160–170.
- Goffman, E. (1974). *Frame analysis: An essay on the organization of experience*. Harvard University Press.
- Hadi, S. (2019). Learning from the legacy of post-disaster recovery in indonesia for the acceleration of post-disaster recovery in lombok learning from the legacy of post-disaster recovery in indonesia for the acceleration of post-disaster recovery in lombok. *The Indonesian Journal of Development Planning*, 3(1), 14–31.
- Hatfield, E. F. (2021). Celebrity, resilience, and communication: The role of some good news during the covid-19 pandemic. In: Be- rube DM (ed.) *Pandemic Communication and Resilience*. Cham: Springer, pp.167–178.
- Herman, E. S. & Chomsky, N. (1988). *Manufacturing Consent: The Political Economy of the Mass Media*. Pantheon.
- Hight, J. & Smyt, F. (2003). Tragedies and journalists: A guide for more effective coverage. *Dart Center for Journalism and Trauma*. Eri- şim tarihi: 06 Temmuz 2023, https://dartcenter.org/sites/default/files/en_tnj_0.pdf.
- Houston, J. B. (2015). Bouncing forward: assessing advances in community resilience assessment, intervention, and theory to guide future work. *American Behavioral Scientist*, 59(2), 175–180.
- Houston, J. B., Spialek, M. L., Cox, J., Greenwood, M. M., & First, J. (2015). The centrality of communication and media in fostering community resilience: A framework for assessment and inter- vention. *American Behavioral Scientist*, 59(2), 270-283. <https://doi.org/10.1177/0002764214548563>
- Houston J. B., Pfefferbaum, B., & Rosenholtz, C. E. (2012). Disaster news: Framing and frame changing in coverage of major U.S. na- tural disasters, 2000–2010. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 89(4), 606–623.

- Idås, T., Backholm, K., & Korhonen, J. (2019). Trauma in the news- room: Social support, posttraumatic stress and posttraumatic growth among journalists working with terror. *European Journal of Psychotraumatology*, 10(1), 1620085. doi:10.1080/20008198.2019.1620085.
- Jones, S., Oven, K., Manyena, B., & Aryal, K. (2014). Governance structures and policy processes in disaster risk reduction: A case study from Nepal. *Geoforum*, 57, 78–90
- Koç, Akgül, S. (2021). *Afet odaklı iletişim*. Hiper Yayın.
- Kotisova, J. (2019). The elephant in the newsroom: Current research on journalism and emotion. *Sociology Compass*, 13(5), 1–11. doi:10.1111/soc4.12677.
- McCluskey, M. (2021). *News coverage of global disasters: Journalism's power to aid healing and recovery*. Lexington Books.
- McKinzie, A. E. (2017) Deconstruction of destruction stories: Narrative, inequality, and disasters. *Disasters* 41(1), 3–22.
- McMahon, C., & Lyall, K. (2019). Leading resilience. A guide for editors and news managers working with freelancers exposed to trauma. Erişim tarihi: 10 Aralık 2023, https://dartcenter.org/sites/default/files/leading_resilience_-_a_guide_for_editors_and_news_managers_on_working_with_freelancers_exposed_to_trauma.pdf.
- McNutt, J. (2020). Technology and mission: How nonprofits use technology in support of their mission. In H. K. Anheier, & S. Toepfer (Eds.), *The Routledge companion to nonprofit management*. Routledge.
- Murray, J. & Nyberg, D. (2021). Industry vs. government: Leveraging media coverage in corporate political activity. *Organization Studies* 42(10), 1629–1650.
- Nelson, D. R., Adger, W. N. & Brown, K. (2007). Adaptation to environmental change: Contributions of a resilience framework. *Annual Review of Environment and Resources*, 32 (1), 395–419.
- Newman, E., & Nelson, S. (2012). Reporting on resilience and recovery in the face of disaster and crime: Research and training implications. *Australian Journalism Review*, 34(1), 17–32.

- Norris, F. H., Stevens, S. P., Pfefferbaum, B., Wyche, K. F., & Pfefferbaum, R. L. (2008). Community resilience as a metaphor, theory, set of capacities, and strategy for disaster readiness. *American Journal of Community Psychology*, 41(1-2), 127-150. <https://doi.org/10.1007/s10464-007-9156-6>
- Nuriman, D. A., Lestari, P., Irwanti, M., & Sigit, R. (2022). Risk communication model in facing tsunami disaster through stakeholder engagement. *Journal of Social Science*, 3(6), 1247-1254.
- Oliver, M. B. (2022). Social media use and eudaimonic well-being. *Current Opinion in Psychology*, 45, 101307. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2022.101307>
- Pantti, M., & Wahl-Jorgensen, K. (2007). On the political possibilities of therapy news: Social responsibility and the limits of objectivity in disaster coverage. *Studies in Communication Review*, 1(1), 3-25.
- Pantti, M. (2018). Crisis and disaster coverage. in the international encyclopedia of journalism studies (eds T.P. Vos, F. Hanusch, D. Dimitrakopoulou, M. Geertsema-Sligh and A. Sehl). <https://doi.org/10.1002/9781118841570.iejs0202>
- Pazarbaşı, B. (2020). Dijital çağda “habere inanmıyorsunuz” sahte haber, gazetecilik/ve gerçek. S. Koç Akgül ve B. Pazarbaşı (Ed.). *Dijitalin ritmi: İletişim, medya ve kültür alanlarında yeni perspektifler içinde* (ss. 202-227). Hiperlink Yayınları.
- Peek, L., Wachtendorf, T., & Meyer, M. A. (2021). Sociology of disasters. in B. Schaefer Caniglia, A. Jorgenson, S. A. Malin, L. Peek, D. N. Pellow, and X. Huang (Eds.) *Handbook of environmental sociology*. (pp. 219-241). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-77712-8_11.
- Pohling R., & Diessner R. (2016). Moral elevation and moral beauty: A review of the empirical literature. *Review of General Psychology*, 20(4), 412-425. <https://doi.org/10.1037/gpr0000089>
- Puente, S., Marín, H., Álvarez P. P., Flores P. M., & Grassau, D. (2019) Mental health and media links based on five essential elements to promote psychosocial support for victims: The case of the earthquake in Chile in 2010. *Disasters* 43(3): 555-574.
- Pyeovich, C. M., Newman, E., & Daleiden, E. (2003). The relationship among cognitive schemas, job-related traumatic exposure, and posttraumatic stress disorder in journalists. *Journal of Traumatic Stress*, 16(4), 325-328. doi:10.1023/A:1024405716529.

- Rupar, V. (2017). *Themes and critical debates in contemporary journalism*. Cambridge Scholars Publishing.
- Sapat, A., Esnard, A.-M., & Kolpakov, A. (2019). Understanding collaboration in disaster assistance networks: Organizational homophily or resource dependency? *American Review of Public Administration*, 49(8), 957- 972.
- Siapera, E. (2019). Affective labour and media work. In M. Deuze & M. Prenger (Eds.), *Making media: Production, practices, and professions* (pp. 275-285). Amsterdam University Press.10.2307/j.ctvcj305r.22
- Smith, R. J., Drevo, S., & Newman, E. (2018). Covering traumatic news stories: Factors associated with post-traumatic stress disorder among journalists. *Stress and Health*, 34(2), 218-226. doi:10.1002/smi.2775.
- Sovacool, B. K., Tan-Mullins, M., & Abrahamse, W. (2018). Bloated bodies and broken bricks: Power, ecology, and inequality in the political economy of natural disaster recovery. *World Development*, 110, 243-255.
- Sponcil, M., & Gitimu, P. (2013). Use of social media by college students: Relationship to communication and self-concept. *Journal of Technology Research*, 4(1), 37-49.
- Tait, S. (2011). Bearing witness, journalism and moral responsibility. *Media, Culture & Society*, 33(8), 1220-1235. <https://doi.org/10.1177/0163443711422460>
- Tandoc, Jr. E. C., & Takahashi, B. (2018). Journalists are humans, too: A phenomenology of covering the strongest storm on earth. *Journalism*, 19(7), 917-933. doi:10.1177/1464884916657518.
- Thomson, T. J. (2018). Freelance photojournalists and photo editors: Learning and adapting in a (mostly faceless) virtual world. *Journalism Studies*, 19(6), 803-823. doi:10.1080/1461670X.2016.1215851
- Thomson, A. L., & Siegel, J. T. (2017). Elevation: A review of scholarship on a moral and other-praising emotion. *The Journal of Positive Psychology*, 12(6), 628-638. <https://doi.org/10.1080/17439760.2016.1269184>

- Thorson, E. (2012). The quality of disaster news: Frames, disaster stages, and a public health focus. In Lee Wilkins, Martha Steffens, Esther Thorson, Greeley Kyle, Kent Collins, and Fred Vultee (Eds.), *Reporting disaster on deadline a handbook for students and professionals*, (pp.74–85). Routledge.
- Waters L., Algoe S. B., Dutton J., Emmons R., Fredrickson B. L., Heapy E., Moskowitz J. T., Neff K., Niemiec R., Pury C., & Steger, M. (2022). Positive psychology in a pandemic: Buffering, bolstering, and building mental health. *The Journal of Positive Psychology*, 17, 303–323. <https://doi.org/10.1080/17439760.2021.1871945>
- WMO (2021). WMO atlas of mortality and economic losses from weather, climate and water extremes (1970–2019) (WMO-No. 1267). Erişim tarihi: 06 Temmuz 2023, https://library.wmo.int/index.php?lvl=notice_display&id=21930#.YiAsn-jP2U1.
- Zelizer, B. (1993). Journalists as interpretive communities. *Critical Studies in Mass Communication* 10, 219–237.
- Zelizer, B. (1992). *Covering the body. The Kennedy assassination, the media and the shaping of collective memory*. University of Chicago Press.

KAYNAKÇA

- Akgül, K. S. (2017). Olağanüstü durumlar, iletişim ve habercilik yaklaşımları. *TRT Akademi*, 2(3), 6-47.
- Alankuş, S. (2012). *Çocuk odaklı habercilik*. (2.baskı). IPS İletişim Vak- fı Yayınları.
- Altıntop, M. & Bak G. (2023). Teun Adrian Van Dijk'ın eleştirel söylem analizi anlayışı ve haber analiz modeli. Yener Lütfü Mert (Ed.), *Sosyal, beşeri ve idari bilimler temel alanında akademik çalışmalar- lar-I* içinde (s. 95-109). Artikel Akademi.
- Alver, F. (2007). *Gazeteciliğin kuramsal temelleri*. Beta Yayınları.
- Anar, E. Ü. İ. (2021). Sosyal medya ortamında yer alan afet haberlerin- de etkileşim; İzmir depremi örneği. *The Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 11(3), 1129-1147.
- Arslan, H. & Topal, A. (2021). Çocuk odaklı habercilik üzerine yeni medyaya şiddet, taciz, tecavüz, cinayet haberleri üzerinden eleş- tirel bakış: Leyla Aydemir örneği. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (11), 132-159.
- Avcı, A. (2011). Çocuk haklarının medya boyutu sözleşmeler ve ya- sal düzenlemeler. Mustafa Ruhi Şirin (Haz.), *Çocuk hakları ve medya* içinde (s. 89-105). Çocuk Vakfı Yayınları.
- Baechler, N. C. (2018). Afet risk ve zarar azaltmada iletişim stratejisi- nin rolü. *2ND International Symposium on Natural Hazards and Disaster Management* içinde, (s.809-817). Sakarya. <https://www.ishad.info/PastConferences/ISHAD2018/ISHAD2018/papers/A1.1-ISHAD2018ID140.pdf>
- BBC (2006). Erişim tarihi: 02 Aralık 2023, <https://www.bbc.co.uk/turkish/ilkeler/ch9.pdf>.
- Çığ, Ü. & Çamuroğlu Ç. E. (2011). Haber endüstrisi ve gazetecilik etiği. *İş Ahlakı Dergisi*, 4(8), 25-60.
- Çobaner, A. A. (2015). Çocuk hakları bağlamında Suriyeli mülteci ço- cukların haberlerde temsili. *Marmara İletişim Dergisi* (24), 27-54.
- Dirican, R. (2018). Tarihi süreçte çocukluk ve çocuk hakları. *Çocuk ve Gelişim Dergisi*, 2(2), 51-62.

- Doğan Grubu Yazılı Medya Yayın İlkeleri (2018). Erişim tarihi: 18 Kasım 2023 https://www.hurriyetkurumsal.com/wp-content/uploads/2020/12/yazili_yayin_ilkeleri.pdf.
- Duran, R. (2012). Çocuk hakları odaklı habercilik ve röportaj. Sevda Alankuş (Der.), *Çocuk odaklı habercilik* içinde (s. 255-267). IPS İletişim Vakfı Yayınları.
- Ensonhaber (2023). Reyting Sonuçları | 8 Şubat Çarşamba reyting sonuçları açıklandı! İşte zirvenin sahibi... Erişim tarihi: 5 Ekim 2023, <https://www.ensonhaber.com/medya/reyting-sonuclari-8-subat-carsamba-reyting-sonuclari-aciklandi-iste-zirvenin-sahibi>
- Erbil, F. (2023). Türkiye’de krizler, afetler ve çocuk. *Reflektif Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 357-372.
- Erdem, B. N. & Kaynar A. “Sesimizi duyan var mı?": İzmir depremi konulu televizyon haberlerinde çocukların temsili. *Selçuk İletişim Dergisi*, 15(2), 735-766.
- Erdoğan, B. (2023). Depremin sosyolojisi: 6 Şubat felaketinin toplumsal ve kültürel boyutları. *TRT Akademi*, 8(18), 718-725.
- Gencel, B. M. (2011). Medyada çocuk hakları ve etik ilkeler. Mustafa Ruhi Şirin (Haz.), *Çocuk hakları ve medya* içinde (s. 23-46). Çocuk Vakfı Yayınları.
- Haberdecocuk.org (t.y). Erişim tarihi: 11 Kasım 2023, <https://haber-decocuk.org/>.
- IFJ. (2002). Child rights and the media: Putting children in the right guidelines for journalists and media professionals. Erişim tarihi: 15 Kasım 2023, <https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/6700.pdf/>
- Karataş, E, O. (2022). Çocuk odaklı haberlerin ana akım ve alternatif medyada sunumu: İzmir depremi örneği. *Ulusal Araştırma Medya ve İletişim Araştırmaları Hakemli Dergisi*, 5(2), 302-326.
- Koç, A. S. (2021). *Afet odaklı iletişim*. Hiperlink Yayınevi.
- Koç, S. (2004). 1923-2000 yılları arasında Türkiye’de doğal afetler: 1999 Marmara depremleri hakkında haber söylemleri ve kamuoyu araştırması (146639) [Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tez-SorguSonucYeni.jsp>.

- Koç, S. (2006). 1923-2000 yılları arasında Türkiye’de yaşanan doğal afetlere ilişkin türk basınında haber yapılanması ve afet söylemleri. *Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Araştırma Dergisi*, (8), 84-115.
- Koman, E. & Özkan, Ş. (2018). *Türkiye yazılı basınında çocukların temsili*. Hrant Dink Vakfı Yayınları.
- Köseoğlu, A. (2022). *Televizyon haberlerinde çocuk*. Eğitim Yayınevi.
- Kunczik, M. (2000). Freedom of the press-where to draw the line?
Erişim tarihi: 09 Aralık 2023, <https://library.fes.de/fulltext/iez/00710a.htm#E10E1>
- Kütükoğlu, E. (2021). Afet gazeteciliğine gündem belirleme kuramı ve İzmir depremi haberlerinden bakış. *Uluslararası Medya ve İletişim Araştırmaları Hakemli Dergisi*, 4(2), 211-233.
- Müftü, G. (2011). Çocuk haklarının yaygınlaştırılması için medya sorumluluğu. Mustafa Ruhi Şirin (Haz.), *Çocuk hakları ve medya* içinde (s. 265-283). Çocuk Vakfı Yayınları.
- Nazlı, S. R., Kalafat, Çat, A. & Kayadayı, A. (2021). Çocuk konulu haberlerin medyada temsili. *Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 325-350.
- Odman, T. (2008). *Çocuk hakları bağlamında çocuk mülteciler*. Çağ Üniversitesi Yayınları.
- Özügürlü, M. (2009). Hak haberciliği. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*, 1(1), 159-168.
- Pazarbaşı, B. (2018). Gazetecilik filmlerinde etik: State of play ve nothing but the truth film analizi, *TRT Akademi*, 3(6), 728-751.
- Pazarbaşı, B. (2021). Kusursuz bir fırtına: covid-19 salgınında gazetecilik. Betül Pazarbaşı ve Selma Koç Akgül (Ed.), *İletişim bilimleri bakış açısıyla küresel afet covid-19 pandemisi* içinde. (s. 48-74). Hiperlink Yayınevi.
- RTÜK (t.y.). Yayın ilkeleri rehberi. Erişim tarihi: 02 Aralık 2023, <http://www.rtuk.gov.tr/yayin-ilkeleri-rehberi/3787>
- Salman, A. S. (2019). *Haberde çocuk çocuk odaklı habercilik elkitabı*. IPS İletişim Vakfı.
- Soydan, E. & Alpaslan, N. (2014). Medyanın doğal afetlerdeki işlevi. *İstanbul Journal of Social Sciences*, (7), 53-64.

- Taşkıran B. H. (2023). Afet iletişimi nedir, ne değildir? *Yeni Medya*, (14), 359-363.
- TGC. (t.y.). Türkiye gazetecileri hak ve sorumluluk bildirgesi. Erişim tarihi: 03 Kasım 2023, <https://www.tgc.org.tr/bildirgeler/t%C3%BCrkiye-gazetecilik-hak-ve-sorumluluk-bildirgesi/bildirge.html>
- Tok, İ. A., Güneş, N., Güngör, İ. & Aytekin, Ç. (2019). Yazılı basında çocuk haberlerinin sunumu. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (5), 542-554.
- Tonga, H. (2021). Dijital medyada suça yönelmiş çocukların haber metinlerindeki temsili. *International Social Mentality and Rese- archer Thinkers Journal*, 7(49), 2172-2187.
- Ulusoy, H. Ö. (2019). Yerel basında çocuk odaklı habercilik: Akdeniz gerçek ve antalya gündem gazeteleri üzerine bir araştırma. *Glo- bal Media Journal TR Edition*, 9(18), 274-293.
- UNICEF. (2007). Çocuk hakları ve gazetecilik uygulamaları: Hak temelli perspektif. Erişim tarihi: 13 Kasım 2023, <https://www.unicef.org/turkey/raporlar/çocuk-haklari-ve-gazetecilik-uygulama-larihak-temelli-perspektif-0>
- Uzun, R. (2014). Çocukların medyadan ve medyada korunması çocuklara yönelik etik davranış kurallarının incelenmesi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (22), 152-167.
- Van Dijk, T. A. (1988a). *News as discourse*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Van Dijk, T. A. (1988b). *News analysis: Case studies of international and national news in the press*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Van Dijk, T. A. (1999). Söylemin yapıları ve iktidarın yapıları. Mehmet Küçük (Der.), *Medya iktidar ideoloji* içinde (s. 331-395). Ark Yayınları.
- Yılmaz, S. (2019). Afet içerikli haberlerin afetlere karşı toplumsal kapasite geliştirmeye etkisi. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*, 5(2), 257-271.
- Yolcu, Ö. C. (Sunucu). (2023 Mart 03). Çocuk odaklı haberler nasıl yazılmalı? (21. Bölüm) [Sesli podcast bölümü] Haber Atölyesi | Podcast. <https://open.spotify.com/episode/7K1m0RndmYr1b-CIc5ms9WS?si=C5lNWfhmSdmb0KHJclOXbA>

KAYNAKÇA

- Alexander, D. & Gaillard, J.C. & Wisner, Ben. (2012). Disability and disaster. B. Wisner, J.C. Gaillard, I. Kelman (Ed.), *Handbook of Hazards and Disaster Risk Reduction* içinde (ss. 413-423). New York: Routledge.
- Bauman, Z. (2003). Modernlik ve müphemlik. (İ. Türkmen, Çev.). İis- tanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Garland Thompson, R. (2017). Extraordinary bodies: figuring physical disability in American culture and literature. New York: Columbia University Press.
- Goffman, E. (2014). Damga: örselelenmiş kimliğin idare edilişi üzerine notlar. (Ş. Geniş vd., Çev.). Ankara: Heretik Yayıncılık.
- Haddow, G., Haddow, K.S. (2013). Disaster communications in a changing media world. Hollanda: Elsevier Science.
- Koç, S. (2004). 1923-2000 Yılları arasında Türkiye’de doğal afetler: 1999 Marmara depremleri hakkında haber söylemleri ve kamu- oyu araştırması. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi.
- Koç, S. (2006). 1923-2000 Yılları arasında Türkiye’de yaşanan doğal afetlere ilişkin Türk basınında haber yapılanması ve afet söylemleri. Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Araştırma Der- gisi, Sayı: 8. ss. 84-115.
- Koç, S. (2017). Olağanüstü durumlar, iletişim ve habercilik yaklaşım- ları. TRT Akademi Dergisi, 02(03).
- Levi, S. J. (2006). Ableism. G. L. Albrecht (Ed.) *Encyclopedia of disability* Cilt 1 içinde (ss. 1-4). London: Sage Publications.
- Moorthy, R. Benny, G. Gill, S.S. (2018). Disaster communication in managing vulnerabilities. *Malaysian Journal of Communication* Jilid 34(02), ss. 51-66.
- Oliver, M. (2004). The social model in action: if I had a Hammer. C. Barnes & G. Mercer (Ed.), *Implementing the Social Model of Disability: Theory and Research* içinde (ss. 18-31). Leeds: The Disability Press.
- Oliver, M. (2009). Understanding disability: from theory to practice. Palgrave Macmillan.

- Oliver, M. (2011). Sakatlık ve kapitalizmin yükselişi (D. Bezmez, Çev.). D. Bezmez, S. Yardımcı, Y. Şentürk (Ed.), *Sakatlık Çalışmaları: Sosyal Bilimlerden Bakmak* içinde (ss. 209-225). İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
- Siebers, T. (2011). Teoride sakatlık: toplumsal inşaılıktan beden yeni gerçekçiliğine (D. Bezmez, Çev.). D. Bezmez, S. Yardımcı, Y. Şentürk (Ed.), *Sakatlık Çalışmaları: Sosyal Bilimlerden Bakmak* içinde (ss. 81-98). İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
- Soydan, E., Alparslan, N. (2014). Medyanın doğal afetlerdeki işlevi. *İstanbul Journal of Social Sciences Summer*: 7, ss. 53-64.
- Stiker, H.J. (2002). *A History of Disability*. Michigan: Michigan University Press.
- Stough, L. (2010). Disabilities and disaster. K. Penuel, M, Statler (Ed.). *Encyclopedia of Disaster Relief* içinde (ss. 109-110). Los Angeles: Sage Publishing.
- Şengün, H. (2007). Afet Yönetimi Sistemi ve Marmara Depremi Sonrasında Yaşanan Sorunlar, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Thomas, C. (2002). Disability theory: key ideas, issues and thinkers. C. Barnes, M. Oliver & L. Barton (Ed.). *Disability Studies Today* içinde (ss.38-57). Cambridge: Polity Press.
- Tomanbay, İ., vd. (1999). Doğal yıkımlarda sosyal hizmetler kılavuzu. Antalya: Akdeniz Üniversitesi Yayınları.
- Uchida, Y., vd. (2015) How did the media report on the great east Japan earthquake? objectivity and emotionality seeking in Japanese media coverage. *PLoS ONE*, 10(05) ss. 1-15.
- Uluğ, A. (2009). Nasıl bir afet yönetimi: kentsel alanlarda bütünleşik doğal afet riski, TMMOB İzmir Kent Sempozyumu, 8-10 Ocak 2009, ss.1.
- Wegner, D. (1985). *Mass Media and Disasters*. Delaware: Disaster Research Center University of Delaware.
- Engelliler Hakkında Kanun. (2005). T.C. Resmî Gazete (25868, 1 Temmuz 2005). Kanunun sayısı: 5378.
- Birleşmiş Milletler. (2006). Engellilerin haklarına ilişkin sözleşme. T.C. Adalet Bakanlığı: https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Do_kuman/2312020100834bm_48.pdf

T. C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2023).
Kahra- manmaraş ve Hatay Depremleri Raporu.

[https://www.sbb.gov.tr/wp-
content/uploads/2023/03/2023Kahra- manmaras-ve-
Hatay-Depremleri-Raporu.pdf](https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/03/2023Kahra- manmaras-ve- Hatay-Depremleri-Raporu.pdf) (erişim tarihi: 11.10.2023)

Türk Tabipler Birliği II. Ay Deprem Raporu: Geçici Yerleşim
Alanları 1-31 Mart 2023:
[https://www.ttb.org.tr/userfiles/files/ttb_dep-
rem_ikinciay_raporu.pdf](https://www.ttb.org.tr/userfiles/files/ttb_dep-rem_ikinciay_raporu.pdf) (erişim tarihi: 09.07.2023).

UN Department of Humanitarian Affairs (1992). Internationally
Ag- reed Glossary of Basic Terms Related to Disaster
Management.

[https://digitallibrary.un.org/record/793886/files/004DFD
3E- 15B69A67C1256C4C006225C2-dha-glossary-1992](https://digitallibrary.un.org/record/793886/files/004DFD3E-15B69A67C1256C4C006225C2-dha-glossary-1992)
(erişim ta- rihi: 29.06.2023)

KAYNAKÇA

- Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü.(t.y) Erişim tarihi Aralık 13, 2023, <https://www.afad.gov.tr/aciklamali-afet-yonetimi-te-rimleri-sozlugu>
- Akgül, S. K. (2021). *Afet odaklı iletişim*. Hiper Yayın.
- Akgül, Selma K. (2017). Olağanüstü durumlar, iletişim ve habercilik yaklaşımları. *TRT Akademi*, ISSN 2149-9446, Cilt 02, (03), 6-47.
- Akil, K. ve İnal Ö., E. (2023). Düzce depremi sonrası gazete manşetle- rinin bütünlük afet yönetimi sürecine göre değerlendirilmesi. *Afet ve Risk Dergisi*, 6(2), 597-608.
- Akkoyun, T. (2023). Afet realitesi kapsamında iletişim faktörü. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 8(2). 845-849.
- Alexander, D.(2002).*Principles of emergency planning and manage- ment*. Oxford University Press.
- Baechler, C. N. (2018) Afet risk ve zarar azaltmada iletişim stratejisi- nin rolü January 2018 Conference: Natural Hazards and Disaster Management ISHAD Bildiri Kitabı içinde (ss, 809-817) Sakarya.
- Bland, M. (1995). Strategic crisis management, in Norman A. Hart. (Eds.), *Strategic public relations* (ss. 276-298) Macmillan. Press.
- Boztepe Taskiran, H. (2023). Afet İletişimi Nedir, Ne Değildir? *Yeni Medya* (14), 359-363.
- Braverman, M. (2003). Managing the human impact of crisis. *Risk Ma- nagement*, 50: 10-14.
- Chen, N. (2009). Institutionalizing public relations: A case study of Chinese government crisis communication on the 2008 Sichuan earthquake. *Public Relations Review*, 35: 187-198.
- Christensen, T., Fimreite, A. L. and Læg Reid, P. (2011). Crisis mana- gement:the perceptions of citizens and civil servants in Norway. *Administration & Society*, 43(5) 561-594.
- Crowe, A.(2012). *Disasters 2.0: The Application of Social Media Systems for Modern Emergency Management*. 1st ed.; CRC press Boca Raton,

- Demir, K. (2019). İstanbul depremi ile birlikte risk iletişimini yeniden hatırlamak. *Elektronik Cumhuriyet İletişim Dergisi*, 1(3), 1-16.
- Fraustino, J. D., Liu B. and Jin Y. (2012) *Social Media Use during Disasters: A Review of the Knowledge Base and Gaps, Final Report to Human Factors/Behavioral Sciences Division*. Science and Technology Directorate, U.S. Department of Homeland Security. College Park, MD: START.
- Fitzgerald, G., Rego, J., Ingham, V., Brooks, B., Cottrell, A., Manock, I., ... & Archer, F. (2017). Teaching emergency and disaster management in australia: standards for higher education providers. *Australian Journal of Emergency Management*, 32(3), 3-8. doi/ abs/10.3316/agispt.20173375
- Girgin, A. (2000). *Yazılı basında haber ve habercilik etik'i*. İnkılap.
- Greenberg, J., and Scanlon, T.J. (2016). *Old media, new media, and the complex story of disasters*. Oxford Research Encyclopedia of Natural Hazard Science. Oxford: Oxford University Press. <https://oxfordre.com/naturalhazardscience/view/10.1093/acrefore/9780199389407.001.0001/acrefore-9780199389407-e-21>. Accessed 10, Jul 2022.
- Gürel E., Taşkiran B. (2023) . İletişim çalışmaları. (İşman A., Öztunç M., Çötök Akıncı N., Çiftçi D. Editörler) Eğitim Yayınevi.
- Iqbal Muhammad Jawed, Fatima Masoo Ali, Muhammad Bilal Khursheed ve Sadaf Saleem. (2014) Analysis of Role of Media in Disaster Reporting in Pakistan, *European Scientific Journal /SPECIAL/* edition vol.1, 570-575. ISSN: 1857 - 7881 (Print) e - ISSN 1857-7431.
- İnan, E. ve Pekün, B. (2009). Siyasal iletişim, sanal serbest kürsüler ve iletişim etiği. M. Yağbasan (Ed.), Fırat Üniversitesi İletişim Fakültesi, Medya ve Etik Sempozyumu bildiriler kitabı içinde (ss.463-472) Elazığ.
- Mileti, D. S., & Sorensen, J. H. (1990). *Communication of emergency public warnings*(ORLN-6609). Washington, DC: Federal Emergency Management Administration. Best Practices in Crisis Communication.

- Mutlu, E. (1994-1995) İletişim çalışmaları alanına aykırı bir bakış: bir üst iletişim olarak iletişim çalışmaları. İLEF Yıllık, 165-180.
- Nugent, T., Petroni, F., Raman, N., Carstens, L., & Leidner, J. L. (2017) A comparison of classification models for natural disaster and critical event detection from news. IEEE International Conference on Big Data, (ss.3750-3759)
- Okay, A. ve Okay, A. (2005). *Halkla ilişkiler kavram strateji ve uygulamaları*. Der Yayınları.
- Qadir, J., ur Rasool, R., Zwitter, A., Sathiaselan, A., & Crowcroft, J. (2016). Crisis analytics: big datadriven crisis response. *Journal of International Humanitarian Action*, 1, 1-21. <https://doi.org/10.1186/s41018-016-0013-9>
- Özbek, M. (1993). İletişim Eğitimi Üzerine. İLEF Yıllık, 307-327.
- Peters, J. D. (2001). Witnessing, Media, *Culture & Society* 23(6): 707-723.
- Rafliana, I.; Jalayer, F.; Cerase, A.; Cugliari, L.; Baiguera, M.; Salma- nidou, D.; Necmioglu, O.; Ayerbe, I.; Lorito, S.; Fraser, S.; et al (2022) Tsunami risk communication and management: Con- temporary gaps and challenges. *Int. J. Disaster Risk Reduct.*, 70, 102-771.
- Regester, M. (1989). *Crisis management, Handbook of Financial Public Relations*. Pal Brown (Ed.), Oxford Heinemann Publishing.
- Seeger, W. M. (2006). Best practices in crisis communication: an expert panel process, *Journal of Applied Communication Research*, 34(3):232-244, Vol. 34, No. 3, 232-244. DOI:10.1080/00909880600769944
- The New Scholl Course Catalog. [Catalog] Erişim tarihi Ocak 29, 2024, <https://courses.newschool.edu/courses/LCST2315>.
- Toker, H. (2016). *Doğal afetler, iletişim ve medya, Bütünleşik Afet Yö- netimi*, Prof. Dr. Zerrin Toprak Karaman ve Prof. Dr. Asuman Altay (Ed.), İzmir, İlkem Yayınları, 249-279.
- Tokgöz, O.(2003). Türkiye’de iletişim eğitimi: elli yıllık bir geçmişin de- ğerlendirilmesi. *Kültür ve İletişim* Cilt: 6 (1) 11, 9 - 32.

- Topno, Priya Namrata (2016). Social Media: An Effective Tool for Disaster Response, *Regional Cooperation Newsletter - South Asia*, July - September, ss.28-31.
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü, Erişim tarihi Aralık,13, 2024, <https://soz-luk.gov.tr/>
- Yıldırım, S. (2019). Soma maden kazasının kriz haberciliği bağlamında incelenmesi (Yayınlanmamış doktora tezi), Marmara Üniver- sitesi.
- Washington State University. Risk and crisis communication. [Catalog] Erişim tarihi Ocak 29, 2024, https://www.bachelorsportal.com/studies/414211/risk-and-crisis-communication.html?ref=search_card

İnsanlık tarihinde yaşamın kırılganlığını ve doğanın gücünü gözler önüne seren afetler, yıkıcı etkileri nedeniyle hazırlıklı olmayı ve sonrasında afeti etkili bir şekilde yönetmeyi gerektirir. "Sürdürülebilir Afet İletişimi ve Yönetimi" adlı bu kitap, afetlerin küresel ve yerel boyutlarını, iletişimin rolünü ve sürdürülebilir afet yönetimi perspektifini ele almaktadır.

Türkiye'nin yakın geçmişinde yaşadığı acı olaylardan yola çıkarak, iletişimin afet kültürünün gelişimindeki rolü incelenmektedir. Yakın geçmişe ait örneklerle desteklenen teorik bilgiler ışığında, farklı uzmanların katkılarıyla, çoklu perspektifler sunan bu kitap, Türkiye'nin deprem gerçeğini bir kez daha hatırlatmakta, afetlerin toplum üzerindeki etkilerini vurgulayarak, toplumsal farkındalık ve dayanışmayı artırmakta, afet yönetimi ve iletişimi konularında geniş bir bakış açısı kazandırmaktadır. Afetlerin özellikle çocuklar ve engelliler gibi savunmasız gruplar üzerindeki etkileri incelenirken, afet sonrası travma ile ilişkili bozuklukları ele alarak sağlık profesyonellerine ve toplum liderlerine ışık tutmakta, iletişim fakültelerinde sürdürülebilir afet iletişimi eğitimi gibi yenilikçi yaklaşımları tartışan bölümler, gelecek nesilleri afetlere hazırlamak için önemli bir kaynak oluşturmaktadır.

"Sürdürülebilir Afet İletişimi ve Yönetimi" adlı bu kitap, afetlerin yönetimi ve iletişimi konusunda derinlemesine bir anlayış sağlayarak, okuyucuları hem bilgilendirmekte hem de etkili bir şekilde harekete geçmelerini sağlamaktadır.

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

ANKARA'YA ERİŞİLEBİLİR MEKANSAL ÖNERİLER

YARATICI KENTLER

Fulya ERTUĞ

 hiperyayın

ANKARA'YA ERİŞİLEBİLİR MEKANSAL ÖNERİLER

YARATICI KENTLER

Fulya ERTUĞ

 hiperyayın

Hiperyayın: 1055
Araştırma-İnceleme

Yazarı
Fulya ERTUĞ

Genel Yayın Yönetmeni
Hatice BAHTİYAR

Mizanpaj
Meral GÖK

Kapak Tasarım
Kenan TEMİZEL

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-6482-72-2
e-ISBN: 978-625-6482-68-5

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Fulya ERTUĞ'a aittir. Yayıncının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar)a aittir. Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

Ertuğ, Fulya.

Ankara'ya Erişilebilir Mekansal Öneriler/ Yaratıcı Kentler / Fulya ERTUĞ. -- 1. Baskı. -- İstanbul: Hiperyayın, 2024.

304 sayfa: şekil, tablo; 21 cm. -- (Hiperyayın; 1055)

ISBN: 978-625-6482-72-2

e-ISBN: 978-625-6482-68-5

Kaynakça sayfa: 269-277.

1. Kentsel tasarım. 2. Erişilebilirlik. 3. Şehir planlama -- Ankara. I. Eser adı. II. Dizi.

HT169.T9/E78 2024

711.4/ERT 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık-Sertifika No: 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş Merkezi

No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören / İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

TABLO DİZİNİ.....	16
GÖRSEL DİZİNİ.....	18
KISALTMA DİZİNİ.....	24
TEŞEKKÜRLER.....	29
ÖNSÖZ.....	31
1. BÖLÜM: GİRİŞ.....	35
1.1. ÇALIŞMANIN AMACI.....	35
1.2. ÇALIŞMANIN KAPSAM VE YÖNTEMİ	36
2. BÖLÜM: UNESCO YARATICI KENTLER AĞI VE TASARIM KRİTERLERİ	45
2.1. YARATICI KENTLER VE SINIFLANDIRMALARI	49
2.2. YARATICI KENTLER AĞI KAPSAMINDA BULUNABİLMEK İÇİN GEREKEN KRİTERLER .	59
2.3. YARATICI KENTLER AĞINDA TASARIM KRİTERLERİ	62
2.4. YARATICI KENTLER AĞINDA YAPILI ÇEVRE, TASARIM VE ERİŞİLEBİLİRLİK İLİŞKİSİ.	88
2.4.1. YAPILI ÇEVREDE VE KENTSEL ALANLARDA EVRENSEL YAŞAM İÇİN TASARIM.....	97

2.5. ÖRNEK KENTLERDE YARATICI KENTLER AĞI, TASARIM VE ERİŞİLEBİLİRLİK	99
2.5.1. ERİŞİLEBİLİRLİK VE EVRENSEL TASARIM	102
2.5.2. AVRUPA BİRLİĞİNDE ERİŞİLEBİLİRLİK	125
2.5.2.1. BERLİN İNCELEMESİ	129
2.5.3. DÜNYADA ERİŞİLEBİLİRLİK	141
2.5.3.1. SİNGAPUR İNCELEMESİ	148
2.5.4. TÜRKİYE'DE ERİŞİLEBİLİRLİK	162
2.5.4.1. İSTANBUL İNCELEMESİ	175

3. BÖLÜM: ANKARA İÇİN ÖNERİLER VE SONUÇ	183
3.1. YARATICI KENTLER AĞI TASARIM KENTİ KAPSAMINDA ANKARA İNCELEMESİ	185
3.1.1. MODEL OLARAK SEÇİLEN ÇALIŞMA ALANI (DEVLET MAHALLESİ)	200
3.1.1.1. ALAN ÇALIŞMASINDA KULLANILAN MATERYAL VE METOT	204
3.1.1.2. ARAŞTIRMA ALANI İLE İLGİLİ YAPILAN GÖZLEM VE TESPİTLER	206
3.1.2.1. ÇALIŞMA ALANI İLE İLGİLİ SONUÇ VE ÖNERİLER	235
3.2. ANKARA BAŞKENTİ NASIL YARATICI KENT OLUR	242
3.3. ANKARA BAŞKENTİNİN YARATICI KENTLER AĞI İÇİNDE BULUNMASI İÇİN GEREKENLER VE ANKARA İÇİN BEKLENEN ETKİLERİ	251

3.3.1. ÖRNEK KENTLERDE VE ANKARA'DA ERİŞİLEBİLİRLİK	253
3.1.2. ANKARADA YEREL YÖNETİMİN ERİŞİLEBİLİRLİĞE BAKIŞI	261
4.BÖLÜM: SONUÇ.....	267
KAYNAKLAR.....	275
EK-1: ERİŞİLEBİLİRLİK TANIMLARI VE KULLANILAN STANDARTLAR	283
EK-2: BİRLEŞMİŞ MİLLETLERİN 17 SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ.....	299

KAYNAKLAR

- 10.04.2021. <http://portal.unesco.org/culture>
- Adams, R. (2005). *What makes a creative city?* Australian Planner, Cilt: 42, Sayı:1, Sayfa:20-21, DOI: 10.1080/07293682.2005.9982398
- Ajanovic, E. (2015). *Unesco Yaratıcı Kentler Ağı ile Antalya Kentinin Değerlendirilmesi*. Mediterranean Journal of Humanities, Cilt: 5, Sayı: 1. <https://doi.org/10.13114/mjh.2015111365>
- Alves, P. (2017). *Strategies for sustainable development of the UNESCO Creative Cities: conclusions from the XI UCCN Annual Meeting*, Actas - VI Congreso Internacional de Ciudades Creativas, ISBN: 978-54-15816-25-6.
- Arandelovich, B. (2018). *Public Art and Urban Memorials in Berlin*. Springer. Sayfa: 1-23.
- Arın, C. (2003). *Sanayi Devrimi Kenti Berlin I: Kent Gelişimi Sürecine Bir Bakış*, Mimarlık Dergisi, Ankara, Sayı: 313, Eylül-Ekim. Kaynak:<http://www.mo.org.tr/mimarlikdergisi/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=6&RecID=82>
- Ateş, M. (2018). *The concept of 'Smart City' and criticism within the context of its transforming meaning*. MEGARON / Yıldız Technical University, Faculty of Architecture E-Journal, Cilt: 14, Sayı: 1. Kaynak: <https://doi.org/10.5505/megaron.2018.45087>
- Berlin.De. (2022). Cinemas. Erişim: 20/08/2022, Kaynak: <https://www.berlin.de/en/cinemas/>
- Boyacıoğlu, E. Z. (2014). *Alternatif Turizmde Marka Kentler: Marka Kent Yaratma Süreci. Hititlerin Başkentinde Kentsel Bellek ve Turizm, Çorum*. Çorum Valiliği, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Sayfa: 132-145.
- Caragliu, A., Del Bo, C.F. (2015). *Smart Specialization Strategies and Smart Cities: An Evidence-Based Assesment of EU Policies*. The Rise of the City, Cheltenham, UK. Sayfa: 55-82.
- Cities of Design Network (2020). *Singapore*. Erişim: 12/08/2022, Kaynak: <https://www.designcities.net/city/singapore/>
- Clarke, N. (2009). *Town Twinning in Britain since 1945: A Summary of findings*. School of Geography, University of Southampton. Erişim: 01.05.2021.
- Cochrane, A., Jonas, A. (1999). *Reimagining Berlin: World City, National Capital or Ordinary Place?* European Urban and Regional Studies. Cilt: 6, Sayı: 2, Sayfa: 145-164.
- Communian, R. (2011). *Rethinking the Creative City: The Role of Complexity, Networks and Interactions in the Urban Creative Economy*. Urban Studies. Cilt: 48, Sayı: 6, Sayfa: 1157-1179.
- CRPD. (2022). *Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi Uygulama Klavuzu*, Birleşmiş Milletler.
- D'Orville, H. (2019). *The relationship between sustainability and creativity. The Wealth of Nations Revisited New Perspective on Major Global Issues*. CADMUS. Cilt: 4, Sayı: 1, Sayfa: 65-73.
- Department Of Singapore Statistics. (2021). *Labour, Employment, Wages & Productivity*. Erişim: 21/08/2022, Kaynak: <https://www.singstat.gov.sg/publications/reference/ebook/economy/labour-employment-wages-and-productivity>
- DPMA. (2022). *Patents*. Erişim: 16/08/2022, Kaynak: https://www.dpma.de/english/our_office/publications/statistics/patents/index.html
- Duranton, G., Puga, D. (2004). *Micro Foundations of Urban Agglomeration Economies*. Henderson, J., V., Thisse, Jacques François (Editorler), Handbook of Regionaland Urban Economics. Cilt: 4. Elsevier, Amsterdam. Sayfa: 2063-2117.
- Enlil, Z., Evren, Y. (2011). *Yaratıcı İstanbul/ Yaratıcı Sektörler ve Kent*, İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Erdönmez, E., Çelik, F. (2016). *Kentsel mekanda kamusal alan ilişkileri*. Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi, 14, Sayfa: 145-163. Erişim 11.04.2021. Kaynak: <https://doi.org/10.22520/tubaked.2016.0006>
- Erdönmez, M. E., Apak, H. (2015). *Kentsel Bellekte Meydan San Marco Meydanı*. Kent Akademisi, Cilt: 8, Sayı: 23, Sayfa: 73-96. Kaynak: <https://dergipark.org.tr/pub/kent/issue/34397/379889>
- Erten, E., Aktel, M. (2020). *Engellilerin Erişebilirlik Hakkı: Engelsiz Kent Yaklaşımı Çerçevesinde Bir Değerlendirme*. Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 28, Sayfa: 898-912. Kaynak: <https://doi.org/10.21076/vizyoner.691690>
- European Commission. (2022). *Access City Awards*. Erişim: 22.12.2022. Kaynak: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=88&langId=en&furtherEvents=yes&eventsId=1977#navItem-7>

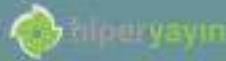
- Federal Statistical Office. *Federal Germany Statistical Office*. Erişim: 20/08/2022, Kaynak: https://www.destatis.de/EN/Home/_node.html;jsessionid=8AB7FE07714094C935468E2519F53862.live731
- Florida, R. (2004). *The Rise of the Creative Class*. Basic Books, New York.
- Future Market Insights. *Singapore Tourism Market*. Erişim: 21/08/2022, Kaynak: https://www.futuremarketinsights.com/reports/singapore-tourism-spend-analytics-forecast?utm_source=adwords&utm_medium=ppc&utm_source=adwords&utm_medium=ppc&id=5&gclid=CjwKCAjwo_KXBhAaEiwA2RZ8hHksnVKN9EBpVawj4b9Mlzwk4NchjD8G14rR0xp4sGgSYII3CVwYaRoCAkQAvD_BwE
- GetYourGuide. (2022). *The BEST Istanbul Tours and Things to Do in 2022*. Erişim: 12/08/2022, Kaynak: https://www.getyourguide.com/-l56/?cmp=ga&cq_src=google_ads&cq_cmp=15505369413&cq_con=130578798653&cq_term=istanbul%20wheelchair%20access&cq_med=&cq_plac=&cq_net=g&cq_pos=&cq_plt=gp&campaign_id=15505369413&adgroup_id=130578798653&target_id=kwd-425935581567&loc_physical_ms=1012776&match_type=b&ad_id=572978543177&keyword=istanbul%20wheelchair%20access&ad_position=&feed_item_id=&placement=&device=c&partner_id=CD951&gclid=CjwKCAjwo_KXBhAaEiwA2bmObbsAl7wAixNhAlte7-SgCnp1eIXYd9tuGhL2P_pdgYcmwibly-B0hxhoCs1MQAvD_BwE
- Gökçek Karaca, N. (2019). *Uluslararası İlke ve Standartlar Bağlamında Yaşlı Hakları ve Sosyal Hizmet Uygulamaları*. Sosyal Güvenlik Dergisi. Cilt: 9 Sayı: 2, Sayfa: 255-274. DOI:10.32331/sgd.658637
- Gökçen, E. (2018). *Kamusal sanat ve kültür eksenli kentsel dönüşüm*. International Journal of Interdisciplinary and Intercultural Art, Cilt: 6, Sayı: 6, Sayfa: 215-236. <https://doi.org/10.29228/ijia.6.68>
- Hartley, J., Potts, J., Cunningham, S., Flew, T., Keane, M., Banks, J. (2013). *Key Concepts in Creative Industries*, London: SAGE Publications Ltd.
- Horizons, D. (2018). *Disability and travel: why Berlin and Hamburg are definitely worth visiting*. Disability Horizons. Erişim: 11/08/2022, Kaynak: https://disabilityhorizons.com/2018/09/disability-and-travel-why-berlin-and-hamburg-are-definitely-worth-visiting/?gclid=Cj0KCQjwrs2XBhDjARIsAHVymmQO_N5ZFU8RERXW9DDDLpELWv2tTgXgB4kcyGIZqIw-baY7dTlvEtAaAtBdEALw_wcB
- Howkins, J. (2002). *The Creative Economy: How People Make Money from Ideas*, Penguin Global, USA.
- IPOS. *Updates*. Erişim: 16/08/2022, Kaynak: <https://www.ipos.gov.sg/news/updates>
- Istanbeautiful. (2021). *Accessible Istanbul (Things to Do, Places to Eat, Stay, How to Get Around)*. Erişim: 12/08/2022, Kaynak: <https://istanbeautiful.com/accessible-istanbul/>
- Işık, Ş. (2005). *Türkiye de Kentleşme ve Kentleşme Modelleri*. Ege Coğrafya Dergisi, Cilt: 14, Sayfa: 57-72.
- Kaplan, H. (2011). *Yerel Yönetimler İçin Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Teknik El Kitabı*. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Özürlü ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
- Koca, D., Yılmaz, M. (2017). *Engelliler için Mekan Düzenlemelerinde Kapsayıcı Tasarım*. Yüksek Öğretim Kurumu, Ankara.
- Landry, C. (2000). *The Creative City: A Toolkit for Urban Innovators*. Earthscan Publications Ltd., London.
- Landry, C. (2022). *Creative Cities Index*. Erişim: 16/08/2022, Kaynak: <https://charleslandry.com/themes/creative-cities-index/>
- Landry, C., Bianchini, F. (1995). *The Creative City*. Demos, Londra.
- Lanz, S. (2013). *Be Berlin! Governing the City Through Freedom*. International Journal of Urban and Regional Research. Cilt:37, Sayı:4, Sayfa: 1305-1324.
- Lin, L.C., Watada, J. (2010). *Building a Decision Support System For Urban Based on the Creative City Concept*. L.C. Jainand C.P. Lim(Editörler): Handbook on Decision Making, ISRL 4, Sayfa: 317-346. Springer-Verlag Berlin Heidelberg
- Longmire, S. (2018). *Tips for Getting Around Singapore in a Wheelchair*. Spin the Globe. Erişim: 12/08/2022, Kaynak: <https://spintheglobe.net/dir/2018/03/01/tips-getting-around-singapore-wheelchair/>
- Madden, K. (2001). *How to Turn A place Around, A Handbook for Creating Successful Public Spaces*, A. Schwartz, ed., Project for Public Spaces Inc., New York.
- Manza, J. (2020). *Eşitsizlik*. (Çev.) Çağrı Mutaf. İçinde Sosyoloji Sözlüğü. Editor, Bryan S. Turner. Sayfa: 288-293. İstanbul: Pinhan Yayıncılık.

- McCarthy, J. (2006). *Regeneration of Cultural Quarters: Public Art for Place Image or Place Identity*. Journal of Urban Design, Cilt: 11, Sayı: 2, Sayfa: 243-262.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. *İmar Mevzuatı*. Erişim: 12/08/2022, Kaynak: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=23722&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- MEXT. *MEXT: History of UNESCO*. Erişim:08.04.2021. Kaynak: <https://www.mext.go.jp/en/unesco/title03/detail03/1373237.htm>
- Miles, M. (1997). *Art, Space and the City: Public Art and Urban Futures*, London and New York. Routledge.
- My German University. *Study in Berlin: 41 Universities, 418 English programs*. Erişim: 16/08/2022, Kaynak: <https://www.mygermanuniversity.com/cities/Berlin>
- Norberg-Schulz, C. (1980). *GeniusLoci: Towards a Phenomenology of Architecture*. New York, Rizzoli.
- Özdemir, N., Özdemir, E. (2020). *Yaratıcı Kentler ve Yaşayan Kültür*. Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi, Cilt: 3, Sayı: 4, Sayfa: 2-23. Erişim 11.04.2021. Kaynak: <https://dergipark.org.tr/en/pub/uhad/issue/54670/744777>
- ÖZİDA (2001). *Özürlüler İçin Ülke Raporu: 1995-2000*, Başbakanlık Özürlüler İdaresi. Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- Park, R. (1967). *On Social Control and Collective Behavior*. Chicago. Chicago University Press. Sayı: 3.
- Pearson, D., Pearson, T. (2017). *Branding food culture: UNESCO creative cities of gastronomy*. Journal of Food Products Marketing, Cilt: 23, Sayı: 3, Sayfa: 342-355. doi: 10.1080/10454446.2014.1000441
- Peker, A. E. (2006). *Kentlerin Markalaşma Sürecinde Çağdaş Sanat Müzelerinin Rolü: Kent Markalaşması ve Küresel Landmark*, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Resmî Gazete (2009). *Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme; Karar Sayısı: 2009/15137*. Erişim: 11/08/2022, Kaynak: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/07/20090714-1.htm>
- SBM Museum. (2020). *The Staatliche Museen zu Berlin Welcome More than 4 Million Visitors in 2019*. Erişim: 20/08/2022, Kaynak: <https://www.smb.museum/en/whats-new/detail/the-staatliche-museen-zu-berlin-welcome-more-than-4-million-visitors-in-2019/>
- Seoul Metropolitan Government. *International Cooperation: SisterCities.seoul.go.kr*. Orijinalinden 10 Kasım 2007'de arşivlenmiştir. Erişim:30.04.2021.
- Singapore Land Transport Authority (LTA). *Getting Around*. Erişim: 17/08/2022, Kaynak: https://www.lta.gov.sg/content/ltagov/en/getting_around.html#driving_in_singapore
- Singapore Ministry of Culture, Community and Youth. (2021). *Singapore Cultural Statistics 2021*. Ministry of Culture, Community and Youth. Kaynak: https://www.nac.gov.sg/docs/default-source/resources-files/research/others/scs-2021.pdf?sfvrsn=3b80503d_2
- Singapore Ministry of Manpower. *Statistical Table: Employment*. Erişim: 21/08/2022, Kaynak: <https://stats.mom.gov.sg/Pages/EmploymentTimeSeries.aspx>
- Singh, P. (2020). *The Formation of UNESCO*. 5th Voice News. Erişim:08.04.2021. Kaynak: <https://5thvoice.news/legalnews/OTE3Mg==/The-Formation-of-UNESCO>
- Statista. *Statista -TheStatistics Portal*. Erişim: 20/08/2022, Kaynak: <https://www.statista.com/>
- T.C. Aile ve Sağlık Bakanlığı. (2020). *2020/3 sayılı Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Formları hakkında Genelge*. Erişim: 12/08/2022, Kaynak: <https://www.aile.gov.tr/ErrorPages/tr-TR/400.html?aspxerrorpath=/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/genelgeler/2020-3-sayili-erisilebilirlik-izleme-ve-denetleme-formlari-hakkinda-genelge/>
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. *Erişilebilirlik, İzleme ve Denetleme Yönetmeliği*. Erişim: 12/08/2022, Kaynak: <https://www.aile.gov.tr/ErrorPages/tr-TR/400.html?aspxerrorpath=/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/yonetmelikler/erisilebilirlik-izleme-ve-denetleme-yonetmeligi/>
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2020). *Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü*, Turizm İstatistikleri.
- Tan, A. (2020). *Singapore Budget 2020: New coastalandfloodprotectionfundtoprotectSingaporeagainstrisingsealevels*. The Straits Times. Singapore. Erişim: 20/02/2020
- Tarihi Kentler Birliği. *Tarihi Kentler Birliği*. Erişim: 12/04/2021, Kaynak: <https://www.tarihikentlerbirligi.org/>
- The Straits Times. (2016). *How Singapore's six public universities differ*. Erişim: 16/08/2022, Kaynak:<https://www.straitstimes.com/singapore/education/how-singapores-six-public-universities-differ>

- TMMOB. *Avrupa Kentli Hakları Deklarasyonu*. Mimarlar Odası Ankara Şubesi. Erişim: 16/08/2022, Kaynak: <http://www.mimarlarodasiankara.org/?id=964> TUIK. (2022).
- TÜRKPATENT. *Türk Patent Enstitüsü*. Erişim: 16/08/2022, Kaynak: <https://www.turkpatent.gov.tr/en>
- Ulutaş, E. (2019). *İmgeden Gerçekliğe: Kamusal Bir Mekan Olarak Meydan*. *İctimaiyat Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl: 3, Sayı: 2. <https://doi.org/10.33709/ictimaiyat.644739>
- UN (2022). *Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları*. Erişim: 11/08/2022, Kaynak: <https://turkiye.un.org/tr/sdgs>
- UN Web TV. (2013). *Ban Ki-moon, Launch of the United Nations Accessibility Centre*. Erişim: 11/08/2022, Kaynak: <https://media.un.org/en/asset/k1e/k1ebg7f9ju>
- UN. (2015). *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*. NY: United Nations. Erişim:09.04.2021. Kaynak: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>
- UNESCO Türkiye Millî Komisyonu. *UNESCO Türkiye Millî Komisyonu*. Erişim: 11.04.2021. Kaynak: <https://www.unesco.org.tr/Pages/88/129/UNESCO-Yarat%C4%B1c%C4%B1-S%CC%A7ehirler-Ag%CC%86%C4%B1>
- UNESCO. (2016a). *Culture Urban Future – Global Report on Culture for Sustainable Urban Development*. Erişim 09.04.2021. Kaynak: <http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002459/245999e.pdf>
- UNESCO. (2016b). *Berlin UCCN Gözlem Raporu*. Senate for Economics, Technology and Research. Kaynak: https://en.unesco.org/creative-cities/sites/default/files/monitoring_reports/Report_Berlin_UNESCOCREATIVECITIES%20Network_final.pdf
- UNESCO. (2019'a). *Reporting and monitoring. Creative cities network*. Kaynak: <https://en.unesco.org/creative-cities/content/reporting-monitoring>
- UNESCO. (2019b). *UCCN Kütahya 2019 Annual report*. Erişim: 09.04.2021. Kaynak: https://en.unesco.org/creative-cities/sites/default/files/creative_kutahya_2019_annual_report_0.pdf
- UNESCO. (2019c). *UNESCO Creative Cities Network 2021 Annual Conference Host Candidate City Istanbul*. Kaynak: <https://www.designcities.net/wp-content/uploads/2019/06/%C4%B0istanbul-Annual-Meeting-Bids-presentation-komprimiert.pdf>
- UNESCO. (2021'a). *UNESCO in brief -Mission and Mandate*. Erişim: 10.04.2021, Kaynak: <https://en.unesco.org/about-us/introducing-unesco>
- UNESCO. (2021b). *The Creative Cities Network Culture*, Erişim:
- UNESCO. (2021c). *UNESCO Creative Cities Network Call For Applications 2021*. Erişim: 21/08/2022, Kaynak: https://en.unesco.org/creative-cities/sites/default/files/2021-uccn_application-guidelines_0.pdf
- UNESCO. (2022'a). *Berlin | Creative Cities Network*. Erişim : 11.07. 2022. Kaynak: <https://en.unesco.org/creative-cities/berlin>
- UNESCO. (2022b). *Singapore | Creative Cities Network*. Erişim: 12/08/2022, Kaynak: <https://en.unesco.org/creative-cities/singapore>
- UNESCO. (2022c). *Istanbul | Creative Cities Network*. Erişim: 12/08/2022, Kaynak: <https://en.unesco.org/creative-cities/istanbul-0>
- visitBerlin. (2022). *Cinemas*. Erişim: 16/08/2022, Kaynak: <https://www.visitberlin.de/en/cinemas>
- Visiting Singapore. *Accessibility—Navigating Singapore with ease*. Erişim:01.05.2021. Kaynak: <https://www.visitsingapore.com/travel-guide-tips/getting-around/accessibility/>
- WIPO. *Statistical Country Profiles - Singapore*. Erişim: 16/08/2022, Kaynak: https://www.wipo.int/ipstats/en/statistics/country_profile/profile.jsp?code=SG
- Yaşar, İ. (2021). *World heritage in Turkey: Historical areas of Istanbul with marvelous masterpieces*. Daily Sabah. Erişim: 16/08/2022, Kaynak: <https://www.dailysabah.com/life/travel/world-heritage-in-turkey-historical-areas-of-istanbul-with-marvelous-masterpieces> YÖK. (2022).
- Zengin, H., Kılınç Ürkmez, G. (2013). *Yaratıcılık, Yaratıcı Stratejiler ve Anadolu Kentleri: Kayseri Üzerinden Bir Değerlendirme*. İDEALKENT, Cilt: 4, Sayı: 8, Sayfa: 86-111.

Esen, Ülkühan Bike ve Özlem Atay (2020). "Türkiye'nin Yaratıcı Şehirleri". *bilig – Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi* 92: 29-54.

Cumhuriyetin ilanı sonrasında kentlerimizin gelişiminde lider olma görev ve konumunda görülen Başkent Ankara'nın inceleme ve araştırmasının yapıldığı bu yayının içeriğinde erişilebilirlikte sorun görülen alanın "herkes için tasarımın" olduğu, yaşanan olumsuzlukların kaynağının ise sadece fiziksel olmadığı belirtilmiştir. Yaratıcı kentlerde erişilebilirlik kriterinin kentlerde kamusal alanı kullanan bireyler açısından değerlendirildiğinde bir "reform" olduğu ve kamusal alanlara her türlü erişimin sağlanmasının sadece iyileşme ve uygulama dönemleri değerlendirildiğinde değil, uzun vadede düşünüldüğünde toplumsal kültür için gerekli bulunduğu anlaşılmıştır.

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

GPU ile KUMAŞ HATA TESPİTİ ve SINIFLANDIRMASI

(Örnek Uygulama)

Hasan GÜLER

GPU ile KUMAŞ HATA TESPİTİ ve SINIFLANDIRMASI

(Örnek Uygulama)

Hasan GÜLER

 hiperyayın

Hiperyayın 1114

Araştırma-
İnceleme

e-Kitap: 65

Yazarı

Hasan Güler

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem Ilgın

Kapak Tasarım

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

e- ISBN: 978-625-6078-44-4

1. Baskı: İstanbul, Aralık 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Hasan Güler'e aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik her- hangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayımlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumlu- luğu yazar(lar)a aittir.

Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

Güler, Hasan.

GPU ile kumaş hata tespiti ve sınıflandırılması : örnek uygulama / Hasan Güler. --

1. Baskı. -- İstanbul : Hiperyayın, 2024.

141 sayfa: tablo, fotoğraf; 21 cm. -- (Hiperyayın; 1114, e-Kitap; 65)

e-ISBN: 978-625-6078-44-4

Kaynakça: sayfa 123-137.

1. Tekstil hataları. 2. Kumaş hataları. 3. Tekstil endüstrisi – Bilgisayar destekli tasma- rım. 4. Graphic Processing Unit (GPU). I. Eser adı. II. Dizi.

TS1490/.G85 2024

677.028/GÜL 2024

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş

Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören /

İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ	10
ŞEKİLLER DİZİNİ	11
TABLolar DİZİNİ	13
GPU ile KUMAŞ HATA TESPİTİ ve SINIFLANDIRMASI	16
ÖZET	
.....	1
6	
1. GİRİŞ	19
1.1. Kumaşlarda Genel Hata Çeşitleri.....	19
1.1.1. Çözgü yönündeki hatalar	20
1.1.2. Atkı yönündeki hatalar	22
1.1.3. Diğer hatalar.....	24
1.2. Kumaş hata tespiti ve sınıflandırma yöntemleri	25
1.3. İstatistiksel Yaklaşımlar	26
1.4. Spektral Yaklaşım	28
1.5. Model-tabanlı yaklaşımlar	28
1.6. Yapısal yaklaşım	29
2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR	31
2.1. İstatistiksel Yaklaşımlar ile Kumaş Hata Tespiti	31
2.1.1. Otokorelasyon ile kumaş hata tespiti	31
2.1.2. Ortak oluşum matrisi ile kumaş hata tespiti.....	31
2.1.3. Morfolojik işlemleri ile kumaş hata tespiti.....	32
2.1.4. Fraktal analiz ile kumaş hata tespiti	32
2.2. Spektral Yaklaşım ile Kumaş Hata Tespiti	33
2.2.1. Fourier dönüşümü ile kumaş hata tespiti	33
2.2.2. Gabor dönüşümü ile kumaş hata tespiti	36
2.2.3. Dalgacık dönüşümü ile kumaş hata tespiti	39

2.3. Model Tabanlı Yaklaşım ile Kumaş Hata Tespiti.....	43
2.4. Yapısal Yaklaşım ile Kumaş Hata Tespiti	44
2.5. Yapay Sinir Ağları ile Kumaş Hata Tespiti	45
2.6. GPU Teknolojisiyle İlgili Önceki Çalışmalar.....	46
3. MATERYAL ve METOD	49
3.1. MATERYAL.....	49
3.1.1. GPU ve CUDA.....	49
3.1.2. Fermi mimarisi.....	54
3.1.3. Paralel Tesselasyon Motorları	54
3.1.4. Yeni önbellek mimarisi	55
3.1.5. Üçüncü nesil akım (streaming) çoklu işlemcileri....	56
3.1.6. Cuda programlama.....	59
3.1.7. MATLAB.....	64
3.1.8. Jacket	66
3.2. METOD.....	68
3.2.1. Dalgacık analizi ile kumaş bilgisinin elde edilmesi72	
3.2.1.1. Dalgacık analizi.....	72
3.2.1.1.1. Dalgacık dönüşümünün matematiksel tabanı	75
3.2.1.1.2. Sürekli dalgacık dönüşümü	77
3.2.1.1.3. Ayrık dalgacık dönüşümü	78
3.2.1.2. Kumaş bilgisinin elde edilmesi.....	81
3.2.2. Öznitelik Çıkarımı/Seçimi.....	83
3.2.3. Yapay sinir ağları ile kumaş hatalarının sınıflandırılması	
86	
3.2.3.1. Yapay sinir ağları temel kavramları.....	88
3.2.3.2. Ağ topolojileri.....	92
3.2.3.3. Yapay sinir ağlarında öğrenme ve eğitim.....	95
3.2.3.4. Öğrenme algoritmaları.....	98
3.2.3.5. Performans fonksiyonun seçimi.....	100

3.2.3.6. Çalışmada kullanılan YSA modelinin
oluşturulması
102

4. BULGULAR ve TARTIŞMA.....	107
4.1. Öznitelik vektörleri elde etme süreci için CPU ve GPU performans karşılaştırmaları	107
4.2. YSA sınıflandırması için CPU ve GPU performans Karşılaştırmaları	115
5. SONUÇ	121
KAYNAKLAR.....	123
EKLER.....	139

KAYNAKLAR

- Alimohamadi, H., Ahmadyfard, A., Shojaee, E., 2009. Defect Detection in Textiles Using Morphological Analysis of Optimal Gabor Wavelet Filter Response. Bangkok, Thai- land. International Conference on Computer and Auto- mation Engineering, 8-10 March 2009, Semnan Technol- ogy. Park, Semnan, Iran. s. 26-30.
- Basu, M., Lin, Z. Y., 1992. Multi-scale Modeling of Texture. The Hague, Holland. Proceedings International Conference on Pattern Recognition: Image, Speech and Signal Analy- sis, 30 Aug-3 Sep 1992, City University of New York, New York. s. 421-424.
- Baştürk, A., Ketencioglu, H., Yugnak, H., Yüksel, M. E., 2007. Inspection of Defects in Fabrics Using Gabor Wavelets and Principle Component Analysis. Sharjah, United Arab Emirates. 9th International Symposium on Signal Pro- cessing and Its Applications, 12-15 Feb. 2007, Erciyes Uni- versity, Kayseri, Turkey. s. 1-4.
- Baştürk, A., Ketencioglu, H., Yugnak, Z., Yildiz, C., Yuksel, M. E., 2005. Detection of Local Defects in Fabrics Using Gabor Filter Banks. Proceedings of the IEEE 13th. Signal Processing and Communications Applications Confer- ence, 16-18 May 2005, Erciyes University., Kayseri, Tur- key. s. 17-20.
- Bodnarova, A., Bennamoun, M., Kubik, K. K., 1998. Defect De- fection in Textile Materials Based on Aspects on The HVS. San Diego, USA. Proceedings of IEEE Intelligence Con- ference Systems, Man and Cybernetics, 11-14 Oct 1998, Queensland University, Brisbane, Australia. s. 4423-4428.

- Bodnarova, A., Bennamoun, M., Latham, S., 2002. Optimal Gabor Filters for Textile Flaw Detection. *Pattern Recognition*, 35 : 2973-2991.
- Bodnarova, A., Bennamoun, M., Latham, S. J., 2000. A Constrained Minimisation Approach to Optimise Gabor Filters for Detecting Flaws in Woven Textiles. Istanbul, Turkey. Proceedings of IEEE International Conference on Acoustics on Speech and Signal Processing, 05-09 Jun 2000, Queensland University, Brisbane, Australia. s. 3606-3609.
- Bodnarova, A., Williams, J., Bennamoun, M., Kubik, K., 1997. Optimal Textural Features for Flaw Detection in Textile Materials. Brisbane, Australia. Proceedings of IEEE TEN- CON'97 Conference, 4-4 Dec. 1997, Queensland University, Brisbane, Australia. s. 307-310.
- Bu, H. G., Wang, J., Huang, X., 2009. Fabric defect detection based on multiple fractal features and support vector data description. *Engineering Applications of Artificial Intelligence*, 22(2) : 224-235.
- Busch, C., 1997. Wavelet Based Texture Segmentation of Multi-Modal Tomographic Images. *Computer and Graphics*, 21(3) : 347-358.
- Campbell, J. G., Hashim, A. A., Murtagh, F. D., 1997. Flaw Detection in Woven Textiles using Space-dependent Fourier Transform. Ulster, UK. INFM-97-004, 16 May 1997, University of Ulster. UK. s. 1-8
- Campbell, J. G., Hashim, A., McGinnity, T. M., Lunney, T. F., 1997. Flaw Detection in Woven Textiles by Neural Network. INFM-97-002, 10 May 1997, University of Ulster. UK. s. 1-8

- Casterllini, C., Francin, F., Longobardi, G., Tribilli, B., 1996. On-line Textile Quality Control Using Optical Fourier Transforms. *Optics and Lasers in Engineering*, 24 : 19-32.
- Castilho, H. P., Goncalves, P. J., Pinto, J. R., Serafim, A. L., 2007. Image Analysis and Recognition. Proceedings Book Series: Lecture Notes in Computer Science, s. 1297-1307.
- Chan, C. H., Pang, G. K., 2000. Fabric Defect Detection by Fourier Analysis. *IEEE Transactions on Industry Applications*, 36 : 1267-1276.
- Chan, H. Y., Raju, C., Sari-Sarraf, H., Hequet, E. F., 2005. A General Approach to Defect Detection in Textured Materials Using a Wavelet Domain Model and Level Sets. Texas, USA. Proceedings of The International Society for Optics and Photonics on Wavelet Applications in Industrial Processing III, November 2005, Texas Tech. University., USA s. 102-107.
- Chen, C. H., Pau, L. F., Wang, P. S., 1993. Handbook of Pattern Recognition and Computer Vision. World Scientific Publishing Co. ISBN: 10 981-4273-38-4. 967s
- Chen, J., Jain, A. 1988. A structural Approach to Identify Defects in Textured Images. Proceedings of IEEE International Conference on Systems, Man and Cybernetics, 8-12 Aug 1988, Suzhou, China s. 29-32.
- Chen, S., Feng, J., Zou, L., 2010. Study of Fabric Defects Detection Through Gabor Filter Based on Scale Transformation. Zhejiang, China. International Conference on Image Analysis and Signal Processing, 9-11 April 2010, Jiangsu Polytech University., Changzhou, China. s. 97-99.
- Chetverikov, D., 2000. Structural Defects: General Approach and Application to Textile Inspection. Barcelona, Spain.

- Proceedings of IEEE 15th International Conference Pattern Recognition, 03-07 Sep 2000, Budapest, Hungary. s. 521-524.
- Chetverikov, D., Hanbury, A., 2002. Finding Defects in Texture Using Regularity and Local Orientation. *Pattern Recognition*, 35 : 2165-2180.
- Chiu, S. H., Chou, S., Liaw, J. J., Wen, C. Y., 2002. Textural defect segmentation using a Fourier-Domain Maximum Likelihood Estimation Method. *Textile Research Journal*, 72 : 253-258.
- Chung-Feng, J., Kuo, C.-J. L., 2003. A Back-Propagation Neural Network for Recognizing Fabric Defects. *Textile Research Journal*, 73(2) : 147-151.
- Ciamberlini, C., Francini, F., Longobardi, G., Pog, P., 1996. Weaving Defect Detection by Fourier Imaging. *Vision System Application*, 2786 : 9-18.
- Cohen, F. S., Fan, Z. G., Attali, S., 1991. Automated Inspection of Textile Fabric Using Textural Models. *IEEE Transactions Pattern Analysis and Machine Intelligence*, 13(8) : 803-808.
- Conci, A., Proença, C. B., 1998. A Fractal Image Analysis System for Fabric Inspection Based on A Box-Counting Method. *Computer Networks and ISDN Systems*, 30 : 1887-1895.
- Connors, R. W., McMillin, C. W., Lin, K., Vasque, R. E., 1983. Identifying and Locating Surface Defects in Wood: Part of An Automated Lumber Processing System. *IEEE Transactions on Pattern Recognition and Machine Intelligence*, 5 : 573-583.

- Daubechies, I., 1990. The Wavelet Transform Time-Frequency Localization and Signal Analysis. *IEEE Transactions on In- formation Theory*, 36(5) : 961-1005.
- Daubechies, I., 1992. Ten Lectures on Wavelets. *Society for In- dustrial and Applied Mathematics*. Philadelphia.
- Daugman, J. G., 1980. Two-Dimensional Spectral Analysis of Cortical Receptive Field Profiles. *Vision Research*, 20(10) : 847-856.
- Duda, R. O., Hart, P. E., Stork, D. G., 2001. Pattern Classification. Wiley-Interscience, John Wiley Sons Inc. 654s.
- Elman, J. L., 1990. Finding Structure in Time. *Cognitive Science*, 14 : 179-211.
- Elmas, Ç., 2007. Yapa Zeka Uygulamaları. Ankara. Seçkin Yayıncılık Sanayi ve Ticaret A.Ş. ISBN: 978-975-02-0614- 6, Türkiye, 423s.
- Escofet, J., Millan, S., Abril, H., Torrecilla, E., 1998. Inspection of Fabric Resistance to Abrasion by Fourier Analysis. Pro- ceedings of The International Society for Optics and Pho- tonics in Computing, 22 May 1998, s. 207-210.
- Escofet, J., Navarro, R., Millan, M. S., 1998. Detection of Local Defects in Textile Webs Using Gabor Filters. *Optical Engi- neering*, 37(8) : 2297-2307.
- Fausett, L., 1994. Fundamentals of Neural Networks. Engle- wood, NJ: Prentice Hall.
- Feldman, J. A., Ballard, D. H., 1982. Connectionist Models and Their Properties. *Cognitive Science*, 6 : 205 254.
- Garland, M., Le Grand, S., Nickolls, J., Anderson, J., Hardwick, J., Morton, S., Phillips, E., Zhang, Y. and Volkov, V., 2008. Parallel Computing Experiences with CUDA. *Micro, IEEE*, 284 : 13-27.

- Grap, A., 1995a. An Introduction To Wavelets. IEEE Computational Science and Engineering, 2(2).
- Guan, S., 2010. Fabric Defect Detection Based on Fusion Technology of Multiple Algorithms. International Conference on Signal Processing Systems, s. 553-557.
- Guan, S., Shi, X., 2008. Fabric Defect Detection Based on Wavelet Decomposition With One Resolution Level. IEEE International Symposium on Information Science and Engineering, s. 281-285.
- Guan, S., Yuan, J., Ma, K., 2011. Fabric Defect Detection Based on Wavelet Reconstruction. International Conference on Multimedia Technology, s. 3520-3523.
- Gümüş, İ., 2003. EKG Sinyallerinin Wavelet Analizi. Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Elektronik Mühendisliği Bölümü. Bursa. 158s.
- Han, Y., Shi, P., 2007. An Adaptive Level-selecting Wavelet Transform for Texture Defect Detection. *Image and Vision Computing*, 25 : 1239-1248.
- Haralick, R. M., Shanmugam, K., Dinstein, I., 1973. Textural Features for Image Classification. *IEEE Transactions Systems, Man and Cybernetics*, 3(6) : 610-621.
- Hoffer, L. M., Francini, F., Tiribilli, B., Long, G., 1996. Neural Network for The Optical Recognition of Defects in Cloth. *Optical Engineering*, 35(11) : 3183-3190.
- Hou, Z., Parker, J. M., 2005. Texture Defect Detection Using Support Vector Machines with Adaptive Gabor Wavelet Features. Seventh IEEE Workshops on Applications of Computer Vision. s. 275-280.
- Hung, C. C., Chen, I. C., 2001. Neural-Fuzzy Classification for Fabric Defects. *Texture Research Journal*, 71(3) : 220-224.

- Jacket, 2012. Ocean Carbon-Cycle Model Intercomparison Project, IGBP, Global, Analysis, Interpretation And Modeling Task Force, <http://www.lpsl.jussieu.fr/OCMIP>.
- Jain, A. K., Farrokhnia, F., 1991. Unsupervised Texture Segmentation Using Gabor Filters. *Pattern Recognition*, 24(2) : 1167-1186.
- Jain, A. K., Duin, R. P., Mao, J., 2000. Statistical Pattern Recognition: A Review. *IEEE Trans. Pattern Analysis and Machine Intelligence*, 22(1) : 4-37.
- Jang, H., Park, A., Jung, K., 2008. Neural Network Implementation Using CUDA and OpenMP. *Digital Image Computing: Techniques and Applications*, s. 155-161.
- Jayashree, V., Subbaraman, S., 2011. DCSFPSS Assisted Morphological Approach for Grey Twill Fabric Defect Detection and Defect Area Measurement for Fabric Grading. International Symposium Electronic System Design, s. 290-295.
- Jiang, H., Dong, M., Li, W., 2009. Detection of Fabric Defect Based on Optimal Tree Structure of Wavelet Decomposition. International Symposium on Intelligent Ubiquitous Computing and Education, s. 210-213.
- Jordan, M. I., 1986. Attractor Dynamics and Parallelism in a Connectionist Sequential Machine. Proceedings of the Eighth Annual Conference of the Cognitive Science Society, s. 531-546.
- Kim, S., Lee, M., Woo, K., 1999. Wavelet Analysis to Defects Detection in Weaving Processes. Proceedings of the IEEE International Symposium on Industrial Electronics, 3, s. 1406-1409.

- Kumar, A., 2003. Neural Network Based Detection of local Tex- tile Defects. *Pattern Recognition*, 36 : 1645-1659.
- Kumar, A., Pang, G., 2000. Fabric Defect Segmentation Using Multichannel Blob Detectors. *Optical Engineering*, 39(12) : 3176-3190.
- Kumar, A., Pang, G., 2002. Defect Detection in Textured Mate- rials Using Gabor Filters. *IEEE Transactions Industry Ap- plications*, 38 : 425-440.
- Kumar, A., Shen, H. C., 2002. Texture Inspection for Defects Using Neural Networks and Support Vector Machines. *Proceedings International Conference Image Processing*, Rochester, New York. s. 353-356.
- Kuo, C. F., Lee, C., 2003. A Back-Propagation Neural Network for Recognizing Fabric Defects. *Textile Research Journal*, 73(2) : 147-151.
- Latif-Amet, A., Ertuzun, A., Ercil, A., 1998. Texture Defect De- tection Using Subband Domain Co-occurrence Matrices. *IEEE Southwest Symposium on Image Analysis and Inter- pretation*, s. 205-210.
- Latif-Amet, L., Ertuzun, A., Ercil, A., 2000. An Efficient Method for Texture Defect Detection: Subband Domain Co-occurrence Matrices. *Image and Vision Computing*, 18 : 543-553.
- Levy, M. N., Martin, P. J., 1979. Neural control of the heart, In: Berne R.M. ed.: *Handbook of Physiology*.
- Liang, Z., Xu, B., Chi, Z., Feng, D., 2012. Intelligent Charac- terization and Evaluation of Yarn Surface Appearance Us- ing Saliency Map Analysis, Wavelet Transform and Fuzzy ARTMAP Neural Network. *Expert Systems with Applica- tions*, 9(4) : 4201-4212.

- Liu, G. S., Qu, P. G., 2008. Inspection of Fabric Defects Based on Wavelet Analysis and BP Neural Network. Proceedings of the 2008 International Conference on Wavelet Analysis and Pattern Recognition, Hong Kong. s. 232-236.
- Liu, H., Han, J., 2006. Defect Detection in Textiles Using Optimal Gabor Wavelet Filter. IEEE Proceedings The 6th World Congress on Intelligent Control and Automation, Dalian, China. s. 10005-10007.
- Liu, J., Zuo, B., Zeng, X., Vroman, P., Rabenaso, B., 2010. Non-woven Uniformity Identification Using Wavelet Texture Analysis and LVQ Neural Network. *Expert Systems with Applications*, 37(3) : 2241-2246.
- Liu, J., Zuo, B., Zeng, X., Vroman, P., Rabenaso, B., 2011a. Wavelet Energy Signatures and Robust Bayesian Neural Network for Visual Quality Recognition of Nonwovens. *Expert Systems with Applications*, 38(7) : 8497-8508.
- Liu, X., Wen, X., Su, X., Choi, K. F., 2008. Slub Extraction in Woven Fabric Images Using Gabor Filters. *Textile Research Journal*, 78(4) : 320-325.
- Mahajan, P. M., Kolhe, S. R., Patil, P. M., 2009. A Review of Automatic Fabric Defect Detection Techniques. *Advances in Computational Research*, 1(2) : 18-29.
- Mak, K. L., Peng, P., Lau, H. Y., 2005. Optimal Morphological Filter Design for Fabric Defect Detection. IEEE International Conference on Industrial Technology, Hong Kong, China. s. 469-474.
- Mak, K. L., Peng, P., Yiu, K. F., 2009. Fabric Defect Detection Using Morphological Filters. *Image and Vision Computing*, 27(10) : 1585-1592.

- Mak, K., Peng, P., 2008. An Automated Inspection System for Textile Fabrics Based on Gabor Filters. *Robotics and Computer-Integrated Manufacturing*, 24 : 359-369.
- Mak, K., Tian, X. W., 2010. Iterative Tensor Tracking Using GPU for Textile Fabric Defect Detection. *International Conference Green Circuits and Systems*. Hong Kong, China.
- Mallat, S. G., 1989. A Theory for Multiresolution Signal Decomposition: The Wavelet Representation. *IEEE Transactions Pattern Analysis and Machine Intelligence*, 11(7) : 674-693.
- Mattoccia, S., Viti, M., Ries, F., 2011. Near Real-time Fast Bilateral Stereo on the GPU. *IEEE Computer Society Conference on Computer Vision and Pattern Recognition Workshops*, Bologna. s. 136-143.
- McCulloch, W., Pitts, W., 1943. A Logical Calculus of The Ideas Immanent Activity. *Bulletin of Mathematical Biophysics*, 5 : 115-133.
- Membarth, R., Dutta, H., Hanning, F., Teich, J., 2011. Efficient Mapping Of Streaming Applications for Image Processing On Graphics Cards. *Transactions On Hipeac*, 5(3).
- Minsky, M. L., Papert, S. A., 1969. *Perceptron*, Expanded Edition. Cambridge: MIT Press, London, UK.
- Misiti, M., Misiti, Y., Oppenheim, G., J-M., P., 1996. *Wavelet Toolbox User's Guide*. MathWorks.
- Ngana, H., Panga, G. K., Yung, N., 2011. Automated Fabric Defect Detection-A review. *Image and Vision Computing*, 29 : 442-458.

- Nvidia. Cuda C Programming Guide, NVIDIA Corp., URL: erişim tarihi:19/05/2012
http://developer.download.nvidia.com/compute/DevZone/docs/html/C/doc/CUDA_C_Programming_Guide.pdf
- Nvidia. Nvidia Developer Zone, Toolkit, URL: erişim tarihi:09/08/2012 <http://developer.nvidia.com/cuda-tool-kit-40>
- Nvidia Corp., Nvidia Geforce GTX 480/470/465 Datasheet URL: erişim tarihi: 01/09/2012
http://www.geforce.com/active/en_us/en_us/pdf/gtx-480-470-web-datasheet.pdf
- Ogata, N., Fukuma, S., Nishikado, H., Shiroasaki, A., Takagi, S., Sakurai, T., 2005. An Accurate Inspection of PDP-mesh Cloth Using Gabor Filter. Proceedings IEEE International Symposium Intelligent Signal Processing Communication Systems, Hong Kong. s. 65-68.
- Owens, J., 2008. GPU Computing. Proceedings of the IEEE, 98, s. 879-899.
- Özdemir, S., Ercil, A., 1996. Markov Random Fields and Karhunen–Loeve Transform for Defect Inspection of Textile Products. Proceedings IEEE Conference Emerging Technologies and Factory Automation, 2, s. 697-703.
- Özdemir, S., Baykut, A., Meylani, R., Ercil, A., Ertuzini, A., 1998. Comparative Evaluation of Texture Analysis Algorithms for Defect Inspection of Textile Products. Proceedings of the IEEE 14th International Conference on Pattern Recognition, 2, s. 1738-1740.
- Parker, D. B., 1985. Learning Logic. Tech. Rep. Nos. TR-47, 33.
- Pearlmutter, B. A., 1990. Dynamic Recurrent Neural Networks. Tech. Rep. Nos., s. 17-50.
- Pentland, A. P., 1984. Fractal-Based Description of Natural

- Scenes. *IEEE Transactions on Pattern Analysis and Machine Intelligence*, 6(6) : 661-674.
- Percival, D. B., Walden, A. T., 2002. Wavelet Methods for Time Series Analysis. Cambridge University Press.
- Ravandi, S. A., Toriumi, K., 1995. Fourier Transform Analysis of Plain Weave Fabric Appearance. *Textile Research Journal*, 65(11) : 676-683.
- Rohrmus, D., 2000. Invariant Web Defect Detection and Classification System. Proceedings of IEEE Conference on Computer Vision and Pattern Recognition, 2, s. 794-795.
- Rösler, R. N., 1992. Defect Detection in Fabrics by Image Processing. *Mellind Textilberichte*, 73 : 292.
- Sari-Sarraf, H., Goddard, J. S., 1999. Vision System for Onloom Fabric Inspection. *IEEE Transactions on Industry Applications*, 35(6) : 1252-1259.
- Sengottuvelan, P. A., Wahi, A., Shanmugam, A., 2008. Automatic Fault Analysis of Textile Fabric Using Imaging Systems. *Research Journal of Applied Science*, 3 (1), 26-31.
- Serdaroğlu, A., Ertüzün , A., A.Erçil, Erçil, A., 2006. Defect Detection in Textile Fabric Images Using Wavelet Transforms and Independent Component Analysis. *Pattern Recognition and Image Analysis: Advances in Mathematical Theory and Applications*, 16 : 61-64.
- Shi, M., Jiang, S., Wang, H., Xu, B., 2009. A Simplified Pulse-coupled Neural network for Adaptive Segmentation of Fabric Defects. *Machine Vision and Applications*, 20(2) : 131-138.
- Shu, Y., Tan, Z., 2004. Fabri Defects Automatic Detection Using Gabor Filters. IEEE Proceedings The 5th World Congress on Intelligent Control and Automation, Hangzhou, China, s. 3378-3380.

- Steinkrau, D., Simard, P. Y., Buck, I., 2005. Using GPUs for Machine Learning Algorithms. Proceedings of the Eighth International Conference on Document Analysis and Recognition, s. 1115-1119.
- Su, T. L., Chen, H. W., Hong, G. B., Ma, C. -M., 2010. Automatic Inspection System for Defects Classification of Stretch Knitted Fabrics. International Conference on Wavelet Analysis and Pattern Recognition, s. 125-129.
- Torrence, C., Compo, P. C., 1998. A Practical Guide To Wavelet Analysis. *Bulletin Of American Meteorological Society*, 79(1) : 61-78.
- Tsai, D. M., Huang, T. Y., 2003. Automated Surface Inspection for Statistical Textures. *Image and Vision Computing*, 21 : 307-323.
- Tsai, D. M., Hsieh, C. Y., 1999. Automated Surface Inspection for Directional Textures. *Image and Vision Computing*, 18 : 49-62.
- Tsai, D. M., Lin, C. P., 2002. Fast Defect Detection in Textured Surfaces Using 1D Gabor Filters. *The International Journal of Advanced Manufacturing Technology*, 20 : 664-675.
- Tsai, D. M., Wu, S. K., 2000. Automated Surface Inspection Using Gabor Filters. *The International Journal of Advanced Manufacturing Technology*, 16, s. 474-482.
- Tüfekci, Z., Gowdy, J. N., 2000. Feature Extraction Using Discrete Wavelet Transform for Speech Recognition. Proceedings of the IEEE Southeast, s. 116-123.
- Türkoğlu, İ., 2002. Durağan Olmayan İşaretler için Zaman-Frekans Entropilerine Dayalı Akıllı Örüntü Tanıma. Doktora Tezi. Fırat Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Elazığ. 131s.

- Uçan, O. N., 2003. İşaret ve Görüntü İşlemede Yeni Yaklaşımlar. İ.Ü. Mühendislik Fakültesi Yayınları No:4408. İstanbul. 213s.
- Unser, M., 1995. Texture Classification and Segmentation Using Wavelet Frames. *IEEE Trans. Image Processing*, 4 : 549- 1560.
- Vilnrotter, F., Nevatia, R., Price, K., 1986. Structural Analysis of Natural Textures. *IEEE Transactions on Pattern Analysis and Machine Intelligence*, 8 : 76-89.
- Wiklund, U., Akay, M., Niklasson, U., 1997. Short-term Analysis of Heart-rate Variability by Adapted Wavelet Transforms. *IEEE Engineering Med. Biol. Mag.*, s. 113-138.
- Wood, E. J., 1990. Applying Fourier and Associated Transforms to Pattern Characterization in Textiles. *Textile Research Journal*, 60 : 212-220.
- Yang, X., Pang, G., Yung, N., 2005. Robust Fabric Defect Detection and Classification Using Multiple Adaptive Wavelets. *IEE Proceedings Vision Image Signal Process*, 1526, s. 715-723.
- Yang, Z., Zhu, Y., Yong, P., 2008. Parallel Image Processing Based on CUDA. *International Conference on Computer Science and Software Engineering*, s. 198-201.
- Yin, Y., Lu, W. B., Zhang, K., Jing, L., 2009. Textile Flaw Detection and Classification by Wavelet Reconstruction and BP Neural Network. *WRI Global Congress on Intelligent Systems*, 4 : 167-171.
- Yuen, C. W., Wong, W. K., Qian, S. Q., Chan, L. K., Fung, E., 2009. A Hybrid Model Using Genetic Algorithm and Neural Network for Classifying Garment Defects. *Expert Systems With Applications*, 36 : 2037-2047.

- Zhang, W., Zhao, Q., Liao, L., 2010. Development of a Real-time Machine Vision System for Detecting Defects of Cord Fabrics. International Conference on Computer Application and System Modeling, 12, s. 539-543.
- Zhang, Y. F., Bresee, R. R., 1995. Fabric Defect Detection and Classification Using Image Analysis. *Texture Research Journal*, 65 : 1-9.
- Zhang, Y., Lu, Z., Li, J., 2010. Fabric Defect Detection and Classification Using Gabor Filters and Gaussian Mixture Model, Asian Conference Computer Vision, Part II, Lecture Notes in Computer Science, s. 635-644.
- Zhao, D. X., Wang, H., Zhu, J. L., Li, J. L., 2008. Research on a New Fabric Defect Identification Method. International Conference on Computer Science and Software Engineering, 2, s. 814-817.

Tekstil endüstrisinde kalite kontrol süreçleri, zaman alıcı ve maliyetli olabilir. Geleneksel olarak insan gözüyle yapılan hata tespiti, zaman kaybı ve maliyet artışına neden olurken, makine öğrenimine dayalı uygulamalar daha hızlı, objektif ve istikrarlı sonuçlar sunabilmektedir.

Bu kitapta, görüntü işleme yöntemi olarak ayırık dalgacık dönüşümü kullanılmıştır. Bu dönüşümden elde edilen farklı frekans ve çözünürlük seviyelerindeki alt görüntülere ayrılmıştır. İleri beslemeli geri yayılım algoritmasına dayalı yapay sinir ağları bu görüntüler kullanılarak kumaş üzerindeki hataların belirlenmesi ve sınıflandırılması sağlanmıştır. Bu algoritmalar yüksek işlem gücü gerektirmektedir. Çok çekirdekli ekran kartlarının çekirdeklerinin (GPU) yüksek işlem gücü bu algoritmaların hızlı çalışmasına olanak sağlamıştır.

Bu kitap, tekstil mühendisleri, kalite kontrol uzmanları ve yapay zeka meraklıları için bir kaynak olabilir. Kitap, teorik bilgilerin yanı sıra, pratik uygulamalar ve gerçek dünya örneklerini içermektedir. Ayrıca, GPU ve CUDA teknolojilerinin kullanımı ile ilgili detaylı açıklamalar da sunmaktadır. Bu bilgiler, okuyucuların kendi projelerinde GPU teknolojisini nasıl kullanabilecekleri hususunda yardımcı olabilir.

Kitapta eksik kalan yanlar olabilir ama çok kıymetli araştırmacı okurlar için konu hakkında genel bilgi ve deneyimler yer almaktadır. Bu alanda çalışan çok değerli meslektaşlarıma atfen sevgi ve saygılarımı sunarım.

ISBN: 978-625-6078-44-4

9 786256 078444

 hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

KISSA-İ İKİ BÜLBÜL

İrfan ALAN • Mehmet ÖZEREN

KISSA-İ İKİ BÜLBÜL

(İNCELEME-METİN-DİZİN-TIPKIBASIM)

Yayına Hazırlayanlar

İrfan ALAN
Mehmet ÖZEREN

 hiperyayın

Hiperyayın 1114

Araştırma-
İnceleme

e-Kitap: 65

Yayına Hazırlayanlar

İrfan Alan, Mehmet Özeren

Editör

Doç. Dr. Cihan Tuncer

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem İlgin

Kapak Tasarım

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

e- ISBN: 978-625-6078-45-1

1. Baskı: İstanbul, Aralık, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San. ve Tic. Ltd. Şti. ve İrfan Alan, Mehmet Özeren'e aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumlu- luğu yazar(lar)a aittir.

Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

Kıssa-i iki bülbül : inceleme- metin- dizin- tıpkıbasım / yayına hazırlayanlar İrfan Alan, Mehmet Özeren—1. Baskı. -- İstanbul : Hiperyayın, 2024.

193 sayfa: şekil, tablo; 21 cm. – (Hiperyayın; 1114, e-Kitap; 65)

e-ISBN: 978-625-6078-45-1

Tıpkıbasım metin içermektedir.

1. Türk lehçeleri. 2. Türk dilleri. 3. Tatar dili. 4. Kıssa-i iki bülbül. I. Alan, İrfan. II. Özeren, Mehmet. III. Dizi.

PL21/.K57 2024

494.3/.K57 2024

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş

Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören /

İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	13
KISALTMALAR	15
TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ	16
0. Giriş	17
1. İnceleme	21
1.1. Yazım ve İmlâ	21
1.1.1. Ünlülerin Yazımı.....	21
1.1.1.1. a ünlüsü	21
1.1.1.2. e ünlüsü	21
1.1.1.3. ı ünlüsü.....	21
1.1.1.4. i ünlüsü	22
1.1.1.5. o ünlüsü	22
1.1.1.6. ö ünlüsü	22
1.1.1.7. u ünlüsü	23
1.1.1.8. ü ünlüsü.....	23
1.1.2. Ünsüzlerin Yazımı	23
1.1.2.1. ç ünsüzü	23
1.1.2.2. k-ğ ünsüzleri	24
1.1.2.3. t-ğ ünsüzleri	24
1.1.2.4. s-ş ünsüzleri	24
1.1.2.5. ŋ ünsüzü.....	24
1.1.2.6. g-ğ ünsüzleri	25
1.1.2.7. w ünsüzü	25
1.2. Ses Bilgisi	26
1.2.1. Ünlüler	26
1.2.1.1. Büyük Ünlü Uyumu	26
1.2.1.2. Küçük Ünlü Uyumu	26
1.2.1.3. Kapalı e meselesi	26

1.2.1.4. Ünlü Değişmeleri.....	27
1.2.1.4.1. Ünlü İncelmesi.....	27
1.2.1.4.2. Ünlü Kalınlaşması.....	27
1.2.1.4.3. Ünlü Daralması.....	27
1.2.1.4.4. Ünlü Genişlemesi.....	28
1.2.1.4.5. Ünlü Düzleşmesi.....	28
1.2.1.4.6. Ünlü Yuvarlaklaşması.....	28
1.2.2. Ünsüzler.....	28
1.2.2.1. Ünsüz Uyumu.....	28
1.2.2.2. Ünsüz Değişmeleri.....	29
1.2.2.3. Ünsüz Düşmesi.....	30
1.2.2.4. Ünsüz Özellikleri.....	31
1.3. Şekil Bilgisi.....	31
1.3.1. İsim Çekim Ekleri.....	31
1.3.1.1. Çokluk Eki.....	31
1.3.1.2. İyelik Eki.....	31
1.3.1.3. Hâl Ekleri.....	32
1.3.1.3.1. İlgi Hâli.....	32
1.3.1.3.2. Belirtme Hâli.....	33
1.3.1.3.3. Yönelme Hâli.....	33
1.3.1.3.4. Bulunma Hâli.....	33
1.3.1.3.5. Ayrılma Hâli.....	33
1.3.1.3.6. Vasıta Hâli.....	33
1.3.1.3.7. Eşitlik Hâli.....	34
1.3.1.4. Aitlik Eki.....	34
1.3.1.5. Soru Eki.....	34
1.3.1.6. Bildirme Ekleri.....	34
1.3.1.6.1. ir-/i- Ek Fiiliyle Yapılan Bildirme.....	34
1.3.1.6.2. +turur/+dur Bildirme Ekiyle Yapılan Bildirme....	34
1.3.1.6.3. Olumsuz Bildirme.....	35

1.3.2. Fiil Çekim Ekleri.....	35
1.3.2.1. Şahıs Ekleri.....	35
1.3.2.1.1. Zamir Kökenli Şahıs Ekleri	35
1.3.2.1.2. İyelik Kökenli Şahıs Ekleri	36
1.3.2.2. Haber Kipleri.....	36
1.3.2.2.1. Görülen Geçmiş Zaman	36
1.3.2.2.2. Duyulan Geçmiş Zaman	37
1.3.2.2.2.1. Duyulan Geçmiş Zamanın Hikâyesi	37
1.3.2.2.3. Gelecek Zaman.....	37
1.3.2.2.4. Geniş Zaman	37
1.3.2.2.4.1. Geniş Zamanın Şartı.....	37
1.3.2.2.4.2. Geniş Zamanın Hikâyesi.....	37
1.3.2.2.5. Şimdiki Zaman	38
1.3.2.3. Dilek-Tasarlama Kipleri	38
1.3.2.3.1. Emir Kipi	38
1.3.2.3.2. İstek Kipi	39
1.3.2.3.3. Şart Kipi	39
1.3.2.3.4. Gereklilik Kipi	40
1.3.3. Yapım Ekleri.....	40
1.3.3.1. İsimden İsim Yapım Ekleri	40
1.3.3.2. İsimden Fiil Yapım Ekleri	40
1.3.3.3. Fiilden Fiil Yapım Ekleri	41
1.3.3.4. Fiilden İsim Yapım Ekleri.....	41
1.3.4. Fiilimsiler.....	42
1.3.4.1. İsim-Fiil Ekleri.....	42
1.3.4.2. Sıfat-Fiil Ekleri.....	42
1.3.4.3. Zarf-Fiil Ekleri.....	42
1.4. Sözcük Türleri	43
1.4.1. Zamirler	43
1.4.1.1. Şahıs Zamirleri.....	43

1.4.1.2. İşaret Zamirleri	43
1.4.1.3. Soru Zamirleri.....	44
1.4.1.4. Dönüşlük Zamirleri	44
1.4.1.5. Belirsizlik Zamirleri	44
1.4.2. Sıfatlar	44
1.4.2.1. Niteleme Sıfatları	44
1.4.2.2. İşaret Sıfatları	44
1.4.2.3. Sayı Sıfatları	45
1.4.2.4. Belirsizlik Sıfatları	45
1.4.2.5. Soru Sıfatları.....	45
1.4.3. Zarflar	45
1.4.3.1. Yer-Yön Zarfları	45
1.4.3.2. Zaman Zarfları.....	45
1.4.3.3. Miktar Zarfları.....	46
1.4.3.4. Soru Zarfları	46
1.4.4. Edatlar.....	46
1.4.4.1. Bağlama Edatları.....	46
1.4.4.2. Benzetme Edatları	46
1.4.5. Ünlemler	46
1.5. Sonuç	46
Kaynakça	49
2. METİN.....	51
3. DİZİN.....	69
4. TIPKIBASIM	159

Kaynakça

- Argunşah, M. (2010). Harezmi Dönemi Metinlerinde e/i Sorunu”. Dil Araştırmaları Uluslararası Hakemli Dergi, 6, 47-60.
- Atalay, B. (1986). Divanü Lügat-it Türk Dizini. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Bogdalova, A. (2012). Osmanlı Türkçesinin XX. yüzyıl Başı Kazan-Tatar Yazı Diline Etkisi (Mektup Olarak Gönderilmiş Olan Gazete Makalesi Dilinden Örnekler). Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi, Sayı 14, 181-187.
- Buran, A. ve Alkaya, E. (2014). Çağdaş Türk Yazı Dilleri 3 Kuzeybatı/Kıpçak Grubu. Ankara: Akçağ Yayınları
- Caferoğlu, A. (1968). Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Çakmak, C. (2017). Fatih Kerimî'nin Eserlerinden Hareketle Karışık Dilli Unsurlar. Diyalektolog Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi, 16, 211-221.
- Eckman, J. (1988). *Çağatayca El Kitabı*. (Haz. Günay Karaağaç). İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi.
- Eynel, S. (2013). Erken Dönem Tatar Türkçesi Kuran Tefsiri (Transkripsiyonlu Metin-Dil İncelemesi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Denizli.
- Ganiyev, F., Ahmet'yanov, R. ve Açıköz, H. (1997). Tatarca-Türkçe Sözlük. Kazan-Moskova: İnsan Yayınevi.
- Kanar, M. (2015). Farsça-Türkçe Sözlük. Ankara: Say Yayınları.
- Küçükmehtemoğlu, Ö. (2023a). Malik Hikâyeti Şehabeddin Bin Abdülaziz, İnceleme-Aktarma-Metin-Tıpkıbasım-Dizin. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Küçükmehtemoğlu, Ö. (2023b). Sarf-ı Türkî (Kazan Tatar Türkçesi Şekil Bilgisi) İnceleme-Aktarma-Metin-Tıpkıbasım-Dizin. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Küçükmehtemoğlu, Ö. (2024). Kesik Baş Hikâyesi Altın Orda Dönemi Müşterek İslam Edebiyatı Eserlerinden Tatar Türkçesi Kesik Baş Kitabı. Nobel Yayınları
- Öner, M. (1998). Bugünkü Kıpçak Türkçesi. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Öztekten, Ö. (2010). 18. yüzyılda Karışık Dilli Bir Metin Bahâdur Şâh'ın Arz-nâmesi (Batırşa Aliyev'den Çariçe Elizaveta Petrovna'ya). Konuya: Kömen Yayınları.
- Parlatır, İ. (2011). Osmanlı Türkçesi Sözlüğü. Ankara: Yargı Yayınları.

- Şahin, E. (1999). Osmanlıların Kazan Tatar Türklerinin Kültürü ve Diline Etkileri. Yeni Türkiye Yayınları. Osmanlı, C 9, Ankara, 353-360.
- Tekin, T. (2014). Orhon Yazıtları. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Tekin, T. ve Ölmez, M. (2003). Türk Dilleri – Giriş. İstanbul: Yıldız Dil ve Edebiyat.
- Türk, A. T. (2018). Kazan-Tatar Türkçesi İle Yazılmış ve Çok Lehçelilik Özelliği Gösteren Nogmanî Tefsiri Yasin Suresi Örneği. Türkiyat Mecmuası. 28/2: 147-176.
- Üşenmez, E. (2006). Karahanlı Türkçesi Sözlüğü. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kültür.

Tarihî süreçte farklı devletlerin yönetimi içerisinde bulunmalarına rağmen Anadolu'da ve Türkistan'da iki farklı coğrafyada yaşayan Türkler arasındaki gönül bağı her zaman güçlü olmuştur. Bu bağı sağlayan en önemli unsur şüphesiz Türkçedir.

Türkçenin farklı lehçelerini konuşup yazmalarına rağmen birbirini anlayan Türk boyları, kendilerinden uzak bölgelerde yazılmış Türkçenin herhangi bir lehçesindeki eseri tedarik edip kısmen çeviri yoluna giderek bu eserlerden faydalanmışlardır. Kıssa-i İki Bülbül bu eserlerden biridir.

Kıssa-i İki Bülbül, Tatar sahasında yazılmış ancak içerisinde Osmanlı Türkçesinin son dönem dil unsurlarını da barındırdığından karışık lehçelilik özelliği gösteren manzum ve mensur içerikli bir hikâye kitabıdır. Hikâye, hiç çocuk sahibi olmayan varlıklı bir adamın uzun uğraşlar sonucu doğan ikiz kız çocuğunun evden kaçıp erkek kılığında medreselerde ders almalarını konu edinir. Bu ikiz kız kardeşler çeşitli medreselerde eğitim aldıktan sonra diyar diyar gezip vaaz içerikli şiirler okumaya başlarlar ve seslerinin güzel olmasından dolayı da gittikleri yerlerde kendilerine "iki bülbül" diye hitap edilmektedir.

Kıssa-i İki Bülbül, dili ve içeriği açısından oldukça sürükleyici ve dikkat çekici bir hikâye olmasının yanında Türkoloji alanında 19. ve 20. yüzyıllarda yazılmış karışık lehçe özelliklerinin bulunduğu eserler üzerine yapılacak çalışmalara da büyük katkı sunacağı düşünülmektedir.

ISBN: 978-625-6078-45-1

9 786256 078451

 hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperKitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

**KOLORİMETRİK VE FLORESAN RHODAMİN-TÜREVİ
PH SENSÖRLERİNİN SPEKTROSKOPİK ÖZELLİKLERİ VE
CANLI HÜCRE İÇİ PH UYGULAMALARI**

Mecit ÖZDEMİR

**Kolorimetrik ve Floresan
Rhodamin-Türevi pH
Sensörlerinin Spektroskopik
Özellikleri ve Canlı Hücreiçi pHi
Uygulamaları**

Mecit Özdemir

 hiperyayın

Hiperyayın: 1116

Araştırma-
İnceleme

e-kitap: 68

Yazarı

Mecit Özdemir

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem Ilgın

Kapak

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

e- ISBN: 978-625-6078-46-8

İstanbul, Aralık, 2024

Yayıncı Sertifika No: 16680

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti. ve Mecit Özdemir'e aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösteri- lerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayımlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumlu- luğu yazar(lar)a aittir.

Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

Özdemir, Mecit.

Kolorimetrik ve floresan rhodamin-türevi pH sensörlerinin spektroskopik özellikleri ve canlı hücre içi pH uygulamaları /Mecit Özdemir.-- 1. Baskı. -- İstanbul : Hiperyayın, 2024.

110 sayfa: tablo, fotoğraf; 21 cm. -- (Hiperyayın; 1116, e-Kitap: 68)

e- ISBN: 978-625-6078-46-8

Kaynakça: sayfa: 99-106.

1. Rhodamin sensörler. 2. Fluorescence mikroskopi. I. Kitap adı. II. Dizi.

QH212.F55 /Ö94 2024 616.07 /ÖZD 2024

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti.

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş

Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter - Güngören /

İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	9
Özet.....	11
1. Giriş	13
2. Hücre içi asidite (pHi) tayini için rhodamin-temelli floresan sensörler	
17	
2.1. Rhodamin Bazlı Floresan pH Sensörleri.....	18
2.2. Yaygın rhodamin temelli floresan pH sensör türleri	20
2.3. Rhodamin temelli floresan pH sensörünün uygulama alanları	
21	
2.4. Gelişmiş Görüntüleme Teknikleri ve Gelecekteki Yönler	
25	
3. Rhodamin temelli sensörlerin tasarım ve sentezlenmesi	26
4. Rhodamin temelli sensörlerin sentezi.....	28
5. Rhoamin türevi sensörlerin spektroskopik titrasyon deneyleri	
32	
6. Rhodamin temelli popların biyolojik ve çevresel açıdan öneme sahip olan bazı metal iyonlarına karşı pH toleransı	
46	
7. Rhodamin türevi reseptörlerin H ⁺ iyonlarına karşı önerilen algılama mekanizması ve tersinirlik	
54	
8. Hücre sitotoksitesi ve floresan mikroskop yardımıyla canlı hücre ortamını görüntüleme çalışmaları	
71	
9. Sonuç ve Yorum	78
Kaynaklar	82
Ekler	89

Kaynaklar

- Ozdemir, M. (2020). Two Colorimetric and Fluorescent Dual- Channel Chemosensors for the Selective Detection of pH in Aqueous Solutions. *ChemistrySelect*, 5 (45), 14340-14348.
- Liu, A., Hong, M., Yang, W., Lu, S., Xu, D. (2014). One-pot synthesis of a new rhodamine-based dually-responsive pH sensor and its application to bioimaging. *Tetrahedron*, 70 (39), 6974-6979.
- Lv, H. S., Huang, S. Y., Zhao, B. X., Miao, J. Y. (2013). A new rhodamine B-based lysosomal pH fluorescent indicator. *Analytica chimica acta*, 788, 177-182.
- Zhang, X. F., Zhang, T., Shen, S. L., Miao, J. Y., Zhao, B. X. (2015). A ratiometric lysosomal pH probe based on the naphthalimide-rhodamine system. *Journal of materials chemistry B*, 3 (16), 3260-3266.
- Shen, S. L., Zhang, X. F., Ge, Y. Q., Zhu, Y., Lang, X. Q., Cao, X. Q. (2018). A near-infrared lysosomal pH probe based on rhodamine derivative. *Sensors and Actuators B: Chemical*, 256, 261-267.
- Tan, J. L., Zhang, M. X., Zhang, F., Yang, T. T., Liu, Y., Li, Z. B., Zuo, H. (2015). A novel "off-on" colorimetric and fluorescent rhodamine-based pH chemosensor for extreme acidity. *Spectrochimica Acta Part A: Molecular and Biomolecular Spectroscopy*, 140, 489-494.
- Vegesna, G. K., Janjanam, J., Bi, J., Luo, F. T., Zhang, J., Olds, C., Liu, H. (2014). pH-activatable near-infrared fluorescent probes for detection of lysosomal pH inside living cells. *Journal of Materials Chemistry B*, 2 (28), 4500-4508.

- Niu, G., Zhang, P., Liu, W., Wang, M., Zhang, H., Wu, J., Wang, P. (2017). Near-infrared probe based on rhodamine derivative for highly sensitive and selective lysosomal pH tracking. *Analytical chemistry*, 89 (3), 1922-1929.
- Shi, X. L., Mao, G. J., Zhang, X. B., Liu, H. W., Gong, Y. J., Wu, Y. X., Tan, W. (2014). Rhodamine-based fluorescent probe for direct bio-imaging of lysosomal pH changes. *Talanta*, 130, 356-362.
- Li, B., bo Ge, G., Wen, L., Yuan, Y., Zhang, R., Peng, X., Sun, S. (2017). A lysosomal probe for monitoring of pH in living cells and ovarian tumour. *Dyes and Pigments*, 139, 318- 325.
- Lv, H. S., Liu, J., Zhao, J., Zhao, B. X., Miao, J. Y. (2013). Highly selective and sensitive pH-responsive fluorescent probe in living Hela and HUVEC cells. *Sensors and Actuators B: Chemical*, 177, 956-963.
- Ma, P., Liang, F., Wang, D., Yang, Q., Yang, Z., Gao, D., Wang, X. (2015). A novel fluorescence and surface-enhanced Raman scattering dual-signal probe for pH sensing based on Rhodamine derivative. *Dyes and Pigments*, 122, 224- 230.
- Liu, L., Guo, P., Chai, L., Shi, Q., Xu, B., Yuan, J., Zhang, W. (2014). Fluorescent and colorimetric detection of pH by a rhodamine-based probe. *Sensors and Actuators B: Chemical*, 194, 498-502.
- Cui, P., Jiang, X., Sun, J., Zhang, Q., Gao, F. (2017). A water-soluble rhodamine B-derived fluorescent probe for pH monitoring and imaging in acidic regions. *Methods and Applications in Fluorescence*, 5 (2), 024009.

- Xue, Z., Chen, M., Chen, J., Han, J., Han, S. (2014). A rhodamine-benzimidazole based sensor for selective imaging of acidic pH. *Rsc Advances*, 4 (1), 374-378.
- Zhang, X. F., Zhang, T., Shen, S. L., Miao, J. Y., Zhao, B. X. (2015). A ratiometric lysosomal pH probe based on the coumarin-rhodamine FRET system. *RSC Advances*, 5 (61), 49115-49121.
- Zhang, X. F., Wang, T. R., Cao, X. Q., Shen, S. L. (2020). A near-infrared rhodamine-based lysosomal pH probe and its application in lysosomal pH rise during heat shock. *Spectrochimica Acta Part A: Molecular and Biomolecular Spectroscopy*, 227, 117761.
- Yu, K. K., Hou, J. T., Li, K., Yao, Q., Yang, J., Wu, M. Y., Yu, X. Q. (2015). A single design strategy for dual sensitive pH probe with a suitable range to map pH in living cells. *Scientific Reports*, 5 (1), 15540.
- Guo, P., Liu, L., Shi, Q., Yin, C., Shi, X. (2017). A rhodamine 6G derived Schiff base as a fluorescent and colorimetric probe for pH detection and its crystal structure. *Journal of Molecular Structure*, 1130, 150-155.
- Tian, M., Peng, X., Fan, J., Wang, J., Sun, S. (2012). A fluorescent sensor for pH based on rhodamine fluorophore. *Dyes and Pigments*, 95 (1), 112-115.
- Hu, Z. Q., Li, M., Liu, M. D., Zhuang, W. M., Li, G. K. (2013). A highly sensitive fluorescent acidic pH probe based on rhodamine B diethyl-2-aminobutenedioate conjugate and its application in living cells. *Dyes and Pigments*, 96 (1), 71-75.

- Birtalan, E., Rudat, B., Kölmel, D. K., Fritz, D., Vollrath, S. B., Schepers, U., Bräse, S. (2011). Investigating rhodamine B-labeled peptoids: Scopes and limitations of its applications. *Peptide Science*, 96 (5), 694-701.
- Battula, H., Nath, M., Mishra, S., Jayanty, S. (2023). Spirocyclic rhodamine B benzothiazole derivative: a multi-stimuli fluorescent switch manifesting ethanol-responsiveness, photo responsiveness, and acidochromism. *RSC advances*, 13 (8), 5134-5148.
- Gupta, S. K., Tapadia, K., Sharma, A. (2020). Selective fluorometric analysis of Hg (II) in industrial waste water samples. *Journal of Fluorescence*, 30 (6), 1375-1381.
- Swanson, W. B., Durdan, M., Eberle, M., Woodbury, S., Mauser, A., Gregory, J., Greineder, C. F. (2022). A library of Rhodamine6G-based pH-sensitive fluorescent probes with versatile in vivo and in vitro applications. *RSC Chemical Biology*, 3 (6), 748-764.
- Stratton, S. G., Taumoefolau, G. H., Purnell, G. E., Rasooly, M., Czaplyski, W. L., Harbron, E. J. (2017). Tuning the pKa of fluorescent rhodamine pH probes through substituent effects. *Chemistry-A European Journal*, 23 (56), 14064-14072.
- Fan, J., Lin, C., Li, H., Zhan, P., Wang, J., Cui, S., Peng, X. (2013). A ratiometric lysosomal pH chemosensor based on fluorescence resonance energy transfer. *Dyes and Pigments*, 99 (3), 620-626.
- D Nolting, D., C Gore, J., Pham, W. (2011). Near-infrared dyes: probe development and applications in optical molecular imaging. *Current organic synthesis*, 8(4), 521-534.

- Wang, L., Du, W., Hu, Z., Uvdal, K., Li, L., Huang, W. (2019). Hybrid rhodamine fluorophores in the visible/NIR region for biological imaging. *Angewandte Chemie International Edition*, 58 (40), 14026-14043.
- Stratton, B. F. C., Pierre, A. J., Riser, E. A., Grinalds, N. J., Edwards, C. W., Wohlwend, A. M., Fogarty, K. H. (2022). Synthesis and Optical Characterization of a Rhodamine B Spirolactam Dimer. *The Journal of Physical Chemistry A*, 126 (26), 4211-4220.
- Lv, H. S., Huang, S. Y., Zhao, B. X., Miao, J. Y. (2013). A new rhodamine B-based lysosomal pH fluorescent indicator. *Analytica chimica acta*, 788, 177-182.
- Stratton, B. F. C., Pierre, A. J., Riser, E. A., Grinalds, N. J., Edwards, C. W., Wohlwend, A. M., Fogarty, K. H. (2022). Synthesis and Optical Characterization of a Rhodamine B Spirolactam Dimer. *The Journal of Physical Chemistry A*, 126 (26), 4211-4220.
- Rajasekar, M. (2021). Recent Trends in Rhodamine derivatives as fluorescent probes for biomaterial applications. *Journal of Molecular Structure*, 1235, 130232.
- Rajasekar, M., Ranjitha, V., Rajasekar, K. (2023). Recent advances in Fluorescent-based cation sensors for biomedical applications. *Results in Chemistry*, 5, 100850.
- Wang, L., Du, W., Hu, Z., Uvdal, K., Li, L., Huang, W. (2019). Hybrid rhodamine fluorophores in the visible/NIR region for biological imaging. *Angewandte Chemie International Edition*, 58 (40), 14026-14043.

- Dumbare, S., Doshi, A., Ravindran, S. (2021). Rhodamine B and rhodamine 6G based sensing of copper ions in environmental and biological samples: Recent Progress. *Polish Journal of Environmental Studies*, 30 (4), 3445.
- Lalitha, R., Velmathi, S. (2024). A study of small molecule-based rhodamine-derived chemosensors and their implications in environmental and biological systems from 2012 to 2021: latest advancement and future prospects. *Journal of Fluorescence*, 34 (1), 15-118.
- Rasheed, T., Bilal, M., Nabeel, F., Iqbal, H. M., Li, C., Zhou, Y. (2018). Fluorescent sensor based models for the detection of environmentally-related toxic heavy metals. *Science of the Total Environment*, 615, 476-485.
- Li, J., Tian, M., Shen, T., Sun, X., Liang, T., Tang, L., Zhong, K. (2024). Rational design of an ultrabright quinolinium- fused rhodamine turn-on fluorescent probe for highly sensitive detection of SO₂ derivatives: Applications in food safety and bioimaging. *Journal of Hazardous Materials*, 136291.
- Duan, N., Wang, H., Li, Y., Yang, S., Tian, H., Sun, B. (2021). The research progress of organic fluorescent probe applied in food and drinking water detection. *Coordination Chemistry Reviews*, 427, 213557.
- Karuk Elmas, S. N., Gunay, I. B., Koran, K., Ozen, F., Aydin, D., Arslan, F. N., Yilmaz, I. (2019). An ultrasensitive and selective 'turn off' fluorescent sensor with simple operation for the determination of trace copper (II) ions in water and various beverage samples. *Supramolecular Chemistry*, 31 (12), 756-766.

- Ruffin, V. A., Salameh, A. I., Boron, W. F., Parker, M. D. (2014). Intracellular pH regulation by acid-base transporters in mammalian neurons. *Frontiers in physiology*, 5, 43.
- Schulz, E., Münzel, T. (2011). Intracellular pH: a fundamental modulator of vascular function. *Circulation*, 124 (17), 1806-1807.
- Loiselle, F. B., Casey, J. R. (2010). Measurement of intracellular pH. *Membrane transporters in drug discovery and development: methods and protocols*, 311-331.
- Romero-Moreno, R., Czowski, B. J., Harris, L., Kuehn, J. F., White, K. A. (2024). Intracellular pH differentially regulates transcription of metabolic and signaling pathways in normal epithelial cells. *Journal of Biological Chemistry*, 300 (10), 107658.
- Grimm, J. B., Brown, T. A., Tkachuk, A. N., Lavis, L. D. (2017). General synthetic method for Si-fluoresceins and Si-rhodamines. *ACS Central Science*, 3 (9), 975-985.
- Zhu, N., Xu, J., Ma, Q., Geng, Y., Li, L., Liu, S., Wang, G. (2022). Rhodamine-based fluorescent probe for highly selective determination of Hg²⁺. *ACS omega*, 7 (33), 29236-29245.
- Wang, Y., Wang, X., Ma, W., Lu, R., Zhou, W., Gao, H. (2022). Recent developments in rhodamine-based chemosensors: A review of the years 2018–2022. *Chemosensors*, 10 (10), 399.
- Suhling, K., Hirvonen, L. M., Levitt, J. A., Chung, P. H., Tregido, C., Le Marois, A., Dimble, R. (2015). Fluorescence lifetime imaging (Flim): Basic concepts and recent applications. *Advanced Time-Correlated Single Photon Counting Applications*, 119-188.

- Verveer, P. J., & Hanley, Q. S. (2009). Frequency domain FLIM theory, instrumentation, and data analysis. *Laboratory Techniques in Biochemistry and Molecular Biology*, 33, 59-94.
- Mannam, V., Zhang, Y., Yuan, X., Ravasio, C., Howard, S. S. (2020). Machine learning for faster and smarter fluorescence lifetime imaging microscopy. *Journal of Physics: Photonics*, 2 (4), 042005.
- Torrado, B., Pannunzio, B., Malacrida, L., Digman, M. A. (2024). Fluorescence lifetime imaging microscopy. *Nature Reviews Methods Primers*, 4 (1), 80.

Kolorimetrik ve floresan çift-kanal yapay sensörler son zamanlarda büyük ilgi odağı haline gelmiştir. Bu tür sensörlerin içerisinde de rhodamin-türevi sensörler birçok üstün özelliklerinden dolayı ön plana çıkmaktadır. Öncelikle, hedef analitle etkileştiklerinde yalngözle fark edilebilir renksiz-şeffaf halden pembe ya da mor renge dönüşüm gözlenmektedir. Daha da önemlisi, belirli dalga boyunda uyarıldıklarında şiddetli floresan emisyonu yapmaktadırlar.

Hem çevresel hem de biyolojik açıdan ortamın asiditesi çok önem arz etmektedir. Canlı hücre içi pH analizlerinde floresan sensörler yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Bu bağlamda, rhodamin temelli sensörlerin canlı hücrelerde pH tayini için kullanılmasının birçok nedeni bulunmaktadır. Öne çıkan en önemli nedenler, spirolaktam halka içeren rhodamin-türevi moleküller, uzun dalga boylarında floresan emisyon, yüksek hücre geçirgenliği, düşük sitotoksik etkisi, kolay hazırlanabilmesi, pahalı olmayan bir yöntem olması gibi özellikler sayılabilir. Rhodamin-türevi floresan sensörlerle ilgili çalışmayı planladığımızda bazı temel soruların yanıtlarını bu kitapta bulacaksınız:

- Rhodamin temelli floresan sensörler neden önemlidir?
- Spektroskopik çalışmalarda hangi yöntemler kullanılıyor?
- Ortam asitliği çalışmalarında H⁺ iyonlarına yanıt mekanizması nasıldır?
- Canlı hücre içi pH çalışmalarında nasıl sonuçlar alınabilir?
- Sitotoksik özellikleriyle ilgili deneysel bulgular nelerdir?
- Spirolaktam yapıya sahip rhodamin-türevi yapay algılayıcı moleküllerin sunduğu avantajlar nelerdir?
- Floresan sensörlerin yakın gelecekte teknolojiye muhtemel kullanım alanları nelerdir?

Çünkü burada anlatılan konular uzun zamandır bu alanda çalışmış ve hali hazırda çalışmakta olan bir araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Kitabın mutlaka eksik kalan yanları olmuştur ama çok kıymetli araştırmacı okurlar için konu hakkında genel bilgi ve deneyimler sunacaktır. Bu alanda çalışan çok değerli meslektaşlarıma atfen sonsuz sevgi ve saygılarımı sunarım.

ISBN: 978-625-8078-46-8

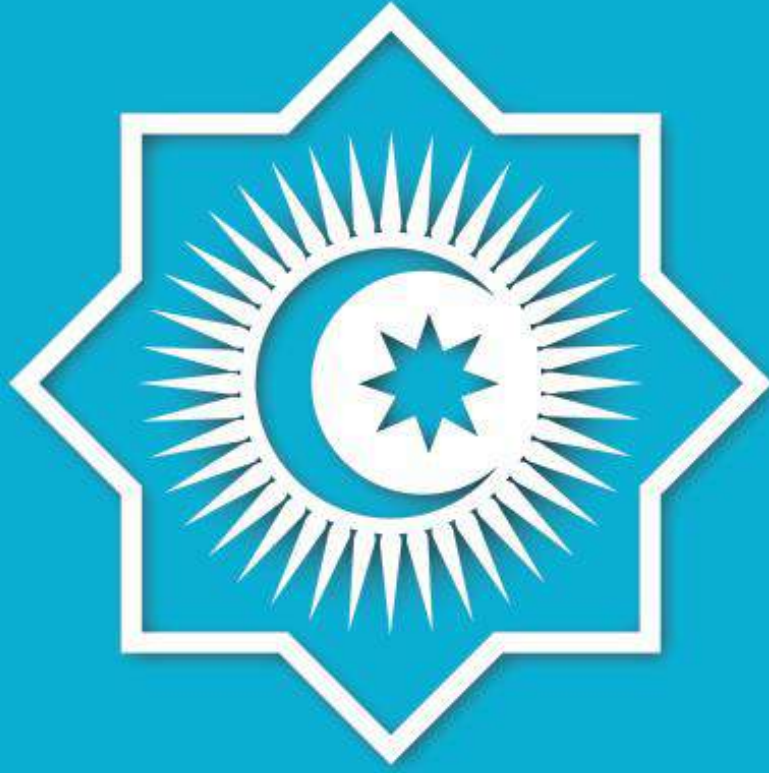
 hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

**TURKIC WORLD RENEWAL PERIOD
INTELLECTUAL MOVEMENTS INTERNATIONAL SYMPOSIUM
(29-31 MAY 2024, TÜRKİSTAN)
PROCEEDING BOOK**

**TÜRK DÜNYASI YENİLEŞME DÖNEMİ
FİKİR HAREKETLERİ ULUSLARARASI SEMPOZYUMU
(29-31 MAY 2024, TÜRKİSTAN)
BİLDİRİ KİTABI**

**Editörler
Zeki TAŞTAN • Erlan ALAŞBAYEV**

 hiperyayın

**TURKIC WORLD RENEWAL PERIOD INTELLECTUAL
MOVEMENTS INTERNATIONAL SYMPOSIUM
(29-31 MAY 2024, TÜRKİSTAN)**

PROCEEDING BOOK

**TÜRK DÜNYASI YENİLEŞME DÖNEMİ FİKİR
HAREKETLERİ ULUSLARARASI SEMPOZYUMU
(29-31 MAY 2024, TÜRKİSTAN)**

BİLDİRİ KİTABI

Editörler

Zeki TAŞTAN

Erlan ALAŞBAYEV

 hiperyayın

Hiper yayın 118
Araştırma-İnceleme

e-kitap: 69

Editörler
Zeki TAŞTAN, Eralan ALAŞBAYEV

Genel Yayın Yönetmeni
Hatice BAHTİYAR

Mizanpaj
Meral GÖK

Kapak
Kenan TEMİZEL

Yayıncı Sertifika No: 16680

e. ISBN: 978-625-6078-48-2

İstanbul, Aralık, 2024

Yayıncı Sertifika No: 16680

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti. ve Zeki Taştan, Eralan Alaşbayev'e aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

*Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayımlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar)a aittir.
Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.*

Turkic World Renewal Period Intellectual Movements International Symposium 29-31 May 2024, Türkistan Proceeding Book = Türk Dünyası Yenileşme Dönemi Fikir Hareketleri Uluslararası Sempozyumu (29-31 May 2024, Türkistan) Bildiriler Kitabı / editör Zeki Taştan, Eralan Alaşbayev.—1. Baskı . -- İstanbul : Hiper yayın, 2024.

576 sayfa: şekil, tablo; 21 cm. – (Hiper yayın; 1118, e-Kitap; 69)

e- ISBN: 978-625-6078-48-2

Kaynakça bölüm sonlarındadır.

1.Türk halkları. 2.Türkler – Etnik kimlik. 3. Türkler – Uygurluk. I. Taştan, Ziya. II. Alaşbayev, Eralan. III. Dizi.

DS26/T87 2024

909.049 2024

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş Merkezi

No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören / İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

Kongre Künyesi.....	15
Bilim ve Danışma Kurulu	17
Kongre Programı	21
Sunuş	31
<i>Prof. Dr. Zeki Taştan</i>	

AÇILIŞ KONUŞMALARI

Türk Çağı ve Üniversitemiz.....	35
<i>Janar TEMİRBEKOVA</i>	
Misyon ve Vizyonumuz Hakkında.....	36
<i>Naci GENÇ</i>	
Türk Dünyası: Dilde, Fikirde, İş'te Birlik.....	37
<i>Musa Kâzım ARICAN</i>	
XXI. Yüzyıl Türk Birliğinin İnşasında Orta Asya Türk Arkeolojisi Araştırmaları ve Kurumsallaşmanın Önemi.....	40
<i>Oktay ÖZGÜL</i>	
Türk Dünyası ve TÜKSOY	42
<i>Sayit YUSUF</i>	

BİLDİRİLER

Fikir Hareketlerinde Kavramlar Hiyerarşisi.....	45
<i>Muharrem DAYANÇ</i>	
XX. yy. Fikir Hareketlerinin Beslendiği Kaynağı Doğru Okumak	53
<i>Gıyasettin AYTAŞ</i>	
Osmanlı Devleti'nde Fikir Ayrılıklarının Tarihsel Gerekçeleri	66
<i>Fethi NAS</i>	
Osmanlı Devletinde Yenileşme Dönemi Fikir Hareketi Olarak Türkçecilik ve Namık Kemâl'in Mektuplarında Türkçe Algısı.....	71
<i>Hüseyin YILDIZ</i>	
Türk Şiirinde Türk Birliği Algısı	87
<i>Nurullah ÇETİN</i>	
Türk Dünyası Yenileşme Döneminde "Medyada Birlik" in Mümkünatı.....	111
<i>Aslı YURDİGÜL</i>	
Türk Dünyasına Kültürlerarası İletişim Perspektifinden Bakmak.....	119
<i>Aslı YURDİGÜL, Kübra ERBAYRAKÇI</i>	

Türk Dünyasında Ortak Dış ve İç Güvenlik Politikası Oluşturma Çabası: Görüş Benzerlikleri ve Farklılıkları	132
<i>Fatih DEMİRCİOĞLU, Halil Emre DENİŞ</i>	
Süleyman Demirel'in Türk Dünyasına Bakış Açısı	139
<i>Derya ŞİMŞEK</i>	
Türk Dünyasında Kurumsallaşma Hareketleri.....	145
<i>Esra SEZER</i>	
Lise Müfredat Programı Esbab-ı Mucibe Lahiyası'nda Türk Dünyası Edebiyatları (R. 1340 / M. 1924)	162
<i>Ferhat KAYACAN</i>	
Ortaöğretim Seviyesinde Okutulan "Ortak Türk Edebiyatı" Ders Kitabındaki Şiirlerde Milli Duygu ve Kültür.....	167
<i>Aslıhan KELEŞ KURTOĞLU</i>	
Küresel Dünya Bağlamında Türkçe Konuşulan Kültür.....	175
<i>Jıldız URMANBETOVA</i>	
Türk Dünyasında Gastronomi: Lezzetin İzinde Dil, Tarih ve Kültür.....	183
<i>İrfan YURT</i>	
Problems of Language, History and Culture in The Turkic World: Semantic Characteristics of Recipes And Instructions For The Preparation of Uzbek National Dishes	192
<i>Nargiza ABDURAKHMANOVA NUSRATULLAYEVNA, Ibratbek Nematillayev SHUXRATBEK O'GLI</i>	
Sıratımüstakim ve Sebilürreşad Dergileri Kapsamında Osmanlı İmparatorluğu ile Rusya, Çin ve İran Türkleri/Müslümanları Arasındaki Münasebetler.....	196
<i>H. Yasemin MUMCU</i>	
Türkçülüğü Yeniden Üretmek-Ziya Gökalp'in Küçük Mecmua Dönemi	213
<i>Şener Şükrü YİĞİTLER</i>	
Türk Eğitim Tarihinde Usul-i Cedit Hareketi ve Günümüz Eğitimine Yansımaları.....	227
<i>Fatih VEYİS, Ayşegül KAYAR MUSLU</i>	
Jadid Matbuotida Mumtoz Manbalar Tadqiqi.....	232
<i>Orzigul Hamroyeva JALOLOVNA</i>	
Ceditçilik Fikir Akımınının Tatar Şair Abdullah Tukay'ın Şiirlerine Yansıması.....	237
<i>Erkan KARAGÖZ</i>	
Ceditçilikten Komünistliğe: H. Sähetmıradov Örneği.....	248
<i>Tahir AŞİROV</i>	
Gelenek ve Modern Arasında Bir Çıkış Yolu Usul-i Cedit Bağlamında İsmail Gaspıralı'nın Eğitim Düşüncesi Üzerine Bir İnceleme	252
<i>Orhan Gazi GÖKÇE</i>	
Türk Dünyası'nda Modern Bir Reformist: Gaspıralı İsmail Bey (1851-1914) ve Eğitim Reformu.....	259
<i>Güneş GULİYEVA YILMAZ</i>	

Gaspıralı'da Bir Anlatı Stratejisi Olarak Karşılığusallık: <i>Darürrahat Müslümanları</i> ve "Kadınlar Ülkesi"	271
<i>Murat GÜR</i>	
"Dilde Birlik" Fikri Kapsamında Dinî Söz Varlığına Bakış.....	277
<i>Fulya AKMAN</i>	
Mekânın Hafızası ya da Mekâna Tutunan Hafıza Şakir Selim'in Şiirlerinde Kırım	283
<i>Salim ÇONOĞLU</i>	
Bir Kırım Tatar Aydınının Gözünden Kırım Tatar Edebiyatı ve Kültür Hayatına Dair Notlar: Şakir Selim ve Qırımname-Tamçılar Kitabı.....	288
<i>Işıl İŞİKTAŞ SAVA</i>	
I. Жансүгіров Шығармашылығын Оқыту Арқылы Оқушылардың Сыни Ойлау Дағдысын Дамыту	295
<i>Pakizat ADİYEVA, Alisher MURATBAYEV</i>	
Ürkün Ayaklanması Ekseninde Şekillenen Türk Romanında "Efendi"	300
<i>Tolga BAYINDIR</i>	
Rusya'nın Kırgızlara Yönelik Dil Politikası	305
<i>Gülzar ZAKERYAYEVA</i>	
Ақыт Үлімжіұлы Шығармаларының Зерттелуі Жайлы Деректер	309
<i>Б.Т. МЫРЗАГЕЛДИЕВА</i>	
Kazakistan Sineması ve Mitoloji	317
<i>Yusuf YURDİGÜL, Mustafa GÜLSÜN</i>	
Dükenbay Dosjanov'un "Farabi" Adlı Eserinde Kendilik Kültürünün İzleri Üzerine Bir Değerlendirme	324
<i>Sema ÖZHER</i>	
Түркістан Жастарының Еуропаға Оқуға Жіберілуі Және Жавлон Жовлиевтің «Қорықпа» Романының Идеялық Мәні	331
<i>Асел Турлыяхметовна ОНГАРОВА</i>	
Ясауи Хикметтерінен Орын Алған Құран Аяттары	336
<i>Н.Б. МАНСУРОВ</i>	
Ali Şir Nevâyi'nin "Mahbûbu'l- Kulûb"ü ile Abay Kunanbayev'in "Kara Sözlere"inin Karşılaştırmalı Bir Anlatım Denemesi	345
<i>Mislina DERDİYOK</i>	
Creation And Development of Relations Between Azerbaijan And Kazakhstan.....	359
<i>Samirə MƏMMƏDOVA</i>	
Güneybatı Altaylar'ın Bir Erken Devir Metalurji Merkezi: Kanay Yerleşimi	363
<i>Leila KUTLU</i>	
Timurlu Rönesansı Dönemi, İtalyan Rönesansı Kadar Prestijli Bir Orta Asya Rönesansı.....	375
<i>Derya SOYSAL</i>	

Tarihte Orta Asya Kadınının Konumu.....	386
<i>Derya SOYSAL</i>	
Özbekistan Jeopolitiği: Avrupa Birliği için Stratejik Değeri.....	394
<i>Medihanur ARGALI, Derya SOYSAL</i>	
Role of Central Asia's Turkic Culture Era in Development and Enlightenment.....	408
<i>Shakhnozakhon ARSLANBEKOVA</i>	
Zakat System in The Bukhara Emirate Before The Invasion of The Russian Empire	413
<i>Avazbek GANIYEV</i>	
Краткая История Шиитов Мавераннахра И Особенности Их Ритуалов (На Примере Бухарских И Самаркандских «Ирони»)	419
<i>Шухрат Тохтиев РУСТАМОВИЧ</i>	
Modernleşme Öncüsü M. F. Ahundzade'yi (1812-1878) Yeniden Okumak (?). Aydın Balayev ve Kamil Veli Nerimanoglu'nun Yaklaşımları Üzerine Eleştirel Bir Bakış	428
<i>Ali ASKER</i>	
Seasonal Ceremonies in The Folklore of The Peoples of Azerbaijan and Great Britain	440
<i>Vefa İBRAHİM</i>	
Karabağ Manileri (Bayatı) ve Endülüs Edebiyatında “Vatan Hasreti” Kavramı.....	445
<i>Sureyya ALİZADE</i>	
Sürəyya Ağaoğlunun “Bir Ömür Belə Keçdi: Səssiz Gəmini Gözlərkən” Əsərində Fakt Və Sənədin İki Müstəqil Hadisə Kimi Təzahürü.....	451
<i>Salidə ŞƏRİFOVA</i>	
Eski Türk Dilinin ve Kültürünün Tanıtılmasında Müzelerin Rolü: Gobustan Müzesi Örneği.....	466
<i>Nazmi ŞEN</i>	
Azərbaycan Siyasi Təfəkküründə Cümhuriyyət Düşüncəsinin Oluşumunun Tarixi Arxa Planı (1917-1918).....	483
<i>Gıyas ŞÜKÜROĞLU</i>	
Orta Asya'da Bilimsel Ve Pedagojik Yaratıcı Faaliyet Gösteren Karabağ'ın Önemli Aydınları	492
<i>Parvin ALİZADA</i>	
Ortak Türk Kültürü Olan Aşıklık Geleneğinde Tanrıçılık İnançları	497
<i>İlhame GESEBOVA</i>	
Жаһандық Дәуірде Фольклор Мұраларын Қолданысқа Ендірудегі Жаңа Әдістер	503
<i>Пакизат АДІЕВА, Жанар СУИНЖАНОВА</i>	
Түркі Тілдеріндегі Фразеологизмдер Және Олардың Зерттелуі.....	508
<i>Лайло Рахимовна РАУПОВА, Шахло Джамаловна НАРАЛИЕВА</i>	
Систематический Анализ Топонимов.....	513
<i>Mumin Turdibekov TURAYEVICH</i>	
Çağdaş Türklerin Dil Entegrasyonu, Ana Dili ve Eski Yazısı	519
<i>Bijomart KAPALBEK</i>	

Etymological Analysis of Binary Opposition of “Bakht And Bakhtsizlik” (Happiness and Unhappiness)	525
<i>Shakhida Shakhabitdinova HOSHIMOVNA, Madina Kasimova ZAYNOBIDINOVNA</i>	
Techniques of Correcting Grammatical and Phonetic Mistakes	532
<i>Ulbosyn Karakulova ERZHANOVNA, Abdiakhmet Amangeldy BAQYTZHANULU</i>	
Коммуникациялық Тілдерді Оқыту Мотивациялық Фактор Ретінде	537
<i>О.А. TEMPEL</i>	
Мәтінмен Жұмыс Жасаудың Негізгі Жолдары.....	540
<i>Мадина АБДУЛХАНОВА</i>	
Linguoculturological Characteristics of Phraseological Units in The World of Turkic Languages	546
<i>Gulnozaxon MIRZAYEVA</i>	
Türk Atasözlerinde Ünvan Grupları	551
<i>Şahin YILDIZ</i>	
Тіл Үйренушілерге Мәтін Арқылы Сөздік Қорын Арттыру Жолдары	556
<i>Мадина АБДУЛХАНОВА</i>	
Forming Correct Speaking Skills in Primary Class English Language Lessons With The Help of Poems and Rhymes.....	562
<i>Makhash Nurzhaina ZHOLBARYSKYZY</i>	
Ағ Мен Vг Технологиясы Арқылы Оқушылардың Фольклорды Үйренудегі Мотивациясы Мен Белсенділігі	566
<i>Пакизат АДИБЕВА, Ғалия ЖАПИШЕВА</i>	

Fikir Hareketlerinde Kavramlar Hiyerarşisi

Muharrem DAYANÇ

Kaynakça

- AKSAN, Doğan (1993). Türkçenin Gücü. Ankara: Bilgi Yayınları.
- AKÜN, Ömer Faruk (1982). Türk Dili Karşısında Türk Münevveri, İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı.
- BANARLI, Nihat Sami (1983). Yahya Kemal Yaşarken. İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları.
- BERKES, Niyazi (1978) Türkiye’de Çağdaşlaşma. İstanbul: Doğu Batı Yayınları.
- BUDAK, Selçuk (2003). Psikoloji Sözlüğü. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- DAYANÇ, Muharrem (1996). “Unutulmuş Bir Kavram”, Yeni Şafak. 6 Şubat 1996.
- ERGİN, Muharrem (1983). Türk Dil Bilgisi. İstanbul: Boğaziçi Yayınları.
- FİLİZOK, Rıza (2001). Anlam Analizine Giriş. İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- KAPLAN, Mehmet (1989). Kültür ve Dil. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- OKAY, M. Orhan (2016). Batılılaşma Devri Türk Edebiyatı. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- SERPER, Özer - Necmi GÜRSAKAL (1989). Araştırma Yöntemleri. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- TANPINAR, Ahmet Hamdi (2001). Yahya Kemal. İstanbul: Dergâh Yayınları.

Osmanlı Devleti’nde Fikir Ayrılıklarının Tarihsel Gerekçeleri

Fethi NAS

Kaynaklar

- Ahmad, Feroz. (2002). *The Making of Modern Turkey*, London: Routledge.
- Akçura, Yusuf. (1976). Üç Tarz-ı Siyaset, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Barbir, Karl. (2007). Bellek, Miras ve Tarih: Arap Dünyasında Osmanlı Mirası, İmparatorluk Mirası, Der. L. Carl Brown, İstanbul: Metis Yayınları.
- Dawn, Ernest C. (1961). “From Ottomanism To Arabism: The Origin of an Ideology”, *The Review of Politics*, Vol. 23, No. 3..
- El-Khoury, Melkar. (2012), “Country Report: Lebanon”. European University Institute, Florence Robert Schuman Centre for Advanced Studies, EUDO Citizenship Observatory.
- Hourani, Albert. (1983). *Arabic Thought in The Liberal Age*, London: Cambridge Univ. Press.
- Kamrava, Mehran. (2005). *The Modern Middle East*, California: University of California Press, California.
- Lewis, Bernard. (1968). *The Emergence of Modern Turkey*, Oxford University pres. London.
- Mansfield, Peter. (2000). *Osmanlı Sonrası Türkiye ve Arap Dünyası*, S. Yurdakul, (Çev.). İstanbul: Söylem Yayınları.
- Owen, Roger. (2005). *The Middle East in the World Economy, 1800-1914*, London: Bookchase Ltd.
- Rustow, Dankward A. (2007). “Askeri Miras”. *İmparatorluk Mirası İçinde*, Der. L. Carl Brown, İstanbul: Metis Yayınları.

Shaw, Stanford (1995). "19.yy Osmanlı Reformcularının Amacı ve Başarılarının Bazı Yönleri", *Ortadoğu'da Modernleşme* içinde, Haz. W. Polk, İnsan Yayınları, İstanbul.

Osmanlı Devletinde Yenileşme Dönemi Fikir Hareketi Olarak Türkçecilik ve Namık Kemâl'in Mektuplarında Türkçe Algısı

Hüseyin YILDIZ

Kaynakça

- AKTAN, Gündüz (1964). "Namık Kemal'in Mektuplarında Magosa ve Magosalılar", *TK*, III/26, s. 111-114.
- AKÜN, Ömer Faruk (1972). *Namık Kemal'in Mektupları*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi.
- AKYILDIZ, A., Özcan, A. (2013). *Namık Kemâl'den Mektup Var*. İş Bankası Kültür Yayınları.
- BİLGEGİL, Kaya (1972). *Harâbât Karşısında Namık Kemal*. İstanbul: İrfan Yayınevi.
- BOLAYIR, Ali Ekrem (1930). *Namık Kemal*. İstanbul: Maarif Vekaleti.
- DARGA, M., Alparslan. A. (1969). "Namık Kemâl'in Bilinmeyen Bir Mektubu". *Belleten Türk Tarih Kurumu*, 129: s. 35-42.
- Ebüzziyâ Tevfik (1909). *Merhum Namık Kemal Bey*. [1326, Dersaadet]. İstanbul.
- ENGİNÜN, İnci (2022). *Edebiyatımızda Dört Edebî Doruk: Namık Kemal, Ahmet Mithat, Mehmet Âkif, Ömer Seyfettin*. İstanbul. Dergâh.
- ERCİLASUN, Ahmet B. (2004). "Tarihî Akışı İçinde ve Cumhuriyet Döneminde Türk Dili". *BAL-TAM Türklük Bilgisi*, 1/1: s. 11-23.
- ERGUN, Sadettin Nüzhet (1933). *Namık Kemal: Hayatı ve Şiirleri*. İstanbul: Yeni Şark Kitaphanesi.
- GÖÇGÜN, Ö. (1999). *Namık Kemâl'in Mektuplarında Sitem, Hiciv ve Mizah*. Kişisel Arşivlerde İstanbul Belleği Taha Toros Arşivi.
- GÖÇGÜN, Önder (1987). *Namık Kemal*. Ankara: Kültür Bakanlığı.
- GÖÇGÜN, Önder (1998). "Hususî Mektuplarına Göre Namık Kemal ve Magosa". *Namık Kemal Sempozyumu Bildirileri*. (27-28 Nisan 1998). Gazimağusa: Doğu Akdeniz Üniversitesi, s. 103-136.
- GÖÇGÜN, Önder (1999). *Namık Kemâl'in Şâirliği ve Bütün Şiirleri*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi.
- GÜRLEK, Dursun (1998). *Namık Kemal - Hayatı, Sanatı, Eserleri*. İstanbul: Boğaziçi.
- KAPLAN, Mehmet (1948). *Namık Kemal: Hayatı ve Eserleri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi.
- KAPLAN, Mehmet; Enginün, İnci; Emil, Birol (1993). *Yeni Türk Edebiyatı Antolojisi- II (1865-1876)*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları.
- KARA, F. (2001). *Namık Kemâl'in Mektuplarında Söz Dizimi*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayımlanmış Doktora tezi).
- KARAHAN, L. (2013). "Namık Kemâl'in Mektuplarından Dönemin, Türün ve Yazarın Diline Dair Notlar". *Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü*, s. 101-107.
- KAYMAK, Gül (2024). *Namık Kemâl'in Mektuplarında Söz Varlığı*. Ordu: Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi).
- Kemâlettin Şükrü (1931). *Namık Kemal. Hayatı ve Eserleri*. İstanbul: Kanaat Kütüphanesi.
- KISAKÜREK, Necip Fazıl (1940). *Namık Kemal: Şahsî-Eseri-Tesiri*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- KOCAKAPLAN, İsa (2009). *Namık Kemal*. İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı.
- KORKMAZ, Zeynep (1963). *Türk Dilinin Tarihi Akışı İçinde Atatürk ve Dil Devrimi*. Ankara: Ankara Üniversitesi DTCF.
- KORKMAZ, Zeynep (1974). *Cumhuriyet Döneminde Türk Dili*. Ankara: Ankara Üniversitesi DTCF.

- KUNTAY, Midhat Cemal (1944-1956). *Nâmık Kemal (Devrinin İnsanları ve Olayları Arasında), I, İstanbul 1944; II/1 (1949); II/2 (1956)*. İstanbul: Maarif Vekaleti.
- Namık Kemal (1866). Lisanın Islahı. *Tasvir-i Efkâr*. 17 Rebiyülahir 1283, 417.
- Namık Kemal (1886-1887). Mukaddime-i Celâl. *Mecmua-i Ebuzziyâ*, 1302, IV. İstanbul.
- Namık Kemal, "Lisan- ı Osmanînin Edebiyatı Hakkında Bazı Mülâhazâtı Şâmildir", *Tasvir-i Efkâr*, s. 417, 11 Mart 1283/ 1886.
- OĞUZ, G. (2006). *Namık Kemâl'in Kızına Yazdığı Mektuplarda Eğitimle İlgili Unsurlar*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü. (Yayımlanmış Yüksek Lisans tezi).
- ÖZDEMİR, E. (1980). *Dil Devrimimiz*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- ÖZER, A. (2019). *Namık Kemâl'in Mektuplarında Sosyal ve Siyasi Meseleler*. (Yayımlanmış yüksek lisans tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Rıza Nour (1932). *Namik Kémal Grand Poète et Idéologue turc*. Paris.
- SAĞOL, Gülden (1999). Osmanlı Döneminde Dilde Sadeleşme. *Osmanlı, 9, Kültür ve Sanat* (Edt.: Güler Eren). İstanbul: Yeni Türkiye, s. 503-517.
- SUNGU, İhsan (1941). *Namık Kemal*. İstanbul: CHP Ankara Halkevi.
- Süleyman Nazif (1922). *Nâmık Kemal*. İstanbul.
- ŞAHİN, A. M. (2020). Namık Kemâl'in Mektuplarına Dair Bazı Mülâhazalar, *Ankara Anadolu ve Rumeli Araştırmaları Dergisi*, 1/2: s. 655-666.
- ŞAHİN, V. (2010). "Namık Kemâl'in Mektuplarında Şiir, Tiyatro ve Gazete Üzerine Tenkitler". *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları 214 Dergisi*, 13: s. 1-18.
- TANPINAR, Ahmet Hamdi (1942). *Namık Kemal Antolojisi*. İstanbul: Muallim Ahmet Halit Kitapevi.
- TANPINAR, Ahmet Hamdi (1988). *19'uncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul: Çağlayan.
- TANSEL, F. A. (2005). *Husûsî Mektuplarına Göre Namık Kemâl ve Abdülhak Hâmid*. Akçağ Yayınları.
- TANSEL, F. A. (2013). *Namık Kemâl'in Husûsî Mektupları I-IV*. İlk baskılar: 1967-1986. İstanbul: Türk Tarih Kurumu.
- TARAKÇI, Celal (1989). "Hususi Mektuplarına Göre Namık Kemâl'in Dil ve Edebiyat Hakkındaki Görüşleri". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4/1: s. 234-270.
- TİMURTAŞ, Faruk Kadri (1997). "Tarih Boyunca Türkçecilik Cereyanı". *Makaleler (Dil ve Edebiyat İncelemeleri)*. (Haz.: Mustafa Özkan). Ankara: Türk Dil Kurumu, s. 264-277.
- ÜSTÜNOVA, M. (1998). *Namık Kemâl'in Özel Mektuplarında Edebi Konular*. Bursa: Uludağ Üniversitesi. (Yayımlanmış Doktora tezi).
- YETİŞ, Kazım (1996). *Namık Kemal'in Türk Dili ve Edebiyatı Üzerine Görüşleri ve Yazıları*. İstanbul: Alfa Yayınları.

Türk Şiirinde Türk Birliği Algısı

Nurullah ÇETİN

Kaynakça

- ASYA, Arif Nihat (1994). *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- ATSIZ, Hüseyin Nihal (2004). *Yolların Sonu*, İstanbul: İrfan Yayıncılık.
- BAKİLER, Yavuz Bülent (2009). *Harman*, İstanbul: Size Dergisi Yayınları.
- CEBECİ, Dilaver (tarihsiz). *Türkiyem*, Ankara: Panama Yayıncılık.
- KARAKOÇ, Abdurrahim (1984). *Vur Emri*, Ankara: Ocak Yayınları
- POLAT, Nazım Hikmet (2014). *Ömer Seyfettin Bütün Şiirleri*. Ankara: TDK Yayınları.

- TANSEL, Fevziye Abdullah (1989). *Mehmed Emin Yurdakul'un Eserleri-1*Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- TANSEL, Fevziye Abdullah (1989). *Ziya Gökalp Külliyyatı-1, Şiirler ve Halk Masalları*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Türk Dünyası Yenileşme Döneminde "Medyada Birlik" in Mümkünatı

Aslı YURDİGÜL

Kaynakça

- BAY, E.; ALİMBEKOV, A.; METE, M.; CÜCÜK, E.; YOKUŞ, E. (2017). *Akademik Bakış Dergisi*, Cilt 11, Sayı 21, S. 55-85
- BUDAK, L.; TUNCAY, S. (2016). "Türk Cumhuriyetlerinde İşbirliği Faaliyetleri Açısından İletişimin Rolü Ve Temel Sorunlar", *International Multilingual Academic Journal*, Vol. 3, No:2, S. 45-57
- SARIKAYA, Y. (2021). "Türk Dünyasında Örgütlenme Ve Bütünleşme Süreci", *Kriter Dergisi*, Kasım, Yıl 6, Sayı 62
- MAİGRET, E. (2011). *Medya Ve İletişim Sosyolojisi*, Çev. Halime Yücel, İstanbul, İletişim Yayınları
- NALÇAOĞLU, H. (2005). "Medya Ve Toplum İlişisini Anlamak Üzere Bir Çerçeve", *Medya Ve Toplum*, Der. Sevda Alankuş, İstanbul, IPS İletişim Vakfı Yayınları
- YURDİGÜL, A. (2023). "Türkiye'nin Orta Asya Ülkelerine Yönelik Medya Politikaları: Kırgızistan Örneği", YTB Destekli Araştırma Projesi
- TRT (2016). *Faaliyet Raporu*
- GÖKÇE, G. (2021). "Türk Dünyasında İletişim İşbirliği: Gerçekliği Savunmak Ve Dezenformasyonu Önlemek" *Kriter Dergisi*, Yıl 6, Sayı 62

İnternet Kaynakları

- www.iletisim.gov.tr
- www.korkutatafilmfestivali.com
- www.tkaweb.org
- www.yee.org.tr

Türk Dünyasına Kültürlerarası İletişim Perspektifinden Bakmak

Aslı YURDİGÜL, Kübra ERBAYRAKÇI

Kaynakça

- Altay ve Kavuran, R.ve T. *Kültür-İletişim İlintisi ve Kuramsal Yaklaşımlara Bir Bakış*, Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi, 2022, 7(14): 87 – 100
- Baykara, T. *Türk Kültüründe İklimin Yeri Üzerine Bir Deneme*, t.y.
- Bulut, S. *Kültürlerarası İletişimde Enformasyon Sistemleri*, Atatürk Üniversitesi ATA-AOF, t.y.
- Erdem, M. (2022), *Çokkültürlü Ortamda Kültürlerarası İletişim Yeterliliği ve Hizmet Verme Yatkınlığı: Turist Rehberleri Üzerine Bir İnceleme*, Balıkesir Üniversitesi Turizm Rehberliği Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir
- Güvendi, N. *Toplumsal Cinsiyet Rollerini Bağlamında Türk Kültüründe Kadın: Kuramsal Bir Tartışma*, Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 27(3), 2023, Sayfa: 551-564

- Hall, E. T. ve Hall, M. R. (1990). Understanding cultural differences. Yarmouth ME: Intercultural Press.
- Horata, O. Türk Dünyası'nın Kültürel Ufukları: Tarihsel Bağlam İçinde Genel Bir Değerlendirme, Bilig Dergisi, bilig, 2017, s.117, 131
- İzğüden ve Erdem, D. ve R. Yüksek-Düşük Bağlımlı İletişim ile Örgütsel Muhalefet Davranışları Arasındaki İlişki: Süleyman Demirel Üniversitesi Akademik Personeli Üzerine Bir Araştırma, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(22), 2017, s.104-129
- Kartarı, A. (2006). Farklılıklarla Yaşamak: Kültürlerarası İletişim. Ankara: Ürün.
- Kasımoğlu ve Taşdan, A. ve M. Türk Dil Coğrafyasında "Kültürlerarası Etkileşim ve İletişim" Olgusu, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 24/3 (2022) 1399-1430 E-ISSN 2667-405X
- Kurtuldu, K. Türk Toplum Yapısı ve Geleneksel Müzik Türleri Etkileşimi, t.y.
- Lindquist, J. D. ve Kaufman-Scarborough, C. J. (2007). The Polycronic – Monochronic Tendency Model. Time and Society, 16(2/3).
- Ökeli, H. (2014) Kültürlerarası İletişim Bağlamında Bir Alt Kültür Grubu Olan Çerkeslerin Hakim Kültürle İletişimi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir
- Ölçekçi, H. Kültürlerarası İletişim ve Türk Kültür Coğrafyasında Etkileşimler, A'dan Z'ye İletişim Çalışmaları-4, (Ed) Küçükerdoğan, Gül Rengin. ve Çiftçi, Hasan. Ankara: İksad Yayınevi, 2021
- Öner, M. Türk Dünyasında Ana Dil Ortaklığı ve Ayrışma, Motif Akademi Halkbilimi Dergisi, 2020, Cilt: 13, Sayı: 32, 1558-1569
- Sarı, E. (2004). Kültürlerarası iletişim: Temeller, gelişmeler, yaklaşımlar. Folklor/Edebiyat Dergisi, (39), 1- 31.
- Şanal ve Alaca, M. ve E. Türk Eğitim Tarihi Orta Asya'dan Günümüze, 3.Baskı, Ankara: Pegem Yayınevi, 2023
- Yekaterina, G. Kültürel Çalışmalar Teori ve Uygulamalar, N.G. Chernyshevsky Üniversitesi Sanat Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Saratov, 2016
- Yılmazçoban, M. Toplumsal Cinsiyet Anlayışının Türk Toplum Yapısının Değişmesiyle Birlikte Sosyolojik Değerlendirmesi, Toplumsal Cinsiyet(Ed) Talas, Mustafa, Ankara:İksad Yayınevi, 2020

Türk Dünyasında Ortak Dış ve İç Güvenlik Politikası Oluşturma Çabası: Görüş Benzerlikleri ve Farklılıkları

Fatih DEMİRCİOĞLU, Halil Emre DENİŞ

References

- Argalı, M. (2023). The Place and Importance of Kyrgyzstan in Turkish Foreign Policy from a Constructivist Perspective. MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12(2), 797-817. <https://doi.org/10.33206/mjss.1255440>
- Diyarbakırlıoğlu, K., & Yiğit, S. (2014). Kazakh Multi Vector Foreign Policy in Action. Alternatives: Turkish Journal of International Relations, 13(4), 70-82. <https://doi.org/10.21599/atjir.97918>
- Jumayev, F. (2023). Organization of Turkic States: Politics, Economics, Cultural Collaborations and 2040 Vision. In Y. U. Uzun & H. Kaya (Eds.), bilig, (No. 107, pp. 223-232). Nobel. <https://doi.org/10.12995/bilig.10708>
- Kara, M., & Sözen, A. (2016). Change and Continuity in Turkish Foreign Policy: Evaluating Pre-AKP and AKP Periods' National Role Conceptions. Uluslararası İlişkiler Dergisi, 13(52), 47-66. <https://doi.org/10.33458/uidergisi.463083>

- Özsoy, B. (2024). Relations of Azerbaijan with Central Asian Turkic States within the framework of the Organisation of Turkic States. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 11(2), 1000-1013.
- Rahmanov, A. (2022). Turkmenistan's Neutral Foreign Policy: Peace, Security and Sustainable Development. *PERCEPTIONS: Journal of International Affairs*, 27(1), 122-137.
- Şimşek, N., & Kurt, A. S. (2021). Evaluation of the Economic Relations between Turkey and Uzbekistan. *PERCEPTIONS: Journal of International Affairs*, 26(1), 121-151.

Süleyman Demirel'in Türk Dünyasına Bakış Açısı

Derya ŞİMŞEK

Kaynakça

- ATALAY M. (1966). Süleyman Demirel ve Hayatı Ankara: Yargıçoğlu Matbaası.
- BİLGİÇ, S. (2002). Hatıralar. Ankara: Doğuşum Matbaacılık.
- DEMİREL, S. (1995). "21. yüzyılın Eşiğinde Türkiye'nin Dış Politikası" *Yeni Türkiye Dergisi*. Türk Dış Politikası Özel Sayısı, s.9.
- EREL T. (2004). "Mavi Akım", *Türk Dış Politikası Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar*. C. II, İstanbul: İletişim Yayınları.
- EROL, M. S. (2012). "Türkiye'nin Orta Asya Politikasına Rusya Federasyonu ve Bölge Ülkelerinden Genel Bir Bakış". *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*. Cilt: VII. Sayı:1. s. 1-20.
- GÜRSOY, A. (2007). Küreselleşme Etkisinde Türk Dış Politikasında Eğilimler: Avrupa mı, Avrasya mı, Orta Asya mı? Ankara: Atılım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- KAHRAMAN, A. (1998). İslamköylü Süleyman. Ankara: Öteki Yayınevi.
- KAHRAMAN, İ. (1997). Türk Dünyasının Kültürel Bütünleşmesi ve Temel Değerlerimiz. *Yeni Türkiye*, Cilt 1, Sayı XV, s. 379.
- KONUKSEVER, E. (1969). Çoban Sülü. İstanbul: Duran Ofset Basımevi. s. 13.
- ÖZÇELİK, İ. (2004). "Türk Devlet Geleneği Çerçevesinde Süleyman Demirel'in Devlet Adamlığı ve Başlattığı "İlkler". *Bilim Yolu*. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınları.
- ÖZGÜVEN, M. (2004). Duayenden Notlar Dış Politikada Yeni Ufuklar. Ankara: Tşof Plaka Matbaacılık.
- Millet Meclisi Üyelerine Mahsus Hal Tercüme Kâğıdı Sicil No: 558.
- TURGUT, H. (2001). Adriyatik'ten Çin Seddi'ne Avrasya ve Demirel Doğu Yakasının Hikâyesi. Cilt I. İstanbul: ABC Basın Ajansı.
- TURGUT, H. (1992). Demirel'in Dünyası, (Bir Liderin Doğuşu (1924_1962), Bir Liderin Yükselişi (1962-1971), İstanbul: ABC Basın Ajansı.
- YALÇINKAYA, F. (2013). Türkiye ve Orta Asya Devletleri Arasındaki Siyasi ve Diplomatik İlişkiler Hükümetler üstü Kuruluşlar (1992-2012), *Türk Dış Politikasında Orta Asya ve Ortadoğu 1990'lardan Günümüze*. (ed Fahri Türk). Edirne: Paradigma Akademi Yayınları.
- YAŞ S. Z. (2013). "Türkiye'nin Orta Asya Politikasında Süleyman Demirel'in Rolü". *Elektronik Siyaset Bilimi Araştırmaları Dergisi*. Cilt IV. Sayı II. s.7.

Gazeteler

Milliyet Gazetesi.

İnternet Kaynakları

<http://www.tika.gov.tr/tikahakkinda/1>, (Erişim Tarihi:11.03.2013).

Türk Dünyasında Kurumsallaşma Hareketleri

Esra SEZER

Kaynakça

- Akıllı, E. (2023). Türk Dünyası 2040 Vizyonu “Bütünleştirici Ortaklık” Türk Dünyası Gençlerinin Bütünleşmesinde Miras Diplomasisi ve Metaverse: TÜRKOVERSE. Türkistan: Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk-Kazak Üniversitesi.
- Bay, E. vd. (2017). “Türk Dünyası Birliği” Algısı. Gazi Üniversitesi Akademik Bakış Dergisi, 11(21), 55-85.
- Doğanay, H. (1995). “Türk Dünyasının Siyasi Sınırları”. Doğu Coğrafya Dergisi, 1(1), 132-154.
- Kırım Haber Ajansı. *Türkmenistan, Türk Devletleri Ticaret ve Sanayi Odaları Birliğine Katıldı*. <https://www.qha.com.tr/turk-dunyasi/turkmenistan-turk-devletleri-ticaret-ve-sanayi-odalari-birligine-katildi-486515>, Erişim Tarihi: 19.03.2024.
- Turkic Academy. *About The Turkic Academy*. <https://turkicacademy.org/en/about/ob-akademii>, Erişim Tarihi: 23.04.2024.
- Turkic Academy. *Cooperation*. <https://turkicacademy.org/en/about/sotrudnichestvo>, Erişim Tarihi: 24.04.2024.
- Turkic Academy. (2024). Progress Report On The Activities of The Turkic Academy 2023. Astana: Turkic Academy.
- TURKPA. *TURKPA participated at the Global Conference of Women Parliamentarians*, <https://turkpa.org/news/1662-turkpa-participated-at-the-global-conference-of-women-parliamentarians>, Erişim Tarihi: 26.07.2024.
- Türk Akademisi. *Üye Devletler ve Gözlemciler*. <https://turkicacademy.org/tu/about/strany-uchastniki>, Erişim Tarihi: 23.07.2024.
- Türk Devletleri Teşkilatı. *Başkan*. <https://www.turkicstates.org/tr/baskan>, Erişim Tarihi: 23.07.2024.
- Türk Devletleri Teşkilatı. *Büyükelçi Kubanıçbek Ömüraliyev*, <https://www.turkicstates.org/tr/genel-sekreter>, Erişim Tarihi: 26.07.2024.
- Türk Devletleri Teşkilatı. *İşbirliği Alanları*. <https://www.turkicstates.org/tr/isbirligi-alanlari>, Erişim Tarihi: 23.07.2024.
- Türk Devletleri Teşkilatı. *Logo ve Bayrak*. <https://www.turkicstates.org/tr/logo-ve-bayrak>, Erişim Tarihi: 23.07.2024.
- Türk Devletleri Teşkilatı. *TTSO*. https://www.turkicstates.org/tr/iliskili-kurumlar/ttso_6, Erişim Tarihi: 20.04.2024.
- Türk Devletleri Teşkilatı. *TTSO Kadın Girişimciler Komitesi 2. Genel Kurulu İstanbul'da Düzenlendi*. https://www.turkicstates.org/tr/haberler/ttso-kadin-girisimciler-komitesi-2-genel-kurulu-istanbulda-duzenlendi_3251, Erişim Tarihi: 20.07.2024.
- Türk Devletleri Teşkilatı. *Türk Akademisi*. https://www.turkicstates.org/tr/iliskili-kurumlar/turk-akademisi_1, Erişim Tarihi: 23.04.2024.
- Türk Devletleri Teşkilatı. *Türk Devletleri Teşkilatı*. <https://www.turkicstates.org/tr/turk-konseyi-hakkinda>, Erişim Tarihi: 22.07.2024.
- Türk Devletleri Teşkilatı. *TDT Genel Sekreteri Ortak Türk Sözlük Oluşturulmasını Önerdi*, https://www.turkicstates.org/tr/haberler/tdt-genel-sekreteri-ortak-turkce-sozluk-olusturulmasini-onerdi_3339, Erişim Tarihi: 26.07.2024.

- Türk Devletleri Teşkilatı. *TDT Genel Sekreteri, TDT Kuraklık Önleme Enstitüsü Yönetim Kurulu Üyeleri ile Bir Araya Geldi*, https://www.turkicstates.org/tr/haberler/tdt-genel-sekreteri-tdt-kuraklik-onleme-enstitusu-yonetim-kurulu-uyeleri-ile-bir-araya-geldi_3285, Erişim Tarihi: 26.07.2024.
- Türk Devletleri Teşkilatı. *Türk Devletleri Teşkilatı Himayesinde Lojistik Merkezler ve Kargo Taşıyıcıları Birliği Kuruldu*, https://www.turkicstates.org/tr/haberler/turk-devletleri-teskilati-himayesinde-lojistik-merkezler-ve-kargo-tasiyicilari-birligi-kuruldu_3351, Erişim Tarihi: 26.07.2024.
- Türk Devletleri Teşkilatı. *Türk İş ve Yatırım Forumu Issık Göl'de Düzenlendi*, https://www.turkicstates.org/tr/haberler/turk-is-ve-yatirim-forumu-issik-golde-duzenlendi_3346, Erişim Tarihi: 21.07.2024.
- Türk Devletleri Teşkilatı. *Türk Kültür ve Miras Vakfı*, https://www.turkicstates.org/tr/iliskili-kurumlar/turk-kultur-ve-miras-vakfi_5, Erişim Tarihi: 21.07.2024.
- Türk Devletleri Teşkilatı. *Türk Ticaret ve Sanayi Odası Genel Kurul Toplantısını İstanbul'da Gerçekleştirdi*, https://www.turkicstates.org/tr/haberler/turk-ticaret-ve-sanayi-odasi-genel-kurul-toplantisini-istanbulda-gerceklestirdi_2877, Erişim Tarihi: 19.07.2024.
- Türk Devletleri Teşkilatı. *TDT Uzay Ajansları Çalışma Grubu Beşinci Toplantısı Astana'da Düzenlendi*, https://www.turkicstates.org/tr/haberler/tdt-uzay-ajanslari-calisma-grubu-besinci-toplantisi-astanada-duzenlendi_3362, Erişim Tarihi: 26.07.2024.
- Türk Devletleri Teşkilatı. *Üye Ülkeler*, <https://www.turkicstates.org/tr/gozlemci-ulkeler/XC>, Erişim Tarihi: 23.07.2024.
- Türk Devletleri Teşkilatı. *Zirveler*, <https://www.turkicstates.org/tr/zirveler>, Erişim Tarihi: 22.07.2024.
- Türk Kültür ve Miras Vakfı. *Haberler*, <https://itchf.org/arxiv/2024?page=9>, Erişim Tarihi: 26.07.2024.
- Türk Kültür ve Miras Vakfı. *Tarih*, <https://itchf.org/haqqimizda/tarix>, Erişim Tarihi: 21.07.2024.
- Türk Kültür Miras Vakfı. *Türk Kültür ve Miras Vakfı, 5. Dünya Göçebe Oyunları Çerçevesinde Türk Devletleriyle İş Birliğini Genişletiyor*, <https://itchf.org/arxiv/2024/turk-kultur-ve-miras-vakfi-5-dunya-gocebe-oyunlari-cercevesinde-turk-devletleriyle-is-birligini-genisletiyor>, Erişim Tarihi: 21.07.2024.
- Türk Kültür ve Miras Vakfı. *Yeni Projesi "Turk Discovery"i YouTube Platformunda Sunuyor*, <https://itchf.org/arxiv/2024/turk-kultur-ve-miras-vakfi-yeni-projesi-turk-discoveryi-youtube-platformunda-sunuyor>, Erişim Tarihi: 21.07.2024.
- Türkiye Azerbaycan Dergisi. *Bakü'deki İş Forumunda Türk Ticaret ve Sanayi Odasına İki Yeni Üye Katıldı!*, <https://www.turkiyeazerbaycan.com/haber/baku-deki-is-forumunda-turk-ticaret-ve-sanayi-odasina-iki-yeni-uye-katildi>, Erişim Tarihi: 19.07.2024.
- Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, Türk Devletleri Teşkilatı (TDT), <https://www.mfa.gov.tr/turk-konseyi.tr.mfa#:~:text=Kurulu%C5%9Fun%20Amac%C4%B1,ve%20%C3%A7ok%20taraf%C4%B1%20%C3%A7er%C3%A7evesinde%20geli%C5%9Ftirmek>, Erişim Tarihi: 27.07.2024.
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği. (2019, Mayıs 17). *Türk Konseyi Ülkeleri Arasında Türk Ticaret ve Sanayi Odası Kuruldu*, <https://tobb.org.tr/Sayfalar/Detay.php?rid=24552&lst=MansetListesi>, Erişim Tarihi: 22.07.2024.
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği. (2021, Kasım 10). *Türk TTSO Kadın Girişimciler Komitesi'nin İlk Başkanı Azerbaycan'dan Babayeva Oldu*, <https://www.tobb.org.tr/Sayfalar/Detay.php?rid=11483&lst=Haberler>, Erişim Tarihi: 22.07.2024.
- TÜRKPA. *Çevre, Doğal Kaynaklar ve Sağlıkın Korunması Komisyonu Dokuzuncu Toplantısını Gerçekleştirdi*, <https://turkpa.org/news/1642-commission-on-environment-natural-resources-and-health-protection-held-its-ninth-meeting>, Erişim Tarihi: 26.07.2024.
- TÜRKPA. *Genç Parlamenterler Grubu*, <https://turkpa.org/workgroup/1-young-parliamentarians-group>, Erişim Tarihi: 19.07.2024.
- TÜRKPA. *Kadın Parlamenterler Grubu*, <https://turkpa.org/workgroup/2-women-parliamentarians-group>, Erişim Tarihi: 19.07.2024.

TÜRKPA. *TÜRKPA Hakkında*. <https://turkpa.org/about>, Erişim Tarihi: 24.04.2024.

TÜRKPA. *TÜRKPA On Üçüncü Genel Kurulu Bakü'de Gerçekleştirildi*, <https://turkpa.org/news/1654-thirteenth-plenary-session-of-turkpa-was-held-in-baku>, Erişim Tarihi: 26.07.2024.

TÜRKSOY. <https://www.turksoy.org/sss>, Erişim Tarihi: 19.04.2024.

TÜRKSOY. *Daimî Konsey Toplantıları*. <https://www.turksoy.org/daimi-konsey-toplantilari>, Erişim Tarihi: 18.08.2024.

TÜRKSOY. *Geleneksel Etkinlikler*. <https://www.turksoy.org/geleneksel-etkinlikler>, Erişim Tarihi: 19.04.2024.

TÜRKSOY. *Kültür Başkentleri*. <https://www.turksoy.org/kultur-baskentleri>, Erişim Tarihi: 18.04.2024.

TÜRKSOY. *Tarihçe*. <https://www.turksoy.org/tarihce>, Erişim Tarihi: 18.04.2024.

EKLER

Harita 1: Türk Akademisi'ne Tam ve Gözlemci Üye Olan Ülkeler

Resim 1: Türk Devletleri Teşkilatı'nın Logosu ve Bayrağı

Şekil 1: Türk Dünyasında Kurumsallaşma Hareketleri

Şekil 2: Türk Devletleri Teşkilatı'nın Tarihsel Gelişimi

Şekil 3: Türk Devletleri Teşkilatı'na Üye Olan Ülkeler

Şekil 4: TÜRKSOY'a Tam ve Gözlemci Statüsünde Üye Olan Ülkeler

Şekil 5: TÜRKPA Üye Ülkeler

Şekil 6: Türk Kültür ve Miras Vakfı Üye Ülkeler

Lise Müfredat Programı Esbab-ı Mucibe Lahiyası'nda Türk Dünyası Edebiyatları (R. 1340 / M. 1924)

Ferhat KAYACAN

Kaynakça

Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.

Maarif Vekâleti, (1340). *Lise müfredat programları esbâb-ı mucibe lâiyhası*. İstanbul: Matbaa-i Âmire.

Vygotsky, L. S. (2018). *Düşünce ve dil*. (B. Erdoğan çev.). İstanbul: Roza.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

Ortaöğretim Seviyesinde Okutulan "Ortak Türk Edebiyatı" Ders Kitabındaki Şiirlerde Millî Duygu ve Kültür

Aslıhan KELEŞ KURTOĞLU

Kaynakça

MEB (t.y.). Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı 9 Ders kitabı, https://ders.eba.gov.tr/ders/proxy/VCollabPlayer_v0.0.1014/index.html#/main/bookView?tab=enriched sayfasından erişilmiştir.

MEB (2022) Ortak Türk Edebiyatı Dersi Öğretim Programı, <https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=1204> sayfasından erişilmiştir.

Maemerova A , Toişanuli, A. ve Useev N. (2022) Ortak Türk Edebiyatı Ders Kitabı, https://ders.eba.gov.tr/ders/proxy/VCollabPlayer_v0.0.1014/index.html#/main/vcEbaSearch/2/OR TAK%2520T%25C3%259CRK%2520EDEB%25C4%25B0YATI/1?pageSize=24 sayfasından erişilmiştir.

TDK Sözlük (t.y.) <https://sozluk.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.

Küresel Dünya Bağlamında Türkçe Konuşulan Kültür

Jıldız URMANBETOVA

Литература

- БАКИЕВА, Г. (2000). *Социальная Память И Современность*. Бишкек: Илим.
- БАХТИН, М. (1986). *Эстетика Словесного Творчества*. М.: Искусство.
- БЕРДЯЕВ, Н. (1990). *Смысл Истории*. М.: Мысль.
- БИБЛЕР, В. (1991). *От Наукоучения К Логике Культуры. Два Философских Введения В Ххи Век*. М.: Политиздат.
- Диалоги Об Идентичности И Мультикультурализме. (2005). М.: *Едиториал УРСС*.
- ДИЛЬТЕЙ, В. (1988). «Наброски к критике исторического разума». *Вопросы Философии*. №4: 135-152.
- ОРТЕГА-И-ГАССЕТ, Х. (1989). «Восстание масс». *Вопросы Философии*. №4: 115-154.
- РОРТИ, Р. (1994). «Философия и будущее». *Вопросы Философии*. №6: 29-34.
- ТОЙНБИ, А. (1999). «Актуальные Вопросы Глобализации». *Мировая Экономика И Международные Отношения*. №4. 37-52.
- ТОЙНБИ, А. (2001). *Постижение Истории: Избранное*. М.: Айрис-Пресс: Рольф.
- ТОКАРЕВ, С. (1978). *История Зарубежной Этнографии*. М.: Высшая школа.
- ТОФФЛЕР, Э. (2004). *Третья Волна*. М.: АСТ.
- ФУКО, М. (2008). «Мысль о Внешнем». *Современные Стратегии Культурологических Исследований: Труды Института Европейских Культур*. Вып.2. М.: РГГУ: 318-347.
- ФУКУЯМА, Ф. (2010). *Конец Истории И Последний Человек*. М.: АСТ: Полиграфиздат.
- ХАНТИНГТОН, С. (2003). *Столкновение Цивилизаций*. М.: АСТ.
- ЯСПЕРС, К. (1991). *Смысл И Назначение Истории*. М.: Политиздат.
- ЯСПЕРС, К. (1991). *Духовная Ситуация Времени // Мир Философии*. Ч П. – М.: Политиздат. 551-571.

Türk Dünyasında Gastronomi: Lezzetin İzinde Dil, Tarih ve Kültür

İrfan YURT

Каунаққа

- Akengin, A. (2017). Türk Dünyası ve Orta Asya Türk Cumhuriyetleri Üzerine Jeopolitik Bir Değerlendirme. *MUTAD*. 4(1), 1-11.
- Batman, O. (2014). Osmanlı Saray Mutfağı'na Ait Gastronomik Unsurların Günümüz Türk Mutfağı İle Kıyaslanması. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 11 (2), 62-74.

- Baysal, A. (1993). Türk Yemek Kültüründe Değişmeler, Beslenme ve Sağlık Yönünden Değişmeler. Türk Mutfak Kültürü Üzerine Araştırmalar, Türk Halk Kültürünü Araştırma ve Tanıtma Vakfı Yayınları (3), 12-20.
- Belge, M. (2001), Tarih Boyunca Yemek Kültürü, İstanbul: İletişim.
- Beşirli, H. (2017). Yemek Sosyolojisi Yiyeceklere ve Mutfığa Sosyolojik Bakış. Ankara: Phoenix.
- Bilgin, A. (2008). Klasik Dönem Osmanlı Saray Mutfığı, , Türk Mutfığı Ed: Arif Bilgin ve Özge Samancı. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Cevat, E. (1975). Türk Dünyası. 12 Şubat 1975'te Milli Savunma Akademisinde verilen Konferans.
- Ciğirim, N. (2001). Batı ve Türk Mutfığı'nın Gelişimi, Etkileşimi ve Yiyecek-İçecek Hizmetlerinde Türk Mutfığı'nın Yerine Bir Bakış, Türk Mutfak Kültürü Üzerine Araştırmalar. Türk Halk Kültürünü Araştırma ve Tanıtma Vakfı Yayınları, Yayın No: 28, 49-61.
- Demirgöl, F. (2018).Çadırdan Saraya Türk Mutfığı. Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi, 3(1), 105-12
- Dönmez, Y. (1973). Türk Dünyasının Beşerî ve İktisadi Coğrafyası, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Coğrafya Enstitüsü Yayını, İstanbul.
- Güldemir, O. (2014). Orta Asya'dan Cumhuriyet Dönemine Türk Mutfığındaki Yemeklerin Değişimi: Yazılı Kaynaklar Üzerinden Bir Değerlendirme. VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi: 346-358, 04-05, Kuşadası, Aydın.
- Güler, S. (2010). Türk mutfak kültürü ve yeme içme alışkanlıkları. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (26), 24-30.
- Işın, P. M. (2019). Avcılıktan Gurmeliğe Yemeğin Kültürel Tarihi. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Kasar, H. (2021). Türk mutfak kültürü evreleri ve mutfak sentezinin incelenmesi. Journal of Humanities and Tourism Research, 11(2): 347-358.
- Kızıldemir, Ö. Öztürk, E. Sarıışık, M. (2014). Türk Mutfak Kültürünün Tarihsel Gelişiminde Yaşanan Değişimler. AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2014, Cilt:14, Yıl:14, Sayı:3, 14: 191-210.
- Özer, O. Ve Özcan, C.C. (2023). Gastronomi ve Av Turizmi; Eski Türklerden Türkiye'ye Av Eti ve Av Mutfığı. Journal of Gastronomy, Hospitality and Travel, 6(2), 607-623.
- Öztürk, Y. (2021). Geçmişten günümüze Türk mutfak kültürü üzerine bir değerlendirme. Journal of Social and Humanities Sciences Research, 8(67), 582-590.
- Roden, C. (2007). Arabesque: a taste of Morocco, Turkey, and Lebanon. New York, Alfred A. Knopf.
- Sandıkçioğlu, T. (2016). Türk Mutfak Kültürü. Editör:Arıkan, D.. T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını. Eskişehir.
- Seyitoğlu, F., Çalışkan, O. (2014), Turizm Literatüründe Türk Mutfığı Üzerine Yapılan Araştırmaların Değerlendirilmesi, Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 23-35
- Talas, M. (2005). Tarihi Süreçte Türk Beslenme Kültürü ve Mehmet Eröz'e Göre Türk Yemekleri. Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi (1)18, 273-283.
- Topal, E. ve Sezer, A. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Türk Dünyası Coğrafyasına İlişkin Farkındalık Düzeylerinin Belirlenmesi. Marmara Coğrafya Dergisi, (33), 96-113.
- Türkedebiyatı.org (2024). <https://www.turkedebiyati.org/turkcenin-dil-haritasi/> adlı siteden 12.05.2024 tarihinde alınmıştır.
- Yerasimos, M. (2014). 500 Yıllık Osmanlı Mutfığı (13.Baskı). İstanbul, Boyut Yayın Grubu.
- Yurt, İ. ve Achilova, D. (2022). Özbekistan'da Yöresel Bir Lezzet: Taşkent Dügün Pilavı. Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research, 6(2), 398-411

Problems of Language, History and Culture in The Turkic World: Semantic Characteristics of Recipes And Instructions For The Preparation Of Uzbek National Dishes

Nargiza ABDURAKHMANOVA NUSRATULLAYEVNA

Ibratbek Nematillayev SHUXRATBEK O'G'LI

Kaynakça

- Maxmudov K. Ozbek taomlari. – Toshkent: Ozdavnashr, 1960. – B. 240;
Maxmudov K. Ozbek tansiq taomlari. – Toshkent: Mexnat, 1989. – B. 352;;
O'zbek milliy taomlari. – Toshkent: Davr matbuoti, 2013. – B. 104;
O'zbek taomlari. O'zbek oshxonasi. O'zbek oshxonasi. Tuzuvchi: Anvar Madrahimov. – Toshkent: Okituvchi NMIU, 2012. – B. 304.
Makhmudov K. Ozbek ovkatlarida meva va xavfsizlik. – Toshkent: Qizil O'zbekiston, 1958. – B. 29;
Uzbekistan halqlarining milliy taomlari va cooking mahsulotlarini tayorlash usullari warm. A.X.Usmonxo'jaev rahbarligida. – Toshkent: Mexnat, 1988. – B. 480.,
Xudayarova M. Ozbek tilidagi taom nomlarining lingvistik tagolili. Filol. muxlis. nom. diss. – Toshkent, 2008. – B. 135.
Буркова П.П. Кулинарный рецепт как особый тип текста (на материале русского и немецкого языков): автореф. дис. канд. филол. наук / П.П.Буркова. – Ставрополь, 2004. – С. 29.,
Mamadjanova N. The study of linguistic units representing the category of address in modern linguistics on the example of English and Uzbek languages// O'zMU xabarları. Filologiya fanlari. – 2022, – №1. – 48-59 б.

Sırâtımüstakîm ve Sebîlürreşad Dergileri Kapsamında Osmanlı İmparatorluğu ile Rusya, Çin ve İran Türkleri/Müslümanları Arasındaki Münasebetler

H. Yasemin MUMCU

Kaynakça

- A. (1328/1912). "Mekâtib: Kaşgar Ahvâli". Sebîlürreşâd. C. VIII/199: 330.
Abdülhak. (1328/1912). "Kafkasya muhabir-i mahsusumuzdan: Balkan muharebesinin Bakü'deki tesirati". Sebîlürreşâd. C. IX/221: 240-241.
Abdülhak. (1329/1913). "Kafkasya muhabir-i mahsusumuzdan", Sebîlürreşâd. C. X/252: 297-298.
Abdürreşid İbrahim. (1325/1909). "Çin'deki Müslümanların hayatı". Sırâtımüstakîm. C. III/65: 207-208.
Abdürreşid İbrahim. (1325/1909). "Çin'deki Müslümanların hayatı". Sırâtımüstakîm. C. III/64: 190-192.
Abdürreşid İbrahim. (1326/1910). "Âlem-i İslam: Ahvâl-i İslam hakkında". Sırâtımüstakîm. C. IV/84: 104-109.
Abdürreşid İbrahim. (1326/1910). "Müslümanlar çalışırsa yaşayacak, ilerleyecek!..". Sırâtımüstakîm. C. IV/99: 356-358

- Abdürreşid İbrahim. (1326/1910). "Müslümanları intibaha davet hakkında- Bursa'da Cami-i Kebir'de beş bin kadar cemaat-i Müslimîn huzurunda seyyâh-ı şeir Abdürreşid İbrahim Efendi tarafından". Sırâtımüstakîm. C. IV/89: 191-194
- Abdürreşid İbrahim. (1326/1910). "Müslümanları kim uyandıracak?". Sırâtımüstakîm. C. IV/98: 343-346
- Abdürreşid İbrahim. (1328/1912). "Farz olan cihad bu cihaddır". Sebîlürreşâd. C. IX/216: 144.
- Ali Rıza. (1326/1911). "Mekâtib: Pekin'den", Sırâtımüstakîm. C. V/122: 299-300.
- Ali Rıza. (1327/1911). "Pekin'deki din kardeşlerimizin fahr-i kâinata karşı ta'zim ve tebcilleri". Sırâtımüstakîm. C. VI/136: 92.
- Dağistanlı Ahmet Han. (13338/1922). "Dağistan istiklal mücahedeleri -4-". Sebîlürreşâd. C. XX/517: 276-277.
- DÜZDAĞ, Ertuğrul (ed.) (2012-2021). Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Yakın Tarihimizin Belgesi 1908-1925, Sırâtımüstakîm- Sebîlürreşâd Mecmuası. İstanbul: Bağcılar Belediyesi Yay.
- GASPIRİNSKİ, İsmail. (1325/1909). "Terakkiyât-ı İslamiye Kongresi". Sırâtımüstakîm. C. II/48: 338-341.
- GASPIRİNSKİ, İsmail. (1325/1909). "Ser-tâc-ı Ulema-yı Şeriat-penâh Şeyhülislam Hazretlerine açık mektup". Sırâtımüstakîm. C. II/52: 406-407
- H. Eşref Edip. (1324/1909). "Konferans: Türklüğe Dair". Sırâtımüstakîm. C. I/20: 347-349
- Kazanlı Ayaz. (1325/1909). "Lisan meselesi". Sırâtımüstakîm. C. II/46: 316-318.
- Kazanlı Ayaz. (1325/1909). "Âlem-i İslam: Rusya Müslümanları". Sırâtımüstakîm. C. II/51: 398-399
- Kazanlı Ayaz. (1325/1909). "Rusya Müslümanları". Sırâtımüstakîm. C. III/56: 60-63.
- Kırımlı Yakup Kemal. (1325/1909). "İslam'da tese'ülün memûmiyeti, netaic-i müellimesi", Sırâtımüstakîm. C. III/63: 170-172.
- La. (1325/1910). "Medreselerin ıslahı". Sırâtımüstakîm. C. 4/79: 6-9.
- M. Tevfik. (1330/1915). "Makalât: İran'da cihadın tesirâtı". Sebîlürreşâd. C. XIII/323: 83-84.
- Musa Carullah. (1334/1918). "Mekâtib: Moskova'dan". Sebîlürreşâd. C. XIV/361: 209-210.
- Nûr Ali-zade Gıyâs Hüsnü. (1325/1909). "Buhara'da Sünniler, Şiirler I". Sırâtımüstakîm. C. III/74: 351-352
- Permlî Züfer Kasımı. (1325/1909). "Rusya'daki İslamların terakkiyât-ı diniyye ve milliyeye hizmetleri". Sırâtımüstakîm. C. III/62: 157-159
- Resûlzade Mehmet Emin. (1328/1912). "Hayat-ı akvâm-ı İslamiye: Osmanlılar'da İran ahvâline bîgânelik". Sebîlürreşâd. C. IX/211: 54-55.
- Resûlzade Mehmet Emin. (1328/1912). "Siyasiyât: Hükümet-i Osmaniye ile İran beyninde maddi ve manevi rabitalar". Sebîlürreşâd. C. IX/213: 93-94.
- S.M.T. (1334/1918). "İran'ın fedakârlığı". Sebîlürreşâd. C. XV/366: 31-32.
- S.M.T. (1334/1918). "İttihâd-ı İslam taraftarları". Sebîlürreşâd. C. XV/368: 69-70.
- Sibiryalı Alimcan el-İdrisî. (1325/1910). "Buhara'da tahsil". Sırâtımüstakîm. C. III/57: 111-112
- Talebe-i ulûmdan Ârif ve Mehmet Abdülgâni. (1326/1910). Sırâtımüstakîm. C. IV/94: 284.
- Troytskili Ahmet Tacettin. (1325/1909). "Rusya'da İslamiyet âlemi". Sırâtımüstakîm. C. III/57: 78-80.
- Troytskili Ahmet Tacettin. (1325/1909). "Âlem-i İslam: Rusya Müslümanları ve Rus Maarif Nezareti". Sırâtımüstakîm. C. III/61: 143-144.
- Troytskili Ahmet Tacettin. (1325/1909). "Tashîh-i Efkâr". Sırâtımüstakîm. C. III/66: 220-222.
- Troytskili Ahmet Tacettin. (1325/1909). "Âlem-i İslam: Ahvâl-i umumiye-yi İslamiye ve istikbâl-i İslam". Sırâtımüstakîm. C. III/71: 300-304.
- Troytskili Ahmet Tacettin. (1325/1910). "Âlem-i İslam: Ahvâl-i umumiye-yi İslamiye ve istikbâl-i İslam". Sırâtımüstakîm. C. III/77: 397-400
- y.y. (1325/1910). "Kont Olsoviev'in ifadâtı". Sırâtımüstakîm. C. III/71: 304.
- y.y. (1325/1909). "Matbuat-ı İslamiye". Sırâtımüstakîm. C. III/77: 403-405
- y.y. (1325/1910). "Âlem-i İslam'da". Sırâtımüstakîm. C. III/77: 404.
- y.y. (1326/1910). "Matbuat-ı İslamiye". Sırâtımüstakîm. C. IV/84: 112.

- y.y. (1326/1910). "Aleyh ve lehimizde neler söyleniyor?". Sırâtımüstakîm. C. V/117: 216-217.
- y.y. (1326/1911). "Buhara Ahvâli", Sırâtımüstakîm. C.V/123: 315.
- y.y. (1326/1911). "Şuûn: Türkistan'da sefalet", Sırâtımüstakîm. C. V/125: 351-352.
- y.y. (1326/1911). "Asya-yı Vusta felaketzedegânı". Sırâtımüstakîm. C. V/126: 368.
- y.y. (1326/1911). "Asya-yı Vusta felaketzedegânı iane defteri". Sırâtımüstakîm. C. V/127: 384.
- y.y. (1326/1911). "Türkistan felaketi için". Sırâtımüstakîm. C. V/128: 397-398.
- y.y. (1326/1911). "Asya-yı Vusta felaketzedegânı menfaatine verilen konferans". Sırâtımüstakîm. C. V/128: 398-400.
- y.y. (1326/1911). "Asya-yı Vusta felaketzedegânına Osmanlı Müslümanlarının muaveneti". Sırâtımüstakîm. C. V/129: 415.
- y.y. (1328/1912). "Makam-ı mualla-yı hilafet ve Kaşgar Müslümanları", Sebîlürreşâd. C. VIII/193: 207-208.
- y.y. (1328/1912). "Şuûn: Çin". Sebîlürreşâd. C. VIII/194: 232.
- y.y. (1328/1912). "Âlem-i İslam'da tezahürat". Sebîlürreşâd. C. IX/220: 225-226.
- y.y. (1328/1912). "Âlem-i İslam'da tezahürât". Sebîlürreşâd. C. IX/220: 225-226.
- y.y. (1338/1918). "Osmanlı- İran münasebât-ı hâzır ve âtiyeleri". Sebîlürreşâd. C.XV/368: 71-73.
- y.y. (1338/1922). "Türkiye ve âlem-i İslam". Sebîlürreşâd. C. XX/512: 213-214.
- y.y. (1339/1923). "Dağıstan ve Şimali Kafkasya'da sulhumuzun tesirâtı", Sebîlürreşâd. C. XXII/553-554: 62.

Türkçülüğü Yeniden Üretmek-Ziya Gökalp'in *Küçük Mecmua* Dönemi

Şener Şükrü YİĞİTLER

Kaynakça

- AKÇURA, Y. (2012). *Üç Tarz- Siyaset*. Kilit Yayınları.
- BEYSANOĞLU, Ş. (1998). *Anıtları ve Kitabeleriyle Diyarbakır Tarihi*, C. 1. Diyarbakır: Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Yayınları.
- BEYSANOĞLU, Ş. (2002). *Yeni Türkiye'nin Manevi Mimarı Ziya Gökalp 1. Cilt*. Ankara: Ziya Gökalp Derneği Yayınları.
- BORA, T. (2017). *Cereyanlar-Türkiye'de Siyasi İdeolojiler*. İletişim Yayınları.
- ERİŞİRGİL, M. E. (1984). *Ziya Gökalp*. Remzi Kitabevi.
- GÖKSEL, A. N. (1956, 1 Eylül) "Ziya Gökalp'in Malta Dönüşü Faaliyetlerinden: Gece Dersleri". *Gençlik Derneği ve Küçük Mecmuası*, Kara Amid, c,1,sayı: 1 Eylül 1956, s. 183.
- KÖSOĞLU, N. (2013). *Türk Milliyetçiliğinin Doğuşu ve Ziya Gökalp*. Ötüken Neşriyat.
- OSMANAĞAOĞLU, C. (2008). *Ziya Gökalp'te Türkçülük Akımı*. On İki Levha Yayıncılık.
- PARLA, T. (2009). *Ziya Gökalp, Kemalizm ve Türkiye'de Korporatizm*. Deniz Yayınları.
- ROHAT (1992). *Ziya Gökalp'in Büyük Çilesi Kürtler*. Fırat Yayınları.
- ŞEHİSUAROĞLU, L. (2003). *Ziya Gökalp*. Alternatif Yayınları.
- TANSEL, F. A. (1965). *Ziya Gökalp Külliyyatı II-Limni ve Malta Mektupları*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayını.
- TİMURTAŞ, F. K. (1967). "Atatürk'ün Gerçek Yönü". *Türk Kültürü* S. 61, s. 13.
- TOKLUOĞLU, C. (2015). *Ziya Gökalp: Turancılıktan Türkçülüğe*. *Ziya Gökalp Kitabı* içinde (Ed. C. Özyurt, A. Tak). Hece Yayınları.

- ÜLKEN, H. Z. (2019). *Türkiye’de Çağdaş Düşünce Tarihi*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Ziya Gökalp (28 Ağustos, 1922). *Küçük Mecmua*, S. 13, 14-16.
- Ziya Gökalp (2009). *Küçük Mecmua C. 1*. Ankara: Yeniden Anadolu Ve Rumeli Müdafaa-ı Hukuk Yayınları.
- Ziya Gökalp (2009). *Küçük Mecmua C. 2*. Ankara: Yeniden Anadolu Ve Rumeli Müdafaa-ı Hukuk Yayınları.
- Ziya Gökalp (2009). *Küçük Mecmua C. 3*. Ankara: Yeniden Anadolu Ve Rumeli Müdafaa-ı Hukuk Yayınları.
- Ziya Gökalp (2013). *Kürt Aşiretleri Hakkında Sosyolojik Tetkikler*. Bilge Oğuz Yayınları.
- Ziya Gökalp (2015). *Türk Medeniyeti Tarihi*. Ötüken Neşriyat.
- Ziya Gökalp (2020). *Türkçülüğün Esasları*. Kapra Yayıncılık.
- Ziya Gökalp (2021). *Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak*. Kapra Yayıncılık.

Türk Eğitim Tarihinde Usul-i Cedit Hareketi ve Günümüz Eğitime Yansımaları

Fatih VEYİŞ, Ayşegül KAYAR MUSLU

Kaynakça

- AKÇURAOĞLU, Y. (2009). Türk Yılı 1928. [Yay. Haz. Arslan Tekin & Ahmet Zeki İzgöer]. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- AKPINAR, Y. (2022). Gaspıralı: Eğitim yazıları (3. Basım). İstanbul: Ötüken Yayınları.
- AKYOL, T. (1993). “Cedidcilik”. TDV İslâm Ansiklopedisi, C.7, 211-213. <https://islamansiklopedisi.org.tr/cedidcilik>
- EKİNCİ, Y. (2013). Gaspıralı İsmail (2. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.
- KIRIMLI, H. (1996). “Gaspıralı, İsmail Bey” TDV İslâm Ansiklopedisi, C.13, 392-395. <https://islamansiklopedisi.org.tr/gaspırali-ismail-bey>
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2019). Türkçe dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar). <https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=663>
- ŞAHBAZ, N. K. (2017). “Tanzimat, I. Meşrutiyet ve II. Abdülhamit Dönemlerinde Türkçe öğretiminin tarihsel gelişimi”. Başlangıçtan Günümüze Türkçenin Eğitim Öğretim Tarihi Araştırmaları. [Ed. Abdurrahman Güzel]. Ankara: Akçağ Yayınları. 225-281.
- YAMAN, E. (2018). Gaspıralı İsmail ve Türkçede birlik (2. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.

Jadid Matbuotida Mumtoz Manbalar Tadqiqi

Orzigul Hamroyeva JALOLOVNA

Foydalanilgan adabiyotlar

- Fitrat. (2000). Qutadg’u bilig // Tanlangan asarlar. 2-jild. – T.: Ma’naviyat,– B.11-16.
- Mahmud, Vadud. (1925). Alisher Navoiy. //Maorif va o’qitg’uvchi. – Toshkent,– № 3. – B.56-62.
- Mahmud, Vadud. 1926. Navoiygacha turk adabiyoti. //Maorif va o’qitg’uvchi. – Samarqand,– № 1. – B.48-50
- Majidiy. (1925). O’zbek shoiri Turdi. //Maorif va o’qitg’uvchi. – Toshkent,– № 9-10. – B.52-63.
- Malov, S.E. (1929). Iz tretey rukopisi «Kutadgu bilig», Izv. ANSSSR Otd. gumm. Nauk.
- Malov, S.E. (1951). Pamyatniki drevnetyurkskoy pismennosti. – M.–L.

- Niyoziy, A. (1925). Fuzuliy va Navoiyning asarlarida shakl va ma'nocha mushobahat ham ayriliq jihatlari. Ozarbayjonchadan tarjima. //Maorif va o'qitg'uvchi. – Toshkent,– № 4. – B.70-75
- Rahmon, F. (1928). Navoiy. Chig'atoy adabiyoti. //Maorif va o'qitg'uvchi. – Samarqand,– № 5-6. – B.52-56.
- Zohiriy, Ashurali. (1927). Navoiyning yubileyi va tarjimai holig'a yangi bir sahifa. //Maorif va o'qitg'uvchi. – Samarqand,– № 1-2. – B.27- 29.

Ceditçilik Fikir Akımının Tatar Şair Abdullah Tukay'ın Şiirlerine Yansıması

Erkan KARAGÖZ

Kaynakça

- ALP, Alper. (2006). Defter-i Hakani Nazırı Mahmud Esad Efendi'nin Gözüyle 20. Asır Başında Türk Dünyası. *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi*, cilt 2, sayı 3, ss. 17-42.
- DEVLET, Nadir. (1999). *Rusya Türklerinin Milli Mücadele Tarihi (1905-1917)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yay.
- KIRIMER, Cafer Seydahmet. (1996). *Gaspıralı İsmail Bey 'Dilde, Fikirde, İşte Birlik'* (haz. Ramazan Bakkal). İstanbul: Avrasya Bir Vakfı Yay.
- MARAŞ, İbrahim. (2002). *Türk Dünyasında Dinî Yenileşme (1850-1917)*. İstanbul: Ötüken Yay.
- ÖNER, Mustafa. (2021). Çağdaş Dünya ve Abdullah Tukay. *İdil-Ural Araştırmaları Dergisi*, c.3, s. 2, ss. 193-205.
- ÖZKAN, Fatma. (1994). *Abdullah Tukay'ın Şiirleri, İnceleme-Metin-Aktarma*. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay.
- ÖZKAN, Fatma. (2011). Abdullah Tukay'ın Şiir Dünyası. *Türk Yurdu Dergisi*, s. 287, ss. 90-94.
- TUKAY, Abdullah. (1985). *Eserler, Şiğirler - Poemalar 1901-1908*, Biş Tomda, 1. Tom (haz. Galimcan İbrahimov İsimindeki Til, Edebiyat hem Tarih İnstitutu). Kazan: Tatarstan Kitap Neşr.

Ceditçilikten Komünistliğe: H. Sähetmıradov Örneği

Tahir AŞIROV

Kaynakça

- Annaorazov, J. (2020). "Kak Naçalas Grajdanskaya Voyna v Turkmenii?", *Voyennaya istoriya Rossii XIX-XX vekov. Materialı XIII Mejdunarodnoy voyenno-istoričeskoj konferentsii / Pod. red. D. Yu. Alekseyeva, A. V. Aranoviça. Sankt-Peterburg, 4 dekabrya 2020 g.: Sb. nauçnih statey. - SPb.: SPbGU PTD, s. 368-382.*
- Aşirov, T. (2020). *Türkmen Basın ve Düşünce Tarihinde Türkmen İli Dergisi (1922-1924)*. Erzurum: Fenomen Yayıncılık.
- Aşirov, T. (2019). "Türkmen Yaş Goşgıcları (1931), [Yıgnap Tertibe Salan Muhammed Geldiyev], Aşgabat: Türkmenistan Devlet Neşriyatı. 91 s". *Korkut Ata Türkiyat Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 53-56.
- Çürriyev, A. (1989). *Yüregiñ Emri Bilen (Tarihi publitsistik oçerkler. Orta hem ulı yaşlı mekdep okuvçıları üçin)*. Aşgabat: Mağarif neşriyatı.

- Durdiyev, T. (1970). *Iz Galdıran Ömürler (Türkmenistan'ın Köne Partiya – Dövlet İşgarleri)*. Aşgabat: Türkmenistan neşriyatı.
- Palvanova, B. P. (1991). *Trageičeskiye 30-ye*. Aşgabat: Turkmenistan.
- RGASPI (*Rossiyskiy gosudarstvennyy arhiv sotsialno-političeskoj istorii*). F. 17. op. 85. d. 77. l. 15.
- Soyegov, M. (2014). “Epizodı iz “Bolşogo Terrora”: Ot vospominaniy k dokumentalnim podtverjdeniyam, naçinaya s nadgrobniñ nadpisey”. *Vestnik Bist*, 3, 75-78.
- Türkmen Sovet Entsiklopediyası*, I-X cilt. Aşgabat.

Gelenek ve Modern Arasında Bir Çıkış Yolu Usul-i Cedid Bağlamında İsmail Gaspıralı'nın Eğitim Düşüncesi Üzerine Bir İnceleme

Orhan Gazi GÖKÇE

Kaynakça

- Akçura, Yusuf (2009). *Türk Yılı 1928*. Haz. Arslan Tekin-Ahmet Zeki İzgöer. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Akpınar, Yavuz. (2017). *Eğitim Yazıları* içinde. İstanbul: Ötüken Yayınevi.
- Aksu, Belgin T. (2001). Gaspıralı İsmail Bey'in Eğitim Üzerine Düşünceleri, Uygulamaları ve Etkileri. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Caferoğlu, Ahmet (2004). *İsmail Gaspıralı: Ölümünün 50.Yıldönümü Münasebetiyle Bir Etüd* içinde. Ed. Hakan Kırmıllı. Ankara: Kırım Türkleri ve Yardımlaşma Derneği Genel Merkezi Yayınları.
- Ergüneş, Y. (2014). Türk eğitim tarihinde aydınlığın geldiği ocak: İsmail Gaspıralı ve eğitim-öğretim faaliyetleri.
- Kırimer, Cafer Seydahmet (1996). *Gaspıralı İsmail Bey*. (Haz. Ramazan Bakkal), Avrasya Bir Vakfı Yay., İstanbul 1996, s. 42.
- Kırimer, Cafer Seydahmet (2001). İsmail Bey Gasperenski. *Türk Yurdu*, Cilt 17, Sayı 36, Tutibay Yayınları, Ankara: 42, 219.
- Kırmıllı, Hakan (1996). *Gaspıralı, İsmâil Bey*. Tdv İslâm Ansiklopedisi içinde. TDV Yayınları. <https://İslamansiklopedisi.Org.Tr/Gaspıralı-İsmail-Bey> (28.06.2024).
- Nadir, D. (2011). *Unutturulan, Türkçü, İslamcı, Modernist İsmail Gaspıralı*. İstanbul: Başlık Yayınları.
- Nadir, D. (2014). *Rusya Türklerinin Millî Mücadele Tarihi (1905-1917)*, Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Tynybek Kyzy, Z. (2019). 19. yy-20. yy Türk dünyasında eğitim reformu çalışmaları ve usul-i cedid hareketinin eğitim felsefesi açısından eleştirisi_x000D_ (Yayınlanmamış: Yüksek Lisans Tezi Sakarya Üniversitesi).

Türk Dünyası'nda Modern Bir Reformist: Gaspıralı İsmail Bey (1851-1914) ve Eğitim Reformu

Güneş GULİYEVA YILMAZ

Kaynaklar

- AKPINAR, Y. (2011). "Tercüman". *TDV İslâm Ansiklopedisi*, (C. XL, ss. 492-494). İstanbul: TDV Yayınları.
- AKYOL, T. (1993). "Usul- cedid", . *TDV İslâm Ansiklopedisi*, (C. VII, ss. 211-213). İstanbul: TDV Yayınları.
- ARSLAN, M. (2016). "Gaspıralı İsmail Bey'in eğitim reformu ve Usul-u Cedid Gaspıralı İsmail Bey'in yaşam öyküsü ve Türk fikir hayatına etkileri". *GAU Journal of Social and Applied Science*, VIII (1), 8-21.
- ARSLANTAŞ, H. A. (2014). "Maarif İslahından Medeniyet İnşasına: İsmail Gaspıralı ve Ziya Gökalp". *Eğitimde Politika Analizi*, III (2), 49-61.
- DEVLET, N. (2011). *İsmail Gaspıralı: Unutturulan Türkçü İslamcı Modernist*. İstanbul: Başlık Yayın Grubu.
- EKBERLİ, F., (7-9 Mayıs 2015). İsmayıl Bey Gaspıralının "Dilde, Fikirde ve İşte Birlik" Felsefesi ve Türk Dünyası". (Ed. Prof. Dr. Mehmet Evkuran). (ss.237-246). *IV. Uluslararası Türk Dünyası Ekonomi Forumu Bildiriler Kitabı*, Çorum: Hitat Üniversitesi Yayınları.
- ERCİLASUN, A. B. (1992). "İsmail Gaspıralı'nın Fikirleri". *Türk Dünyası Üzerine İncelemeler*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- GASPIRALİNSKİ, İ. (1988). "Türk Halkına". *Türkyurdu*, IX, 53.
- İME, G. (2022). "Türk Çağdaşlaşma Sürecinde İsmail Gaspıralı Önderliğinde Başlatılan Usul-Ü Cedit Hareketinin Rolü". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 41 (72), 363-378.
- KANLIDERE, A. (2013). *XIX. Yüzyıl Türk Dünyası*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- KIRIMLI, H. (1996). "Gaspıralı İsmail Bey". *TDV İslâm Ansiklopedisi*, (C. XIII, ss. 392-395). İstanbul: TDV Yayınları.
- ÖZKAYA, Y. (2007). "İsmail Gaspıralı'nın Hoca-i Sıbyan Kitabı Hakkında Bazı Düşünceler". *Ege Üniversitesi I. Uluslararası Türk Dünyası Kültür Kurultayı*, (ss.9-15).Çeşme-İzmir.
- SAĞLAM, S. (2019). "İsmail Gaspıralı'da Millet ve Milliyetçilik". *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, VIII, (24), 437-457.
- SANNAV, S. C. (2022). "Gaspıralı İsmail Bey'in (1851-1914) Yazılarında Eğitim ve Kültür Temelli Faaliyetlerin Yeri". *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, XII (24), 235-250.
- SELÇUK, S. & ÖZÇELİK, M. H. (2020). "Gaspıralı İsmail Bey ve modern eğitim anlayışı". *Aydın Türklük Bilgisi*, VI (1), 71-84.
- TOKER, M. (2004). "İsmail Gaspıralı ve "dilde birlik" fikri üzerine". *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (16), 31-45.
- VAHABZADƏ, B. (Ocaq, 2001). "Biz niyə özümüz olmaq istəmirik?". *Tarih dərgisi*, 169, 28.
- YALVAR, C. (/2017). "Türk Dünyasının Sönmeyen Ateşi: İsmail Bey Gaspıralı (1851-1914)". *Yeditepe Üniversitesi Tarih Bölümü Araştırma Dergisi*, I (2), 87-116.

<https://tr.wikipedia.org/wiki/>

<https://ytb.gov.tr/haberler/milletinin-terakkisine-adanan>

<http://www.ismailgaspırali.org/dogumunun-150-yilinda>

<http://www.ismailgaspırali.org/dogumunun-150-yilinda->

Gaspıralı'da Bir Anlatı Stratejisi Olarak Karşıolguşallık: *Darürrahat Müslümanları ve "Kadınlar Ülkesi"*

Murat GÜR

Kaynakça

- AKPINAR, Y. (2017). "İhmal Edilmiş Bir Yazar". *İsmail Gaspıralı: Seçilmiş Eserler 1 (Roman ve Hikâyeleri)*, (ed. Y. Akpınar, B. Orak, & N. Muradov). İstanbul: Ötüken Neşriyat, 17-80.
- BOOTH, C., Rowlinson, M., Clark, P., Delahaye, A., & Procter, S. (2009). "Scenarios and Counterfactuals as Modal Narratives". *Futures* (41), 87-95.
- DANNENBERG, H. P. (2008). *Coincidence and Counterfactuality: Plotting Time and Space in Narrative Fiction*. Lincoln ve Londra: University of Nebraska Press.
- GALLAGHER, C. (2018). *Telling It Like It Wasn't: The Counterfactual Imagination in History and Fiction*. Chicago: Chicago University Press.
- GASPIRALI, İ. (2017). *Seçilmiş Eserleri 1 (Roman ve Hikâyeleri)*, İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- GÜR, M. (2023). *Başka Bir Tarih Hayal Etmek: Türk Edebiyatında Ükronya*. Ankara: Günce Yayınları.
- RAGHUNATH, R. (2020). *Possible Worlds Theory and Counterfactual Historical Fiction*. London: Palgrave Macmillan.
- TUNÇ, G. (2012). "İsmail Gaspıralı'nın Frengistan Mektupları ve Darürrahat Müslümanları Adlı Romanlarında İdeoloji ve Kurgu İlişkisi". *Karadeniz Araştırmaları* (35): 145-160.
- ÜZÜM, M. (2020). "Türkçede Karşıolgusalılık: Korpus Temelli Bir İnceleme", *Dilbilimde Güncel Tartışmalar* 3, (ed. A. Uçar, P. İbe Akcan, & F. Çetintaş Yıldırım) Ankara: Dilbilim Derneği Yayınları. 123-130.

"Dilde Birlik" Fikri Kapsamında Dinî Söz Varlığına Bakış

Fulya AKMAN

Kaynakça

- AKMAN, Fulya (2020). *Kazakçanın Dinî Söz Varlığı -Tarihî Karşılaştırmalı Bir İnceleme*-Ankara: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. (Yayımlanmamış Doktora Tezi.)
- BODROGLİGETİ, A. (1972). "Islamic terms in eastern middle Turkic." *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae*, XXV, 355-367.
- CLAUSON, S. G. (1972). *An etymological dictionary of pre-thirteenth-century Turkish*. Oxford: Clarendon Press.
- EKER, S. (2006). "Kutadgu Bilig'de (teñri 'azze ve celle ögdisin ayur) Türkçe İslami terimlerin kaynakları üzerine." *Bilig*, 38, 103-122.
- EKEWBAYEV, Askar (1989). *Jusup Balasagun -Kuttı Bilik-* Almatı.
- KIRIMER, Cafer Seydahmet (1934). *Gaspıralı İsmail Bey*. İstanbul.
- KOZUBEKOV, Tölögön (1993). *Cusup Balasağın -Kuttuu Bilim- Dastan*. Moskva: Nik.
- ÖTKÜR, Abdurehim-Ziyai Ahmet-Yusup Memtimin (1984). *Yusup Has Hâcip-Kutadku Bilik*. Milletler Neşriyatı.
- TOKER, M. (2004). "İsmail Gaspıralı ve "Dilde Birlik" Fikri Üzerine". *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi (SUTAD)*, (16), 32-45.
- VELİYEV Kamil- Asker Ramiz (1994). *Yusif Balasagunlu: Gutadgu Bilik-Xoştbehtliye Aparan Älm*. Bakü:Azərbaycan Dövlät Nəşriyyatı.

Mekânın Hafızası ya da Mekâna Tutunan Hafıza Şakir Selim'in Şiirlerinde Kırım

Kaynakça

- ASSMANN, Jan(2001), Kültürel Bellek, Ayrıntı Yayınları, 2. Baskı, İstanbul.
DRAAISMA, Douwe(2017), Sıla Hasreti fabrikası bellek yaşlılıkta nasıl işler, İstanbul, YKY.
NORA, Pierre(2006), Hafıza Mekânları, Dost Kitabevi Yayınları, Ankara.
SAVA, Işıl İşıktaş (2022), Kırım Tatar Şairi Şakir Selim'in Şiirleri (Metin-Aktarma-İnceleme), Bengü Yayınları, Ankara.
Yİ-FU Tuan(2005), "Mekân ve Yer: Humanistik Perspektif", (Çev: Yılmaz Arı) 20. Yüzyılda Amerikan Coğrafyasının Gelişimi, Konya, Çizgi Kitabevi.

Bir Kırım Tatar Aydınının Gözünden Kırım Tatar Edebiyatı ve Kültür Hayatına Dair Notlar: Şakir Selim ve Qırımname-Tamçılar Kitabı

Işıl İŞIKTAŞ SAVA

Kaynaklar

- Baydar, A.S.E. (2012). Şakir Selim'in Edebî Şahsiyetine Dair Notlar. Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, 47, 58
Fazıl, Rıza., Nagayev, Safter., (2001). *Qırımtatar Edebiyatının Tarihi*. Simferopol: Qırım devlet oquv-pedagogika neşriyatı
Karaş, Ertuğrul. (2009). Şakir Selim'le Röportaj. *Emel İki Aylık Fikir-Kültür Dergisi*, sayı 228
Kırımoğlu, Mustafa Abdülcemil. (2004). *Kırım Tatar Millî Hareketinin Kısa Tarihi* (Rusçadan Türkçeye Çeviren: Hakan Kırımlı). Kırım Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneği Genel Merkezi Yayınları No 6.
Sava, I. Işıl (2022). Kırım Tatar Şairi Şakir Selim'in Şiirleri (Metin-Aktarma-İnceleme). Bengü Yayınları: Ankara
Selim, Şakir (2008). Qırımname II- Tamçılar. Qırım-Aqmescit: Tarpan Neşriyat
Selimova, L. (2014). Şakir Selim-Şair Bolsañ, Aqmescit, "Dola" Neşriyatı, 5-6
Şamil, Ali. (2009). Yüzünü Görmediğim Dost Şakir Selim. *Emel dergisi*, 228, 21

I. Жансүгіров Шығармашылығын Оқыту Арқылы Оқушылардың Сыни Ойлау Дағдысын Дамыту

Pakizat ADIYEVA, Alisher MURATBAYEV

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

- Жансүгіров, I. (2003). Құлагер: өлеңдер мен поэмалар. Алматы: Атамұра. 357 бет.
Жұмақаева, Б. Д. (2015). Қазақ әдебиетін оқыту әдістемесі: Оқулық. Алматы: «Қыздар университеті» баспасы. 242 бет.
Кыяхметова, Ш. I. (2019). Жансүгіровтің рухани әлемі (монография): көп томдық шығармалар жинағы. ҚР Білім және ғылым м-гі, I. Жансүгіров атын. Жетісу мемлекеттік ун-ті, Ілиястану ғыл.-практ. орталық. Алматы: Баянжүрек. 9-том. 302 бет.

Ürkün Ayaklanması Ekseninde Şekillenen Türk Romanında "Efendi"

Tolga BAYINDIR

Kaynakça

- Azizata, F. S. (2023). Birinci Jön Türk Hareketinde (Genç/Yeni Osmanlılarda) Milli Egemenlik İzleri. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(1), 13-26.
- Banarlı, N. S. (1974). *Metinlerle Türk ve Batı Edebiyatı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çelebi, D. M. (2007). *Türk İnkılap Tarihi*. İzmir: Özal Matbaa.
- Çolpan, A. S. (2022). *Gece ve Gündüz*. (haz. Şuayip Karakaş). Ankara: Bengü Yayınları.
- Enginün, İ. (2015). *Yeni Türk Edebiyatı Tanzimat'tan Cumhuriyete*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Kaplan, M. (2014). *Türk Edebiyatı Üzerinde Araştırmalar 2*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Kasımbekov, T. (2023). *Kırgın – Bir Ürkün Hikâyesi*. (çev. Azap, S., Altıok, E.) Ankara: Bengü Yayınları.
- Khavay, K. (2021). *Askar Süleymenov'un Besatar Adlı Eseri Üzerine Dil İncelemesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), (Danışman: Doç. Dr. Abdulkadir Öztürk), Ordu: Ordu Üniversitesi.
- Kılıçoğlu, M. E. (2019). Çarlık Rusyasında Ceditçilik / Yeni Usul Hareketi. *Journal of Awareness*, 4(1), 65-90.
- Kürkçü, S., & Joldoshov, A. (2022). Tarihsel Perspektiften Jön Türkler ve Ceditçilik Hareketlerinin Karşılaştırması. *Journal of Academic Value Studies*, 8(2), 110-118.
- Kydyraliyev, D. (2021). *Türkistan'da Ceditçilik Hareketi ve Bunun Türkiye ile Münasebeti*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Türkiye Cumhuriyeti Tarihi, Doktora Tezi.
- Özdemir, P. H. (2007). *Üç Jön Türk'ün Ölümü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Öztürk, G. (2016). Türkistan'da Ceditçilik ve Basın Faaliyetleri. *İletişim Çalışmaları Dergisi*, 2(1), 95-115.
- Süleymenov, A. (2009). *Besatar*. Almatı: Atamura Yayınları.
- Ülken, H. Z. (1992). *Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi*, İstanbul: Ülken Yayınları.

Rusya'nın Kırgızlara Yönelik Dil Politikası

Gülzar ZAKERYAYEVA

Kaynakça

- Bruchis M. (1984) *The Effect of the USSR's Language Policy on the National Languages of Its Turkic Population*. London: George Allen and Unwin
- Богданович О. (2018) "Дерусификация в Центральной Азии: выигравших не будет, можно только проиграть". *Газета «Ритм Евразии», стр 5*.
- Erdogan A. (2018). "Sovyet Rusya Rejiminin Türkistan Halklarına Yönelik Asimile Politikası". *Toros Üniversitesi İİSBF Sosyal Bilimler Dergisi*, cilt V/ sayı 9, sayfa 251-269
- Kırgız Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın web sitesi:
https://www.president.kg/ru/sobytiya/24842_kirgizstan_i_kitay_zaklyuchili_soglasheniya_na_summu_bolee_1_mlrd_dollarov_ssha
- Kommersant.ru arşiv : <http://www.centrasia.ru/newsA.php?st=1182137280>
- Гульямова М. (1962) *Из истории формирования Узбекской Советской Интеллегенции (1933-1937)*, Ташкент: Академии наук Узбекской ССР

Satay M (1993), *Gaspıralı İsmail Bey'den Atatürk'e Türk Dünyasında Dil ve Kültür Birliği*, İstanbul:Türk Dil Kurumu Yayınları.

Uzman, M. (2017). Sovyetler Birliği'nde Dil Politikası. *Liberal Düşünce Dergisi* (88), 41-56.

Ақыт Үлімжіұлы Шығармаларының Зерттелуі Жайлы Деректер

Б.Т. МЫРЗАГЕЛДИЕВА

Пайдаланылған Әдебиеттер:

Әзібаева, Б. (2009). Қазақ дастандары. Алматы: «Баспалар үйі» акционерлік қоғамы, 2009. -12-736б.

Кенжебаев, Б. (1956). *Қазақ баспасөзінің тарихынан мәліметтер*. Алматы: Қазақ мемлекет баспасы.

Қазыбеков, Н. (1991). *Ой таразы. Сын мақалалар*. Алматы: Жазушы.

Құмарұлы, Ш. (2005). *Ер еңбегімен танылады* (алғы сөз) // Жұмабайұлы Б. Ақыт ата. Бейжің: «Оттар» баспасы.

Мырзахметов, М. (1993). *Қазақ қалай орыстандырылды*. Алматы: Атамұра-Қазақстан.

Татар халық ижаты. Дастаннар. (1984). томны төзүче, кереш макала һәм искәрмәләрнеязучы, Ф.В.Әхмәтова. Казан: Татарстан китап нашрияты.

Заманлар узган – дастан туган: Дастаннар, (2001). төзүчесе, кереш мәкалә һәм искәрмәләр авторы Ф.И.Урманче. Казан: Мәгариф, 2001.

Үлімжіұлы, А. (2011). *Шығармаларының толық жинағы*: Екі томдық. 1 т. Кония, 2011. 22-557 бб.

Жанәбілұлы, Қ. (1999). *Ақыт хақында // Үлімжіұлы А. Шығармалар жинағы. 2 т.Күйтің: «Іле халық баспасы», 1999. -10-12 б б.*

Kazakistan Sineması ve Mitoloji

Yusuf YURDİGÜL, Mustafa GÜLSÜN

Каунаққа

Can, Ş. (2011). *Klasik Yunan Mitolojisi*. İstanbul; İmak Ofset Basım Yayın.

Быықлы, М. (2019). *Türklerde At Kültürü Ve Türk Mitolojisinde Atın Yeri Ve Önemi*. 5. Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Kongresi. ss.404-417.

Çoban, B. (2009). *Sinema, Mitoloji, İdeoloji; Sinemaya Eleştirel Bir Bakış*. Medya Eleştirileri 2009: Bilinç Endüstrisinin İktidar ve Siyaset Pratikleri (Ed. ZK Uslu, C. Bilgili). İstanbul, Beta Yayınları.

Durmuş, İ. (2021). "Türk Kültür Çevresinde At". *Asya Araştırmaları Dergisi*. ss 1-12.

İbrayev, Ş. (2006). "Kazak Mitleri ve Mitik Efsaneleri Hakkında". *bilig, Bahar*. Ss.3

Küçüktuncer, M. (2020). "Türk Mitolojisi Ve Şamanizm'de Tabiat Olayları". *Akra Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi*. (S.21) c.8 / s.95-108.

Sayın Alsan, Ş. ve Akın S. (2020). "Türk Kültür Ve Sanatında Geyik Sembolizmi". *ulakbilge*, s. 215-226.

- Tüysüz, D. (2019). "Mitolojinin Sinemada Modern Yorumu: "Nerdesin Be Birader?" Ve "Kutsal Geyiğin Ölümü" Filmlerinde Çağdaş Odysseus Ve Agamemnon Hikâyeleri". Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. Cilt 21 ss. (323-341).
- Yayan, G. ve Özcan, C. (2020). "Türk Mitolojisinde Yer Alan Mitolojik Unsur Ve Sembollerin Şevkat İşlegen'in Eserlerine Yansımaları". Kesit Akademi Dergisi. ss.212-225.
- Yurdigül, Y. (2022). Türk Dünyası Sinemasında Bir Anlatım Aracı Olarak Mitolojinin Kullanımı. III. Uluslararası Serikbol Kondıbay Ve Türk Mitolojisi Araştırmaları Sempozyumu. ss.48.
- Zor, L. (2014). "Orta Asya Türk Dünyası Sineması'nın Etkili Dilini Yaratın Usta Bir Yönetmen: Tolomuş Okeev". KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi. ss.62-67

Dükenbay Dosjanov'un "Farabi" Adlı Eserinde Kendilik Kültürünün İzleri Üzerine Bir Değerlendirme

Sema ÖZHER

Kaynakça

- Foucault, M. (2020a). "Kendini Biçimlendirme Teknikleri". *Kendini Bilmek*. [(haz.) L. H. Martin ve H. Gutman ve P. H. Hutton]. İstanbul: Profil Kitap. 26-67.
- (2020b). *Eleştiri Nedir? Kendilik Kültürü*. [(çev) M. Erşen]. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Hegel, (2011). *Tinin Görüngübilimi*. [(çev) Aziz Yardımlı]. İstanbul: İdea Yayınevi.
- Koç Özher, S. (2023). "Kendilik Kültürü Bağlamında Ayla Kutlu'nun Yedinci Bayrak Romanı Üzerine Bir Değerlendirme". *Türkiye Cumhuriyeti'nin Yüzüncü Yılında Türk Edebiyatı*. Elginkan Vakfı 6. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kurultayı Bildirileri. 25-26-27 Ekim. 257-272.
- Urhan, V. (2013). *Michel Foucault ve Düşünce Sistemleri Tarihi Arkeoloji, Soykütüğü, Etik*. İstanbul: Say Yayınları.
- Zhanarystanova, L. (2019). *Dükenbay Dosjanov'un "Farabi" Adlı Eserinin Türkiye Türkçesine Aktarımı ve Eserdeki Cümlelerin Şekil Bilgisi Yönünden İncelenmesi (Kazak Türkçesi-Türkiye Türkçesi Karşılaştırmalı)*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.

Түркістан Жастарының Еуропаға Оқуға Жіберілуі Және Жавлон Жовлиевтің «Қорықпа» Романының Идеялық Мәні

Асел Турлыяхметовна ОНГАРОВА

Пайдаланған әдебиеттер

- БОБОХОНОВ, М.Р. (2023). *Проблема психологизма в структуре современных узбекских романов*. Автореферат док.дис.... фил. наук. –Самарканд.
- НҰРМҰРАТОВ, С.Е. в.д., (2013). *Мәшһүр Жүсіп Көпеев*. Алматы: Философия, саясаттану және дінтану институты. 359 б.
- ЖЕТПІСБАЕВА, М.С. (2013). *Мұстафа Шоқай және ұлттық тәуелсіздік мәселесі / З.К. Шәукенова және С.Е. Нұрмұратовтың жалпы редакциясымен*. – Алматы: ҚР БҒМ ҒК ФСДІ.
- ТУРДИЕВ, Ш. (2006). *Улар Германияда уқизан едилар*. -Т.
- ЮНГ К.Г. (2021). *Архетип и символ // Центр гуманитарных технологий*. – Москва: Канон.

Ясауи Хикметтерінен Орын Алған Құран Аяттары

Н.Б. МАНСҰРОВ

Пайдаланған әдебиеттер

- БАРАНОВ, Х.К. (2006). Большой арабско-русский словарь. Москва: «Живой язык». В 2 томах. I том. 456 с. Стр. 375.
- ӘЛ-ҚҰРТУБИ, М. ибн А. (2018). Әл-Жамиғу ли әхамил Құран, «Мәктабату сафа» баспасы, 20 томдық тәфсір кітабы. Мына еңбекте: Оқан, С. Үкім аяттардың тәпсірі: Монография Астана: «Рухани құндылықтарды қолдау қоры» корпоративтік қоры. 120 бет. 14-бет.
- КЕНЖЕТАЙ, Д. (2019). Қожа Ахмет Ясауи мұрасы және оның маңызы. Түркістан: «South Print Corporation» ЖШС баспаханасы. 110 бет. 79-80-беттер.
- ҚЫДЫР, Т.Е. (2018). Дешті қыпшақ даласындағы ислами әдебиет (X-XV) (Ислам, иман және ихсан мәселелерінің жырлану ерекшеліктері): Монография Астана: «Рухани құндылықтарды қолдау қоры» корпоративтік қоры. 3 том. 200 бет. 60-бет.
- КӨПРҮЛҮ, М.Ф. (1999). Қожа Ахмет Ясауи танымы мен тағылымы. Шымкент. 246 бет.
- ОРАЗ, С. (2018). Ұлы дала төсіндегі ислам. Астана. 280 бет.
- ПАЛТӨРЕ, Ы.М. (2012). Абай Құнанбайұлының шығармаларында Құран және хадис мәтіндерінің интерпретациялануы. Филос.докт. (PhD) ғыл. дәреже. алу үшін дайындалған дисс. Алматы. 232 бет. 96-бет.
- СҰЛТАНҚОЖАҰЛЫ, М. (2019). Толық шығармалар жинағы. Алматы: «Ғылым ордасы». 534 бет.
- ТОҚАЕВ, Қ.К. (2021). Түркітілдес мемлекеттердің ынтымақтастық кеңесінің бейресми саммиті. 31.03.2021 ж. <https://www.akorda.kz/kz/memleket-basshysy-onlayn-formatta-otken-turkitildes-memleketterdin-yntymaktastyk-kenesinin-beyresmi-sammiti-katysty>
- DİA, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. Ankara: TDV Yayınları. 5 Cilt. 532-sayfa.
- ИАСАУИ, А. (2010). Диуани хикмет (аударма, транскрипция, мәтін, сөздік). Түркістан: «Тұран» баспаханасы. 400 бет.
- <https://centre-tur.kz/kk/maqalalar/din-jane-qogam/maqalalar/dini-bilim-beru-juiesinin-zaiyrlyq-sipaty-569/>
- https://on.kz/din_islam/aiat-degen-ne-158653/
- <https://kazislam.kz/eislam-3/>

Ali Şir Nevâyî'nin "Mahbûbu'l- Kulûb"ü ile Abay Kunanbayev'in "Kara Sözlere"nin Karşılaştırmalı Bir Anlatım Denemesi

Mislina DERDİ YOK

Каунаққа

- Aktulum, K. (2018). *Metinlerarasılık Görüngüsünde Gerçeklik ya da Metnin Göndergeselliği*. Bilig- Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi. LXXXV: 233-256.
- Ayan, E. (2017). *Bir Devrin Aynası Abay Kunanbay ve Kara Sözlere*. Ankara: Hoca Ahmet Yesevî Uluslararası Türk- Kazak Üniversitesi Yayınları.

- Bakırcı, F. (2018). *Ali Şir Nevâyî'nin Mahbûbu'l-Kulûb'unun Etkisinde Yazılmış Bir Risale*. Uluslararası Uygur Araştırmaları Dergisi. XII: 98-122.
- Barthes, R. (1993). *Göstergebilimsel Serüven*. [(çev.) Mehmet Rifat ve Sema Rifat]. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Bedin, C. (2018). *Roland Barthes'in Metinlerarasılık Kuramı Üzerine Bazı Düşünceler*. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi. XI/LIX: 73-77.
- Boltabayev, S. (2022). *Ali Şir Nevâyî Divanlarının Dibaceleri (Giriş-Metin-Aktarma-Dizin-Tıpkıbasım)*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Bulut, F. (2018). *"Metinlerarasılık" Kavramının Kuramsal Çerçevesi*. Edebî Eleştiri Dergisi. II/I: 1-19.
- Bulut, S. (2017). *Asya Coğrafyası'nın Büyük Edibi Ali Şir Nevâî'nin Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Türk Dili'ne Katkıları*. Asya'dan Avrupa'ya Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi. I: 23-41.
- Çınar, A. A. (2004). *Kazak Anlatı Sanatında "Şeşendik (Hikmetli)" Sözler*. KSÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi. III: 63-89.
- Demirtaş, M. (2015). *Postyapısalcı Edebiyat Kuramında Metnin, Okurun ve Okumanın Tekilliliği*. Monograf Edebiyat Eleştirisi Dergisi. IV: 65-90.
- Hopaç, M. (1999). *Steplerin Işık Kaynakları: Abay (İbrahim) Kunanbayev*. A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi. XIII: 101-108.
- Hopaç, M. (2013). *Kazak Aydınlanmasında Abay Kunanbayev Düşüncelerinin Etkileri Üzerine Bir Deneme*. Akademik Bakış Dergisi. XXXVII: 1-11.
- Işık, C. (2007). *Metin Kavramı ve Metin Bilimi Üzerine*. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. XII: 81-91.
- Kabadayı, O. (2022). *Kazak Sözlü Edebiyatında Bir Anlatı Türü: Şeşendik Sözler*. Yeni Türkiye Dergisi. XXVIII/CCIV: 300-307.
- Kargı Ölmez, Z. (1993). *Mahbûbu'l-Kulûb (İnceleme-Metin-Sözlük)*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı (Yayımlanmamış Doktora Tezi).
- Öztürk, R. ve N. Sembi (2017). *Kazak Milli Şairi Abay Kunanbayev'in Pedagojik Görüşleri Üzerine Bir İnceleme*. Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi. XLI: 39-51.
- Türk, V. (2020). *Ali Şir Nevâyî-Mahbûbu'l-Kulûb*. İstanbul: Ötügen Neşriyat.
- Uzunoğlu Erten, M. (2017). *Metinlerarasılık Kavramı ve Metinlerarası Bağlamda Albert Camus'nün Sisfos Söyleni*. Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. V/I: 162-178.

Creation and Development of Relations Between Azerbaijan and Kazakhstan

Samirə MƏMMƏDOVA

References

- ƏHMƏDOV, A. (2013). *Azerbaydjan-Qazaxstan: iz İstoriyi Vozniknoveniya Politicheskiy Otnosheniy (90-eg XX veka)*. Vestnik KazNU, Almatı.
- ƏKBƏR, Q. (2002). *Nursultan Nazarbayev*, Bakı.
- ƏLİYEV, H. (1997). *Müstəqilliyimiz əbədidir I kitab*, Bakı.

Internet resources

- Akorda Ofitsyalniy Sayt Prezidenta Respubliki Kazaxstan. (2009). V Aktau sostayalsya Neformalniy Sammit Azerbaydjana, Kazaxstana, Rossii i Turkmenistana.
- Link: <https://www.akorda.kz/ru/events/v-aktau-sostoyalsya-neformalnyi-sammit-azerbaidzhana-kazahstana-rossii-i-turkmenistana>

AYULBAYEV, B. (2009). "Pozitsiya Kazaxstana i Azerbaydjana Vnesli Bolshoy Vklad v Opredeleniya Pravovogo Statusa Kaspiyskogo Morya".

Link: https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=30361746&pos=4;-98#pos=4;-98

Azərbaycan-Qazaxıstan münasibətləri (Azərbaycan-Qazaxıstan münasibətləri), "Heydər Əliyev İrsi Beynəlxalq Onlayn Kitabxanası", 26 iyul 2010-cu il.

Link: <https://lib.aliyev-heritage.org/az/549420.html> 18.04.2017.

Güneybatı Altaylar'ın Bir Erken Devir Metalurji Merkezi: Kanay Yerleşimi

Leila KUTLU

Kaynakça

Ageeva, E. vd., (1960). "Arheologičeskaya Karta Kazahstana". (ed. Akişev, K.) İzd- vo Akademii Nauk Kaz. SSR.

Çernikov S. (1960). "Vostočnyy Kazahstan v epohu bronzi". Materialı i issledovaniya po arheologii SSSR, 88, İzd-vo Akademii Nauk SSSR, Moskva-Leningrad.

Çernikov, S. (1948). "Drevnyaya metallurgiya i gornoye delo Zapadnogo Altaya". Kratkiye Soobsheniya o dokladah i polevyh issledovaniyah İnstituta İstorii Materialnoy Kultury, XXIII, İzd.-vo AN SSSR, 96-100.

Çernikov, S. (1949). "Drevnyaya metallurgiya i gornoye delo Zapadnogo Altaya". Alma-Ata.

Çernikov, S. S. (1951). "Nahodka paleolicheskih stoyanok v Vostochnom Kazahstane". Vestnik AN KazSSR. Sayı 12: 63-70.

Çernikov, S. S. (1957). "Izuchenie drevnej istorii Vostochnogo Kazahstana". KSIIMK. Sayı 69: 12-21.

Gryaznov, M. (1953). "Zemlyanki Bronzovogo Veka bliz hutora Lyapicheva na Donu", KSIIMK, Sayı 50: 137-148.

Kovalev, A.A. (2014). "Drevneyshiyevropeytsy v serdtse Azii: chemurchekskiy kul'turnyy fenomen". Chast' I. Rezul'taty issledovaniy v Vostochnom Kazakhstane, na severe i yuge Mongol'skogo Altaya. (ed. Kovalev, A.A.). SPb.: Izd-vo LEM.

Kovalev, A.A. vd., (2014). Drevneyshiyevropeytsy v serdtse Azii: chemurchekskiy kul'turnyy fenomen. Chast' I. Rezul'taty issledovaniy v Vostochnom Kazakhstane, na severe i yuge Mongol'skogo Altaya. (ed. Kovalev, A. A.) Izd-vo LEMA, SPb., 9-147

Kovalev, A.A. ve Merts, I.V. (2015). "Ograda №9 mogil'nika bliz byvshego aula Kanay v Vostochnom Kazakhstane (po arkhivnym istochnikam)". Drevneyshiyevropeytsy v serdtse Azii: chemurchekskiy kul'turnyy fenomen. Chast' II. Rezul'taty issledovaniy v tsentral'noy chasti Mongol'skogo Altaya i v istokakh Kobdo; pamyatniki Sin'tszyana i okrainnykh zemel'. (ed. Kovalev, A.A.), SPb.: MISR, 215-22.

Krivtsova-Grakova, O. (1948). "Alexeevskoye poseleniye i mogilnik". Trudi Gosudarstvennogo istoričeskogo muzeya, Moskva, Sayı 17: 57-164

Kutlu, L. (2023). Doğu Kazakistan'ın Demir Çağı Bağlamında Berel Kurganları. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi (Yayımlanmamış Doktora Tezi).

Kutlu, L. (2024). "Doğu Kazakistan'ın Tunç Çağı Truşnikovo Yerleşimi". International Conference On Scientific and Innovation Research-III. May 03-05, 2024 Sivas. Türkiye, 857-869.

Kutlu, L. (2024). "Kazak Altay'ının Tunç Çağında Kalay Madenciliği ve Seyma-Turbino Kültürü". Anasay, 27: 36-57. <https://doi.org/10.33404/anasay.1425834>

Kutlu, M. (2020). "Orta Asya'da Tütekli (Kırlangıç) Örtünün Kökeni ve Tarihî GelişimAşamaları Üzerine bir Değerlendirme". History Studies, 12/5, Ekim 2020, s. 2455-2486.

- Kutlu, M. ve Kutlu, L. (2022). "Pazırık Kültüründe Ölü Gömme Gelenekleri ve Kurgan Mimarisine Yansımaları". *Sanat Tarihi Dergisi*, 31(1): 321-353. <https://doi.org/10.29135/std.984979>
- Kutlu, M., ve Kutlu, L. (2021). "Ölü Gömme Gelenekleri Bağlamında Berel Kurganları". *Folklor/Edebiyat*, 27(107): 771-798.
- Maksimova, A. G. (1959). "Epokha bronzy Vostochnogo Kazakhstana". *Trudy Instituta Istorii, Arkheologii i Etnografii. Izd-vo AN Kaz. SSR, Alma-Ata, VII. 86-161*
- Margulan A., vd., (1966). "Drevnyaya kultura Tsentralnogo Kazakhstana". Alma-Ata, 1966, s. 207.
- Merts, İ. V. (2017). "Kul'tura naseleniya Vostochnogo Kazakhstana v epokhu ranney bronzy". *Dissertatsiya na soiskaniye uchenoy stepeni kandidata istoricheskikh nauk. Na pravakh rukopisi. Barnaul.*
- Merts, İ. V. (2017). *Kul'tura naseleniya Vostochnogo Kazakhstana v epokhu ranney bronzy. Dissertatsiya na soiskaniye uchenoy stepeni kandidata istoricheskikh nauk. Na pravakh rukopisi. Barnaul.*
- Samashev, Z. S. ve Dzhumabekova, G. (1993). "K voprosu o kul'turnoy atributsii nekotorykh sluchaynykh nakhodok iz Kazakhtana". *Izvestiya NAN RK. Seriya obshchestvennykh nauk. 5: 23-34.*
- Taimagambetov Zh. ve Duvanbekov R. (2019). "Stone age of the Kazakh Altai on the example of stratified site Shulbinka (East Kazakhstan)". *World of Great Altay 5(4): 586-614. DOI:10.31551/2410-2725-2019-5-4-586-614*
- Tkaçeva, N.A. (1997). "Pamyatniki epokhi bronzy Verkhnego Priirtysh'ya: Avtoref. dis... kand. ist. nauk". Barnaul.

Timurlu Rönesansı Dönemi, İtalyan Rönesansı Kadar Prestijli Bir Orta Asya Rönesansı

Derya SOYSAL

Kaynakça

- Aka, İ. (1984). Timur'un Ölümünden Sonra Doğu Anadolu, Azerbaycan ve Irak-ı Acem'de Hakimiyet Mücadeleleri. *Türk Kültürü Araştırmaları*, 21, 1-2.
- Arbabzadah, N. (2017). Women and religious patronage in the Timurid Empire. *Afghanistan's Islam*, 56-70.
- Beaupertuis-Bressand, F. (1995). Le Prince Savant annexe les étoiles. *Samarcande 1400-1500, La cité-oasis de Tamerlan: coeur d'un Empire et d'une Renaissance.*
- Bernardini, M. (Ed.). (1996). *La civiltà timuride come fenomeno internazionale.* Inst. per l'Oriente CA Nallino.
- Bernus-Taylor, M. (1997). Le décor du «Complexe Vert» à Bursa, reflet de l'art timouride. *Cahiers d'Asie centrale*, (3/4), 251-266.
- Blunt, W. (1973). The golden road to Samarkand. *(No Title)*.
- Caiozzo, A. (2012). Propagande dynastique et célébrations princières, mythes et images à la cour timouride. *Bulletin d'études orientales*, 60, 177-201.
- CHUVIN, P. (2010). La Renaissance timouride à Samarcande. *Les Dossiers d'archéologie (Dijon)*, (341), 74-76.
- Darling, L. T. (2002). The Renaissance and the Middle East. *A Companion to the Worlds of the Renaissance*, 55-69.
- Delen, M. (2017). Emir Timur ve yönetim ilkeleri. In *Journal of Social Policy Conferences* (No. 73, pp. 144-161). Istanbul University.
- DICKENS M. (1999) "Timurid Architecture inSemerkand",*Oxus Central Asia*,
- Fragner, B. (1999). Die "Persophonie": Regionalität. *Identität und Sprachkontakt in der Geschichte Asiens.*

- Fayziyev T., Temuriylar shajarasi, T., 1995.
- Fajziev, 1994. Temurij malikalar, Tachkent.
- Fourniau, V. (2006). Qu'est-ce que l'Asie centrale?. *Outre-Terre*, (3), 15-29.
- Fourniau, V., & Fournieau, V. (1996). Quelques Aspects du Theme Timouride Dans la Culture Francaise du xvie au xixe Siecle. *Oriente moderno*, 15(2), 283-304.
- Goldenchtein, Y. (1995). *Samarcande, Boukhara, Chakhrisiabz, Khiva* (Vol. 14). www.acr-edition.com.
- Golombek, L., Wilber, D. N., & Allen, T. (1988). The Timurid Architecture of Iran and Turan. (*No Title*).
- Golombek, L. (2008). From Timur to Tivoli: Reflections on il giardino all'italiana. In *Muqarnas, Volume 25* (pp. 243-254). Brill.
- Ismailovich, I. U. B. (2023). SOURCE STUDIES OF LIBRARIES IN CENTRAL ASIA DURING THE" SECOND MUSLIM RENAISSANCE". *World Bulletin of Management and Law*, 28, 33-36.
- Jaxongirovna, U. G. (2024). TEMURIYLAR DAVRIDAGI ME'MORIY YODGORLIKLAR TAVSIFI. *PEDAGOGICAL REFORMS AND THEIR SOLUTIONS*, 2(1), 46-48.
- Kim, T. S. (2018). The renaissance revisited: from a silk road perspective. *Acta Via Serica*, 3(1), 11-25.
- Kim, T. S. 2016. "The Development of the Silk Road: The Postal Relay Route of Mongol and Goryeo." *Acta Via Serica Inaugural Issue*: 105-117
- Krisciunas, K., & Paksoy, H. B. (1992). *The Legacy of Ulugh Beg*. Isis Press.
- Masharif o'g'li, D. A. (2023). MIRZO ULUG'BEKNING ILM FANGA QO 'SHGAN HISSASI. *Journal of Science-Innovative Research in Uzbekistan*, 1(5), 235-239.
- Minor Planet Center, the International Astronomical Union
,lien:http://www.minorplanetcenter.net/db_search/show_object?object_id=2439 , accessed on 8/04/2021
- Moranvillé, H. (1894). Mémoire sur Tamerlan et sa Cour par un Dominicain, en 1403. *Bibliothèque de l'École des Chartes*, 433-464.
- Mukminova, R. (1997). Le rôle de la femme dans la société de l'Asie centrale sous les Timourides et les Sheybanides. *Cahiers d'Asie centrale*, (3/4), 203-212.
- Omonullo, B. (2023). EDGES OF TIMURID RENAISSANCE: SULTAN IBRAHIM. *Journal of Social Sciences and Humanities Research Fundamentals*, 3(05), 46-50.
- Özcan, E. S. 2022. Ulugh Begh's Mathematics-Astronomy Climate in Samarkand.
- Rahmatov, M., Yusupjonova, M., & Maxamadov, A. (2023). TEMURIYLAR DAVRIDA MADANIYAT VA SAN'AT. *Общественные науки в современном мире: теоретические и практические исследования*, 2(13), 28-30.
- Rasulovna, X. S., & Mirkomilovich, M. B. (2023). AMIR TEMUR VA TEMURIYLAR DAVRI ME'MORCHILIGINING RIVOJLANISH TARIXIDAN. *SCIENTIFIC APPROACH TO THE MODERN EDUCATION SYSTEM*, 1(12), 48-53.
- Robert Mantran, article « Tamerlan, Timour ou Timur Leng (1336-1405) », Encyclopédie Universalis.
- Ruggiero, G. 2007 "A Companion to the Worlds of the Renaissance" Print ISBN:9781405157834 |OnlineISBN:9780470751626Timurids"
- Rustamova, M. T. (2023). MARKAZIY OSIYODA MINIATYURA SAN'ATI MAKTABLARINING SHAKLLANISHIDA KAMOLIDDIN BEHZODNING ORNI. *Journal of new century innovations*, 27(5), 81-87.
- Salimovna, S. M. (2023). RENAISSANCE OF TIMURID PERIOD AND ITS PLACE IN WORLD CIVILIZATION. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 11(9), 89-92.
- Scharlipp, W. (1989). Le Livre de Babur. Baburnama. Mémoires du premier Grand Mogol des Indes (1494-1529).
- Shahloxon, I. (2024). AMIR TEMUR VA TEMURIYLAR DAVRIDA TA'LIM-TARBIYA. *UNIVERSAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES, PHILOSOPHY AND CULTURE*, 2(9), 66-72.

- Shakirova, S., & Tojiboyev, M. (2023). GAVHARSHODBEGIMNING IJTIMOY HAYOTDAGI O 'RNI. *Евразийский журнал права, финансов и прикладных наук*, 3(9), 23-26.
- Sh, N Narzullayeva L. (2023). DUNYONI HAYRATGA SOLGAN O'ZBEK ASTRONOMI. FINLAND" MODERN SCIENTIFIC RESEARCH: TOPICAL ISSUES, ACHIEVEMENTS AND INNOVATIONS", 14(1).
- Subtelny, M. E. (2018). The symbiosis of Turk and Tajik. In *Central Asia in historical perspective* (pp. 45-61). Routledge.
- Sugdiyona, V. (2024). AMIR TEMUR DAVRIDA MADANIYAT VA SAN'AT. O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI, 3(29), 77-79.
- Szuppe, M. (2004). Circulation des lettrés et cercles littéraires: Entre Asie centrale, Iran et Inde du Nord (XV e-XVIII e siècle). In *Annales. Histoire, sciences sociales* (Vol. 59, No. 5-6, pp. 997-1018). Cairn/Isako.
- Silvestre de Sacy, A. I. (1822). Mémoire sur une correspondance inédite de Tamerlan avec Charles VI. *Mémoires de l'Institut de France*, 6(1), 470-522.
- Yodgorov, N., & Nurullayeva, M. (2023). TEMURIYLAR DAVRIDA SHARQ MINIATYURASINING RIVOJLANISHI. *Академические исследования в современной науке*, 2(5), 69-73.
- Zokirov, M. T., & Ibragimova, M. S. N. (2021). Alisher Navoi about style problems. *ISJ Theoretical & Applied Science*, (12), 601-604. ALISHER-NAVOI-ABOUT-STYLE-PROBLEMS.pdf (researchgate.net)

Tarihte Orta Asya Kadınının Konumu

Derya SOYSAL

Kaynakça

- Açıl, O. (2016). Perception of women and women's rights in the first Turkic states. *RTEU Journal of Social Sciences*, 3(1), 63-72.
- Ahmadoghlu, A. Women's Rights in Turkic Mythology. *Women_s_Rights_in_Turkic_Mythology-libre.pdf*
- Altheim, F. (1952). Attila et les Huns (Trans. J. Marty). Payot.
- Alyılmaz, C. (2005). Orhun Yazıtlarının Bugünkü Durumu. Ankara
- Alyılmaz, S., & Alyılmaz, C. (2014). ESKİ TÜRK KADIN HEYKELERİNİN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 3(4), 1-33.
- Arsal, S. M. (2014). Türk tarihi ve hukuk. Türk Tarih Kurumu.
- Atnur, G. (2013). Türklerde Kadın Kahramanlık Destanları. *Düşünce Dünyasında Türkiz*, 4(20), 143-154.
- Avcı, M. (2012). Türk hukuk tarihi dersleri. Mimoza.
- BARS, M. E. (2014). Ak Kağan Destanında Kadın Tipi. *Uluslararası TEKE (Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim) Dergisi / International Journal of Turkish Literature Culture Education*, <http://www.tekedergisi.com/>, 3/3, 94-111.
- Baykara, T. (2001). Türk kültür tarihine bakışlar. AKM Başkanlığı.
- David, T. (1976). La position de la femme en Asie centrale. *Dialogues d'histoires anciennes*, 129-162.
- Donuk, A. (1982). Çeşitli topluluklarda ve eski Türklerde aile [Family in different societies and previous Turks]. *Istanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, 33, 147-168.
- Fajziev, T. (1994). Temurij malikalar. Tachkent.
- Favereau, M. (2021). *The Horde: How the Mongols Changed the World*. Harvard University Press.
- Gültepe, N. (2008). Türk kadın tarihine giriş. *İstanbul: Ötüken Neşriyat*.
- Kafesoğlu, İ. (2007). Türk milli kültürü (27th ed.). Ötüken.

- KUBAREV, V. D. ve TSEVENDORJ, D. (2001). Batı Moğolistan'daki Taşbabalar. Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 17, 213-224. çev. O. SARIDİKEN
- Korkmaz, Z. (1994). Tarihi gelişme seyri içinde Türkiye'de kadının bugünkü durumu üzerinde genel bir değerlendirme [According to historical development: General evaluation of today's woman's status in Turkey]. Türk Kültürü, 32(370), 65-76.
- Majmu'e-ye vasâyeq, ms IO Tachkent, n°1386, fol. 180 (ou 229a, ancienne foliation).
- Mangaltepe, I. (2011). Individual rights and responsibilities in pre-Islamic Turkic history. International Journal of Arts & Sciences, 4(3), 93-99.
- Mukminova, R. G. (1996). K istorii agrarnih otnoshenij v Uzbekistane XVI v., po materialam vaqf-name. Tachkent.
- Mukminova, R. (1997). Le rôle de la femme dans la société de l'Asie centrale sous les Timourides et les Sheybanides. In L'héritage timouride : Iran-Asie centrale-Inde (pp. 203-212).
- Ögel, B. (1981). Büyük Hun İmparatorluğu tarihi I. Kültür Bakanlığı.
- Özdener, K. (1988). İslam öncesi Türklerde kadının içtimai yeri. *Istanbul Journal of Sociological Studies*, (22), 225.
- Roux, J.-P. (2000). Histoire des Turcs. Fayard.
- Sağiroğlu Arslan, A. (2017). "Taşlar konuşur": Türk mezar taşlarının biçim dili. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 6(3), Türkiye.
- Shakirova, S. Y. (2021). The Role Of Women In The Diplomatic Relations Of The Timurids. *The American Journal of Social Science and Education Innovations*, 3(07), 6-8.
- Traduction française de Bâbor-nâma par J.-L. Bacqué-Grammont (1985). Le Livre de Babour. Imprimerie Nationale.
- Useev, N. (2012). Köktürk harfli Yenisey yazıtlarındaki kadını bildiren kelimelerin anlamına göre eski Türklerde kadın imajı. *Dil Araştırmaları*, 11(11), 57-66.

Özbekistan Jeopolitiği: Avrupa Birliği için Stratejik Değeri

Medihanur ARGALI, Derya SOYSAL

Kaynakça

- A. Saikal, R. Farhadi ve K. Nourzhanov, Modern Afghanistan: A History of Struggle and Survival. London: I.B.Tauris, 2004.
- Boulègue, M. (2016). L'Union européenne en Asie centrale entre valeurs, intérêts et sécurité. *Outre-Terre*, 48, 196-207. <https://doi.org/10.3917/oute1.048.0196>
- D. Fromkin, The Great Game in Asia. *Foreign Affairs*, 58(4), 1980, 936-951.
- European Commission, Press corner. (s. d.). European Commission - European Commission, 2024, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fr/ip_24_1806, [e.t. 16.05.2024]
- European Union, The European Union and Central Asia: The New Partnership in Action, 2009.
- Н. Тураева, О 'zbekiston va Fransiya o 'rtasidagi davlat boshqaruvi va parlamentlararo munosabatlar. *Общество и инновации*, 4(2), 2023. 239. 238-242.
- Halim Nezihoğlu, "Bağımsızlıktan Günümüze Rusya-Türk Cumhuriyetleri İlişkileri", ed. Mim Kemal Öke, Geçiş Sürecinde Orta Asya Türk Cumhuriyetleri, Bursa: Alfa Yayınları, 1999, 11-60.
- K. Bobur ve R. F. Farmanov, Franco-Uzbek Relations Are At a New Stage. *Academia Science Repository*, 4(6), 2023, 448. 441-450.
- L. Kleveman, The New Great Game: Blood And Oil in Central Asia. Grove Press, 2003.

- M. Scott ve W. Alcenat, Revisiting the Pivot: The influence of heartland theory in great power politics. *Comparative Strategy*, 22, 2008. 115. 109-129.
- Q. Fatima, *The United States Approach Towards South Asia in Changing Geo-political Environment, 1990-2000: A Case Study of India*, 2012.
- Relations bilatérales. France Diplomatie - Ministère de L'Europe et des Affaires Étrangères. <https://www.diplomatie.gouv.fr/fr/dossiers-pays/ouzbekistan/relations-bilaterales/#:~:text=Relations%20%C3%A9conomiques,-Fond%C3%A9s%20principalement%20sur&text=Le%20nombre%20d%27entreprises%20fran%C3%A7aises,uranium%20naturel%20de%20la%20France>.
- S. Gafurov, Economic Cooperation Between Uzbekistan And European Union. *Universal Journal Of Social Sciences, Philosophy And Culture*, 1(8), 2023, 164-175.
- S. K. Alikulov, The Prospects Of Cooperation Of Uzbekistan And France Development Tendencies. *Scholar*, 1(21), 2023, 122-129.
- SteelRadar, Overview of Uzbekistan's 2023 Foreign Trade Volume, <https://www.steelradar.com/en/haber/overview-of-uzbekistans-2023-foreign-trade-volume/>
- SUEZ Groupe. SUEZ signe des accords de coop & # 233 ; ration avec les autorit & # 233 ; s ouzb & # 232 ; kes, renfor & # 231 ; ant les liens entre le Groupe et le pays. SUEZ.com. Consulté le 7 mai 2024, à l'adresse <https://www.suez.com/fr/actualites/communiques-de-presse/suez-signe-accords-cooperation-autorites-ouzbekes-renforcant-liens-entre-groupe-et-pays>, [e.t. 17.05.2024]
- Тасс, Мирзиёев заявил об исторической значимости первого визита Макрона в Узбекистан, <https://tass.ru/mezhdunarodnaya-panorama/19180331>, [e.t. 15.05.2024]
- Uzbekistan joins EU's GSP+ arrangement. (2021, 9 avril). Trade. https://policy.trade.ec.europa.eu/news/uzbekistan-joins-eus-gsp-arrangement-2021-04-09_en?prefLang=fr, [e.t. 10.05.2024]
- Why is Uzbekistan relevant for the European Union?, <https://www.euractiv.com/section/central-asia/opinion/why-is-uzbekistan-relevant-for-the-european-union/>, [e.t. 9.5.2024]
- Агентство Статистики При Президенте Республики Узбекистан, <https://stat.uz/ru/press-tsentr/novosti-goskomstata/28321-o-zbekistonga-9-oyda-nechta-turist-kelgan>, [e.t. 17.05.2024]
- Агентство Статистики, При Президенте Республики Узбекистан (Özbekistan Cumhuriyeti Başkanı Altında İstatistik Ajansı), <https://stat.uz/ru/ofitsialnaya-statistika/merchandise-trade>
- Газета.uz, Глобальная и региональная ситуация требует более активной поддержки ЕС интеграции в ЦА — Шавкат Мирзиёев, (Küresel ve Bölgesel Durum, Orta Asya'da Entegrasyon için AB'nin Daha Aktif Desteğini Gerektiriyor-Şevket Mirziyoyev) <https://www.gazeta.uz/ru/2022/10/27/eu-ca/>, [e.t.17.2.2024]
- Елена Петайкина, Архивная неделя. Известному российско-французскому археологу установят памятную доску в Оренбурге, <https://kultura.orb.ru/news/front/view/id/2832>, [e.t. 10.05.2024]
- И.И. Гейер // Узбекистонда этнодемографик жараёнлар (халқаро конференция материаллари) I қисм. Ташкент, 2005.
- Из каких стран в 2023 году в Узбекистан чаще всего приезжали туристы, <https://www.spot.uz/ru/2024/02/21/tourism-2023/>
- История Узбекистана. Т. 2. Ташкент, 1968.
- Исхаков М.М. Глагол в согдийском языке (документы с горы Муг). Ташкент, 1977.
- Марины Бакановой, Центральная Азия как потенциальная зона геополитической напряженности XXI века, <https://russiancouncil.ru/blogs/marina-bakanova/tsentralnaya-aziya-kak-potentsialnaya-zona-geopoliticheskoy-napryazhen/>, [e.t. 8.5.2024]
- Матвеев А.М. Из истории западных и южных славян в Средней Азии в конце XIX - начале XX веков // Советское славяноведение: Материалы IV конференции историковславянистов. Минск, 1969.

Назаров Р.Р., Алиева В.Р., Юнусова Д.М. Указ соч.

Среднеазиатский Регион На Перекрестке Геополитических Стратегий,
<https://vm.ric.mil.ru/Stati/item/378922/>, [e.t. 8.5.2024]

Т.В. Котюкова, О Вкладе Выходцев Из Стран Западной, Центральной И Северной Европы В Научное Изучение Русского Туркестана В Конце Хix – Начале Хх В., Институт Военной Истории Министерства Обороны РФ, Г. Москва, Удк 94 (575).

Role of Central Asia's Turkic Culture Era in Development and Enlightenment

Shakhnozakhon ARSLANBEKOVA

Каунакча

Bartold V.V. Selected works on the history of the Kyrgyz and Kyrgyzstan / Bartold V.V. Bishkek: Sham, 1996. 608 p.

Goryacheva V. D. History of urban culture of the Tien Shan region in the era of the Turkic Khaganates of the VI-XIII centuries. / Dissertation for the degree of Doctor of History of sciences, according to spec. 07.00.02; 07.00.06. / Goryacheva V. D. Bishkek, 2011. 250 p.

Gumilev L.N. Ancient Turks / Gumilev L.N. Bishkek: Arial-Print, 1999. 544 p. (in Kyrgyz).

History of the Kirghiz SSR: From ancient times to the present day. In 5 volumes. Vol. 1. Frunze: Kyrgyzstan, 1984. 800 p.

Klyashtorny S.G. Steppe empires: birth, triumph, downfall. / Klyashtorny S.G., Savinov D.G. Steppe empires of ancient Eurasia. St. Petersburg, 2005. 346 p.

Kozhemyako P.N.

Kononov A.N. Mahmud Kashgari and his "Divanu lugat at-turk" // Soviet Turkology, 1972. No 1.

Faizrakhmanov G. Ancient Turks in Siberia and Central Asia / Faizrakhmanov G. Kazan, Master Line, 2000. 188 p.

Farabi and spiritual heritage / Materials of the International Scientific and Theoretical conference "Al-Farabi in the history of science and culture of the peoples of the East." Almaty, 1994.

Chorotegin T.K. Mahmud Kashgari (Barskani) and his "Divanu lugati-t-turk" dictionary (1072-1077). / Chorotegin T.K. Bishkek: Kyrgyzstan, 1997. 169 p. (in Kyrgyz). Goryacheva V.D. History of urban culture in the Tian Shan region during the Turkic khanates VI-XIII centuries. / Doctoral dissertation in historical sciences, specialty 07.00.02; 07.00.06. / Goryacheva V.D. Bishkek, 2011. 250 p. Early medieval cities and settlements of the Chu Valley / Kozhemyako P.N. Frunze, 1959. 186 p. Farabi and spiritual heritage / Materials of the International Scientific-Theoretical

Анисимова Е.Е. Лингвистика текста и межкультурная коммуникация (на материале креолизованных текстов). – М.: Академия, 2003. –128 с.

Zakat System in The Bukhara Emirate Before The Invasion of The Russian Empire

Avazbek GANIYEV

References

- GREBENKIN, A. D. (1868). "Notes on Kogistan (in Samarkand department)". *Turkestanskiy Sbornik Vol. 2.* Saint Petersburg.
- MEJOV, V. N. (1874). "Notes of the Russian Emperors' geographic society, department of Statistics". *Turkestanskiy Sbornik Vol. 4.* (Edited by Yanson E. Y.). Saint Petersburg.
- MEJOV, V. N. (1875). "Taxation system of Turkestan". *Turkestanskiy Sbornik. Vol 152. Golos № 134.* Saint Petersburg.
- SOBOLEV, L. N. (1874). "Insights on the Zerafshan *Okrug* taxation system". *Turkestanskiy Sbornik. Vol. 90.* Saint Petersburg. <http://n.ziyouz.com>

Краткая История Шиитов Мавераннахра И Особенности Их Ритуалов (На Примере Бухарских И Самаркандских «Ирони»)

Шухрат Тохтмиев РУСТАМОВИЧ

Список Использованных Литератур

- Алиева Ф. (2001). *Иранцы Самарканда // Узбекистанский гуманитарный журнал «Общественное мнение. Права человека» №1 (13).*
- Бабаджанов Б.М. (1996). *Политическая деятельность шайхов Накибандийа в Мавераннахре (первая половина XVI в.).* Диссертация на соискание степени кандидата исторических наук. Ташкет: ИВ АН РУз.
- Babadjanov B. (1996). *On the history of the Naqshbandiya-Mujaddidiya in Central Mavara'annahr in the late 18th and Early 19th Centuries // Moslem Culture in Russia and Central Asia from 18th – to the early 20th Centuries,* Berlin.
- Борнс А. (1848-1849). *Путешествие в Бухару.* Москва, Издательство им. П.В.Голубковой, ч. II.
- Гребенкин А.Д. (1872). *Мелкие народности Зеравшанского округа.* В сб.: Русский Туркестан, вып. II, Москва.
- Иванов П.П. (1958). *Очерки по истории Средней Азии.* Москва, ВЛ.
- Люцкевич Ф. Д. (1971). *Этнографическая группа ирони // Занятия и быт народов Средней Азии.* Ленинград, СПбГУ.
- Матвеев А.М. (1963). *Из истории иранских революционных организаций в Средней Азии // Взаимоотношение народов Средней Азии и сопредельных стран Востока.* Ташкент, Изд. АН УзССР.
- Обзор Самарканской области за 1910 г.,* Самарканд, 1912.
- Обзор Сырдарьинской области за 1908 г.,* Ташкент, 1910.
- Сухарева О.А. (1976). *Квартальная община познефеодального города Бухары.* – Т.: Наука.
- Якубовский А.Ю. (1948) *Павел Петрович Иванов как историк Средней Азии.* СВ., т.V.

Modernleşme Öncüsü M. F. Ahundzade'yi (1812-1878) Yeniden Okumak (?). Aydın Balayev ve Kamil Veli Nerimanoğlu'nun Yaklaşımları Üzerine Eleştirel Bir Bakış

Kaynakça

- AKPINAR Yavuz (2021), *Azerbaycan Düşünce Tarihinde Mirza Fethali Ahundzade (Ahundov), (1812-1878), İçinde: Azerbaycan Düşünce Tarihi: Evreler, Olaylar ve Şahsiyetler (19. Yüzyılın Ortaları-20. Yüzyılın Başları)*, (Ed. Ali Asker), Ankara: Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, (ss. 1-28).
- ALGAR Hamid (1989), "Ahundzâde, Mirza Feth Ali", *TDV İslâm Ansiklopedisi*
- ASKER Ali, Mahire ASKER, "Üç Dönem Kesitinde Azerbaycan Tiyatrosu: Aydınlanma, Bağımsızlık ve Sosyalizm Evrelerine Bir Bakış", İçinde: *Azerbaycan Düşünce Tarihi: Evreler, Olaylar ve Şahsiyetler (19. Yüzyılın Ortaları-20. Yüzyılın Başları)*, (Ed. Ali Asker), Ankara: Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, (ss. 315-349).
- AXUNDZADƏ Mirzə Fətəli (2005), *Əsərləri, Üç cilddə*, Bakı: "Şərq-Qərb".
- BALAYEV Aydın (2022), *Fərqli və ziddiyətli M.F. Axundov: əqidəli rusofil, İran aşiqi və "azərbaycanlı" kimliyinin təkanvericisi*, Bakı: JekoPrint.
- ƏLİMİRZƏYEV Xalid (2017), *M.F. Axundovun ideal və sənət dünyası*, Bakı: "Nurlan".
- ƏSGƏROV Rəşad (2013), "Mirzə Fətəli Axundov, Heydər Hüseynovun Tədqiqində", *Turan-SAM*, Yıl: 2013, Cilt: 5, Sayı: 18, ilkbahar, (ss. 31-37).
- MEHMETZADE Mirza Bala (1927), *Azerbaycan Misak-ı Millisi:28 Mayıs İstiklal Beyannamesinin Tahlili*, İstanbul: Necm-i İstikbal Matbaası.
- Mirzə Fətəli Axundzadə – 200. Kataloq* (2012), Bakı: Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyi.
- NERİMANOĞLU Kamil Veli (2013), *Çelişki ve Yenilik Dehası Mirza Fathali Ahuntzade*, İstanbul: Doğu Kütüphanesi.
- RESULZADE Mehmet Emin, *Azerbaycan Kültür Gelenepleri ve Çağdaş Azerbaycan Edebiyatı*, Ankara: Azerbaycan Kültür Derneği Yayınları: 18, yy.
- SÜLEYMANLI Mübariz (2021), *Azerbaycan'da Modernleşme ve Kültür: 19. Yüzyılın İkinci Yarısı – 20. Yüzyılın Başı* (Aktaran: Ali Asker), İçinde: *Azerbaycan Düşünce Tarihi: Evreler, Olaylar ve Şahsiyetler (19. Yüzyılın Ortaları-20. Yüzyılın Başları)*, (Ed. Ali Asker), Ankara: Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı.
- "Terceme-i Ahval-i Mirza Fetheli" (1887), *Keşkül Gazetesi*, Tiflis, No: 43-45 (Farsça)
- YURTSEVER A. Vahap, *Azerbaycan Dram Edebiyatı*, Ankar: Bayur matbaası.
- БАЛАЕВ Айдын, *Многогранный М.Ф.Ахундов: убежденный русофил, иранский патриот и зачинатель "азербайджанской" идентичности*, JekoPrint, Баку 2020.
- История Азербайджана. С древнейших времен до 70-х гг XIX в., (2009) (под ред. С. Алиярлы), Баку, "Çıraq"

Seasonal Ceremonies in The Folklore of The Peoples of Azerbaijan and Great Britain

Vefa İBRAHİM

Literature

- DAY, B. (2000). *Chronicle of Celtic Folk Customs: A Day-to-day Guide to Folk Traditions*. London.
- DITCHFIELD, P., H. (2014). *Old English Customs Extant at the Present Time*.

- ƏVƏZQIZI, M. (1993). *Mərasimlər, Adətlər, Alqışlar*. Bakı.
- FRAZER, J., G. (1988). *Notes on Harvest Customs; Folk-Lore*.
- KIGHTLY, C. (1986). *The Customs and Ceremonies of Britain*.
- LEES, C., A. (1999). *Tradition and Belief. Religious Writing in Late Anglo-Saxon England*.
- MARWICK, E. (1975). *The Folklore of the Orkneys and Shetland*.
- PATTI, W. (2021). *Lunar Folklore. Learn Religions*.
- RAMAZANOVA, A. (2002). *Azərbaycan Mərasim Folkloru*. Bakı.
- WHITLOCK, R. (1978). *A Calendar of Country Customs*.

Karabağ Manileri (Bayatı) ve Endülüs Edebiyatında "Vatan Hasreti" Kavramı

Sureyya ALİZADE

Kaynakça

- Qarabağ folkloru antologiyası*. (2013).V cild. Bakı, 239 s.
- Qasımova A. (2019). *Ərəb ədəbiyyatı tarixi, V-XIII əsərlər: Dərslik*. Bakı, "Elm", 677 s.
- Kazım Ü. A. (2015). *Klassik arap edebiyatı*. Konya, Çizgi kitapevi, 160 s.
- Mahmudov. M. R. (2001). *Klassik ərəb ədəbiyyatı*. Bakı, 2001, 258 s.
- Niyarlı M. (2019). *Vətəndən-vətənə*. Roman, Bakı-Mütərcim, 176 s.

Sürəyya Ağaoğlunun "Bir Ömür Belə Keçdi: Səssiz Gəmini Gözlərkən" Əsərində Fakt Və Sənədin İki Müstəqil Hadisə Kimi Təzahürü

Salidə ŞƏRİFOVA

Ədəbiyyat

- AĞAOĞLU, Sürəyya. (2017). Bir ömür belə keçdi: səssiz gəmini gözlərkən. Bakı: Nəşriyyat, Heroqlif.
<https://doi.org/10.24186/vakanuvis.1162273>
<https://magazines.gorky.media/inostran/2000/4/v-zashhitu-avtobiografii.html>
- MƏMMƏDLİ, Cavid. (2017). "Ön söz // Sürəyya Ağaoğlu". Bir ömür belə keçdi: səssiz gəmini gözlərkən. Bakı: Nəşriyyat, Heroqlif.
- USLU, Dilara. (2022). "Türkiyə'nin İlk Kadın Avukatı Sürəyya Ağaoğlu'nun Kadın ve Çocuklarla İlgili Faaliyetleri". *Vakanüvis-Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi*, 7/2, seh. 1064 - 1089.
- ЛЕЖЕН, Ф. (2000). В защиту автобиографии // *Иностранная литература* № 4.

Eski Türk Dilinin ve Kültürünün Tanıtılmasında Müzelerin Rolü: Gobustan Müzesi Örneği

Nazmi ŞEN

Kaynakça

- ALOK, E. (2009). Petroglyphs of Gobustan. Bakü: Azer İnşaat.
- AKINOĞLU, O. (2012). Yapılandırmacılık. (ed. B. Oral). Öğrenme Öğretme Kuram Ve Yaklaşımlar. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- ALYILMAZ, C. (1996). "Köktürk Yazıtları ve Köktürk Yazıtlarında Atlar". Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi. 4: 155-163.
- ALYILMAZ, C. (2003). "Bugut Yazıtı ve Anıt Mezar Külliyesi Üzerine". Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi. 13: 11-21.
- ALYILMAZ, C. (2005). Orhun Yazıtlarının Bugünkü Durumu. Ankara: Kurmay.
- ALYILMAZ, C. (2015). İpek Yolu Kavşağının Ölümsüzlük Eserleri. Ankara: Atatürk Üniversitesi.
- ALYILMAZ, C. (2016). "Gobu"stan'ın Gizemi ("Kıpçaklar"a Giden Yol"). Ankara: Bitlis Eren Üniversitesi.
- ALYILMAZ, C. (2010). A Kipchak Marker in Qobustan. Kırgız Respublikasının Uluttuk İlimder Akademiyasının Kabarları İzvestiya Natsional'noy Akademii Nauk Kırgızskoy Respubliki, No: 2010/2: 117-124.
- ALYILMAZ, C. (2011). Zanabazar Güzel Sanatlar Müzesindeki Türk Eserleri. Ötüken'den İstanbul'a Türkçenin 1290 Yılı (720-2010) From Ötüken to İstanbul. (Ed. Mehmet Ölmez), 1290 Years of Turkish Bildiriler / Papers (03-05 Aralık 2010). İstanbul: 87-109.
- ALYILMAZ, C. (2021). "Bilge Tonyukuk Yazıtları'ndaki Boğalar Üzerine". (ed. Erdoğan Boz ve Fevzi Karademir). Ankara: Gazi, 72-86.
- ALYILMAZ, C. (2021). Bilge Tonyukuk Yazıtları. Ankara: TDK.
- AYDIN, E., ALIMOV, R., YILDIRIM F. (2013). Yenisey-Kırgızistan Yazıtları ve Irk bitig. Ankara: Bilgesu.
- BANG W. ve ARAT, R. R. (1936). Oğuz Kağan Destanı. İstanbul: Burhaneddin Basımevi.
- BARUTÇU ÖZÖNDER, S. (1999). "Türkler Ne Zaman Bir Millet İdi?" Kök Araştırmalar. I/2: 65-92.
- BROOKS, J. G. ve BROOKS, M. G. (2001). In Search Of Understanding: The Case For Constructivist Classrooms. New Jersey: Prentice Hall.
- CAMPBELL, J. (1998). Doğu Mitolojisi, Tanrının Maskeleri. (çev. Kudret Emiroğlu). Ankara: İmge.
- CEFEROV, İ. Ç. (1988). "Bazı Damga ve İşaretlerin Etimolojik İzahı". (çev. B. A. Gökdağ). Türk Kültürü. XXVI/305: 588-595.
- ÇINAR, A. (2016). Bozkır Kültür Çevresinde Kurt ve Adlandırması. Cappadocia Journal of History and Social Sciences. 6: 1-11.
- ÇORUHLU, Y. (2020). Türk Mitolojisinin Ana Hatları. İstanbul: Ötüken.
- EFENDİYEV, R. (1980). Daşlar Danışır. Bakü: Kençlik.
- ELIADE, M. (1999). Şamanizm İlkel Esrime Teknikleri. (çev. İ. Birkan). Ankara: İmge.
- ERCİLASUN, A. B. ve AKKOYUNLU, Z. (2015). Dîvânu Lugâti't-Türk Giriş-Metin-Çeviri-Notlar-Dizin. Ankara: TDK.
- ESİN, E. (1978). İslamiyetten Önce Türk Kültür Tarihi ve İslama Giriş. İstanbul: Edebiyat Fakültesi Matbaası.
- FALK, J., & DIERKING, L. (1992). The Museum Experience. Whashington, DC: Whalesback Books.
- FARAJOVA, M. (2011). "Gobustan rock art cultural landscape". Adoranten. 41-66.
- KORMUŞIN, İ. vd. (2016). Yenisey – Altay – Kırgızistan Yazıtları ve Kâğıda Yazılı Runik Belgeler. Ankara: BilgeSu.
- MERCANLI, M. (ed.). (2014). Qobustan Minilliklerin Kitabı. Bakü: Dubai IRS.
- MERT, O. (2015). Köli Çor Yazıtı ve Anıt Mezar Kompleksi. Erzurum: Zafer.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2019). Müze ve Eğitim. Ankara: MEB.
- ORKUN, H. N. (1954). Eski Türkler'de Evcil Hayvanların Tarihçesi. Ankara: Yeni Matbaa.
- ORKUN, H. N. (2011). Eski Türk Yazıtları. Ankara: TDK.
- ÖGEL, B. (2010). Türk Mitolojisi I. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- ÖLMEZ, M. (2018). Uygur Hakanlığı Yazıtları. Ankara: BilgeSu

- ÖZERBAŞ, M. A. (2007). "Yapılandırmacı Öğrenme Ortamının Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Kalıcılığına Etkisi". Türk Eğitim Bilimleri Dergisi. V/4: 609-635.
- PIAGET, J. (1952). Judgment and Reasoning in The Child. New York: Humanities Press.
- RACHMATI, G. R. (1930), Zur Heilkunde der Uiguren, (I), Berlin: Aus: SPAW. Phil.-hist. Kl.
- ROUX, J. P. (1998) Türklerin ve Moğolların Eski Dini. (Çev. Aykut Kazancıgil). İstanbul: İşaret.
- ROUX, J. P. (2005). Orta Asya'da Kutsal Bitkiler ve Hayvanlar. İstanbul: Kabalıcı.
- SERTKAYA, O. F. (2001). "Suuci < Sugeci / (Bel) Yazıtı Ne Zaman Yazıldı?" Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten. 48: 306-312.
- SİGARİ, D. (2013). "Palaeolithic Rock Art İn Gobustan, Azerbaijan. The Study Case Of The Rock 44 Of Büyük Daş, Gobustan". IV: 15-22.
- ŞEN, N. (2022). Eski Uygur Hukuk Vesikalarının Söz Dizimi. Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi).
- Türk Dil Kurumu. (2015). Türkçe Sözlük. Ankara: TDK.
- USEEV, N. (2011). Yenisey Cazma Estelikleri I: Leksikası cana Tekstter. Bişkek.
- ŞİRİN, H. (2007). "Runik Harfli Türk Yazıtlarında Av". Dil Araştırmaları. I/1; 49-59.
- YAŞAR, Ş. (1998). Yapısalcı Kuram ve Öğrenme-Öğretme Süreci. VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi (9-11 Eylül 1998). Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları: 695-701.

Azerbaycan Siyasi Tefekküründe Cumhuriyet Düşüncesinin Oluşumunun Tarihi Arka Planı (1917-1918)

Gıyas ŞÜKÜROĞLU

Kaynakça

Arşiv Belgeleri

- Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Arşivi (ARDA) – Sıralama: Fon/Siyahı/İş, Varak
ARDA, 894/19/192, v. 3. Azerbaycan Cumhuriyeti İstiklal Akidnamesi, 28 Mayıs 1918.
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA) – Sıralama: Fon, Dosya/Gömlek, Varak
HR.SYS (Hariciye Nezareti Siyasî), 2398/7, v. 55. Azerbaycan Cumhuriyeti Hariciye Nazırı Mehmed Hasan Hacinski'den Osmanlı Heyet-i Murahhasası Reisi Halil Beyefendi'ye Tahrirat, 30 Mayıs 1334 / 30 Mayıs 1918.

Kitaplar

- ACAR, K. (2009). *Ortaçağ'dan Sovyet Devrimi'ne Rusya*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- BAYKARA, H. (1975). *Azerbaycan İstiklâl Mücadelesi Tarihi*. İstanbul: Azerbaycan Halk Yayınları.
- BOOKCHIN, M. (2011). *Devrimci Halk Hareketleri Tarihi: 1905'ten 1917'ye Rus Devrimleri*. (çev. Ali İhsan Başgöl). Ankara: Dipnot Yayınları.
- CAFEROĞLU, A. (1940). *Azerbaycan*. İstanbul: Cumhuriyet Matbaası.
- CARR, E.H. (2019). *Bolşevik Devrimi 1917-1923*. (çev. Orhan Suda). c. 1, İstanbul: İletişim Yayınları.
- ÇALIŞKAN, Ü. (2019). *Rusya İmparatorluğu'nda Anayasal Demokrat Partisi'nin Milliyetler Politikası (Kadet Partisi 1905-1917)*. İstanbul: Kriter Yayınevi.
- DEMİRLİ, M.E. (2018). *Şerqin Çağdaşlıq Möcüzəsi Azerbaycan Cümhuriyyəti: Hüquq ve Demokratiya 1918-1920*. Bakı: Hüquq Yayın Evi.
- EREL, Ş. (1968). *Azerbaycan Politikacılarının Yanlıları*. İstanbul: Baha Matbaası.

- MEHMEDZADE, M.B. (1927). *Azerbaycan Misak-ı Millîsi: 28 Mayıs İstiklal Beyannamesi'nin Tahlili*. İstanbul: Necm-i İstikbal Matbaası.
- MEHMETZADE, M.B. (1991). *Milli Azerbaycan Hareketi*. (hzl. Ahmet Karaca). Ankara: Azerbaycan Kültür Derneği Yayınları.
- QAFAROV, V. (2011). *Türkiye-Rusya Münasibetlerinde Azerbaycan Meselesi (1917-1922)*. Bakı: Azərneşr.
- RESULZADE, M.E. (1339-1341/1923). *Azerbaycan Cumhuriyeti: Keyfiyet-i Teşekkülü ve Şimdiki Vaziyeti*. Şehzadebaşı: Evkaf Matbaası, Milli Azerbaycan Neşriyatı.
- RESULZADE, M.E. (1920). *Azerbaycan Teşekkülünde Müsavat: Haftalık Müsavat Muhazaralarından*. Bakü: Azerbaycan Gazetesi Hükümet Matbaası.
- RESULZADE, M.E. (1993). *Kafkasya Türkleri*. (hzl. Yavuz Akpınar, İrfan Murat Yıldırım, Sabahattin Çağın). İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları.
- ŞAHİN, E. (2002). *Türkiye ve Maverâ-yı Kafkasya İlişkileri İçerisinde Trabzon ve Batum Konferansları ve Antlaşmaları (1917-1918)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- VERNADSKY, G. (2019). *Rusya Tarihi*. (çev. Doğukan Mızrak ve Egemen Ç. Mızrak). İstanbul: Selenge Yayınları.
- ZENKOVSKY, S.A. (1971). *Rusya'da Pan-Türkizm ve Müslümanlık*. (çev. İzzet Kantemir). Ankara: İpek Matbaası.

Makaleler ve Bildiriler

- ASKER, A. (2018). "Birinci Cumhuriyet Dönemi Azerbaycan'ın Benimsediği Hükümet Sistemi: Yasama-Yürütme İlişkileri". *Müselman Şerqinde İlk Parlamentli Respublika: Azerbaycan Xalq Cümhuriyyetinin 100 İllik Yubleyine Hesr Olunmuş Beynelxalq Elmi Konfransın Materialları (21-23 May 2018)*. Bakı: Bakı Dövlət Universiteti ve Qafqaz Müselmanları İdaresi, ss. 223-226.
- ASKER, A.; PAŞA, E. (2018). "Birinci Cumhuriyet Dönemi Azerbaycan'da Parlamentarizm Kültürü". *100. Yılında Azerbaycan Cumhuriyeti Uluslararası Kongresi (26-27 Mayıs 2018)*. Mehmet Topal (ed.) ve Rza Mammadov (ed.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları ve Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayınları, ss. 468-475.
- HACIYEV, İ. (2018). "Müselman Şerqinde İlk Parlamentli Respublika". *Azerbaycan Milli Elmler Akademiyası Naxçıvan Bölmesinin Xeberleri: İctimai ve Hümanitar Elmler Seriyası*. 3, ss. 5-12.

Gazete Haberleri ve Köşe Yazıları

- Hümmet*, no. 77 (12 Haziran 1918 / 3 Ramazan 1336). "Azerbaycan'ın İstiklaliyeti". s. 2.
- Kosalı, R. (28 Mayıs 1919). "Seymden Parlamana: Cumhuriyetimiz Tarih-i Teşekkülünden". *İstiklal (Cumhuriyetimizin Bir Yıllık Devr-i İstiklali Münasebetiyle Telif Edilmiş Mecmua)*, ss. 56-84.
- M.E. (2 Ekim 1917 / 14 Zilhicce 1335). "Federalizmin Galebesi". *Açık Söz*, no. 569, s. 1.
- RESULZADE, M.E. (28 Mayıs 1919). "Azerbaycan Cumhuriyeti". *İstiklal (Cumhuriyetimizin Bir Yıllık Devr-i İstiklali Münasebetiyle Telif Edilmiş Mecmua)*, ss. 7-26.
- RESULZADE, M.E. (29 Mart 1917 / 5 Cemaziyelevvel 1335). "Meclis-i Müessisana Hazırlaşalım". *Açık Söz*, no. 425, s. 1.
- RESULZADE, M.E. (30 Mart 1917 / 6 Cemaziyelevvel 1335). "Cumhuriyet". *Açık Söz*, no. 426, s. 1.
- RESULZADE, M.E. (7 Ağustos 1917 / 18 Şevval 1335). "Federalizm ve Demokratizm". *Açık Söz*, no. 528, s. 2-3.
- RESULZADE, M.E. (11 Şubat 1918 / 28 Rabiülahir 1336). "Bizim Muhtariyetimiz ve Bakü Bolşevikleri". *Açık Söz*, no. 667, s. 1-2.

Orta Asya'da Bilimsel Ve Pedagojik Yaratıcı Faaliyet Gösteren Karabağ'ın Önemli Aydınları

Parvin ALİZADA

Kaynakça

- GULİYEV Y. *Büyük Vatanseverlik Savaşı'nın Şuşalı kahramanları*: [Guliyev Yagub Allahgulu oğlu; Rüstembayova Aliya Fatulla kızı; Memmedov Mirzakhan; Garaşov Aslan Memmed oğlu] // Şuşa. – 2005. – Mayıs. – S.3.
- “AZERBAYCAN” gazetesi. 7 Aralık, 1918, s.3
- “IŞIK”, 1911, Sayı 3, s. 15, s. 7; Sayı 26, s. 6
- “NEFTYANOE KHOZYAYSTVO” dergisi, dergideki yayınların yazarı: *Rustambekov Esad Fatullaevich (1911-1982)*, Erişim adresi: https://www.oil-industry.net/test_autor.php?ELEMENT_ID=234782&spphrase_id=52455&clear_cache=Y
- AC, BK “Eserlerin devlet mirası olarak ilan edilmesine ilişkin kuralların” onaylanmasına ilişkin karar, Bakü, 7 Mayıs 2019, sayı 211.
- NAVVAB Mir Muhsin, “*Tazkireyi-Navvab*”, AMBA M. Fuzuli El Yazmaları Enstitüsü, kod: 2052/ VI-64, 1913 245 s.
- ULUSAL ARŞİVLER OFİSİ, fon 605, liste 7, depolama ünitesi 9 ve 19

Ortak Türk Kültürü Olan Âşıklık Geleneğinde Tanrıçılık İnançları

İlhame GESEBOVA

Kaynakça

- Âşık Divanileri ve Muhammesleri*. (). Bakü: Azarbaycan Âşıklar Birliği, 2022, 400 s.
- Aşık Alesker*. (1937). III. Azernesr Yayın Evi. Bakı.
- Âşık Elesger*. (1972). I. Elm Yayın Evi.
- Hural Gazetesi*, (2011). Yıl: 9, sayı: 012(420), 27 mart-02 Nisan.
- Kopuz Menşeli Saz Aletleri*. (2024). Bakü.
- Gasımlı, M. (2003). *Ozan-aşık sanatı*. Bakı, “Uğur”.
- .Гордлевский. В.А (1962). *Избранные сочинения*, т. I М.

Жаһандық Дәуірде Фольклор Мұраларын Қолданысқа Ендірудегі Жаңа Әдістер

Пакизат АДИБЕВА, Жанар СУИНЖАНОВА

Пайдаланған Әдебиеттер

- BROADWELL, P. and Tangherlini, T. R. (2016). “Witch Hunter: Tools for the Geo-Semantic Exploration of a Danish Folklore Corpus”. *Journal of American Folklore*. 129: 14-42.

- FLINTERUD, G. (2023). "Folk' in the Age of Algorithms: Theorizing Folklore on Social Media Platforms". *Folklore*, Vol. 134, Iss. 4.
- JIANG, H. and TANG, M. (2010). "Web-Based Learning Platforms Integrating Social Networking for Design Education at High Schools in China." 2010 International Conference on Computational Intelligence and Software Engineering: 1-3. [Электронды ресурс]
- Қолжетімді ресурс:(<https://api.semanticscholar.org/CorpusID:18631508>)
- LAUDUN, J. (2020). "The Clown Legend Cascade of 2016". In *Folklore and Social Media*. (Edited by Andrew Peck and Trevor J. Blank). Logan: Utah State University Press, 188-208.

Түркі Тілдеріндегі Фразеологизмдер Және Олардың Зерттелуі

Лайло Рахимовна РАУПОВА, Шахло Джамаловна НАРАЛИЕВА

Пайдаланған әдебиеттер

- Байрамов, Г.А. (1978). Озарбайжон тили фразеологияси асослари. Боку, Маариф.
- Чобанзаде, Б., Агаев, Ф. (1929). Турк грамери. Баку.
- Казымбек, М.А. (1846). Общая грамматика турецко-татарского языка. Выпуск П. Казан.
- Кенесбаев, С.К. (1944). Қазақ тили қалыптанған соз топтары (қос создер, идиодер мен фразалар), докторлик диссертацияси. Алма-Ата.
- Севортян, Э.В. (1952). К соотношению грамматики и лексики в тюркских языках // Вопросы теории и истории языка. М.
- Востоков, (1835). А.Х. Русская грамматика по начертанию его же сокращенной грамматики.

Систематический Анализ Топонимов

Mumin Turdibekov TURAYEVICH

Литература

- Карпенко, Ю. А. (1967). *Свойства и источники микротопонимии* [текст] / Ю. А. Карпенко / / Микротопонимия. - М.: Изд-во МГУ, с. 15-22.
- Никонов, В. А. (1965). *Введение в топонимику* [текст] / В. А. Никонов. - М. : Наука, с. 180.
- Суперанская, А. В. (1970). *Языковые и внеязыковые ассоциации собственных имен* [текст] / А. В. Суперанская. Суперанская / / Антропонимия. - М., с. 3 – 18.
- Топоров, В. Н. (1962). *След региональной теоретической ономастики* [текст] / В. Н. Топоров. Топоров / / Вопросы языкознания. - № 6. - с. 3 – 12.
- Ючкевич, В. А. (1968). *Последняя топонимия*, В. А. Ючкевич. - 2-е изд., испр. И доп. - Мн. : Выш. шкала, с. 432.

Çağdaş Türklerin Dil Entegrasyonu, Ana Dili ve Eski Yazısı

Bijomart KAPALBEK

Пайдаланылған Әдебиеттер

- БАСКАКОВ Н., А. (1969). *Введение в изучение тюркских языков*. М.: Высшая школа.
- Историческое обозрение «Рождение газеты «Терджиман»». Электронды ресурс. Сілтеме: <https://ok.ru/group/56782494629901/topic/155752602569485>
- БАЙТҰРСЫНҰЛЫ А. (1913). *Шора Журналы*. № 4, 110-113 -б.
- БАЙТҰРСЫНҰЛЫ А. (2013). *Қазақ Тіл Білімінің Мәселелері*. Алматы: Абзал-ай.

Etymological Analysis of Binary Opposition of “Bakht And Bakhtsizlik” (Happiness and Unhappiness)

Shakhida Shakhabitdinova HOSHI MOVNA, Madina Kasimova ZAYNOBI DINOVNA

The List of References

- Abduazizov, A. A. (2007). On the components of cognitive linguistics, *Teaching language and literature*, Tashkent: No: 3, P.34.
- Adyasova, L. E. (2014). Metaphor of the house in the conceptual representation of the USSR in modern Russian media discourse, *Modern problems of science and education*, No: 5, P. 558-558.
- Anthology of concepts, Volume I. (2005)., *Volgograd: Paradigm*, P. 352.
- Apresyan, V. Yu. (2015). Mechanisms of formation and interaction of complex meanings in a language, *Doct Philol Sciences*, Moscow, P. 42.
- Aristotle Rhetoric Poetics Book III. Moscow: 2000. P. 256.
- Arutyunova, N.D. (1988). Human language and world. Moscow, *Language Russian Cultures*, P. 399.
- Arutyunova, N.D. (1988). Types of linguistic meanings: *Evaluation Event Fact*, Moscow: Science, P. 296.
- Ashurova, D. U. (2004). Prospects for scientific research in the light of new directions of linguistics, *Masalalari Philology*, No: 4, Tashkent, P. 24-28.
- Askoldov, S. A. (1997). Concept and word, Russian literature. From the theory of literature to the structure of the text: *Anthology*, Moscow, P. 276-379.
- Babushkin, A. P. (1996). *Types of concepts in the lexico-phraseological semantics of the language*. Voronezh, P. 43-67.
- Babushkin, A. P. (1996). Types of concepts in the lexico-phraseological semantics of the language. Voronezh, P. 103.
- Bakirova, G. A. (2011). Verbalization of the concept of “happiness” in the Tatar and English languages (on the example of goodwill): author. dis. Cand, Philol Sciences, Kazan: (Privolzh.) Feder. un-t, P. 103.
- Bakirova, G. A. (2011). Verbalization of the concept “happiness” in Tatar and English languages (in an example of benevolence): Abstract of the dissWork, Kazan (Volga.) Fed University, P.12.
- Baranov A. N., Karaulov, Yu. N. (1993). Russian political metaphor (materials for the dictionary), *Questions of linguistics*, No: 3, P. 136-140.
- Belova, A. D. (2002). Linguistic pictures of the world in the framework of the cognitivediscursive paradigm, No: 29, P. 17-23.

- Bogdanova, E. A. (2012). Concepts “good” and “evil” in Russian and French linguocultures: axiological aspect, Author’s abstract ... cand. philol. sciences. Maykop, P. 23.
- Boldyrev, N. N. (1999). Conceptual structures and meanings of linguistic units, *Philology and culture*, P. 15 -18.
- Boldyrev, N. N. (2001). The concept and meaning of the word, *Methodological problems of cognitive linguistics*: Ed. I. A. Sternina Voronezh: Voronezh. state un-t, P. 25–36.
- Boldyrev, N. N. Conceptual space of cognitive linguistics, *Questions of cognitive linguistics* No: 1., P. 18–36.
- Boychuk, A. S. (2012). Gastronomic metaphor: structural, semantic, stylistic aspects, Author’s abstract ... cand. Philol. Sciences. Maykop, P. 28.
- Hamrayev, A.T. (2017). Impersonal mega characters of Balasagun, *Misl.*, No: 10. P. 51-56.
- Jamolkhonov, H. (2005). Present Uzbek literary language, T.: Talkin, p.13.
- Kashgari, M. (1960). *Devonu lug’otit Turk*. In three volumes. Volume 1, T.: Fan, P. 80.
- Maslova, V. A. (2006). Introduction to cognitive linguistics, Flinta: Science, P. 75.
- Nadelyayev, V. M. vd. (1969). *Ancient Turkic dictionary*. Leningrad: Nauka, Leningrad departament, p. 471.
- Pimenova, M. V. (2004). Soul and Spirit: Features of Conceptualization. Kemerovo, P.39 24.
- Popova, Z. D., Sternin, I. A. (2007). *Cognitive linguistics*. Moscow, P. 43.
- Prokhorov, Yu. E. (2008). In Search of a Concept. Moscow, P. 142-143.
- Rastorgueva, V. S. Edelman, D. I. (2000). *Etymological dictionary of Iranian languages*. T I. – M.: Eastern literature, P. 51-53.
- Sevortyan, E. V. (1974). *Etymological dictionary of Turkic languages: General Turkic and inter Turkic basis on vowels/ AN SSSR*. International linguistics, M.: Science, P. 768.
- Slyshkin, G. G. (2004). Linguocultural concepts and meta-concepts. Volgograd, P. 67-73.
- Vasheulova, A. S. (2006). Dynamics of the concept “Happiness” in American culture and its presentation in the language// *Problems of intercultural communication in the theory of a lingua didactics*, P.260-264.
- Vasheulova, A. S. (2012). Concepts of HAPPINESS vs. UNHAPPINESS and their actualization in a discourse, *Bulletin of Novosibirsk State University. Series: linguistics and inter cultural communication*, T. 10, No: 1, P.105 -110.
- Vorkachev, S. G. (2007). Linguocultural Concept: Typology and Areas of Existence, Volgograd, P. 31-32.
- Vorkachev, S. G., Vorkacheva, E. A. (2003). Concept of “Happiness” in English: meaning and composition, *Mass culture abroad of XX–XI centuries: Man and his discourse*. – M.: “Azbukobnik”, P. 263–275.
- Tursunov, U. vd. (1995). *A. History of Uzbek literary language*, T.: Ukituvchi, P. 117.

Techniques of Correcting Grammatical and Phonetic Mistakes

Ulbosyn Karakulova ERZHANOVNA, Abdiakhmet Amangeldy BAQYTZHANULU

References

- Bade, M. (2018). Grammar and good language learners. In C. Griffiths (Ed.), *Lessons from good language learners* (pp. 174-184). Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Rod Ellis, Gary Barkhuizen, *Analysing* (2005). *Learner Language Oxford* : Oxford University Press.
- Schmidt, R. (1990). *The role of consciousness in second language learning*. *Applied Linguistics*. 11(2): 129-158.

Zhou Chunhong, Griffiths Carol. (2011). *Intercultural Communicative Competence // English Language and Literature Studies Vol. 1, No. 2; December 2011. P. 113-122*
5. Site: <http://www.antimoon.com/how/mistakes-in-learning.htm>

Коммуникациялық Тілдерді Оқыту Мотивациялық Фактор Ретінде

O.A. TEMPEL

References

Bozovic, L.I.. (1955). *Features of consciousness in adolescents // Questions of psychology*. - Moscow: Publishing House of the Academy of Pedagogical Sciences of the RSFSR.
Langs. R. (2003). *Communicative Approach*. - L.: Pohjoinen.
Theresa Amabile. (2000). *How to Kill Creativity. //Harvard Business Review*, P. 76-87

Мәтінмен Жұмыс Жасаудың Негізгі Жолдары

Мадина АБДУЛХАНОВА

Пайдаланылған әдебиеттер

Балақиев, М. (1992). Қазіргі қазақ тілі. Сөз тіркесі мен жай сөйлем синтаксисі. - Алматы.
Қазақ тілі терминдерінің ғылыми түсіндірме сөздігі: (2002). Информатика және компьютерлік техника / ред. –проф., А. Қ. Құсайынов. Алматы: «Мектеп» баспасы»
Қадашева Қ.Қ., в.д., (2022). Қазақ тілі В1 -Түркістан, «Тұран».
Қадашева Қ.Қ., в.д., (2023). Қазақ тілі В1 - Оқылым кітабы, В1-В2 Түркістан, «Тұран».деңгейлері
Қадашева Қ.Қ., в.д., (2022). Қазақ тілі В1 -Түркістан, «Тұран». Лингвомәдениеттанымдық оқу сөздігі, В1-В2 деңгей- леріне арналған (туыс тіл ретінде оқыту).- Түркістан: 2022ж. - 118 б.
Қадашева Қ.Қ., в.д., (2002). Қазақ тілі В1 -Түркістан, «Тұран».оқу-әдістемелік кешені. (туыс тілде сөйлейтіндерге арналған) / – Түркістан

Linguoculturological Characteristics of Phraseological Units in The World of Turkic Languages

Gulnozaxon MIRZAYEVA

Қаунаққа

ARKHANGELSKY, 1964. Stable phrases in modern Russian. Moscow: Moscow.
GANIEVA, 2013. Structural study of Uzbek phraseology. Tashkent: Tashkent.
MAMATOV, 1991. Problems of lexical and phraseological norms in modern Uzbek literary language. Tashkent: Tashkent.
MASLOVA, 2001. Lingua-culture. Moscow: “Academy” publishing house.
RAHMATULLAYEV, 1982. Annotated phraseological dictionary of the Uzbek language. Tashkent: Tashkent.

SAFAROV, 2006. Cognitive Linguistics. Toshkent: Sangzor” publishing house.

YULDASHEV, 2007. Formation and development of Uzbek phraseology and phraseography. Samarkand: Samarkand.

Türk Atasözlerinde Ünvan Grupları

Şahin YILDIZ

Kaynakça

Aksu, B. T. vd. (2022). *Türk Atasözleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Çobanoğlu, Ö. (2004). *Türk Dünyası Ortak Atasözleri Sözlüğü*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

Gürsoy-Naskali, E. (Haz.). (1997). *Türk Dünyası Gramer Terimleri Kılavuzu*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları

Karaağaç, G. (2013). *Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları

Karahan, L. (2007). *Türkçede Söz Dizimi*. Ankara: Akçağ Yayınları

Korkmaz, Z. (1992). *Grammer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları

Oy, A. (1991). “Atasözü” *TDV İslam Ansiklopedisi*, c.4, ss. 44-46, İstanbul.

Çevrimiçi Kaynaklar

<https://sozluk.gov.tr/> Erişim tarihi: 27.03.2024

Тіл Үйренушілерге Мәтін Арқылы Сөздік Қорын Арттыру Жолдары

Мадина АБДУЛХАНОВА

Пайданылған әдебиеттер:

1. Әуезов, (1979). *М. Шығармалар жинағы* – Алматы. Т. 19. С. - 283 б.

2. *Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі: Информатика және компьютерлік техника*. (2002). Жалпы редакциясын басқарған – профессор, А. Қ. Құсайынов. – Алматы: «Мектеп» баспасы» ЖАҚ, 2002 жыл. – 456 бет

3. Балақаев, (1992). *М.Қазіргі қазақ тілі. Сөз тіркесі мен жай сөйлем синтаксисі*. Алматы.

4. Қадашева, Қ. (2001). *Жаңаша жаңғыртып оқытудың ғылыми-әдістемелік негіздері: өзгетілді тілді дәрісханалардағы қазақ тілі*. докт.дисс.-Алматы.

5. Әмірбекова, А. (2011). *Қазіргі қазақ тіліндегі жаңа бағыттар*. Алматы.

6. Анциферова. О. (2014). *Студент-инофон в русскоязычной группе вуза: к вопросу о разработке пособий для самостоятельной работы студента по дисциплине «Русский язык и культура речи»* Научный диалог. 2014 Выпуск № 2 (26)

Forming Correct Speaking Skills in Primary Class English Language Lessons With The Help of Poems and Rhymes

Makhash Nurzhaina ZHOLBARYSKYZY

Literature

Badambekqızı, Zawre. (2010). «*Ağılşın jäne qazaq tilderiniñ salıstırmalı fonetıkası*». Almatı.

Filatova, V.M. (2004). *Methodology of teaching foreign languages in elementary and basic secondary school: textbook for students of pedagogical colleges* - Rostov n/D., Phoenix, 2004.

Mukhina vs. (2000). *Age psychology: phenomenology of development, childhood, adolescence: textbook for university students*. - M., Academy.

Sinkevich, G.S. (2002). *Song on the English lesson // foreign languages in the school* - 2002. - №1. - S. 50-54.

Ағ Мен Үг Технологиясы Арқылы Оқушылардың Фольклорды Үйренудегі Мотивациясы Мен Белсенділігі

Пакизат АДИБЕВА, Ғалия ЖАПИШЕВА

Пайдаланған Әдебиеттер

Иманкулов, С. М.; Абдрахманова, Ж.А. ҚазҰУ. Хабаршы. Филология сериясы. №2 (174). 2019 ж.

https://www.akorda.kz/kz/addresses/addresses_of_president/memleket-basshysy-kasym-zhomart-tokaevtyн-kazakstan-halkyna-zholdauy

<https://informburo.kz/stati/digital-technologii-v-skolax-i-vuzax-kazaxstana-sest-yarkix-primerov-ispolzovaniya>

Dr. Aygöl ÇİÇEK

E-ARŞİVLERİN ENTELEKTÜEL KONTROLÜ

E-ARŞİVLERİN ENTELEKTÜEL KONTROLÜ

Dr. Aygöl ÇİÇEK

 hiperyayın

Hiperyayın: 1113
Araştırma-İnceleme

Yazar
Aygül Çiçek

Genel Yayın Yönetmeni
Hatice Bahtiyar

Mizanpaj ve Kapak Tasarım
Zeynel Engin

ISBN: 978-625-6078-38-3
e-ISBN: 978-625-6078-39-0

Yayıncı Sertifika No: 16680

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti. ve Aygül Çiçek'e aittir. Yayıncının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayımlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar)ı aittir. Yayınevi uluslararası bir yayınevdir.

Çiçek, Aygül.
E-arşivlerin entelektüel kontrolü / Dr. Aygül Çiçek -- 1. Baskı. -- İstanbul: Hiperyayın, 2024.
199 sayfa: tablo, şekil; 21 cm. -- (Hiperyayın; 1113)

ISBN: 978-625-6078-38-3
e-ISBN: 978-625-6078-39-0

Kaynakça: sayfa 159-182.
1. Arşivler. 2. Dijital arşivler. 3. Arşivler -- Yönetim. 4. Arşivler -- Koruma. I. Eser adı. II. Dizi.

CD965.T9/Ç54 2024 025.17/ÇİÇ 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık Sertifika No: 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ
Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti.
Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş Merkezi
No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter - Güngören / İstanbul
Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	9
ÖNSÖZ	15
GİRİŞ.	19

BİRİNCİ BÖLÜM

ARŞİVLENEN E-BELGELERİN YAŞAM DÖNGÜSÜ	27
1.1. E-BELGELER.	27
1.1.1. E-Belgelerde Aranılan Özellikler	27
1.1.2. E-Belgelerin Oluşumu	31
1.2. AYIKLAMA-İMHA VE ARŞİVE DEVİR	40
1.2.1. Tasfiye	40
1.2.2. Arşive Devir	46
1.3. ARŞİVLENEN E-BELGELER.	50
1.3.1. Elektronik Doğanlar	50
1.3.2. Dijitalleştirilenler	52
1.3.3. Melez Belgeler	57

İKİNCİ BÖLÜM

E-ARŞİVLERDE DÜZENLEME ve TANIMLAMA	61
2.1. DÜZENLEME	61
2.1.1. Arşiv Hizmetlerinde	61
2.1.2. Diğer Alanlarda	65
2.1.2.1. Kütüphane Hizmetleri	65
2.1.3. Düzenlemede İş Süreçleri	70
2.1.4. Düzenleme Prensipleri	73
2.2. TANIMLAMA	81
2.2.1. Tanımlama İşlemleri	81
2.2.2. Tanımlamada Gelenekçi ve Modernist Görüşler.	83
2.2.3. Düzeyler, Derinlik ve Bağlam	86
2.2.4. Tanımlama Standartları.	93
2.2.5. Üstveri Standartları	98

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

E-ARŞİVLERDE YENİLİKÇİ BİLGİ TEKNOLOJİLERİ	107
3.1. E-ARŞİVLERDE DURUM	107
3.1.1. E-Arşivlerde Uygulamalar	107
3.1.2. Yeni Araştırma Araçları	113
3.1.3. E-Belgelerin Diplomatik Özellikleri	117
3.2. E-ARŞİVLERE YÖNETİM MODELİ YAKLAŞIMLARI	122
3.2.1. Yaşam Döngüsü	122
3.2.2. Süreklilik Modeli	124
3.2.3. Avrupa Arşiv Modeli	126
3.3. E-ARŞİVLERDE İLERİ TEKNOLOJİLERİ	127
3.3.1. Yapay Zekâ	127
3.3.2. Derin Öğrenme	129
3.3.3. Yapay Öğrenme	131
3.3.4. Blokzincir Teknolojisi	133
3.4. ARŞİVLENEN E-BELGELERİN ENTELEKTÜEL KONTROLÜ	135
3.4.1. E-Belgelerin Yapısal Özelliklerine Entelektüel Yaklaşım	135
3.4.2. E-Belgelerin Provenans ve Orijinal Düzen Anlayışına Etkisi	140
3.4.3. Dijital Taşıyıcılarda Kanıt Özelliği ve Sürdürülebilirlik Riskleri	144
3.4.4. E-Belgelerin Yapısal Özelliklerine Dayalı Nitelemeler	147
SONUÇ	153
KAYNAKÇA.	159
EKLER	183

KAYNAKÇA

Akdoğan, Zeynep ve Özdemirci, Fahrettin:	“Dijitalleştirme ve E-Arşivlemede İzlenecek Yol ve Yöntemler”, Ed. Fahrettin Özdemirci vd., E-Beyas 2015 Sempozyumu: Kurumsal Belleklerin Geleceği: Dijitalleştirme- Elektronik Arşiv-Elektronik Belge Yönetimi, 21-22 Ekim 2015, Ed. Fahrettin Özdemirci vd., Ankara, Ankara Üniversitesi, 2016, s.195-198.
Akın, Gülfer:	“Belgede Sahtecilik Suçlarının Konusu Olarak Elektronik/Dijital Belge”, Bilişim Hukuku Dergisi 3, C.3, S.1, 2021, s.76-138.
An, Xiaomi:	“An Integrated Approach to Records Management,” Information Management Journal , C.37, No:4, 2003, s.24-30.
Arısoy, Yunus Emre:	“Türkiye’de Elektronik Belge Yönetiminde Milli Arşiv Politikalarının Geliştirilmesi”, Ankara Üniversitesi [Yayımlanmamış Doktora Tezi], Ankara, 2018.
Ataman, Bekir Kemal:	Arşivcilik Terimleri Sözlüğü: Almanca, İngilizce, Fransızca, İtalyanca, Hollandaca, Rusça ve İspanyolca Karşılıklarıyla , İstanbul, Librairie de Pera Yayınları, 1995.
Baruh, Lorans Tanatar:	“Türkiye’de Özel Arşivlerin Oluşumu Üzerine Bazı Düşünceler”, İsmet Binark Armağanı , Ed. İshak Keskin, Ş. Nihal Somer, Nizamettin Oğuz, İstanbul, Türk Edebiyat Vakfı Yayınları, 2015, s.371-382.
Bayter, Mustafa:	“Dünyada ve Ülkemizde RDA’ya Geçiş”, Türk Kütüphaneciliği , C.36, No:1, 2022, s.54-73, doi:10. 24146/tk. 991593.
Berdini, Annalise vd.:	UC Guidelines for Born-Digital Archival Description, UC Office of the President , California, University of California Systemwide Libraries, 2017.
Binark, İsmet:	Arşiv ve Arşivcilik Bilgileri , Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı Yayınları, Ankara, No:3, 1980.
Binici, Kasım:	“Makine Öğrenmesi Yaklaşımıyla e-Belgelere Standart Dosya Plan Numaralarının Otomatik Olarak Atanması Üzerine Bir Çalışma”, Bilgi Yönetimi , C.2 No:2, 2019, s.116-126.
Bountouri, Lina:	Archives in the Digital Age Standards, Policies and Tools , United Kingdom [Birleşik Krallık], Chandos Publishing, 2017.
Brunton, Paul ve Robinson, Tim:	“Arrangement and Description”, Keeping Archives , Ed. Judith Ellis, Australian, 2.bs. Melbourne: The Australian Society of Archivists, 1993, s.222-250.
Bunn, Jenny:	“Archival Description and Automation: A Brief History of Going Digital”, Archives and Records , C.37, No:1, 2016, s.65-78.

Bureau of Canadian Archivists:	Rules For Archival Description , 2.bs., 2008, (Çevrimiçi) https:// archivescanada.ca /wp-content/ uploads/ 2022/ 08/ RAD_ Frontmatter_ July2008.pdf , 11 Kasım 2022.
Caplan, Priscilla:	Metadata Fundamentals for All Librarians , Chicago: American Library Association, ALA Editions, 2003.
CBPS:	Sub-Committee on Descriptive Standards , 2007, (Çevrimiçi) https://www.ica.org/ en/ isaar -cpf- international- standard -archival- authority-record- corporate-bodies- persons-and-families- 2.bs. , 17 Nisan 2019.
Cibaroğlu, Mehmet Oytun ve Yalçinkaya, Bahattin:	“Belge ve Arşiv Yönetimi Süreçlerinde Büyük Veri Analitiği ve Yapay Zekâ Uygulamaları”, <i>Bilgi Yönetimi</i> , C.2, No:1, s.44-58, 2019.
Cibaroğlu, Mehmet Oytun ve Yalçinkaya, Bahattin:	Hybrid Libraries in The Pandemic”, I. Uluslararası Gelenekten Geleceğe Bilgi ve Belge Yönetimi Sempozyumu , Ed. Burak Savaş Sarıçoban, İstanbul, İdeal Kültür Yayıncılık, 2022, s.235-242.
Cibaroğlu, Mehmet Oytun:	“Elektronik Belge Yönetim Sistemlerinde Taksonomi Geliştirme Çabaları”, e-BEYAS 2019 Sempozyumu: Bilgi Yönetimi ve Bilgi Güvenliği: eBelge- eArşiv- eDevlet- Bulut BilişimBüyük Veri- Yapay Zekâ , Ankara, Ankara Üniversitesi, s.79-94.
Cook, Michael:	“The International Standard for the Description of Archives: A Progress Report”, Information Development , C.8, No:4, 1992, s.237-238.
Çiçek, Aygül:	“Dijital Çağda Değişen Belge Olgusunun Geleneksel Arşiv Düzenleme Ve Tanımlama Uygulamalarına Etkisi”, [Yayımlanmamış doktora tezi], İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 2022.
Çiçek Akgün, Aygül ve Çiçek, Niyazi:	“Dijital Çağda Değişen Belge Olgusunun Arşivcilikte Düzenleme ve Tanımlamaya Etkisi: Literatüre Dayalı Bir İnceleme”, <i>Bilgi ve Belge Arşatırmaları Dergisi</i> , S.17, 2022, s.33-58, https:// doi. org/ 10.26650/ bba.2022. 17. 1127615 .
Çiçek, A. ve Çiçek, N.:	“Arşiv Malzemesi Olmuş Elektronik Belgelerin Entelektüel Kontrolüne Bilgi-Belge Uzmanlarının Yaklaşımı: Ulusal Düzeyde Bir İnceleme”, Türk Kütüphaneciliği , 38(3), 2024, https:// doi.org/ 10.24146/ tk.1457655
Çiçek, Niyazi:	“Arşivlerde Kataloglama ve Tasnif Dersi Notları”, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü [Yayımlanmamış Ders Notları], 2022.
Çiçek, Niyazi:	“Arşiv Belgelerinin Türünün Belirlenmesinde Form Özelliklerinin Kullanılması”, Türk Kütüphaneciliği , C.19, No:4, 2005, s.1-18.

Çiçek, Niyazi:	“Belediyelerde Standart Dosya Planı Uygulamalarında Yaşanan Güçlükler”, Bilgi Dünyası , C.9, No:2, 2008, s.466-504.
Çiçek, Niyazi:	“Elektronik Belge Yönetimi Uygulamalarında Bir Alt Sistem Olarak Dosya Yönetimi”, Türk Kütüphaneciliği , C.30, No:3, 2016, s.434-448.
Çiçek, Niyazi:	“Elektronik Belge Yönetimi Uygulamalarında Dosya Bütünlüğü Problemi”, e-Beyas 2015 Sempozyumu Kurumsal Belleklerin Geleceği: Dijitalleştirme-Elektronik Arşiv-Elektronik Belge Yönetimi , 21-22 Ekim 2015, Ed. Fahrettin Özdemirci vd., Ankara, Ankara Üniversitesi, 2016, s.163-172.
Çiçek, Niyazi:	“Elektronik Belgelerin Diplomatik Analizi ve Arşivsel Bağın Kurulmasındaki Önemi: Türkiye’deki Uygulamalar Işığında Bir İnceleme”, Bilgi Dünyası , C.12, No:1, 2011, s.87-104.
Çiçek, Niyazi:	“Kurum Arşivleri”, Bilgi Merkezleri: Kütüphaneler, Arşivler, Müzeler , Ed. Mehmet Ali Akkaya ve Hüseyin Odabaş, İstanbul, Hiperyayın, 2019, s.534-579.
Çiçek, Niyazi:	“Melez Belgelerin Dijital Arşiv Boyutunda Taşıdığı Riskler: Literatüre Dayalı Bir İnceleme”, e-Beyas 2022 Sempozyumu: Metaverse ve Bilgi Yönetimi [Yayımlanmamış Bildiri], Ankara, Ankara Üniversitesi, 2022.
Çiçek, Niyazi:	“Türkiye’de Elektronik Belgelerin Geleceği İçin Ulusal Strateji İhtiyacı: Literatür Işığında Bir İnceleme”, Bilgi ve Belge Araştırmaları Dergisi , S.15, 2021, s.33-57, http://doi.org/10.26650/bba.2021.15.02 .
Çiçek, Niyazi:	“Kamu Yönetiminde Üretilen Belgelerin Form Özelliklerinin İncelenmesi ve Arşivcilik Açısından Değerlendirilmesi”, Marmara Üniversitesi [Yayımlanmamış Doktora Tezi], İstanbul, 2003.
Çiçek, Niyazi:	Kurumsal Bilginin Yönetimi , İstanbul, Marmara Belediyeler Birliği, 2022.
Çiçek, Niyazi:	Modern Belgelerin Diplomatığı , İstanbul, Derlem Yayınları, 2009.
Çiçek, Niyazi ve Sağlık, Özhan:	“E-Belgelerin Arşivsel Bağının Elektronik Delil Elde Etme Yöntemlerine Etkisi: Belge Yönetimi Literatürü Bağlamında Bir İnceleme”, Bilgi Sistemleri ve Bilişim Yöntemi: Beklentiler ve Yeni Yaklaşımlar , Ed. Fahrettin Özdemirci ve Zeynep Akdoğan, Ankara, Ankara Üniversitesi, 2017, s.257-276.
Dağdaş, Yasemin:	“Elektronik Belge Tanımlaması ve Uluslararası Elektronik Belge Tanımlama Standartları”, Marmara Üniversitesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], İstanbul, 2005.

Davaz, Aslı:	Necile Tevfik Arşivi Açıklamalı Kataloğu (1924-1954): Bir Kadın Arşivini Okuma Denemesi , İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2019.
Duranti, Luciana:	“From Digital Diplomats to Digital Records Forensics”, Archivaria , No:68, 2009, s.39-66.
Duranti, Luciana:	“The Concept of Electronic Record”, Preservation of the Integrity of Electronic Records , Ed. Luciana Duranti, Terry Eastwood ve Heather MacNeil, [yayımlanmamış], 2002.
Duranti, Luciana:	“The Impact of Digital Technology on Archival Science”, Archival Science , C.1, No:1, 2001, s.39-55.
Duranti, Luciana ve Franks, Patricia C.:	Encyclopedia of Archival Science , Lanham, Rowman
Eren, Şenay:	“MARC AMC ve MAD Formatının Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi’ndeki Malzemeye Uygulanabilirliği”, Marmara Üniversitesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], İstanbul, 2004.
European Communities:	Model Requirements for the Management of Electronic Records , Update and Extension, France [Fransa], 2008.
Galiev, Albert vd.:	“Archain: A Novel Blockchain Based Archival System”, Proceedings of the 2nd World Conference on Smart Trends in Systems, Security and Sustainability , London [Londra], 2019.
Gedikli, Muhammet Emin:	“Belge, Bilgi ve Arşiv Yönetimi Sistemlerinde Makine Öğrenmesi Algoritmaları”, e-Beyas 2019 Sempozyumu: Belge, Bilgi ve Arşiv Yönetimi Sistemlerinde Makine Öğrenmesi Algoritmaları , Ed. Bahattin Yalçınkaya vd., Ankara, Ankara Üniversitesi, 2019, s.211-228.
Gollins Tim ve Bayne, Emma:	“Finding Archived Records in a Digital Age”, Is Digital Different?: How Information Creation, Capture, Preservation and Discovery are Being Transformed , Ed. Michael Moss ve Barbara Endicott-Popovsky, United Kingdom [Birleşik Krallık], Facet Publishing, 2015, s.129-148.
Göze, Hüseyin ve Yıldız, Oktay:	“Video Görüntülerinde Gerçek Zamanlı Yüz Tanıma ve Zaman İşaretleme için Yeni Bir Derin Öğrenme Modeli”, Bilişim Teknolojileri Dergisi , C.15, No:2, 2022, s.167-175.
Grau, Bernhard:	“Das Provenienzprinzip im Zeitalter der elektronischen Verwaltungsarbeit”, Archivalische Zeitschrift 97. Band , Ed. Margit Ksoll-Marcon, Köln, Generaldirektion der Staatlichen Archive Bayerns, 2021, s.53-69.
Güler, Ceyhan:	Elektronik Belgelerin İmhası: Teori ve Uygulama , İstanbul, Hiperlink Yayınları, 2020.

Gülmez Saydam, Sinem Ayşe:	“SALT Araştırmadaki Mustafa Şemsettin Şeniz Arşivi'nin Sayısallaştırılması ve Kataloqlaması”, İstanbul Üniversitesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], İstanbul, 2018.
Güner, Özkan:	“Arşiv Yönetimi Açısından Ontolojik Tabanlı Uygulamaların Rolü/Önemi”, Bilgi ve Belge Çalışmaları: Özel Arşivlerde Teori ve Uygulama , Ed. Tüba Karatepe, Elif Yılmaz Şentürk ve Varol Saydam, İstanbul, Hiperyayın, 2017, s.262-279.
Hamill, Lois:	Archival Arrangement And Description: Analog to Digital , Maryland [Amerika], Rowman ve Littlefield, 2017.
Higgins, Sarah, Hilton, Christopher ve Dafis, Lyn:	“Archives Context and Discovery: Rethinking Arrangement and Description for the Digital Age”, In 2nd Annual Conference of the International Council on Archives, 11-15 October 2014, Spain, 2014, s.1-18.
Hillary, Jenkinson:	A Manual of Archive Administration , London [Londra], 1965.
Huth, Geof:	Retention and Disposition of Records: How Long to Keep Records and How to Destroy Them, Archives Technical Information Series 41 , 2021, (Çevrimiçi) http://www.archives.nysed.gov/common/archives/files/mr_pub41.pdf , 27 Ekim 2022.
International Council of Archives:	Digital Records Curation Programme (DRCP) , (Çevrimiçi) https://www.ica.org/sites/default/files/0000_digital_records_course_handbook.pdf , 07 Ekim 2022.
International Council of Archives:	ISAD (G): General International Standard Archival Description , 2.bs., Ottawa [Kanada], 2000.
International Council of Archives:	International Standard Archival Authority Record for Corporate Bodies, Persons and Families , 2.bs., France [Fransa], 2004, (Çevrimiçi) https://www.ica.org/sites/default/files/CBPS_Guidelines_ISAAR_Second-edition_EN.pdf , 15 Ağustos 2022.
International Council of Archives:	International Standard for Describing Functions , Germany [Almanya], 2007, (Çevrimiçi) https://www.ica.org/sites/default/files/CBPS_2007_Guidelines_ISDF_First-edition_EN.pdf , s.4, 15 Ağustos 2022.
International Council of Archives:	Records in Contexts Conceptual Model , 2021, (Çevrimiçi) https://www.ica.org/sites/default/files/RiC-CM-0.1.pdf , 01 Eylül 2022.
International Council of Archives:	Archival Description (Consultation Draft V0.1) , (Çevrimiçi) http://www.ica.org/sites/default/files/RiC-CM-0.1.pdf , 09 Eylül 2022.

International Records Management Trust:	Module 3: Managing the Creation, Use and Disposal of Electronic Records , Ed. Laura Millar, London, 2009.
ISO:	15489 Records Management Part 1: Concepts and Principles , Cenevre, ISO, 2016.
ISO:	17068 Trusted Third Party Repository for Digital Records , ISO, Cenevre, 2017.
İçin, Ebru:	“Arşiv Mevzuatı Üzerine Bir Değerlendirme ve Alternatif Arşiv Yönetmeliği Denemesi”, Marmara Üniversitesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisan Tezi], İstanbul,1997.
Kandur, Hamza:	Elektronik Belge Yönetimi: Sistem Kriterleri Referans Modeli (v.2.0.) , Gözd. Geç. 2.bs., Ankara, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı, 2006.
Kandur, Hamza:	The Management of Electronic Records , University College [Doctoral Thesis], London, 1992.
Kaya, Yaşar:	“Tanımlama Standartlarının Yayınevi Arşivlerinde Kullanımı: MARC AMC ve MAD Formatlarının Karşılaştırılması”, Marmara Üniversitesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], İstanbul, 2004.
Keitel, Christian:	Zwölf Wege ins Archiv: Umriss einer offenen und praktischen Archivwissenschaft , Stuttgart, Franz-Steiner-Verlag, 2018.
Keseroğlu, Hasan S.:	Kataloglama Kuralları: Anglo-Amerikan Kataloglama Kuralları 2 , İstanbul, Mep Kitap, 2006.
Kılıç, Özcan vd.:	“Arşivlerde Yapay Zekâ Uygulamaları: GEODI-Atılım Üniversitesi Kadriye Zaim Kütüphanesi Ankara Dijital Kent Arşivi Örneği”, e-BEYAS 2019 Sempozyumu: Bilgi Yönetimi ve Bilgi Güvenliği: eBelge- eArşiv- eDevlet-Bulut Bilişim Büyük Veri-Yapay Zekâ , Ed. Bahattin Yalçinkaya vd., Ankara, Ankara Üniversitesi, 2019, s.307-324.
Küçük, Doğan ve Arıcı, Nursal:	“Doğal Dil İşlemede Derin Öğrenme Uygulamaları Üzerine Bir Literatür Çalışması”, Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri ve Bilgisayar Bilimleri Dergisi , C.2, No:2, s.76-86.
Külcü, Özgür:	“Belge Yönetiminin Değişen Yüzü: Standartlaşma Çalışmaları ve Uluslararası Uygulamalar”, Bilgi Dünyası , C.8, No:2, 2007, s.230-279.
Külcü, Özgür:	Kurumsal Bilgi Siteleri ve Belge Yönetimi: Organizasyonlarda Bilgi ve Belge Yönetimi Sistemlerinin Temel İlkeleri , İstanbul, Hiperlink Yayınları, 2018.
Kütükoğlu, Mübahat S.:	Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik) , İstanbul, Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı, 1994.

Kvan, Thomas, Neish, Peter ve Mullumby, Naomi:	“Digital and Hybrid Archives”, The Routledge International Handbook of New Digital Practices in Galleries, Libraries, Archives, Museums and Heritage Site , Ed. Hannah Lewi vd., London, Routledge, 2020, s.199-209.
Langdon, John:	“Describing The Digital: The Archival Cataloguing of Born-Digital Personal Papers”, Archives and Records , C.37, No:1, 2016, s.37-52.
Lemieux, Victoria L. vd.:	Blockchain Technology and Recordkeeping , ARMA International Educational Foundation, Canada [Kanada], 2019.
Lemieux, Victoria L.:	“Blockchain and Record Keeping”, Computers 10 , C.11, No:135, 2021, s.1-8, https:// doi.org/1 0. 3390/ computers10110135 .
Lemieux, Victoria L.:	“The Future of Archives as Networked, Decentralised, Autonomous and Global” Archival Future , Ed. Caroline Brown, London [Londra], Facet Publishing, 2018, s.33-44.
Leveille, Valerie ve Timms, Katherine:	“Through a Records Management Lens: Creating a Framework for Trust in Open Government and Open Government Information”, Canadian Journal of Information and Library Science , C.39, No:2, 2015, s.154-190, https:// doi.org/ 10.1353/ ils.2015.0010 .
Llanes-Padrón, Dunia ve Pastor-Sánchez, Juan-Antonio:	“Records in Contexts: The Road of Archives to Semantic Interoperability”, Program , C.51, No:4, s.387-405, 2017, https://doi.org/10.1108/PROG-03-2017-0021 .
MacNeil, Heather:	“Archival Theory and Practice: Between Two Paradigms,” Archivaria , No:37, 1994, s.6-20.
MacNeil, Heather:	“Metadata Strategies and Archival Description: Comparing Apples to Oranges”, Archivaria , No:39, 1995, s.22-32.
Matlala, Mpubane Emanuel ve Maphoto, Asania Reneilwe:	“Application of the Records Life-Cycle and Records Maphoto, Asania Reneilwe: Continuum Models in Organizations in the 21st Century”, Esarjica Journal , C.39, No:1, 2020, s.79-98, doi:10.4314/esarj.v39i1.6.
McGahee, Clayton:	“Making Special Collections Accessible to Users: Finding Aids”, International Journal of Legal Information , C.46, No:2, 2018, s.31-38.
Michetti, Giovanni, vd.:	“Role and meaning of Arrangement and Description in the Digital Environment”, Intellectual Control. Trusting Records in the Cloud (içinden). Ed. Luciana Duranti ve Corinne Rogers, London: Facet, 2019, s.155-177.
Michetti, Giovanni:	“Provenance in the Archives: The Challenge of the Digital”, Liquid Times , Ed. Frans Smit, Arnoud Glaudemans, Rienk Jonker, Jaarboek 17, 2017, s.229-248.
Millar, Laura A.:	Archives: Principles and Practices , 2.bs., London [Londra], Facet Publishing, 2017.

Moss, Micheal, Thomas, David ve Gollins, Timothy:	“Artificial Fibers-The Implications of the Digital for Archival Access”, Front Digit Humanit , C.5, No:20, 2018, s.1-9, doi.org/10.3389/fdigh.2018.00020.
Mosweu, Olefhile ve Ngoepe, Mpho:	“Trustworthiness of Digital Records in Government Ngoepe, Mpho: Accounting System to Support the Audit Process in Botswana”, Records Management Journal , C.31, No:1, 2021.
Niu, Jinfang:	“Archival Intellectual Control in the Digital Age”, Journal of Archival Organization , C.12, No:3-4, 2014, s.186-197.
Niu, Jinfang:	“Original Order in the Digital World”, Archives and Manuscripts , C.43, No:1, 2015, s.61-72, http://dx.doi.org/10.1080/01576895.2014.958863 .
Odabaş, Hüseyin:	E-Devlet Sürecinde Elektronik Belgeler , İstanbul, Hiperlink Yayınları, 2009.
Oğlakçioğlu, Onur:	“Medeni Usul Hukuku Yönünden Elektronik Adli İletişim”, Dokuz Eylül Üniversitesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], İzmir, 2008.
Özdemir, Lale:	İngiliz Milli Arşivinin Yeni Stratejilerinin Gözden Geçirilmesi: Yenilikçi Arşiv Modeli, E-Beyas 2017 Sempozyumu: Bilgi Sistemleri ve Bilişim Yönetimi: Beklentiler ve Yeni Yaklaşımlar , Ed. Fahrettin Özdemirci ve Zeynep Akdoğan, Ankara, Ankara Üniversitesi, 2017, s.47-55.
Özdemirci, Fahrettin vd.:	“EBYS Uygulaması e-Arşiv midir? TÜRKSAT–Ankara Üniversitesi BEYAS Koordinatörlüğü e-Arşiv Deneyimi ile Yeni Yaklaşımlar”, E-Beyas 2017 Sempozyumu: Bilgi Sistemleri ve Bilişim Yönetimi Beklentiler ve Yeni Yaklaşımlar , Ed. Fahrettin Özdemirci ve Zeynep Akdoğan, Ankara, Ankara Üniversitesi, 2017, s.35-46.
Özdemirci, Fahrettin ve Odabaş, Hüseyin:	Yazışma Yönetimi ve Dosyalama İşlemleri , Ankara, Alter Yayınları, 2005.
Özdemirci, Fahrettin, Torunlar, Mehmet ve Saraç, Selvet:	Üniversiter için Belge Yetimi ve Arşiv Sistemi İşlemleri (BEYAS) El Kitabı , Ankara, 2009.
Özdemirci, Fahrettin:	“Belge Üretimi ve Kurumsal Bilgi Yönetimi”, 21. Yüzyıla Girenken Enformasyon Olgusu Sempozyumu: Bildiriler 19-20 Nisan 2001 : Hatay, Ankara, Türk Kütüphaneciler Derneği, 2001, s.179-186.
Özdemirci, Fahrettin:	“Belge ve Arşiv Yönetiminde Yeni Ufuklar ve Kurumsal Yaklaşımlar”, Bilgi ve Belge Yönetimi Kurumsal Yaklaşımlar , Ed. Bülent Yılmaz vd., İstanbul, Hiperlink Yayınları, 2017, s.219-232.
Özdemirci, Fahrettin:	“Bilgi Merkezi Olarak Kurum Arşivleri ve Belge Yönetimi”, Türkiye'de Bilgi Merkezlerinin Yönetimi ve Sorunları Sempozyumu , 7 Mart 1996, Ed. Doğan Atılğan ve Sacit Arslantekin, Ankara, 1997, s.15-19.

Özdemirci, Fahrettin:	“Milli e-Arşiv Bilgi Sistemi Ağı ve Veri Merkezi Yapılanma Önerisi: Yenilikçi Teknolojiler-Yeni Nesil Arşivciler-Yapay Zekâ ve Ötesi”, Bilgi Yönetimi Dergisi , C.2, No:2, 2019, s.169- 176.
Özdemirci, Fahrettin:	“Teknolojik Gelişmelerin Belge Yönetimine Etkisi ve Arşivler”, Türk Kütüphaneciliği , C.13, No:1, 1999, s.50-57.
Özdemirci, Fahrettin:	Kurum ve Kuruluşlarda Belge Üretimine Denetlenmesi ve Belge Yönetimi , İstanbul, Türk Kütüphaneciler Derneği, 1996.
Öztürk, Hasan:	“Arşivler ve Yapay Zekâ”, Bilgi Yönetimi Dergisi , C.4, No:2, 2021, s.283-300.
PD ISO/TR:	13028:2010 Information and Documentation-Implementation Guidelines for Digitization of Records , BSI Standarts Puplication, Switzerland, BSI 2010.
Pitti, Daniel V.:	“Encoded Archival Description: An Introduction and Overview”, New Review of Information Networking , C.5, No:11, 1999, s.61-69.
Pitti, Daniel V.:	Technology and the Transformation of Archival Description, Journal of Archival Organization , C.3, No:2-3, 2006, s.9-22.
Procter, Margaret ve Cook, Micheal:	Manual of Archival Description , 3.bs., Related Books, London, 2000.
Ranade, Sonia:	“Access Technologies for the Disruptive Digital Archive”, Arçival Futures , Ed. Caroline Brown, London [Londra], Facet Publishing, 2018, s.79-97.
Rinehart, Amanda, Prud'homme, Patrice-Andre ve Huot, Andrew Reid:	“Overwhelmed To Action: Digital Preservation Challenges at the Under-Resourced Institution”, Faculty and Staff Publications-Milner Library , C.30, No: 1, 2014, s.28-42.
Rukancı, Fatih, Anameriç, Hakan ve: Başar, Alparslan:	Arşiv ve Arşivcilik: Kuram, Strateji ve Uygulamalar , İstanbul, Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2021.
Rukancı, Fatih, Anameriç, Hakan ve: Başar, Alparslan:	Arşiv Terimleri Sözlüğü , İstanbul, Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2023.
Rukancı, Fatih ve Koç, Hasan:	“Arşivcilikte Genel Tasnif Sistemi ve Bileşenleri”, Bilgi Dünyası , C.11, No:1, 2011, s.1-21.
Sağlık, Özhan:	“Arşivlenen Elektronik Belgelerin Güvenilirliğini Tehdit Eden Riskler: Teknolojik Koşullar Açısından Bir İnceleme”, Bilgi ve Belge Araştırmaları Dergisi , S.16, 2021, s.29-47, doi:10.26650/bba.2021.16. 993556.
Sağlık, Özhan:	“Elektronik Belge Yönetimi Uygulamalarındaki Koşullar Işığında E-İmzalı Belgelerin Delil Değerinin Arşivsel Güvenilirlik Açısından İncelenmesi”, İstanbul Üniversitesi [Yayımlanmamış Doktora Tezi], İstanbul, 2021.

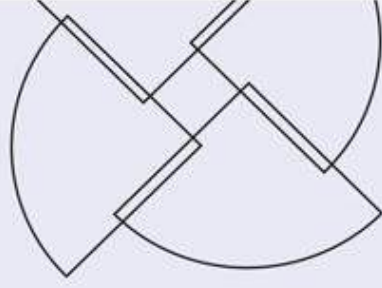
Saydam, Varol:	“Türkiye’de Özel Arşivlerin Erişim Sorunları”, Marmara Üniversitesi [Yayımlanmamış Doktora Tezi], İstanbul, 2022.
Schellenberg, Theodore R.:	“Archival Principles of Arrangement”, The American Archivist , C.24, No:1, 1961, s.11-24.
Schellenberg, Theodore R.:	“Arşiv Düzenleme Prensipleri”, Çev. Oğuz İcimsoy, Arşiv Araştırmaları Dergisi , S.1, 1999, s.102-111
Schellenberg, Theodore R.:	Arşiv İdaresi , Çev. Necla İlemim, Ankara, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993.
Schellenberg, Theodore R.:	Modern Archives: Principles and Techniques , Chicago, 1956.
Schellenberg, Theodore R.:	The Management of Archives , New York, 1965.
Seçkin, Nedret:	Uluslararası Ticarete Elektronik Belgeler ve E-İmza , İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2017.
Sheridan, John:	“Digital Archives of the Future”, (Çevrimiçi) https:// blog.nationalarchives.gov.uk/ digital- archiving- context-everything/ , 17 Nisan 2022.
Smallwood, Robert F.:	Managing Electronic Records: Methods, Best Practices and Technologies , Somerset, John Wiley & Sons, Incorporated, 2013.
Society of American Archivists:	Encoded Archival Description Tag Library Version EAD3 1.1.1 , Chicago [ABD], 2019.
Society of American Archivists:	Describing Archives: A Content Standard- DACS 2019.0.3 , Chicago [ABD], 2020.
Spencer, Ross:	Binary trees? Automatically Identifying the Links Between Born-Digital Records, Archives and Manuscripts , C.45, No:2, 2017, s.77-99.
Spiro, Lisa:	Archival Management Software: A Report for the Council on Library and Information Resources , Council on Library and Information Resources Washington, D.C., 2009.
Stančić, Hrvoje ve Bralić, Vladimir:	“Digital Archives Relying on Blockchain: Overcoming the Limitations of Data Immutability”, Computers 10 , C.8, No:91, 2021, s.1-16, https:// doi.org/ 10.3390/computers10080091 .
Süleymanoğlu, F. Edine:	“Arşivlerde Provenans Sistemi’nin Ortaya Çıkışı, Gelişimi ve Uygulanması”, Marmara Üniversitesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], İstanbul, 1997.
Shang, Erbo vd:	“Research on the Application of Artificial Intelligence and Distributed Parallel Computing in Archives Classification”, 4th Advanced Information Technology, Electronic and Automation Control Conference (IAEAC) [Çin], 2019, s.1267-1271.

Şentürk, Burçak:	“Arşivsel Tanımlama: Arşivi Görünür Kılmanın Vazgeçilmez Unsuru”, Bilgi ve Belge Araştırmaları Dergisi , S.11, 2019, s.60-71.
Şentürk, Burçak:	“Provenans ve Orijinal Düzene Saygı Prensiplerinin Arşiv Malzemesinin Düzenlenmesi ve Tanımlanması Açısından Gerekliği”, Bilgi ve Belge Yönetimi Kurumsal Yaklaşımlar , Ed. Bülent Yılmaz vd., İstanbul, Hiperlink Yayınları, 2017, s.413-426.
The National Archives:	Digital Cataloguing Practices at The National Archives , 2017.
The National Archives:	Digital Projects at the National Archives , (Çevrimiçi) https://cdn.nationalarchives.gov.uk/documents/digital-projects-at-the-national-archives.pdf , 15 Nisan 2021.
The National Archives:	Digital Strategy 2017-2019 , 2017, (Çevrimiçi) https://www.nationalarchives.gov.uk/documents/the-national-archives-digital-strategy-2017-19.pdf , 15 Nisan 2021.
Theimer, Kate:	“It’s the End of the Archival Profession as We Know It, and I Feel Fine”, Archival Futures , Ed. Caroline Brown, London [Londra], Facet Publishing, 2018, s.1-17.
Tognoli, Natália B. ve Chaves Guimarães, José A.:	“Provenance as a Knowledge Organization Principle”, Knowledge Organization , C.46, No:7, 2019, s.558-568.
Tonta, Yaşar:	“Bilgi Sınıflama, Bilgi Düzenleme ve Bilgi Erişim”, Prof. Dr. K. Gülbün Baydur’a Armağan , Ed. Özgür Külcü, Tolga Çakmak ve Nevzat Özel, Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 2012, s.155-172.
Tonta, Yaşar:	Elektronik Bilgi Kaynaklarının Düzenlenmesi: Metadata , (Çevrimiçi) http://yunus.hacettepe.edu.tr/~tonta/courses/fall2003/kut655/metadata-2003.htm , 20 Mayıs 2021.
Trace, Ciaran B.:	“Maintaining Records in Context: A Historical Exploration of the Theory and Practice of Archival Classification and Arrangement”, The American Archivist , C.83, No:1, 2020, s.91-127.
TÜBİTAK:	TÜBİTAK Arşiv Sayısallaştırma Rehberi , tar. 2017, (Çevrimiçi) https://tubitak-bilgem-yte-arsivsayisallastirmarehberi.pdf , 07 Kasım 2022.
Türk Standartları Enstitüsü [TSE]:	13298 Elektronik Belge Yönetim Sistemi Standardı , Ankara, TSE, 2015.
Türk Standartları Enstitüsü [TSE]:	Bilişim Terimleri Sözlüğü: İngilizce-Türkçe , 2006, s.10, (Çevrimiçi) https://statik.tse.org.tr/upload/tr/dosya/icerikyonetimi/552/19012016170409-4.pdf , 15 Nisan 2021.
Upward, Frank vd.:	Recordkeeping Informatics for a Networked Age , Victoria, Monash University Publishing, 2018.

Ünal, Hüseyin:	“Dijitalleştirme ve Kurumsal Elektronik Arşiv Yönetimi Sistemlerinin Yapılandırılması”, Hacettepe Üniversitesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Ankara, 2019.
Ünal, Mehmet Altay ve Özdemirci, Fahrettin:	“E-Arşiv Sistemlerinde/Uygulamalarında Yapay Zekâ Yaklaşımı”, e-BEYAS 2017 Sempozyumu: Bilgi Sistemleri ve Bilişim Yönetimi: Beklentiler ve Yeni Yaklaşımlar , Ed. Fahrettin Özdemirci ve Zeynep Akdoğan, Ankara, Ankara Üniversitesi, 2017, s.57-63.
Wang, Hosung ve Yang, Dongmin:	“Research and Development of Blockchain Recordkeeping at the National Archives of Korea”, Computers 10 , C.8, No:90, 2021, https://doi.org/10.3390/computers10080090 .
Winget, Megan:	The Archival Principle of Provenance and its Application to Image Representation Systems , (Çevirimiçi) https://www.researchgate.net/publication/37253691_The_Archival_Principle_of_Provenance_and_Its_Application_to_Image_Content_Management_Systems , 09 Nisan 2019.
Yalçınkaya, Bahattin:	“Arşiv Malzemesinin Tanımlanmasında Sürdürülebilirlik: Ulusal ve Uluslararası Standartların Analizi”, 2. Uluslararası Osmanlı Coğrafyası Arşiv Kongresi , 20- 24 Kasım 2017, İstanbul, 2017.
Yalçınkaya, Bahattin:	“Değişen Paradigmada Dijital Arşivler”, Bilgi Merkezleri: Kütüphaneler, Arşivler, Müzeler , Ed. Mehmet Ali Akkaya ve Hüseyin Odabaş, İstanbul, Hiperlink Yayınları, 2019, s.637-688.
Yalçınkaya, Bahattin:	“Elektronik Belgelerin Geleceği: Standartlaşmaya Yönelik Bir Model Olarak Üstveri”, Kamusal Alan Olarak Bilgi Merkezleri ve Yenilikçi Yaklaşımlar , Ed. Özgür Külcü, Tolga Çakmak ve Şahika Eroğlu, İstanbul, Hiperlink Yayınları, 2017, s.221-261.
Yalçınkaya, Bahattin:	“E-Devlet Üstveri Standardının Oluşturulması ve Türkiye İçin Modellenmesi”, Marmara Üniversitesi [Yayımlanmamış Doktora Tezi], İstanbul, 2014.
Yalvaç, Mesut:	Kütüphane Hizmetlerinde Bilgisayara Geçiş ve Sorunları , İstanbul, Mavibulut Yayınları, 1994.
Yeo, Geoffrey:	“Can We Keep Everything? The Future of Appraisal in a World of Digital Profusion”, Archival Futures , Ed. Caroline Brown, London [Londra], Facet Publishing, 2018, s.45-63.
Yılmaz Şentürk, Elif:	Arşivlerde Tanımlama ve Üstveri: Osmanlı Dönemi Belgeleri , Hiperlink Yayınları, İstanbul, 2019.
Yılmaz, Atınç ve Kaya, Umut:	Derin Öğrenme , Ed. İrem Soylu ve Gizem Akan, İstanbul, İnkılap Kitapevi, 2019.
Zhang, Jahn:	“Archival Representation in the Digital Age”, Journal of Archival Organization , C.10, No:1, 2014, s.45-68, doi: 10.1080/15332748.2012.677671.

Zhang, Jahn:	“Original Order in Digital Archives”, Archivaria , No:74, 2012, s.167-193.
Zhang, Jane:	The Principle of Original Order and the Organization and Representation of Digital Archives , Simmons College [Doctoral Thesis], 2011.
MEVZUAT	
“Arşivlerde Gerçekleştirilecek Dijitalleştirme Faaliyetlerine Yönelik Usul ve Esaslar”:	tar. 07.07.2020, (Çevrimiçi) https://www.devletarsivleri.gov.tr/varliklar/dosyalar/mevzuat/dijitallestirme Yönelik Usul ve Esaslar ”: esaslari.pdf, 06 Kasım 2022.
Bağcılar Belediyesi:	Bilgi İşlem Müdürlüğü Görev ve Çalışma Yönetmeliği , (Çevrimiçi) http://www.bagcilar.bel.tr/Files/Dokuman/yonetmelikler_2018/bilgi_islem.pdf , 04 Eylül 2022.
“Devlet Arşiv Hizmetleri Hakkında Yönetmelik”:	RG, S.30922, tar. 18.10.2019, (Çevrimiçi) https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/10/20191018-9.pdf , 21 Ağustos 2022.
“Elektronik İmza Kanunu”:	Kanun No: 5070 RG , 23 Ocak 2004, S.25355, Çevrimiçi) https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/01/20040123.htm , 18 Eylül 2020.
İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü:	Tez Hazırlama Yönergesi , tarih yok, (Çevrimiçi) https://cdn.istanbul.edu.tr/FileHandler2.ashx?f=tez.hazirlama.yonergesi.pdf , 22 Ağustos 2022.
“Standart Dosya Planı Genelgesi”:	RG, S.25766, tar. 25.03.2005, (Çevrimiçi) https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/03/20050325-10.htm , 21 Ekim 2022.
“Türk Ticaret Kanunu”:	Kanun No: 6102, RG , S.27846, tar. 14.02.2011, (Çevrimiçi) http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214.htm , 18 Ekim 2022.
Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi:	EYP 2.0: E-Yazışma Teknik Rehberi, Sürüm 2 , 2020, (Çevrimiçi) https://cbddo.gov.tr/SharedFolder/Server/Projeler/File/EYP_2.0/EYP2.0_teknik-rehberi.pdf , 27 Nisan 2022.
“Vergi Usul Kanunu”:	Kanun No: 213, RG , S. 10703-10705, tar. 10.01.1961-12.01.1961, (Çevrimiçi) http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.4.213.pdf , 18 Ekim 2022.
İNTERNET KAYNAKLARI	
“APPM”:	(Çevrimiçi) https://www2.archivists.org/glossary/terms/a/archives-personal-papers-and-manuscripts , 15 Nisan 2019.
“Arnavutköy Belediyesi Bilgi İşlem Müdürlüğü”:	(Çevrimiçi) https://www.arnavutkoy.bel.tr/mudurluk/bilgi-islem-mudurlugu , 04 Eylül 2022.

“Context”:	Cambridge Dictionary , (Çevrimiçi) https:// dictionary.cambridge.org/ dictionary/ english/ context , 10 Kasım 2022.
“Context”:	Dictionary of Archives Terminology , Society of American Archivists, (Çevrimiçi) https://dictionary.archivists.org/ , 09 Kasım 2022.
“Context”:	Collins Dictionary , (Çevrimiçi) https://www.collinsdictionary.com/ dictionary/ french- english/ contexte , 10 Kasım 2022.
“Düzenleme”:	TDK Sözlük , (Çevrimiçi) https://sozluk.gov.tr/ , 10 Ekim 2021.
“Fatih Belediyesi Bilgi İşlem Müdürlüğü”:	(Çevrimiçi) https://www.fatih.bel.tr/ tr/ main/ pages/bilgi-islem-mudurlugu/120 , 04 Eylül 2022.
“Hybrid Records Management Solutions”:	(Çevrimiçi) https://www. recordnations.com/ 2016/07/ hybrid- records- management- solutions/ , 10 Ekim 2021.
“Hybrid”:	Dictionary of Archival Terminology , (Çevrimiçi) https://dictionary.archivists.org/entry/ hybrid.html , 10 Ekim 2021.
“Kontest”:	TDK Sözlük , (Çevrimiçi) https:// sozluk.gov.tr/ , 10 Kasım 2022.
Library of Congress:	Encoded Archival Description , (Çevrimiçi) http://www.loc.gov /ead/ , 27 Nisan 2020.
“MARC 21 Standards”:	(Çevrimiçi) https://www.marc21.ca/index-e.html , 15 Eylül 2022.
VEKAM:	Arşiv Malzemeleri , (Çevrimiçi) https://vekam.ku. edu.tr/ , 11 Kasım 2022.

Elektronik belgeler, belge yönetimi fonksiyonlarını değiştirdiği gibi arşiv hizmetlerini de etkilemiştir. Bu belgelerin klasik taşıyıcıların yerine geçmeye başlanması, arşivcilik iş süreçlerinin yeniden düşünülmesine yol açmıştır. E-belgelerin güncel dönemde üretimi, onaylanması, dağıtımı ve kullanımı; arşiv malzemesi olduktan sonra da özgünlüğünün korunması, delil değerinde devamlılığın sağlanması, belge hiyerarşisinin kurulması ve arşivsel bağın koparılmaması gibi konularda ortaya çıkan birtakım yeni gelişmeler tabii olarak e-arşiv malzemesini de yakından ilgilendirmektedir.

Temel arşiv ilkeleri, e-arşiv malzemesi için de geçerli midir? Kitapta bu sorunun izi sürülerek dijital çağda değerisen belge olgusunun arşivcilikte düzenleme ve tanımlama uygulamalarına olan tesiri, elektronik belge bağlamında incelenmiştir.

Bu eser, e-arşivlerde teknik hizmetler olarak da bilinen **entelektüel kontrol** süreçlerini sunarak, etkili ve sürdürülebilir bir arşiv yönetimine sahip olmak isteyen ve alana ilgi duyan araştırmacıların müracaat edebilecekleri bir başvuru kaynağıdır.

 hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

Dr. Aygöl ÇİÇEK

E-ARŞİVLERİN ENTELEKTÜEL KONTROLÜ

E-ARŞİVLERİN ENTELEKTÜEL KONTROLÜ

Dr. Aygöl ÇİÇEK

 hiperyayın

Hiperyayın: 1113
Araştırma-İnceleme

Yazar
Aygül Çiçek

Genel Yayın Yönetmeni
Hatice Bahtiyar

Mizanpaj ve Kapak Tasarım
Zeynel Engin

ISBN: 978-625-6078-38-3
e-ISBN: 978-625-6078-39-0

Yayıncı Sertifika No: 16680

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti. ve Aygül Çiçek'e aittir. Yayıncının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayımlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar) a aittir. Yayınevi uluslararası bir yayınevdir.

Çiçek, Aygül.
E-arşivlerin entelektüel kontrolü / Dr. Aygül Çiçek -- 1. Baskı. -- İstanbul: Hiperyayın, 2024.
199 sayfa: tablo, şekil; 21 cm. -- (Hiperyayın; 1113)

ISBN: 978-625-6078-38-3
e-ISBN: 978-625-6078-39-0

Kaynakça: sayfa 159-182.
1. Arşivler. 2. Dijital arşivler. 3. Arşivler -- Yönetim. 4. Arşivler -- Koruma. I. Eser adı. II. Dizi.

CD965.T9/Ç54 2024 025.17/ÇİÇ 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık Sertifika No: 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ
Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti.
Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş Merkezi
No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter - Güngören / İstanbul
Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	9
ÖNSÖZ15
GİRİŞ.19
BİRİNCİ BÖLÜM	
ARŞİVLENEN E-BELGELERİN YAŞAM DÖNGÜSÜ27
1.1. E-BELGELER.27
1.1.1. E-Belgelerde Aranılan Özellikler27
1.1.2. E-Belgelerin Oluşumu31
1.2. AYIKLAMA-İMHA VE ARŞİVE DEVİR40
1.2.1. Tasfiye40
1.2.2. Arşive Devir46
1.3. ARŞİVLENEN E-BELGELER.50
1.3.1. Elektronik Doğanlar50
1.3.2. Dijitalleştirilenler52
1.3.3. Melez Belgeler57
İKİNCİ BÖLÜM	
E-ARŞİVLERDE DÜZENLEME ve TANIMLAMA61
2.1. DÜZENLEME61
2.1.1. Arşiv Hizmetlerinde61
2.1.2. Diğer Alanlarda65
2.1.2.1. Kütüphane Hizmetleri65
2.1.3. Düzenlemede İş Süreçleri70
2.1.4. Düzenleme Prensipleri73
2.2. TANIMLAMA81
2.2.1. Tanımlama İşlemleri81
2.2.2. Tanımlamada Gelenekçi ve Modernist Görüşler.84
2.2.3. Düzeyler, Derinlik ve Bağlam87
2.2.4. Tanımlama Standartları.93
2.2.5. Üstveri Standartları99

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

E-ARŞİVLERDE YENİLİKÇİ BİLGİ TEKNOLOJİLERİ	107
3.1. E-ARŞİVLERDE DURUM	107
3.1.1. E-Arşivlerde Uygulamalar	107
3.1.2. Yeni Araştırma Araçları	113
3.1.3. E-Belgelerin Diplomatik Özellikleri	117
3.2. E-ARŞİVLERE YÖNETİM MODELİ YAKLAŞIMLARI	122
3.2.1. Yaşam Döngüsü	122
3.2.2. Süreklilik Modeli	124
3.2.3. Avrupa Arşiv Modeli	126
3.3. E-ARŞİVLERDE İLERİ TEKNOLOJİLERİ	128
3.3.1. Yapay Zekâ	128
3.3.2. Derin Öğrenme	129
3.3.3. Yapay Öğrenme	131
3.3.4. Blokzincir Teknolojisi	133
3.4. ARŞİVLENEN E-BELGELERİN ENTELEKTÜEL KONTROLÜ	135
3.4.1. E-Belgelerin Yapısal Özelliklerine Entelektüel Yaklaşım	135
3.4.2. E-Belgelerin Provenans ve Orijinal Düzen Anlayışına Etkisi	140
3.4.3. Dijital Taşıyıcılarda Kanıt Özelliği ve Sürdürülebilirlik Riskleri	144
3.4.4. E-Belgelerin Yapısal Özelliklerine Dayalı Nitelemeler	147
SONUÇ	153
KAYNAKÇA.	159
EKLER	183

KAYNAKÇA

Akdoğan, Zeynep ve Özdemirci, Fahrettin:	“Dijitalleştirme ve E-Arşivlemede İzlenecek Yol ve Yöntemler”, Ed. Fahrettin Özdemirci vd., E-Beyas 2015 Sempozyumu: Kurumsal Belleklerin Geleceği: Dijitalleştirme- Elektronik Arşiv-Elektronik Belge Yönetimi, 21-22 Ekim 2015, Ed. Fahrettin Özdemirci vd., Ankara, Ankara Üniversitesi, 2016, s.195-198.
Akın, Gülfer:	“Belgede Sahtecilik Suçlarının Konusu Olarak Elektronik/Dijital Belge”, Bilişim Hukuku Dergisi 3, C.3, S.1, 2021, s.76-138.
An, Xiaomi:	“An Integrated Approach to Records Management,” Information Management Journal , C.37, No:4, 2003, s.24-30.
Arısoy, Yunus Emre:	“Türkiye’de Elektronik Belge Yönetiminde Milli Arşiv Politikalarının Geliştirilmesi”, Ankara Üniversitesi [Yayımlanmamış Doktora Tezi], Ankara, 2018.
Ataman, Bekir Kemal:	Arşivcilik Terimleri Sözlüğü: Almanca, İngilizce, Fransızca, İtalyanca, Hollandaca, Rusça ve İspanyolca Karşılıklarıyla , İstanbul, Librairie de Pera Yayınları, 1995.
Baruh, Lorans Tanatar:	“Türkiye’de Özel Arşivlerin Oluşumu Üzerine Bazı Düşünceler”, İsmet Binark Armağanı , Ed. İshak Keskin, Ş. Nihal Somer, Nizamettin Oğuz, İstanbul, Türk Edebiyat Vakfı Yayınları, 2015, s.371-382.
Bayter, Mustafa:	“Dünyada ve Ülkemizde RDA’ya Geçiş”, Türk Kütüphaneciliği , C.36, No:1, 2022, s.54-73, doi:10.24146/tk.991593.
Berdini, Annalise vd.:	UC Guidelines for Born-Digital Archival Description, UC Office of the President , California, University of California Systemwide Libraries, 2017.
Binark, İsmet:	Arşiv ve Arşivcilik Bilgileri , Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı Yayınları, Ankara, No:3, 1980.
Binici, Kasım:	“Makine Öğrenmesi Yaklaşımıyla e-Belgelere Standart Dosya Plan Numaralarının Otomatik Olarak Atanması Üzerine Bir Çalışma”, Bilgi Yönetimi , C.2 No:2, 2019, s.116-126.
Bountouri, Lina:	Archives in the Digital Age Standards, Policies and Tools , United Kingdom [Birleşik Krallık], Chandos Publishing, 2017.
Brunton, Paul ve Robinson, Tim:	“Arrangement and Description”, Keeping Archives , Ed. Judith Ellis, Australian, 2.bs. Melbourne: The Australian Society of Archivists, 1993, s.222-250.
Bunn, Jenny:	“Archival Description and Automation: A Brief History of Going Digital”, Archives and Records , C.37, No:1, 2016, s.65-78.

Bureau of Canadian Archivists:	Rules For Archival Description , 2.bs., 2008, (Çevrimiçi) https:// archivescanada.ca /wp-content/ uploads/ 2022/ 08/ RAD_ Frontmatter_ July2008.pdf , 11 Kasım 2022.
Caplan, Priscilla:	Metadata Fundamentals for All Librarians , Chicago: American Library Association, ALA Editions, 2003.
CBPS:	Sub-Committee on Descriptive Standards , 2007, (Çevrimiçi) https://www.ica.org/ en/ isaar -cpf- international- standard -archival- authority-record- corporate-bodies- persons-and-families- 2.bs. , 17 Nisan 2019.
Cıbaroğlu, Mehmet Oytun ve Yalçınkaya, Bahattin:	“Belge ve Arşiv Yönetimi Süreçlerinde Büyük Veri Analitiği ve Yapay Zekâ Uygulamaları”, <i>Bilgi Yönetimi</i> , C.2, No:1, s.44-58, 2019.
Cıbaroğlu, Mehmet Oytun ve Yalçınkaya, Bahattin:	Hybrid Libraries in The Pandemic”, I. Uluslararası Gelenekten Geleceğe Bilgi ve Belge Yönetimi Sempozyumu , Ed. Burak Savaş Sarıçoban, İstanbul, İdeal Kültür Yayıncılık, 2022, s.235-242.
Cıbaroğlu, Mehmet Oytun:	“Elektronik Belge Yönetim Sistemlerinde Taksonomi Geliştirme Çabaları”, e-BEYAS 2019 Sempozyumu: Bilgi Yönetimi ve Bilgi Güvenliği: eBelge- eArşiv- eDevlet- Bulut BilişimBüyük Veri- Yapay Zekâ , Ankara, Ankara Üniversitesi, s.79-94.
Cook, Michael:	“The International Standard for the Description of Archives: A Progress Report”, Information Development , C.8, No:4, 1992, s.237-238.
Çiçek, Aygül:	“Dijital Çağda Değişen Belge Olgusunun Geleneksel Arşiv Düzenleme Ve Tanımlama Uygulamalarına Etkisi”, [Yayımlanmamış doktora tezi], İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 2022.
Çiçek Akgün, Aygül ve Çiçek, Niyazi:	“Dijital Çağda Değişen Belge Olgusunun Arşivcilikte Düzenleme ve Tanımlamaya Etkisi: Literatüre Dayalı Bir İnceleme”, <i>Bilgi ve Belge Arşatırmaları Dergisi</i> , S.17, 2022, s.33-58, https:// doi. org/ 10.26650/ bba.2022. 17. 1127615 .
Çiçek, A. ve Çiçek, N.:	“Arşiv Malzemesi Olmuş Elektronik Belgelerin Entelektüel Kontrolüne Bilgi-Belge Uzmanlarının Yaklaşımı: Ulusal Düzeyde Bir İnceleme”, Türk Kütüphaneciliği , 38(3), 2024, https:// doi.org/ 10.24146/ tk.1457655
Çiçek, Niyazi:	“ Arşivlerde Kataloglama ve Tasnif Dersi Notları ”, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü [Yayımlanmamış Ders Notları], 2022.
Çiçek, Niyazi:	“Arşiv Belgelerinin Türünün Belirlenmesinde Form Özelliklerinin Kullanılması”, Türk Kütüphaneciliği , C.19, No:4, 2005, s.1-18.

Çiçek, Niyazi:	“Belediyelerde Standart Dosya Planı Uygulamalarında Yaşanan Güçlükler”, Bilgi Dünyası , C.9, No:2, 2008, s.466-504.
Çiçek, Niyazi:	“Elektronik Belge Yönetimi Uygulamalarında Bir Alt Sistem Olarak Dosya Yönetimi”, Türk Kütüphaneciliği , C.30, No:3, 2016, s.434-448.
Çiçek, Niyazi:	“Elektronik Belge Yönetimi Uygulamalarında Dosya Bütünlüğü Problemi”, e-Beyas 2015 Sempozyumu Kurumsal Belleklerin Geleceği: Dijitalleştirme-Elektronik Arşiv-Elektronik Belge Yönetimi , 21-22 Ekim 2015, Ed. Fahrettin Özdemirci vd., Ankara, Ankara Üniversitesi, 2016, s.163-172.
Çiçek, Niyazi:	“Elektronik Belgelerin Diplomatik Analizi ve Arşivsel Bağın Kurulmasındaki Önemi: Türkiye’deki Uygulamalar Işığında Bir İnceleme”, Bilgi Dünyası , C.12, No:1, 2011, s.87-104.
Çiçek, Niyazi:	“Kurum Arşivleri”, Bilgi Merkezleri: Kütüphaneler, Arşivler, Müzeler , Ed. Mehmet Ali Akkaya ve Hüseyin Odabaş, İstanbul, Hiperyayın, 2019, s.534-579.
Çiçek, Niyazi:	“Melez Belgelerin Dijital Arşiv Boyutunda Taşıdığı Riskler: Literatüre Dayalı Bir İnceleme”, e-Beyas 2022 Sempozyumu: Metaverse ve Bilgi Yönetimi [Yayımlanmamış Bildiri], Ankara, Ankara Üniversitesi, 2022.
Çiçek, Niyazi:	“Türkiye’de Elektronik Belgelerin Geleceği İçin Ulusal Strateji İhtiyacı: Literatür Işığında Bir İnceleme”, Bilgi ve Belge Araştırmaları Dergisi , S.15, 2021, s.33-57, http://doi.org/10.26650/bba.2021.15.02 .
Çiçek, Niyazi:	“Kamu Yönetiminde Üretilen Belgelerin Form Özelliklerinin İncelenmesi ve Arşivcilik Açısından Değerlendirilmesi”, Marmara Üniversitesi [Yayımlanmamış Doktora Tezi], İstanbul, 2003.
Çiçek, Niyazi:	Kurumsal Bilginin Yönetimi , İstanbul, Marmara Belediyeler Birliği, 2022.
Çiçek, Niyazi:	Modern Belgelerin Diplomatığı , İstanbul, Derlem Yayınları, 2009.
Çiçek, Niyazi ve Sağlık, Özhan:	“E-Belgelerin Arşivsel Bağının Elektronik Delil Elde Etme Yöntemlerine Etkisi: Belge Yönetimi Literatürü Bağlamında Bir İnceleme”, Bilgi Sistemleri ve Bilişim Yöntemi: Beklentiler ve Yeni Yaklaşımlar , Ed. Fahrettin Özdemirci ve Zeynep Akdoğan, Ankara, Ankara Üniversitesi, 2017, s.257-276.
Dağdaş, Yasemin:	“Elektronik Belge Tanımlaması ve Uluslararası Elektronik Belge Tanımlama Standartları”, Marmara Üniversitesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], İstanbul, 2005.

Davaz, Aslı:	Necile Tevfik Arşivi Açıklamalı Kataloğu (1924-1954): Bir Kadın Arşivini Okuma Denemesi , İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2019.
Duranti, Luciana:	“From Digital Diplomats to Digital Records Forensics”, Archivaria , No:68, 2009, s.39-66.
Duranti, Luciana:	“The Concept of Electronic Record”, Preservation of the Integrity of Electronic Records , Ed. Luciana Duranti, Terry Eastwood ve Heather MacNeil, [yayın yeri yok], 2002.
Duranti, Luciana:	“The Impact of Digital Technology on Archival Science”, Archival Science , C.1, No:1, 2001, s.39-55.
Duranti, Luciana ve Franks, Patricia C.:	Encyclopedia of Archival Science , Lanham, Rowman
Eren, Şenay:	“MARC AMC ve MAD Formatının Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi’ndeki Malzemeye Uygulanabilirliği”, Marmara Üniversitesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], İstanbul, 2004.
European Communities:	Model Requirements for the Management of Electronic Records , Update and Extension, France [Fransa], 2008.
Galiev, Albert vd.:	“Archain: A Novel Blockchain Based Archival System”, Proceedings of the 2nd World Conference on Smart Trends in Systems, Security and Sustainability , London [Londra], 2019.
Gedikli, Muhammet Emin:	“Belge, Bilgi ve Arşiv Yönetimi Sistemlerinde Makine Öğrenmesi Algoritmaları”, e-Beyas 2019 Sempozyumu: Belge, Bilgi ve Arşiv Yönetimi Sistemlerinde Makine Öğrenmesi Algoritmaları , Ed. Bahattin Yalçınkaya vd., Ankara, Ankara Üniversitesi, 2019, s.211-228.
Gollins Tim ve Bayne, Emma:	“Finding Archived Records in a Digital Age”, Is Digital Different?: How Information Creation, Capture, Preservation and Discovery are Being Transformed , Ed. Michael Moss ve Barbara Endicott-Popovsky, United Kingdom [Birleşik Krallık], Facet Publishing, 2015, s.129-148.
Göze, Hüseyin ve Yıldız, Oktay:	“Video Görüntülerinde Gerçek Zamanlı Yüz Tanıma ve Zaman İşaretleme için Yeni Bir Derin Öğrenme Modeli”, Bilişim Teknolojileri Dergisi , C.15, No:2, 2022, s.167-175.
Grau, Bernhard:	“Das Provenienzprinzip im Zeitalter der elektronischen Verwaltungsarbeit”, Archivalische Zeitschrift 97. Band , Ed. Margit Ksoll-Marcon, Köln, Generaldirektion der Staatlichen Archive Bayerns, 2021, s.53-69.
Güler, Ceyhan:	Elektronik Belgelerin İmhası: Teori ve Uygulama , İstanbul, Hiperlink Yayınları, 2020.

Gülmez Saydam, Sinem Ayşe:	“SALT Araştırmadaki Mustafa Şemsettin Şeniz Arşivi'nin Sayısallaştırılması ve Kataloqlaması”, İstanbul Üniversitesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], İstanbul, 2018.
Güner, Özkan:	“Arşiv Yönetimi Açısından Ontolojik Tabanlı Uygulamaların Rolü/Önemi”, Bilgi ve Belge Çalışmaları: Özel Arşivlerde Teori ve Uygulama , Ed. Tüba Karatepe, Elif Yılmaz Şentürk ve Varol Saydam, İstanbul, Hiperyayın, 2017, s.262-279.
Hamill, Lois:	Archival Arrangement And Description: Analog to Digital , Maryland [Amerika], Rowman ve Littlefield, 2017.
Higgins, Sarah, Hilton, Christopher ve Dafis, Lyn:	“Archives Context and Discovery: Rethinking Arrangement and Description for the Digital Age”, In 2nd Annual Conference of the International Council on Archives, 11-15 October 2014, Spain, 2014, s.1-18.
Hillary, Jenkinson:	A Manual of Archive Administration , London [Londra], 1965.
Huth, Geof:	Retention and Disposition of Records: How Long to Keep Records and How to Destroy Them, Archives Technical Information Series 41 , 2021, (Çevrimiçi) http://www.archives.nysed.gov/common/archives/files/mr_pub41.pdf , 27 Ekim 2022.
International Council of Archives:	Digital Records Curation Programme (DRCP) , (Çevrimiçi) https://www.ica.org/sites/default/files/0000_digital_records_course_handbook.pdf , 07 Ekim 2022.
International Council of Archives:	ISAD (G): General International Standard Archival Description , 2.bs., Ottawa [Kanada], 2000.
International Council of Archives:	International Standard Archival Authority Record for Corporate Bodies, Persons and Families , 2.bs., France [Fransa], 2004, (Çevrimiçi) https://www.ica.org/sites/default/files/CBPS_Guidelines_ISAAR_Second-edition_EN.pdf , 15 Ağustos 2022.
International Council of Archives:	International Standard for Describing Functions , Germany [Almanya], 2007, (Çevrimiçi) https://www.ica.org/sites/default/files/CBPS_2007_Guidelines_ISDF_First-edition_EN.pdf , s.4, 15 Ağustos 2022.
International Council of Archives:	Records in Contexts Conceptual Model , 2021, (Çevrimiçi) https://www.ica.org/sites/default/files/RiC-CM-0.1.pdf , 01 Eylül 2022.
International Council of Archives:	Archival Description (Consultation Draft V0.1) , (Çevrimiçi) http://www.ica.org/sites/default/files/RiC-CM-0.1.pdf , 09 Eylül 2022.

International Records Management Trust:	Module 3: Managing the Creation, Use and Disposal of Electronic Records , Ed. Laura Millar, London, 2009.
ISO:	15489 Records Management Part 1: Concepts and Principles , Cenevre, ISO, 2016.
ISO:	17068 Trusted Third Party Repository for Digital Records , ISO, Cenevre, 2017.
İçin, Ebru:	“Arşiv Mevzuatı Üzerine Bir Değerlendirme ve Alternatif Arşiv Yönetmeliği Denemesi”, Marmara Üniversitesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisan Tezi], İstanbul,1997.
Kandur, Hamza:	Elektronik Belge Yönetimi: Sistem Kriterleri Referans Modeli (v.2.0.) , Gözd. Geç. 2.bs., Ankara, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı, 2006.
Kandur, Hamza:	The Management of Electronic Records , University College [Doctoral Thesis], London, 1992.
Kaya, Yaşar:	“Tanımlama Standartlarının Yayınevi Arşivlerinde Kullanımı: MARC AMC ve MAD Formatlarının Karşılaştırılması”, Marmara Üniversitesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], İstanbul, 2004.
Keitel, Christian:	Zwölf Wege ins Archiv: Umriss einer offenen und praktischen Archivwissenschaft , Stuttgart, Franz-Steiner-Verlag, 2018.
Keseroğlu, Hasan S.:	Kataloglama Kuralları: Anglo-Amerikan Kataloglama Kuralları 2 , İstanbul, Mep Kitap, 2006.
Kılıç, Özcan vd.:	“Arşivlerde Yapay Zekâ Uygulamaları: GEODI-Atılım Üniversitesi Kadriye Zaim Kütüphanesi Ankara Dijital Kent Arşivi Örneği”, e-BEYAS 2019 Sempozyumu: Bilgi Yönetimi ve Bilgi Güvenliği: eBelge- eArşiv- eDevlet-Bulut Bilişim Büyük Veri-Yapay Zekâ , Ed. Bahattin Yalçinkaya vd., Ankara, Ankara Üniversitesi, 2019, s.307-324.
Küçük, Doğan ve Arıcı, Nursal:	“Doğal Dil İşlemede Derin Öğrenme Uygulamaları Üzerine Bir Literatür Çalışması”, Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri ve Bilgisayar Bilimleri Dergisi , C.2, No:2, s.76-86.
Külcü, Özgür:	“Belge Yönetiminin Değişen Yüzü: Standartlaşma Çalışmaları ve Uluslararası Uygulamalar”, Bilgi Dünyası , C.8, No:2, 2007, s.230-279.
Külcü, Özgür:	Kurumsal Bilgi Siteleri ve Belge Yönetimi: Organizasyonlarda Bilgi ve Belge Yönetimi Sistemlerinin Temel İlkeleri , İstanbul, Hiperlink Yayınları, 2018.
Kütükoğlu, Mübahat S.:	Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik) , İstanbul, Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı, 1994.

Kvan, Thomas, Neish, Peter ve Mullumby, Naomi:	“Digital and Hybrid Archives”, The Routledge International Handbook of New Digital Practices in Galleries, Libraries, Archives, Museums and Heritage Site , Ed. Hannah Lewi vd., London, Routledge, 2020, s.199-209.
Langdon, John:	“Describing The Digital: The Archival Cataloguing of Born-Digital Personal Papers”, Archives and Records , C.37, No:1, 2016, s.37-52.
Lemieux, Victoria L. vd.:	Blockchain Technology and Recordkeeping , ARMA International Educational Foundation, Canada [Kanada], 2019.
Lemieux, Victoria L.:	“Blockchain and Record Keeping”, Computers 10 , C.11, No:135, 2021, s.1-8, https:// doi.org/1 0. 3390/ computers10110135 .
Lemieux, Victoria L.:	“The Future of Archives as Networked, Decentralised, Autonomous and Global” Archival Future , Ed. Caroline Brown, London [Londra], Facet Publishing, 2018, s.33-44.
Leveille, Valerie ve Timms, Katherine:	“Through a Records Management Lens: Creating a Framework for Trust in Open Government and Open Government Information”, Canadian Journal of Information and Library Science , C.39, No:2, 2015, s.154-190, https:// doi.org/ 10.1353/ ils.2015.0010 .
Llanes-Padrón, Dunia ve Pastor-Sánchez, Juan-Antonio:	“Records in Contexts: The Road of Archives to Semantic Interoperability”, Program , C.51, No:4, s.387-405, 2017, https://doi.org/10.1108/PROG-03-2017-0021 .
MacNeil, Heather:	“Archival Theory and Practice: Between Two Paradigms,” Archivaria , No:37, 1994, s.6-20.
MacNeil, Heather:	“Metadata Strategies and Archival Description: Comparing Apples to Oranges”, Archivaria , No:39, 1995, s.22-32.
Matlala, Mpubane Emanuel ve Maphoto, Asania Reneilwe:	“Application of the Records Life-Cycle and Records Maphoto, Asania Reneilwe: Continuum Models in Organizations in the 21st Century”, Esarjica Journal , C.39, No:1, 2020, s.79-98, doi:10.4314/esarjica.v39i1.6.
McGahee, Clayton:	“Making Special Collections Accessible to Users: Finding Aids”, International Journal of Legal Information , C.46, No:2, 2018, s.31-38.
Michetti, Giovanni, vd.:	“Role and meaning of Arrangement and Description in the Digital Environment”, Intellectual Control. Trusting Records in the Cloud (içinden). Ed. Luciana Duranti ve Corinne Rogers, London: Facet, 2019, s.155-177.
Michetti, Giovanni:	“Provenance in the Archives: The Challenge of the Digital”, Liquid Times , Ed. Frans Smit, Arnoud Glaudemans, Rienk Jonker, Jaarboek 17, 2017, s.229-248.
Millar, Laura A.:	Archives: Principles and Practices , 2.bs., London [Londra], Facet Publishing, 2017.

Moss, Micheal, Thomas, David ve Gollins, Timothy:	“Artificial Fibers-The Implications of the Digital for Archival Access”, Front Digit Humanit , C.5, No:20, 2018, s.1-9, doi.org/10.3389/fdigh.2018.00020.
Mosweu, Olefhile ve Ngoepe, Mpho:	“Trustworthiness of Digital Records in Government Ngoepe, Mpho: Accounting System to Support the Audit Process in Botswana”, Records Management Journal , C.31, No:1, 2021.
Niu, Jinfang:	“Archival Intellectual Control in the Digital Age”, Journal of Archival Organization , C.12, No:3-4, 2014, s.186-197.
Niu, Jinfang:	“Original Order in the Digital World”, Archives and Manuscripts , C.43, No:1, 2015, s.61-72, http://dx.doi.org/10.1080/01576895.2014.958863 .
Odabaş, Hüseyin:	E-Devlet Sürecinde Elektronik Belgeler , İstanbul, Hiperlink Yayınları, 2009.
Oğlakçıoğlu, Onur:	“Medeni Usul Hukuku Yönünden Elektronik Adli İletişim”, Dokuz Eylül Üniversitesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], İzmir, 2008.
Özdemir, Lale:	İngiliz Milli Arşivinin Yeni Stratejilerinin Gözden Geçirilmesi: Yenilikçi Arşiv Modeli, E-Beyas 2017 Sempozyumu: Bilgi Sistemleri ve Bilişim Yönetimi: Beklentiler ve Yeni Yaklaşımlar , Ed. Fahrettin Özdemirci ve Zeynep Akdoğan, Ankara, Ankara Üniversitesi, 2017, s.47-55.
Özdemirci, Fahrettin vd.:	“EBYS Uygulaması e-Arşiv midir? TÜRKSAT–Ankara Üniversitesi BEYAS Koordinatörlüğü e-Arşiv Deneyimi ile Yeni Yaklaşımlar”, E-Beyas 2017 Sempozyumu: Bilgi Sistemleri ve Bilişim Yönetimi Beklentiler ve Yeni Yaklaşımlar , Ed. Fahrettin Özdemirci ve Zeynep Akdoğan, Ankara, Ankara Üniversitesi, 2017, s.35-46.
Özdemirci, Fahrettin ve Odabaş, Hüseyin:	Yazışma Yönetimi ve Dosyalama İşlemleri , Ankara, Alter Yayınları, 2005.
Özdemirci, Fahrettin, Torunlar, Mehmet ve Saraç, Selvet:	Üniversiter için Belge Yetimi ve Arşiv Sistemi İşlemleri (BEYAS) El Kitabı , Ankara, 2009.
Özdemirci, Fahrettin:	“Belge Üretimi ve Kurumsal Bilgi Yönetimi”, 21. Yüzyıla Girenken Enformasyon Olgusu Sempozyumu: Bildiriler 19-20 Nisan 2001: Hatay , Ankara, Türk Kütüphaneciler Derneği, 2001, s.179-186.
Özdemirci, Fahrettin:	“Belge ve Arşiv Yönetiminde Yeni Ufuklar ve Kurumsal Yaklaşımlar”, Bilgi ve Belge Yönetimi Kurumsal Yaklaşımlar , Ed. Bülent Yılmaz vd., İstanbul, Hiperlink Yayınları, 2017, s.219-232.
Özdemirci, Fahrettin:	“Bilgi Merkezi Olarak Kurum Arşivleri ve Belge Yönetimi”, Türkiye'de Bilgi Merkezlerinin Yönetimi ve Sorunları Sempozyumu , 7 Mart 1996, Ed. Doğan Atılğan ve Sacit Arslantekin, Ankara, 1997, s.15-19.

Özdemirci, Fahrettin:	“Milli e-Arşiv Bilgi Sistemi Ağı ve Veri Merkezi Yapılanma Önerisi: Yenilikçi Teknolojiler-Yeni Nesil Arşivciler-Yapay Zekâ ve Ötesi”, Bilgi Yönetimi Dergisi , C.2, No:2, 2019, s.169- 176.
Özdemirci, Fahrettin:	“Teknolojik Gelişmelerin Belge Yönetimine Etkisi ve Arşivler”, Türk Kütüphaneciliği , C.13, No:1, 1999, s.50-57.
Özdemirci, Fahrettin:	Kurum ve Kuruluşlarda Belge Üretimini Denetlenmesi ve Belge Yönetimi , İstanbul, Türk Kütüphaneciler Derneği, 1996.
Öztürk, Hasan:	“Arşivler ve Yapay Zekâ”, Bilgi Yönetimi Dergisi , C.4, No:2, 2021, s.283-300.
PD ISO/TR:	13028:2010 Information and Documentation-Implementation Guidelines for Digitization of Records , BSI Standarts Puplication, Switzerland, BSI 2010.
Pitti, Daniel V.:	“Encoded Archival Description: An Introduction and Overview”, New Review of Information Networking , C.5, No:11, 1999, s.61-69.
Pitti, Daniel V.:	Technology and the Transformation of Archival Description, Journal of Archival Organization , C.3, No:2-3, 2006, s.9-22.
Procter, Margaret ve Cook, Micheal:	Manual of Archival Description , 3.bs., Related Books, London, 2000.
Ranade, Sonia:	“Access Technologies for the Disruptive Digital Archive”, Arçival Futures , Ed. Caroline Brown, London [Londra], Facet Publishing, 2018, s.79-97.
Rinehart, Amanda, Prud'homme, Patrice-Andre ve Huot, Andrew Reid:	“Overwhelmed To Action: Digital Preservation Challenges at the Under-Resourced Institution”, Faculty and Staff Publications-Milner Library , C.30, No: 1, 2014, s.28-42.
Rukancı, Fatih, Anameriç, Hakan ve: Başar, Alparslan:	Arşiv ve Arşivcilik: Kuram, Strateji ve Uygulamalar , İstanbul, Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2021.
Rukancı, Fatih, Anameriç, Hakan ve: Başar, Alparslan:	Arşiv Terimleri Sözlüğü , İstanbul, Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2023.
Rukancı, Fatih ve Koç, Hasan:	“Arşivcilikte Genel Tasnif Sistemi ve Bileşenleri”, Bilgi Dünyası , C.11, No:1, 2011, s.1-21.
Sağlık, Özhan:	“Arşivlenen Elektronik Belgelerin Güvenilirliğini Tehdit Eden Riskler: Teknolojik Koşullar Açısından Bir İnceleme”, Bilgi ve Belge Araştırmaları Dergisi , S.16, 2021, s.29-47, doi:10.26650/bba.2021.16. 993556.
Sağlık, Özhan:	“Elektronik Belge Yönetimi Uygulamalarındaki Koşullar Işığında E-İmzalı Belgelerin Delil Değerinin Arşivsel Güvenilirlik Açısından İncelenmesi”, İstanbul Üniversitesi [Yayımlanmamış Doktora Tezi], İstanbul, 2021.

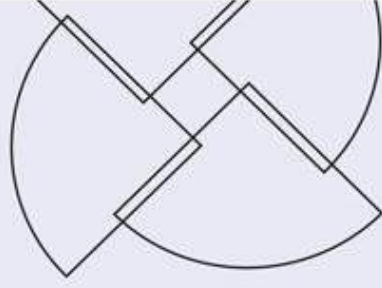
Saydam, Varol:	“Türkiye’de Özel Arşivlerin Erişim Sorunları”, Marmara Üniversitesi [Yayımlanmamış Doktora Tezi], İstanbul, 2022.
Schellenberg, Theodore R.:	“Archival Principles of Arrangement”, The American Archivist , C.24, No:1, 1961, s.11-24.
Schellenberg, Theodore R.:	“Arşiv Düzenleme Prensipleri”, Çev. Oğuz İcimsoy, Arşiv Araştırmaları Dergisi , S.1, 1999, s.102-111
Schellenberg, Theodore R.:	Arşiv İdaresi , Çev. Necla İlemim, Ankara, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993.
Schellenberg, Theodore R.:	Modern Archives: Principles and Techniques , Chicago, 1956.
Schellenberg, Theodore R.:	The Management of Archives , New York, 1965.
Seçkin, Nedret:	Uluslararası Ticarete Elektronik Belgeler ve E-İmza , İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2017.
Sheridan, John:	“Digital Archives of the Future”, (Çevrimiçi) https:// blog.nationalarchives. gov. uk/ digital- archiving- context-everything/ , 17 Nisan 2022.
Smallwood, Robert F.:	Managing Electronic Records: Methods, Best Practices and Technologies , Somerset, John Wiley & Sons, Incorporated, 2013.
Society of American Archivists:	Encoded Archival Description Tag Library Version EAD3 1.1.1 , Chicago [ABD], 2019.
Society of American Archivists:	Describing Archives: A Content Standard- DACS 2019.0.3 , Chicago [ABD], 2020.
Spencer, Ross:	Binary trees? Automatically Identifying the Links Between Born-Digital Records, Archives and Manuscripts , C.45, No:2, 2017, s.77-99.
Spiro, Lisa:	Archival Management Software: A Report for the Council on Library and Information Resources , Council on Library and Information Resources Washington, D.C., 2009.
Stančić, Hrvoje ve Bralić, Vladimir:	“Digital Archives Relying on Blockchain: Overcoming the Limitations of Data Immutability”, Computers 10 , C.8, No:91, 2021, s.1-16, https:// doi.org/ 10.3390/computers10080091 .
Süleymanoğlu, F. Edine:	“Arşivlerde Provenans Sistemi’nin Ortaya Çıkışı, Gelişimi ve Uygulanması”, Marmara Üniversitesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], İstanbul, 1997.
Shang, Erbo vd:	“Research on the Application of Artificial Intelligence and Distributed Parallel Computing in Archives Classification”, 4th Advanced Information Technology, Electronic and Automation Control Conference (IAEAC) [Çin], 2019, s.1267-1271.

Şentürk, Burçak:	“Arşivsel Tanımlama: Arşivi Görünür Kılmanın Vazgeçilmez Unsuru”, Bilgi ve Belge Araştırmaları Dergisi , S.11, 2019, s.60-71.
Şentürk, Burçak:	“Provenans ve Orijinal Düzene Saygı Prensiplerinin Arşiv Malzemesinin Düzenlenmesi ve Tanımlanması Açısından Gerekliği”, Bilgi ve Belge Yönetimi Kurumsal Yaklaşımlar , Ed. Bülent Yılmaz vd., İstanbul, Hiperlink Yayınları, 2017, s.413-426.
The National Archives:	Digital Cataloguing Practices at The National Archives , 2017.
The National Archives:	Digital Projects at the National Archives , (Çevrimiçi) https://cdn.nationalarchives.gov.uk/documents/digital-projects-at-the-national-archives.pdf , 15 Nisan 2021.
The National Archives:	Digital Strategy 2017-2019 , 2017, (Çevrimiçi) https://www.nationalarchives.gov.uk/documents/the-national-archives-digital-strategy-2017-19.pdf , 15 Nisan 2021.
Theimer, Kate:	“It’s the End of the Archival Profession as We Know It, and I Feel Fine”, Archival Futures , Ed. Caroline Brown, London [Londra], Facet Publishing, 2018, s.1-17.
Tognoli, Natália B. ve Chaves Guimarães, José A.:	“Provenance as a Knowledge Organization Principle”, Knowledge Organization , C.46, No:7, 2019, s.558-568.
Tonta, Yaşar:	“Bilgi Sınıflama, Bilgi Düzenleme ve Bilgi Erişim”, Prof. Dr. K. Gülbün Baydur’a Armağan , Ed. Özgür Külcü, Tolga Çakmak ve Nevzat Özel, Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 2012, s.155-172.
Tonta, Yaşar:	Elektronik Bilgi Kaynaklarının Düzenlenmesi: Metadata , (Çevrimiçi) http://yunus.hacettepe.edu.tr/~tonta/courses/fall2003/kut655/metadata-2003.htm , 20 Mayıs 2021.
Trace, Ciaran B.:	“Maintaining Records in Context: A Historical Exploration of the Theory and Practice of Archival Classification and Arrangement”, The American Archivist , C.83, No:1, 2020, s.91-127.
TÜBİTAK:	TÜBİTAK Arşiv Sayısallaştırma Rehberi , tar. 2017, (Çevrimiçi) https://tubitak-bilgem-yte-arsivsayisallastirmarehberi.pdf , 07 Kasım 2022.
Türk Standartları Enstitüsü [TSE]:	13298 Elektronik Belge Yönetim Sistemi Standardı , Ankara, TSE, 2015.
Türk Standartları Enstitüsü [TSE]:	Bilişim Terimleri Sözlüğü: İngilizce-Türkçe , 2006, s.10, (Çevrimiçi) https://statik.tse.org.tr/upload/tr/dosya/icerikyonetimi/552/19012016170409-4.pdf , 15 Nisan 2021.
Upward, Frank vd.:	Recordkeeping Informatics for a Networked Age , Victoria, Monash University Publishing, 2018.

Ünal, Hüseyin:	“Dijitalleştirme ve Kurumsal Elektronik Arşiv Yönetimi Sistemlerinin Yapılandırılması”, Hacettepe Üniversitesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Ankara, 2019.
Ünal, Mehmet Altay ve Özdemirci, Fahrettin:	“E-Arşiv Sistemlerinde/Uygulamalarında Yapay Zekâ Yaklaşımı”, e-BEYAS 2017 Sempozyumu: Bilgi Sistemleri ve Bilişim Yönetimi: Beklentiler ve Yeni Yaklaşımlar , Ed. Fahrettin Özdemirci ve Zeynep Akdoğan, Ankara, Ankara Üniversitesi, 2017, s.57-63.
Wang, Hosung ve Yang, Dongmin:	“Research and Development of Blockchain Recordkeeping at the National Archives of Korea”, Computers 10 , C.8, No:90, 2021, https://doi.org/10.3390/computers10080090 .
Winget, Megan:	The Archival Principle of Provenance and its Application to Image Representation Systems , (Çevirimiçi) https://www.researchgate.net/publication/37253691_The_Archival_Principle_of_Provenance_and_Its_Application_to_Image_Content_Management_Systems , 09 Nisan 2019.
Yalçınkaya, Bahattin:	“Arşiv Malzemesinin Tanımlanmasında Sürdürülebilirlik: Ulusal ve Uluslararası Standartların Analizi”, 2. Uluslararası Osmanlı Coğrafyası Arşiv Kongresi , 20- 24 Kasım 2017, İstanbul, 2017.
Yalçınkaya, Bahattin:	“Değişen Paradigmada Dijital Arşivler”, Bilgi Merkezleri: Kütüphaneler, Arşivler, Müzeler , Ed. Mehmet Ali Akkaya ve Hüseyin Odabaş, İstanbul, Hiperlink Yayınları, 2019, s.637-688.
Yalçınkaya, Bahattin:	“Elektronik Belgelerin Geleceği: Standartlaşmaya Yönelik Bir Model Olarak Üstveri”, Kamusal Alan Olarak Bilgi Merkezleri ve Yenilikçi Yaklaşımlar , Ed. Özgür Külcü, Tolga Çakmak ve Şahika Eroğlu, İstanbul, Hiperlink Yayınları, 2017, s.221-261.
Yalçınkaya, Bahattin:	“E-Devlet Üstveri Standardının Oluşturulması ve Türkiye İçin Modellenmesi”, Marmara Üniversitesi [Yayımlanmamış Doktora Tezi], İstanbul, 2014.
Yalvaç, Mesut:	Kütüphane Hizmetlerinde Bilgisayara Geçiş ve Sorunları , İstanbul, Mavibulut Yayınları, 1994.
Yeo, Geoffrey:	“Can We Keep Everything? The Future of Appraisal in a World of Digital Profusion”, Arcival Futures , Ed. Caroline Brown, London [Londra], Facet Publishing, 2018, s.45-63.
Yılmaz Şentürk, Elif:	Arşivlerde Tanımlama ve Üstveri: Osmanlı Dönemi Belgeleri , Hiperlink Yayınları, İstanbul, 2019.
Yılmaz, Atınç ve Kaya, Umut:	Derin Öğrenme , Ed. İrem Soylu ve Gizem Akan, İstanbul, İnkılap Kitapevi, 2019.
Zhang, Jahn:	“Archival Representation in the Digital Age”, Journal of Archival Organization , C.10, No:1, 2014, s.45-68, doi: 10.1080/15332748.2012.677671.

Zhang, Jahn:	“Original Order in Digital Archives”, Archivaria , No:74, 2012, s.167-193.
Zhang, Jane:	The Principle of Original Order and the Organization and Representation of Digital Archives , Simmons College [Doctoral Thesis], 2011.
MEVZUAT	
“Arşivlerde Gerçekleştirilecek Dijitalleştirme Faaliyetlerine Yönelik Usul ve Esaslar”:	tar. 07.07.2020, (Çevrimiçi) https://www.devletarsivleri.gov.tr/varliklar/dosyalar/mevzuat/dijitallestirme Yönelik Usul ve Esaslar ”: esaslari.pdf, 06 Kasım 2022.
Bağcılar Belediyesi:	Bilgi İşlem Müdürlüğü Görev ve Çalışma Yönetmeliği , (Çevrimiçi) http://www.bagcilar.bel.tr/Files/Dokuman/yonetmelikler_2018/bilgi_islem.pdf , 04 Eylül 2022.
“Devlet Arşiv Hizmetleri Hakkında Yönetmelik”:	RG, S.30922, tar. 18.10.2019, (Çevrimiçi) https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/10/20191018-9.pdf , 21 Ağustos 2022.
“Elektronik İmza Kanunu”:	Kanun No: 5070 RG , 23 Ocak 2004, S.25355, Çevrimiçi) https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/01/20040123.htm , 18 Eylül 2020.
İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü:	Tez Hazırlama Yönergesi , tarih yok, (Çevrimiçi) https://cdn.istanbul.edu.tr/FileHandler2.ashx?f=tez.hazirlama.yonergesi.pdf , 22 Ağustos 2022.
“Standart Dosya Planı Genelgesi”:	RG, S.25766, tar. 25.03.2005, (Çevrimiçi) https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/03/20050325-10.htm , 21 Ekim 2022.
“Türk Ticaret Kanunu”:	Kanun No: 6102, RG , S.27846, tar. 14.02.2011, (Çevrimiçi) http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110214.htm , 18 Ekim 2022.
Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi:	EYP 2.0: E-Yazışma Teknik Rehberi, Sürüm 2 , 2020, (Çevrimiçi) https://cbddo.gov.tr/SharedFolder/Server/Projeler/File/EYP_2.0/EYP2.0_teknik-rehberi.pdf , 27 Nisan 2022.
“Vergi Usul Kanunu”:	Kanun No: 213, RG , S. 10703-10705, tar. 10.01.1961-12.01.1961, (Çevrimiçi) http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.4.213.pdf , 18 Ekim 2022.
İNTERNET KAYNAKLARI	
“APPM”:	(Çevrimiçi) https://www2.archivists.org/glossary/terms/a/archives-personal-papers-and-manuscripts , 15 Nisan 2019.
“Arnavutköy Belediyesi Bilgi İşlem Müdürlüğü”:	(Çevrimiçi) https://www.arnavutkoy.bel.tr/mudurluk/bilgi-islem-mudurlugu , 04 Eylül 2022.

“Context”:	Cambridge Dictionary , (Çevrimiçi) https:// dictionary.cambridge.org/ dictionary/ english/ context , 10 Kasım 2022.
“Context”:	Dictionary of Archives Terminology , Society of American Archivists, (Çevrimiçi) https://dictionary.archivists.org/ , 09 Kasım 2022.
“Context”:	Collins Dictionary , (Çevrimiçi) https://www.collinsdictionary.com/ dictionary/ french- english/ contexte , 10 Kasım 2022.
“Düzenleme”:	TDK Sözlük , (Çevrimiçi) https://sozluk.gov.tr/ , 10 Ekim 2021.
“Fatih Belediyesi Bilgi İşlem Müdürlüğü”:	(Çevrimiçi) https://www.fatih.bel.tr/ tr/ main/ pages/bilgi-islem-mudurlugu/120 , 04 Eylül 2022.
“Hybrid Records Management Solutions”:	(Çevrimiçi) https://www. recordnations.com/ 2016/07/ hybrid- records- management- solutions/ , 10 Ekim 2021.
“Hybrid”:	Dictionary of Archival Terminology , (Çevrimiçi) https://dictionary.archivists.org/entry/ hybrid.html , 10 Ekim 2021.
“Kontest”:	TDK Sözlük , (Çevrimiçi) https:// sozluk.gov.tr/ , 10 Kasım 2022.
Library of Congress:	Encoded Archival Description , (Çevrimiçi) http://www.loc.gov /ead/ , 27 Nisan 2020.
“MARC 21 Standards”:	(Çevrimiçi) https://www.marc21.ca/index-e.html , 15 Eylül 2022.
VEKAM:	Arşiv Malzemeleri , (Çevrimiçi) https://vekam.ku. edu.tr/ , 11 Kasım 2022.

Elektronik belgeler, belge yönetimi fonksiyonlarını değiştirdiği gibi arşiv hizmetlerini de etkilemiştir. Bu belgelerin klasik taşıyıcıların yerine geçmeye başlaması, arşivcilik iş süreçlerinin yeniden düşünülmesine yol açmıştır. E-belgelerin güncel dönemde üretimi, onaylanması, dağıtımı ve kullanımı; arşiv malzemesi olduktan sonra da özgünlüğünün korunması, delil değerinde devamlılığın sağlanması, belge hiyerarşisinin kurulması ve arşivsel bağın koparılmaması gibi konularda ortaya çıkan birtakım yeni gelişmeler tabii olarak e-arşiv malzemesini de yakından ilgilendirmektedir.

Temel arşiv ilkeleri, e-arşiv malzemesi için de geçerli midir? Kitapta bu sorunun izi sürülerek dijital çağda değişen belge olgusunun arşivcilikte düzenleme ve tanımlama uygulamalarına olan tesiri, elektronik belge bağlamında incelenmiştir.

Bu eser, e-arşivlerde teknik hizmetler olarak da bilinen **entelektüel kontrol** süreçlerini sunarak, etkili ve sürdürülebilir bir arşiv yönetimine sahip olmak isteyen ve alana ilgi duyan araştırmacıların müracaat edebilecekleri bir başvuru kaynağıdır.

 hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIKLARI'INDA İÇ KONTROL YAPISININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Ahmet İter ŞAHBAZ
Doç. Dr. Gencay KARAKAYA

GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIKLARI'NDA İÇ KONTROL YAPISININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Ahmet İlder ŞAHBAZ
Doç. Dr. Gencay KARAKAYA

 hiperyayın

Hiperyayın 1110

Araştırma-
İnceleme

Yazarlar

Dr. Ahmet İlder Şahbaz
Doç. Dr. Gencay Karakaya

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem İlgin

Kapak Tasarım

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-6078-34-5

e- ISBN: 978-625-6078-35-2

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San., Dr. Ahmet İlder Şahbaz ve Doç. Dr. Gencay Karakaya'ya aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabılır.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar (lar)a aittir.

Şahbaz, Ahmet İlder. Karakaya, Gencay

Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarında iç kontrol yapısının değerlendirilmesi /
Ahmet İlder Şahbaz. Gencay Karakaya-- 1. Baskı. -- İstanbul: Hiperyayın, 2024.
205 sayfa: tablo, fotoğraf; 21 cm. -- (Hiperyayın; 1110)

ISBN: 978-625-6078-34-5

e-ISBN: 978-625-6078-35-2

Kaynakça var.

1. Gayrimenkul yatırım ortaklıkları – Türkiye. 2. Melek, Abdurrahman -- Biyografi.
I. Kitap adı. II. Dizi.

HD1382.5/Ş34 2024

332.67/ŞAH 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık-Sertifika No: 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş
Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören /
İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

TABLO LİSTESİ	11
ŞEKİL LİSTESİ	13
KISALTMALAR	15
1. GİRİŞ	19
1.1. Amaç	23
1.2. Araştırma Soruları	24
1.3. Çalışmanın Yöntemi.....	25
2. GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIKLARI	27
2.1. Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarının Örgüt Yapısı ve Faaliyetleri 31	
2.1.1. GYO'ların Kuramsal Temelleri ve Süreçleri.....	31
2.1.2. GYO'ların Kuruluş Prosedürleri	36
2.1.3. GYO'ların Örgüt Yapısı	40
2.1.4. GYO'ların Paylarının İhracı ve Satışı	43
2.1.4.1. Halka Arz Yoluyla Satış.....	44
2.1.4.2. GYO'da Payların Türü ve İmtiyazlı Pay İhracı....	45
2.1.4.3. GYO'da Payların Devri.....	47
2.1.5. Gyo'ların Yapmaya Yetkili Oldukları Ve Olmadıkları Faaliyetler 48	
2.1.5.1. Yatırım Faaliyetleri ve Yatırım Faaliyetlerine İlişkin Sınırlamalar 48	
2.1.5.2. GYO'ların Yatırım Yapamayacakları Alanlar ve Faaliyetler 54	

2.1.5.3. GYO'ların Portföy ve Borçlanma Sınırlamaları ..56	
2.2. GYO'ların Faydaları ve Olası Riskleri.....59	
2.2.1. GYO'ların Genel Ekonomide Yarattığı Faydalar 60	
2.2.2. GYO'ların Olası Riskleri ve Dezavantajları63	
3. İÇ KONTROL VE İÇ DENETİM KAVRAMLARI	69
3.1. İç Kontrol.....70	
3.1.1. İç Kontrol Kavramı.....71	
3.1.2. İç Kontrolün Kavramsal Gelişimi.....72	
3.1.3. COSO (The Committe of Sponsoring Organizations) İç Kontrol Modeli ve Bileşenleri 78	
3.1.3.1. Kontrol Ortamı	82
3.1.3.2. Risk Değerlendirme.....	84
3.1.3.3. Kontrol Faaliyetleri	86
3.1.3.4. Bilgi ve İletişim	88
3.1.3.5. İzleme	90
3.1.4. İç Kontrol Sisteminin Amaçları.....91	
3.1.4.1. İşletme Varlıklarının Korunması.....95	
3.1.4.2..... Bilgilerin Doğruluk ve Güvenilirliğinin Sağlanması	99
3.1.4.3. İşletme Kaynaklarının Etkin ve Verimli Kullanılması	101
3.1.4.4. Belirlenmiş Amaç ve Hedeflere Ulaşılmasının Sağlanması 102	
3.1.5. İç Kontrol Yapısını Tanıma Yöntemleri.....103	
3.1.5.1. Not Alma Yöntemi.....	104
3.1.5.2. Anket Yöntemi	105
3.1.5.3. Akış Şemaları Yöntemi.....	106

3.1.6. İç Kontrolde Görev ve Sorumluluklar	107
3.1.6.1. Yönetim Kurulu	108
3.1.6.2. Denetim Komitesi (Denetimden Sorumlu Komite)	112
3.1.6.3. Risk Komitesi	117
3.1.6.4. Diğer Çalışmalar	120
3.1.6.5. İç Denetçiler	121
3.2. İç Denetim Kavramı	121
3.2.1. İç Denetimin Kavramsal Gelişimi	126
3.2.2. İç Denetimin Amaç ve Kapsamı	129
3.2.3. İç Denetimin Unsurları	134
3.2.3.1. Bağımsızlık ve Tarafsızlık	134
3.2.3.2. Güvence Sağlama	135
3.2.3.3. Değer Katma	136
3.2.3.4. Risk Yönetimi	137
3.2.3.5. Standartlara Uygunluk	138
3.2.3.6. Danışmanlık	139
3.2.4. İç Kontrol ve İç Denetim İlişkisi	139

4. ANALİTİK HİYERARŞİ SÜRECİ/PROSESİ (AHP) HAKKINDA GENEL BİLGİLER, İŞLEYİŞİ VE TEMEL MANTIĞI

145

4.1. Çok Kriterli Karar Verme Modeli: AHP (Analytic
Hierarchy Process)

145

4.2. AHP Modelinin İşleyişi ve Temel Mantığı..... 152

5. GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIKLARI'INDA

COSO YAKLAŞIMI ÇERÇEVESİNDE ANALİTİK HİYERARŞİ SÜRECİ (AHP) MODELİ

.....15

5.1. Çalışmanın Amacı ve Konusu.....	155
5.2. Hipotezler	156
5.3. Hedef Çalışma Evreni.....	156
5.4. Metodoloji (Çalışmanın Yöntemi)	156
5.5. Analiz Süreci ve Adımları	157
5.5.1. Alternatiflerin ve Kriterlerinin Belirlenmesi.....	159
5.5.2. Matrislerin Oluşturulması	159
5.5.3. GYO Kurum İçerisinde Verileri Toplamak.....	160
5.5.4. Simetrik Matris Değerlerinin Elde Edilmesi.....	163
5.5.5. Normalizasyon Değerlerinin Bulunması.....	164
5.5.6. Ağırlık Matrisinin Bulunması.....	164
5.5.7. Tutarlılık Matrisinin (D Matrisi) Oluşturulması	165
5.5.8. Ham Oran Sütununun (R) Hesaplanması.....	166
5.5.9. Tutarlılığın Hesaplanması	167
5.6. Bulgular ve Sonuçlar	169
5.6.1. İç Kontrol Unsurlarının Analizi	169
5.6.2. Kriterlerin Analizi	179
5.6.3. Genel Sonuçlar	182
5.6.4. AHP, Kriter Matrislerini Kapsayan Nihai Analiz Sonuçları 186	
5.7. Sonuç ve Öneriler	190
KAYNAKÇA.....	195

KAYNAKÇA

- Akçakanat, Ö. (2012). Kurumsal Risk Yönetimi Ve Kurumsal Risk Yönetim Süreci. *Süleyman Demirel Üniversitesi Viz-yoner Dergisi* , 4 (7), 30-46.
- Akkaya, M. (2021). Bölüm 1: Risk ve Risk Yönetimi, *Finansal Risk Yönetimi*, (edit.: M. Akkaya), İstanbul, Seçkin Yayın- cılık, 23-57. ISBN: 978-975-02-6852-6
- Aksoy, Tamer. (2006). *Tüm Yönleriyle Denetim*, Yetkin Yayınla- rı, Cilt:I, Ankara.
- Aksoy, Tamer. (2007). *Basel II ve İç Kontrol*, Ankara.
- Aksoy, Tamer (2015). Ulusal ve Uluslar Arası Düzenlemeler Bağlamında İç Kontrol ve İç Kontrol Gerekliliği: Analitik Bir İnceleme, *Mali Çözüm Dergisi*, No.72: 138-164.
- Alp, Ali, M. Ufuk Yılmaz, (2000). *Gayrimenkul Finasmanı ve Değerlemesi*, İstanbul.
- Alptürk, E. (2008). *Finans, Muhasebe Ve Boyutlarında İç Dene- tim Rehberi*. Ankara: Maliye Ve Hukuk Yayınları.
- Arslan, M.C. (2013). İç Denetim ve Türkiye’de Büyükşehir Belediyelerinin İç Denetim Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bi- limler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim Bilim Dalı: İstanbul.
- Aslan, B. (2010). Bir Yönetim Fonksiyonu Olarak İç Denetim. *Sayıştay Dergisi* (77), 63-86.
- Bakır, M. (2011). *Denetim ve Meslek Hukuku*. Murathan Yay- nevi. Trabzon
- Bal, Hasan. (2011). *Gayrimenkul Yatırımları ve Gayrimenkul Yati- rım Ortaklıklarının Analizi*. 1.Basım. Ankara: Gazi Kitabevi.

- Bahtiyar, M.. (1999). *Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarının Kuruluş Ve Faaliyete Geçiş Esasları*. İstanbul: Erdoğan Mo- roğlu'na 65. Yaş günü Armağanı, 72.
- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), (2006). Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Tarafından Yapılacak Denetime İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yö- netmelik, Resmî Gazete Tarihi: 22.07.2006, Resmî Gaze- te Sayısı: 26236, çevrimiçi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=10522&MevzuatTur=7&Mevzuat-Tertip=5> (Erişim Tarihi: 30.04.2023).
- Bayrak, T. (2018), İç Denetim Felsefesi, *Muhasebe Bilim Dünya- sı Dergisi*, Özel Sayı 2018 ös977.
- Bayrakçı, E., & Demirel, A. (2017). İç Denetimin Yapı- sal Ve İşlevsel Sorunlarının Türkiye'deki Üniversiteler Bağlamında Analizi. *Kmü Sosyal Ve Ekonomik Araştırma- lar Dergisi* , 19 (33), 52-60.
- Below, Scott D., Stanley R. Stansell. ve Mark. C. (2000). The de- terminants of REIT institutional ownership: tests of the CAPM. *The Journal of Real Estate Finance and Economics*. 21(3), 263-278.
- Bolat, S. (2017). İç Denetime Bakış 2. *Demiryolu Mühendisliği Dergisi* (6), 58-68.
- Bozkurt, N. (1995). "Mali Tabloların Bağımsız Denetimi Açı- sından Bağımsız Denetçi ve İç Denetçi İlişkisi", Yaklaşım, Yıl:3, Sayı:27, (Mart 1995).
- Brandon, D. L. (1997). REIT liability hedges under the IRS he- dging regulations. *Journal of Real Estate Taxation*. 24(2), 167-188.

- Cannon, S. ve Vogt, S. (1995). REITs and their management: an analysis of organizational structure, performance and management compensation. *Journal of Real Estate Research*. 10(3), 297-317.
- Carlsson, C. ve Klara G. (2019). *Investigating the long-and the short-run diversification potential of REITs for private investors*. Master Thesis. Linköping University, Department of Management and Engineering.
- Chan, SH., Erickson, J. ve Wang, K. (2003). Real estate investment trusts: structure, performance and investment opportunities. *Financial Management Association Survey and Synthesis Series*. Oxford University Press.
- Chen, K., Daniel Tzang. (1998). *Interest-Rate Sensitivity of Real Estate Investment Trusts*. *Journal of Real Estate Research*. c. 3, s. 3: 13-22.
- Cook, John W. ve Winkle, Gary M. (1980). *Auditing: Philosophy and Techniques*, Boston.
- COSO; Enterprise Risk Management Integrated Framework, (2004). IFAC, Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları, UDS 315, md.42.
- Crain, J., Cudd, M. ve Brown, C. (2000). The impact of the revenue reconciliation act of 1993 on the pricing structure of equity REITs. *Journal of Real Estate Research*. 19(3), 275- 286.
- Cummings, Jack. (2008). *Real Estate Finance and Investment Manual*. 9th Ed. New Jersey: John Wiley & Sons.
- Çevikbaş, R. (2011). Türkiye'de İç Denetim Kurumu. *Türk İda-re Dergisi* (471-472), 47-67.
- Çiğdem, F.C. (2018). İç Kontrol Sisteminin Kurumsal Yönetim

- Üzerindeki Etkileri: BIST Kurumsal Yönetim Endeksi Kapsamındaki Şirketlerde Uygulama. Doktora Tezi. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Malatya.
- Çolak, Önder ve Aşkın Alıcı. (2001). *Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları: A'dan Z'ye*. 1.Basım. Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu.
- De Koning, R. (2007). *Public International Financial Control*, 1. ed. Belgium, 978-90- 9021218-0.
- Diamond, J. (2002). *The Role of Internal Audit in Government Financial Management*, IMF Working Paper, Washington: 02/94.
- Doğan, M. T. (2019). *Türkiye'de Borsada İşlem Gören Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarının 2012 Sonrası Finansal Durum Analizi: Seçilmiş Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları Üzerine Bir İnceleme*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- ECIIA. (2005). *Position Paper on Internal Auditing in Europe*, Belgium, 2-915051-06-2.
- Ejsing, T. ve Hans C. H. (2017). *Benefits and barriers of introducing REITs in Denmark*. Master Thesis. Copenhagen, Business School.
- Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), Kurumsal Yönetim İlkeleri-2004.
- EPRA, Warming to Listed, (2016b). <https://magazine.epra.com/wp-content/uploads/2018/06/EPRA-Industry-Newsletter-53-March2016.pdf> (Erişim Tarihi: 15.03.2023).
- EPRA, Global REIT Survey. (2017). https://www.epra.com/media/Listed_Real_Estate_Building_a_Stronger_Europe_report_1365168038957.pdf (Erişim Tarihi: 15.03.2023).

- Ergen, Esin. (2001). *Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları ve Tür-kiye Uygulaması*. Yüksek Lisans Tezi. İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Ewing, B. T. ve James E. P. (2005). The response of real estate investment trust returns to macroeconomic shocks. *Journal of Business Research*. 58(3), 293-300.
- Fickes, M. (2006). \$1 trillion milestone. *Real Estate Portfolio*. 5(7), 570-584.
- GlascocK, John L., Chiuling L. ve Raymond W. So. (2000). Further evidence on the integration of REIT, bond and stock returns. *The Journal of Real Estate Finance and Economics*. 20(2), 177-194.
- Gökçe, Gamze. (1998). *Gayrimenkul Yatırım Fonları, Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları, Gayrimenkul Sertifikaları ve Hazine Taşınmaz Mallarının Bu Yollarla Değerlendirilmesi*. 1.Basım. Ankara: T.C Maliye Bakanlığı Milli Emlak Müdürlüğü.
- Görmen, M. (2019). Değer Katan Bir İç Denetim. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* , 12 (1), 73-86.
- Güner, F. (2009), "Kontrol Ortamının değerlendirilmesi: Bir Kamu İdaresinde Uygulama", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı 46.
- Gürbüz, Hasan. (1995). *Muhasebe Denetimi*, Bilim Teknik Yayınevi, İstanbul.
- Güredin, Ersin. (2010). *Denetim ve Güvence Hizmetleri*, Türkmen Kitabevi, İstanbul.
- Gürlesel, Can Fuat. (2011). *Türkiye ve Dünya Gayrimenkul Sektör Raporu 4. Çeyrek 2010*.

- Güven, M. (2006). *Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları Ve Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları Hisse Senetlerinin Verimini Etkileyen Faktörler Üzerine İMKB'de Bir Uygulama*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Güven, F. M. (2008). *İşletmelerde İç Kontrol Yapısının Yeri Ve Önemi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gyoder, Türkiye Gayrimenkul Sektörü 2023 - 1. Çeyrek Raporu, s.31, <https://www.gyoder.org.tr/files/202306/ce6f6992-99d6-4761-b32c-7e3a93965917.pdf> (Erişim Tarihi: 30.06.2023)
- Haftacı, V. (2011). *Muhasebe Denetimi*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Hasanefendioğlu, Bülent ve Uzel, Murat. (2017). Mali Çözüm, İSMMMO, Mayıs-Haziran.
- Hepşen, Ali, Murat Gökşin Berberoğlu, Olgun Aydın. (2017). *Real Estate Investment Trusts in Turkey: Structure, Analysis, and Strategy*. Journal of Business, Economics and Finance, c. 6, s. 2: 191-199.
- Institute of Internal Auditors (IIA), (t.y.a). What Is Internal Audit?, <https://www.iaa.org.uk/about-us/what-is-internal-audit/> (Erişim Tarihi: 30.04.2023).
- IIA. (2017). Uluslararası İç Denetim Standartları, Web: <https://na.theiia.org/translations/PublicDocuments/IPPF-Standards-2017-Turkish.pdf> (Erişim Tarihi: 02.05.2023).
- İbiş, C. ve Çatıkkaş, Ö. (2012). *İşletmelerde İç Kontrol Sistemine Genel Bakış*, Sayıştay Dergisi, 85.

- İç Denetim Koordinasyon Kurulu (İdck). (2009). 2008 Yılı Kamu İç Denetim Genel Raporu. T.C.Hazine Ve Maliye Bakanlığı: https://Ms.Hmb.Gov.Tr/Uploads/2019/09/2008_Yili_Kamu_İcdenetim_Genel_Raporu.Pdf Adresinden Alınmıştır
- Kaçıra, B. (2009). *Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları*, İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Kamu İç Kont.Reh.,(2014), Kamu İç Kontrol Rehberi, s.7-8-20- 58-75-110.
- Karcioğlu, R. ve Kurnaz, E. (2017). Kamu Kurumlarında İç Denetim Faaliyetlerinin Yürütülmesinde Karşılaşılan Başlıca Sorunların Tespiti: Kamu İç Denetçilerine Yönelik Bir Araştırma, IGU J. Soc. Sci., 4.2, 67-88.
- Kasım, S. D. (2011). *İç Denetim Sistemlerinin Bankaların Verimliliği Üzerindeki Etkisi*, Doktora Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Bankacılık Ve Sigortacılık Enstitüsü.
- Kaval, Hasan (2013). *Muhasebe Denetimi*, 1.Baskı, Ankara, Gazi Kitapevi.
- Kepekçi, C. (2004). *Bağımsız Denetim*, (4. Baskı) Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Kesik, A. (2005). 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi Ve Kontrol Kanunu Bağlamında Ve Ab Sürecinde Türk Kamu İç Mali Kontrol Sistemi. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* , 1 (9), 94-114.
- Keskin A., D. (2006). İç Kontrol Sistemi Kontrol Öz Değerlendirme. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Kızılboğa, R., & Özşahin, F. (2013). Etkin Bir İç Kontrol Sistemi- nin İç Denetim Faaliyetine Ve İç Denetçilere Katkısı. *Niğde Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* , 6 (2).

- Korkmaz, U. (2007). *Kamu İç Denetimi (I)*. Bütçe Dünyası , 2 (25), 4-15.
- Koroğlu, Ç. ve UÇMA T. (2006) “İşletmelerde İç Kontrol Sistemi- nin Etkinliği Ve Dış Denetimdeki Önemi”, “Mevzuat Der- gisi”, www.Mevzuatdergisi.Com, Yıl:9, Sayı:103
- Ma, Yifei. (2007). *A Study on the Development of Real Estate In- vestment Trusts (REITs) in China and the Experiences from United States*, (Ed.: Joe, Robert; Tony Smith, David Liu). International Journal of Business and Management. c.2, s. 5: 97-101.
- Memiş, M. Ü. (2008). *Etkin ve Başarılı İç Denetim İçin Gerekli Koşullar*, Mali Çözüm Dergisi, 85.
- Mollaoğulları, B. F. (2018). Denetim Komitesinin İç Denetim Birimi Çalışmalarına Etkisi: Türkiye’de İç Denetim Biri- mi Yöneticilerinin Algısı Araştırması. 29. Manisa: T.C. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı İşletme Programı Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Ling, David C., Michael Ryngaert. (1997). Valuation Uncerta- inty, Institutional Involvement, and the Underpricing of IPOs: The Case of REITs. *Journal of Financial Economics*. c. 43, s. 3: 433-456
- Olanrele, Olusegun O., Tomisi O. Adegunle, Oluwatosin B. Fa- teye. (2018). *Causal Relationship of Equity N- REITs Divi- dend Yield and Money Market Indicators*. The 18th Afres Annual Conference: 307-328.
- Öksüz, F. (2009), “Şirketlerde Yeterli İç Kontroller Var Mı? İç Kontrol Bakış Açısıyla Değerlendirme”, III. Uluslararası Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu, İstanbul, s.5.

- Ömürbek, Vesile, Altay, Sevil Özge. (2011). "Turizm İşletme- rinde İç Kontrol Sistemin Etkinliğinin İncelenmesi ve Ma- navgat Bölgesindeki Beş Yıldızlı Otellerde Bir Araştırma" Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.16, S.1 :379-402.
- Özbek, Cevdet Yiğit ve Selimoğlu, Seval Kardeş (2018). İç Denetim, Nobel Akademik Yayıncılık.
- Özbek, Çetin. (2012). İç Denetim, Kurumsal Yönetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol, Türkiye İç Denetim, Ens. Yayınları, Yayın No:3, Cilt.I, İstanbul.
- Özeren, B. (2000, Ağustos). İç Denetim, Standartları ve Mesleğin Yeni Açılımları. *Araştırma/İnceleme/Çeviri Dizisi*.
- Öztornacı, E. (2014). *Kamu Mali Yönetiminde İç Denetim- Per- formans Denetimi İlişkisi*. 43. İzmir: T.C. Dokuz Eylül Üni- versitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Ana Bilim Dalı Maliye Programı Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Pachai, Samita. (2016). *Real Estate Investment Trusts in Canada*. Master Thesis. The University of Western.
- Pehlivanlı, D. (2010). *Modern İç Denetim Güncel İç Denetim Uygulamaları*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- PricewaterhouseCoopers. (2007). *Internal Audit 2012*, Pricewa- terhouseCoopers, USA.
- Provasi, R. ve Riva, R. (2015). The Updated COSO Report 2013, Journal of Modern Accounting and Auditing, 11.10, 487-498.
- Sabuncu, B. (2017). İşletmelerde İç Denetim ve İç Kontrol İliş- kisi, *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 18.2, 161-174.
- Sabuncu, B. (2018). İç Denetim Anlayışındaki Değişiklikler ve Gelişmeler. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 20(Özel Sayı), 779-789.

- Sawyer, Lawrence B., Dittenhofer, Mortimer A. ve Scheiner, James H. (2005). *Sawyer's Internal Auditing* (5th Edition). The Institute of Internal Auditors.
- Selimoğlu, S.K., Özbirecikli, M., Kurt, G., Alagöz, A., Yanık, S. ve Uzay, Ş. (2014). *Muhasebe Denetimi*. Ankara: 4. Baskı. Gazi Kitabevi.
- Sermaye Piyasası Kurumu (2013). Gayrimenkul Yatırım Ortaklığına İlişkin Tebliği, III-48.1, Resmi Gazete, Sayı: 28660
- Sermaye Piyasası Kurumu (2013). Gayrimenkul Yatırım Ortaklığına İlişkin Tebliği, III-48.1.a, Resmi Gazete, Sayı: 28891
- Sermaye Piyasası Kurulu. Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğ, Seri: X, No:22.
- Schneider, A. ve Church, B. (2008). "The Effect Of Auditors' Internal Control Opinions On Loan Decisions", Journal of Accounting and Public Policy, 27 (2008), Ss:1-18
- Şahin, Ü. (2008, Aralık). 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda İç Denetim Sistemi. *KMU İİBF Der-gisi*, 10(15), 289-302.
- Tuncel, Kürşat. Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları Türkiye Uygulaması, 1.Basım, Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu, 1997, s.7
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Resmi Gazete, "III-48.1 Sayılı Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliği", 2013, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/05/20130528.pdf> (23 Temmuz 2019), s.36
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Resmi Gazete (2017). *III-48.1b Sayılı Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliği (III-48.1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ*.

- The IIA Research Foundation –Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE). (2004). Uluslararası Denetim Standartları- Mes- leki Uygulama Çerçevesi.
- Tiwari, Piyush, Michael White. (2014). *Real Estate Finance in the New Economy*. John Wiley & Sons.
- Tümer, S. (2010). *Kamuda İç Kontrol Sistemi ve Uygulama Aşa- maları*. Ankara. Güncel Mevzuatı Araştırma ve Eğitim Derneği.
- Türedi, Hasan. (2007). *Denetim*, Celepler Matbaası, Trabzon. Türedi, Hasan. (2014). *Muhasebe Denetimi Ders Notları*, İstan- bul.
- Türedi, H., Koban, A. O. ve Karakaya, G. (2015). COSO İç Kontrol (ABD) Modeli İle İngiliz (Turnbull) Ve Kanada (CoCo) Modellerinin Karşılaştırılması, *Sayıştay Dergisi*, 99, 95-119.
- Türedi, H., Koban, A. O. ve Karakaya, G. (2017) Coso İç Kontrol (Abd) Modeli İle İngiliz (Turnbull) Ve Kanada (Coco) Modellerinin Karşılaştırılması, *Sayıştay Dergisi*.
- Uyar, S. (2009). *İç Kontrol Ve İç Denetim: 5018 Sayılı Kanun Açısından Değerlendirme*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Uzay, Ş. (1999). *İşletmelerde İç Kontrol Sistemini İncelemenin Bağımsız Dış Denetim Karar Sürecindeki Yeri ve Türkiye'deki Denetim Firmalarına Yönelik Bir Araştırma*. (1.Basım). Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu.
- Uzay, Ş. (2014). *Muhasebe Denetimi*. Ankara: 4. Baskı. Gazi Ki- tabevi.
- Uzun, A. K. (2009). Kamu Yönetiminde İç Kontrol Ve İç Denetim Yaklaşımı. *Denetim Dergisi* (3), 59-65.

- Üreten, A. (2007). Gayrimenkul Değerleme Yöntemleri ve Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarında Değer Tespiti. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Van, Khuat Thi Kieu. (2010). *Policy Recommendations To Develop Real Estate Investment Trusts (Reits) In Vietnam*. Master Thesis. KDI School of Public Policy and Management.
- Yakar, Serbay. (2014). *Denetim Kalitesinde Denetim Komitesinin Etkinliği*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Yaman, A. (2008). *Kamu İç Kontrol Sisteminin Başarı Faktörleri*, Mali Hukuk Dergisi, 138, s. 6
- Yaman, A. (2011). *Geleneksel Teftiş ile İç Denetim Modelinin Fonksiyonel Açısından Değerlendirilmesi*. Denetim(6), 24- 28.
- Yelgen, E. (2010). *Konaklama İşletmelerinde Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları Uygulamaları: Alanya'da Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Yılcı, M. (2015). *İç Denetim ve İç Kontrol Değerleme Rehberi*. Ankara: 3. Baskı.
- Yurtsever, G. (2008). *Bankacılığımızda İç Kontrol*, Türkiye Bankalar Birliği, Yayın No: 256, ISBN 978-975-8564-49-1
- Yurtsever, G. (2009). *Teftişten İç Denetime Banka Müfettişliği*. İstanbul: Türkiye Bankalar Birliği.
- Yurtsever, G. (2015). İç Denetimin Fonksiyonları Ve Katma Değeri. *Finans-Politik & Ekonomik Değerler Dergisi* , 52 (602), 89-101.

Zhang, M. ve Yongheng D. (2008). REITs return behavior and legal infrastructure: the 1993 revenue reconciliation act and inspirations for China's emerging REITs market. *Re- search Gate*. 8532(33).

"....Organizasyonlar hem öngörülebilir hem de öngörülemeyen riskleri yönetebildikleri sürece ayakta kalırlar. Tüm organizasyonlar gibi GYO'da karşılaşılabilecekleri tüm riskleri, proaktif olarak gerçek zamanlı ve sürekli gözetimle geniş çerçevede ele alıp değerlendirmeli, risklerden sakınma, paylaşma ve aktarma uygulamaları konusunda tüm alternatif senaryolarla hazır olmalı, üst yönetimle ve risk yönetimleriyle bu alanda organize olup sağlıklı bir disiplinle çalışmalıdırlar. GYO 'nın en az 25% si halka açık olduğu için çok sayıda yatırımcısı vardır. Bu yatırımcılarını korumak gibi ayrı ayrı bir misyonları da vardır. Bu nedenle hem kendi organizasyonlarını hem de yatırımcılarını risklerden korumak sorumluluğundadırlar. Konuya bu yönüyle baktığımızda bu organizasyonlarda iç kontrol yapısının önemi, yapının odak noktasında da sağlıklı ve güçlü bir risk yönetimi ve değerlendirmesinin olması çalışmamızda belirgin bir şekilde ortaya çıkmıştır."

ISBN : 978-625-6078-34-5

9 786256 078345

 hiper yayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

İVRİZ (EREĞLİ) ŞEHRENGİZİ ŞAİR ŞEYH CEMÂLÎ

Hazırlayanlar

Prof. Dr. Ali YILDIRIM

Öğr. Gör. Dr. Ünal YILDIRIM

İVRİZ (EREĞLİ) ŞEHRENGİZİ ŞAİR ŞEYH CEMÂLÎ

Hazırlayanlar

Prof. Dr. Ali YILDIRIM Öğr.
Gör. Dr. Ünal YILDIRIM

Hiper yayın 1111

Araştırma-
İnceleme

Hazırlayanlar

Prof. Dr. Ali Yıldırım, Öğr. Gör. Dr. Ünal Yıldırım

Editör

Doç. Dr. Nesrin Güllüdağ

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem İlgin

Kapak Tasarım

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-6078-31-4

e- ISBN: 978-625-6078-36-9

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San., Prof. Dr. Ali Yıldırım ve Öğr. Gör. Dr. Ünal Yıldırım'a aittir. Yayıncının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sis- temi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar (lar)a aittir.

İvriz (Ereğli) Şehrengizi Şair Şeyh Cemali / hazırlayanlar Prof. Dr. Ali Yıldırım, Öğr. Gör. Dr. Ünal Yıldırım. -- 1. Baskı. -- İstanbul: Hiper yayın, 2024.

112 Sayfa: şekil, tablo; 21 cm. - (Hiper yayın; 1111)

ISBN: 978-625-6078-31-4

e-ISBN: 978-625-6078-36-9

Kaynakça: sayfa 29.

1. Cemali, 15.yy. -- Biyografi. 2. İvriz (Ereğli, Konya) -- Türkiye. 3. Tasavvuf şiiri. I. Yıldırım, Ali. II. Yıldırım, Ünal. III. Dizi.

PL248.C45/İ9 2024

819.12 / CEM 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık-Sertifika No: 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş

Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören /

İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.t

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	9
ŞAİR ŞEYH CEMÂLÎ	13
Ereğli'nin Medine Vakfı Olduğuna Dair Vakıf Kayıtları. 15	
Ereğli'den Bahseden Seyahatnâme ve Diğer Eserler 18	
Şehrengiz Geleneği ve İvriz/Ereğli Şehrengizi	24
KAYNAKÇA.....	29
SEYAHATNÂME'DE KAYITLI ORJİNAL METİN VE GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİ	3
1	
SEYAHATNÂME'DE KAYITLI EREĞLİ/İVRİZ ŞEHRENGİZİ TIPKIBASIM	9
9	

KAYNAKÇA

- Çaycı, Ahmet (2006), “Osmanlı Seyyahlarının İzlenimleriyle Konya ve Çevresi”, Necmeddin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, S.21, s.115-146, Konya.
- Erdoğan, M. Akif (1993), “Karaman Vilâyeti Kanunnâmeleri”, Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi, Ankara, s. 467-516.
- Ergün, Saadeddin Nüzhet (1936), Türk Şairleri, Suhulet Basımevi, İstanbul.
- Evliya Çelebi (2014), Seyahatname (Hz. Robert Dankoff - Seyit Ali Kahraman - Yücel Dağlı), Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Gündüz, Ahmet (2018), “Anadolu ve Rumeli Vilayetlerindeki Haremeyn-i Şerifeyn ve Kuds-i Şerif Vakıflarının Varidat ve Masarifatı (1650-1651)”, Rifat Özdemir Armağanı, Hiper Yayınları, İstanbul, s. 158-183.
- İnalçık, Halil; Göyünç, Nejat; Lowr, Heath W.; Erünsal, İsmail; Kreiser Klaus; Şentürk, A. Atilla (2000), “Osmanlı Araştırmaları xx” Neşir Heyeti - Editorial Board, Enderun Yayınevi, İstanbul.
- İnce, İrfan (2018), “MAD 1806 Işığında Osmanlı Surreleri: Rûmiyye-i Cedîde'nin Kuruluşu ve Siyasi-Hukuki Tahlili” Osmanlı Araştırmaları/The Journal of Ottoman Studies, LII (2018), 181-225.
- Tıgılı, Fatih (2020), Türk Edebiyatında Şehrengizler, T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili Ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Basılmamış Doktora Tezi.

Birçok imparatorluk ve uygarlığın hüküm sürdüğü kadim şehir Ereğli, Anadolu Selçukluları döneminden itibaren Türklerin yurdu olmuştur. Tarihi, coğrafyası ve kültürel mirasıyla Anadolu'ya ışık tutan bu şehrin "Yeşil Ereğli" olarak tanınıp bilinmesinin yegâne sebebi İvriz suyudur. Bir şehrin tarihi ve doğal güzellikleri, sosyal durumu ve mimarisi gibi birçok hususiyetinin anlatıldığı eserlere şehrengiz denmektedir. Bu minvalde kaynaklarda sadece Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde geçen Şair Cemali'nin yazdığı "İvriz (Ereğli) Şehrengizi" isimli mesnevi başta Ereğli'nin adı olmak üzere, İvriz suyunun tarihine de farklı bir açıdan tanıklık etmektedir.

ISBN: 978-625-6078-31-4

 hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

Unutulan Adanın Unutulan Savaşı

KIBRISLI KATIRCILAR 1939-1944

Prof. Dr. Ulvi KESER

Unutulan Adanın Unutulan Savaşı

KIBRISLI KATIRCILAR 1939-1944

Prof. Dr. Ulvi KESER

 hiperyayın

Hiperyayın: 10106
Araştırma-İnceleme

Yazar
Prof. Dr. Ulvi KESER

Editör
Dr. Harun TUNCER

Genel Yayın Yönetmeni
Hatice BAHTİYAR

Mizanpaj ve Kapak Tasarım
Zeynel ENGİN

ISBN: 978-625-6078-26-0
e-ISBN: 978-625-6078-27-7

Yayıncı Sertifika No: 16680

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti. ve Prof. Dr. Ulvi KESER'e aittir. Yayıncının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayımlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar)ı aittir. Yayınevi uluslararası bir yayınevdir.

Keser, Ulvi.

Unutulan Adanın unutulmuş savaşı: Kıbrıs katırcılar 1939-1944 / Ulvi Keser: editör Harun Tuncer. -- 1. Baskı. -- İstanbul: Hiperyayın, 2024.
163 sayfa: tablo, şekil; 21 cm. -- (Hiperyayın; 10106)

ISBN: 978-625-6078-26-0
e-ISBN: 978-625-6078-27-7

Kaynakça: sayfa 161-163.

1. Dünya Savaşı, 1939-1945 – Kıbrıs. 2. Katırcılar – Kıbrıs Türk Cumhuriyeti. 3. Kıbrıs Türk Cumhuriyeti -- Tarih. I. Eser adı. II. Tuncer, Harun. II. Dizi.

D766.7.C63/K47 2024 940.5/KES 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık **Sertifika No:** 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ
Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti.
Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş Merkezi
No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter - Güngören / İstanbul
Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	9
ÖNSÖZ	13
GİRİŞ.	21

BİRİNCİ BÖLÜM

SAVAŞ ÖNCESİNDE KIBRIS ADASINDA GENEL DURUM .33	
1.1. Savaşın Kıbrıs Adasındaki Yansımaları	37
1.2. Kıbrıs'tan Yunanistan'a Gönderilen Katırcılar	40
1.3. Askere Alımların Başlaması	43
1.4. Kıbrıs Alayı'nın Oluşturulması Yönündeki Faaliyetler . . .47	
1.5. Polemidya (Binatlı) Askeri Eğitim Kampı	50
1.6. Kıbrıslı Katırcıların Ada Dışına Gönderilmesi	53
1.7. Vatan Hasreti ve Cephede Hayatını Kaybeden Kıbrıslılar .54	
1.8. Kıbrıslı Katırcıların Savaş Sonrasında Terhis Olmaları . . .61	

İKİNCİ BÖLÜM

HASAN ALİ VEHBİ'NİN KATIRCI ANILARI.	65
--	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AHMED ZİYA OSMAN'IN SAVAŞ ANILARI.	81
--	----

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İBRAHİM FEYZULLAH FEVZİOĞLU VE ANILARI	125
--	-----

SONUÇ	155
-----------------	-----

KAYNAKÇA.	161
-------------------	-----

KAYNAKÇA

a) Arşiv Kaynakları

- 1- Kıbrıs Türk Milli Arşivi (KTMA), Girne/Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
- 2- Başbakanlık (Cumhuriyet) Arşivi, BCA, Ankara/Türkiye

b) Basılı Kaynaklar

- Cyprus Veterans Association World War II, **50th. Anniversary of the Antifascist Victory 1945-1995; Participation and Contribution of Cyprus in The Second World War**, Nicosia, 1995.
- Demirağ, Fikret, **Şu Müthiş Savaş Yılları**, Lefkoşa, 1999
- Fevzioglu, Bülent, Suna Atun, **Mağusa Haritasında Yüzlerinin ve Yüreklerinin İzdüşümleri Kalmış 116 İnsan**, Samtay Vakfı Yay., Gazi Mağusa, 2001
- Gazioğlu, Ahmet C., **İngiliz Yönetiminde Kıbrıs II, Enosis Çemberinde Türkler**, 1996, Lefkoşa
- Gürel, Şükrü S., **Kıbrıs Tarihi II**, Kaynak Yay., Ekim 1985, İstanbul
- Gürkan, Haşmet Muzaffer, **Bir Zamanlar Kıbrıs'ta**, Lefkoşa, 1996
- Hill, Sir George, **The History of Cyprus**, Cambridge University Press, Cilt IV, 1940.
- İzmen, Mehmet Ali, **İkinci Dünya Savaşı ve Kıbrıslıların Katkısı**, Ankara, 2005
- Özad, Murad Hüsnü, **Baf ve Mücadele Yılları**, Akdeniz Haber Ajansı Yay., Lefkoşa, Temmuz 2002
- Özdemir, Hüseyin, **Kıbrıs'ta 60 Yıl**, Volkan Yay., Şubat 1997, İzmir
- Yücelen, Hasan, **Akıncılar (Luricina) Türklerinin Yüz Yıllık Varoluş Mücadelesi**, Lefkoşa, Mart 2006

c) Makaleler

- Asmussen Jan, "The Cyprus Regiment: Greek and Turkish Cypriots in a Joint Military Force", **Journal of Cyprus Studies**, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Special Issue 26/27, Volume 10, Cilt 2004, s. 141.
- Atabek, Erol, "Suphi Benli", **Kıbrıs Mektubu**, Ankara, Temmuz 1997, Cilt 10, No.4, s.26-28.
- Küçük, Fazıl, "Kıbrıs Türkünün Geçirdiği Acı Günler", **Kıbrıs Mektubu**, S.1, Ocak-Şubat 2002, Ankara, s.7-8.
- Koday, Zeki, Saliha Koday ve Çağlar Kıvanç Kaymaz, "Dünyadaki Bazı Önemli Boğazlar ile Kanalların Coğrafi Özellikleri ve Jeopolitik Önemleri", **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Eylül 2017 21(3): 879-910.
- Öztürk, Yegâne, "İçimizden Biri", **Kıbrıs Mektubu**, Mayıs 1998, Cilt 11, No.3, Ankara, s. 26.
- Susuzlu, Alper, "Toplama Kampları; Anılar 1939-1945", **Yeni Demokrat**, 11Eylül 1993.

d) Sözlü Tarih Çalışması

- 1- TMT Limasol Sancağı mensubu merhum Mehmet Y. Manavoğlu ile 25 Ağustos 2004 tarihinde Girne'de yapılan görüşme.
- 2- Merhum Macit Aydınova ile 13 Temmuz 2003 tarihinde Girne'de yapılan görüşme.
- 3- Merhum Mehmet Y. Manavoğlu ile 25 Ağustos 2004 tarihinde Girne'de yapılan görüşme.
- 4- Mehmetali İzmen'le 12 Ekim 2006 tarihinde Girne'de yapılan görüşme.

5- İngiliz ordusunda katırcı olarak görev yapan Ali Tilki ile 10 Temmuz 2003 tarihinde Lefkoşa'da yapılan görüşme.

6- Kıbrıs'taki ilk yeraltı mücadele örgütlerinden Volkan'ın kurucularından birisi olan merhum Kemal Mişon ile 12 Temmuz 2003 tarihinde Lefkoşa'daki evinde yapılan görüşme.

e) Süreli Yayınlar

Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi

Halkın Sesi

Kıbrıs Mektubu Dergisi

Kıbrıs Postası

Londra Toplum Postası

Journal of Cyprus Studies

The London Gazette

Söz

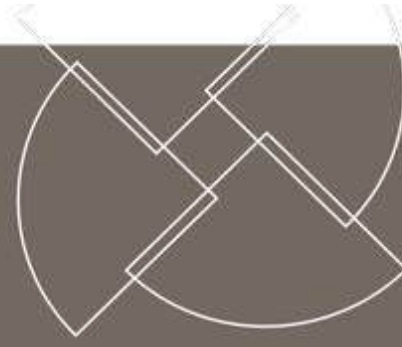
Vakit

Yeni Demokrat

Yenidüzen

f) Diğer Kaynaklar

Ulvi Keser, İkinci Dünya Savaşı'nda Yunanistan'a Yardım Faaliyetleri, Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Dergisi, Ankara Üniversitesi, Sayı 25-26'dan **Ayrı Basım**, Mayıs-Kasım 2000.

2007 yılında kaleme aldığım "2. Dünya Savaşı ve İngiliz Ordusunda Katırcılar" isimli araştırma doğrudan bu süreçte yaşananları mercek altına almıştır. Halen hazırlamakta olduğum ve katırcılarla birlikte savaş sürecinde Kıbrıs'ta sosyal, siyasi, ekonomik ve askeri hayatı ayrıntılarıyla ele alan kapsamlı bir araştırma da muhtemelen bu yıl içerisinde okuyucuyla buluşacaktır. Tamamlanan ve okuyucuyla buluşmaya hazır olan bu çalışma ise sömürgeci dünya düzeninin bir parçası olan İngiltere'nin Kıbrıs adasına yönelik siyasetine katırcılar bağlamında ışık tutarken esasında doğrudan Hasan Ali Vehbi, İbrahim Feyzullah ve Ahmet Ziya Osman olmak üzere birkaç katırcı Kıbrıslı Türk'ün savaşın içinde kaleme almayı başardığı anılarını kamuoyuyla paylaşmak amacıyla hazırlanmıştır.

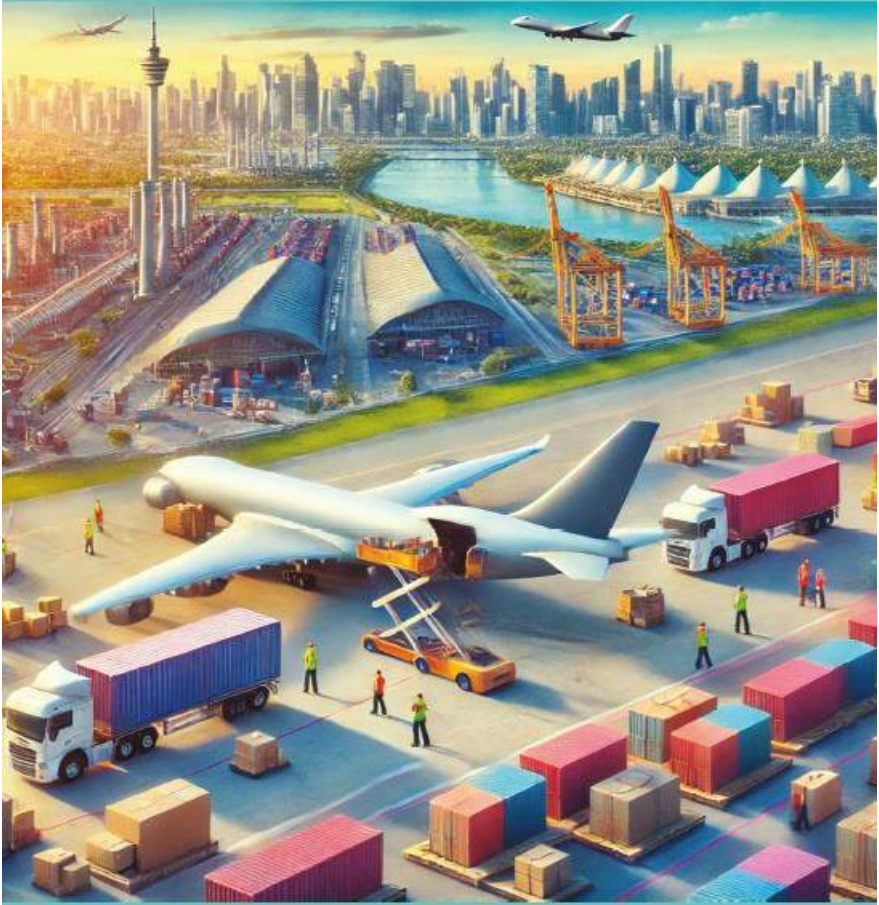
 hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

HAVA KARGO TAŞIMACILIĞI VE ŐLKE REFAHI

Dr. Bura Sabiha KELEK

HAVA KARGO TAŞIMACILIĞI VE ÜLKE REFAHI

Dr. Bura Sabiha KELEK

 hiperyayın

Hiperyayın 1107

Araştırma-
İnceleme

Yazarı

Dr. Bura Sabiha Kelek

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem Ilgın

Kapak Tasarım

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-6078-28-4

e- ISBN: 978-625-6078-29-1

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San. ve Dr.Bura Sabiha Kelek'e aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltıla- maz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar (lar) a aittir.

Kelek, Bura Sabiha.

Hava kargo taşımacılığı ve ülke refahı / Bura Sabiha Kelek.--1. Baskı. -- İstanbul: Hiperyayın, 2024.)

164 sayfa: şekil; 21 cm. -- (Hiperyayın; 1107)

ISBN: 978-625-6078-28-4

e-ISBN: 978-625-6078-29-1

Kaynakça: sayfa 165-181.

1.Hava lojistiği. 2. Lojistik. 3. Hava taşımacılığı. I. Eser adı. II. Dizi.

HD38.5/.K45 2024

658.7/KEL 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık-Sertifika No: 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş

Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören /

İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

TABLolar LİSTESİ.....	12
ŞEKİLLER TABLOSU.....	14
GRAFİKLER LİSTESİ.....	15
ÖZET	17
GİRİŞ.....	19

BİRİNCİ BÖLÜM

HAVA YOLU TAŞIMACILIĞININ VE İNSANİ GELİŞİMİŞLİK ENDEKSİNİN GAYRİ SAFİ YURTIÇI HASILA İLE İLİŞKİSİ	2
5	
1.1. Lojistik Performans Endeksi (LPE)	26
1.2. İnsani Gelişmişlik Endeksi (İGE).....	28
1.3. Hava Taşımacılığında Kargo Verileri (HTKV)	30
1.4. Küresel Rekabet Endeksi (KRE)	31
1.5. Kişi Başı Gayri Safi Milli Hasılası (KBGSMH).....	34

İKİNCİ BÖLÜM

LOJİSTİK PERFORMANS VE EKONOMİK BÜYÜME	37
2.1. Lojistik Performans Endekslerinin Tanımı.....	41
2.2. Lojistik Süreçlerin Alt Bileşenleri.....	47

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İNSANİ GELİŞİMİŞLİK SEVİYESİ VE GSYİH'YA OLAN KATKISI	5
1	
3.1. İnsani Gelişmişlik Düzeyinin Anlamı.....	51
3.2. İnsani Gelişmişlik Endeksi Ek Göstergeleri.....	53

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

HAVA KARGO TAŞIMACILIĞI VE STRATEJİSİ	59
4.1. Hava Kargo Taşımacılığının Önemi.....	59

4.2. Hava Kargo Taşımacılığının Ayrıcılıkları	61
4.3. Hava Kargo Taşımacılığının Sektör Özellikleri	63
4.4. Hava Kargo Taşımacılığının Oligopolistik Özellikleri	67
4.5. Hava Kargo Taşımacılığına Etki Eden Faktörler	69
4.6. Hava Kargo Taşımacılığında IATA Değerlendirmesi	70

BEŞİNCİ BÖLÜM

KÜRESEL REKABET GÜCÜNÜN EKONOMİK BAĞI VE BÖLGESEL İNCELEME

.....	7
3	
5.1. Küresel Rekabet Düzeyinin Dağılımı.....	73
5.2. Avrupa Bloğu İncelemesi.....	82
5.3. Asya ve Uzak Doğu Bloğu İncelemesi.....	85
5.4. Amerika Bloğu İncelemesi.....	89
5.5. Dünya Geneli İnceleme.....	91

ALTINCI BÖLÜM

GSYİH'NİN SEKTÖR DAĞILIMI VE EKONOMİ YAKLAŞIMI	93
6.1. GSYİH ile Ekonominin İlişkisi	93
6.2. GSYİH ve Gayri Safi Milli Hasıla Arasındaki Fark.....	95
6.3. GSYİH'nin Sektörel Dağılımı	97
6.4. GSYİH Değerinin Türkiye Değerlendirmesi.....	101

YEDİNCİ BÖLÜM

KAYNAK TARAMASI VE ANALİZİ.....	103
7.1. Konuya İlişkin Yapılan Önceki Çalışmalar	103

SEKİZİNCİ BÖLÜM

OECD ÜLKELERİ ÜZERİNDEN YEM MODELİ.....	111
8.1. Analizin Modeli.....	111
8.2. Veri Seti.....	112
8.2.1. OECD Ülkeleri Lojistik Performans Verileri	113

8.2.2. OECD Ülkeleri Hava Kargo Verileri.....	114
8.2.3. OECD Ülkeleri İnsani Gelişmişlik Düzeyi Verileri.....	116
8.2.4. OECD Ülkelerinin Gayri Safi Yurtiçi Verileri.....	118
8.2.5. OECD Ülkeleri Küresel Rekabet Verileri.....	120
8.3.Çalışmada Kullanılan Yöntem.....	122
8.4.Bulgular.....	124

TARTIŞMA

ÜLKELERİN HAVA KARGO TAŞIMACILIĞI KAPASİTELERİNİN GSYİH VE REFAH DÜZEYİNE OLAN ETKİLERİ	13
5	

SONUÇ ve DEĞERLENDİRME	141
-------------------------------------	-----

KAYNAKÇA	147
-----------------------	-----

KAYNAKÇA

- Acar, Ö. F., & Çetinceli, K. (2020, 11). Uluslararası Ticarete Ta- şıma Türlerinin Türkiye'nin Lojistik Performans Endeksine Etkisi ve İş Yapma Kolaylığı Endeksi ile İlişkisi . *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* , s. 887-905.
- Airbus. (2019). *Cities,Airports & Aircrafts*. Blagnac Cedec, Fran- ce : Airbus' Global Market Forecast (GMF).
- Akal, M., Kabasakal, A., & Gökmenoğlu, S. M. (2012). OECD Ülkelerinin Rekabet Gücünü Açıklayıcı Kurumsal ve Kar- ma Modeller. *Business and Economics Research Journal*, s. 109-130.
- Akar, S. (2014). Türkiye' de Daha İyi Yaşam Endeksi: OECD Ülkeleri ile Karşılaştırma . *Journal of Life Economics*, s. 1-12.
- Akgül A., Ç. O. (2003). *İstatiksel Analiz Teknikleri*. Ankara: Emek Ofset.
- Algan, F. M. (2018, Ekim 1). Küresel Verimlilik İçin Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşması. *Verimlilik Dergisi*, s. 185-218.
- Allaz, C. (2004). *The history of Air Cargo and Airmail : from the 18th Century*. London, England: Christopher Foyle Publis- hing.
- Altay, A. (2017). Dünya Ekonomik Forumu ve Küresel Rekabet Politikaları Üzerindeki Etkileri. *Gümrük ve Ticaret Dergisi*, s. 25-34.
- Altıntaş, H., & Mercan, M. (2015). Ar-Ge Harcamaları ve Eko- nomik Büyüme İlişkisi: OECD Ülkeleri Üzerine Yatay Kesit Bağımlılığı Altında Panel Eşbütünlüşme Analizi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, s. 345-376.

- Altuntaş, M., & Kılıç, E. (2020, Nisan). Havayolu Taşımacılığı ile Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Türkiye Örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, s. 187-202.
- Analysis, B. o. (2023, 12 18). *U.S. Economy at a Glance*. Bureau of Economic Analysis: <https://www.bea.gov/news/glance> adresinden alındı
- Arvis, J.-F., Ojala, L., Shepherd, B., Ulybina, D., & Wiederer, C. (2023). *The Logistics Performance Index and Its Indicators*. Washington: The World Bank.
- Asch, T. V., Dewulf, W., Kupfer, F., Cardanes, I., & Voorde, E. V. (2020). Cross- Border E-Commerce Logistics – Strategic Success Factors for Airports. *Elsevier*, 1-20.
- Atal, S. (2015). Bulanık Kümeleme Analizi ve OECD Ülkeleri- nin Gelişmişlik Bakımından Kümelenendirilmesi. Eskişehir, Türkiye : Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstatistik Anabilim Dalı.
- Bağce, H. E. (1999). Küreselleşme, Devlet ve Demokrasi. *Amme İdaresi Dergisi*, vol.32, no.4, 3-14.
- Bakanlığı, T. (2017). *ABD Genel Ekonomik Durum*. Ankara.
- Bektaş, H. (2020). Türkiye ve OECD Ülkelerinde Lojistik Per- formansı, Dış Ticaret Sektöründeki Gelişmeler. Erzurum, Türkiye: Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Uluslararası Ticaret ve Lojistik Anabilim Dalı.
- Boeing. (2022). *World Air Cargo Forecast 2022-2041*. Seattle,U- SA: Boeing's World Air Cargo Forecast.
- Bozkurt, C., & Mermertaş, F. (2019). Türkiye ve G8 Ülkelerinin Lojistik Performans Endeksine Göre Karşılaştırılması. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 107- 117.

- Bulut, Z. A. (2004). *Küresel Rekabet*. Mevzuat Dergisi: <https://www.mevzuatdergisi.com/2004/03a/01.htm> adresinden alındı
- Candan, G. (2019). Lojistik Performans Değerlendirmesi İçin Bulanık AHP ve Gri İlişkisel Analiz Yöntemleri İle Bütünleşik Bir Yaklaşım. *Anemon*, s. 277-286.
- Choi, J. H. (2023). A Study on The Change in The Significance of GDP as A Determinant of Air Demand - Discussions on Brand-New Air Transport Items. *Elsevier, Transport Policy*, s. 186-197.
- ConnectingtoCompleteReports. (2023, 11 2). *The Logisti- cs Performance Index and Its Indicators*. Trade Logistics in the Global Economy: <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/628a4f9d-7fa-a-54bf-97b0-f6080c6d46cd/content> adresinden alındı
- Çağlar, A. (2018). *İnsani Kalkınma Ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği*. Bilecik: T.C. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı .
- Çelebi, Ü., & Civelek, M. E. (2018). The Mediator Role Of Global Connectedness in The Relationship Between Logistics Performance and Human Development. *Business & Management Studies: An International Journal*, s. 969-980.
- Çelik, H. (2020, 6). Uluslararası Rekabet Gücünü Belirleyen Faktörler: OECD Ülkeleri için Panel Veri Analizi. *Ulusal Tez Merkezi*. Gaziantep, Türkiye: Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Ana Bilim Dalı.
- Çılgın, V. (2016, 10). *İnsani Gelişmişlik Endeksi'nin OECD Ülkelerine Uygulanması. Yök Açık Bilim*. İstanbul, Türkiye: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslam Ekonomisi ve Finans Anabilim Dalı Uluslararası Finans ve Katılım

Bankacılığı Programı .

- Çınar, S. (2010). Oecd Ülkelerinde Kişi Başına GSYİH Durağan mı? Panel Veri Analizi. *Dergipark*, s. 591-601.
- Çubukcuoğlu, B., Ersöz, T., Düğenci, M., & Özseven, T. (2013). OECD Ülkeleri İçin Genişbant Abone Sayısını Etkileyen Faktörlerin Çoklu Regresyon Modeli İle Analizi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, s. 26-41.
- d'Aleo, V. (2015). The Mediator Role of Logistic Performance Index: A Comparative Study . *Journal of International Trade, Logistics and Law*, Vol. 1, Num. 1, 1-7.
- Demirbilek, A., Öz, S., & Fidan, Y. (2018). Lojistik Performans Endeksi ve Havayolu Kargo Taşımacılığı İlişkisi: 2007-2016 Türkiye Örneği. *Ekonomi, İşletme ve Yönetim Dergisi*, s. 1-24.
- Dirik, D., Eryılmaz, İ., & Erhan, T. (2023, 3 23). Post-Truth Kavramı Üzerine Yapılan Çalışmaların VOSviewer ile Bibliyometrik Analizi. *Sosyal Mucit Academic Review*, s. 164-188.
- Dücan, E., & Polat, M. A. (2017). Kadın İstihdamının Ekonomik Büyümeye Etkisi: OECD Ülkeleri için Panel Veri Analizi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, s. 155-170.
- Erat, V., & Demirkanoğlu, Y. (2021, 21 31). Küresel Rekabet Açısından Türkiye. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, s. 3401-3407.
- Eren, H., & Ömürbek, N. (2021). OECD Ülkelerinin Lojistik Performansları Açısından Kümelenmesi . *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, s. 153-166.
- Erkol, K. (2023). OECD Ülkelerinde Ekonomik Büyümeye Etki Eden Faktörlerin Panel Veri ile Analizi. *Proquest-İstanbul Medipol Üniversitesi*. İstanbul, Türkiye: Marmara Üniversitesi, sosyal Bilimler Enstitüsü, Ekonometri Anabilim Dalı.

- Erol, E. D. (2011). İnsani Gelişme Yaklaşımı Doğrultusunda Be- şeri Kalkınmanın Boyutları: Gelişmekte Olan Ülkeler. *Sos- yal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 99- 108.
- Ertek, T. (2000). İktisada *Giriş*. İstanbul : Beta Yayınevi.
- Eryer, A. (2024). Havayolu Taşımacılığının Ekonomik Büyüme Üzerine Etkisi: Kırılgan Beşli Örneği. *Journal of Economics, Business & Political Studies* , s. 25-37.
- Etonet. (2023, 11 2). *Japonya Ülke Bülteni*. Etonet: <https://www.etonet.org.tr/uploads/UlkeRaporlari/japonya.pdf> adresin- den alındı
- EuropeanCommission. (2023, 01 05). *Meeting of the Advisory Board of InvestEU Programme*. List of Participants: [ht- tps://investeu.europa.eu/document/download/da95e- fe1-5713-4a0d-97dd- 8b1e966ffef1_en?filename=AB. MS_.08.07.2022.Attendance.pdf](https://investeu.europa.eu/document/download/da95e- fe1-5713-4a0d-97dd- 8b1e966ffef1_en?filename=AB. MS_.08.07.2022.Attendance.pdf) adresinden alındı
- Eurostat. (2023, 12 25). *GDP Per Capita in PPS*. Eurostat: [https:// ec.europa.eu/eurostat/web/products- datasets/-/tec00114](https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/tec00114) adresinden alındı
- Evyaka, B. (2021). Araştırma ve Geliştirme Harcamalarının Eko- nomik Büyümeye Etkisi: OECD Ülkeler için Ampirik Bir Analiz. Ankara, Türkiye: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bi- limler Enstitüsü, Maliye Anabilim Dalı.
- Field, A. (2005). *Discovering Statistics Using SPSS (2nd ed.)* . Lon- don : Sage Publications Ltd. .
- Fortune, T. (2023, 12 12). *GSYİH ve GSMH Nedir?* Fortune Tür- kiye: [https://www.fortuneturkey.com/gsyih-ve- gsmh-nedir](https://www.fortuneturkey.com/gsyih-ve-gsmh-nedir) adresinden alındı
- Forum, W. E. (2023, 8 22). *The Global Competitiveness Report 2019*. World Economic Forum : <https://www.weforum.org> adresinden alındı

- GAİB. (2022). *Ülke Raporları Serisi Güney Kore* . Güneydoğu Anadolu: Eğitim ve Ekonomik Araştırmalar Şubesi .
- Gavali, P. (2023, 09 21). *Ranked: The World's 50 Top Countries by GDP, by Sector Breakdown*. Visual Capitalist: <https://www.visualcapitalist.com/cp/gdp-by-country-sector-breakdown/#:~:text=As%20the%20most%20important%20and,the%20production%20of%20raw%20goods>. adresinden alındı
- GoComet. (2023, 09 23). *Air cargo: Benefits, Comparison and Quotes*. GOComet: <https://www.gocomet.com/blog/air-cargo-benefits-comparison-and-quotes/> adresinden alındı
- Gosling, J. (1995). *Introductory Statistics: A Comprehensive, self-paced, Step by Step Statistics Course for Tertiary Students*. Australia: Glebe: Pascal Press.
- Gökmenoğlu, S. M. (2011, 6). OECD Ülkelerinde Uluslararası Rekabet Gücü. Sakarya, Türkiye: Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü .
- Gülen, H. (2018). İstihdam Edilmiş Beşeri Sermaye ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: OECD Ülkeleri için Panel Veri Analizi. *Açık Bilim Yök* . Eskişehir, Türkiye: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı.
- Gümüşlü, G. (2011). Türkiye Milli Gelirinde Yıllar ve Sektörler İtibariyle Bünyesel Değişme . İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası , 42 (1-4) , 231- 239.
- Güner, S., & Coskun, E. (2012, October). Comparison of Impacts of Economic and Social Factors on Countries' Logistics Performance : A Study with 26 OECD Countries . *Research in Logistics and Production*, 329-343.

- Günsoy, G. (2005). İnsani Gelişme Kavramı ve Sağlıklı Yaşam Hakkı . *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, s. 35-52.
- Han, E., & Kaya, A. A. (2021). *Kalkınma Ekonomisi Teori ve Politika* . İstanbul : Nobel.
- Herre, B., & Arriagada, P. (2023, 11 1). *The Human Development Index and related indices: what they are and what we can learn from them*. Our World in Data : <https://ourworldindata.org/human-development-index> adresinden alındı
- Hoş, D. (2022). Makroekonomik Göstergeler ile Ülkelerin Gelişmişlik Düzeylerinin İncelenmesinde Lojistik Regresyon Analizi. *İktisadi ve İdari Bilimler Teori, Güncel Araştırmalar ve Yeni Eğilimler 5* (s. 1-18). içinde Cetinje- Montenegro: İvpe.
- Hünler, A. (2023, 9 11). *Küresel Rekabet Endeksi ve Türkiye*. İzmir Kalkınma Ajansı: <https://kalkinmaguncesi.izka.org.tr/index.php/2021/01/27/kuresel-rekabet-endeksi-ve-turkiye/> adresinden alındı
- IATA. (2012). *IATA Annual Review*. Beijing: IATA. IATA. (2014). *IATA Annual Review*. Doha: IATA. IATA. (2016). *IATA Annual Review*. Dublin: IATA.
- IATA. (2018). *Digital Cargo: Harnessing the Power of Data* . Sydney: iata-annual- review.
- IATA. (2018). *IATA Annual Review*. Sydney: IATA.
- IATA. (2019). *World Air Transport Statistics* . Montreal-Geneva: International Air Transport Association.
- IATA. (2020). *Binding The Global Economy- Cargo*. Boston, U.S.A: IATA Annual Review.
- IATA. (2020). *IATA Annual Review*. Amsterdam: IATA .

- IATA. (2021). *Assessing COVID-19's Economic Toll - Cargo*. Boston, U.S.A: IATA Annual Review.
- IATA. (2022). *IATA Annual Review*. Doha: IATA.
- IMD. (2020). *IMD World Competitiveness Booklet 2020*. İsviçre: IMD.
- IMF. (2019). *Global Manufacturing Downturn, Rising Trade Barriers*. Washington : IMF .
- İnan, T. T. (2018). Hava Kargo Taşımacılığında Uygulanan Stratejilerin İncelenmesi. *R&S - Research Studies Anatolia Journal* , s. 523-537.
- Information, W. o. (2003). *The Economic Business Report*. London: Walden Publishing Ltd.
- İslamİktisadı. (2024, 01 07). *SAGP nedir?* İslamiktisadı.net: <https://islamiktisadi.net/2022/12/10/sagp-satinalma-gucu-paritesi-nedir/> adresinden alındı
- Kaplan, D. (2000). *Structural Equation Modeling: Foundation and Extensions*. Sage Publications, 6-99.
- Karabulut, C., & Civelek, M. E. (2023). The Mediator Role of Starting New Business In The Relationship Between Logistics Performance and Growth . *Social Science Research Network*, s. 143-150.
- Karaköy, Ç., & Üre, S. (2019). Yüksek ve Orta Gelirli Ülkelerde Büyüme ve Lojistik Performans Endeksi Arasındaki İlişki. *Kongre Özet Kitabı* (s. 575-580). Erzurum: farabicongress.org.
- Karanfil, M., & Kılıç, C. (2022). Ekonomik Kompleksite ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Seçilmiş OECD Ülkeleri İçin Panel Veri Analizi. *Girişimcilik ve Kalkınma*, s. 37-59.

- Kasarda, J. D., & Sullivan, D. L. (2006, Mayıs). Air Cargo, Libe- ralization, and Economic Development. *Annals of Air and Space Law*, s. 1-26.
- Kayabaşı, A. (2007). İşletmelerin Rekabet Gücünün Geliştiril- mesinde Lojistik Faaliyetlerin Performansının Arttırılması: Üretim İşletmeleri Üzerine Bir Uygulama. *Ulusal Tez Mer- kezi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi,Sosyal Bilimler Ensti- tüsü, İşletme Anabilim Dalı.
- Kevser, M., & Doğan, M. (2021). Lojistik Performans Endeksi İle Ekonomik Büyüme Ve Finansal Gelişmişlik İlişkisi: Ekono- metrik Bir Analiz. *Türk Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, s. 31-39.
- Kısa, A. C., & Ayçin, E. (2019). OECD Ülkelerinin Lojistik Per- formanslarının Swara Tabanlı Edas Yöntemi ile Değerlendi- rilmesi. *Journal of the Faculty of Economics and Administra- tive Sciences*, s. 301-325.
- Koç, M., & Ozbozkurt, O. B. (2014). Ulusların Rekabet Üstünlüğü ve Elmas Modeli Üzerine Bir Değerlendirme. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, s. 85-91.
- Koçak, Z. (2022). OECD Ülkeleri Bağlamında Ar-Ge Harcama- ları ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Panel Veri Analizi (2000- 2020). *Açık Kaynak Bilecik Kurumsal Akademik Arşiv*. Bilecik, Türkiye: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü,İktisat Anabili Dalı .
- Konak, A. (2018). Yüksek Teknoloji İçeren Ürün İhracatının İh- racat Hacmi ve Ekonomik Büyüme Üzerine Etkisi; Seçilmiş OECD Ülkeleri ve Türkiye Örneği. *Journal of Management Economics Literature Islamic and Political Sciences*, s. 56-80.

- Korinek, J., & Sourdin, P. (2011). To What Extent Are High-Qu-ality Logistics Services Trade Facilitating? *OECD Trade Po- licy Papers*, s. 1-41.
- KubbealtıLugatu. (2023, 12 11). *Performans. Kubbealtılugatu*:
<http://www.lugatim.com/s/performans> adresinden alındı
- Kumar, R. (2011). *Araştırma Yöntemleri* . London-Ankara : Edge Akademi .
- Kupfer, F., Meersman, H., Onghena, E., & Voorde, E. V. (2016, Temmuz 25). The Underlying Drivers and Future Develop- ment of Air Cargo. *Elsevier, Journal of Air Transport Mana- gement*, s. 6-14.
- Kurtbaş, İ. (2023, 1 6). Küresel Konjonktürde Değişen Asırlık Dengeler ve Parametreler Işığında Bir Gelecek Projeksiyo- nu. *Sosyal Bilimler Dergisi*.
- Lambert, D. M., & Cook, R. R. (1990). Integrating Marketing and Logistics for Increased. D. M. Lambert, & R. R. Cook için- de, *Business* (s. 22-29). Atlanta,Georgia: College of Business Administration.
- Malak, M. (2022). Yoksullukla Mücadelede Mali Araçlar: OECD Ülkeleri Örneği. *Açık Erişim AKÜ Kurumsal Akademik Ar- şiv*. Afyonkarahisar, Türkiye: Afyon Kocatepe Üniversitesi,- Sosyal Bilimler Enstitüsü,Maliye Anabilim Dalı .
- Manavgat, G., & Demirci, A. (2021). Lojistik Performans Endek- si Tutarlılığının Sıralı Lojistik Regresyon Modeliyle İnce- lenmesi. *Journal of Yasar University*, 1856-1871.
- Menezes, B. (2023, 11 17). *Indian IT services exports seen growing 12-14% in year ahead*. Live Mint : <http://www.livemint.com/Industry/bCLOgyaLGili6TuhmN0S7J/Indian-IT-services-exports-seen-growing-1214-in-year-ahead.html> adresinden alındı

- OECD. (2009). *National Accounts of OECD Countries*. OECD-Library: OECD Publishing.
- OECD. (2023, 12 12). *Gross Domestic Price*. Paris: OECD Publishing. OECD: <https://www.oecd.org/> adresinden alındı
- OECD. (2023, 11 24). *Gross domestic product (GDP)*. OECD Data: <https://data.oecd.org/gdp/gross-domestic-product-gdp.htm#indicator-chart> adresinden alındı
- OECD. (2023, March 5). *Rekabet Değerlendirme Araç Kiti Cilt II: Kılavuz*. OECD: <https://www.oecd.org/competition/> adresinden alındı
- OECD. (2023, April 18). *Türkiye and the OECD* . OECD: <https://www.oecd.org/turkiye/turkiye-and-oecd.htm> adresinden alındı
- OECD, Ç. P. (2008). OECD Çevresel Performans İncelemeleri. Türkiye: T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı.
- Oruç, Y. M. (2001). Küresel Yoksulluk ve Birleşmiş Milletler. *Toplum ve Bilim* , 73- 87.
- OurWorldinData. (2023, 11 15). *Gross domestic product (GDP), 2010 to 2018*. Our World in Data: <https://ourworldindata.org/grapher/national-gdp-constant-usd-wb?tab=chart&time=2010..2018> adresinden alındı
- Öcal, F. M. (2014). 1980 Sonrası Uygulanan Gelir Dağılımı Politikaları ile Gelir Dağılımının Değişimi Ve Türkiye Ekonomisine Olan Etkileri . *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, s. 263-278.
- Özer, Y. E. (2016). Küresel Rekabet- Bölgesel Kalkınma Ajansları ve Türkiye. *Review of Social, Economic & Business Studies, Vol.9/10, 389-408*, s. 389- 408.

- Özgülven, A. (1991). *İktisat Bilimine Giriş*. İstanbul : Filiz Kita-pevi . Pekin, T. (1988). *Makro Ekonomi*. İzmir : Bilgehan Basımevi.
- Pektaş, D. İ. (2023, 12 28). *Güney Kore Nasıl Gelişti? Anadolu Raylı Sistemler Kümelenmesi* : <https://www.anadolurayli-sistemler.org/content/upload/document-files/guney-ko-re-nasil-gelisti--20180129201543.pdf> adresinden alındı
- Pelit, İ. (2023). Türkiye'nin Lojistik Performans Endeksinin İncelenmesi. *Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi*, s. 37-49.
- Pino, R. D. (2023, 12 14). *World Economy*. Rafael Del Pino: https://frdelpino.es/investigacion/en/category/01_sociological-sciences/02_world-economy/03_human-development-world-economy/ adresinden alındı
- Popescu, A., Keskinocak, P., & Mutawaly, I. a. (2010). The Air Cargo Industry. *Intermodal Transportation:Moving Freight in A Global Economy*, 209-237.
- REF. (2020). *Dünya Ekonomik Forumu - Küresel Rekabetçilik Raporu 2020 - Genel Değerlendirme*. İstanbul: Tüsiad.
- Roberts, D. (2024, 1 9). *Global Economics*. BloombergBusinessweek: <http://www.businessweek.com/articles/2014-01-24/chinas-dodgy-data-under-scrutiny-again-with-latest-gdp-release> adresinden alındı
- Roser, M., Arriagada, P., Hasell, J., Ritchie, H., & Ortiz-Ospina, E. (2023, 12 12). *Economic Growth*. Our World in Data: <https://ourworldindata.org/economic-growth> adresinden alındı
- Sanrı, Ö., & Pişkin, A. (2022, July 4). The Mediator Effect of Logistics Performance on Economic Growth: Evidence From OECD Countries. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, s. 1494-1507.

- Schwab, K. (2019). *The Global Competitiveness Report 2019*. Geneva: World Economic Forum.
- Sever, M. (2023, 12 25). *Dünya Ticaret Merkezleri. Coğrafyasever*.
Coğrafyasever: [https://www.cografyasever.com/FileUpload/ks38474 / File/ticaret.pdf](https://www.cografyasever.com/FileUpload/ks38474/File/ticaret.pdf) adresinden alındı
- Sezer, S. (2016). Lojistik Sektörünün Ekonomiye Etkisi: OECD Ülkeleri Üzerine Bir Uygulama . *Proquest İstanbul Medipol Üniversitesi*. Eskişehir, Türkiye: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı.
- Shepherd, B. (2013). *Aid for Trade and Value Chains in France*: OECD/WTO.
- T.C.Başbakanlık. (2011, 01 02). *Avrupa Birliği'nde Küresel Finansal Krize Karşı Alınan Önlemler ve Birliğin Rekabet Gücünün Arttırılmasına Yönelik Girişimler: "Euro Rekabet Paketi"*. Ankara . AB Genel Sekreterliği. adresinden alındı
- T.C.Dışişleri Bakanlığı. (2023, May 23). *Girişimci ve İnsani Dış Politika*. İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı (OECD): https://www.mfa.gov.tr/iktisadi-isbirligi_ve-gelisme-teskilati-oecd.tr.mfa adresinden alındı
- T.C.Dışişleri Bakanlığı. (2022). *Amerika Birleşik Devletleri'nin Ekonomi*. Ankara.
- T.C.Dışişleri Bakanlığı. (2023, 12 1). *Avrupa Birliği'nin Tarihçesi*. Avrupa Birliği Başkanlığı: https://www.ab.gov.tr/avrupa-birliginin-tarihcesi_105.html adresinden alındı
- Taşdemir, M., & Yıldız, R. (2022). Hava Kargo Taşımacılığının Dış Ticaret ve GSMH üzerindeki Etkilerine Yönelik Çalışma: Avrupa Örneği. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 1150-1180.

- Taşdemir, M., & Yıldız, R. (2022). Hava Kargo Taşımacılığının Dış Ticaret ve GSMH Üzerindeki Etkilerine Yönelik Çalışma: Avrupa Örneği. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 1150-1180.
- Tezcan, C. (2008). *Yapısal Eşitlik Modelleri*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- TheWorldBank. (2020). *Logistic Performance Index*. Washington : The World Bank.
- TheWorldBank. (2023, 12 5). *Logistics Performance Index*. The World Bank,: <https://lpi.worldbank.org/report> adresinden alındı
- TheWorldBank. (2024, 01 10). *GDP Growth Annual (%)*. The World Bank: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?end=2022&locations=CN&start=2009> adresinden alındı
- TheWorldBank. (2024, 01 10). *GDP Per Capita*. The World Bank: <https://data.worldbank.org/region/european-union> adresinden alındı
- TİM. (2022). *Endonezya Ülke Bilgi Notu*. Ekonomik Araştırmalar.
- Tıraş, H. H., & Ağır, H. (2018, 4). İnsani Gelişmişlik Göstergeleri Açısından İslam İşbirliği Teşkilatı Üye Ülkelerinin Değerlendirilmesi. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, s. 21-40.
- Tiryakioğlu, M. (2006). Araştırma Geliştirme-Ekonomik Büyüme İlişkisi: Seçilmiş OECD Ülkeleri Üzerine Uygulama . *Açık Erişim AKÜ Kurumsal Akademik Arşiv* . Afyon, Türkiye: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı.
- Tunalı, H., & Akarçay, N. (2022). Konteyner Yük Taşımacılığı, Liman Alt Yapı Yatırımları ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin Analizi: OECD Ülkeleri Örneği. *Journal of Economics and Financial Researches*, s. 102-118.

- Tunca, H. Ö. (2022, 8 11). Stratejik Planlama Kapsamında Türkiye’de Lojistik ve Havayolu Lojistiği. *Türk Hava Kurumu Üniversitesi Havacılık ve Uzay Çalışmaları Dergisi*, s. 41-61.
- Tüfekci, N., & Tüfekci, Ö. (2006). Bankacılık Sektöründe Farklı Olma Üstünlüğünün ve Müşteri Sadakatinin Yarattığı Değer Isparta İlinde Bir Uygulama . *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 170-183.
- TÜİK. (2019). *Dönemsel Gayrisafi Yurt İçi Hasıla, IV. Çeyrek: Ekim - Aralık, 2018*. Ankara: TÜİK.
- TÜİK. (2021). *Gayri Safi Yurt İçi Hasıla*. Ankara: T.C. Çevre,Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı.
- TÜİK. (2022). *Gayri Safi Yurtiçi Hasılanın Sektörel Dağılımı*. Ankara: T.C. Çevre,Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı.
- Türkmen, M. A., & Aynaoglu, Y. (2017). Küresel Rekabet Endeksi Göstergelerinin Küresel İnovasyon Endeksi Üzerindeki Etkisi. *Business & Management Studies: An International Journal* , s. 257-282.
- Türkoğlu, M., & Duran, G. (2022). Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ile Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Ortaklık (RCEP) Ülkelerinin Lojistik Performanslarının Değerlendirilmesi. *Ekonomi Bilimleri Dergisi* , 45-69.
- Umutlu, G., Yılmaz, F. A., & Günel, S. (2011). Ekonomik Büyüme Farklılıklarının İncelenmesi: OECD Ülkeleri için Bir Uygulama . *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, s. 351-372.
- UNDP. (2023, 12 14). *Human Development Reports*. UNDP: <https://hdr.undp.org/> adresinden alındı
- UnitedNation. (2024, 01 07). *National Accounts Data*. Department of Economic and Social Affairs: <https://unstats.un.org/unsd/snaama/CountryProfile> adresinden alındı

- Utikad. (2023, 11 24). Çin'de Hizmetler Sektörü için Serbest Bölge . Utikad.org.tr: <https://www.utikad.org.tr/Detay/Sektor-Haberleri/11593/cin-de-hizmetler-sektoru-icin-serbest-bolge> adresinden alındı
- Ülker, Ç. (2016). Havayolu Taşımacılığı Piyasasının Teorik Analizi. *Kafkas Üniversitesi İktisadi Bilimler Fakültesi Dergisi* , s. 711-725.
- WEF. (2019). *Statistical Appendix*. World Economic Forum.
- WorldBank. (2022). World Bank Data.
- Yalçınkaya, A., & Sarılgan, A. E. (2016). Hava Kargo Kavramı ve Tarihçesi. A. Yalçınkaya, & A. E. Sarılgan içinde, *Hava Kargo ve Tehlikeli Maddeler* (s. 2- 27). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basımevi.
- Yapraklı, T. Ş., & Ünalın, M. (2016). Küresel lojistik performans endeksi ve Türkiye'nin son 10 yıllık lojistik performans analizi. *Uluslararası Kafkasya- Orta Asya Dış Ticaret ve Lojistik Kongresi* (s. 311-324). Sivas: ResearchGate.
- Yardımcıoğlu, F., & Gülmez, A. (2013). Türk Cumhuriyetlerinde İhracat ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Panel Eşbütünleşme ve Panel Nedensellik Analizi. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, s. 145-161.
- Yayla, T. (2022). Uluslararası Ticarete Havayolu Yük Taşımacılığının Gelişimi ve Performansını Etkileyen Faktörler: Türkiye Üzerine Teorik Bir İnceleme. *Konşimento Dergisi*, 63-76.
- Yıldırım, B. F., & Mercangöz, B. A. (2019, 7 18). Evaluating the logistics performance of OECD countries by using fuzzy AHP and ARAS-G. *Eurasian Economic Review*, s. 27-45.

- Yıldız, G. (2019). OECD Ülkeleri ve Türkiye’de Genç İşsizlik- Büyüme İlişkisi Üzerine Bir İnceleme. *Açık Erişim Bilecik Kurumsal Akademik Arşiv*. Bilecik, Türkiye: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Ana- bilim Dalı .
- Yuan, X.-M., M.W.Lowb, J., & Tang, L. C. (2009). Roles of The Airport and Logistics Services on The Economic Outcomes of An Air Cargo Supplychain. *Elsevier, Int. J. ProductionEco- nomics*127, s. 216-225.
- Yurttañıkımaz, Z. Ç. (2014). *Seçilmiş Ülkelerde Rekabet Gücü- nün Belirleyicileri ve Büyüme İlişkileri*. Erzurum: T.C. Ata- türk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Zor, A. (2020, 1 27). İnsani Gelişme Endeksi ve Türkiye. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, s. 38-52.

Lojistik sektörünün ülke ekonomilerine olan etkisi yadsınamaz büyüktür. Özellikle Hava Lojistiği, İktisadi büyüme ve ülke refahına olan katkısı üzerinde çalışma yapılmaya değer bir konu olmuştur. Ticaretin küreselleşen bir ortamda bütünleşmiş ulaştırma sistemleri ve teknoloji ile gelişimi hem ulusal hem de uluslararası ekonomilerin rekabet ve üstünlük kurma mücadelesinde yerini almıştır. Hava Lojistiği ve diğer tanımı ile Hava Kargo Taşımacılığı, dünyanın en önemli endüstri sektörlerinden birini oluşturmaktadır.

--
Bu çalışmada, karşılaştırmalı analiz ve değerlendirme açısından, İktisadi İş Birliği ve Gelişme Teşkilatı'nın ülkeleri ve Dünya Bankası'nın verileri kullanılarak Hava Kargo Taşımacılığının fark yaratan ticari önemi ve geliştirilmesi konusuna değinilmiştir. Bu çalışma ile, Türkiyeden ve dünyadan sahaya ilişkin veriler ışığında, araştırmacılara, ulaştırma sanayisi yetkililerine, hava yolu şirket yöneticilerine ulaşarak ülkemizin hava kargo ağının gelişmesi, ulaşım ve sanayi iş birliğinin kuvvetlenmesi, istihdam olanaklarının artırılması ve ülke ekonomisinin yükselmesi amaçlanmaktadır.

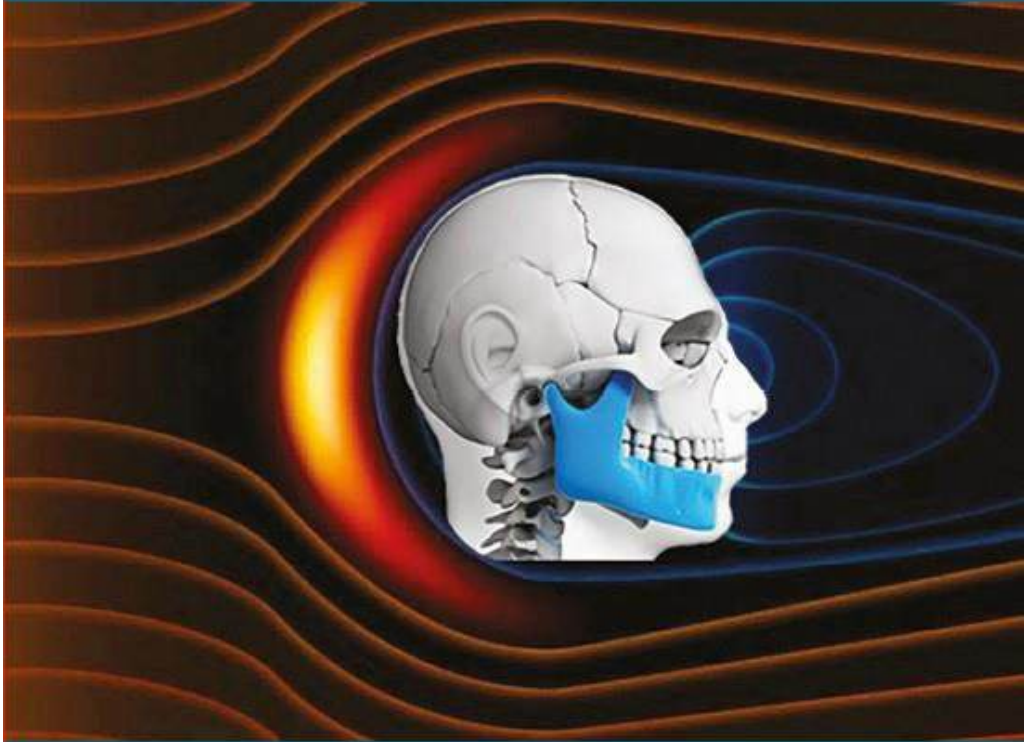

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

MANYETİK REZONANS TEKNİĞİNİN (MRG/NMR) DİŞ HEKİMLİĞİNDEKİ UYGULAMALARI

Doç. Dr. Utku Nezih YILMAZ

MANYETİK REZONANS TEKNIĞİNİN (MRG/NMR) DİŞ HEKİMLİĞİNDEKİ UYGULAMALARI

Doç. Dr. Utku Nezih YILMAZ

 hiperyayın

Hiper yayın: 1098

Araştırma-
İnceleme

Yazarı

Doç. Dr. Utku Nezh Yılmaz

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Editör

Dr. Şeymus Demir

Mizanpaj

Senem Ilgın

Kapak

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-6078-12-3

e. ISBN: 978-625-6078-13-0

1. Baskı: İstanbul, 2024

Yayıncı Sertifika No: 16680

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti. ve Doç. Dr. Utku Nezh Yılmaz'a aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve me- kanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Yılmaz, Utku Nezh.

Manyetik rezonans tekniğinin (MRG/NMR) dış hekimliğindeki uygulamaları / Utku Yılmaz.-- İstanbul: Hiper yayın, 2024.

100 sayfa: tablo, şekil; 21 cm. -- (Hiper yayın:1098)

ISBN: 978-625-6078-12-3

e-ISBN: 978-625-6078-13-0

1.Manyetik rezonans görüntüleme. 2. Dış hekimliği. I. Eser adı. II. Dizi.

W11.1 /Y55 2024 617.609/YIL 2024

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti.
Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş
Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter - Güngören /
İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

TEMEL TEORİK KAVRAMLAR	13
1. GİRİŞ.....	13
1.2. KISA MR/NMR TEORİSİ.....	14
1.2.1. Spin, Dış Manyetik Alan (H_0), Radiofrekans Alanı (H_{RF}) ve Rezonans Kavramları 14	
1.2.2. 90 Derece ve 180 Derecelik RF Pulsları.....	20
1.2.3. T_1 Spin-Örgü ve T_2 Spin-Spin Durulma Zamanları	22

BÖLÜM 2

MR GÖRÜNTÜLEMeye GİDEN YOL.....	25
2.1. DIŞ ALAN BOBİNİ, RF BOBİNİ, ALICI BOBİN VE DİLİM SEÇME 25	
2.2. FIELD OF VIEW (FOV), MATRIX, PIXEL, VOXEL VE GRADYENTLER 27	
2.3. MR'DA ÖLÇÜM DÜZLEMLERİ, ÖLÇÜM ALMA ve FOURİER TRANSFORMASYONLARI VE MR FİLMİ 29	
2.4. MR GÖRÜNTÜLEMEDE KONTRASTLAR.....	31

BÖLÜM 3

MR/NMR'İN DIŞ HEKİMLİĞİNDE KULLANIM ALANLARI	3
3	
3.1. KAYNAK TARAMASINA DAYALI GENEL DEĞERLENDİRME	33

3.2. ÇENE CERRAHİSİ ALANINDAKİ MR/NMR ÇALIŞMALARI 40	
3.2.1. Ağız Dış Çene Cerrahisi ABD Adresli Çalışmalar	41
3.2.2. Diğer Çalışmalar	44
3.3. PERİODONTOLOJİ ALANINDAKİ MR ÇALIŞMALARI	55
3.4. ENDOTONTİ ALANINDAKİ ÇALIŞMALAR	61
3.5. ORTODONTİ ALANINDAKİ ÇALIŞMALAR.....	68
3.6. PROTETİK DİŞ TEDAVİSİ ALANINDAKİ ÇALIŞMALAR 73	
3.7. DENTAL MATERİYAL	81
3.8. DENTAL UYGULAMALARDA MR/NMR	84
SON SÖZ	89
KAYNAKLAR.....	91

KAYNAKLAR

1. Jardetzky, O. and Roberts, G.C. (1981). NMR in Molecular Biology. London: Academic Press Inc.
2. Horowitz, A.L. (1992). MRI Physics for Radiologists. Berlin: A Visual Approach, Springer-Verlag, Second Edition.
3. Applications of MR/NMR in Medicine, PPT file, "How experiments works.com"
4. Yılmaz, A. ve Korunur, S. (2023). Görsel ağırlıklı anlatımla NMR. Ankara: Nobel Yayıncılık.
5. Skaleric, U., Dolinsek, J., Stepisnik, J., Cevc, P. and Schara, M. (1987). NMR Imaging In Dentistry: Relaxation And Diffusion Studies. Adv Dent Res L(L):85-87
6. Yetimoglu, N.O. ve Kamburoglu, K. (2014). Magnetic Resonance Imaging in Dentistry. OMICS J Radiology 3:e125.
7. Niraj, L.K., Patthi, B., Singla, A., Gupta, R., Ali, I., Dhama, K., Kumar, J.K. and Prased, M.(2016). MRI in Dentistry-A Future Towards Radiation Free Imaging –Systematic Review. J Clin Diagn Res.10(10): ZE14– ZE19.
8. Langlais, R.P.,Van Rensburg, L.J., Fam, M., Guidry, J., Moore, W.S., Miles, D.A. and Nortjé, C.J. (2000). Magnetic Resonance Imaging in Dentistry. Dental Clinics of North America, 44(2): 411-426

9. Reda, R., Zanza, A., Mazzoni, A., Cicconetti, A., Testarelli, L. and Di Nardo, D. (2021). An Update of the Possible Applications of Magnetic Resonance Imaging (MRI) in Dentistry: A Literature Review. *J Imaging*. Apr 21;7(5):75.
10. M. Tanasiewicz, W.P. Węglarz, T. Kupka, Z. Sułek, M. Gibas, A. Jasiński, *Stomatologia Współczesna, Nuclear Magnetic Resonance In Dentistry 2002*. W.P. Węglarz, T. Kupka, M. Tanasiewicz, T. Banasik, Z. Sułek, M. Gibas, A. Jasiński, 3D MR Microscopy of dental cavities. An in vitro study, *Solid State NMR*, 2003.
11. Erol, B., Yılmaz, U.N., Tanrikulu R. and Yılmaz, A. (2004) Determinants of MR relaxation rates in Jaw cysts: Implications for diagnostic values of the relaxation times. *DMFR* 33 (3): 183-7.
12. Yılmaz, U.N., Yaman, F. and Atılgan, S.S. (2012). MR T₁ and T₂ relaxations in cysts and abscesses measured by 1.5T MRI. *41(5):385-91*.
13. Yılmaz, U.N. and Güner, R. (2008). MR Proton Relaxivities of Some Ions, Albumin, and Cholesterol Added to Odontogenic Jaw Cysts. *Biological Trace Element Research*, 125(3):193-202
14. Yılmaz, U. N., Güner, R. and Erol, B. (2009). Total Relaxivities of Material Content in Various Cysts and Ameloblastoma: Implications for Discriminating Different Fluids. *Biological Trace Element Research*, 133(2):144-52

15. Budak, H., Köylü, M.Z. and Yılmaz, U. N. (2006). The effective correlation time τ in jaw cysts determined from 400 MHz NMR T_1 and T_2 measurements. *Spectroscopy*, 20(4): 177-183.
16. Yılmaz, U.N. and Yılmaz, B.D. (2020). Shortening of NMR $1/T_1$ and $1/T_2$ Relaxation Rate Distribution Intervals in D_2O Containing Jaw Cysts or Abscesses: Separation of Cysts from Abscesses. *Journal of Applied Spectroscopy*, 87(5):946-950.
17. Yılmaz, U.N., Yılmaz, B.D. and Köylü, M.Z. (2022). Linewidths of proton nuclear magnetic resonance peaks obtained for jaw cysts and abscesses at 400 MHz. *Journal of Applied Spectroscopy*, 89(1): 18-23.
18. Yılmaz, S. (2022). Dental ve Maksillofasial Manyetik Rezonans Görüntüleme; Güncel Bilgiler. *Selcuk Dent J*, 9: 729-737.
19. MacDonald, D. (2020). *Oral and Maxillofacial Radiology: A Diagnostic Approach*. Second Edition. Edited by David MacDonald. © 2020 John Wiley & Sons, Inc. Published 2020 by John Wiley & Sons, Inc.
20. Husain, A.A., Schmidt, V., Valdec, S., Stadlinger, B., Winklhofer, S., Schönegg, D., Sommer, S., Özcan, M., Husain, A.N. and Piccirelli, M. (2023). MR-orthopantomography in operative dentistry and oral and maxillofacial surgery: a proof of concept study. *Sci Rep*, 13(1):6228.

21. Satir,S.,Yardımcı, S.Y.(2020). **Manyetik rezonans gö- rüntülemenin ağız diş ve çene radyolojisinde yeri ve ultra yüksek alan manyetik rezonans görüntüleme.** *EÜ Dişhek Fak Derg,41(2): 161-167.*
22. Ye, Z.,Tang,H.,Wei, Y., Nie, L., Wei,X., Liu,Y. and Song, B.(2021). MRI of Temporomandibular Joint Disorders: Recent Advances and Future Directions. *JMRI,54 (4):1039-1052.*
23. Tomas, X.,Pomes,J., Berenguer,J., Quinto,L., Nicola- u,C., Mercader,J.M. and Castro,V. (2006). MR Imaging of Temporomandibular Joint Dysfunction: A Pictorial Review, *Radiographics, 26(3):765-81.*
24. Larheim,T.A. (2005). Role of magnetic resonance imaging in the clinical diagnosis of the temporoman- dibular joint.*Cells Tissues Organs, 180(1):6-21.*
25. Petscavage-Thomas, J.M.and Walker,E.A. (2014). Un- locking the Jaw: Advanced Imaging of the Temporo- mandibular Joint.*American Journal of Roentgeno- logy(AJR),203(5):1047-58.*
26. Gray, C.F.,Redpath,T.W., Smith,F.W. and Staff,R.T. (2003). Advanced imaging: Magnetic resonance ima- ging in implant dentistry. *Clin Oral Implants Res, 14(1):18-27.*
27. Flügge,T.,Ludwig,U., Winter,G., Amrein,P., Ker- nen,F. and Nelson,K. (2020). Fully guided implant surgery using Magnetic Resonance Imaging- An in vitro study on accuracy in human mandibles. *Clin Oral Implants Res,31(8):737-746.*

28. Korn,P., Elschner,C., Schulz, M.C., Range, U. and Ma-
i,R. (2015). MRI and dental implantology: two
which do not exclude each other. *Biomaterials*,
53:634-45.
29. Shellock,F.G. (2002). Resonance safety update
2002 Magnetic: implants and devices. *J Magn
Reson Ima- ging*,16(5):485-96.
30. Geibel,M.A.,Schreiber, E.S.,Bracher,A.K. and Hell,E.
(2015). Assessment of Apical Periodontitis by
MRI: A Feasibility Stud. *Rofo*,187(4):269-75.
31. Juerchott,A., Sohani, M., Schwindling,F.S., Jen-
de,J.M.E., Kurz, F.T., Rammelsberg,P., Heiland,S.,
Ben- dszus, M. and Hilgenfeld, T.(2020). In vivo
accuracy of dental magnetic resonance imaging in
assessing maxillary molar furcation involvement:
A feasibility study in humans. *J Clin Periodontol*,
47(7):809-815.
32. Probst, M.,Burian,E., Rob,T., Weidlich,D., Karam-
pinos,D., Brunner,T., Zimmer,C., Probst ,F.A. and
Folwaczny,M. (2021).Magnetic resonance imaging
as a diagnostic tool for periodontal disease: A
prospective study with correlation to standard
clinical findings-Is there added value.] *J Clin
Periodontol*,48(7):929-948.
33. Ruetters,M., Juerchott,A., El Sayed,N., Heiland, S.,
Bendszus, M. and Kim, T.S.(2019). Dental
magnetic resonance imaging for periodontal
indication- a new approach of imaging residual
periodontal bone support.*Acta Odontol Scand*,
77(1):49-54.

34. Gaudino, C., Cosgarea, R., Heiland, S., Csernus, R., Pham, M., Kim, T.S., Bendszus, M. And Rohde, S. (2011) MR-Imaging of teeth and periodontal apparatus: An In-Vitro study on porcine mandibles comparing high-resolution MRI with MSCT. *Rofo*;183 - VO409_3.
35. Tongxi, L., Xing, K. and Jian, Y. (2019). Applications and prospects on endodontics based on magnetic resonance imaging. *Int J Stomatol*, 46 (6): 693-698.
36. Gümrü, B. and Tarçın, B. (2013). Imaging in Endodontics: An Overview of Conventional and Alternative Advanced Imaging Techniques. *MÜSBED*, 3(1):55-64.
37. Nikita, T. (2020). Magnetic Resonance Imaging in Endodontic: A literature review and clinical considerations. Master thesis, Lithuanian University of health sciences, Odontologijos fakultetas, Faculty of Odontology.
38. Ariji, Y., Ariji, E., Nakashima, M. and Iohara, K. (2018). Magnetic resonance imaging in endodontics: a literature review. *Oral Radiol*, 34(1):10-16.
39. Nardo, D.D., Gambarini, G., Capuani, S. and Testarelli, L. (2018). Nuclear Magnetic Resonance Imaging in Endodontics: A Review. *Journal of Endodontics*, 44(4):536-542.

40. Zidan,M., Schwindling, F. S., Juerchott,A., Mente,J., Nittka,M.,Hosseini, Z., Heiland, S. and Bendszus, M. (2022). Reliability and accuracy of dental MRI for measuring root canal length of incisors and canines: a clinical pilot study.Sci Rep 12, 14068.
41. Mahapatra,S. And Bhatnagar,D. (2022). MRI in Ort- hodontics-A Review.Acta Scientific Dental Sciences, 6(12): 50-53.
42. Kalinowska, I. R., Walawska, B., Engel, A. P., Jurkiewicz, E. and Urbanik, A. (2019). Magnetic Resonance Imaging in Orthodontic Patients. J Stoma,72(1): 1-3.
43. Shah,A.(2017). Use of MRI in Orthodontics-A Review. J Imaging Interv Radiol, 1(1):3.
44. Dobai, A.,Dembrowszk, F., Vízkelety, T., Barsi, P., Juhász,F. and.Nagy, C.D.(2022). MRI compatibility of orthodontic brackets and wires: systematic review article. BMC Oral Health 22(1).
45. Patel, A.,Bhavra,G.S. and O’Neill, J.R.S. (2006). MRI scanning and orthodontics. Orthod. Dec;33(4):246-9.
46. Tanasiewicz,M. (2010). Magnetic resonance imaging in human teeth internal space visualization for requirements of dental prosthetics. J Clin Exp Dent, 2(1):e6-11.
47. Hubálková, H., La Serna, P., Linetskiy,I. And Dostálová, T. (2006). Dental alloys and magnetic resonance imaging. International Dental Journal,56 (3): 135-141.56

48. Bhardwaj, A., Aldhuwayhi, S., Deeban, Y.A.M., Bhardwaj, S.S., Alammari, R.B., Almuraikhi, T., Alzunay-dı, A., Alteraıgı, A.A. and Alamoudı, M.A. (2022). Reciprocal actions of Magnetic Resonance Imaging with dental prostheses and oral tissues – awareness among the dentists. *European Review for Medical and Pharmacological Sciences*, 26: 4274-4278.
49. Polat, Z.S., Tacir, İ.H., DüNDAR, B. And Korunur, S. (2011). Interaction of Water and Fiber Free and Fiber Reinforced Acrylic Resins: Studied by 400 MHz NMR. *Asian Journal of Chemistry*, 23(10):4645-4648.
50. Baysal, N., Ayyıldız, S., Orujalipoor, I. and Erol, B.F. (2020). Effect of 1.5-T and 3.0-T magnetic resonance imaging on the ceramic adhesion and physical properties of prosthetic substructures. *J Prosthet Dent*, Dec;124(6):809.e1-809.e7.
51. Bhambhani, R., Roy, S.S. and Joshi, S. (2023). Magnetic resonance imaging investigations in patients with metallic dental prosthesis: “The associated dilemma for medical fraternity and the dentist’s role”. *J Indian Prosthodont Soc*, 23(2):203-206
52. Rao, J., Shah, A., Singh, K. and Tiwari, B. (2022). Prosthetic and dental implant patient’s biosafety during MRI procedure: A survey based study on awareness among professionals. *J Interdiscip Dentistry*, 12:47- 52.

53. Ayyıldız,S., Kamburoğlu, K., Sipahi, C., Murat, S., Görgülü,S. and Pişkin, B. (2013). Radiofrequency heating and magnetic field interactions of fixed partial dentures during 3-tesla magnetic resonance imaging. *Oral Surg Oral Med Oral Pathol Oral Radiol*, 116:640- 647.
54. Yılmaz, U.N.,Yılmaz,B.D. and Köylü,M.Z. (2023). 400-MHz Nuclear Magnetic Resonance Metabolite Profiles of Jaw Cysts, Jaw Abscesses, Saliva, and Urine Obtained by Massive D₂O Dilution of Samples. *J. Appl. Spectroscopy*, 89(6): 1100-1106.
55. Denli, N.,Hoşgören,H. And Yılmaz, A., (1990) Otopolimerizan akrilik resinlerin kimyasal dinamikliğinin Nükleer manyetik rezonans (NMR) ile incelenmesi. *Ank.Üniv. Diş Hekimliği Fakültesi Dergisi*, 17(2): 205-210.
56. O'Neill, I. K.,Prosser, H.J., Richards,C.P. and Wilson, A.D. (1982). NMR spectroscopy of dental materials. I. ³¹P studies on phosphate-bonded cement liquids..*J Biomed Mater Res*,16(1):39-49.
57. Fujisawa,S. and Ito,S.(1999). ¹H-NMR studies of the interaction of dental adhesive monomer, 4-META with calcium.*Dent Mater J*, 18(1):54-62.
58. **Wilson,B.J.,O'hare,P.E. and Zacariah,J. (2020). Implications and Considerations of Dental Materials in MRI: A Case Report and Literature Review.**Chai, W.L.(**Academic Editor**).*Case Rep Dent*, Dec 15:2020: 8891302.

59. Abraham Mathew,C.,Maller, S. andMaheshwaran. (2013). Interactions between magnetic resonance imaging and dental material. J Pharm Bioallied Sci, 5(Suppl 1):S113-6.
60. Kocasaraç, H.D.,Geha,H., Gaalaas, L.R. and Nixdorf, D.R. (2018). MRI for Dental Applications.Dent Clin North Am, 62(3):467-480.
61. Hövener, J.B.,Zwick, S., Leupold, J., Eisenbeib,A.K., Scheifele, C., Schellenberger, F., Hennig, J., Elverfel- dt,D.V. and Ludwig, U. (2012). Dental MRI: Imaging of Soft and Solid ComponentsWithout Ionizing Radi- ation.J Magn Reson Imaging, 36:841–846.
62. Mendes, S., Rinne, C.A., Schmidt, J.C., Berndt, D.D. and Walter, C. (2020). Evaluation of magnetic reso- nance imaging for diagnostic purposes in operati- ve dentistry-a systematic review. Clin Oral Inves- tig,24(2):547-557.
63. Zia, K., Siddiqui, T., Ali, S., Farooq, I., Zafar, M.S. and Khurshid, Z.(2019). Nuclear Magnetic Resonance Spectroscopy for Medical and Dental Applications: A Comprehensive Review. Eur J Dent, 13(1): 124–128.
64. Van Luijk, J.A. (1981). NMR: Dental imaging without x-rays? Oral Surg Oral Med Oral Pathol,52(3):321-4.

Diş Hekimliği alanında NMR ve MRG tekniklerinin kullanımı üzerine kaleme alınan kitap, Çene cerrahisi, endodonti, ortodonti, periodontoloji ve protetik diş tedavisi gibi farklı disiplinlerde bu tekniklerin nasıl uygulandığını detaylı bir şekilde açıklamaktadır. Ayrıca, NMR ve MRG'nin dental materyaller üzerindeki etkileri ve diğer dental uygulamalara yönelik güncel araştırma ve çalışmaları da ele almaktadır.

Diş Hekimliği profesyonelleri için vazgeçilmez bir kaynak olabilecek bu eser, okuyuculara hem teorik hem de pratik açıdan değerli bilgiler sunmaktadır. Teknolojinin Diş Hekimliğine kattığı yenilikleri keşfetmek ve mesleki bilginizi derinleştirmek için bu kitabı mutlaka okumalısınız.

Prof. Dr. Cezmi KAYAN

Teşhis amacıyla kullandığımız önemli yöntemlerden biri olan Nükleer Manyetik Rezonans (NMR) sağlık bilimleri alanında yoğun bir şekilde kullanılmakta olup bu teknolojinin diş hekimliği alanındaki uygulamalarıyla ilgili çalışmalar ve Türkçe yazılmış kaynaklar oldukça sınırlıdır. Diş Hekimliği alanlarında NMR'ın kullanımı hakkında detaylı bir inceleme sunmasının yanı sıra dental materyal çalışmalarında da NMR ve MR'ın kullanım olanaklarını ayrıntılı bir şekilde anlatan Doç. Dr. Utku Nezih YILMAZ'ın kitabı öğrencilerimizin ve diş hekimlerinin faydalanabileceği önemli bir kaynaktır.

Prof. Dr. Gülten KAVAK

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Dekanı

Diş hekimliği alanında çığır açan yeniliklerin peşinden gitmek, mesleğimizin gelişimi için hayati önem taşır. İşte tam bu noktada, Doç. Dr. Utku Nezih YILMAZ'ın eseri, bilimsel bir başucu kaynağı olarak karşımıza çıkıyor.

Dr. Yılmaz, 30 yılı aşkın süredir meslektaşım ve dostum olarak, bu alandaki derin bilgi birikimini ve deneyimini bu kitapta ustalıkla bir araya getirmiş. Nükleer Manyetik Rezonans (NMR) ve MR teknolojisinin diş hekimliğinde nasıl kullanılabileceğini, klinik uygulamalardan araştırma laboratuvarlarına kadar geniş bir yelpazede ele alarak okuyucuya sunuyor.

Prof. Dr. M. Özgür UYANIK/ Hacettepe Üniversitesi

ISBN: 978-625-6078-12-3

hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

PERAKENDE SEKTÖRÜ İŞLETMELERİNDE KURUMSAL RİSK YÖNETİMİ

Dr. Mehmet İLDEM

PARAKENDE SEKTÖRÜ İŞLETMELERİNDE KURUMSAL RİSK YÖNETİMİ

Dr. Mehmet İLDEM

 hiperyayın

Hiperyayın 1109

Araştırma-
İnceleme

Yazarı

Dr. Mehmet İldem

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem Ilgın

Kapak Tasarım

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-6078-32-1

e- ISBN: 978-625-6078-33-8

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San. ve dr. Mehmet İldem'e aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(- lar)a aittir.

İldem, Mehmet.

Perakende sektörü işletmelerinde kurumsal risk yönetimi / Dr. Mehmet İldem.
-- 1. Baskı. -- İstanbul : Hiperyayın, 2024.

228 sayfa: tablo, fotoğraf; 21 cm. -- (Hiperyayın; 1109)

ISBN: 978-625-6078-32-1

e-ISBN: 978-625-6078-33-8

Kaynakça: sayfa 201-207.

1.İşletme. 2.Kurumsal Risk Yönetimi. 3. Perakende. I. Kitap adı. II. Dizi.

HF5429/İ54 2024

658 /İLD 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık-**Sertifika No:** 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş

Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören /

İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

TABLolar LİSTESİ	14
ŞEKİLLER LİSTESİ	17
KISALTMALAR	19
GİRİŞ	21
BİRİNCİ BÖLÜM	
KURUMSAL RİSK YÖNETİMİ SÜRECİ	25
1. KURUMSAL RİSK YÖNETİMİ (KRY) SÜRECİ	25
1.1. Risk Kavramı	26
1.1.1. Risk ile İlişkili Diğer Kavramlar	30
1.1.1.1. Risk Kapasitesi	31
1.1.1.2. Risk İştahı	31
1.1.1.3. Risk Toleransı	31
1.1.1.4. Risk Hedefi	32
1.1.1.5. Risk Limiti.....	32
1.1.1.6. Risk Düzeyi veya Risk Seviyesi	32
1.1.1.7. Risk ve Belirsizlik.....	33
1.1.1.8. Risk ve Fırsat.....	34
1.1.1.9. Risk ve Tehdit.....	34
1.1.1.10. Risk ve Algı	34
1.1.1.11. Risk	
Zekası veya Risk Olgunluğu	35
1.1.1.12. Risk Kütüğü veya Risk Havuzu.....	35
1.1.1.13. Risk Sorumlusu.....	36
1.1.1.14. Artık Risk	36
1.1.1.15. Risk Kültürü.....	36
1.1.1.16. Risk Göstergeleri.....	37
1.1.1.17. Risk	
Strateji Belgesi.....	37

1.1.1.18.Risk Yönetimi.....	38
1.1.1.19.Kurumsal Risk ve Kurumsal Risk Yönetimi...39	
1.1.2. Kurumsal Risk Türleri	41
1.1.3. Riskleri Doğuran Nedenler	49
1.2. Kurumsal Risk Yönetimi (KRY)	50
1.2.2. Kurumsal Risk Yönetimi Süreci veya Döngüsü	56
1.2.3. Üçlü Hat Modelinde Kurumsal Risk Yönetiminin Yeri 57	
1.2.4. KRY Yetkinliği Açısından İşletmelerin Sınıflandırılması 60	
1.3. KRY'nin İşletme Kurumsal Yönetişim İç Sistemleri İle Etkileşimi 61	
1.3.1. KRY ve İç Kontrol Etkileşimi	64
1.3.2. KRY ve Kurumsal Yönetim Etkileşimi	68
1.3.3. KRY ve İç Denetim Etkileşimi.....	71
1.4. Kurumsal Risk Yönetimine İlişkin Uluslararası Düzenlemeler 75	
1.4.1. COSO Kurumsal Risk Yönetimi Modeli.....	76
1.4.2. ISO 31000 Risk Yönetimi Modeli.....	88
1.4.3. COSO ve ISO Risk Yönetimi Modellerinin Karşılaştırılması 93	
1.5. Stratejik Hedeflerde KRY'nin Yeri ve Önemi.....	94
1.6. Türkiye'de Kurumsal Risk Yönetimi.....	98
1.6.1. Kamu Kurumsal Risk Yönetimi Rehberi.....	98
1.6.2. Özel Sektör Kurumsal Risk Yönetimi Uygulamaları	102

İKİNCİ BÖLÜM

GIDA PERAKENDE SEKTÖRÜ	105
------------------------------	-----

2. GIDA PERAKENDE SEKTÖRÜ	105
2.1. Perakendeciliğin Tanımı ve Kapsamı	106
2.2. Türkiye'nin Ekonomik Görünümü.....	107
2.2.1. Türkiye Hizmet Sektör Büyüklüğü ve Ticaret Satış Hacim Endeksi	108
2.2.2. Perakende Sektörü İşletmelerinde Çalışan İş Gücü Miktarı	110
2.3. Gıda Perakende Sektörü	111
2.3.1. Gıda Perakende Sektörü İşletmelerinin Müşterisi Olarak Tüketiciler	117
2.4. Zincir Marketler.....	118
2.4.1 Yerel Zincirler.....	119
2.4.2 Ulusal Zincirler.....	120
2.4.3 Discount Zincirler	121
2.5. Perakende Ticaret Sektörü Güven Endeksi.....	122
2.6. Gıda Perakende Sektörü İşletmelerinin Kurumsal Riskleri	123
2.7. Gıda Perakende İşletmelerinde Kurumsal Risk Yönetiminin Önemi	124

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GIDA PERAKENDE SEKTÖRÜ İŞLETMELERİNDE KURUMSAL RİSK YÖNETİMİNİN AHP YÖNTEMİ İLE MODELLENMESİ

.....	12
7	

3. GIDA PERAKENDE SEKTÖRÜ İŞLETMELERİNDE KURUMSAL RİSK YÖNETİMİNİN AHP YÖNTEMİ İLE MODELLENMESİ

127	
3.1. Araştırmanın Amacı	127
3.2. Araştırmanın Soru ve Hipotezleri	128
3.3. Hedef Çalışma Evreni.....	129

3.4. Araştırmanın Kullanılan Yöntem ve Metodoloji	130
3.4.1. Analitik Hiyerarşi Süreci (AHP) Yöntemi Hakkında Açıklamalar	131
3.4.2. AHP Yöntemi Uygulaması Hakkında Farkındalık Toplantıları	133
3.5. Veri Üretimi, Analiz ve Bulgular	134
3.5.1. Birinci Aşama: Verilerin Toplanarak Sınıflandırılması	135
3.5.2. İkinci Aşama: Bilgilerin Derecelendirilerek Değerlendirilmesi	147
3.5.3. Üçüncü Aşama: Bulguların Analiz Edilerek Değerlendirilmesi	163
3.5.3.1. Kriter Matrisleri Analiz ve Bulguları	165
3.5.3.2. AHP Matrisleri Analiz ve Bulguları	167
3.5.3.3. Risk Matrisleri Analiz ve Bulguları	176
3.5.3.4. AHP, Kriter ve Risk Matrislerini Kapsayan Nihai Analiz ve Bulgular	179
3.6. Sonuç ve Öneriler	184
KAYNAKÇA.....	201

KAYNAKÇA

- AIRMIC The Association of insurance and risk managers (2010), A structured approach to enterprise risk management (ERM) and the requirements of ISO 31000, Londra, ss.9-12.
- Argüden, Y. (2007). Yönetim Kurulu Sırları, Yaşam Kalitesi İçin Yönetişim. İstanbul, Rota Yayın Yapım Tanıtım Tic. Ltd. Şti. s.30.
- Arslan, I. (2008). Kurumsal risk yönetimi (Uzmanlık tezi). Ankara: Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı.
- Birleşmiş Milletler (BM), (2023), 2022 Dünya Nüfus Beklentileri
- Bozkurt, C., (2010), "Risk, Kurumsal Risk Yönetimi ve İç Denetim", Denetişim Dergisi, Sayı 4, ss.17-30
- Brief, A. P., Dukerich J. M., Brown P.R. and Brett J. F. (1996). What's Wrong with the Treadway Commission Report? Experimental Analyses of the Effects of Personal Values and Codes of Conduct on Fraudulent Financial Reporting, Journal of Business Ethics, Volume: 15, ss. 183-198.
- Burnaby, P. And Hass, S., (2009), "Ten Steps to Enterprise-Wide Risk Management", Corporate Governance, Vol:9, No:5, ss.539-550.
- Celayir, D., (2021), İç Denetim ve Risk Değerlendirme, Hiper- yayın, İstanbul, s.82
- Celayir, D. ve Yaylalı, İ., (2024), "İç Denetim: Üçlü Hat Modeli", Muhasebe Alanında Akademik Analizler, Editör: Doç. Dr. Meltem KESKİN, Yaz Yayınları, Afyonkarahisar, s.59.

- Cohrssen, J.J., Covello, V., (1989), Risk Analysis: A Guide of Principles and Methods for Analyzing Health and Environmental Risks, University of Minnesota,
- COSO, <https://www.coso.org/guidance-erm> (Erişim Tarihi:01.11.2023)
- COSO, (2016), Fraud Risk Management Guide Executive Summary, https://www.coso.org/_files/ugd/3059fc_02c01fde-6552479196535bcfee8ea60e.pdf (Erişim Tarihi: 02.08.2024)
- COSO, (2024), Request for Proposal to Develop a Corporate Governance Framework and Application Guidance, https://www.coso.org/_files/ (Erişim Tarihi: 25.07.2024)
- COSO ERM, (2017), Integrating With Strategy And Performance, Executive Summary, ABD, s.5.
- Derici, O., Tüysüz, Z. ve Sarı, A., (2007), “Kurumsal Risk Yönetimi ve Sayıştay Uygulaması”, Sayıştay Dergisi, Sayı. 65 (Özel Sayı), ss. 151-172
- Dilmaç, M. , Altınkaynak, F. & Küçüker, M. (2023). Firmalara Özgü Risklerin Finansal Performans Üzerinde Etkileri: BİST İmalat Sektörü Üzerine Bir İnceleme, Muhasebe ve Finans İncelemeleri Dergisi ,6(2) , s.197.
- Dionne, G., (2013), Risk Management: History, Definition, and Critique. Risk Management and Insurance Review, 16: 147-166.
- Evirgen, C., (2006) Geleneksel Perakendecilerde Paradigma Dönüşümü İhtiyacı, Arasta, s. 60-61
- Eymür, E.,(2021), Perakende Mağazacılığında P-CMM Seviyesinin Çalışanların İş Tatminleri ile Örgütsel Bağlılıkları Üzerine Etkisi ve Bir Uygulama, (Yayınlanmamış Doktora Tezi),İstanbul, Okan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, s.50.

- Gallagher, A.J., (2009), Gallagher Risk Management Services Inc., Road to implementation ERM for colleges and uni- versities. <http://www.ajgrms.com>
- Göğüş, H. Ve Sümer, H., (2015), Risk Odaklı İç Denetim- de Risklerin Saptanması ve Değerlendirilmesi, İstanbul, Türkmen Yayınları,
- Haksöz, Ç., (2013), "Risk Zekası: Düşer isen Tez Doğrul", De- netişim Dergisi, Sayı 12, ss. 84-85.
- Holton, G.A., (2004), Defining Risk, Financial Analysts Jour- nal, 60 (6). 19-25
- ISO, (2023), <https://www.iso.org/iso-31000-risk-management.html> (Erişim Tarihi:01.11.2023)
- Kamu Gözetim Kurumu (KGK), (2012), Bağımsız Denetim Yö- netmeliği, madde.6
- Kamu Kurumsal Risk Yönetimi Rehberi, (2024),
- Karakaya, G., (2019), Yerel Yönetimlerde Kurumsal Risk Yöne- timi, Ankara, Nobel Bilimsel Eserler, s.18.
- Kırkbeşoğlu, E., (2014), "Toplumsal Yaşamda Risk", Risk Yöneti- mi ve Sigortacılık, der. Erdem Kırkbeşoğlu, Ankara: Gazi Kitabevi, ss.1-17.
- Kızıldağ, D., (2011), Yönetmelik Açısından Risk Yönetimine Bir Ba- kış: ISO 31000 Risk Yönetimi, Seçkin Yayıncılık,
- Koban, A.O., (2019), "Sanayi İşletmelerinde İç Denetim ve Ku- rumsal Risk Yönetiminin Etkileşimi", Ankara: Gazi Kita- bevi, s.51
- Kurt, G., Uçma, U.T., (2018). COSO Kurumsal Risk Yöneti- mi Çerçevesi Güncelleme Projesinin Getirdiği Yenilikler, Muhasebe ve Denetime Bakış, 0(54), 19 - 34.

- Lachapelle, E., Faton, A., and Enis, E., (2018), ISO 31000:2018- Risk Management Guidelines. (<https://pecb.com/white-paper/iso-310002018-risk-management-guidelines> Erişim Tarihi; 30.04.2024)
- Madendere, M.A., (2005), Kurumsal Risk Yönetiminde İç Denetim Rolü,(Çeviri/Derleme), TİDE Dökümanı,
- Maliye Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı, (2013), “Risk Yönetimi”, Defterdarlıklar İç Kontrol Eğitimi, 10 Mart-27 Nisan 2013.
- Moeller, R.R., (2011), COSO Enterprise Risk Management, Second Edition, New Jersey: John Wiley & Sons, s.35
- Morgan, M.G., (1993), “Risk Analysis and Management”, Scientific American, July, ss.32-41
- Nicholson, F., & Baker, C. (Eds). (2013). CRMA, Certification in Risk Management Assurance Exam Study Guide (1st ed.). Florida: The Institute of Internal Auditors Research Foundation.
- OECD (2016), G20/OECD Principles of Corporate Governance (Turkish version), OECD Publishing, Paris, s.11
- Oxford English Dictionary
- Öngen A. ve Sevim Ş. (2024). XXI. IBANESS İktisat, İşletme ve Yönetim Bilimleri Kongreler Serisi, Plovdiv / Bulgaristan s.398
- Ös, E., (2010), Denetim Evreninin Belirlenmesinde Alternatif Bir Yöntem: Analitik Hiyerarşi Prosesi, Denetim Dergisi, Sayı: 4, s.8,
- Özbek, Ç., (2003), “İç Denetimde Yeni Uygulamalar”, VII Türkiye İç Denetim Konferansı: Denetimin Değişen Dünyası,

- Pehlivanlı, D., (2023), Türkiye Risk Raporu 2023, <https://grcm-ngmnt.com/services-2/> (Erişim Tarihi: 08.11.2023)
- Price Waterhouse Coopers (2007), Kurumsal Risk Yönetimi; Temel Kavramlar ve Uygulamalar
- Price Waterhouse Coopers-PWC (2011), Yönetim Kurulu ve Yöneticiler İçin TTK Eğitimi. İstanbul, , s. 10.
- Price Waterhouse Coopers-PWC (2016), Dönüşürken Büyüyen Türkiye Perakende Sektörü. İstanbul. 2 Mayıs 2011, s. 10.
- Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), (2014), Kurumsal Yönetim Tebliği. (II-17.1) 03.01.2014 tarih ve 28871 sayılı Resmi Gazete.
- Sevim Ş. ve Koç H., (2021). Çağdaş Risk Yönetimi Standartları Çerçevesinde Sanayi İşletmelerinde Risk Yönetimi Algı- sı Üzerine Bir Araştırma, İşletme Araştırmaları Dergisi, 13(1), 591-604
- Temiz, F.Ç., Karakaya, G., Alpaslan, H.İ., (2022), Bütünleşik Bir İç Sistem Olarak Üçlü Hat Modeli, Tolga Ala (Ed), Mu- hasebe ve Denetimde Yeni Gelişmeler – Seçme Konular, Ankara, Gazi Kitabevi s.95
- Tek, Ö. Baybars, (1984), Perakende Pazarlama Yönetimi, Üçel Yayımçılık Dağıtımcılık, İzmir.
- TİDE, (2022), Türkiye İç Denetim Enstitüsü: <https://www.tide.org.tr/page/26/Ic->
- Denetimin-Tanımı (Erişim Tarihi: 10.06.2024)
- TİDE, Sözlük, (2023), https://www.tide.org.tr/uploads/Glos-sary_Turkish_LastVersion_for_IIA_25112022.xls (Eri- şim Tarihi:01.11.2023).

- TİDE, (2020), IIA'nın Üçlü Hat Modeli, <https://www.theiia.org/globalassets/documents/resources/the-iias-three-lines-model-anupdate-of-the-three-lines-of-defense-july-2020/three-lines-model-updated-turkish.pdf> (Erişim Tarihi: 4.8.2024)
- Türedi, H. (2007). Denetim. Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Türedi, H., Karakaya, G., & İldem, M. (2015), Kurumsal Yönetim Ve İç Denetim İlişkisi. Journal Of Turkish Court Of Accounts/Sayıştay Dergisi, (96).
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü, <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 15.12.2022)
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), (2023), Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi,
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), (2005), Mesleklerin Gruplandırılması Rehberi, s.244
- Türkiye Rekabet Kurumu, (2022) ,Türkiye HTM Perakendeciliği Sektör İncelemesi Nihai Raporu, Ankara, s.22.
- TÜSİAD Risk Yönetimi Çalışma Grubu, (2008), Kurumsal Risk Yönetimi, Yayın No. TÜSİAD-T/2008-02/452,
- Tüzün, Y., (2002), "Risk Nedir?", İç Denetim Dergisi, Sayı 4, Yaz, , ss. 26-32.
- Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü (2009), IIA Pozisyon Raporu: İç Denetimin Kurumsal Risk Yönetiminde Oynadığı Rol, Ocak
- Uysal M.C., (2021), "ISO 31000 ve COSO Kurumsal Risk Yönetimi Karşılaştırması: Çerçevesi Anlamak" , Denetim, Yıl:11 Sayı:22 s.56.

- Uzun, A.K., (2011), “Kurumsal Risk Yönetimi ve İç Denetim”, Önce Kalite Dergisi, Sayı: 151, Mart-Nisan, 2011, ss. 1-4.
- Vaughan, E. and Vaughan, J.T., (2007), Fundamentals of Risk and Insurance, Tenth Edition, USA: John Wiley&Sons, 2007.
- Vermont, (2022), Internal Control Standards, A Guide For Managers, 2022:12
- Walker, P.L. and Shenkir W.G., (2018), “Enterprise Risk Management: Tools and Techniques for Effective Implementation”, Institute of Management Accountants,
- World Economic Forum, (2023), The Global Risks Report 2023, 18th Edition, Insight Report,
- 6585 Sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, (2015), Madde.3 EKLER

Perakende sektöründe faaliyette bulunan zincir marketlerin Yönetim Kurulları, maruz kaldıkları risklerin farkında olarak, değişken ve hızla hareket eden risk ortamında rekabet avantajı elde etmek için stratejik hedefleri ile uyumlu ve başarı performansına direkt etki eden "Kurumsal Risk Yönetimini" odaklarında bulundurmaldırlar.

Zincir market işletmelerine özgü KRY modeli kurulması için; uygulanması gereken adımlar ve söz konusu adımların her birinde yürütülmesi gereken faaliyetler bu çalışmada ayrıntılı bir şekilde uygulamalı olarak ortaya konmaktadır. Çalışmanın sonucunda işletmenin geleceğine etki eden kurumsal riskler ortaya konarak her bir risk grubunun derecelendirilmesi yapılmakta, bu risklerin metodolojik olarak nasıl yönetilmeleri gerektiği konusunda öneriler sunulmaktadır.

"Değişen ve dönmüşen dünyada; dışsal risklerini takip ederek iş süreçlerine entegre eden, içsel risklerini ise sürekli olarak güncellediği stratejik hedefleri doğrultusunda yönetebilen işletmeler için başarı kaçınılmazdır."

ISBN: 978-625-8078-32-1

9 786256 078321

 hiperkitap

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

ÇALIŞMA HAYATI ARAŞTIRMALARI – 2024

Editörler

Prof. Dr. Mustafa ÖZTÜRK

Doç. Dr. Murşit IŞIK

ÇALIŞMA HAYATI ARAŞTIRMALARI – 2024

Editörler

Prof. Dr. Mustafa ÖZTÜRK

Doç. Dr. Murşit IŞIK

Hiperyayın: 1108
Araştırma-İnceleme

e-kitap: 62

Editörler

Prof. Dr. Mustafa Öztürk, Doç. Dr. Murşit Işık

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem Ilgın

Kapak

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

e. ISBN: 978-625-6078-30-7

İstanbul, Ekim, 2024

Yayıncı Sertifika No: 16680

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti. ve Prof. Dr. Mustafa Öztürk, Doç. Dr. Murşit Işık'a aittir. Yayıncının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayımlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar)a aittir.

Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

Çalışma hayatı araştırmaları – 2024 / editörler Prof. Dr. Mustafa Öztürk, Doç. Dr. Murşit Işık . – 1. Baskı.

-- İstanbul: Hiperyayın, 2024.

153 sayfa: şekil, tablo; 21 cm. – (Hiperyayın; 1108; e-Kitap; 62)

e-ISBN: 978-625-6078-30-7

Kaynakça bölüm sonlarındadır.

1. Çalışma hayatı -- Araştırmalar. 2. Türkiye -- Sosyal koşullar. I. Öztürk, Mustafa. II. Işık, Murşit. IV. Dizi.

HD5811.93/.C35 2024

331.109561/ÇAL 2024

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti.

Tozkooparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş Merkezi

No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter - Güngören / İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

1.BÖLÜM

İŞ YERİNDE RUMİNASYON9

Hakan CANDAN

2.BÖLÜM

YEREL YÖNETİM ÇALIŞANLARININ ÖRGÜTSEL GÜVEN
ALGISININ BİLGİ UÇURMA DAVRANIŞI ÜZERİNE ETKİSİ:
TOKAT/ERBAA BELEDİYESİ ÖRNEĞİ21

Murşit IŞIK

Ali Naki GÜNGÖR

3.BÖLÜM

REKLAM TASARIMINDA HİKÂYE ANLATIMI39

Pınar AKYÜZ

4.BÖLÜM

SİYASİ REKLAM KAMPANYALARINDA ANLATI YÖNTEMİNİN
(NARRATIVE TRANSPORTATION THEORY) KULLANILMASI
VE BİR ÖRNEK51

Celil ACAR

5.BÖLÜM

SİVİL İTAATSİZLİK OLARAK AKBELEN EYLEMLERİ: “Si-
yasi Partilerin Sosyal Medya Paylaşımına Yönelik Bir İçerik
Analizi”73

Mehmet Erhan SUMMAK

Erhan GÜNEŞ

6.BÖLÜM

YAŞLILARIN BOŞ ZAMAN AKTİVİTELERİ ÜZERİNE BİR
ARAŞTIRMA..... 101

Mustafa ÖZTÜRK

Esra Elif CEYHAN

7. BÖLÜM

ÇALIŞAN ANNELERİN İŞE YABANCILAŞMALARININ
İŞTEN AYRILMA NİYETİ ÜZERİNE ETKİSİ..... 131

Selin UMUTLU

Hamza KANDEMİR

KAYNAKÇA

- Austin, J. T., ve Vancouver, J. B. (1996). "Goal Constructs in Psychology: Structure, Process, and Content." *Psychological Bulletin*, 120(3), 338-375.
- Brosschot, J. F., vd. (2004). "Prolonged Activation and Perseverative Cognition: A Review of its Relevance for Health." *Journal of Psychosomatic Research*, 57(1), 53-64.
- Flett, G. L., vd. (2007). "Perfectionism, Rumination, Worry, and Depressive Symptoms in Early Adolescents." *Canadian Journal of School Psychology*, 22(1), 137-151.
- Greenhalgh, L. ve Rosenblatt, Z. (1984). "Job Insecurity: Toward Conceptual Clarity." *Academy of Management Review*, 9(3), 438-448.
- Halbesleben, J. R. B., vd. (2014). "Getting to the 'COR': Understanding the Role of Resources in Conservation of Resources Theory." *Journal of Management*, 40(5), 1334-1364.
- Hobfoll, S. E. (1989). "Conservation of Resources: A New Attempt at Conceptualizing Stress." *American Psychologist*, 44(3), 513-524.
- Hobfoll, S. E. ve Freedy, J. R. (1993). "Conservation of Resources: A General Stress Theory Applied to Burnout." *Professional Burnout: Recent Developments in Theory and Research*, (Editör: Wilmar B. Schaufeli vd.), Taylor & Francis, ss. 115-129.
- Locke, E. A., ve Latham, G. P. (2002). "Building a Practically Useful Theory of Goal Setting and Task Motivation: A 35-Year Odyssey." *American Psychologist*, 57(9), 705-717.
- Muris, P. vd. (1997). "The Revised NEO Personality Inventory (NEO-PI-R) and its Short Version (NEO-FFI): Psychometric Properties in a Dutch Sample." *Personality and Individual Differences*, 23(5), 317-329.
- Nolen-Hoeksema, S. ve Jackson, B. (2008). "Mediators of the Gender Difference in Rumination." *Psychology of Women Quarterly*, 25(1), 339-347.
- Nolen-Hoeksema, S., Wisco, B. E. ve Lyubomirsky, S. (2008). "Rethinking Rumination." *Perspectives on Psychological Science*, 3(5), 400-424.
- Nolen-Hoeksema, S. vd. (1991). "Responses to Depression and their Effects on the Duration of Depressive Episodes." *Journal of Abnormal Psychology*, 100(4), 569-582.
- Querstret, D. ve Cropley, M. (2013). "Assessing Work-Related Rumination: Development and Validation of the Work-Related Rumination Questionnaire (WRRQ)." *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 86(3), 317-337.

- Sonnentag, S. ve Fritz, C. (2007). "The Recovery Experience Questionnaire: Development and Validation of a Measure for Assessing Recuperation and Unwinding from Work." *Journal of Occupational Health Psychology*, 12(3), 204-221.
- Treynor, W. vd. "Rumination Reconsidered: A Psychometric Analysis." *Cognitive Therapy and Research*, 27(3), 247-259
- Watkins, E. R. (2008). "Constructive and Unconstructive Repetitive Thought." *Psychological Bulletin*, 134(2), 163-206.
- Yılmaz, H. (2023). "Çalışma Yaşamında Ruminasyon", *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Alanında Uluslararası Araştırmalar XVIII* içinde (Editör: Ömer Emre Arslan), ss.26-38, İstanbul: Eğitim Yayınevi

KAYNAKÇA

- Adams, S.H., The Relationships Among Adult Attachment, General SelfDisclosure, and Perceived Organizational Trust, Doktora Tezi, Virginia Polytechnic Institute and State University, 2004.
- Akı, G. ve Çoruk, A. (2022). Ortaöğretim kurumlarına görülen bilgi ifşası (whistleblowing) ve iş doyumunu arasındaki ilişki. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 12(1), 93-122. <https://doi.org/10.18039/ajesi.935013>
- Altunkaya, K. (2011). Örgütsel güven ve insan kaynakları fonksiyonlarından performans *değerlendirme arasındaki ilişkinin incelenmesine yönelik bir uygulama*. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Asunakutlu, T. (2002). Örgütsel güvenin oluşturulmasına ilişkin unsurlar ve bir değerlendirme. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, ss. 1- 13.
- Aydın, U. (2003). İş hukuku açısından işçinin bilgi uçurması (Whistleblowing). *Sosyal Bilimler Dergisi*, ss. 79-100.
- Ayduğ, D., (2014), İlkokulların Örgüt Sağlığı İle Öğretmenlerin Örgütsel Güven Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi, Anadolu Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Biçkes, D. M., & Yılmaz, C. (2017). Çalışanların örgütsel güven algılamalarının özdeşleşme düzeyleri üzerindeki etkisi: amprik bir çalışma. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 301-322.
- Buluş, M. (2019). *Bankacılık sektöründe etik iklim ve örgütsel güvenin whİstleblowİng (bilgi ifşası) üzerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aksaray.
- Çiğdem, S. (2013). Büro yönetiminde whistleblowing ve etik ilişkisi. *II. Ulusal Büro Yönetimi ve Sekreterlik Kongresi*, ss. 64-65.
- Doğan, H. (2019). *Yönetici Roller ve Etkileme Taktikleri İle Öğretmenlerin Yöneticiye Güveni Arasındaki İlişkiler*. Doktora Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Ekşi, G. G. (2021), *Covid-19 Pandemisinde Esnek Çalışmanın. Örgütsel Motivasyon ve Örgütsel Güven. Üzerindeki Etkileri*, İksad Yayınları ss 269-290
- Esen, E., Kaplan, H. A. (2012). İşletmelerde ahlaki olmayan davranışların duyurulması (whistleblowing). *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2), ss. 33-52.
- Filiz, M. (20223). *Sağlık çalışanlarının örgütsel güven ve örgütsel destek algılarının ihbarcılık eğilimi üzerindeki etkisini belirlemede etik kültür ve psikolojik güvenliğin aracı rolü*. Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Düzce.

- Girgin, S., & Bayraktar, H. V. (2017). Yöneticiye Duyulan Güven Algısının İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), ss. 261-279.
- Gökçe, A.T., (2014), "Okullarda Bilgi Uçurma: İş Doyumu Ve Örgütsel Bağlılık İlişkisi" Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 22 (2014) 261-282
- Gözen, E., Ergün, G. S. (2020). İşgörenlerin meşru ihbarcılık algılarının x, y ve z nesillerine göre karşılaştırılması: Konaklama sektörü örneği. *Journal of Tourism Intelligence and Smartness*, 3(2), ss. 85-99.
- Güler, S. (2014). Örgütlerde güven algılamasının örgütsel sinizm üzerine etkisi ve bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Güven, S. (2023). *Bilgi ifşası, bireysel etik değerler ve örgütsel bağlılık ilişkisi: Seyahat işletmesi çalışanları örneğinde incelenmesi*. Doktora Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Halis, M., Gökgez, G. S., Yaşar, Ö. (2007). Örgütsel güvenin belirleyici faktörleri ve bankacılık sektöründe bir uygulama. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17, ss. 187-205.
- Işık, O., Karaman, S., Balas, S. (2020). Örgütsel güvenin ihbarcılık (whistleblowing) üzerine etkisi: hemşireler üzerinde bir çalışma. *STED/Süreklî Tıp Eğitimi Dergisi*, 29(6), ss. 381-395.
- İşcan, Ö. F., Sayın, U. (2010). Örgütsel adalet, iş tatmini ve örgütsel güven arasındaki ilişki. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 24(4), ss. 195- 216.
- Kahveci, G. (2015). *Okullarda örgüt kültürü, örgütsel güven, örgütsel yabancılaşma ve örgütsel sinizm arasındaki ilişkiler*. Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elâzığ.
- Kalemci-Tüzün, İ. (2007). Güven, örgütsel güven ve örgütsel güven modelleri. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2, ss. 93-118.
- Kanten, P. (2012). *İş görenlerde işe adanmanın ve proaktif davranışların oluşumunda örgütsel güven ile örgütsel özdeşleşmenin rolü*. Doktora Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar-ilkeler-teknikler*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Memduhoğlu, H. B., Zengin, M. (2011). İlköğretim okullarında örgütsel güvene ilişkin öğretmen görüşleri. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 211-217.
- Mercan, N., Altınay, A., Aksanyar, Y. (2012). Whistleblowing (bilgi ifşası, ihbar) ve yolsuzlukla mücadelede iç denetimin değişen ve gelişen rolü. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(2), ss. 167-176.

- Omarov, A. (2009). Örgütsel güven ve iş doyumunu: Özel bir sektörde uygulama. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Oran, F.Ç. (2018). *Liderlik tarzlarının örgütsel güven ve etik dışı davranışların ifşasına (whistleblowing) etkisi: Uygulamalı bir çalışma*. Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Edirne.
- Park, H., Blenkinsopp, J., Oktem, M.K., Ömürgönülşen, U. (2008). Cultural orientation and attitudes toward different forms of whistleblowing: A comparison of South Korea, Turkey and The U.K. *Journal of Business Ethics*, 82, ss. 929-939.
- Rademakers, M. F. L. (2000). Agents of trust: Business associations in agri-food supply systems. *International Food And Agribusiness Management Review*, 3,139–153
- Şamar-Yılmaz, Y. (2013). İlköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin örgütsel güven düzeylerinin incelenmesi: İzmir ili örneği. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Türe-Yılmaz, A., Kök, H., & Yıldırım, A. (2019). Hemşirelerde yöneticiye güvenin kişi-örgüt uyumuna etkisi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(4), ss.1205-1215.
- Yalçın, E. (2014). Özel dershanede çalışan öğretmenlerin örgütsel güvenleri ile iş doyumunu arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

KAYNAKÇA

- Akengin, G., Aypek Arslan, A. & Yayçılı Özen, A.Ç. (2017). *Logo Tasarımında Renk*. İdil 6.
- Arıkan, G. (2009). *İmgeden Baskıya Grafik Tasarım*. Konya: Eğitim Akademik Yayınları.
- Ambrose, G. & Harris, P. (2012). *Grafik Tasarımın Temelleri*. Mehmet Emir Uslu (Çev.), İstanbul: Literatür Yayınları.
- Ambrose, G. & Harris, P. (2013). *Grafik Tasarımında Renk*. Bengisu Bayrak (Çev.), İstanbul: Literatür Yayınları.
- Ambrose, G. & Harris, P. (2008). *Yaratıcı Tasarımın Temel Prensipleri*. İstanbul: Literatür Yayınları. Akademik Temeller Dizisi.
- Barnard, M. (2010). *Sanat, Tasarım ve Görsel Kültür*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Barnard, M. (2002). *Advertising – The Rhetorical Imperative*. London: Visual Culture, Chris Jenks.
- Barthes, R. (1999). *The Old Rhetoric In The Semiotic Challenge*. R. Howard (Çev.), New York: Hill&Wang.
- Batı, U. (2010). *Reklamın Dili*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Batı, U. (2015). *Renklerin Nöropsikoloji: Zihinsel İnşaat ve Renklerin Algılamamızdaki Rolü*. Grafik Tasarım Dergisi, Sayı:64.
- Batıslam, E. (2010). *Start*ejji, Markaperverler için bir yol rehberi*. İstanbul: Manajans/JWT.
- Becer, E. (2011). *İletişim ve Grafik Tasarım*. Ankara: Dost Kitapevi Yayınları.
- Beckman, S. L., & Barry, M. (2007). *Innovation as a Learning Process: Embedding Design Thinking*. California Management Review.
- Beckman, S.L. & Barry,M. (2009). *Design and Innovation through Storytelling*. Multi-Science Publishing.
- Bektaş, D. (1992). *Çağdaş Grafik Tasarımın Gelişimi*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Brown, J. S., Denning, S., Groh, K. & Prusak, L. (2005). *Storytelling in Organizations: Why Storytelling is Transforming 21st Century Organizations and Management*. Burlington, MA: Elsevier Butterworth-Heinemann.
- Ceylan, İ. G. (2015). *Amblem ve Logo Tasarımlarında Renklerin Dili*. Isparta: SDÜ ART-E, Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Dergisi, Sayı:16.
- Churchman, C.W. (1971). *The design of inquiring systems: basic concepts of systems and organization*. New York: Basic Books.

- Çoroğlu, Ç., (2002). *Modern İşletmelerde Pazarlama ve Satış Yönetimi*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Escalas, J. E. (1998). *Advertising Narratives: What Are They And How Do They Work*. B. B. Stern (Ed.), *Representing Consumers: Voices, Views And Visions*. London: Routledge.
- Forceville, C. (1994). *Pictorial Metaphor in Advertisements: Pictorial Metaphor In Advertisements*9(1), 1-29. University of Amsterdam.
- Gawain, S. (1999). *Yaratıcı İmgeleme, Yaşamınızı Yeniden Yaratacak Güç*. S. Ayanbaşı (Çev.), Akaşa Yayınları.
- Güzeloğlu, C. (2012). *Basılı Reklamlarda Görsel Tasarım Yönetimi Ödül Almış Basın Reklamlarının Görsel Tasarım Analizi. Doktora Tezi*. T.C. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Reklamcılık Anabilim Dalı, İzmir.
- Haşiloğlu, M. F. & Özpolat, K. (2019). "Görsel Kimlik" Ve "Marka Tasarımı" Kavramlarına İlişkin Grafik Tasarım Bölümü Öğrencilerinin Metaforik Alguları. Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Araştırma Makalesi.
- Heath, C., & Heath, D. (2007). *Made to Stick: Why Some Ideas Survive and Others Die*. New York: Random House.
- Heller, S. & Vienne, V. (2016). *Grafik Tasarımı Değiştiren 100 Fikir*. Literatür Yayıncılık.
- Kelley, T., & Littman, J. (2001). *The Art of Innovation: Lessons in Creativity from IDEO, America's Leading Design Firm*. New York: Doubleday.
- Lakoff, G. & Johnson, M. (2005). *Metaforlar: Hayat, Anlam ve Dil*. G.Y. Demir (Çev.), İstanbul: Paradigma Yayıncılık.
- Leonard, N. & Ambrose, G. (2012). *Grafik tasarımda, Tasarım için Araştırma*. Bengisu Bayrak (Çev.), İstanbul: Literatür Yayınları.
- McQuarrie, Edward, Phillips, Barbara, (2005). *Indirect Persuasion in Advertising: How Consumers Process Metaphors Presented in Pictures and Words*. Journal of Advertising 34 (2), 7–21.
- Parrish, P. (2006). *Design as Storytelling*. TechTrends. Volume 50, Number 4.
- Polat, A. A. (2013). *Reklam Grafiği Üretim Teknikleri*. Konya: Zoom Yayınları.
- Sarıkavak, N. (2009). *Çağdaş Tipografinin Temelleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Serrat, O., (2008). *Storytelling*. Knowledge Solutions.
- Sole, D., & Wilson, D. G. (2002). *Storytelling in Organizations: The power and traps of using stories to share knowledge in organizations*. Harvard University, Graduate School of Education.

Zheng, L. (2014). *Narrative Transportation İn Radio Advertising: A Study Of The Effects Of Dispositional Traits On Mental Transportation*. *Journal Of Radio & Audio Media*, 21(1), 36-50.

Williamson, J. (1978). *Decoding Advertisements: Ideology and Meaning in Advertising*. London: Marian Boyars.

Woodside, A. (2010). *Brand–Consumer Storytellingtheory And Research: Introduction To A Psychology& Marketing Special Issue*. *Psychology and Marketing*, 27: 531–540.

KAYNAKÇA

- Aktaş, H. (2004). *Partileri Seçim Kampanyaları Örneğinde Siyasal İletişim*, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Atkin, C. K. ve Rice, R. E. (2013). *Public Communication Campaigns*, SAGE Publications, Inc.
- Aydın, D. (2010). *Reklam Hafızası Ve Reklam Beğenirliği İlişkisi: Televizyon Reklamlarına İlişkin Deneysel Bir Çalışma*. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Balcı, Ş. (2007). “Negatif Siyasal Reklamlarda İkna Edici Mesaj Stratejisi Olarak Korku Çekiciliği Kullanımı”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 17, ss.73-106.
- Canbey, M. (2009). *Siyasal İletişim Sürecinde Siyasi Parti Liderlerinin Markalaşması Üzerine Bir Analiz*, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Çağlar, İ. ve Özkır, Y. (2015). *Türkiye’de Siyasal İletişim 2007-2015*. Ankara: Seta Yayınları.
- Dilber, F. (2012). Seçmenlerin Kitle İletişim Araçlarından Aldığı Siyasal İçerikli Bilgilerden Etkilenme Düzeyi; Karaman İli Seçmenleri Üzerine Bir Alan Araştırması, *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 4. http://egifder.gumushane.edu.tr/media/uploads/egifder/articles/4.6_makale_1.pdf, (18.02.2021).
- Divanoğlu, S.U. (2017). “Siyasal İletişim Sürecinin Belirleyicileri”, *Akademik Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 62, ss.399-415.
- Ezugwu, D., Etukudo, O. R. ve Akpan, U. A. (2015). *Political Advertising And The Electorate’s Choice Of Candidates In Nigeria’s 2015 General Election: A Study Of Select Electorate In Anambra State*, African and Global Perspectives, Vol. 1(1): 1-16.
- Fludernik, M. (2008). “Histories of Narrative Theory (II): From Structuralism to the Present,” in *A Companion to Narrative Theory*, eds. James Phelan and Peter J. Rabinowitz, Malden, MA: Blackwell.
- Göksu, O. (2014). *Siyasal İletişim Uygulamalarında Siyasal Kültürün Rolü*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Johann, D. vd. (2018). *Intra-Campaign Changes in Voting Preferences: The Impact of Media and Party Communication*, Political Communication, Vol. 35 (2): 261-286.

- Kalender, A. (2003). "Seçmenin Karar Sürecinde İletişim Araç ve Yöntemlerinin Önemi Üzerine Bir Araştırma", *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 4. http://www.iletisim.selcuk.edu.tr/dergi/gscilt2_sayi4_ocak2003.pdf, (12.01.2021).
- Kıran, A. ve Kıran, Z. (2003). *Yazınsal Okuma Süreçleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- O'Keefe, D. J. (2002). *Persuasion: Theory and Research*, London: Sage.
- Özer, M.A. (2014). "Siyasal İletişimin Etkinliğinde Algılama Yönetiminin Rolü", *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, Cilt 3, Sayı: 7.
- Özkan, M.K. (2003). *Türkiye'de Siyasal Reklam ve Siyasi Afişler (1946-1977)*, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Sandıkçoğlu, B., Onay, A., Özdiñç, F., Atabek, N., Kutlu, Ö. ve Özgün, Y. (2012). *Siyasal İletişim*, Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2630.
- Strömbäck, J. ve Kioussis, S. (2014). *Strategic Political Communication in Election Campaigns*, *Political Communication*, ss.109-128.
- Uztuğ, F. (2003). "Pf Siyasi Marka Konumlandırması ve Siyasi Reklam Mesaj Stratejileri İlişkisi: 1991-95-99 Seçimlerinde Türk Siyasi Reklam Mesaj Türlerinin Analizi", *Selçuk İletişim*, Cilt: 3, Sayı: 1, ss.4-19.
- Vural, Z.B.A. ve Bat, M. (2009). "Siyasal Seçim Kampanyalarında Yeni İletişim Teknolojileri ve Blog Kullanımı: 2008 Amerika Başkanlık Seçimlerine Yönelik Karşılaştırmalı Bir Analiz", *Journal of Yasar University*, Cilt: 4, Sayı: 16, ss.2745-2778.
- "2023 Hedefleri" Başlıklı Reklam Filmi, <https://www.youtube.com/watch?v=i1PEE6Y6p1g>, (20.02.2021).

KAYNAKÇA

- Alba, D., & Satariano, A. (2019, 09 26). En Az 70 Ülkede Dezenformasyon Kampanyaları. *Teknoloji*. New York, USA: The New York Times. Retrieved 08 20, 2024, from <https://www.nytimes.com/2019/09/26/technology/government-disinformation-cyber-troops.html>
- Allcott, H., & Gentzkow, M. (2017). Social Media and Fake News in the 2016 Election. *Journal of Economic Perspectives*, 31(02), 211-236. Retrieved 08 18, 2024, from <https://web.stanford.edu/~gentzkow/research/fakenews.pdf>
- Anderson, B., Böhmelt, T., & Ward, H. (2017). *Environmental Research Letts*, 12(11), 01-10.
- Bilgin, N. (2006). *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi*. Siyasal Kitabevi.
- Burstein, P. (1999). Social Movements and Public Policy. S. Tarrow, V. A. Taylor, & R. Aminzade (Dü) içinde, *How Social Movements Matter* (s. 03-21). University of Minnesota Press. Retrieved 08 15, 2024, from <https://voidnetwork.gr/wp-content/uploads/2016/09/How-Social-Movements-Matter-edited-by-Marco-Giugni-Doug-McAdam-and-Charles-Tilly.pdf>
- Cevizci, A. (2005). *Felsefe Sözlüğü*. Paradigma Yayıncılık.
- Chadwick, A. (2013). *The Hybrid Media System: Politics and Power*. Oxford University Press.
- Crawford, N. C. (2014). Institutionalizing passion in world politics: fear and empathy. *International Theory*, 06(03), 535-557. <https://doi.org/https://doi.org/10.1017/S1752971914000256>
- Demirel, S., & Erdoğan, T. (2017). Sivil İtaatsizlik Eylemleri Nereye Evriliyor: Hologram Eylemi. *Yıldız Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 01(02), 141-149. Retrieved 08 21, 2024, from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ysbed/issue/31709/307019>
- Dolan, J., & Kropf, J. S. (2004). Credit Claiming from the U.S. House: Gendered Communication Styles? *The International Journal of Press/Politics*, 09(01), 41-49. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/1081180X03260073>
- Dost, H. (2023, 07 31). Akbelen'den zaman yolculuğu. *10Haber*. Retrieved 08 20, 2024, from <https://10haber.net/cevre/iki-koyun-hikayesi-aralarinda-40-yil-20-km-ve-kader-ortakligi-var-227445/>
- Douenne, T., & Fabre, A. (2020). French Attitudes on Climate Change, Carbon Taxation and other Climate Policies. *Ecological Economics*, 169(06).
- Downs, A. (1957). An Economic Theory of Political Action in a Democracy. *Journal of Political Economy*, 65(02), 135-150. Retrieved 08 15, 2024, from <https://msuweb.montclair.edu/~lebelp/DownsEcThDemocJPE1957.pdf>

- Fabel, M. e. (2022). The Power of Youth: Political Impacts of the “Fridays for Future” Movement. *CESifo Working Paper No. 9742*.
- Freelon, D., & Wells, C. (2020). Disinformation as Political Communication. *Political Communication*, 37(02), 145-156. Retrieved 08 20, 2024, from http://dfreelon.org/publications/2020_Disinformation_as_political_communication.pdf
- Gobodo-Madikizela, P. (2002). Remorse, Forgiveness, and Rehumanization: Stories from South Africa. *Journal of Humanistic Psychology*, 42(01), 07-32. <https://doi.org/10.1177/0022167802421002>
- Green-Pedersen, C., Mortensen, P. B., & Thesen, G. (2017). The Incumbency Bonus Revisited: Causes and Consequences of Media Dominance. *British Journal of Political Science*, 47(01), 131-148. <https://doi.org/https://www.cambridge.org/core/journals/british-journal-of-political-science/article/incumbency-bonus-revisited-causes-and-consequences-of-media-dominance/FBBB67ECE47414264F983071DEBD52D1>
- Grimmer, J., Messing, S., & Westwood, S. (2012). How Words and Money Cultivate a Personal Vote: The Effect of Legislator Credit Claiming on Constituent Credit Allocation. *American Political Science Review*, 49(04), 703-754. <https://doi.org/https://doi.org/10.1017/S0003055412000457>
- Halpern, J., & Weinstein, H. M. (2004). Rehumanizing the Other: Empathy and Reconciliation. *Human Rights Quarterly*, 26(03), 561-583. Retrieved 08 19, 2024, from <https://humanrights.berkeley.edu/publications/rehumanizing-other-empathy-and-reconciliation/>
- Hansson, S. (2018). Analysing opposition–government blame games: argument models and strategic maneuvering. *Critical Discourse Studies*, 15(03), 228-246. Retrieved 08 17, 2024, from https://www.researchgate.net/publication/321222209_Analysing_opposition-government_blame_games_argument_models_and_strategic_maneuvering
- Harding, W., Mohandas, G., & Thorcau, H. D. (2015). *Sivil İtaatsizlik ve Pasif Direniş*. (C. H. Arslan, & F. Ünsal, Çev.) Vadi Yayınları.
- Highton, B., & Rocca, M. S. (2005). Beyond the Roll-Call Arena: The Determinants of Position Taking in Congress. *Political Research Quarterly*, 58(02), 303-316. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/1065912905058002>
- Hoffmann, R., Muttarak, R., Peisker, J., & Stanig, P. (2022). Climate change experiences raise environmental concerns and promote Green voting. *Nature Climate Change*(12), 148-155.
- Hund, S. A., & Benford, R. D. (2003). Collective Identity, Solidarity, and Commitment. S. S. D. Snow, & H. Kriesi (Dü) içinde, *The Blackwell companion to social movements* (s. 433-457). MA: Blackwell Pub. Retrieved 08 19, 2024, from https://www.researchgate.net/publication/228007539_Collective_Identity_Solidarity_and_Commitment

- Hutter, S. K., & Jasmine, H. L. (2019). Social movements interactions with political parties. D. A. Snow, S. A. Soule, H. Kriesi, & H. J. McCammon (Dü) içinde, *The Blackwell companion to social movements* (s. 322-337). John Wiley & Sons Ltd. <https://doi.org/10.1002/9781119168577>
- Hutter, S., & Vliegenthart, R. (2018). Who responds to protest? Protest politics and party responsiveness in Western Europe. *Party Politics*, 24(04), 358-359. Retrieved 08 18, 2024, from https://www.researchgate.net/publication/305314888_Who_responds_to_protest_Protest_politics_and_party_responsiveness_in_Western_Europe
- Kallbekken, S., & Sælen, H. (2011). Public acceptance for environmental taxes: Self-interest, environmental and distributional concerns. *Energy Policy*, 39(05), 2966-2973.
- Kalsnes, B. (2016). The Social Media Paradox Explained: Comparing Political Parties' Facebook Strategy Versus Practice. *Social Media % Society*, 01-11. Retrieved 08 16, 2024, from https://www.researchgate.net/publication/303321669_The_Social_Media_Paradox_Explained_Comparing_Political_Parties_Facebook_Strategy_Versus_Practice
- Karpf, D. (2016). *Analytic activism: digital listening and the new political strategy*. Oxford University Press. Retrieved 08 18, 2024, from https://www.researchgate.net/publication/320909693_Analytic_activism_by_Karpf
- Koopmans, R., & Statham, P. (1999). Political Claims Analysis: Integrating Protest Event and Political Discourse Approaches. *An International Quarterly*, 04(02), 203-221. <https://doi.org/https://doi.org/10.17813/maiq.4.2.d759337060716756>
- Kreiss, D., Lawrence, R. G., & McGregor, S. C. (2018). In Their Own Words: Political Practitioner Accounts of Candidates, Audiences, Affordances, Genres, and Timing in Strategic Social Media Use. *Political Communication*, 35(01), 08-31. <https://doi.org/https://doi.org/10.1080/10584609.2017.1334727>
- Kriesi, H., Grande, E., Lachat, R., & Dolezal, M. (2008). *West European Politics in the Age of Globalization*. Cambridge University Press. Retrieved 08 17, 2024, from https://www.researchgate.net/publication/309822784_West_European_Politics_in_the_Age_of_Globalization
- Larsson, A. O., & Moe, H. (2011). Studying political microblogging: Twitter users in the 2010 Swedish election campaign. *New Media & Society*, 14(05), 729-747. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/1461444811422894>
- Lewandowsky, S., Ecker, U. K., & Cook, J. (2017). Beyond Misinformation: Understanding and Coping with the "Post-Truth" Era. *Journal of Applied Research in Memory and Cognition*, 06(04). Retrieved 08 18, 2024, from https://www.researchgate.net/publication/318699348_Beyond_Misinformation_Understanding_and_Coping_with_the_Post-Truth_Era

- Lohmann, S. (1993). A Signaling Model of Informative and Manipulative Political Action. *American Political Science Review*, 82(02), 319-333. <https://doi.org/https://doi.org/10.2307/2939043>
- Madestam, A., Shoag, D., Veuger, S., & Yanagizawa-Drott, D. (2013). Do Political Protests Matter? Evidence from the Tea Party Movement. *The Quarterly Journal of Economics*, 128(04), 1633-1685.
- Mayhew, D. R. (2001). Observations on Congress: The electoral connection a quarter century after writing it. *PS: Political Science & Politics*, 34(02), 251-252. <https://doi.org/https://doi.org/10.1017/S1049096501000427>
- McAdam, D., & Tarrow, S. (2010). Ballots and Barricades: On the Reciprocal Relationship between Elections and Social Movements. *Cambridge University Press*, 08(02), 529-542. <https://doi.org/https://doi.org/10.1017/S1537592710001234>
- McCarthy, J. D., & Zald, M. N. (1977). Resource Mobilization and Social Movements: A Partial Theory. *American Journal of Sociology*, 82(06), 1212-1241. Retrieved 08 18, 2024, from <https://users.ssc.wisc.edu/~oliver/SOC924/Articles/McCarthyZald1977.pdf>
- Meske, C., & Bunde, E. (2022). Design Principles for User Interfaces in AI-Based Decision Support Systems: The Case of Explainable Hate Speech Detection. *Information Systems Frontiers*, 25(02), 743-773. <https://doi.org/10.1007/s10796-021-10234-5>
- Messner, M. A., Greenben, M. A., & Peretz, T. (2015). *Some Men: Feminist Allies in the Movement to End Violence against Women*. Oxford University Press. Retrieved 08 18, 2024, from <https://archive.org/details/somemenfeminista0000mess/page/n3/mode/2up>
- Mudde, C. (2007). *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge University Press. <https://doi.org/https://doi.org/10.1017/CBO9780511492037>
- Neuendorf, K. A. (2017). *The Content Analysis Guidebook*. SAGE Publications.
- Nişancı, Ş. (2003). *Sivil İtaatsizlik*. Okumuş Adam Yayınlar.
- Olan, F., Jayawickrama, U., Arakpogun, E. O., Suklan, J., & Liu, S. (2024). Fake news on social media: the Impact on Society. *Information Systems Frontiers*. *Information Systems Frontiers*, 26, 443-458. Retrieved 08 20, 2024, from <https://link.springer.com/article/10.1007/s10796-022-10242-z>
- Prior, M. (2006). The Incumbent in the Living Room: The Rise of Television and the Incumbency Advantage in U.S. House Elections. *The Journal of Politics*, 68(03), 657-673. Retrieved 08 19, 2024, from <https://www.journals.uchicago.edu/doi/abs/10.1111/j.1468-2508.2006.00452.x?journalCode=jop>

- Russell, A. (2018a). The politics of prioritization: Senators' Attention in 140 Characters. *The Forum*, 16(02), 331-356. Retrieved 08 16, 2024, from https://www.researchgate.net/publication/327339710_The_Politics_of_Prioritization_Senators'_Attention_in_140_Characters
- Russell, A. (2018b). U.S. Senators on Twitter: Asymmetric Party Rhetoric in 140 Characters. *American Politics Research*, 46(04), 695-723. Retrieved 08 16, 2024, from https://www.researchgate.net/publication/317858711_US_Senators_on_Twitter_Asymmetric_Party_Rhetoric_in_140_Characters
- Schaap, A. (2006). Agonism in Divided Societies. *Philosophy and Social Criticism*, 32(08), 255-277. Retrieved 08 19, 2024, from <https://rest.neptune-prod.its.unimelb.edu.au/server/api/core/bitstreams/c99b68fd-8ef7-56e3-a72c-8ec47ad3c86f/content>
- Schaffner, B. F., & Sellers, P. (2002). The Structural Determinants of Local Congressional News Coverage. *Political Communication*, 20(01), 41-57. Retrieved 08 19, 2024, from https://www.researchgate.net/publication/232900392_The_Structural_Determinants_of_Local_News_Coverage
- Srivastav, S., & Rafaty, R. (2023). Political Strategies to Overcome Climate Policy Obstructionism. *Perspect. Polit*, 640-650.
- Tilly, C. (1999). From Interactions to Outcomes in Social Movements. S. Tarrow, V. A. Taylor, & R. Aminzade (Dü) içinde, *How Social Movements Matter* (s. 253-270). University of Minnesota Press. Retrieved 08 17, 2024, from <https://voidnetwork.gr/wp-content/uploads/2016/09/How-Social-Movements-Matter-edited-by-Marco-Giugni-Doug-McAdam-and-Charles-Tilly.pdf>
- Weaver, R. K. (2008). The Politics of Blame Avoidance. *Journal of Public Policy*, 06(04), 371-398. <https://doi.org/https://doi.org/10.1017/S0143814X00004219>
- Weisskircher, M., Hutter, S., & Borbáth, S. (2022). Protest and Electoral Breakthrough: Challenger Party-Movement Interactions in Germany. *German Politics*, 32(03), 538-562. Retrieved 08 15, 2024, from <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09644008.2022.2044473#d1e116>
- Wouters, R., & Walgrave, S. (2017). Demonstrating Power: How Protest Persuades Political Representatives. *American Sociological Review*, 82(02). Retrieved 08 17, 2024, from <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0003122417690325>
- Yiannakis, D. E. (1982). House Members' Communication Styles: Newsletters and Press Releases and Press Releases. *The Journal of Politics*, 44(04), 1049-1017. <https://doi.org/https://doi.org/10.2307/2130673>

KAYNAKÇA

- Adams, K. B., Leibbrandt, S., & Moon, H. (2011). A critical review of the literature on social and leisure activity and wellbeing in later life. *Ageing & Society*, 31(4), 683-712.
- Aközer, M., Nuhurat, C., & Say, Ş. (2011). Türkiye’de yaşlılık dönemine ilişkin beklentiler araştırması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 27(27), 103-128.
- Austin D.R., Crawford M.E. (2001). *Therapeutic Recreation: An Introduction*, 3th. Edition, Allyn & Bacon, Boston.
- Ataç, F. (1991). *İnsan Yaşamında Psikolojik Gelişim*. Beta Yayıncılık, İstanbul.
- Atchley, R. C. (1989). A continuity theory of normal aging. *The Gerontologist*, 29(2), 183-190.
- Birleşmiş Milletler (2022). World Population Prospects 2022, https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.desa.pd/files/wpp2022_summary_of_results.pdf (10.01.2023).
- Burch Jr, W. R. (2009). The social circles of leisure: Competing explanations. *Journal of Leisure Research*, 41(3), 313-335.
- Büyükcoşkun, A. (1990). *Yaşlı bireyin sorunları ve bakım gereksinimlerinin saptanması* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Caldwell, L. L. (2005). Leisure and health: why is leisure therapeutic?. *British Journal of Guidance & Counselling*, 33(1), 7-26.
- Carstensen, L. L., Isaacowitz, D. M., & Charles, S. T. (1999). Taking time seriously: A theory of socioemotional selectivity. *American psychologist*, 54(3), 165-181.
- Demirbilek, S. (2007). Yaşlılık ve emeklilik ilişkisinin sosyolojik boyutu. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 10(1-2), 131-146.
- Donald, M. N., & Havighurst, R. J. (1959). The meanings of leisure. *Social Forces*, 355-360.
- Dönmez, G. (2017). *Ortaokul öğrencilerinin fen bilimleri dersine, bilime, fen bilimleri öğretmenine ve bilim insanına yönelik metaforik algıları ve imajları* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Adnan Menderes Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Aydın.
- Dönümcü, Ş. (2007, Ekim 1). Yaşlılıkta kendini sürekli, yeniden yaratmak mümkün. *Biamag*. <https://m.bianet.org/bianet/toplum/102081-yaslilikta-kendini-surekli-yeniden-yaratmak-mumkun>
- Gabriel, Z., & Bowling, A. N. N. (2004). Quality of life from the perspectives of older people. *Ageing & Society*, 24(5), 675-691.
- Gökçe, H. (2008). Serbest zaman doyumunun yaşam doymu & sosyo-demografik değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

- Havighurst, R. J. (1961). Successful aging. *The gerontologist*.
- Heung, R. S. M., & Loke Yuen, A. (2012). Leisure and older people: a concept analysis, and implications for nursing. *The International Journal of Aging in Society: An Interdisciplinary Journal*, 1(2), 55-68.
- Kılavuz, M. A. (2005). Batı kültüründe yaşlanma dönemi yalnızlık duygusunu azaltma ve arkadaş ilişkilerini geliştirme açısından dinî etkilerin önemi. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 14(2), 25-39.
- Kısacık, A. (2003). Sivas il merkezinde ikamet den 60 yaş ve üzeri yaşlıların demografik, ekonomik, sosyal, sağlık ve duygusal durumları [Yayımlanmamış Araştırma], Sivas.
- Lee, H., & Heo, S. (2021). Benefits of leisure activities for the quality of life of older South Korean adults. *Leisure Studies*, 40(2), 199-211.
- Lynd, R. S., & Lynd, H. M. (1929). Middletown; a study in contemporary American culture.
- Nimrod, G., & Adoni, H. (2006). Leisure-styles and life satisfaction among recent retirees in Israel. *Ageing & Society*, 26(4), 607-630.
- Human Kinetics (Organization). (2013). *Introduction to recreation and leisure*. Human Kinetics.
- Ölüç, F. (2007). *Edirne kentsel kesimde yaşlılarda sağlıkla ilintili yaşam kalitesi* [Uzmanlık Tezi]. Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Pala, A., & Kolayış, H. (2012). Farklı bölgelere göre 11-15 yaş grubu çocukların rekreatif faaliyetlerinin karşılaştırılması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 9(1), 1007-1016.
- Paillard-Borg, S., Wang, H. X., Winblad, B., & Fratiglioni, L. (2009). Pattern of participation in leisure activities among older people in relation to their health conditions and contextual factors: a survey in a Swedish urban area. *Ageing & Society*, 29(5), 803-821.
- Rodríguez, A., Látková, P., & Sun, Y. Y. (2008). The relationship between leisure and life satisfaction: Application of activity and need theory. *Social Indicators Research*, 86, 163-175.
- Kaya, S. (2003). *Yetiştirme yurtlarında kalan gençlerin boş zaman değerlendirme eğilimi ve etkinliklerin sosyalleşmeye etkisi* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Sirgy, M. J. (2010). Toward a quality-of-life theory of leisure travel satisfaction. *Journal of Travel Research*, 49(2), 246-260.
- Smale B. (2010). Leisure and culture: A report of the canadian index of wellbeing (CIW). Canadian Index of Wellbeing,1- 147.

- Tereci, D., Turan, G., Kasa, N., Öncel, T., & Arslansoyu, N. (2016). Yaşlılık kavramına bir bakış. *Ufku Ötesi Bilim Dergisi*, 16(1), 84-116.
- Tezcan, M. (1982). Yaşlılıkta boş zamanların değerlendirilmesi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 15(2), 179-191.
- Türkiye İstatistik Kurumu (2022). İstatistiklerle Yaşlılar, 2021. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yaslilar-2021-45636#:~:text=Ya%C5%9F%C4%B1%20n%C3%BCfus%20olarak%20kabul%20edilen,9%2C7'ye%20y%C3%BCkseldii> (10.01.2023).
- Tufan, İ. (2002). *Antik çağdan günümüze yaşlılık / sosyolojik yaşlanma*. Aykırı Yayıncılık, İstanbul.
- Umberson, D., Wortman, C. B., & Kessler, R. C. (1992). Widowhood and depression: Explaining long-term gender differences in vulnerability. *Journal of health and social behavior*, 10-24.
- Unger, J. B., Johnson, C. A., & Marks, G. (1997). Functional decline in the elderly: evidence for direct and stress-buffering protective effects of social interactions and physical activity. *Annals of Behavioral Medicine*, 19(2), 152-160.
- Woo, E., Kim, H., & Uysal, M. (2016). A measure of quality of life in elderly tourists. *Applied Research in Quality of life*, 11, 65-82.
- Yildiz, M., Sahan, H., Tekin, M., Devcioglu, S., & Yazar, D. N. (2012). Examination of recreation levels of university students with regard to various variables. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 46, 320-325..
- Yörük, A. (2019). *Yaşlıların dini ve sosyal yaşantıları üzerine sosyolojik bir inceleme: Karaman Örneği* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.
- Yung, E. H., Conejos, S., & Chan, E. H. (2016). Social needs of the elderly and active aging in public open spaces in urban renewal. *Cities*, 52, 114-122.
- Yüksel, M. Y., Dinçer, F., Büyükköse, H. T., & Lale, Z. (2014). Yaşlıların boş zaman değerlendirilmesi üzerine bir inceleme. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 107-114.
- Yuvakgil, Z. (2020). Yaşlılığa ilişkin yaklaşımlar ve teoriler. *Yaşlılık Sosyolojisi içinde*, 107-124. Ekin Yayınevi, Bursa.

7.BÖLÜM

ÇALIŞAN ANNELERİN İŞE YABANCILAŞMALARININ İŞTEN AYRILMA NİYETİ ÜZERİNE ETKİSİ

Selin UMUTLU¹

Hamza KANDEMİR²

GİRİŞ

Çalışma, bireyin yaşam kalitesini etkileyen unsurların başında yer almaktadır. Günün çoğunluğunu işte geçiren birey, yaşadığı olumlu/olumsuz duygu durumlarını aile ve özel yaşamına yansıtmaktadır. Bu sebeple çalışma yaşamındaki psikolojik olgular iş ve yaşam sağlığı için büyük önem arz etmektedir.

Kadınların, sahip oldukları birden fazla rol vardır. Bu roller arasında denge sağlamada ve toplum tarafından bahsedilen önyargılarla iş ve özel yaşamda erkeklere göre daha dezavantajlı olduklarını söylemek mümkündür. Kadına ön görülen rol genel olarak, iş yaşamında aktif olmak yerine evinde eşine, çocuklarına ve aile büyüklerine bakım sorumluluğu olmuştur. Kadınların çalışma yaşamına katılmaları önünde birçok engel mevcuttur. Eğitim eşitsizliği, cinsel taciz, psikolojik taciz, iş bulma ve yükseltilmede eşitsizlik, kayıtdışı çalıştırma, iş-aile yaşam çatışması, çocuk bakımı ve ev işleri sorunu aslında cinsiyet temelli ayrımcılığın sonuçları olarak ortaya çıkarak, kadınların istihdam edilebilirliği üzerinde olumsuz etkiler yaratmaktadır. Kadının istihdam edilmesinin önündeki engeller medeni durum ile (evlilik, sahip olunan çocuk sayısı vs.) çeşitlenmektedir. Şöyle ki iş yaşamına aktif olarak katılmak isteyen veya katılım sağlayan kadınların evledikten sonra iş ve özel yaşam arasında dengeyi kuramama ve anne olduktan sonra istihdam edildikleri pozisyonda başarıyı sağlamayamama önyargısı genel olarak çalışan kadınların iş yaşamına girişte/iş yaşamında önlerine çıkan sorunlar olarak değerlendirilmektedir.

Çalışan kadın, anne rolü ile birlikte, özel veya kamu sektörü fark etmeksizin bazı yasal haklara sahip olmaktadır. 4857 sayılı İş Kanunu (md. 74) ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile (md. 104) gebelik durumunda kadınlara bazı

1 Dr.Öğr.Üye, Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, selinaltay@sdu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-0391-0179>

2 Doç.Dr.,İsparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi/İsparta MYO, kandemir.hamza@gmail.com, Orcid ID: 0000-0003-3672-5970

haklar tanınmaktadır. Kadın işçi/memur doğumdan önce ve doğumdan sonra sekizer hafta olmak üzere toplam on altı hafta izin hakkına sahip olmaktadır. Çoğul gebelik durumunda ise doğumdan önceki izin süresine iki hafta daha eklenmektedir. Ayrıca gebe kadın, kendi isteği ve doktorun uygunluk raporuna göre doğumundan üç hafta öncesine kadar iş görmeme edimini yerine getirebilmektedir. Bu durumda doğumdan önce kullanmadığı izin süreler doğum sonrası süreler eklenmektedir. İstihdam edildiği aşamada annelik sıfatını kazanmasıyla yasal çerçevede hakkını kullanan çalışan anne, izin süreleri ile işe bir süre ara vermektedir. Bebeğin doğumu ile artan sorumluluklar, yeni bir role alışma süreci, özel yaşamda meydana gelen değişiklikler, izin süresinde iş yaşamı yerine aile ve özel yaşama ağırlık verilmesi gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Çalışan kadına biçilen rolün artması, izin süresi bitiminde bebeğin bakım durumunun belirsizliği veya annenin çocuğundan ayrılık kaygısı çalışma yaşamına geri dönen anne için birtakım psikolojik sorunları da beraberinde getirmektedir. Bir süre işinden uzaklaşan, örgüt kültüründen uzak kalan çalışan anne işe başladığı zaman odaklanma, motivasyon, tatminsizlik, yabancılaşma gibi duyguları yaşamaktadır. Bunun altında yatan sebebi ise çocuğun belirli bir yaşa kadar annenin özbakımına ihtiyaç duyması, fizyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarını anneden gidermesi, annenin bebeğe olan duygusal bağı ve en önemlisi iş yaşamına katılmasıyla birlikte bebek bakımını sağlama durumu olarak ifade etmek mümkündür.

Çalışan annenin işe yönelik olumsuz psikolojik olguları çocuğu küçük yaşta yaşayken yaşaması daha olasıdır. Çünkü, bebeğin anne bakımına, sevgisine ihtiyaç duyduğu dönem ile bireysel olarak kendini ifade edebildiği, ihtiyaçlarını kendi giderebildiği dönemde çalışan annenin rol yükü farklılaşmaktadır. Yaş ilerledikçe çocuğa dair sorunlar çeşitlenmekte, ebeveynlerin sorumlulukları artmakta fakat bebeklik dönemi kadar anneye bağlılık kalmamaktadır.

Çalışan annenin işe karşı soğukluk duyması, işten uzaklaşması, kendini yalnız hissetmesi, örgüte olan bağlılığını sorgulaması, enerjisinin, gücününün azaldığını hissetmesi işe yabancılaşması olarak ifade edilebilmektedir. Özellikle küçük yaşta çocuğu olan ve çocuğunun bakımını kurumlara ya da bakıcılarla sağlayan annelerde işe ilk başladığı dönemlerde yaşaması oldukça güçlü bir ihtimaldir. Annenin çalışma yaşamında işe yabancılaşması ile kurumsal bağlılığı azalabilmekte aynı zamanda tatminsizlik yaşayabilmekte iş-aile-özel yaşam dengesini kuramayarak tükenebilmektedir. Tüm bu çalışma psikolojisini etkileyen unsurlar işten ayrılma niyeti üzerinde etkili olabilmektedir.

Bu çalışma ile Ankara'da Hizmet-İş sendikasına üye olan çalışan annelerin işe yabancılaşmalarının işten ayrılma niyeti üzerindeki etkisinin incelenmesi

amaçlanmaktadır. Araştırma alan yazını, yöntem, bulgular ve sonuç olmak üzere dört ayrı bölüm halinde ele alınacaktır.

Kavramsal Çerçeve

İşe Yabancılaşma

Yabancılaşma bireyin kendi benliğine veya başkalarına yönelik olan, genel olarak sosyal ilişkilerde belirlenen, psikolojik ve sosyolojik bir olgu olarak tanımlanmaktadır (Şimşek vd., 2012: 54). Bilim insanları yabancılaşma kavramını farklı açılardan ele almışlardır. Blauner, kavramın genel olarak "...insanın bilinçaltında ve varoluşunda yer edinen, deneyimin ve etkinliğin bütünlüğünü engelleyen parçalanma kavramı" olarak ifade etmektedir (Bonjean ve Grimes, 1970: 366).

Yabancılaşma, kişinin hem kendisinden hem de çevresinden soyutlanması, uzak durması, yakın ilişki kurmaktan çekinmesi, vazgeçmesi ile oluşan bir duygu durumu olarak nitelendirilebilir. İnsanı diğer canlılardan ayıran en temel özellik sosyal bir varlık olmasıdır. Bu nedenle kendi benliğinden vazgeçmesi toplumdan vazgeçmesine yol açmaktadır. Yabancılaşma bireyin özünde başlayıp çevresine yansımalarıyla gerçekleşmektedir (Kaya, 2021: 4513).

Seeman yabancılaşma kavramını beş ayrı boyutta ele almıştır. Bunlar güçsüzlük, anlamsızlık, normsuzluk, yalıtılmışlık ve kendine yabancılaşmadır (1959: 784-790):

Güçsüzlük; Marksist görüşte ortaya çıkan, kapitalist toplumdaki işçinin durumuna göre şekillenen yabancılaşma kavramıdır. İşçiler, işveren, kurum veya kuruluşların ayrımcılık uygulama derecesi ölçüsünde yabancılaşma yaşamaktadırlar. Bireyin sahip olmak istediği yetki ile olan durumun uyuşmaması ve bu durumda elinden hiçbir şeyin gelmediğini düşünmesi yabancılaşmanın güçsüzlük boyutunda yer almaktadır. (Seeman, 1959: 784).

Anlamsızlık; Yabancılaşma kavramının ikinci kullanımı anlamsızlık boyutu ile ifade edilmektedir. Anlamsızlık, bireyin içinde bulunduğu olayları anlama duygusunu belirtmektedir. Bireyin neye inanması gerektiği konusu belirsiz olduğunda yani karar verme yetisi karşılanmadığında geliştirdiği bir tutum olarak ortaya çıkmaktadır (Seeman, 1959: 786).

Normsuzluk; Yabancılaşmanın üçüncü boyutu olan normsuzlukta bireyin davranışlarını düzenleyen sosyal normların bozulduğu veya davranış kurallarının artık etkili olmadığı bir durum olarak belirtilmektedir. Birey, başarı amaçlarını karşılamak adına toplum tarafından kabul edilmeyen davranışları normalmiş gibi benimsemektedir (Seeman, 1959: 787).

Yalıtılmışlık; Bireyin sosyal ilişkilerinde sıcaklığının, güvenliğinin veya yoğunluğunun azalması, sosyal uyum eksikliği içerisinde olması ve kendini toplumdan soyutlaması, izole etmesi olarak tanımlanmaktadır (Seeman, 1959: 788).

Kendine Yabancılaşma; Marx ve diğerlerinin modern yabancılaşmanın temel bir özelliği olarak kabul ettiği kayıp, kendine yabancılaşma ile birlikte işin özündeki anlamın veya çalışma gururunun kaybı olarak nitelendirilmektedir. Bireylerin benimsedikleri norm değerlerinin yaptıkları davranışlara, yaşamın her alanındaki gereksinim ve taleplere uymaması ile kendine yabancılaşma ortaya çıkmaktadır. Birey bu aşamada kendi ile çatışmaya girebilmektedir (Seeman, 1959: 790).

İşe yabancılaşma, kişilerin çalışmaya karşı ilgisiz, alakasız olmaları (Özbek, 2011: 233); yapılan işe karşı soğukluk duymaları, ortamdaki uzaklaşmaları ya da kopukluk yaşamaları (Nair ve Vohra, 2010); yaptıkları işe karşı enerjileri olmamaları, güçsüzlük hissetmeleri ve bu durumda kontrolü kaybetme duygusuna bürünmeleri (Pearlin, 1962: 315-316) olarak tanımlamak mümkündür. İşe yabancılaşmayı, işgörenin edimini gerçekleştirdiği işi anlamsız bulması, bireysel iş ilişkilerinden tatmin olmaması, kendisini örgütte yalnız hissedip, yeteri kadar donanımlı görmemesi, iş yaşamına dair umutsuzluğa düşmesi ve kendisini sürekli değişen sistemin basit bir parçası gibi algılaması olarak da açıklamak mümkündür (Elma, 2003: 16).

Marx' a göre işyerinde oluşan yabancılaşma şu durumlarda meydana gelmektedir: “İşgörenlerin sarf ettikleri emeklerinin üretim araçları ve ürünlerden ayrılması; çalışanların genel üretim süreci, bireysel iş rolleri, üretime katkı derecesi hakkında bilinçli olmamaları; işgörenlerin iş sürecine dâhil olmaları sırasında hareketlerinin dış güç veya dış koşullar tarafından kontrol edilmesi ve bu duruma göre hareketlerinin uyarlanma zorunluluğu; yapılan işin küçük parçalara ayrılması, uzmanlık gerektirmesi, işçinin zekâsının ve becerisinin yalnızca bir kısmının kullanılmasına izin verilip, yeteneklerinin kullanılmasının sınırlandırılması” (Erikson, 1986: 3).

İşe yabancılaşma, işgörenlerin beklentileri ile ilgili oluşabilmektedir (Seeman, 1967: 274):

*İş seçiminde istediği fırsat yakalayamayan birey, hayal kırıklığına uğrayıp, iş yaşamlarını yönetemez olarak görüp, güçsüzlük psikolojisine bürünecektir.

*İşin kendi içerisinde anlamsız olduğu durumlarda, birey dışsal amaçlara önem vererek, iş yerine dışsal amaçları ikame etmeyi isteyecektir. Bu nedenle yapılan iş bölümlere ayrıldığında, uzmanlaştığında iş yaşamını kapsayan, statü veren özelliklere daha fazla dikkat edilmesi beklenilmektedir.

*İşe yabancılaşmanın beklenti boyutlarından birisi ise işgörenin uzun saatler harcayarak başarıyla tamamlamış olduğu görevlerin takdir edilmemesi, ödül verilmemesi ve bunun sonucunda hayal kırıklığı yaşamasıdır.

*Çalışan birey genel olarak kariyer basamaklarında ilerleme kat etmek istemektedir. Kariyerin düzenli olması, terfi olanağında çok az fırsat sunulan iş, sıradan bir yaşam döngüsünü teşvik etmektedir.

*Kurum veya kuruluşlardan kaynaklı motivasyon eksikliği ve motivasyonun sağlanamaması işgörenin işe yabancılaşmasına yol açmaktadır.

Çalışanların işe yabancılaşmalarına sebep olan faktörleri şu şekilde sıralamak mümkündür: “işgörenin işe karşı yabancılaşması durumunda işyerine ait üretim araçlarının ve ürünlerin kendi malı olarak değerlendirilmemesi, işyerinde uzmanlaşmanın geçerli olması nedeniyle çalışanın sadece yaptığı işin bir kısmına hâkim olması ve bütününe üretme imkânı olmadığı için bireysel yaratıcılığın, gelişimin engellenmesi, küreselleşme ile birlikte teknolojinin gelişmesi ve işgörenlerin buna ayak uydurmaya çalışmaları sonucu denetim mekanizmalarının makinelere devredilmesi” (Başaran,1998: 222). Aynı zamanda bireyin iş yaşamından beklentisi, kişisel özellikleri, işini sevmesi, örgütü benimsemesi, psikolojik durumu, kazandığı ücret miktarı, kariyer ve terfisi, işyerinin fiziksel ve iş sağlığı/güvenliği koşulları, fazla iş yükü, normal çalışma süresinin üzerinde çalışılması da işe yabancılaşmayı etkileyen faktörler arasında yer almaktadır (Kaya, 2021: 4514).

Günümüzde işe yabancılaşma işgörenlerin maruz kaldığı en önemli sosyo-psikolojik problemlerden birisi olarak değerlendirilmektedir. İşe yabancılaşma daha çok işgörenleri olumsuz etkilemektedir. Yaşamın büyük bir kısmını işte geçiren insanlar kendilerini iş ile tamamen bütünleştirerek sadece işe adapte olmaktadır. Fakat zamanla bu durumdan olumsuz olarak etkilenerek işe yabancılaşma yaşayabilmekte, olumsuz tutum davranışlar sergileyerek mutsuz, huzursuz olmaktadır (Şirin, 2010: 166).

İşe yabancılaşanlar becerilerini zamanla kaybederler. İşyerinde bulunan diğer insanlarla iletişim halinde olmak, sorunlarla ilgili sorumluluk almak istemezler. Geri planda durmak, sosyal olgulara dâhil olmamak zamanla onları pasif bir kişiliğe dönüştürür. İş yaşamının olumsuzluğunu zamanla aile ve özel yaşama da yansıtırlar. Hayattan zevk almama, hiçbir şeyden mutlu olmama, iş ve özel yaşamdan tatmin olmama, devamlı şikâyet halinde olma durumları bireyde baş göstermeye başlar. İş yaşamına bir katkı sağlamama düşüncesi bireyi işin boş ve anlamsız olacağı kanısına vardırıp işten ayrılma niyetine sürükler. Çalışmak zorunda olan, işyerini değiştiremeyecek veya bir süreliğine işsiz kalmayı tercih etmeyecek işgören işten ayrılmayı gerçekleştirmediğçe kendisini dış dünyaya

kapatıp tükenme, depresyon, üretkenlik karşıtı iş davranışlar sergilemeye başlar (Ünsar ve Karahan, 2011: 63; Ehtiyar ve Yanardağ, 2008: 59).

İşe yabancılaşma psikolojik ve sosyolojik olarak sorun yaratan bir olgudur. Çünkü işe yabancılaşmanın olumsuz etkileri çalışma alanı ile sınırlı kalmamakla birlikte sosyal yaşama yansımaktadır. İşe yabancılaşma iş yaşamında ve sosyal ilişkilerde düşük kontrol hissiyatının oluşmasına, çalışma ortamında ise huzursuzluk, gruplar arası çatışmaya yol açmaktadır. İşe yabancılaşma, genel olarak işten ayrılmaya ve örgüte bağlılığın azalmasına sebep olmaktadır (Seeman, 1967: 274).

İşe yabancılaşmaya yönelik çalışmalar incelendiğinde işten ayrılma niyeti üzerinde oldukça etkili olduğu görülmektedir (Kurtulmuş ve Yiğit, 2016; Tuna ve Yeşiltaş, 2014; Bothma ve Roodt, 2013; Taboli, 2015; Ünsar ve Karahan, 2011; Du Plooy ve Roodt, 2010).

İşten Ayrılma Niyeti

İş yaşamının profesyonelliğinden bir takım beklentileri olan ve bu beklentileri karşılanmayan çalışan bireylerde, iş yaşamında maruz kaldıkları çeşitli sorunlarla baş edememe durumunda zamanla işten ayrılma niyeti oluşabilmektedir. İşten ayrılma niyeti iş tatminsizliği ve örgütten alınan çeşitli baskılarla da meydana gelebilmektedir. İşgören çeşitli sebeplerle kurum veya kuruluşlarla arasına mesafe koymakta veya işi tamamen bırakmaktadır.

İşten ayrılma niyeti: Bir kişinin bireysel isteği doğrultusunda sosyal sistemin üyelik sınırlarından çıkma eğilimi (Gaertner, 2000: 479); işgörenin çalıştığı yıl için olmasa bile gelecek sene içinde başka bir işverenle yeni bir işte çalışma niyeti (Medina, 2012: 5); işgörenlerin çalışma koşullarından memnun olmadıklarında gösterdikleri tepki, yıkıcı bir eylem (Rusbult vd., 1988: 599); örgüte bağlı olan çalışanın işten ayrılma eğilimine girmesi fakat henüz eylem olarak bunu gerçekleştirilmeme (Erbaşı, 2019: 225); işgörenin işyerini kendi istek ve arzusuyla işini terk etme isteği ya da bu isteği gerçekleştirmeye yönelik girişimi (Takase, 2010:4); kişinin bilinçli ve istekli bir şekilde örgütten ayrılmak istemesi, niyet etmesi (Barrlett, 1999: 70'den aktaran Çarıkçı ve Çelikkol: 2009: 160); örgüte bağlı bir şekilde çalışanların zamanla buldukları örgütten ayrılıp yeni bir yerde iş arama düşünceleri, niyetleri; (Takawira, Coetsee ve Schreuder, 2014) olarak tanımlamak mümkündür. Kavramsal çerçeveden yola çıkılarak işten ayrılma niyetinin tanımları gönüllülük, örgütte kalma ihtimali, alternatif fırsatlar, işe girme ve işten ayrılma süreçleri, ayrılma niyeti/isteği/olasılığı, herhangi bir zaman diliminde örgütten ayrılma (Yağcı, 2020: 100-101) olarak ifade edilmektedir.

Tablo 1. İşten Ayrılma Niyetini Etkileyen Faktörler

Dışsal Faktörler	İş ile ilgili Faktörler	Bireysel Faktörler
İstihdam/İş Algısı	Ücret	Yaş
İşsizlik Oranı	İş Performansı	Kıdem (görev süresi)
İşe Katılım Oranı	Rol Netliği	Cinsiyet
Sendikaya Katılım	Görev Tekrarı	Eğitim
	Örgütsel Bağlılık	Medeni Durum
	Tatmin (iş, ücret, idare, iş arkadaşları, terfi fırsatı)	Yetenek ve zekâ

Kaynak: Cotton ve Tuttle (1986: 57).

Dış faktörlerden istihdam algısı ve sendikanın işten ayrılma niyeti üzerinde oldukça etkili olduğu, işsizlik oranı ile işten ayrılma arasında negatif bir ilişki olduğu ortaya çıkarılmıştır. İstihdam oranında artış, işe olan ilgi düzeyi ve işyerinde sendikanın var olması işten ayrılma niyeti üzerinde etkili olmaktadır. İşe olan tutum ve algının pozitif olması, sendikanın var olup işçilerin haklarını ve çıkarlarını savunması işten ayrılma niyetini azaltacaktır. İşle ilgili faktörlerden ücret, genel iş tatmini, işin kendisinden tatmin olma durumu, ücret tatmini, denetimden tatmin olma, örgütsel bağlılık, iş performansı, çalışma arkadaşlarından ve terfiden memnuniyet, rol netliği ile işten ayrılma arasında negatif bir ilişki olduğu saptanmıştır. Çalışanların emeklerinin karşılığı olan ücreti alması, bu ücret ile kendisinin ve ailesinin bakımını üstlenebilmesi, sosyal aktivitelerini sağlaması, işten ve işyeri uygulamalarından memnun olması, örgüte olan inancı/bağlılığı, iş arkadaşlarıyla uyum içinde çalışıp huzurlu, mutlu olması, hak ettiği terfi imkânına sahip olması işten ayrılma niyetinde azalma meydana getirecektir. Görev tekrarı ile işten ayrılma arasında ise pozitif bir ilişki olduğu bulunmuştur. İşgörenin sürekli aynı işi yapması zamanla işte körelme meydana getirebilmekte, örgüte bağlılığı azaltabilmektedir.

Çalışanların kişisel özelliklerinden yaş, kıdem, bakmakla yükümlü olunan kişi sayısı işten ayrılma niyeti ile negatif ilişkilidir. Yaş arttıkça gençlere kıyasla hayata daha gerçekçi bakılabilmekte, mümkün olunabilecek beklentilere girilebilmekte ve bu sebeple işten ayrılma azalabilmektedir. Kıdemde de aynı durum söz konusudur. Şöyle ki çalışanın iş yaşamında geçirdiği süre arttıkça mesleği üzerindeki kontrol mekanizması, tecrübesi daha da artacak ve mesleğinin tüm ayrıntılarına hâkim olup, gerçeklerini kabullenecektir. Eğitim ile işten ayrılma niyeti arasında ise pozitif bir ilişki vardır. Aynı zamanda işyerinden beklentileri olan ve bu beklentileri karşılanan kişilerin işten ayrılma

olasılıkları çok daha düşük olmaktadır. Cinsiyet açısından bakıldığında ise kadınların erkeklerden daha fazla ayrılma niyetinde olduğu, evli çalışanların evli olmayan çalışanlara göre işten ayrılma ihtimallerinin biraz daha düşük olduğu bulunmuştur. Bunun sebebi ise evli olan çalışanların ailelerine karşı sorumlu olmaları ve istedikleri zaman işten ayrılıp, işsiz kalmaya maruz kalmamaları gerekliliğidir. Zekâ ile işten ayrılma niyeti arasında ise herhangi bir ilişki bulunamamıştır (Cotton ve Tuttle,1986: 60).

İşten ayrılma niyetini gerçekleştirme örgüt, örgütte kalan ve örgütten ayrılan bireyler üzerinde bir takım sonuçları beraberinde getirmektedir.

Tablo 2. İşten Ayrılma Davranışının Olası Sonuçları

Örgüt Açısından	Örgütte Kalan Çalışan Açısından	Örgütten Ayrılan Çalışan Açısından
<i>Olası Negatif Sonuçları</i>	<i>Olası Negatif Sonuçları</i>	<i>Olası Negatif Sonuçları</i>
İşe alma, eğitim, asimilasyon maliyetleri	İş geçişi döneminde yaşanan stres	İnsanlarla iletişim ve sosyal ağların zayıflaması
Örgüt içi ilişkilerde bozulma	Daha iyi iş niyetiyle işten ayrılma yaşanması ve yeni işin beklenen nitelikte olmaması sonucu yaşanan hayal kırıklığı	Değer verilen, uyumlu olunan iş arkadaşlarının kaybı
İşçi değişimi sırasında yeni bir işçi arama ve yeni işçiye verilen eğitim sırasında örgüt verimliliğinin azalması	Kariyer planının bozulması	İş tatmininde düşüş
Örgüt içinde yüksek performans ile çalışanların kaybedilmesi	Kariyer gerilemesi yaşanması	İş değiştirme niyeti ve sonrasında iş yükünde artış gözlemlenmesi
Örgütte kalanların iş tatminlerinin düşük olması	Aile birliği ve sosyal yapıda bozulmalar meydana gelmesi	Uyum ve bağlılık azalması
<i>Olası Pozitif Sonuçları</i>	<i>Olası Pozitif Sonuçları</i>	<i>Olası Pozitif Sonuçları</i>
Örgüt içinde kötü performans sergileyenlerin işten ayrılması	Kazancın artması	Artan hareketliliğin çalışana fırsat sağlaması
Yeni bilgi ve teknolojiyi benimseyen çalışanların örgüte alınması	Kariyer gelişimi	Yeni iş arkadaşları yeni bir sosyal ortam
Hareketlilik, Esneklik	Stresin azalması, bilgi ve becerilerin daha etkin kullanımı, ilgi alanlarına yönelme	İş tatmininde artış
Kalanlar arasında iş tatminin artması	Öz yeterliliğin gelişmesi	Örgüte bağlılıkta artış
Maliyeti azaltma fırsatları	Kendini yenileme	Yeni bilgiler edinilmesi

Kaynak: Mobley, 1982: 113.

İşgörenlerim işten ayrılma niyetlerini, sebeplerini ve sonuçlarını ortaya çıkarmak adına birçok çalışma yapılmıştır. Mobley (1982), bireyleri işten ayrılma niyetine iten sebeplerin psikolojik bir süreç olduğunu ifade etmiştir. İşten ayrılma niyeti süreci öncelikle mevcut işi değerlendirmekle başlamaktadır. Çalışan birey ilk başta işinden memnuniyet ve memnuniyetsizlik derecesini sorgular. Memnuniyetsizlik, işi bırakma düşüncesine yol açar. Fakat bireyin işinden memnun olmaması ile işi bırakma eylemini gerçekleştirmesi arasında olası durumlar vardır. Birincisi, çalışan iş tatminsizliği yaşadığı zaman işten ayrılma niyeti oluşmaya başlamaktadır. İşten ayrılma niyetine bireyde iş aramanın faydası ile işi bırakmanın maliyetinin dikkate alınmasıyla yön verilmektedir. Bir sonraki adım ise bırakılacak işe alternatif aramaya yönelik davranışsal niyet olmaktadır. Bu durumu bireyin çeşitli kanallar aracılığıyla aktif olarak iş aramaya başlaması takip etmektedir. Yeni işe yönelik alternatifler mevcutsa, bu alternatiflerin değerlendirilmesi başlamaktadır. Eski iş ile yeni işin olumlu/olumsuz karşılaştırılması yapılır ve yeni işin uygun olması durumunda birey eski işe yönelik işten ayrılma niyetini gerçekleştirerek işi bırakmaktadır (Gürpınar, 2006: 51-52). İşten ayrılma niyetinin önlenmesinde örgütsel desteğin önemi büyüktür. Örgütsel destek kapsamında iyi ve adil bir ödüllendirme sistemi çalışanların örgütte kalmasını hem de örgüt dışındaki iş görenlerin örgüte çekilmesini sağlayabilir. (Ekşi,2022:176)

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Deseni

Bu araştırma, Ankara’da Hizmet-İş sendikasına üye olan kadın çalışanların işe yabancılaşmalarının işten ayrılma niyetine etkisini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın verileri kadın çalışanların görüşlerini nicel olarak yansıtacak betimsel bir çalışmadır.

3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Bu araştırmanın evreni Ankara ilinde hizmet sektöründe çalışan ve Hizmet-İş Sendikası üyesi olan kadın çalışanlardan oluşmaktadır. Ankara’da Hizmet-İş sendikası üyesi olan kadın çalışan sayısı 3831’dir.

Cinel ve Kandemir (2021: 4337) tarafından yapılan çalışmada, Yazıcıoğlu ve Erdoğan (2004:50) kaynak gösterilerek, evren büyüklüğünün 1.000-2.500 arasında olduğu durumlarda, %10 hata payı ve 0,05 anlamlılık düzeyi ile 93 örneklem büyüklüğünün yeterli olduğu belirtilmiştir. Cinel ve diğerleri (2021: 5), SmartPLS programında kısmi en küçük kareler yaklaşımı (KEKK)

kullanarak gerçekleştirdikleri araştırmada, 2.317 bireyin bulunduğu evren için 92 örneklemin yeterli olduğunu vurgulamıştır. Bu çalışmada, elde edilen 95 örneklemin yapıyı temsil edeceği varsayımıyla yürütülmüştür.

3.3. Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Teknikleri

Çalışmanın verileri “Kişisel Bilgi Formu”, “İşe Yabancılaşma Ölçeği” ve “İşten Ayrılma Niyeti Ölçeği” n den elde edilmiştir.

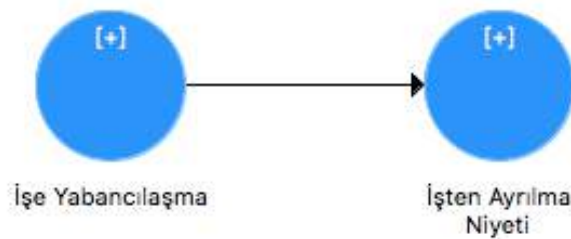
Kişisel Bilgi Formu: Çalışanların yaşı, mesleği, meslekteki deneyimi, eğitim durumu, çocuk sayısı, gelir durumu gibi özelliklerini belirlemeye yönelik çeşitli sorulardan oluşan bir formdur. Anket formundaki İşe Yabancılaşma ve İşten Ayrılma Niyeti ölçeklerinde yer alan ifadelerin cevapları için eşit aralıklı olduğu varsayılan 5’li Likert tipi ölçek (1 = kesinlikle katılmıyorum ve 5 = kesinlikle katılıyorum) kullanılmıştır.

İşe Yabancılaşma Ölçeği: Nair ve Vohra (2009) tarafından geliştirilip, Yıldız (2017) tarafından Türkçeye uyarlanan tek boyutlu bir ölçektir. Nair ve Vohra (2009)’ nın ölçeği yabancılaşma konusunu iş ile sınırlamıştır. Ölçek 8 maddeden oluşmaktadır.

İşten Ayrılma Niyeti Ölçeği: Tak ve Çiftçioğlu (2008) tarafından mesleki bağlılık ve çalışanların örgütte kalma niyeti arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek 5 maddeden oluşmuştur. 2 soru (1. ve 3.) ters kodlanmıştır.

3.4. Araştırma Modeli ve Hipotezler

Araştırmanın modeli şekil 1’de yer almaktadır. Bu modele göre işe yabancılaşmanın işten ayrılma niyeti üzerinde anlamlı etkisi vardır.

Şekil 1. Araştırma Modeli

Araştırmanın modelinde işe yabancılaşma değişkeni bağımsız değişken, bağımlı değişkeni ise işten ayrılma niyetidir. Araştırmanın amacı, kapsamı ve modeli doğrultusunda oluşturulan hipotez;

H: İşe yabancılaşmanın işten ayrılma niyeti üzerinde anlamlı etkisi vardır.

4.BULGULAR

Araştırmadan elde edilen anket veriler SmartPLS istatistik paket programında KEKK yapısal eşitlik modellemesi yaklaşımı ile analiz edilmiştir.

4.1. DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE İLİŞKİN BULGULAR

Elde edilen demografik değişkenlere ilişkin sonuçlar Tablo 3’de ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Tablo 3. Demografik Değişkenler

Değişken	Kategori	f	%
Çocuk sayısı	1	33,7	33,7
	2	48,4	48,4
	3	17,9	17,9
	4 ve üzeri	-	-
Yaş grubu	20-30	11	11,6
	31-40	39	41,1
	41-50	37	38,9
	51 ve üzeri	8	8,4
Eğitim durumu	Lise	28	29,5
	Üniversite	53	55,8
	Lisansüstü	11	11,6
	Diğer	3	3,2
Gelir durumu	2000-3000	10	10,5
	3000-4000	41	43,2
	4000-5000	13	13,7
	5000 ve üzeri	31	32,6
Kıdem	1-4	20	21,1
	5-8	37	38,9
	9-12	9	9,5
	13 ve üzeri	29	30,5

Çocuk Bakımında Destek Alma Durumu	Evet	59	62,1
	Hayır	36	37,9
Çocuk doğduktan sonra ücretli izne ek olarak ücretsiz izin alma durumu	Evet	16	16,8
	Hayır	79	83,2

Tablo 1’deki veriler incelendiğinde, araştırmaya katılan çalışan kadınların %41,1’i 31-40 yaş, %38,9’u 41-50 yaş, %11,6’sı 20-30 yaş, %8,4’ünün ise 51 ve üzeri yaşın üzerinde olduğu görülmektedir. Araştırmaya katkıda bulunan çalışan kadınların kıdemlerine bakıldığında, %38,9’ unun 5-8, %30,5’inin +13, %21,1’inin 1-4 ve %9,5’inin 9-12 yıldır çalıştığını söylemek mümkündür. Araştırmaya katılan kadınların eğitim durumlarının %55,8’ inin üniversite, %29,5’ inin lise, %11,6’ sının lisansüstü, %3,2’ sinin ise diğer eğitim seviyesinde olduğu belirtilmektedir. Kadınların çocuk sayıları incelendiğinde 1 çocuğu olan kadınların oranının %33,7, 2 çocuğu olan kadınların oranının %48,4, 3 çocuğu olan kadınların oranının %17,9, 4 ve üzeri çocuğu olan kadın sayısının ise olmadığı görülmektedir. Çalışan kadınların aylık kazançlarına bakıldığında 2000-3000 arasında ücret alanların oranının %10,5, 3000-4000 arası ücret alanların %43,2, 4000-5000 arası ücret alanların oranının %13,7, 5000 tl üzeri ücret alanların oranının ise %32,6 olduğu belirtilmektedir. Kadınların %62,1’i çocuk bakımında destek aldığını; %37,9’u destek almadığını; kadınların %16,8 ‘i çocuk doğduktan sonra yasal izne ek olarak ücretsiz izin aldığını, %83,2’si ise ücretsiz izin almadığını ifade etmektedir.

4.2. KISMİ EN KÜÇÜK KARELER (KEKK) YAKLAŞIMI İLE YAPISAL EŞİTLİK MODELLEMESİNE (YEM) İLİŞKİN ANALİZ BULGULARI

Araştırmada Partial Least Squares (PLS, Kısmi En Küçük Kareler) yöntemi kullanılarak model test edilmiştir. Çalışmada sebep-sonuç ilişkisini tahmin etmek için kullanılan ikinci nesil çok değişkenli istatistiksel yöntem olan PLS, varyans tabanlı yapısal eşitlik modellemesi (YEM) kullanılmıştır (Henseler vd., 2016, Papatya vd., 2020: 4055). Çok değişkenli modellerin açıklanmasında kullanılan yapısal eşitlik modellemesi çalışmada yer almaktadır (Kandemir vd., 2016).

4.2.1. ÖLÇEK BOYUTLARI DIŞ YÜKLENİM KATSAYILARI

PLS (Kısmi En Küçük Kareler) temelli Yapısal Eşitlik Modellemesi (YEM) analizinde, gözlenen değişkenlerin dış yüklenim katsayılarının 0.40 ile 0.70 arasında olması beklenir. Eğer bileşik güvenilirlik istenen eşik seviyesinin altında kalıyorsa, daha düşük katsayıya sahip değişkenler çıkarılarak güvenilirlik sağlanır (Hair vd., 2011). Tabloya göre, işe yabancılaşma ve işten ayrılma niyeti ölçeklerinin dış yüklenim katsayıları 0.40 ile 0.70 arasında değişen üç değişken içerirken, diğer ifadeler 0.70'in üzerindedir. Ancak, 0.40'ın altında bir değer bulunmadığından, bu ifadeler modelde kalmıőtır. Tablo 4'te dış yüklenim katsayılarına ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Tablo 4. Dış Yüklenim Katsayıları

Ölçek İfadeleri	İşe Yabancılaşma	İşten Ayrılma Niyeti
İY_1	0.558	
İY_2	0.888	
İY_3	0.864	
İY_4	0.857	
İY_5	0.840	
İY_6	0.794	
İY_7	0.450	
İY_8	0.758	
İA_1		0.659
İA_2		0.850
İA_3		0.851
İA_4		0.792
İA_5		0.783

4.2.2. GÜVENİRLİLİK

Hizmet sektöründe çalışan kadınların katıldığı araştırmada, işe yabancılaşma ve işten ayrılma niyeti ölçeklerinin alt boyutlarının bulunmadığı belirtilmiştir. Bu ölçeklerin güvenilirlik katsayıları, Cronbach's Alfa değerleriyle ölçülmüő ve sonuçlar Tablo 5'te sunulmuőtur.

Tablo 5. Cronbach's Alpha Değerleri

Ölçekler	Cronbach's Alpha Değerleri
İşe Yabancılaşma	0.891
İşten Ayrılma Niyeti	0.847

Tablo 5' de yer alan ölçek güvenirlik katsayıları, her iki ölçek içinde 0.70 eşik değerinin üzerinde bir değer almıştır. Araştırmanın verilerinin güvenilir olduğu kabul edilmiştir.

4.2.3. ÇIKARILAN ORTALAMA VARYANS (AVE), KOMPOZİT (BİRLEŞİK) GÜVENİLİRLİK (CR) VE R² (R SQUARED) DEĞERLERİ

Yakınsak geçerlilik teorisinde kullanılan Ortalama Varyansın Açıklanan (AVE) değeri, faktöre ilişkin madde yüklerinin karelerinin ortalaması olarak hesaplanır ve bu hesaplama her faktör için ayrı ayrı yapılır. AVE, gizli bir yapının teorik olarak ilişkili olduğu gözlenen değişkenlerde açıklayabildiği ortalama değişim oranını temsil eder (Farrell, 2010). Cinel ve Kandemir'in (2020) belirttiği gibi, AVE aynı zamanda komunalite olarak bilinir ve gizli değişkenin gözlenen değişkende açıklayabildiği varyans oranını gösterir. Yakınsak geçerlilik sağlanabilmesi için AVE değerinin 0.50'nin, bileşik güvenirlik değerinin (CR) ise 0.70'in üzerinde olması gerekmektedir (Fornell ve Lacker, 1981; Nasution vd., 2020).

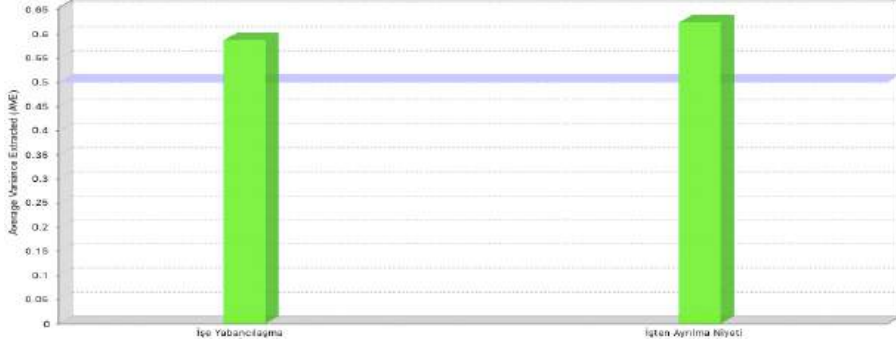
R² (R Squared) değeri ise, bir modelde nedensellik analizlerinde kullanılan yaygın bir ölçüdür. Bu değer 0 ile 1 arasında değişir ve R² değeri 1'e yaklaştıkça modelin güçlü bir etkiye sahip olduğu, 0'a yaklaştıkça ise zayıf bir etki gösterdiği anlamına gelir. R², dışsal değişkenin içsel değişken üzerindeki toplam etkiyi temsil eder (Hair vd., 2017; Hair vd., 2014).

Bu açıklamalar, PLS yaklaşımli yapısal eşitlik modellerinde (YEM-SEM) kullanılabilir ve yakınsak geçerlilik ile model uygunluğu hakkında önemli ipuçları sunar.

Tablo 6. Çıkarılan Ortalama Varyans (AVE), Kompozit (Birleşik) Güvenirlilik (CR) ve R² (R Squared) Değerler Tablosu

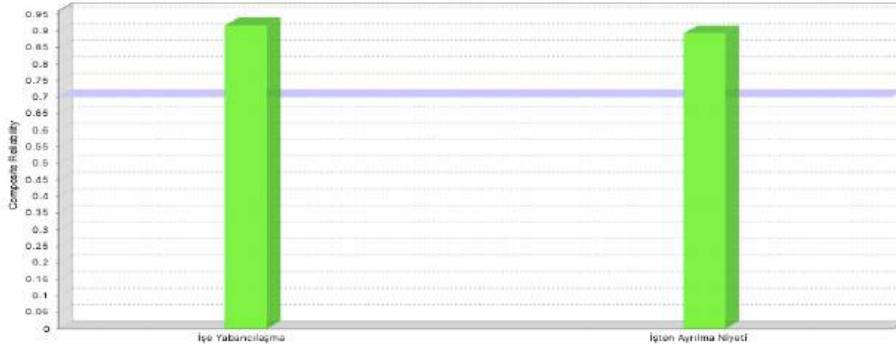
Ölçekler	AVE Değerleri	CR Değerleri	R ² Değerleri
İşe Yabancılaşma	0.587	0.916	-
İşten Ayrılma Niyeti	0.624	0.892	0.350

Tablo 6' de görüldüğü gibi yansıtıcı modelin uyum iyiliği değerleri kabul edilebilir eşik değerlerin üzerinde puanlara sahiptir. Bu durumda hizmet sektöründe çalışan kadınların işe yabancılaşma ve işten ayrılma niyeti ölçekleri için analiz sonuçlarına göre bilimsel çıkarımlar yapılabilir durumdadır.

Grafik 1. AVE Değerleri

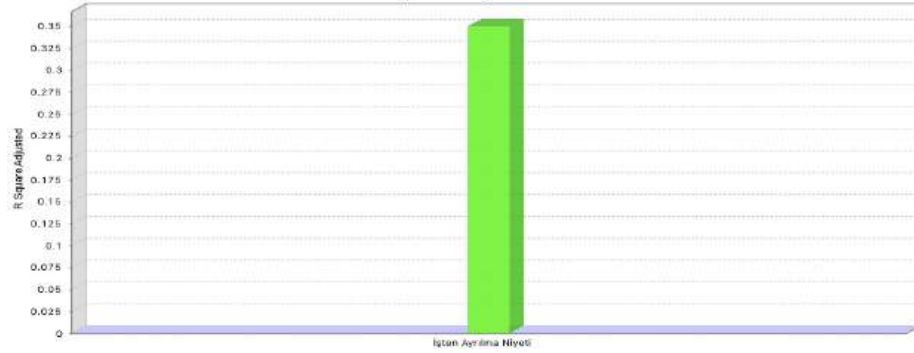
AVE değerlerinin grafiksel gösterimi yukarıdaki şekildedir. Her iki ölçeğin de AVE değerlerinin eşik değer üzerinde olduğu görülmektedir.

Aynı şekilde grafik 2'ye bakıldığında birleşik güvenilirlik (CR) değerlerinin ölçekler bakımından kabul edilebilir düzeydedir.

Grafik 2. Birleşik Güvenirlilik (CR) Değerleri

Yukarıdaki Grafik 2’ de de görüldüğü gibi birleşik güvenilirlik (CR) değerlerinin ölçekler bakımından ($CR > 0.80$), yeşil sütunlar ile gösterildiği üzere eşik değer üzerindedir.

Grafik 3 incelendiğinde R^2 değeri bakımından 0.350 düzeltilmiş değer etkinin var olduğu ama çok güçlü bir etkinin olmadığı söylenebilir.

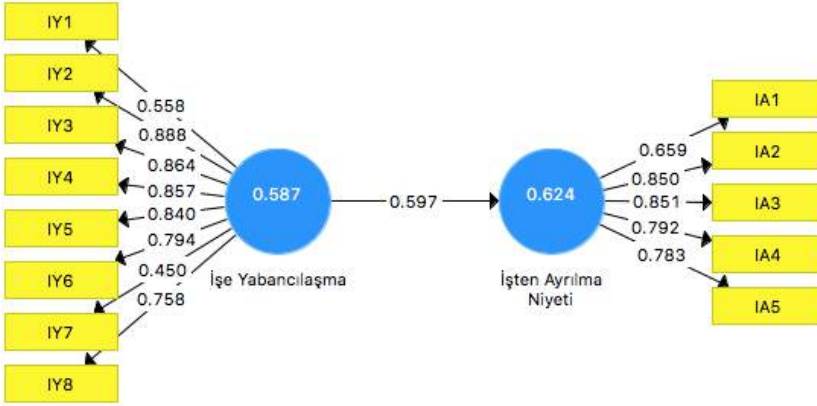
Grafik 3. R^2 Değerleri

R^2 değerlerinin grafiksel görünümü bakımından etkinin var olduğu bir model ortaya konmaktadır.

4.2.4. PLS-YEM YOL KATSAYILARI VE YOL KATSAYILARININ ANLAMLILIK SONUÇLARI

Hizmet sektöründe çalışan kadınların işe yabancılaşmalarının işten ayrılma niyeti üzerindeki etkisini incelemek için yapılan yol analizi sonuçları, Şekil 2’de hipotezlere ilişkin T ve p değerleri ile gösterilmektedir. Hair (2017) tarafından yapılan bir çalışmaya göre sosyal bilimlerde **0.10 p değerinin** anlamlılık açısından kabul edilebilir olduğunu vurgulamıştır. Bu anlamda, çalışmada **0.10 p değerinin** altında çıkan sonuçlar anlamlı olarak kabul edilmiştir. Hipotez test sonuçları doğrultusunda işe yabancılaşmanın işten ayrılma niyetini etkilediği ya da etkilemediği değerlendirilmiş, yol analizi sonuçlarında belirtilen t ve p değerleri kullanılarak bu etkilerin anlamlılık düzeyleri analiz edilmiştir.

Bu analizde, t değeri yüksek olan yollar daha güçlü etkiye sahipken, p değeri 0.10 veya altındaki yollar anlamlı kabul edilmiştir.

Şekil 2. Hizmet Sektörü Kadın Çalışanlarda İşe Yabancılaşmanın İşten Ayrılma Niyeti Üzerindeki Etkisi Yol Analizi

Şekil 2’ de Ankara hizmet sektöründe ve Hizmet-İş Sendikası çalışan kadınların işe yabancılaşmalarının işten ayrılma niyeti üzerindeki etkisi yol analizine bakıldığında işe yabancılaşmanın bir birimlik artışında işten ayrılma niyeti üzerinde 0.597 birimlik artışa neden olduğu görülmektedir.

Tablo 7. PLS-YEM Yol Katsayıları ve Yol Katsayılarının Anlamlılık Sonuçları

Yol	Yol Katsayısı	T Değeri	p Değeri
İşe Yabancılaşma-İşten Ayrılma Niyeti	0.597	6.589	0.000

Tablo 7’deki analiz sonuçlarına bakıldığında; “*H*” hipotezi için yol katsayısı 0.597, T değeri 6.589 ($t \geq 1.96$) ve $p < 0.10$ ($p=0.000$) sonucu elde edilmiştir. Tablo 7’de yer alan etki yolu istatistiksel yaklaşım bakımından anlamlı ve geçerlidir. Bu sonuçlara göre “*H*” kabul edilmiştir.

SONUÇ

Türkiye’de emek piyasası yapısı alan yazında birçok çalışmada araştırılmış ve sorunlara yönelik öneriler geliştirilmiştir. Türkiye’de kadın istihdamının önünde var olan alan yazında belirtilen birçok sorunların içinde araştırmamız kadın istihdamında engelleyici/zorlayıcı unsur olarak düşünülen “anne” olmanın yanında işe yabancılaşmanın işten ayrılmaya etkisini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda Ankara’da bir hizmet sendikasına üye olan ve aynı zamanda çalışan anne olan 95 kadından elde edilen veriler ile bir nedensellik analizi ortaya konulmuştur. Bu analiz sonuçlarına göre çalışan annelerin işe yabancılaşması ile işten ayrılma niyetinde %59,7 oranında pozitif bir etkinin olduğu ortaya konulmuştur.

Çalışan annelerin hamilelik, doğum ve loğusa dönemlerinde yaşadıkları zorluklar ve iş hayatından zorunlu uzaklaşması işe yabancılaşma sürecini tetiklemekte ve bu nedenle işten ayrılma niyetine %60 etki yapmaktadır. Anne, eş, evlat, çalışan rolleri kadının iş-aile-özel yaşamını etkileyen unsurlar olarak değerlendirilmektedir. Anne olduktan sonra işe adapte süresinin yanı sıra, ev işleri ve çocuk bakımı sorumluluğu kadının roller arasında çatışma yaşamasına yol açmaktadır. Bu durumda roller arasındaki dengeyi sağlayamayan, bir role diğerinden daha çok önem veren veya tercihte bulunan çalışan anneler belirli süre içerisinde işe yabancılaşarak işten ayrılma niyetinde olabilmektedirler. İş veya aile yaşamı arasında bir tercihten ziyade bu durum anne olmanın psikolojik, sosyal getirisi, iş yaşamına tekrar dönüşte çocuğa bakım sağlayacak kişi veya kurumların ekonomik boyutu, tüm bunların etkisi ile işe odaklanma, motivasyon problemleri, suçluluk psikolojisi gibi unsurlardan kaynaklanabilmektedir.

Çalışma işe yabancılaşma boyutunu annelik rolü ile özdeşleştirerek, çalışan kadın olmaktan ziyade çalışan anne olmak ile artan sorumluluklardan ve bu sorumlulukların olumsuz getirisinin işten ayrılma niyeti üzerine etkisini araştırmaktadır. Türkiye’de kadınların en çok istihdam edildiği alan olan hizmet sektörüne bağlı olan bir sendikada çalışan anneler üzerine yapılan çalışma sonucu işe yabancılaşmanın işten ayrılma niyeti üzerine etkisine farklı bir açıdan ele alınmasıyla gerçekleşmiş ve çalışan annelerin işe yabancılaşmalarının işten ayrılma niyeti üzerinde oldukça etkili olduğu saptanmıştır.

Bu çalışma göz önünde bulundurularak annelik rolüne sahip olmayan kadın çalışanlarla yapılacak bir araştırma ile karşılaştırma yapılabilir. Aynı zamanda kadınların işe yabancılaşma ve işte ayrılma niyeti olgularının anne olduktan sonra gerçekleştiği varsayılarak anne olmanın ertelenme olasılığı ve bu durumun iş yaşamına etkisi araştırılabilir. Çalışma sendikaya üye olan ve

hizmet sektöründe çalışan annelere yapıldığı için, sektör bazlı geniş çerçevede araştırılarak veriler çeşitlendirebilir. Araştırmanın demografik bilgilerinde yer aldığı üzere doğum sonrası yasal izine ek olarak ücretsiz izin alan çok az sayıda çalışan anne bulunmaktadır. Piyasa şartları, annenin çocuğuna bakım masrafı, aile içi maddi yetersizlikler bu durumu doğurabilmektedir. Anne, istemeyerek işe gelerek işe yabancılaşma boyutunda artış yaşayabilmekte ve işi tamamen bırakma eyleminde bulunabilmektedir. Bu duruma çözüm olarak yasal izin süreleri arttırabilir veya kurum içinde annenin rahat bir şekilde çocuğunun bakımını gerçekleştireceği ücretsiz kreş/yuva olanakları zorunlu hale getirebilir. Çalışan annelerin iş yaşamında karşılaştığı sorunların çeşitliliği düşünülürse her bir faktörün işten ayrılma niyeti üzerine etkisi nicel veya nitel araştırma teknikleri ile derinlemesine araştırabilir.

KAYNAKÇA

- Başaran, İ. E. (1998). Yönetimde insan ilişkileri: Yönetmel davranış, Gül Yayınevi, Ankara.
- Bonjean, M.C., and Grimes, M.D.. (1970). Bureaucracy and Alienation: A Dimensional Approach. Social Forces, 48 (3), pp. 365-373.
- Bothma, C.F.C., and Roodt, G. (2013). The Validation of The Turnover Intention Scale. SA Journal of Human Resource Management, 11 (1), pp. 1-12.
- Cinel, M. O., ve Kandemir, H. (2020). Müsamahacı ve Kısıtlayıcı Örgüt Kültürünün Çalışanların İş Tatmini Üzerine Etkisinde Lider-Üye Etkileşiminin Aracılık Etkisi: Parakende Sektörü Üzerine Bir Araştırma. Politik Ekonomik Kuram, 4 (2), 187-199.
- Cinel, M. O., ve Kandemir, H. (2021). Örgüt Kültürünün Stratejik Planlama Tutumu Bağlamında Değerlendirilmesi. OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 17(37), ss.4327-4351.
- Cinel, M. O., Karademir, D., ve Kandemir, H. (2021). Örgüt Kültüründe İş Güvenliğinin Çalışanların Motivasyonu Üzerine Etkisi: Mobilya İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma. Eurasian Journal of Forest Science, 9(1), ss. 1-19.
- Cotton, J ve Tuttle, J. M. (1986). Employee Turnover: A Meta-Analysis and Review With Implications for Research. The Academy of Management Review, 11 (1), pp.55-70.
- Çarıkçı, İ. ve Çelikkol, Ö. (2009). İş-Aile Çatışmasının Örgütsel Bağlılık ve İşten Ayrılma Niyeti Üzerine Etkisi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 9, ss. 153-170.**
- Du Plooy, J., and Roodt, G. (2010). Work Engagement, Burnout and Related Constructs as Predictors of Turnover Intentions. SA Journal of Industrial Psychology, 36 (1), pp. 1-13.
- Ehtiyar, R., ve Yanardağ, M. (2008). Organizational Silence: A Survey on Employees Working in a Chain Hotel. Tourism and Hospitality Management, 14(1), ss.51-68.
- Ekşi .G.G., (2022) „Algılanan Örgütsel Desteğin Çalışanlar Üzerindeki Etkileri: Çankırıda Sağlık Kuruluşları Örneği, Journal of Management Theory and Practices Research, Cilt 3 Sayı 2 (2022): 172-186
- Elma, C. (2003). İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin İşe Yabancılaşması (Ankara İli Örneği). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- Erbaş, A. (2019). Performans Değerlendirme Hatalarının Çalışanların İşten Ayrılma Niyetleri Ve Yöneticilerine Güvenleri Üzerindeki Etkisi, Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 15 (1), pp. 223-240.

- Ericson, K. (1986). On Work and Alienation, *American Sociological Review*, 51 (1), pp. 1-8.
- Farrell, A. M. (2010). Insufficient Discriminant Validity: A Comment On Bove, Pervan, Beatty, And Shiu. *Journal Of Business Research*, 63(3), pp. 324-327.
- Fornell, C., and Larcker, D. F. (1981). Evaluating Structural Equation Models With Unobservable Variables and Measurement Error. *Journal Of Marketing Research*, 18(1), pp. 39-50.
- Gaertner, S. (2000). Structural Determinants of Job Satisfaction and Organizational Commitment in Turnover Models. *Human Resource Management Review*, 9(4), pp.479-493.
- Gürpınar, G. (2006). An Empirical Study of Relationships among Organizational Justice, Organizational Commitment, Leader-Member Exchange, and Turnover Intention, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Hair, J. F., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2011). PLS-SEM: Indeed A Silver Bullet. *Journal of Marketing Theory and Practice*, 19 (2), 139-152.
- Hair, J. F., Sarstedt, M., Hopkins, L., and Kuppelwieser, V. G. (2014). Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM): An Emerging Tool in Business Research. *European Business Review*, 26 (2), 106-121.
- Hair, J., Hollingsworth, C. L., Randolph, A. B., and Chong, A. Y. L. (2017). An Updated And Expanded Assessment Of PLS-SEM İn Information Systems Research. *Industrial Management & Data Systems*.
- Henseler, J., M. Ringle, C., Sarstedt, M. (2016). Testing Measurement Invariance of Composites Using Partial Least Squares. *International Marketing Review*, 33 (3), pp. 405-431.
- Kandemir, H., Tekeli, İ., & Özdaşlı, K. (2016). Örgüt Kültürünün Düşük ve Yüksek Bağlı İletişim Tarzları Üzerine Etkisi: Kafe Çalışanları Üzerine Çalışma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*, (11), ss.202-222.
- Kaya, K. (2021). Banka Çalışanlarında İşe Yabancılaşma, İş Doyumu Ve Tükenmişlik Arasındaki İlişki, *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi (OPUS)*, 17 (37), ss. 4510-4534.
- Kurtulmuş, M., ve Yiğit, B. (2016). İşe Yabancılaşmanın Öğretmenlerin İşten Ayrılma Niyetine Etkisi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (3), ss. 860-871.
- Medina, E. (2012). Job Satisfaction and Employee Turnover İntention: What Does Organizational Culture Have To Do With İt?. *Doctoral Dissertation*. New York: Columbia University, Masters of Arts.
- Mobley, W. H. (1982). Some Unanswered Questions in Turnover and Withdrawal Research, *The Academy of Management*, 7 (1), pp. 111-116.

- Nair, N. ve Vohra, N. (2009). Developing A New Measure of Work Alienation, *Journal of Workplace Rights*, 14 (3), pp. 293-309.
- Nair, N. and Neharika, V. (2010). An Exploration of Factors Predicting Work Alienation of Knowledge Workers, *Management Decision*, 48 (4), pp. 600-615.
- Nasution, M. I., Fahmi, M., and Prayogi, M. A. (2020). The Quality of Small and Medium Enterprises Performance Using the Structural Equation Model-Partial Least Square (SEM-PLS). In *Journal of Physics: Conference Series* 1477 (5), pp. 1-7.
- Papatya, N., Papatya, G., ve Hamşioğlu, B. (2020). İşletmelerde Stratejik Yönlülük Boyutları ile Hizmet Yenilik Yeteneği ve Pazar Performansı Arasındaki İlişki: Bir Araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12(4), ss. 4051-4064.
- Pearlin, L. I. (1962). Alienation from work: A Study of Nursing Personnel, *American Sociological Review*, 20 (3), pp. 314-326.
- Rusbult, C. E., Farrel, D., Rogers., G., and Mainous A. G. (1988). Impact of Variables on Exit, Voice, Loyalty and Neglect: An Integrative Model of Responses to Declining Job Satisfaction. *Academy of Management*, 31(3), pp.599-627.
- Seeman, M. (1959). On the Meaning of Alienation. *American Sociological Review*, 24 (6), pp. 783-791.
- Seeman, M. (1967). On the Personal Consequences of Alienation in Work, *American Sociological Review*, 32 (2), pp. 273-285.
- Şimşek, H., Balay, R., ve Şimşek, A. (2012). İlköğretim sınıf öğretmenlerinde mesleki yabancılaşma, *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 2(1), ss. 53-72.
- Şirin, E. F. (2010). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin İşe Yabancılaşma Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4 (3), ss. 164-177.
- Taboli, H. (2015). Burnout, Work Engagement, Work Alienation As Predictors of Turnover Intentions among Universities Employees in Kerman, *Life Science Journal*, 12(9), pp. 67-74.
- Tak, B. ve Çiftçiöğlü, B. A. (2008). Mesleki Bağlılık İle Çalışanların Örgütte Kalma Niyeti Arasındaki İlişkiyi İncelemeye Yönelik Görgül Bir Çalışma. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 63 (4), ss. 155-178.
- Takase, M. (2010). A Concept Analysis Of Turnover İntention: Implications for Nursing Management, *Collegian*, 17 (1), pp.3-12.
- Takawira, N., Coetzee, M. and Schreuder, D. (2014). Job Embeddedness, Work Engagement And Turnover İntention of Staff in a Higher Education İstitution: An Exploratory Study, *SA Journal of Human Resource Management*, 12 (1), pp.1-10.

- Tuna, M. ve Yeşiltaş, M. (2014). Etik İklim, İşe Yabancılaşma ve Örgütsel Özdeşleşmenin İşten Ayrılma Niyeti Üzerindeki Etkisi: Otel İşletmelerinde Bir Araştırma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 25(1), 105-117.
- Ünsar, A.S ve Karahan, D. (2011). Yabancılaşmanın İşten Ayrılma Eğilimine Etkisini Belirlemeye Yönelik Bir Alan Araştırması. *Üniversitesi İ.İ.B.F. Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 15 (21), ss. 361-378.
- Özbek, M.F. (2011). Örgüt İçerisindeki Güven ve İşe Yabancılaşma İlişkisinde Örgüte Uyum Sağlamanın Aracı Rolü. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16 (1), 231-248.
- Yağcı, P. (2020). Duygusal Emek, Tükenmişlik, Örgütsel Bağlılık ve İşten Ayrılma Niyeti İlişkisi: Animatörler Üzerine Bir Araştırma, Doktora Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004). SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Detay Yayıncılık: Ankara.
- Yıldız, O. Ş. (2017). Otel İşletmelerinde İş Özellikleri ve Örgütsel Bağlılık İlişkisinde İşe Yabancılaşmanın Rolü, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Nevşehir.

Çalışma hayatı akademik anlamda yelpazesi çok geniş olan bir alandır. Devlet, işveren ve işçilerin başlıca aktörleri olduğu bu alanda karşılaşılan sorunlar giderek artmakta ve farklılık göstermektedir. Bilişim teknolojilerindeki hızlı gelişme çalışma hayatını birçok açıdan etkilemiş, çalışmanın şeklini yerini zamanını değiştirir hale gelmiştir. Buna paralel olarak çalışanlarında çalışma şekli, zamanı, yeri ve psikolojileri de değişmiştir.

Bu kitap akademisyenler tarafından çalışma hayatı üzerine yapılmış araştırma ve düşünceleri kapsamakta olup, çalışma hayatı araştırmalarına gelecek yıllarda da aynı isimle seri olarak devam edilmesi planlanmaktadır. Okuyucularımıza ve bilim dünyasına faydalı olması dileğimizle..

ISBN: 978-625-8078-30-7

9 786256 078307

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

ÇEVİRİDE PROJE YÖNETİMİ ve ÇEVİRİ PROJESİ YÖNETİCİSİ

Dr. Sinem CANIM

 hiperyayın

ÇEVİRİDE PROJE YÖNETİMİ
ve
ÇEVİRİ PROJESİ YÖNETİCİSİ

Dr. Sinem CANIM

 hiperyayın

Hiperyayın 1088

Araştırma-
İnceleme

Yazarı

Dr. Sinem Canım

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem Ilgın

Kapak Tasarım

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-6482-93-7

e- ISBN: 978-625-6482-94-4

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San. ve Sinem Canım'a aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(- lar)a aittir.

Canım, Sinem.

Çeviride proje yönetimi ve çeviri projesi yöneticisi / Sinem Canım.--1. Baskı. --
İstanbul: Hiperyayın, 2024.

252 sayfa; şekil; 21 cm. -- (Hiperyayın; 1088)

Kaynakça: sayfa 245-251.

ISBN: 978-625-6482-93-7

e-ISBN: 978-625-6482-94-4

1.Çeviribilim. 2. Yazılı ve sözlü çeviri. 3.Proje yönetimi. I. Eser adı. II. Dizi.

P306.5/.C36 2024

418.02 /CAN 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık-**Sertifika No:** 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş

Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören /

İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

PROJE, PROJE YÖNETİMİ VE PROJE YÖNETİCİSİ.....	19
1.1. Proje nedir?.....	19
1.2. Projenin Özellikleri.....	21
1.3. Proje Döngüsü.....	24
1.3.1. Ön Değerlendirme ve Teklif.....	25
1.3.2. Planlama.....	26
1.3.3. Uygulama ve Takip.....	26
1.3.4. Kontrol ve Kapanış.....	27
1.4. Çeviri Projesi.....	28
1.5. Çeviride Proje Yönetimi.....	29
1.6. Çeviri Projesi Yöneticisi.....	31
1.7. Çeviri Projelerinin Yönetiminde Başarı ve Başarısızlık	33
1.8. Çeviri Projelerinin Yönetiminin Maliyeti ve Yararları	34
1.9. Değerlendirme.....	36
DOSYA YÖNETİMİ.....	39
2.1. Dosya Yönetiminin Önemi.....	40
2.2. Dosya Adlandırma.....	42
2.3. Dosya Depolama.....	43
2.4. Dosya Yedekleme.....	44
2.5. Dosya İçerikleri.....	46
2.6. Çalışma.....	47
ÖN DEĞERLENDİRME ve TEKLİF.....	49
3.1. Değerlendirme.....	60
PLANLAMA	61
4.1. Proje Planlamasında Amaçlar	62
4.2. Proje Planlamasının Faydaları.....	64

4.3. Proje Hedeflerinin Belirlenmesi.....	65
4.4. Bütçe.....	66
4.5. Zaman.....	69
4.6. Teknoloji	80
4.7. İnsan Dışı Kaynaklar	82
4.8. İnsan Kaynağı.....	86
4.9. İletişim	92
4.10. Risk.....	95
4.11. Kalite	98
4.12. Değişim.....	100
4.13. Proje Planı.....	101
4.14. Değerlendirme	102
UYGULAMA ve TAKİP	103
5.1. Bütçe	104
5.2. Zaman.....	108
5.3. Teknoloji	111
5.4. İnsan Dışı Kaynaklar.....	114
5.5. İnsan Kaynağı.....	116
5.6. İletişim	120
5.7. Risk	124
5.8. Kalite.....	125
5.9. Değişim	127
5.10. Değerlendirme	129
KONTROL ve KAPANIŞ	131
6.1. Bütçe	131
6.2. Zaman	135
6.3. Teknoloji	136
6.4. İnsan Dışı Kaynaklar	137

6.5. İnsan Kaynağı.....	138
6.6. İletişim.....	140
6.7. Risk.....	141
6.8. Kalite.....	142
6.9. Değişim.....	146
6.10. Kapanış Raporu	146
6.11. Proje Paketi.....	148
6.12. Müşteri Dönüşleri	149
6.13. Doküman Yönetimi.....	151
6.14. Proje Yöneticisinin Kişisel Değerlendirmesi.....	152
6.15. Değerlendirme.....	153

BAŞARILI BİR ÇEVİRİ PROJESİ YÖNETİCİSİNİN NİTELİKLERİ

.....	15
7	
71. Öz Farkındalık.....	158
72. Çözüm Odaklılık.....	164
73. Etkili İletişim.....	174
74. İyi Kalplilik.....	198
75. Vizyon.....	219
76. Ekip Kurma ve İş Birliği	221
77. Yetki Verme ve Motivasyon	223
78. Merak ve Kendini Geliştirme.....	230
79. Düzen ve Disiplin	232
710. Kararlılık	234
711. Değerlendirme	239
SONUÇ	241
KAYNAKÇA	245

KAYNAKÇA

- Abdallah, K. (2010). Translators' agency in production networks, *Translators' Agency* (s. 11-46) içinde. Tampere University Press.
- Andersen, E. S. (2006). Perspectives on projects. PMI® Research Conference: New Directions in Project Management, Montréal, Québec, Canada. <https://www.pmi.org/learning/library/perspectives-projects-task-organizational-7985> adresinden 23 Kasım 2023 tarihinde alınmıştır.
- Anderson, C. (2016). *TED's secret to great public speaking* [Video]. Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=-FO-CpMAww28&ab_channel=TED
- Aktaş, Ç. (2020). *Mental dayanıklılık ve esneklik* [Video]. Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=OWFll-n45UwI&ab_channel=PERYONDERNEK
- Aydın, Ç. Z. (2023). *20 Dakikada Proje Yönetimi*. Optimist.
- Balyemez, Y. (2021). *Dosya yönetimi ve klasör oluşturma* [Video]. Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=HBa-UvCTCx38&ab_channel=Bili%C5%9FimHocamYusuf-BALYEMEZ
- Barutçugil, İ. (2008). *Proje Yönetimi* (1. Baskı). Kariyer Yayıncılık.
- Bogel, A. (2022). *Her Şeyi Düşünme* (39. Baskı). (M. Mekik Çev.). Serenad. (Orijinal eserin basım tarihi 2020).
- Bryson, K. (2023). *Kibar Olma Gerçek Ol* (1. Baskı). (D. Spatar Çev.). Kalpten Yayıncılık. (Orijinal eserin basım tarihi 2010).

- Budak, B. (2023). *Kararsızlığa Sebep Olan 4 Düşünce Virüsü ve Çözümü* [Video]. Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=rhVvGqgtMBk&t=222s&ab_channel=Beyhan-Budak
- Cambridge Dictionary (t.y.). Proje. <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/project> adresinden 23 Kasım 2023 tarihinde alınmıştır.
- Canan, S. (t.y.). Şikayet etmeyi ve suçu başka nedenlere atmayı bırakın ki hayatınıza CESARET gelsin! [Video], Youtube. <https://youtube.com/shorts/gnyWh1pLf1Q?si=jYc-0Gk1-MUO9xKi>
- Canım Alkan, S. (2014). *Web sitesi yerelleştirmelerinde bir eyle-yen olarak çevirmenin konumu: Türkiye örneği* [Yayımlanmamış doktora tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Canım, S. (2021). Çeviri Eğitiminde İş Birliği. N. Şimşek ve F. Şevik (Ed.), *Kuramdan Uygulamaya Çeviri Eğitimi* (1. Baskı, s. 37-62) içinde. John Benjamins Publishing Company.
- Canım, S. (2022). Çeviride başvuru kılavuzları üzerine betimleyici bir inceleme ve bir şablon önerisi. *Rumeli- DE Dil Ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*(31), 1655-1668. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1222119>
- Cialdini, R. B. (2022). İkna Etme Biliminde Ustalaşmak. U. U. Bulsun (Ed.), *Yeni Yönetici* (1. Baskı, s. 83-105) içinde. (İ. Büyükdevrim Özçelik, Çev.). Optimist. (Orijinal eserin basım tarihi 2017).
- Covey, S. R. (2005). *8'inci Alışkanlık Bütünlüğe Doğru* (1. Baskı). (S. Soner ve Ç. Erendağ Çev.). Sistem Yayıncılık. (Orijinal eserin basım tarihi 2004).
- Cuddy, A. (2016). *Fake it till you make it* [Video]. Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=RVmMeMcG-c0Y&t=246s&ab_channel=SaraMoore

- David, L. (2022). *Best practice to organize your computer files* [Video]. Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=gf-PujXtQqwc&ab_channel=LeaDavid.
- Dunne, K. J. ve Dunne E. S. (2011). Mapping terra incognita: project management in the discipline of translation studies. K. J. Dunne ve E. S. Dunne (Ed.). *Translation and Localization Project Management: The art of possible* (1. Baskı, s. 1-14) içinde. John Benjamins Publishing Company.
- Dunne, K. J. (2011). Managing the fourth dimension: Time and schedule in translation and localization projects. K. J. Dunne ve E. S. Dunne (Ed.). *Translation and Localization Project Management: The art of possible* (1. Baskı, s. 119- 152) içinde. John Benjamins Publishing Company.
- Eisenhardt, K. M. (1989). Agency theory: an assessment and review. *The Academy of Management Review*, 14(1), 57-74. <https://doi.org/10.2307/258191>
- Elmas, Ç. ve Elmas, A. (2013). *Uluslararası Standartlara Göre Proje Yönetimi* (1. Baskı). Berikan Yayınevi.
- Esmergül, Ö. ve Küskü, Ö. (Ed.). (2022). *Müthiş Psikoloji Hayır Diyebilme Sanatı Sınırların Kadar Özgürsün* (326. Baskı). Destek Yayınları.
- Esselink, B. (2000). *A Practical Guide to Localization* (1. Baskı). John Benjamins Publishing Company.
- Favini, J. (2020, 23 Ocak). *What if competition isn't as "natural" as we think?* <https://slate.com/technology/2020/01/darwin-competition-collaboration-evolutionary-bio-logy-climate-change.html> adresinden 22 Temmuz 2024 tarihinde alınmıştır.

- Gabarro, J. J. ve Kotter, J. P. (2022). Aminirinizi yönetmek. U. U. Bulsun (Ed.), *Yeni Yönetici* (1. Baskı, s. 153-175) içinde. (İ. Büyükdevrim Özçelik, Çev.). Optimist. (Orijinal eserin basım tarihi 2017).
- Germer, C. K. ve Neff, K. (2020). Öz Şefkatli Farkındalık Uygulama Rehberi (1. Baskı), (F. Tarımtay Altun Çev.). Diyojen. (Orijinal eserin basım tarihi 2018).
- Goleman, D. (2022). Lideri lider yapan nedir? U. U. Bulsun (Ed.), *Yeni Yönetici* (1. Baskı, s. 107-133) içinde. (İ. Bü- yükdevrim Özçelik, Çev.). Optimist. (Orijinal eserin ba- sım tarihi 2017).
- Goyder, C. (2015). *The surprising secret to speaking with con- fidence* [Video]. Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=a2MR5XbJtXU&t=476s&ab_channel=TEDxTalks
- Hill, L. (2022). Patron olmak. U. U. Bulsun (Ed.), *Yeni Yönetici* (1. Baskı, s. 7-29) içinde. (İ. Büyükdevrim Özçelik, Çev.). Optimist. (Orijinal eserin basım tarihi 2017).
- Ibarra, H. (2022). Sahicilik paradoksu. U. U. Bulsun (Ed.), *Yeni Yönetici* (1. Baskı, s. 135-151) içinde. (İ. Büyükdevrim Öz- çelik, Çev.). Optimist. (Orijinal eserin basım tarihi 2017).
- International Organization for Standardization. ISO 639 code tables. https://iso639-3.sil.org/code_tables/639/data adre- sinden 10 Kasım 2023 tarihinde alınmıştır.
- Kivistö, J. (2007). *Agency theory as a framework for the gover- nment-university relationship* [Yayınlanmış doktora tezi], Tampere University Press.
- Lammers, M. (2011). Risk Management in Localization. *Trans- lation and Localization Project Management: The art of possible* (1. Baskı, s. 211-232) içinde. John Benjamins Pub- lishing Company.

- Lenovo. (2024). What is a character in the context of computing?
<https://www.lenovo.com/us/en/glossary/character/?orgRef=https%253A%252F%252Fwww.google.com%252F> adresinden 8 Nisan 2024 tarihinde alınmıştır.
- Manson, M. (2019). *Her Şey Boktan Umut Hakkında Bir Kitap* (1. Baskı). (P. Savaş Çev.). Butik Yayıncılık. (Orijinal eser in basım tarihi 2019).
- Microsoft. (2016). Turkish Localization Style Guide. <https://download.microsoft.com/tur-tur-StyleGuide> adresinden 9 Mayıs 2024 tarihinde alınmıştır.
- Murphy, K. (2024). *Dinlemiyorsun Ne kaçırdığının farkında mısın?* (1. Baskı). (Ö. M. Onan Çev.). Doğan Kitap. (Orijinal eserin basım tarihi 2019).
- Murray, K. (2023). *Karizmatik Liderlik Yüksek Performans Motivasyonu* (1. Baskı). (Ü. Şensoy Çev.). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. (Orijinal eserin basım tarihi 2020).
- Nord, C. (2007). *Translation as a Purposeful Activity* (3. Baskı). St Jerome Publishing.
- Oncken, W. J. ve Wass, D. L. (2022). Yönetime ayrılan zaman: maymun kimin sırtında? U. U. Bulsun (Ed.), *Yeni Yönetici* (1. Baskı, s. 199-215) içinde. (İ. Büyükdevrim Özçelik, Çev.). Optimist. (Orijinal eserin basım tarihi 2017).
- Özer, G. (2023) *Psikolojik dayanıklılık (resilience) nedir? / Duygusal dayanıklılık öğrenilebilir mi?* [Video]. Youtube.
https://www.youtube.com/watch?v=ueJKHsxlBQw&ab_channel=Dr.G%C3%BClcan%C3%96zer%7C%C4%B0n-sanHalleri
- PEM [Proje Eğitim Merkezi]. (t.y.). *Proje Yönetimi Kursu Ders Notları*. Proje Eğitim Merkezi.

- PMI [Project Management Institute]. (2000). *A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK® Guide)*. Project Management Institute.
- Pym, A. (2003). Redefining translation competence in an electronic age. *Meta*, 48 (4), 481-497. <https://doi.org/10.7202/008533ar>
- Reid, E. ve Ramarajan, L. (2022). Yüksek yoğunluklu bir iş yerinin yönetimi U. U. Bulsun (Ed.), *Yeni Yönetici* (1. Baskı, s. 69-82) içinde. (İ. Büyükdevrim Özçelik, Çev.). Optimist. (Orijinal eserin basım tarihi 2017).
- Rosenberg, M. (2023). Şiddetsiz İletişim: Bir Yaşam Dili (30. Baskı). (G. Alav Şapçı Çev.). Remzi Kitabevi. (Orijinal eserin basım tarihi 2015).
- Sakamoto, A. ve Foedisch, M. (2017). 'No news is good news?' The role of feedback in the virtual-team-style translation production network, *Translation Spaces*, 6(2). 333-352.
- Stoeller, W. (2004). The hub of the wheel. *The Multilingual Magazine Project Management Supplement*, (63), 3-6.
- TDK. (2022). Geri bildirim. <https://sozluk.gov.tr/adresinden> 12 Aralık 2023 tarihinde alınmıştır.
- TDK. (2022). Kararlı. <https://sozluk.gov.tr/adresinden> 12 Temmuz 2024 tarihinde alınmıştır.
- TDK. (2022). Risk. <https://sozluk.gov.tr/adresinden> 5 Temmuz 2024 tarihinde alınmıştır.
- Vikipedi. (2023). Proje. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Proje> adresinden 10 Aralık 2023 tarihinde alınmıştır.
- TTK. (2011). Türk Ticaret Kanunu. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6102&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> adresinden 5 Ocak 2024 tarihinde alınmıştır.

Ugent Open Science. (2022). *Knowledge clip: keeping research data organized* [Video]. Youtube.

https://www.youtube.com/watch?v=YslfY4W-NAg&ab_channel=UGentOpenScience

Vermeer, H. J. (2007). Çeviride Skopos Kuramı (1. Baskı). (A. H. Konar Çev.). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. (Ori- jinal eserin basım tarihi 1996).

Walker, C. A. (2022). Acemi Yöneticilerinizi Kendilerinden Korumak. U. U. Bulsun (Ed.), *Yeni Yönetici* (1. Baskı, s. 51-68) içinde. (İ. Büyükdevrim Özçelik, Çev.). Optimist. (Orijinal eserin basım tarihi 2017).

Diğer İnternet Kaynakları

<https://asoftmurmur.com/>

<https://www.siddetsiziletisimkitapligi.com/>

Sinem Canım'ın bu kitabı, proje tabanlı çeviri derslerinde farklı dil çiftlerinde ders veren öğretim üyelerinin müfredatları için önemli bir başvuru kaynağı ve kılavuz. Bu çalışma, hem proje tabanlı çalışan çeviri dünyasını hem de pek çok farklı sektör ve alanlardaki işletmelerin proje tabanlı çalışmalarını tanımak ve süreçlerini anlamak için önemli bir kaynak. Akademik çeviri eğitimi alanlar, ister çeviri sektöründe farklı rollerde çalışsınlar ister bir başka sektöre geçiş yapsınlar proje tabanlı çalışma yöntemini bilmeleri onlara büyük avantaj sağlar. Projedeki rolleri ne olursa olsun proje mantığını kavramaları ve proje yönetme becerisi edinmeleri çalışmalarında etkili bir takım lideri ya da üyesi olmalarını sağlamanın yanı sıra kendi başlarına etkili bir proje yürütme becerisi edinmelerine yardımcı olur.

Kitabın hedef kitlesi, sadece tüm akademik düzeylerdeki çeviribilim öğrencileri ve müfredat oluşturucuları değil aynı zamanda sektör aktörleri ve sektöre yeni giren proje yöneticisi adaylarıdır. Tam da bu nedenle kitap anlaşılır bir dille yazılmış ve çeşitli alt başlıklar, kuramsal çerçeveyi anlamayı kolaylaştıran zengin örneklerle baştan sona okuru yönlendirmeyi amaçlamıştır.

Okurlar, Sinem Canım'ın bu çalışmasında, proje ve proje yönetimi kavramlarına, proje yönetimi sürecine dair merak ettikleri her şeyi bulmanın yanı sıra iyi bir çeviri projesi yöneticisinin sahip olması gereken nitelik ve beceriler, süreç yönetimindeki rolü ve sorumlulukları konusunda da detaylı bilgiler edinecektir.

Prof. Dr. Betül PARLAK CENGİZ.

ISBN: 978-625-6482-93-7

9 786256 482937

 hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkıtaptr /hiperkıtaptr

Bu kitabı Hiperkıtap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

BAĞIMSIZ DENETİM KALİTESİ VE YENİ KALİTE YÖNETİM STANDARTLARI: İLGİLİ PAYDAŞLARIN ALGILARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Dr. Damla TANÖREN

**BAĞIMSIZ DENETİM KALİTESİ VE YENİ KALİTE
YÖNETİM STANDARTLARI:**

İlgili Paydaşların Algıları Üzerine Bir İnceleme

Dr. Damla TANÖREN

Hiperyayın 1099

Araştırma-
İnceleme

Yazarı

Dr. Damla Tanören

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem İlgin

Kapak Tasarım

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-6078-14-7

e- ISBN: 978-625-6078-15-4

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Damla Tanörene'e aittir. Yayıncının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar)a aittir. Yayınevi uluslararası bir yayınevdir.

Tanören, Damla.

Bağımsız denetim kalitesi ve yeni kalite yönetim standartları: ilgili paydaşların algıları üzerine bir inceleme / Damla Tanören. -- 1. Baskı. -- İstanbul: Hiperyayın, 2024.

302 sayfa: tablo, şekil; 21 cm. -- (Hiperyayın; 1099)

ISBN: 978-625-6078-14-7

e-ISBN: 978-625-6078-15-4

1. Kalite kontrol. 2. Kalite yönetimi. 3. Finansal denetim. I. Eser adı. II. Dizi.

HD62.15/T36 2024 658.562/TAN 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık-Sertifika No:

53595 GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE

YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş

Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören /

İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

TABLULAR LİSTESİ	13
ŞEKİLLER LİSTESİ	15
GRAFİK LİSTESİ	17
KISALTMALAR	19
ÖZET	21
1. GİRİŞ	23
1.1. Araştırma Problemi	23
1.2. Araştırmanın Amacı.....	24
1.3. Araştırma Hedefleri ve Soruları.....	25
1.4. Araştırmanın Önemi ve Sınırlılıkları.....	29
1.5. Araştırmanın Varsayımları.....	32
2. BAĞIMSIZ DENETİM KALİTESİNE YÖNELİK KAVRAMSAL ÇERÇEVE 33	
2.1. Denetim Kavramı.....	33
2.2. Bağımsız Denetim Kavramı.....	35
2.3. Bağımsız Denetimin Önemi ve Etkileri.....	36
2.4. Bağımsız Denetime Yönelik Teoriler	40
2.4.1. Denetim Talebine Yönelik Teoriler	41
2.4.1.1. Polis Teorisi (Policeman Theory).....	41
2.4.1.2. Kredibilite Teorisi (Lending Credibility Theory).....	42
2.4.1.3. İlham Veren Güven Teorisi (Theory of Inspired Confidence).....	42
2.4.1.4. Vekalet Teorisi (Agency Theory).....	42
2.4.2. Denetimin Rolüne Yönelik Teoriler.....	45
2.4.2.1. İzleme Hipotezi (Monitoring Hypothesis).....	45
2.4.2.2. Bilgi Hipotezi (Information Hypotesis)	46
2.4.2.3. Sigorta Hipotezi (Insurance Hypotesis)	48

2.5. Bağımsız Denetim Kalitesi Kavramı	49
2.6. Bağımsız Denetim Kalitesi Çerçevesi	53
2.6.1. FRC Denetim Kalitesi Çerçevesi	54
2.6.2. IAASB Denetim Kalitesi Çerçevesi	55
2.6.2.1. Girdi Faktörleri	58
2.6.2.2. Süreçle İlgili Faktörler	61
2.6.2.3. Çıktı Faktörleri	62
2.6.2.4. Finansal Raporlama Tedarik Zincirindeki Kilit Unsurların Etkileşimleri 63	
2.6.2.5. Diğer Faktörler	64
2.6.3. PCAOB Denetim Kalitesi Çerçevesi	65
2.7. Bağımsız Denetim Kalitesini Etkileyen Faktörler	66
2.7.1. Girdi Düzeyinde Denetim Kalitesini Etkileyen Faktörler	67
2.7.1.1. Rotasyon	67
2.7.1.2. Denetim Ücreti	69
2.7.1.3. Denetçi Bağımsızlığı	71
2.7.1.4. Denetim Firmasının Büyüklüğü	72
2.7.1.5. Denetçinin Mesleki Tecrübesi	74
2.7.1.6. Denetçinin Mesleki Özen ve Mesleki Şüpheciliği	74
2.7.1.7. Denetim Dışı Hizmetler	75
2.7.2. Süreç Düzeyinde Denetim Kalitesini Etkileyen Faktörler	77
2.7.2.1. Zaman ve Bütçe Baskısı	77
2.7.2.2. Denetçi Yargısı ve Görüşü	79
2.7.3. Çıktı Düzeyinde Denetim Kalitesini Etkileyen Faktörler	81
2.7.3.1. Denetçi Sorumluluğu ve Dava Riski	81
2.7.4. Denetim Kalitesini Etkileyen Diğer Faktörler	83
2.7.4.1. Denetim Komitelerinin Etkinliği	83
2.7.4.2. Düzenleyici Müdahalenin Etkisi	84

3. BAĞIMSIZ DENETİMDE KALİTE ANLAYIŞININ REVİZYONU: YENİ KALİTE YÖNETİM STANDARTLARI

87

3.1. KKS 1.....	87
3.1.1. KKS 1'in Kısıtları.....	87
3.2. Bağımsız Denetim Standardı 220 (BDS 220)	88
3.2.1. BDS 220'nin Kısıtları.....	89
3.3. Yeni Kalite Yönetim Çerçevesi: KYS 1, KYS 2 ve BDS 220 (Revize)	89
3.3.1. Kalite Kontrollden, Kalite Yönetimine Doğru Değişim	89
3.3.2. KYS 1'in Getirdiği Değişiklikler	90
3.3.2.1. KYS 1'in Kapsamı ve Amacı.....	90
3.3.2.2. KYS 1'in KYS 2 ve BDS 220 (Revize) ile İlişkisi	91
3.3.2.3. KYS 1'de Sorumlulukların Dağıtımı	92
3.3.2.4. KYS 1'in Unsurları	94
3.3.2.4.1. Risk Değerlendirme Süreci	96
3.3.2.4.1.1. Kalite Hedefleri Oluşturma	98
3.3.2.4.1 2. Kalite Risklerinin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi	99
3.3.2.4.1.3. Karşılıkların Tasarlanması ve Uygulanması.....	102
3.3.2.4.1.4. Kalite Hedeflerine, Risklerine veya Karşılıklara İlişkin Bilgilerin Belirlenmesi	102
3.3.2.4.2. Üst Yönetim ve Liderlik Yapısı	103
3.3.2.4.3. Etik Hükümler	106
3.3.2.4.4. Müşteri İlişkisinin ve Belirli Sözleşmelerin Kabulü ve Devam Ettirilmesi	106
3.3.2.4.5. Denetimin Yürütülmesi.....	107
3.3.2.4.6. Kaynaklar	108
3.3.2.4.6.1. İnsan Kaynakları.....	109
3.3.2.4.6.2. Teknolojik Kaynaklar	111
3.3.2.4.6.3. Entelektüel Kaynaklar	113
3.3.2.4.7. Bilgi ve İletişim	113
3.3.2.4.8. İzleme ve Düzeltme Süreci.....	117

3.3.2.4.8.1. İzleme Faaliyetlerinin Tasarlanması ve Uygulanması	117
3.3.2.4.8.2. Bulguların Değerlendirilmesi, Eksikliklerin Tespiti	118
3.3.2.4.8.3. Tespit Edilen Eksikliklere Karşılık Verilmesi	120
3.3.2.4.8.4. İletişim Kurulması	121
3.3.2.5. Denetim Ağından Kaynaklanan Yükümlülükler	122
3.3.2.6. Kalite Yönetim Sisteminin Değerlendirilmesi	123
3.3.2.7. Belgelendirme	125
3.3.2.8. KYS 1 ve Ölçklenebilirlik	126
3.3.3. KYS 2'nin Getirdiği Değişiklikler	127
3.3.3.1. KYS 2'nin Amacı, Kapsamı ve Revize Edilen Tanımlar	127
3.3.3.2. KYS 2'nin KYS 1 ve BDS 220 (Revize) ile Bağlantısı	129
3.3.3.3. Kalite Gözden Geçiricisinin Atanması ve Liyakati	130
3.3.3.4. Kalitenin Gözden Geçirilmesi	131
3.3.4. BDS 220 (Revize)'nin Getirdiği Değişiklikler	132
3.3.4.1. Liderlik Sorumluluklarına Odaklanma	133
3.3.4.2. Ölçklenebilirlik	135
3.3.4.3. Bağımsızlık ve Etik Hükümler	136
3.3.4.4. Kaynaklar	136
3.3.4.5. Denetimin Yürütülmesi	137
3.3.4.6. Kalitenin Gözden Geçirilmesi	138
3.5. Küçük ve Orta Ölçekli Uygulayıcıların Karşılaştığı Zorluklar	139
4. BAĞIMSIZ DENETİM KALİTESİ VE YENİ KALİTE YÖNETİM STANDARTLARI: İLGİLİ PAYDAŞLARIN ALGILARI ÜZERİNE BİR İNCELEME	145
4.1. Araştırma Yöntemi	145
4.2. Araştırmanın Deseni	145
4.3. Evren ve Örneklem	146
4.4. Verilerin Toplanması ve Düzenlenmesi	149

4.4.1. Verilerin Toplanma Yöntemi	149
4.4.2. Verilerin Toplanma Süreci	150
4.4.3. Verilerin Düzenlenmesi.....	151
4.5. Verilerin Analizi.....	151
4.5.1. Nitel Verilerin NVİVO 12 ile Kodlanması	152
4.6. Verilerin Geçerliliği ve Güvenilirliği.....	153
4.7. Araştırma Etiği.....	155
4.8. Bulgular	155
4.8.1. Denetim Kalitesi Tanımına Yönelik Bulgular.....	156
4.8.2. Denetim Kalitesini Etkileyen Faktörlere İlişkin Bulgular	162
4.8.2.1. Denetim Kalitesine Etki Eden Genel Faktörler	162
4.8.2.1.1. BÖD Firmalarının Avantaj ve Dezavantajları	171
4.8.2.1.1.1. BÖD Firmalarının Avantajları.....	172
4.8.2.1.1.2. BÖD Firmalarının Dezavantajları	176
4.8.2.1.2. KOÖD Firmalarının Avantaj ve Dezavantajları.....	179
4.8.2.1.2.1. KOÖD Firmalarının Avantajları.....	180
4.8.2.1.2.2. KOÖD Firmalarının Dezavantajları	182
4.8.2.2. BÖD Firmaları ile KOÖD Firmalarının Avantaj ve Dezavantajlarının Faktörler Kapsamında Karşılaştırması 186	
4.8.3. Kalite Kontrolden, Kalite Yönetimine Doğru Değişime Yönelik Bulgular 188	
4.8.3.1. Yeni Kalite Yönetim Standartlarına Geçiş Farkındalığı ...	189
4.8.3.2. Değişim İhtiyacı	194
4.8.3.3. Yeni KYS'lerin Gerekliliği.....	198
4.8.3.4. Fayda- Maliyet Etkisi.....	202
4.8.3.4.1. Fayda Unsuru	203
4.8.3.4.1. Maliyet Unsuru	205
4.8.3.5. KKG'nin Rolü.....	209
4.8.4. Yeni KYS'lerin Unsurları Çerçevesinde Değişim İhtiyacına Yönelik Bulgular 215	

4.8.4.1. Yeni KYS 1'in Unsurlarındaki Değişim İhtiyacı	217
4.8.4.2. KYS 1'in Uygulamaya Yönelik Zorlukları.....	221
4.8.4.3. Risk Değerlendirme	225
4.8.4.4. Kaynaklar	230
4.8.4.5. Ölçeklenebilirlik	233
4.8.4.6. İzleme ve İyileştirme	236
4.8.4.7. KYS 2' ye Duyulan ihtiyaç ve Uygulamada Yaşanabilecek Zorluklar 242	
4.8.5. Farklı Büyüklükteki Denetim Firmaları Tarafından KYS'lere Yönelik Geçiş Hazırlıkları 250	
4.8.5.1. BÖD Firmalarının ve KOÖD Firmalarının Hazırlıkları.....	250
SONUÇ VE TARTIŞMA.....	255
ÖNERİLER	273
KAYNAKÇA.....	277

KAYNAKÇA

- A.J.F., S. (2012). How Does Mandatory Audit Partner Rotation Affect Audit Quality? Evidence from Australia. *Yüksek Lisans Tezi*. Hollanda: Tilburg University.
- Abdel-Khalik, R. A. (1993). Why Do Private Companies Demand Auditing? *Journal of Accounting, Auditing and Finance*, 8(1), s. 31-52. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2158948 adresinden alındı
- Abid, A., Shaique, M., & Anwar ul Hag, M. (2018). Do Big Four Auditors Always Provide Higher Audit Quality? Evidence from Pakistan. *International Journal of Financial Studies*, 6(2), s. 1-22.
- Acar, D., Senal, S., & Usul, H. (2011). Bağımsız Denetim Kalitesi : Deentim Fİrmaları Üzerine Bir Araştırma. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 11(22), s. 273-306.
- Al- Aroud, S. F., Al-Sayyed, S. M., & Alawaedeh, H. A. (2021). Effect of Quality Control Standard 220 in Audit of Financial Statements: Evidence From Jordan. *Academy of Strategic Management Journal*, 2(20), s. 1-8.
- Al-ahdal, W. M., & Hashim, H. A. (2022). Impact of Audit Committee Characteristics and External Audit Quality on Firm Performance: Evidence from India. *Corporate Governance: The International Journal of Business in Society*, 22(2), s. 424-445.
- Alam, M., & Nandan, R. (2010). Organisational Change and Innovation in Small Accounting Practices: Evidence from the Field. *Journal of Accounting & Organizational Change*, 6(4), s. 460-476. doi:10.1108/18325911011091828
- Al-Khaddash, H., Nawas, R. A., & Ramadan, A. (2023). Factors affecting the quality of Auditing: The Case of Jordanian Commercial Banks. *International Journal of Business and Social Science*, 4(11), s. 206-222.
- Almutairi, A. R., Dunn, K., & Skantz, T. (2009). Auditor Tenure, Auditor Specialization and Information Asymmetry. *Managerial Auditing Journal*, s. 600-623. doi:10.1108/02686900910975341
- Altınbaş, T. (2010). Perceptions of Auditors and Managers on Audit Quality: A Study in Turkey. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, s. 137-150.

- Aobdia, D. (2019). Do Practitioner Assessments Agree with Academic Proxies for Audit Quality? Evidence from PCAOB and Internal Inspections. *Journal of Accounting and Economics*, 67(1), s. 144-174.
- Ardillah, K., & Chandra, R. (2022). Auditor Independence, Auditor Ethics, Auditor Experience and Due Professional Care on Audit Quality. *Accounting Profession Journal*, 4(1), s. 49-60.
- Arnold, C., & Kong, J. (2022). *Challenges, Initial Steps and Key Resources for Small Firm Digitalization*. IFAC: <https://www.ifac.org/knowledge-gateway/preparing-future-ready-professionals/discussion/challenges-initial-steps-and-key-resources-small-firm-digitalization> adresinden alındı
- Arrow, K. J. (1985). *The Economics of Agency*. Stanford, California: Stanford University.
- Asiriwa, O., Aronmwan, E., Uwuigbe, U., & Uwuigbe, O. (2018). Audit Committee Attributes and Audit Quality: A Benchmark Analysis. *Business: Theory and Practice*, 19, s. 37-48.
- Atmaca, M. (2012). Muhasebe Skandallarının Önlenmesinde İç Kontrol Sisteminin Etkinleştirilmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, 14(1), s. 194-205.
- Attolini, G., & Thompson, P. (2016). *IFAC Global Survey Gives Insights into Challenges, Opportunities, Economic Health of Small- and Medium-Sized Accountancy Practices and their SME Clients*. International Federation of Accountants (IFAC): <https://www.ifac.org/knowledge-gateway/preparing-future-ready-professionals/discussion/ifac-global-survey-gives-insights-challenges-opportunities-economic-health-small-and-medium-sized> adresinden alındı
- Audit Analytics. (2022). *Twenty-Year Review of Audit & Non-Audit Fee Trends*. Audit Analytics. Ağustos 14, 2023 tarihinde https://www.auditanalytics.com/doc/Twenty-Year_Review_of_Audit_and_Non-Audit_Fee_Trends.pdf adresinden alındı
- Ayboğa, M. H. (2022). İşletmelerde Yaşanan Muhasebe Skandallarının Önlenmesinde Alınan Denetim Tedbirleri. *Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi*(17), s. 39-68.
- Baah, G. K., & Fogarty, T. J. (2018). What Auditors Think About Audit Quality - A New Perspective on an Old Issue. *Journal Of Managerial Issues*, 4(30), s. 483-504.

- Baker, C. R. (2008). Ideological reactions to Sarbanes–Oxley. *Accounting Forum*, 32(2), s. 114-124. doi:10.1016/j.accfor.2007.11.002
- Ball, F., Tyler, J., & Wells, P. (2015). Is Audit Quality Impacted by Auditor Relationships? *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 11(2), s. 166-181. <https://doi.org/10.1016/j.jcae.2015.05.002> adresinden alındı
- Batıbay, İ. (2016). *Quality Control For Auditing Firms In Turkey : A Research on Difficulties Encountered by External Auditors in Compliance with Quality Control Standards*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bazeley, P., Jackson, K., & Teddlie, C. (2019). *Nvivo İle Nitel Veri Analizi*. (A. Bakla, & S. B. Demir, Çev.) Anı Yayıncılık.
- BDY. (2012, Aralık 26). Bağımsız Denetim Yönetmeliği. (*Resmî Gazete Sayısı: 28509*). Resmi Gazete.
- Beaver, W., Eger, C., Ryan, S., & Wolfson, M. (1989, Ağustos). Financial Reporting, Supplemental Disclosures, and Bank Share Prices. *Journal of Accounting Research*, 27(2), s. 157-178.
- Becker, C. L., Defond, M. L., & Jiambalvo, J. (1998). The Effects of Audit Quality on Earnings Management. *Contemporary Accounting Research*(15), s. 1-24.
- Boonyanet, W. (2013). Problems in the Implementation of the International Standard on Quality Control 1 (ISQC 1): Experience from Small and Medium Audit Firms in Thailand. *Journal of Global Business Review*, 15(2), s. 1-13.
- Bowler, B., Carnes, R., & Park, H. J. (2023). Mandatory Disclosure of Auditor Contracting and Financial Reporting Quality: Initial Evidence. *International Journal of Auditing*.
- Bowrin, A., & King, J. (2010). Time Pressure, Task Complexity, and Audit Effectiveness. *Managerial Auditing Journal*, 25(2), s. 160-181.
- Boynton, W. C., & Johnson, R. N. (2006). *Modern Auditing: Assurance Services and The Integrity of Financial Report*. Danvers, United States of America: John Wiley & Sons.
- Bozkurt Yazar, B. (2017). *Bağımsız Denetim ve Kalite Kontrol Sisteminin İncelenmesi: Bağımsız Denetim Kalitesinin Ölçülmesi Üzerine BİST' te Bir Uygulama*. Malatya: İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Bozkurt, N. (2018). *Muhasebe Denetimi*. Alfa Yayınları.
- Bozkurt, P. (2013). Denetim Kavramı ve Denetim Anlayışındaki Gelişmeler. *Denetim*, s. 56-62. doi:<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/208780>
- Broberg, P., Tagesson, T., Argento, D., Gyllengahm, N., & Martensson, O. (2017). Explaining the Influence of Time Budget Pressure on Audit Quality in Sweden. *Journal of Management & Governance*, 21(2), s. 331-350.
- Budd, J. M. (2005). Phenomenology and Information Studies. *Journal of Documentation*, 61(1), s. 44-59.
- Cameran, M., Prencipe, A., & Trombetta, M. (2016). Mandatory Audit Firm Rotation and Audit Quality. *European Accounting Review*, 25(1), s. 35-58. <https://doi.org/10.1080/09638180.2014.921446> adresinden alındı
- Canning, M., & O'Dwyer, B. (2016). Institutional Work and Regulatory Change in The Accounting Profession. *Accounting, Organizations and Society*, 54, s. 1-21.
- Carcello, J. V., & Nagy, A. L. (2004). Audit Firm Tenure and Fraudulent Financial Reporting. *AUDITING: A Journal of Practice & Theory*, 23(2), s. 55-69. <https://doi.org/10.2308/aud.2004.23.2.55> adresinden alındı
- Carcello, J. V., Hermanson, D. R., Neal, T. L., & Riley, R. A. (2002). Board Characteristics and Audit Fees. *Contemporary accounting research*, 19(3), s. 365-384.
- Carcello, J. V., Hermanson, R., & McGrath, N. (1992). Audit Quality Attributes: The Perceptions of Partners, Preparers, and Financial Statement Users. *Auditing-a Journal of Practice & Theory*, s. 7-24.
- Carcello, J. V., Hollingsworth, C., & Mastrolia, S. A. (2011). The Effect of PCAOB Inspections on Big 4 Audit Quality. *Research in Accounting Regulation*, 23(2), s. 85-96.
- Carey, P., & Simnett, R. (2006). Audit Partner Tenure and Audit Quality. *The Accounting Review*, 81(3), s. 653-676. <https://doi.org/10.2308/accr.2006.81.3.653> adresinden alındı
- Casterella, J. R., Jensen, K. L., & Knechel, W. R. (2009). Is Self-Regulated Peer Review Effective at Signaling Audit Quality? *The Accounting Review*, 3(84), s. 713-735.

- Center Audit Quality (CQA). (2014). *The CAQ Approach to Audit Quality Indicators*. Washinton D.C.: Center for Audit Quality. <https://www.theacaq.org/caq-approach-audit-quality-indicators> adresinden alındı
- Chan, D. K., & Wong, K. P. (2002). Scope of Auditors' Liability, Audit Quality, and Capital Investment. *Review of Accounting Studies*, 7(1), s. 97-122.
- Che, L., Hope, O.-K., & Langli, J. C. (2020). How Big-4 Firms Improve Audit Quality? *Management Science*, 66(10), s. 4552-4572.
- Chen, Y.-S., Hsu, J. C., Huang, M.-T., & Yang, P.-S. (2013). Quality, Size, and Performance of Audit Firms. *The International Journal of Business and Finance Research*, 7(5), s. 89-105.
- Chi, W., Myers, L. A., Omer, T. C., & Xie, H. (2016). The Effects of Audit Partner Pre-Client and Client-Specific Experience on Audit Quality and on Perceptions of Audit Quality. *Review of Accounting Studies*, 22(1), s. 361-391. doi:10.1007/s11142-016-9376-9
- Chow, C. W. (1982). The Demand for External Auditing: Size, Debt and Ownership Influences. *The Accounting Review*, 57(2), s. 272-291.
- Christensen, B. E., Glover, S. M., Omer, T. C., & Shelley, M. K. (2015). Understanding Audit Quality: Insights from Audit Professionals and Investors. *Contemporary Accounting Research*, 33(4), s. 1648-1684. <https://doi.org/10.1111/1911-3846.12212> adresinden alındı
- Chu, B., & Hsu, Y. (2018). Non-Audit Services and Audit Quality — The Effect of Sarbanes-Oxley Act. *Asia Pacific Management Review*, s. 201-208.
- Chung, J., Farrar, J., Puri, P., & Thorne, L. (2010). Auditor Liability to Third Parties After Sarbanes-Oxley: An International Comparison of Regulatory and Legal Reforms. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 9(1), s. 66-78.
- Church, B. K., Davis, S. M., & McCracken, S. A. (2008). The Auditor's Reporting Model: A Literature Overview and Research Synthesis. *Accounting Horizons*, 22(1), s. 69-90. <https://doi.org/10.2308/acch.2008.22.1.69> adresinden alındı
- Ciccotosto, S., Nandan, R., & Smorfitt, D. B. (2008). Issues Facing Small Accounting Practices in Regional North Queensland: An Exploratory Study. *Australian Accounting Review*, 18(4), s. 324-333. doi:10.1111/j.1835-2561.2008.0037.x

- Cohen, J., Gaynor, L. M., Krishnamoorthy, G., & Wright, A. M. (2007). Auditor Communications with The Audit Committee and The Board of Directors: Policy Recommendations and Opportunities for Future Research. *Accounting Horizons*, 21(2), s. 165-187.
- Colbert, J. L., & Jahera, J. S. (1988). The Role of The Audit And Agency Theory. *The Journal of Applied Business Research*, 4(2), s. 7-13. 10.19030/jabr.v4i2.6427 adresinden alındı
- Cooper, D. J., & Robson, K. (2006). Accounting, Professions and Regulation: Locating the Sites of Professionalization. *Accounting, Organizations and Society*, 31(4-5), s. 415-444.
- Coram, P., Ng, J., & Woodliff, D. (2004). The Effect of Risk of Misstatement on the Propensity to Commit Reduced Audit Quality Acts Under Time Budget Pressure. *Auditing A Journal of Practice & Theory*, 23(2), s. 159-167. doi:10.2308/aud.2004.23.2.159
- Creswell, J. W. (2023). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. (D. S. Demir, & M. Bütün, Çev.) Siyasal Kitabevi.
- Çaldağ, Y. (2007). *Denetim ve Raporlama*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Çoban, C. (2018). Vekalet Teorisi ve TURKCELL Örneği. *Journal of Politics, Economy and Management (JOPEM)*, 1(1), s. 1-24.
- Dang, L. (2004, Mayıs). Assessing Actual Audit Quality. *Doktora Tezi*. Philadelphia: Drexel University.
- Datar, S. M., Feltham, G. A., & Hughes, J. S. (1991). The Role of Audits and Audit Quality in Valuing New Issues. *Journal of Accounting and Economics*, 14(1), s. 3-49.
- Daugherty, B. E., Dickins, D., Hatfield, R., & Higgs, J. L. (2012). An Examination of Partner Perceptions of Partner Rotation: Direct and Indirect Consequences to Audit Quality. *AUDITING: A Journal of Practice & Theory*, 31(1), s. 97-114. <https://doi.org/10.2308/ajpt-10193> adresinden alındı
- DeAngelo, L. E. (1981a). Auditor Size and Audit Quality. *Journal of Accounting and Economics*, 3(3), s. 183-199. [http://dx.doi.org/10.1016/0165-4101\(81\)90002-1](http://dx.doi.org/10.1016/0165-4101(81)90002-1) adresinden alındı

- DeAngelo, L. E. (1981b). Auditor Independence, 'Low Balling', and Disclosure Regulation. *Journal of Accounting and Economics*, 3(2), s. 113-127. [http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/0165-4101\(81\)90009-4](http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/0165-4101(81)90009-4) adresinden alındı
- DeFond, M. L. (2012). The Consequences of Protecting Audit Partners' Personal Assets from The Threat of Liability: A Discussion. *Journal of Accounting and Economics*, 54(2-3), s. 174-179.
- DeFond, M. L., & Francis, J. R. (2005). Audit Research After Sarbanes-Oxley. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 24(1), s. 5-30.
- DeFond, M., & Lennox, C. (2011). The Effect of SOX on Small Auditor Exits and Audit Quality. *Journal of Accounting and Economics*, 52(1), s. 21-40. doi:10.1016/j.jacceco.2011.03.002
- DeFond, M., & Zhang, J. (2014). A Review of Archival Auditing Research. *Journal of Accounting and Economics*, 58(2-3), s. 275-326.
- Denzin, N. k., & Lincoln, Y. S. (2005). *The SAGE Handbook of Qualitative Research* (3rd. Edition b.). Sage Publications Inc.
- Detzen, D., & Gold, A. (2021). The Different Shades of Audit Quality: A Review of the Academic Literature. *Maandblad Voor Accountancy en Bedrijfs-economie*, 1/2(95), s. 5-15. doi:10.5117/mab.95.60608
- Detzen, D., & Gold, A. (2021). The Different Shades of Audit Quality: A Review of the Academic Literature. *Maandblad Voor Accountancy en Bedrijfs-economie*(95), s. 5-15. doi:10.5117/mab.95.60608
- DeZoort, F. T., Hermanson, D. R., Archambeault, D. S., & Reed, S. A. (2002). Audit Committee Effectiveness: A Synthesis of the Empirical Audit Committee Literature. *Audit Committee Effectiveness: A Synthesis of the Empirical Audit Committee Literature*, 21, s. 38-75.
- Ding, R., & Yuping, J. (2012). Auditor Mergers, Audit Quality and Audit Fees: Evidence From the PricewaterhouseCoopers Merger in the UK. *Journal of Accounting and Public Policy*, 31(1), s. 69-85.
- Dopuch, N., & King, R. R. (1991). The Impact of MAS on Auditors' Independence: An Experimental Markets Study. *Journal of Accounting Research*, 29, s. 60-98. <https://doi.org/10.2307/2491004> adresinden alındı

- Dömbekci, H. A., & Erişen, M. A. (2022). Nitel Araştırmalarda Görüşme Tek- niği. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(2), s. 141-60.
- Dönmez, G., Tosunoğlu, B., & Cengiz, S. (2020). Bağımsız Denetim Kalite- si Konusunda Ulusal ve Uluslararası Dergiler Üzerine Bibliyometrik Bir Araştırma. *The Journal of International Scientific Researches*, 5(Ek), s. 78- 86.
- Duff, A. (2004). *Auditqual: Dimensions of Audit Quality*. Edinburgh: The Institute of Chartered Accountants of Scotland. Ni- san 4, 2023 tarihinde https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/53564649/66-Auditqual-Dimensions-of-Audit-Quality-Duff-I-CAS-libre.pdf?1497775002=&response-content-disposition=inline%-3B+filename%3DAuditqual_dimensions_of_Audit_quality.pdf&Expires=1716811615&Signature=En2rnJLpxH9WPb adresinden alındı
- Duff, A. (2009). Measuring audit quality in an era of change: An empirical investigation of UK audit market stakeholders in 2002 and 2005. *Man- agerial Auditing Journal*, s. 400-422. doi:10.1108/02686900910956784
- Durocher, S., Gendron, Y., & Picard, C. F. (2015). Waves of Global Standardi- zation: Small Practitioners' Resilience and Intra- professional Fragmenta- tion Within the Accounting Profession. *Auditing A Journal of Practice & Theory*, s. 1-35. doi:10.2308/ajpt-51303
- Earley, C. E., Hoffman, V. B., & Joe, J. R. (2008). Reducing Management's Influ- ence on Auditors' Judgments: An Experimental Investigation of SOX 404 Assessments. *The Accounting Review*, 83(6), s. 1461-1485.
- Elshawarby, M. A. (2017). Auditor's Professional Specialization Role in Redu- cing the Potential Negative Effects of Mandatory Audit-Firm Rotation on Audit Quality. *Journal of Accounting & Marketing*, 6(3), s. 1-9.
- Elyana, E., Whetyningtyas, A., & Susanti, D. (2023). The Factors Affecting Au- dit Quality with Auditor's Experience as Moderating Variable. *Journal of Accounting Science*, 7(2), s. 163-182.
- Erdoğan, M. (2022). Muhasebe, Deneitm ve Bağımsız Denetimin Gerekliliği. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 3(1), s. 51-63. Mart 9, 2023 tarihinde <https://dergipark.org.tr/tr/pub/doujournal/issue/66648/1042805> adresinden alındı

- Esendemir, E. (2013). Bağımsız Denetimde Kalite Kontrol ve YMM'lere Yönelik Bir Uygulama. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 15(2), s. 111-143.
- Eshleman, J. D., & Guo, P. (2014). Do Big 4 Auditors Provide Higher Audit Quality after Controlling for the Endogenous Choice of Auditor? *AUDI- TING: A Journal of Practice & Theory*, s. 197-219. <https://doi.org/10.2308/ajpt-50792> adresinden alındı
- Ettredge, M. L., Scholz, S., & Li, C. (2007). Audit Fees and Auditor Dismissals in the Sarbanes-Oxley Era. *Accounting Horizons*, 21(4), s. 371-386. <https://doi.org/10.2308/acch.2007.21.4.371> adresinden alındı
- Fakhimuddin, M. (2018). Reconsidering Accounting Information Systems: Effective Formulations for Company's Internal Control. *Arthatama*, 2(1), s. 26-34.
- Fama, E. F., & Laffer, A. B. (1971). Information and Capital Markets. *The Journal of Business*, 44(3), s. 289-298.
- Fargher, N., Taylor, M. H., & Simon, D. T. (2001). The Demand for Auditor Reputation Across International Markets for Audit Services,. *The International Journal of Accounting*, 36(4), s. 407-421.
- Farida, F. (2021). The Effect of Auditor Ethics, Auditor Experience and Independence on Audit Quality Through Professional Skepticism. *ATESTASI Jurnal Ilmiah Akuntansi*, 4(2), s. 446-463.
- Favere-Marchesi, M. (2006). Audit Review: The Impact of Discussion Timing and Familiarity. *Behavioral Research in Accounting*, 18(1), s. 53-64.
- Feltham, G. A., Hughes, J. S., & Simunic, D. A. (1991). Empirical Assessment of The Impact of Auditor Quality on The Valuation of New Issues. *Journal of Accounting and Economics*, 14(4), s. 375-399. [https://doi.org/10.1016/0165-4101\(91\)90009-D](https://doi.org/10.1016/0165-4101(91)90009-D) adresinden alındı
- Feroz, E. H. (1991). The Financial and Market Effects of The SEC's Accounting and Auditing Enforcement Releases. *Journal of Accounting Research*, s. 107-142. doi:10.2307/2491006
- Fiolleau, K., Hoang, K., Jamal, K., & Sunder, S. (2013). How do regulatory reforms to enhance auditor independence work in practice? *Contemporary Accounting Research*, 30(3), s. 864-890.

- Firth, M., Rui, O. R., & Wu, X. (2012). How Do Various Forms of Auditor Rotation Affect Audit Quality? Evidence from China. *The International Journal of Accounting*, 87(1), s. 109-138. <https://doi.org/10.1016/j.in-tacc.2011.12.006> adresinden alındı
- Florio, C., Corbella, S., Gotti, G., & Mastrolia, S. A. (2015). Audit Firm Rotation, Audit Fees and Audit Quality: The Experience of Italian Public Companies. *Journal of International Accounting Auditing and Taxation*, 25, s. 46-66. doi:10.1016/j.intaccudtax.2015.10.003
- Francis, J. R. (2004). What Do We Know About Audit Quality? *The British Accounting Review*, 36(4), s. 345-368. <https://doi.org/10.1016/j.bar.2004.09.003> adresinden alındı
- Francis, J. R. (2011). A Framework for Understanding and Researching Audit Quality. *AUDITING: A Journal of Practice & Theory*, 30(2), s. 125-152. <https://doi.org/10.2308/ajpt-50006> adresinden alındı
- Francis, J. R., & Yu, M. D. (2009). Big 4 Office Size and Audit Quality. *The Accounting Review*, 84(5), s. 1521-1552.
- Frankel, R. M., Johnson, M. F., & Nelson, K. K. (2002). The Relation between Auditors' Fees For Non-Audit Services and Earnings Quality. *The Accounting Review*, 77(1), s. 71-105.
- Frantz, P. (1999). Auditor's Skill, Auditing Standards, Litigation, and Audit Quality. *The British Accounting Review*, 31(2), s. 151-183.
- Geiger, M. A., & Raghunandan, K. (2002). Auditor Tenure and Audit Reporting Failures. *AUDITING: A Journal of Practice & Theory*, 21(1), s. 67-78. <https://doi.org/10.2308/aud.2002.21.1.67> adresinden alındı
- Ghosh, A., & Moon, D. (2005). Auditor Tenure and Perceptions of Audit Quality. *The Accounting Review*, 80(2), s. 585-612.
- Gök, S., & Bedük, A. (2014). Vekalet Teorisi Kapsamında Hedeflere Ulaşılması Bakımından Örgüt İçi İlişkilerde Personel Güçlendirmenin Önemi. *Research Journal of Business and Management*, 4(1), s. 436-447.
- Gökoğlan, K. (2019). *Bağımsız Denetimin Kalitesi Açısından Denetimin Katma Değeri: Yatırım Kuruluşları Üzerine Bir Değerlendirme*. Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Gramling, A. A., O'Donnell, E., & Vandervelde, S. D. (2010). Audit Partner Evaluation of Compensating Controls: A Focus on Design Effectiveness and Extent of Auditor Testing. *Auditing: a Journal of Practice & Theory*, 29(2), s. 175-187.
- Groenewald, T. (2004). A Phenomenological Research Design Illustrated. *International Journal of Qualitative Methods*, 3(1), s. 42-55.
- Gul, F. A., Sun, S. Y., & Tsui, J. (2003). TRACKS: Audit Quality, Earnings, and the Shanghai Stock Market Reaction. *Journal of Accounting Auditing & Finance*, 18(3), s. 411-427. doi:10.1177/0148558X0301800306
- Gundry, L. C., & Liyanarachvhi, G. A. (2007). Time Budget Pressure, Auditors' Personality Type, and The Incidence of Reduced Audit Quality Practices. *Pacific Accounting Review*, 19(2), s. 125-152.
- Gunny, K. A., & Zhang, T. C. (2013). PCAOB inspection reports and audit quality. *Journal of Accounting and Public Policy*, 32(2), s. 136-160.
- Gürbüz, S., & Şahin, F. (2018). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Felsefe – Yöntem – Analiz* (5. Baskı b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Güredin, E. (2014). *Denetim ve Güvence Hizmetleri, SMMM ve YMM'lere Yönelik İlkeler ve Teknikler* (14. b.). İstanbul: Türkmen Kitapevi.
- Hardan, A. O., Mohamad, N. R., & Salleh, Z. (2016). Human capital antecedent's: The impact of the implementation international standard on quality control1 isqc 1 on the audit firm performance in Jordan: A conceptual study. *International Journal of Applied Business and Economic Research*, 14(5), s. 2955-2968.
- Hay, D., & Davis, D. (2004). The Voluntary Choice of an Auditor of Any Level of Quality. *A Journal of Practice & Theory*, s. 37-53. <https://doi.org/10.2308/aud.2004.23.2.37> adresinden alındı
- Hayes, R. S., Dassen, R., Schilder, A., & Wallage, P. (2005). *Principles Of Auditing: An Introduction To International Standards On Auditing - Softcover*. Pearson Education Limited. <https://kelasunggulanb2016.wordpress.com/wp-content/uploads/2018/05/e-book-audit-rick-hayes-roger-dassen-ar-nold-schilder-and-philip-wallage-principles-of-auditing-an-introduction-to-international-standards-on-auditing-prentice-hall-2004.pdf> adresinden alındı

- Healy, P. M., & Palepu, K. G. (2001). Information Asymmetry, Corporate Disclosure, and The Capital Markets: A Review of The Empirical Disclosure Literature. *Journal of Accounting and Economics*, 1-3(31), s. 405-440.
- Hecimovic, A., & Bennie, N. M. (2011). The Differential Impact of the Force of Law Australian Auditing Standards. *Australian Accounting Review*, 21(2), s. 183-192. doi:10.1111/j.1835-2561.2011.00131.x
- Higson , A. (2003). *Corporate Financial Reporting: Theory & Practice*. SAGE Publications Ltd. <https://doi.org/10.4135/9781446220863> adresinden alındı
- Hillison, W., & Pacini, C. (2004). Auditor Reputation and the Insurance Hypothesis: The Information Content of Disclosures of Financial Distress of a Major Accounting Firm. *Journal of Managerial Issues*, 16(1), s. 65-86. <http://www.jstor.org/stable/40601184> adresinden alındı
- Hoitash, R., Markelevich, A., & Barragato, C. A. (2007). Auditor Fees and Audit Quality. *Managerial Auditing Journal*, 22(8), s. 761-786.
- Holm, C., & Zaman, M. (2012). Regulating Audit Quality: Restoring Trust and Legitimacy. 36(1), s. 51-61. <https://doi.org/10.1016/j.accfor.2011.11.004> adresinden alındı
- Hosseinniakani , S. M., Inacio, H., & Mota, R. (2014). A Review on Audit Quality Factors. *International Journal of Academic Research in Accounting Finance and Management Sciences*, 2(4), s. 316-331. doi:DOI:10.6007/IJARAFMS /v4-i2/861
- Huberman, M. A., & Miles, M. (2015). *Nitel Veri Analizi (2. Baskı b.)*. (S. A. Altun, & A. Ersoy, Çev.) Pegem Yayıncılık.
- Humphrey, C. (2008). Auditing Research: a Review Across the Disciplinary Divide. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 21(2), s. 170-203. <https://doi.org/10.1108/09513570810854392> adresinden alındı
- Humphrey, C., Kausar, A., Loft, A., & Woods, M. (2011). Regulating audit beyond the crisis: A critical discussion of the EU Green Paper. *European Accounting Review*, s. 431-457.
- Husserl, E. (2003). *Fenomenoloji Üzerine Beş Ders*. Ankara: BilgeSu Yayıncılık.

- IAASB. (2014). *A Framework for Audit Quality: Key Elements that Create an Environment for Audit Quality*. Geneva: International Federation of Accountants. Mart 11, 2023 tarihinde <https://www.iaasb.org/publications/framework-audit-quality-key-elements-create-environment-audit-quality-3> adresinden alındı
- Iachimovschi, A., & Cuşmaunsa, R. (2022). Opportunities for Modernizing the Financial Audit Quality Management System in The Republic of Moldova. *Conference Competitiveness and Innovation in the Knowledge Economy* (s. 271-279). Moldova: Annual International Scientific Conference. doi:10.5281/zenodo.7563976
- ICAEW. (2002). *Audit Quality*. London: ICAEW. Mart 13, 2023 tarihinde <https://www.icaew.com/-/media/corporate/files/technical/audit-and-assurance/audit-quality/audit-quality-forum-shareholder-involvement/audit-quality-full-version.ashx> adresinden alındı
- IESBA. (2022). *Handbook of the Code of Ethics for Professional Accountants*. International Federation of Accountants (IFAC). Aralık 21, 2023 tarihinde https://www.ifac.org/_flysystem/azure-private/publications/files/IESBA-English-2021-IESBA-Handbook_Web.pdf adresinden alındı
- IFAC. (2014). *Global SMP 2014 Survey*. International Federation of Accountants. Nisan 25, 2024 tarihinde <https://www.ifac.org/knowledge-gateway/contributing-global-economy/publications/ifac-global-smp-survey-2014-results> adresinden alındı
- IFAC. (2015). *Global SMP Survey 2015*. International Federation of Accountants. Nisan 27, 2024 tarihinde <https://www.ifac.org/knowledge-gateway/preparing-future-ready-professionals/publications/ifac-global-smp-survey-2015-results> adresinden alındı
- IFAC. (2016). *Global SMP 2016 Survey*. International Federation of Accountants. Nisan 25, 2024 tarihinde <https://www.ifac.org/knowledge-gateway/contributing-global-economy/publications/2016-ifac-global-smp-survey-report-summary> adresinden alındı
- IFAC. (2018). *Global SMP Survey 2018*. International Federation of Accountants (IFAC). Nisan 26, 2024 tarihinde <https://www.ifac.org/knowledge-gateway/contributing-global-economy/publications/new-global-smp-survey-reveals-key-growth-small-accounting-firms> adresinden alındı

- IFAC. (2019). *IFAC Small and Medium Practices Committee Response to the IAASB's Exposure Draft for International Standard on Auditing – Proposed ISA 220 (Revised): Quality Management for an Audit of Financial State- ments*. Mayıs 2, 2024 tarihinde International Federation of Accountants: <https://www.iaasb.org/publications/iaasbs-exposure-drafts-quality-management-firm-and-engagement-level-including-engagement-quality> adresinden alındı
- IFAC. (2021). *IFAC Small and Medium Practices Advisory Group (SMPAG) Response to the International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB) Exposure Draft: Conforming and Consequential Amendments to the IAASB's Other Standards as a Result of the New and Revised Q. Ma- yıs 2, 2024 tarihinde International Federation of Accountants: <https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/publications/exposure-drafts/comments/20210524-IAASB-QM-Conforming-SMPAG-FINAL.pdf>* adresinden alındı
- IFAC. (2023). *IFAC Small and Medium Practices Advisory Group Response to the IAASB's Proposed Strategy and Work Plan for 2024-2027*. Mayıs 2, 2024 tarihinde International Federation of Accountants (IFAC): <https://www.iaasb.org/sites/default/files/2023-04/20230411-SMPAG-IAASB-Strategy%26WP-2024-2027-Final.pdf> adresinden alındı
- IFAC. (2023). *Quality Management Toolkit for Small- and Medium-Sized Firms and Illustrative Risk Matrix*. IFAC: <https://www.ifac.org/knowledge-gateway/supporting-international-standards/publications/quality-management-toolkit-small-and-medium-sized-firms-and-illustrative-risk-matrix> adresinden alındı
- Ittonen, K. (2010). *A Theoretical Examination of the Role of Auditing and the Relevance of Audit Reports*. Finland: University of Vaasa. Kasım 22, 2022 tarihinde https://www.uwasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-298-4.pdf adresinden alındı
- Jahera, J. J., & Colbert, J. (1988). The Role of the Audit and Agency Theory. *Journal of Applied Business Research*, 4(2), s. 7-12. doi:10.19030/jabr.v4i2.6427
- Johnson, E., Reichelt, K. J., & Soileau, J. S. (2018). No news is bad news: Do PCAOB part II reports have an effect on annually inspected firms' audit fees and audit quality? *Journal of Accounting Literature*, 41(1), s. 106-126.

- Kaawaase, T. K., Assad, M. J., Kitindi, E., & Stephen, N. (2016). Audit Quality Differences Amongst Audit Firms in a Developing Economy. The Case of Uganda. *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 6(3), s. 1-26. doi:10.1108/JAEE-08-2013-0041
- Kamarudin, K. A., Wan Ismail, W., & Ariff, A. M. (2021). Auditor Tenure, Investor Protection and Accounting Quality: International Evidence. *Accounting Research Journal*, 35(2), s. 238-260. doi:10.1108/ARJ-07-2020-0179
- Kang, E., & Hwang, H.-J. (2021). Ethical Conducts in Qualitative Research Methodology :Participant Observation and Interview Process. *Journal of Research and Publication*, 2(2), s. 5-10.
- Kaplan, S. E., & Williams, D. D. (2013). Do going concern audit reports protect auditors from litigation? A simultaneous equations approach. *The Accounting Review*, 88(1), s. 199-232.
- Kaplan, S. E., O'Donnell, E. F., & Arel, B. M. (2008). The Influence of Auditor Experience on The Persuasiveness of Information Provided by Management. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 27(1), s. 67-83.
- Karataş, A., & Aren, S. (2007). Vekalet Teorisi ve Bilgi Asimetrisi Problemi. A. Özyılmaz, & F. Ölçer içinde, *Güncel Yönetim ve Organizasyon Yaklaşımları* (s. 183-204). Seçkin Yayıncılık.
- Kaval, H. (2008). *Muhasebe Denetimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Kavut, L. (2002). Ulusal ve Uluslararası Bağımsız Denetim Firmalarında Çalışan Denetçilerin Bağımsız Denetim Hizmetinin Kalitesine İlişkin Tutumları. *Istanbul Management Journal*, 41, s. 7-21.
- Kaya, P. H. (2019). Türkiye'de Denetim Alanında Yazılmış Olan Doktora Tezlerinin Değerlendirilmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(2), s. 556-576.
- Kesimli, İ. (2015). *Türk bağımsız denetim firmalarının uluslararası kalite kontrol standardı açısından incelenmesi*. Kırşehir: Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KGK. (2012). Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Kurumunun Teşki lat ve Görevleri Hakkında Yönetmelik. Mart 2, 2023 tarihinde

- KGK. (2022). *KYS 1 İlk Uygulam Rehberi*. Ankara: Kamu Gözetim Kurumu. Kasım 8, 2022 tarihinde <https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/KKS/KYS%201%20%C4%B0lk%20Uygulama%20Rehberi.pdf> adresinden alındı
- KGK. (2022a). *KYS 1: İlk Uygulama Rehberi*. Ankara: Kamu Gözetim Kurumu.
- KGK. (2022b). *KYS 2: İlk Uygulama Rehberi*.
- KGK. (2022c). *BDS 220 (Revize) : İlk Uygulama Rehberi*.
- KGK. (2023). *Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu*. <https://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/8091/Bir-denetim-faaliyetinin-u%CC%88stlenilmesinde-dikkat-etmem-gereken-rotasyon-su%C-C%88relerine-ilis%CC%A7kin-adresinden-alindi>
- KGK. (2023a). *Kalite Yönetim Standardı 1 / Finansal Tabloların Bağımsız Dene- tim veya Sınırlı Bağımsız Denetimleri ile Diğer Güvence Denetimleri veya İlgili Hizmetleri Yürüten Bağımsız Denetim Şirketleri için Kalite Yönetimi*. Ankara: Kamu Gözetim Kurumu.
- KGK. (2023b). *Kalite Yönetim Standardı (KYS 2) / “ Denetim Kalitesinin Göz- den Geçirilmesi”*.
- KGK. (2023c). *Bağımsız Denetim Standardı (BDS) 220 (Revize) / Finansal Tabloların Bağımsız Denetiminde Kalite Yönetimi*.
- Kim, H., Lee, H., & Lee, J. E. (2015). Mandatory Audit Firm Rotation and Audit Quality. *Journal of Applied Business Research*, 31(3), s. 1089-1106. <https://doi.org/10.19030/jabr.v31i3.9245> adresinden alındı
- Kinney, W. R., & Libby, R. (2002). Discussion of The Relation between Auditors' Fees for Nonaudit Services and Earnings Management. *The Accounting Review*, 77(1), s. 107-114. <https://doi.org/10.2308/accr.2002.77.s-1.107> adresinden alındı
- Knechel, R. W., Sharma, D. S., & Sharma, V. D. (2012). Non-audit services and knowledge spillovers: Evidence from New Zealand. *Journal of Business Finance & Accounting*, 39(1-2), s. 60-81.
- Knechel, W. R., Krishnan, G. V., Pevzner, M., Bhaskar, L. S., & Velury, U. (2013). Audit Quality: Insights from the Academic Literature. *Auditing: A Jour- nal of Practice & Theory*, 32(1), s. 385-421. doi:10.2139/ssrn.2040754

- Krishnan, G. (2003). Does Big 6 Auditor Industry Expertise Constrain Earnings Management? *Accounting Horizons*, s. 1-16.
- Krishnan, J., & Schauer, P. C. (2001). Differences in Quality among Audit Firms. *Journal of Accountancy*, s. 1-85.
- Kuntari, Y., Chariri, A., & Nurdhiana, N. (2017). The Effect of Auditor Ethics, Auditor Experience, Audit Fees and Auditor Motivation on Audit Quality. *Sriwijaya International Journal of Dynamic Economics and Business*, s. 203-218.
- Kwon, S. Y., Youngdeok, L., & Simnett, R. (2014). The Effect of Mandatory Audit Firm Rotation on Audit Quality and Audit Fees: Empirical Evidence from the Korean Audit Market. *Auditing A Journal of Practice & Theory*, 33(4), s. 167-196. doi:10.2308/ajpt-50814
- Laitinen, E., & Laitinen, T. (2015). A Probability Tree Model of Audit Quality. *European Journal of Operational Research*, 243(2), s. 665-677. doi:10.1016/j.ejor.2014.12.021
- Lamoreaux, P. T. (2016). Does PCAOB Inspection Access Improve Audit Quality? An Examination of Foreign Firms Listed in The United States. *Journal of Accounting and Economics*, 61(2-3), s. 313-337.
- Laux, V., & Newman, P. D. (2010). Auditor liability and client acceptance decisions. *The Accounting Review*, 85(1), s. 261-285.
- Lawrence, A., Minutti-Meza, M., & Zhang, P. (2011). Can Big 4 versus Non-Big 4 Differences in Audit-Quality Proxies Be Attributed to Client Characteristics? *The Accounting Review*, 86(1), s. 259-286. <https://doi.org/10.2308/accr.00000009> adresinden alındı
- Lennox, C. S. (1999). Audit Quality and Auditor Size: an Evaluation of Reputation and Deep Pockets Hypotheses. *Journal of Business Finance & Accounting*, 26(7), s. 779-805.
- Lennox, C. S., Wu, X., & Zhang, T. (2014). Does Mandatory Rotation of Audit Partners Improve Audit Quality? *The Accounting Review*, 89(5), s. 1775- 1803. doi:10.2308/accr-50800
- Lennox, C., & Li, B. (2012). The Consequences of Protecting Audit Partners' Personal Assets from The Threat of Liability. *Journal of Accounting and Economics*, 54(2-3), s. 154-173.

- Li, C., Song, F. M., & Wong, S. M. (2005). *Audit Firm Size Effects in China's Emerging Audit Market*. China: The University of Hong Kong.
- Lin, J. Z., & Liu, M. (2009). The Impact of Corporate Governance on Auditor Choice: Evidence from China. *Journal of International Accounting Auditing and Taxation*, 18(1), s. 44-59. doi:10.1016/j.intaccudtax.2008.12.005
- Little, H. T., & Lehkamp, J. M. (2018). The Development of Audit Quality Indicators. *Archives of Business Research*, 6(1). <https://doi.org/10.14738/abr.61.4059> adresinden alındı
- Liyanarachchi, G. A., & Shaun, M. M. (2007). Time Budget Pressure in New Zealand Audits. *University of Auckland Business Review*, 9(2), s. 60-68.
- Louis, H., & Robinson, D. (2005). Do managers credibly use accruals to signal private information? Evidence from the pricing of discretionary accruals around stock splits. *Journal of Accounting and Economics*, 2(39), s. 361-380.
- Löhlein, L. (2016). From peer review to PCAOB inspections: Regulating for audit quality in the US. *Journal of Accounting Literature*, 36(1), s. 28-47.
- Malone, C. F., & Roberts, R. W. (1996, Haziran 25). Factors Associated with the Incidence of Reduced Audit Quality Behaviors. *Auditing: a Journal of Practice & Theory*, 15(2), s. 49-64.
- Maltby, J. (2008). There Is No Such Thing as Audit Society: A Reading of Power, M. (1994a) 'The Audit Society'. *Conference of Practical Criticism in the Managerial Social Sciences* (s. 388-398). Leicester University Management School.
- Mansur, H., Abdul Rahman, A., Meero, A., & Shatnawi, A. (2022). The Perceptions of External Auditors on The Relationship Between Audit Fees and Audit Quality. *Cogent Business & Management*, 1(9), s. 1-14. doi:10.1080/23311975.2022.2113203
- Marshall, C., & Grossman, G. B. (2006). *Designing Qualitative Research* (4. Baskı b.). Sage Publications Ltd.
- Mennon, K., & Williams, D. D. (1994). The Insurance Hypothesis and Market Prices. *The Accounting Review*, 69(2), s. 327-342.
- Mercieca, Z. (2020). The amendments and the implementation of the Revised International Standard of Quality and Control 1. *Master Thesis*. University of Malta.

- Moumin, I. (2024). Optimizing Financial Auditing through Effective Audit Committees: A Comprehensive Literature Review. *Emirati Journal of Business, Economics and Social Studies*, 3(1), s. 14-21. Nisan 21, 2024 tarihinde <https://emiratesscholar.com/system/publish/190124110155161.pdf> adresinden alındı
- Munene, L. W., Njangiru, M. J., & Ngungu, S. W. (2016). Effect of Auditing on Financial Performance of Water and Sanitation Company in Kirinyaga County, Kenya. *Journal of Finance and Accounting*, 4(5), s. 271-284.
- Munene, L., Njangiru, M., & Ngungu, S. (2016). Effect of Auditing on Financial Performance of Water and Sanitation Company in Kirinyaga Country, Kenya. *Journal of Finance and Accounting*, 5(4), s. 271-278.
- Myers, J. N., Myers, L. A., & Omer, T. C. (2003). Exploring the Term of the Auditor-Client Relationship and the Quality of Earnings: A Case for Mandatory Auditor Rotation? *The Accounting Review*, 78(3), s. 779-799. <https://doi.org/10.2308/accr.2003.78.3.779> adresinden alındı
- Nagy, A. L. (2005). Mandatory Audit Firm Turnover, Financial Reporting Quality, and Client Bargaining Power: The Case of Arthur Andersen. *Accounting Horizons*, 19(2), s. 51-68. <https://doi.org/10.2308/acch.2005.19.2.51> adresinden alındı
- Narayan, V. G. (1994). An Analysis of Auditor Liability Rules. *Journal of Accounting Research*, 32, s. 39-59.
- Nehme, R. (2013). Dynamics of Audit Quality: Behavioural Approach and Governance Framework: UK Evidence. *Doktora Tezi*. Durham University.
- Neri, L., & Russo, A. (2014). A Framework for Audit Quality: Critical Analysis. *Business and Management Review*, 3(9), s. 25-30.
- Ng, T., & Tan, H.-T. (2003). Effects of Authoritative Guidance Availability and Audit Committee Effectiveness on Auditors' Judgments in an Auditor-Client Negotiation Context. *The Accounting Review*, 78(3), s. 801-818. doi:10.2308/accr.2003.78.3.801
- Nurna, A., & Agus, A. (2019). Drivers of audit quality for the development of the audit quality framework based on the international standards. *International Journal of Recent Technology and Engineering*, 8(4), s. 12820-12823.

- Odabaşı, C., & Ergen, H. (2015). Bağımsız Denetimde Kamu Gözetimi ve Skandalları. *KGK Uzmanları Derneği Yayınları*. Mart 3, 2023 tarihinde <https://silo.tips/download/baımsız-denetmde-kamugzetm-ve-skandal-lar-kgk-uzman-cahit-odabai> adresinden alındı
- Ojala, H., Niskanen, M., Collis, J., & Pajunen, K. (2014). Audit Quality and Decision-Making in Small Companies. *Managerial Auditing Journal*, 29(9), s. 800-817. doi:10.1108/MAJ-08-2014-1063
- Onwuchekwa, J. C., Erah, D., & Izedonmi, F. (2012). Mandatory Audit Rotation and Audit Independence: Survey of Southern Nigeria. *Research Journal of Finance and Accounting*, 2(7), s. 78-85.
- O'Reilly, D. M., Leitch, R. A., & Tuttle, B. (2006). An Experimental Test of the Interaction of the Insurance and Information & Signaling Hypotheses in Auditing. *Contemporary Accounting Research*, 23(1), s. 267-289. doi:10.1506/2607-8PDH-WKCV-R3RD
- Otete, A. R. (2020). Adoption of Audit Software by Small and Medium-Sized Practices in East Africa. *European Journal of Accounting, Auditing and Finance Research*, 8(9), s. 25-40.
- Öner, Ö., & Uyar, M. (2018). Vekalet Teorisi Bağlamında Denetim Faaliyetlerinin ve Kontrol Sistemlerinin Yönetim Riskine Etkisi: Küçük ve Orta Boy İşletmelerde Bir Uygulama. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, s. 66-91.
- Özgül, T. (2019). *Bağımsız Denetim Kuruluşları ve Bağımsız Denetime Tabi Firmaların Denetim Kalitesi Algılarının İncelenmesi ve Türkiye Genelinde Bir Uygulama*. Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Entitüsü.
- Palmrose, Z. V. (1988). An Analysis of Auditor Litigation and Audit Service Quality. *The Accounting Review*, 63(1), s. 55-73.
- Patton, M. Q. (2018). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri* (2. Baskı b.). (M. Bütün, & S. B. Demir, Çev.) Pegem Akademi.
- Pierce, B., & Sweeney, B. (2004). Cost-Quality Conflict in Audit Firms: an Empirical Investigation. *European Accounting Review*, 13(3), s. 415-441.
- Pisani, C. (2022). The implications of the revised audit quality management standards on local audit firms. *Master's Thesis*. University of Malta.
- Power, M. K. (2003). Auditing and The Production of Legitimacy. *Accounting, Organizations and Society*, 4(28), s. 379-394.

- Quick, R., Toledano, D. S., & Toledano, J. S. (2023). The Impact of Auditor-Provided Non-Audit Services on Audit Quality: A Review of The Archival Literature. *Corporate Ownership & Control*, 2(20), s. 93-112.
- Raiborn, C., Schorg, C., & Massoud, M. (2006). Should auditor rotation be mandatory? *The Journal of Corporate Accounting & Finance*, 17(4), s. 37- 49.
- Read, W. J., Rama, D. V., & Raghunandan, K. (2004). Local and Regional Audit Firms and the Market for SEC Audits. *Accounting Horizons*, 18(4), s. 241-254. doi:10.2308/acch.2004.18.4.241
- Reiner, Q. (2022). Can Prohibitions of Non-Audit Services and an Expanded Auditor Liability Improve Audit Quality? *International Journal of Auditing*, 26(1), s. 18-22. <https://doi.org/10.1111/ijau.12268> adresinden alındı
- Resmi Gazete. (2012). Bağımsız Denetim Yönetmeliği. Haziran 17, 2023 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=16907&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5> adresinden alındı
- Robson, K., Humphrey, C., & Khalifa, R. (2007). Transforming Audit Technologies: Business Risk Audit Methodologies and The Audit Field. *Accounting, Organizations and Society*, 4(32), s. 409-438. <https://doi.org/10.1016/j.aos.2006.09.002> adresinden alındı
- Ruiz-Barbadillo, E., Gomez-Aguilar, N., & Carrera, N. (2009). Does Mandatory Audit Firm Rotation Enhance Auditor Independence? Evidence from Spain. *AUDITING: A Journal of Practice & Theory*, 28(1), s. 113-135. <https://doi.org/10.2308/aud.2009.28.1.113> adresinden alındı
- Said, R. (2012). The impact of ISQC 1 on small and medium sized practices : a field study. University of Malta.
- Saldana, J. (2019). *Nitel Araştırmacılar İçin Kodlama El Kitabı* (3. Baskı b.). (A. T. Akcan, & S. N. Şad, Dü) Pegem Akademi Yayıncılık.
- Schwartz, R. (1997). Legal Regimes, Audit Quality and Investment. *Accounting Review*, s. 385-406.
- Selimoğlu, S. K., Özbirecikli, M., & Uzay, Ş. (2017). *Bağımsız Denetim* (2. Baskı b.). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Semba, H. (2016). The Regulator's View of Audit Quality: A Focus on IAASB's Proposed Framework from the Perspective of Institutional Theory. *Accounting and Financial Studies Journal*, 20(3), s. 37-47.

- Shahibah, K., Hariadi, B., & Baridwan, Z. (2020). The Effect of Quality Control System on Audit Quality: Professional Skepticism as The Moderator Variable. *International Journal of Research in Business and Social Science*, 9(4), s. 419-425.
- Shi, L., Teoh, S. H., & Zhou, J. (2021). Non-Audit Services in Audit Committee Interlocked Firms, Financial Reporting Quality, and Future Performance. *Journal of Accounting Auditing & Finance*, s. 1-42. doi:10.1177/0148558X211015552
- Sikka, P. (2009). Financial Crisis and The Silence of The Auditors. *Accounting, Organizations and Society*, 34(6-7), s. 868-873. <https://doi.org/10.1016/j.aos.2009.01.004> adresinden alındı
- Sitorus, T., Hendratono, T., & Fransisca, N. (2020). The Factors Affecting Audit Quality. *Journal of Economics, Business, & Accountancy Ventura*, 23(2), s. 243-253.
- Smith, J. F., & Kida, T. (1991). Heuristics and Biases: Expertise and Task Realism in Auditing. *American Psychological Association*, 109(3), s. 472-489.
- SOX. (2023). Sarbanes Oxley Yasası 2002. Mart 2, 2023 tarihinde <https://www.govinfo.gov/content/pkg/COMPS-1883/pdf/COMPS-1883.pdf> adresinden alındı
- Srivastava, J., & Baag, P. (2020). Positive Accounting Theory and Agency Costs: A Critical Perspective. *AIMS International Journal of Management*, 14(2), s. 101-113. doi:10.26573/2020.14.2.3.
- Sulaiman, N. A., Abdullah, M., Ismail, K., & Sapici, N. S. (2013). Audit Quality in Practice: A Critical Analysis of the Financial Reporting Council (FRC) Discussion Paper. *Journal of Modern Accounting and Auditing*, 9(12), s. 1564-1573.
- Sulaiman, N. A., Yasin, F. M., & Muhamad, R. (2018). Perspectives on Audit Quality an Analysis. *Asian Journal of Accounting Perspectives*, 11(1), s. 1-27.
- Sultana, N., Singh, H., & Rahman, A. (2019). Experience of Audit Committee Members and Audit Quality. *European Accounting Review*, s. 1-29. doi:10.1080/09638180.2019.1569543
- Sultana, N., Singh, H., & Van der Zahn, J.-L. M. (2015). Audit Committee Characteristics and Audit Report Lag. *International Journal of Auditing*, 19(2), s. 72-87.

- Sultanoğlu, B. (2019). Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve: Değişiklikler ve Karşılaştırmalar. *Muhasebe ve Denetim Bakışı*, 19(57), s. 195-220. Mart 11, 2023 tarihinde [https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TFRS/Finansal%20Raporlamaya%20%C4%B0li%C5%9Fkin%20Kavramsal%20%C3%87er%C3%A7eve%20\(Revize\).pdf](https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TFRS/Finansal%20Raporlamaya%20%C4%B0li%C5%9Fkin%20Kavramsal%20%C3%87er%C3%A7eve%20(Revize).pdf) adresinden alındı
- Suryanto, T., Thalassinou, J. E., & Thalassinou, E. (2017). Board Characteristics, Audit Committee and Audit Quality : The Case of Indonesia. *International Journal of Economics and Business Administration*, 5(3), s. 44-57.
- Sutton, S. (2007). Toward an Understanding of the Factors Affecting the Quality of the Audit Process. *Decision Sciences*, 24(1), s. 88-105. doi:10.1111/j.1540-5915.1993.tb00464.x
- Sweeney, B., & Pierce, B. (2004). Management Control in Audit Firms: A Qualitative Examination. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 17(5), s. 779-812.
- Şavlı, T. (2019). *Bağımsız Denetim Rehberi* (1. Baskı b.). İstanbul: Huzur Akademi Yayıncılık.
- Şeker, Y., & Dinç, E. (2016). Bağımsız Denetim Şirketlerinde Kalite Kontrol Standartlarının Uygulanma Etkinliğini Ölçmeye Yönelik Bir Çalışma: Türkiye Örneği. *Muhasebe ve Bilim Dünyası Dergisi*, 18(2), s. 421-452.
- Şenyiğit, Y. B., & Zeytinoglu, E. (2014). Zorunlu Denetçi Rotasyonunun Denetim Kalitesi Üzerindeki Etkileri: Literatür Araştırması. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsü Yönetim Dergisi*, 25(77), s. 79-98.
- Teck-Heang, L., & Azham Md., A. (2008). The Evolution of Auditing: An Analysis of The Historical Development. *Journal of Modern Accounting and Auditing*, 4(12), s. 1-8.
- Tepalagul, N., & Lin, L. (2017). Auditor Independence and Audit Quality: A Literature Review. *Journal of Accounting Auditing & Finance*, 30, s. 101-121.
- Thompson, P. (2018). *What Can The European Profession Learn From The 2018 IFAC Global SMP Survey?* Belgium: European Federation of Accountants and Auditors for SMES (EFAA). https://efaa.com/wp-content/uploads/2021/06/IFAC_Global_SMP_Survey_Europe_Results_EFAA.pdf adresinden alındı

- Toroslu, M. (2016). *Finansal Tablolar Denetimi* (2 b.). Ankara: Seçkin Yayın- cılık.
- Tritschler, J. (2014). *Audit Quality Measure Based on Reporting Errors*. In: *Audit Quality*. Wiesbaden: Springer Gabler. doi:https://doi.org/10.1007/978-3-658-04174-8_3
- Trotman, K. T., Wright, A. M., & Wright, S. (2009). An Examination of The Ef- fects of Auditor Rank on Pre-Negotiation Judgments. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 28(1), s. 191-203.
- Tuan, K. (2015). Bağımsız Denetçi Seçiminin Belirleyicileri: Borsa İstanbul'da Bir Araştırma. *Financial Analysis / Mali Çözüm Dergisi*, 25(132), s. 33-47.
- Turan, Z. (2011). Finansal Piyasalar ve Küreselleşme. *Mevzuat Dergisi*(162), s. 1-13. Mart 4, 2023 tarihinde <https://www.mevzuatdergisi.com/2011/06a/01.htm> adresinden alındı
- Turley, S., & Zaman, M. (2004). The Corporate Effects of Audit Committees. *Journal of Management and Governance*, 8(3), s. 305-332. doi:10.1007/s10997-004-1110-5
- Türedi, H. (2007). *Denetim*. Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Türel, A., Türel, A., & Çiftçi, H. (2017). Ülkemizde Bağımsız Dentim: Son On Yıla Bakış. G. Yücel içinde, *Seçmeler 2017* (s. 1-230). İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilir Nitelikli Bir Araştırma Tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğit- tim*, 24, s. 543-559.
- Umans, T., Broberg, P., Schmidt, M., Nilsson, S., & Olsson, E. (2016). Feeling Well by Being Together: Study of Swedish Auditors. *Work*, 54(1), s. 79-86. doi:10.3233/WOR-162270
- Vafeas, N., & Theodorou, E. (1998). The relationship between board structure and firm performance. *The British Accounting Review*, 30(4), s. 383-407.
- Vanstraelen, A. (2000). Impact of Renewable Long-Term Audit Mandates on Audit Quality. *European Accounting Review*, s. 419-442. <https://doi.org/10.1080/09638180020017140> adresinden alındı

- Wallace, W. (1980). *The Economic Role of the Audit in Free and Regulated Markets*. Open Education Resources (OER). Rochester, NY: Graduate School of Management, University of Rochester. Haziran 26, 2023 tarihinde <https://scholarworks.wm.edu/oer/2/> adresinden alındı
- Wallace, W. (2004). The Economic Role of The Audit in Free and Regulated Markets: a Look Back and a Look Forward. *Research in Accounting Regulation* 17, (s. 267-298).
- Wan Zanani Wan, A., Shahnaz, İ., & Nurasyikin, J. (2008). The Impact of Board Composition, Ownership and CEO Duality on Audit Quality: The Malaysian Evidence. *Malaysian Accounting Review*(7), s. 17-28.
- Watkins, A. L., Hillison, W., & Morecroft, S. (2004). Audit Quality: A Synthesis of Theory and Empirical Evidence. *Journal of accounting literature*, 23, s. 153-193.
- Willekens, M., Steele, A., & Miltz, D. (1996). Audit Standards and Auditor Liability: A Theoretical Model. *Accounting and Business*, 26(3), s. 249-264.
- Xia, Y., Wong, S., & Xin, Q. (2024). Auditor Choice in Reverse Mergers: Evidence From China. *The British Accounting Review*, 56(2), s. 1-20.
- Yahyaoglu, G. (1991). Bağımsız Dış Denetimin Yapısı ve İşlevi. *Maliye Yazıları: Maliye, İktisat, Hukuk*, s. 81-104.
- Yakubi, R., & Williams, T. (2020). A Theoretical Approach to Auditor Independence and Audit Quality. *Corporate Ownership & Control*, 17(2), s. 124-141. <https://doi.org/10.22495/cocv17i2art11> adresinden alındı
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6. Baskı b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, Z. (2018). Denetim Kalitesi ve Şeffaflık. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(4), s. 3059-3087.
- Yükçü, S., & Koçakoğlu, Ö. (2017). *Bağımsız Denetimde Denetim Kalitesi Genel Çerçevesi ve Göstergesi* (1. Baskı b.). Kitapana.
- Zhang, R., Wong, R. M., Lo, A. W., & Tian, G. (2022). Can mandatory dual audit reduce the cost of equity? Evidence from China. *Accounting and Business Research*, 52(3), s. 291-320. doi:10.1080/00014788.2020.1870432

2013 yılında IAASB tarafından yayınlanan Kalite Kontrol Standartları (KKS 1), 2019 Eylül ayında başlatılan *Kalite Yönetim Projesinin* tamamlanması ile *Kalite Yönetim Standartları* olarak son şeklini almıştır. Uluslararası düzeyde, Aralık 2022 yılında uygulamaya konan üç yeni *Kalite Yönetim Standardı* ile denetim kalitesine yönelik kapsamlı bir çerçeve sunmuş ve kalite yönetimine ilişkin çitayı yükseltmiştir. KKS 1 ve BDS 220 yerini, yeni *Kalite Yönetim Standartlarına* bırakmıştır. Buna göre, denetim firmalarının 31.12.2023 tarihi itibarıyla kalite yönetim sistemlerini tasarlanması ve uygulanması gerekmektedir. Bunlardan ilki KYS 1; denetim şirketinin, kalitesi gözden geçirilmesi gereken denetimlere yönelik sorumluluklarının belirlenmesine yönelik hususları; KYS 2 ise, denetimin kalitesini gözden geçirecek kişinin seçilmesi, liyakati ve söz konusu gözden geçirmenin yürütülmesi ve belgelendirilmesine ilişkin hususları düzenlemektedir. BDS 220 (Revize)'de, finansal tabloların bağımsız denetimine ilişkin denetim düzeyinde sorumlu denetçinin ve denetçilerin sorumluluklarını ele almaktadır. Denetim düzeyinde kalite yönetiminin hususlarını içermektedir.

Denetim kalitesini etkilemesi muhtemel risklerin tespiti ve proaktif olarak yönetilebilmesinin önemine ilişkin değişiklikler ile kalite kontrol anlayışı kalite yönetimi şekline dönüşmüştür. Standartlar, denetim firmalarına izleme ve düzeltme süreçlerinin sağlamlaştırılması, süreçleri iyileştirmeleri, risk bazlı yaklaşımı, kaliteyi kurum kültürüne yerleştirmelerini ve kalite olgusunu bağımsız denetim faaliyetinin en üst seviyesine taşımayı hedeflemektedir.

Bu çalışma ile Türkiye'de 31.12.2023 tarihi itibarı ile uygulanmaya başlanan yeni standartlar çerçevesinde, Kalite Yönetim Sistemlerinin tasarlanması ve uygulanmasına yönelik farkındalık oluşturulması amaçlanmıştır; denetim kalitesi, denetim kalitesinin önemi ve kaliteyi etkileyen başlıca faktörler ile birlikte yeni kalite yönetim standartları ile meydana gelen değişiklikler ele alınmıştır.

ISBN: 978-625-6078-14-7

9 786256 078147

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

DR. ÖMER HAKSEVER

İŞLETMELERDE FİNANSAL MODELLEME

STRATEJİK PLANLAMA VE
BÜTÇELEME ENTEGRASYONU İLE
FİNANSAL MODELLEME
UYGULAMASI

İŞLETMELERDE FİNANSAL MODELLEME

*Stratejik Planlama ve Bütçeleme Entegrasyonu ile
Finansal Modelleme Uygulaması*

Dr. Ömer HAKSEVER

Hiperyayın 1094
Araştırma-İnceleme

Yazarı
Dr. Ömer Haksever

Genel Yayın Yönetmeni
Hatice Bahtiyar

Mizanpaj
Senem Ilgın

Kapak Tasarım
Elif Haksever

Kapak Uygulama
Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-6078-04-8
e- ISBN: 978-625-6078-05-5

“Bu kitap İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde 02.04.2024 tarihinde kabul edilmiş olan “İşletmelerde Stratejik Planlama ve Bütçeleme Entegrasyonu ile Finansal Modelleme Uygulaması” adlı doktora tezinin kitaplaştırılmış halidir.”

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Dr. Ömer Haksever’e aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar)a aittir.

Yayınevi uluslararası bir yayınevdir.

Haksever, Ömer.
İşletmelerde stratejik Planlama ve bütçeleme entegrasyonu ile finansal modelleme uygulaması / Ömer Haksever. -- 1. Baskı. -- İstanbul: Hiperyayın, 2024.
206 sayfa; 21 cm. -- (Hiperyayın; 1094)

ISBN: 978-625-6078-04-8
e-ISBN: 978-625-6078-05-5

Kaynakça: sayfa 177-186.

1. Stratejik planlama. 2. Finans yönetimi. 3. Bütçe. I. Eser adı. II. Dizi.
HD30. 28/. H35 2024 **658. 4/HAK 2024**

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık-Sertifika No: 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti

Toztoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş Merkezi
No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören / İstanbul
Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58
www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	17
1. İŞLETMELERDE STRATEJİK PLANLAMA	23
1.1. Stratejik Planlama Kavramı	23
1.2. İşletmenin Vizyon, Misyon ve Hedeflerinin Belirlenmesi	24
1.3. Stratejik Planlama Aşamaları.....	24
1.3.1. Misyon Kavramı.....	27
1.3.2. Vizyon Kavramı.....	28
1.3.3. Amaçların Belirlenmesi	29
1.3.4. Stratejilerin Geliştirilmesi	29
1.3.5. Politikalar	30
1.4. Stratejik Planlamanın Faydaları.....	30
1.5. Stratejik Planlama Safhaları.....	32
1.6. İşletme Durum Analizi	34
1.6.1. SWOT/GZFT Analizi	35
1.6.2. Çevre Analizi.....	37
1.6.2.1. Genel Çevre Analizi.....	37
1.6.2.2. Yakın Çevre Analizi	40
1.7. Stratejik Yönetimin Temel Kavramları.....	41
1.7.1. Stratejik Yönetimin Aşamaları	43
1.7.2. Stratejik Yönetimde Performans	44
1.7.3. Stratejik Yönetim Modeli	44
1.8. Stratejik Yönetim ve Stratejik Planlama Arasındaki İlişki	45
1.9. Stratejik Planlamada Modeller.....	47
1.9.1. Yalın Model.....	47
1.9.2. Geniş Model.....	47
1.9.3. İhtiyaca Uygun Senaryo Oluşturma Modeli.....	48
1.9.4. Özgün Model	48
1.10. İşletmelerde Stratejilerin Belirlenmesi	49
1.10.1. Büyüme Stratejisi	51

1.10.2. Rekabet Stratejisi.....	52
1.10.3. Pazarlama Stratejisi ve Amaçları	53
1.10.4. Pazarlama Planlaması.....	55
2. STRATEJİK PLANLAMA TEMELİNDE İŞLETME BÜTÇELERİ	57
2.1. İşletmelerde Planlama, Bütçeleme ve Raporlama.....	57
2.1.1. Strateji, Planlama ve Bütçeleme	60
2.1.1.1. Planlama, Bütçeleme, Tahmin ve Raporlama Arasındaki İlişki	61
2.1.1.2. Plan, Bütçe, Analiz ve Yönetim Raporları İlişkisi.....	64
2.2. İşletmelerde Sürdürülebilirlik	66
2.3. İşletme Bütçeleri ve Temel Kavramlar	66
2.3.1. İşletmelerde Bütçelemenin Temel Amacı	68
2.3.2. Bütçelemenin İşletmelere Sağladığı Faydalar	69
2.3.3. Bütçenin Başarısız Olma Nedenleri.....	71
2.4. İşletme Bütçelerinin İlkeleri ve İşlevleri.....	73
2.5. Bütçe Kitapçığı	73
2.6. İşletmelerde Genel Bütçenin Oluşturulması.....	75
2.6.1. Bütçeleme Süreci	78
2.6.1.1. Bütçeleme Sürecinin Yönetimi.....	80
2.6.1.2. Bütçe Komitesi.....	81
2.6.1.3. Bütçelemede Amaç Uyumu.....	82
2.6.2. Satışların Bütçelenmesi	84
2.6.3. Maliyet Bütçesi	86
2.6.4. Esnek Bütçeleme	89
2.7. Bütçeleme Dönemi.....	90
2.8. Bütçe Çeşitleri	92
2.9. Bütçenin Fonksiyonları	93
2.10. Bütçe ve Kontrol	93
2.11. Nakit Akışı ve Yatırım Raporu İlişkisi.....	95
2.12. Yatırım Raporu ve Bütçesinin İşletme Amacı ile Uyumu	97
2.12.1. Yatırımın Finansmanı ve Aşamaları.....	100
2.12.2. Yatırım Türleri	102

2.13. Faaliyet Tabanlı Bütçeleme Kavramları	103
2.13.1. Faaliyet Tabanlı Maliyetleme ve Faaliyet Tabanlı Bütçeleme Karşılaştırılması	104
2.13.2. Geleneksel Bütçeleme Yaklaşımı ile Faaliyet Tabanlı Bütçeleme İlişkisi	105
2.14. Finansal Tabloların Revize Edilmesi	106
2.15. Yönetime Raporlama	107
3. FİNANSAL MODELLEME SİSTEMİ İLE FİNANSAL TABLOLARIN ENTEGRASYONU VE ÖRNEK BİR UYGULAMA ..	111
3.1. İş Planlama Yol Haritası	111
3.2. Stratejik Planlama Eylem Planı ve Yol Haritası	112
3.3. Bütçe Uygulamaları Kapsam ve Amaçları	116
3.4. Uygulama	117
3.4.1. HAK LTD. ŞTİ. & EFLİN LTD. ŞTİ. Talep Tahminleri	119
3.4.2. HAK LTD. ŞTİ. & HALİD LTD. ŞTİ. Talep Tahminleri	125
3.4.3. HAK LTD. ŞTİ. İşletmesi - Satış Bütçesi	131
3.4.3. HAK LTD. ŞTİ. İşletmesi - Satılan Malın Maliyeti	142
3.4.4. HAK LTD. ŞTİ. İşletmesi - Tahsilat Bütçesi	153
3.4.5. HAK LTD. ŞTİ. - İşletme Bütçesi	160
3.5. Nakit Akış Tablosu	168
3.6. Yatırım Raporu	170
3.7. Yönetime Raporlama	172
3.7.1. Kâr Planlaması	176
3.7.2. Sapma Analizi - Satışlar	178
SONUÇ VE ÖNERİLER	187
KAYNAKÇA	195

KAYNAKÇA

- Akgemci, Tahir. (2013). Stratejik Yönetim. Gazi Kitabevi, Ankara, 3. Baskı.
- Akgemci, T., Güleş H. K. (2009). İşletmelerde Stratejik Yönetim. . Ankara: Gazi Kitabevi.
- Akgüç, Ö. (2011). Finansal Yönetim. (Sekizinci Baskı). İstanbul: Avcıol Basım Yayın, 169-499.
- Aksoy, A. ve Yalçınmer, K. (2008). İşletme Sermayesi Yönetimi. (Dördüncü Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi, 146-147.
- Aktan, C. (2003). Değişim Çağında Yönetim, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 67-125.
- Aktan, C. (2008). Stratejik Yönetim Ve Stratejik Planlama. https://www.researchgate.net/publication/318673097_Stratejik_Yonetim_Ve_Stratejik_Planlama, (Erişim Tarihi: 01. 02. 2020). Adresinden Alındı.
- Aktan, C.C. (2009). “Stratejik Yönetim Ve Swot Analizi”. <http://www.canaktan.org/yonetim/stratejik-yonetim/swot.htm>. Adresinden Alındı
- Aktan, Coskun Can. (2006). Kamu Mali Yönetiminde Stratejik Planlama Ve Performans Esaslı Bütçeleme, Ekonomi Kitapları Dizisi: 28. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Akyel, R. (2009). Yönetimin Kontrol Fonksiyonunun Uygulanmasındaki Güçlükler. Türk İdare Dergisi, 465, 11-25.
- Albright, Thomas L. ve Smith Tracy. (1996). “Software For Activity - Based Costing”. Journal Of Cost Management, Fall.
- Ansoff, H.I., Kiplely, D., Lewis, A.O., Stevens, R.H. ve Ansoff, R. (2019). Strategic Management, Switzerland: Palgrave Macmillan.

- Atkinson, A.A., Kaplan, R.S., Matsumura, E.M. and Young. (2008). "Management Accounting". Peking: Tsinghua University Press.
- Augliar Omar. (Ocak, 2003). How Strategic Performance Management Is Helping Companies Create Business Value. Strategic Finance.
- Aydın, N. (2016). Dış Kaynak Kullanım Nedenleri Ve Uygulamaları. Abmyo Dergisi 41, 61-79.
- Bakoğlu, Refika. (2010). Çağdaş Stratejik Yönetim,. Beta Basım Yayım, İstanbul.
- Barutçugıl, İsmet. (2013). Stratejik Yönetim. Kariyer Yayıncılık, İstanbul.
- Belkaoul, Ahmed Riahi. (2002). Behavioral Management Accounting. Quorum Books, S. 189-190.
- Berry, Leonard Eugene. (2006). Management Accounting Demystified. Mcgraw-Hill S. 219.
- Bleeker, R. (2001). "Key Features Of Activity-Based Budgeting". Journal Of Cost Management. V. 15, No. 4, S. 5-20.
- Blocher, Edward J, Chen, Kung H ve Lin, Thomas W. (2002). "Cost Management A Strategic Emphasis". 2 Baskı, Mcgraw-Hill.
- Bozdemir, Enver. (2010). Rekabet Üstünlüğü Açısından Hedef ve Kaizen Maliyetleme Yöntemlerinin Türk Otomotiv Sektöründe Uygulanabilirlik Düzeyinin İncelenmesi. Doktora Tezi.
- Buxey, Geoff. (1993). Production Planning And Scheduling For Seasonal Demand. International Journal Of Operations&Production Management, 13/7.
- Büyükmirza, K. (2013). Maliyet Ve Yönetim Muhasebesi. (On Sekizinci Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi, 65-672.
- Caudle, S. (2008). The Balanced Scorecard: A Strategic Tool In Implementing Homeland Security Strategies,. Homeland Security Affairs, 4 (3), 1-17.

- Ceritli, İ. (1996). Kobi'ler Ve Temel Sorunları. Beklenen Mahalli İdareler Dergisi, S. 27.
- Certo, S; Peter, P. (1991). "Strategic Management", New York: Mcgraw Hill.
- Chen, H. ve Chen, S. (2011). Investment-Cash Flow Sensitivity Cannot Be A Good Measure Of Financial Constraints: Evidence From The Time Series. Journal Of Financial Economics., 103: 393-410.
- Cohen, S. (2014). Cash Flow Volatility And Corporate Investment . (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Columbia: Columbia University.
- Collis ve Monyngomery. (Tarih Yok). Agk.
- Coşkun Can Aktan. (2003). Değişim Çağında Yönetim. İstanbul: Sistem Yayıncılık, 68.
- Coşkun, M. ve Pedgley Şener, B. (2018). Kullanıcı-Ürün Etkileşiminin Çok Duyulu. Doğası: Küçük Ev Aletleri Üzerine Bir Çalışma, The Turkish Online Journal Of Design, Art And Communication, 8(3), 537-550.
- Crosson, V.S. ve Needles, E.B. (2011). Managerial Accounting. . (Ninth Edition). Usa: Cengage Learning, 251-275.
- Crosson, V.S. ve Needles, E.B. (2011). Managerial Accounting. (Ninth Edition). Usa: Cengage Learning, 251-275.
- Çetin, S. (2005). Yerel Yönetimlerde Stratejik Yönetim,. Türk İdare Dergisi, 449, , 93-100.
- Daft, R.L. (2010). Management. Mason, Oh.: South-Western Cengage Learning, 10-243.
- David Loudon, Robert Stevens And Bruce Wrenn. (2005). Marketing Management. Text And Cases, New York: The Haworth Pres.
- Dayanada, Don, Irons, Richard, Harrison, Steve, Herbohn, John ve Rowland Patrick. (2002). Capital Budgeting: Financial Appraisal Of Investment Projects. Cambridge University Press.

- Demir, C. ve Yılmaz, M.K. (2010). Stratejik Planlama Süreci Ve Örgütler Açısından Önemi. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 25(1), 69-88.
- Dess, G.G., Lumpkin, G.T., Eisner, A.B. ve Mcnamara, G. (2014). Strategic Management: Text And Cases (7. Baskı). New York: Mcgraw-Hill Education.
- Diñer Ö. (2013). Stratejik Yönetim Ve İşletme Politikası (9. Baskı). İstanbul: Alfa Yayınları.
- Doğın, K.C. (2011). Kamu İdarelerinde Yönetmel Denetim Süreci Ve Stratejik Planlama İlişkisi: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Örneği. Türk İdare Dergisi, 470, , 67-92.
- Doğın, S. (2016). “Faaliyet Tabanlı Bütçeleme Ve Bir Tekstil Firmasında Uygulaması”. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi.
- Doğın, S. ve Hatipoğlu, C. (2009). Küçük Ve Orta Boy İşletmelerde Vizyon. Açıklamasının İşletmenin Performansına Etkisine İlişkin Bir Araştırma. Atatürk Üniversitesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 23(2), , 81-99.
- Drury, C. (2018). Management And Cost Accounting. (Tenth Edition). United Kingdom: Cengage Learning Emea.
- Drury, Colin,. (2000). Management&Cost Accounting,. Business Pres, 5. Baskı, S. 549.
- Egeli, H., Akdeniz H. A., Aksaraylı M., Tüğenk., Özen A. (2007). “Stratejik Planlamaya Dayalı Performans Esaslı Bütçeleme Sisteminin Kritik Kontrol Noktaları Analizi: Türkiye’deki Kamu Kurumları Uygulaması”., Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt: 22, Sayı: 1.
- Eren, E. (2010). Stratejik Yönetim Ve İşletme Politikası. İstanbul: Beta Yayıncılık.

- Eren, Erol. (2013). Stratejik Yönetim Ve İşletme Politikası. Beta Yayınları, İstanbul, 9. Baskı.
- Eren. (2013). Stratejik Yönetim Ve İşletme Politikası. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Ergin, H. ve Elmacı, O. (1999). “Maliyet Ve Yönetim Muhasebesinde Yeni Açılımlar: Stratejik Yönetim Muhasebesi”. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Sayı:3 Erişim T. Haziran 24, 2019., <https://Dergipark.Org.Tr/En/Download/Article-File/55127>. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Sayı: 3. Erişim T. Haziran 24, 2019. : <https://Dergipark.Org.Tr/Download/Article-File/55127> Adresinden Alındı.
- Erkan Özdemir ve Mehmet Eryılmaz. (23-25 June 2005). Contributions Of Marketing Department To Corporate Level Strategic Planning Process. International Strategic Management Conference, (S. 581). Çanakkale.
- Ertuna, Ö. (2008). Stratejik Yönetim. Okan Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Ertuna, Özer. (2008). Stratejik Yönetim. Okan Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Gholizadeh, H. & Sanei, S. (2009). “Activity-Based Planning And Budgeting (Abpb) A New Approach İn Budgeting”. Tehran: Second Conference Of Operational Budgeting.
- Gibson ve Rowan. (1997). “Geleceği Yeniden Düşünmek” İş Yönetimi, Rekabet, Kontrol, Liderlik, Pazarlar Ve Dünya, (Derleyen: Sinem Gül),. Sabah Kitapları Serisi 46, Çağdaş Kitaplar Dizisi 15, S. 45-46.
- Grant, Robert M. ve Jordan, Judit. (2014). Stratejinin Temelleri (Çev. Gamze Sart). Nobel Akademik.
- Grinyer, Peter H. ve Yasai-Ardekanı, Masoud. (1981). Strategy, Structure, Size And Bureaucracy. Academy Of Management Journal, S. 24(3), S. 471-486.

- Grisold, R.E. (1995). How To Link Strategic Planning With Budgeting. Cma Magazine 69/6.
- Güçlü, Nezehat;. (2003). "Stratejik Yönetim". Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23 (2), Ss. 61-85.
- Güner, S. (2004). Stratejik Yönetim Anlayışı Ve Kamu Yönetimi. Türk İdare Dergisi, 446, 61-78.
- Hacırüstemoğlu, A. (1999). Yöneticiler İçin Muhasebe Ve Finans Bilgileri. İstanbul: Türkmen Kitabevi, 338-426.
- Haftacı, V. (2005). İşletme Bütçeleri. (Dördüncü Baskı). Beta Basın A. Ş. İstanbul: 1-135.
- Harrison, Jeffrey S. and Caron H. John. (1998). Strategic Management Of Organizations And Stakeholders, Second Edition, Ohio: South Western College Publishing.
- Hill, C. and Jones, G. (1989). "Strategic Management", Boston: Houghton Mifflin.
- Hill, C.W. ve Mcshane, S.L. (2008). Principles Of Management. New York:Mcgraw-Hill Companies, Inc., 106-107.
- Hill, Charles W.L. ve Jones, Gareth R. (2007). Strategic Management Theory: An Integrated Approach / 7th Ed. Boston: Houghton Mifflin,.
- Hirth, S. ve Viswanatha, M. (2011). Financing Constraints, Cash-Flow Risk, And Corporate Investment. Journal Of Corporate Finance, 17(5):1496-1509.
- Hirth, S. ve Viswanatha, M. (2011). Financing Constraints, Cash-Flow Risk, And. Corporate Investment. Journal Of Corporate Finance, 17(5): 1496-1509.
- Horngren, C., Datar, M. & Foster, G. (2003). "Cost Accounting A Managerial Emphasis". New Jersey: Prentice Hall.

- Hornigren, C.T., Sundem, G.L. and Stratton, W.O. (2007). "Introduction To Management Accounting". Peking: Peking University Press.
- Hornigren, Charles T., Foster, George, Datar, Srikant M. (2000). "Cost Accounting: A Managerial Emphasis". Prentice-Hall, 10. Baskı, S. 178.
- Hussey, D. (2002). *Company Analysis: Determining Strategic Capability, Strategic Change*, Ny: John Wiley & Sons.
- Huynh, T., Guangming G. And Huynh, H. (2013). "Integration Of Activity-Based Budgeting And Activity-Based Management". *International Journal Of Economics, Finance And Management Sciences*, 1(4), S. 181-187.
- Iwaskow, William B. (1999). "Program Budgeting: Planning, Programming, Budgeting". Usa: *Handbook Of Budgeting*, Edited By Robert Rachlin, Fourth Edition, John Wiley And Sons Inc.,
- İsmail. (2010). *Toplam Kalite Yönetimi*,. Dora Basım Yayın, Bursa, 7. Baskı.
- Jehle, Kathryn. (1999). "Budgeting As A Competitive Advantage". *Strategic Finance* 81/4.
- John Antos. (Tarih Yok). *Conquering The Next Frontier. "Eolving From Abcm To Abb" 8 No'lu Slayt, 9th Abctechuser Group*. Www. Activitybasedmgmt. Com. Www. Activitybasedmgmt. Com Adresinden Alındı.
- Johnson, Clark H. (1983). "Budgeting And Forecasting". *Accountant's Cost Handbook*, Editörler: J. Bulloch, Donald E. Keller Ve Louis Vlasho, Ronald Pres S. 13-9.
- Johnson, G ve Scholes, K. (1993). *Exploring Corporate Strategy*. New York: Prentice Hall.
- Kaplan Rs ve Norton Dp. (1999). *Balanced Scorecard: Şirket Stratejisini Eyleme Dönüştürmek*. Çev: Serra Egeli. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

- Karaca, N. ve Yıldız. Ş. (2010). “Faaliyet Tabanlı Bütçeleme Sistemine İlişkin Bir Öneri”. *Mevzuat Dergisi*, Vol. 156.
- Karaoğlu, Batuhan. (2010). *Stratejik Yönetim*. Etap Yayınevi, İstanbul.
- Kaval, H. (2008). *Muhasebe Denetimi*. Ankara: Gazi Kitabevi, 40.
- Kaygusuz, Sait Yüksel Ve Dokur, Şükrü. (2009). *İşletmelerde Stratejik Planlama Ve Bütçeleme*. Dora Yayınları, Bursa.
- Kesik, A. (2010). “Türkiye’de Yeni Bütçeleme Süreci”. *Dış Denetim*, Temmuz-Ağustos-Eylül.
- Kılıç, M; Erkan, V. (2006). *Stratejik Planlama Ve Dengeli Performans Yönetimi Yaklaşımları Bir Arada Olabilir Mi? Ticaret Ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 77-93.
- Kıngır, Sait. (2007). *Toplam Kalite Ve Stratejik Yönetimde Yeni Eğilimler*. Gazi Kitabevi, Ankara.
- Kinney, M.R., Raiborn, C.A. (2011). *Cost Accounting: Foundations And Evaluations. (Eighth Edition)*. Usa: South-Western Cengage Learning, 328-344.
- Kourdı, Jeremy. (2014). *İş Stratejisi*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Kurnaz, A.C. (2010). *Kamuda Performans Esaslı Bütçe Uygulama Sonuçlarının Değerlendirilmesi Ve Bu Çerçeve de Part (Program Assessmentrating Tools) Sisteminin İncelenmesi*. T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, Mesleki Yeterlilik Tezi, Ankara.
- Lalli, W. (2003). *Handbook Of Budgeting. (Fifth Edition)*. Abd: John Wiley& Sons Inc., 198-493.
- Liu, L., Robinson, Y.J., and Martin, J. (2003). *An Application Of Activity-Based . Budgeting: A Uk Experience, Cost Management*. V. 17. No. 5 - 30-36.

- Malcolm H.B. McDonald. (Spring 1990). Ten Barrieers To Marketing Planning. The Journal Of Services Marketing, Vol. 4, No. 2, 6.
- Marsden ve Alan. (1998). “Strategic Management Which Way To Competitive Advantage”, Management Accounting, July, 1998, S. 32.
- Martin, Roger L. (2012). Uygulama Tuzağı. Harvard Business Review - Mess Yayınları, İstanbul.
- Mcinerney, R. Barrows, D. (2002). Management Tools For Creating Government Responsiveness: The Liquor Control Board Of Ontario As A Context For Creating Change, Erişim: 5 Mayıs 2004, [Http://Www.İnnovation.Cc/Case-Studies/Barrows-Ed. Pdf](Http://Www.İnnovation.Cc/Case-Studies/Barrows-Ed.Pdf).
- Mehmet Özkan. (2005). Esnek Bütçeler, İstanbul:. Marmara Üniversitesi Yayınları, S. 20.
- Minton, B.A. ve Schrand, C. (1999). The Impact Of Cash Flow Volatility On Discretionary Investment And The Costs Of Debt And Equity Financing. Journal Of Financial Economics, 54 (3): 423-460.
- Nasuhi, B. ve Yücel, E. (2002). Maliyet Muhasebesi: İlkeler Ve Uygulama. İstanbul: Der Yayınları,11-379.
- Neville Lake. (2004). “The Real Art Of Strategic Planning”, Total Quality Management, Vol. 13, No:5-6, July-August 2004, S. 735.
- Nurten, S. (2010). İşletme Bütçelerinin Bir Kontrol Aracı Olarak Kullanılması Ve Bir Uygulama. İstanbul: Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özalp, İ., Akdemir, M. ve Topaloğlu, A. (1989). İşletmelerde Stratejik Planlama. Eskişehir Anadolu Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 7(2), 49-76.
- Pacios, A. (2004). Strategic Plans Adn Long-Range Plans: Is There A Difference?”, Library Management, 6/7, S. 260).

- Pasewark, William R. ve Mccbe, Kelly S. (1988). Preparing And Maintaining A Budget Manual. Management Accounting 69/11 S. 33.
- Paşaoğlu, D. (2013). Yönetim Ve Organizasyon. (Birinci Baskı). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını, 3.
- Pazarçeviren, Selim Yüksel. (2006). Maliyet Muhasebesi Maliyet Sistemlerinin Standart Temelli Uygulamaları. Sakarya Kitapevi,.
- Pekiner, K. (1988). İşletme Denetimi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Muhasebe Enstitüsü Eğitim Ve Araştırma Vakfı Yayını, 322.
- Pinches, George E. (1982). Myopia, Capital Budgeting And Decision Making. Financial Management.
- Pocket Mentor. (2014). Bütçe Hazırlamak,. İstanbul: Optimist Yayınları, S. 69.
- Porter, Micheal. (1996). “What Is Strategy”, Harvard Business Review, November - December, 1996, S. 75.
- Püskül, A. (2010). İşletme Bütçe Sistemi Ve Bütçe Uygulamalarına Yönelik Bir Araştırma, Doktora Tezi,. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Railborn, C.A., Barfield, T.J., Kinney, M.R. (1996). “Managerial Accounting” 2nd Ed. Minneapolis/Saint Paul : West Publishing Company.
- Robbins, Stephen P. Ve Coulter, Mary K. (2012). Management, Prentice Hall, Usa, 11. Baskı.
- Robbins S. P., Decenzo D. A., 1998, S. 72. (Tarih Yok). Robbins S. P., Decenzo D.A., 1998, S. 72.
- S. Kadri Mirze. (2013). İşletmelerde Stratejik Planlama. Ankara: Nobel.
- Sait Y. Kaygusuz Ve Şükrü Dokur. (2009). İşletmelerde Stratejik Planlama Ve Bütçeleme. Bursa: Dora.

- Sami Karacan. (1997). Esnek Bütçeleme Ve Analitik Yöntemlerin Kullanılması,. Kocaeli Üniversitesi, S. 7.
- Schwarz, Hugh W. (1987). Budgeting And The Managerial Process. Handbook Of Budgeting, John Wilwy&Sons,.
- Shim, J.K. ve Siegel, J.G. (2005). Budgeting Basics & Beyond. (Second Edition). Abd: John Wiley & Sons İne., 5-404.
- Stevens, M. (2004). Activity-Based Planning And Budgeting: The Coming Of Age Of The “Consumption-Based Approach”. Journal Of Corporate Accounting And Finance. 15, , S 15-28.
- Toevs, Alden L. (1998, 11/4). Excelling İ Planning And Budgeting: Creating An Efective Means To An End, Bank Accounting And Finance.
- Tokaç, A. (2005). Uygulamacı Gözüyle İşletmelerde Bütçeleme Ve Raporlama. (Birinci Baskı). İstanbul: Tunca Kitabevi, 39-240.
- Tony Proctor. (1995). Marketing Planning: A Computer Assisted Approach. Marketing Intelligence&Planning, Vol. 13, No. 7.
- Turnaoğlu, M. (2015). İletişim Teknolojisindeki Gelişmelerin Ticari İlişkilere Etkileri Ve Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Yansıması, Yüksek Lisans Tezi,. T.C. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Türk, Z. (2000). “Modern Bütçeleme Teknikleri Faaliyet Esasına Dayalı Bütçeleme”. Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 2. 4.
- Uzkurt, C. (2002). Çevresel Belirsizliklere Karşı Rekabet Avantajı Yakalamada Stratejik Esnekliğin Rolü Ve Firma Performansına Etkileri. Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3 (1), 1-20.
- Ülgen, H. ve Mirze, S. K. (2016). İşletmelerde Stratejik Yönetim. İstanbul: Beta Yayını.
- Ülgen, Hayri ve Mirze, S. Kadri. (2013). İşletmelerde Stratejik Yönetim. Beta Yayınevi, İstanbul, 7. Baskı.

- Vanderbeck, E.J. (2010). Principles Of Coust Accounting. (Fifteenth Edition). South Western: Cengage Learning, 339-344.
- Walther, L.M. ve Skousen, C.J. (2010). Budgeting: Planning For Success. Denmark: Ventus Publishibg Aps., 18-31.
- Weetman, P. (2006). Financial And Management Accounting: An Introduction. (Fourth Edition). . England: Pearson Education Limited.
- Wheelen, Thomas L. ve Hunger, J. David. (2004). Strategic Management And Business Policy. Addison-Wesley Publishing Co., 9. Baskı.
- Wheelen, Thomas L. ve Hunger, J. David. (2012). Strategic Management And Business Policy. Upper Saddle River, N. J., Pearson, 13. Baskı.
- Williams, C. (2017). Management. Boston: Cengage Learning, 5-333.
- Wilson, J. Holton ve Keating, Barry. (Tarih Yok). Business Forecasting With Accompanying Excel-Based Forecastx Tm Software. Mcgrawhill. İçinde 2001.
- Yalkın, K.Y. (1989). Yönetim Aracı Olarak İşletme Bütçeleri. (Üçüncü Baskı). Ankara: Turhan Kitapevi, 14-234.
- Yücel, Y.B., Yücel, İ. & Alar, G. (2019). Stratejik Yönetimde Vizyon Ve Misyonun Yeri Ve Önemi: Bist100, İso 500 Ve Kobi Örneği . 6 (12), 177-193.
- Zeynep Türk. Modern Bütçeleme Tekniği: Kaizen Bütçeleme, İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt:15, 2001 S. 218.

İŞLETMELERDE FİNANSAL MODELLEME

STRATEJİK PLANLAMA VE BÜTÇELEME ENTEGRASYONU İLE FİNANSAL MODELLEME UYGULAMASI

Finansal modelleme çatısı altında, finansal tabloların birbiriyle entegrasyonu yapılarak; işletmelerin misyon ve vizyonları doğrultusunda stratejik planlamalarının oluşturulması, bütçeleme sisteminin kurulması, nakit akış tablosunun hazırlanması, yatırım raporu (yapılacak yatırımların kârlılık analizine göre önceliklendirilmesi) ve yönetime raporlama yapılması ile tüm finansalların tek bir çatı altında finansal modelleme sistemiyle yapılabilmesinin mümkün olduğu uygulamaları gösterilmiş ve anlatılmıştır. İşletmelerin mevcut ve gelecekteki durumunu ortaya koyarak, işletme yönetimine proaktif bir bakış açısı kazandırılması, işletmelerin amaç ve hedeflerine ulaşmalarında oluşabilecek hata ve risklerin azaltılması ve kârlılığın artırılması amaçlanmıştır.

Dr. Ömer HAKSEVER

İstanbul Ticaret Üniversitesi'nde doktorasını tamamladı. 2010 yılında profesyonel çalışma hayatına atıldı. Muhasebe, finans, denetim, bütçe ve raporlama başta olmak üzere farklı iş kollarındaki birçok farklı girişimlere yönetici olarak öncülük etti.

İşletmelerin kurumsallaşması, dijital dönüşümü, büyüme stratejisi, misyon ve vizyonlarının belirlenmesi adına İşletmelere; Stratejik Planlama, Bütçeleme, Nakit Akış Tablosu, Yatırım Raporu ve Yönetime Raporlama alanlarında Stratejik Yönetim Danışmanlığı hizmet(ler)i vermektedir. Ulusal ve uluslararası bazı işletmelerde yönetim kurulu, icra kurulu ve danışma kurulu üyelikleri bulunmaktadır. Mali Müşavir ve Finans alanında Bilirkişilik ünvanına sahiptir. İyi derecede İngilizce ve temel seviyede Arapça bilmektedir.

dataliva
livabudget

RIGHT
CONSULTING

www.rightconsulting.net

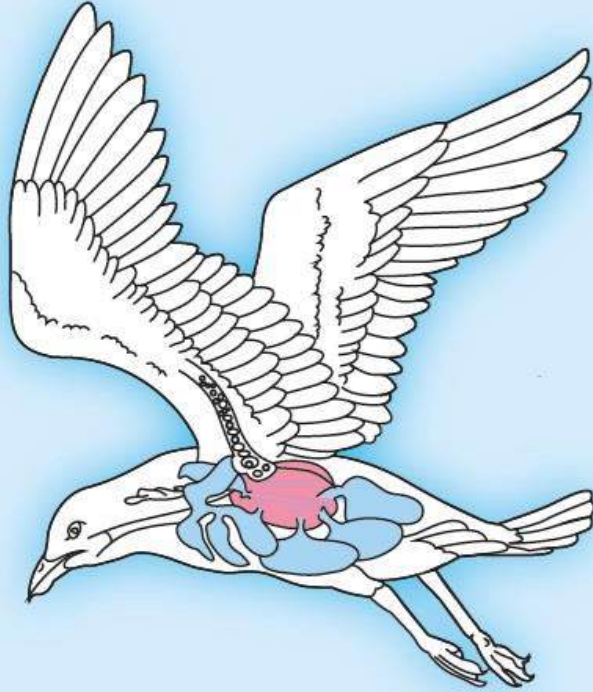
hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden
tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

KANATLI HAYVANLARDA SOLUNUM SİSTEMİ

Arş. Gör. Muhammed Zahid ATLI
Prof. Dr. İsmail TÜRKMENOĞLU

KANATLI HAYVANLARDA SOLUNUM SİSTEMİ

Arş. Gör. Muhammed Zahid ATLI
Prof. Dr. İsmail TÜRKMENOĞLU

 hiperyayın

Hiperyayın: 1097
Araştırma-
İnceleme

e-kitap: 60

Yazarları

Arş. Gör. Muhammed Zahid Atlı, Prof. Dr. İsmail Türkmenoğlu

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem Ilgın

Kapak

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

e. ISBN: 978-625-6078-11-6

İstanbul, 2024

Yayıncı Sertifika No: 16680

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti. ve Prof. Dr. İsmail Türkmenoğlu, Arş. Gör. Muhammed Zahid Atlı'ya aittir. Yayıncının ve ya- zarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumlu- luğu yazar(lar)a aittir.

Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

Atlı, Muhammed Zahid.

Kanatlı hayvanlarda solunum sistemi / Arş. Gör. Muhammed Zahid Atlı, Prof. Dr. İsmail Türkmenoğlu. -- 1. Baskı. --İstanbul: Hiperyayın, 2024.

70 sayfa: tablo, şekil; 21 cm. -- (Hiperyayın ; 1097. Araştırma – İnceleme. E- kitap; 60)

e-ISBN: 978-625-6078-
11-6

Kaynakça: sayfa 61-69.

1.Kanatlı hayvanlar -- Solunum sistemi. I. Eser adı. II. Türkmenoğlu, İsmail. III. Dizi.

SF995/.A85 2024

636.5/ATL 2024

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti.
Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş
Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter - Güngören /
İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ.....	11
2. KANATLI HAYVANLARDA SOLUNUM SİSTEMİ ANATOMİSİ	
13	
2.1. Cavum Nasi	13
2.2. Larynx.....	15
2.2.1 Larynx'in eklemleri	17
2.2.2 Larynx'in kasları.....	17
2.3. Trachea	17
2.4. Syrinx.....	19
2.4.1. Syrinx Kasları	22
2.4.2 Pessulus.....	23
2.4.3. Titreşimli yapı.....	23
2.5. Akciğerler	23
2.6. Bronş Sistemi	26
2.7. Hava Keseleri.....	29
2.7.1. Saccus Cervicalis	32
2.7.2. Saccus Clavicularis.....	33
2.7.3. Saccus thoracicus cranialis	34
2.7.4. Saccus thoracicus caudalis.....	35
2.7.5. Saccus abdominalis	35

3. KANATLILARDA SOLUNUM MEKANİZMASI.....	37
3.1. Kanatlı Akciğerlerindeki Ventilasyon	39
3.2. Kuş Yumurtasında Gaz Transferi	42
4. KANATLI SOLUNUM SİSTEMİ HİSTOLOJİSİ.....	45
4.1. Larynx	46
4.2. Trachea.....	46
4.3. Syrinx	47
4.4. Akciğerler	49
4.5. Solunum Elemanlarının Histolojik Yapısı	49
5. KANATLILARDA SOLUNUM SİSTEMİNİN GELİŞİMİ	53
6.ÖZET	57
SUMMARY	59
KAYNAKLAR	61

KAYNAKLAR

- AKOSMAN, M. S., (2020). *Kanatlı Anatomisi. Malatya: Medipres Matbaacılık.*
- AL-TAAI, S. A. (2021). Microscopic and morphometric study in trachea and lungs of adult İraqi pigeon (Co- lumba livia). *Sys Rev Pharm*, 12(2), 342-6.
- ALTMAN, R. B. (1997). Avian medicine and surgery. (No Title).
- AMES, P. L. (1971). The morphology of the syrinx in pas- serine birds.
- BAHADIR, A. (2010). *Veteriner anatomi: hareket sistemi iç organlar.* Hiperlink.
- BAUMEL, J. J. (1993). Handbook of avian anatomy: no- mina anatomica avium. *Publications of the Nuttall Ornithological Club (USA).* no. 23.
- BEZUIDENHOUT, A. J., GROENEWALD, H. B., & SO- LEY, J. T. (1999). An anatomical study of the respira- tory air sacs in ostriches.
- BURCU, O. N. U. K., KABAK, M., GÜLBAHAR, M., KA- BAK, Y., DEMİRCİ, B., KARAYİĞİT, M., & GÜL- TİKEN, M. (2015). Gerze horoz ve tavuklarında larynx, trachea ve syrinx'in anatomik yapısının be- lirlenmesi. *İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, 41(1), 92-98.

- BURGER, R. E. (1980). Respiratory gas exchange and control in the chicken. *Poultry Science*, 59(12), 2654- 2665.
- CAMPBELL, N. A., REECE, J. (2005). Biology seventh edition. *San Francisco*.
- CASTELEYN C., FRANÇOYS D., SIMOENS P., VAN DEN BROECK W. (2010). The avian air sacs: visualization in the chicken by means of the corrosion casting technique. *Vlaams Diergeneeskundig Tijdschrift* 79, 429-435.
- CASTELEYN C., MICHIELS A., SIMOENS P., VAN DEN BROECK W. (2011). Sound production in birds. *Vlaams Diergeneeskundig Tijdschrift* 80, 15-23.
- CASTELEYN C., SCHEERS J., SIMOENS P., VAN DEN BROECK W. (2011). Respiration in birds: a functional and anatomical approach. *Vlaams Diergeneeskundig Tijdschrift* 80, 3-14
- CASTELEYN, C., CORNILLIE, P., VAN CRUCHTEN, S., VAN DEN BROECK, W., VAN GINNEKEN, C., & SIMOENS, P. (2018). Anatomy of the lower respiratory tract in domestic birds, with emphasis on respiration. *Anatomia, histologia, embryologia*, 47(2), 89-99.

- CHIBA, Y., KHANDOKER, A. H., NOBUTA, M., MORI- YA, K., AKIYAMA, R., & TAZAWA, H. (2002). Development of respiratory rhythms in perinatal chick embryos. *Comparative Biochemistry and Physiology Part A: Molecular & Integrative Physiology*, 131(4), 817-824.
- CRANK, W. D., & GALLAGHER, R. R. (1978). Theory of gas exchange in the avian parabronchus. *Respiration physiology*, 35(1), 9-25.
- Cunningham's Textbook of Veterinary Physiology-E-Book*. Elsevier Health Sciences.
- ÇALIŞLAR, T. (1989). Evcil hayvanların anatomisi. *Köpek, Sığır, Koyun ve Keçi Diseksiyonu*. Gür-Ay Matba- ası, İstanbul.
- ÇEVİK-DEMİRKAN, A., HAZİROĞLU, R. M., & KÜRTÜL, I. (2007). Gross morphological and histo- logical features of larynx, trachea and syrinx in Japa- nese quail. *Anatomia, Histologia, Embryologia*, 36(3), 215-219.
- DOĞAN, G. K., & TAKICI, İ. (2018). Anatomy of respiratory system in poultry.
- DUNCKER, H. R. (1972). Structure of avian lungs. *Respi- ration physiology*, 14(1-2), 44-63.

- DUNCKER, H. R. (1974). Structure of the avian respiratory tract. *Respiration Physiology*, 22(1-2), 1-19.
- DUNN, B. E., & BOONE, M. A. (1977). Photographic study of chick embryo development in vitro. *Poultry Science*, 57(2), 370-377.
- DURŞUN N. Evcil kuşların anatomisi. Ankara. pp. 91-101. Medisan yayınevi; 2007.
- EL-BAB, M. R. F. (2004). HISTOLOGY OF BIRDS.
- FEDDE, M. R. (1998). Relationship of structure and function of the avian respiratory system to disease susceptibility. *Poultry science*, 77(8), 1130-1138.
- FREEMAN, B. M., & VINCE, M. A. (1974). *Development of the avian embryo: a behavioural and physiological study* (Vol. 15). London: Chapman and Hall.
- GOLLER F., LARSEN O.N. (1997). A new mechanism of sound generation in songbirds. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America* 94,14787-14791.
- GOLLER, F. (2022). The syrinx. *Current Biology*, 32(20), R1095-R1100.
- Güvenç, Y., 2011, Levettirasetamın Erken Dönem Cıvcıv Embriyosunda Nöral Tüp Gelişimine Olan Etkisinin Araştırılması, Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi / Nöroşirurji Kliniği, Uzmanlık Tezi, 60s, Ankara.

- HAMBURGER, V., & HAMILTON, H. L. (1992). A series of normal stages in the development of the chick embryo. *Developmental dynamics*, 195(4), 231-272.
- HAZELHOFF, E. H. (1951). Structure and function of the lung of birds. *Poultry Science*, 30(1), 3-10.
- HAZIROĞLU, R. M., ORHAN, İ. Ö., OTO, Ç., & KABAK, M. (2009). Air sacs in the long-legged buzzard. *Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, 1(56), 7-11.
- HOGG, D. A. (1982). Ossification of the laryngeal, tracheal and syringeal cartilages in the domestic fowl. *Journal of Anatomy*, 134(Pt 1), 57.
- HOMBERGER, D. G. (2017). The avian lingual and laryngeal apparatus within the context of the head and jaw apparatus, with comparisons to the mammalian condition: functional morphology and biomechanics of evaporative cooling, feeding, drinking, and vocalization. *The biology of the avian respiratory system: evolution, development, structure and function*, 27-97.
- İNCE, N. G., & PAZVANT, G. (2010). Martılarda larynx ve trachea üzerinde makro-anatomik çalışma. *İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, 36(2), 1-6.
- JACOB, J., & PESCATORE, T. (2013). Avian respiratory system. *University of Kentucky College of Agriculture, Food and Environment, ASC*, 200.
- KING, A. S., & McLELLAND, J. (1984). *Birds, their structure and function* (No. Edition 2, pp. viii+334pp).

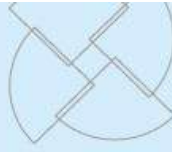
- KLEIN, T. B. G. (2012). *Cunningham's Textbook of Veterinary Physiology-E-Book*:
- LIEBICH, H. G., SOTONYI, P., & KÖNIG, H. E., (2022). *Evcil hayvanlar veteriner anatomi konu anlatım ve renkli atlas. (İ. Türkmenoğlu, Çeviri). Malatya: Me-dipres Matbaacılık.*
- LÖW, P., MOLNAR, K., & KRİSKA, G. (2016). *Atlas of animal anatomy and histology*. Springer.
- MAINA, J. N., & AFRICA, M. I. R. A. N. D. A. (2000). Inspiratory aerodynamic valving in the avian lung: functional morphology of the extrapulmonary primary bronchus. *Journal of Experimental Biology*, 203(18), 2865-2876.
- MAINA J.N. (2002). Some recent advances on the study and understanding of the functional design of the avian lung: morphological and morphometric perspectives. *Biological Review* 77, 97-152.
- MAINA J.N. (2006). Development, structure and function of a novel respiratory organ, the lung-air sac system of birds: to go where no other vertebrate has gone. *Biological Review* 81, 545-579.
- MAINA, J. (2005). *The lung-air sac system of birds: development, structure, and function*. Springer Science & Business Media.

- MAINA, J. N. (2022). Perspectives on the structure and function of the avian respiratory system: functional efficiency built on structural complexity. *Frontiers in Animal Science*, 3, 851574.
- MAINA, J. N. (1993). Morphometries of the avian lung: the structural-functional correlations in the design of the lungs of birds. *Comparative Biochemistry and Physiology Part A: Physiology*, 105(3), 397-410.
- MAINA, J. N. (2000). Comparative respiratory morphology: themes and principles in the design and construction of the gas exchangers. *The Anatomical Record: An Official Publication of the American Association of Anatomists*, 261(1), 25-44.
- MAINA, J. N. (2015). The design of the avian respiratory system: development, morphology and function. *Journal of Ornithology*, 156(Suppl 1), 41-63.
- McLELLAND, J. (1990). *A colour atlas of avian anatomy* (pp. 127-pp).
- MOHAMED, R. (2017). Sexual dimorphism in the anatomical features of the Syrinx in the White Pekin ducks (*Anas platyrhynchos*). *Int J Agricult Sci Vet Med*, 5(5), 78-85.
- MOLONY, V., GRAF, W., & SCHEID, P. (1976). Effects of CO₂ on pulmonary air flow resistance in the duck. *Respiration Physiology*, 26(3), 333-349.

- MORTOLA, J. P. (2009). Gas exchange in avian embryos and hatchlings. *Comparative Biochemistry and Physiology Part A: Molecular & Integrative Physiology*, 153(4), 359-377.
- NICKEL, R., SCHUMMER, A., & SEIFERLE, E. (1977). *Anatomy of the domestic birds*. Verlag Paul Parey..
- NOWICKI, S., & MARLER, P. (1988). How do birds sing?. *Music Perception*, 5(4), 391-426.
- O'CONNOR, P. M., & CLAESSENS, L. P. (2005). Basic avian pulmonary design and flow-through ventilation in non-avian theropod dinosaurs. *Nature*, 436(7048), 253-256.
- ONUİK, B., KABAK, M., GÜLBAHAR, M. Y., KABAK, Y. B., DEMİRCİ, B., & KARAYİĞİT, M. Ö. (2015). Characterization of anatomical structure of larynx, trachea and syrinx in gerze hens and rooster. *Veteriner Fakültesi Dergisi (Istanbul)*, 41(1), 92-98.
- ONUİK, B., TÛTÛNCÛ, Ő., & KABAK, M. (2013). Leylekte (*Ciconia ciconia* L.) larynx cranialis üzerine morfolojik bir çalışma. *İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, 39(2), 148-154.
- PETHENAZY, O., CSOKA, A., FAJTAI, D., ECHOLS, S., & DONKO, T. (2024). CT-based 3D reconstruction and basic anatomical analysis of the 3D anatomy of the air sac system in domestic birds. *Anatomia, His-*

tologia, Embryologia, 53(2), e13022.

- POWELL, F. L., GEISER, J., GRATZ, R. K., & SCHEID, P. (1981). Airflow in the avian respiratory tract: variations of O₂ and CO₂ concentrations in the bronchi of the duck. *Respiration physiology, 44(2)*, 195-213.
- RAGAB, S. A., & REEM, R. T. (2016). Macroscopical anatomy of the air sacs of the Turkey. *Int. J. Adv. Res. Biol. Sci, 3(8)*, 149-159.
- ŞENKÖYLÜ, N.(2001). Modern Tavuk Üretimi. 3. Baskı, Anadolu Matbaası, İstanbul.
- WARNER, R. W. (1972). The anatomy of the syrinx in passerine birds. *Journal of Zoology, 168(3)*, 381-393.
- WATT, J. M., PETITTE, J. N., & ETCHES, R. J. (1993). Early development of the chick embryo. *Journal of Morphology, 215(2)*, 165-182.

Uçma faaliyeti sürekli ve bol miktarda oksijen sağlanmasını gerektirir bu nedenle kanatlıların solunum sistemi iyi gelişmiş ve farklılaşmıştır. Kanatlı solunum sistemi, nispeten küçük, sert, içinden geçen bir akciğer ve gazı akciğer boyunca hareket ettirmek için körük görevi gören hava keseleri sistemini kullanarak gaz ve kan arasında oksijen ve karbondioksit değişimini gerçekleştirir. Bu sistemin memeli hayvanlara göre ayırtıcı farkı larynx ve syrinx'ten oluşması ve hava keselerinin varlığıdır.

Bir kanatlıda solunum yolunu naris, cavitas nasalis, larynx, trachea, syrinx, primer bronchi (mesobronchi), sekonder bronchi, tersiyer bronchi (parabronchi), hava kapillerleri, akciğerler, hava keseleri ve pneumatik kemikler oluşturur. Soluk havası bu bölgeden geçer. Concha nasalis caudaliste olfaktarik mukoza vardır ve bu alanda koku almaya yarayan hücreler bulunur.

Solunum sistemi burundan başlar. Kanatlılarda burun memelilerdeki gibi bir özellik göstermeyip gagaların gerisinde bulunan iki burun deliği solunum sisteminin girişini oluşturur. Burun delikleri operculum denilen boynuzsu bir kapakla üstten kaplanmıştır.

Kuşların solunum sistemi akciğer ve hava keselerine ayrılmıştır. Kranial ve kaudal hava keselerinin senkronize körük benzeri hareketleri, akciğeri kaudokraniyal yönde sürekli ve tek yönlü olarak havalandırır. Burun deliğinden giren hava burun boşluğunda yer alan conchalarn arasından geçer.

ISBN: 978-625-8078-11-6

 hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

Editörler:

Prof. Dr. Oktay BİNGÖL

Doç. Dr. Kenan DUMAN

Dijital Çağın Bilgi Sorunları

Yalan Haber,
Sahte Bilgi

DİJİTAL ÇAĞIN BİLGİ SORUNLARI: YALAN HABER, SAHTE BİLGİ

Editörler

Prof. Dr. Oktay BİNGÖL

Doç. Dr. Kenan DUMAN

 hiperyayın

Hiperyayın: 1081
Araştırma-İnceleme

Arel Üniversitesi Yayınları: 14

Editörler

Prof. Dr. Oktay Bingöl - Doç. Dr. Kenan Duman

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj ve Kapak Tasarım

Zeynel Engin

ISBN: 978-625-6482-82-1

e-ISBN: 978-625-6482-83-8

Yayıncı Sertifika No: 16680

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti. ve Prof. Dr. Oktay Bingöl - Doç. Dr. Kenan Duman'a aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayımlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar) a aittir. Yayınevi uluslararası bir yayınevdir.

Dijital çağın bilgi sorunları : yalan haber, sahte bilgi / editörler Prof. Dr. Oktay Bingöl, Doç. Dr. Kenan Duman. – 1. Baskı. – İstanbul : Hiperyayın, 2024.

213 sayfa: şekil, tablo; 21 cm. – (Hiperyayın, 1081 Arel Üniversitesi Yayınları; 14)

ISBN: 978-625-6482-82-1

e-ISBN: 978-625-6482-83-8

Kaynakça bölüm sonlarındadır.

1.Yanlış bilgilendirme. 2.Sahte haberler. 3. Sosyal medya. 4. Dezenformasyon. I. Bingöl, Oktay. II. Duman, Kenan. III. Dizi.

PN4784.F27/ D5 2024 070.43/DİJ 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık Sertifika No: 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti.
Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş Merkezi
No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter - Güngören / İstanbul
Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

Yazarlar Hakkında	v
Kısaltmalarix
Önsözxi
Girişxiii
Yanlış, Yalan ve Sahte Haber/Bilgi Kavramları	1
Murat MENGÜ	
Dijital Çağda Hakikat, Hakikat Ötesi ve Güven	23
Kenan DUMAN	
Bilgi/İktidar İlişkisi Bağlamında Yalan Haber	35
Oktay KARA	
Neoliberal Düzendeki Metalaşan Bilgi ve Yalan Haber	49
Oktay BİNGÖL	
Tarihsel Dönemlere Göre Yazılı Basında Yalan Haber	65
Burak DUMAN	
Facebook'ta Yalan Haber Olgusu: Örnek Olaylar Üzerine Bir İnceleme . 77	
Yunus KARAAĞAÇ	
Twitter'da Yalan Haber Olgusu: Örnek Olaylar Üzerine Bir İnceleme . . 91	
Ömer Batuhan AKGÜNER	
Kriz Dönemleri ve Yalan Haber: Covid-19 Salgın Dönemi Yalan Haber Örnekleri Üzerine Bir İnceleme	109
Sezen KAYA-SÖNMEZ	
Savaş, Silahlı Çatışma ve Yalan Haber: Örnek Olaylar Üzerine Bir İnceleme	123
Atakan YILMAZ	
Seçim Dönemi ve Yalan Haber: Örnek Olaylar Üzerine Bir İnceleme . 139	
Doğuş SÖNMEZ	
Doğruluk Kontrolü ve Doğrulama	153
Ali Bilgin VARLIK	
Doğrulama/Teyit Kuruluşlarının Etkinlikleri	167
Faruk Eren BAYRAKTAR	
Sonuç Yerine	179
Terimler ve Kavramlar Sözlüğü	185
Dizin	191

Yanlış, Yalan ve Sahte Haber/Bilgi Kavramları

Murat MENGÜ

Kaynakça

- Anastassov, V. H. (2018). *Power and truth in political discourse: Language and ideological narratives*. UK: Cambridge Scholars Publishing.
- Ball, J. (2017) *Post-truth: How bullshit conquered the world*, UK: Biteback Publishing.
- Becermen, M. (2018). An inquiry on relation among discourse, truth and power in Michel Foucault. *Kaygı. Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, (30), 131-143.
- Braeuninger, T. & Marinov, N. (2020). Political elites and the ‘war on truth. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3555458
- Ciampaglia, G. L. & Menczer, F. (2018). Misinformation and biases infect social media, both mintentionally and accidentally. The Conversation, <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/clickbait>
- Posos-Devrani, A. E. (2021). Gençler için 21. yüzyıl becerileri ve dijitalleşen dünyanın gereklilikleri: Yeni okuryazarlıklar. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 9(24), 5-24.
- Durodolu, O. O. ve Ibenne, S. K. (2020), The fake news infodemic vs information literacy. *Library Hi Tech News*, 37(7), 13-14, <https://doi.org/10.1108/LHTN-03-2020-0020>
- Han, B. C. (2022). *Enfokrasi*. (Çev. M. Özdemir), İstanbul: Ketebe.
- Hill, R. (2022). Getting to the truth in a post-truth society: An interview with Lee McIntyre, author of post-truth. <https://www.oif.ala.org/getting-to-the-truth-in-a-post-truth-society-an-interview-with-lee-mcintyre-author-of-post-truth>
- Horne, B. D. & Adali, S. (2017) This just in: Fake news packs a lot in title, uses simpler, repetitive content in text body, more similar to satire than real news. <https://arxiv.org/abs/1703.09398>
- Horne, B. (2017). Fake news starts with the title. <https://medium.com/the-nela-research-blog/fake-news-starts-with-the-title-ad7b63bf79c0>
- İbn Haldun (2016). *Mukaddime*. (Haz. A. Tekin), İstanbul: İlgü Kültür Sanat Yayıncılık
- Jodoin, L. (2020). The wars on truth. https://www.academia.edu/44422709/The_Wars_on_Truth_2
- Khroul V. (2022). “Post-truth” as an ontological error in a global media and academic discourse. *Studia Humanitatis*, (2). ISSN 2308-8079. www.st-hum.ru
- Levitin, D. J. (2017). *Weaponized lies: How to think critically in the post-truth era*. New York: Dutton.
- McIntyre, L. (2018). *Post-truth*. USA: MIT Press.
- Mielczarski, C. ve Arendt, H. (2020). Rhetoric in the post-truth era: A theory of the political lie or modern essence of politics?. *Linguistische Treffen in Wroclaw*, 16(II), 91-108
- Oruç, M. S. (2020). Postmodernite, siyasal iletişim ve doğruluk sorunu: Post-truth durum ve entelektüel zemini üzerine bir inceleme. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, (36), 141-160.
- Orwell, G. (2016). *Bindoküzyüz seksendört*. (Çev. C. Üster), İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Oxford Languages. (2023). Word of the Year 2016. <https://languages.oup.com/word-of-the-year/2016>
- Parmet, W. E. ve Paul J. (2020). COVID-19: The first post-truth pandemic. *Am J Public Health*, 110(7), 945-946.
- Paul, K. T. ve Haddad, C. (2019). Beyond evidence versus truthiness: Toward a symmetrical approach to knowledge and ignorance in policy studies. *Policy Sciences*, (52), 299-314.
- Oxford Online Dictionary. (2023). “Post-truth” <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/post-truth?q=post-truth>
- Collins Dictionary. (2023a). “Post-truth”. <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/post-truth>
- Collins Dictionary, (2023b). “Truthiness” <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/truthiness>
- Scheufele, D. A. ve Krause, N. M. (2019). Science audiences, misinformation, and fake news. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, (116), 7662-7669.
- Sarıoğlu, E. B. (2020). Yalan haber, “post-truth” kavramı ve medya üçlemesi: Geçmişten günümüze gündem belirleyen örnekler. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 377-397.
- Schudson, M. (2007) Kolektif bellekte çarpıtma dinamikleri. *Bellek: Öncesiz, Sonrasız. Cogito*, (50), 179-199.

- Seidenberg, S. (2017). Lies and libel: Fake news lacks straightforward cure. *ABA Journal*, http://www.abajournal.com/magazine/article/fake_news_libel_law/history_fake_news.
- Tesich, S. (1992). A government of lies. <https://www.thefreelibrary.com/A+government+of+lies.-a011665982>
- The Truth Sandwich: A Better Way to Mythbust (2020).** *Communicate health*. <https://medium.com/wehearthehealthliteracy/the-truth-sandwich-a-better-way-to-mythbust-8021d2cf8730>
- Tsipursky, G., Votta, F., ve Roose, K. M. (2018). Fighting fake news and post-truth politics with behavioral science: The pro-truth pledge. *Behavior and Social Issues*, (27), 47-70.
- Yang Y, Xiu L. & Yu G. (2021). Emotional Information in News Reporting on Audience Cognitive Processing in the Age of Posttruth: An Electroencephalogram and Functional Connectivity Approach. *Frontiers in Psychology*, (12).
- Wagner, M. C. ve Boczkowski, P. (2019). The reception of fake news: The interpretations and practices that shape the consumption of perceived misinformation. *Digital Journalism*, (7), 1-16.
- Weir, L. (2008). The concept of truth regime. *The Canadian Journal of Sociology*, 33(2), 367-389.
- Xichen Z. ve Ghorbani, A. A. (2020). An overview of online fake news: Characterization, detection, and discussion, *Information Processing & Management*, 57(2), <https://doi.org/10.1016/j.ipm.2019.03.004>.

Dijital Çağda Hakikat, Hakikat Ötesi ve Güven

Kenan DUMAN

Kaynakça:

- Arendt, H. (2012). *Geçmişle gelecek arasında*. (Çev. B. S. Şener ve O. E. Kara), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Benkler, Y., Faris, R., ve Roberts, H. (2018). *Network propaganda: Manipulation, disinformation, and radicalization in American politics*. New York: Oxford University Press.
- Castells, M. (2016). *İletişim gücü*. (Çev. E. Kılıç), İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Cosentino, G. (2020). *Social media and the post-truth world order: The global dynamics of disinformation*. London: Palgrave.
- Corner, J. (2017). Fake news, post-truth and media-political change. *Media, Culture & Society*, 39(7), 1100-1107.
- Cover, R., Haw, A. ve Thompson, J. D. (2022). *Fake news in digital cultures: Technology, populism and digital misinformation*. UK: Emerald Group Publishing.
- Davies, W. (2016). The age of post-truth politics. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2016/08/24/opinion/campaign-stops/the-age-of-post-truth-politics.html>
- Encabo, M. N. (1997). *Gazetecilik etiği ve demokrasi*. (Der. S. İrvan), Ankara: Medya Kültür Siyaset, Bilim Sanat Yayınları.
- Farkas, J. ve Schou, J. (2019). *Post-truth, fake news and democracy: Mapping the politics of falsehood*. New York: Routledge.
- Farkas, J., Schou, J. (2018). Fake news as a floating signifier: Hegemony, antagonism and the politics of falsehood. *Javnost: The Public*, 25(3), 298-314.
- Giusti, S. ve Piras, E. (Eds.). (2020). *Democracy and fake news: Information manipulation and post-truth politics*. New York: Routledge.
- Hyvönen, A. E. (2022). Platforms of post-truth: Outlines of a structural transformation of the public sphere. İçinde S. McGlinchey, L. S. F. Lin, Z. S. Balci, ve P. Vernon (Ed), *Global Politics in a Post-Truth Age* (ss. 15-29). E-International Relations.
- Iyengar, S. (1997). *Siyasette erişim yanlılığı: Televizyon haberleri ve kamuoyu*. (Der. S. İrvan), Ankara: Medya Kültür Siyaset, Bilim Sanat Yayınları.
- Kien, G. (2019). *Communicating with memes: Consequences in post-truth civilization*. Maryland: Rowman & Littlefield.
- Lee, M. Y. H. (2015). Donald Trump's false comments connecting Mexican immigrants and crime. *The Washington Post*. [Donald Trump's false comments connecting Mexican immigrants and crime - The Washington Post](https://www.washingtonpost.com/news/energy-environment/wp/2015/08/11/donald-trump-false-comments-connecting-mexican-immigrants-and-crime/)
- Michailidou, A., Eike, E., ve Trenz, H. J. (2022). Journalism, truth and the restoration of trust in democracy: Tracing the EU 'fake news' strategy. İçinde *Europe in the Age of Post-Truth Politics: Populism, Disinformation and the Public Sphere* (ss. 53-75). Cham: Springer International Publishing.
- McIntyre, L. (2018). *Post-truth*. Cambridge: MIT Press.
- Rauch, J. (2021). *The constitution of knowledge: A defense of truth*. Washington: Brookings Institution Press.
- Urbinati, N. (2014). *Democracy disfigured: Opinion, truth, and the people*. Cambridge: Harvard University Press.
- Van Dyk, S. (2022). Post-truth, the future of democracy and the public sphere. *Theory, Culture & Society*, 39(4), 37-50.

- Woolley, S. ve Howard, P. (2018). *Computational propaganda*. Oxford: Oxford University Press.
- Waisbord, S. (2018). Truth is what happens to news: On journalism, fake news, and post-truth. *Journalism studies*, 19(13), 1866-1878.

Bilgi/İktidar İlişkisi Bağlamında Yalan Haber

Oktay KARA

KAYNAKÇA

- Althusser, L. (2002). *İdeoloji ve devletin ideolojik aygıtları*. (Çev. Y. Alp ve M. Özışık), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Arel USAM (2022). Yalan Haberle Mücadele: Kavrama ve Doğrulama El Kitabı. *Usam Proje*, <https://usamproje.arel.edu.tr/wp-content/uploads/2023/01/Yalan-Haberle-Mucadele-El-Kitabi.pdf> (Erişim: 27.03.2022).
- Bakir, V. ve McStay, A. (2017). Fake news and the economy of emotions. *Digital Journalism*, 6(2), 154-175.
- Baldacci E., Buono D. ve Gras F. (2017). Fake news and information asymmetries: Data as public good. Luxembourg: European Commission.
- Basumatary, J. (2020). Michel Foucault on regenerative relatedness of power/knowledge and truth. *Journal of Indian Council of Philosophical Research*, (37), 323-341.
- Black, A. (2006). Information history. *Annual Review of Information Science and Technology*, 40(1), 441-473.
- Briggs, A. ve Burke, P. (2004). *Medyanın toplumsal tarihi*. (Çev. İ. Şener), İstanbul: İzdüşüm Yayınları.
- Burke, P. (2000). *A social history of knowledge from Gutenberg to Diderot*. Cambridge: Polity Press.
- Çakmak, C. (2015). İnsan felsefesi: Sofistler ve Sokrates. İçinde B. A. Çetinkaya (Ed.), *Doğu'dan Batı'ya Düşüncenin Serüveni Antikçağ Yunan & Ortaçağ Düşüncesi* (ss.97-116). İstanbul: İnsan yayınları.
- Dahgren, P. (2018). Media, knowledge and trust: The deepening epistemic crisis of democracy, *Javnost: The Public*, 25(1/2), 1-9.
- Farkas, J. ve Schou, J. (2018). Fake news as a floating signifier: Hegemony, antagonism and the politics of falsehood. *Javnost: The Public*, 25(3), 298-314.
- Deleuze, G. (2013). *Foucault*. (Çev. B. Yalın ve E. Koyuncu), İstanbul: Norgunk Yayıncılık.
- Feyerabend, K. P. (2012). *Akla veda*. (Çev. E. Başer), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (1980). *Power/knowledge* (Çev. C. Gordon, L. Marshall, J. Mepham, K. Soper), New York: Pantheon Books.
- Foucault, M. (1982). *İktidar ve bilgi*. (Çev. O. Aruoba), *Tan*, 3(4), 84-92.
- Foucault, M. (1984). *The Foucault reader*. P. Rabinow (Ed.), New York: Pantheon Books.
- Foucault, M. (1992). *Hapishanenin doğuşu*. (Çev. M. A. Kılıçbay), Ankara: İmge Kitapevi Yayınları.
- Foucault, M. (2007). *Cinselliğin tarihi*. (Çev. H. U. Tanrıöver), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2011). *Felsefe sahnesi*. (Çev. I. Ergüden), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2015a). *İktidarın gözü*. (Çev. I. Ergüden), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2015b). *Büyük kapatılma*. (Çev. I. Ergüden ve F. Keskin) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2016a). *Özne ve iktidar*. (Çev. I. Ergüden ve O. Akinhay), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2016b). *Entelektüelin siyasi işlevi*. (Çev. I. Ergüden, O. Akinhay, F. Keskin), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Hirst, M. (2017). Towards a political economy of fake news. *The Political Economy of Communication*, 5(2), 82-94.
- Hösl, V. (2009). Fazla enformasyon çağında felsefe. İçinde H. Tepe (Ed.), *Etik ve Mesleki Etikleri* (ss.123-140). Ankara: Türkiye Felsefe Kurumları Yayınları.
- İves, P. (2004). *Language and hegemony in Gramsci*. London: Pluto Press.
- Jeanneney, J. N. (2009). *Başlangıçtan günümüze medya tarihi*. (Çev. E. Atuk), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Jeřábek, H. (2022). Paul Lazarsfeld's methodological innovations and their importance today. *International Journal of Communication*, (16), 636-645.
- Karlova, N. A. ve Fisher, K. E. (2013). A social diffusion model of misinformation and disinformation for understanding human information behaviour. *Information Research*, 18(1), 1-17.
- Keshavarz, H. (2014). How credible is information on the web: Reflections on misinformation and disinformation. *Infopreneurship Journal* 1(2), 1-17.
- Keskin, F. (1996). Foucault'da şiddet ve iktidar. *Cogito*, (6), 117-122.
- Lievrouw, A. L. (2010). Social media and the production of knowledge: A return to little science?. *Social Epistemology*, 24(3), 219-237.

- Nagel, T. (1986). *The view from nowhere*. Oxford: Oxford University Press.
- Mengill, A. (1998). *Aşırılığın peygamberleri* (Çev. T. Birkan). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Monsees, L. (2021). Information disorder fake news and the future of democracy. *Globalizations Advance Online Publication*, 1-16.
- Peters, D. J. (1988). Information: Notes toward a critical history. *Journal of Communication Inquiry*, 12(9), 9-23.
- Rayward, W. B. (1998). The history and historiography of information science: Some reflections. İçinde T. B. Hahn ve M. K. Buckland (Ed.), *Historical studies in information science*, 32(1), 7-21.
- Revel, J. (2012). *Foucault sözlüğü*. (Çev. V. Urhan). İstanbul: Say Yayınları.
- Subramarnian S (2017). *Inside the macedonian fake-news complex*. <https://www.wired.com/2017/02/veles-macedonia-fake-news/> (Erişim: 17.02.2023).
- Taş, O. ve Taş, T. (2018). Post-hakikat dönemlerinde sosyal kapsamlı yalan haber ve suriyeli mülteciler sorunu. *İletişim Dergisi*, (29), 183-208.
- Tsfati, Y., Boomgaarden, H. G., Strömbäck, J., Vliegenhart, R., Damstra, A., ve Lindgren, E. (2020). Causes and consequences of mainstream media dissemination of fake news: Literature review and synthesis. *Annals of the International Communication Association*, 44(2), 157-173.
- Tudjman, M. ve Mikelic, N. (2003). Information science: Science about information misinformation and disinformation. *Proceedings of Informing Science + Information Technology Education*, 1513-1527.
- Virilio, P. (2003). Enformasyon bombası (Çev. K. Şahin). İstanbul: Metis Yayınları.
- Zimdars, M. (2016). My "Fake News List" Went Viral. But Made-Up Stories Are Only Part Of The Problem. <https://www.washingtonpost.com/posteverything/wp/2016/11/18/my-fake-news-list-went-viral-but-made-up-stories-are-only-part-of-the-problem/>

Neoliberal Düzendeki Metalaşan Bilgi ve Yalan Haber

Oktay BİNGÖL

Kaynakça

- Arel USAM (2022). Yalan Haberle Mücadele: Kavrama ve Doğrulama El Kitabı. *Usam Proje*, <https://usamproje.arel.edu.tr/wp-content/uploads/2023/01/Yalan-Haberle-Mucadele-El-Kitabi.pdf> (Erişim: 19.12.2022).
- Bakir, V. ve McStay, A. (2017). Fake news and the economy of emotions. *Digital Journalism*, 6(2), 154-175.
- Bauman, Z. (2007). *Consuming life*. Cambridge: Polity Press.
- Bauman, Z. (2009). *Does ethics have a chance in a world of consumers?* Massachusetts: Harvard University Press.
- Belk, R. W. (2004). The human consequences of consumer culture. İçinde, K. M. Ekström ve H. Brembeck (Ed.). *Elusive consumption* (ss. 67-86). Oxford: Berg.
- Bericht, D. (16.11.2021). Black friday: the consequences of our consumerism. *Radboud Universiteit*. <https://www.ru.nl/@1330169/black-friday-consequences-our-consumerism/> (Erişim: 1.12.2022).
- Bianet (2019). İpsos araştırması. <https://m.bianet.org/bianet/print/214568-ipsos-arastirmasi-turkiye-en-cok-politikacilara-ve-din-gorevliilerine-guvenmiyor> (Erişim: 12.12.2022).
- Brown, W. (2011). Neoliberalized knowledge. *History of the Present*. 1(1), 113-129.
- Brown, W. (2017). *Halkın çözülüşü: Neoliberalizmin sinsi devrimi*. (Çev. B. E. Aksoy). İstanbul: Metis Yayınları.
- Cambridge Dictionary. <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/commodification> (Erişim: 03.1.2023).
- Campbell, C. (2004). I shop therefore I know that I am. İçinde, K. M. Ekström ve H. Brembeck (Ed.). *Elusive Consumption* (ss.27-44). Oxford: Berg.
- Economist (2020). Instagram'ın reklam geliri Youtube ve Facebook'u geride bıraktı. *Economist*. <https://www.ekonomist.com.tr/teknoloji/instagramin-reklam-geliri-youtube-ve-facebooku-geride-birakti-8905> (Erişim: 26.12.2022).
- Elden, M., (2009). *Reklam ve reklamcılık*. İstanbul: Say Yayınları.
- Erol, M.S. ve Bingöl, O. (2012). Dış politikanın oluşumunda stratejik araştırma merkezlerinin rolü: türk dış politikasında örnek olaylar bağlamında bir inceleme. İçinde E. Efegil ve M. S. Erol (Ed). *Dış politika analizinde teorik yaklaşımlar: Türk dış politikası örneği* (ss. 207-234), Ankara: Barış Kitap.
- Friedman, M. ve Friedman, R. (1980). *Free to choose: A personal statement*. London: Penguin.
- Global Advertising Market. (2022). Industry trends, share, size, growth, opportunity and forecast 2022-2027. <https://www.researchandmarkets.com/reports/5615220/global-advertising-market-industry-trends> (Erişim: 9.1.2023).

- Gray, J. (1989). Hayek on the market economy and the limits of state action. İçinde D. Helm (Ed.). *The economic borders of the state* (ss.127-139). Oxford: Oxford University Press.
- Gümüş, A. (2018). Türk Eğitim Sisteminin Sınavlarla İmtihani. *İlke Politika*. (5), https://ilke.org.tr/images/yayin/pdf/turk_egitim_sisteminin_sinavlarla_imtihani.pdf (Erişim: 10.1.2023).
- Güzel, M. ve Günden, M. (2022). Neoliberal politikalar ve teknolojik dönüşüm sarmalında Türkiye’de gazetecilik eğitimi: Sorunlar, arayışlar, öneriler. *Journal of Qualitative Research in Education*, (31), 223-245.
- Haberler.Com (2010). En güvenilir ve güvenilirmez meslekler. <https://www.haberler.com/guncel/en-guvenilir-ve-guvenilmez-meslekler-2095033-haberi/> (Erişim: 18.12.2022).
- Hao, K. (2021). How facebook got addicted to spreading misinformation. *MIT Technology Review*. <https://www.technologyreview.com/2021/03/11/1020600/facebook-responsible-ai-misinformation> (Erişim: 16.12.2022).
- Heywood, A. (2011). *Global politics*. New York: Palgrave Macmillan
- Hochschild, A. R. (2003). *The commercialization of intimate life: Notes from home and work*. California: University of California Press.
- Hoştut, S. (2011). Reklamcılık mesleğine yönelik etik algı ve tutumlar, *Journal of Yasar University*, 22(6), 3699-3711.
- Kiran, K. U. ve Arumuğam, T. (2020). Role of programmatic advertising on effective digital promotion strategy: A conceptual framework. *Journal of Physics: Conference Series*. <https://www.researchgate.net/publication/348452287> (Erişim: 29.12.2022).
- Laurer, D. (2021). Facebook’s ethical failures are not accidental; they are part of the business model. *AI and Ethics*, (1), 395-403.
- Loader, I. (1999). Consumer culture and the commodification of policing and security. *Sociology*, 33(2), 373-392.
- Lury, C. (1996). *Consumer culture*. Cambridge: Polity Press.
- Magna (2021). Global advertising market reaches new heights, and exceeds pre-covid levels. *Magna*. <https://magnaglobal.com/global-advertising-market-reaches-new-heights-and-exceeds-pre-covid-levels/> (Erişim: 28.12.2022).
- Margaret Thatcher: a life in quote. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/politics/2013/apr/08/margaret-thatcher-quotes> (Erişim: 19.12.2022).
- Matasar, R. (1996). A commercialist manifesto: Entrepreneurs, academics, and purity of the heart and soul. *Florida Law Review*, 48(5), 781-811.
- Mcdonald, M., Gough, B., Wearing, S. ve Deville, A. (2017). Social psychology, consumer culture and neoliberal political economy. *Journal for the Theory of Social Behaviour*. <https://eprints.leedsbeckett.ac.uk/id/eprint/3561/> (Erişim: 19.1.2022).
- Miles, S. (1998). *Consumerism: As a way of life*: London: Sage.
- Miller, T. ve Ahluwalia; P. (2021) Neoliberalism and the manufacture of truth. *Social Identities*, 27(3), 289-291,
- Monbiot, G. (15.04.2016). Neoliberalism: The ideology at the root of all our problems. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/books/2016/apr/15/neoliberalism-ideology-problem-george-monbiot> (Erişim: 10.12.2022).
- Murphy, P.L. (2000). The commodified self in consumer culture: A cross-cultural perspective. *Journal of Social Psychology*. 140(5), 636-647.
- Nini, J. (19.10.2018). How to Challenge neoliberalism’s mantra of consumerism and infinite growth to save the planet. *Eco Warriors Princess*. <https://ecowarriorprincess.net/2018/10/challenge-neoliberalisms-mantra-of-consumerism-infinite-growth-save-planet/> (Erişim: 17.12.2022).
- Oxford Reference (2011). <https://www.oxfordreference.com/display/>
- Paul, K. (2021). Facebook sued for 'deceptive practices' over disinformation on platform. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/technology/2021/mar/23/facebook-lawsuit-deceptive-practices-disinformation> (Erişim: 20.12.2022).
- Programmatic advertising worldwide- statistics & facts. <https://www.statista.com/topics/2498/programmatic-advertising/#topicOverview> (Erişim: 13.12.2022).
- Reklamcılar Derneği (2021). Türkiye’de tahmini medya ve reklam yatırımları. https://www.rvd.org.tr/uploads/2021/04/medyayatirimlari_042020_rapor.pdf (Erişim: 15.1.2023).
- Ritzer, G., Goodman, D. ve Wiedenhof, W. (2001). Theories of consumption. İçinde G. Ritzer ve B. Smart (Ed.). *Handbook of social theory* (ss. 410-426). Thousand Oaks CA: Sage.
- Ritzer, G. (2007). *The globalization of nothing (2nd ed.)*. Thousand Oaks, CA: Pine Forge Press
- Ritzer, G. ve Slater, D. (2001). Editorial. *Journal of Consumer Culture*, 1(1), 5-8.
- Ross, A. (ed.). (1996). *Science wars*. Durham: Duke University Press.
- Smart, B. (2003). *Economy, culture and society: A sociological critique of neoliberalism*. Madienhead, UK: Open University Press.
- Solomon, R. (1994). Reaganomics and Thatcherism. İçinde *The transformation of the world economy 1980–93*. London: Palgrave Macmillan.
- Tandaçgüneş, N. (2016). İleri tüketim toplumunda tüketici ve reklam açısından etik algısı üzerine bir inceleme. *Atatürk İletişim Dergisi*. 10(1), 47-69.
- Valdés, P. C. ve Martini, T. R. (2014). The neoliberal Chilean process four decades after the coup, *Social Justice*. 40(4), 25-37.
- Ward, S. C. (2012). *Neoliberalism and the global restructuring of knowledge and education*. New York: Routledge.
- Wardle, C. (2020). Understanding information disorder. *First Draft*. <https://firstdraftnews.org/long-form-article/understanding-information-disorder/> (Erişim: 16.12.2022).
- Williams, C.C. (2005). *A commodified world? Mapping the limits of capitalism*. London: Zed Books.

Tarihsel Dönemlere Göre Yazılı Basında Yalan Haber

Burak DUMAN

Kaynakça

- Baker, K. M., Lucas, C., Furet, F. ve Ozouf, M. (Eds.). (1989). *The French revolution and the creation of modern political culture: The transformation of the political culture 1789-1848*. Oxford: Pergamon Press.
- Brook, T. (1998). *The confusions of pleasure: Commerce and culture in ming China*. Berkeley: University of California Press.
- Denisova, A. (2017). How propaganda from the Russian Revolution brought about today's 'troll factories'. <http://www.independent.co.uk/voices/russian-trolls-us-election-brexit-roots-in-revolution-a8060711.html> (Erişim: 14.02.2023).
- DePrang, E. (2013). 'Baghdad Bob' and His Ridiculous, True Predictions. *The Atlantic*. <https://www.theatlantic.com/membership/archive/2018/01/the-history-of-fake-news-in-america/550103/> (Erişim: 14.02.2023).
- Herzstein, R. E. (1978). *The war that Hitler won*. New York: Putnam.
- Meggs, P. B. (1998). *A history of graphic design*. New York: Wiley.
- New York Times. (2004). From the editors; the times and Iraq. <https://www.nytimes.com/2004/05/26/world/from-the-editors-the-times-and-iraq.html> (Erişim: 14.02.2023).
- Schleifman, N. (1987). A Russian daily newspaper and its new readership: Severnaia pchela, 1825-1840. *Cahiers du monde russe et soviétique*. 28(2), 127-144.
- Sloan, W. D. ve Williams, J. H. (1994). *The early American press, 1690-1783*. Connecticut: Praeger.
- Southwell, B. G. ve Thorson, E. A. (2018). *Misinformation and mass audiences*. Texas: University of Texas Press.
- TDK. (2023). Gazete. <https://sozluk.gov.tr> (Erişim: 14.02.2023).
- The Guardian. (2004). New York times: we were wrong on Iraq. <https://www.theguardian.com/media/2004/may/26/pressandpublishing.usnews> (Erişim: 14.02.2023).
- Tokgöz, O. (2013). *Temel gazetecilik*. Ankara: İmge Yayınevi.
- Weber, J. (2005). Straßburg 1605: Die Geburt der Zeitung. *Jahrbuch für Kommunikationsgeschichte*. (7), 3-27
- Welch, D. (2014). Propaganda for patriotism and nationalism. *British Library*. <https://www.bl.uk/world-war-one/articles/patriotism-and-nationalism>. (Erişim: 15.02.2023).
- White, S. (2022). World's first 'fake news' used to demoralise Nazi soldiers during WW2 up for sale. *Daily Mirror*. <https://www.mirror.co.uk/news/uk-news/worlds-first-fake-news-used-25916468> (Erişim: 14.03.2023).
- Yuan, K. ve Peterson, M. (2018). The History of 'Fake News' in America. *The Atlantic*. <https://www.theatlantic.com/membership/archive/2018/01/the-history-of-fake-news-in-america/550103/> (Erişim: 14.02.2023).
- Resim 1. https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/7/70/Great_Moon_Hoax_-_Day_4.jpg/800px-Great_Moon_Hoax_-_Day_4.jpg Erişim Tarihi: 14.02.2023
- Resim 2. https://images.slideplayer.com/25/7725458/slides/slide_34.jpg (Erişim: 14.02.2023).
- Resim 3. https://i2-prod.mirror.co.uk/incoming/article25916960.ece/ALTERNATES/s615b/0_SWNS_NEWS_TROOPS_16.jpg (Erişim: 14.02.2023).
- Resim 4. <https://75bdb6.a2cdn1.secureserver.net/wp-content/uploads/2017/03/Judith-Miller-NY-Times.png> (Erişim: 14.02.2023).

Facebook'ta Yalan Haber Olgusu: Örnek Olaylar Üzerine Bir İnceleme

Yunus KARAAĞAÇ

Kaynakça

- AFP Factual. (2020). Retenir son souffle ne permet pas de détecter si une personne est atteinte du Covid-19 selon l'OMS. <https://factuel.afp.com/retenir-son-souffle-ne-permet-pas-de-detecter-si-une-personne-est-atteinte-du-covid-19-selon-loms> (Erişim: 21.01.2023).
- Akgün, S. (1980). Türkçe ezan. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 13(24), 105-113.
- Akkaş, S. (2022). Lozan antlaşmasının gizli maddeleri mi var?. *Doğruluk Payı*. <https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/lozan-antlasmasi-nin-gizli-maddeleri-mi-var> (Erişim: 20.01.2023).
- Allcott, H. ve Gentzkow, M. (2017). Social media and fake news in the 2016 election. *Journal of Economic Perspectives*, 31(2), 211-236.
- Aydın, A. F. (2020). Post-truth dönemde sosyal medyada dezenformasyon: Covid-19 (yeni koronavirüs) pandemi süreci. *Asya Studies*, 4(12), 76-90.
- CNN Türk. (2022). Bitmeyen dedikoduyu bu kez CİMER yalanladı: Lozan'da gizli madde var mı?. <https://www.cnnturk.com/turkiye/bitmeyen-dedikoduyu-bu-kez-cimer-yalanladi-lozanda-gizli-madde-var-mi> (Erişim: 24.01.2023).
- Czopek, M. (2023). Americans who worked through the pandemic are being paid up to \$26,000 by qualifying for the Employee Retention Credit. *Politifact*. <https://www.politifact.com/factchecks/2023/jan/17/facebook-posts/workers-arent-being-paid-up-to-26000-because-of-a> (Erişim: 21.01.2023).
- Ecker, U. K. H., Lewandowsky, S., Swire, B., Chang D. (2011). Correcting false information in memory: Manipulating the strength of misinformation encoding and its retraction. *Psychonomic Bulletin & Review*, 18(3), 570-578.
- Facebook. (2016). Kafirlerin Lozan korkusu 2023. <https://www.facebook.com/Kaybolanyuzuil/posts/795286767274926/?paipv=0&eav=AfZ3tzChafy6Vn3d7nIfyROCWYwMoemv1jlkmgQZH2BQv8NT3cbWowbM3fSS-K7suc> (Erişim: 20.01.2023).
- Facebook. (2018). 2023 diriliş. <https://www.facebook.com/dirilis23/posts/190141941605733> (Erişim: 20.01.2023).
- Facebook. (2019a). Lozan 2023'te bitiyor. <https://www.facebook.com/abdullahacbadem/posts/1115558068644082> (Erişim: 20.01.2023).
- Farkas, J. ve Schou J. (2018). Fake news as a floating signifier: Hegemony, antagonism and the politics of falsehood. *Javnost: The Public*, 25(3), 298-314.
- Gazete Vatan. (2021). Facebook'a yalan haberler damga vurdu. <https://www.gazetevatan.com/bilim-ve-teknoloji/facebooka-yalan-haberler-damga-vurdu-1024754> (Erişim: 22.01.2023).
- Ghost Archive. (2023). Wordmaze tips. <https://ghostarchive.org/archive/RAb78> (Erişim: 21.01.2023).
- Gilbert, B. (2019). The 10 most-viewed fake-news stories on Facebook in 2019 were just revealed in a new report. *INSIDER*. <https://www.businessinsider.com/most-viewed-fake-news-stories-shared-on-facebook-2019-2019-11> (Erişim: 24.01.2023).
- Gölbaşı, S. D. ve Metintaş, S. (2020). COVID-19 pandemisi ve infodemi. *ESTÜDAM Halk Sağlığı Dergisi*, 5(COVID-19 Özel Sayısı), 126-137.
- Guess, A. M. ve Lyons, B. A. (2020). Misinformation, disinformation, and online propaganda. İçinde N. Persily ve J. A. Tucker (Ed.), *Social media and democracy* (ss. 10-33). Cambridge: Cambridge University Press.
- Hughes, D. J., Rowe, M., Batey, M., ve Lee, A. (2012). A tale of two sites: Twitter vs. Facebook and the personality predictors of social media usage. *Computers in Human Behavior*, (28), 561-569.
- İlgin, H. Ö. (2021). Sosyal medyada dezenformasyon ve halkla ilişkiler ilişkisi. *İletişim Çalışmaları Dergisi*, 7(2), 303-322.
- In Business. (2022). Türkiye'de sosyal medya kullanıcı sayısı 71 milyona ulaştı. <https://www.inbusiness.com.tr/sectorler/teknoloji/2022/06/13/turkiyede-sosyal-medya-kullanici-sayisi-71-milyona-ulasti> (Erişim: 30.12.2022).
- İnönü Vakfı. (2023a). Lozan barış antlaşması tam metni. <https://www.ismetinonu.org.tr/lozan-baris-antlasmasi-tam-metni> (Erişim: 24.01.2023).
- İnönü Vakfı. (2023b). Kurtuluş Savaşı öncesi. <https://www.ismetinonu.org.tr/kurtulus-savasi-oncesi> (Erişim: 25.01.2023).
- Karaağaç, Y. (2022). Batı Avrupa'da aşırı sağ partilerin yükselişi: Belçika örneği. *EURO Politika Dergisi*, (16), 27-33.
- Kavaklı, N. (2019). Yalan haberle mücadele ve internet teyit/doğrulama platformları. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6(1), 663-682.

- Koyuncu, H. (2020). Sosyal medyada koronavirüs paylaşımları: Doğru bilinen 10 yanlış. *Euro News*. <https://tr.euronews.com/2020/04/03/sosyal-medyada-koronavirus-paylasimlari-dogru-bilinen-10-yanlis-corona-virus-covid-19> (Erişim: 20.01.2023).
- Lozan Barış Antlaşması. (1931). Lozan sulh muahednamesinin kabulüne dair kanunlar. *Türk Tarih Kurumu*. <https://www.ttk.gov.tr/wp-content/uploads/2016/11/3-Lozan13-357.pdf> (Erişim: 24.01.2023).
- Lyons, T. (2018). New research shows Facebook making strides against false news. <https://newsroom.fb.com/news/2018/10/inside-feed-michigan-lemonde> (Erişim: 20.01.2023).
- Malumatfuruş. (2020). İsmet İnönü'nün asker kaçağı olduğu iddiası. <https://www.malumatfurus.org/ismet-inonu-asker-kacagi> (Erişim: 25.01.2023).
- Mcintyre, L. (2019). *Hakikat sonrası*. (Çev. M. F. Biçici). İstanbul: Tellekt.
- Mitchell, A. ve Holcomb, J. (2016). State of the news media 2016. <https://assets.pewresearch.org/wp-content/uploads/sites/13/2016/06/30143308/state-of-the-news-media-report-2016-final.pdf> (Erişim: 10.01.2023).
- Mosseri, A. (2017). Working to stop misinformation and false news. <https://www.facebook.com/formedia/blog/working-to-stop-misinformation-and-false-news> (Erişim: 23.01.2023).
- Newman, N. (2022). Turkey: Digital news report. <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2022/turkey> (Erişim: 28.12.2022).
- NTV. (2017). Facebook'a 2016'da uydurma siyaset haberleri damgasını vurdu. <https://www.ntv.com.tr/galeri/teknoloji/facebooka-2016da-uydurma-siyaset-haberleri-damgasini-vurdu,WhJqC9YsMka3OcPe8vGkkw> (Erişim: 22.01.2023).
- Recro Digital Marketing. (2022). We are social 2022: Dünyada ve Türkiye'de internet-sosyal medya kullanımı. <https://recrodigital.com/dunyada-ve-turkiyede-internet-sosyal-medya-kullanimi-2022> (Erişim: 30.12.2022).
- Ross, C., Orr, E. S., Sisic, M., Arseneault, J. M., Simmering, M. G., ve Orr, R. (2009). Personality and motivations associated with Facebook use. *Computers in Human Behavior*, (25), 578-586.
- Saurwein, F. ve Spencer-Smith, C. (2020). Combating disinformation on social media: Multilevel governance and distributed accountability in europe. *Digital Journalism*. 1-22, DOI: 10.1080/21670811.2020.1765401
- Taş, O. ve Taş, T. (2018). Post-hakikat çağında sosyal medyada yalan haber ve Suriyeli mülteciler sorunu. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, (29). 183-208.
- Thorson, E. (2016). Belief echoes: The persistent effects of corrected misinformation. *Political Communication*, 33(3), 460-480.
- We Are Social. (2022). Digital 2022: Another year of bumper growth. <https://wearesocial.com/uk/blog/2022/01/digital-2022-another-year-of-bumper-growth-2> (Erişim: 30.12.2022).
- WHO. (2020). *Managing the COVID-19 infodemic: Call for action*. Geneva: World Health Organization.
- Wight, C. (2018). Post-truth, postmodernism and alternative facts. *New Perspectives*, 26(3), 17-29.
- Virilio, P. (2021). *Enformasyon bombası*. (Çev. K. Şahin). İstanbul: Metis Yayınları.

Twitter'da Yalan Haber Olgusu: Örnek Olaylar Üzerine Bir İnceleme

Ömer Batuhan AKGÜNER

Kaynakça

- AFP. (2023). Video shows migrants at EU-Morocco border, not entering US. <https://europeannewsroom.com/video-shows-migrants-at-eu-morocco-border-not-entering-us/> (Erişim: 19.05.2023).
- Allcott, H. ve Gentzkow, M. (2017). Social media and fake news in the 2016 election. *Journal of Economic Perspectives*, 31(2), 211-236.
- Anderson M., Barthel M., Perrin, A. ve Vogels E. A. (2020). *#BlackLivesMatter surges on twitter after George Floyd's death*. Washington D.C.: Pew Research Center.
- Arel USAM (2022). Yalan Haberle Mücadele: Kavrama ve Doğrulama El Kitabı, *USAM Proje*, <https://usamproje.arel.edu.tr/wp-content/uploads/2023/01/Yalan-Haberle-Mucadele-El-Kitabi.pdf> (Erişim: 15.05.2023).
- Aydın, A. F. (2020). Post-truth dönemde sosyal medyada dezenformasyon: Covid-19 (yeni koronavirüs) pandemi süreci. *Asya Studies*, 4(12), 76-90.

- Bakshy, E., Rosenn, I., Marlow, C. ve Adamic, L. (2012). *The role of social networks in information diffusion*. Proceedings of the 21st International Conference on World Wide Web, 16-18 Nisan, Lyon.
- Barberá, P., Jost, J. T., Nagler, J., Tucker, J. A. ve Bonneau, R. (2015). Tweeting from left to right: Is online political communication more than an echo chamber?, *Psychological Science*, 26(10), 1531-1542.
- Bianet, (2020). Trump'tan paylaşımlarına "teyit uyarısı" koyan Twitter'a tepki. <https://m.bianet.org/bianet/ifade-ozgurlugu/224812-trump-tan-paylasimlarina-teyit-uyarisi-koyan-twitter-a-tepki>, (Erişim:12.04.2023).
- Broersma, M., ve Graham, T., (2013). Twitter as a news source: How Dutch and British newspapers used tweets in their news coverage (2007-2011). *Journalism Practice*, 7(4), 446-464.
- Cassino, D. ve Jenkins, K. (2013). *Conspiracy theories prosper: 25 per cent of Americans are "truthers"*. <http://publicmind.fdu.edu/2013/outthere> (Erişim: 10.05.2023).
- Cover, R., Haw, A. ve Thompson, J. D. (2022). *Fake news in digital cultures: technology, populism and digital misinformation*. UK: Emerald Publishing.
- Duman, K. (2019). Haber kaynağı olarak sosyal ağların kullanımı: Türk internet haber siteleri üzerine bir analiz. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, (7), 1637-1654.
- Ferrara, E. (2017). Disinformation and social bot operations in the run up to the 2017 French presidential election. *First Monday*, 22(8), doi: 10.48550/arXiv.1707.00086
- Forgas, J. P. ve Baumeister R. F. (2019). *The social psychology of gullibility: Fake news, conspiracy theories, and irrational beliefs*. New York: Routledge.
- Georgacopoulos, C. ve Poche, T. (2020). Fake news disinformation and the George Floyd protests. <https://faculty.lsu.edu/fakenews/about/protestfakenews.php> (Erişim: 20.05.2023).
- Hülür, H. ve Yaşın, C. (2021). Kitle medyasından yeni medyaya iletişim biliminin serüveni. İçinde H. Hülür ve C. Yaşın (Ed.), *Yeni Medya, Toplum ve İletişim Biliminin Dönüşümü*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Kavaklı, N. (2019). Yalan haberle mücadele ve internet teyit/doğrulama platformları. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6(1), 663-682.
- Kıyan, Z. ve Törenli, N. (2018). Sosyal medyanın gazetecilikteki rolü: Türkiye'deki haber kuruluşları üzerine bir inceleme. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 17(1), 32-52.
- Kwak, H., Lee, C., Park, H. ve Moon, S. (2010). What is Twitter, a social network or a news media?. *Proceedings of the 19th International Conference on World Wide Web*, <http://www.ambuehler.ethz.ch/CDstore/www2010/www/p591.pdf>, (Erişim: 15.05. 2023).
- Kien, G. (2019). *Communicating with memes: Consequences in post-truth civilization*. London: Lexington Books.
- Lazer, D., Baum, M., Benkler, Y. ve Berinsky, A. J. (2018). The science of fake news. *Science*, 359(6380), 1094-1096.
- Mitchell, A. Shearer, E. ve Stocking, G. (2021). *News on Twitter: Consumed by most users and trusted by many*. Washington D.C.: Pew Research Center.
- Newman N. vd., (2022). Reuters Institute Dijital News Report 2022. *Reuters Institute and University of Oxford*. https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2022-06/Digital_News-Report_2022.pdf (Erişim: 13.04.2023).
- Pew Research Center. (2022). Social media and news fact sheet. Washington D.C.: Pew Research Center.
- Senate Judiciary Committee. (2017). Extremist content and Russian disinformation online: Working with tech to find solutions, <https://www.judiciary.senate.gov/committee-activity/hearings/extremist-content-and-russian-disinformation-online-working-with-tech-to-find-solutions> (Erişim: 12.03.2023).
- Shearer, E. ve Gottfried, J. (2017). News use across social media platforms 2017. Washington D.C.: Pew Research Center.
- Silverman, C. (2016a). *Lies, damn lies, and viral content*. New York: Tow Center for Digital Journalism.
- Silverman, C. (2016b). This analysis shows how viral fake election news stories outperformed real news on Facebook. <https://www.buzzfeednews.com/article/craigsilverman/viral-fake-election-news-outperformed-real-news-on-facebook>, (Erişim: 17.05.2023).
- Sumpter, D. (2020). *Sayılarla yenik düşmek: Facebook ve Google'dan yalan haberlere ve filtre balonlarına-yaşamlarımızı denetim altına alan algoritmalar*. (Çev. Ü. Şenesen). İstanbul: Yordam Kitap.
- Teyit. (2023a). <https://teyit.org/teyitpedia/mavi-tikli-twitter-hesaplari-pentagonda-patlama-olduguna-dair-sahte-gorseller-yaydi> (Erişim: 30.05.2023).
- Teyit. (2023b). <https://teyit.org/analiz/napolinin-sampiyonluk-kutlamalarına-ait-oldugu-iddia-edilen-video> (Erişim: 10.05.2023).
- Teyit. (2023c). <https://teyit.org/analiz/video-nun-gaziantepteki-ufoyu-gosterdigi-iddiasi> (Erişim: 22.05.2023).
- Twitter. (2020). <https://twitter.com/realDonaldTrump/status/1270333484528214018> (Erişim: 11.04.2023).
- Twitter. (2020b). <https://twitter.com/realDonaldTrump/status/1265255835124539392> (Erişim: 11.04.2023).

- Twitter. (2023). <https://twitter.com/ChuckCallesto/status/1653923585352773632?s=20> (Erişim: 13.04.2023).
- Twitter. (2023b). <https://twitter.com/financialjuice/status/1660649029892538375?s=20> (Erişim: 25.05.2023).
- Twitter. (2023c). <https://twitter.com/ntvspor/status/1654378218848239618> (Erişim: 08.05.2023).
- Twitter. (2023d). <https://twitter.com/YucelereD/status/1660550795694075904> (Erişim: 20.05.2023).
- Vosoughi, S., Roy, D. ve Aral, S. (2018). The spread of true and false news online. *Science*, 359(6380), 1146-1151.
- Walker, M. ve Matsa, K. (2021). *News consumption across social media in 2021*. Washington D. C.: Pew Research Center
- We Are Social. (2023). The global state of digital in april 2023: Essential dijital headlines. <https://wearesocial.com/uk/blog/2023/04/the-global-state-of-digital-in-april-2023/> (Erişim: 13.05.2023).

Kriz Dönemleri ve Yalan Haber: Covid-19 Salgın Dönemi Yalan Haber Örnekleri Üzerine Bir İnceleme

Sezen KAYA-SÖNMEZ

Kaynakça

- ABC. (2020, May 13). Millions view viral Plandemic video featuring discredited medical researcher Judy Mikovits. <https://www.abc.net.au/news/2020-05-13/who-is-judy-mikovits-what-is-plandemic-movie/12233412> (Erişim: 05.01.2023)
- Alaphilippe, A. (2020, April 14). COVID-19 and 5G: A case study of platforms' content moderation of conspiracy theories. EU Disinfo Lab. <https://www.disinfo.eu/publications/coronavirus-and-5g-a-case-study-of-platforms-content-moderation-of-conspiracy-theories/> (Erişim: 01.02.2023)
- Al-Rawi, A., ve Shukla, V. (2020). Bots as active news promoters: A digital analysis of COVID-19 tweets. *Information*, 11(10), 461-473.
- Apuke, O. ve Omar, B. (2021). Fake news and COVID-19: modelling the predictors of fake news sharing among social media users. *Telematics and Informatics*, (56). Doi: [10.1016/j.tele.2020.101475](https://doi.org/10.1016/j.tele.2020.101475)
- Balakrishnan, V., Rahman, L.H. A., Tan, J. K., Lee, Y. S. (2022). COVID-19 fake news among the general population: motives, sociodemographic, attitude/behavior and impacts—a systematic review. *Online Information Review*. Doi: 10.1108/oir-02-2022-0082
- Ceron, W., Gruszynski S. G., de-Lima-Santos, M. F. ve Quiles, M. G. (2021). COVID-19 fake news difusion across Latin America. *Social Network Analysis and Mining*, 11(47), 1-20.
- Cinelli, M., Quattrociochi, W., Galeazzi, A., Valensise, C.M., Brugnoli, E., Schmidt, A.L., Zola, P., Zollo, F. ve Scala, A. (2020). The COVID-19 social media infodemic. *Scientific reports*, 10(1), 1-10.
- Cohut, M. (2020, June 5). 5 persistent myths about coronavirus and why they are untrue. *Medical News Today*, <https://www.medicalnewstoday.com/articles/5-persistent-myths-about-coronavirus-and-why-they-are-untrue#Myth-1:-Vitamin-D-prevents-infection> (Erişim: 04.01.2023).
- Derbyshire, E. ve Delange, J. (2020). COVID-19: is there a role for immunonutrition, particularly in the over 65s?. *BMJ Nutrition Prevention & Health*, 100-105.
- dogrulukpayi.com*. (2022, Aralık 16). Dr. Charles Hoffe'un "Turbo Kanser" ve Covid-19 Aşılılarıyla İlgili İddiaları Doğru Mu? 2023 Şubat tarihinde Doğruluk Payı: <https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/dr-charles-hoffe-un-turbo-kanser-ve-covid-19-asilariyla-iligili-iddialari-dogru-mu> (Erişim: 04.01.2023).
- Duffy, A., Tandoc, E. ve Ling, R. (2019). Too good to be true, too good not to share: the social utility of fake news. *Information Communication and Society*, 23(13), 1965-1979.
- Dupuy, B. (2020, February 28). Drinking water won't prevent the coronavirus, *APNews*, <https://apnews.com/article/fact-checking-8551030197> (Erişim: 03.02.2023).
- Frenkel, S., Alba, D., Zhong, R. (2020, June 2020). Surge of Virus Misinformation Stumps Facebook and Twitter. *The New York Times*, <https://www.nytimes.com/2020/03/08/technology/coronavirus-misinformation-social-media.html> (Erişim: 07.01.2023).
- Gölbacı, S. D., Metintaş, S., ve Önsüz, M.F. (2022). Web sitelerinde yer alan COVID-19 ile ilişikli mitlerin infodemi açısından değerlendirilmesi: Bir içerik analizi. *Turk Journal of Public Health*, 20(1), 138-151.

- Gündüz, R. (2020, Mart 19). Pasteur Enstitüsü'nün, koronavirüsü 2004'te icat ettiği iddiası sosyal medyada çığ gibi yayıldı, *Euronews*, <https://tr.euronews.com/2020/03/19/pasteur-enstitusu-koronavirusu-2004-icat-ettileri-iddiasi-sosyal-medyada-le-monde-yalanladi> (Erişim: 06.01.2023).
- Gazete Duvar. (2020, Nisan 25). İngiltere'de 5G kulelerine saldırı sayısı 53'e çıktı. *Gazete Duvar*, <https://www.gazeteduvar.com.tr/dunya/2020/04/25/ingilterede-5g-kulelerine-saldiri-sayisi-53e-cikti> (Erişim: 02.02.2023).
- Gorvett, Z. (2020, Mart 20). No, drinking water doesn't kill coronavirus. *BBC Future*, <https://www.bbc.com/future/article/20200319-covid-19-will-drinking-water-keep-you-safe-from-coronavirus> (Erişim: 06.03.2023).
- Hou, Z., Du, F., Jiang, H., Zhou, X. ve Lin, L. (2020). Assessment of public attention, risk perception, emotional and behavioural responses to the COVID-19 outbreak: Social media surveillance in China. *medRxiv*, 2020-03
- Huynh, T. (2020). The COVID-19 risk perception: A survey on socioeconomics and media attention. *Economics Bulletin*, 40(1), 758–764.
- Ünal, R., ve Çiçeklioğlu, A. (2022). Fake news pandemic: Fake News and false information about covid-19 and an analysis on factchecking from turkey in sample teyit.org. *Erciyes İletişim Dergisi*, 9(1), 117-143.
- Institut Pasteur. (2020, Ekim 22). Coronavirus: Institute pasteur warns against false information circulation on social media. <https://www.pasteur.fr/en/research-journal/news/coronavirus-institut-pasteur-warns-against-false-information-circulating-social-media> (Erişim: 04.01.2023).
- Iwendi, C., Mohan, S., Ibeke, E., Ahmadian, A. and Ciano, T. (2022). Covid-19 fake news sentiment analysis. *Computers and Electrical Engineering*, (101), Doi: 10.1016/j.compeleceng.2022.107967.
- Lampos, V., Majumder, M. S., Yom-Tov, E., Edelstein, M., Moura, S., Hamada, Y., Rangaka, M. X., McKendry, R. A. and Cox, I. J. (2020). Tracking COVID-19 using online search, *NPJ digital medicine*, 4(1), DOI: [10.1038/s41746-021-00384-w](https://doi.org/10.1038/s41746-021-00384-w)
- Malumatfurus.org*. (2022, Ekim 13). Pfizer'ın Covid-19 Aşılarının Test Edilmediğini İtiraf Ettiği İddiası, <https://www.malumatfurus.org/pfizer-asilar-test-edilmedi-itirafi/> (Erişim: 08.01.2023).
- McGonagle T. (2017). Fake news: False fears or real concerns? *Netherlands Quarterly of Human Rights*, 35(4), 203-209.
- NTV. (2020, June 18). D vitamini eksikliği olan Covid-19 hastalarının yüzde 99'u hayatını kaybediyor, https://www.ntv.com.tr/galeri/saglik/d-vitamini-eksikligi-olan-covid-19-hastalarinin-yuzde-99u-hayatini-kaybediyor,SsleaIC7p02BEyV_YaMX0Q#:~:text=Yap%C4%B1lan%20yeni%20bir%20ara%C5%9Ft%C4%B1rmaya%20g%C3%B6re,g%C3%BCce%20sahip%20oldu%C4%9Funu%20ortaya%20ko (Erişim: 08.01.2023).
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2020). COVID-19: Protecting people and societies. OECD. <https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/covid-19-protecting-people-and-societies-e5c9de1a/>
- Ostrov, B. (2021, September 28). Conspiracy theory doctor surrenders medical license, <https://calmatters.org/health/2021/02/conspiracy-theory-doctor-surrenders-medical-license/> (Erişim: 04.03.2023).
- Oxford Dictionary. (2023). Fake news. <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/fake-news?q=fake+news> (Erişim: 05.03.2023).
- Pennycook, G., McPhetres, J., Zhang, Y., Lu, J.G. ve Rand, D.G., (2020). Fighting COVID-19 misinformation on social media: Experimental evidence for a scalable accuracy-nudge intervention, *Psychological science*, 31(7), 770-780.
- Rauniar, R., Rawski, G., Yang, J., ve Johnson, B. (2014). Technology acceptance model (TAM) and social media usage: An empirical study on Facebook. *Journal of enterprise information management*, 27(1), 6-30.
- Reuters. (2020, April 6). False claim: There have been no deaths in Israel due to COVID-19; drinking sodium bicarbonate and lemon kills the virus, <https://www.reuters.com/article/uk-factcheck-coronavirus-israel-idUSKBN21O1U2>. (Erişim: 08.01.2023).
- Reuters. (2021, Kasım 18). Wait what? FDA wants 55 years to process FOIA request over vaccine data, <https://archive.md/IHyd7> (08.01.2023).
- Rocha, Y. M., de Moura, G. A., Desidério, G. A., de Oliveira, C. H., Lourenço, F. D. ve de Figueiredo Nicolette, L. D. (2021). The impact of fake news on social media and its influence on health during the COVID-19 pandemic: A systematic review. *Journal of Public Health*, 1-10.
- Ronnie, D., ve Wasim , A. (2022). Rethinking fake news: Disinformation and ideology during the time of covid-19 global pandemic. *IIM Kozhikode Society & Management Review*, 11(1), 146-159.
- Tarafdar, M., ve Pentina, I. (2014). From “information” to “knowing”: Exploring the role of social media in contemporary news consumption. *Computers in human behavior*, (35), 211-223.
- TDK. (2023). Yalan Haber. *Türk Dil Kurumu*. <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim: 08.03.2023).

- teyit.org. (2020, Kasım 19). RNA aşılmasının insan DNA'sını değiştireceği iddiası, <https://teyit.org/analiz-rna-asilarinin-insan-dnasini-degistirecegi-iddiasi> (Erişim: 09.03.2023).
- teyit.org. (2021, Kasım 25). FDA'nın aşı verilerini 55 yıl gizli tutmak için mahkemeye başvurduğu iddiası, <https://teyit.org/analiz-fdanin-asi-verilerini-55-yil-gizli-tutmak-icin-mahkemeye-basvurdugu-iddiasi> (Erişim: 09.03.2023).
- teyit.org. (2022, Ağustos 11). BioNTech'in Covid-19 aşılı için Türkiye ve Güney Afrika'nın denek olduğunu açıkladığı iddiası, <https://teyit.org/analiz-biontechin-covid-19-asilari-icin-turkiye-ve-guney-afrikanin-denek-oldugunu-acikladigi-iddiasi> (Erişim: 09.01.2023).
- The New York Times. (2020, May 21). How the 'Plandemic' Movie and its falsehoods spread widely online, *The New York Times*: <https://www.nytimes.com/2020/05/20/technology/plandemic-movie-youtube-facebook-coronavirus.html> (Erişim: 03.02.2023).
- UNICEF. (2021, April 14). The COVID-19 vaccine does not change human DNA, <https://www.unicef.org/montenegro/en/stories/covid-19-vaccine-does-not-change-human-dna> (Erişim: 10.01.2023).
- Wang, Y., McKee, M., Torbica, A. and Stuckler, D. (2019). Social science & medicine systematic literature review on the spread of health-related misinformation on social media. *Social Science & Medicine*, (240).
- Wasserman, H., ve Madrid-Morales, D. (2019). An exploratory study of "fake news" and media trust in Kenya, Nigeria and South Africa. *African Journalism Studies*, 1-17.
- WHO. (2020). COVID 19 public health emergency of international concern (PHEIC) global research and innovation forum: towards a research roadmap. [https://www.who.int/publications/m/item/covid-19-public-health-emergency-of-international-concern-\(pheic\)-global-research-and-innovation-forum](https://www.who.int/publications/m/item/covid-19-public-health-emergency-of-international-concern-(pheic)-global-research-and-innovation-forum)
- WHO. (2022, September 1). Infodemics and misinformation negatively affect people's health behaviours, new WHO review finds. *World Health Organization*, <https://www.who.int/europe/news/item/01-09-2022-infodemics-and-misinformation-negatively-affect-people-s-health-behaviours--new-who-review-finds> (Erişim: 04.02.2023).
- WHO. (2023). WHO Coronavirus (COVID-19) Dashboard. <https://covid19.who.int/> (Erişim: 21.03.2023).
- WHO. (2023). Coronavirus disease (COVID-19) pandemic. *World Health Organization*, <https://www.who.int/europe/emergencies/situations/covid-19> (Erişim: 09.03.2023).
- World Health Organization. (2020). Coronavirus disease (COVID-19), pandemic <https://www.who.int/europe/emergencies/situations/covid-19> (Erişim: 20.03.2023).

Savaş, Silahlı Çatışma ve Yalan Haber: Örnek Olaylar Üzerine Bir İnceleme

Atakan YILMAZ

Kaynakça

- Armstrong, M. (2023). The countries sending the most military aid to Ukraine. *Statista*, <https://www.statista.com/chart/27278/military-aid-to-ukraine-by-country/> (Erişim: 24.02.2023).
- Aslund, A. (2022). Why Vladimir Putin is losing the information war to Ukraine. *Atlantic Council*. <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/why-vladimir-putin-is-losing-the-information-war-to-ukraine/> (Erişim 28.01.2023).
- Babacan, K. ve Tam M. S. (2022). The information warfare role of social media: Fake news in the Russia-Ukraine War. *Erciyes İletişim Dergisi*, (3), 75-92.
- Brown, S. (2020). MIT sloan research about social media, misinformation, and elections. *MIT*, <https://mitsloan.mit.edu/ideas-made-to-matter/mit-sloan-research-about-social-media-misinformation-and-elections> (Erişim: 18.01.2023).
- Diepeveen, S., Borodyna, O. ve Tindall, T. (2022). A war on many fronts: disinformation around the Russia-Ukraine war, *ODI*. <https://odi.org/en/insights/a-war-on-many-fronts-disinformation-around-the-russia-ukraine-war/> (Erişim: 14.02.2023).
- Egelhofer, J. L., & Lecheler, S. (2019). Fake news as a two-dimensional phenomenon: A framework and research agenda. *Annals of the International Communication Association*, 43(2), 97-116.
- Erllich, A., ve Garner, C. (2023). Is pro-Kremlin disinformation effective? Evidence from Ukraine. *The International Journal of Press/Politics*, 28(1), 5-28.
- EUvsDisinfo. (2023). *Disinfo Database*. <https://euvsdisinfo.eu/disinformation-cases/> (Erişim: 03.01.2023).

- Fecteau, M. J. (2022). Understanding information operations & information warfare. *Global Security Review*. <https://globalsecurityreview.com/understanding-information-operations-information-warfare/> (Erişim: 29.01.2023).
- Graham, T. ve Thompson, J. D. (2022). Russian government accounts are using a Twitter loophole to spread disinformation. *The Conversation*. <https://theconversation.com/russian-government-accounts-are-using-a-twitter-loophole-to-spread-disinformation-178001> (Erişim: 07.02.2022).
- Grimaud, C. ve Mercier, A. (2022). Ukraine: Disinformation on the battleground of a hybrid war. *Polytechnique-Insights*, <https://www.polytechnique-insights.com/en/columns/geopolitics/ukraine-and-the-russian-disinformation/> (Erişim 17.02.2023).
- Jack, V. (2022). How do young Ukrainians and Russians feel about another war?. *Al Jazeera*. <https://www.aljazeera.com/news/2022/2/7/not-worth-fighting-for-young-ukrainians-and-russians-shun-war> (Erişim:13.02.2023).
- Karaosmanođlu, A. (2021). Strateji dűřüncesinde yorum ve tahrifat: Clausewitz olayı. *Türk Savaş alıřmaları Dergisi*, 2(1), 63-75.
- Kayalı, L. ve Goujard, C. (2022). EU officially boots Russia's RT, Sputnik outlets. *Politico*, <https://www.politico.eu/article/russia-rt-sputnik-illegal-europe/> (Erişim: 19.02.2023).
- Kirdemir, B. (2020). Türkiye'nin dezenformasyon ekosistemi. *Ekonomi ve Dış Politika Araştırmalar Merkezi* <https://edam.org.tr/wp-content/uploads/2020/07/T%C3%BCrkiyenin-Dezenformasyon-Ekosistemi-Genel-Bak%C4%B1%C5%9F-Bar%C4%B1%C5%9F-K%C4%B1rdemir.pdf> (Erişim: 24.12.2022).
- Koposov, N. (2017). *Memory Laws, Memory Wars: The Politics of the Past in Europe and Russia (New Studies in European History)*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Koshiw, I., Tondo, L. ve Mazhulin, A. (2022). Ukraine's southern offensive was designed to trick Russia. *The Guardian*, <https://www.theguardian.com/world/2022/sep/10/ukraines-publicised-southern-offensive-was-disinformation-campaign> (Erişim 17.02.2023).
- Mejias, U. A. ve Vokuev, N. E. (2017). Disinformation and the media: The case of Russia and Ukraine. *Media, Culture & Society*, 39(7), 1027-1042.
- NATO. (2020a). *Media-Disinformation-Security*. https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2020/5/pdf/2005-deepportal1-fake-news.pdf (Erişim: 19.01.2023)
- NATO. (2020b). *NATO's approach to countering disinformation: a focus on COVID-19*, <https://www.nato.int/cps/en/natohq/177273.htm> (Erişim: 24.12.2022).
- Nelson, J. L. ve Taneja, H. (2018). The small, disloyal fake news audience: The role of audience availability in fake news consumption. *New Media & Society*, 20(10), 3720-3737.
- Paul, C. ve Matthews, M. (2016). *The Russian firehose of falsehood propaganda model: Why it might work and options to counter it*. Santa Monica: RAND Corporation.
- RAND Cooperation. (2022). *Information Operations*. <https://www.rand.org/topics/information-operations.html> (Erişim: 01.02.2023)
- RDM EDU. (2020, Aralık 25). *Prof. Dr. Emre Erdoğan - Dezenformasyon ne tür sonuçlar doğurur?*. [Video]. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=9b5SYwaats> (Erişim: 27.12.2022)
- Roache, M vd. (2023). Russia-Ukraine disinformation tracking center. *News Guard*, <https://www.newsguardtech.com/special-reports/russian-disinformation-tracking-center/> (Erişim: 03.01.2023).
- Saç, E. (2022). Sosyal botlar savaşıyor, Rusya dezenformasyonu güç kaybetti. *Journo*, <https://journo.com.tr/sosyal-botlar-rusya-dezenformasyon> (Erişim 27.01.2022).
- Silsüptür, S. (2018). Bilgi bozukluğunu anlamak için kavramlar. *Teyit*. <https://teyit.org/bilgi-bozuklugunu-anlamak-icin-kavramlar> (Erişim: 24.12.2022).
- Squibb, S. (2020). Dezenformasyonun kısa tarihi. (ev. E. Sezgin). *E-Skop*, <https://www.e-skop.com/skopbulten/dezenformasyonun-kisa-tarihi/6023> (Erişim: 27.12.2022).
- Stănescu, G. (2022). Ukraine conflict: The challenge of informational war. *Social Sciences and Education Research Review*, 9(1), 146-148.
- Statista. (2022a). *Daily time spent on social networking by internet users worldwide from 2012 to 2022*. <https://www.statista.com/statistics/433871/daily-social-media-usage-worldwide/> (Erişim: 24.12.2022).
- Statista. (2022b). *Where do you mostly get national and world news from?*. <https://www.statista.com/statistics/1034587/main-sources-of-news-in-russia/> (Erişim: 24.12.2022).
- Statista. (2023). *Number of internet and social media users worldwide as of January 2023*. <https://www.statista.com/statistics/617136/digital-population-worldwide/> (Erişim: 02.02.2023).

- The Moscow Times. (2021). *Russians Increasingly Get Their News from Social Media, Internet – Poll*, <https://www.themoscowtimes.com/2021/02/23/russians-increasingly-get-their-news-from-social-media-internet-poll-a73039> (Erişim: 02.02.2023).
- The Moscow Times. (2022). *Putin Signs Law Introducing Jail Terms for 'Fake News' on Army*, <https://www.themoscowtimes.com/2022/03/04/putin-signs-law-introducing-jail-terms-for-fake-news-on-army-a76768> (Erişim: 13.02.2023).
- Theohary, C. A. (2018). Information warfare: Issues for congress. *Congressional Research Service*, 7-5700.
- Vosoughi, S., Roy, D., ve Aral, S. (2018). The spread of true and false news online. *Science*, 359(6380), 1146-1151.
- Wardle, C. ve Derakhshan, H. (2018). Information disorder: toward an interdisciplinary framework for research and policy making. *Council of Europe*. <https://rm.coe.int/information-disorder-toward-an-interdisciplinary-framework-for-research/168076277c> (Erişim: 14.12.2022).

Seim Donemi ve Yalan Haber: rnek Olaylar zerine Bir İnceleme

Doğuş SÖNMEZ

Kaynakça

- Allcott, H. ve Gentzkow, M. (2017). Social media and fake news in the 2016 election. *Journal of Economic Perspectives*, 31(2), 211-236.
- Bader, M. (2018). Disinformation in elections. *Security and Human Rights*, 29(1-4), 24-35.
- Baptista, J. P. ve Gradim, A. (2022). Online disinformation on Facebook: The spread of fake news during the Portuguese 2019 election. *Journal of contemporary European Studies*, 30(2), 297-312.
- Bounegru, L. Gray, J. Venturini, T. ve Mauri, M. (2017). A field guide to fake news: A collection of recipes for those who love to cook with digital methods. *Public Data Lab, Research Report*. <https://fakenews.publicdatalab.org/>
- Cantarella, M., Fraccaroli, N., ve Volpe, R. (2023). Does fake news affect voting behaviour?. *Research Policy*, 52(1), <https://doi.org/10.1016/j.respol.2022.104628>
- Faris, R., Roberts, H., Etling, B., Bourassa, N., Zuckerman, E., ve Benkler, Y. (2017). Partisanship, propaganda, and disinformation: Online media and the 2016 US presidential election. *Berkman Klein Center Research Publication*, (6).
- Gorodnichenko, Y., Pham, T., ve Talavera, O. (2021). Social media, sentiment and public opinions: Evidence from# brexit and# uselection. *European Economic Review*, (136), Doi: 10.1016/j.euroecorev.2021.103772
- Howard, P. N. ve Kollanyi, B. (2016). Bots, #StrongerIn, and #Brexit: computational propaganda during the UK-EU referendum. <http://ssrn.com/abstract=2798311>
- Kalsnes, B. (2018). Fake news. İçinde *Oxford Research Encyclopedia of Communication*.
- McGaughey, E. (2018). Could brexit be void?. *King's Law Journal*, 29(3), 331-343.
- Rubin, V. L., Conroy, N., Chen, Y., ve Cornwell, S. (2016, Haziran). *Fake news or truth? Using satirical cues to detect potentially misleading news*. Proceedings of the Second Workshop on Computational Approaches to Deception Detection, 7-17.
- Sharma, K., Ferrara, E., ve Liu, Y. (2022, May). *Characterizing online engagement with disinformation and conspiracies in the 2020 US presidential election*. Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media, 908-919.
- Tandoc Jr, E. C., Lim, Z. W., ve Ling, R. (2018). Defining “fake news” a typology of scholarly definitions. *Digital Journalism*, 6(2), 137-153.
- Tharoor, I. (2016). ‘Fake news’ threatens Germany’s election, too, says Merkel. *The Washington Post*. <https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2016/11/23/fake-news-threatens-germanys-election-too-says-merkel/>

Doğruluk Kontrolü ve Doğrulama

Ali Bilgin VARLIK

Kaynakça

- Bowman, S. ve Willis, C. (2003). We media: How audiences are shaping the future of news and information. *The Media Center at the American Press Institute*, https://www.hypergene.net/wemedia/download/we_media.pdf (Erişim: 26.01.2023).
- Brandtzaeg, P. ve Folstad, A. (2017). Trust and distrust in online fact-checking services. *Communication of the ACM*, 65-71
- Carvin, A. (2012). *Distant witness: Social media's journalism revolution*. New York: CUNY Journalism Press.
- Chen, C. H., Ma, Y. W., Lai, Y. H., Chang W. T., Yang, S. C. (2022). Analyzing disinformation with the active propagation strategy. *International Conference on Advanced Communications Technology (ICACT) 2022*, 13-16 February, 262-266.
- Colón, A. (2017). You are the new gatekeeper of the news. *The Conversation*, <https://theconversation.com/you-are-the-new-gatekeeper-of-the-news-71862> (Erişim: 26.01.2023).
- Ettema, J.S. (1987). Journalism in the post factual age. *Critical Studies in Mass Communication*, 4(1), 82-86.
- Guess, A., Nyhan, B., Lyons, B. ve Reifler, J. (2018). Avoiding the echo chamber about echo chambers. *Knight Foundation*, <https://www.researchgate.net> (Erişim: 26.01.2023).
- Haigh, M., Haigh, T. ve Kozak, N.I. (2018). Stopping fake news. *Journalism Studies*, 19(14), <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1461670X.2017.1316681> (Erişim: 26.01.2023).
- IFCN. (2017). IFCN Code of Principles, *The International Fact-Checking Network*. <https://www.factcheck.org/the-factcheck-wire/> (Erişim: 26.01.2023).
- Kavaklı, N. (2019). Yalan haberle mücadele ve internet teyit/doğrulama platformları. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6(1), 663-682.
- Keyes, R. (2017). *Hakikat sonrası çağ: Günümüz dünyasında yalancılık ve aldatma* (Çev. D. Özçetin). İzmir: Delidolu Kitap.
- Kocabay, Ş. N. (2018). Doğruluk kontrol merkezi" ve "yalan haber" kavramlarına ilişkin içeriklerin medyada yansımaların araştırılması. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (30), 355-373
- Kunda, Z. (1990). The case for motivated reasoning. *Psychological Bulletin*, 108(3), 480-498.
- Lange, B., ve Lechtermann, T. M. (2021, October). Combating disinformation with AI: Epistemic and ethical challenges. In *2021 IEEE International Symposium on Technology and Society*, 1-5.
- Mantzaris, A. (2018). Fact-checking 101. İçinde C. Ireton ve J. Posetti (Ed.), *Journalism, 'Fake News' & Disinformation Handbook for Journalism Education and Training* (ss. 81-100). Fransa: UNESCO.
- Plous, S. (1993). *The psychology of judgment and decision making*. New York: McGraw-Hill.
- Posetti, J. ve Silverman, S. (2014). *When good people share bad things: The basics of social media verification*. <http://mediashift.org/2014/07/goodwhen-good-people-share-bad-things-the-basics-of-social-media-verification/> (Erişim: 26.01.2023).
- Rubiera, C. L. (Ed.). (2017). You are the new gatekeeper of the news. *The Conversation: Academic rigour, journalistic flair*, <https://theconversation.com/you-are-the-new-gatekeeper-of-the-news-71862> (Erişim: 26.01.2023).
- Scriber, B. (2016). Who decides what's true in politics? A history of the rise of political fact-checking, *Poynter*, <https://www.poynter.org/fact-checking/2016/who-decides-whats-true-in-politics-a-history-of-the-rise-of-political-fact-checking/> (Erişim: 26.01.2023).
- Silverman, C. (Der.). (2017). *Kriz Anlarında Dijital Verilerin Doğrulanması İçin Rehber*. http://verificationhandbook.com/downloads/verification.handbook_tr.pdf (Erişim: 26.01.2023).
- Stencel M. ve Ryan E. (2022). Fact-checkers extend their global reach with 391 outlets, but growth has slowed. *Fact-Checking News*. <https://reporterslab.org/fact-checkers-extend-their-global-reach-with-391-outlets-but-growth-has-slowed/> (Erişim: 26.01.2023).
- Stencel, M. (2019). Number of fact-checking outlets surges to 188 in more than 60 countries. *Poynter*. <https://www.poynter.org/fact-checking/2019/number-of-fact-checking-outlets-surges-to-188-in-more-than-60-countries/> (Erişim: 26.01.2023).
- Tatar, E. (2008). Yasalarımızda tekzip (düzeltme ve cevap) hakkı ve uygulaması. *Ankara Barosu Dergisi*, 66(4), 97-109.
- Trewnnard, T. ve Bell, F. (2022). Sosyal medyada teyitçilik: Kaynakları ve görsel içerikleri incelemek. İçinde C. Ireton ve J. Posetti (Ed.), *Journalism, 'Fake News' & Disinformation Handbook for Journalism Education and Training* (ss. 101-114). Fransa: UNESCO.

Doğrulama/Teyit Kuruluşlarının Etkinlikleri

Faruk Eren BAYRAKTAR

Kaynakça

- Amazeen, M. A. (2015). Revisiting the epistemology of fact-checking. *Critical Review*, 27(1), 1-22.
- Barrera, O., Guriev, S., Henry, E. ve Zhuravskaya, E. (2020). Facts, alternative facts, and fact checking in times of post-truth politics. *Journal of Public Economics*, (182), <https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2019.104123>
- Bode, L. ve Vraga, E. K. (2015). Related news, that was wrong: The correction of misinformation through related stories functionality in social media. *Journal of Communication*, (65), 619-638.
- Bolsen, T., Druckman, J. N. ve Cook, F. L. (2014). The influence of partisan motivated reasoning on public opinion. *Political Behavior*, (36), 235-262.
- Brandtzaeg, P. B. ve Følstad, A. (2017). Trust and distrust in online fact-checking services. *Communications of the ACM*, 60(9), 65-71.
- Clayton, K., Blair, S., Busam, J. A., Forstner, S., Glance, J., Green, G., Kawata, A., Kovvuri, A., Martin, J., Morgan, E., Sandhu, M., Sang, R., Scholz-Bright, R., Welch, A. T., Wolff, A. G., Zhou, A. ve Nyhan, B. (2020). Real solutions for fake news? Measuring the effectiveness of general warnings and fact-check tags in reducing belief in false stories on social media. *Political Behavior*, 42(4), 1073-1095.
- Dobbs, M. (2012). The rise of political fact-checking how reagan inspired a journalistic movement: A reporter's eye view. *New America Foundation*. <https://www.newamerica.org/> (Erişim: 28.03.2023).
- EFCSN. (2022). Code of standarts. <https://efcsn.com/code-of-standards> (Erişim: 12.05.2023).
- Fabry, M. (2017). The history of fact checking jobs in news journalism. <https://time.com/4858683/fact-checking-history/> (Erişim: 20.03.2023)
- FactCheck.org. (2020). Our process. <https://www.factcheck.org/our-process/> (Erişim: 23.03.2023)
- Graves, L. (2017). Anatomy of a fact check: Objective practice and the contested epistemology of fact checking: anatomy of a fact check. *Communication, Culture & Critique*, 10(3), 518-537.
- Graves, L. (2018). Boundaries not drawn: Mapping the institutional roots of the global fact-checking movement. *Journalism Studies*, 19(5), 613-631.
- Haim, M., Graefe, A. ve Brosius, H. B. (2018) Burst of the filter bubble? *Digital Journalism*, 6(3), 330-343.
- Holan, A. D. (2022). The principles of the truth-o-meter: Politifact's methodology for independent fact-checking. <https://www.politifact.com/article/2018/feb/12/principles-truth-o-meter-politifacts-methodology-i/> (Erişim: 20.03.2023).
- IFCN, (2021). State of the fact-checkers. https://www.poynter.org/wp-content/uploads/2022/01/IFCN_2022_StateFactChecking2021_v05.pdf (Erişim: 12.05.2023).
- IFCN. (n.d.). <https://ifcncodeofprinciples.poynter.org/know-more/the-commitments-of-the-code-of-principles> (Erişim Tarihi: 23.02.2023).
- IFCN. (n.d.). Verified signatories of the IFCN code of principals. <https://ifcncodeofprinciples.poynter.org/signatories> (Erişim: 13.02.2023)
- Kavaklı, N. (2019). Yalan haberle mücadele ve internet teyit/doğrulama platformları. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6(1), 663-682.
- Langin, K. (2018). Fake news spreads faster than true news on Twitter-thanks to people, not bots. <https://www.science.org/content/article/fake-news-spreads-faster-true-news-twitter-thanks-people-not-bots> (Erişim: 12.05.2023).
- Mantzarlis, A. (2022). Doğrulama 101. İçinde C. Ireton ve J. Posetti (Ed.), *Gazetecilik, Sahte Haber ve Dezenformasyon* (ss. 85-100). Fransa: UNESCO.
- Porter, E. ve Wood, J. T. (2021). The global effectiveness of fact-checking: Evidence from simultaneous experiments in Argentina, Nigeria, South Africa, and the United Kingdom. *PNAS*, 118(37), 1-7.
- Posetti, J. (2022). Haber endüstrisinin dönüşümü: Dijital teknoloji, sosyal platformlar ve yanlış bilgi ve dezenformasyonun yayılımı. İçinde C. Ireton ve J. Posetti (Ed.), *Gazetecilik, Sahte Haber ve Dezenformasyon* (ss. 57-72). Fransa: UNESCO.
- Poynter. (n.d.). What is the international fact-checking network? <https://www.poynter.org/ifcn/> (Erişim: 27.02.2023).
- Roser, M., Hannah R. ve Esteban, O. O. (2015). Our world in data. <https://ourworldindata.org/internet> (Erişim: 25.03.2023).

- Scriber, B. (2016). Who decides what's true in politics? A history of the rise of political fact-checking. <https://www.poynter.org/fact-checking/2016/who-decides-whats-true-in-politics-a-history-of-the-rise-of-political-fact-checking/> (Erişim: 27.03.2023).
- Shearer, E. (2021). More than eight-in-ten Americans get news from digital devices. <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2021/01/12/more-than-eight-in-ten-americans-get-news-from-digital-devices/> (Erişim: 27.03.2023).
- Snopes. (n.d.) About us. <https://www.snopes.com/about/> (Erişim: 23.03.2023).
- Stencel, M. (2015). 'Fact check this': How U.S. politics adapts to media scrutiny. American press institute. <https://www.americanpressinstitute.org/fact-checking-project/fact-checking-research/u-s-politics-adapts-media-scrutiny/> (Erişim: 28.03.2023).
- Teyit. (2019). Sahte haber karnesi. <https://cdn.teyit.org/wp-content/uploads/2019/05/Rapor-YS-2019-1.pdf> (Erişim: 12.05.2023)
- Teyit. (t.y.). Değerlerimiz. <https://teyit.org/degerlerimiz> (Erişim: 28.03.2023)
- Tompkins, A. (2020). Is fact-checking effective? <https://akademie.dw.com/en/is-fact-checking-effective-a-critical-review-of-what-works-and-what-doesnt/a-55248257> (Erişim: 13.05.2023)
- Ünver, H. A. (2020). Türkiye'de doğruluk kontrolü ve doğrulama kuruluşları. EDAM, Oxford CTGA & Kadir Has Üniversitesi <http://www.jstor.org/stable/resrep26094> (Erişim: 24.02.2023)
- Worldbank. (2021). <https://data.worldbank.org/indicator/IT.NET.USER.ZS> (Erişim: 24.03.2023)

“Yanlış bilgiden sakının; cehaletten daha tehlikelidir” diyordu yüz yıl önce Bernard Shaw. On yılları hızla tüketirken, neo-liberal kültürle ve çoklu bilgi sorunlarıyla iç içe gerçek ötesine dönüştü yaşadığımız dönem. Gerçeği bilmek zorlaşırken; “doğru”, nefes almak gibi yaşamsallaştı. Ergenler, gençler, orta yaştakiler, genç kalan yaşlılar, kadınlar ve erkekler; her meslek grubundan ve eğitim düzeyinden bireyler, kısaca tüm insanlık yalan haberle ve yanlış bilgiyle her gün her saat yüzleşiyoruz. Bazen yalan haberin üreticisiyiz, bazen paylaşımcısı, bazen de mağduru. Böylesi bir ortamda “Hakikate erişmek bir insan hakkı olmalı” söylemi, aklın ve vicdanın ortak bir talebi olarak beliriyor ve bu kitap da bilgi sorunlarını anlama ve önleme çabasına, kuramsal bölümleri ve örnek vaka incelemeleriyle katkı sunmayı amaçlıyor.

Bölüm Yazarları

Prof. Dr. Murat MENGÜ
Prof. Dr. Oktay BİNGÖL
Doç. Dr. Ali Bilgin VARLIK
Doç. Dr. Kenan DUMAN
Dr. Yunus KARAAĞAÇ
Arş. Gör. Atakan YILMAZ
Arş. Gör. Doğu SÖNMEZ
Arş. Gör. Oktay KARA
Arş. Gör. Ömer Batuhan AKGÜNER
Burak DUMAN
Faruk Eren BAYRAKTAR
Sezen KAYA SÖNMEZ

 hiperyayın

**UNDERSTANDING TURKEY'S SYRIA POLICY
DURING THE AK PARTY ERA:
FROM DESECURITIZATION TO SECURITIZATION**

Okan GÜLBAK

**UNDERSTANDING TURKEY'S SYRIA
POLICY DURING THE AK PARTY ERA:
FROM DESECURITIZATION TO
SECURITIZATION**

Okan GÜLBAK

 hiperyayın

Hiperyayın
1095 Research-
Review

Authors
Okan Gülbak

Editor-In-Chief
Hatice Bahtiyar

Layout
Senem Iğın

Cover Design
Kenan Temizel

Publisher Certificate Nu: 16680

ISBN: 978-625-6078-06-2

e-ISBN: 978-625-6078-07-9

1. Printing: İstanbul, 2024

Copyright© All rights reserved. The copyright of this book, according to 5846 numbered statutory provision, belong to the publisher Hiperlink Education Communication Publishing Industry and Okan Gülbak this book or any portion thereof may not be reproduced or copied in any manner whatsoever, electronic, mechanic or photocopy, without the express written permission of the publisher and authors except for giving citation for the use of brief quotations.

All rights reserved. The ethical, scientific and legal responsibility of the articles published in this book belongs to the author(s).

Publisher is an international publishing house

Gülbak, Okan.

Understanding Turkey's Syria policy during the Ak Party era : from desecuritizati- on to securitization / Okan Gülbak.-- 1. Baskı.-- İstanbul : Hiperyayın, 2024.

152 pages; 21 cm. -- (Hiperyayın; 1095)

ISBN: 978-625-6078-06-2

e-ISBN: 978-625-6078-07-9

Kaynakça: sayfa 137-152.

Ak Parti – Türkiye. 2. Türkiye – Uluslararası ilişkiler – Suriye. 3. Suriye – Uluslara- rası İlişkiler -- Türkiye. I. Eser adı. II. Dizi.

DR479.S9/G87 2024

327.561/GÜL 2024

Edition-Volume: Yalın Publishing Certifica Nu: 53595

GENERAL SALE MARKETING AND PRESS

Hiperlink Education Communication Publishing Industry and Trade Limited Company Neighbourhoof of Tozkoparan, Haldun Taner St. Alparslan Business Center

No: 27 Floor: 6 Apt. No: 21 Merter- Güngören /
İstanbul Telephone: 0212 293 07 05-06 Fax: 0212
293 56 58

TABLE OF CONTENTS

ABSTRACT	9
ÖZ	11
LIST OF ABBREVIATIONS	13
INTRODUCTION	15
CHAPTER 1	21
SECURITIZATION AND FOREIGN POLICY:	
A THEORETICAL APPROACH	21
1.1. The Concept of Security and Foreign Policy.....	23
1.1.1. Traditional Understanding of Security	23
1.1.2. Contributions and Critics to the Traditional Understanding of Security 27	
1.2. The Concept of Security and the Security Analysis .	31
1.2.1. Social Constructivism and the Concept of Security 32	
1.2.2. The Copenhagen School and the Security Analysis 36	
1.3. Theory of Securitization and Desecuritization Approach	41
1.3.1. Theory of Securitization.....	41
1.3.1.1. The Units of Securitization	43
1.3.1.2. The Main Questions of Securitization.....	45
1.3.2. Desecuritization Approach	49
1.3.2.1. Models of Desecuritization	52
1.3.3. Critics and Contributions towards the Securitization Theory 55	

CHAPTER 2	61
THE DECESURITIZATION OF TURKEY’S SYRIA POLICY DURING THE AK PARTY PERIOD: 2002-2011	6
1	
2.1. The Main Questions of Desecuritization	62
2.1.1. Who the group is	63
2.1.2. What the values are	68
2.1.3. Where the threats come from	76
2.1.4. How the preservation of values can be achieved	77
2.2. The Units of Desecuritization.....	79
2.2.1. The Referent Object.....	81
2.2.2. The (De)securitizing Actor.....	82
2.2.3. The Existential Threat	90
 CHAPTER 3	 93
THE (RE)SECURITIZATION OF TURKEY’S SYRIA POLICY DURING THE AK PARTY PERIOD: 2012-2018	9
3	
3.1. The Main Questions of Securitization	95
3.1.1. Who the group is.....	95
3.1.2. What the values are.....	102
3.1.3. Where the threats come from	107
3.1.4. How the preservation of value can be achieved	110
3.2. The Units of Securitization	116
3.2.1. The Referent Object	116
3.2.2. The Securitizing Actor	120
3.2.3. The Existential Threat	127
 CONCLUSION	 133
BIBLIOGRAPHY	137

BIBLIOGRAPHY

Books

- Akdoğan, Yalçın. **AK Parti ve Muhafazakar Demokrasi**, İstanbul: Alfa Press, 2004. Aydın, Mustafa and Ereker, Fulya. **Türkiye’de Güvenlik: Algı, Politika, Yapı**, İstanbul: İstanbul Bilgi University Press, 2013.
- Aydın, Suavi and Taşkın, Yüksel. **1960’tan Günümüze Türkiye Tarihi**, İstanbul: İletişim, 2017
- Balcı, Ali. **Türkiye Dış Politikası: İlkeler, Aktörler, Uygulamalar**, İstanbul: Etkileşim, 2013.
- Balzacq, Thierry. **Securitization Theory: How Security Problems Emerge and Dissolve**, London: Routledge, 2011
- Baylis, John; Smith, Steve and Owen, Patricia. **Globalization of World Politics: An Introduction to International Relations**, Oxford: Oxford University Press, 2008.
- Bazin, Marcel and De Tapia, Stephanie. **Türkiye Coğrafyası**, İstanbul: İletişim, 2015. Berkan, İsmet. **Asker Bize İktidarı Verir mi?**, İstanbul: Everest Press, 2011.
- Bora, Tanıl. **Cereyanlar: Türkiye’de Siyasi İdeolojiler**, İstanbul: İletişim, 2017.
- . **Zamanın Kelimeleri: Yeni Türkiye’nin Siyasi Dili**, İstanbul: İletişim, 2018.
- Buzan, Barry. **People, States and Fear: An Agenda for International Security Studies in the Post-Cold War Era**, Boulder: Lynne Rienner Pub, 1991.
- Buzan, Barry and Hansen, Lene, **The Evolution of International Security Studies**, Cambridge: Cambridge University Press, 2009.

Buzan, Barry; Waever, Ole and De Wilde, Jeep. **Security: A New Framework for Analysis**, Boulder: Lynne Rienner, 1998.

Çınar, Menderes. **Vesayetçi Demokrasiden Milli Demokrasi-ye**, İstanbul: Birikim, 2015.

Çubukçu, Mete. **Yıksın Bu Düzen-Felyaskut Ennizam!: Arap Ayaklanmaları ve Sonrası**, İstanbul: İletişim, 2012

Davutoğlu, Ahmet. **Alternative Paradigms: The Impact of Islamic and Western Weltanschauungs on Political Theory**, Lanham, NY: University of America Press, 1994.

- --. **Civilizational Transformation and the Muslim World**, Kuala Lumpur: Mahir Publications, 1994.

-----. **Stratejik Derinlik: Türkiye'nin Uluslararası Konu- mu**, 74th edn. İstanbul: Küre Press, 2011.

- -. **Teoriden Pratiğe: Türk Dış Politikası Üzerine Konuş- malar**, İstanbul: Küre Press, 2013.

Hopf, Ted. **Social Construction of International Politics: Identities & Foreign Policies, Moscow, 1955 and 1999**, New York: Cornell University Press, 2002.

Karabat, Ayşe. **Suriye Savaşları**, İstanbul: Timaş Yayınları, 2013
Lippman, Walter. **US Foreign Policy: Shield of the Republic**

Boston: Little, Brown and Company Press, 1943.

Lipschultz, Ronnie D. **On Security**, New York: Columbia Uni- versity Press, 1998.

Taşkın, Yüksel. **AKP Devri: Türkiye Siyaseti, İslamcılık, Arap Baharı**. İstanbul: Birikim Press, 2013.

Taştekin, Fehim. **Suriye: Yıkıl Git, Diren Kal!**, İstanbul: İletişim, 2015

- Waltz, Kenneth. **Theory of International Politics**, New York: McGraw-Hill, 1979. Wendt, Alexander. **Social Theory of International Politics**, Cambridge: Cambridge University Press, 1999.
- Williams, Paul. **Security Studies: An Introduction**, London: Routledge, 2008.
- Zengin, Gürkan. **Kavga: Arap Baharı'nda Türk Dış Politikası 2010-2013**, İstanbul: İnkılap, 2013.
- Zürcher, Erik. **Modernleşen Türkiye'nin Tarihi**, İstanbul: İletişim, 1995.

Chapter in a Book

- Balzacq, Thierry. "Constructivism and Securitization Studies", in Myriam Dunn Cavelti and Victor Mauer (Ed.), **The Routledge Handbook of Security Studies**, London: Routledge, 2011, pp.64-65
- Baylis, John. "Uluslararası İlişkilerde Güvenlik Kavramı.", Mustafa Aydın, Hans Günter Brauch, Mitat Çelikpala and Ursula Oswald Spring (Ed.) in **Uluslararası İlişkilerde Çatışmadan Güvenliğe**, İstanbul: İstanbul Bilgi University Press, 2012, pp. 153-164.
- Birdal, M. Sinan. "Davutoğlu Doktrini: Stratejik Öznenin Populist İnşası", İsmet Akça, Ahmet Bekmen and Barış Alp Özden (Ed.) in **Yeni Türkiye'ye Varan Yol: Neoliberal Hegemonyanın İnşası**, İstanbul: İletişim, 2018, pp.127-146.
- Bozdağlıoğlu, Yücel. "Modernization and The Construction of Turkey's Official Identity", Yücel Bozdağlıoğlu (Ed.) in **Turkish Foreign Policy and Turkish Identity: A Constructivist Approach**, London: Routledge, 2003, pp.35-56.

- Çınar, Menderes. "The Justice and Development Party and the Kemalist Establishment", Ümit Cizre (Ed.) in **Secular and Islamic Politics in Turkey: The Making of the Justice an Development Party**, London: Routledge, 2008, pp.109- 131.
- Han, Ahmet K. "Paradise Lost:A Neoclassical Realist Analıysis of Turkish Foreign Policy and the Case of Turkish Syrian Relations", Raymond Hinnebusch and Özlem Tür (Ed.) in **Turkey- Syria Relations: Between Enmity and Amity**, Burlington: Ashgate Publishing, 2013, pp.55-69
- Oran, Baskın. "Türk Dış Politikasının Teori ve Pratiği", in Bas- kın Oran (Ed.), **Türk Dış Politikası: Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar: 1919- 1980**,16th ed., İstanbul: İletişim Press, 2011, pp. 17-93.
- Özcan, Gencer. "Rusya'nın Suriye Bunalımına Müdahalesi ve Türkiye", in Gencer Özcan, Evren Balta and Burç Beşgül (Ed.), **Kuşku ile Komşuluk**, İstanbul: İletişim, 2017, pp. 269-297.
- Waever, Ole. "Aberystwyth, Paris, Copenhagen: The European- nes of New 'Schools' of Security Theory in an American Field", in Arlene B. Tickner and David L. Blaney (Ed.), **Thinking International Relations Differently**, London: Routledge, 2012, pp. 48-71.
- Wohlforth, William C. "Realism and Security Studies", Myriam Dunn Cavelty and Thierry Balzacq (Ed.), in **The Routle- dge Handbook of Security Studies**, London: Routledge, 2011, pp. 9-20.

Articles

- Aktürk, Şener. "Turkey's Role in the Arab Spring and the Syrian Conflict", **Turkish Policy Quarterly**, Vol. 15, No. 4, 2017, pp.87-97.
- Altunışık, Meliha B. and Lenore, G. Martin. "Making Sense of Turkish Foreign Policy in the Middle East under AKP", **Turkish Studies**, Vol. 12, No.4, 2011, pp.569-587.
- Altunışık, Meliha B. "Turkey's Security Culture and Policy Towards Iraq", **Perceptions**, 2007, pp.69-89.
- Altunışık, Meliha B. And Tür, Özlem. "From Distant Neighbors to Partners?: Changing Syrian-Turkish Relations, **Security Dialogue**, Vol. 37, No.2, 2006, pp.229-248
- Aradau, Claudia. "Limits of Security, Limits of Politics? A Response", **Journal of International Relations and Development**, Vol. 9, No.1, 2006, pp.81-90.
- Aras, Bülent and Karakaya Polat, Rabia. "From Conflict to Co- operation: Desecuritization of Turkey's Relation with Syria and Iran", **Security Dialogue**, Vol.39, No.495, 2008, pp. 475-494.
- -. "Turkey and the Middle East: Frontiers of the New Geographic Imagination", **Australian Journal of International Affairs**, Vol. 61, No.4, 2007, pp.471-488.
- Aras, Bülent and Köni, Hasan "Turkish-Syrian Relations Revisited", **Arab Studies Quarterly**, Vol. 24, No.4, 2002, pp. 47-60.
- Ayata, Bilgin. "Turkish Foreign Policy in a Changing Arab World: Rise and Fall of a Regional Actor?", **Journal of European Integration**, Vol. 37, No. 1, 2014, pp. 95-112.

- Aydın, Mustafa. "Securitization of History and Geography: Understanding of Security in Turkey", **Southeast European Blacksea Studies**, Vol. 3, No.2, 2003, pp.163-184.
- --. "Determinants of Turkish Foreign Policy", **Middle Eastern Studies**, Vol. 36, No.1, 2000, pp.103-139.
 - . "Uluslararası İlişkilerin "Gerçekçi" Teorisi: Kökeni, Kapsamı, Kritiği", **Uluslararası İlişkiler**, Vol. 1, No. 1, 2014, ss. 33-60.
 - ------. "Securization of History and Geography: Understanding of Security in Turkey", **Southeast, European and Black Sea Studies**, Vol. 3, No.2, 2003, pp.163-184.
- Baldwin, David. "The concept of security", **Review of International Studies**, Vol. 23, No. 1, 1997, pp. 5-26.
- Bilgin, Pınar. "Only Strong States Can Survive in Turkey's Geography: The Uses of "Geopolitical Truths in Turkey", **Political Geography**, Vol. 26, 2007, pp. 740-756.
- -. "Making Turkey's Transformation Possible: Claiming 'Security-speak!-not Desecuritization!", **Southeast European and Black Sea Studies**, Vol.7, No.4, December, 2007, pp.555-571.
 - . "Güvenlik Çalışmalarında Yeni Açılımlar: Yeni Güvenlik Çalışmaları", **Stratejik Araştırmalar**, Vol. 8, No.14, 2010, pp. 69-96.
 - --. "The Politics of Studying Securitization? The Copenhagen School in Turkey", **Security Dialogue**, Vol. 42, No. 4-5, 2011, pp. 399-412.
- Booth, Ken. "Security and Emancipation", **Review of International Studies**, Vol. 17, No. 4, 1991, pp. 313-326.

- Brandt Commission, **Common Crisis: North-South Cooperation for World Recovery**, London, 1983.
- Brown, Lester. "Redefining National Security", **Worldwatch Paper**, Vol. 14, October, 1977, pp.1-47.
- Buzan, Barry and Waever, Ole. "Slippery? Contradictory? Socio- logically Untenable? The Copenhagen School Replies", **Re- view of International Studies**, Vol.23, No.2, April, 1997, pp.241-250.
- Çakmak, Cenap "Turkish-Syrian Relations in the Wake of the Syrian Conflict: Back to Securitization?", **Cambridge Re- view of International Affairs**, Vol. 29, No. 2, 2016, pp. 1-23.
- Çınar, Menderes. "Turkey's 'Western' or 'Muslim' identity and the AKP's civilizational discourse", **Turkish Studies**, 2017, pp. 1-23.
- Davutoğlu, Ahmet. "Turkey's Foreign Policy Vision: An Assess- ment of 2007", **Insight Turkey** Vol.10, No.1, 2008, pp.77- 96.
- Demirtaş, Birgül. "Turkish-Syrian Relations From Friend 'Esad' to Enemy 'Esed'", **Middle East Policy**, Vol.20, No.1, 2013, pp.111-120.
- Doty, Lynne. "Immigration and the Politics of security", **Secu- rity Studies**, Vol. 8, No. 2, 2007, pp.71-93.
- Erdoğan, Emre "Dış Politikada Siyasallaşma: Türk Kamuoyu- nun "Davos Krizi" ve Etkileri Hakkındaki Değerlendirme- leri", **Uluslararası İlişkiler**, Vol.10, No.37, 2013, pp. 37-67.
- Floyd, Rita. "Towards a Consequentialist Evaluation of Security: Bringing Together the Copenhagen School of Security Stu- dies and the Welsh School of Security Studies", **Review of International Studies**, Vol. 33, No.2, 2007, pp. 327-350.

- Han, Ahmet K. "Dünya Döndükçe Ahmet Davutoğlu ile Röpor- taj", **New Perspectives Quarterly**, Vol. 6 Özel Sayı, 2004.
- Hansen, Lene. "Reconstructing desecuritization: the normati- ve-political in the Copenhagen School and directions for how to apply it", **Review of International Studies**, Vol. 38, 2012, pp. 525-546.
- Hopf, Ted. "The Promise of Constructivism in International Relations Theory", **International Security**, Vol. 23, No.1, 1998, pp.171-200.
- Huymans, Jef. "Defining Social Constructivism in Security Stu- dies: The Normative Dilemma of Writing Security", **Alter- natives**, Vol. 27, 2002, pp. 41-62.
- Karaosmanoğlu, Ali L. "The Evolution of the National Security Culture and The Military in Turkey", **Journal of Internati- onal Affairs**, Vol. 54, No.1, 2000, pp. 200-216.
- Kibaroğlu, Mustafa. "What Went Wrong With the 'Zero Prob- lem with Neighbors' Doctrine?" **Turkish Policy Quarter- ly**, Vol.11, No.3, 2012, pp.86-93.
- Krause, Keith and Williams, Michael. "Broadening the Agenda of Security Studies: Politics and Methods", **Mershon Inter- national Studies Review**, Vol. 40, No. 2, October, 1996, pp. 229-254.
- Legro, Jeffrey W. and Andrew Moravcsik, "Is Anybody Still a Realist?", **International Security**, Vol. 24, No. 2, 1999, pp. 5-55.
- MacKenzie, Megan. "Securitization and Desecuritization: Female Soldiers and the Reconstruction of Women in Post-Conflict Sierra Leone", **Security Studies**, Vol. 18, No.2, 2009, pp. 241-261.

- Mathews, Jessica Tuchman. "Redefining Security", **Foreign Af- fairs**, 1989, pp.162-177.
- McDonald, Matt. "Securization and the Construction of Secu- rity", **European Journal of International Relations**, Vol. 14, No.4, 2008, pp.563-587.
- McSweeney, Bill. "Identity and Security: Buzan and the Copen- hagen School", **Review of International Studies**, Vol. 22, 1996, pp.81-93.
- Mearsheimer, John. "The False Promise of International Institu- tions", **International Security**, Vol. 19, 1994/95, pp. 5-49.
- Öniş, Ziya. "Monopolising the Center: The AKP and the Uncer- tain Path of Turkish Democracy", **The International Spec- tator**, Vol. 50, No. 2, 2015, pp. 22-41.
- Özbudun, Ergun. "AKP at the Crossroads: Erdoğan's Majorita- rian Drift", **South European Society and Politics**, Vol. 19, No.2, 2014, pp.155-167.
- Özpek, Burak Bilgehan and Demirağ, Yelda. "Turkish Foreign Policy After the 'Arab Spring': From Agenda- setter State to Agenda-entrepreneur State", **Israel Affairs**, Vol. 20, No.3, 2014, pp.328-346.
- Pamuk, İsmail. "Angajman Kuralları: Tanımı, Kapsamı ve Uy- gulanması Üzerine Bir İnceleme", **Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni**, Vol. 32, No. 2, 2012, pp. 105-145.
- Roe, Paul. "The Interstate Security Dilemma: Ethnic Conflict as a 'Tragedy'?", **Journal of Peace Research**, Vol. 36, No. 2, 1999, pp.183-202.
- . "Securization and Minory Rights: Conditions of De- securitization Securitization" **Security Dialogue**, Vol. 35, No.3, 2004, pp.279-294.

Rotschild, Emma "What is Security?", **Daedalus**, Vol. 124, No. 3, 1998, pp. 53-98.

Tür, Özlem "Economic Relations with the Middle East under the AKP-Trade, Business Community and Reintegration with Neighboring Zones", **Turkish Studies**, Vol.12, No.4, 2011, pp. 589- 602.

Tziarras, Zenonas. "Turkey's Syria Problem: A Talking Timeline of Events", **Turkish Policy Quarterly**, Vol.11, No. 3, 2012, pp.129-138

Ullman, Richard. "Redefining Security", **International Security**, Vol. 8, No. 1, Summer, 1983, pp. 129-153.

Walt, Stephen M. "The Renaissance of Security Studies", **International Studies Quarterly**, Vol. 3, No. 5, 1991, pp. 211-239.

Wendt, Alexander. "Anarchy is What States Make of it: The Social Construction of Power Politics", **International Organization**, Vol.46, No.2, 1992, pp. 391-425.

Williams, Michael C. "Words, Images, Enemies: Securitization and International Politics", **International Studies Quarterly**, Vol. 47, 2003, pp.511-531.

Yeşiltaş, Murat. "The New Era in Turkish Foreign Policy: Critiques and Challenges", **Insight Turkey**, Vol. 16, No. 3, 2014, pp.25-36.

Unpublished Dissertations

Baysal, Başar. "Persuasion by Fear: Securitization of Iraq by the US Administration Between 2001 and 2003", **Unpublished Master Thesis**. Marmara University, 2013.

- Beyribey, Tuncer. "The Analysis of the Color Revolutions Under the Light of Revolutionary Theories: The Case of Kyrgyzstan", **Unpublished Master Thesis**. Marmara University, 2014.
- Coşkun, Bezen. "Analyzing Desecuritization: The Case of Israeli and Palestinian Peace Education and Water Management", **Unpublished PhD Thesis**, Loughborough University, 2009.
- Çağlar, Turan, M. "A Constructivist International Relations Approach to Turkey-Syria Relations During 1998-2011", **Unpublished Master Thesis**, Marmara University, 2013.
- Fako, Edin. "Strategies of Desecuritization", **Unpublished Master Thesis**. Central European University, 2012.

Electronic Resources

- "Antalya'da "Değişim İçin Suriye" Konferansı", *Cumhuriyet Gazetesi Websitesi*, 2011, http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/diger/253806/Antalya_da_Degisim_icin_Suriye_Konferansi.html (24 May 2018)
- Bağımsız Özgür Medya Web TV, "Tayyip Erdoğan: 'Biz Geldik Esad Kardeşimle Oturduk Konuştuk'", March 2018. <http://bagimsiz-ozgur-medya.web.tv/video/tayyip-erdogan-biz-geldik-esad-kardesimle-oturduk-konustuk-bqljywpexhm> (10 June 2018) "*Başbakan'dan Tarihi Suriye Kararı*", 2012, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/basbakan-dan-tarihi-suriye-karari-20847316> (27 May 2018)
- "CBS, "Clinton on Qaddafi: We came, we saw, he died"", 20 October 2011 https://www.youtube.com/watch?v=mlz3-OzcExI&ab_channel=CBS (10 June 2018)

Champion, Marc. "Turkey Threatens Syria with Sanctions",
Wall Street Journal, 25 November
2011,
<https://www.wsj.com/articles/SB10001424052970204630904577059813146005898> (21 May 2018)

"*Cilvegözü Sınırkapısında Patlama: 13 Ölü*", 2013,
<http://www.trthaber.com/haber/gundem/cilvegözü-sınır-kapisinda-patlama-13-olu-74390.html> (28 May 2018)

Çakır, Ruşen. "İŞİD, Irak Kürdistanı, PKK, ABD ve Türkiye Üzerine Beş Not", *Vatan*, 9 August 2014,
<http://www.gazetevatan.com/rusen-cakir-666358-yazar-yazisi-isisd-irak-kurdistan-pkk-turkiye-ve-abd-uzerine-bes-not/> (30 May 2018)

irak-kurdistan-pkk-turkiye-ve-abd-uzerine-bes-not/ (30 May 2018)

- . "İŞİD ve PKK: Bölgenin İki Yükselen Gücü Savaşıyor",
Vatan, 15 August 2014,
<http://www.gazetevatan.com/rusen-cakir-668366-yazar-yazisi-isisd-ve-pkk-bolgenin-iki-yukselen-gucu-savasiyor/> (30 May 2018)

- .. "Ankara'nın hedefinde İŞİD mi PYD mi var?", 7 July 2015, https://www.youtube.com/watch?v=m0utpDa-Q&list=PL92YMBE2Akjyqy42xun1LME5uaZ_Nxe-A (29 May 2018)

----- . Suruç Katliamı ve Sonrası", 21 July 2015,
https://www.youtube.com/watch?v=I1QshzxPcRs&index=4&list=PL92YMBE2Akjyqy42xun1LME5uaZ_Nxe-A (30 May 2018)

Çamlıbel, Cansu. "Türkiye Orta Doğu'yu Etkiledi", *Hürriyet*, 8 May 2011, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/turkiye-ortadoguyu-etkiledi-17735010> (23 May 2018)

"*Davutoğlu İŞİD için Öfkeli Çocuklar Dedi Mi?*", 2016,
<http://t24.com.tr/video/davutoglu-isisd-icin-ofkeli->

- “Erdoğan Esad’ı uyardı”, *Sabah Gazetesi Websitesi*, 2011, <https://www.sabah.com.tr/gundem/2011/05/14/erdogan-esad-u-yardi> (23 May 2018)
- “Erdoğan, Kaddafi’yle Köprüleri Attı: Artık Çekil”, *Radikal Gazetesi Websitesi*, 2011, <http://www.radikal.com.tr/dunya/erdogan-kaddafiyle-kopruleri-atti-artik-cekil-1048123/> (21 May 2018)
- “Erdoğan: Müsaade Etmeyiz”, *Cumhuriyet Gazetesi Websitesi*, 2012, http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/diger/359644/ErdoganMusaadeEtmeyiz_.html (29 May 2018)
- “Erdoğan: Türkiye’nin Gazabı Çok Şiddetlidir”, *Posta Gazetesi Websitesi*, 2012, <http://www.posta.com.tr/erdogan-turkiye-nin-gazabi-cok-siddetlidir-127106> (27 May 2018)
- “Erdoğan IŞİD’e Terör Örgütü Dedi”, *Sözcü Gazetesi Websitesi*, 2014, <https://www.sozcu.com.tr/2014/gundem/erdogan-i-side-teror-orgutu-dedi-608801/> (30 May 2018)
- Euronews (Türkçe), “Erdoğan: Suriye İç Meselemiz”, 7 August 2011, <https://www.youtube.com/watch?v=ilgQsC-FQew> (10 June 2018)
- Göksedef, Ece. “Patriot Kararı Ne Anlama Geliyor?”, *Aljazeera Turk*, 17 August 2015, <http://www.aljazeera.com.tr/al-jazeera-ozel/patriot-karari-ne-anlama-geliyor> (28 May 2018)
- Ghittis, Frida. “In Syria’s Complex War, Is Turkey’s Erdoğan the Wiliest Player?”, *World Politics Review*, 19 April 2018, <https://www.worldpoliticsreview.com/articles/24587/in-syria-s-complex-war-is-turkey-s-erdogan-the-wiliest-player> (30 May 2018)

Jonathan Head, "Libya: Turkey's Troubles with Nato and Nofly Zone", *BBC News*, 25 March 2011, <http://www.bbc.com/news/world-africa-12864742> (10 June 2018)

Karaaslan, Ceyda. "Firari Askerlerin Harçlığı Bizden", *Sabah*, 19 February 2012, <https://www.sabah.com.tr/gundem/2012/02/19/firar-eden-suriyeli-askerlere-tesk-yardi-mi> (27 May 2018)

"Murat Karayılan, Hasan Cemal'e Konuştu", 2013, <http://www.ilkehaber.com/haber/murat-karayilan-hasan-cemale-konustu-25698.htm> (30 May 2018)

Özkan, Funda "Kahire Sokaklarında Erdoğan'a Sevgi, Arap Birliği'ne Tepki Var",

Akşam, 14 September 2011, [https://www.aksam.com.tr/dunya/kahire-sokaklarinda-](https://www.aksam.com.tr/dunya/kahire-sokaklarinda-erdogana-sevgi-arap-birligine-tepki-var--67094h/haber-67094)

[erdogana-sevgi-arap-birligine-tepki-var--67094h/haber-67094](https://www.aksam.com.tr/dunya/kahire-sokaklarinda-erdogana-sevgi-arap-birligine-tepki-var--67094h/haber-67094) (21 May 2018)

"Putin: Atatürk Mezarında Ters Dönmüştür", 17 December 2015, https://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/12/151217_putin_turkiye (30 May 2018)

"Reyhanlı Saldırıları: 7 Soruda Olup Bitenler", 2013, https://www.bbc.com/turkce/haberler/2013/05/130513_reyhanli_da_ne_oldu (28 May 2018)

"Rus Savaş Uçağı Sınırı İhlal Etti, Türk F-16'lar Düşürüldü", 24 November 2015, https://www.ntv.com.tr/turkiye/rus-savas-ucagis-iniri-ihlal-etti-turk-f-16lar-dusurdu_mP74H-rTmEe3cc8qXBIqrA (30 May 2018)

Schmitt, Eric. "C.I.A. Said to Aid in Steering Arms to Syrian Opposition", *New York Times*, 21 June 2012, <https://www.nytimes.com/2012/06/21/world/middleeast/cia-said-to-aid-in-steering-arms-to-syrian-rebels.html>

(27 May 2018)

- Seibert, Thomas. "Erdogan Set to Cut All Turkey's Ties with Syria", *The National*, 27 September 2011, <https://www.thenational.ae/world/mena/erdogan-set-to-cut-all-tur-key-s-ties-with-syria-1.383843> (23 May 2018)
- "Syria Accuses Turkey of Allowing Al-Qaida Transit", 2013, <https://www.wenatcheeworld.com/news/2012/sep/16/syria-accuses-turkey-of-allowing-al-qaida-transit/> (27 May 2018)
- Şükrü Yazgan, "Türk-Amerikan İlişkilerinin Suriye Sonbaharı: Ayrışan Değerler, Uzlaşmaz Çıkarlar ve Çakışan Politikalar", *ORDAF*, 31 Ocak 2018, <http://ordaf.org/turk-amerikan-iliskilerinin-suriye-sonbahari-ayrisan-degerler-uz-lasmaz-cikarlar-ve-catisan-politikalar/> (10 Haziran 2018)
- "Telegraph: 'Suriyelileri Öldürün: Türkiye'nin Öc İsteği'", 2013, https://www.bbc.com/turkce/haberler/2013/05/130513_telegraph_reyhanli (28 May 2018)
- TESEV, "The Evolution of Turkish Foreign Policy in the Middle East", 2012, [https://www.scps.org/libs/spaw/uploads/files/Policy_\(10_Haziran_2018\),_pp.1-8](https://www.scps.org/libs/spaw/uploads/files/Policy_(10_Haziran_2018),_pp.1-8)
- Topal, Ahmet, Şengül, Ebru and Ateş, Hazal. "PYD DAES'ten Daha Tehlikeli", *Sabah*, 19 June 2015, <https://www.sabah.com.tr/gundem/2015/06/19/pyd-daesten-cok-daha-tehli-keli-1434663598> (30 May 2018)
- "Tunus'ta AKP Seçim Kazandı", *Sabah Gazetesi* Web sitesi 2011, <https://www.sabah.com.tr/dunya/2011/10/25/tunusta-akp-secim-kazandirdi> (21 May 2018)
- "Turkey's Gül Tells Assad: Don't Wait Till Too Late", 2011, <http://english.ahram.org.eg/NewsContent/2/8/18687/World/Region/Turkeys-Gul-tells-Assad-Dont-wait-till->

"Turkey's Downing of Russian Warplane-What We Know", 1
De- cember 2015, [http://www.bbc.com/news/world-
middle-e-
ast-34912581](http://www.bbc.com/news/world-middle-east-34912581) (30 May 2018)

Zaman, Amberin. "PYD Lideri Müslim: Türkiye'nin
Sınırlarını En İyi Biz Koruruz", *Diken*, 6 July 2015,
[http://www.diken.
com.tr/pyd-lideri-muslim-
turkiyenin- sinirlarini-teror-
den-en-iyi-biz-koruruz/](http://www.diken.com.tr/pyd-lideri-muslim-turkiyenin-sinirlarini-teror-den-en-iyi-biz-koruruz/)
(30 May 2018)

Zeyrek, Deniz. "Operation Olive Grove' Nasıl 'Fırat
Kalkanı' Oldu?", *Hürriyet*, 26 January 2018,
[http://www.hurriyet.
com.tr/yazarlar/deniz-
zeyrek/operation-olive-grove-na- sil-firat-kalkani-
oldu-40722017](http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/deniz-zeyrek/operation-olive-grove-nasil-firat-kalkani-oldu-40722017) (30 May 2018)

"2 Yıllık İç Savaşın Kronolojisi", *Milliyet Gazetesi Websitesi*,
2013, [http://www.milliyet.com.tr/2-yillik-ic-savas-in-
kro-
nolojisi/dunya/dunyadetay/07.01.2013/1652039/def
ault.htm](http://www.milliyet.com.tr/2-yillik-ic-savas-in-kro-nolojisi/dunya/dunyadetay/07.01.2013/1652039/default.htm) (28 May 2018)

140journos, "Esad - Esed - Esad: 3 Dakikada Suriye ile
İlişkilerin Son 20 Yılı", 26 January
2017,

[https://www.youtube.com/watch?v=TAko4uY6WUE&ab_
channel=140journos](https://www.youtube.com/watch?v=TAko4uY6WUE&ab_channel=140journos) (10 June 2018)

"800 bin Suriyeli'ye Hazırız", *Habertürk Gazetesi
Web- sitesi* 2011,
[http://www.haberturk.com/dunya/ha-
ber/638822-800-bin-suriyeliye-haziriz](http://www.haberturk.com/dunya/haber/638822-800-bin-suriyeliye-haziriz) (21 May 2018)

This study applied the securitization theory to the case of Turkey's changing Syrian Policy during the AK Party era. The main argument was, because Turkey's foreign and security policies were interconnected and intertwined with each other, the securitization theory was most suited analytical tool to understand the dramatic transformation in Turkey's Syria Policy. Hence, the dynamics behind this transformation could not be understood only by using traditional or social constructivist approaches to the security. Rather, thesis aimed to develop an inclusive approach that combined the traditional and social constructivist approaches to security with the desecuritization and the securitization theory and also reframed them in the light of coming critics and contributions.

ISBN: 978-625-8078-06-2

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

Lojistik Faaliyetlerde Çözümlü Vaka Analizleri

Gürkan KAVRAZLI

hiperyayın

Lojistik Faaliyetlerde Çözümlü Vaka Analizleri

Gürkan KAVRAZLI

 hiperyayın

Hiperyayın 1090

Araştırma-
İnceleme

Yazarı

Gürkan Kavrazlı

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem Ilgın

Kapak Tasarım

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-6482-97-5

e- ISBN: 978-625-6482-98-2

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Gürkan Kavrazlı'ya aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumlu- luğu yazar(lar)a aittir.

Yayınvevi uluslararası bir yayınevidir.

Kavrazlı, Gürkan.

Lojistik faaliyetlerde çözümlü vaka analizleri / Gürkan Kavrazlı.-- 1. Baskı.-- İstanbul: Hiperyayın, 2024.

269 sayfa; 21 cm. -- (Hiperyayın; 1090)

ISBN: 978-625-6482-97-5

e-ISBN: 978-625-6482-98-2

Kaynakça: sayfa 250.

Lojistik. 2. Üretim yönetimi. I. Eser adı. II. Dizi.

HD38.5/.K39 2024

658.7/KAV 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık-**Sertifika No:** 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş

Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören /

İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	11
Benim Hikayem	13
BÖLÜM 1	
Serbest Depolarda Yaşanmış Vakalar	45
BÖLÜM 2	
Antrepo - Gümrüklü Depolarda Yaşanmış Vakalar	101
BÖLÜM 3	
Adı “Nakliyecisi” Olan “Freight Forwarder”Ların Sorumlulukları	11
8	
BÖLÜM 4	
Yöneticilik Yaptığım Firmalarda Yaşanmış Genel Vakalar	127
BÖLÜM 5	
Ulusal & Uluslararası Karayollarında Yaşanmış Genel Vakalar	137
BÖLÜM 6	
Batıya Açılan “Kapı-Kule”De Yaşananlar & Yaşanmışlıklar Genç Kapıkule Kaptanları	14
2	
BÖLÜM 7	
Sarpa Çıkan Kapılarda Yaşananlar & Yaşanmışlıklar	162

BÖLÜM 8

Sektörde Geçirdiğim Sürede Gerçekleştirdiğim Bazı Projelerim	16
7	

BÖLÜM 9

Lojistik & Paydaşları	186
Sorularla Lojistik	186

BÖLÜM 10

Afet Lojistiği	207
A - Sorularla Afet & Lojistik İlişkisi	208
Afetlerde Lojistik Yönetimi	236
Afetlerde Lojistiğin Önemi.....	238
Afet Lojistiğinde İnsan Faktörü.....	239
B- Afet Yönetimi & İnsani Yardım Lojistiği	240
C. Afet Lojistiği.....	245

BÖLÜM 11

İngilizce – Türkçe Teknik Terimler.....	252
---	-----

SÖZLÜK	253
---------------------	-----

SONSÖZ	267
---------------------	-----

Kaynakçalar

- 1- Macit, İ. (2019). Bütünleşik afet yönetiminde Sendai çerçeve ey- lem planının beklenen etkisi.
- 2- Imajo, K., Kessoku, T., Honda, Y., Tomeno, W., Ogawa, Y., Mawatari, H., ... & Nakajima, A. (2016). Magnetic resonance imaging more accurately classifies steatosis and fibrosis in pa- tients with nonalcoholic fatty liver disease than transient elas- tography. *Gastroenterology*, 150(3), 626-637.
- 3- <https://www.afad.gov.tr/>
- 4- Afet ve acil durum müdahale hizmetleri yönetmeliği <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/12/20131218-13-1.pdf> (Erişim Tarihi: Haziran 2015)
- 5- ERKAL, T., DEĞERLİYURT, M., “Türkiye’de Afet Yönetimi” <http://www.deu.edu.tr/userweb/yunusemre.ozer/AFET%20YONETIM%20MODELLERI.pdf> (Erişim Tarihi: Haziran 2015)
- 6- Kadioğlu, M., 2008: Modern, Bütünleşik Afet Yönetimin Temel İlkeleri; Kadioğlu, M. ve Özdamar, E., (editörler), “Afet Zarar- larını Azaltmanın Temel İlkeleri”; s. 1-34, JICA Türkiye Ofisi Yayınları No: 2, Ankara.
- 7- ODTÜ Afet Yönetimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Raporu 2003
- 8- İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ AÇIK VE UZAKTAN EĞİTİM FAKÜLTESİ - ACIL YARDIM VE AFET YÖNETİMİ LİSANS TAMAMLAMA PROGRAMI pdf

Lojistik sektöründe yıllarca süren deneyimlerim, beni birçok zorluğun üstesinden gelmeye ve başarıya ulaşmaya yönlendirdi. Her düştüğümde elimden tutarak kalkmama destek olacak bir tek ailem vardı yanımda. Onların varlığı manevi destek olurken finansal olarak yaşamış olduğum kayıplar ve zorluklar "Ekonomist" olmamı sağlamıştı. Bu kitap, sektördeki yolculuğumun derinliklerine inerek, yaşadığım değişimleri ve başarı hikâyelerini aktarıyor. Zorluklarla dolu ancak bir o kadar da öğretici bir yolculuk sunuyor.

Lojistikte kariyer yapmak isteyenler için ilham verici bir kaynak olacak bu kitap, deneyimlerimin ışığında yola çıkan herkes için değerli bir rehber niteliği taşıyor.

ISBN: 978-625-6482-97-5

9 786256 482975

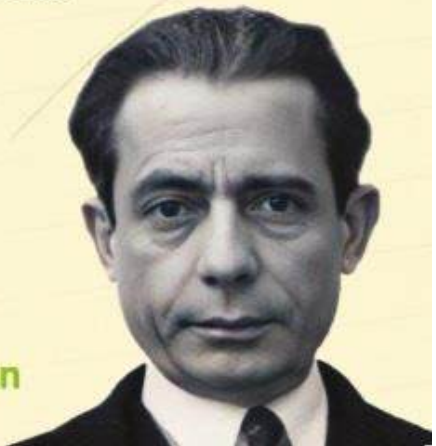
Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

HATAY DEVLETİ BAŞBAKANI DR. ABDURRAHMAN MELEK'İN HAYATI VE SİYASİ FAALİYETLERİ

Abdullah KÜNDEYİ

 hiperyayın

**HATAY DEVLETİ BAŞBAKANI DR.
ABDURRAHMAN MELEK'İN
HAYATI VE
SİYASİ FAALİYETLERİ**

Dr. Mustafa Abdullah KÜNDEYİ

 hiperyayın

Hiperayın 1089

Araştırma-
İnceleme

Yazarı

Dr. Mustafa Abdullah Kündeyi

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem İlgin

Kapak Tasarım

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-6482-95-1

e- ISBN: 978-625-6482-96-8

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Dr. Mustafa Abdullah Kündeyi'ye aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayımlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumlu- luğu yazar(lar)a aittir.

Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

Kündeyi, Mustafa Abdullah.

Hatay Devleti Başbakanı Dr. Abdurrahman Melek'in hayatı ve siyasi faaliyetleri / Mustafa Abdul- lah Kündeyi.-- 1. Baskı. -- İstanbul : Hiperayın, 2024.

378 sayfa: tablo, fotoğraf; 21 cm. -- (Hiperayın; 1089)

ISBN: 978-625-6482-95-1

e-ISBN: 978-625-6482-96-8

Kaynakça var.

1. Hatay (Türkiye) --Tarih. 2. Melek, Abdurrahman -- Biyografi. I. Kitap adı. II. Dizi.

DS51.H35/K8 2024

956.1025/KÜN 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık-Sertifika No: 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş

Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören /

İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

M. Abdullah Kündeyi

1974 yılında Hatay'ın Dörtyol ilçesinde doğdu. Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik (Bilgi Belge Yönetimi) Bölümünden mezun oldu. 1996 yılı Ekim ayında Afyon Kocatepe Üniversite- si'nde çalışmaya başladı. 2000-2012 yılları arasında Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığına vekâlet etti. 2009 yılın- da Afyon Kocatepe Üniversitesi SBE Tarih Anabilim Dalında "Temettuat Defterlerine Göre Karamık'ın Sosyal ve Ekonomik Yapısı" adlı Yüksek Lisansını, 2020 yılında aynı alanda "Hatay Devleti Başbakanı Dr. Abdurrahman Melek'in Hayatı ve Siyasi Faaliyetleri" adlı doktora tezini tamamladı. Dr. Öğretim görev- lisi olarak aynı üniversitede Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersleri vermektedir. Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi'nde "*Hatay Devleti Başbakanı Doktor Abdurrahman Melek'in Yeni Mecmua'daki Yazıları Üzerine*" adlı makalesi dışında makale- leri, kitapta bölüm ve uluslararası sempozyumlarda bildirileri yayımlandı. Evli ve 2 çocuk babasıdır.

İÇİNDEKİLER

EKLER DİZİNİ	8
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	9
ÖZET	13
ABSTRACT	15
GİRİŞ	17

BİRİNCİ BÖLÜM

DR. ABDURRAHMAN MELEK'İN AİLESİ, EĞİTİMİ VE SİYASE- TE ATILMADAN ÖNCEKİ HAYATI

1. Doğumu ve Ailesi	23
2. Eğitim Hayatı.....	25
3. Meslek Hayatı	29
3.1. Doktor Abdurrahman Melek	29
3.2. Gazeteci Abdurrahman Melek.....	31
4. Antakya'da Kurulan Cemiyetlerde Dr. Abdurrahman Melek'in Faaliyetleri 54	
4.1. Abdurrahman Melek ve Antakya Türk Ocağı.....	54
4.2. Selamet-i Belde Cemiyeti	56
4.3. Hatay Erginlik Cemiyeti	57
4.4. Abdurrahman Melek ve Turizm Cemiyeti Faaliyetleri.....	61
4.5. Abdurrahman Melek ve Cemiyet-i Hayriye-i İslâmiye	62

İKİNCİ BÖLÜM

HATAY'IN ANAVATANA KATILIMINDAN ÖNCEKİ DÖNEMDE DR. ABDURRAHMAN MELEK'İN SİYASİ FAALİYETLERİ

1. İskenderun İdare Meclisi Üyeliği	64
2. İskenderun Sancağı Valisi Dr. Abdurrahman Melek	70
2.1 Valilik Dönemi İcraatları	77
2.2. Sancak Meclisi Seçimleri.....	79
3. Hatay Devleti Başbakanlığı.....	86

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE CUMHURİYETİ DÖNEMİ SİYASİ FAALİYETLERİ

1. VI. Dönem Gaziantep Milletvekiliği Dönemi.....	104
1.1. Oylamalar.....	104
1.2. Komisyonlar.....	107
1.3. Genel Kurul Konuşmaları.....	144
2. VII. Dönem Gaziantep Milletvekiliği Dönemi.....	151
2.1. Oylamalar.....	152
2.2. Önergeler.....	158
2.3. Komisyonlar.....	158
2.4. Genel Kurul Konuşmaları.....	188
3. VIII. Dönem Gaziantep Milletvekiliği Dönemi.....	195
3.1. Oylamalar.....	195
3.2. Önergeler.....	198
3.3. Komisyonlar.....	202
3.4. Genel Kurul Konuşmaları.....	235
3.5. Otuzbeşler Grubu.....	256
4. IX. Dönem Hatay Milletvekiliği Dönemi.....	260
4.1. Oylamalar.....	261
4.2. Önergeler.....	264
4.3. Komisyonlar.....	270
4.4. Genel Kurul Konuşmaları.....	306
4.5. Parlamentolar Arası Kurul.....	316

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DİĞER FAALİYETLERİ, ÖLÜMÜ VE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ

1. Ticari ve İdari Faaliyetleri.....	319
1.1. Asi Nehri'nden Elektrik Üretim Şirketi.....	319
1.2. Gündüz Sineması Projesi.....	325
1.3. Türk Hava Kurumu Merkez Kurulu Üyeliği.....	326
1.4. Demirtepe Halk İstihlak Kooperatifi.....	327

1.5. Merkez Bankası Yönetim Kurulu Üyeliği (1955-1961).....	331
2. Emekliliğinin Başlangıcından Vefatına Kadar.....	332
2.1. Ölümü	335
2.2. Kişilik Özellikleri.....	336
SONUÇ	341
KAYNAKÇA	349

KAYNAKÇA

- Ada, Serhan, **Türk Fransız İlişkilerinde Hatay Sorunu (1918- 1939)**, Bilgi Üniversitesi, İstanbul, 2005.
- Ahmad, Feroz. **Modern Türkiye'nin Oluşumu**, 11. Bs., Çev. Yavuz Alogan, İstanbul, 2012.
- Akçora, "Ergünöz. Hatay'ın Anavatan'a İlhakının Türk Dış Po- litikasındaki Yeri", **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, Sayı 32, Cilt: XI, Temmuz 1995, ss. 379-405.
- Akkoyun, Turan. **Cumhuriyet'in Başlarında Nüfus Siyase- ti ve Bekârlık Vergisi Teşebbüsleri, Kümbet Yayınları, Afyonkarahisar, 2013.**
- Akşam Gazetesi
- Akşin, Abdülhat. **Atatürk'ün Dış Politika İlkeleri ve Diplo- masisi**. Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1991.
- Aktaş, Özgül. **Boşanma Nedenleri ve Boşanma Sonrasında Karşılaşılan Güçlükler**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitü- sü, İzmir, 2011.
- Akyüz, Yahya. **Türk Eğitim Tarihi M.Ö. 1000-M.S. 2011**, 20. Bs., Pegem Akademi, Ankara, 2011.
- Altuğ, Seda. **Between Colonial and National Dominations: An- tioch Under The French Mandate (1920-1939)**, (Yayınlan- mamış Yüksek Lisans Tezi), Boğaziçi University The Ata- türk Instutie for Modern Turkish History, İstanbul, 2002.
- Anzerlioğlu, Yonca. "İngiliz Büyükelçiliği Yıllık Raporlarında Tür- kiye (1939-1941)", **Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi**, C. 6, S. 15, ss. 177-189.
- Armaoğlu, Fahir. **20. Yüzyıl Siyasi Tarihi 1914-1995**, 19. Bs., Timaş, İstanbul, 2014.

- Asi Gülüşlüm Ah Güzel Antakya**, Derleyen Hakan Mertcan, editör Tanıl Bora, Yay. haz. Demet Sayınta, İletişim Yayın- ları, İstanbul, 2017.
- Aslıyüce, Erdoğan. **İlk İşgal Son Kurtuluş**, Togan Yayınları, İs- tanbul, 2008.
- Atabey, Figen. "Hatay'ın Anavatana Katılma Süreci", **AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi**, C.3, Sayı 7, Temmuz 2015, ss. 193-209.
- Atasoy, Ali Rıza, **Şam Türk Tıbbiye Mektebi Tarihi**, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 1945.
- Atayolu Gazetesi
- Aydın, İbrahim - Yılmazoğlu, Sevil. "Bigadiç Şehri'nin (Balı- kesir) Mekansal Gelişimi", **Marmara Coğrafya Dergisi**, Sayı: 27, Ocak 2013, ss. 592-609.
- Aydoğdu, Veysel. **1918-1939 Yılları Arasında Türkiye Fransa ve Suriye Açısından Hatay Sorunu**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İnönü Üniversitesi S.B.E., Malatya, 2005.
- Aysal, Necdet. "Anadolu'da Aydınlanma Hareketinin Doğuşu: Köy Enstitüleri", **Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tari- hi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi**, S. 35-36, Mayıs-Ka- sım 2005, ss. 267-282.
- Aytepe, Oğuz. "Milli Mücadele'de Manda Sorunu ve Mustafa Kemal'in Yaklaşımı", **Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi**, C. 6, S. 24, 1999, ss. 475-486.
- Baktıaya, Adil. "Bir Diploma Sorunundan Bir Diplomatik So- runa Beyrut St. Joseph Tıp Fakültesi Zemininde Osman- lı Devleti ile Fransa'nın meşruiyet ve prestij mücadelesi", **Nuran Yıldırım Armağan Kitabı Tıp Tarihinin Peşinde Bir Ömür**, ed. H. Ertin, M.İ. Özekmekçi, Betim Kitaplığı, İstanbul, 2016, ss. 485-514

- Baktıaya, Adil. "Ottoman-French Influence Struggle In Syri- a-Lebanon Region: Medical School Of St.Joseph Univer- sity As A Case Example", **International Journal of Turco- logia**, Vol. 3, 2008, ss. 68-93.
- Baş, Arda. **Demokrat Parti Dönemi Türkiye-Mısır İlişkileri (1950-1960)**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üni- versitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2015.
- Baş, Hakan, **Varlık vergisinin Türk siyasal yaşamına yansı- maları (1942-1957)**, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilim- ler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmit, 2006.
- Bayur, Yusuf Hikmet. **Türkiye Devletinin Dış Siyaseti**, 2. Bs., Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1995.
- Bilgili, Mesud Fani. **Manda İdaresinde Hatay Kültür Tarihi**, İktisad Basımevi, Antakya, 1939.
- Börklü, Meşkure Yılmaz. **Türkiye Cumhuriyeti'nin Takip Etti- ği Dış Türkler Politikası**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi, S.B.E., Konya, 1999.
- Can, Rana, Kadioğlu, Selim. "Hatay Cumhuriyeti'nde Sağlık Hayatı: Yerel Yenigün Gazetesindeki Yansımalar", **Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi**, V. 3, No 1, 2013, ss. 34-52.
- Cumhuriyet Gazetesi.
- Çalışkan**, Vedat. "Amik Ovası ve Amik gölü: Bir Sulak Alanı Kurutma Deneyiminin Günümüze Ulaşan Etkileri", **Türk Coğrafya Dergisi**, Ekim 2014, ss. 97-125.
- Çelenk**, Selim. **Hatay'ın Kurtuluş Mücadelesi Anıları**, Antak- ya Gazeteciler Derneği, Antakya, 1997.
- Çelik**, Şemsettin. "Bir Gezginin Gözünden 1950'lerin Başın- da Hatay", **Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi**, Eylül 2018, ss. 639-667.

Çufalı, Mustafa. Türk Parlamento Tarihi TBMM-VIII. Dönem (1946-1950), C. III, TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları, Ankara, 2012.

Dağıstan, Adil - Sofuoğlu, Adnan. "Belgeler Işığında Bağımsız Hatay Devleti'nin Kuruluşu ve Türkiye", **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, Cilt: XXI, Sayı: 62, Temmuz 2005, ss. 423-451.

Dağıstan, Adil - Sofuoğlu, Adnan. "Sancak'ta Fransız "Mandat" Yönetimi ve Türkiye" **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, C. 20, Sayı 60, Kasım 2004, ss. 687-704.

Dayı, S. Esin. "Hatay Devleti ve Hatay'ın Anavatan'a Katılması",

Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, S. 19, Erzurum 2002, ss.331-340.

Demirel, Ahmet. **Tek Partinin İktidarı Türkiye'de Seçimler ve Siyaset (1923-1946)**, İletişim Yay., İstanbul, 2013.

Demirkasımoğlu, Nihan. "Toplum Yaşamında Kurallar: Bi-rey-Kural İlişkisi", **Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C.13, Sayı.1, Mart 2015, ss. 138-156.

Deniz, Önder. **Tek Parti Döneminde Devletçilik Uygulamalarının Çalışma Hayatına Etkisi 1930-1950**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, İzmir, 2010.

Duman, Çiğdem. **Hatay Millet Meclisi (2 Eylül 1938-29 Haziran 1939)**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Mersin Üniversitesi, Mersin, 2008.

Duman, Levent. **Vatan'ın Son Parçası: 1950 Öncesi Hatay'da Millileştirme Politikaları**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi, İstanbul, 2014.

Duman, Olcay Özkaya. "İşgal'den İlhak'a Hatay'da Entelektüel Bir Kadro Hareketi, "Yenigün Gazetesi ve Yenigüncüler", **Tarih Okulu Dergisi**, Yıl 6, S. XVI, Aralık 2013, ss.

397-422.

- Duman, Olcay Özkaya. **Geçmişin Sesiyle Tarihi Yeniden Düşünmek Üzerine Bir Sözlü Tarih Denemesi (Antakya Örneği 1921-1939 Sosyo Kültürel Yaşam)**, Mustafa Ke- mal Üniversitesi, Antakya, 2017.
- Duman, Olcay Özkaya. **Sancak'tan Devlet'e Hatay Basını (1921-1939)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, 2013.
- Duran, Yusuf. **İskenderun Sancağı'nda Fransız Mandası**, Al- ter Yayıncılık, Ankara, 2010.
- Duran, Yusuf. **İskenderun Sancağı'nda Fransız Mandası 1920-1936**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara, 2007.
- Düstur, Tertip:3,
C.18. Düstur,
Tertip:3, C.22.
- Efe, Muhlis. "Türk kooperatifçiliğinin Gelişim Tarihi ve Bugün- kü Durumu", **Karınca Kooperatif Postası**, Türk koopera- tifçilik Cemiyeti, C. 9, S. 82-83 (Özel Sayı), 1943, ss. 9-11.
- Ekenci, Güner, Serarslan, M. Zahit. "Gelişim Aşamaları Ba- kımından Türk Spor Teşkilatı ve Değerlendirmesi", **Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi**, C. 2, S. 3, ss. 72-81.
- Erden, Ömer. **Fransa-Suriye Kıskaçında Hatay 1937-1939**, Gece Kitaplığı, Ankara, 2015.
- Erim, Nihat. **Günlükler 1925-1979**, Haz. Ahmet Demirel, C.1, YKY, İstanbul, 2005
- Erkin, Feridun Cemal. **Dışişlerinde 34 Yıl Anılar- Yorumlar**, Cilt 1, 2, 3, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1987.
- Erkmen, Ayşe. "Türkiye'de 1950 ile 2002 Yılları Arasında Uy- gulanılan Genel Seçim Sistemlerinin Halk İradesine Etkisi", **Gaziantep University Journal of Social Sciences**, 18 (3), (2018), ss. 1225-1247.

Erner, Gökçen. Abdurrahman Melek'in kızı, 1934 Antakya doğumlu, Röportaj tarihi: 5 Ağustos 2015, Röportaj yeri: **Büyükkada, İstanbul, Röportajı yapan: Abdullah Künde- yi.**

Eroğlu, Cengiz, BABUÇOĞLU, Murat, Köçer, Mehmet, **Osmanlı Vilayet Salnamelerinde Halep**, ORSAM, Ankara, 2012

Evin, Bayram. "Amik Ovası'nda Pamuk Üretim Alanlarının Islah Çalışmaları", **Cappadocia Journal of History And Social Sciences**, C.3, 2014, ss. 1-13.

Galioğlu, Rengin. "Hatay Devleti Başvekili Dr. Abdurrahman Melek", **Güneyde Kültür**, Cilt: XIV, Sayı: 140, Temmuz 2003, ss. 8-24.

Galioğlu, Rengin. **Hatay Kültür Tarihinde 1921-1939 Dönemi ve Bu Dönemin En Önemli Eğitim Kurumu Antakya Li- sesi**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay, 2004.

Gökalp, Ziya. **Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak**. Haz. İbrahim Kutluk, Kültür Bakanlığı, Ankara, 1976.

Gönlübol, Mehmet - Sar, Cem. **Atatürk ve Türkiye'nin Dış Po- litikası (1919-1938)**, 3. Bs., Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara 2013.

Hatay Devleti 2 Eylül 1938-29 Haziran 1939, Yay Haz. İsmet Melek, Hatay Valiliği, Hatay 2011.

Hatay Devleti Millet Meclisi Tutanakları, 5.Celse, 07.09.1938,
https://apps.tbmm.gov.tr/im_dosyalar//hata y/ HD_01_05_11.pdf. (20 Ekim 2019)

Hatay Devleti Meclis Tutanakları, Tarih: 06.01.1939,
https:// apps.tbmm.gov.tr/im_dosyalar//hatay/ HD_01_21_04. pdf. (22.Ocak 2019).

Hatay Devleti Millet Meclisi Tutanakları, Tarih: 23.03.1939, https://apps.tbmm.gov.tr/im_dosyalar//hatay/HD_01_37_03.pdf. (05.08. 2018).

Hatay Devleti Millet Meclisi Zabıtları, (Haz.; Mehmet Tekin) Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 2009.

Hatipoğlu, Süleyman. **“Hatay’ın Kurtuluşunun Fikri Temelleri”, Anavatana Katılışının 60. Yıldönümünde Hatay**, Yay. Haz.: Berna Türkdoğan, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2001.

Hatipoğlu, Süleyman. **Milli Mücadele ve Anavatana Katılım Sürecinde Hatay**, Mustafa Kemal Üniversitesi-Pegem Akademi, Ankara, 2012.

Hayata Yön Veren Öyküler, Derleyen Akın Alıcı, Epsilon Yayıncılık, İstanbul, 2004.

<http://hasa.gov.tr/ilcemizin-tarihcesi> (26.07.2018).

<https://islamansiklopedisi.org.tr/antakya> (30.08.2018).

<https://islamansiklopedisi.org.tr/iskenderun> (30.08.2018).

<https://islamansiklopedisi.org.tr/lazkiye>. (11.11.2018).

<https://islamansiklopedisi.org.tr/nusayrilik>.

<https://mebis.ankara.bel.tr/> (11.11.2017)

<http://mebis.ankara.bel.tr/Page3/Detay.aspx?numara=61928>

(10.01.2016).

<http://payas.bel.tr> (01.11.2018).

<http://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/112/105/Tarihce>. (02.11.2018).

<http://www.anayasa.gen.tr/1961ay.htm> (20.11.2018).

<https://www.biyografya.com/biyografi/13875> (30.04.2017).

<http://www.hatay.gov.tr/hatayda-saglik>. (13.10.2017).

<https://www.hatayzafer.com.tr/tarihin-en-onemli-tanigun->

<duz-sineması/> (10.09.2019).

- <https://www.iktisatsozlugu.com> (18.11.2017).
<https://www.iktisatsozlugu.com> (10.03.2018).
<https://www.ilbank.gov.tr>. (01.05.2019).
<http://www.kars.gov.tr/tarih> (01.08.2019)
[http://www.ktu.edu.tr/dosyalar/ormanmuhendisligi_1f80 e. pdf](http://www.ktu.edu.tr/dosyalar/ormanmuhendisligi_1f80_e.pdf). (01.11.2018).
http://www.mfa.gov.tr/sayin-numan-menemencioglu_nun-oz-gecmisi.tr.mfa (20.11.2017).
<https://www.saglik.gov.tr/TR,11490/bakanlarimiz.html>
(Eri-
şim 02.02.2018)
<http://www.saglikvakti.com/testis-iltihabi-orsit> (11.10.2017).
<http://www.sozce.com/nedir/240899-olaycilik>
(18.11.2017).
<https://www.tarimorman.gov.tr/Konu/962/Zirai-Mucadele-Teknik-Talimatları>, (01.11.2018).
<https://www.tarimorman.gov.tr/TAGEM/Belgeler/Entegre/pamuk%20entegre.pdf>, (01.11.2018).
https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/gazeteler/web/mazbatalar/tbmm/d08/SM_1071_1_8.pdf (12.12.2015)
<https://www.tbmm.gov.tr/hukumetler/HB14.htm>
(10.03.2017).
https://www.tbmm.gov.tr/kutuphane/e_kaynaklar_kutuphane_hukumetler.html (01.06.2018)
<https://www.tbmm.gov.tr/psozluk.htm> (25.02.2018).
<http://www.tdk.gov.tr/index.php> (11.01.2019).
<http://www.onuncukoygazetesi.com.tr>. (27.08.2014).
<https://www.reyhanli.bel.tr/reyhanli-tarihi> (26.07.2018).
Hürriyet Gazetesi
İhsanoğlu, Ekmeleddin. Suriye’de Modern Osmanlı Sağlık Müesseseleri, Hastaneler ve Şam Tıp Fakültesi, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1999.

- İnan**, Arı. **Tarihe Tanıklık Edenler**, Çağdaş Yayınları, İstanbul, 1997.
- Jaquot, Paul. **Antioche Centre de Tourisme I, Imp. Catho- lique**, Beyrut, 1931.
- Kabadayı, **Müslüm**. “**Kitap Üstüne Kitap Koyanlardan: Hoca Bekir Efendi**”, **Ekinsanat**, Mayıs 2012/75, ss. 27-29.
- Kara, Nilgün Nurhan (Peköz). **Türk Siyasi Hayatında Recep Peker**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üni- versitesi, İzmir, 1999.
- Karakoç, Ercan. “Atatürk’ün Hatay Davası”, **Bilig**, Yaz 2009, S. 50, ss. 97-118.
- Karataş, İsrail. **Bölge Basınında Hatay (Sancak) Meselesi 1936-1939**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi, Sakarya, 2011.
- Karpat, Kemal H. **Ortadoğu’da Osmanlı Mirası ve Ulusçuluk**, Çev. Recep Boztemur, İmge Kitabevi, Ankara, 2001.
- Kaştan, Yüksel. “Türkiye Cumhuriyeti’nde Tek Partili Dönem- den Çok Partili Döneme Geçişte CHP’nin Yönetim Anla- yışındaki Gelişmeler (1938-1950)”, **Afyon Kocatepe Üni- versitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C.8, 2006, ss.123-138.
- Keskin, Ömer Ali. “Hatay Sorunu ve İbrahim Şükrü Sökmen- süer’in Faaliyetleri”, **Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilim- ler Dergisi**, Cilt: 8, Sayı: 2, ss. 577-592.
- Kocabaş, Özlem Yıldırım, “Türkiye’de Kooperatifçilik Hareke- tinin Düşünsel Boyutu”, **20. Milletlerarası Türk Koope- ratifçilik Kongresi**, Türk Kooperatifçilik Kurumu Yayını, Ankara 2011, s. 39-86.
- Kocatürk, Utkan, **Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Kronolojisi 1918-1938**, 3. Bs., TTK, Ankara, 2000.
- Koçlar, Bekir. **Recep Peker**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, 1996.

- Konuralp, Nuri Aydın. **Hatay Kurtuluş ve Kurtuluş Mücadelesi Tarihi**, Hatay Postası Gazete ve Basımevi, İskenderun, 1970.
- Korkmaz, Hüseyin, Gürbüz, Mehmet. "Amik Gölü'nün Kültürel Ekolojisi", **Marmara Coğrafya Dergisi**, Ocak 2008, ss:1-26.
- Kurun Gazetesi
- Küçük, Sabahattin. "Batı ve Doğu Düşünce Sistemlerinde İnsan Anlayışı ve Sömürgeci Zihniyet", **Fırat Üniversitesi Orta Doğu Araştırmaları Dergisi**, C. V, Sayı 2, ss. 181-189.
- Mazıcı, Nurşen, **Celâl Bayar Başbakanlık Dönemi (1937-1939)**, Der Yay., İstanbul, 1996.
- Melek, Abdurrahman. **Hatay Nasıl Kurtuldu**, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1966.
- Melek, Faik. **Hepsi Geldi Geçti... (Dışişlerinde 43 Yıl)**, Milli-yet Yay., İstanbul 1994.
- Melek, Abdurrahman Mehmet. Abdurrahman Melek'in torunu, 1959 Belgrad Doğumlu, Röportajın Yapıldığı yer: Hisarüstü-**İstanbul**, **Röportaj tarihi**: 6 Ağustos 2014, Röportajı yapan Abdullah Kündeyi.
- Melek, İsmet. **Hatay Devleti Başbakanı Dr. Abdurrahman Melek Zor Yılların Kahraman Aydını**, Hatay Valiliği, Hatay, 2016.
- Milliyet Gazetesi
- Mursalıoğlu, Mehmet. Mehmet Mursalıoğlu, **Sancak, Devlet, Millet Hatay (1938-1939)**, Y.y., İskenderun, 2012.
- Ocak, Ahmet. "Türk Hâkimiyetine Geçiş Sürecinde Antakya ve Çevresinde Bulunan İslam Harici Dini Cemaatler", **Selçuk Üniversitesi Selçuklu Araştırmaları Dergisi**, Bahar 2019, S.10, ss. 1-20.
- Okur, Mehmet Akif. "Emperyalizmin Ortadoğu Tecrübesinden Bir Kesit: Suriye'de Fransız Mandası", **Bilig**, Kış 2009, S. 48, ss. 137-156.

- Okyar, İlkin Büke. “Kimlik Çatışmalarında İskenderun Sanca- ğı: Tarık Mümtaz ve Karagöz, Monografik Bir Çalışma”, **Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, C.16, S. 44, ss. 73-102.
- Olgun, Kenan. “Türkiye’de Cumhuriyetin İlanından 1950’ye Genel Seçim Uygulamaları”, **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, C. XXVII, S. 79, 2011, ss. 1-35.
- Öcal**, Hulki, **Hatay Savaşı**, Desen Matbaa, Ankara, 1953.
- Öncü, Ali Servet, Cevzîliler**, Erkan. “Avrupa Bütünleşmesi İçin Önemli Bir Adım: “Avrupa Konseyi” ve Türkiye’nin Konseye Üyeliği Meselesi” = The Important Step for Euro- pean Integration: “Council of Europe” and the Matter of Turkey’s Membership to Council, **Gazi Akademik Bakış**, Cilt 7 Sayı 13 Kış 2013, ss. 15-44.
- Özgişi**, Tunca. “Türk Parlamento Tarihinde Cumhuriyet Se- natosunun Yeri”, **Türkiyat Mecmuası**, C.21, Güz 2011, ss. 291-323.
- Öztürk, Kazım. Türk Parlamento Tarihi, TBMM IX. Dönem (1950-1954)**, C.7, TBMM Vakfı Yay., Ankara, 2001.
- Payaslı, Volkan. “Halkevlerinin Hatay’daki Faaliyetleri ve Ha- tay’ın Türkiye’ye Katılım Süreci Üzerindeki Rolü Üzerine Bir Değerlendirme (1937-1939)”, **History Studies: Inter- national Journal of History**, C. 3, S.1, ss. 217-235.
- Payaslı, Volkan. “Hatay’da Harf İnkılâbı’nın Kabulü ve Yeni Al- fabenin Uygulanması (1928-1938)”, **Turkish Studies**, C. 6/1, Kış 2011, ss. 1697-1712.
- Payaslı, Volkan. **Sancak’tan Vilayet’e Hatay (1921- 1960) (Si- yasal, Sosyal ve Kültürel Yönleriyle)**, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 2017.
- Pehlivanlı, Hamit (v.d.). **Türk Dış Politikasında Hatay (1918- 1939)**, ASAM, Ankara, 2001.

- Roux, Jean-Paul. **Türklerin Tarihi-Pasifik'ten Akdeniz'e 2000 Yıl, Çev.: Aykut Kazancıgil- Lale Arslan Özcan, 3. Bs., Kabalcı Yayınevi, İstanbul, 2007.**
- Sanjian, Avedis K. **The Sanjak Of Alexandretta (Hatay). A Study in Frenco-Turco-Syrian Relations,** (Yayınlanmamış Doktora Tezi), University of Michigan, 1956.
- Saraçoğlu, Burcu. **Cumhuriyet Döneminde Başbakanlar: Sos- yo-Ekonomik Geçmişleri, Siyasal Düşünceleri ve Per- formansları,** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya, 2009.
- Sarı, Nil, Akgün, Burhan ve Kurt, Ümit Emrah, **Kuruluşundan 1933 Reformuna Fotoğraflarla Darülfünun Tıp Fakül- tesi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 2011.**
- Sarınay, Yusuf, "Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası ve Hatay", **Anavatana Katılışının 60. Yıldönümünde Hatay,** Yay. Haz.. Berna Türkdogan, Ankara: Atatürk Araştırma Mer- kezi Yayınları, 2001, ss. 23-39.
- Sarınay, Yusuf, "Atatürk'ün Hatay Politikası - I (1936-1938)", **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi,** Cilt 12, Sayı 34, Mart 1996, ss. 3-65.
- Sarınay, Yusuf, "Atatürk'ün Hatay Politikası - II (1938-1939)", **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi,** Cilt 12, Sayı 35, Temmuz 1996, ss. 407-454.
- Sarınay, Yusuf, **Türk Milliyetçiliğinin Tarihi Gelişimi ve Türk Ocakları 1912-1931,** 3.bs, Ötüken, İstanbul, 2005.
- Sarısamam, Sadık. "Eyüp Sultan Fukaraperver Cemiyeti Hayri- yesi", **Tarihi, Kültür ve Sanatıyla IX. Eyüp Sultan Sem- pozyumu,** Eyüp Belediyesi, İstanbul, 2005.
- Sarısamam, Sadık. "Taşrada Harf İnkılabının Uygulanışı (Af- yonkarahisar Örneği)", **Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,** C. VIII, S. 3 (Atatürk Özel Sayı- sı)/Aralık 2006, ss. 93-136.

- Selçuk, Hamdi. **Bütün Yönleriyle Hatay'ın O Günleri**, 2. Bs, Sucuoğlu Matbaası, İstanbul, 1972.
- Sezen, Tahir. **Osmanlı Yer Adları (Alfabetik Sırayla)**, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Ankara, 2006.
- Siliöz, Remzi. **Hatay İli ve Milli Mücadele Yılları**, Ankara Ki- tabevi, 1937.
- Sofuoğlu, Adnan, Dağıstan, Adil. "Hatay'ın (Sancak) Bağımsız- lığı ve Türkiye'ye Katılımı", **Türk Yurdu**, Yıl 100 – S. 290, Ekim 2011, ss. 288-298.
- Sofuoğlu, Adnan, Dağıstan, Adil. **İşgalden Katılıma Hatay**, Phoenix Yay., Ankara, 2008.
- Solak, Mustafa. **Atatürk'ün Bakanı Şükrü Kaya (Uluslaşma, Laiklik, Toprak Reformu)**, 2. Basım, Kaynak Yay., İstan- bul, 2013.
- Soyak, Hasan Rıza. **Atatürk'ten Hatıralar**, 7. Bs., YKY, İstan- bul, 2014.
- Soysal, İlhami. **Tarihçeleri ve Açıklamaları ile Birlikte Türki- ye'nin Siyasal Andlaşmaları Birinci Cilt (1920-1945)**, 3. Bs., Türk Tarih Kurumu, Ankara, 2000.
- Sökmen, Tayfur. **Hatay'ın Kurtuluşu İçin Harcanan Çabalar**, 2. Bs., Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1992.
- Tanzimat'tan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi**, C.1, İleti- şim Yayınları, İstanbul 2010?.
- T.C Merkez Bankası Anonim Şirketi 26 Nisan 1962 Tarihli Hissedarlar Umumî Heyetine Arzolanın 1961 Otuzun- cu Hesap Yılı Hakkında Müdürler Kurulu ve Murakıb- lar Raporları Bilanço ve Kar ve Zarar Hesabı**, TCMB, Ankara, 1962.
- T.C. Merkez Bankası Yıllık bilanço raporları, 1956-1961.** Talas, Mustafa. "Sivil Toplum Kuruluşları ve Türkiye Perspekti- fi", **Türklük Bilimi Araştırmaları**,-XXIX-/2011-Bahar, ss. 387-401.

- Tarım, Mustafa. "Sancak'tan Devlet'e İdari Değişimin Bir Sem- bolü Olarak Cine Empire (Gündüz Sineması)", **Anava- tan'a Katılışının 80. Yılında Hatay Uluslararası Sem- pozyumu Bildiriler**, 4-6 Nisan 2019, Atatürk Araştırma Merkezi, Hatay, 2020.
- Tekin, Mehmet. **Antakya Tarihinden Yapraklar ve Halefzade Süreyya Bey**, Kültür Ofset, Antakya, 1993.
- Tekin, Mehmet, "Antakya'da Türk Ocağının Kuruluşu ve Etki- leri", **Türk Yurdu**, Yıl 88, S. 139-141, Mart- Nisan-Mayıs 1999, ss. 241-242.
- Tekin, Mehmet. "Cemiyet-i Hayriye-i İslamiye: İşgal Yıllarında Hatay Cemiyetleri 4", **Güneyde Kültür**, Eylül 1990, C. 2, sayı 19, ss. 2-10.
- Tekin, Mehmet. "Devlet Kuran Cemiyet: Antakya ve İskende- run Havalisi Türkleri Yardım Birliği yahut "Hatay Erkinlik Cemiyeti"', **Güneyde Kültür, Yıl 6**, S. 67, Eylül 1994, ss. 1-6.
- Tekin, Mehmet. "Gençspor Kulübü", **Güneyde Kültür**, Sayı 16, Haziran 1990, ss.15-21.
- Tekin, Mehmet. **Hatay: İşgal Yılları ve Bağımsız Hatay Devle- ti Kronolojisi (1918-1939)**, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 2010.
- Tekin, Mehmet. "Hatay Basın Tarihinin Altın Sayfalarından Biri: Yeni Mecmua", **Güneyde Kültür**, S. 111, 1998, ss. 1-28 Tekin, Mehmet. **Hatay Devlet Reisi Tayfur Sökmen**. Mustafa Kemal Üniversitesi Yay., Antakya, 2002.
- Tekin, Mehmet. **Hatay Tarihi**, Atatürk Araştırma Merkezi, An- kara, 2000.
- Tekin, Mehmet. "İşgal Yıllarında Hatay Cemiyetleri I (Selamet-i Belde, Elektrik Şirketi, Hilal-i Ahmer)", **Güneyde Kültür**, Yıl 1, S. 5, Temmuz 1989, ss. 2-5.

- Tekin, Mehmet - TEKİN, Mehtap. **Hatay Devleti Millet Meclisi Reisi Abdulgani Türkmen**, Y.y., Antakya 2011.
- Toker, Metin. **Tek Partiden Çok Partiye 1944-1950**, Milliyet Yay., İstanbul, 1970.
- Topal, Coşkun. "Sancak (Hatay) Sorunu ve İkinci Dünya Savaşı Öncesi Süreçte Arap Kamuoyundaki Etkileri". **Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Aralık 2009, Cilt 11, S. 2, ss. 1-16.
- Topuz, Hıfzı. **Bana Atatürk'ü Anlattılar**, 10. Bs. , Remzi Kitabevi, İstanbul, 2015.
- Toynbee, Arnold J., Kirkwood, Kenneth P. **Türkiye: Bir Devletin Yeniden Doğuşu**, (Haz. Nurer Uğurlu), Örgün Yayınları, İstanbul, 2009.
- Tuğluoğlu, Fatih. "Türkiye'de Sıtma Mücadelesi (1924-1950)", **Türkiye Parazitoloji Dergisi**, C. 32, S.4, 2008, ss. 351-359. Turan, Osman. **Selçuklular Tarihi ve Türk-İslam Medeniyeti**, 2. Bs., Turan Neşriyat Yurdu, İstanbul, 1969.
- Turan, Refik vd. **Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi**, 17. Bs., Okutman Yayıncılık, Ankara, 2010.
- Tutar, Adem. **XX. Yüzyıl Hatay Tarihi ve Günümüz İnanç Coğrafyası**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İnönü Üniversitesi, Malatya, 1997.
- Tutar, Adem. "Osmanlı Döneminde Antakya'nın Nüfusu ve Dini Yapısı (1860-1921)", **Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi Prof. Dr. Şaban Kuzgun Armağanı**, Sayı 5, Yıl 2000, ss.71-79.
- Türk Dış Politikası: Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar 1919-1980**, 15. Bs., Ed. Bakın Oran, İletişim Yayınları, C.1, İstanbul, 2009.
- Türk Dış Politikası: Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar 1980-2001**, 12. Bs., Ed. Bakın Oran, İletişim Yayınları, C.2, İstanbul, 2010.

- Türk İstiklal Harbi I Mondros Mütarekesi ve Tatbikatı**, Genelkurmay askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Yayınları Başkanlığı, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1999.
- Türkçe Sözlük**, haz. Şükrü Haluk Akalın... v.d., 10. Bs., Türk Dil Kurumu, Ankara, 2009.
- Türkiye Cumhuriyeti Tarihi II**, Durmuş Yalçın (v.d.), 6. Baskı, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 2010.
- Türkiye Boşanma Nedenleri Araştırması TBNA 2014**, Editör Mustafa Turğut, T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2014.
- Türkiye Tarihi 4 Çağdaş Türkiye 1908-1980**, Haz. Mete Tunçay vd. Cem Yayınevi, Ankara, 1989.
- Ulus Gazetesi
- Umar, Ömer Osman. Fransız Yönetimi ve Fransız Manda İdaresi Altında Suriye (1908-1938), ATAM, Ankara, 2004.
- Unat, Kadir. "Cumhuriyet Halk Partisi'nde Nevi Şahsına Münhasır Bir Muhalif Grup: Otuzbeşler", **Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi**, S. 48, Güz 2011, ss. 839-867.
- Uran, Hilmi. **Meşrutiyet, Tek Parti, Çok Parti hatıralarım (1908-1950)**, Yay. Haz. Cem Çobanlı - Pınar Güven, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2007.
- Uzer, Umut. **Turkish Foreign Policy Between Kemalist State Identity and State Interests: The Cyprus and Karabagh Cases**, Degree of Doctor of Philosophy (Yayınlanmamış Doktora Tezi), University of Virginia, Virginia, 2006.
- Uzgören, Nusret Namık "Ankara'da Yeni Bir İstihlak Kooperatifi: Demirtepe Halk İstihlâk Kooperatifi", **Karınca Kooperatif Postası**, Türk kooperatifçilik Cemiyeti, C. 9, (Özel Sayı), 1943, ss. 82-83.

Yeni Mecmua

Yenigün

gazetesi

Yavuz, Bülent, Bülbül, Mahmut. “Çift Meclis Sistemi ve Türki- ye”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. XVI, Yıl 2012, S. 1, ss. 217-260.

Yavuz, Resul. “Hatay Sorununun Uluslararası Platforma Ta- şınması ve Türk Basınındaki Yansımaları”, **Uluslararası İlişkiler ve Diplomasi Dergisi/Journal of International Relations and Diplomacy**, C. 1, S.1, 2018, ss. 1-30.

Yavuz, Resul. **Hatay Sorunu ve Basın**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, İzmir, 2004.

Yıldırım, Hüsametdin, “Vahdet Gazetesi’nin Harf İnkılabını Ha- tay Türklerine Yansıtması”, **Misak-ı Milli’nin 80. Yıldö- nümünde İskenderun ve Çevresi Paneli**, (Yay. Haz. Bir- gül GÜNDÜZ), Atatürk Araştırma Merkezi Ankara, 2001.

Yılmaz, Hatice, **Dr. Nafiz Körez’in Hayatı ve Siyasi Faaliyet- leri**, Afyon Kocatepe üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü- sü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyonkarahisar, 2018.

Zirai Mücadele Teknik Talimatları, C.2, Tarımsal Araştırma- lar ve Politikalar Genel Müdürlüğü, Ankara Y.y.

ARŞİV KAYNAKLARI

CBCA Fon no: 030.10, Kutu no 77, Dosya no 510, Sıra no 19, s. 1, 2, 3.

CBCA Fon no: 030.10, Kutu no 222, Dosya no 501, Sıra no 5, s. 1, 2, 3

CBCA Fon no: 030.10, Kutu no 224, Dosya no 511, Sıra no 9, 10.

CBCA Fon no: 030.10, Kutu no 224, Dosya no 512, Sıra no 40.

CBCA Fon no: 030.18.01.02, Kutu no 86, Dosya no 21, Sıra no 5.

CBCA Fon no: 030.18.01.02, Kutu no 87, Dosya no 62, Sıra no 1.

CBOA, İ. DÜİT,75/000068 (10 C 1335/3 Nisan 1917)

T.C. Cumhurbaşkanlığı Arşivi EBİS sıra no: 01016771, ek no 266, belge kayıt no 637319, s.1.

TC Cumhurbaşkanlığı Arşivi Ebis sıra no 01013485, ek no 12, belge kayıt no 545454.

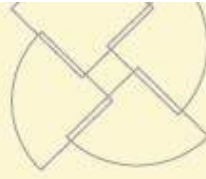
TC Cumhurbaşkanlığı Arşivi Ebis sıra no 04005513, ek no 5, belge kayıt no 276148.

TC Cumhurbaşkanlığı Arşivi Ebis sıra no 04005513, ek no 5, belge kayıt no 276148.

TC Resmi Gazetesi

TBMM ARŞİVİ: Abdurrahman MELEK dosyası. 20 Nisan 1939 tarihli "TBMM Kısa Hal Tercümesi".

Question of Alexandretta: Report of The Commission for the Organisation and Supervision of the First Elections in the Sanjak, League of Nations, Geneva August 20th 1938.

Atatürk'ün "Şahsi Meselem" dediği Hatay mücadelesini, farklı yönlerden inceleyerek yazılmış eserler mevcuttur. Bu kaynak, aydın bir lider olan Hatay Devleti Başbakanı Dr. Abdurrahman Melek'in siyasi, idari ve mesleki faaliyetlerini akademiye kazandırmak amacıyla hazırlanmıştır.

--

Antakya'da Türk Ocağı, Selamet-i Belde Cemiyeti, Nehri Asîden Elektrik İstihsali Şirketi, Turizm Cemiyeti, Cemiyet-i Hayriye-i İslâmiye ve Hatay Erginlik Cemiyeti gibi STK'larda kurucu üye ya da yönetici sıfatlarıyla görev almıştır. Ankara'da Demirtepe Halk Tüketim Kooperatifinin kurucu üyesi, Türk Hava Kurumu Merkez Kurul üyeliği, Merkez Bankası Yönetim Kurulu üyeliği yapmış ve buradan emekli olmuştur.

--

"Bu kitap, Hatay Devleti Başbakanı Abdurrahman Meleki Arşiv Belgeleri ışığında ele alan ve değerlendiren ilk çalışmadır. Hatay Meselesi'ni araştırarak kişiler için müracaat eseri özelliğindedir. Bilim dünyasına önemli katkılar sunacağı inancındayım. Yazarını tebrik ediyorum."

Prof. Dr. Sadık SARISAMAN

"Bu çalışma, Hatay Meselesi'ne, dolayısıyla da Misakımillîye olan sadakatın anlaşılması açısından dönemin önemli aydın ve devlet adamlarından olan Abdurrahman Melek'in faaliyetlerinin ele alındığı kıymetli bir kaynak niteliğindedir."

Doç. Dr. Mehmet Ali KARAMAN

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

CUMHURİYET'İN 100. YILI ANISINA KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ BÖLÜMÜ

Editörler
Ayşenur Akbulut
İlker Çakmakkaya

**CUMHURİYET'İN 100. YILI ANISINA
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ BÖLÜMÜ**

Editörler

Ayşenur Akbulut

İlker

Çakmakkaya

Hiperyayın: 1087

Araştırma-
İnceleme

e-Kitap: 57

Editörler

Ayşenur Akbulut, İlker Çakmakkaya

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem Iğın

Kapak

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

e-ISBN: 978-625-6482-92-0

İstanbul, Mayıs, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmü- ne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti. ve Ayşenur Akbulut ve İlker Çakmakkaya'ya aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopya- lanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayımlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumlu- luğu yazar(lar)a aittir.

Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

Cumhuriyet'in 100. Yılı anısına Kastamonu Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü / editörler Ayşenur Akbulut, İlker Çakmakkaya.—1. Baskı. -- İstanbul : Hiperyayın, 2024.

144 sayfa: şekil, tablo; 21 cm. – (Hiperyayın; 1087 e-Kitap; 57)

e-ISBN: 978-625-6482-92-0

Kaynakça bölüm sonlarındadır.

1.Katamonu Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü. 2. Kütüphanecilik -- Türki- ye. 3. Bilgi yönetimi. I. Akbulut, Ayşenur. II. Çakmakkaya, İlker. III. Dizi.

Z665/.C85 2024

020/CUM 2024

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti.

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş

Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter - Güngören /

İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

Önsöz 9

Atatürk'ün Kitap ve Kütüphane Yaklaşımı 13

Hasan S. Keseroğlu

Üniversite Kütüphanelerinin Son Yüzyıllık Gelişimi ve Bu Gelişimi Biçimlendiren Etmenler: Dünyada ve Türkiye'deki Durum
..... 2

3

Güler Demir

Ötüken'in Alman Milli Kütüphanesi Konulu Makalesi ve Dr. Stummvoll ile İlgili Bazı Yeni Bilgiler
..... 8

4

M. Kemal Sevgisunar

Türkiye'de Lisansüstü Bilgi ve Belge Yönetimi Eğitimi ve Kastamonu Üniversitesi Tecrübesi
..... 9

2

Ömer Dalkıran

Kütüphanelerde Kataloglama İçin MARC'tan BIBFRAME'e Geçiş Süreçleri Üzerine Bir Genel Değerlendirme
..... 11

8

Hamid Derviş

Türkiye'de Cumhuriyet Döneminde Bilgi Ekonomisi Yaklaşımı Temelinde Gerçekleştirilen İlk Kurumsallaşma Çalışmaları: Polatlı'da 1933'te Ticaret Borsası Kurulması Girişimlerine İlişkin Bazı Yeni Bilgiler
..... 12

6

M. Kemal Sevgisunar

Kaynakça

- Alpay, M. (1976). *Harf Devriminin kütüphanelere yansması*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi.
- Anameriç, H. (2008). Belgelerle Atatürk ve Kütüphaneler. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*. 24, 71 (2008), 487-514.
- Atatürk, M. K. (2005). *Bütün eserleri*. C.15. İstanbul: Kaynak Yayınları. Atatürk, M. K. (2006). *Bütün eserleri*. C.17. İstanbul: Kaynak Yayınları. Atatürk, M. K. (2008). *Bütün eserleri*. C.24. İstanbul: Kaynak Yayınları. Atatürk, M. K. (2008). *Bütün eserleri*. C.25. İstanbul: Kaynak Yayınları.
- Aysal, N. (2005). Anadolu'da Aydınlanma Hareketinin Doğuşu: Köy Enstitüleri. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Ata- türk Yolu Dergisi* S 35-36, Mayıs-Kasım, 267-282.
- Baysal, J. (1973) Cumhuriyet dönemi Türk kütüphaneciliğinin gelişmesi, *Cumhuriyet'in 50. Yılına armağan*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi. ss. 99-112.
- Gökberk, M. (1986) Aydınlanma felsefesi, devrimler ve Atatürk. Çağdaş düşüncenin ışığında Atatürk. İstanbul: Dr. Nejat Eczacıbaşı Vakfı.
- Keseroğlu, H.S. (1984) İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*. İstanbul. C.5
- Keseroğlu, H. S. (2022). Halkevlerinde Kitap ve Kütüphane Kıyımı: 1951. *Türk Kütüphaneciliği*, 36, 4 (2022), 495-511.
- Kirby, F. (2000). Türkiye'de Köy Enstitüleri. E. Tonguç (Yay. Haz.). (2.bs.). Ankara: Güldiken Yayınları
- Sefercioğlu, N. (1981). Atatürk, İnkılâpları Ve Kütüphaneciliğimiz XXX. Cilt 1981 2'inci Sayı 48
- Soysal, Ö. (1987). Cumhuriyet ve Kütüphaneciliğimiz: 1923'den 1963'e. *Kütüphanecilik Dergisi: Bilgi Belge Kütüphane Araştırmaları*. Sayı:1, 17-78.

Kaynakça

- Abbott, A. (t.y.). *Library research and its infrastructure in the twentieth century*. Chicago: University of Chicago. Erişim adresi: home.uchicago.edu/aabbott/Papers/illinois.pdf
- Adams, J., Gurney, K., Hook, D. ve Leydesdorff, L. (2014). International collaboration clusters in Africa. *Scientometrics*, 98(1), 547-556
- Adetayo, A.J. (2023). Artificial intelligence chatbots in academic libraries: The rise of ChatGPT. *Library Hi Tech News*, 40(3), 18-21. Erişim adresi: <https://doi.org/10.1108/LHTN-01-2023-0007>
- Affum, M. Q. (2023). The role of artificial intelligence in library automation. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*. 7880. Erişim adresi: <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/7880>
- Ajie, I. A., Soyemi, O. D. ve Omotunde, O. I. (2015). Personnel motivation as correlate of organizational commitment in academic libraries in Lagos State, Nigeria. *Global Journal of Human-Social Science: G Linguistics & Education*. 15(12), 30-45.
- Akbaytürk, T. (2003). Türkiye'deki konsorsiyumların kütüphanelerde satın alma üzerine etkisi. *Türk Kütüphaneciliği*, 17(3), 247-262.
- Akkaya, M. A. (2013). Türkiye'de yeni bin yılda kurulan devlet üniversitelerinin kütüphaneleri hakkında niceliksel bir değerlendirme. *Türk Kütüphaneciliği*, 27(4), 601-618.
- Alemu, S. K. (2018). The meaning, idea and history of university/higher education in Africa: A brief literature review. *FIRE: Forum for International Research in Education*, 4(3), 210-227.
- Ali, M. Y., Naeem, S. B. ve Bhatti, R (2021) Artificial Intelligence (AI) in Pakistani university library services. *Library Hi Tech News*, 38(8), 12-15.
- Altay, A. (2015). The libraries in the Ottoman State. *Journal of Balkan Libraries Union*, 3(2), 48-53. Doi: 10.16918/bluj.27603
- Altbach, P. G. (2008). The complex roles of universities in the period of globalization. Higher Education in *The World* 3, 5-14. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/277128834_The_e_

complex_roles_of_universities_in_the_period_of_globalization

- Andery, M. A. vd. (2002). *Para compreender a ciência: Uma perspecti- va histórica* (11. ed.). São Paulo: EDUC.
- Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi (2015). *History*. Erişim adresi: <http://sut.agri.ankara.edu.tr/en/tarihce/>
- ANKOS (2023). *ANKOS*. Erişim adresi: <https://ankos.org.tr/en/about-ankos/info/>
- Arms, W. Y. (2012). The 1990s: The formative years of digital libraries. *Library Hi Tech*, 30(4), 579-591.
- Atılğan, D. (2008). Türkiye'de üniversite kütüphanelerinin tarihi. *Türk Kütüphaneciliği*, 22(4), 451-458.
- Atkins, D. E. (2005). *University futures and new technologies: Possibilities and issues*. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/228388611_University_Futures_and_New_Tech-nologies_Possibilities_and_Issues
- Axtell, J. (2023). *Wisdom's workshop: The rise of the modern university*. New Jersey: Princeton University.
- Aybaş, O. T. (1975). Türkiye üniversite kütüphaneleri hakkında rapor. *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*, XXIV(4), 259-272.
- Aydemir, S. S. (2020). Türkiye'de Darülfünun'dan üniversiteye geçiş süreci ve 1933 üniversite kanunu sonrası yükseköğretimdeki gelişmeler. *Tarih Okulu Dergisi*, 13(48), 2222-2243.
- Aydın, Y. (2021). Comparing university libraries in different cities in Turkey with regards to digitalisation and the impact of the COVID-19 Pandemic. *Információs Társadalom*, XXI(4), 9-18. Erişim adresi: <https://dx.doi.org/10.22503/inftars.XXI.2021.4.1>
- Ayiter, K. (1968). Anayasanın özerk kuruluşları. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 25(3), 23-72.
- Ball, D. ve Friend, F. (2001). Library purchasing consortia in the UK. *Liber Quarterly*, 11(1), 98-102. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/41026244_Library_Purchasing_Consortia_in_the_UK/link/0e608162f0c46d4f0acb78f1/download
- Bozdemir, S. (1998). Atatürk ve eğitim, Cumhuriyet döneminde eğitimi- timdeki gelişmeler. *Erdem*, 11(32), 439-458.

- Burlingame, D. F. (1995). *Library fundraising: Models for success*. Chicago, IL: American Library Association.
- Cabaleiro-Cerviño, G. ve Vera, C. (2020). The impact of educational technologies in higher education. *Gist Education and Learning Research Journal*, 20, 155-169.
- Chadwell, F. A. (2011). Assessing the value of academic library consortia. *Journal of Library Administration*, 51(7), 645-661. Doi: 10.1080/01930826.2011.601268
- Chais, C., Ganzer, P. ve Munhoz, P. (2017). Technology transfer between universities and companies: Two cases of Brazilian universities. *INMR – Innovation & Management Review*, 15(1), 20-40.
- Childs, S., Matthews, G. ve Walton, G. (2016). Space in the university library: An introduction. G. Walton ve G. Matthews (Ed.). *University Libraries and Space in the Digital World* içinde (s. 1-17). Abingdon, Oxon: Routledge.
- Chiweza, D. S. (2006). The potential for virtual library services to promote teaching and research and reduce the digital divide: A case study of the University of Malawi. *Center for African Studies Co-desria Conference on Electronic Publishing Leiden University, The Netherlands*. Erişim adresi: <https://www.ascleiden.nl/pdf/electpublconfchiweza.pdf>
- Cox, A. M. ve Mazumdar, S. (2022). Defining artificial intelligence for librarians. *Journal of Librarianship and Information Science*, 0(0). Erişim adresi: <https://doi.org/10.1177/09610006221142029>.
- Çakın, İ. (2004). Müteferrika Matbaasının düşündürdükleri ve Avrupa'da basımcılığın etkileri: Gelecek için geçmiş anlamak. *Bilgi Dünyası*, 5(2), 153-167.
- Çelik, A. (2000). Financial problems in university libraries: The Turkish case. *International Information & Library Review*, 32, 69-80. Doi: 10.1080/10572317.2000.10762504.
- Çelik, A. (1995). University libraries in Turkey. *Türk Kütüphaneciliği*, 9(3), 241-244.

- Çukadar, S., Gürdal, G., Çelik, S. ve Kahvecioğlu, K. (2011). Türkiye'de üniversite kütüphaneleri: Mevcut durum ve gelecek. *Uluslararası Yükseköğretim Kongresi: Yeni Yönelişler ve Sorunlar* (UYK-2011), 27-29 Mayıs 2011, İstanbul; 3. Cilt / Bölüm XVI, ss. 2426-2439. Erişim adresi: http://eprints.rclis.org/17632/1/uyk2011_s_2426_2439.pdf
- Demir, G. (2020). Democratic and educational background of information poverty: The case of Turkey. *Journal of Contemporary Issues in Education*, 15(1), 65-80. Doi: 10.20355/jcie29421
- Demir, G. (2022). Toplumsal dönüşüm süreçleri ve üniversite kütüphaneleri. Altay, N. Taşkın ve H. Öztürk (Yay. Haz.). *Uluslararası Gelenekten Geleceğe Bilgi ve Belge Yönetimi Sempozyumu: 'Vefa'nın 50. Yıl Dönümünde Adnan Ötügen ve Cumhuriyet Dönemi Türk Kütüphaneciliği' Bildiri Kitabı* içinde (s. 76-102), 26-28 Mayıs 2022 Bartın. İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık.
- Dhamdhere, S. N. ve Smet, E. (2017). Universities and their web-based library services: A study of their relationship. *Humanities and Social Sciences Review*, 07(01), 61-74.
- Diógenes, F. C. B. ve Cunha, M. B. (2017). Development of universities and academic libraries from the middle age to modernity. *RDBCI: Rev. Digit. Bibliotecon. Cienc. Inf. Campinas*, 15(1), 99-129.
- Dutch National Organising Committee of IFLA WLIC (2023, 22 Mayıs). The Dutch library system: Past, present and future. *Sage*, 49(2). Erişim adresi: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/03400352231166177#bod-y-ref-bibr1-03400352231166177>
- Echezona, R. I. ve Ugwuanyi, C. F. (2010). African university libraries and internet connectivity: Challenges and the way forward. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*. Erişim adresi: <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/421/>
- Elias, N. (1993). *O processo civilizador: A formação do Estado e civilização*. Rio de Janeiro: Zahar,

- Erbay, H. (1993). Üniversite kütüphanelerinin yönetim ve organizasyon yapıları ve bir uygulama (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Erdoğan, P. ve Karasözen, B. (2009). Portrait of a Consortium: AN- KOS (Anatolian University Libraries Consortium). *The Journal of Academic Librarianship*, 35(4), 377-385.
- Ersoy, O. (1978). Üniversite kütüphanelerinin sorunları. *Türk Kütüp- haneciliği*, 27(3-4), 144-159.
- Erünsal, İ. E. (1998). The expansion and reorganization of the Ot- toman library system: 1752-1839. *BELLETTEN*, 62(235), 831- 850. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ttkbelleten/issue/60561/890787>
- Gonzalez, L. (2013). *Private philanthropic trends in academic libraries*. Oxford: Chandos Publishing.
- Goody, J. (2008). *O roubo da história: Como os europeus se apropriam das ideias e invenções do Oriente*. Tradução de Luiz Sergio Duar- te da Silva. São Paulo: Contexto.
- Güler, H. B. (2022). Üniversite kütüphanelerinde yapay zekâ teknolojilerinin kullanımı: Yeni nesil üç boyutlu uygulamalar (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Güteryüz, N. A. (2008, 9 Ocak). *Türkiye'ye gelen çoğu yahudi kökenli Alman profesörler ve Albert Einstein*. Şalom Gazetesi. Erişim adresi: <https://www.salom.com.tr/>
- Günel, İ. (2013). *50 soruda üniversite*. Ankara: Tübitak Bilim ve Ge- lecek Kitaplığı.
- Gürsen, A. E., Öncel, A. G., Plaisent, M., Benslimane, Y. ve Bernard, P. (2023). Artificial intelligence utilization in libraries. *Athens Journal of Sciences*, 10(2), 83-94.
- Güvenç, B. (1998). *History of Turkish education*. Ankara: Turkish Edu- cation Association.
- Hollenbach, F. M. ve Pierskalla, J. H. (2022). *State-building and the origin of universities in Europe, 800-1800*. Erişim adresi: https://fhollenbach.org/papers/Hollenbach_Pierskalla_2022.pdf

- Hoskins, R. ve Stilwell, C. (2011). Library funding and journal cancellations in South African university libraries. *SA Jnl Libs & Info Sci*, 77(1), 51-63.
- Huang, Y., Cox, A. M. ve Cox, J. (2023). Artificial intelligence in academic library strategy in the United Kingdom and the Mainland of China. *The Journal of Academic Librarianship*, 49(6), 0-0. Erişim adresi: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0099133323001118?via%3Dihub>
- Jarausch, K. H. (1979). The social transformation of the university: The case of Prussia 1865-1914. *Journal of Social History*, 12(4), 609-636.
- Karasözen, B. ve Atılgan, D. (2008). University libraries in Turkey. *BIBLIOTHEK Forschung und Praxis*, 32(2), 229-231. Doi: 10.1515/bfup.2008.024
- Karp, R. S. (1994). *The academic library of the 90s: An Annotated bibliography (bibliographies and indexes in library and information science) annotated edition*. Greenwood.
- Kaur, T. (2009). Academic libraries. İ. Abdullahi (Ed.). *Global Library and Information Science: A Textbook for Students and Educators with Contributions from Africa, Asia, Australia, New Zealand, Europe, Latin America and the Carribean, the Middle East, and North America* içinde (s. 158- 178). Dordrecht, The Netherlands: International Federation of Library Associations.
- Kaygusuz, A. (2008). Universities and university libraries in Turkey. *Liber Quarterly*, 18(3/4), 480-492.
- Kent, A., Lancour, H., Daily, J. E. ve Nasrı, W. Z. (Ed.). (1976). *Encyclopedia of Library and Information Science*, Volume 19. New York: Marcel Dekker, Inc.
- King, H. (2000). The academic library in the 21st century: What need for a physical place? *Proceedings of the IATUL Conferences. Paper 14*. Erişim adresi: <https://docs.lib.purdue.edu/iatul/2000/papers/14>
- Klugkist, A. C. (2002). Consortium building and licensing by university libraries in the Netherlands. *Liber Quarterly. The Journal of the European Research Libraries*, 11, 80-86.

- Konnur, P. V. ve Bhandi, M. K. (2004). Academic libraries for the 21st century. *2nd International CALIBER-2004*, New Delhi, 11-13 Şubat 2004. Erişim adresi: https://ir.inflibnet.ac.in/bitstream/1944/308/1/04cali_2.pdf
- Kökalan, Ö., Yumuşak, İ. G. ve Gürleyen, S. Ö. (2022). The service quality of public and foundation (private) universities in Turkey from the perspectives of Turkish and international students. *TEM Journal*. 11(2), 820-828. Doi: 10.18421/TEM112-40, May 2022.
- Kubat, G. (2017). The mobile future of university libraries and an analysis of the Turkish case. *Information and Learning Sciences*, 118(3):1-23. Doi: 10.1108/ILS-09-2016-0063
- Lancaster, W. F. (1978). *Toward paperless information systems*. New York: Academic Press.
- Le Goff, J. (1995). *Os intelectuais da Idade Média* (6. ed.). São Paulo: Brasiliense.
- Lidman, T. (2010). Scientific and research libraries in the late 20th Century. *World Library and Information Congress: 76th IFLA General Conference and Assembly*, 10-15 August 2010, Gotthenburg, Sweden. Erişim adresi: <https://www.ifla.org/past-wli-c/2010/136-lidman-en.pdf>
- Lyer, K. R., Saliba, İ. ve Spannagel, J. (2022). University autonomy decline : Causes, responses, and implications for academic freedom, Taylor & Francis Group, ProQuest Ebook Central, <https://www.proquest.com/legacydocview/EBC/7244908?account-tid=107421>
- Malhan, I.V. (2001). Financial needs and problems of university and research laboratory libraries in India. *The Bottom Line*, 14(3), 111-116. Erişim adresi: <https://doi.org/10.1108/08880450110398672>
- Mogali, S. S. (2014). Artificial intelligence and its applications in libraries, *Conference: Bilingual International Conference on Information Technology: Yesterday, Today and TomorrowAt: Defence Scientific Information and Documentation Centre*, Delhi: Ministry of Defence

- Moran, B. B. (1984). *Academic libraries: The changing knowledge centers of colleges and universities. ASHE-ERIC Higher Education Research Report No. 8*. Washington, D.C.: Association for the Study of Higher Education; ERIC Clearinghouse on Higher Education. Erişim adresi: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED259689.pdf>
- Murphey, R. (1999). Westernisation in the eighteenth-century Ottoman empire: How far, how fast? *Byzantine and Modern Greek Studies*, 23, 116-139. Doi:10.1179/byz.1999.23.1.116
- Nevius, E. (2022, 22 Eylül). *Designing libraries for the 21st century*. Erişim adresi: <https://acrl.ala.org/acrlinsider/designing-libraries-for-the-21st-century/>
- Obiamalu, A. R. ve Echedom, A. U. (2021). Assessment of university libraries in Southeast Nigeria based on LRCN Standards and Guidelines: A focus on buildings, furniture and equipment. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*. 5092. <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/5092>
- OCLC (2015). OCLC Erişim adresi: <https://www.oclc.org/about/story.en.html>
- Odabaş, H. ve Polat, C. (2011). Türkiye'de üniversite kütüphaneleri standartları. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi [TAED]*, 45, 321-346.
- Orji, S. ve Anyira, I. E. (2021). What is "smart" about smart libraries? *International Journal of Research in Library Science*, 7(4), 265-271. Doi: 10.26761/IJRLS.7.4.2021.1482
- Öncü, A. (2007). Akademisyenler: Üniversite reform söyleminde Batı. T. Bora ve M. Gültekingil (Ed.). *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Modernleşme ve Batıcılık* (Cilt 3) içinde (s. 521-536). İstanbul: İletişim.
- Öztürk, F. (2020). *Kütüphanelerde yapay zekâ uygulamaları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Perkin, H. (2007). History of Universities., J. J. F. Forest, P.G. Altbach (Ed.). *International Handbook of Higher Education* içinde (s. 159-205). Springer.

- Peker, D. ve Taşkın, Ö. (2017). The enlightenment tradition and science education in Turkey. M. R. Matthews (Ed.). *History, Philosophy and Science Teaching: New Perspectives* içinde (s. 67-98). Sydney, NSW, Australia: Springer.
- Pierce, D. (2021, 21 Haziran). *21st century libraries: Changing from the ground up*. Erişim adresi: <https://www.libraryjournal.com/story/2-st-century-libraries-changing-from-the-ground-up-lj210616>
- PressReader Inc. (2023, 27 Mart). *How academic libraries use AI to improve their services*. Erişim adresi: <https://blog.pressreader.com/libraries-institutions/academic-libraries-use-artificial-intelligence-to-improve-their-services>
- Rashdall, H. (1895). *The universities of Europe in the Middle Ages. Vol II, Part I. Italy- Spain- France- Germany- Scotland etc*. Oxford: Clarendon Press.
- Reinhardt, W. ve Boekhorst, P. T. (2001). Library consortia in Germany. *Liber Quarterly*, 11, 67-79.
- Rogers, R. D. ve Weber, D. C. (1971). *University library administration*. New York: H. W. Wilson Co.
- Salian, P. ve Kumar, A. (2022). A study of causes, effects and remedies of overload. *International Journal of Creative Research Thoughts (IJCRT)*, 10(1), 373-379.
- Samea, L. (2015). Academic library consortia in Arab countries: An investigating study of origins, development, and services. *International Journal of Library and Information Science*, 7(7), 130-147. Doi: 10.5897/IJLIS2014.0540
- Seth, N., Deshmukh, S. G. ve Vrat, P. (2005). Service quality models: A review. *International Journal of Quality & Reliability Management*, 22(9), 913-949. Doi: 10.1108/02656710510625211
- Shiflett, L. (1996). *Louis Shores: Defining educational librarianship*. Metuchen, NJ: Scarecrow Press.
- Sutanto, S., Alexander, Y. C. ve Sandi, D. K. (2021). Creative university: A definition and activities management based on the completion of key performance indicator (KPI). *Journal of Technology Management & Innovation*, 16(3), 13-20. Doi:<https://doi.org/10.4067/S0718-27242021000300013>

- Şimşek, H. ve Yıldırım, A. (2010). Turkey: Innovation and tradition. I. C. Rotberg (Ed.). *Balancing Change and Tradition in Global Education Reform* (2.ed.). içinde (s. 149-180). Lanham: Row- man & Littlefield.
- Taştekin, O. (2019). 18. yüzyıl ve sonrası Osmanlı eğitim kurumları. *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi*, 23(3), 1143-1166.
- Thompson, L. S. (1952). Türkiye'de kütüphaneleri geliştirme progra- mi. *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*, 1(2), 85-100.
- Toplu, M. (2009b). Elektronik yayıncılığın ortak koleksiyon geliştiri- me ve kütüphane konsorsiyumlarına etkileri ve Türkiye'deki uy- gulamalar. *Türk Kütüphaneciliği*, 23(3), 448-488.
- Toplu, M. (2009a). Belge sağlama hizmetlerinin gelişimi ve Türkiye perspektifi. *Türk Kütüphaneciliği*. 23(1), 83-118.
- Tunacan, T. ve Hatipoğlu, C. (2021). Information society perspective in Turkey: Literature study. *OPUS, Uluslararası Toplum Araştır- maları Dergisi*, 18(41), 3730- 3754. Doi: 10.26466/opus.937283
- Tunçkanat, H. (1987). Üniversite kütüphanesinin yönetiminde plan- lama, kontrol ve karar verme sürecinde bilgi sistemi (Yayımlan- mamış doktora tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- ULAKBİM TÜBESS. (2021). *TÜBESS - Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi*. Erişim adresi: <https://ulakbim.tubitak.gov.tr/tr/proje- lerimiz/tubess>
- Verger, J. (1999). *Homens e saber na Idade Média*. São Paulo: EDUSC.
- Wade, R. ve Horton, V. (2014). Collaboration in Australian Library Consortia. *Collaborative Librarianship*, 6(1), 47-49. Erişim ad- resi: <https://digitalcommons.du.edu/collaborativelibrarianship/vol6/iss1/6>
- Weiner, S. G. (2005). The history of academic libraries in the United States: A review of the literature. *Library Philosophy and Practi- ce (e-journal)*. 58, 7(2), 1-12. Erişim adresi: <https://digitalcom- mons.unl.edu/libphilprac/58>
- Yakubu, B. (2023). Collection development policy: A Panacea for col- lection development challenges in university libraries in Africa. *Ghana Library Journal*, 28(1), 15-25.

- Yıldırım, A. ve Ok, A. (2002). Alternative teacher certification in Turkey: Problems and issues. R. G. Sultana (Ed.). *Teacher Education in the Mediterranean Region: Responding to the Challenges of Society in Transition* içinde (s. 259-275). New York: Peter Lang Inc.
- Yücebaş, M. (2014). 1933 Darülfünun'un ilgası ve yeni üniversitenin ruhu: Basında üniversitenin anlamı. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 13(2), 259-283.
- Yükseköğretim Kurulu (2014). *2023'e doğru Türkiye'de üniversite kütüphaneleri: Mevcut durum, sorunlar, standartlar ve çözüm önerileri*. Ankara: Yükseköğretim Kurulu.

Kaynakça

- “Almanya’ya gönderilecek talebeler” **Ulus** (30 Birinciteşrin/Ekim 1938 Pazar), s.2.
- Cunbur, M. (1972). “Türk Kütüphaneciliği’nin büyük kaybı Adnan Ötüken”. Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni [Türk Kütüphaneciliği], 21(2), s.89-93.
- İçke, A. (2018). Atatürk Dönemi Yurt Dışı Eğitimi (1923-1938). An- kara: AKDITYK Araştırma Merkezi.
- Ötüken, A. C. (1938). “Lâypzig mektub[p]ları: Almanya[']nın en mo- dern kütüb[p]hanesi”, **Cumhuriyet** (24 Temmuz 1938 Pazar), s.7.
- Sevgisunar, M.K. (2024). “ *Dr. Stummvoll’un Ankara’da Açtığı Kütüp- hanecilik Kursu ve Diğer Kütüphanecilik Etkinlikleri / Library Course and Other Library Activities opened By Dr. Stummvoll in Ankara* ”, P. Çakmak ve I.İ. Sert (Ed.), Cumhuriyet’in 100. Yılı- da Bilgi ve Belge Yönetimi Teknolojisinde Güncel Yaklaşımlar / Current Approaches in Information and Records Management Technology in the 100th Anniversary of the Republic (s. 139- 170) içinde. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi / İstanbul University Press.
- “Son Haberler: Almanya’ya gönderilecek talebeler”, **Cumhuriyet** (31 Birinciteşrin/Ekim 1938 Pazartesi), s.3.

Kaynakça

- 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu. (1981). *Resmi Gazete : Tarih : 6/11/1981 Sayı : 17506*. Erişim adresi: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.pdf>
- Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi. (t.y.). *Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü – lisan-üstü*. Erişim adresi: <http://bilgibelge.humanity.ankara.edu.tr/>
- Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi. (t.y.). *AYBÜ Bologna Bilgi Paketi (Ders içerik listeleri)*. Erişim adresi: <https://obs.aybu.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=52&curSunit=7546>
- Atatürk Üniversitesi. (t.y.). *Atatürk Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi – Lisansüstü ders listesi*. Erişim adresi: <https://birimler.atauni.edu.tr/bilgi-ve-belge-yonetimi/lisansustu-ders-listesi/>
- Atılğan, D. (1999). Türkiye’de kütüphanecilik eğitimi ve yeni bin yılda hedefler. *Bilginin serüveni: Dünü, Bugünü, Yarını: Türk Kütüphaneciler Derneği’nin Kuruluşunun 50. Yılı Uluslararası Sempozyum Bildirileri* içinde (ss. 144-163). Türk Kütüphaneciler Derneği.
- Bartın Üniversitesi. (t.y.). *Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü – Anabilim dalları ve programlar*. Erişim adresi: <https://lisansustu.bartın.edu.tr/anabilim-dallari-ve-programlar.html>
- Bozan, M. (2012). Lisansüstü eğitimde nitelik arayışları. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 4(2), 177-187.
- Çankırı Karatekin Üniversitesi (2022). Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü – Programlar. Erişim adresi: <https://sbe.karatekin.edu.tr/tr/programlar-24161-sayfasi.karatekin>
- Günay, D. (2018). Türkiye’de lisansüstü eğitim ve lisansüstü eğitime felsefi bir bakış. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 71-88.
- Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü. (t.y.). *Programlar*. Erişim adresi: <http://www.bby.hacettepe.edu.tr/>
- İstanbul Medeniyet Üniversitesi. (2023). *Lisansüstü Eğitim Enstitüsü – Tezli Yüksek Lisans*. Erişim adresi: <https://enstitu.medeniyet.edu.tr/tr/programlar/tezli->

yukseklisans

İstanbul Üniversitesi. (2023). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü - Programlar. Erişim adresi: <https://sosyalbilimler.istanbul.edu.tr/tr/content/programlar-636752127122717550/programlar>

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi. (2023). *Sosyal Bilimler Enstitüsü - Akademik birimler*. Erişim adresi: <https://sosyalbilimler.ikcu.edu.tr/>

Karaman, S., ve Bakırcı, F. (2010). Türkiye'de lisansüstü eğitim: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 94-114.

Kastamonu Üniversitesi. (t.y.). *Eğitim kataloğu*. Erişim adresi: <https://ubys.kastamonu.edu.tr/AIS/OutcomeBasedLearning/Home/Index?id=bfXru8qi2Xr1zm7dan!xBBx!sRw!xGGx!!xGGx!&culture=tr-TR>

Kastamonu Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi (2023a). *Bilgi ve Belge Yönetimi - Genel bilgiler*. Erişim adresi: <https://itbf.kastamonu.edu.tr/index.php/boeluemler/bilgi-ve-belge-yoene-timi>

Kastamonu Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi (2023b). *Hakkımızda*. Erişim adresi: <https://itbf.kastamonu.edu.tr/index.php/fakultemiz/hakkimizda>

Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (2023a). *2023-2024 Eğitim-öğretim yılı güz dönemi öğrenci alımı ilanı (22/06/2023)*. Erişim adresi: <https://sbe.kastamonu.edu.tr/index.php/component/content/article/2023-2024-egitim-oegretim-yili-guez-do-enemi-oegrenci-alimi-ilani-22-06-2023?catid=12&Itemid=101>

Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (2023b). *Programlar - Tezli yüksek lisans*. Erişim adresi: <https://sbe.kastamonu.edu.tr/index.php/programlar/tezli-yueksek-lisans>

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği. (2016). *Resmî Gazete tarihi: 20.04.2016 Resmî Gazete sayısı: 29690*. Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=21510&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

- Marmara Üniversitesi. (2023). *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü – Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı*. Erişim adresi: <https://turkiyat.marmara.edu.tr/akademik/anabilim-bilim-dallari/bilgi-ve-bel-ge-yonetimi-abd>
- Tonta, Y. (2012). Kütüphanecilik ve Bilgibilim eğitiminde gelişmeler ve program değişiklikleri. *Türk Kütüphaneciliği*, 26(2), 227-261.
- Türkiye Bilimler Akademisi. (2013). Lisansüstü eğitim. *Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü* içinde. Erişim adresi: <http://terim.tuba.gov.tr/>
- Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. (t.y.). Erişim adresi: <https://is-tatistik.yok.gov.tr/>

Kaynakça

- Atılgan, D., Özel, N., & Çakmak, T. (2015). RDA in Turkey: Percep- tions and Expectations on Implementation. *JLIS.It*, 6(2), 162-180. <https://doi.org/10.4403/jlis.it-10953>
- Fortier, A., Pretty, H. J., and Scott, D., B. (2022) Assessing the Re- adiness for and Knowledge of BIBFRAME in Canadian Libraries, *Cataloging & Classification Quarterly*, 60:8, 708-735, DOI: 10.1080/01639374.2022.2119456
- Özel, N (2015). Bilginin Düzenlenmesine Yönelik Yeni Bir Standart: Resource Description and Access (RDA). *BİLGİ DÜNYASI*, 16 (1), 23-44.
- Berners-Lee, T.; Hendler, J.; Lassila, O. (2001). "The Semantic Web". *Scientific American*. 2841 (5): 34

Kaynaklar

- Aşkın, U. (2017). *Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü: tam bağımsızlık yolunda bir anıt kurum. Türk Dünyası Araştırmaları*, 117(231), 85-114.
- Aydemir, Ş.S. (1963). *Toprak Uyanırsa*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Bayram, H. (2010). *Bilgi Toplumu ve Bilgi Yönetimi*. İstanbul: Etap Yayınları
- Faroqhi, S. (1999). *Ankara ve çevresindeki arazi mülkiyetinin ya da insan-toprak ilişkilerinin değişimi*, A. Tükel Yavuz (Derl.) **Tarih içinde Ankara Sempozyumu** (s. 61-88) içinde. Ankara: ODTÜ, 1999.
- Kaya, M. A. (2005). *Anadolu' daki Galatlar ve Galatya Tarihi*. İzmir: İlya İzmir Yayınevi.
- Ortaylı, İ. (1999) *19. yüzyıl Ankara'sına demiryolunun gelişi hinterlandının ve hinterlandaki üretim eylemlerinin değişimi*". A. Tükel Yavuz (Derl.) **Tarih içinde Ankara Sempozyumu**. (s. 208-221) içinde. Ankara. ODTÜ.
- Polatlı 1976 Yıllığı** (1976). Polatlı: Polatlı Belediyesi
- Polatlı, Keskin (Ankara) ve Kulu (Konya) ilçelerinde buğday üretiminin ekonomik analizi: (1969- 70 Üretim Yılı)** (1971). [Hazırlayan: Tarım Bakanlığı Planlama ve Ekonomik Araştırmalar Dairesi Başkanlığı], Ankara: T.C. Tarım Bakanlığı Planlama ve Ekonomik Araştırmalar Dairesi Başkanlığı. 74 s.
- Polatlı Ticaret Borsası = <https://www.polatliborsa.org.tr>
- Richards, P.S. (1995, August). Istanbul as a Center for East- West Information transfer in Twentieth Century. 61. IFLA Genel Konferans Bildirileri arasında sunulan Bildiri, Türk Kütüphaneciler Derneği, İstanbul. <https://origin-archive.ifla.org/IV/ifla61/>

Sevgisunar, M.K. (2024). “*Dr. Stummvoll’un Ankara’da Açtığı Kütüp- hanecilik Kursu ve Diğer Kütüphanecilik Etkinlikleri / Library Course and Other Library Activities opened By Dr. Stummvoll in Ankara*”, P. Çakmak ve I.İ. Sert (Ed.), Cumhuriyet’in 100. Yılı- da Bilgi ve Belge Yönetimi Teknolojisinde Güncel Yaklaşımlar / Current Approaches in Information and Records Management Technology in the 100th Anniversary of the Republic (s. 139- 170) içinde. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi / İstanbul University Press.

“Teşkilâtı Mülkiye Kanunu”. Resmî Ceride. 404. sayı. 26 Haziran 1926, 1095-1097 s.s. (Eski harfli Türkçe).

XX. Yüzyıl, Büyük Savaş sonucunda Osmanlı İmparatorluğunun dağılmasının ardından Türkiye Cumhuriyetinin kurulmasıyla birlikte yeni başlangıçlara neden olmuştur. Mustafa Kemal Atatürk'ün en büyük projesi olan Genç Cumhuriyet bunların başında gelir. Osmanlı İmparatorluğundan miras kalan kurumlar gerek yumuşak geçişler gerekse devrim niteliğinde sıçramalarla yerini çağın gereklerine uygun yeni kurumlara bırakmıştır. 2023 yılında 100. yılı coşkuyla kutlanan Cumhuriyet rejimi hemen her alanda yüz yıllık bir muhasebe ihtiyacını da açığa çıkarmıştır. Bu çalışmanın temel sorunu kat edilen yüzyıllık birikimi anlayarak yüzünü ikinci yüzyıla dönebilme çabasında yatmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti tarihinde Bilgi ve Belge Yönetimi alanının yüz yıllık uzun bir macerası olduğu açıktır. Bu elinizdeki kitap ilgili alanının bir asırlık macerasını çeşitli açılardan ele alarak onu anlamaya çalışan ve yeni asra yüzünü dönme eğilimindeki metinlerden oluşmaktadır. Türkiye Cumhuriyetinin 100. yaşını kutlar, nice yüz yılların başarı ve mutluluk içerisinde geçmesini umarız.

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

XX. Yüzyıl, Büyük Savaş sonucunda Osmanlı İmparatorluğunun dağılmasının ardından Türkiye Cumhuriyetinin kurulmasıyla birlikte yeni başlangıçlara neden olmuştur. Mustafa Kemal Atatürk'ün en büyük projesi olan Genç Cumhuriyet bunların başında gelir. Osmanlı İmparatorluğundan miras kalan kurumlar gerek yumuşak geçişler gerekse devrim niteliğinde sıçramalarla yerini çağın gereklerine uygun yeni kurumlara bırakmıştır. 2023 yılında 100. yılı coşkuyla kutlanan Cumhuriyet rejimi hemen her alanda yüz yıllık bir muhasebe ihtiyacını da açığa çıkarmıştır. Bu çalışmanın temel sorunu kat edilen yüzyıllık birikimi anlayarak yüzünü ikinci yüzyıla dönebilme çabasında yatmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti tarihinde Bilgi ve Belge Yönetimi alanının yüz yıllık uzun bir macerası olduğu açıktır. Bu elinizdeki kitap ilgili alanının bir asırlık macerasını çeşitli açılardan ele alarak onu anlamaya çalışan ve yeni asra yüzünü dönme eğilimdeki metinlerden oluşmaktadır. Türkiye Cumhuriyetinin 100. yaşını kutlar, nice yüz yılların başarı ve mutluluk içerisinde geçmesini umarız.

ISBN: 978-625-6482-92-0

9 786256 482920

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

CUMHURİYET'İN 100. YILI ANISINA
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ BÖLÜMÜ

Editörler
Ayşenur Akbulut
İlker Çakmakkaya

CUMHURİYET'İN 100. YILI ANISINA KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ BÖLÜMÜ

Editörler
Ayşenur Akbulut
İlker Çakmakkaya

ORGANİK YARI İLETKENLERİN FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ

Dr. Cem ULUDAĞ

ORGANİK YARI İLETKENLERİN FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ

Dr. Cem ULUDAĞ

 hiperyayın

Hiperyayın 1086

Araştırma-
İnceleme

Yazarı

Dr. Cem Uludağ

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem Ilgın

Kapak Tasarım

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-7339-46-9

e- ISBN: 978-625-7339-50-6

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Dr. Cem Uludağ'a aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumlu- luğu yazar(lar)a aittir.

Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

Uludağ, Cem.

Organik yarı iletkenlerin fiziksel özellikleri / Cem Uludağ. -- 1. Baskı. -- İstanbul : Hiperyayın, 2024.

130 sayfa : tablo, şekil ; 21 cm. -- (Hiperyayın; 1086)

ISBN: 978-625-7339-46-9

e-ISBN: 978-625-7339-50-6

Kaynakça sayfa: 119-129.

1. Yarı iletkenler. I. Kitap adı. II. Dizi.

TK7871.85/.U58 2024

621.38152/ULU 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık-**Sertifika No:** 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş

Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören /

İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	10
ÇİZELGE LİSTESİ	13
ŞEKİL LİSTESİ	14
ÖNSÖZ	21
1. GİRİŞ	23
2. LİTERATÜR ÖZETİ	25
2.1. Elektronik Aygıtlar	25
2.1.1. Organik ışık yayan diyot (OLED).....	25
2.1.2. Organik Güneş Hücresi (OSC).....	26
2.1.3. Organik Alan Etkili Transistör (OFET)	27
2.2. Polimerler.....	28
2.3. Polimerlerin Elektrik İletkenliği.....	31
2.3.1. Elektriksel iletkenlik.....	31
2.3.2. Polimerlerin İletkenliği.....	34
3. FİZİKSEL ANALİZ YÖNTEMLERİ	37
3.1. Morfolojik Analiz Yöntemleri	37
3.1.1. Atomik kuvvet mikroskobu (AFM) analizi.....	37
3.1.2. Taramalı elektron mikroskobu (SEM) analizi .	38
3.2. Spektroskopik Analiz Yöntemleri	39
3.2.1. UV absorpsiyon spektroskopisi.....	39
3.2.2. Fotoluminesans emisyon spektroskopisi (PL)...	41

Organik Yarı iletkenlerin Fiziksel Özellikleri

3.2.3. Fourier Dönüşümlü Kızılötesi Spektroskopisi
(FTIR)

43

3.3. Elektriksel Analiz Yöntemleri.....	44
3.3.1. DC İletkenlik.....	44

3.3.2. Dielektrik Spektroskopi	46
4. DENEYSEL ÇALIŞMA	49
4.1. Polimerler	49
4.1.1. Poly (3-hexylthiophene) (P3HT).....	49
4.1.2. Poly[2-methoxy-5-(2-ethylhexyloxy)-1,4-phenylenevinylene (MEH-PPV)	50
4.2. Katkı Malzemesi	51
4.2.1. Camphor Sufanic Acid (CSA)	51
4.3 Çözücüler.....	52
4.3.1. 1-Hydroxy-3-methylbenzene, 3-Hydroxytoluene, 3-Methylphenol (m-cresol).....	52
4.3.2. 1,4-Dimethylbenzene (p-xylene)	53
5. BULGULAR VE TARTIŞMA	55
5.1. P3HT DC İletkenlik Analizi	55
5.1.1. Optik spektroskopik analiz.....	55
5.1.2. Yüzey morfoloji analizi.....	59
5.1.3. DC iletkenlik analizi	61
5.1.4. Aktivasyon enerjisi analizi	63
5.2. P3HT Dilelektrik Spektroskopi.....	66
5.2.1. Yüzey morfoloji analizi.....	67
5.2.2. Frekansa bağlı dielektrik ölçümleri	69
5.3. MEH-PPV DC İletkenlik Analizi	87
5.3.1. Yüzey morfolojik yapı analizi	87
5.3.1.1. AFM analizi	87
5.3.1.2. SEM analizi	88
5.3.2. Optik spektroskopik analiz	89
5.3.2.1. PL emisyon analizi.....	89
5.3.2.2. UV absorpsiyon analizi.....	90
5.3.2.3. FTIR spektroskopik analiz	91

Dr. Cem Uludağ

5.3.3. DC iletkenlik analiz.....	93
5.3.4. Aktivasyon enerjisi analizi	95
5.4. MEH-PPV Dielektrik Spektroskopik Analiz	99
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	115
KAYNAKLAR.....	119

KAYNAKLAR

- [1] Pardo, D. A., Jabbour, G. E., & Peyghambarian, N. (2000). Application of screen printing in the fabrication of organic light-emitting devices. *Advanced Materials*, 12(17), 1249-1252.
- [2] Tang, C. W., & VanSlyke, S. A. (1987). Organic electroluminescent diodes. *Applied physics letters*, 51(12), 913-915.
- [3] Kim, J. Y., Lee, K., Coates, N. E., Moses, D., Nguyen, T. Q., Dante, M., & Heeger, A. J. (2007). Efficient tandem polymer solar cells fabricated by all-solution processing. *Science*, 317(5835), 222-225.
- [4] Park, S. H., Roy, A., Beaupré, S., Cho, S., Coates, N., Moon, J. S., ... & Heeger, A. J. (2009). Bulk heterojunction solar cells with internal quantum efficiency approaching 100%. *Nature photonics*, 3(5), 297-302.
- [5] Adachi, C. ve Yasuda, T. "Organic Solar Cell (OSC)". http://www.cstf.kyushu-u.ac.jp/~adachilab/lab/?page_id=3927 Son erişim tarihi: 29.08.2018.
- [6] Saçak, M., 2008. *Polimer Kimyası, Gazi Kitabevi, Ankara*.
- [7] Chanda, M. (2000). *Advanced polymer chemistry: a problem solving guide*. Marcel Dekker Incorporated.
- [8] Gelir, A., 2009. *Seçilmiş Hedef Moleküllere Duyarlı Polimerik Jel Sentezi Ve Fiziksel Parametrelerin Seçicilik Üzerine Etkisi, Doktora Tezi, Fizik Mühendisliği, İstanbul Technical University, İstanbul*.

- [9] Griffiths, D. J. (2005). Introduction to electrodynamics.
- [10] Alveroğlu, E., 2010. Hafızalandırılmış polimerik jellerin spektroskopik ve Elektriksel özelliklerinin incelenmesi, Doktora Tezi, Fizik Mühendisliği, Istanbul Technical University, Istanbul.
- [11] Raju, G. G. (2017). Dielectrics in electric fields: Tables, Atoms, and Molecules. CRC press.
- [12] Shirakawa, H., Louis, E. J., MacDiarmid, A. G., Chiang, C. K., & Heeger, A. J. (1977). Synthesis of electrically conducting organic polymers: halogen derivatives of polyacetylene,(CH) x. Journal of the Chemical Society, Chemical Communications, (16), 578-580.
- [13] Damircheli, M., & Korayem, M. H. (2014). Dynamic analysis of AFM by applying Timoshenko beam theory in tapping mode and considering the impact of interaction forces in a liquid environment. Canadian Journal of Physics, 92(6), 472-483.
- [14] Url-14 <<https://sarkac.org/2020/12/atomik-kuvvet-mik-roskobu-nedir-ne-ise-yarar/>>, erişim tarihi 10.01.2022.
- [15] Mohammed, A., & Abdullah, A. (2018, November). Scanning electron microscopy (SEM): A review. In Proceedings of the 2018 International Conference on Hydraulics and Pneumatics—HERVEX, Băile Govora, Romania (pp. 7-9).
- [16] Url-16 <<http://nukbilimler.ankara.edu.tr/elektron-mik-roskobu/>>, erişim tarihi 10.01.2022.

- [17] Valeur, B., & Berberan-Santos, M. N. (2012). *Molecular fluorescence: principles and applications*. John Wiley & Sons.
- [18] Masuhara, H., & Winnik, M. A. (1986). *Photophysical and Photochemical Tool in Polymer Science*. Reidel Pub. Comp, 65.
- [19] Pekcan, O., & Yilmaz, Y. (1999). Fluorescence method for monitoring gelation and gel swelling in real time. In *Applied fluorescence in chemistry, biology and medicine* (pp. 371-387). Springer, Berlin, Heidelberg.
- [20] Pekcan, Ö., Yilmaz, Y., & Okay, O. (1996). In situ fluorescence experiments to test the reliability of random bond and site bond percolation models during sol-gel transition in free-radical crosslinking copolymerization. *Polymer*, 37(11), 2049-2053.
- [21] Serrano, B., Levenfeld, B., Bravo, J., & Baselga, J. (1996). Studies of polymerization of acrylic monomers using luminescence probes and differential scanning calorimetry. *Polymer Engineering & Science*, 36(2), 175-181.
- [22] Okay, O., Yilmaz, Y., Kaya, D., Keskinel, M., & Pekcan, Ö. (1999). Heterogeneities during the formation of poly (sodium acrylate) hydrogels. *Polymer bulletin*, 43(4), 425-431.
- [23] Pekcan, Ö., & Yilmaz, Y. (1997). Modeling of swelling by fluorescence technique in poly (methyl methacrylate) gels. *Journal of applied polymer science*, 63(13), 1777-1784.

- [24] Pekcan, Ö., Yılmaz, Y., & Uğur, Ş. (1997). In situ fluo- rescence study of slow release and swelling processes in gels formed by solution free radical copolymerization. *Polymer international*, 44(4), 474-480.
- [25] Url-25 <<https://kitam.omu.edu.tr/2020/04/30/ftir-spektrometre-cihazı/>>, erişim tarihi 19.03.2021.
- [26] Url-26 <<https://cementurk.com.tr/ftir-teknolojisi/>>, erişim tarihi 19.03.2021.
- [27] Yılmaz, S. (2008). Dy2O3, Eu2O3, Sm2O3 Katkılanmış B-Bi2O3 tipi katı elektrolitlerin sentezlenmesi, karakterizasyonları ve katı hal oksijen iyonik iletkenliklerinin araştırılması. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi.
- [28] Lubianiker, Y., & Balberg, I. (1998). Observation of a Meyer-Neldel Rule for Hopping Conductivity. *physica status solidi (b)*, 205(1), 119-124.
- [29] Kremer F., Schonhals A., Luck W. (2002). Geniş Bant Dielektrik Spektroskopisi. - Springer-Verlag.
- [30] Url-30 <https://tr.esc.wiki/wiki/Dielectric_spectroscopy>, erişim tarihi 19.03.2021.
- [31] Şahin, H. (2002). Mikrodalga frekanslarda doğal ve em- prenye edilmiş odun türlerinin dielektrik özellikleri (Doctoral dissertation, Doktora Tezi, KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon).
- [32] Cetinkaya, A. O., Kaya, S., Aktag, A., Budak, E., & Yılmaz, E. (2015). Structural and electrical characterizations of BiFeO3 capacitors deposited by sol-gel dip coating technique. *Thin Solid Films*, 590, 7-12.

- [33] Polat, O., Coskun, M., Coskun, F. M., Durmus, Z., Caglar, M., & Turut, A. (2018). Os doped YMnO₃ multi-ferroic: a study investigating the electrical properties through tuning the doping level. *Journal of Alloys and Compounds*, 752, 274-288.
- [34] Çınar, M. (2015). Bazı bazalt malzemelerin manyetik alandaki elektriksel özellikler.
- [35] Shrotriya, V., Ouyang, J., Tseng, R. J., Li, G., & Yang, Y. (2005). Absorption spectra modification in poly (3-hexylthiophene): methanofullerene blend thin films. *Chemical physics letters*, 411(1-3), 138-143.
- [36] Khan, M. T., Bajpai, M., Kaur, A., Dhawan, S. K., & Chand, S. (2010). Electrical, optical and hole transport mechanism in thin films of poly (3-octylthiophene-co-3-hexylthiophene): Synthesis and characterization. *Synthetic metals*, 160(13-14), 1530-1534.
- [37] Brown, P. J., Thomas, D. S., Köhler, A., Wilson, J. S., Kim, J. S., Ramsdale, C. M., ... & Friend, R. H. (2003). Effect of interchain interactions on the absorption and emission of poly (3-hexylthiophene). *Physical Review B*, 67(6), 064203.
- [38] Spano, F. C. (2005). Modeling disorder in polymer aggregates: The optical spectroscopy of regioregular poly (3-hexylthiophene) thin films. *The Journal of chemical physics*, 122(23), 234701.
- [39] González, V., López, I., Palma, R. M., Peña, Y., & Gómez, I. (2020). Organic-inorganic hybrid solar cells based on 1D ZnO/P3HT active layers and 0D Au as cathode. *Materials Research Express*, 7(7), 075005.

- [40] SL, P., MA, C., SG, P., Shashwati, S., & VB, P. (2012). Effect of camphor sulfonic acid doping on structural, morphological, optical and electrical transport properties on polyaniline-ZnO nanocomposites. *Soft Nanoscience Letters*, 2012.
- [41] Navale, S. T., Mane, A. T., Ghanwat, A. A., Mulik, A. R., & Patil, V. B. (2014). Camphor sulfonic acid (CSA) doped polypyrrole (PPy) films: measurement of microstructural and optoelectronic properties. *Measurement*, 50, 363-369.
- [42] Khuspe, G. D., Chougule, M. A., Navale, S. T., Pawar, S. A., & Patil, V. B. (2014). Camphor sulfonic acid doped polyaniline-tin oxide hybrid nanocomposites: synthesis, structural, morphological, optical and electrical transport properties. *Ceramics International*, 40(3), 4267-4276.
- [43] Kaitsuka, Y., & Goto, H. (2016). Preparation of polyaniline/ZnO films by electrochemical polymerization. *Open Journal of Polymer Chemistry*, 6(1), 1-7.
- [44] Brandán, S. A. (2012). *A Structural and Vibrational Investigation Into Chromylazide, Acetate, Perchlorate, and Thiocyanate Compounds*. Springer Science & Business Media.
- [45] Cui, J., Martínez-Tong, D. E., Sanz, A., Ezquerra, T. A., Rebollar, E., & Nogales, A. (2016). Relaxation and conductivity in P3HT/PC71BM blends as revealed by dielectric spectroscopy. *Macromolecules*, 49(7), 2709-2717.

- [46] Koops, C. G. (1951). On the dispersion of resistivity and dielectric constant of some semiconductors at audiof- requencies. *Physical review*, 83(1), 121.
- [47] Maxwell, J. C. (1873). *A treatise on electricity and mag- netism* (Vol. 1). Clarendon press.
- [48] Wagner, K. W. (1914). Erklärung der dielektrischen nachwirkungsvorgänge auf grund maxwellscher vors- tellungen. *Archiv für Elektrotechnik*, 2(9), 371-387.
- [49] Hedvig, P. (1977). *Dielectric Spectroscopy of Polymers*; Adam Hilger Ltd. Bristol, UK, 2020.
- [50] Sadiq, I., Naseem, S., Ashiq, M. N., Khan, M. A., Niaz, S., & Rana, M. U. (2015). Structural and dielectric properties of doped ferrite nanomaterials suitable for microwave and biomedical applications. *Progress in Natural Science: Materials International*, 25(5), 419-424.
- [51] Kotnala, R. K., Ahmad, S., Ahmed, A. S., Shah, J., & Azam, A. (2012). Investigation of structural, dielectric, and magnetic properties of hard and soft mixed ferrite composites. *Journal of Applied Physics*, 112(5), 054323.
- [52] Bidault, O., Goux, P., Kchikech, M., Belkaoumi, M., & Maglione, M. (1994). Space-charge relaxation in pero- vskites. *Physical Review B*, 49(12), 7868.
- [53] Dutta, P., Biswas, S., & De, S. K. (2002). Dielectric re- laxation in polyaniline–polyvinyl alcohol composites. *Materials Research Bulletin*, 37(1), 193-200.
- [54] Sattar, A. A., & Rahman, S. A. (2003). Dielectric pro- perties of rare earth substituted Cu–Zn ferrites. *physica status solidi (a)*, 200(2), 415-422.

- [55] Jonscher, A. K. (1978). Low-frequency dispersion in carrier-dominated dielectri. *Philosophical Magazine B*, 38(6), 587-601.
- [56] Macdonald, J. R. (1992). Impedance spectroscopy. *Annals of biomedical engineering*, 20(3), 289-305.
- [57] Hirose, N., & West, A. R. (1996). Impedance spectroscopy of undoped BaTiO₃ ceramics. *Journal of the American Ceramic Society*, 79(6), 1633-1641.
- [58] Liu, C. G., Liu, M., Li, F., & Cheng, H. M. (2008). Frequency response characteristic of single-walled carbon nanotubes as supercapacitor electrode material. *Applied Physics Letters*, 92(14), 143108.
- [59] Wang, L., Ji, H., Wang, S., Kong, L., Jiang, X., & Yang, G. (2013). Preparation of Fe₃O₄ with high specific surface area and improved capacitance as a supercapacitor. *Nanoscale*, 5(9), 3793-3799.
- [60] Kim, B. C., Cho, W. J., Lee, W. G., Kim, S. J., Jalili, R., Park, S. Y., ... & Chang, S. J. (2014). Capacitive behaviour of thermally reduced graphene oxide in a novel ionic liquid containing di-cationic charge. *Synthetic metals*, 193, 110-116.
- [61] Yuan, L., Lu, X. H., Xiao, X., Zhai, T., Dai, J., Zhang, F., ... & Wang, Z. L. (2012). Flexible solid-state supercapacitors based on carbon nanoparticles/MnO₂ nanorods hybrid structure. *ACS nano*, 6(1), 656-661.
- [62] Obrzut, J., & Page, K. A. (2009). Electrical conductivity and relaxation in poly(3-hexylthiophene). *Physical Review B*, 80(19), 195211.

- [63] Abdulrazzaq, O., Bourdo, S. E., Saini, V., Bairi, V. G., Dervishi, E., Viswanathan, T., ... & Biris, A. S. (2013). Optimization of the protonation level of polyaniline- based hole-transport layers in bulk-heterojunction organic solar cells. *Energy Technology*, 1(8), 463-470.
- [64] Pouget, J. P., Jozefowicz, M. E., Epstein, A., Tang, X., & MacDiarmid, A. G. (1991). X-ray structure of polyani- line. *Macromolecules*, 24(3), 779-789.
- [65] Abdulrazzaq, O., Bourdo, S. E., Saini, V., Watanabe, F., Barnes, B., Ghosh, A., & Biris, A. S. (2015). Tuning the work function of polyaniline via camphorsulfonic acid: an X-ray photoelectron spectroscopy investigati- on. *RSC Advances*, 5(1), 33-40.
- [66] Paez-Sierra, B., & Marulanda, D. (2016). Luminescence tuning of MEH-PPV for organic electronic applicati- ons. *Acta Physica Polonica A*, 129(6), 1187-1190.
- [67] Mehata, M. S., Hsu, C. S., Lee, Y. P., & Ohta, N. (2010). Electric-field-induced enhancement/quenching of photoluminescence of π -conjugated polymer S3-PPV: Excitation energy dependence. *The Journal of Physical Chemistry B*, 114(19), 6258-6265.
- [68] Ou, J., Yang, Y., Lin, W., Yuan, Z., Gan, L., Lin, X., ... & Chen, Y. (2015). Connection between the conformation and emission properties of poly [2-methoxy-5-(2'-ethyl- hexyloxy)-1, 4-phenylene vinylene] single molecules during thermal annealing. *Applied Physics Letters*, 106(12), 37_1.

- [69] Ghosh, A., Jana, B., Maiti, S., Bera, R., Ghosh, H. N., & Patra, A. (2017). Light harvesting and photocurrent generation in a conjugated polymer nanoparticle-reduced graphene oxide composite. *ChemPhysChem*, 18(10), 1308-1316.
- [70] Ucar, N., Kizildag, N., Onen, A., Karacan, I., & Eren, O. (2015). Polyacrylonitrile-polyaniline composite nanofiber webs: Effects of solvents, redoping process and dispersion technique. *Fibers and Polymers*, 16(10), 2223-2236.
- [71] Chhatre, S., Agarkar, S., Dhas, V., Nagane, S., Thakare, V., Ogale, S., & Wadgaonkar, P. (2012). Carboxyl-modified conjugated polymer sensitizer for dye sensitized solar cells: significant efficiency enhancement. *Journal of Materials Chemistry*, 22(43), 23267-23271.
- [72] Khattab, A. F., & Ahmad, S. M. (2009). Studies on Electrical Conductivity of Polyphenylene Vinylene. *Arabian Journal for Science and Engineering*, 34(1), 27.
- [73] Marnadu, R., Chandrasekaran, J., Vivek, P., Balasubramani, V., & Maruthamuthu, S. (2020). Impact of phase transformation in WO₃ thin films at higher temperature and its compelling interfacial role in Cu/WO₃/p-Si structured schottky barrier diodes. *Zeitschrift für Physikalische Chemie*, 234(2), 355-379.
- [74] Floudas, G. (2012). *Polymer Science: A Comprehensive Reference. Dielectric Spectroscopy*, ed. K. Matyjaszewski, and M. Möller, Elsevier BV, Amsterdam, 2, 825-845.
- [75] McCrum, N. G., Read, B. E., & Williams, G. (1967). Anelastic and dielectric effects in polymeric solids.

- [76] Macedo, P. B., & CT, M. (1972). The role of ionic diffusion in polarisation in vitreous ionic conductors.
- [77] Provenzano, V., Boesch, L. P., Volterra, V., Moynihan, C. T., & Macedo, P. B. (1972). Electrical relaxation in $\text{Na}_2\text{O} \cdot 3\text{SiO}_2$ glass. *Journal of the American Ceramic Society*, 55(10), 492-496.
- [78] Hodge, I. M., Ngai, K. L., & Moynihan, C. T. (2005). Comments on the electric modulus function. *Journal of Non-Crystalline Solids*, 351(2), 104-115.
- [79] Chandran, A., Samuel, M. S., Koshy, J., & George, K. C. (2011). Dielectric relaxation behavior of CdS nanoparticles and nanowires. *Journal of materials science*, 46(13), 4646-4653.
- [80] Jaiswal, S. K., & Kumar, J. (2011). On the sol-gel synthesis and structure, optical, magnetic and impedance behaviour of strontium cobaltite powder. *Journal of alloys and compounds*, 509(9), 3859-3865.
- [81] Kumar, R. A., Dutta, A., Mukhopadhyay, P. K., & Sinha, T. P. (2018). Antiferromagnetic behaviour and dielectric relaxation of $x\text{Ba}_2\text{FeNbO}_6-(1-x)\text{LaFeO}_3$ [$x= 0.1, 0.3, 0.5$]. *Journal of Alloys and Compounds*, 730, 201-207.

Son yıllarda elektronik alanındaki çalışmalar, organik yarı iletken ince filmler kullanılarak organik elektronik aygıt üretimi, teknolojik uygulamaları ve geliştirilmesi üzerinedir. Organik elektronik devriminin başlıca uygulamaları arasında Organik Işık Yayan Diyotlar (OLED), Organik Fotovoltaikler (OPV), Organik Alan Etkili Transistörler (OFET) yer alır. Bu tür yapılarda yarı iletken polimerin yapısal özelliklerinin optik ve elektronik verimliliği üzerine yapılacak olan çalışmalar teknolojik anlamda ilerlemelere sebep olacaktır.

Organik polimer/moleküller inorganik yarı iletkenlere benzer olarak yarı iletken özellik gösterdikleri için elektronik aygıtlarda kullanılabilirler. Optoelektronik ve elektronik cihazlarda, organik yarı iletken malzemelerle yeni teknolojik cihazlar üretilmektedir. Ayrıca organik yarı iletkenler, üretim maliyeti düşüklüğü gibi çok önemli bir avantaja sahiptirler.

Organik elektronik yarı iletken aygıtlar, yük iletimi ve enjeksiyonunun gerçekleştiği polimer veya organik küçük moleküllerin ince filminden oluşan ana katmana sahiptirler. Bu katmandaki elektronik olayların mekanizmasının fiziğinin anlaşılması ile teknolojik ürünlerin verimliliği artırılabilir.

ISBN: 978-825-7339-48-9

9 786257 339469

hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkıtaptr /hiperkıtaptr

Bu kitabı Hiperkıtap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

SOSYAL BİLİMLERDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÇALIŞMALARI

Editör
Doç. Dr. Yunus ÖZCAN

SOSYAL BİLİMLERDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÇALIŞMALARI

Editör

Doç. Dr. Yunus ÖZCAN

 hiperyayın

Hiperyayın: 1091

Araştırma-
İnceleme

Editör

Doç. Dr. Yunus Özcan

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice Bahtiyar

Mizanpaj

Senem Ilgın

Kapak

Kenan Temizel

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-6482-99-9

e. ISBN: 978-625-6078-00-0

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti. ve Doç. Dr. Yunus Özcan' a aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayımlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumlu- luğu yazar(lar)a aittir.

Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

Sosyal bilimlerde sürdürülebilirlik çalışmaları / editör Doç. Dr. Yunus Özcan.—1. Baskı . -- İstanbul: Hiperyayın, 2024.)

305 sayfa: şekil, tablo; 21 cm. – (Hiperyayın; 1091)

ISBN: 978-625-6482-99-9

e-ISBN: 978-625-6078-00-0

Kaynakça bölüm sonlarındadır.

1.Sürdürülebilirlik. 2.Sosyal bilimler -- Sürdürülebilirlik. I. Özcan, Yunus. II. Dizi.

HC79.E5/S67 2024

338.9/SOS 2024

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti.

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş

Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter - Güngören /

İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

Bölüm 1: İnovasyon, Rekabet ve Makro Ekonomik Politikalar Ekseninde Türkiye’de Sürdürülebilir Büyüme.. 9

Prof. Dr. Betül GÜR

Bölüm 2: Türk Dış Politikası Açısından İnsani Yardım ve Sürdürülebilirlik: Türk Kızılay Örneği
..... 3
5

Arş. Gör. Dilara ŞENSİVAS

Bölüm 3: Sürdürülebilir İşletme Yönetimi Hedefleri Kapsamında İç Denetim ve ESG Kriterleri İlişkisi
..... 5
7

**Doç. Dr. Gencay KARAKAYA
Kadir ÇETİN**

Bölüm 4: Türkiye’de Ekonomik Büyüme ve Sürdürülebilirlik 80

Doç. Dr. Güldenur ÇETİN

Bölüm 5: Eğitim Politikalarında Sürdürülebilirlik: Özel Yetenekli Öğrenciler
..... 9
3

Dr. Öğr. Üyesi Lütfü ÇAKIR

Bölüm 6: Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi: Sürdürülebilirlik Odaklı Yaklaşım
..... 12
4

Arş. Gör. Mert AYDOĞAN

Bölüm 7: Sürdürülebilir Tarım için Finansman Modeli: Ürün İhtisas Borsacılığı
..... 13
9

Doç. Dr. Necla İLTER KÜÇÜKÇOLAK

Doç. Dr. Recep Ali KÜÇÜKÇOLAK

Bölüm 8: Psikolojik İyi Oluş ve Sürdürülebilirliği..... 168

Doç. Dr. Neslihan ARICI ÖZCAN

Bölüm 9: Güvenliğin Sürdürülebilirliği: 21. Yüzyılda
Güvenlik Çalışmaları
..... 18
0

Öğr. Gör. Okan GÜLBAK

Bölüm 10: Sürdürülebilir Tüketime Yönelik Tüketici
Tutumları: Demografik Özellikler Açısından Bir İnceleme
203

Sahra Sultan MUTLU

Dr. Öğr. Üyesi. Mehmet SAĞLAM

Bölüm 11: Finansal Hizmetlerde Yeşil Aklama 225

Prof. Dr. Serkan ÇANKAYA

Doç. Dr. Başak ERDEM

Bölüm 12: Finansa Yükselen Trend: Sürdürülebilir
Finans ve ESG Kavramı
..... 25
0

Arş. Gör. Sevgi EREN

Bölüm 13: Yeşil Mutabakat Çerçevesinde Uluslararası
Ticaret ve Sürdürülebilirlik
..... 26
3

Arş. Gör. Şüheda BARAN

Bölüm 14: Proje Kredilerinin Sürdürülebilirlik Yönünden
Değerlendirilmesi: Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi
Yaklaşımı
..... 28
6

Doç. Dr. Şükrü Mete TEPEGÖZ

Mehtap Deniz KARTAL

REFERANS

- Abel, A., Bernanke, B. ve Croushore, D. (2017). *Macroeconomics*, 9th. New York: Pearson.
- Acemoğlu, D., Laibson, D. ve List, J. (2015). *Macroeconomics*. New Jersey: Pearson.
- Dornbush, R., Fischer, S. ve Startz, R. (2014). *Macroeconomics*. 20. bas- ki. McGraw-Hill.
- Eurostat (2023). *Euroindicators*, Erişim Tarihi: 22.11.2023, https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/17869580/2-1411202_3-AP-EN.pdf/56fb4768-7310-aded-8a6b-ad92ec19a912
- FED (2024). Erişim Tarihi: 26.04.2024, <https://www.federalreserve.gov/releases/h15/>
- İSO (2023). Erişim Tarihi: 2 Kasım 2023, Türkiye'nin 500 büyük sana- yi kuruluğu. <https://iso500.org.tr/Dosyalar/Makale/Liste/4161fe/iso-i-500-2022-l.pdf>
- Krugman, P. ve Wells, R. (2009). *Macroeconomics*. 2. baskı. New York: Worth Publishers.
- Mankiw, G. (2007). *Macroeconomics*. New York ve Basingstoke: Worth.
- Mishkin, F. (2015). *Macroeconomics – policy and practice*. 2. baskı. New York: Pearson.
- O'Sullivan, A., Sheffrin, S. M. ve Perez, S. J. (2015). *Macroeconomics principles, applications, and tools*. 8. baskı. New York: Pearson.
- Özcan, M. (2023). *Çin'in teknoloji hamlesi ve 2030 hedefleri*. Erişim Tarihi: 10.11.2023, <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/3-soruda-cin-teknoloji-hamlesi-ve-2030-hedefleri/2901062>
- TCMB (2024). Erişim Tarihi: 26.04.2024, <https://evds2.tcmb.gov.tr/index.php?/evds/dashboard/1301>
- The U.S. Bureau of Labor Statistics. Erişim Tarihi: 26.04.2024, <https://www.minneapolisfed.org/about-us/monetary-policy/inflation-calculator/consumerprice-index-1913->
- The World Bank (2023). *Falling Long-Term Growth prospects: Trends, expectations and policies*. Ed. A. Köse ve F. Ohnsorge. Erişim Tarihi: 10.01.2024, <https://www.worldbank.org/en/research/publication/long-term-growth-prospects>

TÜİK (2024). Erişim Tarihi: 26.04.2024,
<https://data.tuik.gov.tr/> World Intellectual Property Organization
(WIPO) (2023). *Global innovation index 2023: Innovation in the face of uncertainty*. Geneva.
Erişim Tarihi: 10.01.2023, <https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-2000-2023-en-main-report-global-innovation-index-2023-16th-edition.pdf> DOI:10.34667/tind.48220

REFERANS

- Aras, B. (2017). Medical humanitarianism of Turkey's NGOs: A 'Turkish Way?'. *Alternatives: Global, Local, Political* 42(4), 183-94.
- Aras, B. ve Akpınar, P. (2015). The role of humanitarian NGOs in Turkey's peacebuilding. *International Peacekeeping*, 22(3), 230-47.
- Barnett, M. (2005). Humanitarianism transformed. *Perspectives on Politics*, 3(4), 723-740.
- Barnett, M. and Weiss, T.G. (2011). *Humanitarianism contested: where angels fear to tread*. London & New York: Routledge.
- Başaran, İ. ve Akyüz, D. (2022). Afet yönetiminde bir sivil toplum kuruluşu: Türk kızılay *Medeniyet Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 76-91.
- Battır, O. (2022). 2022'de Türkiye'nin öne çıkan insani diplomasi faaliyetleri. *Türkiye İnsani Yardımlar Yıllığı 2022*. (ss.50-55). Ankara: Kızılay Akademi.
- Battır, O. (2023). İnsani diplomasi-klasik diplomasi ilişkisi. *Kuramdan Uygulamaya İnsani Diplomasi*. İstanbul: Kızılay Kültür Sanat Yayınları.
- Benthall, J. and Jérôme Bellion-Jourdan. (2003). Charitable crescent: Politics of aid in the Muslim world. *IB Tauris*.
- Binder, A. (2014). The shape and sustainability of Turkey's booming humanitarian assistance. *Revue internationale de politique de développement* 5(2).
- Bolewski, W. (2008). *Diplomacy and international law in globalized world*. Springer-Verlag Berlin Heidelberg.
- Çevik, B.S. (2014). *Uluslararası halkla ilişkilerde insani yardımlar: kamu diplomasisi boyutu*. Ankara: SDE Yayınları.
- Fiott, D. (2018) Humanitarian diplomacy. In Martel, G. (Ed.), *The Encyclopedia of Diplomacy* (pp.1-10). London/New Jersey: Wiley Publishers.
- Göksu, O. (2023). 21. yüzyılda Türkiye'nin kamu diplomasisi ve yumuşak Gücü: Yapısı, Araçları ve Mesajları. *Erciyes İletişim Dergisi*, 10(2), 845-870.

- Kalaycı, R. ve Koca, S. M. (2015). İnsani yardımların Türkiye dış politikasında artan etkisi; AFAD örneği, M. Şahin ve B. S. Çevik (Ed.), *Türk dış politikası ve kamu diplomasisi* içinde, 157-183, Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Katıman, E., (2016). Yardım kuruluşu olmanın ötesinde bir örgüt: uluslararası kızılhaç komitesi. *Türkiye Barolar Birliği*, 116(0).
- Kınık, K. ve Aslan, H.K. (2020). İnsani diplomasi. *Dönüşen diplomasi ve Türkiye aktörler, alanlar, araçlar*. İstanbul: Küre Yayınları.
- Kınık, K. ve Kavak, H. Z. (2023). Kızılay'ın insani diplomasi perspektifi ve ilgili faaliyetlerinden örnekler. *Kuramdan Uygulamaya İnsani Diplomasi*. İstanbul: Kızılay Kültür Sanat Yayınları.
- Küçük, A. (2022). Artan insani krizler ve yaklaşımlar bağlamında 2022: sistem ne kadar adil ve sürdürülebilir?. *Türkiye İnsani Yardımlar Yıllığı 2022*. (ss.50-55). Ankara: Kızılay Akademi.
- Margesson, R. (2013). *International crises and disasters: U.S. humanitarian assistance response mechanisms*. Congressional Research Service Raporu.
- Miner, L. and Hazel S. (2007). Introduction. In L. Miner and H. Smith (Eds.), *Humanitarian Diplomacy: Practitioners and Their Craft*, (pp.1-4). Tokyo & New York: United Nations University Press.
- Mortaş, H. ve Başarır, M. (2023). Türk insani yardım kuruluşlarının yurt dışında yürüttüğü sosyal sorumluluk uygulamalarının Türk kamu diplomasisine yansması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 26 (2), 283-302.
- Regnier, P. (2011). The Emerging concept of humanitarian diplomacy: identification of a community of practice and prospects for international recognition. *International Review of the Red Cross*. 93(884), 1211-1237.
- Rousseau, E. and Pende, A.S. (2020) Humanitarian Diplomacy. In T. Balzacq, F.Charillon and F. Ramel (Eds.), *Global Diplomacy: An Introduction to Theory and Practice*, (pp.253-266). Cham: Palgra- ve Macmillan.
- Tarlanoğlu, O. (2024). Türkiye'nin Afrika politikasının kamu diplomasi ve sivil toplum kuruluşları çerçevesinde incelenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 79, 1-22.

- Tosun, O. (2022). Sivil Toplum, Çözüm Ortaklıkları ve Sürdürülebilirlik. *Türkiye İnsani Yardımlar Yıllığı 2022*. (ss.50-55). Ankara: Kızılay Akademi.
- Türk Kızılay 2016-2020 Stratejik Planı, (2024, 29 Mayıs). Erişim Adresi [https://www.kizilay.org.tr/Upload/Editor/files/T%C3%BCrk%20K%C4%B1z%C4%B1lay%C4%B1%20Stratejik%20Plan%C4%B1%20\(2016-2020\)%20TUR.pdf](https://www.kizilay.org.tr/Upload/Editor/files/T%C3%BCrk%20K%C4%B1z%C4%B1lay%C4%B1%20Stratejik%20Plan%C4%B1%20(2016-2020)%20TUR.pdf)
- Türk Kızılay 2021-2030 Stratejik Planı, (2024, 29 Mayıs). Erişim Adresi <https://www.kizilay.org.tr/ms/politiklarimiz/Turk-Kizilay-2021-2030-Stratejik-Plan-20.10.2023.pdf>
- Yıldırım, E. (2019). İnsani diplomasi faaliyetlerinin Türkiye'nin yumuşak gücüne etkisi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Der-gisi*,13(19), 2562-2591.
- Yüksel, G. (2019, Ekim). Türk insani sivil toplum kuruluşlarının Türk dış politikasına katkıları. *Conference: Main Developments And Dynamics Of The Post-Cold War ERAA*. Bursa: Uludağ University.

REFERANS

- Akyel, D. (2010). Türkiye’de İç Kontrol Kavramı, Unsurları ve Etkin- liğinin Değerlendirilmesi. *Yönetim ve Ekonomi* Cilt:17 Sayı:1, 17(1), 84-85.
- Akyel, R. (2010). Yönetimde İç Kontrol, İç Denetim ve Dış Denetim Fonksiyonlarının Birbirleri ile İlişkileri Ve Türk Kamu Yöneti- minde Uygulanmalarının Değerlendirilmesi. *Çukurova Üniver- sitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(3), 5.
- Aras, G., & Sarıoğlu, G. U. (2015). Kurumsal Raporlamada Yeni Dö- nem: Entegre Raporlama. TÜSİAD Yayınları.
- Arslan, Z. (2022). Bankalarda Finansal Performansın Belirleyicileri: Çevresel, Sosyal Ve Kurumsal Yönetim (ESG) Skorlarının Etkisi Üzerine Uluslararası Bir Araştırma. Doktora Tezi (745665).
- Aslan, B. (2010). Bir Yönetim Fonksiyonu Olarak İç Denetim. *Sayış- tay Dergisi*, 77, 63-86.
- COSO (2022, 12 25). Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway. <https://www.coso.org>: <https://www.coso.org/SitePa- ges/About-Us.aspx>
- Eskin, İ. (2021). İç Denetim ve Finansal Raporlama Kalitesi: Litera- tür İncelemesi. *Uygulamalı Ekonomi ve Sosyal Bilimler Dergisi / Journal of Empirical Economics and Social Science*, 61-73.
- Gönen, S. (2007). *Konaklama işletmelerinde muhasebe organizasyonu ve iç kontrol sisteminin etkinliğinin artırılmasına yönelik bir uy- gulama*. Doktora Tezi (205215).
- Hasanefendioğlu, B., & Uzel, M. (2017). COSO Alaaddin’in Sihirli Lambası Mı? (Tüm Yönleriyle COSO Bazlı İç Kontrol Sistemi). *İSMMM Mali Çözüm*, (141), 209.
- Kamu Gözetim Kurumu. (2022). *Bağımsız Denetim Standardı 200*. Keçeli, B. (2020). *ESG (Çevre, Sosyal, Yönetişim) ve Finansal Verilerin Pay Değerine Etkisi: Kuzey ve Latin Avrupa Ülkeleri Üzerine Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi (649229).
- Köse, E., & Bekçi, İ. (2017). 1992-2013 COSO Modeli: İç Kontrol- En- tegre Çerçevesi. *Uluslararası İşletme, Ekonomi ve Yönetim Pers- fektifleri Dergisi* (7), 15.

- Narçın, E. M. (2021). *İç Denetim ve İç Kontrol İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi (702019).
- Refinitiv. (2023, 8 23). *Refinitiv*. <https://www.refinitiv.com/en/sustainable-finance/esg-scores#methodology>
- Şeker, Y. (2020). *Finansal Raporlama Kalitesi ile Çevresel Sosyal ve Kurumsal Yönetim (ESG) Performansı Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Uluslararası Bir Araştırma*, Doktora Tezi
- TİDE. (2020, 7 22). Türkiye İç Denetim Enstitüsü: <https://www.tide.org.tr/duyuru/836/Uclu-Hat-Modeline-Iliskin-Onemli-Guncelleme-Yayimlandi>.
- TİDE (2022, 12 15). Türkiye İç Denetim Enstitüsü. <https://www.tide.org.tr/page/26/Ic-Denetimin-Tanimi>.
- Tokmar, E. (2019). *Türkiye’de Bağımsız Denetim Uygulamaları: Tekstil Sektörü Örneği*. Yüksek Lisans Tezi (583767).
- Türedi, H., & Karakaya, G. (2015). COSO İç Kontrol Modeli ve Kontrol Ortamı. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, Cilt: 52 Sayı: 602, 52(602), 69.
- Türedi, H., Koban, A. O., & Karakaya, G. (2015). Coso İç Kontrol (ABD) Modeli ile İngiliz (Turnbull) ve Kanada (Coco) Modellerinin Karşılaştırılması. *Sayıştay Dergisi*, (99), 102.
- Uğurlu, F., & Çukacı, Y. C. (2019). Kamu Kurumlarında İç Kontrol Sisteminin Yapısı, İşleyişi: Üniversitelere Yönelik Bir Araştırma. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 10(1), 13-38.
- Yıkılmaz, A. (2022). Evrensel, Sosyal ve Kurumsal Yönetim (ESG) Skorları ve Kâr Payı Kararları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(4), 872-881.

REFERANS

- Alkin, E. (1987). *Gelir ve Büyüme Teorisi*. İstanbul: Gür-Ay Matbaası. Alkin, E. (1992). *Gelir ve Büyüme Teorisi*. Filiz Kitapevi, İstanbul.
- Bal, O. (2017). *Sürdürülebilir Ekonomik Büyüme Kavramına Teorik Bakış*. International Conference on Eurasian Economies, Session 2C: Büyüme.
- Barro, R. J. ve Sala-i Martin, X. (1995). *Economic Growth*. McGraw-Hill, New York.
- Bartelmus, S.P. 1995. *Environment, Growth and Development*, London, Routledge.
- Brundtland, G. (1987). *Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future*. United Nations General Assembly.
- Dam, M.Metin (2017), *Ar&Ge İnovasyon ve Ekonomik Büyüme*, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Günsoy, G. (2013). *Geleneksel Büyüme Teorileri*, Ed. G. Günsoy ve Z. Erdiñç, İktisadi Büyüme. 1. Baskı. Anadolu Üniversitesi Yayını No:2898, Açıköğretim Fakültesi Yayını No:1855, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Hiç, M. (1994). *Büyüme ve Gelişme Ekonomisi*. İstanbul: Filiz Kitabevi. Karakayalı, H. (2005). *Makro Ekonomi*. 5. baskı. Manisa: Emek Matbaası.
- Krueger, A.O. (1997). *Trade Policy And Economic Development: How We Learn*. American Economic Review, 87: 1-22.
- Küçükkalay, A. M. (2011). *İktisadi Düşünceler Tarihi*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Malthus, T. R., Winch, D. ve James, P. (1992). Raymond Geuss and Quentin Skinner (ed.). *Malthus: An Essay on the Principle of Population*. Cambridge University Press.
- Mankiw, N. G., Romer, D. ve Weil, D. N. (1992). A Contribution to the Empirics of Economic Growth. *The Quarterly Journal of Economics*, 107(2).

- Özer, M., ve Çiftçi, N. (2009). Ar-Ge Tabanlı İçsel Büyüme Modelleri ve Ar-Ge Harcamalarının Ekonomik Büyüme Üzerine Etkisi: OECD Ülkeleri Panel Veri Analizi. Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 8(16), 219-240.
- Raworth, K. (2019). *Simit Ekonomisi 21. Yüzyıl İktisatçısı Gibi Düşünenin Yedi Yolu*. (Çev. A. E. Pilgir). Tellekt-Can Yayınları.
- Smith, A. (2008). *Milletlerin Zenginliği*. H, Derin (Çev.). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Snowdon, B. ve Vane, H. R. (2005). *Modern Macroeconomics: It's Origins, Development And Current State*. Edward Elgar Publishing.
- Solow, R. M. (1956). *A Contribution to the Theory of Economic Growth*. The Quarterly Journal Of Economics, 70(1).
- Taban, S. (2016). İktisadi Büyüme: Kavram ve Modeller. Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.
- Tıraş, H. H. (2012). Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre: Teorik Bir İnceleme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(2).
- TÜİK (2024). Gayri Safi Milli Hasıla, Erişim tarihi: 1.04.2024, <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Yillik-Gayrisafi-Yurt-Ici-Hasila-2022-49742>
- World Bank Database (2024). World Development Indicators, Erişim tarihi: 1.04.2024, <https://databank.worldbank.org/reports.aspx?source=2&country=TUR#>
- World Commission On Environment And Development (1987). *Our Common Future: The Brundtland Report*. Greenleaf Publishing
- Ünsal, E. M. (2011). *Makro İktisat*. 9. Baskı. Ankara: İmaj Yayınevi.
- Ünsal, M. E. (2013) *Makro İktisat*. 10. Baskı. Ankara: İmaj Yayıncılık.
- Üzümçü, A. (2015). İktisadi Büyüme. 2. Baskı. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım.
- Yeldan, E. (2010). *İktisadi Büyüme ve Bölüşüm Teorileri*. Ankara: Efil Yayınevi.

REFERANS

- Collings, D. G., ve Mellahi, K. (2009). Strategic talent management: A review and research agenda. *Human Resource Management Review*, 19, 304-313.
- Çakır, L. (2022). *Türk Eğitim Sisteminde Yetenek Yönetimi Paradigma- sına Geçiş: Ortaokul Kademesi İçin Bir Model Önerisi*. Yayınlan- mamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi: İstanbul.
- DPT, (1963). *Birinci beş yıllık kalkınma planı (1963-1967)*. T.C. Başba- kanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı: Ankara.
- DPT, (1968). *İkinci beş yıllık kalkınma planı (1968-1972)*. T.C. Başba- kanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı: Ankara.
- DPT, (1973). *Üçüncü beş yıllık kalkınma planı (1973-1977)*. T.C. Baş- bakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı: Ankara.
- DPT, (1979). *Dördüncü beş yıllık kalkınma planı (1979-1983)*. T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı: Ankara.
- DPT, (1985). *Beşinci beş yıllık kalkınma planı (1985-1989)*. T.C. Başba- kanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı: Ankara.
- DPT, (1989). *Altıncı beş yıllık kalkınma planı (1990-1994)*. T.C. Başba- kanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı: Ankara.
- DPT, (1995). *Yedinci beş yıllık kalkınma planı (1996-2000)*. T.C. Baş- bakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı: Ankara.
- DPT, (2000). *Sekizinci beş yıllık kalkınma planı (2001-2005)*. T.C. Baş- bakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı: Ankara.
- DPT, (2006). *Dokuzuncu beş yıllık kalkınma planı (2007-2013)*. T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı: Ankara.
- DPT, (2013). *Onuncu beş yıllık kalkınma planı (2014-2018)*. Kalkınma Bakanlığı: Ankara.
- DPT, (2019). *On birinci beş yıllık kalkınma planı (2019-2023)*. T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı: Ankara.
- Gallardo-Gallardo, E., Dries, N., & González-Cruz, T. F. (2013). What is the meaning of 'talent' in the world of work? *Human*

Sosyal Bilimlerde Sürdürülebilirlik Çalışmaları
Resource Management Review, 23(4),290–300.

- GSB, (2020). Gençlik ve Spor Bakanlığı, Türkiye Sportif Yetenek Ta- raması ve Spora Yönlendirme Projesi. Erişim Tarihi: 05.05.2024.
[https://yetenekaramasi.gsb.gov.tr/Sayfalar/3441/3429/hakkin- da.aspx](https://yetenekaramasi.gsb.gov.tr/Sayfalar/3441/3429/hakkin-da.aspx)
- İstanbul Millî Eğitim Müdürlüğü, (2020). İstanbul Millî Eğitim Mü- dürlüğü Tasarım Beceri Atölyeleri websayfası. Erişim Tarihi: 06.05.2024. <http://istmem.meb.gov.tr/tba/>
- Kemahlı, Ş. B. (2017). *Türkiye Cumhuriyeti Devletin özel yetenekliler eğitim politikasının BİLSEM müdürleri ve ilgili öğretim üyeleri- nin bakış açılarıyla değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi: İstanbul.
- MEB. (2013). Özel Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planı 2013- 2017. Millî Eğitim Bakanlığı: Ankara.
- MEB, (2017). *Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi 8. Sınıflar Raporu*. MEB Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmet- leri Genel Müdürlüğü: Ankara.
- MEB, (2018). 2023 Eğitim Vizyonu. Millî Eğitim Bakanlığı. Erişim Tarihi: 05.05.2024.
https://2023vizyonu.meb.gov.tr/doc/2023_ EGITIM_VIZYONU.pdf
- MEB, (2019). *MEB 2019-2023 Stratejik Planı*. Millî Eğitim Bakanlığı: Ankara.
- MEB, (2021). *Geçmişten Günümüze Millî Eğitim Şûraları*. MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı: Ankara.
- MEB, (2022aa). *E-Rehberlik Sistemi Kullanma Kılavuzu*. Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Millî Eğitim Bakan- lığı: Ankara.
- MEB, (2022bb). Her Öğrenciye Özel E-Portfolyo Haberi. Erişim Tarihi: 06.05.2024. [https://www.meb.gov.tr/her-ogrenciye-o- zel-e-portfolyo/haber/19538/tr](https://www.meb.gov.tr/her-ogrenciye-o-zel-e-portfolyo/haber/19538/tr)
- MEB, (2022cc). Bilim ve Sanat Merkezleri Nedir? Özel Eğitim ve Reh- berlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Erişim Tarihi: 15.04.2022. [http://orgm.meb.gov.tr/www/bilim-ve-sanat- merkezleri-nedir/ icerik/1955](http://orgm.meb.gov.tr/www/bilim-ve-sanat-merkezleri-nedir/icerik/1955)

- MEB, (2022dd). MEB BİLSEM Sayıları Haberi. Erişim Tarihi: 15.04.2022. <https://www.meb.gov.tr/bilsem-sayisi-279a-yuksel-di/haber/25315/tr>
- MEB, (2022e). *2022-2023 Yetenek Sınavı ile Öğrenci Alan Okullara Başvuru e-Kılavuzu*. Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlü- ğü, Millî Eğitim Bakanlığı: Ankara.
- Mehdizadeh, A., ve Sharafi, M. (2006). *Philosophy and Fundamentals of Education*, MA thesis. Azad University, Tehran, Iran.
- Millî Eğitim Temel Kanunu, (1973). *1973 yılı 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu*. TBMM: Ankara.
- Parlar, H. (2013). Bilgi Toplumu, Değişim ve Yeni Eğitim Paradigma- sı. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 2 (4).
- Qanbari, J. (2002). *Standardization of Abstract Intelligence*, MA thesis. Azad University, Tehran, Iran.
- Ready, D. A., & Conger, J. A. (2007). Make your company a talent factory. *Harvard Business Review*, 85(6), 68-77.
- Sak, U., Ayas, M. B., Sezerel, B. B., Öpengin, E., Özdemir, N. N., & Gürbüz, Ş. D. (2015). Gifted and talented education in Turkey: Critics and prospects. *Türk Üstün Zekâ ve Eğitim Dergisi*, 5(2), 110-132.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, (2022). Geleceğin teknoloji yıldızları haberi. Erişim Tarihi: 02.05.2024. <https://www.sanayi.gov.tr/medya/haber/gelecegin-teknoloji-yildizlari-ter-doktu>
- Tansley, C. (2011). What Do We Mean by the Term “Talent” in Talent Management? *Industrial and Commercial Training*, 43, 266-274.
- T.C. Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi, (2024). Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi. Erişim tarihi: 01.05.2024. <http://www.cbiko.gov.tr/>
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Orta Vadeli Program, (2022). *Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Orta Vadeli Program 2022-2024*. Strateji ve Bütçe Başkanlığı: Ankara.
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Yeni Ekonomi Programı, (2021). *Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Yeni Ekonomi Programı 2021- 2023*. Strateji ve Bütçe Başkanlığı: Ankara.

- Tübitak, (2022). 2204 - B Ortaokul Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması. Erişim Tarihi: 02.05.2024. <http://2204b.tubitak.gov.tr/TubitakProjectArchive/ShowProject/2204B/1105/2022>
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, (1961). *Türkiye Cumhuriyeti 1961 Anayasası*. TBMM: Ankara.
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, (1982). *Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasası*. TBMM: Ankara.
- 573 Sayılı Kararname, (1997). *1997 yılı 573 sayılı Özel Eğitim Hakkın- da Kanun Hükmünde Kararname*. TBMM: Ankara.

REFERANS

- Aksu, B. . ve Doğan, A. (2021). Çevresel sürdürülebilirlik ve insan kaynakları yönetimi fonksiyonlarının yeşil iky bağlamında de- ğerlendirilmesi. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fa- kültesi Dergisi*, 13(3), s. 137-148.
- Alanlı, A. (2022). Yeşil insan kaynakları yönetimi uygulamalarının kamu bankaları özelinde değerlendirilmesi. *International Journal of Eco- nomics, Politics, Humanities & Social Sciences*, 5(4), s. 110-124.
- Baş, D. ve Kesen, M. (2024). Yeşil insan kaynakları yönetimi uygulama- larının örgütsel özdeşleşme ve örgütsel bağlılık üzerindeki etkisi. *Alanya Akademik Bakış Dergisi*, 8(1), s. 174-194.
- Erbaşı, A. (2021). Yeşil insan kaynakları yönetimi uygulamaları le- ğinin türkçe'ye uyarlaması. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(23), s. 247-262.
- Kavgacı, Y. ve Erkmn, T. (2021). Yeşil insan kaynakları yönetimi uy- gulamalarının kurumsal sosyal sorumluluktaki rolü. *Business & Management Studies: An International Journal*, 9(3), s. 794-821.
- Kesen, M. ve selmiş, M. (2021). Yeşil insan kaynakları yönetimi l- eği (yiky): türkçe'ye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik alışması. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 17(4), s. 1231-1256.
- Mukherji, A. ve Bhatnagar, J. (2022). Conceptualizing and theorizing green human resource management: a narrative review. *Internati- onal Journal of Manpower*, 43(3), s. 862-888.
- ncer, A. Z. (2019). Örgütlerde yeşil insan kaynakları yönetimi uygu- lamaları: teorik bir inceleme. *İş ve İnsan Dergisi*, 6(2), s. 199-208.
- Priyashantha, K. G. ve Priyanga, Y. (2022). Impact of green human re- source management on employee green behavior: the mediating role of green attitude. *Indonesian Journal of Sustainability Accoun- ting and Management*, 6(2), s. 378-389.
- Sağbaş, M. ve Erdoğan, F. A. ve Sundu, M. (2022). Yeşil insan kaynakları yönetimi: sistematik içerik analizi yöntemi ile alan yazının ince- lenmesi. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 5(3), s. 236-257.

- Sarıyıldız, A. Y. (2021). Sağlık kurumlarında yeşil insan kaynakları yönetimi ve uygulamaları. *Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Dergisi*, 3(1), s. 155-159.
- Turan, İ. ve Sundu, M. (2021). Yeşil insan kaynakları yönetimi ölçeği'ni türkçeye uyarlama çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(78), s. 731-744.
- Uslu, Y. D. ve Kedikli, E. (2017). Sürdürülebilirlik kapsamında yeşil insan kaynakları yönetimine genel bir bakış. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 52(3), s. 66-81.
- Uslu, Y. ve Altun, U. ve Yılmaz, E. (2022). Sağlık işletmeleri açısından yeşil insan kaynakları yönetimi işlevlerinin bulanık ahs yöntemi ile değerlendirilmesi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 29(3), s. 603- 621.
- Wielewska, I. ve Kacprzak, M. ve Król, A. ve Czech, A. ve Zuzek, D. K. ve Gralak, K. ve Marks-Bielska, R. (2022). *Green human resource management. Ekonomia*, 4(83), s. 276-302.
- Yeşil, S. ve Özel, B. (2019). İnsan kaynakları yönetimi (iky) uygulamalarının örgütsel bağlılık ve bireysel performansa etkisi: banka çalışanları üzerinde bir araştırma. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(2), s. 13-34.
- Yong, J. Y. ve Yusliza, M.-Y. ve Ramayah, T. ve Fawehinmi, O. (2019). Nexus between green intellectual capital and green human resource management. *Journal of Cleaner Production*, (215), s. 364- 374.

REFERANS

- Atik, Z., Guloglu, B., & Ilter Kucukcolak, N. (2023). Links between US and Turkish Agricultural Commodity Markets: Nonlinear Dependence and Tail Risk. *Borsa Istanbul Review*. <https://doi.org/10.1016/j.bir.2023.07.007>.
- Birleşmiş Milletler (1987). *Our Common Future*. World Commission on Environment and Development. Oxford: Oxford University Press.
- Eastwood, C., Klerkx, L., Ayre, M., & Dela Rue, B. (2019). Digitalisation of agriculture: harnessing the potential of digital technologies for the agricultural sector. *Outlook on Agriculture*, 48(4), 273-283.
- Godfray, H. C. J., Beddington, J. R., Crute, I. R., Haddad, L., Lawrence, D., Muir, J. F., Pretty, J., Robinson, S., Thomas, S. M., & Toulmin, C. (2010). Food Security: The Challenge of Feeding 9 Billion People. *Science*, 327(5967), 812-818.
- FAO (2008). *An Introduction to the Basic Concepts of Food Security*. European Commission - FAO Food Security Programme.
- Kayışoğlu, Ç., & Türksoy, S. (2023). Tarımda Sürdürülebilirlik ve Gıda Güvenliği. *Bursa Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*. Cilt: 37 Sayı: 1, 289 - 303, <https://doi.org/10.20479/bursauludagzira-at.1142135>.
- Kazancı, F. (2022). Katılım Bankacılığında Klasik Teverruk Yöntemi Uygulanabilirliğinin TKBB Teverruk Standardına Göre İncelenmesi ve Bir Model Önerisi. *Uluslararası İslam Ekonomisi ve Finans Araştırmaları Dergisi*, 2022/3, s. 212-228. DOI: 10.54427/ijisef.1102986.
- Kumar, A., & Turvey, C. G. (2013). On the rise of commodity exchanges in Africa: The case of the Ethiopian Commodity Exchange. *Agricultural Finance Review*, 73(1), 84-97.
- Küçükçolak, R.A., Ilter Küçükçolak, N., & Tümbek, Tekeoğlu, A.N.,(2023).İmecedan Kitle Fonlamasına:Finansal Yeniliğin Yolcu- luğu, Novel Scala Yayıncılık.
- Küçükçolak, R.A., Ilter Küçükçolak, N., & Küçükçolak, S. (2021). *Yenile- nebilir Enerji Piyasaları ve Yeşil Enerji Finansal Ürünlerinin Gele- ceği*, Hiperlink Yayıncılık.
- Mollaahmetoğlu, E., Akcali, B.Y. (2022). Elektronik Ürün Senedi Endeks- leri ile ABD Dolar Endeksi ve Dolar Kuru Arasındaki İlişkinin Si- metrik ve Asimetrik Nedensellik Testleri ile Analizi. Cilt: 7 Sayı: Özel Sayı. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/epfad/issue/73150/1149349>.

- Pirrong, C. (2012). *The Economics of Commodity Trading Firms*. Trafi- gura's White Paper Series.
- Pretty, J. (2008). Agricultural sustainability: concepts, principles and evidence. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Bio- logical Sciences*, 363(1491), 447-465.
- Sachs, J. D., Schmidt-Traub, G., Kroll, C., Lafortune, G., & Fuller, G. (2018). *Sustainable Development Report 2018*. Bertelsmann Stif- tung and Sustainable Development Solutions Network (SDSN).
- Swinnen, J. F. M., & Maertens, M. (2007). Globalization, privatization, and vertical coordination in food value chains in developing and transition countries. *Agricultural Economics*, 37(1), 89-102.
- Tekehan, Z. (2019). *İşletme finansmanında devlet teşviklerinin yeri ve önemi: Denizli ili örneği* (GCRIS Database), <https://gcris.pau.edu.tr/handle/11499/3473>.
- Ticaret Bakanlığı (2024) 01.04.2023 tarihinde erişilen <https://ticaret.gov.tr/ic-ticaret/lisansli-depoculuk/kurulus-ve-faaliyet-izinleri/lisansli-depo- isletmeleri>
- TSKB Ekonomik Araştırmalar (2021). *Gıda Güvencesi: Soframızın Bu- günü ve Yarını*. <https://www.tskb.com.tr/hizmetler/danisman- lik-hizmetleri/ekonomik-arastirmalar>.
- Turguttopbaş, N. (2020). Sürdürülebilirlik, yeşil finans ve ilk Türk yeşil tahvil ihracı. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, Cilt: 12, Sayı: 22. DOI: 10.14784/marufacd.688425
- Williams, J. C., & Wright, B. D. (1991). *Storage and Commodity Markets*. Cambridge University Press.
- Wolfert, S., Ge, L., Verdouw, C., & Bogaardt, M. J. (2017). Big Data in Smart Farming – A review. *Agricultural Systems*, 153, 69-80.
- World Bank (2022). <https://www.worldbank.org/tr/news/press-relea- se/2022/03/30/world-bank-provides-341-million-boost-to-ad- vance-green-and-competitive-growth-of-turkey-s-agricultu- ral-sector>.
- Yavuz, T., Tümenbatur, A. (2012). Special Issue 2nd International Sym- posium of Sustainable Logistics, *Circular Economy*, <https://dergi- park.org.tr/tr/pub/iisbf/issue/73765/1175356>.

REFERANS

- Atkinson, R., & Klausen, J. E. (2011). Understanding sustainability policy: governance, knowledge and the search for integration. *Journal of Environmental Policy & Planning*, 13(3), 231-251.
- Ballet, J., Bazin, D., & Mahieu, F. R. (2020). A policy framework for social sustainability: Social cohesion, equity and safety. *Sustainable Development*, 28(5), 1388-1394.
- Bandura, A., & Walters, R. H. (1977). *Social learning theory* (Vol. 1). Prentice Hall: Englewood cliffs.
- Chan, J., To, H. P., & Chan, E. (2006). Reconsidering social cohesion: Developing a definition and analytical framework for empirical research. *Social indicators research*, 75, 273-302.
- Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 95, 542-575.
- Di Fabio, A. (2018, September). The psychology of sustainability and sustainable development for decent work, innovation and social inclusion: Theory, research and practice. In *Keynote at the One-Day International Conference "Decent Work and Sustainable Development: The Perspective of Existential Psychology for Innovation and Social Inclusion"*.
- Di Fabio, A. & Bucci, O. (2016). Green positive guidance and green positive life counseling for decent work and decent lives: Some empirical results. In A. Di Fabio & D. L. Blustein (Eds.), *From meaning of working to meaningful lives: The challenges of expanding decent work. Research Topic in Frontiers in Psychology. Section Organizational Psychology*, 7, 261. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2016.00261>
- Di Fabio, A. and Peiró, J. M. (2018). Human Capital Sustainability Leadership to promote sustainable development and healthy organizations: A new scale. *Sustainability*, 10, 1914. <https://doi.org/10.3390/su10061914>
- Di Fabio, A., & Rosen, M. A. (2018). Opening the black box of psychological processes in the science of sustainable development: A new frontier. *European Journal of Sustainable Development Research*, 2(4), 47.

- Eryilmaz, A. (2016). *Mutluluğun Başucu Kitabı* (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Greeff, A., & Aspelng, E. (2007). Resiliency in South African and Belgian single-parent families. *Acta Academica*, 39(2), 139-157.
- Guillen-Royo, M. (2018). *Sustainability and wellbeing: Human-scale development in practice*. Routledge.
- Guillen-Royo, M. (2019). Sustainable consumption and wellbeing: Does on-line shopping matter?. *Journal of Cleaner Producti- on*, 229, 1112-1124.
- Hunecke, M. (2022). Psychological resources for sustainable lifestyles. In *Psychology of Sustainability: From Sustainability Marketing to Social-Ecological Transformation* (pp. 47-114). Cham: Springer International Publishing.
- Ienna, M., Rofe, A., Gendi, M., Douglas, H. E., Kelly, M., Hayward, M. W., & Griffin, A. S. (2022). The relative role of knowledge and empathy in predicting pro-environmental attitudes and behavi- or. *Sustainability*, 14(8), 4622.
- Keyes, C. L. M. (1998). Social well-being. *Social Psychology Quarterly*, 61, 121-140.
- Kong, F., Tsai, C. H., Tsai, F. S., Huang, W., & De la Cruz, S. M. (2018). Psychological capital research: A meta-analysis and implicati- ons for management sustainability. *Sustainability*, 10(10), 3457.
- Lovett, N. ve Lovett, T. (2016). Well-being in education: Staff mat- ter. *International Journal of Social Science and Hummanity*, 6(2), 107-112.
- Packalén, S. (2010). Culture and sustainability. *Corporate social responsibility and environmental management*, 17(2), 118-121.
- Prabhu, R., Alsager Alzayed, M., & Starkey, E. (2021). Not Good Enough? Exploring Relationships Between Students' Empathy, Their Attitudes Towards Sustainability, and the Self-Perceived Sustainability of Their Solutions. In *International Design Engine- ering Technical Conferences and Computers and Information in Engineering Conference* (Vol. 85406, p. V004T04A006). Ameri- can Society of Mechanical Engineers.

- Portney, K. E. (2015). *Sustainability*. MIT Press.
- Rosenberg, S. (2017). *Accessing the healing power of the vagus nerve: Self-help exercises for anxiety, depression, trauma, and autism*. North Atlantic Books.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2001). On happiness and human potential: A review of research on hedonic and eudaimonic well-being. *Annual Review of Psychology*, 52(1), 141.
- Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6), 1081.
- Ryff, C. D., & Singer, B. H. (2008). Know thyself and become what you are: A eudaimonic approach to psychological well-being. *Journal of happiness studies*, 9, 13-39.
- Schiefer, D., & Van der Noll, J. (2017). The essentials of social cohesion: A literature review. *Social Indicators Research*, 132, 579-603.
- Schueller, S. M. ve Seligman, M. E. P. (2010). Pursuit of pleasure, engagement, and meaning: Relationships to subjective and objective measures of well-being. *The Journal of Positive Psychology*, 5(4), 253-263
- Scoones, I. (2007). Sustainability. *Development in practice*, 17(4-5), 589-596.
- Soini, K., & Dessen, J. (2016). Culture-sustainability relation: Towards a conceptual framework. *Sustainability*, 8(2), 167.
- Thiele, L. P. (2024). *Sustainability*. John Wiley & Sons.
- Uzzell, D., Pol, E., & Badenas, D. (2002). Place identification, social cohesion, and environmental sustainability. *Environment and behavior*, 34(1), 26-53.
- Vojnovic, I. (2014). Urban sustainability: Research, politics, policy and practice. *Cities*, 41, S30-S44.

REFERANS

- Aydın, M. (2004). Uluslararası İlişkilerin Gerçekçi Teorisi: Kökeni, Kapsamı, Kritiği. *Uluslararası İlişkiler*, 1 (1), 33-60.
- Aydın, M., Hisarlıoğlu, F., & Yazgan, K. (2016). Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Akademisyenleri ve Alana Yönelik Yaklaşımları Üzerine Bir İnceleme: TRIP 2014 Sonuçları. *Uluslararası İlişkiler*, 12 (48), 3-3.
- Baylis, J. (2011). International and Global Security. J. Baylis, & S. Smith (Dü) içinde, *Globalization of World Politics: An introduction to International Relations* (5 b., s. 230-245). Oxford: Oxford University.
- Bilgin, P. (2008). Critical Theory. P. D. Williams (Dü.) içinde, *Security Studies: An Introduction* (s. 89-102). London & New York: Routledge.
- Booth, K. (1991). Security and Emancipation. *Review of International Studies*, 17 (4), 313-326.
- Booth, K. (2012). *Dünya Güvenliği Kuramı*. (Ç. Üngör, Çev.) İstanbul: Küre Yayınları.
- Bottomore, T. (1994). *Frankfurt Okulu*. (A. Çiğdem, Çev.) Ankara: Vadi Yayınları.
- Brown, L. R. (1986). Redefining National Security. *Redefining National Security*, 29 (3), 25-32.
- Buzan, B. (1983). *People, States and Fear: The National Security Problem in International Relations*. Sussex: Wheatsheaf.
- Buzan, B., Waever, O., & Wilde, J. d. (1998). *Security: A New Framework for Analysis*. London: Lynne Rienner.
- Buzan, B. (2009). Widening and Deepening Security. B. Buzan, & L. Hansen (Dü) içinde, *The Evolution of International Security Studies* (s. 187-225). Cambridge: Cambridge University Press.
- Ertem, H. S. (2012). Kimlik ve Güvenlik ilişkisine Konstrüktivist Bir Yaklaşım: “Kimliğin Güvenliği” ve “Güvenliğin Kimliği”. *Güvenlik Stratejileri*, 8(16), 177-237.
- Farrell, T. (2002). Constructivist Security Studies: Portrait of a Research Program. *International Studies Review*, 4 (1), 49-72.

- George, J. (1994). *Discourses of Global Politics: A Critical (Re) Introduction to International Relations*. Colorado: Lynne Rienner.
- Giddens, A. (1991). *Self and Society in the Late Modern Age*. Cambridge: Polity Press.
- Gözen, R., & Özpek, B. B. (2014). Sonuç. R. Gözen (Dü.) içinde, *Uluslararası İlişkiler Teorileri*. İstanbul: İletişim.
- Gülbak, O. (2018). *Understanding Turkey's Syria Policy During the AK Party Era: From Desecuritization to Securitization*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hoffman, S. (1977). *An American Social Science: International Relations*. Daedalus , 146 (3), 41-60.
- Horkheimer, M. (2005). *Geleneksel ve Eleştirel Kuram*. (M. Tüzel, Çev.) İstanbul: YKY.
- Hülagü, F. (2014). Marksizm ve Eleştirel Teoriler. E. Balta (Dü.) içinde, *Küresel Siyasete Giriş: Uluslararası İlişkilerde Kavramlar, Teoriler ve Süreçler* (s. 175-202). İstanbul: İletişim.
- Iggers, G. G. (2016). *Bilimsel Nesnellikten Postmodernizme: Yirminci Yüzyılda Tarihyazımı* (6 b.). (G. Ç. Güven, Çev.) İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Laing, R. D. (1964). *The Divided Self: An Existential Study in Sanity and Madness*. London: Penguin Books.
- Linklater, A. (2007). Critical Theory. M. Griffiths (Dü.) içinde, *International Relations Theory for Twenty-First Century An Introduction* (s. 47-59). Routledge.
- Mitzen, J. (2006). Ontological Security in World Politics: State Identity and the Security Dilemma. *European Journal of International Relations*, 341-370.
- Özkan, F. (2019). Uluslararası İlişkilere Disiplinlerarası Bir Yaklaşım: Tarih ve Teori Üzerinde Bir Değerlendirme. *Uluslararası İlişkiler* , 16 (61), 5-22.
- Paker, E. B. (2012). *Küresel Güvenlik Kompleksi: Uluslararası Siyaset ve Güvenlik*. İstanbul: İletişim.
- Rothschild, E. (1995). *What is Security?* Daedalus , 124 (3), 53-98.

- Schmidt, B. C. (2002). On the History and Historiography of International Relations. W. Carlsnaes, T. Risse, & B. A. Simmons (Dü.) içinde, *Handbook of International Relations* (s. 3-22). London: SAGE.
- Schmidt, B. C. (2014). *The End of Great Debates*. 29 Mayıs 2019 tarihinde e-international relations: <https://www.e-ir.info/2014/02/02/the-end-of-great-debates/> adresinden alındı.
- Steele, J. B. (2008). *State, Ontological Security in International Relations: Self-identity and IR*. New York: Routledge.
- Subotic, J. (2015). Narrative, Ontological Security, and Foreign Policy Change. *Foreign Policy Analysis* (1-18).
- Teschke, B. (2003). *The Myth of 1648: Class, Geopolitics and the Making of Modern International Relations*. London: Verso.
- Ullman, R. (1983). Redefining Security. *International Security*, 8 (1), 129-153.
- Uzgel, İ., & Bedirhanoglu, N. (2015). Eleştirel bir Literatür Değerlendirmesi: Dışlamadan Sınırlı Tanımaya, Uluslararası İlişkiler Kuramları ve Marksizm. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 12(46), 104-130.
- Waever, O. (2012). Aberystwyth, Paris, Copenhagen: The European-ness of New "Schools" of Security Theory in an American Field. D. B. Arlene B. Tickner (Dü.) içinde, *Thinking the International Differently : Worlding Beyond the West* (s. 48-71). Abingdon: Routledge.

REFERANS

- Aksu, C. K., & Gelibolu, L. (2015). Üniversite Çalışanlarının Sürdürülebilir Tüketim Açısından Tutumlarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(9), 235-248.
- Almaçık, Ü. (2010). Çevreci Yönelim, Çevre Dostu Davranış ve Demografik Özellikler: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 10(20), 507-532.
- Aydoğan, A. (2010). *Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sürdürülebilir Kalkınma Konusuyla İlgili Kazanımların Öğretimine İlişkin Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Barber, N. A., & Taylor, C. D. (2013). Experimental Approach To Assessing Actual Wine Purchase Behavior. *International Journal of Wine Business Research*, 25(3), 203-226.
- Belz, F. M., & Peattie, K. (2013). *Sustainability Marketing: A Global perspective*. Wiley.
- Bowerman, T. (2014). How Much Is Too Much? A Public Opinion Research Perspective. *Sustainability: Science, Practice, And Policy*, 10(1), 1-15.
- Carrete, L., Castano, R., Felix, R., Centeno, E., & Gonzales, E. (2012). Green Consumer Behavior in On Emerging Economy: Confusion, Credibility and Compatibility. *Journal of Consumer Marketing*, 29(7), 470-481.
- Chan, R. Y. (2001). Determinants of Chinese Consumers' Green Purchase Behavior. *Psychology and Marketing*, 18(4), 389-413.
- Chen, X., Peterson, M. N., Hull, V., Lu, C., Lee, G., Hong, D., & Liu, J. (2011). Effects Of Attitudinal And Sociodemographic Factors On Pro-Environmental Behaviour in Urban China. *Environmental Conservation*, 38(1), 45-52.
- Cheung, M. F., & To, W. M. (2019). An Extended Model Of Value-Attitude-Behavior To Explain Chinese Consumers' Green Purchase Behavior. *Journal Of Retailing And Consumer Services*, 50, 145-153.

- Diamantopoulos, A., Schlegelmilch, B. B., Sinkovics, R. R., & Bohlen, G. M. (2003). Can Socio-Demographics Still Play A Role In Profiling Green Consumers? A Review Of The Evidence And An Empirical Investigation. *Journal of Business Research*, 56(6), 465-480.
- Dolan, P. (2002). The Sustainability Of Sustainable Consumption. *Journal Of Macromarketing*, 22(2), 81-170.
- Fryxell, G., & Lo, C. (2003). The Influence of Environmental Knowledge and Values on Managerial Behaviors on Behalf of The Environment: An Empirical Examination Of Managers In China. *Journal Of Business Ethics*, 46, 45-49.
- George, D., & Mallery, M. (2010). SPSS for windows step by step: A simple guide and reference. 17.0 update (10a ed.) Boston: Pearson.
- Gilg, A., Barr, S., & Ford, N. (2005). Green Consumption Or Sustainable Lifestyles? Identifying The Sustainable Consumer. *Futures*, 37(6), 481-504.
- Jacoby, J., Beming, C. K., & Dietvorst, T. (1977). What About Disposition? *Journal of Marketing*, 41(2), 22-28.
- Jităreanu, A. F., Costuleanu, C. L., & Mihăilă, M. (2012). The Social Marketing- A New Pillar For The Sustainable Development. *PressAcademia Procedia*, 13(12), 57- 61.
- Johnson, R. A. (2018). *Applied Multivariate Statistical Analysis* (7th ed.). Pearson.
- Jones, P., Hillier, D., & Comfort, D. (2011). Shopping for Tomorrow: Promoting Sustainable Consumption Within Food Stores. *British Food Journal*, 113(7), 935-948.
- Kaufmann, H. R., Ali, M. F., Panni, K., & Orphanidou, Y. (2012). Factors Affecting Consumers' Green Purchasing Behavior: An Integrated Conceptual Framework. *The Amfiteatru Economic Journal*, 14(31), 50-69.
- Ken, P. (2010). Green Consumption: Behavior And Norms. *Annual Review of Environment and Resources*, 35(1), 195-228.
- Kiracı, H. (2017). Tatlıyı Yemek mi Yoksa Paylaşmak mı Tatlı? Paylaşım ve Ortak Tüketim Davranışı Üzerine Kuramsal Bir İnceleme Yazarlar. *Journal of Business Research Turk*, 9(1), 194-220.

- Lim, W. M., Yong, J. L., & Suryadi, K. (2014). Consumers' Perceived Value and Willingness to Purchase Organic Food. *Journal of Global Marketing*, 27(5), 298-307.
- Maqbool, Y., Rafique, M.Z., Hussain, A., Ali, H., Javed, S., Amjad, M. S., Khan, M. A., Mumtaz, S., Haider, S. M., & Atif, M. (2019). An Implementation Framework to Attain 6R-Based Sustainable Lean Implementation-A Case Study, *IEEE Access*, 7, 117561- 117579.
- Moisander, J. (2007). Motivational Complexity Of Green Consume- rism. *International Journal of Consumer Studies*, 31(4), 404-409.
- Polonsky, M., Ottoman, J., Peattie, K., & Charter, M. (2002). *Marke- ting and Sustainability*. The Centre for Sustianable Design.
- Ramayah, T., Lee, J. W., & Mohamad, O. (2010). Green Product Pur- chase Intention: Some Insights From A Developing Country. *Resources, Conservation and Recycling*, 54(12), 1419-1427.
- Sarıkaya, N. (2007). Organik Ürün Tüketimini Etkileyen Faktörler ve Tutumlar Üzerine Bir Saha Çalışması. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(14), 110-115.
- Seyfang, G. (2006). Sustainable Consumption, The New Economics And Community Currencies: Developing New Institutions For Environmental Governance. *Regional Studies*, 40(7), 781-791.
- Shapiro, S. S., & Wilk, M.B. (1965). An Analysis of Variance Test for Normality (Complete Samples). *Biometrika* 52(3/4), 591-611.
- Tuncay, M., & Dorjnarán, B. (2022). The Interaction Between Socially Responsible Investment And Macroeconomic Indicators In The Developing Countries. *PressAcademia Procedia*, 16(1), 133.
- Wilhite, H., & Lutzenhiser, R. L. (1999). Social Loading and Susta- inable Consumption. *Advances in Consumer Research*, 26(1), 281-287.

REFERANS

- ASIC (2024). *ASIC wins first greenwashing civil penalty action against Vanguard*. Erişim Tarihi: 22.04.2024, <https://asic.gov.au/about-asic/news-centre/find-a-media-release/2024-releases/24-061m-r-asic-wins-first-greenwashing-civil-penalty-action-against-vanguard/>.
- Banking on Climate Chaos (2023). *Banking on Climate Chaos Fossil Fuel Finance Report 2023*. BankingonClimateChaos.org, Erişim Tarihi: 02.04.2024 https://www.bankingonclimatechaos.org/wp-content/uploads/2023/08/BOCC_2023_vF.pdf
- ClientEarth (2023) *Greenwashing and how to avoid it: An introductory guide for Asia's finance industry*. Erişim Tarihi: 25.04.2024, https://www.clientearth.org/media/c0ah51z1/v8_clientearth_hires_250423.pdf.
- Competition Market Authority. (2021). Green claims code: makin en- vironmental claims.
- Cresmer, K. (2022). *What is Greenwashing? Examples*. Erişim Tarihi: 19.04.2024, <https://greenandthistle.com/what-is-greenwashing/>.
- De Freitas Netto, S. V., Sobral, M. F. F., Ribeiro, A. R. B., & Soares, G. R. D. L. (2020). Concepts and forms of greenwashing: A systematic review. *Environmental Sciences Europe*, 32(1), 1-12.
- Delmas, M. A., & Burbano, V. C. (2011). The drivers of greenwashing. *California management review*, 54(1), 64-87.
- Deloitte (2024). *Greenwashing in Financial Services*. Erişim Tarihi: 26.04.2024, <https://www2.deloitte.com/nl/nl/pages/financial-services/articles/greenwashing-in-financial-services.html>.
- Demiral, D. J. (2022). Greenwashing'ten yeşil aklamaya: Türkiye'de ya- pılan akademik çalışmalar üzerinden kuramsal bir bakış. *Anado- lu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(4), 77-93.
- EC (2019). *The European Green Deal* COM/2019/640 final. Erişim Tarihi: 01.04.2024, <https://eur-ex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?qid=1588580774040&uri=CELEX:52019DC0640>.

- EC (2020). *A new circular economy action plan for a cleaner and more competitive Europe*. Erişim Tarihi: 06.04.2024, <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?qid=1583933814386&uri=COM:2020:98:FIN>.
- Gensler, G. (2023). *Statement on Updates to the Names Rule*. U.S. Securities And Exchange Commission (SEC). Erişim Tarihi: 26.04.2024, <https://www.sec.gov/news/statement/gensler-statement-names-rule-092023#:~:text=The%20Names%20Rule%20reflects%20a,consistent%20with%20that%20investment%20focus>.
- Keenan, L. (2022). *Lloyd's new ESG report: greenwashing, not climate action*. *Insure Our Future*. Erişim Tarihi: 03.04.2024, <https://global.insure-our-future.com/lloyds-new-esg-report-greenwashing-not-climate-action/>.
- KPMG (2022). *ESG: Addressing greenwashing in financial services*. Erişim Tarihi: 26.04.2024, <https://www.internationaltaxreview.com/article/2agq2jzlmxlmubox111j4/sponsored/esg-addressing-greenwashing-in-financial-services>.
- Parguel, B., Benoit-Moreau, F., & Russell, C. A. (2015). Can evoking nature in advertising mislead consumers? The power of 'executional greenwashing'. *International Journal of Advertising The Review of Marketing Communications*, 34(1), 107-134.
- Prentice, C. (2023). *DWS to pay \$25 mln to end US probe into greenwashing, other issues*. Reuters: <https://www.reuters.com/legal/dws-pay-25-mln-over-us-charges-over-esg-misstatements-other-violations-2023-09-25/>.
- RepRisk. (2023). *On the rise: navigating the wave of greenwashing and social washing*.
- Schreyer, D. (2023). *Greenwashing Investigations: Unmasking Deceptive ESG Practices*. Erişim Tarihi: 26.04.2024, https://www.ey.com/en_ch/disrupting-financial-crime/greenwashing-investigations-unmasking-deceptive-esg-practices
- Singh, K. (2022). *SEC charges Goldman Sachs Asset Management with not following ESG investments policies*. Reuters. Erişim Tarihi: 26.04.2024, <https://www.reuters.com/world/us/sec-charges->

The Guardian (2024). *Barclays accused of greenwashing over financing for Italian oil company*. Erişim Tarihi: 17.04.2024, <https://www.theguardian.com/business/2024/apr/26/barclays-accused-of-greenwashing-over-financing-for-italian-oil-company>

REFERANS

- Arslan, Z. (2022). *Bankalarda Finansal Performansın Belirleyicileri: Çevresel, Sosyal ve Kurumsal Yönetim (ESG) Skorlarının Etkisi Üzerine Uluslararası Bir Araştırma*. Doktora Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Bătae, O. M., Dragomir, V. D. and Feleagă, L. (2021). The Relationship Between Environmental, Social, and Financial Performance in The Banking Sector: A European Study. *Journal of Cleaner Production*, 290, 1-21.
- Dmuchowski, P. vd. (2023). Environmental, social, and governance (ESG) model; impacts and sustainable investment – Global trends and Poland’s perspective, *Journal of Environmental Management*, 329, 117023.
- Environmental, Social and Governance Scores from LSEG. (2023). LSEG Data and Analytics.
- European Commission (2024). *Overview Sustainable Finance*. Erişim tarihi: 25.04.2024, <https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/overview-sustainable-finance-en>
- Gangi, F., Mustilli, M., Varrone, N. ve Daniele, L. M. (2018). Corporate social responsibility and banks’ financial performance. *International Business Research*, 11(10), 42-58.
- Gao vd. (2021). Mapping and Clustering Analysis on Environmental, Social and Governance Field A Bibliometric Analysis Using Scopus. *Sustainability*, 13,1-17.
- Gray, R. H. (1994). Corporate reporting for sustainable development: accounting for sustainability in 2000AD. *Environmental values*, 3(1), 17-45.
- GRI Standards (2016). *GRI 307: Environmental Compliance*
- Griffin, D., Guedhami, O., Li, K., & Lu, G. (2021). National culture and the value to implications of corporate environmental and social performance. *Journal of Corporate Finance*, 71, 102123.
- Grileiro, J. R. B. (2019). *Exploiting an investment opportunity based on ESG score* [Master Thesis]. Católica-Lisbon School Of Business & Economics.

- Gündoğan A.C. ve Bitlis, M. (2018). *Dönüşen Dünyada Fırsatları Ya- kalamak: Sürdürülebilir Finans Görünümü*, ESCARUS.
- International Finance Corporation (2022). *Blue Finance — Guidan- ce for Financing the Blue Economy, Building on the Green Bond Principles and the Green Loan Principles. Guidelines.*
- Latino, C. (2019). *The Environmental, Social And Governance (ESG) İnvesting Landscape*. Università Ca'Foscari Venezia, Economics And Finance, Master Thesis.
- Mervelskemper, L., & Streit, D. (2017). Enhancing Market Valuation of ESG Performance: Is Integrated Reporting Keeping its Pro- mise? *Business Strategy and the Environment*, 4(26).
- Nirino, N., Santoro, G., Miglietta, N., & Quaglia, R. (2021). Corporate controversies and company's financial performance: Exploring the moderating role of ESG practices. *Technological Forecasting and Social Change*, 162, 120341.
- Olgun, B. (2023). *Çevresel Gelişmelerin Finans Sektörüne Etkileri Kap- samında Sürdürülebilir Finans*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ankara.
- Petras, M. (2020). *Essays on Selected Issues of Post-Crisis Banking Regu- lation, Profitability and Risk*. Universität Zu Köln, Wirtschafts- und Sozialwissenschaftlichen Fakultät, Doctoral Dissertation.
- Roncalli, T. (2024). *Handbook of Sustainable Finance*.
- Şeker, Y. (2020). *Finansal Raporlama Kalitesi ile Çevresel Sosyal ve Ku- rumsal Yönetim (ESG) Performansı Arasındaki İlişkinin İncelen- mesine Yönelik Uluslararası Bir Araştırma*. Doktora Tezi, İstan- bul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- The Global Risks Report. (2024). *World Economic Forum*. 19th Edi- tion.
- Turguttopbaş, N. (2020). Sürdürülebilirlik, Yeşil Finans ve İlk Türk Yeşil Tahvil İhracı. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 12(22), 267-283.
- Wong, J. B., & Zhang, Q. (2022). Stock market reactions to adverse ESG disclosure via media channels. *The British Accounting Re- view*, 54(1), 101045.

REFERANS

- Avrupa Birliği Başkanlığı (2024). *Avrupa Yeşil Mutabakatı*. Erişim tarihi: 03.04.2024, https://www.ab.gov.tr/avrupa-yesil-mutaba-kati_53729.html.
- Andrew, J. L., Kaidonis, M. A. ve Andrew, B. (2010). Carbon tax: Challenging neoliberal solutions to climate change, *Critical Perspectives on Accounting*, 21(7), 611-618. Doi: 10.1016/j.cpa.2010.03.009
- Avrupa Komisyonu (2019). *The European Green Deal (COM(2019) 640 final)*. Erişim tarihi: 05.04.2024, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2019:640:FIN>.
- Avrupa Komisyonu. (2021). *Energy and the Green Deal*. Erişim tarihi: 12.04.2024 Erişim adresi: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/energy-and-green-deal_en.
- Avrupa Komisyonu. (2023). *Regulation (EU) 2023/956 of the European Parliament and of the Council of 10 May 2023 establishing a carbon border adjustment mechanism*. Erişim tarihi: 14.04.2024, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_2023.130.01.0052.01.ENG&to-c=OJ%3AL%3A2023%3A130%3ATOC.
- Bayer, P. ve Aklin, M. (2020). The European Union Emissions Trading System reduced CO2 emissions despite low prices, *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 117(16), 8804-8812. Doi: 10.1073/pnas.1918128117
- Çayırtaş, F. ve Sakıcı, Ş. (2021). Avrupa Yeşil Mutabakatı (Green Deal) ve Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Perspektifinde Sürdürülebilir Dijital Pazarlama Stratejileri. *Gaziantepe University Journal of Social Sciences*, 20(4), 1916-1937.
- Fetting, C. (2020). "The European Green Deal: Our Pact for the Future", ESDN Conference Report, November 2020, ESDN Office
- Goulder, L. H. & Andrew, S. (2013). Carbon Taxes vs. Cap and Trade: A Critical Review, NBER Working Paper Series, 19338, 1-40

- IEA (2020). *Implementing Effective Emissions Trading Systems: Lessons from international experiences*, Erişim tarihi: 10.04.2024, https://iea.blob.core.windows.net/assets/2551e81a-a401-43a4-bebd-a-52e5a8fc853/Implementing_Effective_Emissions_Trading_Systems-tems.pdf.
- Küçük, G. ve Yüce Dural, B. (2022). Avrupa yeşil mutabakatı ve yeşil ekonomiye geçiş: Enerji senaryoları üzerinden bir değerlendirme. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(1), 137-156.
- Lewis, K. K. (2023). *Updated version of CBAM Regulation unveiled*, Erişim tarihi: 22.04.2024, https://www.ey.com/en_pl/law/cbam-regulation-unveiled.
- Olsen, J. ve McCormick, J. (2017). *The European Union: Politics and Policies*. New York: Westview Press Inc.
- T.C. Avrupa Birliği Başkanlığı (2024). *Fasıl 27: Çevre ve İklim Değişikliği*. Erişim tarihi: 20.04.2024, <https://www.ab.gov.tr/p.php?e=92>.
- T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2016). Türkiye’de Sera Gazı Emisyon Ticaret Sistemi Kurulmasına Yönelik Yol Haritası, Ecofys, Proje No, CLINL16087:1-137.
- T.C. Dışişleri Bakanlığı (2020). *Kyoto Protokolü*. Erişim Tarihi: 10.04.2024. <http://www.mfa.gov.tr/kyoto-protokolu.tr.mfa>.
- T.C. Ticaret Bakanlığı (2021). *Yeşil Mutabakat Eylem Planı Yayınlandı*. Erişim Tarihi: 02.04.2024, <https://ticaret.gov.tr/haberler/yesil-mutabakat-eylem-planı-yayimlandi#:~:text=Ye%C5%99Fil%20yat%C4%B1r%C4%B1mlar%C4%B1n%20%C3%BClkemize%20%C3%A7ekilmesi%20ve,tarihli%20Resmi%20Gazete'de%20yay%C4%B1mland%C4%B1>.
- Türkiye İhracatçılar Meclisi (2022). *İhracat 2022 Raporu*. Erişim tarihi: 22.04.2024, https://tim.org.tr/files/downloads/Strateji_Raporlari/TIM%20I%CC%87hracat%20Raporu%202022.pdf.
- Türkiye İhracatçılar Meclisi (2024). *Ülke Grup Bazında Yıllık İhracat Rakamları*. Erişim tarihi: 12.04.2024, <https://tim.org.tr/tr/ihracat-rakamlari>.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2023). *Sera Gazı Emisyon İstatis- tikleri. 1990-2021*, Erişim Tarihi: 20.04.2024, <https://data.tuik.gov.tr/>.

WWF Türkiye (2022). *WWF-Türkiye'den Limit Aşım Günü Uyarısı: 1.75 Dünyamız varmış gibi tüketiyoruz*. Erişim tarihi: 25.04.2024, <https://www.wwf.org.tr/?12540/Limit-Asim-Gunu>.

Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu (2022). *Yıllık Faaliyet Raporu*. Eri- şim Tarihi: 18.02.2024, [https://ticaret.gov.tr/data/643ffd6a13b-8767b208ca8e4/YMEP%202022%20Faaliyet%20Raporu.p df](https://ticaret.gov.tr/data/643ffd6a13b-8767b208ca8e4/YMEP%202022%20Faaliyet%20Raporu.pdf).

REFERANS

- Akgüç, Ö. (1989). *Finansal yönetim*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Muhasebe Enstitüsü Eğitim ve Araştırma Vakfı Yayınları
- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, (2021). *Kredi tahsis ve izleme süreçlerine ilişkin rehber*. Erişim Tarihi: 05.04.2024, <https://www.bddk.org.tr/Mevzuat/DokumanGetir/1041>
- Borsa İstanbul, (2021). *Sürdürülebilirlik endeksleri*. Erişim Tarihi: 17.04.2024, <https://www.borsaistanbul.com/tr/sayfa/165/bist-surdurulebilirlik-endeksleri>
- Cambridge Institute of Leadership, (2015). *COP nedir?*. Erişim Tarihi: 20.04.2024, <https://www.cisl.cam.ac.uk/cop-climate-chan-ge-conference>
- Coşkun, İ.L. (2022). *Süreklilikten sürdürülebilirliğe bir kurumsal sürdürülebilirlik yolculuğu*. İstanbul: Artisan Yayınları
- International Finance Corporation, (2012). *Performance standards on environmental and social sustainability*. Erişim Tarihi: 06.04.2024, <https://www.ifc.org/content/dam/ifc/doc/2023/ifc-performance-standards-2012-en.pdf>
- OECD, (2017). *Investing in climate, investing in growth*. Erişim Tarihi: 01.04.2024, <https://www.oecd.org/berlin/publikationen/SynthesisBrochureEN.pdf>
- Resmî Gazete, (2008). *Ozon tabakasını incelten maddelerin azaltılmasına ilişkin yönetmelik*. Erişim Tarihi: 20.04.2024, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/11/20081112-13.htm>
- Resmî Gazete, (2021). *Milletlerarası anlaşma*. Erişim Tarihi: 23.04.2024, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/10/20211007M1-1.pdf>
- T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, (2021). *Vienna sözleşmesi*. Erişim Tarihi: 21.04.2024, <https://iklim.gov.tr/vianna-sozlesmesi-i-36>
- T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, (2023). *Kyoto protokolü*. Erişim Tarihi: 13.04.2024, <https://iklim.gov.tr/kyoto-protokolü-i-35>

- T.C. Dış İşleri Bakanlığı, (2022). *Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP)*. Erişim Tarihi: 23.04.2024, <https://www.mfa.gov.tr/bir-lesmis-milletler-cevre-programi.tr.mfa>
- T.C. Ticaret Bakanlığı, (2021). *Yeşil mutabakat eylem planı*. Erişim Tarihi: 09.04.2024, <https://ticaret.gov.tr/data/640f220d13b-8761b449ccb42/YESIL%20MUTABAKAT%20Eylem%20Plan%C4%B1.pdf>
- Turguttopbaş, N. (2020). Sürdürülebilirlik, yeşil finans ve ilk Türk yeşil tahvil ihracı. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 12(22), 267-283. Doi: 10.14784/marufacd.688425
- Türk Dil Kurumu, *Güncel Türkçe sözlük*. Erişim Tarihi: 03.04.2024, <https://sozluk.gov.tr/>
- Türkiye Bankalar Birliği, (2021). *Bankacılık sektörü için sürdürülebilirlik kılavuzu*. Erişim Tarihi: 17.04.2024, <https://www.tbb.org.tr/surdurulebilirlik/pdf/tbb-bankacilik-sektoru-icin-surdurulebilirlik-kilavuzu.pdf>
- UN Global Compact Network Türkiye, (2021). *Sürdürülebilir finans çalışma grubu*. Erişim Tarihi: 23.04.2024, <https://www.globalcompactturkiye.org/surdurulebilir-finans/>
- United Nations (2024). *Sürdürülebilirlik*. Erişim Tarihi: 23.04.2024, <https://www.un.org/en/academic-impact/sustainability>
- United Nations (2024). *Çevre*. Erişim Tarihi: 15.04.2024, https://treaties.un.org/pages/ViewDetailsIII.aspx?src=TREATY&mtmsg_no=XXVII-7&chapter=27&Temp=mtmsg3&clang=_en

1987 yılında Birleşmiş Milletler Brundtland Komisyonu sürdürülebilirliği *"bugünün ihtiyaçlarının, gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılama kabiliyetinden ödün vermeden karşılanması"* olarak tanımlamıştır. Birleşmiş Milletler tarafından ortaya konulan Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (Sustainable Development Goals, SDGs) merkezinde küresel bir ortaklık içinde gelişmiş ve gelişmekte olan tüm ülkelere acil eylem çağrısı olan 17 hedeften oluşmaktadır. Bu hedefler; "yoksulluğa son", "açlığa son", "sağlık ve kaliteli yaşam", "nitelikli eğitim", "toplumsal cinsiyet eşitliği", "temiz su ve sanitasyon", "erişebilir ve temiz enerji", "insana yakışır iş ve ekonomik büyüme", "sanayi, yenilikçilik ve altyapı", "eşitsizlerin azaltılması", "sürdürülebilir şehirler ve topluluklar", "sorumlu üretim ve tüketim", "iklim eylemi", "sudaki yaşam", "karasal yaşam", "barış, adalet ve güçlü kurumlar" ve "amaçlar için ortaklıklar" olarak çok geniş bir şekilde ortaya konmuştur. *"Sosyal Bilimlerde Sürdürülebilirlik Çalışmaları"* isimli bu kitap çalışması ile hem uluslararası hem de ulusal seviyede sürdürülebilirlik hedeflerinin önemine binaen gerçekleştirilen çalışmalara bir katkı sağlanması istenmiştir. Bu bağlamda Sosyal Bilimlerin farklı alanlarından 14 akademisyenimizin katkıları ile son dönemde önemi gittikçe artan sürdürülebilirlik konusu çok boyutlu bir şekilde bu kitap ile ele alınmıştır.

ISBN: 978-625-6482-99-9

hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

ANKARA'YA ERİŞİLEBİLİR MEKANSAL ÖNERİLER

YARATICI KENTLER

Fulya ERTUĞ

 hiperyayın

ANKARA'YA ERİŞİLEBİLİR MEKANSAL ÖNERİLER

YARATICI KENTLER

Fulya ERTUĞ

 hiperyayın

Hiperyayın: 1055
Araştırma-İnceleme

Yazarı
Fulya ERTUĞ

Genel Yayın Yönetmeni
Hatice BAHTİYAR

Mizanpaj
Meral GÖK

Kapak Tasarım
Kenan TEMİZEL

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-6482-72-2
e-ISBN: 978-625-6482-68-5

1. Baskı: İstanbul, 2023

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Fulya ERTUĞ'a aittir. Yayıncının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar)a aittir. Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

Ertuğ, Fulya.

Ankara'ya Erişilebilir Mekansal Öneriler/ Yaratıcı Kentler / Fulya ERTUĞ. -- 1. Baskı. -- İstanbul: Hiperyayın, 2023.

304 sayfa: şekil, tablo; 21 cm. -- (Hiperyayın; 1055)

ISBN: 978-625-6482-72-2

e-ISBN: 978-625-6482-68-5

Kaynakça sayfa: 269-277.

1. Kentsel tasarım. 2. Erişilebilirlik. 3. Şehir planlama -- Ankara. I. Eser adı. II. Dizi.

HT169.T9/E78 2023

711.4/ERT 2023

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık-Sertifika No: 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş Merkezi

No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören / İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

TABLO DİZİNİ.....	16
GÖRSEL DİZİNİ.....	18
KISALTMA DİZİNİ.....	24
TEŞEKKÜRLER.....	29
ÖNSÖZ.....	31
1. BÖLÜM: GİRİŞ.....	35
1.1. ÇALIŞMANIN AMACI.....	35
1.2. ÇALIŞMANIN KAPSAM VE YÖNTEMİ.....	36
2. BÖLÜM: UNESCO YARATICI KENTLER AĞI VE TASARIM KRİTERLERİ.....	45
2.1. YARATICI KENTLER VE SINIFLANDIRMALARI.....	49
2.2. YARATICI KENTLER AĞI KAPSAMINDA BULUNABİLMEK İÇİN GEREKEN KRİTERLER .	59
2.3. YARATICI KENTLER AĞINDA TASARIM KRİTERLERİ.....	62
2.4. YARATICI KENTLER AĞINDA YAPILI ÇEVRE, TASARIM VE ERİŞİLEBİLİRLİK İLİŞKİSİ.	88
2.4.1. YAPILI ÇEVREDE VE KENTSEL ALANLARDA EVRENSEL YAŞAM İÇİN TASARIM.....	97

2.5. ÖRNEK KENTLERDE YARATICI KENTLER AĞI, TASARIM VE ERİŞİLEBİLİRLİK	99
2.5.1. ERİŞİLEBİLİRLİK VE EVRENSEL TASARIM	102
2.5.2. AVRUPA BİRLİĞİNDE ERİŞİLEBİLİRLİK.....	125
2.5.2.1. BERLİN İNCELEMESİ	129
2.5.3. DÜNYADA ERİŞİLEBİLİRLİK.....	141
2.5.3.1. SİNGAPUR İNCELEMESİ	148
2.5.4. TÜRKİYE'DE ERİŞİLEBİLİRLİK	162
2.5.4.1. İSTANBUL İNCELEMESİ	175

3. BÖLÜM: ANKARA İÇİN ÖNERİLER VE SONUÇ	183
3.1. YARATICI KENTLER AĞI TASARIM KENTİ KAPSAMINDA ANKARA İNCELEMESİ	185
3.1.1. MODEL OLARAK SEÇİLEN ÇALIŞMA ALANI (DEVLET MAHALLESİ).....	200
3.1.1.1. ALAN ÇALIŞMASINDA KULLANILAN MATERYAL VE METOT .	204
3.1.1.2. ARAŞTIRMA ALANI İLE İLGİLİ YAPILAN GÖZLEM VE TESPİTLER	206
3.1.2.1. ÇALIŞMA ALANI İLE İLGİLİ SONUÇ VE ÖNERİLER	235
3.2. ANKARA BAŞKENTİ NASIL YARATICI KENT OLUR	242
3.3. ANKARA BAŞKENTİNİN YARATICI KENTLER AĞI İÇİNDE BULUNMASI İÇİN GEREKENLER VE ANKARA İÇİN BEKLENEN ETKİLERİ.....	251

3.3.1. ÖRNEK KENTLERDE VE ANKARA'DA ERİŞİLEBİLİRLİK	253
3.1.2. ANKARADA YEREL YÖNETİMİN ERİŞİLEBİLİRLİĞE BAKIŞI	261
4.BÖLÜM: SONUÇ.....	267
KAYNAKLAR.....	275
EK-1: ERİŞİLEBİLİRLİK TANIMLARI VE KULLANILAN STANDARTLAR	283
EK-2: BİRLEŞMİŞ MİLLETLERİN 17 SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ.....	299

KAYNAKLAR

- 10.04.2021. <http://portal.unesco.org/culture>
- Adams, R. (2005). *What makes a creative city?* Australian Planner, Cilt: 42, Sayı:1, Sayfa:20-21, DOI: 10.1080/07293682.2005.9982398
- Ajanovic, E. (2015). *Unesco Yaratıcı Kentler Ağı ile Antalya Kentinin Değerlendirilmesi*. Mediterranean Journal of Humanities, Cilt: 5, Sayı: 1. <https://doi.org/10.13114/mjh.2015111365>
- Alves, P. (2017). *Strategies for sustainable development of the UNESCO Creative Cities: conclusions from the XI UCCN Annual Meeting*, Actas - VI Congreso Internacional de Ciudades Creativas, ISBN: 978-54-15816-25-6.
- Arandelovich, B. (2018). *Public Art and Urban Memorials in Berlin*. Springer. Sayfa: 1-23.
- Arın, C. (2003). *Sanayi Devrimi Kenti Berlin I: Kent Gelişimi Sürecine Bir Bakış*, Mimarlık Dergisi, Ankara, Sayı: 313, Eylül-Ekim. Kaynak:<http://www.mo.org.tr/mimarlikdergisi/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=6&RecID=82>
- Ateş, M. (2018). *The concept of 'Smart City' and criticism within the context of its transforming meaning*. MEGARON / Yıldız Technical University, Faculty of Architecture E-Journal, Cilt: 14, Sayı: 1. Kaynak: <https://doi.org/10.5505/megaron.2018.45087>
- Berlin.De. (2022). Cinemas. Erişim: 20/08/2022, Kaynak: <https://www.berlin.de/en/cinemas/>
- Boyacıoğlu, E. Z. (2014). *Alternatif Turizmde Marka Kentler: Marka Kent Yaratma Süreci. Hitlerin Başkentinde Kentsel Bellek ve Turizm, Çorum*. Çorum Valiliği, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Sayfa: 132-145.
- Caragliu, A., Del Bo, C.F. (2015). *Smart Specialization Strategies and Smart Cities: An Evidence-Based Assessment of EU Policies*. The Rise of the City, Cheltenham, UK. Sayfa: 55-82.
- Cities of Design Network (2020). *Singapore*. Erişim: 12/08/2022, Kaynak: <https://www.designcities.net/city/singapore/>
- Clarke, N. (2009). *Town Twinning in Britain since 1945: A Summary of findings*. School of Geography, University of Southampton. Erişim: 01.05.2021.
- Cochrane, A., Jonas, A. (1999). *Reimagining Berlin: World City, National Capital or Ordinary Place?* European Urban and Regional Studies. Cilt: 6, Sayı: 2, Sayfa: 145-164.
- Communian, R. (2011). *Rethinking the Creative City: The Role of Complexity, Networks and Interactions in the Urban Creative Economy*. Urban Studies. Cilt: 48, Sayı: 6, Sayfa: 1157-1179.
- CRPD. (2022). *Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi Uygulama Klavuzu*, Birleşmiş Milletler.
- D'Orville, H. (2019). *The relationship between sustainability and creativity. The Wealth of Nations Revisited New Perspective on Major Global Issues*. CADMUS. Cilt: 4, Sayı: 1, Sayfa: 65-73.
- Department Of Singapore Statistics. (2021). *Labour, Employment, Wages & Productivity*. Erişim: 21/08/2022, Kaynak: <https://www.singstat.gov.sg/publications/reference/ebook/economy/labour-employment-wages-and-productivity>
- DPMA. (2022). *Patents*. Erişim: 16/08/2022, Kaynak: https://www.dpma.de/english/our_office/publications/statistics/patents/index.html
- Duranton, G., Puga, D. (2004). *Micro Foundations of Urban Agglomeration Economies*. Henderson, J., V., Thisse, Jacques François (Editorler), Handbook of Regional and Urban Economics. Cilt: 4. Elsevier, Amsterdam. Sayfa: 2063-2117.
- Enlil, Z., Evren, Y. (2011). *Yaratıcı İstanbul/ Yaratıcı Sektörler ve Kent*, İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Erdönmez, E., Çelik, F. (2016). *Kentsel mekanda kamusal alan ilişkileri*. Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi, 14, Sayfa: 145-163. Erişim 11.04.2021. Kaynak: <https://doi.org/10.22520/tubaked.2016.0006>
- Erdönmez, M. E., Apak, H. (2015). *Kentsel Bellekte Meydan San Marco Meydanı*. Kent Akademisi, Cilt: 8, Sayı: 23, Sayfa: 73-96. Kaynak: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kent/issue/34397/379889>
- Erten, E., Aktel, M. (2020). *Engellilerin Erişebilirlik Hakkı: Engelsiz Kent Yaklaşımı Çerçevesinde Bir Değerlendirme*. Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 28, Sayfa: 898-912. Kaynak: <https://doi.org/10.21076/vizyoner.691690>

- European Commission. (2022). Access City Awards. Erişim: 22.12.2022. Kaynak: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=88&langId=en&furtherEvents=yes&eventsId=1977#navItem-7>
- Federal Statistical Office. *Federal Germany Statistical Office*. Erişim: 20/08/2022, Kaynak: https://www.destatis.de/EN/Home/_node.html;jsessionid=8AB7FE07714094C935468E2519F53862.live731
- Florida, R. (2004). *The Rise of the Creative Class*. Basic Books, New York.
- Future Market Insights. *Singapore Tourism Market*. Erişim: 21/08/2022, Kaynak: https://www.futuremarketinsights.com/reports/singapore-tourism-spend-analytics-forecast?utm_source=adwords&utm_medium=ppc&utm_source=adwords&utm_medium=ppc&id=5&gclid=CjwKCAjwo_KXBhAaEiwA2RZ8hHksnVKN9EBpVawj4b9Mlzwk4NchjD8Gl4rROxp4sGgSYII3CVwYaRoCAkwQAvD_BwE
- GetYourGuide. (2022). *The BEST Istanbul Tours and Things to Do in 2022*. Erişim: 12/08/2022, Kaynak: https://www.getyourguide.com/-l56/?cmp=ga&cq_src=google_ads&cq_cmp=15505369413&cq_con=130578798653&cq_term=istanbul%20wheelchair%20access&cq_med=&cq_plac=&cq_net=g&cq_pos=&cq_plt=gp&campaign_id=15505369413&adgroup_id=130578798653&target_id=kwd-425935581567&loc_physical_ms=1012776&match_type=b&ad_id=572978543177&keyword=istanbul%20wheelchair%20access&ad_position=&feed_item_id=&placement=&device=c&partner_id=CD951&gclid=CjwKCAjwo_KXBhAaEiwA2bmObbsAl7wAixNhAlte7-SgCnp1eIXYd9tuGhL2P_pdgYcmwibly-B0hxhoCs1MQAvD_BwE
- Gökçek Karaca, N. (2019). *Uluslararası İlke ve Standartlar Bağlamında Yaşlı Hakları ve Sosyal Hizmet Uygulamaları*. Sosyal Güvenlik Dergisi. Cilt: 9 Sayı: 2, Sayfa: 255-274. DOI:10.32331/sgd.658637
- Gökçen, E. (2018). *Kamusal sanat ve kültür eksenli kentsel dönüşüm*. International Journal of Interdisciplinary and Intercultural Art. Cilt: 6, Sayı: 6, Sayfa: 215-236. <https://doi.org/10.29228/ijia.6.68>
- Hartley, J., Potts, J., Cunningham, S., Flew, T., Keane, M., Banks, J. (2013). *Key Concepts in Creative Industries*, London: SAGE Publications Ltd.
- Horizons, D. (2018). *Disability and travel: why Berlin and Hamburg are definitely worth visiting*. Disability Horizons. Erişim: 11/08/2022, Kaynak: https://disabilityhorizons.com/2018/09/disability-and-travel-why-berlin-and-hamburg-are-definitely-worth-visiting/?gclid=Cj0KQCQjwrs2XBhDjARIsAHVymmQO_N5ZFU8RERXW9DDDLpELWv2tTgXgB4kcyGIZqIw-baY7dTlvEtAaAtBdEALw_wcB
- Howkins, J. (2002). *The Creative Economy: How People Make Money from Ideas*, Penguin Global, USA.
- IPOS. *Updates*. Erişim: 16/08/2022, Kaynak: <https://www.ipos.gov.sg/news/updates>
- Istanbeautiful. (2021). *Accessible Istanbul (Things to Do, Places to Eat, Stay, How to Get Around)*. Erişim: 12/08/2022, Kaynak: <https://istanbeautiful.com/accessible-istanbul/>
- Işık, Ş. (2005). *Türkiye de Kentleşme ve Kentleşme Modelleri*. Ege Coğrafya Dergisi, Cilt: 14, Sayfa: 57-72.
- Kaplan, H. (2011). *Yerel Yönetimler İçin Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Teknik El Kitabı*. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Özürlü ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
- Koca, D., Yılmaz, M. (2017). *Engelliler için Mekan Düzenlemelerinde Kapsayıcı Tasarım*. Yüksek Öğretim Kurumu, Ankara.
- Landry, C. (2000). *The Creative City: A Toolkit for Urban Innovators*. Earthscan Publications Ltd., London.
- Landry, C. (2022). *Creative Cities Index*. Erişim: 16/08/2022, Kaynak: <https://charleslandry.com/themes/creative-cities-index/>
- Landry, C., Bianchini, F. (1995). *The Creative City*. Demos, Londra.
- Lanz, S. (2013). *Be Berlin! Governing the City Through Freedom*. International Journal of Urban and Regional Research. Cilt:37, Sayı:4, Sayfa: 1305-1324.
- Lin, L.C., Watada, J. (2010). *Building a Decision Support System For Urban Based on the Creative City Concept*. L.C. Jainand C.P. Lim(Editorler): Handbook on Decision Making, ISRL 4, Sayfa: 317-346. Springer-Verlag Berlin Heidelberg
- Longmire, S. (2018). *Tips for Getting Around Singapore in a Wheelchair*. Spin the Globe. Erişim: 12/08/2022, Kaynak: <https://spintheglobe.net/dir/2018/03/01/tips-getting-around-singapore-wheelchair/>
- Madden, K. (2001). *How to Turn A place Around, A Handbook for Creating Successful Public Spaces*, A. Schwartz, ed., Project for Public Spaces Inc., New York.

- Manza, J. (2020). *Eşitsizlik*. (Çev.) Çağrı Mutaf. İçinde Sosyoloji Sözlüğü. Editor, Bryan S. Turner. Sayfa: 288-293. İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- McCarthy, J. (2006). *Regeneration of Cultural Quarters: Public Art for Place Image or Place Identity*. Journal of Urban Design, Cilt: 11, Sayı: 2, Sayfa: 243-262.
- Mevzuat Bilgi Sistemi. *İmar Mevzuatı*. Erişim: 12/08/2022, Kaynak: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=23722&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- MEXT. *MEXT: History of UNESCO*. Erişim:08.04.2021. Kaynak: <https://www.mext.go.jp/en/unesco/title03/detail03/1373237.htm>
- Miles, M. (1997). *Art, Space and the City: Public Art and Urban Futures*, London and New York. Routledge.
- My German University. *Study in Berlin: 41 Universities, 418 English programs*. Erişim: 16/08/2022, Kaynak: <https://www.mygermanuniversity.com/cities/Berlin>
- Norberg-Schulz, C. (1980). *GeniusLoci: Towards a Phenomenology of Architecture*. New York, Rizzoli.
- Özdemir, N., Özdemir, E. (2020). *Yaratıcı Kentler ve Yaşayan Kültür*. Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi, Cilt: 3, Sayı: 4, Sayfa: 2-23. Erişim 11.04.2021. Kaynak: <https://dergipark.org.tr/en/pub/uhad/issue/54670/744777>
- ÖZİDA (2001). *Özürülüler İçin Ülke Raporu: 1995-2000*, Başbakanlık Özürülüler İdaresi. Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- Park, R. (1967). *On Social Control and Collective Behavior*. Chicago. Chicago University Press. Sayı: 3.
- Pearson, D., Pearson, T. (2017). *Branding food culture: UNESCO creative cities of gastronomy*. Journal of Food Products Marketing, Cilt: 23, Sayı: 3, Sayfa: 342-355. doi: 10.1080/10454446.2014.1000441
- Peker, A. E. (2006). *Kentlerin Markalaşma Sürecinde Çağdaş Sanat Müzelerinin Rolü: Kent Markalaşması ve Küresel Landmark*, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Resmî Gazete (2009). *Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme; Karar Sayısı: 2009/15137*. Erişim: 11/08/2022, Kaynak: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/07/20090714-1.htm>
- SBM Museum. (2020). *The Staatliche Museen zu Berlin Welcome More than 4 Million Visitors in 2019*. Erişim: 20/08/2022, Kaynak: <https://www.smb.museum/en/whats-new/detail/the-staatliche-museen-zu-berlin-welcome-more-than-4-million-visitors-in-2019/>
- Seoul Metropolitan Government. *International Cooperation: SisterCities*.seoul.go.kr. Orijinalinden 10 Kasım 2007'de arşivlenmiştir. Erişim:30.04.2021.
- Singapore Land Transport Authority (LTA). *Getting Around*. Erişim: 17/08/2022, Kaynak: https://www.lta.gov.sg/content/ltagov/en/getting_around.html#driving_in_singapore
- Singapore Ministry of Culture, Community and Youth. (2021). *Singapore Cultural Statistics 2021*. Ministry of Culture, Community and Youth. Kaynak: https://www.nac.gov.sg/docs/default-source/resources-files/research/others/scs-2021.pdf?sfvrsn=3b80503d_2
- Singapore Ministry of Manpower. *Statistical Table: Employment*. Erişim: 21/08/2022, Kaynak: <https://stats.mom.gov.sg/Pages/EmploymentTimeSeries.aspx>
- Singh, P. (2020). *The Formation of UNESCO*. 5th Voice News. Erişim:08.04.2021. Kaynak: <https://5thvoice.news/legalnews/OTE3Mg==/The-Formation-of-UNESCO>
- Statista. *Statista -TheStatistics Portal*. Erişim: 20/08/2022, Kaynak: <https://www.statista.com/>
- T.C. Aile ve Sağlık Bakanlığı. (2020). *2020/3 sayılı Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Formları hakkında Genelge*. Erişim: 12/08/2022, Kaynak: <https://www.aile.gov.tr/ErrorPages/tr-TR/400.html?aspxerrorpath=/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/genelgeler/2020-3-sayili-erisilebilirlik-izleme-ve-denetleme-formlari-hakkinda-genelge/>
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. *Erişilebilirlik, İzleme ve Denetleme Yönetmeliği*. Erişim: 12/08/2022, Kaynak: <https://www.aile.gov.tr/ErrorPages/tr-TR/400.html?aspxerrorpath=/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/yonetmelikler/erisilebilirlik-izleme-ve-denetleme-yonetmeliği/>
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2020). *Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü*, Turizm İstatistikleri.
- Tan, A. (2020). *Singapore Budget 2020: New coastalandfloodprotectionfundtoprotectSingaporeagainstrisingsealevels*. The Straits Times. Singapore. Erişim: 20/02/2020
- Tarihi Kentler Birliği. *Tarihi Kentler Birliği*. Erişim: 12/04/2021, Kaynak: <https://www.tarihikentlerbirligi.org/>

The Straits Times. (2016). *How Singapore's six public universities differ*. Erişim: 16/08/2022, Kaynak:<https://www.straitstimes.com/singapore/education/how-singapores-six-public-universities-differ>

TMMOB. *Avrupa Kentli Hakları Deklarasyonu*. Mimarlar Odası Ankara Şubesi. Erişim: 16/08/2022, Kaynak: <http://www.mimarlarodasiankara.org/?id=964> TUIK. (2022).

TÜRK PATENT. *Türk Patent Enstitüsü*. Erişim: 16/08/2022, Kaynak:<https://www.turkpatent.gov.tr/en>

Ulutaş, E. (2019). *İmgeden Gerçekliğe: Kamusal Bir Mekan Olarak Meydan*. İçtimaiyat Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl: 3, Sayı: 2. <https://doi.org/10.33709/ictimaiyat.644739>

UN (2022). *Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları*. Erişim: 11/08/2022, Kaynak: <https://turkiye.un.org/tr/sdgs>

UN Web TV. (2013). *Ban Ki-moon, Launch of the United Nations Accessibility Centre*. Erişim: 11/08/2022, Kaynak: <https://media.un.org/en/asset/k1e/k1ebg7f9ju>

UN. (2015). *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*. NY: United Nations. Erişim:09.04.2021. Kaynak: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>

UNESCO Türkiye Millî Komisyonu. *UNESCO Türkiye Millî Komisyonu*. Erişim: 11.04.2021. Kaynak: <https://www.unesco.org.tr/Pages/88/129/UNESCO-Yarat%C4%B1c%C4%B1-S%CC%A7ehirlir-Ag%CC%86%C4%B1>

UNESCO. (2016a). *Culture Urban Future – Global Report on Culture for Sustainable Urban Development*. Erişim 09.04.2021. Kaynak: <http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002459/245999e.pdf>

UNESCO. (2016b). *Berlin UCCN Gözlem Raporu*. Senate for Economics, Technology and Research. Kaynak: https://en.unesco.org/creative-cities/sites/default/files/monitoring_reports/Report_Berlin_UNESCOCREATIVECITIES%20Network_final.pdf

UNESCO. (2019'a). *Reporting and monitoring. Creative cities network*. Kaynak: <https://en.unesco.org/creative-cities/content/reporting-monitoring>

UNESCO. (2019b). *UCCN Kütahya 2019 Annual report*. Erişim: 09.04.2021. Kaynak: https://en.unesco.org/creative-cities/sites/default/files/creative_kutahya_2019_annual_report_0.pdf

UNESCO. (2019c). *UNESCO Creative Cities Network 2021 Annual Conference Host Candidate City Istanbul*. Kaynak: <https://www.designcities.net/wp-content/uploads/2019/06/%C4%B0istanbul-Annual-Meeting-Bids-presentation-komprimiert.pdf>

UNESCO. (2021'a). *UNESCO in brief -Mission and Mandate*. Erişim: 10.04.2021, Kaynak: <https://en.unesco.org/about-us/introducing-unesco>

UNESCO. (2021b). *The Creative Cities Network Culture*, Erişim:

UNESCO. (2021c). *UNESCO Creative Cities Network Call For Applications 2021*. Erişim: 21/08/2022, Kaynak: https://en.unesco.org/creative-cities/sites/default/files/2021-uccn_application-guidelines_0.pdf

UNESCO. (2022'a). *Berlin | Creative Cities Network*. Erişim : 11.07. 2022. Kaynak: <https://en.unesco.org/creative-cities/berlin>

UNESCO. (2022b). *Singapore | Creative Cities Network*. Erişim: 12/08/2022, Kaynak: <https://en.unesco.org/creative-cities/singapore>

UNESCO. (2022c). *Istanbul | Creative Cities Network*. Erişim: 12/08/2022, Kaynak: <https://en.unesco.org/creative-cities/istanbul-0>

visitBerlin. (2022). *Cinemas*. Erişim: 16/08/2022, Kaynak: <https://www.visitberlin.de/en/cinemas>

Visiting Singapore. *Accessibility—Navigating Singapore with ease*. Erişim:01.05.2021. Kaynak: <https://www.visitsingapore.com/travel-guide-tips/getting-around/accessibility/>

WIPO. *Statistical Country Profiles - Singapore*. Erişim: 16/08/2022, Kaynak: https://www.wipo.int/ipstats/en/statistics/country_profile/profile.jsp?code=SG

Yaşar, İ. (2021). *World heritage in Turkey: Historical areas of Istanbul with marvelous masterpieces*. Daily Sabah. Erişim: 16/08/2022, Kaynak:<https://www.dailysabah.com/life/travel/world-heritage-in-turkey-historical-areas-of-istanbul-with-marvelous-masterpieces> YÖK. (2022).

Zengin, H., Kılınç Ürkmez, G. (2013). *Yaratıcılık, Yaratıcı Stratejiler ve Anadolu Kentleri: Kayseri Üzerinden Bir Değerlendirme*. İDEALKENT, Cilt: 4, Sayı: 8, Sayfa: 86-111.

Esen, Ülkühan Bike ve Özlem Atay (2020). "Türkiye'nin Yaratıcı Şehirleri". *bilig - Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi* 92: 29-54.

Cumhuriyetin ilanı sonrasında kentlerimizin gelişiminde lider olma görev ve konumunda görülen Başkent Ankara'nın inceleme ve araştırmasının yapıldığı bu yayının içeriğinde erişilebilirlikte sorun görülen alanın "herkes için tasarımın" olduğu, yaşanan olumsuzlukların kaynağının ise sadece fiziksel olmadığı belirtilmiştir. Yaratıcı kentlerde erişilebilirlik kriterinin kentlerde kamusal alanı kullanan bireyler açısından değerlendirildiğinde bir "reform" olduğu ve kamusal alanlara her türlü erişimin sağlanmasının sadece iyileşme ve uygulama dönemleri değerlendirildiğinde değil, uzun vadede düşünüldüğünde toplumsal kültür için gerekli bulunduğu anlaşılmıştır.

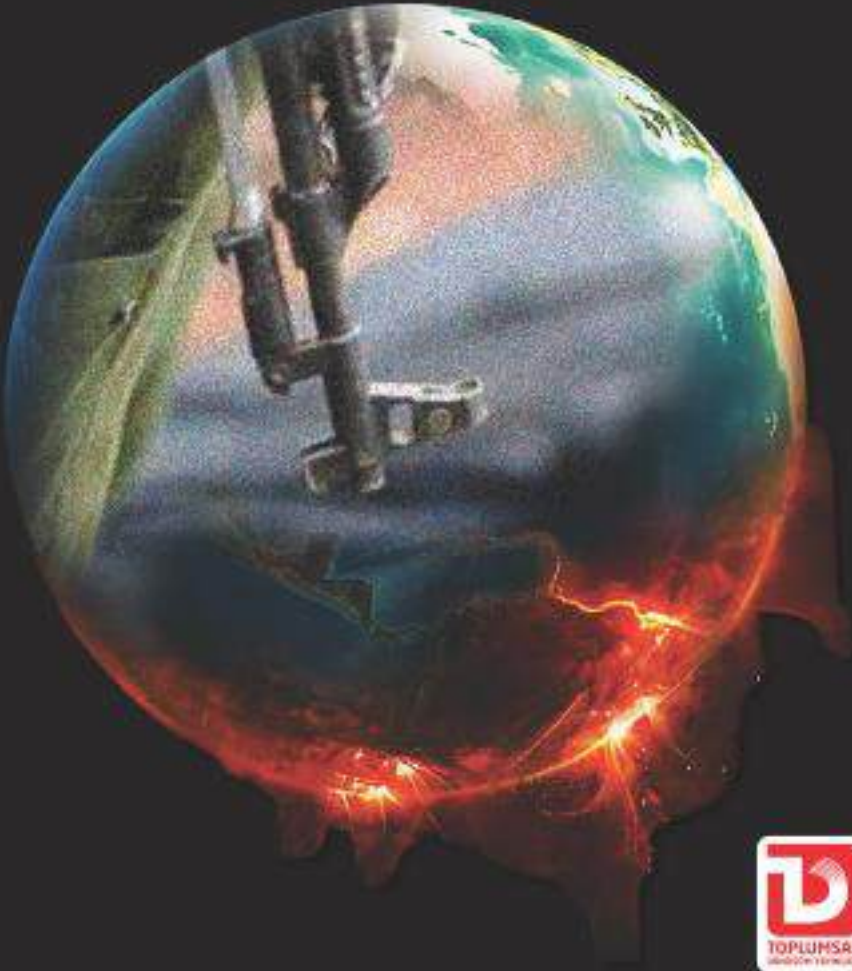
Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

TERÖRİZM ve TERÖRLE MÜCADELE STRATEJİSİ

İç ve Dış Politika Önerileri

Birol ERTAN

TERÖRİZM VE TERÖRLE MÜCADELE STRATEJİSİ

İç ve Dış Politika Önerileri

Birol ERTAN

Toplumsal Dönüşüm Yayınları: 421
Araştırma-İnceleme

Yazar
Biol ERTAN

Genel Yayın Yönetmeni
Prof. Dr. Zeki TAŞTAN

Mizanpaj
Meral GÖK

Kapak Tasarım
Zeynel ENGİN

Yayıncı Sertifika No: 72287

ISBN: 978-975-9086-77-0
e-ISBN: 978-975-9086-78-7

1. Baskı: 2024 İstanbul

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Toplumsal Dönüşüm Kitabevi Dağıtım Yayıncılık Sanayi ve Ticaret A.Ş ve Birol Ertan'a ye aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak, kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar)a aittir.

Ertan, Birol.

Terörizm ve terörle mücadele stratejisi iç ve dış politika önerileri / Birol Ertan.-- 1. Baskı.-- İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları, 2024.

160 sayfa; şekil, tablo; 24 cm. -- (Toplumsal Dönüşüm Yayınları; 421)
ISBN: 978-975-9086-77-0 e-ISBN: 978-975-9086-78-7

Kaynakça: sayfa 157-160.

Terörizm. 2. Terör örgütleri. 3. Terörizm -- Önleme. I. Eser adı. II. Dizi.
HV6431/. E78 2024 320.9561/ERT 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık Sertifika No: 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ
Toplumsal Dönüşüm Kitabevi Dağıtım Yayıncılık Sanayi ve Ticaret AŞ
Hobyar Mah. Cemal Nadir Sokak No: 24 Büyük Milas Han
Kat: 3 Daire: 311 Fatih / İstanbul Tel: 0507 217 47 67
E-mail: toplumsaldonusum@gmail.com

İÇİNDEKİLER

Yayınevi Önsözü	11
Yazarın Önsözü	13
Giriş	17

BİRİNCİ BÖLÜM

TERÖR VE TERÖRİZM.....	21
Terör ve Anarşizm	25
Devlet Şiddeti ve Devlet Terörü	26
Terörün Unsurları	28
Terör ve Terörizm Kavramları.....	30
Terörün Finansmanı.....	33
Terörizmin Nedenleri ve Türleri	37
Teröre Karşı Uluslararası Sözleşmeler	39
Terörizmin Tarihi.....	39
Terör Eylemlerinin Sonuçları	45

İKİNCİ BÖLÜM

TERÖR ÖRGÜTLERİ.....	47
Kolombiya Silahlı Devrim Kuvvetleri (FARC)	47
Tupac Amaru ve Aydınlık Yol (Sendero Luminoso)-Peru	48
İrlanda Cumhuriyet Ordusu (IRA).....	51
Bask Vatanı ve Bağımsızlığı Örgütü (ETA)	53
Korsika Ulusal Özgürlük Cephesi (FLNC).....	54
Baader-Meinhof (Kızıl Ordu Fraksiyonu-RAF)	55

Kızıl Tugaylar (İtalya).....	56
Tamil Eelam Hürriyet Kaplanları [Tamil Kaplanları] (Sri Lanka).....	58
Japon Kızıl Ordusu.....	59
17 Kasım Terör Örgütü (Yunanistan).....	59
El-Kaide Terör Örgütü.....	60
Irak Şam İslam Devleti [İŞİD]	64
İŞİD'in İdeolojisi ve Örgütlenmesi.....	67
Yeni Orta Doğu Planlarında İŞİD'in Yeri	69

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE TERÖR ÖRGÜTLERİ	71
ASALA	74
DEV-SOL ve DHKP/C	76
Hizbullah (Türkiye)	81
PKK [Kürdistan İşçi Partisi]	83

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TERÖRLE MÜCADELE STRATEJİSİ.....	89
Terörün Dış Kaynakları.....	103
Amerika Birleşik Devletleri	106
Türk Amerikan İlişkilerinin Kısa Tarihi	106
Türk-Amerikan İlişkilerinde Kırılmalar	107
ABD'nin Ermeni İsrarı.....	107
PKK Terörü.....	108
Süleymaniye Baskını	109
ABD'nin Türk Dış ve İç Politikasına Müdahaleleri	109
ABD'nin Bölge Politikaları	110
S-400 Krizi.....	111

Türk-Amerikan İlişkilerinin Geleceği.....	112
Fransa.....	113
Fransa'nın "Türkiyesiz AB" Planı.....	115
Yükselen Fransız Milliyetçiliği	115
Fransa'nın Türkiye'ye Karşı Ermeni Politikası.....	116
Almanya.....	117
Türkiye'nin Genç Nüfusu ve Almanya'daki Türkler	118
BRICS Bütünleşmesi ve Almanya	119
Türk-Alman İlişkilerinin Geleceği.....	120
İngiltere	121
İngiltere ve ABD Ortaklığı	122
İngiltere'nin Türkiye Politikası.....	123
İngiliz Dış Politikasında Ulusal Çıkar Anlayışı	123
Rusya Federasyonu	124
Türkiye-Rusya Ekonomik İlişkileri.....	125
Rusya Federasyonu Dış Politikasının Analizi.....	125
Rusya Federasyonu'nun Türkiye Politikası	127
Türk-Rus İlişkilerinin Geleceği.....	129
Çin Halk Cumhuriyeti	131
Çin Halk Cumhuriyeti-Türkiye İlişkilerinde Kırılma Hattı: Uygur Sorunu	132
Çin Halk Cumhuriyeti ve Türkiye İlişkilerinin Geleceği	133
İsrail	134
Türkiye-İsrail İlişkilerinde Gerginlik.....	135
İsrail-Türkiye İlişkilerinde Reel Dış Politika İhtiyacı....	137
İran.....	140
İran-Türkiye İlişkilerinin Gelişimi	141
İran'ın Nükleer Güç Olma Israrı.....	141

İran-Türkiye İlişkilerinin Geleceği.....	142
Bölgesel Tehdit Olarak İran.....	143
Yunanistan ve Ermenistan.....	143
Ara Değerlendirme	145
Türkiye'nin Terörle Mücadele Politikası	148
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	151
KAYNAKÇA.....	156

KAYNAKÇA

- Aydın, Nurullah (2013), *Küresel Güçler: Orta Doğu ve Türkiye*, Kamer Yayınları, İstanbul.
- Bal, İhsan ve Süleyman Özeren (2012), *Dünyadan Örneklerle Terörle Mücadele*, 3. baskı, Usak Yayınları, Ankara.
- Başbuğ, İlker (2014), *Terör Örgütlerinin Sonu*, 4. baskı, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Boot, Max (2014), *Görünmeyen Ordular: Gerilla Tarihi*, İnkılap, İstanbul.
- Brzezinski, Zbigniew (2012), *Stratejik Vizyon*, Timaş Yayınları, İstanbul.
- Brzezinski, Zbigniew (2005), *Büyük Satranç Tahtası*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul.
- Brzezinski, Zbigniew (1993), *Out of Control: Global Turmoil on the Edge of the Twenty-First Century*, Simon and Schuster, New York.
- Byman Daniel (2022), "Terörizmle Mücadele Stratejileri", *Terörizmin El Kitabı*, Siyasal Kitabevi, Ankara, s. 765-784.
- Byman, D. (1998), "The Logic of Ethnic Terrorism", *Studies in Conflict and Terrorism*, 21(2), s. 149-169.
- Caldwell, Christopher (2005), "The East in the West", *New York Times Magazine*, 25 Eylül 2005.
- Carter, David B. Ve Saurabh Pant (2022), "Dünya Siyasetinde Terörizm ve Devlet Sponsorluğu", *Terörizmin El Kitabı*, Siyasal Kitabevi, Ankara, s. 613-638.
- Cronin, Audreu Kurth (2009), *How Terrorism Ends*, Princeton University Press.
- Cronin, Audreu Kurth (2006), "How Al-Qaida Ends: The Decline and Demise of Terrorist Gro-ups", *International Security*, 31(1): 7-48.
- Çakmak, Haydar (2008), "Tarihi Açından Terör", *Terörizm*, Ed.: Haydar Çakmak, Platin Yayınları, Ankara.
- Davies, Barry (2006), *Terörizm*, Truva Yayınları, İstanbul.
- Dictionary of English* (2003), Oxford University Press.
- Die Welt, "Das Organigramm des Terrorkalifats", 20 Eylül 2014.
- Dugin, Aleksandr (2007), *Moskova-Ankara Ekseni: Avrasya Hareketi'nin Temel Görüşleri*, Kaynak Yayınları, İstanbul.
- Ertuna, Can (2014), *Arap İsyanları Güncesi*, Ayrıntı, İstanbul.
- Fahey, Susan ve Erin Miller (2022), "Terörizmin Yükselişi ve Düşüşü", *Terörizmin El Kitabı*, Siyasal Kitabevi, Ankara, s. 573-592.
- Friedman, George (2015), *Gelecek 100 Yıl: 21. Yüzyıl için Öngörüler*, Pegasus Yayınları, İstanbul.
- Fuller, Graham (2008), *Yükselen Bölgesel Aktör: Yeni Türkiye Cumhuriyeti*, Timaş Yayınları, İstanbul.
- Ganor Boaz ve Eitan Ezani (2022), "Orta Doğu'da Terörizm", *Terörizmin El Kitabı*, Siyasal Kitabevi, Ankara, s. 699-722.
- Gündeş, Osman Nuri (2010), *İhtilallerin ve Anarşinin Yakın Tanığı*, Kişisel Yayınları, İstanbul).
- Hobsbawm, Eric (2008), *Küreselleşme, Demokrasi ve Terörizm*, Agora Kitaplığı, İstanbul.
- Hoffman, Bruce (2006), *Inside Terrorism*, Columbia University Press, New York
- Jones, S. G. ve M.C. Libicki (2008), *How Terrorist Groups End: Lessons for countering of al Qa'ida*, Rand Corporation, Santa Monica, CA,
- Kalyvas, Stathis N. (2022), "Siyasal Şiddetin Görünümü", *Terörizm El Kitabı*, Siyasal Kitabevi, Ankara, s. 42-68.
- Khanna, Parag (2011), *Yeni Dünya Düzeni: Yeni Yükselen Güçler 21. Yüzyılda Dünyayı Nasıl Belirliyor*, Pegasus Yayınları, İstanbul.
- Konukman, Aziz (2003), *Dünyada Su Sorunları ve Stratejileri*, ASAM Yayınları, Ankara.
- Köse, Hasan, *Çin Raporu*, İGEME Yayınları, http://www.een.kso.org.tr/up/dene/Cin_ulke_raporu_2011.pdf.
- Lacoste, Yves (2008), *Büyük Oyunu Anlamak: Jeopolitik-Bugünün Uzun Tarihi*, NTV Yayınları, İstanbul.
- Mahalli, Hüsnü (2013), *Ortadoğu'da Kanlı Bahar*, Destek Yayınları, İstanbul.
- Malesevic, Sinisa (2022), "Terörizm Çalışmalarına Kültürel ve Antropolojik Yaklaşımlar", *Terörizmin El Kitabı*, Siyasal Kitabevi, Ankara, s. 231-249.
- Marcus, Aliza (2007), *Blood and Belief*, New York University Press, New York.
- Nolan, Peter (2009), *Crossroads: The End of Wild Capitalism*, Cyan Books, London.
- Orlov, Dmitry (2011), *Reinventing Collapse: The Soviet Experience and American Prospects*, New Society Publishers, Canada.
- Orlov, Dmitry (2012), *Absolutely Positive*, Kindle Edition, Amazon Books, USA, Oxford.
- Philips, Brian J. (2022), "Terörist Örgüt Dinamikleri," *Terörizmin El Kitabı*, Siyasal Kitabevi, Ankara, s. 481-499.
- Rapoport, D. C. (2004), "The Four Ways of Mpodern Terrorism", (ed. Cronin, K. ve J. M. Ludes), *Attacking Terrorism*, George Town University Press, Washington DC, s.46-73.
- ASALA-PKK*, Toplumsal Dönüşüm Yayınları, İstanbul.
- Saral, Cevdet (2014), *Terörün Gizli Efendileri: Dünyayı Armageddona Zorlayanlar*, Kripto Yayınları, Ankara.
- Saul, Ben (2022), "Terörizmin Tanımlanması: Kavramsal Mayın Tarlası", *Terörizm El Kitabı*, Siyasal Kitabevi, Ankara, s. 69-84.
- Schmid, Alex P. Ve Albert J. Jongman (1998), *Political Terrorism: A New Guide to Actors, Auhors, Concepts, Data Bases, Theories and Literature*, North-Holland Publishing Company, Amsterdam.
- Shapiro, J. (2013), *The Terrorist/s Dilemma: Managing Violent Covert Organizations*, Princeton University Press, Princeton.
- Şen, Osman (2011), *Din, Terörizm ve El-KAİDE*, Sarkaç Yayınları, Ankara.
- Tanış, Tolga (2014), "Şimdi Sadede Gelebilir miyiz?", *Hürriyet*, 21 Eylül 2014.

Türkiye Barolar Birliği Çalışma Raporu (2006), *Türkiye ve Terörizm Raporu*, TBB Yayınları, Ankara.

Walker, Benjamin (1968), "Thug", *The Hindu World: An Encyclopedic Survey of Hinduism*, C. II, Frederick A. Praeger Inc., New York.

Weil, Ann (2004), "Disasters: Terrorism", Saddleback Educational Publishing, Irvine, USA.

Yılmaz, Sait (2011), *Terör ve Türkiye: Düşünce, Strateji, Eylem*, Kum Saati Yayınları, İstanbul.

İnternet Kaynakları

http://www.amazon.com/dp/156254666X/ref=rdr_ext_tmb#reader_156254666X

<http://www.masak.gov.tr/tr/content/terorun-finans-kaynaklari/72>

<http://www.aljazeera.com.tr/dosya/kanli-saldirilarin-altindaki-imza-dhkp-c>

<http://www.globalsecurity.org/military/world/para/pkk.htm>

<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/42/1425/16045.pdf>

<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/42/1425/16045.pdf>

http://www.een.kso.org.tr/up/dene/Cin_ulke_raporu_2011.pdf

http://www.bilgesam.org/en/index.php?option=com_content&view=article&id=508:pm-erdoans-visit-to-china-turkey-china-relations&catid=107:analizler-cin&Itemid=134

http://www.marksisttutum.org/dogu_turkistan_da_ulusal_sorun.htm

<http://www.turksam.org/tr/a2484.html>

<http://www.usgam.com/index.php?l=807&cid=659&konu=16>

<http://www.serka.org.tr/downloads/iran.pdf>

<http://birlesmismarkalar.org.tr/images/UF/file/hedef-ulke-raporlari/Iran.pdf>

<http://www.serka.org.tr/downloads/iran.pdf>

<http://www.gundem.be/tr/turkiye/halacoglu-pkk-lilarin-yuzde-sekseni-ermeni>

<http://www.amazon.com/Absolutely-Positive-ebook/dp/B008047OTS>

http://comptroller.defense.gov/Portals/45/Documents/defbudget/FY2024/FY2024_CTEF_J-Book.pdf

"Terörizm ve Terörle Mücadele Stratejisi: İç ve Dış Politika Önerileri" kitabı, Irak'ın kuzeyinde 22 Aralık tarihinde, 2023 yılının sona ermesine günler kala bölücü terör örgütünün saldırısı sonucu TSK üs bölgesinde görev yapan 12 askerimizin şehit edilmesi ve yaralı askerlerimizin de bulunduğu bir ortamda Türkiye'nin teröre karşı tepkisinin hızla yükseldiği bir ortamda basıma hazırlandı. Dünyada ve özellikle bölgemizde birçok terör örgütünün ülkemizi, ulus-devletlerin istikrarını ve güvenliğini tehdit etmeye başladığı bir dönemde yayınlanan bu kitapta, aşağıdaki soruların açık yanıtlarını bulacaksınız.

- Terör ve terörizm nedir?
- Türkiye'de ve bölgemizde faaliyet gösteren El-Kaide ve IŞİD terör örgütlerinin ortaya çıkışı nasıl olmuştur ve faaliyetleri sürmekte midir?
- Ülkemize karşı faaliyet gösteren ASALA, PKK, Türk Hizbullah'ı, Dev-Sol ve DHKP-C terör örgütleri hakkında neler biliyoruz?
- Türkiye'yi terörle kuşatan güçler ve devletler hangileridir?
- Türkiye'nin terörle mücadele politikasında değişimler yaşanmış mıdır, ne tür değişimler yaşanmalıdır?
- Gelecekteki terörizm faaliyetleri ve Türkiye'ye yansımaları konusundaki öngörüler nelerdir?

Bu kitapta; terörizmin ideolojik ve dini esaslara göre devletler kurmak, etnik kimliklerin egemenliği ve bağımsızlığı için mücadele etmek gibi amaçlar doğrultusunda örgütlenerek devletleşmeye dönük çabalar içine girdiği gerçeği ortaya konulacaktır. Bu çerçevede, terör örgütlerinin güçlü devletler ve küresel güçler tarafından desteklenme nedenleri açıklanacaktır.

Kitabı okuduğunuzda, terör örgütlerinin emperyalist güçlerin küresel planlarının hizmetine girmiş olan "uluslararası şirketlere dönüşümünü" açık biçimde öğreneceksiniz.

Sosyal medyada bizi takip edin:

/toplumsaldonusumyayinlari

/toplumsaldonusumyayinlari

9 789759 086770

SÜRDÜRÜLEBİLİR AFET İLETİŞİMİNDE GAZETECİNİN

EL KİTABI

*BETÜL PAZARBAŞI - SELMA KOÇ AKGÜL
ÖZGÜR CAN YOLCU*

 hiperyayın

SÜRDÜRÜLEBİLİR AFET İLETİŞİMİNDE GAZETECİNİN EL KİTABI

Betül PAZARBAŞI
Selma KOÇ AKGÜL
Özgür Can YOLCU

6 ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ
DEPREMLERİNDE HAYATINI KAYBEDEN
GAZETECİLERE İTHAF EDİLMİŞTİR.

 hiperyayın

Hiperyayın: 1079
Araştırma-İnceleme

e- Kitap: 57

Yazarlar
Betül PAZARBAŞI, Selma KOÇ AKGÜL, Özgür Can YOLCU

Genel Yayın Yönetmeni
Hatice BAHTİYAR

Mizanpaj-Kapak Tasarım
Ahmet Talha AĞCA

Yayıncı Sertifika No: 16680

e-ISBN: 978-625-6482-78-4

1. Baskı: İstanbul, 2023

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Betül PAZARBAŞI, Selma KOÇ AKGÜL, Özgür Can YOLCU'ya aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

*Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayımlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar)a aittir.
Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.*

Pazarbaşı, Betül.

Sürdürülebilir afet iletişimde gazetecinin el kitabı / Betül Pazarbaşı, Selma Koç Akgül, Özgür Can Yolcu. -- 1. Baskı. -- İstanbul : Hiperyayın, 2023.

80 sayfa : tablo, şekil ; 21 cm. -- (Hiperyayın; 1079. E-Kitap; 57)

ISBN : 978-625-6482-78-4

Kaynakça: sayfa 77-79.

Not: 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depreminde hayatını kaybeden gazetecilere ithaf edilmiştir.

1. Gazetecilik. 2. Afet iletişim sistemler. I.Akgül, Selma Koç. II. Yolcu, Özgür Can. III. Eser adı. IV. Dizi.

PN5355.T8/P39 2023

070.4/PAZ 2023

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık-Sertifika No: 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ
Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti
Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş Merkezi
No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören / İstanbul
Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58
www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	9
1. Afetlerle İlgili Temel Kavramlar	13
2. Afet İletişim Ekolojisi ve Medya.....	20
3. Afet Zamanlarında Gazetecilik.....	23
4. Dijital Medya Çağında İnsani Felaketleri Haberleştirmek	26
5. Afet Gazeteciliğinde Haber Kaynaklarının Seçimi ve Yazma Becerileri.....	31
5.1. Afet Gazeteciliğinde Sürdürülebilirlik.....	37
6. Afet ve Etik Gazetecilik	40
7. Afet Odaklı Haberlerde Gazeteci ve Medya Kuruluşlarının Yol Haritası	46
7.1. Haberler.....	46
7.2. Gazeteciler.....	46
7.3. Medya Kuruluşları.....	48
7.4. Hatırlanması Gerekenler.....	48
8. 6 Şubat Depremleri Özelinde Gazeteci.....	50
8.1. Afet Haber İçerik ve Sunumlarında Dikkat Edilmesi Gerekenler	50
8.2. Afet Haberlerinde Fotoğraf ve İnfografik Kullanımı.....	51
8.3. Afet Haber Dili, Nefret Söylemi ve Dezenformasyon	53
8.4. Afet Haberlerinde Kaynak Seçimi, Uzman Görüşleri, Röportajda Dikkat Edilmesi Gerekenler	55
9. Sahanın Gerçek Sesi Gazeteciler.....	60
9.1. Sürdürülebilir Afet İletişiminde Gazeteci.....	62
9.2. Sürdürülebilir Afet İletişiminde Gazeteci ve Haber.....	65

9.3. Sürdürülebilir Afet İletişiminden Çıkartılması Gereken Dersler	67
9.4. Dijital Gazetecilikte Sürdürülebilirlik, Acil Durumlarda Hikâye Anlatımı ve Gazeteciye Güven	68
9.5. Sosyal Medyada Afet Haberleri ve Gazeteci	71
9.6. Sürdürülebilir Afet İletişimi, Toplumsal Dirençlilik ve Gelecek Öngörülleri	73
SONUÇ YERİNE	75
KAYNAKÇA	77

KAYNAKÇA

- Akgül Koç, S. (2021). Afet Odaklı İletişim, İstanbul: Hiper Yayın.
- Broad, G. M., Ball-Rokeach, S. J., Ognyanova, K., Stokes, B., Picasso, T., & Villanueva, G. (2013). Understanding communication ecologies to bridge communication research and community action. *Journal of Applied Communication Research*, 41(4), 325–345.
- Çevik Ergen, T. (2021) . Sosyal Medyada Risk Ve Kriz İletişimi Bağlamında Bilginin Dönüşümü Ve Filtrelenmesi: "Covid 19 Pandemi, Dijital(İN) Ritmi , İletişim, Medya Ve Kültür Alanlarında Yeni Perspektifler, Koç Akgül Selma ve Pazarbaşı Betül (Ed). İstanbul: Hiper Yayın.
- Greenberg, J., & Scanlon, T. (2016, July 07). Old Media, New Media, and the Complex Story of Disasters.
- Hoang, D.C. (2013). Journalistic Ethics – Theoretical and Practical Issues, (Vietnam). *Journo.com* (9 Şubat 2023).<https://journo.com.tr/konu/deprem-haberciligi> (Erişim Tarihi: 18.02.2023).
- Koç Akgül, S. (2013). Türkiye’de Risk Toplumu Süreci. Afet Gazeteciliği, Şövalyelik Mesleği Gazeteciliğın Uzmanlık Alanları, Edt:Şebnem Çağlar, Konya: Litaratürk.
- Koç Akgül, S. (2017). Olağanüstü Durumlar, İletişim ve Habercilik Yaklaşımları. TRT Akademi, 2(3), 6-47.
- Koç Akgül, S. (2021) Bütünleşik Afet İletişimi Boyutla Biyolojik Afet Covid- 19 Pandemisi, Pazarbaşı Betül ve Akgül Koç, Selma (Ed.). İletişim Bilimleri Bakış Açısıyla Küresel Afet Covid-19 Pandemisi. İstanbul: Hiper Yayın.
- Lindell, M.K. Prater, C. S. (2003). "Assessing Community Impacts of Natural Disasters," *Natural Hazards Review* 4 (November): 176–85; [https://doi.org/10.1061/\(ASCE\)1527-6988\(2003\)4:4\(176\)](https://doi.org/10.1061/(ASCE)1527-6988(2003)4:4(176)).
- Oxford Research Encyclopedia of Natural Hazard Science. Retrieved 13 Oct. 2023. (<https://oxfordre.com/naturalhazardscience/view/10.1093/acrefore/9780199389407.001.0001/acrefore-9780199389407-e-2>).
- Pavlik, J.V. (2013). Innovation And The Future Of Journalism, *Digital Journalism*, 1(2), 181-193, DOI: 10.1080/21670811.2012.756666.
- Pazarbaşı, B. (2021). Kusursuz Bir Fırtına: Covid-19 Salgınında Gazetecilik. Pazarbaşı Betül ve Akgül Koç, Selma (Ed.). İletişim Bilimleri Bakış Açısıyla Küresel Afet Covid-19 Pandemisi. İstanbul: Hiper Yayın.
- Sosyal Medya Kullanıcıları ve Gazeteciler İçin Deprem Haberciliği Rehberi (13 Şubat 2023). <https://uskudar.edu.tr/tr/icerik/8907/sosyal-medya-kullanicilari-ve-gazeteciler-icin-deprem-haberciligi-rehberi> (Erişim Tarihi: 24.02.2023)
- Spialek, M. L., & Houston, J. B. (2018). The development and initial validation of the citizen disaster communication assessment (CDCA). *Communication Research*, 45(6), 934–955. <https://doi.org/10.1177/0093650217697521>.
- Sreedharan, Chindu, Einar Thorsen, Nirjana Sharma (2019). Disaster Journalism Building Media Resilience in Nepal. Nepal, Bournemouth University in association with UNESCO Kathmandu.
- UNISDR&CRED. 2015. The Human Cost of Weather Related Disasters 1990-2015.
- Wright, D. (2011). A framework for the ethical impact assessment of information technology. *Ethics and Information Technology*, 13, 199– 126.
- Elektronik Kaynaklar:
- [1] Milliyet Gazetesi (17 Şubat 2023). <https://www.milliyet.com.tr/gundem/7-7-ve-7-6- buyuklugundeki-depremlerde-11-gun-iste-bolgede-son-durum-6904473> (Erişim Tarihi: 24.02.2023).

- [2] Yeni Akit Gazetesi (23.02.2023) <https://www.yeniakit.com.tr/haber/kandilli-muduru-dogan-kalafat-marmara-depremi-icin-son-noktayi-koydu-tarih-belli-mi-1735818.html> (Erişim Tarihi: 24.02.2023).
- [3] ATV Ana Haber (7 Şubat 2023). <https://www.youtube.com/watch?v=CZOGxHYnS80&t=1243s> (Erişim Tarihi: 18.02.2023).
- [4] Hürriyet Gazetesi (11 Şubat 2023). İki Aile YenidenDoğdu <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/iki-aile-yeniden-dogdu-42218160> (ErişimTarihi: 24.02.2023)
- [5] BirGün Gazetesi (7 Şubat 2023). <https://www.gazeteoku.com/gazeteler/2023-02-07/birgun-gazetesi-manseti> (Erişim Tarihi: 22.03.2023).
- [6] Sabah Gazetesi (7 Şubat 2023). <https://www.gazeteoku.com/gazeteler/2023-02-07/sabah-gazetesi-manseti> (Erişim Tarihi: 22.03.2023).
- [7] Diriliş Postası (7 Şubat 2023). <https://www.gazeteoku.com/gazeteler/2023-02-07/dirilis-postasi-gazetesi-manseti> (Erişim Tarihi: 22.03.2023).
- [8] Fox Haber Özel Yayını 1. Kısım (8 Şubat 2023). <https://www.youtube.com/watch?v=cbnYC0KjP54&t=10459s> (Erişim Tarihi: 18.02.2023).
- [9] Kanal D Haber Yayını (6 Şubat 2023). <https://www.youtube.com/watch?v=NIjye8d4vrU&t=4904s> (Erişim Tarihi: 15.02.2023).
- [10] Fox Haber Özel Yayını 1. Kısım (7 Şubat 2023). https://www.youtube.com/watch?v=qUmfsALe_yU&t=3361s (Erişim Tarihi: 16.02.2023).
- [11] Sözcü Gazetesi (6 Şubat 2023). "Malatya'dan acı feryat: Engelliler donmak üzere" <https://www.sozcü.com.tr/2023/gundem/malatyadan-aci-feryat-engelliler-donmak-uzere-7582149/> (Erişim Tarihi: 15.02.2023).
- [12] Kanal D Haber Yayını (6 Şubat 2023). <https://www.youtube.com/watch?v=NIjye8d4vrU&t=4904s> (Erişim Tarihi: 15.02.2023).
- [13] Haber Türk Gazetesi (28.02.2023). <https://www.haberturk.com/depremin-ekonomi-tarim-ve-ihracata-etkisi-3569610> (Erişim Tarihi: 20.03.2023).
- [14] Haber Türk Gazetesi (18.02. 2023). <https://www.haberturk.com/deprem-bolgesinde-binalardaki-son-durum-3566249> (Erişim Tarihi: 20.03.2023).
- [15] Show Ana Haber (9 Şubat 2023). <https://www.youtube.com/watch?v=zzvNrsx4Cc4&t=2950s> (Erişim Tarihi: 14.02.2023).
- [16] Fox Haber Özel Yayını 1. Kısım (8 Şubat 2023). <https://www.youtube.com/watch?v=LROB-OudHMA&t=11946s> (Erişim Tarihi: 13.02.2023).
- [17] Show Ana Haber (12 Şubat 2023). <https://www.youtube.com/watch?v=JA8-9ReaH5Y&t=2774s> (Erişim Tarihi: 15.02.2023).
- [18] Fox Haber Özel Yayını 1. Kısım (7 Şubat 2023). https://www.youtube.com/watch?v=qUmfsALe_yU&t=3361s (Erişim Tarihi: 15.02.2023).
- [19] Show Ana Haber (20 Şubat 2023). <https://www.youtube.com/watch?v=vqnMmAJ5bCA&t=1448s> (02.03.2023).
- [20] Fox Haber Özel Yayını 1. Kısım (11 Şubat 2023). <https://www.youtube.com/watch?v=cchyxW1m2Ro&t=7297s> (Erişim Tarihi: 17.02.2023).
- [21] Yeni Akit Gazetesi (9 Şubat 2023) <https://www.yeniakit.com.tr/haber/imamoglu-ve-adamlarindan-skandal-hareket-devlet-burada-diyen-depremezde-kadinin-yuzune-tukurduler-1731636.html> (ErişimTarihi: 08.03.2023).

- [22] Sabah Gazetesi (15 Şubat 2023) <https://www.sabah.com.tr/gundem/2023/02/15/siyasi-sov-kisa-surdu-deprem-bolgesinde-tepki-ceken-bulusma-chpli-heyetten-keyif-pozlari> (Erişim Tarihi: 08.03.2023).
- [23] Sözcü Gazetesi (23 Şubat 2023) <https://www.sozcü.com.tr/2023/gundem/depremden-17-gun-sonra-annesiyile-bulustu-ilk-sozu-yurekleri-dagladi-7601228/> (Erişim Tarihi: 12.03.2023).
- [24] Show Ana Haber (7 Şubat 2023). <https://www.youtube.com/watch?v=DBdH6P10Hjg&t=137s> (Erişim Tarihi: 16.02.2023).
- [25] Türkiye Gazetesi (8 Şubat 2023). <https://www.turkiyegazetesi.com.tr/gundem/cocuklari-enkaz-altinda-kalan-bir-babanin-caresiz-bekleyisi-cebimde-biskuvi-var-yyemiyorum-cocuklarima-verecektim-947746> (Erişim Tarihi: 11.03.2023).
- [26] Atv Kahvaltı Haberleri (7 Şubat 2023). <https://www.youtube.com/watch?v=PfgiAdfvAXg&t=2433s> (Erişim Tarihi: 16.02.2023).
- [27] HaberTürk (17 Şubat 2023). <https://www.haberturk.com/enkaz-altinda-afad-ile-diyalogu-gundem-olan-ahmet-abi-onlari-anlatti-3566467> (Erişim Tarihi: 11.03.2023).
- [28] İhlas Haber Ajansı (16 Şubat 2023). <https://www.ihha.com.tr/haber-depremin-en-aci-yuzunu-aglayarak-anlatti-coptencikarilan-ekmegi-bile-paylastigimiz-oldu-1148424/> (Erişim Tarihi: 11.03.2023).
- [29] T24 Gazetesi (8 Şubat 2023). <https://t24.com.tr/haber/deprem-bolgesinde-bir-vatandas-ekipler-gelmiyor-dedi-show-tv-muhabiri-roportaji-kesip-uzaklasti,1090581> (Erişim Tarihi: 21.03.2023).
- [30] Show Ana Haber (13 Şubat 2023). <https://www.youtube.com/watch?v=uanQWz-ubzs&t=1872s> (Erişim Tarihi: 25.02.2023).
- [31] CNNTÜRK (9 Şubat 2023). <https://www.youtube.com/watch?v=LyEYwomk9PI&t=879s> (Erişim Tarihi: 25.02.2023).
- [32] Haber Türk Teke Tek Deprem Özel (6 Şubat 2023). <https://www.youtube.com/watch?v=qse5Qp3gozs&t=29s> (Erişim Tarihi: 08.03.2023).
- [33] DW.com (15 Şubat 2023). <https://www.dw.com/tr/kahramanmara%C5%9F-depremi-erken-uyar%C4%B1-sistemi-baz%C4%B1-illeri-kurtarabilirdi/a-64701904> (Erişim Tarihi: 09.03.2023).
- [34] Sabah Gazetesi (26 Şubat 2023). <https://www.sabah.com.tr/gundem/2023/02/26/afad-baskani-acikladi-depremlerde-can-kaybi-yukseldi> (Erişim Tarihi: 05.03.2023).
- [35] Cumhuriyet Gazetesi (6 Şubat 2023). <https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiye/kandilli-rasathanesi-muduru-haluk-ozener-bu-depremlerin-marmaradaki-olasi-bir-depremi-tetiklemesi-soz-konusu-degil-2048890> (Erişim Tarihi: 05.03.2023).
- [36] Evrensel Gazetesi (6 Şubat 2023) <https://www.evrensel.net/haber/481315/yer-bilimci-gorur-deprem-icin-hazirladigimiz-projeler-reddedildi> (Erişim Tarihi: 08.03.2023).
- [37] Cumhuriyet Gazetesi (10 Şubat 2023). <https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiye/deprem-mezarligi-hayatini-kaybedenler-numaralarla-defnediliyor-2050287> (Erişim Tarihi: 08.03.2023).
- [38] T.C Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı (7 Şubat 2023). “Deprem Dezenformasyon Bülteni.” <https://www.iletisim.gov.tr/images/uploads/dosyalar/7-subat-2.pdf> (Erişim Tarihi: 22.03.2023).
- [39] T.C Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı (10 Şubat 2023). “Deprem Dezenformasyon Bülteni.” <https://www.iletisim.gov.tr/images/uploads/dosyalar/10-subat-bulten.pdf> (Erişim Tarihi: 22.03.2023).
- [40] Cumhuriyet Gazetesi (10 Şubat 2023). <https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiye/deprem-mezarligi-hayatinikaybedenlarnumaralarla-defnediliyor-2050287> (Erişim Tarihi: 08.03.2023).
- [41] Yüzdeyüz Haber (9 Şubat 2023) <https://www.haberyuzdeyuz.com/gundem/suriyeliler-yagmaliyor-turkler-isyandiyor-h35106.html> (Erişim Tarihi: 18.03.2023).

SÜRDÜRÜLEBİLİR AFET İLETİŞİMİNDE GAZETECİNİN EL KİTABI

Doğa kökenli afetler, toplumlara derinden etkilemekte ve felaketlerin haberleştirilmesi etik gazetecilik sorumluluğu gerektirmektedir. "Sürdürülebilir Afet İletişiminde Gazetecinin El Kitabı," bu zorlu görevle başa çıkmak isteyen gazetecilere kapsamlı bir rehber oluşturma amacıyla hazırlanmıştır. Kitap, afet zamanlarında haberlerin doğru, nesnel ve etik iletişim perspektifinden nasıl aktarılacağına dair pratik bilgiler içermektedir.

Kitabın yazarları, afet iletişim ekolojisi içinde anahtar rol üstlenen gazeteciler için olayların doğru şekilde değerlendirilmesi, toplumsal bilinç düzeyinin yükseltilebilmesi, felaket travmasının hızlıca atlatılabilmesi ve yeni normalin inşa edilebilmesine ilişkin dikkat çekici öneriler sunmaktadır. Afetlerde Gazetecinin El Kitabı, teorik çerçeveye birlikte gazetecilerin, afet döngüsünde kamu iletişimine katkıda bulunurken, etik ikilem yaşamamaları için uymaları gereken yönergelerin neler olabileceğine dair ipuçlarını da içermekte sürdürülebilir afet gazetecilik mesleğine yönelik farklı bir bakış açısı sunmaktadır.

e-ISBN: 978-625-8482-78-4

9 786256 482784

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.

TÜRKÇE EĞİTİMİ
İle İlgili
GÜNCEL ARAŞTIRMALAR

-III-

Editör
Prof. Dr. Sedat MADEN

TÜRKÇE EĞİTİMİ
ile İlgili
GÜNCEL ARAŞTIRMALAR –
III –

Editör
Prof. Dr. Sedat MADEN

 hiperyayın

Hiperyayın 1123

Araştırma-
İnceleme

Editör

Prof. Dr. Sedat MADEN

Genel Yayın Yönetmeni

Hatice BAHTIYAR

Mizanpaj

Senem ILGIN

Kapak Tasarım

Kenan TEMİZEL

Yayıncı Sertifika No: 16680

ISBN: 978-625-6078-52-9

e- ISBN: 978-625-6078-53-6

1. Baskı: İstanbul, 2024

Copyright© Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın telif hakları, 5846 sayılı yasanın hükmüne göre, kitabı yayımlayan Hiperlink Eğitim İletişim Yay. Gıda. San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Prof. Dr. Sedat MADEN'e aittir. Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz. An- cak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Her hakkı mahfuzdur. Bu kitapta yayınlanan yazıların etik, bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazar(lar)a aittir.

Yayınevi uluslararası bir yayınevidir.

Türkçe eğitimi ile ilgili güncel araştırmalar III / editör Sedat Maden. —1. Baskı .
-- İstanbul : Hiperyayın, 2024.

622 sayfa: şekil, tablo; 21 cm. – (Hiperyayın; 1123)

ISBN: 978-625-6078-52-9

e-ISBN: 978-625-6078-53-6

Kaynakça bölüm sonlarındadır.

1.Türk dili – Araştırma. 2.Türk dili – Çalışma ve öğretim. I. Maden, Sedat. II. Dizi.

PL111.T87 2024

494.35/TÜR 2024

Baskı-Cilt: Yalın Yayıncılık-**Sertifika No:** 53595

GENEL SATIŞ PAZARLAMA VE YAYINEVİ

Hiperlink Eğt İlet. Yay. Gıda San. ve Paz. Tic. Ltd. Şti

Tozkoparan Mah. Haldun Taner Sok. Alparslan İş
Merkezi No: 27 Kat: 6 D: 21 Merter- Güngören /
İstanbul

Telefon: 0212 293 07 05-06 Faks: 0212 293 56 58

www.hiperlink.com.tr / info@hiperlink.com.tr

İÇİNDEKİLER

Ön Söz 11

I. BÖLÜM: Artırılmış Gerçeklik Konulu Doktora Tezlerinin Özet Bölümlerinin Okunabilirliği
13

Dr. Öğr. Üyesi Hamiyet BURSALI

II. BÖLÜM: Gagné'nin Öğretim Durumları Modeline Göre Planlanan Türkçe Dersi Etkinliklerinin 7. Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dersine İlişkin Tutumlarına Etkisi 42

Doç. Dr. Bayram ARICI-Aylin ONGUN MUSLU

III. BÖLÜM: Türkçe Eğitiminde Dinleme Becerisine Yönelik Ölçek Geliştirme Araştırmalarının Analizi
65

Prof. Dr. Sedat MADEN-Doç. Dr. Aslı MADEN-Abdolvahap AVŞAR

IV. BÖLÜM: 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Bilgilendirici Metinlerin İkna Edici Unsurlar Açısından İncelenmesi
81

Bil. Uzm. Aydın ÖNAL

V. BÖLÜM: Okul Öncesi Öğretim Programlarının Anadili Eğitimi Açısından İncelenmesi
104

Doç. Dr. Ahmet KARABULUT

VI. BÖLÜM: Yazma Eğitiminde Metin Oluşturma Ölçütlerine Genel Bir Bakış
127

Doç. Dr. Kürşad KARA

VII. BÖLÜM: Söz Varlığını Zenginleştirme Açısından Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Programı
139

Prof. Dr. Sedat MADEN-Murat KAYA

VIII. BÖLÜM: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları Üzerine Bir Kaynakça Denemesi
164

Doç. Dr. Aslı MADEN-Akif ÖZGEN

IX. BÖLÜM: Türkçe Eğitimi Alanında Öğrenim Gören Y ve Z Kuşağındaki Bireylerin Dijital Yazmaya Yönelik Tutumları 186

Doç. Dr. Mete Yusuf USTABULUT-Zeynep KATMER

X. BÖLÜM: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Sosyal Medyayı Benimseme Düzeyleri: Nicel Bir Araştırma 212

Doç. Dr. Gürbüz ÇALIŞKAN

XI. BÖLÜM: Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında Hazırlanan Dil Bilgisi Konulu Yüksek Lisans Tez Özetlerinin Okunabilirliği 230

Dr. Öğr. Üyesi Güneş EKMEKÇİ AŞAN

XII. BÖLÜM: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bilim Dalında Hazırlanan Doktora Tezlerinin Adlarının (Başlıklarının) İncelenmesi 248

Dr. Öğr. Üyesi Mahir KAVUN

XIII. BÖLÜM: Türkçe Ders Kitaplarında Kullanılan Görsellerin İşlevleri Üzerine Bir Araştırma..... 267

Doç. Dr. Bahadır GÜLDEN-Duygu ATILGAN-Doç. Dr. Kadir KAPLAN

XIV. BÖLÜM: Ayvayı Yedik Müzesi Adlı Çocuk Edebiyatı Eserinin Çocuğa Görelik İlkesi Açısından İncelenmesi 291

Bil. Uzm. Furkan CAN-Prof. Dr. Mehmet Nuri KARDAŞ

XV. BÖLÜM: Okuma Eğitiminde Bibliyoterapiden Yararlanma ve Eğitim Durumu Örnekleri 318

Mehtap ŞATIROĞLU-Dr. Öğr. Üyesi Bekir GÖKÇE

XVI. BÖLÜM: Türkçe Öğretmenlerinin Yenilenen Ölçme ve Değerlendirme Sınavları Hakkındaki Görüşleri 361

Doç. Dr. Fatih KANA-Doç. Dr. Hulusi GEÇGEL-Bilgin ÇARPAR

XVII. BÖLÜM: Metne Dayalı Dil Bilgisi Öğretim Yönteminin Yazma Becerisini Geliştirmeye Etkisi (8. Sınıf Örneği)
385

Bil. Uzm. Ali AYKURT-Prof. Dr. Namık Kemal ŞAHBAZ

XVIII. BÖLÜM: 2019-2024 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılması
443

Dr. Bahattin ERKUŞ-Dr. Öğr. Üyesi Sinan ARI

XIX. BÖLÜM: 2006, 2019, 2024 Türkçe Dersi Öğretim Programlarında Yer Verilen Tür ve Temalar Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme 463

Bil. Uzm. Furkan CAN-Prof. Dr. Mehmet Nuri KARDAŞ

XX. BÖLÜM: 2024 Türkçe Öğretim Programı'na Göre Hazırlanan 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Metin Altı Soruların Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi 485

Prof. Dr. Sedat MADEN-Bil. Uzm. Aydın ÖNAL

XXI. BÖLÜM: Japon Dili ve Edebiyatı Alanında Hazırlanmış Lisansüstü Tez Özetlerinin Okunabilirlik Analizi
505

Arş. Gör. Penpe YÜKSEL

XXII. BÖLÜM: Almanya'daki Türk Çocuklarına Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Veren Öğretmenlerin Derslere ve Öğrencilere Yönelik Görüşleri
530

Doç. Dr. Hulusi GEÇGEL-Doç. Dr. Fatih KANA-Nagehan DİNÇER

XXIII. BÖLÜM: İki Dilli Öğretim ve İki Dilli Müfredatın Tasarım Süreci .. 552

Doç. Dr. Hülya SÖNMEZ L. LE GAC-Muş Alparslan Üniversitesi

XXIV. BÖLÜM: Teaching Reading and Writing in Romania 575

Doç. Dr. Mete Yusuf USTABULUT

XXV. BÖLÜM: Türkçe Eğitimi Bilim Dalında Hazırlanan Doktora Tezlerinin Adlarına / Başlıklarına Yönelik Bir İnceleme
594

Dr. Öğr. Üyesi Hamiyet BURSALI-Dr. Öğr. Üyesi Mahir KAVUN

Kaynakça

- Akbaş, B., ve Aksoy, E. (2024). Sevim Ak hikâyelerinin okunabilirlik açısından değerlendirilmesi. *Nizip Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 62-73. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3869725>
- Abas, H., ve Zaman, B. H. (2011, November 9-11). *Visual learning through augmented reality storybook for remedial student* [Paper presentation]. Proceedings of the Second International Conference on Visual Informatics: Sustaining Research and Innovations, Selangor, Malaysia. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-642-25200-6_16
- Acar, S., ve Karakuş, N. (2022). Türkçe ve Türk kültürü 5-8. seviye ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik yönünden incelenmesi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 7(1), 189-203. <https://doi.org/10.54979/turkegitimdergisi.1112789>
- Ahmad, N. A. B. (2018). Learning literacy using augmented reality (LiTAR): An application of learning through expository, social and technical-scientific using augmented reality as learning strategy. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 8(11), 1772-1778. <https://doi.org/10.6007/IJARBS/v8-i11/5353>
- Akçayır, M., ve Akçayır, G. (2016). Yabancı dil öğretiminde artırılmış gerçeklik uygulamalarının kelime öğretimine ve kalıcılığa etkisi. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18, 331-345. <https://doi.org/10.9775/kausbed.2016.017>
- APA Publication Manual. (2009). *Amerikan Psikoloji Derneği yayım kılavuzu*. (Ed. Halil Ekşi). İstanbul: Kaknüs.
- Ateşman, E. (1997). Türkçede okunabilirliğin ölçülmesi. *A. Ü. TÖMER Dil Dergisi*, 58, 71-74.
- Aydın, E. (2021). Yabancılar için hazırlanmış Türkçe okuma kitaplarının okunabilirlik durumları. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 4(2), 205-226. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijotfl/isue/66328/1021035>
- Aygün, M., ve Hacıoğlu, Y. (2022). Ortaokul ve lise ders kitaplarında ses konusundaki metinlerin okunabilirliği. *Fen Bilimleri Öğretimi Dergisi*, 10(1), 251-280. <https://doi.org/10.56423/fbod.1076389>

- Aziz, N. A., Aziz, K., Paul, A., Yusof, A. M., ve Noor, N. S. M. (2012, February). *Providing augmented reality based education for students with attention deficit hyperactive disorder via cloud computing: Its advantages*. In 2012 14th International conference on advanced communication technology (ICACT) (pp. 577-581). IEEE. <http://ieeexplore.ieee.org/stamp/stamp.jsp?tp=&arnumber=6174735&isnumber=617459>
- Azuma, R. T. (1997). A Survey of augmented reality. *Presence: Teleoperators and Virtual Environments*, 6(4), 355- 385. <https://doi.org/10.1162/pres.1997.6.4.355>
- Azuma, R., Baillot, Y., Behringer, R., Feiner, S., Julier, S., ve MacIntyre, B. (2001). Recent advances in augmented reality. *IEEE Computer Graphics and Applications*, 21(6), 34- 47. <https://doi.org/10.1109/38.963459>
- Baki, Y. (2019). Türkçe Dersi 8. Sınıf kitabındaki metinlerin okunabilirliği. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 30-46. <https://doi.org/10.31464/jlere.528298>
- Barreira, J., Bessa, M., Pereira, L. C., Adão, T., Peres, E., ve Magalhães, L. (2012). *Mow: Augmented reality game to learn words in different languages: Case study: Learning English words of animals in elementary school*. In Proceedings of Cıstı'2012-7th Iberian Conference on Information Systems and Technologies (pp. 1-6). https://ieeexplore.ieee.org/abstract/document/6263236?casa_token=1OovL1cwDHsAAA-A:LTiGcgq8SMbYEKXWE7EDi1Oi1Qn_GFh1h0XJ0iwTqdX9sX2fqdFEo_vJo9ZymI38BPwYGVpIKA
- Bezirci, B., ve Yılmaz, A. E. (2010). Metinlerin okunabilirliğinin ölçülmesi üzerine bir yazılım kütüphanesi ve Türkçe için yeni bir okunabilirlik ölçütü. *DEÜ Mühendislik Fakültesi Fen Bilimleri Dergisi*, 12(3), 49-62. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/deumffmd/issue/40831/492667>
- Billinghurst, M., Kato, H., ve Poupyrev, I. (2001). The magic book-moving seamlessly between reality and virtuality. *IEEE Computer Graphics and Application*, 21(3), 6-8. <https://doi.org/10.1109/38.920621>
- Bursalı, H. (2022). *Artırılmış gerçeklik uygulamalarının ortaokul öğrencilerinin okuduğunu anlama başarılarına, motivasyonlarına ve derse yönelik tutumlarına etkisi* [Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Bora, A., ve Arslan, M. (2021). Türkçe ders (5, 6, 7, 8) kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik yönünden incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 10(1), 222-236. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1660494>

- Boyacı, S., ve Demirkol, S. (2018). Türkçe eğitimi alanında yapılan doktora tezlerinin incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(2), 512-531. <https://doi.org/10.16916/aded.363599>
- Chen, C. P., ve Wang, C. H. (2015). *The effects of learning style on mobile augmented-reality facilitated English vocabulary learning*. In Information Science and Security (ICISS), 2015 2nd International Conference (pp. 1-4). Seoul. <https://doi.org/10.1109/ICISSEC.2015.7371036>
- Çakır, R., Solak, E., & Tan, S. S. (2015). Effect of teaching English vocabulary with augmented reality technologies on student's performances. *Gazi Journal of Education Sciences*, 1(1), 45-58. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/419757>
- Çetinkaya, G., ve Uzun, L. (2010). Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik özellikleri. H. Ülper (Ed.), *Türkçe ders kitabı çözümlenmeleri* içinde (141-156). Ankara: Pegem Akademi.
- Çevik, G., Yılmaz, M. R., Göktaş, Y., ve Gülcü, A. (2017). Okulöncesi dönemde artırılmış gerçeklikle İngilizce kelime öğrenme. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 6(2), 50-57. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/347160>
- Çıplak, G. ve Balcı, A. (2022). Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik özelliğinin incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 30, 170-187. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1193033>
- Çoban, A. (2014). Okunabilirlik kavramına yönelik bir derleme çalışması. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 9, 96-111. https://www.academia.edu/6464562/Okunabilirlik_Kavram%C4%B1na_Y%C3%B6nelik_Bir_Derleme_%C3%87al%C4%B1%C5%9Fmas%C4%B1
- Deniz, K., & Karagöl, E. (2016). Eğitim bilimleri alanındaki lisansüstü tez başlıklarının kelime sayısı ve söz dizimi bakımından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4(2), 258-260. <https://doi.org/10.16916/aded.00288>
- Doğan, Ö. (2016). *Artırılmış gerçeklik ile desteklenmiş materyallerin kelime öğrenimi ve akılda kalıcılığı üzerine etkisi* [Yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Eker, C., İnce, M., ve Sağlam, D. (2018). İnsan hakları yurttaşlık ve demokrasi ders kitabının okunabilirlik ve yaş düzeyine uygunluk açılarından değerlendirilmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 14 (4), 404-416. <https://doi.org/10.17244/eku.414512>

- Ekmekçi Aşan, G. (2023). Türkçe eğitimi konulu makalelerin özet bölümleri- nin okunabilirlik açısından incelenmesi. S. Maden (Ed.), *Türkçe eğitimi ile ilgili güncel araştırmalar II* içinde (338-357) Hiperyayın.
- Erişik, H. (2021). Yabancılar için Türkçe okuma kitaplarının okunabilirliği: Türkçenin Sesi Yunus Emre Örneği. *Journal of Sustainable Education Studies*, 2(3), 1-14. <https://doi.org/10.1080/10494820.2015.1057747>
- Furtun, S. (2020). Uluslararası sınıf öğretmenliği eğitimi sempozyumundaki Türkçe eğitimi konulu özet metinlerin akademik yazım tekniği açı- sından değerlendirilmesi (2016-2019 Örnekleme). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28 (6), 2424-2436. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefdergi/issue/57154/741275>
- Gök, B., Temizyürek, F., Baş, Ö., ve Sirem, Ö. (2021). Feridun Oral's child- ren's books' peritextual features and their text readability levels. *Tur- kish Journal of Education*, 10 (2), 125-138. <https://doi.org/10.19128/turje.808967>
- Jones, M. J. (1997). Methodological themes: critical appraisal of the cloze procedure's use in the accounting domain. *Accounting, Auditing and Accountability Journal* 10(1), 105-128. <https://doi.org/10.1108/aaaj-04-2013-1314>
- Karagöz, B., ve Şeref, İ. (2021). Türkçe eğitimi doktora tezlerine bütünsel bir yaklaşım (1995-2020). *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 46, 43-68. <https://doi.org/10.21497/sefad.1031689>
- Kavun, M. (2023). Yusuf Asal'ın *Patatesspor serisinde yer alan kitapların oku- nabilirliği. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 12(1), 178-193. <https://doi.org/10.7884/teke.5679>
- Kavun, M. ve Maden, S. (2024a). Türkiye'de okunabilirlik ile ilgili yayım- lanmış makalelerin araştırma eğilimleri. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 18(48), 38-57.
- Kavun, M. ve Maden, A. (2024b). Türkiye'de okunabilirlik konusunda hazırla- nan tezlerin araştırma eğilimi. Çukurova Üniversitesi Türkojoloji Araştır- maları Dergisi, 9(2), 824-837. <https://doi.org/10.32321/cutad.1501929>
- Kavun, M., ve Mert, O. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında hazırlanan doktora tezlerinin özetleri üzerinden okunabilirliğinin de- ğerlendirilmesi. G. Ekmekçi Aşan (Ed.), *Yabancılara Türkçe öğretimi üzerine güncel araştırmalar* içinde (ss. 17-36). Sonçağ Yayınları.

- Kemiksiz, Ö. (2021). Türk dili ve edebiyatı ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik düzeyleri. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (AEÜSBED), 7 (3), 973-992. <https://doi.org/10.31592/aeus-bed.907768>
- Küçük, S. (2015). *Mobil artırılmış gerçeklikle anatomi öğreniminin tıp öğrencilerinin akademik başarıları ile bilişsel yüklerine etkisi ve öğrencilerin uygulamaya yönelik görüşleri* [Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Küçük, S., Yılmaz, M. R., ve Göktepe, Y. (2014). Augmented reality for learning English: achievement, attitude and cognitive load levels of students. *Education and Science*, 39(176), 393-404. <https://doi.org/10.15390/EB.2014.3595>
- Lin, C., Yu, W., Chen, W., Huang, C., ve Lin, C. (2016). The Effect of literacy learning via mobile augmented reality for the students with ADHD and reading disabilities. In M. Antona & C. Stephanidis (Eds.), *International Conference on Universal Access in Human-Computer Interaction*, Part III, LNCS 9739 (pp. 103-111). https://doi.org/10.1007/978-3-319-40238-3_11
- Lin, H. C. K., Chen, M. C., ve Chang, C. K. (2015). Assessing the effectiveness of learning solid geometry by using an augmented reality-assisted learning system. *Interactive Learning Environments*, 23(6), 799-810 <https://doi.org/10.1080/10494820.2013.817435>
- Maden, A. (2020a). Akıcı okuma ile ilgili lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri: bir betimsel analiz çalışması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(2), 543-558. <https://doi.org/10.16916/aded.696790>
- Maden, A. (2020b). Yabancı dil olarak Türkçe söz varlığını zenginleştirme-ye yönelik lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(71), 795-806.
- Maden, S., Önal, A. ve Maden, A. (2022). Türkçe eğitimi alanında hazırlanmış bilişsel ve üst bilişsel stratejilere ilişkin lisansüstü tezlerin eğilimleri. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 8(3), 150-164. <https://doi.org/10.47714/uebt.1184429>
- Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants. *On the Horizon*, 9(5), 1-5. <https://www.marcprensky.com/writing/Prensky%20%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1.pdf>

- Saidin, F. N., Halim, A. D. N., ve Yahaya, N. (2015). A review of research on augmented reality in education: Advantages and applications. *Canadian Center of Science and Education*, 8(13), 1-8. <https://doi.org/10.5539/ies.v8n13p1>
- Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç. ve Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227-250. <https://doi.org/10.33400/kuje.843306>
- Sarıçam, İ., Kösecoğulları, U., ve Bozkurt, M. (2021). 2020-LGS Türkçe sorularının okunabilirlik açısından incelenmesi. *International Journal of Language Academy*, 9 (1), 321-333 <http://dx.doi.org/10.29228/ijla.49671>
- Singhal, S., Bagga, S., Goyal, P., ve Saxena, V. (2012). Augmented chemistry: Interactive education system. *International Journal of Computer Applications*, 49(15), 1-15. <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.258.9235&rep=rep1&type=pdf>
- Sytwu, T.-A., ve Wang, C.-H. (2015). Mobil learning desing: Teories and application. In D. Churchill, J. Lu, T. K. F. Chiu & B. Fox (Eds.), *An Investigation of the effects of individual differences on mobile-based augmented reality english vocabulary learning* (Chapter: 23, pp. 387). Springer. https://doi.org/10.1007/978-981-10-0027-0_23
- Yen, J.-C., Tsai, C.-H., ve Wu, M. (2013). Augmented reality in the higher education: students' science concept learning and academic achievement in astronomy. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 103, 165-173. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.10.322>
- Yılar, M. B. (2020). 9. Sınıf coğrafya ders kitabında yer alan metinlerin okunabilirlik düzeyinin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18 (2), 1126-1146 <https://doi.org/10.37217/tebd.812110>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, R. M. (2016). Educational magic toys developed with augmented reality technology for early childhood education. *Computers in Human Behavior*, 54, 240-248. <http://doi.org/10.1016/j.chb.2015.07.040>
- Yılmaz, R. M., ve Gökteş, Y. (2016). Using augmented reality technology in storytelling activities: examining elementary students' narrative skill and creativity. *Virtual Reality*, <https://doi.org/10.1007/s10055-016-0300-1>

Kaynakça

- Alıcı, T. (2018). *Öğrenmenin Bilimsel Temelleri*. Kaknüs Psikoloji.
- Ateş, A. ve M. Karaağaçlı (2020). Gagné'nin öğretim etkinlikleri modeline göre yapılan öğretimin akademik başarıya etkisi. *Eğitimde Teknoloji Uygulamaları Dergisi*, 1(1), 47-57.
- Baş, G. (2012). Gagné'nin öğretim etkinlikleri modelinin öğrencilerin akademik başarılarına ve İngilizce dersine yönelik tutumlarına etkileri. *Ulu- dağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2), 433-457.
- Büyükköztürk, Ş. (2011). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Pegem Akademi.
- Duman, B. (2004). *Öğrenme-Öğretme Kuramları ve Süreç Temelli Öğretim*. Anı Yayıncılık.
- Erden, M. ve Y. Akman (2015). *Eğitim Psikolojisi, s. Gelişim-Öğrenme-Öğretme*. Ankara, s. Arkadaş Yayınevi.
- Field, A. (2013). *Discovering Statistics Using SPSS*, 4th ed. SAGE.
- Gagné, R. M. (1984). Learning outcomes and their effects, s. Useful categories of human performance. *American Psychologist*, Vol .39 No. 4, 377-385. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.39.4.377> (Erişim Tarihi: 25/11/2022).
- Gagné, R. (1985). *The Conditions of Learning*. New York, Rinehart and Winston.
- Gagné, R., Briggs, L. ve Wager, W. (1992). *Principles of Instructional Design* (4th Ed.). HBJ College Publishers.
- Hair, J. F., W. C. Black, vd. (2010). *Multivariate Data Analysis*. Pearson Prentice-Hall, Englewood Cliffs.
- Kaçkar, Z. H. (2009). Biliş ve Öğretim. Şahin, Muzaffer (ed.). *Öğrenme Teorileri*. (278-323), Nobel Yayın Dağıtım.
- Menzi, N. (2012). *Gagné'nin öğretim durumları modeline göre hazırlanan internet temelli öğretim uygulamasının ilköğretim bilişim teknolojileri dersinde öğrencilerin akademik başarılarına ve kalıcılığa etkisi*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Oral, B. (2010). Etkili Öğretim ve Etkili Öğretim İlkeleri. Kaya, Alim (ed.). *Eğitim Psikolojisi*. (437- 472). Pegem Akademi.
- Özkök, E. (2010). *Gagné'nin öğretim modeliyle hazırlanan öğretim yazılımının ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin matematik dersi kareköklü sayılar konu- sundaki akademik başarısına ve öğrenci tutumlarına etkisi*. (Yayımlan- mış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Saracaloğlu, A.S.ve Y. Kayabaşı (2007). Öğretimde Planlama. (Saracaloğlu, A.S ve Bahar, H.H. (ed.), *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. (73-97). Lisans Yayıncılık.
- Taşkıran, C. ve Z. Çakmak (2017). Gagné'nin Öğretim Etkinlikleri Modeline Göre Hazırlanan Öğretim Yazılımının Sosyal Bilgiler Dersine Etkile- ri. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (1), 355- 366.
- Ünal, F. T. ve M. Köse (2014). *Türkçe dersine yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi: Bir geçerlilik ve güvenilirlik çalışması*. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, Vol. 3, No. 2, 233-249.
- Yeşilyaprak B. ve E. Uçar (2019). Öğrenmeden Öğretime. Yeşilyaprak Binnur (ed.). *Eğitim Psikolojisi, Gelişim-Öğrenme-Öğretim*. (337-398). Pegem Akademi.

Kaynakça

- Azizoğlu, N. İ., & Okur, A. (2021). Eleştirel dinleme becerisinin kapsamının incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi* (22), 327-337. <https://doi.org/10.29000/rumelide.898553>
- Başkan, A., & Ustabulut, M. Y. (2020). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi- dinde anlama becerileri (dinleme ve okuma). *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (21), 39-55.
- Bıçer, N. (2017). Yabancılar Türkçe öğretimi alanında yayınlanan makaleler üzerine bir analiz çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (27), 236-247. DOI: 10.5505/pausbed.2017.69772
- Boateng, G. O., Neilands, T. B., Frongillo, E. A., Melgar-Quinonez, H. R., & Young, S. L. (2018). Best practices for developing and validating scales for health, social, and behavioral research: a primer. *Frontiers in public health*, 6, 149.
- Bolat, Y., & Tekin, M. T. (2018). Türkiye’de yazma eğitimi üzerine yapılan ölçek geliştirme çalışmalarının analizi: Bir meta-sentez çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 26-40.
- Boztunç Öztürk, N. & Şahin, M. G., Eğitim alanında yapılan ölçek uyarlama makalelerinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 40(178), 191-199.
- Cin Şeker, Z. (2020). Dinleme ve konuşma becerilerine yönelik lisansüstü tezlerin anahtar kelimeleri üzerine bir inceleme: betimsel analiz. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (19), 128-140. DOI: 10.29000/rumelide.752206.
- Cin Şeker, Z., & Yücel Çetin, D. (2022). Okuma eğitimi alanında yapılan ölçek geliştirme çalışmalarının incelenmesi: Bir meta-sentez çalışması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 11(3), 1193-1209.
- Çalık, M. & Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39 (174), 33-38.
- Delice, A., & Ergene, Ö. (2015). Ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarının incelenmesi: Matematik eğitimi makaleleri örneği. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(1), 60-75.
- DeVellis, R.F., & Thorpe, C. T. (2021). Scale development: *Theory and applications*. Sage publications.

- Dinçel, B. K. (2018). Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersinde yaşadıkları dinleme sorunları ve sorunların çözümüne yönelik beklentileri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(4), 2551-2571.
- Doğan, Y., & Özçakmak, H. (2014). Dinleme becerisinin eğitimi üzerine yapılan lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(2), 90-99. <https://doi.org/10.16916/aded.46766>
- Glesne, C. (2012). *Nitel araştırmaya giriş*. (Çev. Ed: A. Ersoy ve P. Yalçınoğlu), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Göçer, A., & Bıyık, T. (2022). Dinleme becerisi ile ilgili yapılan çalışmaların genel görünümü üzerine bir inceleme. *Avrasya Dil Eğitimi Ve Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 98-123.
- Güneş, F. (2013). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Güneş, H. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme eğitimi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 6(3), 198-207
- Hinkin, T. R. (1995). A review of scale development practices in the study of organizations. *Journal of Management*, 21(5), 967-988. [https://doi.org/10.1016/0149-2063\(95\)90050-0](https://doi.org/10.1016/0149-2063(95)90050-0)
- International Listening Association. (1995). An ILA definition of listening. *Listening Post*, 53(1), 4-5.
- Kaplan, K. ve Özgen, A. (2023). 2016-2022 yılları arasında Türkçe öğretim programları konulu yayımlanan makale ve tezlerin analizi. *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 435-456.
- Kardaş, M. N., & Harre, T. (2019). 6-8 sınıf öğrencilerinin Türkçe dinleme/ izleme becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlik önerileri. *The Journal of Academic Social Science*, 13(13), 264-291.
- Kemiksiz, Ö. (2015). Türkçe öğretiminde eleştirel dinleme. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(2), 299-316.
- Kemiksiz, Ö. (2017). Dinleme becerisi üzerine yazılan makalelerin değerlendirilmesi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5(1), 511-531.
- Kurudayıoğlu, M., & Kiraz, B. (2020). Dinleme stratejileri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(2), 386-409.

- Kurudayıoğlu, M., & Kana, F. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme becerisi ve dinleme eğitimi özyeterlik algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitimi Fakültesi Dergisi*, 9(2), 245-258.
- Macnamara, J. (2016). Organizational listening: Addressing a major gap in public relations theory and practice. *Journal of Public Relations Research*, 28(3-4), 146-169.
- Maden, A., & Durukan, E. (2016). Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme kaygıları. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 5(4), 1945-1957.
- Maden, S., & Durukan, E. (2011). Türkçe Öğretmeni adaylarının dinleme stillerinin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (4), 101-112. <https://doi.org/10.20875/sb.85184>
- Mert, E. L. (2013). Ortaokul Türkçe ders ve çalışma kitaplarında kullanılan dinleme türlerine ilişkin bir inceleme. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2), 52-73.
- Potur, Ö. (2023). Dinleme becerisi üzerine yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (33), 126-150.
- Şimşek, H. (2009). Eğitim tarihi araştırmalarında yöntem sorunu. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42 (1), 33-51.

Kaynakça

- Chambliss, M. J. (2001). Analyzing science textbook materials to determine how "persuasive" they are. *Theory Into Practice*, 40, 255-264.
- Cooper, P. J. (1991). *Speech communication for the classroom teacher*, (4th ed.). Scottsdale: Gorsuch Scarisbrick Publishers.
- Çelikkanat Nas, Ş. (2019). *Türkçe ders kitaplarında yer alan bilgilendirici metinlerdeki retorik ilişkilerin görünümü*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Demirel, M. (1996). Bilgilendirici metin türünün ve okuduğunu anlama becerisinin altıncı sınıf öğrencilerinin öğrenme düzeyine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(12).
- Demirtaş, H. A. (2004). Temel ikna teknikleri tutum oluşturma ve tutum değiştirme süreçlerindeki etkilerinin altında yatan nedenler üzerine bir derleme. *İletişim Dergisi*, 19, 73-90.
- Dilidüzgün, Ş. (2017). *Metindilbilim ve Türkçe öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yay.
- Flacks, N. and Robert, W. R. (1982). *Power talk: how to use theater techniques to win your audience*. New York: The Free Press.
- Günay, D. (2017). *Metin bilgisi*. Ankara: Papatya Yayıncılık Bilim.
- Hamm, P.H. and Dunbar, N. R. (2006). *Teaching and persuasive communication: class presentation skills*. Brown: The Harriet W. Sheridan Center Publication.
- Kaypakoğlu, S. (2010). *Kişilerarası iletişim*. İstanbul: Derin Yayınları.
- Kurudayıoğlu, M. ve Yılmaz, E. (2014a). Nasıl ikna ediyoruz? (İkna edici metin ve yapısı). *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 10(1), 75-102.
- Kurnaz, H. (2018). Bilgilendirici metinlerde okuduğunu anlamayı etkileyen faktörler. Yayınlanmamış doktora tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Leon, T. M. (2008). *Middle-school students comprehending, analyzing, and evaluating persuasive text*. Unpublished doctoral thesis. Washington: University of Maryland.

- Maden, S., Maden A. ve Demir, R. (2017). Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığının öğrenci etkinliklerine yansması. *International Journal of Language Academy*, 5(3), 235-251.
- Merriam, S. (1998). *Qualitative research and case study applications in education. Revised and expanded from case study research in education*. USA: JB Printing.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2018b). *İlköğretim Türkçe Dersi (5, 6, 7, 8. sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Müldür, M. ve Şimşek, N. D. (2020). Türkçe ders kitaplarındaki bilgilendirici metinlerin ve yapılarının incelenmesi üzerine bir araştırma. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(3), 843-867.
- Özdemir, S. (2016). Beşinci sınıf Türkçe ders kitabındaki öyküleyici ve bilgilendirici metinlerin okunabilirlik durumu. *Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 1(1), 33-46.
- Uğur, F. (2017). Ortaokul 7.sınıf öğrencilerinin bilgilendirici metin yapısı unsurlarını belirleme düzeyleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(39), 200-222.
- Simons, H. W. (2011). *Persuasion in society*. London: Sage Publications.
- Schen, M. (2013). A comparison of biology majors' written arguments across the curriculum. *Journal of Biological Education*, 47(4), 224-231. doi:10.1080/00219266.2013.788542
- Temizkan, M. (2009). *Metin türlerine göre okuma eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tok, M., Küçük, B. (2014). Öğrenci Bilgilendirici Metinlerinin Kaynakları ve Medya Unsurlarının Değerlendirilmesi . *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2) , 232-247 .
- Toulmin, S. E. (1958). *The uses of argument*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Kaynakça

- Beşli, Z. (2007). *Teknoloji ve toplum: Ortaöğretim öğrencilerinde teknoloji kul- lanımı ve etkileri* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi.
- Cabell, S.Q., Justice, L.M., Konold, T.R. & McGinity, A.S. (2010). Profiles of emergent literacy skills among preschool children who are at risk aca- demic difficulties. *Early Childhood Research Quarterly*, 26, 1-14.
- Çağdaş, A. (2008). *Anne-baba-çocuk iletişimi*. Kök Yayıncılık.
- Creswell, J. W. & Miller, D. L. (2000). Determining validity in qualitative inquiry. *Theory into practice*, 39(3), 124-130.
- Çepni, S., (2014). Bilim, Fen, Teknoloji Kavramlarının Eğitim Programlarına Yansımaları. S. Çepni (Ed). Kuramdan Uygulamaya Fen ve Teknoloji Öğretimi. Pegem Akademi.
- Dye, J. S. (1989). Parental involvement in curriculum matters: parents, teachers and children working together. *Educational Research*, 31(1), 20-35.
- Ekinci, O. (2001). *Okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin başarısı üzerine etkisi*. (Yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi.
- Frede, E., Jung, K., Barnett, W.S. & Figueras, A. (2009). *The APPLES Blossom: Abbott preschool program longitudinal effects study (APPLES) prelimi- nary effects through 2nd grade*. New Brunswick.
- Gözalan, E. (2013). Oyun temelli dikkat eğitim programının 5-6 yaş çocuk- larının dikkat ve dil becerilerine etkisinin incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi.
- Gülcan, M. G. (2010). *Avrupa Birliği ve eğitim*. Pegem A.
- Lincoln, Y. S. & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Newberry
- Park. Kaya, Z. (2002). *Uzaktan eğitim*. Pegem A.
- Kılıçkaya, A. & Zelyurt, H. (2015). Okul öncesi programlarında özel gereksi- nimli bireylerin yer alma durumlarının incelenmesi (1989-2013). *Ulus- lararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, (4), 200-212.
- MEB (2002). *36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı*. Millî Eğitim Basımevi.
- MEB (2006). *Okul Öncesi Eğitim Programı (36-72 Aylık Çocuklar İçin)*. Millî Eğitim Basımevi.
- MEB (2013). *Okul öncesi eğitimi programı*. Ankara.
- MEB (2024). *Millî Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü Okul Ön-*

cesi Eğitim

Programı.<https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/guncellenenokuloncesiegitimprogrami.pdf> Erişim tarihi: 01.09.2024.

- Oktaç, A. (2007). *Okul öncesi eğitimden ilköğretime geçiş projesi*. Neta.
- Özkesemen, A. (2008). *Okul öncesi eğitimi alan ve almayan 1. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarının yeni müfredat programına göre değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Kafkas Üniversitesi.
- Patton, M. Q. (2014). *Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice*. Sage publications.
- Seferoğlu, S. S. (2010). Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı. Pegem Akademi.
- Senemoğlu, N. (1994). Okulöncesi eğitim programı hangi yeterlikleri kazanmalıdır? *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(10), 21-30.
- Signe, P. & Van Schaik C.P. (2000). *Dominance and communication: conflict management in various social setting. Natural conflict resolution*. (Ed: Aureli F, de Waal FBM). University Of California Press,
- Sönmez, V. (2009). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı*. Anı Yayıncılık.
- Teddlie, C. & Tashakkori, A. (2009). *Foundations of Mixed Method Research: Integrating quantitative and qualitative approaches in the social and behavioral sciences*. Sage publication.
- Tozar, S. B. L. (2011). *Okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim 1.sınıf öğrencilerinin okula hazır bulunuşluklarındaki farklılıklar ve çözüm önerileri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tuncer, B. (2015). Okul öncesi eğitim programlarının incelenmesi ve Türkiye’de uygulanan programla karşılaştırılması. *International Journal of Field Education*, 1(2), 39-58.
- Türk, E. (1999). *Millî Eğitim Bakanlığında yapısal değişimler ve Türk eğitim sistemi*. Nobel.
- Uçuş, S. & Demirbaş, İ. (2017). Okul öncesi eğitim programı ile ilköğretim hayat bilgisi öğretim programının sarmallığının incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 1084-1105.
- Uyanık, Ö., & Kandır, A. (2010). Okul öncesi dönemde erken akademik beceriler. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 3(2).
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2006). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 2(2), 113-118.

Kaynakça

- Aksan, D. (1991). *Anlambilim-Ana Çizgileriyle Türk Anlambilimi*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Aşkın Balcı, H. (2009). *Metin Dil Bilime Kavramsal Açıdan Genel Bir Bakış. (1. Baskı)*. Ankara: Biz Bize Basın Yayın Dağıtım.
- Aydın, M. (2007). *Dil Bilim El Kitabı. (2. Baskı)*. İstanbul: 3 F Yayınevi.
- Başkan, Ö. (2003). *Bildirişim*. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Can, R. (2012). Ortaöğretim Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarında Paragraf Düzeyinde Bağdaşıklık ve Tutarlılık. Ankara: *Gazi Ü. Doktora Tezi*,
- Coşkun, E. (2005). İlköğretim Öğrencilerinin Öyküleyici Anlatımlarında Bağdaşıklık, Tutarlılık ve Metin Elementleri. Ankara: Gazi Ü. Doktora Tezi,
- Coşkun, E. (2007). *Yazma Becerisi*. A. Kırkkılıç, H. Akyol (Editörler). İlköğretimde Türkçe Öğretimi. Ankara: Pegem Yayıncılık. 49-91.
- Coşkun Ögeyik, M. (2008). *Metinlerarasılık ve Yazın Eğitimi*. Ankara: Anı
- Cutting, J. (2002). *Pragmatics and Discourse, A source for students*. Routledge English Language Introductions.
- Demirci, K. (2017). *Türkoloji İçin Dilbilim*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Dilidüzgün, Ş. (2017). *Metindilbilim ve Türkçe Öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ekiz, T. (2007). Alımlama Estetiği mi Metinlerarasılık mı?. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*. 47(2), 119-127.
- Erkul, R. (2007). *Cümle ve Metin bilgisi. (2. Baskı)*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Günay, V. D. (2017). *Metin Bilgisi*. İstanbul: Papatya Yayıncılık Eğitim.
- Hirik, S. (2020). Türkçede Bağdaşıklık ve Bağdaşıklık Unsurları: Kürk Mantolu Madonna İncelemesi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 10(1), 221-238.
- Karadeniz, A. (2015). Metin Dil Bilimi Temelli Metin Çözümlemesinin Bağdaşıklık Araçlarını Kullanma ve Tutarlı Metin Oluşturma Becerilerine Etkisi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 1-17.
- Karatay, H. (2010). "Bağdaşıklık Araçlarını Kullanma Düzeyi ile Tutarlı Metin Yazma Arasındaki İlişki". *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13, 373-385.

- Karatay, H. (2014). *Okuma Eğitimi Kuram ve Uygulama*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kerimoğlu, C. (2016). *Genel Dilbilime Giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Korkut, E. (2016). *Metin Dilbilimi ve Dil Öğretimi. (Dil Bilimleri ve Dil Öğretimi*, Editorler: Korkut, Ece ve Ayırır, İrem Onursal). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Onan, B. (2017). *Dil Eğitiminin Temel Kavramları*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Özkan, M. (2009). *İnsan, İletişim ve Dil. (1. Baskı)*. İstanbul: Akademik Kitaplar Yayınevi.
- Pazarkaya, Y. (2007). *Güz Öyküleri*. İstanbul: Cem Yayınları.
- Rifat, M. (1983). *Dilbilim ve Göstergibilim Kuramları*. İstanbul: YAZKO Yay.
- Toklu, M. O. (2015). *Dilbilime Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Ülper, H. (2011). Öğrenci Metinlerinin Tutarlılık Ölçütleri Bağlamında Değerlendirilmesi. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*,6(4), 849-863.
- Ülper, H. (2020). *Yazma Süresi. (Yazma ve Eğitimi, Editör: Nihat BAYAT)*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ülper, H. ve Uzun, L. (2009). Bilişsel Süreç Modeline Göre Hazırlanan Yazma Öğretimi İzlenesinin Öğrenci Başarısına Etkisi. *İlköğretim Online*, 8(3), 651-665.

Kaynakça

- Arı, G. (2017). Türkçe Dersi Öğretim Programı'ndaki (ortaokul) okuma kaza- nımlarının değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(4), 685-703.
- Balcı, A. (2005). *Sosyal bilimlerde araştırma*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Baş, B. (2010). Söz varlığının oluşumu ve gelişiminde çocuk edebiyatının rolü. *TÜBAR*, XXVII-Bahar, 137-159.
- Beyhan, E. ve Yazar, İ. (2018). Türk dili ve edebiyatı öğretim programı değerler eğitimi bağlamında kaside. *Turkish Studies*, 12(30), 583-598.
- Bilgin, N. (2006). *Sosyal bilimlerde içerik analizi*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Bozkırlı, K. Ç. ve Er, O. (2018). Türk dili ve edebiyatı öğretim programının uy- gulanabilirliğinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Ulusla- rarası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(3), 1931-1946.
- Cemiloğlu, M. (2018). 2017 tarihli Türk dili ve edebiyatı dersi öğretim prog- ramı'na eleştirel yaklaşım. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(1), 279-298.
- Çevirme, H. (2018). Türk dili ve edebiyatı öğretim programının kültürel işlevi. *Turkish Studies*, 13(23), 37-52.
- Erdem, C. (2017). Lise öğrencilerin sözcük kazanımında sözlük kullanım söz- lük kullanım eğilimlerinin etkisi. *Gefad/Gujgef*, 37(1), 119-150.
- Erden, M. (1993). *Eğitimde program değerlendirme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Gelişli, Y. & Doğan, E. (2020). Türk dili ve edebiyatı ortaöğretim programı'na 21. yüzyıl becerilerinin yansması. *Turan Stratejik Araştırmalar Merkezi*, 12(47), 58-69.
- Göçer, A. (2015). Türkçe dersi metin işleme sürecinde bağlam temelli sözcük öğretimi ve etkin sözcük dağarcığı oluşturmadaki işlevi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(1), 48-63.
- Lüle, M, E. (2013). İlköğretim Türkçe programı ile Türkçe çalışma kitaplarında- ki kazanım ve etkinliklerin sözcük öğretimi açısından değerlendirilmesi. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2(5), 13-31.

- Millî Eğitim Bakanlığı (2018). *Türk dili ve edebiyatı dersi öğretim programı*. An- kara: MEB Yayınları.
- Maden, A. (2020a). Yabancı dil olarak Türkçe söz varlığını zenginleştirme ile ilgili makalelerin analizi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Der- gisi*, 7(5), 583-596.
- Maden, A. (2020b). Yabancı dil olarak Türkçe söz varlığını zenginleştirmeye yönelik lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *Uluslararası Sosyal Araş- tırmalar Dergisi*, 13(71), 795-806.
- Maden, A. (2021). Söz varlığını zenginleştirme açısından Türkçe dersi öğretim programı. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 10(2), 756- 777.
- Marvasti, A.B. (2004). *Qualitative research in sociology*. London: Sage Publica- tions Ltd.
- Neuman, W. L. (2012). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nicel ve Nitel Yaklaşım- lar I- II. Cilt (5. Basım)*. İstanbul: Yayın Odası.
- TDK (2013). *Türkçe sözlük*. Ankara.
- Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ye eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim*, 23(112), 7-17.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Kaynakça

- Aydın, N. (2018). Nitel araştırma yöntemleri: Etnoloji. *Uluslararası Beşerî ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi*. 2(2), 60-71.
- Çiftçi, Ö. ve Demirci, R. (2018). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimiyle ilgili bir kaynakça denemesi. 13 (28), 265-339.
- Erdem, İ. (2009). Yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili bir kaynakça deneme- si. *Turkish Studies*, 4 (3), 888-938.
- Göçer, A. ve Moğol, S. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili çalışmalara genel bir bakış. *Turkish Studies*, 6(3), 797-810.
- Göçer, A., Tabak, G., ve Coşkun, A. (2012). Türkçenin yabancı dil olarak öğ- retimi kaynakçası. *Türklük Bilimi Araştırmaları*. 32, 73-126.
- Kahrıman, R., Dağtaş, A., Çapoğlu, E. ve Ateşal, Z. (2013). Yabancılara Türkçe öğretimi kaynakçası. *TÜRÜK Uluslararası Dil Edebiyat ve Halk Bilimi Araştırmaları Dergisi*. 1(1), 80-132.
- Maden, A. & Ustabulut, M.Y. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretmen/ öğreticileri ile ilgili lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri, Ed. Maden, S. içinde *Türkçe Eğitimi ile İlgili Güncel Araştırmalar I*, ss. 87 -106. İst- tanbul: Hiperkitap.
- Ustabulut, M.Y. & Akdoğan, B. (2023). Yedi İklim ve İstanbul Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarının karşılaştırılması, Ed. Maden, S. için- de *Türkçe Eğitimi ile İlgili Güncel Araştırmalar II*, ss. 105 -123. İstanbul: Hiperkitap.
- Onan, B. (2003). Divân-ü Lügati't Türk'ün dil öğretim yöntemleri ve dünya filolojisine katkıları bakımından bir değerlendirme. *Divân-ü Lügati't Türk Bilgi Şöleni Bildirileri*, 436-442. TDK Yayınları.
- Özkan, N. (2007). *Türk dilinin yurtları*. Akçağ Yayıncılık.

Kaynakça

- Alwin, D. F. ve McCammon, R. J. (2003). Generations, cohorts, and social change. In J. T. Mortimer & M. J. Shanahan (Eds.), *Handbook of the Life Course. Handbooks of Sociology and Social Research*. Springer, Boston, MA. https://doi.org/10.1007/978-0-306-48247-2_2
- Ardıç, E. ve Altun A. (2017). Dijital çağın öğreneni. *Uluslararası Sosyal Bilgiler- de Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 1, 12-30.
- Aslaner Aydın, A. (2021). Dijital çağda Z kuşağının markası olmak: Z kuşağının giyim markaları üzerine bir araştırma. D. Aydın Aslaner ve A. Gökçe Aslaner (Ed.), *Dijital çağda z kuşağı gerçekleri içinde* (1-34). İstanbul: Kriter Yayınları.
- Baker, S. F. ve Lastrapes, R. E. (2019). The writing performance of elementary students using a digital writing application. *Interactive Technology and Smart Education*, 16(4), 343-362. <https://doi.org/10.1108/ITSE-08-2018-0057>
- Bulunmaz, B. (2017). Yeni medya okuryazarlığı ve haberde doğruluk algısı. *Journal of Research in Education and Teaching (Jret)*, 6(3), 38-50.
- Edmunds, J. ve Turner B. S. (2005). Global generations: Social change in the twentieth century. *The British Journal of Sociology*, 56(4), 559-577. <https://doi.org/10.1111/j.1468-4446.2005.00083.x>
- Ercömert, Ç. ve Güneş, S. (2021). Industrial design education: A research on generation theories and change in Turkey. *Design and Technology Education: An International Journal*, 26(3), 136-158.
- Geçgel, H., Kana, F. ve Eren, D. (2020). Türkçe eğitiminde dijital yetkinlik kavramının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(3), 886-904. <https://doi.org/10.16916/aded.742352>
- Ilomäki, L., Paavola, S., Kantosalu, A. and Lakkala, M. (2016). Digital Competence - an emergent boundary concept for policy and educational research. *Education and Information Technologies*, (21), 655-679. <https://doi.org/10.1007/s10639-014-9346-4>
- Islam, Md. A., Cheong, T. W., Muhd Yusuf, D. H. ve Desa, H. (2011). A study on 'Generation Y' behaviours at workplace in Penang. *Australian Journal of Basic and Applied Sciences*, 5(11), 1802-1812.
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemi* (25. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Kurudayıoğlu, M. ve Soysal, T. (2020). 2018 Türkçe dersi öğretim programı'nın dijital yetkinlik bakımından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(54), 184- 199.
- Kuyucu, M. (2014). Y kuşağı ve facebook: Y kuşağının facebook kullanım alış- kanlıkları üzerine bir inceleme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(49), 55-83. <https://doi.org/10.17755/esosder.75785>
- Larraz, V. ve Esteve, F. (2015). Evaluating digital competence in simulation en- vironments. In E. G. Bullen (Ed.), *Teaching and learning in digitalworl- ds, strategies and issues in higher education* (s. 99-105). Tarragone: URV.
- Lev, T. A. (2021). Generation Z: Characteristics and challenges to entering the world of work. *Cross Cultural Management Journal*, XXIII(1), 107-115.
- Levickaitė, R. (2010). Generations X, Y, Z: How social networks form the concept of the world without borders (The Case of Lithuania). *LIMES: Cultural Regionalistics*, 3(2), 171-183. <https://doi.org/10.3846/limes.2010.17>
- Maden, S., Banaz, E.& Maden, A. (2018a). Türkçe öğretmeni adaylarının dijital ortamlardaki yazma alışkanlıkları. *Journal of Research in Education and Teaching*, 7(1), 103-112.
- Maden, S., Maden, A. & Banaz, E. (2018b). Ortaokul 5. sınıf Türkçe ders ki- taplarının dijital okuryazarlık bağlamında değerlendirilmesi. *Journal of International Social Research*, 11(55), 685-698.
- Maden, A. & Önal, A. (2020). Türkçe ve İngilizce öğretim programlarının dijital okuryazarlık bakımından karşılaştırılması, Ed. Şahin, A., içinde *Dijital Ortamlarda Türkçe Öğretimi Araştırmaları*, ss. 81-105. Paradigma Aka- demi Yayınevi.
- Maden, S., Maden, A., & Ustabulut, M. Y. (2023). A study on the satisfaction le- vels of pre-service teachers for distance education. *International Journal of Research in Teacher Education (IJRTE)*, 14(4), 37-50.
- Maden, S., & Arıcı, Ş. (2024). Dijital ortamda küçürek öykü yazmanın Türkçe öğretmeni adaylarının yaratıcı yazma becerilerine etkisi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 14(2), 1201-1211. <https://doi.org/10.24315/tred.1438096>
- Mannheim, K. (1972). *The problem of generations*. In P. Keckskemeti (Ed.), *Es- says* (s. 276-322). Routledge.
- Mannheim, K. (2018). *Bilgi sosyolojisi* (Çev. M. Yalçınkaya). İstanbul: Pinhan Yayınları.

- Okant Yaşın, Ç. ve Demir, N. (2020). Türkiye'de helikopter ebeveyn sahibi olan y neslinin, aidiyet, yaşam becerisi ve özgüven problemleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 7(2), 450-470.
- Sabırcan, F. ve Arısoy Gedik, C. (2021). Z kuşağının kişisel veri güvenliği ve dijital okuryazarlığı üzerine bir araştırma. D. Aydın Aslaner ve A. Gök- çe Aslaner (Ed.), *Dijital çağda z kuşağı gerçekleri* (s. 177-210). İstanbul: Kriter Yayınları.
- Strauss, W. ve Howe, N. (1991). *Generations, the history of Americas future 1584-2069*. New York: Qyill.
- Susar Kırmızı, F., Kapıkıran, Ş. ve Akkaya, N. (2021). Dijital ortamda yazma- ya ilişkin tutum ölçeği (DOYAT): Ölçek geliştirme çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(52), 1-28.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik*. An- kara: Seçkin Yayıncılık.
- TÜİK, (2022). 2020 Hane halkı bilişim teknolojileri (BT) kullanım araştırması. [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojile- ri-\(BT\)-Kullanım-Arastirmasi-2022-45587](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojile- ri-(BT)-Kullanım-Arastirmasi-2022-45587) (Erişim Tarihi 31.12.2022)
- Twenge, J.M., Stacy M. Campbell, Brian J. Hoffman Charles E. Lance. (2010). Generational differences in work values: Leisure and extrinsic values inc- reasing. Social and Intrinsic Values Decreasing. *Journal of Management*, 36(5), 1117-1142. <https://doi.org/10.1177/0149206309352246>
- Ustabulut, M. Y. (2021). Türkçe öğretmeni adaylarının dijital yazmayla ilgili görüşlerinin incelenmesi. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), 300-311.
- Wiedmer, T. (2015). Generations do differ: Best practices in leading tradi- tionalists, boomers, and generations X, Y, and Z. *Delta Kappa Gam- ma Bulletin*, 82(1), 51-58. Retrieved from <https://www.proquest.com/ scholarly-journals/generations-do-differ-best-practices-leading/doc- view/1770514324/se-2>
- Yüksekbilgili, Z. (2013). Türk tipi y kuşağı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(45), 342-353.

Kaynakça

- Akkoyunlu, B. ve Kurbanoglu, S. (2003). Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı ve bilgisayar öz-yeterlik algıları üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi- tesİ Eğitim Fakültesi Dergisi* (24), 1-10.
- Bilen, K., Ercan, O. ve Gülmez, T. (2014). Sosyal ağların kullanım amacı ve benimsenme süreci: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 115-123.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. B., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel F. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Deniz, A. (2012). *Sosyal ağ kullanımı ve sosyal ağlarda benlik algısı: Muğla ili örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İzmir: Ege Üniversitesi.
- Erdemir, N., Bakırcı, H. ve Eyduran, E. (2009). Öğretmen adaylarının eğitimde teknolojiyi kullanabilme özgüvenlerinin tespiti. *Türk Fen Eğitimi Dergisi* (3), 99-108.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya, M. (2015). Sosyal medya ve sosyal medyada üçüncü kişilerin kişilik haklarının ihlali. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (119), 277-306.
- Mazman, S. (2009). *Sosyal ağların benimsenme süreci ve eğitsel bağlamda kullanımı*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Morkoç, D. ve Erdönmez, C. (2015). Web 2.0 uygulamalarının eğitim süreçlerine etkisi: Çanakkale Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu örneği. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 5(3), 335-346.
- Otrar, M. ve Argın, F. (2014). Öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tutumlarının kullanım alışkanlıkları bağlamında incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 1-13.
- Sezer, N. ve Sert, N. (2013). Öğretim üye ve elemanlarının sosyal medya kullanımı. *Yeni Medya Çalışmaları I. Ulusal Kongresi Bildiri Kitabı*, (s. 143 - 160).
- Solmaz, B., Tekin, G., Herzem, Z. ve Demir, M. (2013). İnternet ve sosyal medya kullanımı üzerine bir uygulama. *Journal of Selcuk Communication*, 7(4), 23-32.

- Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Tedmem. (2015). Günah keçisi teknoloji mi? 05.06.2023 tarihinde <https://tedmem.org/memnotlari/degerlendirme/gunah-kecisi-teknoloji-mi-adresin-den-alinmistir>
- Tutgun, A., Deniz, L. & Moon, Man-Ki (2011). A comparative study of problematic internet use and loneliness among Turkish and Korean prospective teachers. *The Turkish Online Journal of Educational Technology (TOJET)*, 10(4), 14-30.
- Ünal, A. & Köroğlu, O. (2013). A comparative study of social network usage and adoption among Turkish prospective teachers. *Mevlana International Journal of Education (MIJE)*, 3(4), 24-42.
- Yaylak, E. (2017). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin eğitimde sosyal medyayı kullanım düzeyleri ve görüşleri*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kaynakça

- Altas, S. (2009). *Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminin Tarihi ve İçerik Odaklı Dil Bilgisi Öğretimi ile Görev Odaklı Dil Bilgisi Öğretiminin Uygulamalı Karşılaş- tırılması*. [Yüksek lisans Tezi]. Selçuk Üniversitesi. Konya.
- Ateşman, E. (1997). Türkçede okunabilirliğin ölçülmesi. *A. Ü. TÖMER Dil Dergisi*, 58, 71-74.
- Bangouğlu, T. (1990). *Türkçenin Grameri*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Bezirci, B. ve Yılmaz, A. E. (2010). Metinlerin okunabilirliğinin ölçülmesi üzerine bir yazılım kütüphanesi ve Türkçe için yeni bir okunabilirlik ölçütü. *DEÜ Mühendislik Fakültesi Fen Bilimleri Dergisi*, 12(3), 49-62.
- Çetinkaya, G. (2010). *Türkçe metinlerin okunabilirlik düzeylerinin tanımlan- ması ve sınıflandırılması*. [Doktora tezi]. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Çetinkaya, G., & Uzun, L. (2010). Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin oku- nabilirlik özellikleri. H. Ülper (Ed.), *Türkçe Ders Kitabı Çözümlemeleri* (1. baskı, s. 141-156) içinde. Pegem Akademi.
- Demirel, Ö. (2002). *Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri İçin Türkçe Öğretimi*. Pegem Akademi Yayıncılık: Ankara.
- Deniz, K., (2000). *Türkçe Öğretmenlerinin Yetiştirilmesi Çalışmaları ve Bazı Öneriler*. II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu (II. Ulusal Öğ- retmen Yetiştirme Sempozyumu. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversite- si, Eğitim Fakültesi, 395-399
- Dolunay, S. K. (2010). *Dil bilgisi öğretiminin amacı ve önemi. Türklük Bilimi Araştırmaları*, 27, 275-84.
- Ekmekçi Aşan, G. (2023). Türkçe eğitimi konulu makalelerin özet bölüm- lerinin okunabilirlik açısından incelenmesi. S. Maden (Ed.) *Türkçe Eğitimiyle İle İlgili Güncel Araştırmalar II* (1. baskı, s. 338-357) içinde. Hiperyayın.
- Erol, H. F. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçede ders kitaplarında okunabilirlik. Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 50(50), 29-38.
- Güneş, F. (2013). *Dil bilgisi öğretiminde yeni yaklaşımlar. Journal of Language and Literature*, 2(7), 71-92.
- <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Erişim tarihi: 10.10.2024).

- Kavun, M. ve Maden, S. (2024a). Türkiye’de okunabilirlik ile ilgili yayımlanmış makalelerin araştırma eğilimleri. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 18(48), 38-57.
- Kavun, M. ve Maden, A. (2024b). Türkiye’de okunabilirlik konusunda hazırlanan tezlerin araştırma eğilimi. *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 9(2), 824-837. <https://doi.org/10.32321/cutad.1501929>
- Kavun, M. (2023). Yusuf Asal’ın patatesspor serisinde yer alan kitapların okunabilirliği. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 12(1), 178-193. <https://doi.org/10.7884/teke.5679>
- Kavun, M. ve Maden, A. (2023). Türkçe Sözlük’te dil bilgisi etiketli (a-b harfiyle başlayan) sözcükler üzerine bir inceleme. S. Maden (Ed.) *Türkçe eğitiminde güncel araştırmalar II* (1. baskı, s. 258-281) içinde. Hiper yayın.
- Kavun, M. ve Mert, O. (2023). Yabancılar dil olarak Türkçe eğitimi alanındaki hazırlanan Türkçe öğretimi alanında hazırlanan doktora tezlerinin özetleri üzerinden okunabilirliğinin değerlendirilmesi. G. Ekmekçi Aşan (Ed.) *Yabancılar Türkçe öğretimi üzerine güncel araştırmalar* (1. baskı, s. 17-36) içinde. Sonçağ Yayıncılık.
- Sağır, M. (2002). *Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi*. Nobel Yayınları.
- Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç., & Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227-250. <https://dergipark.org.tr/>
- Temur, T. (2003). Okunabilirlik Kavramı. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 13, 169-180
- Turan, A., & Dolgun, G. (2021). Bilimsel Araştırma Makalelerinde Başlık, Özet, Anahtar Kelimeler ve Yazar Bilgilerinin Yazılımlı. *Journal of Education & Research in Nursing/Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 18(1).
- Yağar, F., & Dökme, S. (2018). Niteliksel Araştırmaların Planlaması: Araştırma Soruları, Örneklem Seçimi, Geçerlik ve Güvenirlik. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(3), 1-9.
- Yılmaz, M. C., & Emiroğlu, O. N. (2005). Bilimsel Makale Nasıl Yazılır? *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 7(1), 26-38.

Kaynakça

- Ateşman, E. (1997). Türkçede okunabilirliğin ölçülmesi. *A. Ü. TÖMER Dil Dergisi*, 58, 71-74.
- Bezirci, B., ve Yılmaz, A. E. (2010). Metinlerin okunabilirliğinin ölçülmesi üzerine bir yazılım kütüphanesi ve Türkçe için yeni bir okunabilirlik ölçütü. *DEÜ Mühendislik Fakültesi Fen Bilimleri Dergisi*, 12(3), 49-62. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/deumffmd/issue/40831/492667>
- Boyacı, S., ve Demirkol, S. (2018). Türkçe eğitimi alanında yapılan doktora tezlerinin incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(2), 512-531. <https://doi.org/10.16916/aded.36359>
- Çelik, M. E. (2021). Düzenleyen görüşlerinden hareketle yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programlarının incelenmesi. *Karadeniz Araştırmaları*, 18(70), 469-485.
- Deniz, K., ve Karagöl, E. (2016). Eğitim bilimleri alanındaki lisansüstü tez başlıklarının kelime sayısı ve söz dizimi bakımından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4(2), 248-260. <https://doi.org/10.16916/aded.00288>
- Güneş, F., ve Çevik, A. (2016). Makale başlıklarının incelenmesi. *Journal of Turkish Studies*, 1185-1202. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9195>
- İşcan, A. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak önemi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 29-36. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijoess/issue/8538/105970>
- Karagöz, B., ve Şeref, İ. (2021). Türkçe eğitimi doktora tezlerine bütünsel bir yaklaşım (1995-2020). *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 46, 43-68. <https://doi.org/10.21497/sefad.1031689>
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 171-189. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/susbid/issue/54983/727462>
- Maden, A. (2020a). Akıcı okuma ile ilgili lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri: bir betimsel analiz çalışması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(2), 543-558. <https://doi.org/10.16916/aded.696790>
- Maden, A. (2020b). Yabancı dil olarak Türkçe söz varlığını zenginleştirmeye yönelik lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(71), 795-806.

- Maden, S., ve Arıcı, Ş. (2022). Bloom Taksonomisinin öğretim sürecinde kullanılılmasıyla ilgili lisansüstü tezlerin eğilimleri bir içerik analizi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 7(2), 413-426.
- Maden, S., Önal, A., ve Maden, A. (2022). Türkçe eğitimi alanında hazırlanmış bilişsel ve üst bilişsel stratejilere ilişkin lisansüstü tezlerin eğilimleri. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 8(3), 150-164. <https://doi.org/10.47714/uebt.1184429>.
- Maden, A., ve Ustabulut, M. Y. (2022a). Research tendencies of postgraduate theses related to pre-service Turkish teachers/candidates. *Participatory Educational Research*, 9(6), 494-509.
- Maden, A. ve Ustabulut, M.Y. (2022b). Yabancı dil olarak Türkçe öğretmen/öğreticileri ile ilgili lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri, Ed. Maden, S. içinde *Türkçe Eğitimi ile İlgili Güncel Araştırmalar I*, ss. 87 -106. İstanbul: Hiperkitap.
- Sevim, O., ve Özdemir-Erem, N. H. (2012). Türkçe eğitimi alanındaki yüksek lisans tezlerinin başlıklarına ve özetlerine eleştirel bir bakış. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(3), 174-186. <https://doi.org/10.7884/teke.69>
- Topal, Y., Ogun, A., ve Arıcı, B. (2022). Okuma eğitimi ile ilgili lisansüstü tezlerin eğilimleri bir içerik analizi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 2, 459-471.
- Türk Dil Kurumu. (2023). *Türkçe sözlük 1 (a-j)* (12. baskı). Türk Dil Kurumu Yayınları.

Kaynakça

- Akyüz, E. (2021). Türkçe öğretimi açısından çocuk edebiyatı. Fahri Temizyürek, & T. Türkben (Ed.), *Türkçe öğretimine genel bir bakış* içinde (s. 415-433). Pegem Akademi.
- Arı, S. (2024). Hayat bilgisi ders kitaplarında somut olmayan kültürel miras unsurları. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 14, 1194-1207.
- Arı, S. (2024). Somut olmayan kültürel miras unsurları ve ilköğretim Türkçe ders kitapları. S. Maden (Ed.), *Türkçe eğitimi ile ilgili güncel araştırmalar II* içinde (164-186). Hiper Yayın.
- Atmaca, A. E. (2006). İlköğretim ders kitaplarında görsel tasarım ve resimleme. *Milli Eğitim*, 35(171), 320-321.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Aygün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2019). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi. <https://doi.org/10.14527/9789944919289>
- Cresswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. Siyasal Kitabevi.
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2023). *Research design*. Sage.
- Erdal, N. (2023). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu Türkçe 7 ders kitabı*. Dörtel Yayıncılık.
- Filiz, T. (2021). Matematik öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilere yönelik öğretimsel müdahalelerin öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 22(4), 1025-1055.
- Güleç, H. Ç., & Geçgel, H. (2014). *Çocuk edebiyatı okul öncesinde edebiyat ve kitap*. Kriter.
- Güneş, F. (2014). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Pegem Akademi.
- İlhan, E., & Yazar, İ. (2021). Temel eğitim Türkçe ders kitaplarındaki metin-görsel ilişkisinin görsel tasarım unsurları bağlamında incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 52, 245-247.
- İşcan, A., & Cımbız, A. T. (2018). Ortaokul 5. Sınıf Türkçe ders kitabındaki resimlerin metinlerle uyum düzeyinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 250-272.

- Kaplan, K. (2022). 5. sınıf Türkçe ders kitabının etkinlik tasarlama ilkeleri açısından- dan incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (42), 31-61.
- Kaplan, K. & Demir, M. (2023). Türkçe dersi öğretim programının (2019) bağ- lam-girdi-süreç-ürün (CİPP) modeli ile değerlendirilmesi, *Trakya Eğitim Dergisi*, 13(1), 770-785
- Karacabey, M. F. (2022). Nitel veri toplama teknikleri. S. Şen, & İ. Yıldırım (Ed.), *Eğitimde araştırma yöntemleri içinde* (s. 407-425). Nobel.
- Karagöl, E., & Tarakcı, R. (2019). Söz varlığı öğretimi açısından ortaokul Türkçe ders kitapları. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(222), 149-171.
- Kılıç, A., & Seven, S. (2002). *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*. Pegem Akademi.
- Kılıç, A. (2003). *İlköğretim Türkçe ders kitaplarında resimleme-içerik ilişkisi üze- rine bir inceleme, ilköğretim ikinci sınıf için Türkçe Ders Kitabı'nın tasarım ve resimlemesi*. Sanatta Yeterlik Eseri Çalışması Raporu, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Koçak, L., & Terzi, E. (2023). The mediating role of emotion regulation in the relationship between self-compassion and subjective well-being in school in secondary school students. *Journal of Family Counseling and Education*, 8(1), 87-106. <https://doi.org/10.32568/jfce.1296134>
- Kolaç, E. (2003). İlköğretim dördüncü sınıf Türkçe ders kitaplarının öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fa- kültesi Dergisi*, 17(1), 105-137.
- Köksal, H. (2011). Ders kitaplarında görsel materyaller. L. Küçükahmet (Ed.), *Konu alanı ders kitabı inceleme kılavuzu içinde* (s. 106-113). Nobel.
- MEB. (2019). *Türkçe dersi öğretim programı*. MEB.
- MEB. (2023, Mart 14). *Milli Eğitim Bakanlığı ders kitapları ve eğitim araçları yö- netmeliği*. <https://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1605.pdf>
- MEB. (2024). *Ortaokul Türkçe dersi öğretim programı*. MEB.
- Sevim, B. (2023). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu Türkçe 5. sınıf ders kitabı*. Koza Yayın.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: an expanded sourcebook*. Sage.
- Oğuzkan, A. (2010). *Çocuk edebiyatı*. Anı Yayıncılık.

- Oğuzkan, A. F. (2010). Çocuk yarınlarında aranan nitelikler. A. Oğuzkan, *Çocuk edebiyatı* içinde (s. 372-373). Anı Yayıncılık.
- Özbay, M. (2003). Türkçe öğretiminde hedef-araç ilişkisinin ders kitabı örneğinin değerlendirilmesi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 13, 59-69.
- Özkan, N. K. (2021, Kasım). Türkçe öğretmenlerinin ders kitaplarına bağlılıklarına yönelik öğretmen görüşleri. *Journal of Mother Tongue Education/Ana Dili Eğitim Dergisi*, 9(1), 131-150.
- Saygı, S. (2023). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu Türkçe 8. sınıf ders kitabı*. Fer-man Yayıncılık.
- Sevim, B. (2023). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu Türkçe 5. sınıf ders kitabı*. Koza Yayın.
- Şirin, M. R. (2000). *Çocuk edebiyatı*. Çocuk Vakfı.
- Türkben, T. (2019). Türkçe ders kitaplarındaki metin resimlerinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 650-672. <https://doi.org/10.17679/inuefd.547841>
- Uludağ, Ç. (2010). 7. sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı açısından incelenmesi. *Doctoral dissertation, Marmara Üniversitesi*. <https://www.proquest.com/docview/2606863539/1F9A82D63B9943B8PQ/1?accountid=86196>
- Uzuner, S., Aktaş, E., & Albayrak, L. (2010). Türkçe 6, 7 ve 8. sınıf ders kitaplarının görseller (illüstrasyonlar) açısından değerlendirilmesi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 27, 721-733.
- Yavuz, D., & Kahraman, G. (2019). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu Türkçe 6 ders kitabı*. Anka Kuşu Yayınevi.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.

Kaynakça

- Akbaş, O. (2008). *Değer eğitimi akımlarına genel bir bakış, Değerler Eğitimi Dergisi*, 6(16), 9-27.
- Arıcı, A.F. (2018). Çocuk edebiyatı ve kültürü. Pegem Akademi Yayınları.
- Baş, B. (2015) *Türkçe öğretimi açısından çocuk edebiyatı*. Pegem Akademi Yayınları.
- Beill, Brigitte (2003). *İyi çocuk, zor çocuk "doğru davranışlar çocuklara nasıl kazan- dırılır?"* (Çev. Cuma Yorulmaz). Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Creswell, J. W. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri- beş yaklaşıma göre nitel araştır- ma ve araştırma deseni*. (3. Baskı). [Çev. Ed. M. Bütün & S.B. Demir (Veri Analizi ve Sunumu Bölümünü Çev. A. Bacanak)]. Ankara: Siyasal Kita- bevi.
- Çetinkaya, Z. (2007). *Masalların Türkçe öğretimindeki yeri ve önemi*. Dokuz Eylül Üniversitesi, Yayınlanmamış doktora tezi.
- Demircan, C. (2006) TÜBİTAK çocuk kitaplığı dizisindeki kitapların dış yapısal ve iç yapısal olarak incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergi- si, cilt 2, sayı 1*, ss. 12-27.
- Maden, S. ve DüNDAR, N. (2020). Ortaokul öğrencilerinin ve velilerinin okuduk- ları çocuk kitapları üzerine bir araştırma. *The Journal of International Lin- gual Social and Educational Sciences*, 6(1), 39-48. <https://doi.org/10.34137/jilses.612112>
- Gönen, M. & Uygun, M. (2012) Resimli çocuk kitaplarının fiziksel, içerik ve re- simleme özellikleri açısından incelenmesi, *Millî Eğitim Dergisi*, 196, 258-272.
- Güleryüz, H. (2003). *Yaratıcı çocuk edebiyatı*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- İpek, O. (2017). *Çocuk edebiyatı ve çocuk eğitimi çerçevesinde Numan Kartal'ın eserlerinin incelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üni- versitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Karadağ, N. (2020). Çetin Öner'in "Mavi kuşu gören var mı?" ile "Kargalar kara değildi" adlı romanlarının çocuk edebiyatı yapıtlarında bulunması gereken temel ilkeler açısından incelenmesi. *Uluslararası çocuk edebiyatı ve eğitim araştırmaları dergisi (ÇEDAR)*, 4 (2) , 29-44.
- Karataş, E. (2014) Çocuk edebiyatında "karakter" kavramı, *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 33, 60-79.
- Karatay, H. (2011) Çocuk edebiyatı metinlerinde bulunması gereken özellikler. T. Şimşek (ed.) *Kuramdan uygulamaya çocuk edebiyatı el kitabı* içinde (s. 77-125) Ankara: Grafiker.

- Kardeş, S. (2020). *Bitlis halk masallarının çocuğa uygunluğu ve değerler eğitimine katkısı üzerine bir inceleme*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Van Yü- züncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van
- Kaya, M. (2021). Çocuk Edebiyatı, M. Tunagür ve M.N. Kardeş (Ed.) *Çocuk edebiyatı eserlerinin taşınması gereken özellikler* içinde (s.117-141). Pegem Akademi yayınları
- Koç, R. (2023). Nusret Dişo Ülkü'nün "çocuklar ve büyük çocuklar" adlı kitabının çocuk edebiyatı ve çocuğa görelilik açısından değerlendirilmesi. *Çocuk Ede- biyat ve Dil Eğitimi Dergisi*, 6 (1), 1-15.
- Körükçü, Ö. (2012). Okul öncesi eğitime yönelik resimli çocuk kitaplarının bu- lunması gereken temel özellikler açısından incelenmesi. *Trakya Üniversite- si Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 243-254.
- Kuzu, A. (2013). Veri toplama yöntem ve araçları, A. A. Kurt (Ed.) *Bilimsel araş- tırma yöntemleri* İçinde (s. 103-115) Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1708.
- Küçük, E. E. (2005). *İlköğretim 6, 7 ve 8. sınıflarda okutulan türkçe kitaplarındaki düz yazı metinlerinin çocuğa görelilik ilkesine ve metinlerin içerdiği eğitsel ile- tilere göre incelenmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Fırat Üniver- sitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elâzığ.
- Lukens, R. J., Smith, J. J., Coffel, C. M. (2018). Çocuk edebiyatına eleştirel bir bakış (Çeviren: Cenk pamay). Erdem Yayınları.
- Moğul, S. (2012). *Mehmet Akif Ersoy'un Safahat isimli eserinin Türkçe eğitimi açı- sından incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniver- sitesi. Kayseri.
- Oğuzkan, F. (2013). *Çocuk edebiyatı* (10. Baskı). Anı Yayıncılık.
- Öğünç, M. (2021). Elçin Efendiyev'in çocuk hikâyelerinin çocuğa görelilik açı- sından değerlendirilmesi. *Uluslararası Türk Lehçe Araştırmaları Dergisi (Türklad)*, 5(1), 173-180.
- Özbay M. ve Karakuş Tayşi E. (2011). Dede Korkut hikâyelerinin Türkçe öğretimi ve değer aktarımı açısından önemi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(1), 21-31.
- Özcan, D. ve Sara, P. (2016). Türkçe ders kitaplarında (1-4.sınıf) yer alan ma- salların öğretim programları ve içerik açısından incelenmesi, *TURKISH STUDIES -International Periodicalfor the Languages, Literatureand History of Turkishor Turkic-*, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. Hayati Akyol Armağanı), Volume 11/3Winter 2016, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9267>, p. 1781-1796.

- Sallabaş, M.E. (2012). Ömer Seyfettin hikâyelerinin Türkçe öğretiminde değer aktarımı bakımından incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 59-68
- Sayar, E. (2009). *Samsun ili ve ilçelerinde anlatılan masalların çocuk eğitimi açısından dan incelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üni- versitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
- Sever, S. (1995). Çocuk kitaplarında bulunması gereken yapısal ve eğitsel özellikler. *Abece Dergisi*, 107, 14-15.
- Sever, S. (2015). *Çocuk edebiyatı ve okuma kültürü*. TUDEM Yayınları.
- Sever, S. (2021). *Çocuk ve edebiyat*. TUDEM Yayınları.
- Sezer, K. (2020). Çiğdem Kaplangı'nın çocuk kitaplarının çocuğa görelilik ilkesi açısından incelenmesi. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 5 (2), 347- 359.
- Şahan-Aktan, B. (2020). Erken çocukluk dönemi yayımlarında bulunması gereken özellikler. Çakmak-Güleç, H. (Ed.). *Erken çocukluk dönemi edebiyatı* içinde. (s.136-154). Pegem Akademi Yayınları.
- Şanal, A. (2020). Kral Şakir serisinden "Mor Bir Fil Gördüm Sanki" adlı çocuk kitabının çocuğa görelilik açısından incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (6), 64-90.
- Şen, Ü. (2007). *Millî eğitim bakanlığının 2005 yılında tavsiye ettiği 100 temel eser yoluyla Türkçe eğitiminde değerler öğretimi üzerine bir araştırma*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Şen, Ü. (2008). Altıncı sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin ilettiği değerler açısından incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(5), 763- 780.
- Şimşek, T. (2007). *Çocuk edebiyatı*. Suna Yayınları.
- Şirin, M.R. (2007). *Çocuk, çocukluk ve çocuk edebiyatı*. Kapı Yayınları.
- Temizyürek, F., Şahbaz, N.K. ve Gürel, Z. (2021). *Çocuk edebiyatı*. Pegem Akademi Yayınları.
- Toprak, A. (2019). *Daristana Şêrîn masal setindeki masalların Türkçeye çevrilmesi ve bu masalların Türkçe eğitimi açısından uygunluğunun incelenmesi*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Siirt Üniversitesi, Siirt.
- Tunagür, M. (2021). Tarihî Seyir İçerisinde Çocuk ve Çocuk Edebiyatı. M. Tu- nagür ve M. N. Kardaş (Ed), *Çocuk Edebiyatı* içinde (s. 1-24). Pegem Akademi.

- Tunagür, M. ve Kardeş, M.N. (2017). 2000 yılı sonrasında yayımlanan Mustafa Kutlu'nun hikâyelerinde değer aktarımı. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 12/14*, s. 431-464
- Tümen, T. (2018). *Naki Tezel'in masalları ve değerler eğitimi açısından incelenmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Türk Dil Kurumu. (TDK). (2024). Türkçe Sözlük <https://sozluk.gov.tr/?ara=A-NA%20D%C4%B0L%C4%B0>
- Uysal, M. (2017). *Hikâyelerle değerler eğitimi*, Uysal Yayınevi.
- Varışoğlu, B. ve Tuzcuoğlu Aksin, Ş. H. (2019). Andrew Clements'in Bunun adı Findel adlı çocuk edebiyatı eserinin çocuğa görelilik açısından incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (16), 639-656.
- Yıldız, H.T. (2006). *Masalların çocuk eğitimi açısından incelenmesi* (Sarayönü Örneği), (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Yavuz, M. (1996). *Masalların eğitim işlevleri ve dil öğretimindeki yeri*, Ankara: Ankara Üniversitesi, Yayımlanmamış doktora tezi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. (10. Basım)*. Seçkin Yayınları.
- Yurttaş, H. (1997). Çocuk ve kitap. Ana Dili Eğitimi ve Çocuk Kitapları Sempozyumu. Ankara: Ankara Üniversitesi TÖMER Dil Öğretim Merkezi Yayını, 56-64.

Kaynakça

- Agnes, M. (1946) 'Bibliotherapy for Socially Maladjusted Children', *Catholic Educational Review* 44, 8-16.
- Akın ve Özkoyuncu, (2023). Kuramdan Uygulamaya Bibliyoterapi. Ankara: No- bel Akademik Yayıncılık.
- Allport, G. W. (1967). Attitudes. M. Fishbein (Ed.), *Readings in attitude theory and measurement in* (s. 1-13). New York: John Wiley&Sons, Inc.
- Arslan, Y.; Çelik Z. ve Çelik, E. (2009). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkan- lığına yönelik tutumlarının belirlenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 113-124.
- Bal, F. (2018). Bibliyoterapi uygulamasının depresyon üzerindeki etkililiğinin de- ğerlendirilmesi. *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSH- SR)*, 5(24), 1630-1640.
- Bekaroğlu, E. (2019). Kitapların psikoterapide bir aracı olarak kullanımı: Vaka örneği ile bibliyoterapi uygulaması. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(94), 250-258.
- Bohning, G. (1981). Bibliotherapy: Fitting The Resources Together, *The Elemen- tary School Journal*, 82, (2), 166-170.
- Bulut, S. (2010). Yetişkinlerle Yapılan Psikolojik Danışmada Bibliyoterapi (Oku- ma Yoluyla Sağlıkım) Yönteminin Kullanılması. *Turkish Psychological Counseling & Guidance Journal*, 4(33).
- Büyüksakallı, Ş. (2022). Okuma tutumlarının bibliyoterapi aracılığıyla iyileştiril- mesinde kullanılabilir kaynak eser incelemesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Cornett C. and Cornett C. (1980) *Bibliotherapy: The Right Book at the Right Time*, Bloomington, IN, Phi Delta Kappa.
- Crothers, S. M. (1916). A literary clinic. *The Atlantic Monthly*, (118), 291-301.
- Çoban, Ç. ve Demirel, Ö. (2020). Sorunlara çözüm bulmada bibliyoterapi tekniği ve kullanım alanı. *Toplum Bilimleri Dergisi*, (28), 81-99.
- Guthrie, J. T., & Wigfield, A. (2000). Engagement and motivation in reading. (Eds. ML Kâmil, PB Mosenthal, PD Pearson and R. Barr) *Handbook of Reading Research*, Lawrence Erlbaum Associates, New Jersey.

- Güneş, F. (2007). Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma. Nobel Yayıncılık.
- Güneş, F., & Susar Kırmızı, F. (2014). E-kitap okumaya yönelik tutum ölçeğinin (EKOT) geliştirilmesi: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 3(2), 196-212.
- Güneş, F. (2017). Okuma ilgisi ve gücü. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 119-128.
- Hammer, C. (2001). Çocuklarınıza Öğrenmeyi Nasıl Öğretebilirsiniz. İstanbul: Rota Yayınları,
- Harris, T.L. and Hodges, R.E. (1995) The Literacy Dictionary: The Vocabulary of Reading and Writing. International Reading Association, Newark.
- Jack, S., & Ronan, K. (2008). Bibliotherapy: Practice and research. *School Psychology International*, 29(2), 161-182.
- Jones, S. (2006). A Tale of Two Literacies: Girls growing up biculturally literate in two UK communities. In: HICKEY, T., ed., *Language Learning and Literacy* RAI. 99-113.
- Karagül, S. (2018). Çocuk edebiyatı ve bibliyoterapi. *Çocuk ve Medeniyet*, 2, 43-55.
- Karim, N. S. A., & Hasan, A. (2007). Reading habits and attitude in the digital age. Analysis of gender and academic program differences in Malaysia. *The Electronic Library*, 25(3), 285-298.
- Katrancı, M. (2015). İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin kitap okuma motivasyonlarının incelenmesi, *Ana Dili Eğitim Dergisi*, 3(2), 49-62.
- Kutlu, M. Yıldız Tozu. (16. bs.) İstanbul: Erdem Yayınları.
- Lu, Y. L. (2008). Helping children cope: What is bibliotherapy? *Research and Development, Spring*, 47-49.
- Leana-Taşçılar, M. Z. (2012). Üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin bulunduğu sınıflarda bibliyoterapi kullanımı: Model önerisi. *Türk Üstün Zekâ ve Eğitimi Dergisi*, 2(2), 118-136.
- Maich K. and Kean S. (2004). Read two books and write me in the morning: Bibliotherapy for social emotional intervention in the inclusive classroom. *Teaching Exceptional Children* 1(2): 5-11.
- Martinez, R. S., Aricak, O. T., & Jewell, J. (2008). Influence of reading attitude on reading achievement: A test of the temporal-interaction model. *Psychology in the Schools*, 45(10), 1010-1023.

- McCulliss, D. (2012) Bibliotherapy: Historical and research perspectives. *Journal of Poetry Therapy*, 25(1), 23-38.
- McGeown, S. P., Johnston, R. S., Walker, J., Howatson, K., Stockburn, A., & Duf-ton, P. (2015). The relationship between young children's enjoyment of le- arning to read, reading attitudes, confidence and attainment. *Educational Research*, 57(4), 389-402.
- MEB. (2019). Türkçe dersi öğretim programı (1-8. Sınıflar). Ankara: MEB Ya- yınları.
- Munzel, F. (1997). Bibliotherapie und religiöses Lernen. Ein interdisziplinärer Beitrag zur "Theologie des Lesens" und zur Innovation des Religionsun- terrichts. Münster: LIT.
- Odabaş, H.; Odabaş, Y. ve Polat, C. (2008). Üniversite öğrencilerinin okuma alış- kanlığı: Ankara Üniversitesi örneği. *Bilgi Dünyası*, 9(2), 431-465.
- Okumuşoğlu, S. (2019). Bilişsel Bir Simülasyon Olarak Sanat; Edebiyat, Sinema, Bibliyoterapi ve Diğer Kesişimler. *Current Research in Social Sciences*, 5(1), 1-8.
- Öncü, H. (2012). Bibliyoterapi yönteminin okullarda psikolojik danışma ve reh- berlik amacıyla kullanılması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 161(161), 147.
- Öner, U. (2007). Bibliyoterapi. *Cankaya University Journal of Arts and Sciences*, 1(7), 133-150.
- Özan, G. B. (2017). Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu ve özel öğrenme güçlüğü olan 9-12 yaş aralığındaki çocuklarda bibliyoterapi kullanımının kişilerarası sorun çözme becerilerine etkisinin incelenmesi [Yayımlanma- mış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Ticaret Üniversitesi.
- Özbay, M. (2000). *İlköğretim okulu öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri- alan araştırması*. Ankara: Bizim Büro Basımevi.
- Pardeck, J. T. (1985). A profile of the child likely to experience unstable foster care. *Adolescence*, 20(79), 689-695.
- Pardeck, J. T., & Pardeck, J. A (1993). *Bibliotherapy: A clinical approach for helping children*. Langhorne: Gordon and Breach Science Publishers.
- Pardeck, J.T (1994) "Using Literature to Help Adolescents Cope With Problems." *Adolescent*, vol.29, pp 421-427.

- Pardeck J. T. (2013) Using Books in Clinical Social Work Practice: A Guide to Bibliotherapy. Second edition. New York, Routledge Press.
- Parmaksız Günay, F., Buluş, M. ve Şahin, G. (2023). Bibliyoterapi Yönteminin 5-6 Yaş Çocukların Psikolojik İyi Oluş Düzeyleri Üzerindeki Etkisinin İnce- lenmesi, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 14(54), 1391-1419.
- Piercy, B. A. (1996). "A Content Analysis and Historical Comparison Of Bibliot- herapy Research", Master's Research Paper, Kent State University.
- Sallabaş, M. E. (2008). İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okumaya yönelik tutum- ları ve okuduğunu anlama becerileri arasındaki ilişki. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, 141-155.
- Salup, B. J. and Salup, A. (1978). *Bibliotherapy: An Historical Overview*. 1-15.
- Sever, S. (2012). Çocuk ve edebiyat. Tudem Yayıncılık.
- Sever, S., Karagül, S., & Güldenöğlü, B. N. D. (2017). Öğretmenlerin okuma kül- türü düzeyleri ile kitle iletişim araçlarını kullanma alışkanlıklarının ince- lenmesi. *HAYEF Journal of Education*, 14(1), 47-69.
- Sevinç, G. (2019). Ruh sağlığını okuma yoluyla iyileştirme: Bibliyoterapi. *Psikiyat- ride Güncel Yaklaşımlar*, 11(4), 483-495.
- Shechtman, Z. (2009). Treating Child and Adolescent Aggression Through Bib- liotherapy.
- Smith, M. C. (1990). A longitudinal investigation of reading attitude development from childhood to adulthood. *The Journal of Educational Research*, 83(4), 215-219.
- Susar Kırmızı, F. (2011). The relationship between reading comprehension strate- gies and reading attitudes. *Education*, 39(3), 289-303.
- Şahin, G., Dilidüzgün, S. ve Leana Taşcılar, M. Z. (2023). The effect of bibliothe- rapy based reading program on self perception and critical reading skills. *International Journal of Language Academy*, 11 (4), 279-296.
- Şeflek Kovacıoğlu, N. (2006). İlköğretim ikinci sınıflarında aile çevresi ve çocu- ğun okumaya karşı tutumu ile okuduğunu anlama becerisi arasındaki iliş- kiler. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tavşancıl, E. (2006). Tutumların ölçülmesi ve SPSS 7 ile veri analizi. Ankara: No- bel Yayıncılık.

- Temizkan, M., & Sallabaş, M. E. (2009). Öğretmen Adaylarının Okuma ve Yazmaya Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(27), 155-176.
- Türkben, T. (2022). Türkçe eğitiminde bibliyoterapi yönteminin kullanımına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 199-221.
- Türk Dil Kurumu (2011). Türkçe Sözlük. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Uysal, Z. E., Özkaya, P.G. ve Coşkun, M. V. (2020). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Kitap Okuma Alışkanlıkları ile Eleştirel Düşünme Eğilimleri Arasındaki İlişki: *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Örneği. Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 14(31), 224-240.
- Ülper, H., Yaylı, D., & Karakaya, İ. (2013). Okur öz yeterlik ölçeğinin geliştirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14(1), 85-100.
- Ürün Karahan, B. ve Taşdan, M. (2016). 5. ve 6. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya Karşı Tutum ve Motivasyonlarının Okuduğunu Anlama Becerileri İle İlişkisi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(2), 949-969.
- Wang, J. H., & Guthrie, T. J. (2004). Modeling the effect of intrinsic motivation, extrinsic motivation, amount of reading, and past reading achievement on text comprehension between U.S. and Chinese students. *Reading Research Quarterly*, 39(2), 162-186.
- Yeşil, F. ve Beyreli, L. (2022). Türkçe eğitiminde bibliyoterapi tekniği: Bir durum çalışması. *International Journal of Language Academy*, 10 (4), 1-25.
- Yılmaz, B. (1993). Okuma alışkanlığı ve halk kütüphanelerinin rolü. Ankara: Kültür Bakanlığı, Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Yılmaz, M. (2014). Bilgi ile iyileşme: Bibliyoterapi. *Türk Kütüphaneciliği*, 28(2), 169-181.
- Yılmaz, Z. (2007). Okuma kültürü ve okullarda uygulama sorunları toplantısı: Türkçenin öğretiminde yeni yaklaşımlar bağlamında okuma alışkanlığının kazandırılması. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Yıldız, M. (2013). İlköğretim 3, 4 ve 5. sınıf öğrencilerinin okuma motivasyonlarının incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 38(168), 260-271.
- Yüksek Usta, S. ve Köçer, G. (2022). Kardeş kıskançlığı ve kardeşe uyum sorunu yaşayan çocuklar için Bibliyoterapi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 6(1), 204-228.

Kaynakça

- Ahat, A. (2023). 21. yüzyıl becerileri ve eğitimdeki yeri. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 48(2), 179-195.
- Akar, N. (2019). *Durum çalışması. A. Saban ve A. Ersoy (Editörler), içinde Eğitim- de nitel araştırma desenleri (ss.113-149). Ankara: Anı Yayıncılık*.
- Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (Eds.). (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. Longman.
- Barası, S., & Erdamar, A. (2021). *Bireysel gelişim ve eğitim psikolojisi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Bennett, R. E. (2011). Formative assessment: A critical review. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 18(1), 5-25.
- Binkley, M., Erstad, O., Herman, J., Raizen, S., Ripley, M., & Rumble, M. (2012). Defining 21st century skills. In P. Griffin, B. McGaw, & E. Care (Eds.), *Assessment and teaching of 21st century skills* (pp. 17-66). Springer.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2023). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (23. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Cansoy, B. (2018). *Yaratıcı problem çözme becerilerini geliştirme rehberi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cansoy, R. (2018). Eğitimde 21. yüzyıl becerileri: Kavramsal bir inceleme. *Journal of Education and Training Studies*, 6(3), 123-132.
- Cummins, J. (2000). *Language, power, and pedagogy: Bilingual children in the cross-fire*. Multilingual Matters.
<https://doi.org/10.21832/9781853596773>
- Demirel, F. (2004). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Edwards, L., Monaghan, P., & Knight, R. (2000). *Assessing and developing writing competence*. London: Routledge.
- Ertmer, P. A., & Ottenbreit-Leftwich, A. T. (2010). Teacher technology change: How knowledge, confidence, beliefs, and culture intersect. *Journal of Research on Technology in Education*, 42(3), 255-284.
- Gall, M. D., Gall, J. P., & Borg, W. R. (2003). *Educational research: An introduction* (8th ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- Griffin, P., & Care, E. (2015). *Assessment and teaching of 21st century skills: Methods and approach*. Springer.

- Hargie, O. (2016). *Skilled interpersonal communication: Research, theory, and practice* (6th ed.). Routledge.
- Kanatlı, F. (2008). Ölçme ve değerlendirme. *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 1(2), 35-42.
- Kocadere, S. A., & Aşkar, P. (2013). Teknoloji destekli eğitimde öğrenme kalıcılığı: Bir meta-analiz çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 38(170), 321-335.
- Kocadere, S., & Aşkar, B. (2013). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kyllonen, P. C. (2012). The importance of higher-order cognitive skills in 21st century education: Examination and challenges for assessment. *Educational Researcher*, 41(5), 304-312.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2005). *İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı*. MEB Yayınları.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2018). *Ortaokul Türkçe ders programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge. *Teachers College Record*, 108(6), 1017-1054.
- Pellegrino, J. W., & Hilton, M. L. (Eds.). (2012). *Education for life and work: Developing transferable knowledge and skills in the 21st century*. National Academies Press.
- Roblyer, M. D. (2016). *Integrating educational technology into teaching* (7th ed.). Pearson.
- Selwyn, N. (2012). *Education in a digital world: Global perspectives on technology and education*. Routledge.
- Seher, A. (2018). 21. yüzyıl becerilerinin öğretimi ve değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 43(2), 180-195.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times*. Jossey-Bass.
- Voogt, J., Erstad, O., Dede, C., & Mishra, P. (2013). Challenges to learning and schooling in the digital networked world of the 21st century. *Journal of Computer Assisted Learning*, 29(5), 403-413.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (12. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Kaynakça

- Aksan, D. (2009). *Her Yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Akyol, H. (2020). *Programa uygun Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Arslan, S. (2020). *Türkçe eğitiminde metin temelli işlevsel dil bilgisi öğretimi: Bir eylem araştırması*, (Doktora tezi). Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Atalay, T. D. ve Sağır, M. (2016). *Yeni programa uygun etkinliklerle dil bilgisi öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Aykurt, A. (2022). *Metne dayalı dil bilgisi öğretim yönteminin yazma becerisini geliştirmeye etkisi (8. Sınıf örneği)*, (Yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Başkan, Ö. (2003). *Bildirişim*. İstanbul: Multilingual.
- Bulut, K. (2019). Metin merkezli dil bilgisi öğretimi, C. Epçaçan, E. Akın (Ed.). *Dil bilgisi öğretimi içinde* (ss. 207-226). Ankara: Anı yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak Kılıç, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2020). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, F. (2020). Dil bilgisi öğretimi, Alyılmaz, S., Karahan, B.Ü. (Ed.). *Dil Bilgisi öğretimi içinde* (s. 109-124). İstanbul: Kriter Yayınları.
- Creswell, J.V. (2017). *Araştırma deseni: Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımı*. İstanbul: Eğiten Kitap.
- Çeçen, M.A. (2007). *Metne dayalı dil bilgisi öğretimi*, (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dilaçar, A. (1968). *Dil, diller ve dilcilik*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Ediksun, H. (1988). *Türk dil bilgisi*. 3. Baskı İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Erdem, İ. (2007). İlköğretim ikinci kademe dil bilgisi öğretiminin sorunları üzerine bir araştırma, (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erk, Y.M. (2003). *Metin bilimi ve dil Bilimi çalışmalarının dil bilgisine yaklaşım- ları üzerine bir araştırma*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Osman- gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

- George, D., Mallery, P. (2003). *SPSS for Windows step by step: A Simple guide and reference*. 11.0. update (4 th ed.). Boston, MA: Allyn ve Bacon.
- Gorondutse, A.H., ve Hilman, H. (2014). Effect of Bussines Social Responsibi- lity (BSR) on Performance of SMES: Data ScreeningPreliminary Analy- sis. *Asian Social Science*, 10 (8), 103-115.
- Göçer, A. (2015). Temel dil becerilerinin geliştirilmesinde dil bilgisi öğrenme alanının yeri, işlevi ve öğretimi: Bütünlük ilkesi ve tümevarım yöntemi ekseninde tematik bir yaklaşım. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4 (1), 233-242.
- Gögüş, B. (1978). *Orta dereceli okullarımızda Türkçe ve yazın eğitimi*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Güllü, G. (2020). İlkokul öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri ile yazma öz yeterlik inançları arasındaki ilişkinin incelenmesi, (Yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Güllü, G., & Kuşdemir, Y. (2021). İlkokul öğrencilerinin yazılı anlatım becerile- ri ile yazma öz yeterlik inançlarının incelenmesi. *Asya Öğretim Dergisi*, 9(1), 15-33. doi: 10.47215/aji.819217
- Karadüz, A. (2007). Dil bilgisi öğretimi, Kırkkılıç, A., Akyol, H (Ed.). İlköğ- retimde Türkçe öğretimi içinde (ss.281-308). Ankara: Pegem Akademi.
- Karagöz, M., Oryanşın, U. (2014). Türkçe ders kitaplarındaki dil bilgisi etkin- liklerinin metinlerle ilişkisi. *Eğitim ve öğretim araştırmaları dergisi*, 3 (2), 187-194.
- Kıran, Z. (1996). *Dilbilim akımları*. Ankara: Onur Yayınları.
- Korkmaz, Z. (1992). *Gramer terimleri sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Ya- yınları.
- Kumar, R. (2011). *Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Edge Yayınları.
- Öz, M.F. (2001). *Uygulamalı Türkçe öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özbay, M. (2006). *Türkçe özel öğretim yöntemleri 1*. Ankara: Öncü kitap. Özbay, M. (2006). *Türkçe özel öğretim yöntemleri II*. Ankara: Öncü Kitap.
- Özgül, E. (2017). *Dil bilgisi öğrenme alanının temel dil becerilerini destekleme- deki işlevi: Bir durum belirleme çalışması*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Sever, S. (2000). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Ankara: Anı yayıncılık.

- Temizkan, M. (2014). Metin temelli dil bilgisi öğretimi ve uygulamaları, M. Öz- bay (Ed.). *Türkçe eğitimi açısından dil bilgisi öğretimi* içinde (s. 129-150). Ankara: Pegem Akademi.
- Yakışan, O. (2017). *Ortaokullarda dil bilgisi öğretiminde buluş yoluyla öğretim stratejisinin öğrenci başarısına ve kalıcılığa etkisinin incelenmesi*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Zorbaz, K. Z. (2014). Yazma Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi, M. Özbay (Ed.). *Türkçe eğitimi açısından dil bilgisi öğretimi* içinde (s. 263-277). Ankara: Pegem Akademi.

Kaynakça

- Bağcı Ayrancı, B. ve Mutlu, H. H. (2017). 2006, 2015 ve 2017 Türkçe dersi öğ- retim programlarının karşılaştırılması. *International Journal of Language Academy*, 5(7), 119-130.
- Bıçak, N. ve Alver, M. (2018). 2018 Türkçe dersi öğretim programı'na ilişkin öğ- retmen görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(4), 2480-2501.
- Coşkun, H., & Nariç, F. N. (2018). 2017 Türkçe Öğretim Programı Esas Alınarak Hazırlanan 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Yazma ve Konuşma Etkinliklerinin İncelenmesi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (16), 409-427.
- Durukan, E. (2013). Öğretmen görüşleri açısından Türkçe dersi öğretim progra- mı kazanımları. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(8).
- Filiz, T., Demir, M., Kaya, M. ve Kaplan, K. (2024). Ekonomik ve kültürel bağlam okuma başarısında önemli mi? Okuma başarısı ile ilişkili öğrenci, okul ve ülke düzeyi değişkenlerin incelenmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 27 (51), 41-56.
- Gelen, İ. (2017). P21-Program ve öğretimde 21. yüzyıl beceri çerçeveleri (ABD Uygulamaları). *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 15-29.
- Ghafar, A. (2020). "Convergence between 21st century skills and entrepreneurs- hip education in higher education institutes". *International Journal of Hig- her Education*, 9 (1), 218-229.
- Griffin, P., Care, E. & Mc Gaw, B. (2012). The changing role of educations and schools. *In Assessment and teaching of 21s century skills* (pp.1-15). Springer, Dordrecht.
- Güzel, A. ve Karadağ, Ö. (2013). Anlatma becerileri açısından "Türkçe Dersi Öğretim Programı (6, 7, 8. Sınıflar)"na eleştirel bir bakış. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 45-52.
- Kaplan, K. & Demir, M. (2023). Türkçe dersi öğretim programının (2019) bağ- lam-girdi-süreç-ürün (ÇİPP) modeli ile değerlendirilmesi, *Trakya Eğitim Dergisi*, 13(1), 770-785.
- Karadağ, Ö. (2012). Anlama becerileri açısından Türkçe dersi öğretim programı (6,7,8. sınıflar)'na eleştirel bir bakış. *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 36, 97-110.

- Kay, K. (2010). *21st Century Skills: Why They Matter, What They Are, and We Get There. 21st Century Skills: Rethinking how student learns* (ss xiii-xxxi). Bloomington: Solution Tree Press.
- Kırmızı, F. S., & Yurdakal, İ. H. (2019). Sınıf öğretmenlerinin 2018 Türkçe dersi öğretim Programı'na ilişkin görüşleri. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 64-76.
- Küçükkoğlu, A., Albayrak, F. ve Serin, N. (2020). Değerler eğitimi bağlamında Türkçe dersi: Program ve ders kitaplarının karşılaştırmalı incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(4), 1499-1518.
- Marzano, R.J. & Heflebower, T. (2012). *Teaching and assessing 21st century skills. Bloomington*, IN: Marzano Research Laboratory.
- MEB. (2019). Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar).
- MEB. (2024). *Türkçe Dersi Öğretim Programı* (1,2,3 ve 4. sınıflar).
- Ocak, G. ve Karakuş, G. (2018). "Öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık öz-yeterliliği ölçek geliştirme çalışması". *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26 (5), 1427-1436.
- Öğretir Özçelik, A.D. & Tuğluk, M.N. (2020). *Eğitimde ve Endüstride 21. Yüzyıl Becerileri*. Pegem Akademi
- Özbay, M. (2008). Yeni "ilköğretim Türkçe dersi öğretim programı (6,7,8. Sınıflar) nın" kazanımlarına eleştirel bir bakış. (Sözlü Bildiri) I. Dünya Dili Türkçe Sempozyumu, 20-21 Kasım Başkent Üniversitesi, Ankara.
- Sallabaş, M. E., & Dağ, M. (2020). Türkçe Öğretim programlarına değerler eğitimi yönünden karşılaştırmalı bir bakış. *İhya Uluslararası İslam Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 538-551.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st century skills learning for life in our times*. Jossey-Bass Company Press. Retrieved from: <https://assets.thalia.media/>
- Turiman, P., Omar, J., Daud, A. M. ve Osman, K. (2012). "Fostering the 21st century skills through scientific literacy and science process skills". *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 59, 110-116.
- Voogt, J. and Roblin, N. P. (2010). *21st century skills discussion paper*. Erişim: 10 Mayıs 2022, www.voced.edu.au/content/ngv:56611.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.

Kaynaklar

- Aydın, E., & Tunagür, M. (2021a). Yabancı dil olarak Türkçe Öğretim Programı'nın 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(32), 349-374. <https://doi.org/10.35675/befdergi.853046>
- Aydın, E., & Tunagür, M. (2021b). Türkçe öğretmenlerinin mobil uygulamaları eğitsel amaçlı kullanımlarının incelenmesi: Karma yöntem araştırması. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22(3), 1964-1992. <https://doi.org/10.17679/inuefd.871935>
- Banaz, E. (2024). 2024 Türkiye yüzyılı maarif modeli ortaokul Türkçe dersi öğretim programı'nın dijital okuryazarlık açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 279-290. <https://doi.org/10.48066/kusob.1483671>.
- Can, F. ve Kardeş, M.N. (2024a). Dinleme eğitimi, Kardeş, M.N. (Ed.). *2024 Türkçe öğretim programlarında dinleme eğitimi* içinde (s. 379-395) Pegem Akademi Yayınları.
- Can, F. ve Kardeş, M.N. (2024b). Okuma eğitimi, Kardeş, M.N. (Ed.). *2024 Türkçe öğretim programlarında okuma eğitimi* içinde (s. 343-358) Pegem Akademi Yayınları.
- Creswell, J. W. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri- beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. (3. Baskı). [Çev. Ed. M. Bütün & S.B. Demir (Veri Analizi ve Sunumu Bölümünü Çev. A. Bacanak)]. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Demirel, Ö. (2015). *Eğitimde program geliştirme kuramdan ve uygulamaya*, (23. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Ertürk, S. (2013). *Eğitimde program geliştirme*, (6. Basım). Ankara: Edge Yayınları.
- Kaya, M. ve Aydın, E. (2024). 2019 Türkçe dersi öğretim programı ile 2024 Türkçe dersi öğretim programı'nın karşılaştırılması. *Harran Maarif Dergisi*, 9 (1), 108-146.
- Kurnaz, H. (2021). Türkçe ders kitabı incelemeleri. (Ed. Kurnaz, H. ve Çarkat, C.) *Tür ve tema açısından Türkçe ders kitapları* içinde (s.39-56). Eğiten Kitap Yayınları.
- Kuzu, A. (2013). Veri toplama yöntem ve araçları, A. A. Kurt (Ed.) *Bilimsel araştırma yöntemleri* İçinde (s. 103-115) Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1708.

- Maden, S. ve Demir, R. (2019). Ortaokul Türkçe dersi öğretim programlarında sözlük kullanma alışkanlığı kazandırmaya dair tespitler. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2), 419-436. <https://doi.org/10.17860/mer-sinefd.533593>
- Maden, A. (2021). Söz varlığını zenginleştirme açısından Türkçe dersi öğretim programı. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 10(2), 756- 777.
- Memiş, M. ve Kalyoncu, M. R. (2024). 2024 Türkçe öğretim programı ile 2019 Türkçe öğretim programı'nın karşılaştırmalı incelenmesi. *International Journal of Language Academy*, 12 (2), 176-199.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (10. Basım). Seçkin Yayınları.

Kaynakça

- Akyol, H. (1997). Okuma metinlerindeki soruların sınıflandırılması. *Eğitim ve Bilim*, 21(105), 10-16.
- Akyol, H. (2008). *Yeni programa uygun Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Anderson, J. R. (1990). *Cognitive psychology and its implications*. W. H. Free- man.
- Balci, A. & Baki, Y. (2022). Türkçe dersi ilkokul 4. sınıf kitabındaki metin altı sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre incelenmesi. *Rume- liDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (27), 32-57. DOI: 10.29000/ rumelide.1104110.
- Baştuğ, M. ve S. Demirgüneş. (2020). "Türkçe Öğretimi Ders işleme süreci". F. Susar Kırmızı (ed.). İlk ve ortaokullarda Türkçe öğretimi yeni programa uygun. (s. 1-51). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Baxter, P. & Jack, S. (2008). Qualitative case study methodology: Study design and implementation for novice researchers. *The qualitative report* 13(4), 544-559.
- Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals*. Longmans.
- Bowen, A. G. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40.
- Brown, A. L., & Palincsar, A. S. (1989). *Guided cooperative learning and individual knowledge acquisition*. In *Knowing, learning, and instruction: Essays in honor of Robert Glaser*. Erlbaum.
- Çeliktürk Sezgin, Z. ve Gedikoğlu Özilhan, Y. G. (2019). 1.-8. Sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metne dayalı anlama sorularının incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(2), 353-367.
- Demirel, Ö. (2007). *Öğretimde planlama ve değerlendirme, öğretme sanatı*. Ankara: PegemA Yayıncılık
- Deniz, K., Tarakçı, R. ve Karagöl, E. (2019). Okuma kazanımları açısından orta- okul Türkçe ders kitapları. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(3), 688-708.
- Duke, N. K., & Pearson, P. D. (2002). *Effective practices for developing reading comprehension*. Journal of Research in Education.

- Duman, A. (2010). Türkçe eğitiminde metne müdahale sorunu. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (27), 285-295.
- Durukan, E. (2009). 7. Sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinleri anlamaya yönelik sorular üzerine taksonomik bir inceleme. *Milli Eğitim Dergisi*, 37(81), 84-93.
- Eroğlu, S. (2019). 6. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metin altı okuma-anlama soru ve etkinliklerinin güncellenmiş Bloom Taksonomisi'ne göre değerlendirilmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 581124)
- Goleman, D. (1995). *Emotional intelligence: Why it can matter more than IQ*. Bantam Books.
- Fisher, D., & Frey, N. (2012). *Improving adolescent literacy: Content area strategies at work*. Pearson.
- Guthrie, J. T., Wigfield, A., & Perencevich, K. C. (2004). *Motivating reading comprehension: Concept-oriented reading instruction*. Erlbaum.
- Glesne, C. (2012). Nitel araştırmaya giriş (A. Ersoy & P. Yalçinoğlu, Trans.). Ankara: Anı Yayıncılık. (Original work published 1992).
- Jacobs, H. H. (1989). *Interdisciplinary curriculum: Design and implementation*. ASCD.
- Karadağ, Ö (2019). Aynı sınıf düzeyi için hazırlanan Türkçe ders kitaplarının ortak söz varlığı açısından karşılaştırılması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(4), 1130-1140.
- Kaya, E., Ayabakan İpek, M., & Aydın, Y. (2021). Ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki metin sorularının çıkarım türlerine göre incelenmesi. *Dil Der-gisi*, 172(2), 77-95.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Prentice-Hall.
- Maden, S. ve Durukan, E. (2009). Türkçe dersi yazılı sorularının öğrenme alanlarına soru tiplerine ve taksonomilerine göre değerlendirilmesi. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (19), 95-115.
- Maden, S. (2021). Türkçe ders kitapları ile ilgili lisansüstü tezlerin eğilimleri: Bir içerik analizi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 6(1), 30-45.

- Melanlıoğlu, D., Çiftçi, Ö. ve Çeçen, M.A. (2014). Altıncı sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik açısından değerlendirilmesi. *Elekt- ronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(22), 206-219.
- Merriam, S. B. (1998). *Qualitative research and case study applications in edu- cation*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expan- ded source book* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Olukçu, E., & Yıldız, D. (2022). Üst düzey düşünme becerileri kavramları bağla- mında Türkçe ders kitaplarının incelenmesi. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 224-246.
- Öz, M.F. (2006). *Uygulamalı Türkçe öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özbay, M. (2003). Türkçe öğretiminde hedef-araç ilişkisinin ders kitabı örne- ğinde değerlendirilmesi. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 13, 59-69.
- Özdemir, S. (2019). *Kuramdan uygulamaya Türkçe ders kitabı incelemeleri*. Anı Yayınları.
- Ülper, H. ve K. Yalınkılıç. (2010). Son iki Türkçe programına göre hazırlanan Türkçe ders kitaplarındaki metin sonu sorularının nicel ve nitel görünü- mü. *Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisi*. 3(12). (449-461).
- Sallabaş, M. E. ve Yılmaz, G. (2020). Türkçe Ders Kitabı'nda bulunan metin altı sorularının yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne göre incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(2), 586-596.
- Sarar Kuzu, T. (2013). Türkçe ders kitaplarındaki metin altı sorularının Yeni- lenmiş Bloom Taksonomisindeki hatırlama ve anlama bilişsel düzeyleri açısından incelenmesi. *Cumhuriyet Üniversitesi Fen- Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 37(1), 58-76.
- Sur, E. (2022). Türkçe ders kitaplarında yer alan metin altı soruların Yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne göre incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araş- tırmaları Dergisi*, 11(1), 430-451.
- Tavşancıl, E., & Aslan, A. E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. Epsilon.
- Tüm, G. (2016). 5. ve 6. sınıf ilköğretim Türkçe ders kitaplarında yer alan metin önü ve sonu sorularının Bloom Taksonomisi'ne göre değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 11(14), 731-748.

- Ustabulut, M.Y. & Akdoğan, B. (2023). Yedi İklim ve İstanbul Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarının karşılaştırılması, Ed. Maden, S. için- de *Türkçe Eğitimi ile İlgili Güncel Araştırmalar II*, ss. 105 -123. İstanbul: Hiperkitap.
- Ustabulut, M.Y. & Boylu, E. (2022). Yazma, Ed. K. K. Büyükkız içinde *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Eylem Odaklı Etkinlikler*, ss. 224-274, Asos Yayınları.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları
- Wach, E. (2013). Learning about qualitative document analysis. <https://open-docs.ids.ac.uk/opendocs/bitstream/handle/20.500.12413/2989/PP%20InBrief%2013%20QDA%20FINAL2.pdf?sequence=4> adresinden edinilmiştir.

Kaynakça

- Ateşman, E. (1997). Türkçede okunabilirliğin ölçülmesi. *Dil Dergisi*, 58, 71-74.
- Aytaş, G. (2005). Okuma eğitimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(4), 461-470.
- Bağcı, H. ve Ünal, Y. (2013). İlköğretim 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik düzeyi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(3), 12-28.
- Bora, A. ve Arslan, M. (2021). Türkçe ders (5, 6, 7, 8) kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik yönünden incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 10(1), 222-236.
- Çiftçi, Ö., Çeçen, M. A. ve Melanlıoğlu, D. (2007). Altıncı sınıf ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik açısından değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(22), 206-219.
- Çoban, A. (2014). Okunabilirlik kavramına yönelik bir derleme çalışması. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 9, 96-111.
- Demir, T. (2008). İlköğretim yedinci sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik düzeylerinin tespit edilmesine yönelik bir değerlendirme. 17. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sunulmuş bildiri. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sakarya*.
- Güneş, F. (2000). Çocuk kitaplarında okunabilirlik ilkeleri. *Yaşadıkça Eğitim*, 67, 35-40.
- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2014). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Kavun, M. (2023). Yusuf Asal'ın patatesspor serisinde yer alan kitapların okunabilirliği. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 12(1), 178-193. <https://doi.org/10.7884/teke.5679>
- Kavun, M., & Maden, S. (2024a). Türkiye'de Okunabilirlik ile İlgili Yayımlanmış Makalelerin Araştırma Eğilimleri. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 18(48), 38-57.
- Kavun, M. ve Maden, A. (2024b). Türkiye'de okunabilirlik konusunda hazırlanan tezlerin araştırma eğilimi. *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 9(2), 824-837. <https://doi.org/10.32321/cutad.1501929>

- Kavun, M. ve Mert, O. (2023). Yabancılara dil olarak Türkçe eğitimi alanın- da hazırlanan Türkçe öğretimi alanında hazırlanan doktora tezlerinin özetleri üzerinden okunabilirliğinin değerlendirilmesi. G. Ekmekçi Aşan (Ed.) *Yabancılara Türkçe öğretimi üzerine güncel araştırmalar* (1. baskı, s. 17-36) içinde. Sonçağ Yayıncılık.
- Kayabaşı, B., Yılmaz, M. ve Doyumğaç, İ. (2016). Mustafa Ruhi Şirin hikâyele- rinin okunabilirlik açısından incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 323-343.
- Sarıçam, İ., Kösecioğulları, U., & Bozkurt, M. (2021). 2020-LGS Türkçe soru- larının okunabilirlik açısından incelenmesi. *International Journal of Lan- guage Academy*, 9(1), 321-333.
- Solmaz, E. (2009). *İlköğretim 4. ve 5. sınıf düzeylerindeki Türkçe metinlerde cüm- le uzunluğu, kelime uzunluğu ve kelime hazinesinin okunabilirlik üzerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Tekbıyık, A. (2006). lise fizik ı ders kitabının okunabilirliği ve hedef yaş düzeyi- ne uygunluğu. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(2), 441-446.
- Tekşan, K. ve Çinpolat, E. (2020). Miyase Sertbarut'un kitaplarının okunabilir- lik düzeyleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(3), 829-842.
- Temur, T. (2002). *İlköğretim 5. sınıf Türkçe ders kitaplarında bulunan metinler ile öğrenci kompozisyonlarının okunabilirlik düzeyleri açısından karşıla- tırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Temur, T. (2003). Okunabilirlik (readability) kavramı. *Türklük Bilimi Araştır- maları*, 13, 169-180.
- Zorbaz, K. Z. (2007). Türkçe ders kitaplarındaki masalların kelime - cümle uzunlukları ve okunabilirlik düzeyleri üzerine bir değerlendirme. *Eği- timde Kuram ve Uygulama*, 3(1), 87-101.

Kaynakça

- Adıgüzel, F., & Şen, Ü. (2018). Türkçe ve Türk Kültürü dersi veren öğretmen-lerin yurt dışı görevlerine ilişkin kaygı ve hazırbulunuşluk durumları. *Trakya Eğitim Dergisi*, 8(4), 822-839.
- Akar, H. (2019). Durum çalışması. A. Saban ve A. Ersoy (Ed.), *Eğitimde nitel araştırma desenleri* içinde (s. 139-178). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Arıcı, B., & Kırkkılıç, H. A. (2017a). Yurt dışında görev yapan Türkçe ve Türk Kültürü öğretmenlerinin Türkçe ve Türk Kültürü derslerine ilişkin görüşleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(41), 480-500.
- Baskın, S., & Toyran, M. (2021). Yurt dışında yaşayan Türkler ve Türkçe eğiti- mi: İngiltere örneği (Genel durum, sorunlar ve öneriler). *Ana Dili Eğitim Dergisi*, 9(4), 1128-1150.
- Belet Boyacı, Ş. D., & Genç Ersoy, B. (2015). Yurt dışında yaşayan Türk çocuk- larına sözcük öğretimi sürecine ilişkin öğretmen görüşlerinin değeren- dirilmesi. *Electronic Turkish Studies*, 10(15), 159-180.
- Bourdieu, P. (1991). *Language and symbolic power*. Harvard University Press.
- Budak, A., & Akçadağ, T. (2023a). Almanya'daki Türkçe ve Türk Kültürü öğret- menlerinin eğitim-öğretim ile ilgili sorunları ve çözüm önerileri. *Journal of Sustainable Education Studies*, 4(2), 50-74.
- Budak, F., & Akçadağ, E. (2023b). Yurt dışındaki Türk çocukları için Türkçe öğ- retim programlarının geliştirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 17(1), 120-138.
- Castles, S., & Miller, M. J. (2009). *The age of migration: International population movements in the modern world*. Palgrave Macmillan.
- Çelik, S., & Gülcü, İ. (2016a). Almanya'daki Türkçe öğretiminin sorunları ve çözüm önerileri. *Türkçe Öğretimi Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 23-35.
- Çelik, Y., & Gülcü, İ. (2016b). Yurtdışında kullanılan Türkçe ve Türk kültürü ders kitaplarının öğretmen görüşleri açısından değerlendirilmesi. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 5(2), 287-296.
- Creswell, J. W. (2013). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (3rd ed.). Sage Publications.
- Cummins, J. (2000). *Language, power, and pedagogy: Bilingual children in the crossfire*. Multilingual Matters.

- Dustmann, C. (1997). The effects of education, parental background and ethnic concentration on language. *The Quarterly Review of Economics and Finance*, 37(3), 245-262.
- Dustmann, C., & Fabbri, F. (2003). Language proficiency and labour market performance of immigrants in the UK. *The Economic Journal*, 113(489), 695-717.
- Dustmann, C., & Weiss, Y. (2007). Return migration: Theory and empirical evidence from the UK. *The British Journal of Industrial Relations*, 45(2), 236-256.
- Ekici, S., & Tuncel, G. (2015). Göç ve insan. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 9-22.
- Ekici, M., & Tuncel, Y. (2016). Göç ve kimlik: Mekansal değişim ve kimlik dönüşümü. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 19(1), 12-34.
- Erkurt, G. Ş. (2022a). Almanya'ya göç'ün 60. yılında birinci ve ikinci kuşak Türk göçmenlerin çift dillilik sorunu ve dil gelişim süreçlerini yeniden düşün- mek. *Korpusgermanistik*, 1(2), 50-57.
- Erkurt, M. (2022b). Türk göçmenlerin Almanya'daki eğitim serüveni: Birinci ve ikinci kuşak karşılaştırması. *Göç ve Eğitim Dergisi*, 5(1), 45-62.
- Esser, H. (2006). Migration, language, and integration. *AKI Research Review*, 4, 3-37.
- Faist, T. (2000). *The volume and dynamics of international migration and trans-national social spaces*. Oxford University Press.
- Gökay, B., & Milewski, N. (2013). Migration, marriage, and family formation: Evidence from Germany and Turkey. *Population Studies*, 67(2), 209-224.
- Göktaş, M., & Güneş, E. (2021). Dijital materyallerin eğitimde kullanımı ve etkileri. *Eğitim ve Teknoloji Dergisi*, 7(2), 95-108.
- Griffin, P., & Care, E. (2015). *Assessment and teaching of 21st century skills: Methods and approach*. Springer.
- Gümüş, S., & Tanrıku, S. (2022). Ailelerin Türkçe diline olan bağlılıklarının çocukların dil gelişimi üzerindeki etkileri. *Dil ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 33-47.
- Güngör, D. (2007). The interplay between Turkish immigrants' acculturation orientations and host society acculturation orientations in Germany. *European Psychologist*, 12(3), 258-267.

- Heather, P. (2010). *Empires and Barbarians: The fall of Rome and the birth of Europe*. Oxford University Press.
- OECD (2001). *Knowledge and skills for life: First results from PISA 2000*. Paris: OECD Publishing.
- Pavlenko, A. (2006). Bilingual selves. In A. Pavlenko (Ed.), *Bilingual minds: Emotional experience, expression, and representation* (pp. 1-33). Multilin- gual Matters.
- Rampton, B. (2021). *Language in late modernity: Interaction in an urban school*. Cambridge University Press.
- Suvağci, M. (2019a). Almanya'daki Türk yazarların hikâyelerinde Türklerin Almanya'ya uyumu. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(13), 116-138.
- Suvağci, M. (2019b). Göçmenlerin uyum süreçleri ve kimlik oluşumu: Alman- ya örneği. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 22(3), 147-162.
- Şen, Ü. (2010). Yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının ana dili eğitimine yö- nelik Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde yapılan çalışma ve uygulamalar. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 2(3), 239- 253.
- Şenay, B. (2018). Türkiye'den Almanya'ya göçün sosyo-ekonomik nedenleri ve sonuçları. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 45-68.
- Tarman, B., & Acun, I. (2022). Göçmen çocukların eğitimi: Öğretmenlerin mesleki gelişiminde yeni perspektifler. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi*, 9(3), 67-80.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yin, R. K. (2014). *Case study research: Design and methods* (5th ed.). Sage Pub- lications.

Kaynakça

- Axelsson, M. (2005). Mother tongue teaching and programs for bilingual children in Sweden. The effectiveness of bilingual school programs for immigrant children. Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung (WZB), Veröffentlichung der Arbeitsstelle Interkulturelle Konflikte und gesellschaftliche Integration (AKI) p.108-122.
- Baetens-Beardsmore, H. (2009). Bilingual education: Factors and variables. *Bilingual education in the 21st century: A global perspective* Wiley-Blackwell.
- Baker, C. (2006). Foundations of bilingual education and bilingualism, 4th edition. Tonawanda, NY: Multilingual Matters.
- Baxter, C.M., More, C., Spies, T. G. & Chyllis E. Scott. (2021). Social competence of bilingual and monolingual native English-speaking preschoolers: A comparison of parent and teacher perspectives, *Early Child Development and Care*, 191(4), 569-582, DOI: 10.1080/03004430.2019.1630830.
- Bertucci, M.-M. (2007). L'enseignement des langues et cultures d'origine : Incertitudes de statut et ambiguïté des missions. *Le français aujourd'hui*, 3(158), 28- 38. Doi10.3917/lfa.158.0028.
- Bialystok, E. (2001). *Bilingualism in development. language, literacy and cognition*. New York, NY: Cambridge University Press.
- Bialystok, E., Majumder, S., & Martin, M. M. (2003). Developing phonological awareness: Is there a bilingual advantage? *Applied Psycholinguistics*, 24(1), 27-44. doi:10.1017/S014271640300002X.
- Bloom, B. S. (1956). Taxonomy of educational objectives: the classification of educational goals; Handbook I: Cognitive domain. In M. D. Engelhart, E. J. Furst, W. H. Hill, & D. R. Krathwohl (Eds.), *Taxonomy of educational objectives: the classification of educational goals; Handbook I: Cognitive domain*. New York: David McKay.
- Briceño, A. (2021). Influence of sequential and simultaneous bilingualism on second grade dual language students' use of syntax in reading. *Reading Psychology*, 42(2), 150-176, DOI: 10.1080/02702711.2021.1888345.
- Brown, A. (2010). Teachers' accounts of the usefulness of multigrade teaching in promoting sustainable human-development related outcomes in rural South Africa, *Journal of Southern African Studies*, 36(1), 189-207, DOI: 10.1080/03057071003607428.

- Butvilofsky, S. A. & Sparrow, W. L. (2012). Training teachers to evaluate emerging bilingual students' biliterate writing. *Language and Education*, 26(5), 383- 403, DOI: 10.1080/09500782.2011.651143.
- Carlo, M. S., Barr, C. D., August, D., Calderón, M. & Artzi, L. (2014). Language of instruction as a moderator for transfer of reading comprehension skills among Spanish-speaking English language learners. *Bilingual Research Journal*, 37(3), 287-310, DOI: 10.1080/15235882.2014.963739.
- Centeno, J. G. & Eng, N. (2006). Bilingual speech-language pathology consultants in culturally diverse schools: considerations on theoretically-based consultant engagement. *Journal of Educational and Psychological Consultation*, 16(4), 333-347, DOI: 10.1207/s1532768Xjepc1604_8.
- Chomsky, N. (1980). Rules and representations. New York, NY: Columbia University Press
- Driessen, G. (2005). From cure to curse: the rise and fall of bilingual education programs in the Netherlands. The effectiveness of bilingual school programs for immigrant children. Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung (WZB), Veröffentlichung der Arbeitsstelle Interkulturelle Konflikte und gesellschaftliche Integration (AKI) p.76-107.
- García, O. (2009). *Bilingual education in the 21st century: A global perspective*. Oxford, England: Wiley-Blackwell.
- Ghazi Saidi L., Perlberg V, Marrelec G, Péligrini-Issac M, Benali H, Ansaldo AI. (2012). Functional connectivity changes in second language vocabulary learning. *Brain Lang*.124(1):56-65. doi: 10.1016/j.bandl.
- Gogoli, I. (2005). Bilingual Education – the German Experience and Debate. The Effectiveness of Bilingual School Programs for Immigrant Children. Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung (WZB), Veröffentlichung der Arbeitsstelle Interkulturelle Konflikte und gesellschaftliche Integration (AKI).
- Güler, T.& Aygün, M. (2019). Türkiye’de birleştirilmiş sınıflarla ilgili yapılan lisan- süstü tezler. *Millî Eğitim*, 48 (222), (5-32).
- Gunilla, H. & Londen, M. (2010). The discourse on multicultural education in Finland: education for whom? *Intercultural Education*, 21(2), 107-120, DOI: 10.1080/14675981003696222.

- Hopewell, S. & Butvilofsky, S. (2016). Privileging bilingualism: Using biliterate writing outcomes to understand emerging bilingual learners' literacy achievement. *Bilingual Research Journal*, 39(3-4), 324-338, DOI: 10.1080/15235882.2016.1232668.
- Kimbrough Oller, D, & Eilers, R. E. (Eds.). 2002. *Language and literacy in bilingual children*. Clevedon, England: Multilingual Matters.
- Lai, E. R. (2011). *Metacognition: A Literature Review (Research Report)*. Pearson.
- Lee, S., Watt, R. & Frawley, J. (2015). Effectiveness of bilingual education in Cambodia: a longitudinal comparative case study of ethnic minority children in bilingual and monolingual schools. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, 45(4), 526-544, DOI: 10.1080/03057925.2014.909717.
- Lindholm-Leary, K. L. (2014). Bilingual and biliteracy skills in young Spanish-speaking low-SES children: impact of instructional language and primary language proficiency. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 17(2), 144-159, DOI: 10.1080/13670050.2013.866625.
- Lindholm-Leary, K. L. (2001). *Dual language education*. Clevedon, England: Multilingual Matters.
- Little, A.W. (2001). Multigrade teaching: towards an international research and policy agenda. *International Journal of Educational Development* 21 (2001) 481-497.
- MacSwan, J. & Rolstad, K. (2010). The role of language in theories of academic failure for linguistic minorities. *International perspectives on bilingual education*. Charlotte, NC.
- Malone, D. L. (2003) Developing curriculum materials for endangered language education: lessons from the field. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 6(5), 332-348, DOI: 10.1080/13670050308667790.
- Mason, D. A. & Burns, R. B. (1996). Simply no worse and simply no better' may simply be wrong: A critique of Veenman's conclusion about multigrade classes. *Review of Educational Research*, 66(3), 307-32.
- Ministère de l'Éducation Nationale. Les langues vivantes étrangères et régionales. <https://www.education.gouv.fr/les-langues-vivantes-etrangees-et-regionales-11249> (adresinden alınmıştır).
- Montanari, S. (2004). The development of narrative competence in the D1 and D2 of Spanish English bilingual children. *International Journal of Bilingualism* 8 (4), 449-497.

- Moradi, H. (2014). An investigation through different types of bilinguals and bilingualism. *International Journal of Humanities & Social Science Studies (IJHSSS) A Peer-Reviewed Bi-monthly Bi-lingual Research Journal*, 1(11), 107-112.
- Oliva, P. F. (2005). *Developing the curriculum (sixth edition)*. United States of America: Pearson Education.
- Petrovic, J. (1997). Balkanization, bilingualism, and comparisons of language situations at home and abroad. *Bilingual Research Journal*, 2, 233-254.
- Pontier, R. & Gort, M. (2016). Coordinated translanguaging pedagogy as distributed cognition: a case study of two dual language bilingual education preschool Coteachers' languaging practices during shared book readings. *International Multilingual Research Journal*, 10(2), 89-106, DOI: 10.1080/19313152.2016.1150732.
- Proctor, C. P., Haring, J. R. & Silverman, R. D. (2017). Linguistic interdependence between Spanish language and English language and reading: A longitudinal exploration from second through fifth grade. *Bilingual Research Journal*, 40(4), 372-391, DOI: 10.1080/15235882.2017.1383949.
- Reljić, G., Ferring, D., & Martin, M. (2015). A meta-analysis on the effectiveness of bilingual programs in Europe. *Review of Educational Research*, 85(1), 92-128.
- Resmi Gazete (2021). Milletlerarası Andlaşma- Uluslararası Yabancı Dil Öğretimi (EİLE) Çerçevesinde Fransa'da Türkçe Öğretimine Dair İşbirliği Anlaşması. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/02/20210220-13.pdf>.
- Rolstad, K., Mahoney, K., & Glass, G. V. (2005). The big picture: a meta-analysis of program effectiveness research on english language learners. *Educational Policy*, 19(4), 572-594. <https://doi.org/10.1177/0895904805278067>.
- Rumlich, D. (2020). Bilingual education in monolingual contexts: a comparative perspective. *The Language Learning Journal*, 48(1), 115-119, DOI: 10.1080/09571736.2019.1696879.
- Schwartz, M. & Shaul, Y. (2013). Narrative development among language-minority children: The role of bilingual versus monolingual preschool education. *Language, Culture and Curriculum*, 26(1), 36-51 <http://dx.doi.org/10.1080/07908318.2012.760568>.

- Shareefa, M. (2021). Using differentiated instruction in multigrade classes: a case of a small school, *Asia Pacific Journal of Education*, 41(1), 167-181, DOI: 10.1080/02188791.2020.1749559.
- Söhn, J. (2005). The Effectiveness of Bilingual School Programs for Immigrant Children. Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung (WZB), Veröffentlichung der Arbeitsstelle Interkulturelle Konflikte und gesellschaftliche Integration (AKI).
- Sönmez, H. (2018). A case study on the needs of Turkish education in France. *Turkish Studies*, 13(27), 1285-1303.
- Sönmez, H. 2022. The use and environments of teaching Turkish as a foreign language in France. *Araştırma ve Deneyim Dergisi* (Adeder), 7 (2), 63-79.
- Sönmez, H. & Akıncı, M. A. 2022. Fransa'daki iki dilli Türk çocuklarının Türkçe dil becerilerinin gözlemlenmesi (Paris ve Normandiya örnekleri). *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 10(4), 718-737
- Stow, C. & Dodd, B. (2005). A survey of bilingual children referred for investigation of communication disorders: a comparison with monolingual children referred in one area in England, *Journal of Multilingual Communication Disorders*, 3(1), 1-23, DOI: 10.1080/14769670400009959.
- Tardy, S. (2020). Des ELCO aux EILE : Genèse et enjeux d'une transformation. *Administration & Éducation*, 166(2), 107-113.
- Tyler, R. W. (1949). *Basic principle of curriculum and instruction*. Chicago: University of Chicago Press.
- Veenman, S. (1995). Cognitive and noncognitive effects of multigrade and multi-age classes: A best-evidence synthesis. *Review of Educational Research*, 65, 319-381.
- Vincent, S. (1999). The Multigrade Classroom: A Resource Handbook for Small, Rural Schools Book 1: Review of the Research on Multigrade Instruction. (Susan Vincent, Editor). Northwest Regional Educational Laboratory 101 S.W. Main Street, Suite 500 Portland, Oregon 97204.
- Westerveld, M. F. (2014). Emergent literacy performance across two languages: assessing four-year-old bilingual children. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 17 (5), 526-543.

References

- Akyol, H. & Temur, T. (2008). Ses temelli cümle yöntemi ve cümle yöntemi ile okuma yazma öğrenen öğrencilerin okuma becerilerinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(9), 79 - 95.
- Akyol, H. (2000). Yazı öğretimi, *Milli Eğitim Dergisi*, 146, 37-48.
- Akyol, H. (2006). *Türkçe ilkokuma yazma öğretimi*, Ankara: PegemA
- Yayınclık Armaoğlu, F.(1997), *19. Yüzyıl siyasi tarihi (1789-1914)*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayını.
- Concise History of the Romanian People From "History of the United Roma- nian Society"(1995). Nemoianu and Raica, ss. 21-25.
- David, T.(1990), *European since Napoleon*, Penguin Books, London, s.813
- Güneş, F. (2006). Niçin bitişik eğik yazı? *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Der- gisi*, 71-73.
- Güneş, F. (2007). *Ses temelli cümle yöntemi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Özey, R. (1997), *Dünya platformunda Türk dünyası*. İstanbul: Öz Eğitim Yayın- ları,
- Stephen, J. L. (2003). *Aspects of european history 1789-1980*. London and New- York
- Turan, F. (2002). İlköğretim okullarında doğru ve güzel yazı yazma çalışmaları, *Milli Eğitim*, 162, 155-156.
- Romanya Milli Eğitim Bakanlığının 84/2002 Sayılı Eğitim Kanunu, 121.madde; Milli Eğitim Bakanının 4796/10.09.2003 talimatı.
- Romanian History, <http://www.rotravel.com/romania/history/index.php>.

Kaynakça

- Alyılmaz, C. (2010). Türkçe öğretiminin sorunları. *Turkish Studies*, 5(3), 728-749. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.1629>
- APA Publication Manual. (2009). *Amerikan Psikoloji Derneği yayım kılavuzu*. (1. Baskı). (Ed. Halil Ekşi). İstanbul: Kaknüs.
- Batur, Z. ve Akdeniz, T. (2020). Değerler eğitimiyle ilgili yapılan tezler üzerine bir inceleme: Türkçe eğitimi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 1-11.
- Boyacı, S., ve Demirkol, S. (2018). Türkçe eğitimi alanında yapılan doktora tez- lerinin incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(2), 512-531. <https://doi.org/10.16916/aded.36359>
- Büyükkız, K. K. (2014). Yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanan lisan- süstü tezler üzerine bir inceleme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilim- ler Enstitüsü Dergisi*, 11(25),203-213.
- Demirel, A. (2023). Türkçe eğitimi alanındaki yazma eğitimiyle ilgili lisansüstü tezler üzerine bir inceleme. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Der- gisi*, 25(3), 849-863.
- Deniz, K., ve Karagöl, E. (2016). Eğitim bilimleri alanındaki lisansüstü tez baş- lıklarının kelime sayısı ve söz dizimi bakımından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4(2), 248-260. <https://doi.org/10.16916/aded.00288>
- Doğan, Y., ve Özçakmak, H. (2014). Dinleme becerisinin eğitimi üzerine yapılan lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(2), 90-99.
- Gündüz, O. (2005). Ana dili öğretiminde anlatım sorunları ve çözümüne dair bazı öneriler. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 19-34. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunikkefd/issue/2773/37115>
- Güneş, F., ve Çevik, A. (2016). Makale başlıklarının incelenmesi. *Journal of Tur- kish Studies*, 1185-1202. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9195>
- Güzel, A. (2003). Eğitim fakültelerinde Türkçe öğretmenliği bölümünün kuru- luşu ve hedefleri. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 13, 7-17. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tubar/issue/16954/176993>
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Sıirt Üni- versitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1156348>

- Korkmaz, Z. (2010). *Gramer terimleri sözlüğü*. (4. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Maden, A. (2020a). Akıcı okuma ile ilgili lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri: bir betimsel analiz çalışması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(2), 543-558. <http://doi.org/10.16916/aded.696790>
- Maden, A. (2020b). Yabancı dil olarak Türkçe söz varlığını zenginleştirmeye yönelik lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(71), 795-806.
- Maden, A. (2020c). Yabancı dil olarak Türkçe söz varlığını zenginleştirme ile ilgili makalelerin analizi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 583-596.
- Maden, S. ve Arıcı, Ş. (2022). Bloom Taksonomisinin öğretim sürecinde kullanılmasıyla ilgili lisansüstü tezlerin eğilimleri: bir içerik analizi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 7(2), 413-426. <https://doi.org/10.54979/turkegitimdergisi.1173577>
- Maden, S., Önal, A. ve Maden, A. (2022). Türkçe eğitimi alanında hazırlanmış bilişsel ve üst bilişsel stratejilere ilişkin lisansüstü tezlerin eğilimleri. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 8(3), 150-164. <https://doi.org/10.47714/uebt.1184429>
- Maden, A., & Ustabulut, M. Y. (2022). Research tendencies of postgraduate theses related to pre-service Turkish teachers/candidates. *Participatory Educational Research*, 9(6), 494-509.
- Özçakmak, H. (2017). Türkçe eğitimi lisansüstü araştırmalarında yeni yönelimler (2011-2015). *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 6(3), 1607-1618.
- Özkan, U. B. (2021). *Eğitim bilimleri araştırmaları için doküman inceleme yöntemi*. (6. baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Sevim, O., ve Özdemir Erem, N. H. (2012). Türkçe eğitimi alanındaki yüksek lisans tezlerinin başlıklarına ve özetlerine eleştirel bir bakış. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(3), 174-186. <https://doi.org/10.7884/teke.69>
- Türk Dil Kurumu. (2023). *Türkçe sözlük 1 (a-j)*. (12. baskı). Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Topal, Y., Ogun, A., ve Arıcı, B. (2022). Okuma eğitimi ile ilgili lisansüstü tezle- rin eğilimleri bir içerik analizi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 2, 459-471.
- Topçu, F. K. (2021). Türkçe eğitimi alanında yapılmış dijital öğrenme tezleri- nin incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(4), 1338-1359. <https://doi.org/10.16916/aded.982783>

Bu kitap, Türkçe öğretiminin sadece dil bilgisi ve okuma yazma becerilerini geliştirmeye yönelik değil, aynı zamanda dilin kültürel ve entelektüel bir bağlamda nasıl bir araç olarak kullanıldığını da araştırmaktadır. Yazarlar, çeşitli teorik yaklaşımlarla, öğretim yöntemleriyle ve dijitalleşme ile gelen yeniliklerle Türkçe öğretimini nasıl daha verimli kılabileceğimize dair değerli bulgular sunmaktadır.

Eserin her bir bölümü, Türkçe öğretiminde karşılaşılan zorlukları anlamak ve bu sorunlara çözüm önerileri geliştirmek için önemli bir adım atmaktadır. Bu derleme, öğretmenlerin, eğitim yöneticilerinin ve Türkçe öğretimiyle ilgilenen tüm paydaşların, Türkçe eğitiminin geleceğine ışık tutacak yenilikçi fikirlerle donanmasına yardımcı olacaktır.

Türkçe eğitimi üzerine yapılan bu güncel araştırmalar, dilin bir iletişim aracı olmanın ötesinde, bireylerin düşünme biçimlerini, kültürlerini ve toplumsal ilişkilerini şekillendirdiğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle, dil öğretiminin en temel hedefi olan etkin iletişimi güçlendirmek, her geçen gün daha da büyük bir önem kazanmaktadır.

Kitap, bu alandaki akademik literatüre katkı sağlamanın yanı sıra, Türkçe eğitiminin geleceğine dair umut verici bir bakış açısı sunmaktadır. Eserin, hem akademisyenler hem de dil öğreticileri için ilham verici bir kaynak olmasını temenni ederim."

Prof. Dr. Sedat MADEN

 hiperyayın

Sosyal medyada bizi takip edin: /hiperkitaptr /hiperkitaptr

Bu kitabı Hiperkitap dijital kütüphanesinden tam metin olarak görüntüleyebilirsiniz.